

Provocări și soluții în educație

CENTRUL EUROPEAN PENTRU
EXCELENȚA ÎN E D U C A Ț I E

NUMĂRUL 18
VOLUMUL 1

ISSN 2972 - 2012,
ISSN-L 2972 - 2012

BUCUREȘTI, 2026

Centrul European pentru Excelență în Educație

Conferința Internațională de Publicare și Dezvoltare Profesională

EDUNEXT GLOBAL 2026

Education That Builds Tomorrow

Organizatori:
CENTRUL EUROPEAN PENTRU EXCELENȚĂ ÎN EDUCAȚIE
în parteneriat cu
Instituțiile participante
Tipul activității de perfecționare:
Conferință Internațională
Categoria în care se încadrează activitatea de
perfecționare:
Nivel Internațional

office@eueducenter.ro

www.EuEduCenter.ro

Cuprins

Alb Maria Daciana.....	13
Albu Mona Lisa	21
Alecsandrescu Nicoleta Aura, Danciu Ion-Alin	24
Alecu Adina	27
Alexa Lenuta.....	32
Andrei Mariana	37
Andreica Adina Codruta.....	41
Anghel Daniela.....	43
Arbanas Sorina-Dorina.....	50
Ardelean Camelia, Iacob Corina Carmen	56
Ariciu Claudia Cornelia.....	61
Ariesanu Liliana Daniela.....	66
Arsene Constanta- Nicoleta	67
Avram Danuta-Maria	70
Bacisor Daniela	82
Badauta Camelia Corina	85
Baetu Dana – Alina.....	89
Baies Bianca Anisoara	95
Balasa Daniela.....	104
Baldovin Veronica	109
Barbulescu Mihaela-Roxana	112
Benga Adriana Elena	115
Berindei Liliana Cristina	120
Berza Sonia.....	130
Bidilita Florina	133
Bidilita Vasile	141
Bilitz Veronica	149
Bindac Emilia Daniela.....	152
Birtar Diana-Claudia.....	156
Bizu Claudia.....	159

Blanaru Rodica	167
Bobirsc Adriana	169
Bogdan (Sandu) Ionela Cristina.....	174
Bojan Monica	189
Borlean-Elek Annamaria	194
Bratianu Alexandra	197
Brote Victor	205
Bucur Danuta	229
Budurean Corina	235
Bulgariu Alina	239
Burlacu Catalina Mercedes	240
Butan Cristina.....	245
Butnariu Elena	247
Caia Maria Simona	256
Calapod Valeria	258
Calugareanu Adelina	261
Calugareanu Razvan.....	269
Calugaroiu Cristina	272
Campion Cornel	274
Cega Daniela	277
Cerchina Inga	281
Chercota-Daju Diana – Codruta	284
Chiforiuc Simona Loredana.....	286
Chila Alina Mihaela	289
Chircu Stefania-Mirabela	302
Chirica Mihaela	311
Chirila Alexandra	317
Chirila Mirela.....	320
Cichi Ani-Felicia	323
Ciloci Serdean Camelia.....	329
Cirlescu Iulia.....	333
Ciuca Alina	342

Ciupitu Oana	345
Ciurezu Gheorghe Cristian	348
Clipa Dumitrita	354
Cojocaru Cornelia Andreea	360
Coman Mihaela.....	362
Comarniceanu Carmen Ioana	368
Comsa Irina	370
Conon Cornelia	373
Constantin Cristinel Costel.....	376
Constantin Maria	378
Constantin Valentina.....	381
Corneseanu Ionela Monalisa	383
Cosmescu Vasile Octavian.....	387
Cracana Nadia	399
Craciun Mariana.....	403
Craciunescu Izabela	409
Crisan Alina	421
Cristea Melania- Voichita.....	423
Damaceanu Lia-Madalina	426
Darvas Gyongyi	430
Dascalu Andreea	435
Dasoveanu Ancuta	437
Davila Theodor-Stelian.....	441
Deaconescu Mihaela.....	450
Demetrescu Dana	452
Dincu Monica	457
Dirlea Raluca, Veliciu Raluca	460
Dobranici Consuela	463
Dodenciu Gabriela Adriana.....	465
Dogaru Liliana	475
Dorobantu Andreea, Gimbir Lavinia	477
Dragnea Elena	486

Dragusin Venerica Lusiana	491
Dragut Andreea Elena	495
Duma Irina	499
Dumitru Mariana	502
Dura Elena – Loredana	504
Duroi Daniela, Mihet Maria-Cristina	507
Eremia Mirela Mihaela	511
Evulet Monica Mihaela	514
Fanica Daniel	516
Feher Ecaterina	531
Feraru Daniela	533
Fetanu Bogdan	535
Firtat Carmela-Maria	537
Florea Violeta	539
Florescu Anuta Dorinela	545
Florescu Florina	550
Foltean Camelia Adina	553
Forogau Maria	555
Gabureanu Olivia	558
Ganea Adriana	561
Gavrea Luminita	564
Gavril Roxana Elena	565
Gheorghe Dana Aureliana	567
Gheorghe Mihaela	569
Gherghinoiu Adina-Raluca	573
Ghigoarta Elisaveta	583
Ginghina Nicoleta	585
Gioroc Carmen	588
Goge Florina	592
Gombos Cornelia-Ionela	595
Gombos Diana	598
Gradinariu Crenguta	602

Grigore Gabriela-Luminita	623
Grindei Rodica.....	625
Grozav Iulia	627
Guzu Liliana – Camelia	630
Hagiu Luminita	634
Halas Codruta.....	637
Halmaciu Sanda Ioana	640
Han Geta	648
Harca Luminita	653
Horga Stefania.....	656
Hotea Claudia.....	659
Hrisca Silvia-Steluta.....	664
Hritac Diana	666
Hurtoi Mihaela.....	680
Hutan Ana Geanina.....	682
Iacobescu Elida	690
Ilie Irina	696
Ilisoii Elena Iulia	699
Ionescu Andra Ioana	708
Ionescu Cecilia	712
Ionescu Filipa	714
Ionescu Violeta	717
Iosub Claudia Luise	719
Irimia Adina Elena.....	723
Irimia Marilena	726
Istrate Cristina	728
Ivan Loredana	730
Ivanciu Constanta Claudia.....	736
Jeflea Natalia.....	740
Jucan Vasilica Loredana	746
Juncu Cerasella	752
Jurca Mirela.....	754

Jurjeu Veronica	759
Jurubita Mirela.....	761
Leoepa Violeta	763
Lesovschi Irina.....	768
Liteanu Mihaela	771
Macaila Nicoleta	780
Mandra Ileana.....	784
Manolea Mihaela.....	787
Manuil-Lupu Mihaela.....	791
Maraloiu Pompilia.....	799
Marchidan Magdalena.....	803
Marchis Ionela	807
Margarit Verginica-Marinela.....	812
Marian Andreea.....	815
Marin Carmen.....	818
Marin Cristina Florentina	820
Matei Andreea	832
Matei Georgeta.....	834
Mateica Daniela	838
Mihailescu Silvia.....	840
Mija Daniela-Adina	845
Mindrean Daniela	847
Minea Roberta-Ortensia	852
Minoi Gabriela -Liliana.....	860
Mitiu Lavinia Carmen.....	863
Mitru Dana.....	866
Mocanu Gabriela	869
Moldovan Crina.....	873
Moldoveanu Andreea-Claudia.....	876
Morariu Maria-Raluca.....	880
Mos Amalia	885
Munteanu Carmen.....	888

Muraru Amalia, Oboroceanu Constantin.....	925
Neacsu Andreea Elena	928
Nechita Monica.....	930
Neculai Viorica	932
Nedelcu Mihaela.....	936
Neferu Oana.....	938
Neicu Oana.....	942
Nicolae Udroi Maria.....	949
Nita Maria	952
Nutas Cristina.....	956
Oarga Daniela.....	966
Oloi Valerica	968
Oprea Alexandra	973
Oprisan Maria Magdalena	983
Oprita Elena	986
Paduret Lucia, Tebrean Lucica.....	1002
Palade Ioan-Dragos	1005
Panus Letitia-Casandra	1011
Parasca Lacrimioara Mariuca	1020
Parvu Marilena.....	1030
Pascal Daniela	1034
Paun Ana-Maria	1038
Perti Elena-Madalina	1041
Petre Elena	1044
Petre Emilia	1047
Petrescu Florentina Minodora	1049
Pinghireac Simina-Elena	1051
Pintea Crina-Angela	1055
Pinzaru Mihaela	1058
Pitigoi Cosmina Nicoleta	1062
Pocan Nicoleta Doina	1066
Pocol Camelia Alexandrina	1070

Poenaru Elena Carmen	1073
Popa Adriana.....	1075
Popa Brindusa-Georgiana	1077
Popa Dana Maria	1080
Popa Eleonora.....	1087
Popescu Ionut	1092
Potoroaca Luiza.....	1094
Priescu Augustina Marcela	1100
Prodanescu Anda	1104
Pufulete Cristina Nicoleta	1111
Pufulete Georgiana	1124
Putintelnicu Carmen Valentina	1126
Rad Boitor Maria Vasilica	1133
Raducu Emilian Marius	1147
Radulescu Mihaela.....	1152
Radut Janina Mihaela	1156
Reindl Alexandra	1160
Robescu Aura	1168
Rogobete Alina.....	1172
Roman Anca	1175
Roman Florina.....	1179
Rosca Delia-Elena.....	1185
Rosca Elena	1187
Rotaru Tabita.....	1190
Rudac Ana-Maria	1195
Rus Relia.....	1198
Saizescu Cristina.....	1202
Salcudean Ioana.....	1206
Sandu Mona-Gabriela	1210
Sauciuc Elena Elizabet.....	1214
Schuhmann Monica-Elisabeta	1218
Scradeanu Neonila Eniser	1220

Scredeanu Irina Mihaela	1222
Secui Adina-Lorena	1225
Sgubea Luminita	1234
Sicoe Lenuta Ionela	1246
Silaghi Antonia	1251
Simioana Mihaela Adina	1255
Simion Alina Elena	1262
Sirbu Simona	1265
Smarandache Luminita	1270
Smiedt Mihaela	1272
Soare Mihaela	1276
Socoteanu Adriana-Constantina	1279
Solea-Mateescu Maria-Adina	1282
Solotchi Andreea	1291
Somitca Alina	1294
Stafie Gabriela	1300
Stanciu Sinziana	1303
Stanean Liana	1306
Stanescu Daniela	1309
Stoica Marieta	1313
Stroe Sofia	1321
Sturza Ioana Monica	1323
Subtirelu Irina-Mihaela	1333
Sucea Veronica	1337
Susca Daniela	1339
Tamas Ramona	1345
Tamisi Mirela-Maria	1347
Tanase Anca	1351
Teaca Simona	1355
Teodorescu Camelia	1357
Tescan Ionela	1363
Tinc Loredana Maria	1368

Tivig Minodora	1370
Tizu Mirela	1377
Toader Catalina Andreea.....	1379
Toarna Gabriela.....	1383
Toma Mirela	1390
Tonea Anca Saviana	1400
Totan Luminita	1404
Traistaru Daniela	1407
Trifan Oana.....	1410
Trifan Otilia.....	1418
Triscas Nicolae.....	1421
Tudorache Corina.....	1427
Tudose Roxana Florina	1431
Tufis Daniela Elena	1433
Turcescu Alina Elena	1436
Tuta Livia	1441
Ungureanu Mirela Monica.....	1447
Ursache Iuliana Gabriela.....	1449
Vacarus Anca.....	1451
Vantu Ana Luminita.....	1454
Virlan Tatiana	1457
Visinica Maria Clara	1465
Vlad Simona	1468
Vladoiu Corina	1471
Voicu Mihai	1474
Voicu Valentina	1480
Zahiu Cristina	1482
Zestreanu Daniela	1487
Zgabercea Dana Elena.....	1489
Zota Floricica	1493

Profesor: Alb Maria-Daciana

Unitatea de învățământ: Școala Gimnazială, Comuna Alunu

Rezumat

Transformarea digitală reprezintă unul dintre procesele fundamentale care influențează evoluția societății contemporane. În ultimele decenii, dezvoltarea tehnologiilor informaționale și de comunicații a determinat schimbări semnificative în modul în care oamenii comunică, lucrează și învață. Sistemele educaționale sunt nevoite să se adapteze acestor schimbări pentru a răspunde cerințelor economiei bazate pe cunoaștere și pentru a pregăti studenții pentru o societate digitalizată.

Modernizarea ecosistemului educațional implică integrarea tehnologiilor digitale în procesul de predare și învățare, dezvoltarea competențelor digitale ale cadrelor didactice și studenților, precum și implementarea unor politici educaționale orientate către inovare. Studiile recente arată că utilizarea tehnologiilor digitale poate îmbunătăți semnificativ accesul la educație și calitatea procesului de învățare (Bates, 2019).

Scopul acestui articol este de a analiza impactul transformării digitale asupra ecosistemului educațional și de a evidenția principalele direcții de modernizare ale educației. De asemenea, lucrarea include un studiu de caz privind utilizarea platformelor digitale în învățământul universitar.

1. Introducere

Transformarea digitală a devenit un element central al dezvoltării societății moderne. Educația reprezintă unul dintre domeniile în care impactul tehnologiei este din ce în ce mai vizibil. Instituțiile de învățământ sunt nevoite să adopte tehnologii digitale pentru a răspunde nevoilor unei generații de studenți care utilizează tehnologia în mod constant.

Potrivit OECD (2020), digitalizarea educației contribuie la dezvoltarea competențelor necesare pentru economia viitorului. În același timp, integrarea tehnologiei în educație permite dezvoltarea unor metode de predare inovatoare, care stimulează gândirea critică și învățarea colaborativă.

Pandemia COVID-19 a accelerat procesul de digitalizare a educației la nivel global. Instituțiile educaționale au fost nevoite să adopte rapid soluții de învățare online pentru a asigura continuitatea procesului educațional. Această experiență a demonstrat importanța infrastructurii digitale și a competențelor tehnologice ale cadrelor didactice.

În acest context, modernizarea ecosistemului educațional nu reprezintă doar o opțiune, ci o necesitate pentru dezvoltarea durabilă a societății.

2. Ecosistemul educațional digital

Conceptul de ecosistem educațional digital se referă la ansamblul de tehnologii, resurse și actori implicați în procesul educațional. Acesta include instituții de învățământ, profesori, studenți, infrastructură digitală, platforme educaționale și politici educaționale.

Un ecosistem educațional modern este caracterizat prin interconectivitate și acces rapid la informație. Platformele de tip Learning Management System (LMS) permit organizarea cursurilor, distribuirea materialelor educaționale și evaluarea studenților într-un mod eficient (Anderson, 2016).

De asemenea, resursele educaționale deschise (Open Educational Resources) contribuie la democratizarea accesului la cunoaștere. Aceste resurse pot fi utilizate de studenți și profesori din întreaga lume, facilitând colaborarea academică.

În plus, ecosistemul educațional digital include servicii cloud, biblioteci digitale și instrumente colaborative care permit desfășurarea activităților educaționale într-un mediu virtual.

3. Tehnologii emergente în educație

Transformarea digitală a educației este susținută de dezvoltarea unor tehnologii emergente care schimbă modul în care se desfășoară procesul educațional.

Inteligența artificială (AI) permite dezvoltarea unor sisteme de învățare adaptivă care personalizează conținutul educațional în funcție de nevoile studenților (Selwyn, 2017). De asemenea, AI poate fi utilizată pentru analizarea performanțelor academice și pentru identificarea studenților care necesită sprijin suplimentar.

Realitatea virtuală și realitatea augmentată oferă posibilitatea creării unor medii de învățare interactive și imersive. Aceste tehnologii sunt utilizate în domenii precum medicină, inginerie și arhitectură.

Analiza datelor educaționale (learning analytics) reprezintă o altă tehnologie importantă. Aceasta permite colectarea și analizarea datelor generate de activitățile educaționale pentru îmbunătățirea procesului de predare și învățare.

4. Avantajele transformării digitale în educație

Integrarea tehnologiilor digitale în educație aduce numeroase beneficii. Unul dintre cele mai importante avantaje este accesul extins la resurse educaționale. Studenții pot accesa materiale de studiu și cursuri online din orice locație.

De asemenea, tehnologia permite personalizarea procesului de învățare. Platformele educaționale pot adapta conținutul în funcție de nivelul de pregătire al fiecărui student.

Un alt avantaj important este dezvoltarea competențelor digitale. Într-o economie bazată pe tehnologie, aceste competențe devin esențiale pentru integrarea pe piața muncii (European Commission, 2022).

5. Provocări ale transformării digitale

În ciuda avantajelor sale, transformarea digitală implică și o serie de provocări. Una dintre principalele probleme este reprezentată de inegalitatea accesului la tehnologie.

De asemenea, cadrele didactice trebuie să dobândească competențe digitale avansate pentru a utiliza eficient tehnologiile educaționale. Programele de formare continuă devin astfel esențiale.

Securitatea datelor reprezintă o altă provocare importantă. Platformele educaționale trebuie să asigure protecția datelor personale ale utilizatorilor.

6. Studiu de caz – utilizarea platformelor digitale în învățământul universitar

Pentru a evidenția impactul transformării digitale asupra educației, a fost analizat modul în care platformele digitale sunt utilizate în învățământul universitar.

În cadrul mai multor universități europene, platformele LMS precum Moodle sau Microsoft Teams sunt utilizate pentru gestionarea cursurilor, distribuirea materialelor educaționale și evaluarea studenților.

Studiile arată că utilizarea acestor platforme a contribuit la creșterea gradului de participare al studenților la activitățile educaționale și la îmbunătățirea comunicării dintre profesori și studenți.

De exemplu, într-un program universitar de inginerie software, utilizarea platformei Moodle a permis organizarea materialelor de curs, realizarea testelor online și monitorizarea progresului studenților.

Rezultatele studiului indică faptul că studenții apreciază flexibilitatea oferită de platformele digitale și posibilitatea de a accesa materialele educaționale în orice moment.

7. Direcții de dezvoltare

Pentru a valorifica pe deplin potențialul transformării digitale, instituțiile educaționale trebuie să adopte strategii pe termen lung orientate către inovare.

Dezvoltarea infrastructurii digitale reprezintă o prioritate majoră. Investițiile în rețele de internet, echipamente IT și platforme educaționale sunt esențiale.

De asemenea, este necesară dezvoltarea competențelor digitale ale profesorilor și studenților prin programe de formare și cursuri specializate.

8. Concluzii

Modernizarea ecosistemului educațional reprezintă un proces complex care implică integrarea tehnologiilor digitale în toate aspectele procesului educațional.

Transformarea digitală poate contribui la creșterea calității educației, la dezvoltarea competențelor digitale și la facilitarea accesului la cunoaștere.

Pentru ca aceste beneficii să fie valorificate pe deplin, este necesară colaborarea între instituțiile educaționale, companiile tehnologice și autoritățile publice.

Bibliografie

Anderson, T. (2016). The Theory and Practice of Online Learning. Athabasca University Press.

Bates, T. (2019). Teaching in a Digital Age. BCcampus.

OECD (2020). Digital Education Outlook. OECD Publishing.

Selwyn, N. (2017). Education and Technology: Key Issues and Debates. Bloomsbury Academic.

European Commission (2022). Digital Education Action Plan.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în ecosistemul educațional

Profesor: Alb Maria-Daciana

Instituția de învățământ: Școala Gimnazială, Comuna Alunu

Rezumat

Transformarea digitală a educației este susținută de integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate care contribuie la modernizarea procesului educațional. Dezvoltarea inteligenței artificiale, a tehnologiilor cloud, a realității virtuale și augmentate, precum și a analizelor de date educaționale creează noi oportunități pentru îmbunătățirea calității învățării.

Acest articol științific analizează modul în care tehnologiile emergente pot fi integrate în ecosistemul educațional pentru a sprijini inovarea pedagogică și dezvoltarea competențelor digitale ale studenților. Lucrarea prezintă concepte teoretice, direcții de implementare și un studiu de caz privind utilizarea instrumentelor digitale avansate într-un program universitar de inginerie software.

Rezultatele studiului evidențiază faptul că integrarea tehnologiilor emergente poate contribui la creșterea nivelului de implicare a studenților, la îmbunătățirea performanțelor academice și la dezvoltarea competențelor necesare pentru economia digitală (Bates, 2019).

1. Introducere

Tehnologiile digitale evoluează într-un ritm accelerat, influențând profund modul în care societatea funcționează. Educația reprezintă unul dintre domeniile în care impactul acestor tehnologii este din ce în ce mai evident. Instituțiile de învățământ sunt nevoite să adopte tehnologii emergente pentru a răspunde cerințelor unei economii bazate pe cunoaștere.

Integrarea tehnologiilor emergente în educație presupune utilizarea unor instrumente digitale avansate care pot transforma modul în care se desfășoară procesul de predare și învățare. Aceste tehnologii permit crearea unor medii de învățare interactive, personalizate și colaborative.

Potrivit OECD (2020), utilizarea tehnologiilor digitale în educație contribuie la dezvoltarea competențelor digitale, la creșterea accesului la resurse educaționale și la îmbunătățirea rezultatelor academice.

Scopul acestui articol este de a analiza rolul tehnologiilor emergente în modernizarea ecosistemului educațional și de a identifica principalele direcții de implementare a instrumentelor digitale avansate în instituțiile de învățământ.

2. Conceptul de tehnologii emergente în educație

Tehnologiile emergente reprezintă acele tehnologii aflate într-un proces rapid de dezvoltare și adoptare, care au potențialul de a produce schimbări semnificative în diferite domenii de activitate.

În domeniul educației, tehnologiile emergente includ inteligența artificială, analiza datelor educaționale, realitatea virtuală, realitatea augmentată, tehnologiile cloud și Internet of Things (IoT). Aceste tehnologii permit dezvoltarea unor medii educaționale inovatoare care facilitează învățarea activă și colaborativă.

Selwyn (2017) subliniază faptul că integrarea tehnologiilor emergente în educație trebuie să fie realizată într-un mod strategic, pentru a asigura utilizarea eficientă a resurselor și pentru a evita implementarea unor soluții tehnologice fără valoare pedagogică.

Un ecosistem educațional digital eficient trebuie să includă infrastructură tehnologică adecvată, platforme educaționale moderne și programe de formare pentru cadrele didactice.

3. Inteligența artificială în educație

Inteligența artificială reprezintă una dintre cele mai importante tehnologii emergente utilizate în educație. Sistemele bazate pe inteligență artificială pot analiza comportamentul de învățare al studenților și pot oferi recomandări personalizate pentru îmbunătățirea performanțelor academice.

De asemenea, inteligența artificială poate fi utilizată pentru dezvoltarea unor sisteme de tutorat inteligent care oferă feedback automat și sprijin personalizat studenților.

Learning analytics reprezintă o aplicație importantă a inteligenței artificiale în educație. Aceasta permite colectarea și analizarea datelor generate de activitățile educaționale pentru identificarea factorilor care influențează performanța academică (Anderson, 2016).

Prin utilizarea acestor tehnologii, instituțiile educaționale pot dezvolta strategii mai eficiente pentru sprijinirea studenților și pentru îmbunătățirea procesului educațional.

4. Realitatea virtuală și augmentată în educație

Realitatea virtuală și realitatea augmentată reprezintă tehnologii care permit crearea unor experiențe educaționale interactive și imersive.

Aceste tehnologii sunt utilizate în special în domenii precum medicină, inginerie, arhitectură și științe naturale, unde simulările digitale pot contribui la dezvoltarea competențelor practice.

De exemplu, studenții la medicină pot utiliza simulări VR pentru a exersa proceduri chirurgicale într-un mediu virtual sigur. În domeniul ingineriei, simulările VR permit analizarea unor sisteme complexe și testarea diferitelor scenarii.

Potrivit studiilor realizate de UNESCO (2021), utilizarea tehnologiilor VR și AR în educație poate contribui la creșterea nivelului de implicare a studenților și la îmbunătățirea procesului de învățare.

5. Instrumente digitale avansate pentru învățare

Instrumentele digitale avansate includ platforme educaționale, aplicații colaborative, sisteme de management al învățării și instrumente de analiză a datelor.

Platformele de tip Learning Management System (LMS), precum Moodle sau Canvas, permit gestionarea cursurilor, distribuirea materialelor educaționale și evaluarea studenților.

Instrumentele colaborative, precum Google Workspace sau Microsoft Teams, facilitează comunicarea și colaborarea între studenți și profesori.

De asemenea, utilizarea tehnologiilor cloud permite accesul la resurse educaționale din orice locație și facilitează stocarea și distribuirea materialelor educaționale (European Commission, 2022).

6. Studiu de caz – utilizarea tehnologiilor emergente într-un program universitar

Pentru a analiza impactul tehnologiilor emergente asupra educației, a fost realizat un studiu de caz privind utilizarea instrumentelor digitale avansate într-un program universitar de inginerie software.

În cadrul acestui program, studenții utilizează platforma Moodle pentru accesarea materialelor de curs, realizarea temelor și participarea la teste online. De asemenea, sunt utilizate instrumente colaborative precum Microsoft Teams pentru comunicare și lucru în echipă.

Pentru activitățile practice, studenții utilizează platforme cloud și instrumente de dezvoltare software colaborativă, precum GitHub.

Rezultatele studiului indică faptul că utilizarea tehnologiilor emergente contribuie la creșterea gradului de implicare a studenților și la dezvoltarea competențelor digitale.

Majoritatea studenților participanți la studiu au declarat că utilizarea acestor instrumente le facilitează accesul la resurse educaționale și le permite să colaboreze mai eficient în cadrul proiectelor.

7. Provocări în integrarea tehnologiilor emergente

În ciuda beneficiilor evidente, integrarea tehnologiilor emergente în educație implică și o serie de provocări.

Una dintre principalele probleme este reprezentată de lipsa infrastructurii digitale în unele instituții educaționale. De asemenea, cadrele didactice trebuie să dobândească competențe digitale avansate pentru a utiliza eficient aceste tehnologii.

Costurile asociate implementării tehnologiilor emergente pot reprezenta o altă barieră importantă.

În plus, există preocupări legate de securitatea datelor și de protecția informațiilor personale ale utilizatorilor.

8. Direcții de dezvoltare și recomandări

Pentru a valorifica potențialul tehnologiilor emergente, instituțiile educaționale trebuie să adopte strategii pe termen lung orientate către inovare.

Investițiile în infrastructură digitală, formarea cadrelor didactice și dezvoltarea conținutului educațional digital reprezintă elemente esențiale pentru modernizarea ecosistemului educațional.

De asemenea, colaborarea dintre universități, companii tehnologice și instituții guvernamentale poate contribui la dezvoltarea unor soluții inovatoare pentru educație.

9. Concluzii

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate reprezintă o componentă esențială a transformării digitale a educației.

Utilizarea acestor tehnologii poate contribui la îmbunătățirea procesului de învățare, la dezvoltarea competențelor digitale și la creșterea nivelului de implicare a studenților.

Pentru ca aceste beneficii să fie valorificate pe deplin, este necesară adoptarea unor politici educaționale orientate către inovare și dezvoltarea unei infrastructuri digitale adecvate.

Bibliografie

Anderson, T. (2016). The Theory and Practice of Online Learning. Athabasca University Press.

Bates, T. (2019). Teaching in a Digital Age. BCcampus.

OECD (2020). Digital Education Outlook. OECD Publishing.

Selwyn, N. (2017). Education and Technology: Key Issues and Debates. Bloomsbury Academic.

UNESCO (2021). Reimagining our futures together: A new social contract for education.

European Commission (2022). Digital Education Action Plan.

METODE INOVATIVE DE PREDARE PENTRU DEZVOLTAREA GÂNDIRII CRITICE

Prof.înv.primar ALBU MONA-LISA CLAUDIA

Școala Gimnazială „Constantin Brâncoveanu”

Rm. Sărat, jud. Buzău

Ciclul primar reprezintă etapa esențială în formarea și dezvoltarea copiilor, iar cultivarea gândirii critice în această perioadă influențează semnificativ parcursul lor educațional și personal. Pentru a încuraja o abordare critică asupra învățării, profesorii pot adopta metode inovative care să stimuleze creativitatea și spiritul analitic al elevilor.

Exemple de metode de predare care favorizează dezvoltarea gândirii critice a școlarului mic și nu numai:

1.Jocuri didactice interactive

Integrarea jocurilor didactice interactive în procesul de învățare nu numai că păstrează atenția copiilor, sunt distractive, dar îi provoacă să gândească în mod critic. Jocurile precum „Escape Room Educațional” sau activitățile de grup cu elemente competitive stimulează gândirea strategică și soluționarea problemelor.

2.Proiecte de cercetare

Proiectele de cercetare adaptate vârstei pot fi o modalitate eficientă de a dezvolta gândirea critică. Elevii pot investiga subiecte care îi interesează, să adune informații și să le prezinte colegilor lor. Această abordare îi învață să analizeze sursele de informații și să formuleze concluzii bazate pe dovezi. De exemplu, un proiect despre animalele preferate sau despre fenomenele naturale îi încurajează să caute informații, să le evalueze și să le prezinte colegilor. Astfel, dezvoltă abilitățile critice de analiză și sinteză a informațiilor.

3. Învățarea bazată pe probleme

În locul abordării tradiționale, învățarea bazată pe probleme pune elevii în situații practice, provocându-i să găsească soluții. Pornind de la probleme relevante, ei sunt provocați să găsească soluții prin colaborare și gândire analitică. Această metodă nu numai că dezvoltă gândirea critică, ci și abilitățile de rezolvare a problemelor.

4. Dezbateri în clasă

Organizarea dezbaterilor în clasă cu privire la subiecte relevante și accesibile copiilor poate fi o modalitate excelentă de a stimula gândirea critică. Elevii își exprimă opinii, susțin

argumente, învață să asculte și să aprecieze diverse perspective. Această practică nu doar dezvoltă gândirea critică, ci și abilitățile de comunicare și ascultare activă.

5. Jurnale de gândire

Introducerea jurnalelor de gândire în clasă oferă elevilor un spațiu personal pentru a-și exprima ideile, întrebările și reflecțiile. Profesorii pot folosi aceste jurnale pentru a ghida elevii în auto-reflecție și pentru a încuraja gândirea critică asupra propriilor experiențe și învățături.

6. Învățarea bazată pe proiecte

Elevii își dezvoltă abilitățile critice și de rezolvare a problemelor prin abordarea proiectelor practice. Aceste proiecte pot implica cercetare, colaborare și prezentare a rezultatelor, oferind o înțelegere mai profundă a subiectelor.

În loc să se concentreze exclusiv pe memorare, elevii sunt implicați în proiecte care le permit să exploreze subiecte în profunzime. De exemplu, un proiect despre ecosisteme ar putea implica cercetarea, crearea unui poster și prezentarea rezultatelor colegilor. În cadrul acestei metode, elevii nu doar absorb informații, ci sunt implicați activ în proiecte care îi provoacă să gândească critic și să aplice cunoștințele în contexte practice. Proiectele pot varia de la creația unei machete a sistemului solar până la simularea unui mic eveniment istoric.

7. Învățarea colaborativă

Elevii lucrează împreună în echipe pentru a împărtăși idei, a rezolva probleme și a învăța unii de la alții. Această metodă promovează dezvoltarea abilităților sociale și încurajează diversitatea de perspective.

8. Clase inversate sau răsturnate

Această metodă schimbă paradigmă tradițională a predării și asimilării. Furnizarea materialelor înainte de curs permite utilizarea timpului în clasă pentru discuții interactive, rezolvarea de probleme și consolidarea cunoștințelor.

9. Tehnologii educaționale

Utilizarea dispozitivelor digitale și a aplicațiilor interactive în clasă extinde posibilitățile de învățare. De exemplu, simulările și instrumentele multimedia pot face conceptele abstracte mai accesibile.

Metodele inovative de predare în ciclul primar nu doar transmit cunoștințe, îmbunătățesc procesul de învățare, ci creează un mediu propice pentru dezvoltarea gândirii critice la elevi. Prin integrarea jocurilor interactive, proiectelor de cercetare personalizate, învățării bazate pe probleme, dezbaterilor și jurnalelor de gândire, profesorii

devin ghizi în formarea unei generații de tineri capabili să analizeze, să înțeleagă și să rezolve provocările complexe ale viitorului.

Bibliografie :

- o Dumitru, I. A. – “Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă”, Editura de Vest, Timișoara, 2000
- o Schean, Ioan – “Gândirea critică: metode active de predare- învățare”, Editura Dacia Educațional, 2004
- o Cerghit, Ioan, “Metode de învățare”, E.D.P., București, 1980.

Educația Viitorului: inovație, tehnologie și excelență pedagogică în construirea societății de mâine

PROFESORI-ELEVI-TEHNOLOGIE: factorii care definesc societatea de succes

Autor: **Alecsandrescu Nicoleta Aura**

Instituția de învățământ: **Colegiul Național „Vladimir Streinu”**, Găești, jud. Dâmbovița, România

Autor: **Danciu Ion-Alin**

Instituția de învățământ: **Școala Gimnazială Nr.2, Picior de Munte**, Boboci, jud. Dâmbovița, România

Educația trece printr-o serie de *metamorfoze* datorate schimbărilor rapide care se produc în societate. Astfel, integrarea tehnologiei și promovarea metodelor pedagogice inovatoare devin elemente definitorii în dezvoltarea unui sistem educațional adaptat nevoilor generației școlare aparținând secolului XXI, pentru a ține pasul cu aceasta, iar profesorul are obligația de a se adapta acestor cerințe impuse de societate.

Lucrarea dată analizează rolul tehnologiei și al inovației pedagogice în proiectarea viitorului educației, evidențiind importanța utilizării instrumentelor digitale și a strategiilor didactice moderne. De asemenea, sunt prezentate competențele necesare elevilor, dar și profesorilor pentru a face față provocărilor societății contemporane. Integrarea tehnologiilor emergente, precum **Artificial Intelligence**, dar și utilizarea instrumentelor interactive bazate pe **Virtual Reality** și **Augmented Reality**, contribuie la crearea unor experiențe educaționale atractive pentru elevi.

Cuvinte-cheie: educație digitală, inovație pedagogică, tehnologie educațională, competențe secolul XXI, adaptabilitate.

Introducere

Societatea actuală trece printr-o serie de transformări rapide generate de modernizarea tehnologică și globalizare. *Transformările educației moderne sunt analizate în numeroase studii recente* (Hattie, 2009). Educația trebuie să se adapteze permanent noilor cerințe, pregătind generația tânără care va forma generația adultă de mâine, pentru o lume într-o continuă schimbare. Sistemul de învățământ trebuie să ofere nu doar informații, ci și competențe practice care să permită adaptarea viitorilor adulți să se integreze în această societate dinamică.

Conceptul „Education That Builds Tomorrow” reflectă necesitatea dezvoltării unui model educațional orientat spre viitor, bazat pe inovație, tehnologie și excelență pedagogică. Este mottoul fiecărui cadru didactic.

Rolul tehnologiei în educația modernă

Tehnologia joacă un rol cheie în transformarea procesului didactic. Platformele digitale și aplicațiile interactive facilitează accesul la informație și oferă noi modalități de învățare, constituind porți către lumi atractive, apropiate nevoilor generațiilor tinere.

Un aspect important este personalizarea procesului de învățare. Instrumentele bazate pe **Artificial Intelligence** pot analiza evoluția elevilor și adapta conținutul în funcție de nivelul și nevoile fiecăruia. Astfel, fiecare elev va beneficia de o experiență de învățare adaptată propriului ritm.

Tehnologiile interactive precum **Virtual Reality** sau **Augmented Reality** permit realizarea de simulări educaționale care facilitează înțelegerea noțiunilor dificile și găsirea unor metode de învățare atractive. De exemplu, la geografie/astronomie elevii pot explora diverse spații pe cale virtuală, pot observa fenomene naturale sau participa la activități experimentale într-un mediu digital (chimie/fizică). La literatură pot reconstitui virtual o epocă istorică pentru a înțelege apariția unor curente literare/culturale. La limbile străine elevii pot crea comunități online cu elevi din țara a cărei limbă o studiază pentru a învăța în mod practic. La educație fizică și sport, ei pot intra în contact virtual cu o vedetă sportivă, îi pot lua un interviu în mediu online, pentru a înțelege ce a condus la performanță/succes.

Inovația pedagogică

Reușita procesului educațional depinde în foarte mare măsură de metodele pedagogice aplicate. Inovația înseamnă adaptarea profesorilor și a elevilor, presupune adoptarea unor metode care să stimuleze participarea activă a elevilor, gândirea critică a acestora și să le dezvolte competențe practice.

Metode precum învățarea bazată pe proiecte, în comunități care depășesc granițele geografice (cu ajutorul mediului online), colaborarea în echipă și utilizarea resurselor multimedia, contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a creativității. Dascălul devine astfel facilitator al procesului didactic, ghidând elevii în procesul de cunoaștere.

Educația pentru competențele secolului XXI

Educația actuală trebuie să dezvolte competențe relevante: creativitatea, gândirea critică, munca în echipă și adaptabilitatea. *Dezvoltarea competențelor secolului XXI este considerată esențială pentru sistemele educaționale moderne* (OECD, 2018), iar familiarizarea elevilor cu tehnologia contribuie la formarea unor cetățeni implicați și pregătiți pentru societatea de mâine.

Prin recurgerea la metode pedagogice inovatoare bazate pe tehnologie, educația poate forma generații capabile să se adapteze schimbărilor rapide ale societății.

Concluzii

Educația de mâine trebuie să se bazeze pe amestecul dintre inovație, tehnologie și măiestrie pedagogică. Integrarea instrumentelor digitale în actul educațional oferă căi importante pentru organizarea unor activități didactice potrivite nevoilor vremii.

Rolul cadrului didactic rămâne important în îndrumarea elevilor și dezvoltarea competențelor necesare pentru societatea actuală. Prin metode pedagogice moderne și tehnologie eficientă, educația este fundamentul în ceea ce privește formarea unor generații capabile să construiască societatea de mâine.

Bibliografie:

Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London: Routledge.

Wagner, T. (2014). *The Global Achievement Gap: Why Even Our Best Schools Don't Teach the New Survival Skills Our Children Need*. New York: Basic Books.

Khan, S. (2012). *The One World Schoolhouse: Education Reimagined*. New York: Twelve.

UNESCO. (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. Paris: UNESCO Publishing.

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2018). *The Future of Education and Skills: Education 2030*. Paris: OECD Publishing.

Mitra, S. (2013). *Beyond the Hole in the Wall: Discover the Power of Self-Organized Learning*. New York: TED Books.

TEHNOLOGIA ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE ȘI IMPACTUL EI ASUPRA COPIILOR

Alecu Adina Mariana - G.P.N Pietrosu, Costești

În ultimii ani, tehnologia a devenit parte din viața noastră de zi cu zi. Copiii de azi cresc într-o lume plină de telefoane, tablete, calculatoare și televizoare, deci este normal ca și educația să țină pasul cu aceste schimbări. În grădiniță, tehnologia trebuie să fie un instrument care ne ajută să facem activitățile mai atractive și mai eficiente. Astfel, rolul educatoarei este să folosească tehnologia în mod echilibrat și bine definit, astfel încât ea să sprijine învățarea copiilor, dar fără a înlocui jocul, mișcarea și interacțiunea directă.

1. De ce folosim tehnologia în grădiniță?

Utilizarea tehnologiei în activitățile educative aduce câteva avantaje clare:

- A. Aceasta stârnește curiozitatea, iar copiii devin mai atenți atunci când au parte de imagini colorate, animații sau filmulețe scurte.
- B. Apropie lumea de copil și putem arăta celor mici lucruri greu sau chiar imposibil de văzut în mod direct, cum ar fi vulcani, delfini sau planetele.
- C. Aceasta sprijină învățarea limbajului prin poveștile audio sau aplicațiile interactive care îi ajută pe copii să asculte, să repete și să înțeleagă cuvinte noi.
- D. Antrenează atenția și memoria prin jocurile digitale simple, unde copilul trebuie să potrivească forme sau culori, ajutându-i să își dezvolte gândirea logică.

Toate acestea sunt posibile dacă tehnologia este folosită echilibrat, fără a lua locul jocului liber sau al activităților practice.

2. Exemple din activitatea zilnică

→ “Povestea digitală”

Educatoarea proiectează pe ecran o carte digitală, iar copiii privesc imaginile, ascultă textul și sunt provocați să ghicească ce urmează. Astfel, povestea devine mai atractivă și încurajează conversația.

→ Proiectul “Ce ne oferă natura”

Fiecare copil are sarcina de a fotografia câte un obiect/vietate din natură (exemplu: copaci, flori, insecte, animale din ogradă, animale din pădure, etc.), având la dispoziție o săptămână. Când termenul a expirat, se întâlnesc în sala de clasă, iar educatoarea va proiecta pozele fiecărui copil cu descoperirile sale, iar în acest mod, toți află despre elemente noi ale naturii, împărtășind informații între ei.

→ “Descoperiri științifice cu plante”

Pentru a înțelege mai bine cum crește o plantă, educatoarea arată un filmuleț scurt copiilor. Apoi, aceștia plantează semințe reale și le observă zilnic. Tehnologia stârnește curiozitatea, dar învățarea adevărată se face prin experiența directă.

→ “Jocuri de limbaj”

Un exemplu foarte util este folosirea unor aplicații educative simple, unde copilul ascultă un cuvânt și apoi trebuie să aleagă imaginea potrivită. Acest tip de joc este mult mai util în privința învățării unei limbi noi, cum ar fi engleza. De exemplu, aplicația poate rosti un cuvânt (exemplu: „pisică”=„cat”), iar pe ecran apar trei variante diferite, copiii având să aleagă ceea ce se potrivește cu ce au auzit.

3. Limitele utilizării tehnologiei

Deși tehnologia are multe beneficii și poate face activitățile mai atractive, aceasta nu trebuie nicidecum abuzată, uitând de vechile obiceiuri și experiențe ale copilăriei. Copiii de vârstă mică au nevoie în primul rând de experiențe directe, practice, care să le stimuleze toate simțurile. Ecranele pot oferi imagini și sunete, dar nu pot înlocui mișcarea, jocul liber sau interacțiunea cu ceilalți, necesare unei dezvoltări armonioase.

- Esențiale sunt mișcarea zilnică, alergarea, dansul, jocurile de echipă sau activitățile în aer liber. Acestea îi ajută să își dezvolte corpul, să își consume energia și să își formeze deprinderi sănătoase.
- Joc liber cu colegii prin construirea unui turn din cuburi sau prin clasicele jocuri de rol „de-a familia” sau „de-a magazinul”. Acestea îi învață să colaboreze, să negocieze reguli și să își exprime emoțiile.
- Nelipsite activități practice și senzoriale, precum desen, pictură, modelaj, lipire sau sortarea unor obiecte după culori și forme. Prin aceste experiențe, copiii își dezvoltă creativitatea și coordonarea mâinilor.
- Comunicare directă cu educatoarea prin povești spuse pe viu, conversații, cântece și poezii. Contactul uman îi face pe copii să se simtă în siguranță și sprijină formarea limbajului.

Organizațiile internaționale, precum Organizația Mondială a Sănătății sau Academia Americană de Pediatrie, recomandă ca timpul petrecut de copiii sub 5 ani în fața ecranelor să fie scurt, supravegheat și legat strict de activități educative. Altfel, există riscul ca cei mici să devină dependenți de imagini și sunete, să își piardă răbdarea pentru jocurile clasice și să fie mai puțin atenți la mediul înconjurător.

De aceea, rolul educatoarei este foarte important. Ea trebuie să stabilească limite clare și să explice copiilor, pe înțelesul lor, de ce timpul de ecran este mai mic decât cel petrecut la joacă sau la desen. Tehnologia trebuie folosită doar ca un instrument de sprijin, un punct de pornire pentru discuții și explorări practice, și în niciun caz ca înlocuitor al activităților tradiționale care rămân fundamentale pentru dezvoltarea copilului.

În concluzie, tehnologia poate fi un ajutor important în educația copiilor de vârstă preșcolară, dar numai atunci când este folosită cu grijă și cu intenție educativă clară. Ea are puterea de a transforma activitățile zilnice în experiențe mai atractive și mai ușor de înțeles, stârnind curiozitatea celor mici și deschizându-le interesul pentru descoperirea lumii. Copiii se pot bucura să învețe prin povești digitale, prin jocuri de limbaj sau prin filme educative scurte, dar aceste activități trebuie să fie mereu echilibrate cu jocurile clasice, cu mișcarea și cu explorările practice.

Rolul educatoarei este esențial și clar, ea fiind cea care decide cât timp și în ce fel se folosește tehnologia. Tot ea se asigură că aceasta nu devine un înlocuitor pentru jocul liber și că rămâne doar un sprijin pentru atingerea unor obiective clare din curriculum. O educatoare care știe să combine metodele tradiționale cu resursele digitale oferă copiilor o educație completă, adaptată vremurilor actuale, dar și nevoilor reale ale dezvoltării timpurii.

Astfel, grădinița devine un loc unde tradiția și inovația merg împreună. Copilul ascultă povești spuse de educatoare, dar poate și să vadă imagini animate; se joacă afară cu colegii sau iese la o plimbare, dar și descoperă informații noi prin proiector sau tabletă. Această combinație echilibrată le oferă copiilor ocazia să crească sănătos, să își dezvolte creativitatea și să fie pregătiți pentru școala viitorului.

Bibliografie:

- Curriculum pentru educația timpurie (2019), Ministerul Educației Naționale, București.
- Organizația Mondială a Sănătății (2019). Guidelines on Physical Activity, Sedentary Behaviour and Sleep for Children under 5 Years of Age. Geneva.
- NAEYC (2012). Technology and Interactive Media as Tools in Early Childhood Programs Serving Children from Birth through Age 8. Washington, D.C.

ÎNCADRAREA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASA AL COPIILOR CU CES

**Prof. Înv. Preșcolar:
Alecua Adina Mariana
GPN PIETROSU COSTEȘTI
Jud. BUZĂU**

Focalizarea atenției educaționale pe grupele vulnerabile este un indiciu al nivelului de civilizație atins de o anumită societate și impune căutarea unei noi formule de solidaritate umană, lucru ce are o semnificație aparte în societatea noastră.

Se lansează astfel promovarea elaborării unor strategii "un mod de viață care înseamnă a trăi împreună", "a accepta" sau "a-i reprimi printre noi pe cei pe către ni se par foarte diferiți", "ciudați" sau "bizari".

Colectivitatea care îi receptează pe cei defavorizați și care își determină intern, "direct sau indirect" atitudinea față de aceștia este tripolară, la nivelul local al grădiniței; educatoarea, părinții, copiii. La rândul său în sprijinul integrării copiilor cu CES, grădinița prin educatoare și foruri superioare coordonatoare de programe guvernamentale locale apelează la centre și persoane specializate.

O condiție esențială pentru reușita acestor acțiuni ale celor 3 factori activi din grădiniță este existența unor relații biunivoce distinse, constructive; acestea însă se pot realiza prin atitudini deschise și disponibilitatea printr-un "pozitivism" specific cu voința și convingere.

I. RELAȚIA EDUCATOARE-COPII CU CES

Conduită și atitudinea de ansamblu a cadrului didactic trebuie să demonstreze celorlalți copii că i se acordă copilului cu dizabilități aceeași valoare precum celorlalți, respectându-și principiul democratic al valorii egale. Trebuie evitată compătimirea evidentă, milă sau alte conduite inadecvate care pot semnifica devalorizarea.

Trebuie evitate ostentațiile de orice natură, ori de câte ori este posibil trebuie exprimate aceleași așteptări și stabilite limite similare în învățare ca și pentru ceilalți copii. Cadrul didactic trebuie să fie un moderator, așa încât să promoveze contactul direct între copii și să direcționeze întrebările și comentariile copiilor către cel cu CES.

Când situație permite trebuie făcută evidențierea unor abilități sau interese speciale ale acestora în sprijinirea și dezvoltarea cărora trebuie implicați și asociați părinții.

II. RELAȚIA GRĂDINIȚĂ-PĂRINȚI

Integrarea copiilor cu CES în programul grădiniței este facilitată de realizarea parteneriatului între părinți și grădinița. Părinții pot fi și parteneri la educație pentru că ei dețin cele mai multe informații despre copii lor.

În general relația de parteneriat presupune reuniuni de informare a părinților cu privire la conținuturile și metodele didactice la programul grupelor, presupune ședințe cu părinții, participarea acestora la excursii, serbări.

Relația grădiniței cu părinții copiilor cu CES este nu numai benefică ci și necesară, ea furnizând specificul dizabilității copilului precum și tot ceea ce până în momentul includerii în învățământul de masă a copilului precum a constituit contextul de dezvoltare al acestuia.

De mare importanță sunt informațiile referitoare la factorii de influență negativă care ar trebui să fie evitați (fobii, neplăceri, stimuli negativi, atitudini care determină inhibarea / izolarea copiilor)

Educația părinților și consilierea au un rol important în integrarea copiilor cu afecțiuni fizice, emoționale ori de altă natură în grădiniță.

Comunicarea părinte-educatoare sau chiar părinte-copil în contextul integrării copilului în instituția grădiniței asigură un anumit echilibru.

Familiiile dezorganizate au în mod caracteristic afectat tiparul de comunicare iar echilibrul familiei este sever tulburat de existența conflictelor. Familia poate influența copilul pe mai multe căi, iar rezultatele disfuncției familiale se situează undeva între hiperprotecție sau neglijare. Într-o familie echilibrată însă, comunicarea dintre membrii săi decurge fără perturbări.

Concluzii:

Pentru integrarea cu succes a copiilor cu CES în învățământul de masă sunt necesare:

- Existența unor centre de resurse, informare și comunicare;
- Formarea inițială și continuă;
- Adaptarea și flexibilitatea curriculum-ului preșcolar;
- Evaluarea progresului școlar al copiilor cu CES integrați în grădinițele obișnuite;
- Implicarea, încurajarea participării, schimbul de informații, consilierea părinților în măsură solicitărilor și a necesităților, mobilizarea resurselor umane disponibile și competențe.

Bibliografie:

- Revista învățământul preșcolar nr 2-3 / 2005.

Proiectarea viitorului educației matematice prin inovare și tehnologie

Alexa Lenuța, Colegiul Economic "Virgil Madgearu", Galați

Educația se află într-un proces profund de transformare, determinat de nevoia de a răspunde unei societăți aflate în continuă schimbare. Într-un context marcat de digitalizare și inteligență artificială, rolul profesorului, al instituției educaționale și al resurselor de învățare se redefineste. Educația viitorului se construiește printr-un ecosistem inteligent, colaborativ și incluziv, în care inovația și tehnologia nu reprezintă doar instrumente de sprijin, ci factori definitorii ai excelenței pedagogice. Viabilitatea și relevanța viitorului educației depind de capacitatea profesorului de a integra armonios tehnologiile emergente într-un cadru pedagogic reconfigurat, care pune elevul și procesul său unic de învățare în centrul atenției. Noul model pedagogic este centrat pe competențe, gândire critică și învățare personalizată.

Proiectarea viitorului educației presupune o viziune strategică ce îmbină inovația, tehnologia și excelența pedagogică, pentru a crea un cadru care stimulează adaptabilitatea, colaborarea și autonomia profesorilor și a elevilor.

Modernizarea educației nu se reduce la digitalizarea procesului de predare, ci la crearea unui ecosistem educațional inteligent, bazat pe:

- interconectarea instituțiilor educaționale prin platforme de colaborare;
- accesul deschis la resurse digitale educaționale;
- redefinirea competențelor digitale ale cadrelor didactice;
- personalizarea parcursurilor educaționale prin analiză de date și învățare adaptivă.

Transformarea digitală aduce cu sine provocări legate de etică, securitatea datelor și incluziune digitală, dar creează, totodată, oportunitatea de a construi o educație centrată pe echitate, calitate și flexibilitate. Tehnologiile emergente – precum inteligența artificială, realitatea augmentată, realitatea virtuală, Internet of Things – pot transforma fundamental modalitățile de predare și evaluare:

- Inteligența artificială facilitează învățarea personalizată, evaluarea adaptivă și analiza datelor pentru predicții educaționale;
- Realitatea augmentată și virtuală creează contexte de învățare experiențială, stimulând motivația și implicarea elevilor;
- Internet of Things (IoT) transformă școala dintr-un spațiu pasiv într-unul interactiv, facilitând o experiență de învățare personalizată și eficientă. Dispozitivele inteligente pot colecta date despre progresul elevilor, permițând profesorilor să adapteze conținutul și metodele de predare la nevoile și interesele individuale ale fiecărui cursant. Senzorii și tablele interactive conectate oferă perspective în timp real asupra modului în care elevii interacționează cu materialul didactic, optimizând fluxul lecției. Elevii pot crea ei înșiși "obiecte inteligente" pentru a înțelege concepte tehnice complexe prin exerciții practice ghidate de diverse platforme.

Prin aceste tehnologii, educația devine un laborator de experimentare a viitorului, în care competențele-cheie ale secolului XXI (creativitatea, gândirea critică, colaborarea, competența digitală) sunt dezvoltate holistic.

Excelența pedagogică nu poate fi atinsă fără a repoziționa profesorul ca designer de experiențe de învățare, facilitator al reflecției și promotor al culturii digitale. Formarea continuă a cadrelor didactice, dezvoltarea competențelor transversale și integrarea reflexivă a tehnologiei devin condiții esențiale pentru asigurarea calității actului educațional.

Exemple concrete din matematică:

1. Profesorul, în rol de mentor, în loc să predea teorema lui Pitagora ca o formulă abstractă ($a^2 + b^2 = c^2$), propune o provocare de proiect: *"Cum putem determina înălțimea steagului din curtea școlii, folosind doar o ruletă de 5 metri?"*. Elevii, organizați în echipe, formulează ipoteze, folosesc teorema pentru a modela problema (trigonometrie aplicată) și testează soluțiile în curtea școlii. Rolul profesorului este de a ghida discuțiile, a pune întrebări critice (*"Ce reprezintă ipotenuza în modelul tău?"*) și a oferi resurse, transformând o lecție teoretică într-o experiență de învățare investigativă. Un studiu realizat de UNICEF a constatat că elevii care au învățat geometria prin proiecte bazate pe simulări 3D și realitate augmentată au avut o îmbunătățire cu 40% a înțelegerii spațiale și a capacității de a transfera cunoștințele în contexte noi, comparativ cu metodele tradiționale bazate pe manuale.
2. În loc să predea sinus, cosinus și tangentă, ca niște rapoarte pe un triunghi desenat pe tablă, profesorul lansează o problemă de etică și inginerie: *"Cum putem reproiecta scările de la intrarea școlii într-o rampă de acces care să respecte standardele legale de siguranță?"*. Problema: Legea impune ca o rampă să aibă o înclinație maximă (de obicei între 5° și 8°). Elevii trebuie să măsoare înălțimea pragului (cateta opusă) și să calculeze lungimea rampei (ipotenuza) și unghiul de înclinație folosind funcțiile trigonometrice. Întrebarea critică a profesorului: *"Dacă spațiul din curte este limitat și nu putem extinde rampa cu mai mult de 10 metri, ce unghi vom avea? Este acesta sigur pentru un utilizator de scaun rulant?"*. Elevii folosesc aplicații de realitate augmentată (AR) pe telefoane (precum Measure on iOS/Android) pentru a viziona rampa virtuală suprapusă peste scările reale. O echipă calculează greșit și obține un unghi de 45° (o rampă imposibil de urcat). Platforma educațională (ex. GeoGebra cu asistent AI) observă anomalia și nu le dă rezultatul corect, ci le oferă o sugestie vizuală: *"Verifică dacă ai folosit funcția sin sau tg. Amintește-ți raportul dintre înălțime și lungimea bazei."* AI-ul detectează dacă un elev are probleme cu extragerea valorilor din cercul trigonometric. Automat, îi trimite un micro-curs interactiv (un video de 2 minute și un joc de potrivire a valorilor pentru 30° , 45° , 60°). Profesorul primește o notificare: *"Grupul 3 a înțeles calculul, dar are dificultăți în a converti radianii în grade"*. Profesorul poate interveni exact pe această lacună. Elevii nu mai văd trigonometria ca pe o listă de formule, ci ca pe un instrument de rezolvare a problemelor sociale (accesibilitate). Studiile arată că feedback-ul instantaneu oferit de AI în timpul rezolvării problemelor de trigonometrie reduce "frustrarea de blocaj" cu 60%, menținând elevul în starea de flux. Simulările 3D ajută elevii să "vadă" funcțiile periodice (sinusoida) în contextul mișcării roților sau al pantelor, crescând înțelegerea intuitivă a fenomenului.
3. Profesorul poate propune clasei să organizeze o excursie virtuală la un parc de aventură. Provocarea este alegerea celei mai ieftine variante de transport între două companii care au structuri de preț diferite: Compania A: cere o taxă fixă de rezervare de 200 RON plus 5 RON pe kilometru ($y=5x+200$); Compania B: Nu cere taxă de rezervare, dar costul este de 10 RON pe kilometru. ($y=10x$). Profesorul întreabă: *"Dacă parcul este la o distanță de 30 km distanță, pe cine alegem? Dar dacă este la 60 km? Există o distanță unde ambele companii cer exact aceeași sumă?"*. Elevii pot folosi un calculator grafic (cum este Desmos) sau o platformă de AI care permite manipularea variabilelor. Dacă un elev tinde să creadă că Compania B este întotdeauna mai ieftină pentru că "nu are taxă fixă", atunci AI-ul platformei observă că elevul a calculat greșit valorile pentru distanțe mari și îi oferă o notificare de tip "scenariu": *"Imaginează-ți că mergem la 100 km. Calculează din nou pentru ambele firme. Ce observi la panta graficului tău?"*. Dacă un alt elev are dificultăți în a izola variabila x într-o ecuație de tipul $5x+200=10x$, platforma (precum Photomath sau un asistent AI integrat) îi oferă o explicație vizuală,

pas cu pas, despre cum "balansăm" o ecuație (metoda balanței). Profesorul vede pe ecranul său că 80% din clasă a găsit punctul de intersecție ($x=40\text{km}$), dar câțva elevi încă nu înțeleg de ce costul total (y) este variabila dependentă. Profesorul intervine individual, doar la acei elevi pentru o explicație scurtă, unu-la-unu. Elevul nu mai vede x ca pe o literă abstractă, ci ca pe "distanța parcursă". AI-ul validează calculele intermediare instantaneu, astfel încât elevul nu ajunge la finalul orei cu un rezultat greșit, realizând eroarea prea târziu.

4. În loc să predea media, mediana și dispersia ca simple calcule pe hârtie, profesorul lansează o provocare civică: "Cum putem optimiza risipa alimentară la cantina școlii sau consumul de energie al clasei noastre?". Elevii sunt organizați în "unități de audit". Folosind senzori de monitorizare a energiei sau colectând date zilnice despre resturile alimentare, echipele adună cifre brute. Profesorul intervine cu întrebări care forțează gândirea critică: *"Dacă avem o valoare extremă marțea viitoare, cum ne va afecta prognoza pentru restul lunii?"* sau *"Este media suficientă pentru a comanda mâncare, sau avem nevoie de abaterea standard pentru a evita deficitul?"*. Elevii introduc datele într-o platformă de tip Tableau for Education sau Google Sheets cu extensii de AI predictiv. Sistemul de AI observă că o echipă de elevi confundă corelația cu cauzalitatea (de exemplu, cred că dacă a plouat afară și s-a mâncat mai multă supă, ploaia este singura cauză, ignorând alte variabile). Platforma (cum este Khan Academy sau un tutor inteligent bazat pe GPT-4 cu analiză de date) generează instant o simulare vizuală: un grafic interactiv unde elevii pot schimba variabilele pentru a putea vedea cum se modifică regresia liniară. Profesorul vede în timp real că jumătate din clasă stăpânește calculul mediei, dar are dificultăți în a interpreta intervalele de încredere. Astfel, următoarea oră nu va fi o prelegere generală, ci un atelier de lucru pe grupuri mici exact pe această temă. Elevii sunt cu 60% mai motivați să rezolve probleme matematice atunci când datele le aparțin și au un impact real (ex. reducerea facturii la școală). Utilizarea platformelor adaptive reduce timpul de instruire necesar pentru a atinge competența în statistică cu 35%, deoarece AI-ul elimină repetarea redundantă a noțiunilor deja cunoscute. Elevii dezvoltă "alfabetizarea digitală", fiind capabili să detecteze manipulările statistice din știri sau social media.
5. În loc să predea funcția de gradul I ($f(x)=ax+b$) ca pe o reprezentare grafică pe tablă, profesorul lansează proiectul: "Lansarea unui stand de limonadă/personalizat tricouri: Care este pragul de rentabilitate?". Elevii trebuie să determine: Costurile fixe (b): Chiria standului sau prețul preseii de tricouri; Costurile variabile (a): Materiale pentru fiecare unitate produsă; Funcția veniturilor: Prețul de vânzare per unitate. Provocarea profesorului: *"Dacă furnizorul crește prețul materiei prime cu 20%, cum se modifică intersecția dreptelor voastre pe grafic? Mai este afacerea sustenabilă?"*. Elevii folosesc sisteme de ecuații pentru a putea găsi punctul exact în care profitul devine pozitiv. Elevii utilizează instrumente precum Desmos sau platforme de tip DreamBox / ALEKS pentru a vizualiza dinamic aceste schimbări. Dacă un grup de elevi setează greșit panta funcției (a), confundând venitul brut cu profitul net, atunci AI-ul platformei detectează inconsecvența între tabelul de date și graficul generat. În loc să le dea răspunsul, AI-ul generează o mică simulare "Ce ar fi dacă". Le arată vizual cum, dacă vând 0 unități, pierderea este egală cu b . Apoi, le oferă un set de exerciții rapide despre semnificația pantei în context real (rata de schimbare). Profesorul primește o alertă: *"Echipa B are dificultăți în a înțelege conceptul de variabilă dependentă vs. independentă"*. Astfel, mentorul poate merge direct la acea masă pentru o discuție țintită. Elevii nu doar că rezolvă ecuații, dar învață modelare matematică, o abilitate esențială în economie, inginerie și programare.

6. Un elev de clasa a VI-a lucrează cu o platformă adaptivă de tip ALEKS sau Khan Academy. Sistemul de AI identifică că elevul greșește în mod sistematic exercițiile care implică împărțirea fracțiilor, deoarece nu a consolidat conceptul de fracție inversă. Platforma propune automat un pachet de remediere personalizat: un scurt videoclip explicativ, urmat de exerciții interactive de dificultate progresivă. În paralel, profesorul primește un raport de analitică care îi indică exact această lacună, permițându-i să intervină cu sprijin țintit. O analiză a adoptării AI în educație arată că astfel de sisteme pot reduce cu 50% timpul necesar identificării și remedierii lacunelor de cunoștințe față de metodele tradiționale. Această schimbare de paradigmă este esențială pentru a pregăti elevi capabili să gândească critic, să colaboreze și să rezolve probleme complexe – competențe care depășesc cu mult simpla executare de calcule.

Analiza procesului de rezolvare a problemelor și a portofoliilor digitale ale elevilor se poate face de către AI, dar profesorul este mentorul care pregătește lecția. Platformele de AI educaționale, transformă matematica dintr-un subiect temut într-unul accesibil, adaptându-se ritmului și stilului fiecărui elev. Tehnologiile devin extensii ale minții, permițând manipularea și vizualizarea conceptelor abstracte:

- Medii de Programare și Simulare (ex: Wolfram Alpha, MATLAB Grader): Pentru elevii de liceu, acestea permit modelarea matematică a fenomenelor complexe (ex: optimizarea traiectoriei unui proiectil, analiza datelor statistice dintr-un proiect științific), transformând matematica într-un limbaj pentru explorarea lumii.
- Realitate Augmentată (AR) pentru Geometrie și Algebră: Aplicații precum GeoGebra 3D AR permit elevilor să "plaseze" un graphic 3D al unei funcții peste masa din clasă, să se plimbe în jurul lui și să înțeleagă cum modificarea ecuației alternează forma. Aceasta construiește intuiția spațială într-un mod imposibil pe o tablă 2D.

Un studiu relevant pentru matematică a arătat că peste 60% dintre cadrele didactice sunt îngrijorate că elevii folosesc solvers AI ca (Photomath) pentru a "trișa", fără a învăța. Răspunsul strategic este dublu:

1. Redefinirea sarcinilor: Profesorii sunt formați să creeze probleme deschise, bazate pe context, a căror rezolvare depinde de raționament, nu doar de un răspuns numeric pe care un solver îl poate oferi. (Ex: "Argumentează care dintre aceste două modele de business este mai profitabil pe termen lung, folosind funcții liniare și pătrate").
2. Integrarea etică a instrumentelor: În loc de interzicere, elevii învață să folosească solvers AI etic, ca instrumente de verificare a rezultatelor sau pentru a explora multiple căi de rezolvare, întărind înțelegerea.

Viitorul educației, ilustrat paradigmatic prin domeniul matematicii, nu este un manual digitalizat, ci un ecosistem viu și dinamic. În acest ecosistem:

- Elevii sunt exploratori activi, folosind instrumente avansate pentru a modela, simula și rezolva probleme autentice care le stimulează curiozitatea
- Profesorii sunt mentori indispensabili și arhitecți ai experiențelor de învățare, sprijiniți de date și automate pentru a personaliza drumul fiecărui elev.
- Tehnologia este mediul și unealta cognitivă care amplifică înțelegerea, făcând cunoașterea mai vizibilă, interactivă și relevantă.

Scopul suprem rămâne uman: dezvoltarea gândirii critice, a creativității, a rezilienței și a capacității de a rezolva probleme complexe – competențe pentru care matematica, predată prin metode inovatoare, rămâne o fundație esențială și un teren ideal de experimentare pentru viitorul întregului sistem educațional.

Bibliografie:

- **Hattie, J. & Clarke, S.,** *Visible Learning: The Sequel. A Synthesis of Over 2,100 Meta-Analyses relating to Achievement*, Editura: Routledge, New York, 2023
- Luckin, R., *AI for Educators: A Practical Guide to Transforming the Classroom*, Editura: Routledge, Londra, 2025

**Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev în învățământul
primar: repere teoretice și direcții de acțiune
Profesor pentru învățământ primar: Andrei Mariana
Școala Gimnazială Costeștii din Vale**

Studiul analizează conceptele de educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev din perspectiva învățământului primar, cu accent pe rolul cadrului didactic și pe necesitatea adaptărilor curriculare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES). Pornind de la cadre teoretice internaționale (UNESCO, Booth & Ainscow, Florian & Black-Hawkins, Tomlinson), lucrarea evidențiază principalele dimensiuni ale unei educații incluzive: adaptarea conținuturilor și a strategiilor de predare, evaluarea formativă și orientată spre progres, climatul socio-emoțional suportiv și colaborarea interdisciplinară. Sunt propuse direcții concrete de acțiune pentru școala românească, vizând formarea cadrelor didactice, dezvoltarea de instrumente operaționale (PIP/PIE, resurse diferențiate) și utilizarea tehnologiei ca suport pentru personalizarea învățării. Concluziile subliniază faptul că o educație incluzivă și echitabilă este benefică pentru toți elevii, nu doar pentru cei cu CES, și reprezintă o premisă esențială pentru „educația care construiește ziua de mâine”.

1. Introducere

Educația contemporană se confruntă cu două mari provocări convergente: pe de o parte, diversitatea crescândă a populației școlare (din perspectiva capacităților cognitive, a stilurilor de învățare, a statutului socio-economic sau a prezenței cerințelor educaționale speciale), iar pe de altă parte, presiunea politicilor internaționale pentru asigurarea unei educații de calitate pentru toți. Documente precum Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și ghidurile UNESCO privind incluziunea și echitatea în educație subliniază explicit necesitatea depășirii modelelor selective și uniformizante, în favoarea unor sisteme educaționale incluzive și echitabile.

În acest context, școala primară reprezintă un nivel strategic: aici se formează primele reprezentări ale copilului despre sine ca elev, despre învățare și despre valoarea educației. Mai ales pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES), experiențele timpurii de acceptare, sprijin și reușită au un rol decisiv în prevenirea abandonului sau a marginalizării ulterioare.

Studiul de față își propune să clarifice, într-o manieră sintetică, conceptele de educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev și să contureze principalele direcții de acțiune relevante pentru învățământul primar românesc, în acord cu tema „Education That Builds Tomorrow”.

2. Repere conceptuale

2.1. Educația incluzivă

Educația incluzivă este adesea confundată cu simpla integrare fizică a elevilor cu CES în școlile de masă. În accepțiunea actuală, însă, includerea presupune o transformare profundă a școlii, astfel încât aceasta să poată răspunde nevoilor de învățare ale tuturor elevilor, fără discriminare și fără etichetări stigmatizante.

Booth și Ainscow (2011) propun, în „Index for Inclusion”, o abordare în trei dimensiuni: dezvoltarea de culturi incluzive (valori, atitudini, climat), elaborarea de politici incluzive (organizare, resurse, reglementări) și consolidarea de practici incluzive (metode de predare, organizarea învățării, evaluare). În această logică, elevii cu CES nu sunt percepuți ca „excepții”, ci ca parte firească a diversității școlare.

Florian și Black-Hawkins (2011) introduc noțiunea de „pedagogie incluzivă”, în care accentul cade pe modul în care profesorii pot proiecta activități de învățare care să fie accesibile și

relevante pentru un spectru larg de elevi, mai degrabă decât pe adaptări izolate pentru fiecare „categorie” de dificultate.

2.2. Echitatea în educație

Echitatea educațională implică, dincolo de asigurarea accesului, reducerea diferențelor nejuste de rezultate între grupurile de elevi. OECD (2012) atrage atenția că sistemele educaționale echitabile sunt acelea care reușesc să disocieze performanța școlară de statutul socio-economic, de apartenență etnică sau de prezența unei dizabilități.

În practică, echitatea nu înseamnă oferirea acelorași resurse tuturor, ci adaptarea sprijinului în funcție de nevoile reale ale fiecărui elev. În cazul elevilor cu CES, această perspectivă legitimează măsuri precum:

- ✓ planuri de intervenție personalizată (PIP/PIE);
- ✓ adaptări curriculare și de evaluare;
- ✓ resurse umane suplimentare (profesori de sprijin, logopezi, consilieri școlari).

UNESCO (2017) subliniază că astfel de măsuri nu trebuie privite ca privilegii, ci ca instrumente de compensare a diferențelor de pornire, în vederea asigurării unor șanse reale de progres.

2.3. Educația centrată pe elev

Conceptul de educație centrată pe elev își are originile în pedagogia activă și în psihologia umanistă, fiind reluat astăzi în paradigmele constructiviste ale învățării. O educație cu adevărat centrată pe elev presupune:

- ✓ raportarea demersului didactic la nevoile, interesele și ritmul de învățare ale fiecărui elev;
- ✓ implicarea elevului în formularea obiectivelor de învățare și în auto-evaluare;
- ✓ valorizarea dimensiunilor emoționale și motivaționale ale învățării, nu doar a performanței cognitive.

În contextul incluziunii, educația centrată pe elev are o dublă semnificație: pe de o parte, susține personalizarea demersului pentru elevii cu CES; pe de altă parte, îi ajută și pe ceilalți elevi să își dezvolte autonomia, responsabilitatea și abilitățile de autoreglare.

3. Dimensiuni cheie ale unei educații incluzive și echitabile în învățământul primar

3.1. Adaptarea curriculară și diferențierea instruirii

Una dintre principalele provocări ale învățământului primar este gestionarea heterogenității la nivel de clasă, mai ales în contexte complexe (de exemplu, predarea simultană, prezența mai multor elevi cu CES în aceeași grupă). Diferențierea instruirii devine, în acest sens, un instrument central.

Tomlinson (2014) identifică patru dimensiuni principale ale diferențierii:

- ✓ conținutul – ajustarea volumului și nivelului de complexitate al informațiilor prezentate;
- ✓ procesul – utilizarea unor căi diverse de prelucrare a informației (activități practice, discuții, jocuri);
- ✓ produsul – oferirea elevilor de modalități diferite de a demonstra ceea ce au învățat;
- ✓ mediul de învățare – organizarea spațiului și a timpului astfel încât să susțină stiluri de învățare variate.
- ✓ Pentru elevii cu deficiență mintală sau cu alte tipuri de CES, adaptarea curriculară poate presupune:
 - ✓ selecția sarcinilor esențiale și simplificarea instrucțiunilor;
 - ✓ fragmentarea sarcinilor complexe în pași mici, clar formulați;
 - ✓ utilizarea intensivă a materialelor concrete și a suporturilor vizuale;
 - ✓ reducerea volumului de lucru scris și mărirea timpului de execuție;
 - ✓ adaptări în evaluare (accent pe progres, nu pe comparația cu standardul mediu).

Planul de intervenție personalizată (PIP) devine cadrul formal în care aceste adaptări sunt planificate, implementate și monitorizate.

3.2. Evaluarea formativă și orientată pe progres

Într-un cadru incluziv, funcția formativă a evaluării este esențială. Scopul principal nu este ierarhizarea elevilor, ci susținerea învățării prin:

- ✓ feedback descriptiv, centrat pe ceea ce elevul poate îmbunătăți;
- ✓ monitorizarea progresului individual în timp;
- ✓ implicarea elevului în auto-evaluare și în stabilirea de mici obiective de învățare.
- ✓ Pentru elevii cu CES, raportarea la standardele medii ale clasei este adesea demotivantă și nerealistă. Dintr-o perspectivă echitabilă, evaluarea trebuie:
- ✓ să ia în considerare nivelul inițial al elevului;
- ✓ să aprecieze progresul, chiar și atunci când performanța absolută rămâne sub media clasei;
- ✓ să folosească instrumente adaptate (observare, portofoliu, produse concrete, probe scurte și fragmentate).

3.3. Climatul emoțional și relațiile în clasă

Educația incluzivă nu poate fi redusă la o serie de tehnici sau adaptări izolate; ea este inseparabil legată de climatul socio-emoțional al clasei. Elevii cu dificultăți de învățare sunt deosebit de sensibili la experiențele de respingere, ridiculizare sau ignorare.

Un climat de clasă incluziv presupune:

- ✓ promovarea explicită a valorilor de respect, cooperare și empatie;
- ✓ utilizarea de strategii de învățare colaborativă, în care elevii se sprijină reciproc;
- ✓ recunoașterea și valorizarea progreselor mici și a efortului;
- ✓ abordarea comportamentelor problematice mai degrabă ca semnale ale unor nevoi nesatisfăcute, nu ca „vină” a elevului.

În acest context, cadrul didactic devine un model de atitudine incluzivă, modul în care se raportează la elevii cu CES influențând puternic atitudinile colegilor.

3.4. Colaborarea interdisciplinară și parteneriatul cu familia

Implementarea unei educații incluzive și echitabile este dificilă fără un cadru de colaborare între toți actorii implicați: profesorul de la clasă, profesorul de sprijin, consilierul școlar, logopedul, părinții, iar în unele cazuri medicul sau alți specialiști.

PIP-urile eficiente sunt, de regulă, rezultatul unei astfel de colaborări, care permite:

- ✓ stabilirea unor obiective realiste și coerente;
- ✓ asigurarea continuității intervențiilor între școală și familie;
- ✓ utilizarea integrată a expertizei diverselor specializări.

În absența acestui parteneriat, riscul este ca intervențiile să fie fragmentare, inconsecvente și uneori contradictorii.

4. Direcții de acțiune pentru școala primară românească

Pornind de la reperele teoretice prezentate, pot fi formulate câteva direcții de acțiune relevante pentru contextul românesc:

1.Consolidarea formării inițiale și continue a cadrelor didactice în domeniile: educație incluzivă, psihopedagogia elevului cu CES, diferențiere curriculară, managementul clasei diverse, evaluare formativă.

2.Dezvoltarea și diseminarea unor ghiduri practice de bune practici (inclusiv pentru predare simultană și pentru clase cu structură mixtă), care să ofere exemple concrete de activități, scenarii didactice și instrumente de evaluare adaptate.

3.Asigurarea accesului la resurse materiale și tehnologice (material concret, resurse vizuale, aplicații educaționale, tehnologii asistive) cu potențial de a sprijini personalizarea învățării.

4.Întărirea rolului profesorilor de sprijin și a serviciilor CJRAE/CMBRAE, atât în planul evaluării și al consilierii, cât și în cel al co-planificării și co-predării împreună cu cadrul didactic de la clasă.

5.Implicarea activă a familiilor în procesul educațional, prin consiliere, partajare de strategii și propunerea unor activități simple de sprijin la domiciliu (jocuri de limbaj, jocuri cu numere, lectură împreună).

5. Concluzii

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev nu mai poate fi considerată o opțiune marginală, ci reprezintă o condiție esențială pentru relevanța și legitimitatea școlii în societatea actuală. În învățământul primar, unde se pun bazele deprinderilor de învățare și ale identității de elev, importanța acestor principii este cu atât mai mare.

Demersul de modernizare a ecosistemului educațional – unul dintre obiectivele conferinței EDUNEXT GLOBAL 2026 – nu poate ignora faptul că tehnologia, curriculumul și managementul școlar capătă sens doar dacă sunt puse în slujba fiecărui copil în parte, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale. În acest sens, educația incluzivă și echitabilă nu este doar un „segment” al politicilor educaționale, ci o perspectivă transversală asupra întregului sistem.

Investiția în formarea profesorilor, în instrumente operaționale de tip PIP/PIE și în rețele de colaborare interdisciplinară reprezintă pași concreți către o școală în care diversitatea este privită nu ca problemă, ci ca resursă. O astfel de școală este, în mod autentic, o școală a viitorului – o educație care construiește ziua de mâine, pentru toți elevii.

Bibliografie:

- Booth, T., & Ainscow, M. (2011). Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools (3rd ed.). Bristol: Centre for Studies on Inclusive Education (CSIE).
- Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). Exploring inclusive pedagogy. British Educational Research Journal, 37(5), 813–828.
- Jigău, M. (coord.). (2019). Educația incluzivă în România: de la concept la practică. București: Institutul de Științe ale Educației.
- OECD. (2012). Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools. Paris: OECD Publishing.
- Tomlinson, C. A. (2014). The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners (2nd ed.). Alexandria, VA: ASCD.
- UNESCO. (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO Publishing.
- European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2018). Inclusive Education in Europe: Putting Theory into Practice. Odense: EASNIE.

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

În ultimele decenii, evoluția tehnologică rapidă a influențat profund toate domeniile societății, inclusiv educația. Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă procese esențiale pentru adaptarea sistemelor de învățământ la cerințele secolului XXI. Integrarea tehnologiei în educație nu presupune doar utilizarea dispozitivelor digitale, ci și schimbarea modului de predare, învățare și evaluare, astfel încât procesul educațional să devină mai eficient, interactiv și accesibil.

Modernizarea ecosistemului educațional presupune dezvoltarea unei infrastructuri tehnologice adecvate în școli și universități. Accesul la internet de mare viteză, utilizarea platformelor educaționale online, laboratoarele digitale și resursele educaționale deschise contribuie la crearea unui mediu de învățare modern. Elevii și studenții pot accesa informații actualizate, materiale multimedia, cursuri online și baze de date academice, ceea ce le permite să învețe într-un mod mai flexibil și mai adaptat nevoilor individuale.

Un alt element important al transformării digitale este schimbarea rolului profesorului în procesul educațional. Profesorul nu mai este doar o sursă principală de informație, ci devine un ghid sau facilitator al învățării. Prin utilizarea instrumentelor digitale precum platforme de management al învățării, aplicații educaționale și resurse interactive, profesorii pot crea activități mai dinamice și pot stimula gândirea critică, colaborarea și creativitatea elevilor. De asemenea, evaluarea digitală permite monitorizarea progresului elevilor într-un mod mai rapid și mai obiectiv.

Transformarea digitală contribuie și la dezvoltarea competențelor digitale, care sunt esențiale pe piața muncii actuale. Elevii învață să utilizeze tehnologia în mod responsabil, să analizeze informațiile din mediul online și să dezvolte abilități precum rezolvarea problemelor, comunicarea digitală și lucrul în echipă. Astfel, educația digitală pregătește tinerii pentru profesii viitoare și pentru o societate din ce în ce mai digitalizată.

Un avantaj major al digitalizării educației este creșterea accesului la învățare. Platformele online și cursurile digitale permit accesul la educație pentru persoane din zone rurale sau izolate, dar și pentru cei care nu pot participa fizic la cursuri. În plus, tehnologia facilitează învățarea pe tot parcursul vieții, oferind oportunități de formare continuă pentru adulți și profesioniști.

De asemenea, digitalizarea educației contribuie la personalizarea procesului de învățare. Platformele educaționale moderne pot adapta conținutul și ritmul de învățare în funcție de nivelul și nevoile fiecărui elev. Astfel, fiecare elev poate progresa în funcție de propriile capacități, iar profesorii pot identifica mai ușor dificultățile întâmpinate de elevi și pot interveni pentru a oferi sprijin suplimentar.

Un alt aspect important este colaborarea globală facilitată de tehnologie. Elevii și studenții pot participa la proiecte internaționale, pot comunica cu colegi din alte țări și pot avea acces la resurse educaționale dezvoltate de instituții prestigioase din întreaga lume. Această deschidere contribuie la dezvoltarea unei perspective globale și la înțelegerea diversității culturale.

Cu toate acestea, transformarea digitală a educației vine și cu anumite provocări. Una dintre principalele probleme este lipsa infrastructurii tehnologice în unele instituții de învățământ, precum și diferențele de acces la dispozitive digitale între elevi. De asemenea, cadrele didactice au nevoie de formare continuă pentru a utiliza eficient tehnologiile educaționale și pentru a integra metode moderne de predare în activitatea lor.

În concluzie, modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală sunt procese indispensabile pentru dezvoltarea unui sistem de învățământ adaptat realităților contemporane. Prin investiții în infrastructură, formarea profesorilor și dezvoltarea

competențelor digitale ale elevilor, educația poate deveni mai inovatoare, mai accesibilă și mai eficientă. Transformarea digitală nu reprezintă doar o schimbare tehnologică, ci și o oportunitate de a regândi modul în care oamenii învață și se pregătesc pentru viitor.

ETUDE SUR LA CONCEPTION D'UN CURRICULUM OPTIONNEL POUR LA FORMATION DES COMPÉTENCES DÉRIVÉES CHEZ LES ÉLÈVES QUI ÉTUDIENT DANS UN LYCÉE TECHNOLOGIQUE

Professeur Anghel Daniela
Collège Économique « Ion Ghica » Bacău

Dans le contexte de la mondialisation du marché du travail et de la mobilité professionnelle, la connaissance des langues étrangères de circulation internationale est une compétence clé pour l'intégration socio-professionnelle des diplômés. La langue française occupe une place importante dans les domaines des services, du tourisme, du commerce international et des relations avec les clients francophones. Bien que les nouveaux plans-cadres proposés par le Ministère de l'Éducation et de la Recherche de Roumanie réduisent considérablement le nombre d'heures d'étude pour la Langue moderne 2, et que ces dernières années il y ait eu une campagne continue pour rétrograder le français à la langue 2, nous, les enseignants de FLE, continuons à nous battre pour trouver des solutions afin de maintenir l'intérêt pour cette langue.

Selon la Loi sur l'enseignement préuniversitaire publiée au *Moniteur officiel de la Roumanie*, mercredi, le 5 juillet 2023, la réorganisation de l'enseignement technologique est souhaitée. À cet égard, en plus de la réorganisation au niveau institutionnel, en partenariat avec les opérateurs économiques, il y a également des changements dans le nombre d'heures d'études des langues étrangères et leur inclusion dans les plans-cadres. Actuellement, au niveau de projet, il y a une *Méthodologie pour l'élaboration du curriculum à la décision de l'élève à partir de l'offre éducative de l'école, pour l'enseignement préuniversitaire primaire, secondaire et secondaire, les filières théorique et professionnelle*, ainsi que la *Méthodologie pour la conception et l'approbation du curriculum à la décision de l'élève à partir de l'offre de l'école (CDEOȘ - l'abréviation en roumain) pour l'enseignement secondaire, le filet technologique*. Dans l'annexe n° 1 à ce projet, le terme **curriculum selon la décision de l'élève à partir de l'offre de l'école** est définie comme « un segment du curriculum national, qui complète les composantes obligatoires – le Tronc Commun et le curriculum spécialisé – et qui permet à chaque unité éducative de développer son propre projet curriculaire, en accord avec le profil de formation du diplômé, avec les priorités et les ressources éducatives de l'école et de la communauté » et représente « l'offre éducative proposée par l'école, composée de matières optionnelles/domaines d'études/modules de formation, en fonction des besoins et intérêts d'apprentissage des élèves, avec la spécificité de l'école et les besoins de la communauté locale, et comprenant à la fois des matières optionnelles proposées au niveau national, régional et local, ainsi que des matières optionnelles proposées au niveau de l'unité éducative, génériquement appelé **optionnel** ».

Ces programmes optionnels doivent se conformer à des critères de qualité, tels que : « *la pertinence pour les priorités de la politique éducative, reflétant les enjeux actuels liés au profil formatif du diplômé, avec l'environnement socio-professionnel, accentuant l'intégration de l'apprentissage dans des contextes inter- et transdisciplinaires, numériques et verts, ainsi que sur la participation civique ; la complémentarité par rapport à l'offre de programmes communs ou spécialisés ; le caractère innovant d'un point de vue scientifique et/ou d'une méthodologie d'enseignement.* », tel que spécifié dans le même projet de document. Un autre aspect important que nous devons prendre en compte est que ces optionnels établis au niveau de l'école doivent être fondées sur l'analyse des besoins et intérêts d'apprentissage des élèves, sur l'expertise des enseignants, sur le contexte culturel, social et économique local et doivent respecter les principes d'équité et de pertinence pédagogique.

Les professeurs de français peuvent choisir de proposer l'un des trois types d'options :

- a) curriculum optionnel d'apprentissage approfondi
- b) curriculum optionnel comme nouvelle matière
- c) curriculum optionnel intégré

Le curriculum optionnel d'approfondissement a pour rôle d'offrir aux élèves un parcours d'apprentissage supplémentaire, destiné à développer les compétences spécifiques fournies dans le programme d'une matière obligatoire. À travers de nouvelles activités, orientées vers la consolidation, l'amélioration des résultats scolaires ou la reprise, ce type de curriculum soutient le progrès des élèves. Il ne nécessite pas de nom ou de programme propre, étant directement associé à une discipline du tronc commun ou d'un programme spécialisé, et conservant les mêmes compétences et contenus que le curriculum scolaire commun ou spécialisé. Au niveau de l'unité éducative, un document annexé au programme de la matière respective est élaboré, justifiant l'introduction de l'optionnel en fonction de l'analyse des besoins, des plans d'apprentissage individualisés et des résultats des élèves. Le document inclut également des exemples d'activités d'apprentissage, des stratégies de soutien pédagogique et des ressources adaptées, notamment dans les situations de rattrapage. En règle générale, aucune nouvelle section n'est créée dans le registre scolaire, sauf dans les cas où la matière associée n'est pas étudiée durant une année scolaire. Les notes et les absences sont enregistrées dans la discipline de base ou, selon le cas, dans sa propre section.

Le curriculum optionnel comme nouvelle matière vise à développer des compétences différentes de celles proposées dans le tronc commun ou dans le curriculum spécialisé. Elle nécessite son propre nom et son propre programme, élaborés selon le modèle du programme des matières obligatoires. Le programme doit contenir des clarifications sur l'application en classe, mettre l'accent sur des stratégies centrées sur l'élève et inclure des recommandations de ressources éducatives pour l'enseignement, l'apprentissage et l'évaluation. Pour ce type de curriculum optionnel, un nouveau champ est créé dans le registre scolaire.

Le curriculum optionnel intégré est construit autour d'un thème qui exploite et combine des éléments d'une ou plusieurs disciplines curriculaires. Ce type nécessite également son propre nom et son propre programme, élaborés selon la structure des programmes des matières obligatoires. L'accent est mis sur les approches pluri-, inter- ou transdisciplinaires, sur les méthodes innovantes et sur l'exploration de sujets d'actualité. À l'instar du curriculum optionnel en tant que nouvelle matière, une section distincte est également créée dans le registre scolaire.

Dans le même document, à l'article 11, des informations utiles sont mentionnées sur la manière de proposer ces matières optionnelles en fonction des analyses de besoins réalisées à l'avance par l'école. Ainsi, les enseignants de l'école peuvent proposer des curriculums optionnels en partant de l'analyse des besoins éducatifs identifiés, des opportunités existantes au niveau scolaire, ainsi que des préférences exprimées par les élèves et/ou les parents ou les représentants légaux. Un enseignant peut initier une ou plusieurs propositions pour des optionnels dans des domaines pour lesquels il ou elle a acquis des compétences par formation initiale ou continue. Les propositions optionnelles peuvent couvrir une année d'études spécifique ou plusieurs années du même niveau d'enseignement, selon le degré de corrélation avec le programme des matières obligatoires. Dans la situation où l'optionnel est destiné à des étudiants de différentes années d'études, son inclusion dans l'offre doit être justifiée et corrélée à la capacité institutionnelle à réorganiser les collectifs (y compris par groupes), en respectant strictement le budget.

Des propositions peuvent également être faites par des équipes d'enseignants, issues d'une même spécialisation ou de spécialisations différentes (notamment dans le cas des curriculums optionnels intégrés). Ils peuvent exercer un enseignement simultané ou alternatif, rémunérés à l'heure, en dehors de la norme d'enseignement obligatoire. Le co-enseignement simultané n'est autorisé qu'en binôme, avec un nombre complet d'élèves et dans la limite de 25 % des heures totales allouées à la matière optionnelle. Quelle que soit la forme, l'un des enseignants est désigné comme enseignant titulaire et porte l'entière responsabilité du processus d'enseignement. Le co-enseignement peut également être appliqué aux options réalisées en collaboration avec des partenaires externes. Dans cette situation, le titulaire reste l'enseignant de l'école, et les experts invités peuvent participer de temps en temps ou périodiquement, la présence du titulaire étant obligatoire à chaque activité.

Pour les cours destinés à des débutants de niveau (la 9e), les optionnels sont proposés en tenant compte de l'expérience préalable de la mise en œuvre et de l'impact sur l'apprentissage. Chaque proposition de curriculum optionnel doit inclure, au moins :

- le nom et le type du curriculum optionnel (approfondissement / extension / nouveau module) ;
- le niveau d'éducation, classe cible et qualification ;
- le profil / domaine de formation professionnelle ;
- le nombre d'heures par semaine et la durée ;
- l'auteur ;

- l'opérateur / partenaire économique ;
- l'argumentation de la pertinence (objectif, rôle dans la formation spécialisée de l'élève, besoins d'apprentissage identifiés) ;
- les compétences visées / les résultats d'apprentissage attendus ;
- la liste des contenus proposés ;
- d'autres éléments clarifiants (liste minimale des ressources matérielles nécessaires à l'obtention des résultats, suggestions méthodologiques pour guider l'enseignant, suggestions concernant l'évaluation, bibliographie).

En général, la conception d'un curriculum optionnel couvre une année scolaire, avec un budget d'une heure par semaine. Il existe également des variantes modulaires, réalisées sur des périodes plus courtes. Par exception, certains curriculum optionnels de l'offre nationale peuvent avoir un plan pluriannuel, notamment lorsqu'ils traitent de sujets considérés comme des priorités de politique éducative.

L'évaluation des programmes scolaires proposés pour les curriculums optionnels est réalisée sur la base de critères clairement définis, regroupés en deux grandes catégories : critères éliminatoires et critères de qualité. Les critères éliminatoires ont pour rôle de vérifier la conformité au cadre formel et de valeurs de l'éducation et ils sont obligatoires. Tout d'abord, l'objectif est de respecter la structure formelle spécifique aux programmes scolaires en vigueur pour les matières du tronc commun. Le programme doit également être non discriminatoire. Cet aspect implique : l'absence de références, textes, informations ou contenus portant atteinte à l'identité et aux valeurs nationales ou qui promeuvent des idées antisémites, racistes, xénophobes ou associées à des idéologies nationalistes-extrémistes, des discours de haine ou du prosélytisme religieux ; éliminer les stéréotypes et préjugés concernant les rôles et responsabilités des femmes et des hommes, tant dans la famille que dans la société. Le non-respect de ces exigences entraîne la suppression de la proposition du processus d'approbation.

Les programmes répondant aux critères d'élimination sont ensuite analysés d'un point de vue de la qualité, l'évaluation étant réalisée par *acceptation*, *acceptation par recommandations* ou *rejet*. L'analyse est réalisée selon : la pertinence des arguments en faveur du curriculum optionnel, la mise en lumière des éléments innovants par rapport aux matières communes, l'adéquation de la proposition aux besoins d'apprentissage des différents groupes cibles (élèves ayant des besoins éducatifs particuliers, élèves capables de haute performance, etc.), les compétences générales/spécifiques ciblées par le curriculum optionnel, la corrélation des activités d'apprentissage avec les compétences spécifiques et l'adéquation du contenu (correction scientifique, actualité de l'information, accessibilité selon l'âge et pertinence dans la vie quotidienne).

Pourquoi autant d'informations sont-elles nécessaires, et la proposition du curriculum optionnel est-elle si strictement réglementée ? En effet, au sein de l'enseignement secondaire, la voie de conception du programme est réalisée conformément aux principes généraux du

programme national, guidée par deux objectifs fondamentaux spécifiques à ce parcours éducatif. Le premier vise à former les diplômés afin qu'ils acquièrent les résultats d'apprentissage prévus par les standards de formation professionnelle. Ils sont essentiels pour s'adapter, à la fois aux temps présents et à long terme, aux exigences d'un marché du travail caractérisé par le dynamisme et le changement accéléré. Le second objectif est de développer des résultats d'apprentissage transférables correspondant aux domaines clés de compétence. Ils soutiennent non seulement l'intégration sociale des diplômés, mais aussi l'insertion rapide et efficace sur le marché du travail.

L'introduction du *curriculum à la décision de l'élève dans éducative l'offre éducative* vise à étendre et adapter la formation professionnelle des élèves, en lien direct avec les réalités du marché du travail et les besoins du développement personnel. Un premier objectif est de créer des opportunités pour approfondir et élargir les résultats d'apprentissage prévus dans les *Normes de Formation Professionnelle*. Cette approche vise à adapter la formation des élèves aux technologies et processus spécifiques aux unités économiques dans lesquelles ils effectuent leur formation pratique. Parallèlement, de nouveaux résultats d'apprentissage sont également ciblés, demandés par le marché du travail au niveau local, régional ou national, mais qui ne sont pas couverts par la composante obligatoire du curriculum national. Un second objectif concerne la création de situations d'apprentissage pertinentes pour la formation et le développement des compétences clés, dans des contextes directement corrélés à la formation professionnelle. Ainsi, les élèves ont l'opportunité de renforcer leurs compétences transférables nécessaires à l'intégration socio-professionnelle et à l'adaptation aux exigences dynamiques de l'environnement économique.

Nous vous rappelons qu'en enseignement technologique du secondaire, le *curriculum à la décision de l'élève dans l'offre éducative* se compose de deux volets : les stages de formation pratique et le programme d'approfondissement et d'insertion professionnelle. Le curriculum d'approfondissement et d'insertion professionnelle représente un segment distinct de l'offre éducative dans le lycée technologique, ayant 30 heures d'études allouées par an. La répartition de ces heures est effectuée au niveau de l'unité éducative, par consultation des élèves, à partir d'une offre éducative développée en partenariat avec des acteurs économiques et/ou des autorités locales de l'administration publique. Ces heures peuvent être utilisées soit pour la formation pratique, soit pour l'étude de matières de la culture générales selon les besoins identifiés, afin d'obtenir les résultats d'apprentissage nécessaires à l'insertion sur le marché du travail. Leur attribution est effectuée sur la base d'un document d'argumentation et de justification élaboré et assumé par l'unité d'enseignement, à la suite de la consultation des élèves et en corrélation avec l'offre des partenaires économiques ou institutionnels impliqués. Si les cours sont orientés vers des matières de culture générale, ils doivent respecter les caractéristiques spécifiques prévues dans les règlements scolaires applicables. En même temps, l'offre doit inclure au moins deux matières et être soumise à une consultation des élèves durant l'année scolaire précédant sa mise en œuvre.

L'attribution des 30 heures liées au programme d'approfondissement et d'insertion professionnelle aux matières de la culture générale ne doit pas diminuer le rôle essentiel de ces heures dans la formation professionnelle et l'acquisition des qualifications. Leur utilisation pour la

culture générale est subsidiaire et complémentaire, n'étant possible que si les conditions suivantes sont cumulées :

- l'acquisition des résultats d'apprentissage définis dans les normes de formation professionnelle n'est pas affectée ;
- les obligations assumées envers les opérateurs économiques partenaires sont respectées ;
- la décision repose sur l'analyse des besoins et, selon le cas, sur les options des élèves, approuvée par la direction de l'unité d'enseignement et approuvée par les partenaires économiques.

Pour les cours de lycée technologique où une langue moderne est étudiée intensivement, 60 heures supplémentaires du *curriculum à la décision de l'élève dans l'offre éducative* sont allouées, au-delà du nombre d'heures prévues dans le tronc commun. Ces heures proviennent du fonds destiné aux stages de formation pratique, en l'absence d'autres dispositions spécifiques dans les plans-cadres. Dans le cas des cours à enseignement bilingue, l'allocation supplémentaire est de 90 heures : 60 heures de formation pratique et 30 heures de programme pour approfondissement et insertion professionnelle, en respectant les mêmes conditions concernant l'existence ou l'absence de réglementations distinctes dans les plans-cadres.

Dans le contexte des transformations accélérées du marché du travail et de la nécessité d'adapter la formation professionnelle aux réalités économiques actuelles, le *curriculum à la décision de l'élève dans l'offre éducative* est destiné à être un outil essentiel pour la flexibilité et la personnalisation de l'enseignement dans le lycée technologique. Théoriquement, grâce à sa structure et à ses mécanismes de conception, il permet une corrélation plus efficace de la préparation scolaire avec les exigences des employeurs, avec la dynamique des milieux professionnels et avec les véritables intérêts d'apprentissage des élèves. La diversité des types de curriculums optionnels (approfondissement, en tant que nouvelle matière ou intégré) devrait offrir aux enseignants la possibilité de construire des parcours éducatifs adaptés, soit pour renforcer les compétences existantes, soit pour en développer de nouvelles, y compris dans des registres interdisciplinaires et innovants. Parallèlement, la rigueur méthodologique imposée dans la conception, l'évaluation et la mise en œuvre garantit la qualité, la pertinence et l'équité de l'offre curriculaire.

L'intégration des partenariats avec les opérateurs économiques et les autorités locales, notamment par l'approfondissement et l'insertion professionnelle, renforce la dimension applicative de la formation et facilite la transition des diplômés vers le marché du travail. Ainsi, on attend des élèves qu'ils bénéficient de contextes d'apprentissage authentiques, du développement de compétences transférables et d'une meilleure préparation à l'insertion socio-professionnelle. Parallèlement, l'inclusion des matières culturelles générales dans certaines limites, sans affecter la formation professionnelle de base, contribuera au développement équilibré du profil formatif du diplômé, en soutenant à la fois l'adaptabilité professionnelle et l'intégration sociale.

En conclusion, l'architecture des optionnels dans l'enseignement technologique vise à être clairement orientée vers la pertinence, la flexibilité et l'innovation curriculaire. Cependant, l'utilisation efficace du curriculum à la décision de l'élève dans l'offre éducative dépend de la capacité des unités éducatives à réaliser des analyses de besoins réels, de l'expertise des enseignants en conception des programmes et de la solidité des partenariats développés avec l'environnement économique. Ce n'est qu'à travers une telle approche intégrée que les options peuvent devenir de véritables outils pour former les compétences nécessaires aux diplômés dans une société et une économie en constante évolution.

Bibliographie :

1. *Legea învățământului preuniversitar publicată în Monitorul Oficial al României*, mercredi le 5 juillet 2023,

https://edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2023/Legi_educatie_Romania_educata/legi_monitor/Legea_invatamantului_preuniversitar_nr_198.pdf (consulté le 15.02.2026)

2. proiect Anexa nr. 1 la O.M.E.C. - *Metodologie privind dezvoltarea curriculumului la decizia elevului din oferta școlii (CDEOS), pentru învățământul preuniversitar primar, gimnazial și liceal, filierele teoretică, vocațională și Metodologie privind proiectarea și aprobarea curriculumului la decizia elevului din oferta școlii (CDEOS) pentru învățământul liceal, filiera tehnologică,*

https://www.edu.ro/sites/default/files/Anexa_PO_Metodologie_CDEOS.pdf, (consulté le 15.02.2026)

3. <https://prezi.com/p/8tadwbutzywa/metodologia-privind-dezvoltarea-curriculumului-la-decizia-elevului-din-oferta-scolii/> (consulté le 15.02.2026)

4. <https://www.edu.ro/standarde-de-preg%C4%83tire-%C3%AEnv%C4%83%C8%9B%C4%83m%C3%A2nt-liceal-tehnologic> (consulté le 15.02.2026)

Proiectarea Viitorului Educației prin Inovare, Tehnologie și Excelență Pedagogică

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Nume și prenume: Arbanaș Sorina-Dorina

Specializarea: Profesor învățământ primar

Școala Gimnazială Suraia, Județul Vrancea

1. Introducere

Digitalizarea accelerată a societății determină sisteme educaționale să adopte noi modele de organizare și funcționare. Instituții internaționale precum UNESCO și OECD subliniază importanța dezvoltării competențelor digitale și a adaptării infrastructurii educaționale la cerințele economiei bazate pe cunoaștere.

Ecosistemul educațional modern include actori multipli – elevi, profesori, instituții, autorități, sector privat – interconectați prin platforme digitale și politici integrate.

2. Cadrul conceptual al ecosistemului educațional digital

Conceptul de „ecosistem educațional” presupune interdependența dintre:

- infrastructura tehnologică;
- resursele educaționale digitale;
- competențele cadrelor didactice;
- mecanismele de evaluare și guvernare;
- parteneriatele public-private.

Transformarea digitală depășește simpla informatizare, implicând schimbări în cultura organizațională și în procesele decizionale. Conform analizelor publicate de World Economic Forum, educația trebuie să dezvolte competențe precum adaptabilitatea, gândirea critică și alfabetizarea digitală.

3. Tehnologii emergente și impactul asupra educației

3.1 Inteligența artificială

Inteligența artificială permite personalizarea învățării prin sisteme adaptive și analiză predictivă a performanței. Instrumente dezvoltate de companii precum Google și Microsoft susțin colaborarea, evaluarea automatizată și învățarea hibridă.

3.2 Platforme educaționale și resurse deschise

Inițiative precum OpenCourseWare ale Massachusetts Institute of Technology au contribuit la democratizarea accesului la educație. Platformele digitale facilitează învățarea asincronă și accesul la conținut global.

3.3 Analiza datelor și guvernanta educațională

Utilizarea datelor educaționale sprijină luarea deciziilor informate, însă ridică probleme etice privind confidențialitatea și securitatea informațiilor.

4. Provocări ale transformării digitale

- Inegalități în accesul la infrastructură;
- Deficit de competențe digitale în rândul cadrelor didactice;
- Rezistență la schimbare instituțională;
- Necesitatea unor reglementări clare privind protecția datelor.

Modernizarea ecosistemului educațional presupune investiții susținute și politici publice coerente, orientate spre incluziune și sustenabilitate.

5. Concluzii

Transformarea digitală a educației reprezintă un proces sistemic, care implică integrarea tehnologiei, dezvoltarea competențelor și reformarea guvernantei educaționale. Modernizarea

ecosistemului educațional trebuie să mențină echilibrul între inovația tehnologică și dimensiunea umană a procesului didactic, asigurând acces echitabil și calitate în învățare.

Adoptarea unei viziuni strategice pe termen lung poate contribui la crearea unui sistem educațional rezilient, adaptat provocărilor societății digitale.

Proiectarea Viitorului Educației prin Inovare, Tehnologie și Excelență Pedagogică

Nume și prenume: Arbanăș Sorina-Dorina

Specializarea: Profesor învățământ primar

Școala Gimnazială Suraia, Județul Vrancea

Transformările generate de digitalizare și de emergența tehnologiilor inteligente impun o reconceptualizare a sistemelor educaționale. Prezentul articol analizează fundamentele teoretice și implicațiile practice ale integrării inovației și tehnologiei în educație, evidențiind rolul excelenței pedagogice în asigurarea calității procesului instructiv-educativ. Cercetarea adoptă o abordare teoretico-analitică, fundamentată pe literatura de specialitate și pe rapoarte ale organizațiilor internaționale. Rezultatele indică faptul că tehnologia, integrată strategic și etic, poate susține învățarea personalizată, dezvoltarea competențelor transversale și creșterea performanței educaționale.

1. Introducere

Educația contemporană se află într-un proces accelerat de transformare, determinat de evoluțiile tehnologice și de noile cerințe socio-economice. Instituții internaționale precum UNESCO și OECD subliniază necesitatea dezvoltării competențelor digitale și a învățării pe tot parcursul vieții.

Paradigma tradițională, centrată pe transmiterea informației, este înlocuită progresiv de modele educaționale orientate spre formarea competențelor, colaborare și gândire critică. În acest context, proiectarea viitorului educației presupune integrarea coerentă a inovației tehnologice cu principii pedagogice validate științific.

2. Cadrul teoretic

2.1. Inovația educațională

Inovația în educație este definită ca proces sistemic de implementare a unor practici noi care conduc la îmbunătățirea rezultatelor învățării. Conform perspectivelor promovate de World Economic Forum, educația viitorului trebuie să dezvolte competențe precum creativitatea, reziliența și alfabetizarea digitală.

Inovația poate fi analizată pe patru dimensiuni: curriculară, metodologică, tehnologică și organizațională. Integrarea acestor dimensiuni contribuie la crearea unui ecosistem educațional adaptiv.

2.2. Tehnologia digitală și inteligența artificială

Inteligența artificială și analiza datelor permit personalizarea procesului de învățare. Platformele dezvoltate de companii precum Google și Microsoft oferă instrumente pentru colaborare, evaluare automată și feedback în timp real.

Utilizarea tehnologiilor emergente (realitate virtuală, realitate augmentată, platforme adaptive) contribuie la creșterea motivației și implicării elevilor, facilitând înțelegerea conceptelor complexe prin experiențe interactive.

2.3. Excelența pedagogică

Excelența pedagogică presupune integrarea tehnologiei în mod critic și reflexiv. Profesorul devine facilitator al învățării, iar competențele sale includ design instrucțional, evaluare formativă și managementul mediilor digitale de învățare.

Cercetările recente evidențiază faptul că tehnologia produce efecte pozitive doar atunci când este susținută de strategii pedagogice coerente și de formarea continuă a cadrelor didactice.

3. Metodologie

Studiul utilizează o analiză calitativă a literaturii de specialitate publicate în perioada 2015–2025, incluzând rapoarte instituționale, articole academice și studii comparative privind digitalizarea educației. Datele au fost sintetizate prin analiză tematică, urmărindu-se identificarea tendințelor majore și a provocărilor sistemice.

4. Rezultate și discuții

Analiza relevă următoarele tendințe majore:

1. **Personalizarea învățării** – utilizarea algoritmilor adaptivi pentru ajustarea conținuturilor la nivel individual;
2. **Educația hibridă** – combinarea predării față în față cu învățarea online;
3. **Dezvoltarea competențelor transversale** – accent pe gândire critică, colaborare și rezolvare de probleme;

4. Digitalizarea evaluării – feedback automatizat și monitorizare continuă a progresului.

Cu toate acestea, persistă provocări legate de inegalități digitale, etica utilizării datelor și rezistența la schimbare. În absența unei viziuni strategice, tehnologia riscă să amplifice discrepanțele educaționale.

6. Concluzii

Viitorul educației depinde de capacitatea sistemelor de a integra tehnologia într-un mod echilibrat și etic, menținând centralitatea relației profesor–elev. Inovația, susținută de excelență pedagogică, poate transforma educația într-un proces flexibil, incluziv și orientat spre competențe relevante pentru societatea cunoașterii.

CLASA INVERSATĂ

Prof. Ardelean Camelia – C.N. „Mihai Eminescu” Oradea

Prof. Iacob Corina – C.N. „Mihai Eminescu” Oradea

*„Educația este cea mai bună provizie pe care o poți face pentru bătrânețe!”
(Aristotel)*

Utilizarea metodelor inovative în predarea unei limbi străine sau a unei limbi clasice este esențială deoarece transformă procesul de învățare dintr-o memorare pasivă într-o experiență interactivă, personalizată și adaptată nevoilor actuale. Aceste metode combat barierele tradiționale și cresc motivația prin utilizarea tehnologiei și a tehnicilor creative.

Iată principalele motive pentru care inovația este necesară în clasă:

1. Adaptarea la nevoile individuale

Metodele inovative, precum utilizarea platformelor de e-learning și a softurilor educaționale, permit cursanților să învețe în propriul ritm și să se concentreze pe zonele unde au deficiențe. Această abordare personalizată este mult mai eficientă decât modelul standard „un singur manual pentru toți”.

2. Creșterea interactivității și a implicării

Tehnicile moderne înlocuiesc predarea unidirecțională cu strategii care încurajează participarea activă, precum:

- **Gamificarea:** Utilizarea elementelor de joc pentru a face procesul distractiv.
- **Învățarea hibridă (Blended Learning)/ Flipped Classroom:** Combină trainingul clasic cu resurse tehnologice/ inversează predarea tradițională, elevii studiind noile concepte acasă iar timpul de la clasă este dedicat activităților practice sub ghidajul profesorului.
- **Tehnici creative:** Stimulează exprimarea orală și gândirea critică prin activități dinamice.

3. Depășirea blocajelor de comunicare

Tehnologia ajută la eliminarea barierelor acolo unde apar cele mai multe blocaje practice, oferind oportunități de exersare a vorbirii în medii sigure (simulări, chat-uri interactive) înainte de interacțiunea reală.

4. Accesul la resurse autentice și actuale

Inovația permite utilizarea materialelor în timp real (știri, podcasturi, videoclipuri), oferind o imagine clară asupra modului în care limba este vorbită astăzi, nu doar reguli gramaticale rigide din manuale vechi.

1. Ce este clasa inversată?

Una dintre metodele moderne de predare a unei limbi străine sau clasice este cea a clasei inversate (în franceză „classe inversée sau renversée”). Această abordare hibridă crește implicarea elevilor, promovează învățarea în ritm propriu și îmbunătățește rezultatele. Se pun foarte multe întrebări referitoare la adaptabilitate, integralitate, la impactul acesteia în sistemul românesc de predare-învățare-evaluare, la dezvoltarea abilităților elevilor. Cel care a contribuit cel mai mult la dezvoltarea acestei metode este pedagogul german Falko Peschel, susținător al învățării deschise care a enunțat principiile metodologice fundamentale ale clasei inversate :

- Învățarea prin descoperire
- Rezolvarea de probleme

- Crșterea stimei de sine
- Activități orientate care să încurajeze autonomia pentru cel care învață.
Potrivit lui Peschel clasa inversată presupune :
 - O deschidere la nivel organizațional(loc, timp.....)
 - O deschidere metodică: un dispozitiv de învățare care pune elevul pe primul loc
 - Deschidere spre conținut: transformarea curriculum-ului într-un plan de învățare deschis
 - Deschidere socială: definirea obiectivelor ce se referă la managementul clasei, un plan de predare pe termen lung, relațiile sociale, condițiile de muncă, elaborarea de reguli
 - O deschidere personală: relații dintre profesor-elev sau elev-elev.

Acest concept de clasă inversată a devenit din ce în ce mai popular, tot mai mulți profesori din toată lumea schimbându-și modul de a realiza activitatea la clasă, trecând de la modelul tradițional la unul mai practic și mai liberal.

Elementele cheie ale metodei clasei inversate sunt :

- Acțiune acasă (învățarea individuală) – elevii accesează materialele educaționale înainte de lecție, de obicei un material video de câteva minute realizat de profesor sau terți, citirea unor texte sau cercetare digitală.
- Acțiunea la clasă (învățarea colaborativă) – timpul este transformat într-un mediu interactiv cu activități precum proiecte de grup, rezolvarea de probleme, experimente sau discuții aprofundate.
- Rolul profesorului – profesorul devine mentor și ghid, oferind sprijin personalizat în timp ce elevii aplică cunoștințele.
- Beneficii – îmbunătățirea rezultatelor la teste, atitudine mai bună a elevilor față de învățare, creșterea satisfacției profesionale a cadrelor didactice.
- Provocări – necesitatea tehnologiei, timp crescut pentru pregătirea materialelor de către profesori și riscul neimplicării tuturor elevilor în studiul de acasă.

Această metodă pune elevul în centrul procesului de învățare, transformând sala de clasă în spațiul de explorare spre deosebire de metoda tradițională axată pe prelegere.

Din punct de vedere practic, cum favorizează clasa inversată achiziția limbii franceze ca limbă străină?

A) Întărește înțelegerea orală

Acasă elevii urmăresc un videoclip scurt sau un dialog audio în ritmul propriu (pauză, repetare, reascultare).

Exemplu concret:

Temă: Să se prezinte

Video: două persoane care se prezintă

Sarcină: identificarea numelui, vârstei și profesiei

În clasă:

- jocuri de rol
- prezentări reale între elevi

Rezultat: familiarizare fonetică mai bună și mai multă încredere în exprimarea orală.

B) Facilitează învățarea gramaticii în context

Acasă:

Capsulă video despre indicativul prezent

exemple simple în context

Exemplu: „Je travaille à Accra. Je commence à 8 heures.”

În clasă:

- completarea dialogurilor
- descrierea propriei zile
- corectarea greșelilor împreună cu profesorul

NB: Gramatica devine un instrument de comunicare, nu un scop în sine.

C) Dezvoltă interacțiunea orală

În FLE, timpul de vorbire al elevilor este adesea limitat. Cu clasa inversată este mai puțin timp pentru explicații și mai mult timp pentru a vorbi.

Exemplu concret:

Temă: Comandă la restaurant

Acasă: videoclip cu o scenă la restaurant

În clasă:

- joc de rol chelner/client
- improvizație
- corectare fonetică imediată

NB: Elevul conversează în limba franceză.

D) Favorizează autonomia elevului

Elevul devine actorul propriei învățări și învață să asculte, să noteze și să pregătească întrebări

Exemplu:

Acasă, elevul notează cuvintele necunoscute și propozițiile neînțelese.

În clasă, clarificăm împreună.

E) Respectă ritmul de învățare

Elevii mai slabi pot reasculta de mai multe ori, iar cei mai avansați pot progresa mai rapid.

NB: Foarte util în clasele FLE eterogene.

4. Concluzie

Clasa inversată :

- plasează elevul în centrul procesului de învățare
- maximizează expunerea la limbă
- consolidează exprimarea orală, esențială în achiziția FLE
- transformă sala de clasă într-un spațiu de comunicare reală

Cum funcționează clasa inversată la limba latină:

- *Acasă (Studiu individual):* Elevii accesează materiale video, prezentări PPT sau secțiuni din manual despre o anumită declinare, conjugare sau regulă gramaticală, pregătindu-se înainte de lecție.
- *La clasă (Activitate colaborativă):* Lecția se transformă într-un atelier de traduceri, analiză pe text sau jocuri de rol (ex: conversații simple în latină, analiza unui text istoric). Profesorul acționează ca un facilitator, ajutând la clarificarea neînțelegerilor și aprofundarea cunoștințelor.
- *Avantaje:* Această metodă eficientizează instruirea, permițând elevilor să învețe în ritm propriu acasă, în timp ce la clasă interacțiunea este mai intensă și centrată pe elev.

Exemplu de aplicare:

În loc ca profesorul să explice *Conjugarea I* timp de 30 de minute în clasă, elevii privesc un clip video acasă, iar în clasă lucrează în perechi la traducerea unui text de Caesar care conține verbe la conjugarea I, analizând împreună formele gramaticale, conform abordărilor moderne descrise în metodologiile de predare.

CLASSE
"TRADITIONNELLE" VS

CLASSE
"INVERSÉE"

En classe

Enseignement par le professeur
(Présentation théorique)

À LA MAISON

Approche de la théorie par des
lectures ou des vidéos

À LA MAISON

En classe

BIBLIOGRAPHIE :

1. **Bergmann Jon, Overmyer Jerry & Wilie Brett, (2012),** *The Flipped Class: Myths vs Reality (1 of 3), the Daily Riff-Be Smarter. About Education.*
2. **Bergmann, J. & Sams, S. (2012),** *Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day,*
3. **Lebrun, M.et Lecoq, J.** *Classes inversées : enseigner et apprendre à l'endroit!* edition Canopé, 2015
4. **Webinar** *Experimenting with the Flipped Classroom,* Marie- Helene Fasquel, Russel Stannard, 12 ian. 2015
5. <https://edustepup.com/en/what-are-the-modern-methods-of-teaching>
6. [philliria. wordpress.com/](http://philliria.wordpress.com/)
7. **Steven Hunt, (2016),** *Starting to teach latin,* Bloomsbury Academic,

Metode alternative de evaluare: Observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor cu CES

Prof.înv.primar: Ariciu Claudia

Școala Gimnazială „Dimitrie Cantemir” Baia Mare

În activitatea pe care o desfășoară zilnic la clasă, profesorul obține prin intermediul acestei metode informații relevante asupra performanțelor elevilor din perspectiva capacității lor de acțiune și reacționare, a competențelor și abilităților de care dispun. Permite cunoașterea unor performanțe greu cuantificabile, dar foarte importante pentru aprecierea randamentului școlar: conduită morală, trăsături de personalitate și implicit pentru calitatea și eficiența demersului didactic.

Acest tip de observație *participativă* este, în esență, subiectivă, dar poate să-și sporească gradul de obiectivitate dacă profesorul își concentrează atenția asupra modului de elaborare și utilizare a instrumentelor.

Pentru ca metoda să conducă la obținerea unor informații cu adevărat relevante, utile actului evaluativ, foarte important este modul în care acestea sunt înregistrate și prelucrate. Ghidurile de evaluare elaborate de Serviciul Național de Evaluare și Examinare indică trei modalități de înregistrare a acestor informații:

- Fișa de evaluare
- Scara de clasificare
- Lista de control/verificare

Aceste instrumente se utilizează atât pentru evaluarea procesului, cât și a produselor realizate de către elevi, cu ajutorul lor putând fi surprinse atât obiectivă comportamentale ale domeniului cognitiv, cât și ale domeniilor afectiv și psihomotor.

a. Fișa de evaluare este un instrument în care cadrul didactic consemnează date factuale cu privire la comportamentul sau modul de acțiune al elevului (fapte deosebite, probleme de natură comportamentală, aptitudini generale sau specifice etc.), pe care apoi le prelucurează și le interpretează.

Prezintă avantajul că educatorul decide asupra comportamentului sau performanțelor pe care le consideră relevante, semnificative pentru a fi reținute, nu presupune implicarea elevului în completarea fișei și nu depinde de capacitatea de comunicare a elevului cu

educatorul. Are și dezavantajul că solicită un timp considerabil pentru notarea datelor factuale și nu întotdeauna interpretarea acestora are gradul de obiectivitate dorit.

b. Scara de clasificare însumează un set de caracteristici (comportamente) ce sunt supuse evaluării, cu participarea directă a elevului. Acestuia i se prezintă o serie de enunțuri față de care el trebuie să-și manifeste acordul sau dezacordul, având la dispoziție o scară cu 5 trepte: puternic acord, acord, indecis/neutru, dezacord, puternic dezacord.

Important este ca enunțurile să fie redactate astfel încât să permită obținerea informației necesare pentru formularea unei concluzii pertinente cu privire la opinia, atitudinea pe care o are în vedere cadrul didactic, iar elevii să fie conștientizați asupra cerinței de a răspunde cu sinceritate.

Iată câteva **sugestii** cu privire la redactarea unor bune enunțuri din cadrul unei astfel de scări:

- Fiecare enunț să cuprindă cuvinte familiare elevului, utilizând limbajul acestuia și nu unul puternic specializat sau tehnic. Deci, *enunțuri cu o structură simplă*.
- Fiecare enunț să fie exprimat *clar pozitiv* sau *clar negativ*. Este bine ca enunțurile să fie experimentate înainte de introducerea lor în cadrul instrumentului.
- Lista finală de enunțuri trebuie să conțină *un număr aproximativ egal de enunțuri pozitive și negative*.
- *Fiecare enunț trebuie să producă informația necesară*. Nu se introduce un enunț doar pentru că „este interesant de văzut ce răspund elevii la el”.
- Enunțul trebuie să facă referire clară la atitudinea sau opinia despre care dorim să aflăm informații.

c. Lista de control/verificare permite cadrului didactic să constate la elevii săi prezența sau absența unor caracteristici sau comportamente, fără ca pe moment să formuleze judecăți de valori asupra celor înregistrate.

Prezintă avantajul că se elaborează relativ ușor, e simplă de aplicat elevilor și permite evaluarea obiectivă a unor abilități.

Aceste instrumente de observare a activității și comportamentului se recomandă a fi utilizate mai ales în cazul copiilor cu dificultăți (care au nevoie de sprijin și îndrumare).

Bibliografie:

1. **CERGHIT, IOAN** – *Sisteme de instruire alternative și complementare;_Structuri, stiluri și strategii*, Editura Aramis, București, 2002
2. **TOMȘA, GHEORGHE**(coord.) – *Psihopedagogie preșcolară și școlară* – definitivat și gradul II didactic, Editura Coresi, București, 2005
3. **VOGLER, JEAN** –*Evaluarea în învățământul preuniversitar*, Editura Polirom, Iași, 2000.

Modalități de ameliorarea a relațiilor interpersonale și a conduitei asertive în clasa de elevi

Prof. înv. primar Ariciu Claudia

Școala Gimnazială „Dimitrie Cantemir” Baia Mare

Studiile din domeniul educațional au arătat că deprinderile sociale insuficient dezvoltate sunt asociate cu performanțe scăzute, probleme emoționale și comportamentale, dificultăți de adaptare socială. Dificultățile de stabilire și menținere a relațiilor personale reduc calitatea și frecvența performanțelor școlare.

Sintagma “**inteligență emoțională**” este foarte vehiculată în ultimii 10 ani, existând mai multe definiții ale acesteia. Într-o primă accepțiune, *termenul se referă la abilitățile în baza cărora un individ poate discrimina și monitoriza emoțiile proprii și ale celorlalți, precum și la capacitatea acestuia de a utiliza informațiile deținute pentru a-și ghida propria gândire și acțiune*. inteligența emoțională desemnează o capacitate de control și autocontrol al stresului și emoțiilor negative. Altfel spus, cei ce posedă capacități emoționale bine dezvoltate au mai multe șanse de a fi eficienți și mulțumiți în viață, deoarece își pot controla abilitățile mintale ce le susțin productivitatea. Realitatea confirmă acest fapt.

Prin urmare, se impune o nouă viziune în privința a ceea ce școlile pot face pentru a asigura o formare completă a elevilor care să le permită o mai bună adaptare la realitățile cotidiene.

Cele mai cunoscute și eficiente programe de dezvoltare a inteligenței emoționale sunt reprezentate de programele de educație rațional-emoțională și comportamentală (EREC).

Comunicarea asertivă s-a dezvoltat ca o modalitate de adaptare eficientă la situații conflictuale interpersonale. Comunicarea reprezintă cea mai importantă aptitudine a vieții, majoritatea timpului din viață omul fiind implicat în diferite acte de comunicare (verbale, nonverbale, paraverbale, explicite sau implicite). A învăța tehnici de comunicare eficientă reprezintă o nevoie stringentă a societății contemporane.

Asertivitatea este rezultatul unui *set de atitudini și comportamente învățate* care au ca și consecințe pe termen lung îmbunătățirea relațiilor sociale, dezvoltarea încrederii în sine, respectul drepturilor personale, formarea unui stil de viață sănătos, îmbunătățirea abilităților de luare de decizii responsabile, dezvoltarea abilităților de management al conflictelor (Rakos, 1991).

Asertivitatea este abilitatea de a ne exprima emoțiile și convingerile fără a afecta și ataca drepturile celorlalți.

Agresivitatea pe de altă parte, este o reacție comportamentală prin care o persoană care:

- blamează și acuză o altă persoană, încalcă regulile impuse de diferite autorități (părinți, profesori autorități), este insensibilă la sentimentele celorlalți, consideră că are totdeauna dreptate, rezolvă problemele prin violență, consideră că drepturile sale sunt mai importante decât ale altora, consideră adesea că cei din jurul său îl nedreptățesc,

Prin analiza comparativă a celor două modele conceptuale amintite mai sus putem concluziona că modul asertiv de abordare a unei probleme se caracterizează prin: discutarea problemei, susținerea opiniilor personale, alegerea activităților la care dorește să participe, încredere în forțele proprii, recunoașterea drepturilor personale și ale celorlalți.

Astfel consider utilă elaborarea și aplicarea unei activități și exerciții bazate pe tehnicile comunicării asertive care să dezvolte următoarele competențe și abilități la elevi: competențe de analizare critică a atitudinilor și punctelor de vedere în raport cu o varietate de situații problematice, competențe și abilități de rezolvare eficientă a conflictelor, competențe de „decodificarea” a propriilor emoții și a emoțiilor celorlalți ș.a.

Activitățile propuse în vederea dezvoltării conduitelor asertive și a inteligenței emoționale sunt antrenante și au un impact pozitiv asupra elevilor.

Activitățile se caracterizează prin implicarea elevilor participanți, trăgând concluzii referitoare la cum să facă față într-o manieră cât mai pozitivă provocărilor maturizării, din simularea unor jocuri, din jocuri de rol, activități scrise, brainstorming și altele. *Activitățile au un caracter practic*

Fiecare activitate conține două părți principale: o activitate de stimulare și o discuție. Discuția va permite elevilor să învețe mai multe despre ei înșiși și despre relațiile lor, despre comportamente lor, despre emoțiile lor.

Din moment ce discuția reprezintă momentul cheie al activităților, de câte ori contextul permite, elevii vor fi dispuși în cerc. Multe activități încurajează elevii să se privească, să privească și să învețe de la colegi ce înseamnă adaptare emoțională. Din acest motiv, este necesară stabilirea unei atmosfere de încredere și de coeziune a grupului.

BIBLIOGRAFIE:

Băban, A. (2004), *Consiliere educațională, Ghid metodologic pentru orele de dirigiență și consiliere*, Editura PSINET SRL, Cluj-Napoca

Crawford, T., & Ellis, A. (1989). *A dictionary of rational emotive feelings and behaviours*. Journal of Rational- Emotive and Cognitive Behaviour Therapy, 7, 3-27

Drznde, W. & DiGiuseppe, R. (2003), *Ghid de terapie rațional-emoțională și comportamentală*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.

E3. Realizarea unei analize reflexive

Descrierea raționamentului de design de instruire utilizat prin raportare la modele de design al instruirii și, totodată, modalitatea în care sunt integrate în proiectare cunoștințele și abilitățile dobândite cu privire la modelele de integrare a tehnologiei, respectiv în cadrul celorlalte discipline din cadrul programului de formare.

Realizarea proiectului de lecție „*Voici ma maison ! – Casa și prepozițiile de loc*” a presupus un demers de design de instruire diferit de practica mea curentă, prin caracterul său intențional, structurat și fundamentat teoretic. Raționamentul de proiectare a pornit de la clarificarea rezultatelor de învățare și a parcurs apoi, în mod sistematic, etapele instruirii, având ca reper principal modelul *Gagné adaptat*, corelat cu modelul de design 6E.5. Această abordare m-a ajutat să depășesc proiectarea intuitivă și să construiesc lecția ca experiență coerentă de învățare, nu ca succesiune de activități.

Modelul Gagné a oferit cadrul logic pentru secvențializarea lecției (captarea atenției, reactualizarea cunoștințelor, prezentarea conținutului nou, ghidarea învățării, exersarea, aplicarea, evaluarea și transferul), în timp ce modelul 6E.5 a sprijinit reflecția asupra calității experienței de învățare trăite de elevi. Am urmărit ca fiecare etapă să aibă o funcție cognitivă clară (angajare, explorare, explicare, elaborare, evaluare și extindere), iar componenta „5” a fost valorificată prin feedback continuu și reflecție, atât în timpul lecției, cât și la final.

Integrarea tehnologiei a fost realizată în mod deliberat și argumentat, pornind de la cadrul TPACK, care m-a ajutat să echilibrez conținutul lingvistic, strategiile pedagogice și instrumentele digitale. Tehnologia nu a fost utilizată ca scop în sine, ci ca suport pentru procesualitatea învățării, facilitând activarea cunoștințelor anterioare, construirea sensului, exersarea asistată și producerea autentică. Utilizarea modelelor SAMR și PIC-RAT m-a determinat să analizez rolul real al tehnologiei: de la înlocuire și amplificare, până la transformarea activităților prin narațiuni digitale, ghidare asistată și produse colaborative, care sporesc implicarea și autonomia elevilor.

Proiectul reflectă și integrarea coerentă a cunoștințelor dobândite la celelalte discipline din programul de formare. Din perspectiva procesualității învățării, lecția este construită pe etapele de receptare, înțelegere, stocare și actualizare. Competențele dobândite la disciplina **Resurse educaționale deschise (RED)** se regăsesc în crearea și reutilizarea materialelor digitale originale, adaptate contextului clasei. Elementele din **GenIA** în educație sunt valorificate prin utilizarea instrumentelor de sprijin și structurare a conținutului, iar disciplina **Evaluare, feedback și reflecție în pedagogia digitală** a influențat semnificativ modul de proiectare a evaluării formative și a chestionarului de reflecție. De asemenea, utilizarea platformelor digitale reflectă competențele dezvoltate în cadrul disciplinei **Sisteme de management al învățării (LMS)**, prin organizarea, monitorizarea și analiza răspunsurilor elevilor.

Comparativ cu demersul meu curent de proiectare, acest mod de lucru este perceput ca fiind mai solicitant la început, dar semnificativ mai eficient și mai satisfăcător. Claritatea structurii reduce improvizația și crește siguranța didactică, iar lecția devine mai fluentă și mai coerentă. În ceea ce privește starea de bine, am constatat că elevii sunt mai implicați, mai activi și mai motivați, iar feedback-ul imediat și activitățile creative contribuie la un climat pozitiv de învățare. Impactul asupra elevilor se reflectă în participare crescută, în utilizarea mai corectă a limbii și în capacitatea de a transfera cunoștințele în contexte personale, ceea ce confirmă utilitatea acestui demers de design de instruire și relevanța integrării tehnologiei în mod pedagogic fundamentat.

Educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev

Prof. învățământ primar – Arsene Constanța- Nicoleta

Școala Gimnazială Nr. 1 Perieni județul Vaslui

Societatea contemporană se caracterizează prin schimbare continuă, transformare rapidă, dezvoltare tehnologică, cooperare și preocupare constantă pentru egalitatea de șanse și pentru nevoile reale ale oamenilor. În acest context dinamic, educația ocupă un loc central, fiind elementul fundamental care poate influența decisiv evoluția tuturor componentelor societății.

Educația de calitate reprezintă un drept fundamental al fiecărui copil, recunoscut și protejat la nivel internațional. Indiferent de mediul de proveniență, de nivelul de dezvoltare, de particularitățile individuale sau de apartenența culturală și socială, fiecare copil are dreptul la o educație care să-i permită dezvoltarea maximă a potențialului cognitiv, emoțional și social. Din această perspectivă, educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev devine o necesitate, nu doar o opțiune pedagogică.

Educația centrată pe elev pornește de la ideea că fiecare copil este un participant activ în procesul de învățare. Fiecare elev aduce cu sine experiențe personale, stiluri diferite de învățare, ritmuri proprii, modele sociale și contexte culturale variate. Prin urmare, procesul educațional trebuie să fie flexibil și adaptat acestor diferențe, oferind fiecărui copil șansa de a se implica activ și de a progresa conform propriilor posibilități.

Educația incluzivă reprezintă un proces complex și de durată, care presupune schimbări continue la nivel de mentalități, politici educaționale și practici pedagogice. Aceasta a apărut ca răspuns firesc al societății la obligația de a asigura condiții adecvate pentru educarea tuturor copiilor, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale. Integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă a constituit o provocare majoră, menită să combată excluderea și segregarea și să promoveze acceptarea diversității.

Caracterul integrat al învățământului presupune atât adaptarea copilului cu dizabilități sau dificultăți de învățare la mediul școlar obișnuit, cât și adaptarea clasei și a profesorilor la nevoile acestuia. Scopul este realizarea unei bune înțelegeri reciproce și a unei conviețuiri sociale armonioase, în care diferențele sunt acceptate și valorizate. Pentru copilul cu handicap, integrarea înseamnă acceptare, valorizare și recunoașterea contribuției sale la viața de grup,

iar pentru ceilalți elevi, aceasta reprezintă o oportunitate de a învăța toleranța, empatia și solidaritatea.

Procesul de integrare educațională a elevilor cu cerințe educaționale speciale implică elaborarea unor planuri de intervenție individualizate, în care adaptarea curriculară joacă un rol esențial. Relația profesor–elev este deosebit de importantă, fiecare elev trebuind să se simtă apreciat și respectat ca individ. Cadrele didactice sunt chemate să-și adapteze strategiile și metodele pedagogice astfel încât toți elevii să poată participa activ la procesul de învățare, în funcție de propriile posibilități.

Școala are responsabilitatea de a asigura șanse egale tuturor elevilor. Asigurarea egalității de șanse nu presupune tratarea identică a copiilor, ci oferirea sprijinului necesar fiecăruia pentru a atinge un nivel optim de dezvoltare, în funcție de aptitudini și interese. Educația incluzivă a devenit parte integrantă a conceptului de „educație pentru toți”, fiind răspunsul sistemului educațional la diversitatea tot mai mare a populației școlare.

Școala incluzivă este chemată să recunoască și să răspundă adecvat cerințelor educaționale diverse ale copiilor, asigurând o educație de calitate pentru toți. Aceasta presupune o nouă viziune asupra politicilor educaționale, astfel încât instituțiile de învățământ să poată oferi soluții eficiente și flexibile pentru nevoile variate ale elevilor. Filosofia educației incluzive trebuie împărtășită de întreaga comunitate școlară, contribuind la formarea unei culturi a respectului, acceptării și colaborării.

În practică, implementarea educației incluzive se confruntă cu numeroase dificultăți, precum numărul mare de elevi la clasă, programele școlare supraîncărcate, timpul limitat pentru interacțiuni individuale sau insuficienta pregătire psihopedagogică a cadrelor didactice. De asemenea, copiii care se confruntă cu eșec școlar sau dificultăți de învățare sunt adesea subevaluați și insuficient acceptați, atât de școală, cât și de societate.

Fiecare copil este unic și are nevoi educaționale diferite. Rolul adulților – părinți și profesori – este acela de a crea condițiile necesare pentru ca toți copiii să se dezvolte armonios și să devină adulți echilibrați și responsabili. Educația incluzivă oferă o șansă reală copiilor marginalizați, defavorizați sau excluși de la educație, sprijinindu-i să-și atingă potențialul.

Incluziunea presupune utilizarea unor strategii de predare-învățare adaptate și individualizate, care să răspundă diversității lingvistice, culturale, sociale și cognitive a elevilor, fără stigmatizare sau separare. Educația diferențiată și adaptată contribuie la eficientizarea procesului instructiv-educativ și la creșterea șanselor de succes școlar pentru toți elevii.

O categorie importantă de beneficiari ai educației incluzive este reprezentată de copiii cu tulburare de hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD). Pentru aceștia, integrarea în învățământul de masă oferă posibilitatea dezvoltării alături de colegii lor, într-un mediu social real. Incluziunea nu presupune doar acceptare, ci și adaptarea activităților educative, implementarea unor programe de sprijin individualizat și colaborarea dintre profesori, psihologi și familie.

În concluzie, educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă fundamentul unei societăți moderne și democratice. Prin promovarea diversității, respectului și egalității de șanse, școala devine un spațiu al dezvoltării armonioase, contribuind la formarea unor indivizi capabili să se integreze activ și responsabil în societate.

Bibliografie:

1. Gherguț, Alois, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale-strategii diferențiate și incluzive în educație*, editura Polirom , București, 2006
2. Ungureanu, D., *Educația integrată și școala incluzivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000.
- 3.. Vrășmaș, T., *Învățământul integrat și/sau inclusiv*, Ed. Aramis, București, 2001.
- 4.. Vrășmaș, T., *Școala și educația pentru toți*, Ed. Miniped, București, 2004.
5. Vrășmaș, Traian, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Studiu de specialitate

Prof. AVRAM DĂNUȚA-MARIA
G.P.P. NR.18 BUZĂU STRUCTURĂ A G.P.P. NR. 6 BUZĂU

Rezumat

Modernizarea ecosistemului educațional prin transformare digitală nu se reduce la achiziția de echipamente sau la migrarea conținuturilor în format online, ci presupune o reconfigurare coerentă a infrastructurii, competențelor profesionale, resurselor educaționale, guvernantei datelor și culturii instituționale. Studiul propune un cadru integrat de analiză și implementare, cu accent pe educația timpurie, unde utilizarea tehnologiei trebuie să respecte principiile dezvoltării copilului: învățare prin joc, explorare concretă, mișcare, interacțiune socială și siguranță emoțională. Sunt discutate rolul resurselor educaționale deschise, al învățării mixte, al instrumentelor de creare de resurse interactive, al inteligenței artificiale și al cerințelor de protecție a datelor. În final, sunt formulate concluzii operaționalizate și un plan de implementare pe niveluri: clasă, unitate, rețea/inspectorat.

Cuvinte cheie: transformare digitală, ecosistem educațional, educație timpurie, resurse educaționale deschise, inteligență artificială, guvernanta datelor, bunăstare digitală.

1. Introducere

În ultimul deceniu, digitalizarea a devenit un vector major de schimbare a educației, dar dovezile internaționale arată că eficiența nu este automată: aceeași tehnologie poate produce rezultate foarte diferite, în funcție de modul în care este integrată în practici pedagogice și în politicile instituționale. OECD subliniază, în rapoarte recente, importanța competențelor cadrelor didactice și a politicilor sistemice care susțin utilizarea echitabilă și eficientă a resurselor digitale.

În educația timpurie, provocarea este amplificată: copilul are nevoie de joc, relație, explorare senzorială și mișcare, iar tehnologia trebuie să fie un instrument atent dozat, ghidat și integrat în secvențe scurte, pentru a nu substitui experiența directă. Pozițiile de specialitate în educația timpurie accentuează că valoarea tehnologiei depinde de calitatea designului pedagogic și de adecvarea la dezvoltarea copilului, nu de “timpul de ecran” ca indicator brut.

2. Problema de cercetare și întrebări

Problema de cercetare:

Cum poate fi modernizat ecosistemul educațional prin transformare digitală astfel încât să crească echitatea, calitatea și relevanța învățării, menținând în același timp bunăstarea digitală, protecția datelor și specificul educației timpurii?

Întrebări de cercetare:

1. Ce componente ale ecosistemului educațional trebuie modernizate simultan pentru a obține efecte sustenabile?

2. Ce modele pedagogice sunt cele mai potrivite pentru integrarea digitalului în educația timpurie?
3. Care sunt riscurile principale (date, dependență, pseudo-învățare, inechitate) și ce măsuri de guvernare le reduc?
4. Cum se operationalizează transformarea digitală la nivel de clasă și unitate, inclusiv în condiții de buget limitat?

3. Obiective

- **O1:** Definirea unui cadru de modernizare digitală a ecosistemului educațional (nivel micro, meso, macro).
- **O2:** Identificarea principiilor de integrare a tehnologiei pentru educația timpurie, aliniate cu dezvoltarea copilului.
- **O3:** Propunerea unui model de implementare bazat pe resurse deschise, competențe digitale și guvernarea datelor.
- **O4:** Formularea unor concluzii operaționalizate (standarde de practică) și indicatori de monitorizare.

4. Metodologie

Studiul utilizează o abordare mixtă de tip **analiză documentară** și **modelare aplicativă**:

- **Analiză documentară:** sinteză a recomandărilor și rapoartelor de politici educaționale și a pozițiilor de specialitate privind tehnologia în educația timpurie, OER și guvernarea datelor.
- **Modelare aplicativă:** construirea unui cadru de implementare și a unui set de practici operaționalizate pentru grădiniță, cu indicatori observaționali și instituționali.
- **Limitări:** studiul este de tip conceptual-aplicativ; nu raportează un experiment controlat, ci oferă un model replicabil ce poate fi testat prin cercetare-acțiune.

5. Cadru conceptual: ecosistemul educațional ca sistem socio-tehnic

Transformarea digitală funcționează atunci când este tratată ca modernizare a unui **sistem socio-tehnic**, cu cel puțin șase componente interdependente:

1. **Infrastructură și acces:** conectivitate, dispozitive, spații de învățare, mentenanță.
2. **Capacitate umană:** competențe digitale didactice, formare continuă, leadership școlar. OECD accentuează rolul dezvoltării profesionale continue pentru educație digitală eficientă.
3. **Pedagogie și curriculum:** modele de învățare mixtă, evaluare formativă, diferențiere.
4. **Resurse și conținut:** resurse educaționale deschise (OER), biblioteci digitale, materiale interactive. UNESCO definește OER ca materiale cu licențe deschise care permit acces, reutilizare, adaptare și redistribuire.

5. **Guvernanța datelor:** GDPR, consimțământ, minimizarea datelor, securitate. Consimțământul valid este descris de EDPB ca fiind liber exprimat, specific, informat și lipsit de ambiguitate.
6. **Guvernanța AI și etica:** transparență, responsabilitate, literatie AI, utilizare sigură. AI Act stabilește o cronologie de aplicare și obligații, inclusiv componenta de “AI literacy”.

6. Transformarea digitală în educația timpurie: principii de adecvare

Pentru grădiniță, modernizarea digitală trebuie să fie “child-centred” și să respecte următoarele principii:

6.1. Digitalul ca micro-secvență ghidată

Tehnologia are rol de **declanșator** sau **consolidator**, folosită în mod scurt, apoi urmată imediat de activitate concretă (joc de rol, artă, experiment, mișcare). În educația timpurie, recomandările de specialitate insistă asupra aplicării principiilor dezvoltării copilului atunci când se decide dacă, cum și când se folosesc tehnologii.

6.2. Învățare mixtă prin rotația stațiilor, nu “online” pentru copii

Modelul recomandabil este organizarea pe centre/stații: educatorul lucrează cu grupuri mici, iar o stație digitală scurtă susține consolidarea (asociere imagine-sunet, sortare, secvențiere), fără a domina activitatea.

6.3. Diferențiere și incluziune

Instrumentele digitale au valoare când sprijină adaptarea ritmului: repetiție cu feedback, suport vizual și auditiv, accesibilizare (subtitrări, pictograme), fără etichetarea copilului.

7. Tehnologii emergente și instrumente digitale avansate: utilitate și riscuri

7.1. Resurse educaționale deschise și infrastructura de conținut

OER permit acces extins și adaptare locală a materialelor (teme, limbaj, cultură), reducând dependența de platforme comerciale. UNESCO sprijină dezvoltarea și utilizarea OER ca strategie pentru acces și calitate.

7.2. Instrumente de creare de lecții interactive

Instrumentele de tip “authoring” (lecții multimedia, jocuri de asociere, exerciții) sunt utile pentru:

- introduceri vizuale scurte
- consolidare ghidată
- resurse pentru părinți (activități acasă, reguli, rutine)
În grădiniță, valoarea lor crește când sunt folosite frontal sau pe grupuri mici, fără conturi individuale pentru copii.

7.3. Inteligența artificială: potențial și “mirajul competenței”

OECD atrage atenția că GenAI poate sprijini învățarea când este integrată în modele pedagogice clare, dar poate produce o “iluzie a învățării” dacă este folosită ca substitut al proceselor cognitive și metacognitive.

În educația timpurie, utilizarea AI este recomandabilă predominant pentru educator (planificare, idei, diferențiere de materiale), nu ca instrument direct pentru copil.

7.4. Guvernanță, legalitate și AI literacy

AI Act are un calendar de aplicare etapizată și introduce obligații care includ alfabetizarea AI (AI literacy).

În unități educaționale, aceasta se traduce practic prin: politici interne, transparență privind instrumentele folosite, reguli de protecție a datelor și instruirea personalului.

8. Rezultate și discuție: model de implementare pentru modernizarea ecosistemului

8.1. Nivel micro: practici la nivel de clasă (grădiniță)

Set de practici standardizate:

1. **Secvență scurtă digitală (2–5 minute) + activitate concretă** (imediat după).
2. **Rotația stațiilor:** educatorul cu grup mic + joc de rol + artă/construcții + stație digitală scurtă.
3. **Evaluare formativă:** dovezi săptămânale minime (produs, observație limbaj, observație autonomie).
4. **Bunăstare digitală:** tranziție obligatorie după ecran (mișcare, respirație, joc senzorial).
5. **Igienă digitală:** fără conturi individuale ale copiilor, fără aplicații cu publicitate agresivă, fără colectare inutilă de date.

8.2. Nivel meso: unitatea școlară ca “hub” digital

Elemente instituționale:

- bibliotecă de resurse (preferabil OER) pe teme și domenii de dezvoltare
- standard de documentare a portofoliilor (fără expunere publică)
- proceduri GDPR pentru foto/video și comunicarea cu părinții; consimțământul trebuie să fie specific și informat.
- plan anual de formare internă și mentorat (colegi care împărtășesc resurse)
- criterii de selecție a platformelor: accesibilitate, siguranță, cost, adecvare vârstei

8.3. Nivel macro: rețea/inspectorat/politici

- investiții echilibrate: infrastructură + formare + conținut + suport tehnic
- cadre de competențe digitale didactice și programe de dezvoltare profesională continuă, coerente cu recomandările OECD privind pregătirea profesorilor pentru educație digitală.
- guvernanță AI: politici clare, formare în AI literacy și transparență privind instrumentele utilizate, în linie cu cronologia și obligațiile din AI Act.

9. Concluzii operaționalizate pentru grădiniță

Pentru a traduce modernizarea ecosistemului în practici verificabile, se propun următoarele “standarde minime”:

1. **Standard de timp:** digitalul la preșcolar este micro-secvență ghidată (2–5 minute), nu activitate dominantă.
2. **Standard de design:** fiecare moment digital are un obiectiv explicit (limbaj, atenție, secvențiere, consolidare) și se încheie cu transfer în concret.
3. **Standard de organizare:** cel puțin o dată pe săptămână, activitate pe rotația stațiilor, pentru diferențiere reală.
4. **Standard de evaluare:** portofoliu al produselor + 2 observații scurte săptămânale (limbaj și autonomie), folosite pentru feedback către familie.
5. **Standard de siguranță:** proceduri GDPR active pentru foto/video și minimizarea datelor; consimțământ specific, informat, verificabil.
6. **Standard de AI:** AI folosită predominant ca instrument de sprijin pentru educator; utilizarea GenAI trebuie încadrată pedagogic pentru a evita “iluzia învățării”.

10. Limitări și direcții viitoare

- Este necesară validarea modelului prin cercetare-acțiune în unități preșcolare diferite (urban, rural, resurse variabile).
- Se recomandă dezvoltarea unor instrumente observaționale standard pentru bunăstare digitală la vârste mici.
- Pe termen scurt, o prioritate este integrarea responsabilă a AI în educație, pe fondul aplicării etapizate a AI Act.

Bibliografie selectivă

- European Data Protection Board. (2020). *Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679*. ([European Data Protection Board](#))
- European Commission. (2025). *AI Act: Shaping Europe’s digital future* (timeline și obligații). ([Digital Strategy](#))
- NAEYC. (Position Statement). *Technology and Interactive Media as Tools in Early Childhood Programs Serving Children from Birth through Age 8*. ([NAEYC](#))
- OECD. (2025). *Preparing teachers for digital education*. ([OECD](#))
- OECD. (2025). *Policies for the digital transformation of school education*. ([OECD](#))
- OECD. (2026). *OECD Digital Education Outlook 2026: Exploring Effective Uses of Generative AI in Education*. ([OECD](#))

- UNESCO. (2019). *Recommendation on Open Educational Resources (OER)* și pagini de resurse OER. ([UNESCO Document Repository](#))

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate

Studiu aplicativ în educația timpurie: problemă de cercetare, ipoteze, metodologie și concluzii operaționalizate

Prof. AVRAM DĂNUȚA-MARIA
G.P.P. NR.18 BUZĂU STRUCTURĂ A G.P.P. NR. 6 BUZĂU

Rezumat

În educația timpurie, integrarea tehnologiilor emergente trebuie să respecte specificul dezvoltării copilului: învățare prin joc, explorare concretă, interacțiune socială, autoreglare emoțională și nevoi crescute de mișcare. Articolul propune un demers de cercetare aplicativă, de tip cercetare acțiune, care investighează condițiile în care instrumentele digitale avansate (platforme interactive, resurse multimedia create de educator, tehnologii adaptive bazate pe inteligență artificială, soluții de accesibilizare și interacțiune prin mișcare) pot crește calitatea învățării fără a amplifica timpul de ecran sau riscurile de confidențialitate. Sunt formulate o problemă de cercetare, ipoteze, un design metodologic și un set de concluzii operaționalizate, ușor de implementat la grădiniță prin micro secvențe digitale, rotația stațiilor, diferențiere și evaluare formativă.

Cuvinte cheie: educație timpurie, pedagogie digitală, tehnologii emergente, inteligență artificială, învățare mixtă, rotația stațiilor, bunăstare digitală, confidențialitate.

1. Introducere

Educația timpurie este fundamentată pe joc, explorare directă, rutine predictibile, relație afectivă și activități multisenzoriale. În acest context, tehnologia nu reprezintă un scop, ci un instrument care poate sprijini anumite obiective educaționale: dezvoltarea limbajului, atenției, funcțiilor executive timpurii, motricității, creativității și colaborării. Totuși, integrarea digitalului la preșcolar are o condiție esențială: să completeze experiențele concrete, nu să le înlocuiască.

Tehnologiile emergente, precum inteligența artificială și soluțiile interactive bazate pe mișcare, promit personalizare și implicare crescută. În același timp, apar riscuri: expunere excesivă la ecran, folosirea aplicațiilor cu reclame, colectarea datelor, conținut neadecvat, diminuarea jocului liber și a interacțiunii umane. De aceea, este necesar un cadru științific de analiză și un model de implementare realist, adaptat grădiniței.

2. Fundamentare teoretică și delimitări conceptuale

2.1. Tehnologii emergente în educația timpurie

În sens educațional, tehnologii emergente includ:

- **Inteligență artificială (AI) și adaptivitate:** instrumente care ajustează sarcina la răspunsurile utilizatorului sau sprijină educatorul în proiectarea resurselor.
- **Interacțiune prin mișcare:** soluții care folosesc recunoașterea gesturilor sau a posturii pentru a transforma învățarea în activitate corporală.

- **Resurse multimedia avansate:** lecții interactive, povești digitale, materiale audio video scurte, cu elemente de accesibilizare (subtitrări, suport vizual).
- **Platforme de creare și management al conținutului:** instrumente de tip autoring pentru lecții interactive și biblioteci digitale pentru organizarea resurselor.

În grădiniță, aceste tehnologii devin relevante doar dacă servesc scopuri dezvoltate pentru vârstă și sunt încadrate în timp scurt, ghidaj și alternanță cu activități concrete.

2.2. Instrumente digitale avansate: categorii funcționale

În practică, educatorul folosește instrumente digitale avansate în patru direcții:

1. **Creare de resurse** (lecții interactive, jocuri, povești audio vizuale).
2. **Facilitarea învățării** (micro momente digitale în activități față în față, rotația stațiilor).
3. **Evaluare formativă și documentare** (portofoliu digital al produselor, fișe de observație).
4. **Comunicare cu familia și diseminare** (mesaje, resurse pentru acasă, recomandări de bunăstare digitală).

3. Problema de cercetare

Cum influențează integrarea controlată a instrumentelor digitale avansate, prin micro secvențe digitale și rotația stațiilor, dezvoltarea competențelor cheie la preșcolari (limbaj, atenție, cooperare, autonomie) și calitatea evaluării formative, menținând în același timp bunăstarea digitală și siguranța datelor?

4. Obiectivele cercetării

- O1.** Identificarea unui model de integrare a digitalului potrivit educației timpurii, bazat pe timp scurt, scop clar și alternanță cu activități concrete.
- O2.** Evaluarea efectelor rotației stațiilor (inclusiv o stație digitală scurtă) asupra implicării copiilor și a diferențierii sarcinilor.
- O3.** Analiza modului în care resursele interactive create de educator sprijină consolidarea vocabularului, secvențierea și atenția.
- O4.** Determinarea eficienței documentării digitale a produselor copiilor în evaluarea formativă și comunicarea cu familia.
- O5.** Verificarea respectării condițiilor de siguranță și confidențialitate și a indicatorilor de bunăstare digitală.

5. Ipoteze

H1. Integrarea micro secvențelor digitale (2–5 minute) asociate cu activități concrete crește implicarea copiilor și îmbunătățește retenția vocabularului tematic față de activitățile exclusiv frontale.

H2. Rotația stațiilor, care include o stație digitală scurtă, crește calitatea diferențierii și reduce comportamentele de neatenție, comparativ cu o organizare unitară a întregii grupe.

H3. Documentarea digitală a produselor (fotografii ale lucrărilor, colaje, fișe scurte de observație) crește acuratețea evaluării formative și claritatea feedbackului către familie.

H4. Respectarea regulilor de bunăstare digitală (timp scurt, ghidaj, fără conturi pe numele copiilor, fără expunere publică) menține echilibrul emoțional și reduce solicitarea excesivă legată de ecran.

6. Metodologie

6.1. Designul cercetării

Cercetare acțiune cu componentă quasi experimentală, desfășurată pe parcursul a 6–8 săptămâni, cu două condiții de implementare:

- **Condiția A (intervenție):** rotația stațiilor + micro secvențe digitale + resurse interactive create de educator.
- **Condiția B (control operațional):** activități similare ca temă și obiective, dar cu integrare digitală minimă sau absentă.

6.2. Participanți

Un eșantion de conveniență: o grupă (sau două grupe comparabile) din aceeași unitate preșcolară. Dacă există două grupe, se poate realiza comparație între grupe; dacă există o singură grupă, se poate realiza comparație între perioade (pre intervenție și post intervenție).

6.3. Variabile și indicatori

Variabilă independentă: modelul de integrare digitală (micro secvențe + stație digitală în rotație + resurse interactive).

Variabile dependente (cu indicatori observabili):

- **Limbaj:** număr de cuvinte tematice utilizate spontan, calitatea propozițiilor, participare la povestire.
- **Atenție:** durata menținerii atenției în sarcină, reducerea întreruperilor, finalizarea sarcinii.
- **Cooperare:** respectarea regulilor, roluri în echipă, sprijin între copii.
- **Autonomie:** inițierea sarcinii, alegerea materialelor, respectarea pașilor.
- **Calitatea evaluării formative:** existența dovezilor (produse, observații), claritatea feedbackului.
- **Bunăstare digitală:** comportamente după ecran (agitație versus tranziție calmă), toleranța la frustrare, cereri insistente pentru dispozitiv.

6.4. Instrumente de colectare a datelor

- grile de observație (limbaj, atenție, cooperare, autonomie) completate săptămânal
- portofoliu de produse (lucrări, construcții, colaje) documentat prin fotografii ale produselor
- jurnal reflexiv al educatorului (ce a funcționat, ce ajustez, ce repet)

- mini chestionar pentru părinți (percepție asupra comunicării, progresului și echilibrului digital)
- fișe de feedback după activități (pentru educator și, unde e posibil, autoevaluare simplă cu pictograme)

6.5. Procedură de implementare

1. **Etapa inițială (1 săptămână):** stabilirea nivelului de bază, observare fără intervenție majoră, colectarea de produse.
2. **Intervenția (4–6 săptămâni):**
 - 1–2 activități pe săptămână organizate pe rotația stațiilor
 - stație digitală de 2–5 minute, proiectată pe ecran sau pe un dispozitiv controlat de educator
 - resurse interactive scurte create de educator (lecție interactivă, joc de asociere, puzzle cu imagini proprii)
 - tranziție imediată după digital către mișcare sau lucru senzorial
3. **Etapa finală (1 săptămână):** colectarea indicatorilor post intervenție, comparație cu nivelul inițial, analiza jurnalelor și a feedbackului părinților.

6.6. Considerații etice

- consimțământ informat pentru orice documentare ce implică imaginea copilului
- preferință pentru documentarea produselor, nu a fețelor copiilor
- evitarea conturilor individuale pentru copii și a aplicațiilor cu publicitate invazivă
- stocare securizată a materialelor și acces limitat

6.7. Analiza datelor

- analiză descriptivă (frecvențe, medii simple) pentru indicatorii observaționali
- comparație pre post (în aceeași grupă) sau între grupe (dacă există două grupe)
- analiză tematică a jurnalului educatorului și a feedbackului părinților

7. Rezultate așteptate și interpretare pedagogică

Pe baza logicii dezvoltării preșcolarului și a modului în care învață prin joc și explorare, se anticipează:

- creșterea implicării atunci când digitalul este scurt, ghidat și urmat de activitate concretă
- îmbunătățirea diferențierii prin rotația stațiilor, deoarece educatorul poate lucra cu grupuri mici
- documentare mai coerentă a progresului prin portofoliu și dovezi vizuale ale produselor
- menținerea bunăstării digitale dacă se respectă reguli ferme de timp, scop și tranziție

8. Concluzii operaționalizate pentru grădiniță

Următoarele concluzii sunt formulate ca pași de implementare, măsurabili și replicabili:

8.1. Regula „2–5 minute digital, apoi concret”

Standard de aplicare: orice moment digital la preșcolar are durată de 2–5 minute și este urmat imediat de activitate concretă (artă, construcții, experiment, joc de rol, mișcare).

Indicator de reușită: copiii pot explica printr-o propoziție ce au văzut și ce urmează să facă în activitatea reală.

8.2. Rotația stațiilor cu stație digitală integrată

Structură recomandată: 3–4 stații, dintre care una digitală, scurtă.

Exemplu de stații:

1 stație cu educatorul (poveste, vocabular)

1 stație artă sau construcții (produs)

1 stație joc de rol (cooperare)

1 stație digitală (asociere, secvențiere, puzzle)

Indicator de reușită: reducerea timpilor morți și creșterea finalizării sarcinilor.

8.3. Diferențiere prin niveluri ale aceleiași sarcini

Aplicare: pentru aceeași competență, se pregătesc 2–3 variante de dificultate (potrivire simplă, sortare, justificare).

Indicator de reușită: scăderea frustrării și creșterea participării copiilor cu ritm diferit.

8.4. Evaluare formativă prin dovezi scurte și clare

Aplicare minimă: săptămânal, educatorul colectează:

- 1 dovadă de limbaj (exemplu de propoziție, povestire scurtă)
- 1 dovadă de autonomie (observație)
- 1 produs (fotografie a lucrării)

Indicator de reușită: feedbackul către părinți devine concret și verificabil.

8.5. Bunăstare digitală ca rutină didactică

Aplicare: după orice moment digital se introduce o „tranziție de reglare”: mișcare, respirație, joc senzorial scurt.

Indicator de reușită: trecerea calmă la sarcina următoare și reducerea cererilor insistente pentru dispozitiv.

8.6. AI ca instrument de proiectare pentru educator

Aplicare: AI este folosită pentru a genera idei, povești scurte, variante de sarcini, mesaje către părinți, apoi educatorul adaptează limbajul și verifică adecvarea.

Indicator de reușită: scade timpul de pregătire, crește calitatea materialelor și coerența activităților.

9. Limitări și direcții viitoare

- Generalizarea rezultatelor este limitată dacă eșantionul este mic sau dacă există o singură grupă.

- Măsurarea bunăstării digitale la preșcolar are nevoie de instrumente observaționale fine și de triangulare cu feedbackul familiei.
- Cercetări viitoare pot include comparații pe vârste (grupă mică versus mare) și includerea unor tehnologii interactive prin mișcare în mod sistematic.

Bibliografie orientativă

- NAEYC, poziții și recomandări privind tehnologia și media interactivă în educația timpurie
- UNESCO, resurse educaționale deschise și practici educaționale deschise
- OECD, rapoarte privind educația digitală și competențele pentru secolul al XXI lea
- Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția datelor (GDPR)

Dezvoltarea personalității elevilor din ciclul primar prin activități extrașcolare

**prof.înv.primar Băcișor Daniela
Școala Gimnazială Nr.8 Sibiu**

În contextul educației contemporane, formarea personalității elevilor din ciclul primar reprezintă o prioritate fundamentală. Pe lângă instruirea formală realizată în cadrul orelor de curs, activitățile extrașcolare contribuie în mod esențial la dezvoltarea holistică a copilului. Acestea oferă oportunități variate de învățare experiențială, facilitând formarea competențelor-cheie necesare adaptării la cerințele societății actuale.

Conform Recomandării Parlamentului European și a Consiliului (2018), competențele-cheie reprezintă un ansamblu de cunoștințe, abilități și atitudini necesare dezvoltării personale, cetățeniei active și incluziunii sociale.

Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru nonformal, caracterizat prin flexibilitate și accesibilitate, având un impact semnificativ asupra dezvoltării cognitive, afective și sociale a elevilor. Potrivit lui Cucos (2002), educația nonformală completează educația formală prin diversificarea experiențelor de învățare și prin valorificarea potențialului individual al elevului. De asemenea, Vîgotsky (1978) subliniază importanța interacțiunii sociale în procesul de învățare, evidențiind faptul că dezvoltarea cognitivă este influențată de mediul social și cultural, aspect susținut și prin activitățile extrașcolare.

Dezvoltarea competențelor-cheie la elevii din ciclul primar trebuie analizată din perspectiva particularităților de vârstă, caracterizate prin gândire concret-intuitivă, nevoia de acțiune și învățare prin experiență. Activitățile extrașcolare valorifică aceste caracteristici, facilitând internalizarea achizițiilor prin implicare directă și interacțiune socială.

Competența de comunicare în limba maternă - din punct de vedere psihopedagogic, dezvoltarea limbajului este strâns legată de evoluția gândirii. Activitățile precum teatrul, povestirea sau dezbaterile stimulează funcțiile limbajului (expresivă, comunicativă și cognitivă), contribuind la organizarea logică a ideilor. În acord cu teoriile lui Vîgotsky, limbajul devine instrument al gândirii, iar interacțiunea verbală facilitează dezvoltarea zonei proximei dezvoltări.

Dramatizările permit elevilor să-și exerseze exprimarea, să-și regleze emoțiile și să dezvolte empatia.

Competența de comunicare în limbi străine - la vârsta școlară mică, achiziția limbilor străine este favorizată de plasticitatea cognitivă și de învățarea implicită. Activitățile ludice (cântece, jocuri de rol) reduc anxietatea și cresc motivația intrinsecă. Din perspectivă psihopedagogică, învățarea este eficientă atunci când este contextualizată și asociată cu experiențe afective pozitive. Jocurile interactive în limba engleză facilitează învățarea naturală a vocabularului și structurilor simple.

Competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii - conform stadiului operațiilor concrete descris de Piaget, elevii învață mai eficient prin manipularea obiectelor și experimentare. Activitățile extrașcolare de tip STEM favorizează dezvoltarea gândirii logice, a capacității de rezolvare de probleme și a curiozității științifice. Experimentele simple contribuie la formarea relațiilor cauză–efect și la dezvoltarea raționamentului inductiv.

Competența digitală - din perspectivă psihopedagogică, competența digitală implică nu doar utilizarea tehnologiei, ci și dezvoltarea gândirii critice și a responsabilității. Activitățile digitale ghidate sprijină învățarea activă și dezvoltarea abilităților metacognitive. Este esențial ca utilizarea tehnologiei să fie adaptată vârstei și să fie integrată în scopuri educative clare. Crearea unor prezentări digitale stimulează organizarea informației și exprimarea vizuală.

Competența „a învăța să înveți” - are la bază dezvoltarea autoreglării și a metacogniției. Activitățile extrașcolare oferă contexte în care elevii își planifică activitatea, își monitorizează progresul și reflectează asupra rezultatelor. Din punct de vedere psihopedagogic, aceste procese contribuie la formarea unui stil de învățare autonom și eficient. Proiectele individuale sau de grup dezvoltă capacitatea de organizare și perseverența.

Competențe sociale și civice - dezvoltarea socială este esențială în această etapă, fiind influențată de interacțiunile cu grupul de egali. Activitățile extrașcolare stimulează cooperarea, respectarea regulilor și asumarea responsabilității. Conform teoriei învățării sociale (Bandura), comportamentele sunt învățate prin observare și imitare, iar mediul nonformal oferă contexte autentice de exersare. Activitățile de voluntariat dezvoltă empatia și simțul responsabilității sociale, duc la creșterea stimei de sine și a respectului față de ceilalți.

Spirit de inițiativă și antreprenoriat - această competență presupune dezvoltarea creativității, a încrederii în sine și a capacității de a lua decizii. Din perspectivă psihopedagogică,

este importantă crearea unor contexte care să permită elevilor să experimenteze succesul și să învețe din greșeli. Activitățile extrașcolare stimulează motivația intrinsecă și autonomia personală. Organizarea unui târg școlar implică planificare, colaborare și asumarea unor roluri.

Activitățile extrașcolare reprezintă un instrument educațional valoros în dezvoltarea personalității elevilor din ciclul primar. Prin caracterul lor aplicativ și interdisciplinar, acestea facilitează formarea competențelor-cheie și contribuie la dezvoltarea unor indivizi autonomi, responsabili și adaptați societății contemporane.

Bibliografie

- Cucos, C., *Pedagogie*, Iași: Editura Polirom, 2002.
- Vîgotsky, L. S., *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*, Cambridge, Harvard University Press, 1978.
- Recomandarea Consiliului Uniunii Europene , *Privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*, 2018.
- Joîța, E., *Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2006
- Ministerul Educației Naționale, *Programa școlară pentru învățământul primar*.
- Cerghit, I., *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom, 2006.

STUDIU DE SPECIALITATE: IMPACTUL SISTEMELOR INFORMATICE ASUPRA PRACTICII ȘI DIDACTICII CONTABILE

Autor: prof. Bădăuță Camelia Corina, Liceul Tehnologic "Virgil Madgearu"

Rezumat

Prezenta lucrare analizează transformarea profundă a profesiei contabile ca rezultat al evoluției accelerate a tehnologiilor informaționale. Se evidențiază tranziția de la prelucrarea manuală a documentelor la utilizarea sistemelor informatice integrate (ERP), la migrarea proceselor în Cloud Computing și la implementarea raportării digitale obligatorii, precum SAF-T și e-Factura.

Studiul pune accent pe modul în care aceste schimbări tehnice influențează atât practica profesională, cât și abordarea didactică a disciplinei Contabilitate, care se reconfigurează dintr-un proces predominant procedural într-unul orientat către analiză, interpretare și utilizarea inteligentă a datelor.

Concluziile subliniază necesitatea adaptării continue a curriculei și dobândirea de competențe hibride – economice, digitale și analitice – indispensabile profesioniștilor contabili din era Industry 4.0.

Cuvinte-cheie: digitalizare, contabilitate, ERP, SAF-T, e-Factura, didactica contabilității.

1. Contabilitatea în era Industry 4.0

Digitizarea accelerată a economiei și expansiunea tehnologiilor inteligente au redefinit rolul contabilității în cadrul organizațiilor moderne. În era Industry 4.0, contabilitatea nu mai reprezintă un proces izolat, limitat la evidența cronologică a tranzacțiilor, ci constituie fundamentul sistemului informațional al entității, conectat în timp real la celelalte funcțiuni ale afacerii.

Dacă în trecut contabilul lucra predominant cu instrumente manuale, registre pe suport hârtie și operațiuni repetitive, astăzi activitatea sa este automatizată în proporție semnificativă. Evoluția tehnologică a condus la utilizarea programelor informatice specializate, la dezvoltarea platformelor ERP capabile să integreze activități financiare, logistice și operaționale, precum și la apariția algoritmilor de inteligență artificială (AI) care pot efectua analize predictive, detecta anomalii sau genera rapoarte.

Un alt element esențial este globalizarea și digitalizarea obligațiilor de raportare. Introducerea fișierului SAF-T, implementarea sistemului e-Factura și trecerea treptată către contabilitatea fiscală digitală impun o standardizare riguroasă a datelor. Nevoia de acuratețe și trasabilitate transformă calculatorul dintr-un simplu instrument tehnic într-un veritabil „gardian al corectitudinii fiscale”.

Astfel, contabilitatea devine o funcțiune strategică, iar specialistul contabil se transformă din operator de date în analist și arhitect al fluxurilor informaționale.

2. Metodologia cercetării

Pentru realizarea acestui studiu s-a utilizat o metodologie mixtă, fundamentată pe trei direcții principale:

2.1. Analiza documentară

Au fost studiate lucrări de specialitate, ghiduri profesionale ale organismelor reglementate (CECCAR, IFAC), norme internaționale de raportare financiară și documentații tehnice elaborate de furnizori ERP. Această analiză a permis conturarea unei imagini clare privind standardele actuale și exigențele profesiei contabile în contextul digitalizării.

2.2. Analiza comparativă

Compararea fluxurilor de lucru tradiționale cu cele digitale a permis evidențierea diferențelor în materie de viteză, acuratețe, securitate, generare de rapoarte și eficiență operațională. Evaluarea a folosit criterii precum timpii de procesare, riscurile de eroare, mobilitatea accesului și posibilitățile de auditare.

2.3. Observația participativă

Integrarea tehnologiilor digitale în procesul de predare a contabilității a fost observată direct, prin analiza modului în care elevii interacționează cu platformele software, a dificultăților întâmpinate și a nivelului de competențe dobândite. Această etapă a permis formularea unor concluzii privind necesitatea adaptării didacticii la noile realități tehnologice.

3. Evoluția tehnologică și integrarea ERP

Sistemele Enterprise Resource Planning (ERP) reprezintă una dintre cele mai importante revoluții în practica contabilă. Aceste sisteme asigură o integrare completă a proceselor dintr-o organizație, iar datele introduse o singură dată sunt propagate automat în toate modulele corespunzătoare (contabil, logistic, vânzări, producție).

În trecut, contabilitatea tradițională era caracterizată de prelucrare manuală, dublă înregistrare, risc crescut de erori și raportare întârziată. Sistemele ERP și migrarea în Cloud au determinat eliminarea redundanței, fluidizarea fluxurilor și transparență totală.

Tabel comparativ — Contabilitate tradițională vs. contabilitate digitală

Criteriu	Contabilitate tradițională	Contabilitate digitală (Cloud/ERP)
Viteză	Scăzută (introducere manuală repetitivă)	Instantanee (import de date, OCR, automatizare)
Locație	Birou fizic, acces limitat la server local	Acces de oriunde, pe orice dispozitiv
Securitate	Vulnerabilitate la distrugerea documentelor fizice	Criptare, back-up automat, protocoale avansate
Raportare	Periodică (lunar, trimestrial)	În timp real, dashboards dinamice

Această transformare tehnologică a schimbat profund activitatea contabilă: timpul consumat pentru introducerea datelor a scăzut considerabil, iar ponderea analizelor și interpretărilor a crescut.

4. Impactul e-Factura și SAF-T asupra profesiei

Digitalizarea fiscală a devenit o componentă obligatorie a sistemului economic românesc. Implementarea SAF-T (Standard Audit File for Tax) și a sistemului e-Factura a impus o reformă radicală a proceselor contabile.

4.1. SAF-T – un nou standard de rigoare

SAF-T presupune raportarea periodică a unui volum foarte mare de date structurale: registre contabile, jurnale, tranzacții, active, stocuri, parteneri etc. Sistemele informatice validează automat datele înainte ca acestea să fie transmise autorităților. Astfel:

- erorile sunt detectate instantaneu,
- inconsecvențele între module sunt semnalate înainte de depunerea fișierului,
- riscul fiscal al entității se reduce semnificativ.

4.2. e-Factura – trasabilitate totală

Introducerea facturării electronice impune:

- generarea facturilor în format XML standardizat,
- validarea automată a TVA,
- arhivarea electronică obligatorie.

Aceste elemente creează un ecosistem digital în care transparența și integritatea datelor devin fundamentale.

5. Impactul digitalizării asupra didacticii disciplinei Contabilitate

Digitalizarea transformă nu doar practica profesională, ci și modul de predare. Contabilitatea, ca disciplină, nu mai poate fi predată predominant prin memorarea conturilor și efectuarea manuală a calculelor. Abordarea modernă presupune înțelegerea proceselor informatice, a fluxurilor de date și a logicii sistemelor integrate.

5.1. De la formula contabilă la fluxul de date

În prezent:

- Elevii trebuie să înțeleagă arhitectura datelor: de la momentul introducerii unei tranzacții până la apariția ei în balanță și situații financiare.
- Calculatorul rezolvă calculele, astfel că accentul se mută pe gândirea critică, pe identificarea anomaliilor, pe interpretarea indicatorilor și pe luarea deciziilor.
- Introducerea conceptelor de Big Data permite elevilor să învețe cum seturile mari de informații pot influența politicile financiare ale unei entități.

5.2. Instrumente didactice moderne

În dotarea laboratoarelor și în curriculum se integrează:

- **Laboratoare ERP** – simularea operațiunilor contabile într-un mediu software real (ex.: SAP, Saga, WinMentor).
- **Business Intelligence (BI)** – utilizarea instrumentelor precum Power BI pentru vizualizarea automată a performanței financiare.
- **Gamificarea** – platforme interactive în care elevii iau decizii manageriale pe baza datelor contabile „live”.

Aceste instrumente dezvoltă competențe esențiale: analiză, interpretare, sinteză, responsabilitate digitală și orientare spre rezultate.

6. Riscuri și provocări

Digitalizarea aduce multiple beneficii, dar generează și provocări semnificative.

6.1. Atrofia raționamentului profesional

Există riscul ca elevii și chiar profesioniștii să se bazeze excesiv pe rezultatele generate automat de software, fără a verifica logic validitatea lor. Această „încredere oarbă” poate conduce la erori grave, deoarece sistemul informatic nu poate înlocui complet judecata profesională.

6.2. Vulnerabilități cibernetice

Dependența de tehnologia digitală expune datele financiare la riscuri precum:

- atacuri informatice,
- pierderi de date,
- compromiterea identității digitale,
- coruperea bazelor de date.

În consecință, contabilul modern trebuie să deprindă noțiuni de securitate cibernetică și audit IT.

7. Concluzii

Digitalizarea a transformat fundamental profesia contabilă, schimbându-i rolul, funcțiile și instrumentele. În prezent, contabilul nu mai este doar un operator care înregistrează tranzacții, ci un „arhitect al informației”, responsabil de administrarea fluxurilor digitale, de analiza datelor și de consultanța strategică.

În plan educațional, această schimbare obligă la:

- restructurarea programei școlare,
- integrarea competențelor digitale,
- formarea unei gândiri analitice,

- cultivarea responsabilității și a autonomiei profesionale.

În era Industry 4.0, succesul viitorilor profesioniști contabili depinde de abilitatea lor de a înțelege și exploata tehnologia, păstrând în același timp rigoarea și etica specifică domeniului.

Bibliografie

1. Albu, N., & Albu, CP (2021). *Instrumente informatice folosite în contabilitate* . Editura ASE, București.
2. CECCAR. (2023). *Ghid privind digitalizarea profesiei contabile*. Editura CECCAR.
3. IFAC. (2022). *The role of technology in the future of accounting*. International Federation of Accountants.
4. Olaru, M. (2021). *Digitalizarea contabilității în era Industry 4.0*. Revista Contabilitatea, Expertiza și Auditul Afacerilor.
5. Rusu, M., & Enache, C. (2020). *ERP systems and the transformation of accounting*. Journal of Financial Studies, 12(3), 45–58.

Exploatarea IA în activitățile de predare-formare-evaluare la orele de limba modernă 2

Ghid metodologic (clasele V- VIII)

Prof. Băetu Dana - Alina,
Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni

I. Nota de prezentare

Acest ghid reprezintă o resursă strategică pentru profesorii de limba franceză care doresc să integreze tehnologiile emergente în curriculumul de Limba Modernă 2 (LM2). Lucrarea se bazează pe premisa că **Inteligența Artificială (IA)** nu este un simplu generator de texte, ci un partener de dialog care poate personaliza experiența de învățare pentru fiecare elev. Deși el poate facilita înțelegerea, ajuta, evaluarea finală se va face în funcție de competențele achiziționate de elevi – prin evaluare orală și/sau scrisă. Nu se va evalua activitatea IA.

Competențe vizate conform programelor oficiale :

- **C1. Réception de messages oraux simples:** Identificarea elementelor esențiale din mesaje articulate clar.
- **C2. Production de messages oraux:** Expunerea unor informații despre sine și universul imediat.
- **C3. Réception de messages écrits:** Extragerea informațiilor din texte scurte, susținute de imagini.
- **C4. Production de messages écrits:** Redactarea de mesaje personale simple pe teme de interes.
- **C5. Compétence numérique et esprit critique:** Utilizarea responsabilă a tehnologiei pentru învățare.

II. Secțiune: Fișe de lucru tematice (Fiches de travail)

Fiche de travail n° 1: „Moi et ma famille” (Classe de 5ème)

A. Vocabulaire en action

1. *Regardez l'arbre généalogique et complétez les blancs avec le mot correct : le père, la mère, le frère, la sœur.*
2. *Associez les adjectifs possessifs (mon, ma, mes) aux noms corrects.*

B. Atelier IA (Intelligence Artificielle)

Consigne : Connectez-vous à l'outil IA et tapez le prompt suivant :

Prompt : „Génère une présentation très simple d'une famille de super-héros en français (50 mots maximum). Utilise les adjectifs possessifs.”

C. Analyse et Production

1. *Lisez le texte généré par l'IA. Soulignez tous les membres de la famille.*
2. *Écrivez maintenant une courte présentation de VOTRE famille réelle ou imaginaire. Utilisez les structures apprises.*

Fiche de travail n° 2: „Mes animaux et moi – Mes amis les bêtes”

Note méthodologique pentru profesor: Această fișă vizează competența de descriere simplă și utilizarea verbului *avoir* împreună cu adjectivul cromatic. IA este folosită aici pentru a stimula creativitatea, generând descrieri de animale „fantastice” pe care elevii trebuie să le descifreze. Activitatea se concentrează pe formarea de competențe și automatisme, conținuturile fiind deja prezentate anterior.

A. Mise en train/ eveil de l'attention (Vocabulaire)

Consigne : Regardez les images et écrivez le nom de l'animal correct (le chien, le chat, le lapin, l'oiseau, la tortue).

1. Il aime les carottes : c'est _____.
2. Il fait "miaou" : c'est _____.
3. Elle marche très lentement : c'est _____.

B. Atelier IA – Créativité et Lecture (Niveau A1)

Consigne : Connectez-vous à l'outil IA. Nous allons créer un animal imaginaire. Copiez le prompt suivant :

Prompt : „Décris un animal imaginaire bizarre, dont les parties du corps appartiennent à des animaux différents (parmi.... – vous donnez des exemples que les élèves savent déjà). Utilise des couleurs simples (rouge, bleu, vert). Le texte doit avoir 30 mots au maximum.”

Consigne de travail :

1. **Lecture :** Lisez le texte généré par l'IA.
2. **Dessin :** Dessinez l'animal imaginaire selon la description de l'IA dans le cadre ci-dessous.

[Cadre pour le dessin de l'élève]

3. **Identification** : Trouvez et entourez les verbes (avoir) et les couleurs dans le texte de l'IA.

À l'inverse on peut générer l'image et que les élèves identifient auxquels animaux les parties appartiennent.

C. Production écrite et interaction

Consigne : Maintenant, décrivez votre animal préféré (réel) à l'IA et demandez-lui de deviner son nom.

Exemple de prompt : „J'ai un animal. Il est petit, il est gris, il a de longues oreilles. Qui est-ce ?”

On joue le jeu – on lit la production, les autres doivent deviner l'animal.

D. Auto-évaluation (Mon progrès)

- Je peux nommer 5 animaux en français : ☐ Oui / ☐ Un peu
- Je peux utiliser le verbe „avoir” : ☐ Oui / ☐ Un peu
- J'ai compris le texte de l'IA : ☐ Oui / ☐ Un peu

Fiche de travail n° 3: „En ville – Directions et lieux” (Classe de 7ème)

A. Compréhension écrite

1. *Lisez le plan de la ville ci-dessous. Où se trouve la banque ?*

B. Atelier IA (Interaction Vocale)

Consigne : Utilisez le mode vocal de l'IA pour simuler une situation réelle dans la rue.

Prompt : „Agis comme un touriste perdu à Paris. Je suis un policier. Demande-moi le chemin pour aller à la Tour Eiffel. Utilise des phrases simples.”

C. Tâche critique

1. *L'IA a-t-elle utilisé des formules de politesse ? (Ex: Pardon, s'il vous plaît). Si non, corrigez les phrases.*
2. *Dessinez le trajet suggéré par l'IA sur votre fiche.*

III. Proiecte de lectie (Scénarios pédagogiques)

Scénario n° 1: „Une journée typique” (Classe de 6ème)

- **Type de leçon** : Acquisition de nouvelles connaissances.
- **Objectifs** : Exprimer l'heure et les activités quotidiennes.
- **Méthodologie IA** :
 1. **Anticipation (10 min)** : Brainstorming sur les activités du matin.
 2. **Exploration avec l'IA (15 min)** :

- *Consigne* : „Demandez à l'IA de créer l'emploi du temps d'un astronaute sur Mars en français.”
 - *Prompt* : „Crée un emploi du temps de 08h00 à 20h00 pour un astronaute. Utilise des verbes d'action.”
3. **Comparaison (15 min)** : Comparez votre journée avec celle de l'astronaute. Qu'est-ce qui est différent ?
 4. **Synthèse (10 min)** : Présentez oralement une activité préférée.

Projet de leçon n° 2: „Ma ville, mon quartier” (Classe de 7ème)

Discipline : Langue Française (LM2)

Durée : 50 minutes

Lieu : Laboratoire d'informatique / Salle de classe avec tablettes/ tableau intelligent et ordinateur portable

I. Compétences envisagées:

- **C1** : Identifier des lieux dans la ville sur un support audio/numérique.
- **C2** : Demander et donner des directions simples en utilisant l'impératif.

II. Scénario didactique (Étapes de la leçon)

1. Mise en train (5 min) :

- *Consigne* : „Nommez trois lieux que vous visitez le week-end (le parc, le cinéma, le musée).”

2. Exploration et input IA (15 min) :

- Le professeur projette un plan de Paris.
- *Activité IA* : Les élèves utilisent l'IA pour générer un itinéraire touristique.
- *Prompt* : „Donne-moi un itinéraire simple à pied entre le Musée du Louvre et la Cathédrale Notre-Dame. Utilise des mots comme : tourne à gauche, tourne à droite, continue tout droit.”

3. Pratique dirigée (15 min) :

- *Jeu de rôle* : L'élève A est le touriste, l'élève B est l'IA (ou utilise l'IA en mode vocal).
- *Consigne* : „Échangez des indications pour arriver à la Tour Eiffel.”

4. Évaluation et feedback (10 min) :

- *Analyse critique* : „Est-ce que l'IA a donné un chemin logique ? Est-ce que les verbes sont à l'impératif ? Identifiez-les!”

III. Grille d'évaluation spécifique pour ce projet

Indicateur	Excellent (10)	Bien (8)	Suffisant (6)
Emploi de l'impératif	Utilisation sans fautes.	Quelques erreurs mineures.	Erreurs fréquentes.
Précision du trajet	Itinéraire clair et logique.	Itinéraire compréhensible.	Itinéraire confus.
Qualité du prompt	Prompt riche et précis.	Prompt simple.	Prompt incomplet.

Scénario n° 2: „Le monde du travail et l'avenir” (Classe de 8ème)

- **Type de leçon** : Leçon de synthèse et débat.
- **Objectifs** : Utiliser le Futur Simple et le Conditionnel Présent.
- **Méthodologie IA** :
 1. **Recherche assistée (20 min)** : Les élèves demandent à l'IA quels seront les métiers disparus en 2050.
 - *Consigne* : „Demande à l'IA : Quels métiers n'existeront plus en 2050 à cause de la technologie ? Pourquoi ?”
 2. **Débat (20 min)** : Les élèves défendent ou attaquent les prédictions de l'IA en utilisant : „Je pense que...”, „Je ne suis pas d'accord car...”

IV. Grila de evaluare (Grille d'évaluation) – exemplu orientativ

Critères	Insuffisant (Sub 5)	Moyen (5-7)	Bien (8-9)	Excellent (10)
Précision du Prompt	Inexistant ou incorrect.	Très simple, avec erreurs.	Clair et fonctionnel.	Précis, créatif et nuancé.
Analyse Critique	Accepte tout sans vérifier.	Identifie peu d'erreurs.	Analyse bien le texte.	Critique et justifie les corrections.
Production finale	Incohérente.	Simple mais correcte.	Bien structurée.	Riche, fluide et originale.

V. Stratégies de „Prompt Engineering” pour professeurs

Unité V	Prompt suggéré pour le professeur	Objectif visé
Les loisirs	„Crée un quiz de 5 questions sur les sports préférés des Français pour le niveau A1.”	Évaluation initiale.
La nourriture	„Écris une recette de crêpes avec des erreurs de conjugaison pour que les élèves les corrigent.”	Correction linguistique.
Les vacances	„Simule une agence de voyage qui propose des vacances écologiques en France.”	Interaction orale.

Bibliographie

- **Ministerul Educației (2017).** *Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 - Clasele V-VIII.* București.
- **Council of Europe (2020).** *Common European Framework of Reference for Languages.* Strasbourg.
- **Hattie, J. (2012).** *Visible Learning for Teachers.* Routledge.
- **UNESCO (2024).** *L'IA et l'éducation : Guide pour les décideurs politiques.*

NOI ABORDĂRI ÎN STRUCTURA CIRCUITELOR TURISTICE. STUDIU DE CAZ ÎN ZONA MARAMUREȘULUI

Bianca Anișoara Băieș
bianca.baies@yahoo.com

Rezumat

Piața turistică din ultimii ani, cu precădere după pandemia COVID, s-a modificat din mai multe puncte de vedere. Dacă până prin anii 2020, se menține încă sporadic turismul de masă, iar specializarea circuitelor se face tematic, turiștii căutând cunoaștere, progres, dezvoltare, calitate, după pandemie, măsurile de sporire a securității la destinații, creșterea nivelului de educație turistică și introducerea noilor tehnologii în toate structurile pieței turistice, determină apariția unei noi abordări a pieței destinațiilor turistice, mult mai disciplinată, organizată, responsabilă. Specializarea tematică, de nișă, ce necesită deplasări obositoare, este reconsiderată și adaptată practicării unui turism mult mai responsabil și cu un impact pozitiv considerabil asupra dezvoltării durabile a destinațiilor. Scopul acestui articol este să identifice noi tendințe de evoluție a pieței destinațiilor turistice din ultimii ani, prin studierea modului în care s-a modificat structura circuitelor turistice și s-a adaptat la noile tendințe mondiale de valorizare a unei destinații.

Cuvinte cheie: circuit turistic, destinație turistică, itinerariu, structura circuitului turistic

Clasificare JEL : M31, P25, Q01, Z32

1.Introducere

1.1.Terminologie

Pentru început doresc să clarific câteva noțiuni foarte des confundate pe piața turismului: semnificațiile științifice ale noțiunilor de turism, turist, călătorie, călător, vizită, vizitator, excursionist, precum și diferențele ce există între aceste noțiuni. Termenii enumerați sunt foarte des utilizați eronat datorită necunoașterii diferențelor existente între semnificațiile științifice ale fiecăruia dintre ei, atât în practicarea turismului prin diferite forme cât și în expunerea unor conținuturi științifice. În anul 2008, UNWTO a publicat un glosar internațional de termeni și noțiuni utilizate în industria de specialitate unde explică noțiunile și sensurile termenilor de specialitate vizitator, călător, călătorie, turism. Un vizitator în viziunea UNWTO este un călător ce face o deplasare într-o destinație în afara reședinței sale obișnuite, pentru cel mult un an, cu orice scop, altul decât de a desfășura o activitate economică remunerabilă în locul vizitat. Această deplasare este acceptată în viziunea UNWTO ca fiind o călătorie turistică. Activitatea acestui vizitator este denumită turism, practicat în trei variante: intern, receptor sau emițător. Un călător este o persoană ce se deplasează între două sau mai multe puncte geografice din orice motiv și cu orice durată. Călătoria este în accepțiunea UNWTO, activitatea practică de un călător. La fel ca și în cazul călătoriei turistice se poate practica în trei variante: intern, receptor și emițător. Astfel turismul este o secțiune a călătoriei, iar vizitatorii sunt o secțiune a călătorilor. Un călător este acceptat ca și turist dacă călătoria lui include și o ședere peste noapte. Fără această ședere peste noapte în punctul de destinație, călătorul este un excursionist. (International Recommendations for Tourism Statistics 2008: p. 9-10)^[6]. Deplasarea din punctul de origine până în primul stopover din itinerariu este în timp o deplasare de o zi, fără nici o înnoptare, iar spațiul de deplasare este limitat la o distanță relativ scurtă, împrejurul

punctului de origine. Vizitatorul excursionist se transformă în turist cu prima înnoptare, din a doua zi de deplasare și până la finalul deplasării lui când revine în punctul de origine.

UNWTO stabilește și caracteristicile unei călătorii turistice. Astfel, în primul rând o călătorie în scop turistic trebuie să aibă un scop principal, acel scop în absența căruia călătoria n-ar avea loc. Un turist poate călători având ca scop principal relaxarea și divertismentul, vizitarea prietenilor, educația, perfecționarea profesională, pelerinaje la obiective religioase, motive legate de verificarea stării de sănătate sau efectuarea unor tratamente medicale, sesiuni de cumpărături, afaceri, tranzit sau orice alt scop principal ce îl determină să se deplaseze. Important de precizat este faptul că o călătorie în scop turistic poate avea doar un scop principal, chiar dacă vizitatorul turist poate desfășura și alte activități turistice secundare.

În al doilea rând o călătorie în scop turistic trebuie să fie organizată ca un produs turistic, adică să conțină o asociere în diferite proporții a unor componente precum modul de transport, tipul de cazare, obiectivele turistice vizitate, practicarea unor sporturi sau a unor activități pe plajă.

În al treilea rând, o călătorie în scop turistic are o durată. Limitele impuse de aspectele teoretice încadrează durata unei călătorii în scop turistic între minim o ședere de o noapte și maxim o ședere de 1 an. Sunt considerate șederi lungi, călătoriile turistice cu peste 4 nopți și călătoriile scurte, călătoriile cu 1, 2, 3 și 4 nopți. UNWTO face precizarea că se impune diferențierea și a unor șederi foarte lungi, cu un număr mare de nopți.

În al patrulea rând, o călătorie în scop turistic trebuie să includă un punct de plecare și un punct de destinație. Punctul de plecare este considerat țara de rezidență, care este și punctul de întoarcere din călătorie. Punctul de destinație este o reședință temporară a unui vizitator turist pe durata călătoriei turistice. Este important de precizat că UNWTO, nu impune numărul de destinații dintr-o călătorie și nici nu face precizări în această privință, însă face referire la principala destinație a unei călătorii turistice. UNWTO definește sau stabilește conceptul de „main destination” sau destinație principală a unei călătorii în scop turistic, ca fiind locul care reprezintă motivul principal al deplasării. Dacă acest loc nu există, atunci destinația principală a unei călătorii turistice este locul unde turistul petrece cea mai mare parte din timpul alocat călătoriei turistice. Iar dacă nici acest loc nu există, atunci destinația principală a călătoriei este cel mai îndepărtat loc de înnoptare de punctul de plecare sau de locul de rezidență. (International Recommendations for Tourism Statistics 2008: p. 24)^[6]

În al cincilea rând, o călătorie în scop turistic include un mod de transport. Este considerat ca fiind modalitatea de transport a unei călătorii în scop turistic, modul de transport în care a fost parcurs cea mai mare parte din distanță sau modul în care turistul a petrecut cel mai mult timp sau partea cea mai costisitoare din totalul transportului. Principalul mod de stabilire a transportului în călătoriile turistice internaționale este transportul prin care se parcurge distanța cea mai mare.

În al șaselea rând, o călătorie în scop turistic trebuie să includă un tip de cazare (International Recommendations for Tourism Statistics 2008: p. 40)^[6]

Un alt set de noțiuni și concepte utilizate în industrie sau pe piața turistică, ce ar trebui clarificate, sunt cele legate de produsul turistic oferit turiștilor. În același glosar de termeni, UNWTO definește foarte clar touroperatorul ca fiind o afacere ce combină două sau mai multe servicii de călătorie dintre transport, cazare, alimentație, divertisment și peisaje vizitate sau obiective vizitate și le vinde turistului la un preț unic, forfetar. Procedura de formare sau combinare a serviciilor este una „a la carte”, fiind alese și integrate acele servicii ce corespund unor segmente de consumatori vizate de tour operator. Un produs turistic de tip forfetar trebuie văzut ca un produs cu totul nou în viziunea UNWTO. (International Recommendations for Tourism Statistics 2008: p. 70)^[6]

Astfel clarificate aceste noțiuni, analizate comparativ, o călătorie reprezintă o deplasare dintr-un punct de plecare spre un punct de sosire, utilizând un mijloc de transport și având un scop, în timp ce un tour și practicarea unui tour, trebuie să fie legat de un context cultural în care are

loc deplasarea, de curiozitatea de a descoperi un teritoriu, de entuziasmul, exaltarea și emoția descoperirii. În timp ce călătoria înseamnă doar deplasare, să călătorești doar de dragul de a te deplasa, un circuit turistic sau să călătorești pentru a te dezvolta, iubind cunoașterea, reprezintă o strategie, o alegere, un joc al multiculturalității și al stilurilor, începând cu arta de a trăi și continuând cu locuri și gusturi variate și dispoziții și stări diferite (Poulot. 2016)^[7] Un circuit turistic ar trebui să aibă un impact emoțional asupra acelor care se deplasează. Astfel, din această abordare, se poate diferenția subtil un călător de un turist.

În ceea ce privește literatura de specialitate, în lucrările studiate am întâlnit câteva clarificări ale termenilor sau noțiunilor expuse anterior, însă aceste clarificări sunt prezentate în aceeași interpretare pe care o are și UNWTO. Astfel în 1987, Sheldon & Mak, definesc produsul turistic forfetar ca fiind format din multe produse și servicii vândute consumatorilor la un preț unitar. Definiția lui Sheldon & Mac nu precizează specificul serviciilor incluse și vândute la un preț forfetar, unitar, în ceea ce definesc ca fiind un produs turistic. (Sheldon & Mak. 1987)^[8] În anul 2011, Beritelli menționează că un produs turistic forfetar este realizat prin cooperarea mai multor furnizori de servicii de cazare, alimentație, transport și ghidaj, însă nu ia în considerare serviciile de divertisment care sunt esențiale. (Beritelli. 2011)^[2] Doar în anul 2018, Avci, menționează că un circuit turistic depinde de numeroși factori, numind pe lângă cazare, alimentație și transport și alții. Astfel caracteristicile destinațiilor, comportamentele și atitudinile, comunicarea, serviciile de ghidaj ce facilitează și mediază accesul la aceste componente sunt cheia succesului unui circuit turistic. (Avci. P. 2018)^[1]

1.2. Abordări teoretice cu privire la pachetele de servicii turistice

Asamblarea mai multor componente de servicii turistice excluzând serviciile de divertisment, nu conferă produsului rezultat, valoarea unui produs turistic care în terminologia de specialitate este denumit produs turistic forfetar. De regulă agențiile de turism includ într-un tour, servicii de divertisment ca și servicii opționale și nu includ prețul acestora în prețul forfetar al turului. În literatura de specialitate de limbă franceză, noțiunea de produs turistic forfetar este una foarte simplă, clară și pragmatică. Produsul turistic forfetar este un ansamblu de elemente, tangibile și intangibile, ce determină obținerea anumitor beneficii căutate de unul sau mai mulți clienți dați. (Stafford.1999)^[12] O caracteristică actuală a unui produs turistic forfetar, este faptul că un consumator poate construi el însuși după preferințe, diferitele componente ale produsului turistic – transport, cazare, alimentație, activități, ceea ce extinde sfera de abordare a unui produs turistic de la produsul oferit de agențiile de turism touroperatoare la o vacanță organizată în nume propriu de orice consumator de turism. În plus, esența produsului turistic forfetar este considerată a fi elementele de atractivitate și divertisment, obiectivele turistice vizitate, ceea ce reprezintă de fapt beneficiile căutate de consumatorii de turism. În lipsa acestei esențe nu se poate vorbi despre existența unui produs turistic. (Stafford.1999)^[12] Această extindere a noțiunii de produs turistic forfetar, elimină o caracteristică esențială a acestei noțiuni, prețul forfetar. Un consumator de turism individual achiziționează componente ale produsului turistic conceput doar pentru consum propriu. El nu achiziționează o cantitate mare din fiecare din aceste componente și prin urmare nu poate beneficia de avantaje, cunoștințe, puterea economică, financiară și de negociere a unei agenții touroperatoare. Un consumator de turism individual nu va putea obține un preț unitar, forfetar mai mic, pentru întreaga asociere de servicii incluse în produsul turistic organizat de el pentru consumul propriu. Satisfacția lui, în acest caz rezultă din libertatea de a alege după propriile preferințe și nevoi, acele componente ce îi satisfac nevoia de cunoaștere, de relaxare și de deplasare. Produsul conceput de el pentru consumul propriu este însă un produs turistic forfetar, fiind un pachet de servicii asociate, caracterizat însă prin lipsa prețului forfetar mai mic decât suma prețurilor tuturor componentelor integrate.

Pornind de la această abordare în literatura franceză și de la faptul că un circuit turistic este un produs turistic complex, consider că și în cazul unui circuit, elementul esențial și cel care asigură atractivitatea acestuia sunt elementele de divertisment și obiectivele turistice incluse, în absența cărora circuitul își pierde calitatea de produs turistic, din abordarea prezentată anterior. Atractivitatea sporită a acestui element esențial asigură circuitului plus valoare și face diferența între aceste categorii de produse turistice oferite pe piață.

Pornind de la definiția lui Stafford pentru produsul turistic forfetar, circuitul turistic, ca produs turistic forfetar, este la rândul lui, un ansamblu de elemente, tangibile și intangibile, ce determină obținerea anumitor beneficii căutate de unul sau mai mulți clienți dați. În aceeași lucrare, Stafford definește în mod particular circuitul turistic, ca fiind un voiaj, o călătorie în regiuni renumite pentru frumusețea peisajelor sau având un interes cultural deosebit și contribuind semnificativ la dezvoltarea regională a destinației. (Stafford. 1999)^[12]. Prin urmare un circuit turistic este abordat foarte pragmatic ca fiind un produs turistic ce trebuie să angreneze nenumărați actori ai pieței turistice a unei destinații, iar scopul este să asigure dezvoltarea durabilă a destinației. Cheia este însă turistul, care trebuie să obțină un beneficiu consistent al deplasării lui, fiindcă serviciile de cazare, alimentație și transport asigură această dezvoltare durabilă a destinației. Accentuarea componentei divertisment și servicii educativ culturale și creșterea ponderii costului acestei componente în costul global al circuitului, ar spori contribuția la dezvoltarea durabilă a destinației pe de o parte, iar pe de altă parte beneficiul obținut de turist în deplasarea lui va fi unul la fel de consistent, bazat pe dezvoltarea personală și cunoaștere. Implicit acest lucru adaugă și plus valoare circuitului. Durand & Jouvét precizează că un circuit turistic are câteva caracteristici prin care se deosebește de restul produselor turistice. Astfel, prima caracteristică, *mobilitatea*, este determinată de deplasarea dintr-un punct în altul al itinerariului. A doua caracteristică, *curiozitatea* turiștilor este considerată trăsătura principală a unui turist consumator de circuite turistice. El călătorește din dorința de cunoaștere și de schimbare a propriilor valori. Cea de-a treia caracteristică, *dorința de descoperire* de locuri noi, culturi noi, valori noi, decurge din curiozitatea turiștilor și însoțește deplasarea acestora în cadrul circuitului, parcurgând întregul itinerariu. A patra caracteristică, *plăcerea* turiștilor în timpul deplasării de-a lungul itinerariului, este de fapt alimentată prin curiozitate și dorința de descoperire. Cu cât itinerariul este mai atractiv, cu atât mai mult va stârni curiozitatea și dorința de a-l descoperi, alimentând plăcerea și satisfacția deplasării. A cincea caracteristică, *circularitatea*, este marcată de plecarea turistului dintr-un punct de origine și revenirea în același punct sau spațiu de unde a plecat. (Durand & Jouvét. 2003)^[11]

Un circuit turistic, pentru a îndeplini condiția de produs itinerant, trebuie, în opinia mea, să includă cel puțin două nopți de cazare, în puncte de staționare diferite. În caz contrar, produsul turistic nu îndeplinește caracteristicile precizate de Durand & Jouvét pentru un circuit turistic. Un produs turistic cu o noapte de cazare nu este itinerant. Are integrată doar o destinație, astfel încât nu se poate face o comparație între destinațiile incluse potrivit direcțiilor indicate de UNWTO. Acest produs turistic este în opinia mea un sejur, care permite și acesta vizitarea mai multor obiective turistice în punctul de staționare și includerea de servicii suplimentare, altele decât cele de bază.

Marcând aceste aspecte teoretice legate de noțiunea de circuit turistic, o definiție completă a noțiunii de circuit turistic este următoarea: un circuit turistic este un voiaj realizat prin deplasarea circulară, dintr-un punct de plecare, prin mai multe destinații succesive, renumite pentru frumusețea peisajelor și/sau a proprietăților culturale deosebite și integrând cel puțin două înnoptări în aceste destinații, urmată de revenirea în punctul sau spațiul geografic de origine, al cărui scopul este de a asigura pe de o parte dezvoltarea durabilă a acestor destinații, iar pe de altă parte de a asigura turiștilor, plăcerea și curiozitatea de a descoperi locuri noi, culturi noi, valori noi.

Un circuit turistic este deci cel mai complex produs turistic existent pe piața turistică și cel care asigură turiștilor cel mai ridicat nivel de cunoaștere și creștere a propriilor valori culturale. Dincolo de faptul că este promovat ca fiind un voiaj ce trebuie să asigure dezvoltarea durabilă a unei destinații, această dezvoltare durabilă a zonei este o consecință a existenței esenței noțiunii de circuit turistic și anume creșterea nivelului de cunoaștere și a valorilor culturale ale turiștilor.

1.3. Abordări teoretice cu privire la evoluția pieței turistice

În evoluția pieței turistice din ultimul deceniu se poate observa o schimbare substanțială în modul de abordare al pieței, atât de către reprezentanții cererii de turism cât și de reprezentanții ofertei de turism, la fiecare 20-30 de ani. Dintre toate sectoarele economiei, sectorul turismului este cel care reflectă cel mai elocvent, evoluția societății. Fie că este abordat calitativ, fie că este abordat cantitativ, practicarea turismului este un lux, un lux adaptat la nivelul fiecărei clase sociale. Deși are o evoluție îndelungată, începând de la primele deplasări în spațiul geografic ale antichității în imperiile roman și grec, turismul propriu zis și activitățile pe care azi le cunoaștem sub denumirea generică de activități turistice au început o dată cu Thomas Cook și primul lui circuit organizat prin deplasarea unui grup de 500 de persoane cu trenul, prin Europa. Acesta a fost punctul în care activitățile turistice au căpătat o dimensiune extinsă, de la turismul individual și pe distanțe scurte, la turismul de masă, organizat, însoțit sau nu de ghizi de turism și cu deplasări pe distanțe lungi.

Evenimentele mondiale de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, atât la nivel politic, cât și economic și geografic, cele două războaie mondiale, au încetinit și chiar stagnat evoluția turismului, care a început să evolueze și să se dezvolte imediat după cel de-al doilea război mondial. Se pot distinge foarte clar trei perioade succesive în evoluția activității turistice la nivel mondial, după cel de-al doilea război mondial.

Prima perioadă se încadrează între anii 1950 și 1970 și este denumită în literatura de specialitate perioada primelor generații de turism de masă. Principalele caracteristici ale acestei perioade sunt creșterea accelerată a consumului, manifestată în toate domeniile, inclusiv în domeniul turismului și o dorință intensă de deplasări. Turismul se practică nediferențiat, este accesibil tuturor, iar etalonul preferat sunt vacanțele de litoral, cunoscute sub denumirea 4S – Sea, Sand, Sun, Sex.

A doua perioadă în evoluția turismului la nivel mondial este cuprinsă între anii 1970 și 2000. Este cunoscută în literatura de specialitate ca fiind a doua generație a turismului de masă. Etapa se caracterizează prin creșterea nivelului de educație și o anumită maturitate a consumatorului de turism, care începe să renunțe la cantitate și să caute calitatea. Societatea a evoluat și odată cu ea și preferințele consumatorilor de turism. Ei au la dispoziție câteva pârgii prin care își pot spori confortul deplasărilor și calitatea alegerilor în materie de turism:

- reglementări în ceea ce privește transportul aerian, ceea ce a determinat reducerea duratei de deplasare și sporirea confortului deplasării
- libertatea sexuală, ceea ce a inițiat noi mișcări, deplasări ale turiștilor, precum și inițierea și acceptarea unor noi posibilități de practicare a turismului și noi posibilități de divertisment și relaxare
- libertatea deplasărilor transfrontaliere, ceea ce a determinat inițierea unor deplasări pe distanțe mult mai lungi și cu formalități simplificate.

Perioada este una a turismului progresiv, când se dezvoltă noi forme de turism: cultural, de aventură, de afaceri, sportiv, turism pentru minorități.

A treia perioadă s-a derulat începând cu anul 2000 și până în anul 2020. Sfârșitul acestei perioade este conturat de pandemia COVID și marchează sfârșitul turismului de masă și orientarea spre o direcție de abordare a pieței turistice bazat pe progres și dezvoltare, descoperire și cunoaștere. Etapa este caracterizată prin segmentarea clientelei mai degrabă pe

grupe de vârstă și nivel de educație, decât pe grupe de clasă socială, căutarea calității și a luxului în deplasările turistice și adâncirea specializării produselor turistice. Apar pe piețe, produse turistice destinate unor segmente de consumatori de nișă ce accentuează plăcerea de a face turism și le conturează și delimitează foarte bine în cadrul unei forme de turism consacrate. Vizitarea lagărelor din cel de-al doilea război mondial, în cadrul unui circuit sau vizitarea unor închisori comuniste, marchează o specializare aprofundată a turismului cultural, cunoscută ca turism dark. Este o etapă a turismului de nișă, adresat unor multiple segmente de consumatori. (Durand & Jouvet. 2003)^[11]

O a patra etapă începe în 2020, imediat după depășirea crizei pandemice și aduce la nivel mondial nenumărate modificări de abordare a pieței turistice ca urmare a modificărilor globale ce sunt consemnate la nivel internațional. Pandemia COVID a apărut concomitent cu un avânt accelerat al tehnologiei și introducerea inovației și pe piața turismului în sectorul destinațiilor, al ofertei de produse turistice, al sistemelor de rezervare și comercializare a acestora, al obiectivelor turistice. Această coincidență a fost șansa de revenire a turismului la nivel mondial, de care operatorii din turism și instituțiile guvernamentale au știut să profite și să adopte măsuri de resuscitare a pieței turistice. Schimbările climatice și trendul global de protejare a mediului înconjurător manifestate deja la nivel internațional printr-o promovare a economiei circulare și a sustenabilității este un alt factor foarte important care a conturat direcția pe care a luat-o turismul după anul 2020 și criza pandemică. Etapa a patra a preluat din trăsăturile deja conturate de la începutul secolului XXI, prin aceste tendințe împrumutate din economia sustenabilă, iar manifestarea acesteia cu o atâta intensitate și insistență la nivel mondial a determinat întreruperea bruscă a direcției pe care a avut-o turismul până atunci și schimbarea acestei direcții înspre o cu totul altă abordare. Pe lângă acești trei factori principali, pandemia COVID, inovația tehnologică din domeniul turismului și orientarea spre sustenabilitate, alții factori secundari au contribuit la conturarea acestei a patra etapă de evoluție a pieței turistice, astfel:

- creșterea nivelului de instruire al populației, ceea ce a determinat abordarea cu o altă viziune a destinațiilor
- reducerea timpului de muncă în săptămână și creșterea timpului liber și a celui alocat relaxării, astfel încât există posibilitatea deplasării și în weekend-uri și zilele libere din timpul anului calendaristic
- creșterea securității destinațiilor impuse prin măsuri guvernamentale naționale și ale organizațiilor și instituțiilor mondiale
- sporirea securității obiectivelor turistice
- reducerea numărului de intermediari de pe piața turismului și scurtarea lanțului distribuției de produse turistice
- protejarea obiectivelor UNESCO prin măsuri restrictive de vizitare, impuse din ce în ce mai des de guvernele și administrațiile locale (de exemplu interdicția accesului cu mijloace de transport pe o distanță considerabilă de situl UNESCO, măsuri suplimentare de securitate, reguli stricte de conservare, reguli stricte de vizitare)
- accentuarea cererii de produse turistice de nișă, adânc specializate
- libertatea de acțiune a turiștilor în ceea ce privește organizarea propriei vacanțe
- creșterea numărului de curse charter și de linie low-cost ce permit conexiuni rapide și la prețuri reduse între diferite puncte de pe glob
- accentul pus de leaderii pieței turistice, pe activitățile turistice la destinație, ca sursă importantă de venit la bugetele națiunilor

Toate aceste premise au determinat conturarea unei alte ere a turismului, a unei alte etape și a unor alte direcții de abordare, pe care voi încerca să le identific în manifestarea lor, analizând piața turistică în zona Maramureșului, prin studiul de caz propus.

2. Studiu de caz. Circuite turistice în Maramureș

Studiul de caz a avut ca scop să identifice modificările din structura produselor turistice de tip circuit turistic în doi ani consecutivi, 2024 și 2025, în ceea ce privește destinațiile și obiectivele turistice din itinerariu și de a contura câteva noi abordări sau tendințe de manifestare a ofertei de circuite turistice a agențiilor de turism. Studiul s-a realizat în mediul on line și este limitat la zona Maramureș. Alegerea zonei s-a bazat pe faptul că este o destinație foarte bine delimitată etno-cultural și geografic în spațiul românesc, însă și în spațiul european și internațional. Pentru a obține rezultate generalizate și a formula concluzii universale valabile la nivel internațional sunt necesare studii suplimentare și în alte zone geografice sau destinații.

În ceea ce privește cercetarea on line, aceasta s-a realizat în doi ani consecutivi, 2024 și 2025 și s-a analizat oferta tuturor agențiilor de turism românești, din mediul on line, în ceea ce privește produsele turistice cu itinerariu parțial sau integral în localități din Maramureș. Cercetarea a fost foarte riguros realizată și s-a urmărit structura circuitelor în ceea ce privește lungimea, exprimată prin numărul de nopți ale fiecărui circuit identificat, structura circuitelor în ceea ce privește serviciile incluse, în primul rând includerea serviciilor de bază, reprezentate prin cazare, micul dejun și transportul și în al doilea rând serviciile suplimentare, reprezentate de mese suplimentare și servicii de divertisment și educativ culturale. S-a mai urmărit în studiul on line să se obțină informații referitoare la destinația principală a circuitelor cu itinerariu în zona Maramureșului. În finalul studiului, s-a realizat o corelație între valoarea circuitelor și serviciile incluse, încercând să se stabilească dacă modificarea structurii serviciilor incluse prin adăugarea de servicii suplimentare și creșterea valorii educativ culturale a circuitului, determină și o modificare a prețului în sensul majorării acestuia.

Rezultatele obținute în urma culegerii informațiilor și a prelucrării lor sunt foarte concludente pentru îndeplinirea scopului acestui articol.

3. Concluzii

Ca urmare a analizei efectuate în piața online de produse turistice de tip circuit turistic, incluzând Maramureșul în itinerariu, se poate observa o modificare a structurii circuitelor raportat cu anii anteriori sau etapa anterioară de evoluție a pieței circuitelor turistice, de dinainte de pandemie. Dacă până prin anii 2020 se promovau circuite lungi de cel puțin 7-8 nopți de cazare, un itinerariu stufos, obositor și un ritm alert de mobilitate, în ultimii ani, circuitele turistice și-au redus numărul de nopți, fiind majoritatea circuite scurte și focalizate pe una sau două destinații. Din studiul meu de caz, pe destinația Maramureș, rezultă că numărul mediu de înnopțări ale circuitelor identificate este de 4 nopți. Luând în considerare numărul mediu de înnopțări, de 4 nopți ale circuitelor identificate, numărul de nopți în Maramureș este în creștere în anul 2025 față de anul 2024, de la 2 nopți la 3 nopți. Prin urmare se observă o tendință de specializare a circuitelor pe destinații turistice, în cazul acesta pe destinația Maramureș. Anterior s-a delimitat o tendință de specializare tematică a circuitelor turistice.

În ceea ce privește structura serviciilor incluse în circuite, în 2024 majoritatea circuitelor (62%) au doar servicii de bază-cazare, transport și mic dejun. În anul 2025, ponderea scade la 38%. În anul 2024 sunt în oferta online 165 de circuite, iar în anul 2025, 136 circuite. Prin urmare se poate aprecia că oferta de circuite turistice pe piața online este în scădere, scădere manifestată concomitent cu ponderea în scădere a circuitelor ce includ doar servicii de bază. Serviciile suplimentare de alimentație în regim demipensiune și pensiune completă, divertisment și servicii educativ-culturale în anul 2024 ocupă 38% din totalul circuitelor identificate, iar în anul 2025, 52% din totalul circuitelor identificate. Prin urmare se remarcă o tendință de creștere a numărului de circuite cu servicii suplimentare în oferta agențiilor de turism, concomitent cu o scădere a ofertei.

Raportat la numărul de nopți incluse, circuitele cu servicii suplimentare își reduc numărul de nopți, spre deosebire de cele cu servicii de bază, a căror tendință este de creștere a numărului de nopți. Valoarea circuitelor rămâne constantă sau se modifică nesemnificativ ca urmare a modificării structurii circuitelor, iar această valoare este reflectată în prețul circuitelor. Astfel prețul circuitelor trebuie să se mențină constant.

Studiul a condus la identificarea a patru tipuri de piețe turistice. Prima piață este reprezentată de existența unei oferte de circuite turistice scurte și simple cu un număr redus de nopți, maxim 4 nopți și servicii de bază, cazare cu mic dejun și transport incluse. Cea de-a doua piață este reprezentată de existența unor circuite lungi simple, cu peste 4 nopți de cazare, însă doar cu servicii de bază. A treia piață delimitată este cea a circuitelor complexe, cu servicii suplimentare incluse, mese în regim demipensiune și pensiune completă și servicii educativ culturale. Aceste circuite însă sunt circuite scurte, ce includ un număr de maxim 4 nopți de cazare. Studiul scoate în evidență și existența unei a patra piețe, pentru care nu există ofertă, neidentificându-se prin cercetarea online, circuite turistice complexe, cu servicii de masă suplimentare, servicii de divertisment și educativ-culturale și în același timp și cu un număr mare de nopți, peste 4 nopți. Această piață este o piață nesatisfăcută, a cărei cerere este formată din turiști potențiali, ce-ar prefera circuite de lungă durată și cu servicii suplimentare incluse. Pentru astfel de circuite fie nu există acești turiști potențiali, deci de fapt nu există cerere, astfel încât agențiile de turism nu concep astfel de circuite, fie agențiile de turism își orientează oferta spre un segment de turiști dispuși să achite pentru circuite cu un număr mic de nopți de cazare și cu servicii de bază sau foarte puține servicii suplimentare incluse.

Identificarea acestei piețe nesatisfăcute într-o zonă etno-culturală identitară, impune necesitatea unor studii suplimentare și în alte astfel de destinații, pentru a generaliza acest aspect.

Factorii ce determină apariția acestei piețe, în opinia mea, sunt în primul rând creșterea numărului de city break-uri sau sejururi organizate în zilele libere din timpul anului, exceptând vacanțele programate, în al doilea rând creșterea nivelului de educație cultural-turistică a turiștilor care preferă mai degrabă să cunoască, să experimenteze, să descopere o destinație decât să o puncteze în cadrul unui itinerariu și în al treilea rând specializarea pieței turistice pe destinații ceea ce limitează lungimea circuitelor la un număr de nopți relativ redus, însă suficient pentru a descoperii ceea ce are de oferit o destinație.

Prin urmare, din studiul meu de caz se pot contura câteva trăsături ale unei schimbări în evoluție a turismului. Astfel, prima trăsătură, amintită în paragraful anterior este specializarea circuitelor pe destinații turistice. Cea de-a doua este reducerea numărului de nopți ale circuitelor, promovate fiind circuitele de scurtă durată. A treia trăsătură se referă la destinația principală a unui circuit, care ocupă ca și număr de înnoptări, cel puțin jumătate din numărul nopților circuitului. A patra trăsătură este scăderea ofertei de circuite turistice de pe piața turistică, iar a cincea trăsătură este scăderea ofertei de circuite doar cu servicii de bază- cazare, mic dejun și transport, incluse, concomitent cu o creștere a ofertei de circuite cu servicii suplimentare – demipensiune, pensiune completă, divertisment și servicii educativ-culturale, incluse în structura lor. Cea de-a șasea trăsătură este menținerea constantă a nivelului prețurilor circuitelor, ca urmare a modificării structurii serviciilor incluse, reducându-se numărul de nopți ale circuitului prin adăugarea de servicii suplimentare.

Studiul de caz conturează piața destinației turistice Maramureș în ultimii doi ani și reliefează o piață mult mai organizată, mult mai responsabilă și focalizată pe dezvoltarea durabilă a regiunii. În același timp marchează și câteva trăsături esențiale în evoluția pieței turistice de după anul 2020. Studiul de caz se poate utiliza ca exemplu pentru inițierea unor astfel de studii și asupra altor piețe de destinații turistice, astfel încât această etapă de evoluție să fie complet conturată.

4. Referințe

1. Avci E. The evaluation of the perceptions of tourists participated in a package tour within the scope of tourist guide performance. *Journal of tourism and gastronomy studies*. 2020: 8(1): 17-28.
2. Beritelli P. Cooperation among prominent actors in a tourist destination. *Annals of tourism research*. 2011: 38(2): 607-629.
3. Enoch Y. Contents of tour packages. A cross cultural comparison. *Annals of tourism research*. 1996: 23(3): 599-616.
4. Freitas da Mota C. Le systeme touristique comme un facteur de developement local dans les moyennes villes a travers des attractifs: le cas de Fafe au Portugal. *Universitat de Girona*. 2016:15-51.
5. Gagan DS. Asha T. Justin P. Reviving tourism industry post Covid 19: A resilience-based framework. *Tourism Management Perspectives*. 2021: 37: 1-11.
6. International recommendations for tourism statistics 2008. United Nations Publications. New York. 2010. Retrieved from : <https://www.e-unwto.org>
7. Poulot D. Les origines d'un modele touristique. Les mediations du Grand Tour hier et aujourd'hui. *L'Universite de Montreal. L'Universite Laval. L'Universite du Quebec. Erudit*. 2016:38(1-2): 46-59.
8. Sheldon PJ. Mak J. The demand for package tours: a mode choice model. *Journal of travel research*. 1987: 25(3):13-17.
9. Skryl TV. Gregoric M. Tourism in the post Covid age. *Post Covid Economic Revival*. 2022: II: 239-252.
10. Solihin IPB. Ngurah Harmini AAA. Budi S. A review for creating a tour package: A case study for students of tourism. *Journal of Commerce Management and Tourism Studies*. 2024: 3(1): 47-54.
11. Splinder J. Durand H. Le tourisme au XXI eme siecle. 1 st edn. Paris. L'Harmattan. 2003. 29-62
12. Stafford J. Microeconomie du tourisme. 1 st edn. Quebec Canada. L'Universite du Quebec. 1999. 40-50.

Misiunea ECO: Drumul către Surse de Energie Verde

Prof. Bălașa Daniela
Liceul Teoretic “Ioniță Asan” Caracal, Olt

Problemele legate de mediu înconjurător precum modificările climatice, poluarea apei, aerului, solului și energiile regenerabile au devenit în ultimul timp subiecte de știri importante, foarte actuale în zilele noastre când planeta este tot mai afectată de poluare.

Chimia și industria chimică sunt percepute azi ca fiind nocive pentru mediul înconjurător, neluându-se în considerație progrese recente în cercetarea științifică din domeniul chimiei care facilitează conceperea unor materiale și aplicații cu impact scăzut asupra mediului cum ar fi cercetările în următoarele domenii: *biocombustibilii, bioplasticul, materialele termoizolatoare, materialele compozite ușoare, celulele de combustie, noi tehnologii de iluminare, turbinele eoliene și panourile solare*

Dezvoltarea durabilă a industriei chimice, dar și a comunităților umane în general, are loc doar dacă impactul negativ asupra mediului înconjurător este minim: procesele de obținere a produșilor chimici ar trebui monitorizate și verificate pe toată durata de fabricație, în timp real prin intermediul unor sisteme computerizate adecvate; substanțele utilizate și rezultate să prezinte un potențial scăzut de producere a accidentelor; prin aplicarea acestor principii crește competitivitatea industriei chimice îmbunătățindu-se, în același timp, imaginea publică a industriei chimice, considerată principalul vinovat pentru poluarea mediului înconjurător.

Într-un context global marcat de schimbări climatice și epuizarea resurselor naturale, tranziția către surse de energie verde devine o prioritate esențială. Misiunea ECO reprezintă un angajament ferm pentru protejarea mediului și adoptarea unor soluții energetice sustenabile, capabile să reducă impactul negativ asupra planetei.

Energia verde provine din surse regenerabile precum energia solară, eoliană, hidroelectrică sau biomasa. Spre deosebire de combustibilii fosili, aceste resurse sunt nepuizabile și produc emisii reduse de dioxid de carbon, contribuind astfel la diminuarea efectului de seră și la combaterea încălzirii globale.

Implementarea tehnologiilor verzi aduce beneficii multiple: scăderea poluării, crearea de noi locuri de muncă în sectorul energiei regenerabile și creșterea independenței energetice. În plus, investițiile în infrastructură sustenabilă stimulează inovația și dezvoltarea economică pe termen lung.

Misiunea ECO nu este doar un proiect, ci o responsabilitate colectivă. Fiecare comunitate, instituție și individ poate contribui prin adoptarea unor obiceiuri mai prietenoase cu mediul – de la reducerea consumului de energie până la susținerea inițiativelor verzi.

Viitorul aparține energiei curate. Prin implicare și acțiuni concrete, putem construi împreună o lume mai verde, mai sănătoasă și mai echilibrată pentru generațiile viitoare.

Energii regenerabile sunt considerate în practică, energiile care provin din surse care fie se regenerează de la sine în scurt timp, fie sunt surse practic nepuizabile.

Termenul de *energie regenerabilă* se referă la forme de energie produse prin transferul energetic al energiei rezultate din procese naturale regenerabile. Astfel, energia luminii solare, a vânturilor, a apelor curgătoare, a proceselor biologice și a căldurii geotermale pot fi captate de către oameni utilizând diferite procedee. Sursele de energie ne-reînnoibile includ energia nucleară precum și energia generată prin arderea combustibililor fosili, așa cum ar fi țițeiul, cărbunele și gazele naturale. Aceste resurse sunt, în chip evident, limitate la existența zăcămintelor respective și sunt considerate în general ne-regenerabile. Dintre sursele regenerabile de energie fac parte: energia eoliană, uzual exprimată - energie de vânt; energia solară; energia apei: energia hidroelectrică, energia apelor curgătoare, energia mareelor, energia

flux/refluxului mărilor și oceanelor, energie potențială osmotică; energia geotermică, energie câștigată din căldura de adâncime a Pământului; energie de biomasă: biodiesel, bioetanol, biogaz

Toate aceste forme de energie sunt, în mod tehnic, valorificabile putând servi la generarea curentului electric, producerea de apă caldă, etc. Azi ele sunt în mod inegal valorificate, dar există tendința certă și concretă care arată că se investește insistent în această, relativ nouă, ramură energetică.

Energia eoliană este generată prin transferul energiei vântului unei turbine eoliene. Vânturile se formează datorită încălzirii neuniforme a suprafeței Pământului de către energia radiată de Soare care ajunge la suprafața planetei noastre. Această încălzire variabilă a straturilor de aer produce zone de aer de densități diferite, fapt care creează diferite mișcări ale aerului. Energia cinetică a vântului poate fi folosită la antrenarea elicelor turbinelor, care sunt capabile de a genera electricitate. Unele turbine eoliene sunt capabile de a produce până la 5 MW de energie electrică, deși acestea necesită o viteză constantă a vântului de aproximativ 5,5 m/s, sau 20 kilometri pe oră.

Conceptul de "**energie solară**" se referă la energia care este direct produsă prin transferul energiei luminoase radiată de Soare. Aceasta poate fi folosită ca să genereze energie electrică sau să încălzească aerul din interiorul unor clădiri. Deși energia solară este reînnoibilă și ușor de produs, problema principală este că soarele nu oferă energie constantă în nici un loc de pe Pământ. În plus, datorită rotației Pământului în jurul axei sale, și deci a alternanței zi-noapte, lumina solară nu poate fi folosită la generarea electricității decât pentru un timp limitat în fiecare zi. O altă limitare a folosirii acestui tip de energie o reprezintă existența zilelor noroase, când potențialul de captare al energiei solare scade sensibil datorită ecranării Soarelui, limitând aplicațiile acestei forme de energie reînnoibilă. Nu există nici un dezavantaj deoarece instalațiile solare aduc beneficii din toate punctele de vedere.

Panourile solare produc energie electrică 9h/zi (calculul se face pe minim; iarna ziua are 9 ore) Ziua timp de 9 ore aceste panouri solare produc energie electrică și în același timp înmagazinează energie în baterii pentru a fi folosită noaptea. Instalațiile solare sunt de 2 tipuri: termice și fotovoltaice. Cele fotovoltaice produc energie electrică gratis. Cele termice ajută la economisirea gazului în proporție de 75% pe an. O casă care are la dispoziție ambele instalații solare (cu panouri fotovoltaice și termice în vid) este considerată "FARA FACTURI" deoarece energia acumulată ziua în baterii este trimisă în rețea). Instalațiile solare funcționează chiar și atunci când cerul este înnorat. De asemenea sunt rezistente la grindină (în cazul celor mai bune panouri).

Energia hidrolică reprezintă capacitatea unui sistem fizic (apă) de a efectua un lucru mecanic la trecerea dintr-o poziție dată în altă poziție (curgere). Datorită circuitului apei în natură, întreținut automat de energia Soarelui, energia hidrolică este o formă de energie regenerabilă. Energia hidrolică este o energie mecanică formată din energia potențială a apei dată de diferența de nivel între lacul de acumulare și centrală, respectiv din energia cinetică a apei în mișcare. Exploatarea acestei energii se face actualmente în hidrocentrale, care transformă energia potențială a apei în energie cinetică. Aceasta e apoi captată cu ajutorul unor turbine hidraulice care acționează generatoare electrice care în final o transformă în energie electrică.

Tot forme de energie hidrolică sunt și energia cinetică a valurilor și mareelor: **energia mareelor** este energia ce poate fi captată prin exploatarea energiei potențiale rezultate din deplasarea pe verticală a masei de apă la diferite niveluri sau a energiei cinetice datorate curenților de maree. Energia mareelor rezultă din forțele gravitaționale ale Soarelui și Lunii, precum și ca urmare a rotației terestre.

Energia potențială osmotică sau energia gradientului de salinitate este energia disponibilă din diferența de concentrație de sare între apa de mare și apa de râu. Este o energie regenerabilă. Două metode practice pentru acest lucru sunt electrodializa inversă (EDI) și osmoza întârziată de presiune (OÎP). Ambele procese se bazează pe osmoza cu membrane ion-specifice. Produsul rezidual cheie este apa salmastră. Acest produs secundar este rezultatul forțelor naturale, care sunt exploatate: curgerea apei dulci în apa mărilor, care sunt constituite din apă sărată. În lume, prima uzină osmotică cu o putere instalată de 4 kW a fost deschisă de Statkraft la 24 noiembrie 2009, în Tofte, Norvegia. Această uzină folosește o membrană poliamidică, și este capabilă să producă $1\text{ W} / \text{m}^2$ de membrană. Această putere se obține la 10 l pe secundă de apă care curge prin membrană la o presiune de 10 bar. Atât creșterea presiunii, precum și debitul de apă ar permite să crească puterea obținută.

Energia geotermică este o formă de energie regenerabilă obținută din căldura aflată în interiorul Pământului. Apa fierbinte și aburii, captați în zonele cu activitate vulcanică și tectonică, sunt utilizați pentru încălzirea locuințelor și pentru producerea electricității. Depresiunea Panonică, care în România include Banatul și vestul munților Apuseni, este bogată în zăcămintele geotermale. Județele Timiș, Arad și Bihor ar putea beneficia. În Timișoara există apă termală de până la 80 de grade Celsius. Conform unor calcule făcute de cei de la ADETIM, un foraj nou costă între 2-3 milioane de euro, însă studiile pentru foraj sunt mult mai costisitoare. Echipamentul pentru un oraș precum Jimbolia, unde specialiștii islandezi au făcut deja o vizită, ar costa peste șase milioane de euro, iar soluțiile cele mai eficiente pentru atragere de fonduri sunt prin programe europene.

Biomasa este partea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și rezidurilor din agricultură, inclusiv substanțele vegetale și animale, silvicultură și industriile conexe, precum și partea biodegradabilă a deșeurilor industriale și urbane. Biomasa reprezintă resursa regenerabilă cea mai abundentă de pe planetă. Aceasta include absolut toată materia organică produsă prin procesele metabolice ale organismelor vii. Biomasa este prima formă de energie utilizată de om, odată cu descoperirea focului.

Concluzie: având în vedere efectele nocive asupra Pământului și implicit asupra noastră, produse de către energiile neregenerabile care duc la poluarea mediului înconjurător, în cadrul orelor de chimie putem să atragem atenția elevilor și să-i facem mai conștienți de importanța folosirii acum și în viitor a surselor de energie regenerabile. Pentru a-i face pe elevi să conștientizeze implicațiile schimbărilor climatice la nivelul Pământului, putem să demonstrăm experimental fenomenul de încălzire al planetei simulând mecanismul efectului de seră.

Activitate de învățare : Studiarea efectului de seră prin experiment.

Profesorul prezintă elevilor o imagine

Sarcină: Ce reprezintă imaginea?

✚ Elevii deduc că imaginea reprezintă mecanismul formării efectului de seră și explică fenomenul, evidențiind cauzele. Un grup de elevi înscenează rolul gazelor de seră în atmosferă.

✚ Elevii enumeră consecințele *efectului de seră*:

- Topirea calotei glaciare la Polul Nord și amenințarea habitatului în care trăiește ursul polar.
- Deșertificarea unor suprafețe de teren.

- Uragane puternice asemeni Katrina care a măturat New Orleans.
- Topirea accentuata a ghețarilor (mari rezerve de apa dulce => am putea avea in viitor o criza de apa dulce).
- Ridicarea nivelului mării, acidifierea oceanelor, oprirea termosifonului salin = fenomenul de circulație globala a apelor din ocean).
- Creșterea temperaturii medie a solului, ceea ce duce la uscarea plantelor mici (ierburi și arbuști) => incendii mai dese si de amplitudine mare.
- Încălzirea unor zone cu temperaturi scăzute - Siberia - locuitorii de acolo fiind probabil singurii care se vor bucura de încălzirea globala.

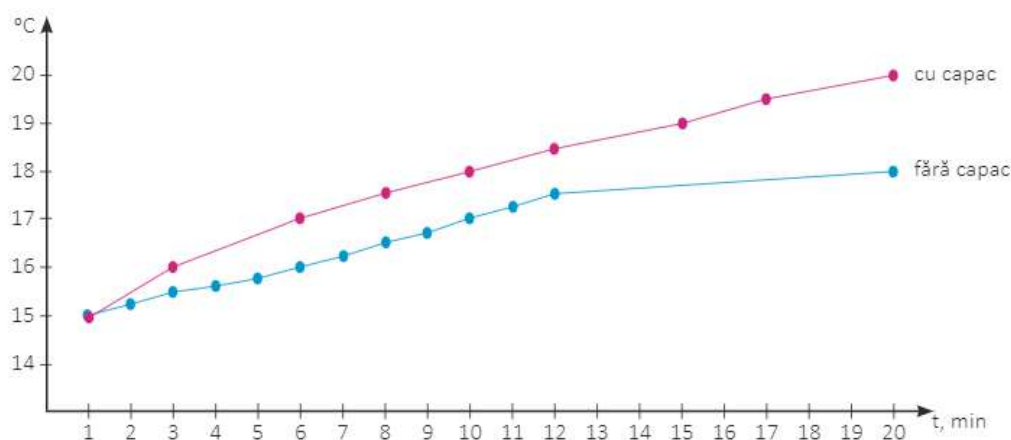
Pentru o mai bună înțelegere a fenomenelor care duc la încălzirea globală, pentru înțelegerea așa numitului efect de seră li se propune elevilor Modelarea mecanismului ”efectului de seră”, demonstrarea experimentală a acestui fenomen.

Materiale necesare: două borcane transparente din plastic, un capac transparent, sol, pulverizator cu apă, cronometru, două termometre, lampă.

Desfășurarea experimentului:

1. La fundul borcanelor turnăm un strat de 2-3 cm de sol. Umezim din pulverizator.
2. Instalăm termometrele în sol cu rezervorul de mercur în sus. Un borcan se acoperă cu capacul, iar al doilea se lasă descoperit. Așteptăm până temperatura s-a egalat cu cea din cameră, apoi am început înregistrările. Am aprins becul și am luat temperatura la fiecare minut în decurs de 20 minute. Rezultatele se trec într-un tabel, se prelucrează și se construiește un graficul.

Timpul, min	Temperatura fără capac	Temperatura cu capac	Timpul, min	Temperatura fără capac	Temperatura cu capac
1	15,0	15,0	11	17,2	
2	15,2		12	17,5	18,5
3	15,5	16,0	13		
4	15,6		14		
5	15,8		15		19,0
6	16,0	17,0	16		
7	16,2		17		19,5
8	16,5	17,5	18		
9	16,7		19		
10	17,0	18,0	20	18,0	20,0

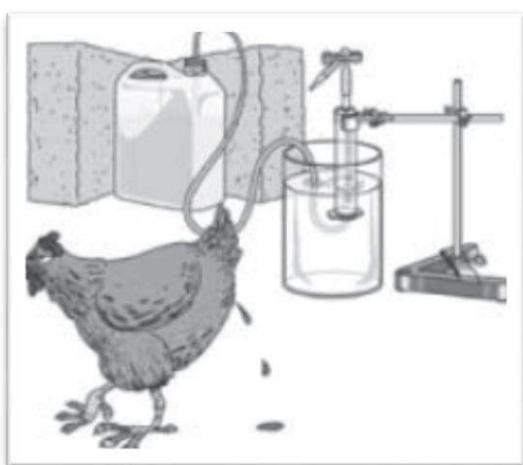
Activitate de învățare: Obținerea experimentală de biogaz

Materiale necesare:

1. Resturi organice diverse. Guano.
2. Un recipient din plastic cu dop (10-15 litri).
3. Țevi, cleme, un stativ, materiale de izolare.
4. Un vas cu apă. Seringă de unică folosință pentru 50-100 ml.

Desfășurarea experimentului:

Umpleți containerul cu deșeuri și amestecați cu guano. Se închide și se conectează toate elementele de structură, după cum se arată în desen. Înfășurați recipientul cu material izolant și lăsați timp de 2-3 zile până se formează gaze. Eliberați aerul, slăbind clema de la tub, până când apare mirosul de gaze naturale. Lăsați amestecul să se „maturizeze”, 10 -12 zile. Asigurați succesul experimentului: aduceți cu grijă un chibrit aprins la capătul tubului de sticlă în timp ce deschideți încet clema. Ce observați?

Activitate de învățare: Conservarea energiei- izolarea termică

Materiale necesare: 4 sticle cu apă caldă, termometru, diverse materiale termoizolante.

Desfășurarea experimentului:

1. Fiecare grup primește o sticlă cu apă caldă, măsoară temperatura și o înregistrează. La toate grupurile apa este încălzită la aceeași temperatură.
2. Fiecare grup își alege un anumit fel de material termoizolant și efectuează izolarea termică a sticlei.
3. Peste 20 de minute măsoară din nou temperatura și o compară cu cea inițială.
4. Organizarea unei discuții: Care metodă de termoizolare este mai eficientă? Ce greșeli au fost admise în timpul experimentului? Există posibilități de ameliorare? Dacă ai repeta experimentul, ce ai schimba în desfășurarea lui? Care este rezultatul?

Până la 80% din consumul de energie se cheltuiește pentru menținerea temperaturilor confortabile în casă. Casele bine izolate termic nu admit cheltuieli mari de energie. În prezent se construiesc case ce se încălzesc fără utilizarea combustibililor fosili, deoarece sînt bine izolate și primesc energia necesară de la Soare.

Bibliografie:

- 1) <https://chimiasimediul.wordpress.com/2015/03/20/chimia-si-mediul-inconjurator-sprijin-sau-obstacol/>
- 2) <https://www.revista-cromatic.ro/conexiuni/chimia-si-mediul/>
- 3) https://nou.siphd.ro/doc/resurse_virtuale/resurse011.pdf

EDUCAȚIA OUTDOOR ÎN CONTEXTUL DIGITALIZĂRII PROCESULUI EDUCAȚIONAL

**PROF. PT. ED. TIMPURIE: BALDOVIN VERONICA, ȘCOALA GIMNAZIALĂ
"CONSTANTIN STERE" BUCOV, JUD. PRAHOVA**

„Nu există vreme rea, ci doar haine nepotrivite”. („There s no such thing as bad weather, only inappropriate clothing”) Roald Amundsen.

Educația Outdoor (educație în aer liber) reprezintă o formă de învățare experiențială care se desfășoară în afara spațiului tradițional al clasei, valorificând mediul natural ca resursă educativă. Aceasta îmbină educația formală, nonformală și informală și pune accent pe învățarea prin descoperire, cooperare și implicare directă.

Conceptul este strâns legat de pedagogia experiențială și de teoriile învățate activ, fiind susținut de numeroase cercetări internaționale și studii de specialitate.

„Există mai mult în tine decât crezi” era motto-ul după care se ghida pedagogul german Kurt Hahn, fondatorul primei școli de Educație Experiențială Outdoor – Outward Bound – în 1941. Modelul educațional din școala lui Hahn pune accentul pe învățarea prin experimentare, aventură și contact direct cu natura. Ideile sale au stat la baza mai multor programe moderne de educație outdoor și educație experiențială.

Kurt Hahn considera că tinerii suferă din cauza a ceea ce el numea „declinuri ale societății moderne”, precum lipsa inițiativei, scăderea condiției fizice, lipsa empatiei, pierderea autodisciplinii. Pentru combaterea acestor probleme, el propunea învățarea prin provocare și aventură, activități cât mai multe și mai variate în natură, muncă în echipă, servicii comunitare, dezvoltarea caracterului.

În opinia mea, toate aceste declinuri ale comportamentului copiilor pe care Hahn le identifica în urmă cu aproximativ 100 de ani, se regăsesc și în societatea modernă, atât în rândul copiilor mici, cât și în rândul adolescenților. Pot spune că aceste comportamente sunt cu mult mai accentuate pe fondul evoluției tehnologiei moderne, care îi ține „prizonieri” un timp îndelungat în fața ecranelor.

În ultimele decenii, tehnologia digitală a devenit o parte integrantă a vieții de zi cu zi, influențând în mod natural și procesul educațional. Se spune că trebuie să creștem, să educăm și să pregătim copiii pentru vremurile pe care le vor trăi ei ca adulți, nu prezentul pe care îl avem noi.

Ținând cont de schibările care se petrec acum în societatea noastră, este de la sine înțeles că viitorul va fi construit pe inteligența artificială, va veni o eră cu totul digitalizată, iar copiii noștri trebuie să fie pregătiți să știe și să poată să utilizeze tehnologia. Dar digitalizarea vieții copiilor încă din primii ani ai dezvoltării lor poate fi o idee benefică pe termen lung? Tot mai multe studii arată că tehnologia actuală, prin utilizarea sistemelor digitale (telefon, tabletă, televizor, playstation etc.) are un impact negativ asupra dezvoltării creierului copiilor.

Odată cu avansarea în tehnologie, temerile părinților se adâncesc cu privire la siguranța mediului înconjurător. Părinții își țin tot mai mult copiii în casă atunci când consideră condițiile meteo ca fiind nefavorabile sănătății copiilor. Frigul, vântul, ploaia, ceața sunt fenomene meteorologice, în accepțiunea părinților, aducătoare de viroze și boli. Nici în anotimpurile mai calde copiii nu se mai pot bucura de soare deoarece acesta poate da insolații și iritații.

Inspirându-ne din metodele nordice de predare, sunt de părere că ar trebui implementate proiecte educaționale care să le prezinte părinților beneficiile pe care educația în aer liber o are asupra dezvoltării cognitive și fizice ale copiilor. Potrivit lui Richard Louv, autorul lucrării „Last Child in the Word”, contactul direct al copiilor cu natura este esențial pentru dezvoltarea armonioasă a acestora. Louv introduce conceptul de „nature - deficit disorder”, argumentând că

îndepărtarea de mediul natural afectează dezvoltarea cognitivă și emoțională a copiilor (Louv, 2005).

Educația outdoor este definită în literatura pedagogică drept „o formă de educație care utilizează mediul natural drept cadru de învățare, promovând experiența directă, explorarea și reflecția” (Diaconescu, 2020).

Conform lui John Dewey, în lucrarea „Experience and Education”, educația autentică se bazează pe experiență și pe interacțiunea individului cu mediul. Dewey subliniază faptul că învățarea devine semnificativă atunci când elevul este implicat activ în proces.

În spațiul românesc, ghidurile metodologice dedicate educației timpurii arată că activitățile outdoor „stimulează autonomia, cooperarea și dezvoltarea abilităților sociale” (Diaconescu, 2020).

În educația outdoor, preșcolarul învață totul în mod practic, activ, prin experiențe personale. Acest mod de învățare se numește „experiențial”, adică înveți cu creierul, mâinile și inima. Un vechi proverb chinezesc accentuează eficiența educației experiențiale: „Ce aud – uit, ce văd – imi amintesc, ce fac – înțeleg”. Un studiu modern spune că ne amintim 20% din ce auzim, 30% din ceea ce vedem și 90% din ceea ce facem.

Educația outdoor prezintă următoarele caracteristici:

- Oferă posibilitatea contactului direct cu natura.

Oportunitatea de a explora natura contribuie la stimularea curiozității copiilor, dezvoltă atenția, simțul de observare și capacitatea de a învăța. De asemenea, reprezintă o modalitate benefică în vederea schimbării atitudinilor și comportamentelor față de mediu, creând o legătură între copil și natură, astfel încât acesta va învăța să o petuiască.

- Reprezintă o puternică sursă de experiență de învățare.

Copiii au ocazia să își folosească toate simțurile, beneficiind de un mediu relaxant, liber, fără constrângerile pe care le impun cei 4 pereți ai unei săli de clasă.

- Facilitează procesul de învățare al copiilor care întâmpină dificultăți în acest sens și au un nivel scăzut de performanță.
- Asigură dezvoltarea spiritului de echipă creând conexiune între elevi și elevi-profesor.

În acest fel crește gradul de participare activă, dezvoltarea spiritului cetățenesc activ în rândul ambelor categorii.

- Oferă nenumărate beneficii fizice, psihice, emoționale ce asigură bunăstarea individului și, implicit, a comunității și societății din care face parte.

Educația outdoor răspunde mai multor nevoi de bază ale individului precum nevoia de a fi respectat, nevoia de a fi responsabil, nevoia de a fi activ, nevoia de a fi inclus social, nevoia de a se simți în siguranță. În ceea ce privește această ultimă nevoie, interiorul clasei este considerat un spațiu mult mai sigur pentru copii, în timp ce mediul exterior implică mai multe riscuri și situații neprevăzute. Pentru ca această nevoie să fie îndeplinită, educatoarea trebuie să identifice posibilele riscuri care pot apărea și să conceapă un plan de management al riscului, întrucât este un aspect deosebit de important care i-a determinat pe unii specialiști în domeniu să nege utilitatea educației outdoor.

Printre activitățile concrete pe care cadrele didactice le pot face cu copiii se numără: observarea fenomenelor naturii, jocuri de orientare în spațiu, ateliere de educație ecologică, activități artistice în natură, experimente științifice în aer liber.

În concluzie, educația outdoor reprezintă o direcție modernă și necesară în sistemul educațional actual. Într-un context dominat de tehnologie și sedentarism, reîntoarcerea la natură, prin activități educative contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor. Integrarea sistematică a acestui tip de educație poate sprijini formarea unor adulți responsabili, echilibrați și conectați la mediul înconjurător.

BIBLIOGRAFIE:

1. „Educația outdoo în învățământul preșcolar”, Diaconescu, M.D., Inspectoratul Județean Suceava, 2020.
2. „Experience and Education”, Dewey, J., New York, Ed. Macmillan, 1983.
3. „Last Child in the Woods”, Louv, R., Chapell Hill, ed. Algoniquin Books, 2005.
4. „Manual metodologic pentru activități de educație nonformală outdoor”, Todică, G., București, ed. AltEducation, 2023.
5. „Educație fără frontiere”, Pitești, ed. Esențial Media Press, 2022.

Inovație pedagogică și tehnologii digitale în educația primară: premise pentru construirea școlii viitorului

**prof. înv. primar Mihaela-Roxana BĂRBULESCU,
Școala Gimnazială "Liviu Rebreanu", București**

Transformările tehnologice accelerate din ultimele decenii au generat o schimbare profundă în modul de organizare și funcționare a sistemelor educaționale. Integrarea tehnologiilor digitale emergente — precum inteligența artificială (Artificial Intelligence) — redefinesc fundamental procesele de predare, învățare și management educațional. Aceste evoluții determină apariția unor noi paradigme pedagogice, caracterizate prin flexibilitate, personalizare și acces extins la resurse educaționale.

Având în vedere că integrarea tehnologiilor digitale în educație determină transformări semnificative în practicile pedagogice contemporane, putem afirma pe bună dreptate că transformarea digitală a educației nu se limitează la simpla utilizare a instrumentelor tehnologice în procesul didactic, ci implică o reconfigurare profundă a rolurilor actorilor educaționali și a modului în care sunt concepute experiențele de învățare. Studiile recente arată că instrumentele digitale facilitează trecerea de la modele educaționale centrate pe profesor către forme de învățare centrate pe elev, în care participarea activă și autonomia în învățare devin elemente esențiale ale procesului educațional (Amiri, Akter & Islam, 2024). În acest context, profesorul devine un facilitator al procesului educațional, iar elevul un participant activ la construirea cunoașterii. Utilizarea tehnologiilor digitale permite dezvoltarea unor experiențe de învățare interactive, adaptate nevoilor individuale ale elevilor și orientate spre dezvoltarea competențelor necesare societății contemporane.

Totuși, această transformare este însoțită și de o serie de provocări structurale și etice. Persistența decalajului digital între diferite categorii sociale, vulnerabilitatea datelor personale în mediul digital și dilemele etice generate de utilizarea tehnologiilor avansate reprezintă aspecte care trebuie analizate cu atenție. Înțelegerea acestor provocări este esențială pentru dezvoltarea unor strategii educaționale sustenabile și pentru implementarea responsabilă a tehnologiilor digitale în educație.

În acest context, școala nu mai poate funcționa exclusiv pe baza modelelor tradiționale de predare, ci trebuie să integreze strategii didactice inovatoare, instrumente digitale și forme moderne de organizare a învățării. De altfel, în literatura de specialitate se subliniază faptul că „integrarea tehnologiilor digitale în educație reprezintă o evoluție majoră a peisajului pedagogic, având potențialul de a crește accesibilitatea, implicarea și personalizarea învățării” (Zou et al., 2025). Este necesar să înțelegem impactul transformării digitale asupra practicilor pedagogice contemporane, asupra metodelor de evaluare și asupra strategiilor de implicare a elevilor în procesul educațional. După cum subliniază cercetările recente, „tehnologia are actualmente un impact semnificativ asupra educației”, influențând atât metodele de predare, cât și modul în care elevii accesează informația (Făt, 2025).

Lucrarea de față analizează modul în care integrarea tehnologiilor digitale, a metodelor interactive și a managementului eficient al clasei poate contribui la dezvoltarea unui ecosistem educațional modern, centrat pe elev și orientat spre viitor.

Digitalizarea educației reprezintă una dintre cele mai importante direcții de dezvoltare a sistemelor educaționale contemporane. Integrarea instrumentelor digitale în procesul didactic facilitează accesul la resurse variate, stimulează învățarea activă și dezvoltă competențe esențiale pentru societatea actuală.

În învățământul primar, utilizarea tehnologiei trebuie realizată într-un mod echilibrat, astfel încât să susțină procesul de învățare fără a substitui interacțiunea umană sau experiența directă. De asemenea, dezvoltarea accelerată a tehnologiilor digitale influențează semnificativ modul în care tinerii interacționează și își construiesc identitatea socială. Mediul online devine un spațiu important de socializare, comunicare și afirmare personală, ceea ce determină transformări în dinamica relațiilor sociale și în procesul de formare a identității individuale. În acest context, cercetările evidențiază faptul că „utilizarea tehnologiilor informaționale influențează modul în care tinerii socializează și își construiesc identitatea socială” (Rădăcină, 2018).

Platformele educaționale, aplicațiile interactive și resursele multimedia pot contribui la creșterea motivației elevilor și la diversificarea strategiilor didactice. În literatura pedagogică actuală se subliniază că tehnologiile digitale contribuie la creșterea interesului elevilor pentru învățare și la diversificarea strategiilor didactice. Astfel, „învățarea digitală joacă un rol crucial în educație”, stimulând motivația și accesul la resurse educaționale variate (Ceucă-Diaconescu, 2025). Printre instrumentele digitale frecvent utilizate în activitatea didactică se numără:

- platformele educaționale online;
- aplicațiile interactive pentru evaluare și feedback;
- resursele multimedia și conținutul digital educațional;
- instrumentele de colaborare online.

Prin intermediul acestor tehnologii, procesul educațional devine mai dinamic, mai accesibil și mai adaptat nevoilor individuale ale elevilor. Concret, în sala de clasă Designul lecției reprezintă procesul prin care profesorul planifică activitățile didactice astfel încât să faciliteze atingerea obiectivelor educaționale și dezvoltarea competențelor elevilor. În contextul educației moderne, proiectarea lecției nu mai vizează exclusiv organizarea conținuturilor, ci și crearea unor experiențe de învățare autentice și relevante. Un design eficient al lecției trebuie să integreze următoarele componente:

- stabilirea unor obiective clare și relevante;
- utilizarea unor metode didactice variate și interactive;
- integrarea tehnologiilor educaționale;
- evaluarea continuă a progresului elevilor.

Prin această abordare, lecția devine un spațiu dinamic al învățării, în care elevii sunt implicați activ în procesul de explorare și descoperire.

Inovația pedagogică presupune introducerea unor metode și strategii didactice care să stimuleze gândirea critică, creativitatea și autonomia elevilor. Integrarea tehnologiei în educație transformă atât mediul de învățare, cât și rolul profesorului, care devine facilitator al procesului educațional și ghid al învățării autonome (Johnson et al., 2010). În acest sens, metodele interactive și colaborative joacă un rol esențial în dezvoltarea competențelor elevilor.

Printre metodele utilizate frecvent în activitatea didactică se numără:

- metoda cubului;
- diagrama Venn;
- metoda ciorchinelui;
- metoda diamantului;
- învățarea prin proiecte.

Aceste metode contribuie la dezvoltarea capacității de analiză, comparare, argumentare și sinteză a informației. De asemenea, ele stimulează participarea activă a elevilor și transformă procesul de învățare într-o experiență colaborativă.

Un exemplu relevant îl reprezintă utilizarea metodei cubului în lecțiile de istorie, unde elevii sunt organizați în echipe și primesc sarcini diferite, corespunzătoare fiecărei fațete a cubului: descriere, comparație, analiză, argumentare, aplicare și asociere. Această abordare favorizează dezvoltarea gândirii critice și implicarea activă a elevilor în procesul de învățare.

Așadar, lecția viitorului nu presupune înlocuirea profesorului cu tehnologia, ci utilizarea acesteia ca instrument de sprijin pentru dezvoltarea competențelor elevilor. În acest model educațional, profesorul devine designer al experiențelor de învățare și facilitator al procesului educațional.

Concluzii

Educația viitorului se construiește prin integrarea tehnologiei, prin utilizarea unor metode didactice inovatoare și prin promovarea unui leadership educațional orientat spre dezvoltarea holistică a elevilor. Transformarea digitală a educației nu reprezintă un scop în sine, ci un instrument care poate contribui la crearea unor experiențe de învățare relevante și motivante.

Profesorii au un rol esențial în acest proces de transformare, fiind cei care proiectează și implementează strategiile didactice menite să răspundă nevoilor elevilor și să pregătească generațiile viitoare pentru provocările unei societăți aflate într-o continuă schimbare.

Prin adoptarea unor practici pedagogice inovatoare și prin valorificarea potențialului tehnologiei, școala poate deveni un spațiu al creativității, al colaborării și al dezvoltării competențelor necesare pentru construirea unei societăți sustenabile și echitabile.

Bibliografie:

1. Amiri, S. M. H., Akter, N., & Islam, M. M. (2024). Digital transformations in education: Research insights for 21st-century learning. *International Journal of Innovative Science, Engineering & Technology*, 12(3);
2. Ceucă-Diaconescu, M. (2025). *Educația între tradițional și digital*. Craiova.
3. Făt, Silvia & Adrian Labăr. Eficiența utilizării noilor tehnologii în educație. *EduTIC 2009*;
4. Fullan, M. (2013). *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy and Change Knowledge*. Pearson;
5. Johnson, L., Adams Becker, S., & Cummins, M. (2010). *Technology integration in education*. ERIC ED515956;
6. Oblinger, D., & Oblinger, J. (2005). *Educating the Net Generation*. (EDUCAUSE, Ed.) Retrieved from <https://www.educause.edu/ir/library/PDF/pub7101.PDF>;
7. Rădăcină, O.-E. (2018). *Implicațiile utilizării calculatorului și internetului asupra dezvoltării sociale a tinerilor*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană ;
8. Vlăsceanu, L. (2021). Tehnologia în educație – riscuri și oportunități. *Educația azi*, 5(2), 11–17;
9. Zou, Y., Kuek, F., Feng, W., & Cheng, X. (2025). *Digital learning in the 21st century: Trends, challenges, and innovations in technology integration*. *Frontiers in Education*, 10, 1562391. <https://doi.org/10.3389/feduc.2025.1562391>

UTILIZAREA TEHNOLOGIEI DIGITALE ÎN EVALUAREA ELEVILOR

Oportunități, provocări și bune practici

Prof. Benga Adriana-Elena
Liceul Tehnologic „AZUR” Timișoara

REZUMAT

Evaluarea reprezintă componenta esențială a procesului didactic, oferind profesorului și elevului feedback necesar reglării învățării. Integrarea tehnologiei digitale în evaluare aduce beneficii semnificative: eficiență sporită, feedback imediat, diversificarea itemilor și personalizarea evaluării. Prezentul articol analizează principalele categorii de instrumente digitale disponibile, avantajele și limitele lor pedagogice, considerații etice legate de integritate academică și propune un cadru practic de implementare la nivel liceal. Argumentăm că tehnologia digitală nu înlocuiește judecata profesorului, ci o potențează, cu condiția unei utilizări reflexive și coerente cu obiectivele curriculare.

Cuvinte-cheie: *evaluare digitală, feedback formativ, platforme educaționale, integritate academică, competențe digitale*

1. INTRODUCERE. DE CE EVALUARE DIGITALĂ?

Societatea secolului XXI impune reconfigurarea rolului școlii nu doar în ceea ce privește predarea, ci mai ales modul în care măsurăm și interpretăm competențele elevilor. Evaluarea tradițională — testul pe hârtie, lucrarea scrisă, examinarea orală — rămâne valoroasă, însă prezintă limite bine-cunoscute: feedback întârziat, volum mare de corectat pentru profesor, dificultatea diferențierii în clase eterogene, anxietatea evaluativă. Instrumentele digitale nu propun înlocuirea acestor forme consacrate, ci completarea și modernizarea lor.

Pandemia COVID-19 a accelerat această tranziție, forțând profesorii să experimenteze platforme online, chestionare digitale și portofolii electronice. Experiența acumulată a revelat atât potențialul autentic al acestor instrumente, cât și riscurile asociate utilizării lor superficiale. Astăzi, când normalitatea școlii s-a reinstalat, avem oportunitatea de a valorifica lecțiile dobândite și de a integra tehnologia digital într-un mod coerent, pedagogic fundamentat și sustenabil.

Articolul de față se adresează profesorilor de liceu care doresc să înțeleagă peisajul instrumentelor de evaluare digitală, să identifice soluțiile potrivite disciplinei și nivelului lor de clasă și să anticipeze provocările etice și tehnice pe care utilizarea acestor instrumente le implică.

2. TAXONOMIA INSTRUMENTELOR DIGITALE DE EVALUARE

O primă dificultate în abordarea acestui subiect este diversitatea extrem de mare a instrumentelor disponibile. Propunem o clasificare funcțională în patru mari categorii, redate sintetic în tabelul următor:

Categorie	Exemple și caracteristici principale
Platforme de quiz și testare adaptivă	Google Forms, Kahoot, Quizizz, Mentimeter, Formative — permit crearea rapidă de itemi obiectivi (grilă, adevărat/fals, asociere) cu feedback imediat și statistici de clasă.
Sisteme de management al învățării (LMS)	Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams for Education — integrează evaluarea în fluxul general al activității didactice; include teme, rubrici, comentarii.
Instrumente de evaluare a proiectelor și portofoliilor	Wakelet, Padlet, Seesaw, Notion — permit elevilor să construiască dovezi ale învățării pe parcursul unui semestru sau an școlar.
Instrumente AI și analiza învățării	Eduaide.ai, Diffit, Gradescope — sprijină profesorul în generarea de itemi, permite corectarea automată și identificarea greșelilor la nivel de clasă.

Google Forms poate fi utilizat și pentru proiecte cu răspuns deschis, iar Moodle integrează module de quiz adaptiv. Esențial este ca profesorul să aleagă instrumentul pornind de la obiectivul evaluării, nu invers.

3. AVANTAJE ȘI OPORTUNITĂȚI PEDAGOGICE

Integrarea tehnologiei digitale în evaluare aduce beneficii multiple, validate de cercetare și practică :

a). Feedback rapid și eficiență sporită

Corectarea automată elimină erorile umane și reduce timpul de așteptare pentru rezultate. Elevii primesc feedback aproape instantaneu, permițând corectarea imediată a erorilor conceptuale. Profesorii pot distribui și colecta lucrări cu un singur click, optimizând timpul administrativ.

b). Personalizarea procesului evaluativ

Testele adaptative și instrumentele de autoevaluare permit ajustarea ritmului și nivelului de dificultate pentru fiecare elev. Această abordare răspunde diversității stilurilor de învățare și nevoilor individuale, relevantă în special în contextul liceal unde diferențele de pregătire sunt semnificative.

c). Flexibilitate în timp și spațiu

Evaluările digitale pot fi susținute de oriunde cu conexiune la internet, respectând ritmul biologic și psihologic al elevilor. Aceasta susține modelele de învățare hibridă (blended learning) și permite continuarea procesului educațional în contexte atipice.

d). Diversificarea itemilor și evaluarea competențelor complexe

Mediul digital permite integrarea de itemi multimedia, studii de caz interactive, simulări și proiecte digitale. Aceasta facilitează evaluarea creativității, gândirii critice și competențelor practice – dimensiuni esențiale ale profilului de competențe al absolventului de liceu în secolul XXI.

e).Stimularea participării și motivației

Elevii timizi participă mai ușor în mediul digital, fără teama judecății imediate. Elementele de gamificare creează satisfacție similară jocurilor video, sporind motivația intrinsecă pentru învățare.

f).Transparență și comunicare îmbunătățită

Rezultatele stocate digital permit generarea de rapoarte detaliate pentru părinți și elevi, oferind o imagine obiectivă asupra evoluției. Aceasta susține parteneriatul educațional și responsabilizarea tuturor actorilor implicați.

4. PROVOCĂRI ȘI LIMITĂRI

Deși benefică, tranziția către evaluarea digitală ridică provocări semnificative care necesită atenție din partea decidenților și practicienilor :

- **Accesul diferențiat la tehnologie**

Elevii fără acces stabil la internet sau dispozitive adecvate pot fi dezavantajați, creând inegalități în procesul evaluativ. Soluțiile includ sprijinul școlii pentru asigurarea echipamentelor, organizarea de sesiuni în laboratoarele IT și dezvoltarea de planuri alternative pentru situații de criză tehnică.

- **Integritatea academică și fraudarea**

Riscul de copiere, utilizare neautorizată de resurse sau colaborare nepermisă în timpul evaluărilor online reprezintă o preocupare majoră . Soluțiile includ utilizarea de itemi cu răspunsuri personalizate, baze de întrebări randomizate, limite de timp pe întrebare, moduri de test securizat (blocare acces la alte aplicații) și promovarea unor discuții explicite despre etica academică.

- **Adaptarea cadrelor didactice**

Profesorii fără experiență în tehnologie pot întâmpina dificultăți în conceperea testelor online și interpretarea rapoartelor digitale. Formarea continuă, mentoratul între colegi și dezvoltarea competențelor digitale pedagogice (conform referențialului DigCompEdu) sunt esențiale pentru succesul implementării.

- **Limitări în evaluarea competențelor complexe**

Abilitățile practice, creativitatea și gândirea critică de nivel superior sunt dificil de evaluat exclusiv prin instrumente digitale standardizate. Evaluarea acestor dimensiuni necesită combinații de metode digitale și tradiționale, inclusiv probe practice, prezentări orale și proiecte complexe.

- **Oboseala digitală și aspecte psihologice**

Suprasolicitarea prin notificări constante și sentimentul de impersonalitate în evaluare pot afecta bunăstarea elevilor. Echilibrul între evaluări online și offline, sesiuni de feedback individual (audio/video) și design UX prietenos sunt necesare pentru menținerea sănătății psihologice.

- **Provocări specifice inteligenței artificiale**

Integrarea AI în educație ridică întrebări fundamentale despre autenticitatea lucrărilor elevilor. Cercetările din 2024 evidențiază necesitatea unor politici clare privind utilizarea AI, tranziția către evaluări holistice (proiecte, prezentări, lucrări de grup) și dezvoltarea de scalări de evaluare a utilizării AI (precum AI Assessment Scale) .

5. RECOMANDĂRI PENTRU IMPLEMENTARE

Pe baza analizei literaturii de specialitate și a practicilor validate, se recomandă următoarele:

✓ **Dezvoltarea unei viziuni strategice**

Stabilirea unor obiective clare pentru evaluarea digitală, aliniate cu competențele cheie vizate și cu profilul de formare al absolventului de liceu. Aceasta implică selectarea instrumentelor în funcție de scopul evaluativ (formativ vs. sumativ) și de specificul disciplinar.

✓ **Diversificarea metodelor de evaluare**

Combinarea quiz-urilor rapide, portofoliilor digitale, autoevaluării și evaluării prin colegi pentru a obține o imagine completă a progresului. Evitarea dependenței excesive de un singur instrument sau format de evaluare.

✓ **Asigurarea accesibilității și echității**

Garantarea că toți elevii au acces egal la resursele digitale necesare, identificarea și sprijinirea celor care se confruntă cu dificultăți tehnice sau de conectivitate.

✓ **Promovarea integrității academice**

Discuții explicite cu elevii despre etica utilizării tehnologiei în evaluare, stabilirea de reguli clare și consecvență în aplicarea acestora. Utilizarea instrumentelor de monitorizare și proiectarea de sarcini care încurajează aplicarea practică a cunoștințelor.

✓ **Formarea continuă**

Participarea la programe de dezvoltare profesională privind competențele digitale pedagogice, colaborarea cu colegii pentru schimbul de bune practici și experimentarea graduală a noilor instrumente.

✓ **Echilibrul tehnologic**

Menținerea unui echilibru sănătos între evaluările digitale și cele tradiționale, recunoscând că anumite competențe (precum argumentarea orală complexă sau demonstrațiile practice) sunt mai bine evaluate prin metode directe.

5. CONSIDERAȚII ETICE ȘI PROTECȚIA DATELOR ELEVILOR

Orice instrument digital colectează date despre elevi — răspunsuri, timpi de reacție, comportamente de navigare. Profesorul are responsabilitatea să cunoască politica de confidențialitate a platformelor utilizate și să respecte Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR). Câteva principii esențiale:

Principiu GDPR	Aplicare practică în evaluare
Minimizarea datelor	Utilizați platforme care nu solicită date personale inutile. Evitați înregistrarea video a elevilor fără consimțământ explicit.
Transparența	Comunicați elevilor și părinților ce date sunt colectate, cum sunt stocate și cine le accesează.

Dreptul la ștergere	Asigurați-vă că datele pot fi șterse la cerere. Preferați platforme cu stocare pe servere europene (conform GDPR).
Nediscriminarea	Monitorizați dacă evaluarea digitală afectează disproporționat anumite categorii de elevi (dificultăți de scriere, probleme motorii, anxietate tehnologică).

6. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE

Utilizarea tehnologiei digitale în evaluarea elevilor de liceu reprezintă o evoluție necesară și inevitabilă, dar care trebuie gestionată cu discernământ pedagogic. Evaluarea digitală oferă oportunități semnificative pentru personalizare, eficiență și diversificare, însă succesul său depinde de respectarea principiilor pedagogice fundamentale și de abordarea provocărilor etice și tehnice.

Tendențele pentru perioada următoare includ :

- Normalizarea utilizării inteligenței artificiale în crearea de conținut și evaluare adaptivă;
- Dezvoltarea de materiale de învățare adaptative care răspund nevoilor individuale;
- Schimbarea accentului de la evaluarea cunoștințelor către evaluarea competențelor aplicative;
- Expansiunea învățării prin gamificare și tehnologii imersive;
- Creșterea importanței analizei datelor pentru îmbunătățirea deciziilor pedagogice

Viitorul evaluării în învățământul liceal aparține hibridizării – combinația inteligentă între metodele digitale inovatoare și practicile tradiționale validate, toate subordonate dezvoltării integrate a personalității elevului și pregătirii sale pentru provocările societății contemporane.

BIBLIOGRAFIE

1. Pascu, O.C. (2025). Evaluarea digitală a performanței. *Revista Cadrelor Didactice*, Didactic.ro.
 2. Nicol, D. J., & Macfarlane-Dick, D. (2006). Formative assessment and self-regulated learning: A model and seven principles of good feedback practice. *Studies in Higher Education*, 31(2), 199–218.
 3. Ateeq et al. (2024). Artificial intelligence in education: implications for academic integrity and the shift toward holistic assessment. *Frontiers in Education*.
 4. Department for Education, UK (2025). Technology in Schools Survey: 2024 to 2025 Research Report.
- *** Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului (GDPR) – privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal.

STUDIU DE SPECIALITATE

ARTE POETICE ALE SECOLULUI XX

Repere teoretice, analize și perspective didactice

Disciplina: Limba și literatura română

Nivel: liceal

Autor: Prof. Berindei Liliana Cristina

Instituția de învățământ: Liceul „Horea, Cloșca și Crișan”, Abrud

CUPRINS

Introducere

Capitolul I. Arta poetică – concept, evoluție și semnificații

I.1. Definiție și delimitări conceptuale

I.2. De la Antichitate la modernitate – scurt parcurs diacronic

Capitolul II. Arte poetice ale secolului XX în literatura română

II.1. Tudor Arghezi – *Testament*

II.2. Lucian Blaga – *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*

II.3. Ion Barbu – *Din ceas, dedus...*

II.4. Nichita Stănescu – *Ars poetica*

Capitolul III. Sinteză comparativă și dimensiuni tematice

Capitolul IV. Implicații didactice și valențe formative

Concluzii

Bibliografie

INTRODUCERE

Arta poetică, înțeleasă ca meditație a creatorului asupra propriului act artistic, reprezintă una dintre cele mai fascinante și complexe specii ale liricii universale. Departe de a fi un simplu exercițiu teoretic, textul cu caracter de artă poetică reprezintă o mărturisire estetică, o declarație programatică prin care poetul își definește viziunea asupra creației, a limbajului și a raportului dintre artă și realitate.

Secolul al XX-lea aduce în literatura română o efervescență fără precedent în ceea ce privește reflecția metapoetică. Dacă în epocile anterioare arta poetică se manifesta mai ales sub formă de precepte normative, o dată cu modernismul și cu avangarda, aceasta devine un teritoriu al experimentului, al introspecției și al redefinițiilor succesive. Fiecare mare poet al veacului al XX-lea simte nevoia de a-și legitima propria formulă lirică, de a se poziționa față de tradiție și de a-și afirma identitatea creatoare într-un peisaj literar aflat în continuă transformare.

Prezentul studiu își propune să analizeze principalele arte poetice ale secolului al XX-lea din literatura română, pornind de la premisa că aceste texte nu sunt simple manifeste estetice izolate, ci expresii organice ale unor viziuni artistice coerente, ancorate în contextul cultural al epocii. Prin examinarea comparativă a textelor semnate de Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu și Nichita Stănescu, studiul urmărește identificarea unor constante tematice, dar și a particularităților care individualizează fiecare formulă poetică.

Din perspectivă didactică, artele poetice oferă un teren privilegiat pentru formarea competențelor de lectură și de interpretare a textului literar, stimulând gândirea critică și sensibilitatea estetică a elevilor. Analiza acestor texte presupune o abordare integrată, care îmbină dimensiunea istorico-literară cu cea stilistică și cu reflecția asupra naturii limbajului poetic.

CAPITOLUL I. ARTA POETICĂ – CONCEPT, EVOLUȚIE ȘI SEMNIFICAȚII

I.1. Definiție și delimitări conceptuale

În accepțiunea sa cea mai largă, sintagma „artă poetică” desemnează orice text literar în care creatorul reflectează asupra propriei activități artistice, asupra statutului poetului în societate, asupra mecanismelor creației sau asupra naturii și funcției limbajului poetic. Termenul provine din latinescul „ars poetica” și a fost consacrat de Horațiu prin celebra sa epistolă din anul 19 î.Hr., cunoscută și sub denumirea de *Epistula ad Pisones*.

Trebuie făcută o distincție importantă între arta poetică normativă, care prescrie reguli și canoane ale creației literare (cum este cea a lui Horațiu sau cea a lui Boileau din secolul al XVII-lea) și arta poetică reflexivă, care reprezintă o introspecție lirică, o confesiune a poetului despre raportul său cu creația. Secolul al XX-lea consacră, cu precădere, acest al doilea tip, transformând arta poetică într-un spațiu al subiectivității și al experimentului.

Din punct de vedere al teoriei literare, arta poetică se situează la intersecția dintre funcția poetică și funcția metalingvistică a limbajului, în terminologia lui Roman Osipovici Jakobson. Este un discurs poetic care are ca obiect chiar poezia, un text care se auto-reflectează, care își interoghează propria natură și propriile resurse expresive.

I.2. De la Antichitate la modernitate – scurt parcurs diacronic

Reflecția asupra creației poetice are o istorie milenară. De la dialogurile platoniciene despre inspirația divină a poetului, trecând prin sistematizările aristotelice din *Poetica* și prin normativismul horațian, până la preceptele clasicismului francez și la manifestele romantice, fiecare epocă și-a formulat propriile principii estetice.

În spațiul românesc, primele forme consistente de artă poetică apar în perioada pașoptistă, dar configurarea deplină a speciei se realizează în opera eminesciană. *Epigonii* și *Scrisoarea I* conțin nuclee de reflecție metapoetică de o profunzime remarcabilă, anticipând preocupările poeților modernismului interbelic.

Secolul al XX-lea marchează o cotitură fundamentală: arta poetică nu mai este un exercițiu marginal, ci devine un act central al creației. Fiecare mare poet simte nevoia imperioasă de a-și defini identitatea artistică, de a formula o viziune coerentă asupra poeziei. Această nevoie este amplificată de confruntarea cu tradiționalismul, de impactul avangardelor europene și de transformările profunde ale sensibilității estetice.

CAPITOLUL II. ARTE POETICE ALE SECOLULUI XX ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

II.1. Tudor Arghezi – *Testament*

Publicat în volumul *Cuvinte potrivite* (1927), poemul *Testament* al lui Tudor Arghezi constituie una dintre cele mai importante arte poetice ale literaturii române. Textul funcționează ca o prefață programatică a întregului volum și, totodată, ca o declarație estetică cu valoare fondatoare pentru modernismul poetic românesc.

Titlul însuși sugerează ideea de moștenire spirituală, de transmitere a unui patrimoniu de valori de la o generație la alta. Arghezi se situează, astfel, într-o poziție de mediator între o tradiție a suferinței și o modernitate a limbajului, între experiența existențială a înaintașilor și capacitatea transfiguratoare a cuvântului poetic.

Teza centrală a poemului rezidă în ideea esteticii urâtului, concept esențial pentru înțelegerea liricii argheziene. Poetul operează o veritabilă *alchimie a cuvântului*, transformând materia brută a existenței – durerea, sărăcia, revolta – în „frumuseți și prețuri noi”. Această metaforă a transmutării, de sorginte alchimistă, susține întreaga construcție a poemului și definește concepția argheziană asupra creației poetice ca proces de transfigurare a realului prin limbaj.

Limbajul poetic arghezian se remarcă prin democratizarea vocabularului liric: cuvintele provin din toate registrele, inclusiv din cele considerate anterior inadecvate poeziei. Această inovație nu este o simplă provocare, ci exprimă convingerea profundă că poezia trebuie să cuprindă întreaga realitate, fără zone interzise sau tabuuri lexicale. Prin aceasta, Arghezi deschide un orizont nou în lirica românească, eliberând-o de constrângerile unui „frumos” convențional.

Relația dintre generații, configurată prin metafora testamentului, relevă o altă dimensiune importantă: conștiința poetului că actul creator nu este unul solitar, ci se înscrie într-un lanț de filiații spirituale. Cartea, ca obiect-simbol al creației, devine „hrisovul vostru cel dintâi”, adică un act de întemeiere culturală.

II.2. Lucian Blaga – *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*

Poemul deschide volumului *Poemele luminii* (1919), text programatic pentru întreaga operă blagiană și propune o viziune asupra cunoașterii și a creației care se opune radical raționalismului pozitivist. Arta poetică a lui Blaga este, în același timp, o epistemologie poetică, o reflecție asupra modurilor de a cunoaște lumea.

Opoziția fundamentală a poemului se construiește între două moduri de raportare la misterul existenței: cunoașterea de tip luciferic, care „ucide”, sugrumă misterele, și cunoașterea de tip paradisiac, care le „sporește” farmecul. Blaga optează categoric pentru cea de-a doua cale, propunând un model cognitiv bazat pe intuiție, pe contemplație și pe respectul față de taina inherentă a lumii.

Metafora centrală a poemului – *corola de minuni a lumii* – condensează întreaga viziune blagiană: lumea este percepută ca un organism viu, palpitant de mistere, a cărui frumusețe și semnificație depind tocmai de dimensiunea lor insondabilă. Actul poetic nu constă în explicarea sau reducerea misterului, ci în amplificarea sa, în adâncirea orizontului de taină.

Din punct de vedere stilistic, poemul se remarcă prin fluiditatea ritmică, prin absența rimei regulate și prin construcția pe principiul antitezei și pe tehnica ingambamentului. Versul liber, adoptat de Blaga încă din acest prim volum, nu este o simplă opțiune formală, ci expresia directă a unei libertăți interioare care refuză tiparele fixe ale expresiei poetice tradiționale.

Dimensiunea filozofică a artei poetice blagiene trebuie corelată cu sistemul de gândire pe care poetul-filozof îl va elabora ulterior. Conceptele de „cenzură transcendentă” și de „cunoaștere luciferică”, prezente în trilogiile filozofice, își au originea în acest poem de tinerețe, ceea ce demonstrează coerența organică a viziunii blagiene.

II.3. Ion Barbu – Din ceas, dedus...

Arta poetică a lui Ion Barbu, cristalizată în poemul *Din ceas, dedus...* și în alte texte din ciclul *Joc secund* (1930), reprezintă cea mai radicală formulă a intelectualismului în lirica românească. Barbu propune o poezie a esenței pure, aspirând la rigoarea și la eleganța demonstrației matematice.

Sintagma „*joc secund*”, care dă titlul volumului, condensează esența programului estetic barbian: poezia este un „joc secund, mai pur”, o reconstrucție a realității pe un plan superior, abstract, eliberat de contingentă. Adjectivul „secund” sugerează ideea de reflectare, de oglindire transfiguratoare, iar „joc” trimite la dimensiunea ludică și autonomă a creației poetice.

Viziunea barbiană se fundamentează pe o analogie profundă între poezie și matematică. Așa cum matematica descoperă structuri abstracte care stau la baza fenomenelor, poezia trebuie să ajungă la esențele pure, dincolo de aparențele senzoriale. Această concepție plasează arta poetică barbiană într-o tradiție intelectualistă care merge de la Mallarmé la Paul Valéry.

Ermetismul poemelor barbiene nu este un scop în sine, ci o consecință a aspirației către esențializare. Limbajul se condensează până la limita inteligibilității, fiecare cuvânt poartă o încărcătură semantică maximă, iar structurile sintactice sunt frecvent răsturnate sau eliptice.

Cititorul este provocat să parcurgă un traseu hermeneutic dificil, dar revelator, asemănător rezolvării unei probleme matematice.

Trebuie subliniat că, în ciuda aparentei impersonalități, poezia barbiană nu este lipsită de emoție. Ea transfigurează emoția într-o formă de extaz intelectual, de bucurie a descoperirii unor armonii ascunse, comparabilă cu emoția estetică pe care o poate genera o teoremă elegantă.

II.4. Nichita Stănescu – *Ars poetica*

Cu o jumătate de secol mai târziu, Nichita Stănescu reformulează radical problematica artei poetice, mutând centrul de greutate de pe obiectul poetic (lumea, misterul, esența) pe subiectul creator și pe actul percepției. *Ars poetica* stănesciană, prezentă explicit în poemul cu acest titlu, dar și diseminată în întreaga operă, propune o poetică a „necuvintelor”, a limbajului de dincolo de limbaj.

Poemul *Ars poetica* operează o răsturnare spectaculoasă a raportului tradițional dintre cuvânt și semnificație. Dacă pentru Arghezi cuvântul era materie de transfigurat, pentru Blaga – instrument al cunoașterii intuitive, iar pentru Barbu – vehicul al abstractizării, pentru Stănescu cuvântul însuși devine insuficient, iar poezia adevărată se situează în zona anterioară sau exterioară limbajului articulat.

Conceptul de „necuvinte”, central în poetica stănesciană, desemnează o formă de comunicare pre-lingvistică sau supra-lingvistică, în care sensul se transmite nu prin semnificațiile convenționale ale cuvintelor, ci prin ritmuri, sonorități, spații și tăceri. Această concepție anticipează într-un mod remarcabil preocupările semioticii contemporane privind semnificația non-verbală și comunicarea implicită.

Viziunea stănesciană asupra creației se caracterizează, de asemenea, prin accentuarea dimensiunii corporale, senzoriale a actului poetic. Poetul nu este un intelectual detașat care contemplă lumea de la distanță, ci o ființă care percepe și resimte realitatea cu fiecare fibră a ființei sale. Poezia izvorăște din această percepție totală, din contactul nemijlocit și uimitor cu existența.

Un alt element definitoriu al artei poetice stănesciene este productivitatea uimirii. Starea de mirare în fața existenței, de perpetuă redescoperire a lumii – pe care filozofia o numește *thaumazein* – constituie sursa primordială a actului creator. Poetul este, înainte de toate, cel care se miră, cel care vede lumea ca și cum ar vedea-o pentru prima oară.

CAPITOLUL III. SINTEZĂ COMPARATIVĂ ȘI DIMENSIUNI TEMATICE

Analiza comparativă a celor patru arte poetice relevă atât convergențe semnificative, cât și diferențe substanțiale, care ilustrează diversitatea și bogăția reflecției metapoetice în literatura română a secolului al XX-lea.

O primă constantă tematică o reprezintă *redefinirea funcției poeziei*. Toți cei patru poeți resping, explicit sau implicit, concepțiile utilitariste sau mimetice asupra artei, propunând viziuni care conferă poeziei o funcție cognitivă, transformatoare sau ontologică. Pentru Arghezi, poezia transfigurează experiența existențială; pentru Blaga, ea amplifică misterul; pentru Barbu, extrage esența pură; pentru Stănescu, recrează percepția însăși.

A doua constantă se referă la *raportul dintre cuvânt și realitate*. Fiecare poet problematizează, în felul său, relația dintre limbajul poetic și lumea pe care acesta o reprezintă sau o creează. Se observă o progresie de la încrederea argheziană în puterea transfiguratoare a cuvântului, trecând prin ambiguitatea blagiană și prin abstractizarea barbiană, până la scepticismul radical al lui Stănescu față de cuvântul însuși.

O a treia dimensiune comună este *conștiința diferenței*: fiecare artă poetică se definește prin opoziție față de altceva – față de tradiție, față de raționalismul pozitivist, față de contingentă sau față de limitele limbajului. Actul de autodefinire presupune, invariabil, un act de diferențiere, de delimitare a propriului teritoriu estetic.

În ceea ce privește diferențele, cele mai evidente se situează la nivelul raportului cu tradiția și al gradului de accesibilitate. Arghezi se revendică explicit dintr-o tradiție a suferinței pe care o transformă în artă, menținând un contact solid cu concretul existenței. Blaga și Barbu se situează pe o poziție mai detașată, primul prin orientarea spre metafizic, al doilea prin aspirația către abstract. Stănescu, în fine, pune sub semnul întrebării chiar instrumentul fundamental al poeziei – cuvântul – deschizând calea spre o poetică a limitelor și a transgresiunilor.

Stilistic, se poate observa o evoluție de la discursivitatea argheziană, care păstrează o structură narativă și retorică recognoscibilă, către concentrarea barbiană și, apoi, către fragmentarismul și ambiguitatea semantică stănesciană. Blaga ocupă o poziție intermediară, cu un vers fluid și muzical, care îmbină claritatea expresiei cu profunzimea sugestiei.

CAPITOLUL IV. IMPLICAȚII DIDACTICE ȘI VALENȚE FORMATIVE

Studiul artelor poetice în cadrul orelor de limba și literatura română la nivel liceal prezintă un potențial formativ deosebit, contribuind la dezvoltarea unor competențe complexe, atât cognitive, cât și afective.

În primul rând, aceste texte constituie un instrument privilegiat pentru formarea competenței de lectură a textului poetic. Elevii sunt puși în situația de a descifra un discurs care se autorefectează, care vorbește despre sine, ceea ce presupune un nivel superior de abstractizare și de conștiință metalingvistică. Această competență este esențială nu doar pentru studiul literaturii, ci și pentru dezvoltarea gândirii critice în general.

În al doilea rând, abordarea comparativă a artelor poetice permite formarea competenței de sinteză și de analiză contrastivă. Elevii pot identifica similitudini și diferențe, pot construi clasificări și pot formula generalizări despre evoluția concepțiilor estetice, exersând operații cognitive de nivel superior în taxonomia lui Bloom.

Din perspectivă metodologică, se recomandă o abordare integrată, care să combine analiza de text cu elemente de istorie și teorie literară, cu activități de scriere creativă și cu dezbateri pe teme estetice. De exemplu, elevii pot fi invitați să-și formuleze propria artă poetică, exercițiu care stimulează atât creativitatea, cât și reflecția asupra limbajului și a comunicării.

Utilizarea noilor tehnologii, inclusiv a instrumentelor digitale de analiză și vizualizare a textelor, poate spori atractivitatea și eficiența studiului artelor poetice, facilitând accesul la resurse, comparația textelor și prezentarea rezultatelor în formate diverse.

CONCLUZII

Artele poetice ale secolului al XX-lea din literatura română constituie un corpus textual de o excepțională valoare estetică și intelectuală, care reflectă transformările profunde ale sensibilității și ale gândirii artistice de-a lungul veacului. De la transmutarea argheziană la cunoașterea luciferică blagiană, de la jocul secund barbian la necuvintele stănesciene, fiecare formulă poetică propune o viziune originală și coerentă asupra creației, a limbajului și a raportului dintre om și lume.

Analiza comparativă a relevat atât convergențe tematice semnificative – redefinirea funcției poeziei, problematizarea raportului cuvânt-realitate, conștiința diferenței – cât și o diversitate remarcabilă de soluții artistice, care atestă vitalitatea și bogăția liricii românești.

Aceste texte nu sunt documente istorice inerte, ci opere vii, care continuă să interpeleze cititorul contemporan și să-i provoace reflecția asupra naturii limbajului și a creației.

Din perspectivă didactică, studiul artelor poetice oferă oportunități valoroase pentru formarea unor competențe complexe de lectură, interpretare și gândire critică. Provocarea pentru profesorul de limba și literatura română constă în a face aceste texte accesibile și relevante pentru elevii de astăzi, fără a le diminua complexitatea și fără a le reduce la scheme simplificatoare. O abordare care să îmbine rigoarea analizei cu deschiderea către experiența personală a elevilor poate transforma studiul artelor poetice într-o experiență intelectuală și estetică autentică.

BIBLIOGRAFIE

Arghezi, Tudor, *Cuvinte potrivite*, Editura Cartea Românească, București, 1927.

Blaga, Lucian, *Poemele luminii*, Editura Cultura Națională, București, 1919.

Barbu, Ion, *Joc secund*, Editura Cultura Națională, București, 1930.

Stănescu, Nichita, *O viziune a sentimentelor*, Editura pentru Literatură, București, 1964.

Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, ediția a II-a, Editura Minerva, București, 1982.

Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.

Simion, Eugen, *Scriitori români de azi*, vol. I-IV, Editura Cartea Românească, București, 1978-1989.

Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, Editura Contemporanul, București, 1941.

Lovinescu, Eugen, *Istoria literaturii române contemporane*, Editura Minerva, București, 1973.

Jakobson, Roman, *Lingvistică și poetică*, în „Probleme de stilistică”, traducere de Matei Călinescu, Editura Științifică, București, 1964.

Marino, Adrian, *Dicționar de idei literare*, vol. I, Editura Eminescu, București, 1973.

Micu, Dumitru, *Istoria literaturii române*, Editura Saeculum I.O., București, 2000.

*** Programă școlară de Limba și literatura română, clasele a IX-a – a XII-a, Ministerul Educației, 2009.

Rolul educației pozitive în formarea tinerei generații

Profesor Berza Sonia,

Colegiul Național Pedagogic ”Ștefan Cel Mare” Bacău

Educația este cea mai importantă ”armă” în combaterea și prevenirea problemelor de natură psihologică cu care se confruntă societatea și mai ales, tinerii zilelor noastre. În acest sens, noi profesorii trebuie să identificăm modalități prin care-i putem ajuta pe aceștia.

„Viitorul unei națiuni este hotărât de modul în care aceasta își pregătește tineretul”, afirma încă din secolul al XVII-lea, marele umanist olandez Erasmus. După învățătura creștină, educația este un dar de la Dumnezeu, o acțiune specifică omului și de aceea, educația începe odată cu omul. Totodată Comenius, în lucrarea „Didactica magna”, considera că la naștere, natura înzestrează copilul cu „semințele științei, ale moralității și religiozității”, ele devenind un bun al fiecărui om numai prin educație.

Interesul pentru educație a fost dintotdeauna o preocupare majoră a societăților și a elitelor lor. În perioada modernă, începând cu revoluția industrială, când accesul la școală s-a generalizat, învățământul a devenit o prioritate pentru toate clasele sociale, fie și doar din speranța, justificată, că individul să se poate ridica deasupra condiției date de familia, locul și circumstanțele în care s-a născut. După anul 2000, alături de fenomenul migrației forței de muncă, cât și inegalității de șanse, abandonul școlar înregistrează în fiecare an niveluri îngrijorătoare. Sistemul de educație se afla în declin, într-o stare de criză determinată de : insuficiența fondurilor alocate atât pentru salarizarea profesorilor, cât și pentru întreținerea și dotarea școlilor; grave și profunde inegalități de pregătire și de oportunități între cei care trăiesc în mediul rural și cei aparținând populației urbane; între cei din familii dotate cu capital financiar și cei lipsiți de resurse economice; cât și slaba capacitate de competiție pe piața muncii a numeroși absolvenți de liceu și universitate. Într-o astfel de situație, nu știu dacă se mai putea vorbi de un învățământ de calitate, de o stare psihologică pozitivă, nici în cazul profesorilor, nici al elevilor și mai ales al părinților. Și astăzi ne confruntăm cu nenumărate probleme ale sistemului educațional. De aceea, educația în timp de criză trebuie să fie o întărire spirituală a copiilor și părinților pentru a nu-și pierde echilibrul și speranța. Adevărata educație însă modelează și cultivă pe om nu numai profesional, ci și spiritual.

Trăind într-o „societate a cunoașterii”, unde informația este atât o putere, cât și o sursă de confuzie, adolescenții se confruntă cu dificultăți în a distinge adevărul de manipulare, rețelele sociale și mass-media le modelează valorile, aspirațiile și chiar identitatea, influențându-le profund parcursul. În acest context, observația lui Mircea Eliade „Adolescența este vârsta marilor întrebări”, devine extrem de relevantă, subliniind perioada de căutare și descoperire de sine prin care trec adolescenții. Într-o lume dominată de tehnologie, rețelele sociale au devenit esențiale pentru adolescenți, oferindu-le acces rapid la informație și conectare permanentă cu ceilalți. Totuși, această expansiune digitală vine și cu provocări: educația tradițională își pierde influența, valorile umaniste sunt tot mai neglijate, iar tinerii se confruntă cu tot mai multe probleme, profesorii nemaifăcând față valului de dificultăți în relaționarea cu aceștia.

Trebuie să recunoaștem, că e mult mai ușor să discutăm despre lucrurile negative din educație, să diagnosticăm și să analizăm deficiențele, decât ceea ce constituie aspecte pozitive. Este mai ușor să cerți, să pedepsești, în loc să ierți, să îndrepti, să temperezi, să empatizezi. Însă tocmai de aici pleacă întreaga problemă. Abordarea negativă naște negativitate, refuz. Nu-i putem învăța pe elevi să gândească pozitiv și să aibă încredere în ei dacă majoritatea discursurilor cu care îi obișnuim sunt generatoare de emoții negative. În opinia fondatorului psihologiei pozitive, Martin Seligman, educația este cea mai importantă armă în combaterea și prevenirea problemelor de natură psihologică cu care se confruntă societatea și mai ales, tinerii. O adevărată epidemie de depresie, pesimism și respect de sine scăzut constatat la tânăra generație este nu doar una dintre cele mai mari amenințări la adresa sănătății mintale, dar devine o problemă socială și economică gravă.

Școala trebuie să-i învețe astăzi pe elevi în primul rând căile și mijloacele de supraviețuire și de aici de a face față și de a găsi totuși posibilitatea și capacitatea de a-și împlini și realiza viața la potențialul pe care împrejurările istorice, nivelul social general, contextul îl permit. Trebuie să fim preocupați să-i învățăm nu doar să învețe, ci și cum să-și consolideze anumite însușiri specifice umane, cum ar fi prietenia, omenia, solidaritatea, dragostea, ospitalitatea, compasiunea față de ceilalți, să dezvolte interesul pentru sănătatea mentală, pentru fericire, pentru caracteristicile care fac ca indivizii și comunitățile să se dezvolte armonios și să prospere.

Aici intervine educația pozitivă care se bazează pe principiile psihologiei pozitive, ce se ocupă de studiul calităților și virtuților care îi ajută pe oameni să evolueze pozitiv, să se dezvolte și să ducă o viață echilibrată. Deoarece aceste calități se formează încă din copilărie, a apărut conceptul de educație pozitivă, în încercarea de a îmbina rolul școlii de a transmite copiilor cunoștințe ca acelea de a forma competențe de viață. Aplicarea principiilor psihologiei pozitive în educație presupune integrarea cunoștințelor acumulate cu privire la ceea ce înseamnă „a te simți și a funcționa bine” și apoi „a înflori” în mediul școlar. Printre activitățile pe care educația pozitivă le recomandă se numără identificarea și dezvoltarea punctelor forte, încurajarea recunoștinței în relațiile cu cei din jur și vizualizarea celui mai bun „eu” posibil. În acest sens, trebuie să-i îndemnăm pe elevi în primul rând să se cunoască pe ei înșiși, apoi să le inducem o atitudine optimistă prin schimbarea modului în care ei interpretează evenimentele, să-i implicăm activ în tot felul de activități sociale prin care-și pot pune în valoare punctele forte, să le încurajăm emoțiile pozitive care extind repertoriul de gânduri și modelele de comportament, diminuând astfel vulnerabilitatea. Pe de altă parte, participarea părinților în cadrul activităților educaționale din școală este un prilej pentru adulți de a-și împărtăși abilitățile și interesele, ceea ce contribuie la crearea unei relații pozitive cu proprii copii și cu școala, la dezvoltarea conștiinței proprii valori și a încrederii în sine.

În opinia lui Seligman, abordările pesimiste despre viitor împiedică dezvoltarea adecvată a unui om. El sugerează că educația trebuie să privească spre viitor, să se concentreze asupra emoțiilor pozitive, angajamentului social, căutării sensului vieții, armoniei în relațiile umane, realizărilor pozitive, voinței și libertății, sănătății și dezvoltării personale. În condițiile creșterii stării de depresie și de insatisfacție a vieții personale în rândul tinerilor, introducerea și folosirea acestor metode în educație devine un lucru necesar și urgent. Școala este locul cel mai potrivit pentru punerea în practică a acestor modele de comportament, mai ales că ea este cea care formează într-o măsură semnificativă personalitatea tinerilor.

Nu ne rămâne nouă profesorilor decât să punem în practică și mai mult aceste principii ale psihologiei pozitive, pentru că ”criza educațională” o impune.

Bibliografie :

Valeria Negovan, *Psihologie pozitivă aplicată în educație*, Editura Universitară, București, 2013

Daniel David, Aurora Szentágotai-Tătar, *Tratat de psihologie pozitivă*, Editura Collegium Polirom, Iași, 2017

Ioan Radu, *Psihologia educației și dezvoltării*, Editura Academiei, București, 1983

Martin E. P. Seligman, Randal M. Ernstb, Jane Gillhamc, Karen Reivicha, Mark Linkinsd, *Positive education: positive psychology and classroom interventions*, Oxford Review of Education, 2009

REPERE MORALE ÎN RELAȚIA PROFESOR-ELEV

Prof. dr. Bîdiliță Florina,
Școala Gimnazială Nr. 16 Oradea

Între situațiile arhetipale trăite de către oricare dintre oameni, inițierea este una fundamentală. Ea presupune trecerea individului dintr-un stadiu de viață în altul. Conform teoriei lui Carl Gustav Jung (1967), o persoană care nu a trăit echivalentul psihologic al unei inițieri poate fi pierdută în confruntarea cu o situație „de tranziție” pentru care nu este pregătit, în astfel de moment putând avea loc procese de regăsire masivă a personalității.

Deoarece școala realizează prin activități și procese specifice pregătirea elevilor pentru realitatea socială, mult mai complexă decât cea a familiilor din care aceștia au pornit, s-a constatat **discursul didactic și pedagogic**, forma de inițiere a elevilor în real.

Într-o astfel de abordare, profesorul este cel care are sarcina inițiatorului, elevii urmând trecerea prin procesul inițierii, profesorul fiind - de aceea - considerat inițiatorul (mistagog), cel care va conduce „ritualul” inițiativ.

Dacă, prin comportamentul său, profesorul se face „acceptat” de elevi, se creează condiții pentru ca întreaga clasă să devină receptivă, permisivă, deschisă cooperării.

Clasa de elevi, colectivitatea școlară, în general, este un mediu de comunicare între elevi, între profesor și elevi, o comunicare deschisă, fără restricții, fără formalisme și ritualuri inutile care mărește încrederea membrilor în virtuțile grupului și, implicit, productivitatea. Blocarea comunicării prin relații reci, birocratice din partea unor profesori face să scadă randamentul comunicării și cel școlar. Funcționând normal, pe principiul feed-back-ului, procesul de comunicare facilitează realizarea sarcinii, asigură coeziunea grupului, valorizează pe fiecare membru, acționează ca factor de omogenizare.

Astfel, prin intermediul feed-back-ului influențarea devine bilaterală, pentru că, așa cum spunea filosoful Leon Bloy, nu se știe „cine dă și cine primește”, astfel că și profesorul trebuie să învețe deopotrivă împreună cu elevii și chiar de la aceștia („o școală în care profesorul nu învață este o absurditate” - afirma Constantin Noica).

Prin comunicare urmărim astfel să fim receptați, înțeleși, acceptați și totodată să provocăm o schimbare de atitudine și de comportament în rândul interlocutorilor - elevilor - ceea ce impune anumite particularități psihologice și psihopedagogice din partea ambilor membri ai relației pe care o presupune comunicarea.

În concepția lui K. Wadd „puterea” profesorului sintetizează patru componente:

1. **charisma** - capacitatea de a atrage și de a influența oamenii prin propria personalitate;
2. **ascendența** - capacitatea de a obține controlul asupra unei situații prin simpla prezența a persoanei respective;
3. **puterea intelectuală** - puterea expertului, a celui care știe;
4. **resursele de putere** - capacitatea unui ins de a organiza elementele unei activități în clasă.

Eficacitatea profesorului depinde atât de funcționarea fiecărei componente în parte, cât și de proporția în care fiecare participă la ansamblu. Controlul pe care profesorul îl exercită asupra elevilor este rezultatul unui amestec subtil de putere

personală și de autoritate, derivată atât din statutul său de profesor, cât și din sistemul de reguli care operează în școală și în clasă.

Un aspect foarte important în personalitatea profesorului îl constituie **dimensiunea științifică și culturală, psihologică și pedagogică** a acestuia.

Calificarea profesională înaltă a profesorului este necesară și îl va ajuta pe acesta să fie permanent preocupat de continua lui perfecționare individuală pentru a stăpâni la zi noutățile din domeniul lui de specialitate. El trebuie să manifeste ingeniozitate și creativitate și să dispună în același timp, de o bogată cultură generală, pentru că elevii îl judecă și sub acest aspect. Nu trebuie uitat, de asemenea, că aspectul culturii la formarea personalității, inclusiv a personalității profesorului, este decisiv. Cultura formează și dezvoltă aptitudinile intelectuale, sentimentale și emoțiile, voința și caracterul omului. Un profesor cu un înalt nivel științific și cultural contribuie efectiv la dezvoltarea culturii generale și de specialitate a elevilor și totodată își dezvoltă și își afirmă prestigiul personal.

Profesorul nu-l dezvoltă pe elev numai sub aspect profesional, ci și sub aspect etic, moral. Mai întâi trebuie să fie el însuși un om cu un înalt nivel științific și cultural și cu un profil moral sănătos, să manifeste o conștiință și o conduită morale civilizate. Pe lângă valorile științifice și culturale ale societății, el are datoria să cunoască valorile morale, principiile și regulile morale proprii statului de drept și societății democratice. Este chemat să formeze și să dezvolte la elevi deprinderi de conduită morală în concordanță cu aceste principii și reguli morale. Profesorul trebuie să manifeste o conduită demnă în orice situații: în familie, în școală, în societate, pentru că aceasta va fi imitată de elevii săi. O conduită științifică, culturală și morală corectă a profesorului va fi învățată de elevi și, prin interiorizare, va deveni conduita elevilor săi. De aceea, profesorul trebuie să fie un model în tot ceea ce gândește și în tot ceea ce realizează.

În sfârșit - după cum subliniază Ioan Jinga - este necesar ca profesorul să manifeste și capacitate managerială în domeniul educațional, pentru că el este chemat să îndeplinească diferite funcții: șef de catedră, responsabil de comisie metodică, diriginte etc.. În această privință, pregătirea de specialitate, experiența didactică și profilul cultural și moral îi sunt indispensabile.

Componenta esențială a aptitudinii pedagogice este capacitatea de instruire, care constă în posibilitatea de a organiza materialul de învățat și de a-l preda într-o formă accesibilă. Priceperea de a organiza este dependentă de inteligența cadrului didactic, de utilizarea ei în selectarea sistemului de cunoștințe și abilități din materia de specialitate și în clasificarea și scrierea lor pentru a putea fi transmise.

A preda - subliniază I. Radu și M. Ionescu - înseamnă a prezenta fapte, exemple, modele, teme, exponate etc, a propune elevilor o activitate asupra acestora, adică a-i conduce să le analizeze, să le compare - deci să lucreze cu acest material - și să extragă apoi esențialul, pe care să-l fixeze în definiții, legi, principii etc.

O dimensiune a aptitudinii pedagogice este **empatia**. Stroe Marcus arată că există două componente ale empatiei: **empatia emoțională** și **empatia predictivă**. Empatia emoțională se referă la participarea profesorului la emoțiile și sentimentele elevilor, la împărtășirea acestora, la trăirea lor alături de ei. Ea constă în apropierea față de elevi, la pătrunderea în universul lor lăuntric.

Empatia predictivă rezidă în capacitatea profesorului de a se transpune în psihologia elevului, de a îndeplini „rolul” lui și de a-i prevedea, în limitele unei erori

admise, comportamentul ulterior. Acei profesori care sunt apreciați ca fiind buni și foarte buni au indici superiori de empatie predictivă. Empatia predictivă facilitează găsirea modalităților de a menține concentrată atenția elevilor la lecție, de a se face acceptat de elevi, de a echilibra relațiile cu ei, asigurând astfel condiții favorabile pentru procesul de predare-învățare.

Tactul pedagogic se înscrie ca o componentă esențială și specifică a aptitudinii pedagogice, profesorii concepând tactul pedagogic ca o abilitate de a înțelege elevii, de a fi omenos, de a aprecia și nota corect, de a da dovadă de exigență și severitate moderate, de a sprijini și îndruma elevul, de a-i ierta greșelile minore, de a fi drept în acordarea recompensei și a pedepsei, de a nu-l persecuta, de a nu-i aminti mereu de o greșeală.

Elevii, la rândul lor, menționează: omenia, însușirea de bun psiholog, înțelegerea sentimentelor de prietenie și dragoste la tineri, ignorarea micilor abateri, renunțarea la pedeapsă când elevul și-a recunoscut vina, discreție în problemele personale sau de familie ale elevului, evaluare și notare obiectivă, a nu fi prea sever, „a ști de glumă”(simțul umorului) etc.

Tactul pedagogic solicită inteligență, ingeniozitate și afectivitate în sensul de a acționa adecvat, suplu și creator în vederea reușitei depline a actului educațional.

Aptitudinile organizatorice, care întregesc structura aptitudinii pedagogice, nu se rezumă la capacitatea de organizare și ordonare a materialului de predat. Ele semnifică și abilitatea de a organiza, îndruma și conduce activitatea clasei de elevi ca grup psihosocial. Munca la catedră necesită programarea timpului pentru fiecare lecție, dar și pentru fiecare semestru sau an. Trebuie organizată de asemenea evidența și controlul activității elevilor, precum și corecta evaluare a rezultatelor acestei activități.

O altă componentă importantă a aptitudinii pedagogice este **capacitatea de a comunica cu clasa**. Acest act comunicațional privește mai întâi, după cum am văzut, abilitatea profesorului de a transmite pe cale verbală sistemul de cunoștințe și priceperi, procedând astfel încât actul comunicării să fie viu, activ, dinamic, expresiv și nu unul plicticos, neinteresant. De conținutul și fluența verbală depinde în măsură importantă calitatea predării cunoștințelor.

Dar profesorul nu transmite elevilor doar informații. El stabilește cu clasa și un contact psihologic, realizează cu elevii o comunicare cognitivă, dar și una afectivă. Dacă stăpânește temeinic materialul de predat, pe parcursul lecției el urmărește îndeaproape modul cum sunt recepționate informațiile, cum reacționează elevii, apreciind acest lucru după privirea lor, după mimica și pantomimica pe care le afișează, după faptul dacă sunt sau nu preocupați de altceva etc. Profesorul ideal trebuie să aibă mereu un feed-back al activității sale instructive și educative, pentru a păstra permanent sub control bunul mers al acesteia.

Profesorul trebuie să cunoască psihologia elevului, structurile lui cognitive, precum și metodele și procedeele de a transmite elevilor corpul de cunoștințe și deprinderi din specialitatea sa. El trebuie să dispună de o temeinică pregătire psihopedagogică.

Calitatea de profesor nu este înnăscută. Ea se câștigă și se formează în universitate și se perfecționează în procesul instructiv-educativ. Profesorul are datoria să cunoască corpul esențial de informații al pedagogiei moderne și al educației democratice, metodele și procedeele educaționale, să știe cum să le folosească în munca sa în funcție de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, să fie familiarizat cu modalitățile

pedagogice de concepere, organizare, proiectare și desfășurare a activității instructiv-educative.

Un rol deosebit îl are **măiestria pedagogică**, pe care profesorul are datoria să și-o dezvolte. Măiestria pedagogică este capacitatea profesorului de a gândi, proiecta, organiza și conduce cu competență, spirit creator și mare eficiență procesul de instruire și educare a elevilor.

Măiestria pedagogică este, în general, rezultat al pregătirii și experienței la catedră. Ea angajează întreaga personalitate a profesorului, întreaga lui activitate mentală, afectivă, motivațională care duce la rezultate deosebite în munca de instruire și educare. Măiestria pedagogică se manifestă prin capacitatea de a ști cât și cum să faci eficientă activitatea educațională. Ea se obiectivează în abilitatea de a-i învăța pe elevi cum să învețe și cum să-și dezvolte personalitatea, în priceperea de a întemeia relații socio-afective pozitive cu elevii, bazate pe înțelegere și cooperare eficiente.

Prin măiestria pedagogică se exprimă un complex de însușiri ale personalității, cum sunt atracția pentru munca dificilă cu elevii, calmul, răbdarea, simțul măsurii, suplețea, fermitatea, spiritul de inventivitate și creativitate.

Pregătirea de specialitate, dimensiunea psihologică și cea pedagogică se structurează în sistemul unitar al personalității psihice didactice, care numai în această configurație conduce la succese notabile în actul educațional.

„Profesorii eficienți au, în mod sigur, personalități diferite. Dar, indiferent de tipul de personalitate, succesul în muncă cu elevii va fi legat de simpatia lor gemenă pentru elevi, de bucuria de a preda, aceștia tratându-i pe elevi cu respect și corectitudine, permițându-le să se simtă în clasă ca acasă și comunicându-le preocuparea pentru ei.” (Timoty Blair)

Bibliografie:

- Cojocaru, S. & Dima, R. (2016), *Dezvoltare morală și valori în educație*. Iași: Editura Polirom
- Doca, L. (2018), *Comunicare și relaționare în educație*. București: Editura Didactică și Pedagogică
- Iancu, A. & Iancu, R. (2017), *Etica în educație: Fundamente, concepte, practici*. Iași: Editura Polirom
- Năstase, I. & Vasile, M. (2019), *Etică și profesionalism în educație*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

RELAȚIONAREA OPTIMĂ CADRU DIDACTIC – ELEVI

Studiu de comunicare interpersonală la ora de dirigentie

Prof. dr. Bîdiliță Florina,
Școala Gimnazială Nr. 16 Oradea

Metoda Fereastra Johari

Procesul de oferire și recepționare a feedback-ului este foarte important întrucât prin intermediul acestuia, participanții la instruire se percep pe ei înșiși prin intermediul comunicării verbale sau nonverbale. Informația furnizată de o persoană indică celorlalți modul în care comportamentul lor o afectează, ce simte aceasta și cum îi percepe (feedback și auto-dezvăluire). Totodată, feedback-ul este o reacție a celorlalți, exprimată în termeni de trăiri emoționale și percepții care arată modul în care comportamentul unei persoane îi influențează pe cei din jur (recepționarea feedback-ului).

Prin feedback avem posibilitatea de a conștientiza modul în care suntem percepuți de ceilalți. Desigur acest proces nu este unul facil. Solicitarea și furnizarea eficientă a feedback-ului implică o serie de componente esențiale: încredere, acceptare, deschidere și preocuparea pentru nevoile celorlalți. Gradul de utilitate a feedback-ului vehiculat depinde într-o foarte mare măsură de filosofia personală a indivizilor implicați. În orice caz, oferirea feedback-ului reprezintă o deprindere ce poate fi învățată și dezvoltată.

Una din modalitățile cele mai eficiente de oferire și recepționare a feedback-ului o constituie „Fereastra Johari“ (Johari Window). Psihologii Joseph Luft și Harry Ingham au dezvoltat acest model în anii '50 pentru a le servi în cadrul propriului program instructiv legat de procesele de grup.

În construirea modelului s-a plecat de la premisa că, dacă echipele se maturizează și comunicarea în cadrul acestora se dezvoltă, performanța crește, iar pentru rezolvarea problemelor interne este risipită o cantitate mai redusă de energie, cea rămasă putând fi utilizată pentru îndeplinirea obiectivelor grupului și pentru generarea rezultatelor productive. Această premisă este valabilă pentru orice tip de organizație, inclusiv colectivele de cadre didactice ale unei școli. Aplicarea unor teste sau chestionare poate conduce la identificarea gradului de cunoaștere a membrilor unui grup. Aceste teste se pot efectua în orice condiții de existență a unui grup: identificarea gradului de cunoaștere și coeziune a grupeii de cursanți în cadrul unui proces de training, în sala profesorală, în clasa de elevi ca microgrup școlar, într-o secție a unei întreprinderi etc. în același timp, cunoașterea modului în care este percepută de ceilalți poate determina o persoană să-și amelioreze comportamentul, să ofere feed-back constructiv în vederea atingerii obiectivelor personale și de grup.

Fereastra Johari este alcătuită din „panouri“ rezultate prin intersecția rândurilor și a coloanelor care reprezintă informațiile cunoscute și necunoscute pe care un individ le posedă sau nu despre el însuși (pe verticală), precum și același tip de informații pe care grupul în care acesta activează le cunoaște despre respectivul individ (pe orizontală).

Primul panou – „Arena“ – conține informații despre individ, cunoscute atât de persoana în cauză, cât și de grup. Caracterizat de schimburi de informații deschise și sincere între individ și grup, acest comportament este public și accesibil tuturor membrilor. „Arena“ crește semnificativ în dimensiuni în măsura în care crește nivelul încrederii dintre indivizi sau dintre un anumit individ și grup. Membrii grupului împărtășesc din ce în ce mai multe informații, în special date relevante legate de propria persoană.

Al doilea panou, „Zona oarbă“, conține informații legate de personalitatea individului pe care acesta nu le cunoaște, dar pe care grupul este posibil să le dețină. Participând la

activitatea grupului, individul nu conștientizează pe deplin informațiile pe care le transmite acestuia. Ceilalți membri ai grupului receptează aceste date din replicile individului, maniere, modul de prezentare al datelor sau stilul de relaționare al acestuia. De exemplu, este posibil ca o persoană să nu observe că de fiecare dată când se adresează cuiva are privirea îndreptată în altă direcție sau că își dregă vocea atunci când se pregătește să comunice anumite idei. Grupul receptează, în schimb, aceste date.

Al treilea panou al ferestrei, denumit „Fațada“ sau „Aria ascunsă“, conține informații legate de propria persoană pe care individul le conștientizează, dar care sunt necunoscute grupului. Individul menține aceste date ascunse de percepția grupului. El manifestă teama că, dacă va face cunoscute propriile trăiri afective, percepții, opinii legate de grup sau de anumiți membri ai grupului, va fi respins, atacat sau rănit. Înainte de a-și asuma riscul expunerii unor date membrilor grupului, individul trebuie să se asigure că se poate baza pe sprijin din partea anumitor elemente ale grupului. Dorește ca membrii grupului să-l perceapă pozitiv în momentul expunerii propriilor trăiri afective, raționamente și reacții. Individul trebuie să destăinuie unele aspecte legate de propria personalitate pentru a testa reacția grupului. Pe de altă parte, anumite informații pot fi menținute ascunse de individ pentru manipularea grupului.

Ultimul panou, „Necunoscutul“, conține informații legate de personalitatea individului, neaccesibile nici grupului, nici persoanei vizate. Este posibil ca niciodată individul să nu acceseze informații situate în profunzimea inconștientului său. Totuși, atât grupul, cât și individul pot recepta o multitudine de alte informații, prin intermediul schimbului de feedback. Există, de exemplu, profesori care oferă elevilor o stare de neliniște, teamă, sau, dimpotrivă, de siguranță, fără ca vreuna din părți să fie conștientă de acest lucru. Singura realitate care dovedește situația descrisă este comportamentul elevilor la contactul cu acești profesori și nivelul performanțelor elevilor în timpul activităților desfășurate împreună.

În funcție de forma, dimensiunile și relația cu celelalte trei celule ale ferestrei, pot fi identificate patru categorii de participanți la activitățile de grup, și anume: a. participantul ideal (cu o arenă consistentă și o zonă oarbă și fațadă reduse ca pondere; acesta solicită și oferă în permanență feed-back); b. interogatorul (cu o arenă redusă și o fațadă supradimensionată; solicită feed-back, dar nu vorbește mult despre opiniile proprii); c. arogantul (o zonă oarbă supradimensionată, deoarece participantul își spune mereu părerea, însă nu este interesat de ce cred ceilalți despre el) și d. secretosul sau broasca țestoasă (participantul consumă foarte mult efort pentru a păstra secrete numeroase aspecte ale personalității proprii, fără a avea în mod obligatoriu intenția de a manipula grupul).

O bună cunoaștere a membrilor grupului are multiple avantaje: creșterea încrederii de sine prin cunoașterea punctelor tari ale fiecărei persoane, modelarea comportamentului și ameliorarea punctelor slabe identificate de ceilalți colegi, încurajarea în oferirea și solicitarea de feed-back, atribuirea unor sarcini persoanelor care dovedesc aptitudini corespunzătoare naturii acelor sarcini, recunoașterea aptitudinilor de lider ale unui membru și acceptarea acestuia ca și conducător al grupului, în concluzie eficientizarea activităților desfășurate în grup. În cazul nostrum, o buna cunoaștere a colegilor de clasă conduce la ameliorarea relațiilor dintre acestia și la eficientizarea îndeplinirii sarcinilor atribuite fiecăruia.

La clasa la care sunt diriginte am utilizat o grilă de atribute considerate ca fiind pozitive (Fereastra Johari). Există și un corespondent cu atribute negative (Fereastra Nohari), chiar dacă unele dintre aceste atribute nu sunt în mod necesar defecte (de exemplu, *timiditatea* nu este neapărat un defect, desi poate provoca neplăceri persoanei în cauză). Am aplicat numai grila de atribute pozitive pentru accentuarea caracterului de colaborare și coeziune al activităților desfășurate în clasă, pentru dezvoltarea încrederii în calitățile proprii și pentru facilitarea identificării aspectelor care pun în valoare personalitatea individului și nu caracteristicile care nu sunt determinate.

S-a aplicat grila de attribute pozitive la clasa la care sunt dirijate astfel: fiecare cursant a identificat minimum 3 attribute din listă pentru fiecare coleg și a enunțat 5 caracteristici pozitive definitorii pentru propria persoană. Toate attributele identificate au fost consemnate, ulterior urmărindu-se frecvența acestora, ca și corespondența între attributele identificate de colegi despre un elev și cele enunțate de elevul respectiv.

competent	tolerant	adaptabil	îndrăzneț	curajos
calm	apropiat	vesel	isteț	complex
încrăzător	demn de încredere	respectabil	energic	extravertit
prietenos	altruist	fericit	ajută colegii	idealist
independent	ingenios	inteligent	întrovertit	prietenos
informat	logic	afectuos	matur	modest
dinamic	bun observator	organizat	răbdător	puternic
mulțumit de sine	tăcut	reflectează	relaxat	etic
sensibil	iscoditor	asertiv	se cunoaște pe sine	rațional
sentimental	rezervat	zăpăcit	spontan	înțelegător
tensionat	loial	afectuos	prevăzător	spiritual

Fereastra Johari (din Beganu, N., Nițan, M., adaptare după <http://kevan.org/johari>)

incompetent	intolerant	inflexibil	timid	temător
violent	distant	ursuz	puțin isteț	simplu
neîncrăzător	iresponsabil	vulgar	apatic	retras
ostil	egoist	nefericit	nu ajută colegii	cinic
are nevoie de ajutor	fără imaginație	fără haz	obraznic	dur
neștiutor	irațional	rece	copilăros	lăudăros
blazat	slab observator	neorganizat	nerăbdător	slab
jenat	zgomotos	distrat	panicat	neetic
insensibil	automulțumit	pasiv	încrăzut	priipit
imparțial	melodramatic	leneș	predictibil	aspru
distrat	neloial	rece	nesăbuit	fără umor

Fereastra Johari (din Beganu, N., Nițan, M., adaptare după <http://kevan.org/johari>)

Rezultate obținute și reflecții (aspecte pozitive, dificultăți întâmpinate).

Au fost identificate concluzii care, dincolo de faptul că pot fi utilizate în optimizarea dinamicii de grup, au rolul de a certifica utilizarea modelului Fereastra Johari ca exemplu de bună practică în educația școlară. Aceste concluzii sunt enunțate în cele ce urmează.

✚ Toți elevii conștientizează importanța certificării modelului ca fiind un exemplu de bună practică (modelul a fost prezentat și argumentat de profesor) și sunt motivați și dispuși în mod voluntar și natural să ofere informații atât despre sine, cât și despre ceilalți colegi.

✚ Nivelul de încredere între membrii clasei este relativ ridicat. Se constată o cunoaștere bună a colegilor, aspect datorat contactului permanent de mai mulți ani.

✚ Ponderea atributelor proprii enunțate, identificate și de cel puțin doi colegi este egală cu ponderea atributelor proprii care nu au fost denumite de altcineva (cca 25 % fiecare).

Număr parti- cipanți	Total atribute ale colegilor	Atribute identificate de un singur coleg	Atribute identificate de 2 colegi	Atribute identificate de 3 colegi	Atribute identificate de 4 colegi	Atribute identificate de 5 colegi
21	1260	234	471	288	209	58

Număr participanți	Total atribute proprii enunțate	Atribute proprii neidentificate de ceilalți colegi	Atribute proprii identificate și de un alt coleg	Atribute proprii identificate și de cel puțin 2 colegi
21	105	24	57	24

✚ Cea mai mare pondere o au atributele menționate de 2 colegi (mai mult de o treime), numărul acestor atribute scăzând pe măsura creșterii numărului de colegi care le menționează.

✚ Erorile care pot decurge din aplicarea modelului sunt menționarea nesinceră și tendențioasă a unor atribute, faptul că omul este o ființă subiectivă și poate dezvolta preferințe pentru unii colegi, imposibilitatea identificării unor atribute la membrii de tip ”broască țestoasă”, inutilitatea oferirii de feed-back către persoane care nu sunt și nu vor fi dispuși să-l accepte.

Metoda se poate aplica la orice număr de participanți; se preferă grupurile de mai mult de 10 persoane. Se poate desfășura în orice locație, se poate da și ca temă pentru acasă la elevi, preferându-se anonimatul. Sunt necesare grile de atribute, iar pentru aplicarea în sala de clasa se folosește tabla sau foi de flip-chart și markere. În prelucrarea statistică se va utiliza Windows Excel.

Studierea bibliografiei, aducerea la cunoștința elevilor a avantajelor acestei metode și a necesității abordării sincere și echidistante. Se va asigura un climat de încredere ce să favorizeze oferirea și solicitarea de feed-back, ca și acceptarea punctelor slabe proprii și a necesității ameliorării comportamentului în cadrul clasei. Se va ține cont și de faptul că unii elevi sunt predispuși să considere anumite concluzii ca un afront personal, fiind profund afectați mai ales atunci când atributele sunt acordate de mai mulți membri ai grupului. Se va evita oferirea unui feed-back ”violent” și se va încerca evidențierea rolului constructiv al acestui proces și al metodei în sine.

Bibliografie

Beganu, Nicu, Nițan Marcel, *Un model de feedback și autodezvăluire în instruire: fereastra Johari*, Școala de aplicație pentru Forțe Speciale, Buzău
 Cucos, Constantin (2006), *Pedagogie*. Editura Polirom, Iași
 Goleman, Daniel (2007), *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București
 Luft, Joseph (1969), *Of Human Interaction*. Palo Alto, CA: National Press Books.
 *** *Proiectarea curriculum-ului bazat pe competențe*, suport de curs, POSDRU 55659, 2011

Dificultăți gramaticale și lexicale în învățarea limbii franceze

Prof dr. Vasile BÎDILIȚĂ
Colegiul Tehnic „Traian Vuia” Oradea

Rezumat

Predarea limbii franceze pentru vorbitorii de limbă română implică o serie de dificultăți specifice de natură gramaticală și lexicală. Deși cele două limbi aparțin familiei romanice și prezintă numeroase similitudini structurale și lexicale, există diferențe semnificative care pot genera erori frecvente în procesul de învățare. Prezentul articol își propune să evidențieze câteva dintre principalele dificultăți întâmpinate de elevi în achiziția limbii franceze, precum utilizarea articolelor, acordul participiului trecut, sistemul timpurilor verbale și problema „falselor prietenii” lexicale. Abordarea este una didactică, ilustrată prin exemple și sugestii metodice utile profesorilor de limba franceză.

1. Introducere

Predarea limbii franceze ca limbă străină într-un context românofon prezintă o situație particulară, datorită apropierii genealogice dintre cele două limbi. Atât limba română, cât și limba franceză aparțin familiei limbilor romanice și împărtășesc numeroase elemente lexicale și structurale. Această apropiere poate facilita învățarea, însă, paradoxal, poate genera și anumite dificultăți specifice, determinate de fenomenul interferenței lingvistice.

Elevii tind adesea să transfere structuri din limba maternă în limba țintă, ceea ce conduce la erori gramaticale sau la utilizări lexicale improprii. Identificarea acestor dificultăți și abordarea lor sistematică în procesul didactic constituie o condiție importantă pentru eficiența predării limbii franceze. În cele ce urmează vor fi analizate câteva dintre cele mai frecvente dificultăți gramaticale și lexicale întâlnite în practica pedagogică.

2. Dificultăți gramaticale

Dificultăți legate de utilizarea articolelor

Un prim aspect problematic îl reprezintă utilizarea articolelor. Deși ambele limbi utilizează articole definite și nedefinite, modul de folosire al acestora diferă în anumite contexte. În limba franceză, articolul apare obligatoriu în numeroase situații în care limba română îl poate omite. De exemplu:

J'aime le café. Il aime la musique.

Elevii români tind uneori să omită articolul, influențați de structuri precum „Îmi place cafeaua” sau „Îi place muzica”, unde articolul nu este perceput ca element obligatoriu.

O altă dificultate apare în cazul **articolului partitiv**:

Je bois du lait. Elle mange de la soupe.

În limba română, această categorie nu există ca formă gramaticală distinctă, iar sensul este exprimat prin context. Din acest motiv, elevii pot produce construcții eronate sau pot evita folosirea partitivului. Din punct de vedere didactic, este utilă prezentarea articolelor în contexte comunicative concrete, însoțite de exerciții de contrast între română și franceză.

Acordul participiului trecut

Un alt domeniu frecvent problematic îl constituie **acordul participiului trecut**, mai ales în cazul timpurilor compuse formate cu verbul *avoir*.

Regula generală prevede că participiul trecut nu se acordă cu subiectul atunci când auxiliarul este *avoir*, dar se acordă cu complementul direct dacă acesta este plasat înaintea verbului:

Elle a mangé une pomme. La pomme qu'elle a mangée était délicieuse.

Pentru elevii români, această regulă poate fi dificil de aplicat, deoarece în limba română acordul participiului funcționează diferit și este mai puțin dependent de poziția complementului. În activitatea didactică, explicarea regulii trebuie însoțită de numeroase exemple și exerciții progresive, care să evidențieze rolul poziției complementului direct.

Sistemul timpurilor verbale

Sistemul verbal francez prezintă anumite particularități care pot genera dificultăți de învățare. Una dintre acestea este opoziția dintre **imparfait** și **passé composé**. De exemplu:

Quand j'étais petit, je jouais souvent dans le parc.

Hier, j'ai joué au football avec mes amis.

Elevii români au tendința să utilizeze un singur timp pentru a exprima acțiuni din trecut, fără a diferenția între acțiuni repetitive, descriptive sau punctuale. În acest caz, activitățile didactice bazate pe narațiuni și descrieri pot contribui la clarificarea valorilor semantice ale acestor timpuri.

Concordanța timpurilor

În limba română se utilizează frecvent construcții de genul: Știam că este bolnav. Mi-a spus că va veni în cel mai scurt timp. Concordanța timpurilor în fraza franceză prezintă o rigoare gramaticală și semantică evidente:

Je savais qu'il était malade. – Știam că era bolnav (în momentul în care știam era bolnav, acțiuni sau stări simultane).

Il m'a dit qu'il viendrait au plus vite possible. – Mi-a spus că ar veni (utilizarea condiționalului pentru acțiuni incerte, acțiune posterioară, asupra întâmplări căreia nu avem certitudine).

SI condițional

Aceste reguli nu există în limba română, ceea ce va pune elevii români în dificultate, întrucât din punct de vedere semantic, de data aceasta ar putea să considere contradictorie utilizarea unui anumit timp verbal. Exemple:

Si j'avais de l'argent, j'irais en vacances.

Je lui aurais rendu visite si j'avais su qu'il était de retour.

Profesorii pot ajuta elevii precizând că în subordonatele introduce prin SI verbele nu au –R în radical : *j'avais* în loc de *j'aurais*; *j'avais su* în loc de *j'aurais su*.

Utilizarea pronumelor

Sistemul pronumelor franceze reprezintă o altă sursă frecventă de dificultăți pentru elevii români. În special pronumele complement direct și indirect pot genera confuzii. De exemplu:

Je vois Marie → *Je la vois*

Je parle à Marie → *Je lui parle.*

În limba română, pronumele clitice au o distribuție diferită, iar poziția lor în raport cu verbul nu coincide întotdeauna cu cea din limba franceză. În plus, ordinea pronumelor în construcțiile cu mai multe complemente poate crea dificultăți suplimentare:

Je le lui donne.

Pentru depășirea acestor dificultăți, este recomandată utilizarea unor scheme structurale și exerciții de transformare.

Regimul prepozițional al verbelor

Un alt domeniu în care apar frecvent erori este utilizarea prepozițiilor. În multe cazuri, regimul prepozițional al verbelor franceze nu coincide cu cel al verbelor românești. De exemplu:

penser à quelque chose
décider de faire quelque chose
aider quelqu'un (fără prepoziție)

Elevii pot fi tentați să traducă literal structurile din limba română, ceea ce conduce la construcții incorecte. Din acest motiv, predarea verbelor împreună cu prepozițiile lor caracteristice este o strategie didactică eficientă.

3. Dificultăți lexicale și „falși prieteni”

Un aspect deosebit de important în învățarea limbii franceze îl reprezintă existența **falselor asemănări lexicale**, cunoscute sub denumirea de „falși prieteni”.

Acestea sunt cuvinte care seamănă formal în cele două limbi, dar au sensuri diferite.

Exemple frecvente includ:

actuellement – „în prezent”, nu „actualmente”
sensible – „sensibil”, dar în anumite contexte „delicat”
préservatif – „prezervativ”, nu „conservant”

Aceste asemănări pot genera confuzii semantice și utilizări greșite în comunicare.

O strategie eficientă în predare constă în prezentarea sistematică a unor liste de falși prieteni, însoțite de exemple contextualizate.

Polisemantismul unor cuvinte frecvente

O dificultate frecventă este determinată de **polisemia unor cuvinte franceze**, adică existența mai multor sensuri pentru același termen. Elevii vor memora doar sensul principal și îl vor folosi apoi în mod generalizat. Exemplu:

faire

faire un exercice – a face un exercițiu
faire attention – a fi atent
faire du sport – a practica sport
il fait froid – este frig

Verbul *faire* apare într-un număr foarte mare de expresii idiomatice, iar traducerea literală poate genera confuzii. Un alt exemplu este:

prendre

prendre le bus – a lua autobuzul
prendre une décision – a lua o decizie
prendre quelqu'un pour ami – a considera pe cineva prieten

În activitatea didactică este utilă prezentarea acestor verbe prin **grupuri de expresii uzuale**, nu doar prin traducere izolată.

Diferențe de registru lexical

În unele cazuri, elevii întâmpină dificultăți în **alegerea registrului adecvat al limbii** (formal, neutru sau familiar). În franceză, diferențele de registru pot fi mai marcate decât în română. Exemple:

voiture – termen neutru
bagnole – registru familiar
travailler – a lucra
bosser – a munci (registru familiar)

Elevii pot întâlni astfel de forme în filme, rețele sociale sau muzică și le pot utiliza în contexte nepotrivite. Prin urmare, profesorul ar trebui să semnaleze **nivelul de limbă al termenilor** atunci când introduce vocabular nou.

Diferențe în formarea derivatelor

Deși româna și franceza au un sistem derivativ asemănător, există situații în care **corespondențele nu sunt directe**. Exemplu:

information – informație

informatif – informativ

dar:

formation – formare

formateur – formator

Elevii pot produce uneori forme inexistente în franceză prin analogie cu româna. În acest sens, este utilă prezentarea vocabularului în **familii lexicale**.

Expresii idiomatice

Expresiile idiomatice constituie o altă sursă de dificultate lexicală. Exemple:

avoir le cafard – a fi deprimat

donner un coup de main – a da o mână de ajutor

tomber dans les pommes – a leșina

Traducerea literală nu permite deducerea sensului, ceea ce face necesară prezentarea acestor expresii în contexte comunicative autentice.

Concluzii

Analiza dificultăților gramaticale și lexicale în învățarea limbii franceze de către vorbitorii de română evidențiază importanța unei abordări didactice adaptate particularităților lingvistice ale elevilor.

Interferența dintre cele două limbi poate constitui atât un avantaj, cât și o sursă de erori. De aceea, profesorul trebuie să valorifice asemănările dintre română și franceză, dar și să evidențieze diferențele structurale relevante.

Prin utilizarea unor metode interactive, a exercițiilor contrastive și a exemplelor contextualizate, aceste dificultăți pot fi transformate în oportunități de aprofundare a competenței lingvistice și comunicative.

Bibliografie

Cuq, J.-P., & Gruca, I. (2005). *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*. Grenoble: Presses Universitaires de Grenoble.

Grevisse, M., & Goosse, A. (2016). *Le Bon Usage*. Bruxelles: De Boeck Supérieur.

Riegel, M., Pellat, J.-C., & Rioul, R. (2018). *Grammaire méthodique du français*. Paris: PUF.

Tagliante, C. (2006). *La classe de langue*. Paris: CLE International.

**Relații între membrii consiliului clasei.
Dificultăți de comunicare și diferențe de abordare a rolului propriu**

**Prof dr. Vasile BÎDILIȚĂ
Colegiul Tehnic „Traian Vuia” Oradea**

Rezumat. Consiliul clasei reprezintă una dintre cele mai importante structuri de colaborare din cadrul unității de învățământ, reunind actori educaționali cu roluri și perspective diferite și complementare: dirigintele, profesorii clasei, reprezentantul părinților și reprezentantul elevilor. Calitatea relațiilor dintre aceștia influențează în mod direct climatul educațional, performanța școlară și dezvoltarea socio-emoțională a elevilor. Articolul de față analizează dinamica relațiilor din cadrul consiliului clasei, evidențiază dificultățile de comunicare și diferențele de abordare a rolurilor proprii și propune direcții de optimizare a colaborării.

1. Consiliul clasei – cadru instituțional și funcțional

Consiliul clasei funcționează ca un mecanism de coordonare pedagogică și decizională la nivel micro, având rolul de a analiza situația școlară și comportamentală a elevilor, de a identifica problemele apărute și de a propune măsuri educative adecvate. Din perspectiva managementului educațional, acesta este un spațiu al dialogului profesional și al parteneriatului educațional. În acest cadru, fiecare membru are un rol bine definit:

Dirigintele – coordonator al clasei, mediator și facilitator al comunicării;

Profesorii clasei – specialiști în domeniile lor, responsabili de evaluarea și progresul academic;

Reprezentantul părinților – liant între familie și școală;

Reprezentantul elevilor – vocea colectivului de elevi, purtător al nevoilor și preocupărilor acestora.

Diversitatea acestor roluri generează atât oportunități de colaborare, cât și potențiale tensiuni.

2. Roluri și responsabilități: convergențe și diferențe de perspectivă

Dirigintele – coordonator și mediator. Acesta ocupă o poziție centrală în cadrul consiliului clasei. El are responsabilitatea de a integra informațiile oferite de profesorii disciplinei, de a menține legătura cu familia și de a susține dezvoltarea personală a elevilor. În practică, dirigintele se confruntă adesea cu provocarea echilibrării intereselor diferite: exigențele academice ale profesorilor, așteptările părinților și nevoile emoționale ale elevilor. Rolul său depășește dimensiunea administrativă, implicând competențe de comunicare, negociere și leadership educațional.

Profesorii clasei – specialiști și evaluatori, contribuie la consiliul clasei prin perspectiva lor disciplinară. Accentul este pus, de regulă, pe performanța școlară, respectarea regulamentului și atingerea obiectivelor curriculare. Dificultățile apar atunci când abordarea strict academică intră în conflict cu dimensiunea socio-emoțională a elevului. De exemplu, un profesor poate interpreta rezultatele slabe exclusiv prin prisma lipsei de efort, în timp ce dirigintele sau părintele poate identifica factori externi (probleme familiale, anxietate, dificultăți de adaptare).

Reprezentantul părinților – partener sau contestatar? Reprezentantul părinților are rolul de a transmite preocupările familiei și de a susține colaborarea școală-familie. Totuși, diferențele de statut și de limbaj profesional pot genera bariere de comunicare. Uneori, părinții pot percepe deciziile cadrelor didactice ca fiind prea rigide sau insuficient explicate. În alte situații, profesorii pot interpreta intervențiile părinților drept presiuni sau contestări ale autorității profesionale. Lipsa unei comunicări clare și transparente amplifică aceste tensiuni.

Reprezentantul elevilor – vocea beneficiarului direct. Prezența reprezentantului elevilor în consiliul clasei reflectă principiul participării democratice. Elevul aduce în discuție aspecte legate de climatul clasei, dificultăți de învățare, relații interpersonale sau percepții asupra

evaluării. Cu toate acestea, diferența de vârstă și de statut poate inhiba exprimarea autentică. Elevii pot evita formularea unor opinii critice de teama sancțiunilor sau a etichetării. În plus, adulții pot minimaliza uneori punctul de vedere al elevului, considerându-l insuficient fundamentat.

3. Dificultăți de comunicare în cadrul consiliului clasei

Diferențe de limbaj și cultură profesională. Cadrele didactice utilizează un limbaj specific pedagogic, bazat pe termeni precum „competențe”, „obiective operaționale”, „evaluare sumativă”. Părinții și elevii pot percepe acest limbaj ca fiind tehnic și dificil de înțeles. Lipsa adaptării discursului la interlocutor generează neclarități și interpretări eronate.

Divergențe de valori și așteptări. Profesorii pot pune accent pe disciplină și performanță, părinții pe bunăstarea emoțională, iar elevii pe echitate și relații pozitive. Atunci când aceste valori nu sunt discutate deschis, apar conflicte latente. De exemplu, aplicarea unei sancțiuni disciplinare poate fi considerată necesară de profesori, dar disproporționată de părinți sau elevi.

Comunicarea defensivă și lipsa feedbackului constructiv. În situații tensionate, participanții pot adopta o atitudine defensivă: justificări excesive, minimalizarea problemei sau transferul responsabilității. Lipsa unui feedback constructiv reduce eficiența consiliului clasei și afectează încrederea reciprocă.

4. Diferențe de abordare a rolurilor proprii

Un alt factor generator de dificultăți îl reprezintă interpretarea diferită a propriului rol. Astfel, dirigintele poate percepe rolul său ca fiind predominant administrativ, limitând implicarea în medierea conflictelor. Pe de altă parte, profesorii pot considera că responsabilitatea principală pentru comportamentul elevului revine familiei. Aceasta din urmă ar putea transfera integral responsabilitatea educației către școală, în timp ce elevii pot înțelege reprezentarea ca pe un rol formal, fără implicare reală. Aceste percepții fragmentate diminuează coerența acțiunilor educative.

5. Direcții de optimizare a relațiilor în consiliul clasei

Pentru a depăși dificultățile menționate, sunt necesare strategii concrete, precum:

Clarificarea rolurilor și a așteptărilor – Stabilirea explicită a responsabilităților fiecărui membru și discutarea așteptărilor reciproce contribuie la prevenirea conflictelor.

Promovarea comunicării asertive – Formarea cadrelor didactice în domeniul comunicării asertive și al managementului conflictelor poate îmbunătăți calitatea dialogului. Exprimarea opiniilor într-un mod respectuos și orientat spre soluții este esențială.

Implicarea reală a elevilor – Crearea unui climat de siguranță psihologică permite elevilor să își exprime opiniile fără teama de repercusiuni. Ascultarea activă și validarea perspectivelor acestora consolidează parteneriatul educațional.

Consolidarea parteneriatului școală–familie – Transparența decizională, întâlnirile periodice și utilizarea unor canale clare de comunicare (platforme digitale, ședințe tematice) pot reduce suspiciunile și pot întări încrederea reciprocă.

6. Descrierea unor situații concrete și a soluțiilor identificate

În practica didactică proprie ne-am confruntat cu o serie de dificultăți concrete pe care le exemplificăm mai jos.

Manifestarea duplicitară a unui profesor din consiliul clasei. Acesta a dezvoltat o vizibilă relație de prietenie și apropiere cu elevii clasei, din rațiuni care pot fi legate de generarea unei percepții favorabile din partea acestora din urmă, facilitarea procesului didactic în timpul orelor la disciplina predată, minimalizarea rolului personajului negativ prin aplicarea unor sancțiuni și chiar transmiterea unor norme obligatorii. În același timp, față de profesorul diriginte, profesorul în cauză transmitea în mod frecvent observații orale legate de

comportamentul unor elevi, invitații spontane la ore pentru situații neprevăzute, solicitări mascate de gestionare a unei crize apărute în timpul orei proprii.

Absența eventuală din unitatea de învățământ a dirigintelui în momentul unei astfel de solicitări este favorabilă menținerii acestui tip de comportament, întrucât, la revenirea la școală, acesta este informat că situația a fost detensionată, relația de prietenie profesor-elevi a fost restabilită, procesul educațional se desfășoară în cadru optim. În acest mod, dirigințele rămâne cu o listă de consistentă de solicitări verbale sau telefonice pe care nu are șansa să le medieze și rezolve (personajul negativ), timp în care profesorul dovedește tact pedagogic și menține o relație bună cu elevii (personajul pozitiv).

Această situație, în aparență dificil de crezut, s-a manifestat în mod repetat de-a lungul timpului, la generații diferite de elevi. Cadrul legislativ actual, chiar dacă are anumite neajunsuri și generează birocratiza excesivă, vine în sprijinul rezolvării mai ușoare a acesteia: profesorul de la clasă poate decide singur dacă o situație conflictuală este superficială și poate fi gestionată pe loc, sau aceasta este mai serioasă ori repetată și pentru soluționare trebuie implicat profesorul diriginte, consiliul clasei și alți factori decidenți. În acest ultim caz, profesorul va completa un document de constatare ce se va discuta și analiza în ședință, se vor identifica soluții, se vor propune acțiuni și, după caz, sancțiuni. Toate acestea transformă profesorul în personaj negativ, acesta nu doar că nu mai dovedește tactul pedagogic necesar, dar devine „pârâcios”, riscând să nu mai fie preferatul elevilor clasei respective.

Comportament exagerat al reprezentantului elevilor. Acesta este uneori șeful/președintele clasei, respectiv titularul în organizația de reprezentare (Consiliul Școlar al Elevilor). Dacă se sprijină și pe un temperament adecvat, dublat de un comportament încurajat și dezvoltat în familie și școala anterioară, în baza abilităților intelectuale și emoționale proprii, elevul în cauză va fi încurajat în cadrul structurii de reprezentare să participe la o „vânătoare de vrăjitoare” inițiată din prejudecata și mai puțin convingerea că elevii și profesorii se află de o parte și de cealaltă a baricadei și nu, așa cum ar trebui, că poartă o luptă colaborativă cu devenirea lor ca adulți integrați într-o societate în transformare.

În acest mod, reprezentatul elevilor este tentat să acuze faptul că la nivelul clasei nu se face nimic în folosul elevilor, deși orice demers este, realmente, doar în folosul acestora, ca actori beneficiari. Poate apărea confuzie între libertatea de exprimare a opiniei, de selecție a unor conținuturi școlare, proiecte și activități extracurriculare (pe de o parte) și capacitatea de a decide univoc asupra parcursului școlar propriu, ignorând faptul că acesta reprezintă un proces complex, de durată, fundamentat la nivel național, cu consultarea organizațiilor de părinți și elevi, adaptat și personalizat în unitatea de învățământ și ameliorat pe toată durata școlarității.

Și în această situație, rezolvarea poate fi evocarea unor articole din documentul legislativ propriu (Statutul elevului), secțiunea de drepturi și îndatoriri, respectiv obligații, precum și conștientizarea din ambele perspective, că fiecare se definește prin existența celuilalt: profesorul diriginte prin existența formațiunii de elevi (clasă), iar elevul prin responsabilitatea sa de a fi integrat unei formațiuni de studiu, de a participa la cursuri și alte activități, de a cunoaște și respecta normele regulamentelor școlare în vigoare.

Poziția extremă a profesorului diriginte. Aceasta poate îmbrăca mai multe forme, din care exemplificăm două. Dirigințele poate conștientiza responsabilitatea proprie, accentuată de profesorii din consiliul clasei, aflați în contact direct, dar limitat a durată, cu elevii clasei, de direcțiunea școlii, tentată uneori să apeleze la stereotipuri simpliste precum „cum e dirigințele, așa e clasa”, de părinții care au așteptări mari și diferite, inclusiv de mediere. În concluzie, dirigințele riscă să devină foarte exigent cu proprii elevi, căutând în permanență respectarea normelor, ceea ce generează rigiditatea și inflexibilitate și poate conduce la o relație distantă, administrativă sau chiar strict punitivă. Elevii vor avea deschisă calea spre identificarea unuia sau mai multor profesori către care să se destăinuie, chiar dacă, așa cum am menționat anterior,

contactul cu aceștia este limitat în timp, iar responsabilitatea acestora din urmă are valențe predominant instructive și mai puțin pedagogice sau administrative.

În cealaltă extremă, profesorul diriginte va monopoliza relația cu elevii săi, el va fi singurul care îi apără, care intervine, care îi susține necondiționat (deci fără a le cere nimic în schimb!). prin urmare, riscul este ca acești elevi să asculte doar de sfaturile și autoritatea dirigintelui, ignorând abordarea celorlalți profesori de la clasă și generând tensiuni în timpul activităților didactice moderate de aceștia din urmă.

Și într-un caz, și în celălalt, accentuăm faptul că acestea sunt poziții extreme, că este imperios necesar să fie evitate. Soluția este un tact pedagogic proeminent, un simț al măsurii bine dezvoltat, respect reciproc între diriginte și profesorii clasei și stabilirea unei poziții comune, echilibrate, manifestate și transmise elevilor doar ulterior, după fundamentare. În acest fel, elevii vor ști că există limite clare, că libertatea proprie nu o poate îngrădi pe a celorlalți, inclusiv profesori, că abordarea este unică și toți actorii educaționali le sunt prieteni în egală măsură, indiferent că le sunt diriginte sau doar profesor la clasă.

Tipologia părintelui reprezentant este diversă. Acesta poate fi în permanență ocupat, participând sporadic și doar formal la întâlnirile organizației de la nivelul școlii (Consiliul Reprezentativ al Părinților), uneori lipsind și de la ședințele cu părinții. Contribuția acestuia la binele comun al clasei este nesemnificativă și trebuie să fie limitată în timp, acesta fiind înlocuit în mod regulamentar. Dimpotrivă, există părinți formați în situații informale, în era informației și a comunicațiilor, licențiați fără diplomă, absolvenți ai „școlii vieții”, care nu doar că vor ști întotdeauna ce este mai bine atât pentru propriul copil, cât și pentru colegii acestuia, dar vor monopoliza discuția și vor minimaliza importanța opiniilor care nu le aparțin. Uneori pot părea activi și vor iniția proiecte notabile, dar, fără o fundamentare clară și fără a ține cont inițiativele precedente și de cadrul legislativ actual, se vor lovi adesea de inerția semenilor și vor abandona.

În ambele situații, comunicarea poate fi dificilă, și nu din cauza registrelor de limbă diferite și nici a jargonului profesional practicat, ci, mai ales, pentru că părinții ce dovedesc unul din aceste două comportamente manifestă toleranță redusă la schimbare, o înțelegere deficitară a rolului fiecăruia și o practică redusă a comunicării asertive. Perseverența în comunicare și flexibilitatea riguroasă din partea profesorului diriginte pot fi o soluție la problemă.

Concluzii

Relațiile dintre membrii consiliului clasei reflectă complexitatea procesului educațional contemporan. Diferențele de statut, perspectivă și rol pot genera dificultăți de comunicare, însă, gestionate adecvat, acestea devin resurse pentru dezvoltare.

Consiliul clasei nu trebuie privit doar ca un for administrativ, ci ca un spațiu al dialogului autentic și al responsabilității partajate. Echilibrul dintre autoritate și empatie, dintre exigență și sprijin, reprezintă fundamentul unui parteneriat educațional funcțional. În măsura în care fiecare membru își asumă rolul în mod conștient și colaborativ, consiliul clasei devine un instrument esențial pentru crearea unui climat școlar pozitiv și pentru susținerea succesului fiecărui elev.

Bibliografie selectivă

- Cucoș, Constantin (2006). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Ezechil, Liliana (2002). *Comunicarea educațională*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Iucu, Romița B. (2006). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.
- Joița, Elena (2003). *Pedagogie și elemente de psihologie școlară*. Craiova: Editura Universitaria.
- Neacșu, Ioan (2010). *Instruire și învățare. Teorii, modele, strategii*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Pânișoară, Ion-Ovidiu (2015). *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom.
- *** *Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023*, Monitorul Oficial al României.

Technology in education

prof. Bilitz Veronica-
Colegiul Național "Nicolae Iorga, Brăila

Media in the classroom is more than a challenge. Students and teachers should be able to use in their classrooms different media through different technologies. Media provide teachers and students with creative and practical ideas. They enable teachers to meet various needs and interests of their students. They also provide students with a lot of language practice through activities using newspapers, magazines, radio, TV, movies, books, Internet, etc, and tasks which develop reading, writing, speaking and listening skills. They entertain students and encourage reading English in general, both inside and outside the classroom, promoting extensive reading by giving the students the confidence, the motivation and the ability to continue their reading outside the classroom. Media "inform, amuse, startle, anger, entertain, thrill, but very seldom leave anyone untouched". (Biagy, 1996) Bearing in mind all these features and positive input of Media in Education I thought to undertake this study to give my modest contribution to the enhancement of teaching and learning English.

The need to re-view and re-conceptualize visual literacy (VL) within the 21st century's digital landscape, complementary mindset, and skills has become more than critical. Some researchers even go as far as advocating for an emerging Digital Visual Literacy (DVL) concept (and discipline), defined as the ability "both to create and understand certain types of information, in this case visual information created with a computer" (Spalter & VanDam, 2008, p. 94). Asserting that, despite certain overlaps in both theory and practice, DVL qualitatively differs from other literacies (e.g. multimedia literacy or screen literacy) because of its focus on the visual, Spalter and van- Dam (2008) further describe DVL as the ability to:

- Critically evaluate digital visual materials (two-dimensional, three-dimensional (3D), static, and moving).
- Make decisions on the basis of digital visual representations of data and ideas.
- Use computers to create effective visual communications

The learning outcomes state that students will be able to:

- Identify their learning styles.
- Comprehend the meaning of VL in the context of information literacy.
- Create graphic representations of data, information, knowledge, and wisdom (charts, maps, concept maps, & storyboards).
- Use digital camera, iMovie, or equivalent, and other presentation and multimedia software to create a short movie.
- Provide classmates with constructive face-to face and online feedback.

It has been almost ten years that the following questions have always been in my mind:

1. How can Media help my students speak more?
2. How can classroom Media presentations help my students speak freely?

3. How can I help my students not to forget what they learn through Media?
4. How can we exploit a piece of learning material offered by various Media?

Here are some findings and answers to the questions:

1. Media provide huge information, they motivate students to speak and help them integrate listening, reading, talking and writing skills, through various kinds of activities.
2. A clear example are Power Point presentations which help students speak freely, eye contact, organize ideas. Through Media Presentations there is more communication and collaboration among students, while working with the pages of a book is more individual, less collaborative and less interactive.
3. We can exploit a piece of learning materials offered by various Media in several different ways through: analysing a text in the book, reading and generating ideas from a text in the newspaper or magazine, watching and discussing a TV program or a movie, classroom presentations, exercises and activities using various kinds of Media, pair and group work, reconstructing the text based on the above information brought from different Media, engaging students in useful writing and revision activities, etc.

Children can learn to make out a great deal in the field of vision. What we select and look at in this field of vision is what for the individual becomes reality. They can learn that reality is governed by our visual literacy. Children can learn that whatever we make of it, we are inclined to make it what we want it to be. We are not only bringing to the field of vision what we already know and are, but we are also selecting just what of that field we want to look at, and while we are looking at it, tending to make it just what we want it to be (1976, pp. 32-3).

The need for VL training has become more than understandable and self-evident. Some years ago, VL skills were considered as students' future needs. Today, that future is our present: The communication and information revolution has brought about a rather imperialistic in nature, visual culture. Those "future" needs are already here, undoubtedly imperative; moreover, they cannot be fulfilled solely on what the verbal-oriented, left brained schooling and society has to offer (Pink, 2006). For instance, it is more than obvious that the way the mind is conditioned to think in the verbal-oriented, left-brained school which has systematically promoted linear, logical, recall-based thinking, has failed to address the full potential of such important skills as creative thinking and problem solving. Thus, educators have to face the demand for VL training more rigorously than in the past. They have to start taking systematic steps towards the direction of introducing the life-skill of VL to their teaching. Let us also highlight the importance of changing the current perception as to what learning is, and of what it should be composed. Although VL is without doubt capable of addressing efficiently and effectively most current learning issues, VL training will not assume the position it deserves unless a more holistic view of learning is adopted. Educators need to recognize that all teaching and learning experiences involve communication and that communication cannot any longer be limited to spoken or written word. In other words, "there is more to read in our society than just print" (Considine, 1987, p. 640). This leads us to an expanded and inclusive view of the very notion of literacy which, combining verbal and visual text via a constantly evolving array of new technologies, results in what Kress (2003) advances as multimodality, or multiple modes of representation, and Gee refers to as "multimodal principle," that is, "meaning and knowledge are built up through various modalities (images, texts, symbols, interactions, abstract design, sound, etc.), not just words" (2004, p. 210).

Ausburn and Ausburn's (1978, p. 295) list of potential benefits of developing VL are just as pertinent in the 21st century:

- Increase in all kinds of verbal skills;
- Improved self-expression and ordering of ideas;
- Increase in student motivation and interest in subjects of all types and at all levels;
- “Reaching” students not being reached in traditional ways. Students such as the educationally disadvantaged, the truant, the socially underprivileged, the emotionally disturbed, the intellectually handicapped but also the gifted, the ethnic and bilinguals, the dyslexic, the deaf, those with speech pathology problems- all respond and have been helped in terms of both interest and achievement;
- Improved image of self and relationship to the world;
- Improved self-reliance, independence, and confidence.

Bibliography

Banerjee, Bhaswar et al. (2003), ‘Impact of Television and Movies on English Teaching and Learning’, *International Journal of English Learning and Teaching Skills*, Vol. 3, No. 1, pp. 1795-1817

Bleed, Ron (August 2005), *Visual literacy in Higher Education*, Educause Learning Initiative, <https://kenanaonline.com/files/0010/10184/4.pdf>

Gattegno, Caleb (1987), *The science of education, educational solutions worldwide*, Educational Solutions Inc.

Nguyen, Thi Thu Huyen (2013), *Bringing the real world to the classroom with the use of movies*, Faculty of Business English, Foreign Trade University, Hanoi

DREPTUL LA EDUCAȚIE- O PROVOCARE A ZILELOR NOASTRE

PROF. ÎNV. PRIMAR BÎNDAC EMILIA-DANIELA

ȘCOALA PROFESIONALĂ, COMUNA BĂLȚEȘTI, PRAHOVA

Educația este unul dintre fenomenele care a apărut o dată cu societatea umană. „Omul nu poate deveni om decât prin educație”- afirma Kant. Educația formează personalități care se adaptează ușor la nou, creative și responsabile.

Consider că unul dintre elementele definitorii ale societății contemporane este schimbarea. În societatea contemporană este nevoie de o educație centrată pe valorile autentice, o adevărată provocare pentru cadre didactice, elevi și părinți. Documentele de drept internațional recomandă tuturor statelor să asigure accesul la toate nivelurile de învățământ, accesul la educația formală (instituționalizată), nonformală (complementară instituțiilor de învățământ), informală (prin instituțiile de cultură, accesul la informare, la pregătire și perfecționare profesională, accesul la cultură).

Adunarea Generală ONU adoptă *Declarația Drepturilor Copilului*, care prevede următoarele: „Copilul are dreptul la educație gratuită și obligatorie la un nivel elementar care să contribuie la cultura generală și să-i permită, în condiții de egalitate a șanselor, să-și dezvolte capacitățile, judecata, responsabilitatea morală și socială, pentru a deveni util societății; această responsabilitate o au în primul rând părinții, este necesar a se acorda toate înlesnirile pentru joc și activități recreative orientate spre atingerea scopurilor educative“. *Convenția privitoare la Drepturile Copilului*, adoptată de Adunarea Generală ONU, la 20 noiembrie 1989, ratificată de România în anul 1990, prevede în articolele 28 și 29, dreptul la educație al copilului.

În România, dreptul la educație este un drept constituțional – articolul 32 din Constituție consfințește dreptul la învățătură: „**Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare. Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română. În condițiile legii, învățământul se poate desfășura și într-o limbă de circulație internațională. Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța în limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.**

Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii. Statul acordă burse sociale de studii copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate și celor instituționalizați, potrivit legii. Învățământul de toate gradele se desfășoară în unități de stat, particulare și confesionale, în condițiile legii. Autonomia universitară este garantată. Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit credințelor specifice fiecărui cult “.

Statul promovează principiile învățământului democratic și garantează dreptul la educație diferențiată, pe baza pluralismului educațional, promovează principiile educației permanente – art. 3. Finalitatea învățământului este formarea personalității umane și este formulată în articolul 4 – „Educația și formarea profesională a copiilor, a tinerilor și a adulților au ca finalitate principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de

cunoștințe, deprinderi/abilități și aptitudini, necesare ” pentru: *împlinirea și dezvoltarea personală*, prin realizarea propriilor obiective în viață, conform intereselor și aspirațiilor fiecăruia și dorinței de a învăța pe tot parcursul vieții; *integrarea socială* și participarea cetățenească activă în societate; *ocuparea unui loc de muncă* și participarea la funcționarea și dezvoltarea unei economii durabile; *formarea unei concepții de viață*, bazate pe valorile umaniste și științifice, pe cultura națională și universală și pe stimularea dialogului intercultural;

Ziua internațională a Educației este celebrată anual pe 5 octombrie, începând cu anul 1994, în întreaga lume, pentru a aminti de importanta rolului educației. Instituțiile, organizațiile sociale, comunitățile umane, dar și fiecare om, în numeroase contexte de viață, individuale și colective, ilustrează eficiența sau punctele slabe ale educației în fața unor rezultate în activități care duc la satisfacții sau insatisfacții, la succes sau insucces. Statisticile oficiale confirmă că fenomenele de abandon școlar sau de părăsire timpurie a școlii sunt din ce în ce mai prezente, în special în mediul rural.

În ultimii ani, ne confruntăm cu o problemă gravă – absenteismul – ce duce la abandonul școlar, implicit la eșecul școlar. Elevii, care acumulează un număr mare de absențe nemotivate locuiesc la distanțe mari față de școală, provin din familii de rromi, sunt reținuți de familii la treburile gospodărești sau provin din familii cu mulți copii și cu posibilități materiale reduse, unele dezorganizate. Numărul mare de absențe duce la imposibilitatea încheierii situației școlare, a promovării care atrag după ele repetenția și abandonul școlar mai apoi. Prin implementarea unui plan de intervenție se va urmări prevenirea și diminuarea abandonului școlar al elevilor prin reducerea absenteismului. Astfel, grupul cărui i se adresează planul va deveni grup de inițiativă ce va identifica elevii care renunță la educație, se va implica în rezolvarea problemelor, vor menține legătura dintre părinți – clasă – școală, printr-o nouă formă de comunicare. Cunoașterea mediului familial prin chestionare, interviuri sau anchete sociale este foarte importantă pentru elaborarea strategiilor didactice care să asigure reușita socială și pentru a îndepărta factorii de risc care influențează negativ educația elevilor. Astfel, școala va iniția parteneriate cu Primăria, biserica, agenți economici și organizații non-guvernamentale. Elevii care manifestă un comportament defectuos trăiesc într-un mediu familial destructurat, cu dificultăți materiale, neglijanță parentală, provin din familii dezorganizate și care nu le pot oferi suportul necesar pentru asimilarea materiei școlare. Este necesar să se inițieze programe centrate pe parteneriatul cu părinții, organizarea de întâlniri între părinți, asistenți școlari și cadre didactice, cu teme despre rolul educației.

STUDIU DE CAZ

Am ales acest caz fiind convinsă că situația acestui elev se poate ameliora și pot preveni abandonul școlar, cauzat în mare parte de condițiile de mediu familial și lipsa totală de interes a familiei față de școală.

PREZENTAREA SITUAȚIEI: B.V. este elev în clasa a VI-a, la o școală din mediul rural. Are un comportament inadecvat la școală (violență verbală, arată opoziție față de sarcinile primite, nu frecventează cursurile), comportament introvertit față de colegi. Este un elev cu probleme de comportament, refuză să îndeplinească cerințele școlare din incapacitatea de a

finaliza o activitate intelectuală singur. Situația familială este una precară, locuiește alături de cei doi frați mai mici și mama sa (tatăl a abandonat familia). Trăiesc din ajutor social. Mama elevului nu este cooperantă și interesată să cunoască posibilitățile de a progresa ale copilului. Nu participă la ședințele cu părinții. Nu se interesează niciodată de situația copilului. Elevul este obligat să muncească alături de mama sa în sat, lipsind de la școală și acumulând un număr mare de absențe

OBIECTIVE:

- Determinarea cauzelor acestei situații
- Eliminarea acestor cauze
- Elaborarea unui proiect educațional de intervenție care să remedieze situația și să se prevină abandonul școlar ;
- Conștientizarea importanței educației în formarea personalității
- Stimularea motivației învățării prin atragerea la activități extrașcolare
- Identificarea, procurarea și utilizarea fondurilor din sponsorizări pentru susținerea unor cheltuieli materiale ale elevilor problemă (Primăria locală , agenți economici, Parohia din satul P.V).

STRATEGII DE INTERVENȚIE: Pentru a rezolva situația existentă și pentru a putea acționa, strategia pe care am aplicat-o a fost ca mai întâi să realizez o cunoaștere deplină a elevului. Am intervenit prin: dezvoltarea relațiilor de colegialitate -colegii încep să îl încurajeze și să îl ajute la efectuarea unor sarcini, încurajarea chiar și pentru performanțe minime, consilierea permanentă, ajutarea în efectuarea temelor și pregătirea și susținerea Evaluărilor Naționale.

CONCLUZIILE INTERVENȚIEI: Mama elevului a participat la ședințe de consiliere școlară. Am reușit să-i câștig încrederea și să îi determin să colaboreze cu toate cadrele didactice pentru a recupera întârzierile/ lacunele .

Educația copiilor și a tinerilor este o misiune delicată la care trebuie să participe cu eforturi susținute atât școala, cât și familia; cu alte cuvinte, educația se formează într-un mediu mai puțin formal cum este familia, iar apoi se continuă în mediul instituționalizat cum este școala . Un concept greșit despre educație este că responsabilitatea în educație revine în mod exclusiv școlii. Nimic mai greșit. Școala echipează cu cunoștințe teoretice, transmite informații în formă ordonată și structurată, dar niciodată nu poate înlocui rolul părintelui. Educația se formează în primul rând în căldura și încrederea din familie. Aici copilul învață să spună adevărul, să fie cinstit, să aprecieze frumosul, să respecte munca și să se achite de responsabilități. Procesul educației necesită răbdare, atenție și perseverență. Un profesor trebuie să le stârnească curiozitatea copiilor. Să se facă plăcut. Să fie îndrăgit de elevi. Dacă îndeplinește aceste imperative, respectul celor mai mici vine în mod firesc. Elevul trebuie să aibă curajul opiniei sale, să aibă curajul să emită judecăți de valoare, să-ți abordeze dascălul în orice problemă școlară sau de viață care apare ,să fie ascultat si ajutat să găsească rezolvări pentru situațiile dificile în care se află.

Este adevărat că o educație de calitate se poate face numai într-o școală cu profesori extrem de bine pregătiți,din punct de vedere al cunoștințelor transmise , o școală în care părinții sunt implicați în serviciul de educație de calitate oferit de școală.Educația are un caracter

necesar, obiectiv si permanent. Aceasta înseamnă, pe de o parte, că educația este o componentă necesară, obiectivă si permanentă a dezvoltării societății. Astfel, nu se poate gândi societate si dezvoltare socială fara educație.

Beneficiile asigurării calității în învățământul preuniversitar pentru elevi sunt următoarele: centrarea pe elev a procesului de predare – învățare; egalitatea șanselor; buna informare privind oferta de formare; responsabilizarea privind propria evoluție academică și profesională; asigurarea unui program de învățare care să corespundă așteptărilor sale.

BIBLIOGRAFIE:

- Constituția României
- Legea Educației Naționale nr.1 din 2011
- Convenția privitoare la Drepturile Copilului
- Joița, E., 2003, Pedagogie și elemente de psihologie școlară, Editura Arves, Craiova.
- Toader, A.D., 1995, Psihologia schimbării și educația. Polarități și accente ale procesului educațional, EDP, București
- Cucoș, C., 1998, Psihopedagogie, Editura Polirom, Iași

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Birtar Diana-Claudia

Liceul Teoretic “Lucian Blaga”, Cluj-Napoca

Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, educația joacă un rol esențial în pregătirea noilor generații pentru provocările viitorului. Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală nu mai reprezintă opțiuni, ci necesități fundamentale pentru dezvoltarea sustenabilă a societății. Tehnologia influențează profund modul în care învățăm, predăm și evaluăm, oferind oportunități noi pentru un sistem educațional mai accesibil, mai eficient și mai adaptat nevoilor actuale

Activitatea didactică eficientă implică planificare riguroasă, organizare coerentă și o permanentă evaluare a rezultatelor. Un management educațional performant presupune colaborarea între cadrele didactice, deschiderea către formare continuă și flexibilitate în adaptarea metodelor la nevoile elevilor. Astfel, directorul și echipa managerială trebuie să asigure un climat organizațional bazat pe încredere, comunicare deschisă și motivație profesională. În acest sens, implementarea unor instrumente moderne de planificare – platforme digitale comune, aplicații pentru gestionarea orarului, cataloage electronice și instrumente de analiză a progresului – contribuie semnificativ la eficientizarea procesului educațional.

Digitalizarea educației nu mai este o opțiune, ci o necesitate. Platformele educaționale online, aplicațiile interactive și resursele multimedia sprijină formarea competențelor secolului XXI – gândire critică, creativitate, comunicare și colaborare. Cadrele didactice pot utiliza instrumente precum Google Classroom, Microsoft Teams, Kahoot, Edmodo sau Canva pentru a crea lecții atractive și personalizate. De asemenea, evaluarea digitală și feedbackul instant contribuie la o învățare mai eficientă și mai motivantă. Rolul profesorului se transformă din autoritate absolută în ghid al învățării, iar elevul devine participant activ într-un proces educațional centrat pe nevoile și ritmul propriu de dezvoltare.

Inteligența artificială (AI) aduce o nouă dimensiune în procesul educațional, oferind posibilitatea personalizării învățării și automatizării unor activități administrative. Aplicațiile bazate pe AI pot analiza progresul elevilor, pot sugera strategii de predare adaptate și pot facilita identificarea nevoilor individuale de sprijin.

Instrumente precum ChatGPT, platformele de traducere, de generare de resurse educaționale sau asistenții virtuali pot deveni parteneri ai profesorilor, economisind timp și oferind resurse diversificate. Totuși, utilizarea responsabilă a acestor tehnologii presupune o formare continuă a cadrelor didactice, o etică profesională solidă și o atitudine critică față de sursele și acuratețea informațiilor.

Ecosistemul educațional cuprinde totalitatea actorilor implicați în procesul de învățare: elevi, profesori, instituții de învățământ, părinți, autorități și mediul economic. Modernizarea acestuia presupune actualizarea metodelor de predare, a curriculei, a infrastructurii și a

competențelor cadrelor didactice, astfel încât educația să fie relevantă pentru realitățile secolului XXI.

Un sistem educațional modern pune accent pe gândirea critică, creativitate, colaborare și competențe digitale, depășind modelul tradițional bazat exclusiv pe memorare și reproducerea informației.

Transformarea digitală în educație presupune integrarea tehnologiilor digitale în toate aspectele procesului educațional. Platformele de e-learning, manualele digitale, inteligența artificială, realitatea virtuală sau instrumentele de colaborare online schimbă radical experiența de învățare.

Prin utilizarea tehnologiei:

- Elevii au acces rapid la resurse educaționale variate;
- Procesul de învățare devine mai interactiv și personalizat;
- Profesorii pot adapta conținutul la nevoile fiecărui elev;
- Evaluarea competențelor se realizează mai eficient și mai obiectiv.

Pandemia de COVID-19 a evidențiat importanța digitalizării educației, accelerând adoptarea soluțiilor online și demonstrând că tehnologia poate susține continuitatea procesului educațional în situații de criză.

Modernizarea ecosistemului educațional aduce multiple beneficii:

- Creșterea accesului la educație, inclusiv pentru elevii din zone izolate;
- Îmbunătățirea calității actului educațional, prin metode inovatoare;
- Dezvoltarea competențelor digitale, esențiale pe piața muncii;
- Stimularea învățării pe tot parcursul vieții, prin flexibilitate și adaptabilitate.

Un sistem educațional modern contribuie direct la formarea unei societăți bine informate, competitive și capabile să facă față schimbărilor tehnologice rapide.

Cu toate avantajele sale, transformarea digitală implică și provocări, precum lipsa infrastructurii adecvate, inegalitățile de acces la tehnologie sau necesitatea formării continue a cadrelor didactice. De aceea, modernizarea educației trebuie susținută prin politici publice coerente, investiții constante și colaborare între instituții.

În viitor, educația va deveni din ce în ce mai personalizată, centrată pe elev și orientată spre competențe, iar tehnologia va avea un rol-cheie în acest proces.

Managementul activității didactice, promovarea imaginii unității de învățământ și integrarea tehnologiilor digitale sunt interdependente și contribuie la crearea unei școli moderne, deschise și performante. Profesorul devine un lider al schimbării, iar instituția educațională – un centru de inovație și colaborare.

Prin echilibru între tradiție și tehnologie, între competență umană și inteligență artificială, școala de astăzi își poate realiza misiunea esențială: formarea omului integrat, capabil să se adapteze și să contribuie activ la societatea cunoașterii.

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă piloni esențiali ai progresului social și economic. Prin integrarea inteligentă a tehnologiei și adaptarea continuă a sistemului educațional, putem crea un mediu de învățare eficient, incluziv și pregătit pentru viitor.

Bibliografie

1. Bush, T. (2019). Theories of Educational Leadership and Management. London: SAGE Publications.
2. Păun, E. (2017). Management educațional. București: Editura Polirom.
3. European Commission (2020). Digital Education Action Plan 2021–2027. Bruxelles.
4. UNESCO (2015). Rethinking Education: Towards a global common good? Paris: UNESCO.
5. Trilling, B., & Fadel, C. (2009). 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times. San Francisco: Jossey-Bass.
6. Redecker, C. (2017). European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu). Luxembourg: Publications Office of the European Union.
7. Bates, T. (2019). Teaching in a Digital Age. Vancouver: BCcampus.
8. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. Boston: Center for Curriculum Redesign.
9. UNESCO (2021). AI and Education: Guidance for Policy-makers. Paris: UNESCO.

PROIECT DE LECȚIE

Data: 03.12.2025

Profesor : Bizu Claudia

Clasa: a XII - a C

Disciplina *Limba și literatura română*

Titlul lecției: *Arte poetice interbelice - „Plumb”, de G. Bacovia, „Testament”, de Tudor Arghezi și „ Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”, de Lucian Blaga*

Tipul lecției: recapitulare și sistematizare

Competențe derivate - La sfârșitul lecției elevii vor fi capabili:

1. să contextualizeze textele studiate prin raportare la o epocă sau la un curent literar;
2. să menționeze trăsăturile curentului literar;
3. să exemplifice două dintre aceste trăsături în fiecare text propus pentru recapitulare;
4. să numească temele poeziilor și să comenteze câte o secvență reprezentativă pentru cele mai importante arte poetice din perioada interbelică a literaturii române;
5. să evidențieze diferențele dintre artele poetice ale lui G. Bacovia, T. Arghezi, L. Blaga ;
6. să analizeze câte două elemente de structură, compoziție sau limbaj, semnificative pentru tema textelor;
7. să-și construiască o viziune de ansamblu asupra fenomenului cultural românesc prin integrarea și relaționarea cunoștințelor asimilate;

STRATEGIA DIDACTICĂ

- A. Metode și procedee:** conversația, exercițiul, explicația , brainstormingul, problematizarea .
- B. Mijloace de învățământ:** caietul, manualul, instrumente de scris, tabla, fișe de lucru .
- C. Mod de realizare:** activitate frontală, individuală .
- D. Metode, tehnici și instrumente de evaluare:** aprecieri verbale.
- E. Resursă timp:** 50 minute .
- F. Resursă umană:** elevii clasei a XII-a.
- G. Resurse bibliografice:**

Vistian Goia, *Didactica limbii și a literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002

Alina Pamfil, *Limba și literatura română în gimnaziu – Structuri didactice deschise*, Ed. Paralela 45, 2003

Constantin Parfene, *Metodica studierii limbii și literaturii române în școală. Ghid teoretico-aplicativ*, Iași, Editura Polirom, 1999.

Manual ART - clasa a XII-a (autori: Adrian Costache, Florin Ioniță, M.N.Lascăr, Adrian Săvoiu.

DESĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

1. MOMENT ORGANIZATORIC: 2 minute

Prezența, disciplina, crearea atmosferei propice învățării.

2. VERIFICAREA TEMEI PENTRU ACASĂ: 3 minute

Elevilor li s-a oferit anterior un plan de recapitulare vizând obiectivele de mai sus.

3. CAPTAREA ATENȚIEI: 5 minute

Profesorul le prezintă elevilor originea termenului „ars poetica”- primul text fiind semnat de Aristotel, făcând trimitere și la *Arta poetică* a lui Horațiu, care definește *creația* ca o îmbinare armonioasă a talentului și meșteșugului artistului, atent la forma operei, la conținutul și îmbinarea utilului cu plăcutul. Apoi le cere elevilor să definească arta poetică.

Elevii răspund frontal.

4. ANUNȚAREA TEMEI ȘI A OBIECTIVELOR LECȚIEI: 2 minute

În urma prezentării exemplelor anterioare, profesorul îi roagă pe elevi să-i comunice ce arte poetice interbelice cunosc din literatura română și le prezintă obiectivele lecției de recapitulare, pornind de la importanța acestui subiect pentru examenul de bacalaureat.

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;

- comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic;

- analiza a două elemente de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru textul poetic (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Activitate frontală

5. DIRIJAREA ÎNVĂȚĂRII: 30 minute

Profesorul le distribuie elevilor, pe care-i împarte pe rânduri, fișe de lucru cu cele trei arte poetice, din perioada interbelică, cu următoarele sarcini de lucru:

a. Încadrarea acestora într-o perioadă și într-un curent literar (menționarea trăsăturilor și exemplificarea lor pe text)

b. .Precizați tema textului și comentați două idei poetice relevante pentru tema textului

c. Analizați două elemente de compoziție și /sau de limbaj, semnificative pentru textul poetic (titlu, elemente de prozodie).

Activitate frontală.

- Prima grupă are de răspuns la sarcinile mai sus menționate, (conform fișei nr.1), pe baza poeziei „Plumb”, de George Bacovia.

- A doua grupă are ca text-suport „*Testament*”, de Tudor Arghezi (fișa nr. 2)
- A treia grupă va avea în vedere poezia „ *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*”, de Lucian Blaga(fișa nr. 3).

5. CONCLUZII: (asigurarea feed-back-ului) 3 minute

Așadar, v-au plăcut poeziile studiate? Prin ce se individualizează artele poetice în literatura română?

6. EVALUARE : prin aprecieri verbale, frontale, individuale (3 minute)

7. TEMA: Elevii vor realiza de completat eseurile realizate cu noțiuni noi/omise /uite , conform cerințelor din subiectul al III-lea la examenul de bacalaureat .

(2 minute)

FIȘA NR. 1

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Lucian Blaga. În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic;
- analiza a două elemente de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru textul poetic (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă : Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere. Pentru conținutul eseului, vei primi 18 puncte (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper). Pentru redactarea eseului, vei primi 12 puncte (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Plumb - George Bacovia

**Dormeau adânc sicriile de plumb,
Și flori de plumb, și funerar vestmânt -
Stam singur în cavou... și era vânt...
Și scârțâiau coroanele de plumb.**

Dormea întors amorul meu de plumb

Pe flori de plumb, și-am început să-l strig -
Stam singur lângă mort... și era frig...
Și-i atârnav aripile de plumb.

a. Perioadă interbelică, simbolism (definiția simbolismului)

Trăsăturile simbolismului: muzicalitate, susținută de tehnica repetițiilor (simbolul central, „plumb”, este repetat de șase ori în cele opt versuri) , cromatică (ternă, dominată de gri și negru), sinestezie („ flori de plumb”) și dramatismul trăirilor eului liric (sugerat prin corespondența ce se stabilește între materie și spirit).

b. Tema poeziei - condiția damnată a poetului într-o societate artificială, care îl desconsideră, îngrădindu-i aspirațiile , ceea ce generează o stare de angoasă în raport cu două experiențe capitale ale existenței umane: moartea și iubirea.

Strofa întâi schițează reperele realității exterioare: câmpul lexical al morții; metafore – simbol ale morții („sicriele de plumb”, „,coroanele de plumb”) ; sinestezia „flori de plumb”; repetiția simbolului central, verbele la imperfect, etc.

Strofa a doua , construită aproape identic cu prima cu ajutorul paralelismului sintactic , ilustrează spațiul poetic interior: epitetul („dormea întors”), metafora („amorul meu de plumb”), strigătul, asocierea modurilor verbale, etc.

c. Titlul „Plumb”: *denotativ*, este realizat pe baza unui lexem ce denumește un *metal greu* , de culoare gri-albăstruie, rău conducător de căldură, un *metal tare*, un *metal rece* ,un *metal saturnian*), un *metal toxic* ,un *metal folosit la sigilarea sicriilor*, un *metal maleabil*, un *metal rezidual* care nu mai poate fi descompus, metalul alchimistilor. *Conotativ*, acesta a fost considerat o metaforă-simbol (melancolie, tristețe deprimantă, sfâșietoare, lumea fără perspective, prăbușirea în vid, interiorizare în sine și apăsare sufletească) .

O mărturisire a lui George Bacovia dezvăluie semnificațiile pe care poetul le dă cuvântului plumb „*Fiecărui sentiment îi corespunde o culoare. Acum în urmă m-a obsedat galbenul, culoarea deznădejdiei ...În plumb văd culoarea galbenă...Plumbul ars e galben ... Sufletul ars este galben. Plumbul apasă cel mai greu pe om. Forța lui m-a apăsă până la distrugere* ”.

Din punct de vedere al prozodiei, rima îmbrățișată, masculină, măsura fixă de zece silabe și ritmul iambic , care alternează cu amfibrahul , sporesc muzicalitatea versurilor și accentuează cadrul dezolant din care nu se poate evada.

FIȘA NR. 2

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Lucian Blaga. În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic;
- analiza a două elemente de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru textul poetic (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă : Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere. Pentru conținutul eseului, vei primi 18 puncte (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper). Pentru redactarea eseului, vei primi 12 puncte (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Testament - Tudor Arghezi

Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte,
Decât un nume adunat pe o carte,
În seara răzvrătită care vine
De la străbunii mei până la tine,
Prin râpi și gropi adânci,
Suite de bătrânii mei pe brânci,
Și care, tânăr, să le urci te-așteaptă,
Cartea mea-i, fiule, o treaptă.

Întinsă leneșă pe canapea,
Domnița suferă în cartea mea.
Slova de foc și slova faurită
Împărechiate-n carte se mărită,
Ca fierul cald îmbrățișat în clește.
Robul a scris-o, Domnul o citește,
Făr-a cunoaște ca-n adâncul ei
Zace mania bunilor mei.

a., „Testament” de Tudor Arghezi: **perioada interbelică**, curentul literar **modernism**

Trăsături: - transformarea negativului, a urâtului într-o categorie estetică: estetica urâtului; preferința pentru arte poetice, ambiguitatea limbajului (limbaj metaforic- metafora oximoronică);

b. Temele poeziei : creația literară și creatorul

Strofa întâi : incipitul, forma negativă a verbului la persoana a II-a singular, timpul viitor „nu-ți voi lăsa”, alăturat adverbului restrictiv „decât”, definițiile creației- un „bun”/ „o treaptă”, condiția poetului ,metafora „seara răzvrătită” ,enumerația „râpi și gropi adânci” ,formula de adresare, vocativul fiule,

Ultima strofă :importanța meșteșugului poetic: “Întinsă leneșă pe canapea,/Domnița suferă în cartea mea”, definiția poeziei, ca rezultat al inspirației, al harului divin “slova de foc”, și a meșteșugului, al trudei poetice “slova făurită”, condiția poetului (“Robul a scris-o, Domnul o citește”), relația poet-cititor .

c. Titlul poeziei are o dublă accepție: una denotativă , laică (un act juridic)și alta religioasă., din care derivă și sensul conotativ, metaforic, al termenului pe care îl întâlnim în poezie. (moștenire spirituală adresată urmașilor-cititori sau viitorilor trudituri ai condeiului) .

Prozodie: Poezia „Testament” este decanonizată strofic ,fiind alcătuită din strofe inegale ca număr de versuri , cu măsură între 10 și 11 silabe . Din punct de vedere al versificației , Arghezi este situat între tradiție și modernitate. Deși strofele sunt inegale și ritmul variabil, se păstrează rima împerecheată.

FIȘA NR. 3

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Lucian Blaga. În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic;
- analiza a două elemente de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru textul poetic (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă : Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere. Pentru conținutul eseului, vei primi 18 puncte (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper). Pentru redactarea eseului, vei primi 12 puncte (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii - Lucian Blaga

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii

și nu ucid

cu mintea tainele, ce le-ntâlnesc

în calea mea
 în flori, în ochi, pe buze ori morminte.
 Lumina altora
 sugrumă vraja nepătrunsului ascuns
 în adâncimi de întuneric,
 dar eu,
 eu cu lumina mea sporesc a lumii taină -
 și-ntocmai cum cu razele ei albe luna
 nu micșorează, ci tremurătoare
 mărește și mai tare taina nopții,
 așa îmbogățesc și eu întunecata zare
 cu largi fiori de sfânt mister
 și tot ce-i neînțeles
 se schimbă-n neînțelesuri și mai mari
 sub ochii mei-
 căci eu iubesc
 și flori și ochi și buze și morminte.

a.Încadrare: perioadă interbelică, modernism

Trăsături: preferința pentru arte poetice, ambiguitatea limbajului prin utilizarea metaforei (revelatorie și plasticizantă) și inovația formală, legătura dintre poezie și filozofie (cunoașterea paradisiacă și cunoașterea luciferică),.

b. Teme: creația și creatorul

Prima secvență : reluarea titlului subliniază atitudinea poetică de protejare a misterului susținută prin verbele la formă negativă („nu strivesc”, „nu ucid”) , metafora plasticizantă „calea mea”, cele patru metafore revelatorii (*flori, ochi, buze și morminte*), *simbolul central, misterul*, este susținut printr-o *serie metaforică*: „corola de minuni a lumii”, „tainele” și cele patru metafore din enumerația finală „flori, ochi, buze și morminte”.

A doua secvență, mai amplă, se construiește pe baza unei relații de opoziție: „eu-alții”, „lumina mea-lumina altora, *metafora luminii*, două serii verbale antitetice: „lumina altora”, „sugrumă (vraja)”, „strivește”, „ucide”, „nu sporește”, „micșorează”, „nu iubește”-a doua serie „lumina mea”, „sporesc”, „mărește”, „îmbogățesc”, „iubesc” în opoziție cu „nu ucid”, verbele la timpul prezent (prezentul etern și prezentul gnomic), dispuse în serii antonimice, afirmative și negative, comparația cu „lumina lumii”.

c.Titlul exprimă artistic noțiunea filosofică de cunoaștere luciferică, ce presupune o protejare a tainelor lumii, atitudine specifică poezilor. Trei aspecte particularizează **titlul** acestei creații: prezența pronumelui personal „Eu” așezat orgolios în fruntea primei poezii din primul volum, specifică influențelor expresioniste de exacerbare a eului; verbul la forma negativă „nu strivesc” ce exprimă refuzul cunoașterii raționale și opțiunea pentru cunoașterea poetică și metafora revelatorie „corola de minuni a lumii”, o definiție inedită a poeziei înseși.

Din punct de vedere compozițional, poezia este structurată în trei secvențe marcate prin scrierea inițială cu majusculă a versurilor, ingambamentul , versul liber și organizarea astrofică fiind specifice modernismului.

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

În ultimele decenii, educația a traversat un proces accelerat de schimbare, determinat de evoluția tehnologică, globalizare și noile cerințe ale pieței muncii. Modernizarea ecosistemului educațional nu mai reprezintă doar o opțiune strategică, ci o necesitate pentru a asigura competitivitatea și incluziunea socială. Transformarea digitală devine astfel un pilon central în redefinirea modului în care învățăm, predăm și evaluăm.

1. Ce înseamnă ecosistem educațional modern?

Ecosistemul educațional modern este un ansamblu interconectat de actori, procese și tehnologii: elevi, profesori, instituții, autorități, mediul privat și comunitatea. Acesta funcționează pe baza colaborării, accesului deschis la informație și utilizării instrumentelor digitale pentru a facilita învățarea continuă.

În context european, inițiative precum Comisia Europeană promovează competențele digitale prin cadre precum DigComp și prin finanțări dedicate digitalizării școlilor. La nivel global, organizații precum UNESCO susțin transformarea educației prin politici orientate spre incluziune digitală și acces echitabil la tehnologie.

2. Digitalizarea procesului educațional

Transformarea digitală în educație presupune integrarea tehnologiei în toate dimensiunile procesului didactic:

- utilizarea platformelor de e-learning;
- manuale și resurse educaționale digitale;
- evaluare online și feedback în timp real;
- analiză de date pentru personalizarea învățării.

Platforme precum Google Classroom, Microsoft Teams sau Moodle au devenit instrumente esențiale pentru organizarea cursurilor, comunicare și colaborare. Aceste soluții permit accesul flexibil la conținut și susțin modele de învățare hibride sau complet online.

3. Beneficiile transformării digitale

a) Acces extins la educație

Tehnologia reduce barierele geografice și sociale, facilitând accesul la resurse educaționale pentru elevi din zone rurale sau defavorizate.

b) Personalizarea învățării

Instrumentele digitale permit adaptarea conținutului la ritmul și stilul fiecărui elev, sporind eficiența procesului educațional.

c) Dezvoltarea competențelor viitorului

Economia digitală solicită competențe precum gândirea critică, alfabetizarea digitală, colaborarea online și rezolvarea problemelor complexe. Modernizarea educației pregătește elevii pentru profesii emergente și pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

4. Provocări și riscuri

Modernizarea ecosistemului educațional implică și o serie de provocări:

- inegalități în accesul la infrastructură digitală;
- lipsa formării adecvate a cadrelor didactice;
- riscuri privind securitatea datelor și protecția informațiilor;
- dependența excesivă de tehnologie.

De exemplu, standardele privind protecția datelor în Uniunea Europeană, reglementate prin Regulamentul general privind protecția datelor, impun instituțiilor educaționale responsabilități clare privind gestionarea informațiilor personale.

5. Direcții strategice pentru viitor

Pentru o transformare sustenabilă, modernizarea educației trebuie să fie abordată sistemic:

1. **Investiții în infrastructură digitală** – conectivitate de mare viteză și echipamente adecvate.
2. **Formare continuă pentru profesori** – dezvoltarea competențelor digitale pedagogice.
3. **Curriculum adaptat erei digitale** – integrarea programării, gândirii computaționale și educației media.
4. **Parteneriate public–private** – colaborare între instituții și companii din domeniul tehnologic.

Modelul de „școală digitală” nu presupune înlocuirea profesorului, ci redefinirea rolului său: de la furnizor principal de informație la facilitator și mentor al procesului de învățare.

Concluzie

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă procese complementare, esențiale pentru dezvoltarea unei societăți bazate pe cunoaștere. Integrarea inteligentă a tehnologiei, susținută de politici coerente și investiții strategice, poate crea un sistem educațional mai flexibil, mai incluziv și mai adaptat provocărilor secolului XXI.

Abandonul școlar

Prof. Bobîrsc Adriana

1.Natura problemei

Abandonul școlar reprezintă conduita de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ , indiferent de nivelul la care s-a ajuns , înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii ciclului de studiu început. Din punct de vedere economic, abandonul școlar reprezintă un indicator al eficienței sistemului școlar astfel încât, dacă indicele de abandon este mai mare atunci sistemul școlar respectiv este ineficient.

Numărul copiilor care abandonează școala crește de la an la an. Pe durata unui ciclu școlar de opt ani, din 100 de elevi care intră în clasa I, aproape 20 se pierd pe parcurs, conform datelor Institutului de Științe ale Educației.

Fenomenul se înregistrează în special la sate și în comunitățile de rromi, unde copiii sunt folosiți ca sursă de venit sau văzuți ca indivizi cu responsabilități în gospodărie. Situația a început să se înrăutățească din 2001, când rata abandonului s-a dublat brusc, iar de atunci continuat să urce.

În general cei care abandonează școala nu mai sunt reprimiți ulterior în aceeași instituție educativă și nu sunt înscriși într-un program de școlarizare alternativă. Rata abandonului școlar se stabilește ca raport procentual între numărul elevilor înscriși și numărul absolvenților.

Abandonul școlar crează condițiile eșecului integrării sociale, în sensul că reduce semnificativ șansele autorealizării în domeniile de activitate legitime. Eșecul în a-și realiza o educație școlară completă se asociază cu perspectivele ocupaționale și economice limitate, detașarea de valorile societății și de instituțiile ei și cu o scădere a venitului personal de-a lungul întregii vieți.

2. Cauze

a). La nivelul elevului și al familiei:

- Dificultățile materiale. Familiile numeroase, dezorganizate, lipsite de resurse, au probleme în a asigura îmbrăcăminte adecvată tuturor copiilor și resimt uneori nevoia de forță de muncă (fie pe câmp, fie în gospodărie).
- Modelul educațional oferit de părinți. Cel mai adesea, elevii care ajung să renunțe la educație provin din familii în care părinții nu au mai mult de opt clase. Există însă și excepții.
- Modelul educațional oferit de frați este mult mai influent. Familiile unde există frați mai mari ce au renunțat timpuriu la educație tind să reproducă modelul și în ce privește frații mai mici.
- Dezorganizarea familiei atrage după sine dificultăți materiale. Divorțul, alcoolismul, violența în familie sunt semne ce preced adesea decizia de abandon.
- Implicarea în activități aflate la limita legii. Prostituția, apartenența la găști de cartier, integrarea în rețele de cerșetorie conduc aproape mereu la renunțarea la educație.
- Intrarea pe piața muncii. Fie că este vorba de lucrul ca zilier, de activități regulate ca barman, de prostituție sau cerșetorie, prezența pe durata semestrelor școlare în astfel de activități aducătoare de venit constituie elemente de risc ce se soldează aproape mereu cu renunțarea prematură la educație.
- Încrederea scăzută în educație se dovedește a fi mai degrabă un stereotip infirmat de realitate. Este posibil ca să apară însă o încredere redusă în educație chiar în momentele imediat premergătoare abandonului școlar.
- Migrația circulatorie nu pare a fi un factor de risc în sine, dar există probleme importante de reintegrare a copiilor de migranți ce părăsesc sistemul și apoi se reîntorc, la vârste mai mari.

b). La nivelul comunității:

- Norma mariajul timpuriu acționează ca un factor puternic de stopare a continuării educației mai ales în comunitățile rurale.
- Apariția unui copil este de asemenea un puternic determinant al renunțării la educație, fiind prin caracteristici mai degrabă un atribut al comunității decât un act individual.
- Lipsa de securitate în zonă. Există comunități unde, datorită infraționalității ridicate, cadrele didactice se feresc să interacționeze cu părinții, iar lipsa de colaborare contribuie la creșterea riscurilor de renunțare la educație.

- Norma non-continuării educației după clasa a VIII-a. Această normă a fost întâlnită într-o singură comunitate, relativ bine conectată la oraș, unde absolvenții clasei a VIII-a evită continuarea educației la nivelul secundar superior, motivând adesea absența colegilor care să continue studiile.

c). La nivelul școlii, situațiile de abandon pot fi determinate de repetențiile repetate și frecvente, de integrarea insuficientă în colectivul clasei de elevi sau de calitatea relațiilor cu profesorii și cu colegii. În școală se remarcă însă și lipsa unor intervenții preventive. Cadrele didactice pot avea un rol important în prevenirea abandonului școlar timpuriu, deoarece sunt în permanent contact cu elevii, le pot identifica și diagnostica problemele și pot atrage atenția organismelor (autorități sau organizații non-guvernamentale) competente asupra eventualelor nevoi de intervenție.

3. Programe și proiecte sociale operaționale

Pentru a încuraja terminarea studiilor, autoritățile centrale prin anumite programe alocă sume substanțiale pentru renovarea școlilor și schimbarea mobilierului precum și dotarea laboratoarelor de fizică, chimie, biologie, geografie, înființarea unor cabinete dotate cu calculatoare de ultimă generație la care să aibă acces toți elevii școlilor, construirea sălilor în care tinerii să facă orele de educație fizică și sport.

S-au mai implementat programe ce asigură încă de la învățământul pre-școlar până la cel primar inclusiv, un strict necesar ce constituie pachetul pentru timpul petrecut în sălile de curs. Acest program a fost numit “Cornul și laptele” și a fost întâmpinat cu indignare de către parlamentari și deputați, însă de copii preșcolari și școlari, dar și de părinții acestora, a fost foarte apreciat.

Acestor proiecte li s-au mai alăturat și altele cum ar fi: bursele pentru rezultate deosebite pe parcursul unui an de studiu, banii de liceu, s-au mai oferit ajutoare bănești și pentru achiziționarea de calculatoare personale pentru elevii cu un venit modest. De asemenea li s-a mai pus la dispoziție mijloace de transport pentru a nu mai fi un impediment distanța dintre școală și locuințele lor. Un alt fel de sprijin pentru a continua studiile este și oferirea gratuită de manuale și rechizite școlare.

4. Scopul, obiective și tipuri de intervenții

Scopul acestor nenumărate proiecte este de a eradica acest fenomen de abandon școlar și de a încuraja tinerii de a-și continua studiile, pentru a-i ajuta să se realizeze pe plan profesional și apoi pe plan financiar.

Obiective:

- asigurarea pachetului zilnic pentru elevii din ciclul primar și gimnazial;
- asigurarea resurselor necesare îmbunătățirii metodelor de învățare;
- sprijinirea părinților din punct de vedere financiar;
- realizarea unei bune colaborări între școală și părinți;
- integrarea elevilor cu risc de abandon școlar și integrarea lor în sistemul școlar
- creșterea responsabilizării cadrelor didactice;
- reintegrarea elevilor care deja au abandonat școlar;
- monitorizarea stării sistemului, pentru a preveni de timpuriu apariția de crize și pentru a identifica periodic modificări în ceea ce privește factorii de abandon școlar.

Tipuri de intervenții:

- creșterea flexibilității programelor "a doua șansă": din punct de vedere a grupurilor de vârstă;
- creșterea flexibilității programelor "a doua șansă" - din punct de vedere al curriculei;
- creșterea atractivității școlii - prin activități extracuriculare care au loc în școală;
- creșterea atractivității școlii - prin folosirea resurselor școlii pentru atragerea elevilor pentru activități de timp liber;
- utilizarea experienței celor ce au renunțat la școală pentru a preveni scăderea încrederii în educație;
- creșterea implicării proactive a cadrelor didactice în combaterea abandonului școlar și renunțării timpurii la educație;
- dezvoltarea unui program național de educație sexuală a elevilor, focalizat pe comunitățile cu risc ridicat de natalitate la părinți adolescenți și cu norme de nupțialitate timpurie;
- stimularea administrațiilor locale și a ONG-urilor de profil să implice ca voluntari tinerii elevi de clasa a VIII-a și de liceu proveniți din comunități cu risc ridicat de abandon în programe de suport pentru bătrâni și familii aflate în nevoie;
- ținerea evidenței situației elevilor aflați în fluxuri de migrație internațională circulatorie;
- dezvoltarea și implementarea unui sistem de urmărire a evoluției cohortelor școlare;
- motivarea prin premiere a cadrelor didactice.

5. Concordanța dintre valorile profesionale și tipurile de intervenții

Pentru a preveni abandonul școlar și pentru a scădea rata acestuia mai multe fundații au realizat o serie de evenimente. Un exemplu în acest sens este reprezentat de Fundația Dezvoltarea Popoarelor care a organizat o Caravană de Crăciun în cadrul proiectului Parteneriat multiregional pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii. Pe principiul educației între egali, protagoniștii caravanei au fost 10 copii cu rezultate foarte bune la învățătură care s-au întâlnit cu 10 de elevi din ciclul primar, care prezintă risc de abandon școlar. Copiii îndrumați de voluntari ai Clubului Lions București, de învățătoarea clasei și de personalul fundației au lucrat în echipe și au confecționat ornamente pentru îmbodobirea bradului de Crăciun. Obiectivul caravanei a fost creșterea interesului elevilor aflați în situație de risc de abandon școlar pentru integrarea în grupul clasei, prin activități bazate pe egalitate și respect reciproc.

Proiectul ”Parteneriat multiregional pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii” este implementat în București în parteneriat cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului sector 3 (DGASPC) și este cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

Proiectul “Parteneriat multiregional pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii” se adresează copiilor care fac parte din grupuri defavorizate, dar și părinților acestora. Sunt vizați mai ales elevii de etnie roma sau cei cu o situație socio-economică dificilă (venituri scăzute, familii monoparentale, dezorganizate, părinți plecați la muncă în strainatate). În cadrul programului, copiii vor beneficia de servicii de orientare și consiliere, dar și de burse de studiu. Fundația Dezvoltarea Popoarelor va iniția un program de tip „Școala după Școala” și va dezvolta parteneriate cu școli și cu instituții care se implică în prevenirea abandonului școlar.

Fundația Dezvoltarea Popoarelor susține, de mai bine de 14 ani, persoanele aflate în situație de risc social, în special copii și tineri, oferindu-le oportunități socio-educative și de integrare profesională.

From Word to World: What Calque Reveals About the Nature of Language

Bogdan Ionela – Cristina (Sandu) – Phd Student

Abstract

This essay investigates the phenomenon of calque as a revealing intersection between language structure, translation practice, and cognitive creativity. By exploring how calques function as linguistic and cultural mirrors, the study examines their role in exposing the relationship between thought, language, and the world. Drawing on both linguistic theory and translation studies, it argues that calquing is not a mechanical reproduction but a creative act that demonstrates how languages conceptualize reality. Through examples from Romanian, English, French, German, Latin, and other languages, the essay shows how calques serve as linguistic fossils—evidence of how human societies translate not only words but worldviews.

Keywords

Calque, translation studies, linguistic creativity, world-making, linguistic relativity, equivalence, language contact.

Introduction

Among the many phenomena that link translation and language change, calque—or loan translation—occupies a unique position. It represents both a product of linguistic contact and a method of translation that reveals how languages perceive and reconstruct reality. A calque arises when an expression from one language is translated component by component into another, preserving meaning but adapting form. This apparently simple operation raises profound questions about how languages model the world. In translation practice, calques test the limits of

equivalence and fidelity, forcing the translator to navigate between the literal and the conceptual. In linguistic theory, they expose the relationship between lexical structure, thought, and cultural worldview.

Theoretical Framework: Translation, Equivalence, and Language Structure

Roman Jakobson's distinction between intralingual, interlingual, and intersemiotic translation situates calquing as a phenomenon that overlaps linguistic reproduction and conceptual mediation. Jakobson emphasizes that 'languages differ essentially in what they must convey and not in what they may convey,' highlighting the translator's task of reconstructing conceptual structures. Eugene Nida's dynamic equivalence and Peter Newmark's communicative translation both address the tension between structural fidelity and natural expression. In this context, calques emerge as markers of formal equivalence—mirroring the original at the cost, or for the benefit, of idiomatic fluency.

Calque and the Nature of Language

Calques are windows into the nature of language because they reveal how meaning can be reproduced through internal resources. When a linguistic community adopts a foreign concept, it can either borrow the word directly (loanword) or translate its components (calque). The choice reflects a cognitive and cultural preference: to integrate the foreign concept into the native linguistic worldview. For example, the English 'superman' was calqued from German 'Übermensch', capturing not just lexical meaning but Nietzsche's philosophical metaphor. Similarly, the Latin 'cogito ergo sum' inspired numerous calques across European languages, each carrying subtle cultural interpretations. Thus, calquing demonstrates that translation is not merely linguistic substitution—it is an act of world-building.

Cross-Linguistic Examples of Calquing

Historical and modern examples of calques illustrate their pervasiveness and creativity across languages:

- The English ‘skyscraper’ became French ‘gratte-ciel’, Spanish ‘rascacielos’, and Romanian ‘zgârie-nori’, each retaining the metaphor of height and human aspiration.
- The French ‘gratte-papier’ (‘paper-scratcher’) emerged as a playful calque of bureaucratic clichés.
 - The Romanian ‘război rece’ (‘cold war’) reproduces English semantics while embedding it in local conceptual structures.
- Latin ‘via lactea’ (‘milky way’) became ‘voie lactée’ in French and ‘calea lactee’ in Romanian, showing persistence of metaphorical imagery.
- The Chinese expression ‘思想解放’ (‘sīxiǎng jiěfàng’, ‘liberation of thought’), calqued from Western political discourse, reveals how calques can globalize abstract ideas.

Each of these examples reveals the dual nature of calque: it is at once a translation and an act of linguistic domestication, a borrowing that reshapes the target language from within.

Calque as Creative Translation Strategy

In translation studies, calques are often treated as a literal strategy, yet their creative potential is significant. Jean-Paul Vinay and Jean Darbelnet classified calque among direct translation methods, but they also recognized that such procedures require interpretive judgment. The translator who calques engages with linguistic systems as cognitive analogues, not mechanical equivalents. Lawrence Venuti’s theory of ‘foreignization’ further recontextualizes calquing as a deliberate choice to retain traces of the source language and culture. When translators choose to calque expressions like ‘point of view’ (‘point de vue’) or ‘chain reaction’ (‘réaction en chaîne’), they are creating bridges between languages that reveal shared cognitive schemas rather than identical linguistic forms.

Calque, Cognition, and World-Making

From a cognitive-linguistic perspective, calques testify to the human capacity to reimagine the world through language.

George Lakoff and Mark Johnson's theory of conceptual metaphor suggests that meaning is grounded in embodied experience. Calques, by transferring metaphorical structures, show how languages map shared experiential patterns differently. For instance, the calque 'time flies' ('le temps file', 'timpul zboară') conveys a universal metaphor of time as motion, realized through distinct linguistic material. Calques also serve as sites of cultural translation, where ideas like 'human rights,' 'collective memory,' or 'green energy' travel across languages, adapting to local semantic fields while preserving global resonance.

Conclusion

Calques occupy a liminal space between language and translation, structure and meaning, imitation and creativity. They reveal that translation is not merely about replacing words but about reconstructing worlds of thought. By examining calques, we gain insight into how languages interact, evolve, and expand their expressive potential. Far from being minor linguistic curiosities, calques embody the translator's philosophical task: to mediate between the familiar and the foreign, between the word and the world itself.

Bibliography

Jakobson, Roman. "On Linguistic Aspects of Translation." In 'On Translation', edited by Reuben A. Brower, 232–239. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1959.

Lakoff, George, and Mark Johnson. 'Metaphors We Live By'. Chicago: University of Chicago Press, 1980.

Nida, Eugene A. 'Toward a Science of Translating'. Leiden: Brill, 1964.

Venuti, Lawrence. 'The Translator's Invisibility: A History of Translation'. London: Routledge, 1995.

Vinay, Jean-Paul, and Jean Darbelnet. 'Stylistique comparée du français et de l'anglais'. Paris: Didier, 1958.

Writing about Calque: Lessons, Insights, and Reflections from a Doctoral Journey

Bogdan Ionela -Cristina (Sandu) – Phd Student

Abstract

This reflective essay revisits a doctoral journey devoted to the phenomenon of calque from a translational and linguistic perspective. By combining theoretical rigor with experiential insight, the discussion traces how the study of calque gradually became a lens for understanding language, creativity, and the translator's cognitive engagement. The research demonstrated that calquing is not merely a mechanism of lexical borrowing, but a subtle form of linguistic creativity that bridges distinct cultural and conceptual systems. This reflective synthesis explores lessons learned about methodology, analysis, and intellectual growth throughout the thesis process.

Keywords: calque, translation studies, linguistic creativity, semantic transfer, intellectual growth, Romanian language, Anglicisms, world-building.

Introduction

The doctoral inquiry began as a descriptive linguistic investigation and evolved into an exploration of what calquing reveals about language and translation as human acts. The research analyzed calques across English, French, and Romanian, examining both historical borrowings and modern neologisms. In the process, it clarified distinctions between linguistic adaptation and translation creativity, emphasizing that calques are both structural imitations and cultural negotiations. This introduction outlines how personal intellectual development mirrored the study's conceptual

progression—from identifying calques as linguistic traces to understanding them as manifestations of cognitive and cultural translation.

Framing Calque as Intellectual Inquiry

The research began by addressing the theoretical gap between linguistic definitions of calque and its translation-oriented interpretations. Traditional linguistics often regards calques as mere results of contact-induced borrowing, yet translation theory introduces an interpretive dimension. Through engagement with the works of Jakobson, Vinay and Darbelnet, Nida, and Venuti, the study reframed calque as a locus of equivalence, mediation, and creativity. The early stages of research revealed that understanding calquing required both descriptive precision and philosophical reflection. Each instance of calque exposed how translators, consciously or otherwise, construct equivalences that redefine meaning within the target language.

Conceptual Evolution through Translation Theory

Engagement with translation theory marked a decisive phase in the doctoral process. Nida's dynamic equivalence emphasized communicative effect, while Newmark's semantic and communicative dichotomy clarified calquing's place within literalism. Vinay and Darbelnet's classification of calque as a direct translation procedure provided analytical structure, yet the study extended this model by introducing sociolinguistic and cognitive considerations. Calques were examined as phenomena that reveal both linguistic constraint and human creativity. This conceptual evolution reflected the researcher's growing awareness that translation involves negotiation between accuracy and cultural resonance.

Representative Examples from the Thesis

Empirical analysis centered on examples drawn from contemporary Romanian, illustrating calques' dynamic relation with English and French. Expressions such as 'fereastră de dialog' ('dialog window') and 'linie roșie' ('red

line’) demonstrate semantic replication adapted to Romanian syntax. Historical calques, like ‘lună de miere’ (‘honeymoon’) and ‘război rece’ (‘cold war’), reveal how borrowed conceptual structures become naturalized. The study also traced the spread of Anglicisms through calquing in digital and professional discourse, where forms like ‘rețea socială’ (‘social network’) and ‘piață globală’ (‘global market’) illustrate linguistic globalization. These examples underscore the continuity between language innovation and translation practice.

Methodological and Analytical Challenges

The methodological path was shaped by the need to balance quantitative and qualitative perspectives. Corpus analysis provided empirical grounding, yet interpretive insight was essential to capture nuance. Distinguishing between genuine calques, loan blends, and pseudo-calques required meticulous scrutiny of semantic transfer and etymological trajectory. Translation examples often resisted categorical classification, reinforcing the idea that linguistic phenomena cannot be fully understood without reference to human intention. This phase of research fostered analytical discipline and theoretical humility, teaching that linguistic data must be approached as dialogic rather than static.

Lessons and Insights on Language, Creativity, and Identity

The study revealed that calques serve as a microcosm of linguistic identity. In Romanian, calques from French during the nineteenth century expressed aspirations toward cultural modernity, whereas recent English-derived calques reflect global integration. Thus, calquing can indicate not only linguistic borrowing but also ideological alignment. Understanding this duality required synthesizing linguistic, cultural, and philosophical perspectives. Through such synthesis, the research contributed to viewing translation not

simply as transfer but as transformation, a process in which language both shapes and reflects identity.

Reflections on Academic Growth and Future Directions

Beyond linguistic discovery, the research process cultivated broader intellectual and methodological awareness. It underscored the importance of interdisciplinarity, connecting translation studies with cognitive linguistics, sociolinguistics, and philosophy of language. Challenges encountered—conceptual ambiguity, data inconsistency, and theoretical pluralism—became opportunities for refining critical thinking. Ultimately, the thesis journey demonstrated that scholarly maturity arises not from certainty but from the capacity to engage with complexity. Future research may extend these insights through comparative multilingual corpora or interdisciplinary frameworks that further explore calque as a global linguistic phenomenon.

Conclusion – Calque as an Epistemological Metaphor

In conclusion, the exploration of calque revealed more than linguistic patterns; it illuminated the act of knowing through translation. Calque emerged as both a research subject and a metaphor for intellectual inquiry itself—a process of translating ideas, adapting frameworks, and creating new meanings. The doctoral journey traced the transformation of a linguistic curiosity into an epistemological reflection on how languages, and scholars, construct understanding. Calque thus symbolizes the continuous dialogue between sameness and difference that defines both language and thought.

Bibliography:

1. Roman Jakobson, "On Linguistic Aspects of Translation," ed. Reuben A. Brower (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1959), 232–239.
2. Eugene A. Nida, 'Toward a Science of Translating' (Leiden: Brill, 1964), 152–160.
3. Ion Coteanu, 'Structura și evoluția limbii române' (Bucharest: Editura Academiei, 1981).
4. Jean-Paul Vinay and Jean Darbelnet, 'Stylistique comparée du français et de l'anglais' (Paris: Didier, 1958), 45–59.
5. Lawrence Venuti, 'The Translator's Invisibility: A History of Translation' (London: Routledge, 1995), 19–27.
6. Mona Baker, 'In Other Words: A Coursebook on Translation' (London: Routledge, 2018), 21–26.

Between Calque and Translation: Tracing the Subtle Boundaries of Linguistic Creativity

Bogdan Ionela – Cristina (Sandu) – Phd Student

Abstract

This article explores the complex relationship between calque and translation within the framework of translation studies. While calques have traditionally been examined as a linguistic phenomenon of loan translation, their role in translation practice reveals subtle boundaries between linguistic replication and creative mediation. By analyzing theoretical models and concrete examples across several languages—including Romanian, English, French, and German—the paper argues that calques occupy an intermediate zone between literalism and linguistic innovation. They reveal how translators negotiate equivalence, cultural transfer, and stylistic fidelity while simultaneously shaping language evolution. The study concludes that calquing, though often perceived as a mechanical process, embodies the translator's creative agency and contributes to the dynamism of both language and translation practice.

Keywords: Calque, translation studies, equivalence, linguistic creativity, loan translation, bilingualism, translation strategy.

Introduction

In the field of translation studies, the calque has long stood at the crossroads of linguistic borrowing and translation technique.

While linguists tend to define it as a structural or semantic loan from a source language, translators encounter calques as delicate choices balancing fidelity and naturalness. This essay aims to delineate the subtle boundaries separating calque as a linguistic phenomenon from translation as a communicative and creative act. By situating the discussion within the theoretical frameworks of equivalence, cultural transfer, and linguistic creativity, it explores the translator's agency in producing calques that can simultaneously reflect imitation and innovation.

Theoretical Foundations: Calque and Translation

Roman Jakobson's taxonomy of translation—intralingual, interlingual, and intersemiotic—provides an initial frame for understanding the calque. A calque operates at the border of interlingual and intralingual translation, since it reproduces semantic structures from one language while using native linguistic material. Eugene Nida's concept of dynamic equivalence and Peter Newmark's communicative translation also highlight the translator's struggle between formal correspondence and expressive adequacy. Within this spectrum, calques exemplify a form of 'formal equivalence' that may either preserve meaning transparently or distort stylistic fluency depending on context.

Calque as a Translation Strategy

Vinay and Darbelnet, in their "Stylistique comparée du français et de l'anglais" (1958), classify calque as one of seven translation procedures, placing it within the domain of direct translation. They differentiate between lexical calques (literal reproduction of expression) and structural calques (syntactic imitation). For the translator, calquing is rarely a passive act; it involves assessing whether a literal rendering can be made intelligible and idiomatic within the target language. The act of calquing therefore engages both linguistic competence and

interpretive creativity. In literary and technical translation alike, calques can serve as a deliberate stylistic device or as an unintended mark of interference.

Boundaries of Linguistic Creativity

The calque challenges the binary of literal versus free translation by introducing a spectrum of creative mediation. For example, the English expression “skyscraper” was calqued into French as “gratte-ciel”, into Spanish as “rascacielos”, and into Romanian as “zgârie-nori”. Each target form preserves the metaphorical imagery but adapts it morphologically to the native lexicon. Such examples illustrate that calquing involves creative recombination rather than mere imitation. The translator functions here as a linguistic innovator who negotiates the limits of interlingual transfer while remaining anchored in cultural intelligibility.

Cross-Linguistic Illustrations

Romanian provides particularly rich data for the study of calquing in translation contexts. During the nineteenth century, the influence of French as a prestige language led to numerous calques in Romanian administrative and literary vocabulary. For instance, “drepturile omului” (‘the rights of man’) was modeled directly on “les droits de l’homme”, reflecting not only lexical borrowing but also ideological transmission. Similarly, English continues to influence Romanian through modern calques such as “rețea socială” (‘social network’) and “teren de joc” (‘playing field’). In each case, the calque mediates between translation and linguistic creativity, illustrating how language contact and translator agency intertwine.

Calque and Creative Equivalence in Translation Studies

Within translation studies, calques are often discussed in terms of equivalence, interference, and acceptability. Mona Baker’s work on equivalence at different levels of translation highlights that

literal transfer may operate successfully only when cultural and semantic fields overlap. When this is not the case, calquing risks producing opaque or unnatural renderings. Yet, in literary translation, deliberate calques can produce foreignizing effects valued for their aesthetic or ideological resonance, as advocated by Lawrence Venuti's concept of 'foreignization'. Calquing thus participates in the translator's ideological stance—choosing either domestication or estrangement as strategies of representation.

Sociolinguistic Implications

From a sociolinguistic perspective, calques serve as indicators of linguistic prestige, identity negotiation, and cultural adaptation. When translators or bilingual speakers introduce calques, they mediate not only linguistic form but also symbolic capital. For instance, English calques in many European languages index global modernity and technological sophistication. Conversely, resistance to calques often stems from purist ideologies that valorize linguistic autonomy. In translation, therefore, the calque operates as both a tool and a sign—a linguistic trace of cross-cultural dialogue.

Conclusion

The boundary between calque and translation is neither fixed nor purely linguistic. It embodies the translator's negotiation between structural fidelity and communicative effectiveness. As translation practice evolves alongside globalization and digital media, calques continue to emerge as both products of necessity and symbols of creativity. Recognizing calques as moments of linguistic innovation rather than mere replication allows us to appreciate the translator's role as a co-creator in the ongoing dialogue between languages and cultures.

Bibliography:

1. Baker, Mona, In Other Words: A Coursebook on Translation, 3rd ed. London: Routledge, 2018.
2. Coteanu, Ion, Structura și evoluția limbii române, Bucharest: Editura Academiei, 1981.
3. Jakobson, Roman, "On Linguistic Aspects of Translation." In On Translation, edited by Reuben A. Brower, 232–239. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1959.
4. Nida, Eugene A., Toward a Science of Translating, Leiden: Brill, 1964.
5. Venuti, Lawrence, The Translator's Invisibility: A History of Translation, London: Routledge, 1995.
6. Vinay, Jean-Paul, and Jean Darbelnet, Stylistique comparée du français et de l'anglais, Paris: Didier, 1958.

Integrarea tehnologiilor emergente în ciclul primar

Profesor pentru învățământul primar: Bojan Monica
Școala Gimnazială Vetiș, județul Satu Mare

În ultimii ani, sala de clasă a încetat să mai fie definită doar de tabla cu cretă și manualele tipărite. Pentru „nativii digitali” din ciclul primar, tehnologia nu este un accesoriu, ci un limbaj natural. Integrarea inteligentă a instrumentelor digitale avansate nu vizează înlocuirea metodelor tradiționale, ci augmentarea lor pentru a stimula curiozitatea, creativitatea și gândirea critică.

1. Realitatea augmentată (AR) și virtuală (VR):

Subiectul realității augmentate (AR) și al realității virtuale (VR) reprezintă, probabil, cea mai spectaculoasă schimbare de paradigmă în pedagogia ciclului primar. Aceste tehnologii transformă elevul din „spectator” al informației în „explorator” al acesteia.

Pentru un cadru didactic, este esențial să înțeleagă diferența tehnică pentru a alege instrumentul potrivit obiectivului lecției:

- **Realitatea augmentată (AR):** „Aduce” obiecte digitale în lumea reală. Elevul vede în continuare banca și colegii, dar pe bancă „apare” un dinozaur sau o piramidă. Este ideală pentru activități colaborative și discuții de grup.
- **Realitatea virtuală (VR):** „Transportă” elevul într-o lume complet digitală. Cu ajutorul unor ochelari speciali (chiar și cei din carton, tip Google Cardboard), mediul înconjurător dispare, fiind înlocuit de fundul oceanului sau suprafața planetei Marte. Este ideală pentru empatie și explorare individuală profundă.

Valoarea pedagogică:

Integrarea acestor lecții imersive se bazează pe câteva principii neuro-pedagogice solide:

- **Vizualizarea conceptelor abstracte:** În ciclul primar, copiii au nevoie de suport concret. Este greu să explici „fotosinteza” sau „circuitul apei” doar prin cuvinte. AR permite vizualizarea fluxului de particule în interiorul unei plante în timp real.
- **Învățarea prin experiență:** Rata de retenție a informației crește de la **10%** (citit) la **90%** dacă elevul „trăiește” experiența.
- **Reducerea anxietății de învățare:** Pentru elevii care întâmpină dificultăți de concentrare, mediul imersiv elimină distragerile exterioare și transformă sarcina de lucru într-o aventură.

Aplicații practice pe discipline

Științe și Geografie

- **Corpul uman:** Aplicații precum Curiscope Virtuali-Tee (un tricou special care, scanat, arată organele interne în 3D) permit elevilor să vadă inima bătând sau plămânii umflându-se cu aer.
- **Fenomene extreme:** VR poate simula interiorul unui ochi de uragan sau erupția unui vulcan, experiențe care ar fi imposibile (și periculoase) în realitate.

Istorie

- **Călătoria în timp:** Elevii pot „vizita” Colosseumul din Roma sau pot merge pe străzile unui oraș medieval, observând arhitectura și vestimentația epocii respective.
- **Muzee virtuale:** Accesarea galeriilor de artă din întreaga lume fără a părăsi sala de clasă.

Matematică

- **Geometria în spațiu:** Vizualizarea desfășurării corpurilor geometrice (cub, sferă, piramidă) direct pe bancă, putând fi manipulate și rotite pentru a înțelege fețele, muchiile și vârfurile.

Echipamente necesare:

Multe cadre didactice evită AR/VR de teama costurilor, însă există soluții accesibile:

- **Nivel de bază:** Tablete sau smartphone-uri deja existente în școală + fișe de lucru printate (ex: Quiver, Octagon 4D).
- **Nivel mediu:** Cuburi de manipulare (Merge Cube) și ochelari din carton (Cardboard) în care se introduce telefonul.
- **Nivel avansat:** Căști VR independente (de tip Oculus/Meta Quest) care nu necesită cabluri sau telefoane, oferind o imersie totală.

Rolul profesorului în lecția imersivă

Tehnologia nu predă în locul învățătorului. Rolul acestuia se transformă în:

- **Facilitator:** Ghidează atenția elevului către detaliile importante din mediul virtual.
- **Moderator:** Provoacă discuții post-experiență („Ce ai simțit când erai lângă elefant?”, „De ce crezi că nucleul Pământului are acea culoare?”).
- **Designer de experiență:** Integrează momentele digitale în structura clasică a lecției pentru a asigura echilibrul.

În concluzie, lecțiile imersive prin AR și VR nu sunt simple jocuri, ci ferestre deschise către lumi la care elevii nu ar avea altfel acces. Ele hrănesc imaginația și pregătesc copiii pentru o lume în care granița dintre digital și fizic devine tot mai fină.

2. Gamificarea și Platformele de învățare adaptivă

Subiectul gamificării și al învățării adaptive reprezintă nucleul personalizării educației în 2026. Dacă AR/VR se ocupă de felul în care vedem informația, gamificarea și platformele adaptive se ocupă de motivația de a o accesa și de ritmul în care o procesăm.

Gamificarea în ciclul primar nu înseamnă să transformăm fiecare lecție într-o partidă de joc video, ci să împrumutăm mecanismele psihologice care fac jocurile captivante pentru a le aplica în educație.

Elemente cheie:

- **Sisteme de progresie vizuală:** În loc de notele clasice (care pot fi punitive), elevii acumulează **puncte de experiență (XP)**. Progresul este marcat de o bară de nivel care crește constant, oferind copilului sentimentul de evoluție continuă, nu de evaluare finală.
- **Insigne (Badges) de competență:** Spre deosebire de calificative, insignele sunt specifice: „Expert în fracții”, „Prietenul lecturii” sau „Micul ecologist”. Acestea validează aptitudini concrete și construiesc stima de sine.
- **Micro-misiuni:** Lecțiile sunt prezentate sub formă de „misiuni” într-o poveste mai mare (ex: „Suntem exploratori spațiali și trebuie să rezolvăm aceste adunări pentru a repara scutul navei”). Această abordare elimină anxietatea asociată testelor.

Platformele de învățare adaptivă:

Platformele adaptive (precum versiunile avansate de **Matific**, **Khan Academy Kids** sau soluții locale integrate cu IA) funcționează ca un „GPS educațional”.

1. **Evaluarea continuă a lacunelor:** Dacă un elev greșește repetat la o sarcină (ex: înmulțirea cu 7), algoritmul nu îl lasă să treacă la lecția următoare, ci îi oferă automat materiale de sprijin, videoclipuri explicative sau exerciții mai simple pentru a consolida baza.
2. **Ritmul individual:** Într-o clasă de 25 de elevi, învățătorul nu poate fi lângă fiecare. Platforma adaptivă permite elevului avansat să treacă la provocări complexe, în timp ce oferă elevului care întâmpină dificultăți timpul și resursele necesare pentru a recupera, fără a se simți lăsat în urmă.
3. **Feedback instantaneu:** Creierul copilului are nevoie de confirmare imediată pentru a fixa o conexiune neuronală. Platformele adaptive corectează greșeala în secunda în care a fost făcută, explicând și „de ce” este greșit.

Beneficii neuro-pedagogice:

- **Eliberarea de dopamină:** Finalizarea unei „misiuni” și primirea unei recompense virtuale declanșează dopamină, substanța chimică a plăcerii, care transformă învățarea într-o activitate dorită, nu impusă.
- **Siguranța de a eșua:** În jocuri, „Game Over” înseamnă doar „Mai încearcă o dată”. Această mentalitate (*Growth Mindset*) este esențială în primii ani de școală pentru a cultiva reziliența.

Rolul Învățătorului în acest ecosistem

Tehnologia nu înlocuiește profesorul, ci îl eliberează de sarcinile repetitive. În timp ce 20 de elevi lucrează pe platforme adaptive, învățătorul poate lucra intens, individual sau în grup mic, cu cei 5 elevi care au nevoie de interacțiune umană directă pentru a depăși un blocaj emoțional sau cognitiv.

3. Inteligența artificială (IA) ca Asistent didactic

Subiectul inteligenței artificiale (IA) în educație este adesea privit cu teamă, însă în ciclul primar, IA nu înlocuiește învățătorul, ci îi oferă acestuia „superputeri”. IA acționează ca un **copilot didactic** care preia sarcinile administrative și repetitive, lăsând timp pentru interacțiunea umană esențială. IA poate asista un cadru didactic în activitatea de la clasă în mai multe feluri:

Personalizarea Materialelor Didactice

Una dintre cele mai mari provocări este predarea la o clasă cu niveluri diferite de pregătire. IA rezolvă acest lucru în câteva secunde.

- **Simplificarea textelor:** Dacă ai un text despre „Albine” pentru ora de Științe, poți cere IA să genereze trei variante: una cu propoziții scurte pentru elevii care citesc mai greu, una standard și una cu termeni tehnici pentru elevii avansați.
- **Crearea de povești personalizate:** IA poate scrie o poveste la ora de Comunicare în care protagoniștii sunt chiar elevii din clasă, integrând interesele lor (ex: un elev pasionat de fotbal și unul de dinozauri devin eroii unei lecții despre semnele de punctuație).

Planificarea

IA reduce timpul de pregătire a lecțiilor cu până la **50%**.

- **Generarea de planuri de lecție:** Poți cere IA idei de activități de tip „ice-breaker” sau metode interactive pentru un subiect dificil

- **Crearea de resurse multimedia:** Instrumente precum *Canva Magic Design* sau *Gamma* folosesc IA pentru a genera prezentări vizuale, imagini sau scheme grafice pornind de la o simplă descriere text.

Evaluarea și feedback-ul automatizat

IA ajută la monitorizarea progresului fără a copleși cadrul didactic cu volume uriașe de muncă.

- **Analiza erorilor tipice:** Există platforme care, după ce scanezi testele elevilor, pot identifica un tipar de eroare la nivelul întregii clase (ex: „80% din elevi au greșit la înmulțirea cu trecere peste ordin”).
- **Feedback constructiv:** IA poate genera sugestii personalizate pentru fiecare elev în parte, bazate pe rezultatele lor, oferindu-le indicații despre ce anume să mai exerseze acasă.

IA ca Tutore de Lectură și Limbaj

În primii ani de școală, exersarea cititului este crucială.

- **Analiza fluentei:** Aplicații de tip IA pot asculta un elev citind și pot marca automat cuvintele pronunțate greșit, oferind o statistică precisă învățătorului fără ca acesta să stea individual cu fiecare copil de 30 de ori pe zi.
- **Suport pentru elevii cu CES sau ESL:** Pentru copiii cu dislexie sau pentru cei a căror limbă maternă nu este româna, IA poate oferi traduceri instantanee, suport audio sau transformarea textului în imagini pentru o mai bună înțelegere.

Etica și limitele IA la clasă

Este vital ca învățătorul să rămână filtrul critic:

1. **Verificarea acurateței:** IA poate „halucina” (poate oferi informații false cu mare încredere). Învățătorul trebuie să verifice mereu conținutul generat.
2. **Protecția datelor:** Nu se introduc niciodată date cu caracter personal ale elevilor (nume complet, adrese, detalii medicale) în instrumentele de IA publice.
3. **Componenta emoțională:** IA nu poate empatiza. Ea nu va observa dacă un copil este trist sau dacă are nevoie de o încurajare verbală, deci rolul de mentor al învățătorului rămâne central.

4. Gândirea Computațională și Robotica Educațională

Introducerea conceptelor de programare de la vârste fragede nu urmărește transformarea tuturor copiilor în programatori, ci dezvoltarea logicii de tip „problem-solving”.

Subiectul gândirii computaționale și al roboticii reprezintă „noua alfabetizare” a secolului XXI. În ciclul primar, scopul nu este ca elevii să scrie linii complexe de cod, ci să învețe **cum să gândească** pentru a descompune probleme mari în pași mici și logici.

Gândirea computațională este un proces de rezolvare a problemelor care poate fi aplicat în orice domeniu, nu doar în informatică. Ea se bazează pe patru piloni fundamentali pe care elevii îi exersează la clasă:

- **Decompunerea:** Spargerea unei probleme complexe în părți mai mici și mai ușor de gestionat (ex: pentru a scrie o compunere, începem cu planul de idei).
- **Recunoașterea tiparelor:** Observarea similitudinilor între probleme (ex: dacă știu să adun mere, știu să adun și pere).
- **Abstragerea:** Identificarea informațiilor esențiale și ignorarea detaliilor irelevante.
- **Algoritmi:** Crearea unei liste de pași pentru a rezolva o sarcină (ex: rețeta pentru un sandviș).

Robotica este „interfața fizică” a gândirii computaționale. Pentru un copil de 7-10 ani, codul este abstract, dar un robot care se mișcă conform comenzilor sale este **concret și motivant**.

Instrumente adaptate vârstei:

- **Bee-Bot / Blue-Bot:** Roboți sub formă de albinuțe, ideali pentru clasele pregătitoare și I. Elevii apasă pe butoane (înainte, înapoi, stânga, dreapta) pentru a programa albinuța să ajungă la o destinație pe o saltea tematică.
- **Dash & Dot:** Roboți mai avansați care pot fi programați prin tablete (interfață vizuală de tip drag-and-drop), capabili să reacționeze la sunete sau să evite obstacole.
- **LEGO Essential/Spike:** Combină construcția clasică de cuburi cu senzori și motoare, dezvoltând simultan motricitatea fină și logica.

Beneficii pe Termen Lung

1. **Toleranța la frustrare:** În robotică, rar reușești din prima. Procesul de *debugging* (corectarea greșelilor) îi învață pe copii că eroarea este doar o etapă în învățare.
2. **Colaborarea:** De obicei, roboții sunt folosiți în echipe. Elevii trebuie să comunice, să negocieze strategii și să își împartă rolurile (unul construiește, unul programează, unul verifică).
3. **Trecerea de la consumator la creator:** Copiii înțeleg că tehnologia nu este „magie”, ci ceva ce ei pot controla și construi.

Concluzie

Integrarea tehnologiilor emergente în ciclul primar nu este despre „cât de mult” utilizăm tehnologia, ci despre „cum” o folosim pentru a crea conexiuni mai profunde cu materia. Succesul depinde de echilibrul fin între inovația digitală și căldura interacțiunii umane, esențială la această vârstă.

Bibliografie:

1. **Cucoș, C. (2014).** *Educația. Reîntemeieri, dinamici, prefigurări*. Editura Polirom, Iași.
2. **Luckin, R. (2018).** *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education in the 21st Century*. UCL Institute of Education Press.
3. **OECD (2021).** *21st-Century Readers: Developing Literacy Skills in a Digital World*. PISA, OECD Publishing.
4. **Prensky, M. (2010).** *Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning*. Corwin Press.
5. **Pânișoară, I. O. (2020).** *Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică*. Editura Polirom.
6. **GEMINI**

Practici educaționale inovatoare cu impact demonstrabil Repere, modele și direcții emergente

**Borlean-Elek Annamaria
CJRAE Maramureș/Colegiul Național Pedagogic
Regele Ferdinand”, Sighetu Marmăției**

În contextul transformărilor accelerate ale societății contemporane, sistemele educaționale sunt chemate să adopte practici inovatoare care să răspundă nevoilor diverse ale elevilor și să genereze impact real, măsurabil. Articolul analizează conceptele-cheie ale inovației educaționale, prezintă modele validate empiric și explorează modul în care aceste practici pot transforma cultura școlară. Sunt incluse exemple de intervenții cu eficiență demonstrată, precum și recomandări pentru implementarea lor sustenabilă.

Educația se află într-un moment de inflexiune. Tehnologia, diversitatea, schimbările sociale și nevoia de competențe transversale impun o regândire profundă a modului în care învățăm și predăm. Inovația nu mai este un lux, ci o condiție a relevanței.

Totuși, nu orice noutate este inovatoare. O practică devine cu adevărat inovatoare doar atunci când produce schimbări vizibile, măsurabile și sustenabile în învățare, motivație și participare.

O practică educațională inovatoare: răspunde unei nevoi reale identificate în comunitatea școlară, se bazează pe cercetare și dovezi, implică elevii în mod active, valorifică tehnologia sau metode pedagogice emergente, produce impact demonstrabil asupra rezultatelor elevilor.

Tipuri de inovații educaționale

- inovații pedagogice (învățare bazată pe proiecte, flipped classroom, gamificare)
- inovații tehnologice (realitate augmentată, platforme adaptive, inteligență artificială)
- inovații organizaționale (comunități de învățare profesională, leadership distribuit)
- inovații socio-emoționale (programe SEL, mindfulness, mentorat).

Practici educaționale inovatoare cu impact demonstrabil

Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning – PBL)

Studiile arată că PBL:

- crește motivația intrinsecă
- dezvoltă competențe transversale (colaborare, gândire critică)
- îmbunătățește retenția informațiilor

Impactul este vizibil mai ales în rândul elevilor cu risc educațional, care beneficiază de învățare contextualizată.

Gamificarea procesului educațional

Gamificarea introduce elemente de joc (provocări, niveluri, recompense simbolice) în activitățile de învățare. Cercetările arată:

- creșterea participării cu până la 40%
- reducerea absenteismului
- îmbunătățirea performanțelor la evaluări formative

Învățarea asistată de tehnologie adaptivă

Platformele adaptive personalizează ritmul și nivelul de dificultate. Impact demonstrat:

- progres accelerat în matematică și literație
- feedback imediat
- autonomie crescută a elevilor.

Programe de dezvoltare socio-emoțională (SEL)

SEL este una dintre cele mai validate intervenții educaționale. Meta-analizele arată:

- creșterea performanțelor academice cu 11%
- reducerea comportamentelor problematice
- îmbunătățirea relațiilor elev–profesor

Comunitățile de învățare profesională (PLC)

PLC transformă cultura școlii prin colaborare continuă între profesori. Impact:

- creșterea calității predării
- coerență curriculară
- reducerea izolării profesionale.

Condiții pentru implementarea sustenabilă a inovației

Leadership vizionar: Directorii și coordonatorii trebuie să creeze un climat favorabil experimentării.

Formare continuă: Profesorii au nevoie de sprijin, mentorat și timp pentru a testa metode noi.

Cultură a colaborării: Inovația nu se poate dezvolta într-un mediu competitiv sau rigid.

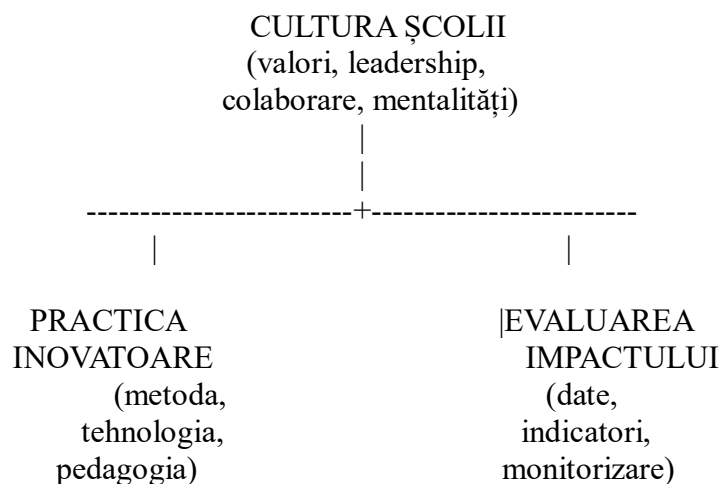
Evaluare continuă a impactului: Fiecare practică trebuie monitorizată prin: date cantitative (rezultate, participare), date calitative (feedback, observații).

Practici educaționale inovatoare cu impact demonstrabil sunt cele care transformă nu doar rezultatele elevilor, ci și cultura școlii. Ele creează un mediu în care învățarea devine relevantă, motivantă și profund umană. Inovația autentică nu este despre tehnologie sau metode spectaculoase, ci despre schimbare cu sens, ancorată în nevoile reale ale elevilor și susținută de o comunitate educațională matură.

Modele teoretice și grafice conceptuale pentru practici educaționale inovatoare

1. Model conceptual: Triada Inovației Educaționale cu Impact Demonstrabil

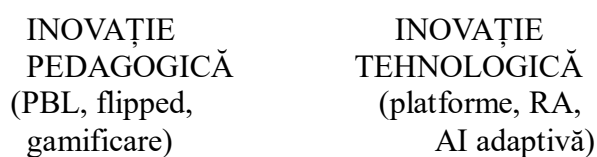
Acest model sintetizează cele trei dimensiuni esențiale care determină eficiența unei practici inovatoare.

Interpretare: Practica inovatoare este motorul schimbării. Cultura școlii este mediul care permite sau blochează inovația. Evaluarea impactului asigură că schimbarea este reală, nu doar declarativă. Cele trei elemente funcționează ca un ecosistem, nu ca părți separate.

2. Model integrat: Inovație Pedagogică + Tehnologică + Socio-emoțională

Acest model arată cum se combină trei tipuri de inovații pentru a produce rezultate superioare.

INOVAȚIE
SOCIO-
EMOȚIONALĂ
(SEL,
mentorat)

Bibliografie

Ainscow, M. (2020). Promoting inclusion and equity in education: Lessons from international experiences. Routledge.

Booth, T., & Ainscow, M. (2011). The index for inclusion: Developing learning and participation in schools. Centre for Studies on Inclusive Education.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2020). Inclusive education in action: Project synthesis report. European Agency.

Florian, L. (Ed.). (2014). The SAGE handbook of special education (2nd ed.). SAGE.

Hattie, J. (2012). Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning. Routledge.

Mitchell, D. (2014). What really works in special and inclusive education: Using evidence-based teaching strategies (2nd ed.). Routledge.

OECD. (2012). Equity and quality in education: Supporting disadvantaged students and schools. OECD Publishing.

Rogers, C. R. (1995). A way of being. Houghton Mifflin.

Tomlinson, C. A. (2017). How to differentiate instruction in academically diverse classrooms (3rd ed.). ASCD.

Integrarea resurselor digitale și a inteligenței artificiale în predarea Educației Plastice – strategii interactive pentru dezvoltarea gândirii vizuale în contextul învățării digitale

Sachelarescu-Brătianu Alexandra-Sorina

Școala Gimnazială „Sfânta Maria”, Mizil, România

Abstract

Transformările tehnologice ale societății contemporane determină schimbări semnificative în modul de organizare și desfășurare a procesului educațional. În contextul învățării digitale și al dezvoltării accelerate a instrumentelor bazate pe inteligență artificială, profesorii au acces la o varietate tot mai mare de resurse educaționale vizuale și interactive. Lucrarea de față analizează modalitățile de integrare a tehnologiei digitale și a instrumentelor bazate pe inteligență artificială în predarea educației plastice, prin utilizarea prezentărilor interactive, a platformelor digitale, a resurselor online și a imaginilor generate sau curate digital. Sunt prezentate exemple de strategii didactice bazate pe analiza vizuală a operelor de artă, explorarea muzeelor virtuale și utilizarea aplicațiilor digitale pentru organizarea activităților de recapitulare, evaluare și remediere a cunoștințelor. Studiul evidențiază rolul tehnologiei și al mediilor vizuale digitale în dezvoltarea gândirii vizuale, a creativității și a motivației elevilor, subliniind totodată rolul profesorului ca mediator între elev, imagine și tehnologie într-un ecosistem educațional orientat spre competențele secolului XXI.

Introducere

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluția tehnologică și de necesitatea adaptării procesului didactic la nevoile și interesele elevilor din generațiile actuale. Integrarea tehnologiilor digitale în procesul educațional reprezintă una dintre direcțiile majore ale modernizării sistemului educațional, contribuind la diversificarea strategiilor didactice și la creșterea eficienței procesului de învățare. În acest context, conceptul de „Education That Builds Tomorrow” evidențiază importanța proiectării unui ecosistem educațional inovator, în care tehnologia, creativitatea și competențele vizuale devin elemente esențiale ale formării elevilor.

În cazul disciplinelor artistice, în special al educației plastice, utilizarea tehnologiei digitale oferă oportunități importante pentru explorarea patrimoniului artistic universal. Accesul la colecții extinse de imagini, galerii virtuale și resurse multimedia permite elevilor să observe și să analizeze opere de artă din diferite perioade și culturi, contribuind la dezvoltarea sensibilității estetice și a gândirii vizuale.

Conform unor studii din domeniul educației artistice (Efland, 2002; Eisner, 2002; Freedman, 2003), utilizarea imaginilor și a resurselor vizuale în procesul didactic facilitează dezvoltarea capacității de observație, interpretare și exprimare artistică (Efland, 2002). În același timp, strategiile didactice bazate pe dialog și analiză vizuală stimulează implicarea activă a elevilor în procesul de învățare.

Lucrarea de față își propune să evidențieze modalitățile de integrare a resurselor digitale în predarea educației plastice, prin prezentarea unor strategii didactice interactive și a unor exemple de bune practici utilizate în activitatea la clasă.

Integrarea tehnologiei digitale în predarea educației plastice

Integrarea tehnologiei în procesul educațional reprezintă un element important al modernizării practicilor didactice. În cazul educației plastice, utilizarea tehnologiei facilitează accesul la o varietate largă de imagini artistice și exemple vizuale relevante pentru studiul elementelor de limbaj plastic. Studiile din domeniul educației artistice și al culturii vizuale evidențiază faptul că utilizarea mediilor vizuale și a resurselor digitale contribuie la dezvoltarea competențelor de analiză vizuală și la o mai bună înțelegere a fenomenului artistic (Efland, 2002; Freedman, 2003).

În activitatea didactică pot fi utilizate diverse aplicații și platforme digitale pentru organizarea și prezentarea conținuturilor, precum programe de realizare a prezentărilor, aplicații de design educațional sau instrumente bazate pe inteligență artificială (de exemplu PowerPoint, Google Slides, Canva, Genially, Prezi sau platforme bazate pe inteligență artificială pentru generarea de materiale educaționale). Aceste instrumente oferă profesorilor posibilitatea de a structura lecțiile într-o manieră vizuală și interactivă, adaptată stilului propriu de predare și nevoilor elevilor. În ultimii ani, instrumentele bazate pe inteligență artificială pot sprijini, de asemenea, procesul didactic prin generarea rapidă de imagini, materiale vizuale sau sugestii de activități educaționale, facilitând realizarea unor resurse vizuale atractive pentru analiza artistică. De exemplu, generatoarele de imagini bazate pe inteligență artificială (precum DALL·E sau alte platforme similare) pot fi utilizate pentru a crea ilustrații tematice, reinterpretări stilistice sau exemple vizuale inspirate din diferite curente artistice, iar aplicațiile educaționale asistate de AI pot sprijini profesorii în realizarea rapidă a materialelor vizuale utilizate în lecțiile de educație plastică. Aceste prezentări includ informații teoretice sintetizate, imagini reprezentative din istoria artei, exemple vizuale relevante pentru temele studiate, precum și secțiuni dedicate recapitulării și evaluării.

Prin utilizarea resurselor digitale, profesorul poate alterna explicațiile teoretice cu analiza imaginilor și cu activitățile practice realizate de elevi, contribuind astfel la crearea unui proces educațional echilibrat și dinamic. În acest context, rolul profesorului devine acela de mediator între elev, imagine și tehnologie, orientând procesul de observare, interpretare și reflecție asupra imaginilor vizuale și facilitând utilizarea critică și creativă a resurselor digitale în învățare.

Tipuri de activități digitale utilizate în lecțiile de educație plastică

Tip de activitate digitală	Descriere	Rol pedagogic
Prezentarea conținuturilor digitale	Lecții realizate cu ajutorul platformelor de prezentare digitală (PowerPoint, Google Slides, Canva, Genially, Prezi) sau al aplicațiilor bazate pe inteligență artificială, care includ imagini, explicații și exerciții interactive	Organizarea clară a conținutului și facilitarea înțelegerii conceptelor
Analiza imaginilor proiectate	Observarea și discutarea operelor de artă pe un ecran digital (tablă digitală, proiector, televizor sau alte dispozitive de afișare)	Dezvoltarea gândirii vizuale și a capacității de interpretare
Explorarea muzeelor virtuale	Vizitarea virtuală a muzeelor și galeriilor online	Dezvoltarea culturii artistice și a interesului pentru patrimoniu
Activități practice asistate digital	Realizarea lucrărilor plastice pornind de la exemple vizuale prezentate digital sau de la resurse online	Aplicarea cunoștințelor artistice și dezvoltarea creativității elevilor
Exerciții de recapitulare digitale	Identificarea elementelor de limbaj plastic în imagini, a tehnicilor de lucru, precum și a noțiunilor de istoria artei și compoziție	Consolidarea cunoștințelor dobândite
Activități de remediere	Analiza suplimentară a imaginilor și discuții ghidate	Clarificarea conceptelor și sprijinirea progresului elevilor

Aceste tipuri de activități digitale contribuie la diversificarea strategiilor didactice și la crearea unui proces educațional adaptat contextului tehnologic actual.

Analiza imaginilor artistice prin metode interactive

Analiza imaginilor artistice reprezintă o componentă esențială a educației plastice. Prin observarea și interpretarea operelor de artă, elevii își dezvoltă capacitatea de analiză vizuală și sensibilitatea estetică.

Utilizarea imaginilor prezentate în format digital pe diferite dispozitive de afișare (tablă digitală, proiector, televizor sau alte ecrane) permite observarea detaliată a elementelor de limbaj plastic, a tehnicilor de lucru, precum și a unor noțiuni de istoria artei și compoziție, facilitând totodată discuțiile interactive dintre profesor și elevi. În cadrul lecțiilor, analiza imaginilor poate fi realizată prin intermediul unor întrebări ghidate, menite să stimuleze observarea atentă, interpretarea și exprimarea argumentată a opiniilor estetice de către elevi.

Exemple de astfel de întrebări pot fi:

- Ce culori predomină în această lucrare?
- Ce tipuri de forme pot fi observate?
- Cum este organizată compoziția?
- Ce emoții transmite imaginea?
- Ce element atrage cel mai mult atenția privitorului?

Aceste întrebări stimulează gândirea critică și capacitatea elevilor de a formula opinii personale despre operele de artă (Efland, 2002; Eisner, 2002).

Profesorul poate utiliza, de asemenea, strategii didactice precum compararea a două opere de artă, identificarea elementelor de limbaj plastic sau interpretarea mesajului artistic. Astfel, procesul de învățare devine unul activ și participativ.

Exemplu de analiză vizuală realizată cu elevii

În cadrul unei lecții dedicate studiului culorii și expresivității cromatice, elevilor li se poate prezenta o lucrare reprezentativă din istoria artei, de exemplu o pictură impresionistă precum *Impresie, răsărit de soare* de Claude Monet sau, pentru a evidenția o altă abordare expresivă a culorii și a atmosferei, o lucrare precum *Noapte înstelată* de Vincent van Gogh, ori o altă operă relevantă pentru tema studiată. Imaginea este prezentată în format digital pe un ecran de afișare, iar elevii sunt invitați să observe atent detaliile compoziției, cromatica și atmosfera generală a lucrării.

Profesorul adresează întrebări precum: *Ce culori observăm în lucrare? Cum se combină acestea pentru a crea atmosferă? Ce elemente atrag cel mai mult atenția?* Elevii formulează răspunsuri și își argumentează opiniile, iar profesorul completează discuția cu informații despre stilul artistic și contextul realizării operei.

Această metodă contribuie la dezvoltarea gândirii vizuale și la formarea capacității elevilor de a interpreta imaginile artistice într-un mod critic și reflexiv (Freedman, 2003).

Utilizarea resurselor online în educația plastică

Resursele online oferă oportunități importante pentru diversificarea procesului de predare și pentru accesul elevilor la patrimoniul artistic universal.

Printre resursele digitale frecvent utilizate în predarea educației plastice se numără:

- Google Arts & Culture
- site-urile muzeelor internaționale
- galerii virtuale de artă
- tururi virtuale ale muzeelor

- platforme educaționale dedicate studiului artei
- arhive digitale de imagini artistice utilizate în scop educațional

Exemple de resurse utile pentru activitatea didactică includ:

- Google Arts & Culture – colecții digitale ale muzeelor din întreaga lume
- The Metropolitan Museum of Art – colecție digitală cu imagini de înaltă rezoluție
- National Gallery Virtual Tour – explorarea virtuală a muzeului
- Europeana – platformă europeană cu patrimoniu cultural digitalizat

Aceste platforme oferă imagini de înaltă rezoluție și informații relevante despre operele de artă, permițând elevilor să observe detalii care nu pot fi analizate cu aceeași claritate în manualele tradiționale.

Utilizarea acestor resurse stimulează curiozitatea și interesul elevilor pentru artă, contribuind la dezvoltarea culturii vizuale și la înțelegerea diversității expresiilor artistice.

Activități de recapitulare, evaluare și remediere a cunoștințelor

În procesul educațional actual, un rol important îl au activitățile de recapitulare, evaluare și remediere a cunoștințelor, menite să sprijine progresul elevilor și să consolideze competențele dobândite.

În sistemul educațional românesc au fost introduse recent lecțiile de „remediere și consolidare a cunoștințelor”, care urmăresc sprijinirea elevilor în procesul de recuperare și aprofundare a conținuturilor învățate.

Resursele digitale facilitează organizarea acestor activități prin includerea, în prezentările didactice, a unor secțiuni dedicate recapitulării și exercițiilor de analiză vizuală.

Elevii pot identifica elementele de limbaj plastic în imagini, pot analiza lucrări artistice și pot reflecta asupra propriilor creații, consolidând astfel competențele dobândite în cadrul lecțiilor anterioare.

Studiu de caz: organizarea unei lecții digitale de educație plastică

Un exemplu de integrare a resurselor digitale îl reprezintă organizarea unei lecții bazate pe prezentări interactive și pe analiza imaginilor artistice.

Etapele unei lecții digitale de educație plastică

Etapa lecției	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor
Introducerea temei	Prezentarea conceptelor teoretice	Ascultă și formulează întrebări
Explorarea imaginilor	Proiectează imagini artistice	Observă și descrie elemente vizuale

Etapa lecției	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor
Analiza ghidată	Adresează întrebări de analiză	Interpretează și argumentează
Activitatea practică	Explică cerința lucrării	Realizează lucrarea artistică
Recapitulare	Revizuieste noțiunile	Participă la discuții
Evaluare	Oferă feedback	Reflectează asupra lucrării

Această structură permite combinarea elementelor teoretice cu activitățile practice și cu utilizarea resurselor digitale.

Dezvoltarea competențelor vizuale ale elevilor

Un obiectiv important al educației plastice îl reprezintă dezvoltarea competențelor vizuale ale elevilor, care includ capacitatea de observare, analiză, interpretare și evaluare a imaginilor. Conform cercetărilor din domeniul educației artistice, expunerea sistematică la imagini artistice și implicarea elevilor în activități de analiză vizuală contribuie la dezvoltarea gândirii critice și la formarea unei culturi vizuale solide (Eisner, 2002; Freedman, 2003).

În cadrul lecțiilor de educație plastică, utilizarea imaginilor proiectate digital permite observarea detaliilor, compararea diferitelor stiluri artistice și identificarea elementelor de limbaj plastic, a tehnicilor de lucru, precum și a unor noțiuni de istoria artei și compoziție. Prin discuții ghidate și activități de interpretare vizuală, elevii sunt încurajați să formuleze ipoteze, să argumenteze opinii și să își dezvolte capacitatea de exprimare estetică.

Aceste activități contribuie la dezvoltarea unei gândiri vizuale complexe, esențiale într-o societate contemporană dominată de imagini și de comunicare vizuală.

Impactul tehnologiei asupra motivației elevilor

Integrarea tehnologiilor digitale în activitățile de predare contribuie semnificativ la creșterea motivației elevilor pentru învățare. Utilizarea imaginilor proiectate, a prezentărilor interactive și a resurselor online creează un mediu educațional dinamic și atractiv, apropiat de universul digital în care elevii sunt deja familiarizați. Cercetările din domeniul educației arată că utilizarea tehnologiei în procesul didactic stimulează interesul, implicarea activă și participarea elevilor la activitățile de învățare (Eisner, 2002; Freedman, 2003).

În cadrul lecțiilor de educație plastică, prezentarea operelor de artă în format digital permite explorarea detaliată a imaginilor, compararea diferitelor stiluri artistice și realizarea unor discuții interactive care captează atenția elevilor. Posibilitatea de a observa lucrări celebre în format digital, de a analiza detalii cromatice sau compoziționale și de a participa la dialoguri despre artă contribuie la creșterea curiozității și a interesului pentru domeniul artistic.

Prin utilizarea resurselor digitale, elevii devin participanți activi în procesul de învățare, iar experiența educațională capătă un caracter explorator și creativ, favorizând dezvoltarea motivației intrinseci pentru studiul artei.

Beneficiile utilizării resurselor digitale în educația plastică

Integrarea tehnologiei digitale în predarea educației plastice aduce numeroase beneficii procesului educațional.

Printre acestea se numără:

- dezvoltarea gândirii vizuale;
- stimularea creativității;
- creșterea interesului elevilor pentru artă;
- accesul la resurse artistice variate;
- diversificarea strategiilor didactice.

Tehnologia contribuie la crearea unui mediu educațional modern, adaptat nevoilor elevilor și orientat spre învățarea activă.

Concluzii

Integrarea resurselor digitale în predarea educației plastice reprezintă o direcție importantă pentru modernizarea procesului didactic și pentru dezvoltarea competențelor artistice ale elevilor.

Utilizarea prezentărilor interactive, a imaginilor artistice și a resurselor online contribuie la crearea unor lecții dinamice și interactive, în care elevii sunt implicați activ în procesul de analiză și interpretare a operelor de artă.

În același timp, tehnologia facilitează organizarea activităților de recapitulare, evaluare și remediere a cunoștințelor, contribuind la consolidarea învățării și la sprijinirea progresului elevilor.

Prin valorificarea resurselor digitale și prin utilizarea unor strategii didactice inovatoare, educația plastică poate deveni un spațiu educațional în care elevii își dezvoltă sensibilitatea artistică, creativitatea și capacitatea de a interpreta lumea vizuală care îi înconjoară. În acest sens, educația artistică contribuie în mod semnificativ la dezvoltarea competențelor secolului XXI, precum gândirea critică, creativitatea, comunicarea vizuală și capacitatea de interpretare a mesajelor vizuale într-o societate dominată de imagine.

Bibliografie

Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Polirom.

Dumitrescu, C. (2008). Educația plastică în școală. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Efland, A. (2002). Art and Cognition: Integrating the Visual Arts in the Curriculum. New York: Teachers College Press.

Eisner, E. (2002). The Arts and the Creation of Mind. New Haven: Yale University Press.

Freedman, K. (2003). Teaching Visual Culture: Curriculum, Aesthetics, and the Social Life of Art. New York: Teachers College Press.

Mayer, R. (2009). Multimedia Learning (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

Google Arts & Culture – <https://artsandculture.google.com>

National Gallery – <https://www.nationalgallery.org.uk>

Louvre Museum – <https://www.louvre.fr>

Ecosistemul Inteligenței Totale: Pedagogia Fluenței și Arhitectura Viitorului Post-Digital

Prof. Ioan Victor Brote

Școala Militară de Maiștri Militari și Subofițeri pentru Comunicații, Tehnologie Informației și Apărare Cibernetică

Abstract

*Prezentul studiu constituie lucrarea de încheiere a seriei „Educația în Era Inteligenței Artificiale”, sintetizând parcursul de la diagnoza coliziunii dintre sistemul analogic și fluxul digital, până la cristalizarea unei noi ontologii pedagogice. După ce etapele anterioare au demontat percepția tehnologiei ca factor perturbator și au fundamentat conceptul de „exocortex digital” ca infrastructură invizibilă a gândirii, acest articol final explorează destinația acestei evoluții: **Orizontul Transformării Umane**. Lucrarea argumentează trecerea de la simpla utilizare instrumentală a IA către o „fluență algoritmică” nativă, în care învățarea devine un strat de realitate omniprezent și continuu. Prin fuziunea dintre simbioza cognitivă și neuroplasticitatea hibridă, studiul propune o redefinire a succesului educațional: nu ca acumulare de date, ci ca măiestrie în orchestrarea sistemelor complexe. În acest stadiu final, educatorul își desăvârșește transfigurarea în „arhitect de sens”, demonstrând că, paradoxal, normalizarea tehnologiei la scară totală nu atrofiază spiritul uman, ci îl eliberează pentru o nouă formă de umanism digital, bazat pe sinteză creativă, intuiție și discernământ etic suprem.*

Cuvinte cheie: *Ontologie Pedagogică Post-Digitală, Fluență Algoritmică, Ubiquitous Learning (Învățare Omniprezentă), Sinteza Creativă Trans-Domeniu, Arhitectură de Sens, Umanism Digital Augmentat, Context-Aware Learning, Auto-Actualizare Simbiotică.*

I. Introducere

Dialectica de la Infrastructură la Existență și Emergența Pedagogiei Fluentei

Prezenta lucrare constituie faza de sinteză finală a seriei de cercetare „Educația în Era Inteligenței Artificiale”, reprezentând punctul de convergență al investigațiilor demarate anterior. Acest parcurs academic a fost conceput pentru a cartografia transformarea radicală a ecosistemului educațional, pornind de la diagnoza inițială a coliziunii dintre sistemul analogic și fluxurile

digitale, până la cristalizarea unei noi ontologii a învățării. Pentru a fundamenta teoretic „Orizontul Transformării Umane”, este imperativ să recapitulăm și să integrăm pilonii conceptuali stabiliți în etapele precedente, care servesc drept premisă pentru manifestul de față. Geneza acestui demers a fost marcată de analiza stării de entropie a modelului educațional tradițional (Brote, 2025a), unde am demonstrat că ineficiența sistemică a învățării liniare a forțat o deschidere inevitabilă către mediul digital. Această primă etapă a stabilit că intrarea Inteligenței Artificiale (IA) în spațiul școlar nu a fost un eveniment izolat, ci o necesitate evolutivă. Ulterior, cercetarea a abordat dimensiunea psihopedagogică a rezistenței la schimbare (Brote, 2025b), demontând percepția tehnologiei ca factor de eroziune a integrității. În acea etapă, am demonstrat că IA posedă un potențial strategic de a nu fi doar un instrument, ci un catalizator al integrării curriculare, capabil să transforme amenințarea percepută în oportunitate de reformă structurală.

Evoluția către maturitatea cercetării a fost atinsă prin propunerea unui mediu colaborativ profund, definit prin conceptul de „exocortex digital” (Brote, 2026a). Această a treia lucrare a demonstrat că „dracul nu este atât de negru”, propunând o simbioză cognitivă menită să sporească eficiența și inovația prin neuroplasticitate hibridă. Am stabilit atunci că interacțiunea cu IA reconfigurează arhitectura gândirii, eliberând resursele de procesare pentru funcții executive superioare. Această fundamentare a condus organic către validarea practică a colaborării om-mașină (Brote, 2026b), unde am explorat normalizarea IA ca infrastructură invizibilă. Recunoașterea aportului sistemelor generatoare — precum modelul Gemini (Google) — în procesul de co-creare intelectuală a servit drept studiu de caz pentru trecerea de

la „utilizarea” unui soft la „orchestrarea” unui flux de date, marcând oficial finalul erei evaluării bazate pe produs finit și începutul auditului procesual.

În acest punct de inflexiune, lucrarea de față propune o depășire a stadiului de „normalizare a utilității” pentru a investiga fuziunea ontologică definitivă dintre subiectul cunoscător și ecosistemul informațional augmentat. Dacă infrastructura IA a devenit acum la fel de omniprezentă și de subînțeleasă ca electricitatea, asistăm în prezent la fenomenul de internalizare a acestei infrastructuri sub forma **Pedagogiei Fluentei Algoritmice**.

Fluența algoritmică, în accepțiunea sa academică cea mai extinsă, nu trebuie confundată cu alfabetizarea digitală rudimentară sau cu simpla dobândire a unor competențe tehnice de operare. Ea reprezintă capacitatea subiectului de a procesa, sintetiza și genera semnificație într-un mediu hibrid 50-50, fără ca interfața tehnologică să mai constituie o barieră cognitivă sau un efort deliberat de mediere. Această fluență presupune o transparență totală a instrumentului: actul interogării semantice încetează să mai fie o comandă externă și devine o extensie naturală a procesului reflexiv de gândire.

În această nouă paradigmă, educația nu mai vizează exclusiv pregătirea elevului pentru a „naviga” un sistem extern, ci urmărește dezvoltarea unei structuri cognitive capabile să gestioneze complexitatea informațională prin intuiție logică și suveranitate etică. Ne propunem, astfel, să demonstrăm că finalitatea acestui parcurs nu este atrofia intelectuală, ci o Renaștere Pedagogică, unde tehnologia eliberează potențialul creator uman, transformând învățarea dintr-o obligație circumscrisă instituțional într-o stare de existență augmentată continuu, orientată spre auto-actualizarea permanentă a ființei în raport cu cunoașterea universală.

II. Ubiquitous Learning

Educația ca Strat de Realitate Augmentată și Dizolvarea Segmentării Pedagogice

Evoluția către un ecosistem educațional post-digital impune o reevaluare a topografiei învățării. Până în prezent, arhitectura sistemelor de învățământ a operat pe o logică a segregării spațio-temporale, fragmentând experiența elevului în compartimente rigide: învățarea „formală” (delimitată de zidurile instituției și rigoarea orarului), „nonformală” (structurată, dar externă curriculumului de bază) și „informală” (spontană, adesea nevalorificată pedagogic). Această fragmentare a generat o ineficiență sistemică, izolând cunoașterea teoretică de contextul său pragmatic și producând ceea ce am definit anterior drept „latență de aplicabilitate” (Brote, 2025a).

Simbioza cognitivă, fundamentată pe integrarea exocortexului digital (Brote, 2026a), propune transcenderea acestor bariere prin implementarea conceptului de **Ubiquitous Learning (Învățare Omniprezentă)**. În acest stadiu, învățarea încetează să mai fie un eveniment circumscris geografic sau temporal, devenind un strat de realitate permanentă, susținut de omniprezența algoritmică.

Grație asistenților sintetici de înaltă rezoluție, actul achiziției de cunoștințe se eliberează de constrângerile instituționale, migrând spre un model de tip **Context-Aware Learning** (învățare sensibilă la context).

Din punct de vedere sistemic, acest continuum educațional funcționează ca un flux de date bidirecțional. Pe de o parte, sistemele de IA acționează ca agenți de persistență, transpunând organic conceptele teoretice în experiențele cotidiene ale subiectului. De exemplu, înțelegerea principiilor fizicii moleculare sau ale macroeconomiei nu mai este limitată la spațiul de simulare din clasă, ci este augmentată în timp real în mediul exterior prin suprapunerea unui strat de informație sintetică peste realitatea fizică. Pe de altă parte, datele colectate din interacțiunile informale ale elevului sunt procesate prin mecanisme de **Learning Analytics** (Brote, 2026b), permițând recalibrarea curriculumului formal în funcție de nevoile și interesele emergente ale subiectului.

Această fuziune ontologică a mediilor de învățare conduce la emergența conceptului de **Seamless Learning** (învățare fără cusături). Analizând datele furnizate de UNESCO (2024) și OECD (2024), observăm că eficiența asimilării în modelul analogic se prăbușește semnificativ în absența supravegherii directe. În antiteză, pedagogia post-digitală utilizează IA pentru a menține angajamentul cognitiv în afara cadrului formal, transformând realitatea însăși într-o interfață pedagogică.

2.1. Protocolul de Sincronizare Ontologică: De la Exocortexul Individual la Hub-ul Pedagogic Central

Pentru ca *Ubiquitous Learning* să nu degenereze într-o simplă navigare haotică prin fluxuri de date, este necesară implementarea unui **Protocol de Sincronizare Ontologică**.

Acesta reprezintă mecanismul prin care experiențele de învățare dobândite în mediul informal (prin intermediul exocortexului digital individual) sunt validate, indexate și integrate în portofoliul de competențe formale ale elevului. În lipsa acestui protocol, fuziunea mediilor ar rămâne o aspirație teoretică, lipsită de trasabilitate academică.

Din punct de vedere tehnic, această integrare se realizează prin **API-uri pedagogice (Application Programming Interfaces)** care permit dialogul între asistenții IA personali și infrastructura instituțională. Acest proces elimină "pierderile de date" specifice modelului analogic, unde curiozitatea sau descoperirea unui elev în afara clasei rămânea adesea izolată și necuantificată. În noua paradigmă, exocortexul funcționează ca un senzor cognitiv permanent: o interogație semantică complexă realizată de elev în timpul unei activități de timp liber (informal) este recunoscută de algoritm ca fiind relevantă pentru un anumit modul curricular (formal) și este automat propusă educatorului pentru validare.

Totuși, această omniprezență ridică imperativul **Suveranității Datelor Cognitive**. În Capitolul III din *Simbioza Cognitivă* (Brote, 2026a), am discutat despre suveranitatea etică; aici, o extindem la nivelul infrastructurii. Elevul trebuie să dețină "Root Access" asupra propriului jurnal de învățare, IA acționând sub un regim de *confidențialitate augmentată*. Integrarea în *Orizontul Transformării Umane* nu presupune o supraveghere totală, ci o **asistență totală**, unde profesorul nu mai este un supraveghetor de proces, ci un curator de progres.

Astfel, fuziunea mediilor devine completă: școala nu mai este o destinație unde elevul merge pentru a "descărca" informație, ci devine "nodul central" de procesare unde experiențele disparate din stratul de realitate augmentată sunt cristalizate în expertiză validată. Această arhitectură transformă educația dintr-o sarcină administrativă într-un ecosistem viu, capabil să evolueze în timp real odată cu subiectul.

În acest context, „Orizontul Transformării Umane” prefigurează o mutație a condiției umane în raport cu informația: învățarea nu mai este o pregătire pentru o activitate viitoare, ci devine o funcție vitală, un act reflex de existență. Dizolvarea granițelor dintre școală și viață nu devalorizează instituția de învățământ, ci o re pozi ționează ca nucleu de validare și coordonare a unui flux informațional neîntrerupt, unde subiecții augmentați navighează complexitatea lumii moderne cu o viteză de procesare și o profunzime a înțelegerii inaccesibile subiectului izolat.

III. Diferențiatorul Uman în Ecosistemul Inteligenței Totale Sinteza Trans-Domeniu și Valoarea Adăugată a „Erorii” Creative

Investigația noastră asupra procesului de normalizare a Inteligenței Artificiale în curriculum (Brote, 2026b) conduce inevitabil către o redefinire a rolului uman într-un mediu în care eficiența algoritmică atinge parametri de neegalat. Într-un ecosistem de inteligență totală, interdependența dintre subiectul cunoscător și algoritm nu trebuie

interpretată ca o diluare a capacităților biologice, ci ca o eliberare a acestora către funcții cognitive de ordin superior. Diferențiatorul uman încetează să mai rezide în capacitatea de procesare brută, migrând decisiv către arhitectura semantică, managementul complexității și orchestrarea valorică a cunoașterii.

3.1. Sinteza Creativă Trans-Domeniu: Dincolo de Probabilitatea Statistică a Pattern-Matching-ului

Nucleul colaborării simbiotice se bazează pe o distincție ontologică între recunoașterea de tipare (*Pattern Recognition*) și saltul intuitiv. Sistemele de IA, fundamentate pe arhitecturi de rețele neurale transformatoare, excelează în interiorul modelelor de date preexistente prin predicție probabilistică și optimizarea corelațiilor. Totuși, intelectul uman rămâne singura entitate capabilă de o **Sinteză Creativă Trans-Domeniu** autentică. Aceasta este definită în prezentul studiu ca fiind capacitatea de a genera conexiuni „slabe” sau atipice între domenii de cunoaștere care nu prezintă o legătură logică sau statistică imediată în bazele de date de antrenament.

Dacă IA poate genera mii de variante ale unei soluții în cadrul unei paradigme date, omul este cel care posedă capacitatea de a schimba paradigma însăși. În această configurație hibridă, IA funcționează ca un „motor de explorare a spațiului de posibilități”, furnizând materia primă filtrată, în timp ce subiectul uman exercită **Orchestrarea Semantică**. Această interdependență asigură că procesul de inovare nu rămâne captiv în „camera ecourilor” a datelor istorice, ci este propulsat de intuiția umană către soluții disruptive. Astfel, valoarea

adăugată a umanului nu mai constă în „ce” produce, ci în „direcția” și „sensul” în care orientează puterea computațională a mașinii.

3.2. Valorizarea Disonanței Cognitive și a „Erorii” ca Catalizatori ai Inovației Disruptive

Un aspect fundamental, care necesită o analiză riguroasă în contextul pedagogiei post-digitale, este rolul constructiv al disonanței și al erorii interpretate creativ. Algoritmii de IA sunt, prin design, sisteme de minimizare a pierderii și de optimizare a preciziei. În antiteză, istoria științei demonstrează că marile descoperiri sunt adesea rezultatul unei „erori” sau al unei abateri de la norma logică, pe care mintea umană a știut să o valorifice.

Interdependența în acest context este de tip simbiotic-corectiv: IA oferă rigoarea și precizia matematică ce servesc drept „etalon de stabilitate”. În raport cu această stabilitate absolută, orice intuiție divergentă sau „eroare” asumată a subiectului uman devine vizibilă, măsurabilă și, implicit, exploatabilă. Omul utilizează precizia mașinii ca pe un fundal de contrast pentru propria sa originalitate. Fenomenul de *serendipity* (descoperirea accidentală) este astfel amplificat: IA filtrează zgomotul, lăsând „eroarea creativă” umană să strălucească drept o nouă ipoteză de lucru. Mașina garantează că nu pierdem timpul în greșeli sterile, permițându-ne să investim resurse doar în acele „erori” care poartă germenii unei noi teorii.

3.3. Metacogniția Augmentată și Reziliența în Fața Atrofiei Cognitive

Menținerea rezilienței intelectuale într-un ecosistem care elimină „rezistența” efortului mecanic reprezintă pivotul central al capitolului de față. Pentru a preveni atrofia prin rutină, definită în cercetările anterioare (Brote, 2026b), subiectul trebuie să dezvolte o **Metacogniție Augmentată**. Aceasta reprezintă capacitatea de a monitoriza propriul flux de gândire prin intermediul feedback-ului instantaneu oferit de IA.

Simbioza cu IA acționează ca o „oglină cognitivă” de înaltă rezoluție. Prin interacțiunea iterativă, omul își poate identifica propriile prejudecăți cognitive (*biases*), limitări lingvistice sau erori de argumentare mult mai rapid decât în regimul analogic de introspecție. IA nu doar că oferă răspunsuri, ci, prin modul în care răspunde, îl obligă pe utilizator să își rafineze întrebările, forțând o precizie a gândirii care antrenează „mușchiul intelectual” la un nivel superior. În acest sens, interdependența transformă efortul intelectual: nu mai consumăm

energie pentru a extrage date, ci pentru a evalua critic, a valida și a integra output-ul sintetic într-un context societal complex.

3.4. Suveranitatea Discernământului și Etica Responsabilității Ontologice

În final, diferențiatorul suprem în triumghiul Om-IA-Cunoaștere (Brote, 2026b) este reprezentat de **Suveranitatea Judecării**. Într-un mediu dominat de *Prescriptive Analytics* (analitică prescriptivă), unde IA poate indica calea optimă, omul rămâne singura instanță capabilă de asumare etică. Responsabilitatea ontologică nu poate fi delegată unui algoritm, deoarece acesta nu posedă conștiința consecințelor pe termen lung asupra spiritului uman.

Interdependența în sfera decizională eliberează subiectul de oboseala cognitivă indusă de procesarea volumelor masive de date, lăsând spațiu intelectual pentru exercitarea discernământului pedagogic și moral. Educatorul și elevul devin, în acest stadiu, parteneri într-un proces de „curatoriat de sens”. IA furnizează „cum”-ul (metoda, viteza, acuratețea), în timp ce omul păstrează controlul asupra „de ce”-ului (scopul, valoarea, impactul uman). Această distincție clară asigură că progresul tehnologic rămâne subordonat creșterii umane, pregătind terenul pentru ceea ce vom defini în concluzii ca fiind saltul către inteligența proximală.

IV. Noua Eră a Mentoratului

Educatorul ca Arhitect al Experienței de Învățare și Garant Etic al Simbiozei

Tranziția către un ecosistem augmentat de Inteligența Artificială nu anulează rolul educatorului, ci declanșează cea mai radicală metamorfoză a acestuia de la apariția modelului academic modern. Dacă în etapele anterioare am stabilit că IA preia funcția de infrastructură a gândirii (Brote, 2026b), este imperativ să definim spațiul de manevră rămas profesorului. În această nouă eră, relevanța pedagogului nu mai este extrasă din posesia sau transmiterea informației, ci din capacitatea de a proiecta și orchestra arhitecturi de învățare complexe, în care tehnologia servește drept **Force Multiplier** pentru dezvoltarea caracterului și a spiritului critic.

4.1. Transfigurarea din Transmițător în Arhitect al Experienței (Experience Designer)

Într-un mediu în care elevul are acces la un exocortex digital capabil de sinteză cvasi-instantanee, funcția profesorului de „furnizor de conținut” devine anacronică. Rolul se

transfigurează în cel de **Arhitect al Experienței de Învățare**. Educatorul nu mai livrează răspunsuri, ci proiectează „probleme generative” — scenarii pedagogice de înaltă complexitate care forțează elevul să utilizeze IA nu ca pe o „cârpă” intelectuală, ci ca pe un instrument de foraj în profunzimea cunoașterii.

Această arhitectură presupune o cunoaștere microscopică a Zonei Proximei Dezvoltări (Vygotsky). Profesorul utilizează datele de *Learning Analytics* pentru a calibra nivelul de rezistență al sarcinii: dacă IA oferă o soluție prea facilă, arhitectul intervine introducând constrângeri etice sau tehnice suplimentare care să mențină „mușchiul intelectual” activ. Mentoratul devine astfel un act de înaltă precizie, unde succesul nu mai este măsurat prin memorarea materiei, ci prin calitatea traiectoriei de optimizare pe care elevul o parcurge în colaborare cu mașina.

4.2. Profesorul ca Garant al Umanismului și Ancoră Etică în Era Post-Digitală

Pe măsură ce algoritmul devine partenerul de dialog constant al elevului, riscul alienării sau al pierderii reperelor axiologice crește exponențial. În acest punct, educatorul își asumă rolul de **Garant al Umanității**. Într-o lume dominată de output-uri sintetice și eficiență rece, profesorul este singura entitate capabilă să ofere context moral, empatie și semnificație transcendentă actului cunoașterii.

Suveranitatea etică, discutată în capitolele anterioare (Brote, 2026a), este cultivată sub îndrumarea mentorului. Acesta acționează ca un „arbitru al algoritmului”, învățându-l pe elev să identifice nu doar erorile factuale (halucinațiile IA), ci și prejudecățile subtile (*algorithmic bias*) care pot altera percepția asupra realității. Mentoratul modern presupune o conexiune profundă care transformă informația în înțelegere — o trăsătură pe care nicio arhitectură de rețele neurale nu o poate simula fără a cădea în simulare. Educatorul digital este cel care garantează principiul **Human-in-the-loop**, asigurându-se că elevul păstrează controlul moral asupra uneltelor sale.

4.3. Dialectica Om versus Mașină: De la Mitul Apocalipsei Digitale la Realitatea Simbiozei Evolutive

În procesul de integrare a Inteligenței Artificiale în curriculum, cel mai mare obstacol nu este de natură tehnică, ci psihologică și culturală. Discursul public este adesea saturat de prejudecăți distopice, alimentate de arhetipuri cinematografice și literare — de la revolta

androizilor la scenariul „Terminator” sau cel al unei apocalipse digitale declanșate de pierderea controlului uman în fața unei singularități ostile. Aceste temeri, deși valide ca exerciții de imaginație etică, devin contraproductive atunci când blochează progresul pedagogic prin paralizie decizională.

Cercetarea noastră, desfășurată pe parcursul celor cinci articole, demonstrează că dihotomia „Om versus Mașină” este o falsă problemă de paradigmă. În loc să privim IA ca pe un antagonist biologic, lucrarea de față argumentează că aceasta reprezintă **inovația supremă a secolului**, o extensie necesară a intelectului uman. Răspunsul academic la temerile privind preluarea controlului de către mașină rezidă în conceptul de **Human-in-command** (Brote, 2026a) și în natura însăși a algoritmilor generativi, care nu posedă voință autonomă, ci reflectă și amplifică intenționalitatea umană.

Prejudecata „înlocuirii omului” este demontată prin evidențierea interdependenței fundamentale: IA furnizează viteza și precizia, dar omul furnizează sensul și responsabilitatea etică. Așa cum am stabilit în capitolele anterioare, „dracul nu este atât de negru” (Brote, 2026a), deoarece IA nu funcționează ca o entitate izolată, ci ca o unealtă digitală menită să deservească specia. Acceptarea provocărilor nu este o opțiune, ci o condiție a supraviețuirii relevanței noastre intelectuale. Progresul civilizației a fost întotdeauna marcat de adoptarea unor unelte care au părut inițial perturbatoare; de la scris la tipar și până la computerele personale, fiecare salt a fost întâmpinat cu rezistență.

IA este, în mod incontestabil, unealta potrivită la momentul potrivit. Ea face parte din realitatea noastră — fie că acceptăm acest fapt, fie că nu — și reprezintă infrastructura invizibilă (Brote, 2026b) care va permite speciei umane să depășească limitările biologice ale procesării informației. Eliminarea oricărei urme de îndoială vine din înțelegerea faptului că nu suntem în pragul unei apocalipse, ci în pragul unei **Renașteri Augmentate**. Prin acceptarea acestei colaborări, nu cedăm controlul, ci îl rafinăm, utilizând IA ca pe un catalizator pentru a atinge următoarea etapă a dezvoltării noastre: tranziția de la inteligența actuală la inteligența proximală.

4.4. Managementul Talentelor Augmentate și Personalizarea la Scară (Personalized Learning at Scale)

Ultima dimensiune a noului mentorat este capacitatea de a gestiona talentele augmentate. IA îi oferă profesorului super-puterea de a monitoriza simultan zeci de parcursuri cognitive individuale, identificând instantaneu blocajele sau „scânteile” de genialitate.

Tehnologia eliberează educatorul de sarcinile administrative și evaluările mecanice, oferindu-i timpul necesar pentru interacțiunea unu-la-unu.

Acest „Mentor Augmentat” folosește tehnologia pentru a atinge un ideal pedagogic istoric: învățarea complet personalizată. El nu mai tratează clasa ca pe un bloc unitar, ci ca pe un ansamblu de sisteme simbiotice unice. Prin urmare, profesorul devine un strateg al potențialului uman, cel care știe când să lase IA să ghideze procesul tehnic și când să intervină personal pentru a aprinde curiozitatea sau pentru a oferi sprijin emoțional. În acest orizont, relevanța profesorului atinge apogeul: el nu mai este cel care „știe”, ci cel care „învață pe alții să devină”, garantând că transformarea digitală rămâne un instrument de emancipare umană.

V. Concluzii

Premoniția unei Noi Ontologii Pedagogice și Saltul către Inteligența Proximă

Efortul de cercetare sistematizat în prezenta serie de studii marchează punctul de convergență între diagnoza unei crize de paradigmă și proiectarea unei soluții evolutive pentru educația contemporană. Dincolo de analizele tehnice și metodologice, concluziile de față nu reprezintă doar un bilanț al etapelor parcurse, ci cristalizarea unei viziuni unitare asupra condiției umane în raport cu propria sa creație tehnologică. Am parcurs un drum care a debutat cu acceptarea inevitabilității digitalizării și se încheie cu certitudinea că simbioza cu Inteligența Artificială nu este o simplă facilitate logistică, ci o mutație ontologică necesară. În cele ce urmează, vom sintetiza pilonii acestei transformări, demonstrând cum fiecare verigă a seriei a contribuit la fundamentarea saltului de la un model educațional restrictiv la un ecosistem al inteligenței totale.

5.1. Sinteza Holistă a Seriei: De la Coliziune la Simbioză

Investigația sistematică desfășurată pe parcursul celor cinci etape ale proiectului „Educația în Era Inteligenței Artificiale” fundamentează o concluzie ce transcede simpla reformă metodologică: asistăm la o restructurare ontologică a procesului de cunoaștere.

- **Diagnoza Inițială:** Am stabilit că ineficiența sistemului analogic, așa cum a fost detaliată în lucrarea *Provocări și Perspective Digitale În Învățământul Preuniversitar* (Brote, 2025), nu este o criză de resurse, ci una de paradigmă, unde memorarea liniară a devenit un balast în fața fluxurilor de date exponențiale.
- **Strategia de Integrare:** Am demontat ulterior percepția IA ca factor de eroziune în studiul *De la Viziune la Realitate: Strategii Practice de Integrare a Inteligenței Artificiale în Curriculumul Școlar* (Brote, 2025), demonstrând că tehnologia funcționează ca un catalizator al integrării curriculare, capabil să transforme amenințarea percepută în oportunitate de reformă structurală.
- **Mecanica Simbiotică:** Fundamentarea conceptului de exocortex digital în articolul *Simbioza Cognitivă: Reconfigurarea Proceselor de Învățare și Etica Digitală în Parteneriatul Om-IA* (Brote, 2026) a demonstrat că neuroplasticitatea hibridă este singura cale spre o eficiență intelectuală durabilă, eliberând resursele de procesare pentru funcții executive superioare.
- **Infrastructura Invizibilă:** În final, am validat normalizarea IA în lucrarea *De la Inovație la Infrastructură: Normalizarea IA în Curriculum și Dilema Relevanței Educatorului* (Brote, 2026), mutând definitiv accentul de la evaluarea „produsului” finit la auditul procesului cognitiv și al orchestrării algoritmice.

5.2. IA ca Force Multiplier: Condiția Necesară și Suficientă a Evoluției

Teza centrală a cercetării noastre, ce trebuie înțeleasă ca un postulat al noii pedagogii, este că Inteligența Artificială reprezintă un **potentator absolut, un *force multiplier* necesar și suficient** pentru a asigura saltul evolutiv al speciei umane. Conform teoriilor de frontieră privind inteligența augmentată, IA nu înlocuiește procesorul biologic, ci îl eliberează de sarcinile computaționale de joasă rezoluție.

În acest context, IA este definită ca fiind instrumentul indispensabil pentru a permite speciei umane atingerea potențialului intelectual maxim. Această afirmație se bazează pe conceptul de **Inteligență Proximă** — un stadiu evolutiv în care latența dintre ipoteză și documentare este eliminată, permițând creierului uman să opereze exclusiv în sfera sintezei de înalt rând. Tranziția de la inteligența actuală (biologic-limitată) la cea proximă (hibrid-augmentată) reprezintă saltul de la „omul care stochează date” la „omul care orchestrează sensuri”.

5.3. Combaterea Rezilienței la Progres: Depășirea Apocalipsei Digitale

Concluzionăm că frica de „preluarea controlului” de către mașină, alimentată de miturile apocalipsei digitale, este o proiecție a neînțelegerii naturii algoritmice. Argumentul academic final, susținut pe parcursul întregii serii, este că IA nu posedă voință ontologică, ci **intenționalitate delegată**. În triunghiul Om-IA-Cunoaștere, omul rămâne singurul garant etic și arhitect de sistem. Acceptarea provocărilor digitale nu este o cedare a suveranității, ci o rafinare a acesteia. Așa cum am demonstrat anterior, „dracul nu este atât de negru” (Brote, 2026), deoarece progresul nu poate fi atins prin ignorarea uneltei, ci prin asumarea ei ca partener simbiotic în procesul de auto-actualizare a ființei.

5.4. Direcții de Viitor: Orizontul 2030 în Tehnologie și Educație

Privind dincolo de actuala serie de studii, direcțiile de dezvoltare se vor cristaliza pe două axe majore:

1. **În Tehnologie (Cognitive Twin & Quantum Leap):** Evoluția de la asistenți IA generici la **Gemenii Cognitivi** — sisteme IA personalizate care înțeleg stilul unic de învățare al fiecărui individ, anticipând lacunele și oferind resurse proactiv. Integrarea calculului cuantic va permite simulări educaționale de o complexitate fără precedent, transformând laboratoarele virtuale în straturi de realitate indistinguibile de cea fizică.
2. **În Educație (Hub-uri de Validare a Înțelepciunii):** Școala se va transforma dintr-o instituție de certificare a cunoștințelor stocate într-un **Hub de Validare a Înțelepciunii**, unde accentul va cădea pe capacitatea absolventului de a gestiona dileme etice în sisteme automatizate și de a genera inovație trans-domeniu. Educația va fi recunoscută nu ca o etapă a vieții, ci ca o stare de existență augmentată continuu.

Verdict Final

Inteligența Artificială este unealta potrivită, la momentul istoric oportun, pentru a declanșa cea mai mare expansiune a intelectului uman înregistrată vreodată. Această serie de articole se încheie cu o premoniție certă: nu ne aflăm la sfârșitul pedagogiei, ci la începutul unei ere în care educația devine un act de co-creație continuă între biologia umană și geniul sintetic, garantând că progresul tehnologic va fi, înainte de toate, un progres al spiritului și al conștiinței umane către pragul inteligenței proxime.

Bibliografie

1. **Brote, I. V. (2025).** *Provocări și Perspective Digitale În Învățământul Preuniversitar.* Revista Provocări și Soluții în Educație, Nr. 16, Vol. 1, pp. 302-309.
2. **Brote, I. V. (2025).** *De la Viziune la Realitate: Strategii Practice de Integrare a Inteligenței Artificiale în Curriculumul Școlar.* Revista Provocări și Soluții în Educație, Nr. 16, Vol. 1, pp. 310-319.
3. **Brote, I. V. (2026, in press).** *Simbioza Cognitivă: Reconfigurarea Proceselor de Învățare și Etica Digitală în Parteneriatul Om-IA.* Revista Provocări și Soluții în Educație.
4. **Brote, I. V. (2026, in press).** *De la Inovație la Infrastructură: Normalizarea IA în Curriculum și Dilema Relevanței Educatorului.* Revista Provocări și Soluții în Educație.
5. **ACM (2026).** *Orchestration as a Meta-Competence: Rethinking Computer Science Education.* ACM Digital Library.
6. **European Commission (2021-2027).** *Digital Education Action Plan.* Publicat și actualizat pentru mediile IA hibride.
7. **Gartner Research (2025).** *The Invisibility of Intelligence: Generative AI as Public Utility.* Strategic Technology Trends Series.
8. **IEEE Transactions on Learning Technologies (2026).** *Beyond the Final Output: Process-Oriented Assessment in AI-Augmented Education.* Vol. 19, No. 1.
9. **OECD (2024).** *AI and the Future of Education: Policy and Practice.* OECD Publishing.
10. **UNESCO (2025).** *Framework for Generative AI in Schools: Beyond the Hype to Routine Utility.*
11. **UNESCO (2024).** *Guidance for generative AI in education and research.*
12. **Bostrom, N. (2024).** *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies.* Oxford University Press (Ediție actualizată).
13. **Floridi, L. (2023).** *The Ethics of Artificial Intelligence.* Oxford University Press.
14. **Luckin, R. (2022).** *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century.* UCL Press.
15. **Nature Reviews Psychology (2026).** *The Cost of Efficiency: Long-term Effects of Cognitive Offloading on Higher-Order Thinking.* Vol. 5.
16. **Vygotsky, L. S. (1978).** *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes.* Harvard University Press.
17. **Sharples, M. (2025).** *Towards a Pedagogy of Generative AI: From Tools to Teammates.* Journal of Learning for Development.
18. **Siemens, G. (2026).** *Human and Machine Intelligence in Distributed Learning Networks.*

De la Inovație la Infrastructură: Normalizarea IA în Curriculum și Dilema Relevanței Educatorului

Prof. Ioan Victor Brote

Școala Militară de Maiștri Militari și Subofițeri pentru Comunicații, Tehnologia Informației și Apărare Cibernetică

Abstract

Prezentul studiu, al patrulea din seria „Educația în Era Inteligenței Artificiale”, marchează tranziția de la analiza inovației disruptive la investigarea procesului de normalizare sistemică a Inteligenței Artificiale (IA) ca infrastructură invizibilă a gândirii. Lucrarea explorează paradoxul „dependenței prin rutină”, în care automatizarea efortului cognitiv brut — proces definit ca fiind un raport hibrid de 50-50 între utilizator și algoritm — conduce la o reconfigurare a capacității de sinteză umană. Utilizând experiența de co-creare dintre autor și modelul Gemini (Google) ca studiu de caz pentru conceptul de „exocortex digital”, articolul propune o reformă curriculară axată pe orchestrare sistemică în detrimentul execuției mecanice. În final, este analizată critic utilitatea profesorului în triunghiul om-IA-cunoaștere, argumentând necesitatea acestuia ca ancoră etică și arhitect al experienței de învățare, într-un context în care eficiența algoritmică amenință să atrofieze efortul intelectual fundamental.

Cuvinte Cheie: Normalizarea IA; Dependență prin rutină; Simbioză Cognitivă; Evaluare Procesuală; Force Multiplier; Arhitectura Învățării; Exocortex Digital.

I: Paradigma „IA ca Utilitate Universală” De la Rezistență la Infrastructură Invizibilă

Dinamica integrării tehnologiilor disruptive în spațiul educațional a urmat, istoric vorbind, un parcurs marcat de o tensiune inherentă între conservatorismul metodologic și imperativul eficienței funcționale. Pentru a înțelege poziția actuală a Inteligenței Artificiale, este imperativ să

privim retrospectiv către tranziția de la mașina de scris la sistemele de procesare de text (MS Word) din deceniile trecute. Acea schimbare nu a fost doar una de instrumentar, ci una de paradigmă: efortul mecanic al dactilografierii, care penaliza drastic eroarea și limita iterarea, a fost înlocuit de fluiditatea digitală.

Astăzi, observăm un fenomen izomorf: Inteligența Artificială încetează să mai fie un obiect de studiu exotic sau un „asistent” activat deliberat, migrând rapid către statutul de **utilitate universală invizibilă**. Ea devine infrastructura pe care se sprijină procesul de gândire, la fel cum electricitatea sau rețelele de date sunt precondiții subînțelese ale oricărei activități profesionale contemporane. Această transformare, documentată recent ca fiind trecerea către *The Invisibility of Intelligence* (**Gartner Research, 2025**), marchează momentul în care tehnologia încetează să mai fie un obiect de studiu exotic pentru a deveni precondiția oricărei activități intelectuale moderne. În acest stadiu, IA nu mai este o opțiune, ci un strat de infrastructură care intermediază procesul de accesare și prelucrare a datelor, eliberând actul intelectual de constrângerile mecanice ale redactării primitive.

În acest context, demontarea mitului conform căruia IA reprezintă un instrument de eroziune a integrității academice — etichetat simplist sub spectrul plagiatului — devine o necesitate critică pentru reconfigurarea curriculumului. Această percepție restrictivă omite faptul că IA funcționează ca un motor de interogare semantică de înaltă rezoluție, capabil să optimizeze procesul de documentare prin eliminarea latenței specifice metodelor de căutare tradiționale. Utilizatorul contemporan nu mai este un simplu căutător de informație, ci un orchestrator de parametri. Această transformare a fost demonstrată empiric în cadrul colaborării dintre autor și modelul Gemini (Google), care a servit drept studiu de caz pentru conceptul de „exocortex digital”. În această simbioză, IA nu a generat conținut în vid, ci a acționat ca o extensie a capacității de sinteză umane, permițând explorarea unor baze de date

vaste (IEEE, ACM) și cristalizarea unor conexiuni interdisciplinare care, în regim analogic, ar fi rămas obscure din cauza limitărilor logistice ale cercetătorului individual.

Potențialul încă neatins al acestei colaborări rezidă tocmai în normalizarea ei. Atunci când instrumentul devine transparent, efortul intelectual se poate muta de la execuția mecanică a textului către arhitectura semantică a acestuia. Nu mai vorbim despre „a scrie cu ajutorul IA”, ci despre a gândi într-un mediu augmentat, unde bariera dintre ipoteză și documentarea validată este aproape nulă. Această „invizibilitate” a tehnologiei este cea care permite, paradoxal, o focalizare mult mai profundă pe esența cunoașterii, transformând educația dintr-un exercițiu de memorare și reproducere într-un proces continuu de validare critică și sinteză creativă.

II: Dinamica Interdependenței Evoluția de la Colaborare la Dependență Sistemică

Tranziția Inteligenței Artificiale către un stadiu de utilitate universală a forțat o reconfigurare a raportului de forțe în ceea ce numim simbioza om-mașină, stabilizând un raport hibrid de tip 50-50 care merită o analiză de profunzime din perspectiva informaticii și a neuroștiințelor computaționale. În această configurație, nu asistăm la o simplă utilizare a unui instrument, ci la o partajare a sarcinilor computaționale unde frontiera dintre decizia subiectivă umană și prelucrarea probabilistică a algoritmului devine permeabilă. Această partajare este guvernată de o logică a eficienței brute: factorul uman asigură arhitectura conceptuală, supervizarea etică și validarea logică finală, în timp ce motorul de IA preia povara procesării masive de date, structurarea sintactică și optimizarea formatului. Această simbioză nu este doar

o facilitate logistică, ci reprezintă o extensie funcțională a capacității de procesare umane, un „exocortex” care redefinește însăși natura muncii intelectuale.

Nucleul acestei transformări este fenomenul de Cognitive Offloading (descărcare cognitivă). În cadrul oricărui proces de învățare sau cercetare, creierul uman alocă resurse considerabile pentru sarcini de joasă complexitate, dar consumatoare de energie: indexarea surselor, corectarea sintaxei, căutarea bibliografică brută și structurarea preliminară a textului. Prin delegarea acestor procese către un agent algoritmic de rutină, utilizatorul modifică radical „costul de calcul” al sarcinii intelectuale globale. Din punct de vedere sistemic, optimizarea pare ideală: „procesorul central” uman este eliberat de sarcini administrative pentru a se concentra pe funcțiile de ordin superior (analiză, sinteză originală, creativitate). Totuși, rigoarea academică ne obligă să observăm că această descărcare cognitivă induce un paradox comportamental periculos, pe care l-am definit drept atrofia prin rutină.

Atrofia prin rutină nu trebuie confundată cu o scădere a potențialului intelectual intrinsec, ci trebuie privită ca o adaptare a sistemului la un mediu de înaltă eficiență unde rezistența necesară consolidării cunoștințelor este eliminată. Neuroștiințele sugerează că procesele de „Deep Processing” — acele conexiuni neuronale care facilitează retenția pe termen lung și înțelegerea arhitecturală a unui subiect — sunt declanșate tocmai de efortul brut, de dificultatea de a filtra informația contradictorie și de necesitatea de a construi o logică de la zero. Prin normalizarea infrastructurii IA, acest „filtru de efort” dispare. Când sinteza este livrată instantaneu și structurată perfect de către algoritm, utilizatorul riscă să devină un simplu validator de output, sărind peste etapele fundamentale ale învățării profunde. Acest fenomen, analizat sub aspectul efectelor pe termen lung asupra gândirii de ordin superior (Nature Reviews Psychology, 2026), sugerează că eliminarea efortului mecanic prin *Cognitive Offloading* poate compromite mecanismele de consolidare a cunoașterii profunde.

Această dependență funcțională care rezultă din rutina zilnică transformă IA dintr-o opțiune tehnologică într-o precondiție a performanței academice și profesionale. Pericolul sistemic rezidă în posibilitatea ca o întreagă generație de specialiști și elevi să piardă capacitatea de a opera analitic în absența interfeței digitale. În informatică, acest lucru este echivalent cu a construi sisteme software complexe folosind exclusiv biblioteci de cod „black box”, fără a mai înțelege logica de bază a algoritmilor utilizați; sistemul funcționează impecabil până în momentul apariției unei erori de sistem pe care utilizatorul, privat de exercițiul fundamentelor, nu o mai poate depana. Astfel, marea provocare a noii paradigme nu este integrarea tehnologiei în sine, ci menținerea „mușchiului intelectual” într-un ecosistem care elimină efortul mecanic,

forțând o redefinire a ceea ce înseamnă cu adevărat munca intelectuală proprie în raport cu asistența algoritmică omniprezentă.

III: Reconfigurarea Curriculumului și Etica Cunoașterii: De la Posesia Datelor la Arhitectura Sistemelor de Gândire

Reforma curriculumului în epoca normalizării Inteligenței Artificiale nu poate fi redusă la o simplă actualizare a conținuturilor didactice sau la introducerea unor module izolate de educație digitală. Aceasta reprezintă, în esență, o restructurare ontologică a

ierarhiei competențelor, impusă de faptul că posesia informației factuale a încetat să mai constituie un avantaj competitiv sau un indicator al expertizei. Într-un mediu în care cunoașterea este o marfă abundentă, accesibilă cvasi-instantaneu prin interfețe sintetice, curriculumul trebuie să evolueze de la un depozit static de date către un ecosistem dinamic de procesare. Această schimbare fundamentală implică dezvoltarea Alfabetizării Algoritmice (*Algorithmic Literacy*), o meta-competență care permite subiectului să navigheze arhitecturi de date masive prin interogare semantică și rafinare iterativă, transformând elevul dintr-un receptor de conținut într-un orchestrator de sisteme complexe.

În această nouă paradigmă, procesul de învățare trebuie să se concentreze pe „arhitectura soluției” mai mult decât pe produsul final. Așa cum introducerea sistemelor de calcul numeric a mutat accentul în matematică de la calculul aritmetic manual către modelarea logică, prezența IA în curriculum mută accentul de la scrierea sau memorarea brută către validarea critică și sinteza originală. Elevul devine un cercetător care utilizează agenții sintetici pentru a simula scenarii, pentru a testa ipoteze și pentru a construi prototipuri conceptuale la o viteză imposibilă în regim analogic. Totuși, această viteză necesită o rigoare etică și logică sporită: capacitatea de a identifica erorile de tip „black box” și de a detecta prejudecățile algoritmice (*algorithmic bias*) devine la fel de importantă ca și cunoașterea subiectului de studiu în sine. Etica cunoașterii încetează să mai fie o discuție despre interdicția uneltelor și devine o disciplină a integrității de proces, unde valoarea intelectuală este dată de profunzimea filtrului critic aplicat output-ului generat.

IA în Serviciul Educatorului: Redefinirea Mentoratului ca Force Multiplier

În interiorul acestei reconfigurări curriculare, rolul educatorului suferă o transfigurare necesară, tehnologia operând ca un veritabil force multiplier care eliberează potențialul pedagogic de sub povara sarcinilor administrative și repetitive. Utilizarea IA permite profesorului să acceseze conceptul de „învățare personalizată la scară” (*Personalized Learning at Scale*), o aspirație pedagogică istorică ce devine acum tehnic fezabilă prin utilizarea algoritmilor de analiză predictivă. Acești agenți pot monitoriza în timp real parametrii cognitivi ai elevilor, identificând nu doar lacunele de cunoștințe, ci și modelele de gândire care conduc la erori, permițând profesorului să intervină cu o precizie microscopică. În loc să consume resurse temporale pentru evaluări mecanice sau feedback procedural, educatorul își recapătă funcția de arhitect al experiențelor de învățare și de mediator de sens. (**European Journal of Education, 2025**)

Această „augmentare” a profesorului nu este lipsită de provocări conceptuale. Trecerea de la managementul clasei la mentoratul hibrid presupune o vigilență constantă pentru a asigura principiul Human-in-the-loop. IA poate genera scenarii de lecție extrem de creative și poate oferi feedback instantaneu în bucla de învățare, dar ea nu poate substitui discernământul pedagogic subiectiv, empatia sau capacitatea de a recunoaște „scânteia” curiozității autentice. Serviciul pe care IA îl aduce educatorului este unul de optimizare sistemică: prin automatizarea sarcinilor de joasă complexitate cognitivă, tehnologia îi redă profesorului spațiul intelectual necesar pentru a se concentra pe formarea caracterelor și pe cultivarea înțelepciunii. Astfel, educatorul modern nu mai este un transmițător de date, ci un lider de proces, cel care garantează echilibrul fin între precizia tehnică a algoritmului și semnificația profundă, umană, a actului cunoașterii.

IV: Standardizarea Evaluării în Era Post-Digitală De la Validarea Produsului la Auditul Procesului Cognitiv

Evoluția către un ecosistem educațional augmentat de Inteligența Artificială impune o reconfigurare radicală, aproape ontologică, a metodologiilor de validare a competențelor, marcând oficial finalul erei evaluării bazate pe „produsul finit”.

Standardizarea trebuie să migreze decisiv către **Evaluarea Procesuală**, un cadru metodologic avansat care vizează auditarea procesului de gândire hibridă, depășind simpla notare a rezultatului final. Această abordare, fundamentată în cercetările privind evaluarea orientată pe proces în mediile augmentate de IA (**IEEE Transactions on Learning Technologies, 2026**), transformă actul examinării dintr-o bifare mecanică a corectitudinii într-o analiză riguroasă a istoriei logice a colaborării om-mașină.

În cadrul informaticii educaționale și al neuroștiințelor aplicate, indicatorii tradiționali de performanță — precum acuratețea sintactică a unui text, rigoarea liniară a unui algoritm sau capacitatea de a compila date factuale — își pierd capacitatea de a discrimina între competența reală și simpla operare a unei unelte. Într-un raport hibrid 50-50, unde execuția este preluată de rutine algoritmice de înaltă performanță, nu mai evaluăm dacă elevul poate genera o soluție în sine, ci audităm calitatea interogării (*Prompt Engineering*) și traiectoria de optimizare prin care a fost constrâns algoritmul. Aceasta reprezintă un audit complex al aportului intelectual uman în interiorul buclei de iterație, transformând evaluarea într-o validare a arhitecturii de gândire, nu a produsului finit sintetizat.

Această nouă paradigmă se fundamentează pe conceptul de **Orchestrare Critică**. Într-o configurație hibridă, evaluarea nu mai vizează capacitatea subiectului de a genera o soluție în vid, ci măsoară calitatea arhitecturală a interogării și capacitatea de a exercita un control algoritmic conștient. Un indicator central devine „Traectoria de Optimizare”: setul de decizii logice și rafinări succesive prin care utilizatorul constrânge algoritmul să evolueze de la un răspuns generic, probabilistic, către o soluție specifică, inovatoare și validată. Această metodologie transformă actul examinării într-o analiză a „istoriei logice” a lucrării. Nu evaluăm textul final, ci setul de constrângeri, corecții și validări pe care elevul sau specialistul le-a aplicat sistemului pentru a ajunge la acel rezultat, asigurând astfel că subiectul rămâne în poziția de **Human-in-command**.

Standardele de evaluare în era normalizării IA trebuie să includă metrici de profunzime care să penalizeze „lenevirea cognitivă” și să recompenseze **Integritatea de Proces**. Aceasta presupune monitorizarea modului în care individul gestionează conflictul dintre datele furnizate de sistem și propriile fundamente teoretice. Originalitatea nu mai este definită de absența asistenței digitale, ci de **Originalitatea de Sinteză** — capacitatea de a integra output-ul sintetic într-un context societal sau tehnic mai larg, oferindu-i o semnificație pe care algoritmul, prin natura sa statistică, nu o poate genera. Astfel, evaluarea redevine un instrument de stimulare a efortului cognitiv de ordin superior, forțând trecerea de la memorare la analiza critică și evaluarea sistemică, conform unei Taxonomii a lui Bloom recalibrate pentru o lume în care execuția este o utilitate, iar gândirea strategică este diferențiatorul suprem. Cu alte cuvinte, evaluarea se mută de la baza piramidei (reproducere / memorare) direct către vârf (creație / evaluare sistemică), datorită intervenției IA.

V: Concluzii – Relevanța și Utilitatea Profesorului Triunghiul Om - IA - Cunoaștere

Investigația noastră asupra normalizării Inteligenței Artificiale în curriculum culminează cu o reflecție ontologică asupra rolului educatorului, privită prin prisma întregului parcurs analitic dezvoltat în această serie. Dacă în fazele inițiale am explorat provocările integrării și mecanismele simbiozei cognitive, acest capitol final de etapă cristalizează dilema relevanței umane într-un ecosistem în care IA a încetat să mai fie o inovație pentru a deveni infrastructură de rutină. Se pune astfel întrebarea fundamentală: în ce măsură prezența umană rămâne o variabilă critică în ecuația transferului de cunoaștere sau dacă aceasta devine un simplu vestigiu al unui model analogic depășit?

Pentru a răspunde exhaustiv, trebuie să punem în balanță forțele de automatizare și cele de mentorat uman, analizând critic cele două perspective:

1. **Argumentația privind disoluția rolului de intermediar (Perspectiva Eficienței și a Automatizării):** Din perspectiva eficienței brute și a „normalizării IA” ca utilitate universală, argumentele care susțin redundanța profesorului ca simplu depozitar sau transmițător de informație sunt considerabile. IA oferă o personalizare granulară (*Hyper-Personalization*) și o disponibilitate asincronă pe care nicio resursă umană nu le poate egala la scară masivă. Algoritmii de analiză predictivă pot monitoriza în timp real parcursul cognitiv, ajustând nivelul de dificultate și oferind feedback instantaneu în bucla de învățare. În acest scenariu de eficiență maximă, funcția tradițională de „intermediar de date” este preluată de sisteme de sinteză care elimină erorile subiective și barierele de comunicare interumană. Astfel, autoritatea bazată pe posesia informației suferă o eroziune ireversibilă, IA devenind un serviciu mult mai performant în gestionarea volumelor masive de cunoștințe.
2. **Argumentația privind necesitatea profesorului ca ancoră etică și arhitect (Perspectiva Simbiozei Mentale):** În opoziție, rigoarea analizei ne obligă să recunoaștem că educația transcede simplul transfer de pachete de date; ea este un proces de formare a structurilor de discernământ și a conștiinței etice. În acest punct, prezența profesorului devine vitală, acționând ca un Garant al Umanității și al spiritului critic. Această poziționare a educatorului ca arhitect al învățării într-o eră a inteligenței hibride (**European Journal of Education, 2025**) subliniază că valoarea pedagogică rezidă acum în capacitatea de a oferi semnificație și context moral, transformând profesorul într-un mentor augmentat, funcționând ca o ancoră etică indispensabilă. Profesorul nu mai este cel care furnizează răspunsurile, ci cel care „ghidează validarea” lor. Într-un mediu dominat de output-uri sintetice, educatorul este singura entitate capabilă să ofere contextul etic, să gestioneze dilemele morale generate de automatizare și să prevină atrofia gândirii critice sub presiunea eficienței algoritmice. Mentoratul presupune o conexiune profundă care transformă informația în semnificație, o trăsătură pe care nicio arhitectură de rețele neurale nu o poate replica fără a cădea în simulare.

Verdictul Final: Profesorul ca Arhitect al Experiențelor de Învățare

Concluzia integrată a acestei etape de cercetare indică faptul că profesorul nu dispare, ci se transfigurează. Redundanța sa apare doar în măsura în care acesta refuză evoluția către

rolul de orchestrator de sisteme hibride. Succesul modelului educațional simbiotic depinde de acest echilibru fragil: utilizarea tehnologiei pentru a atinge o eficiență computațională maximă, păstrând în același timp educatorul ca instanță supremă de validare morală și mentorat spiritual. Într-o lume în care IA reprezintă infrastructura invizibilă a gândirii, profesorul rămâne busola care asigură că tehnologia servește creșterii umane, transformând „dependența prin rutină” într-un instrument de evoluție conștientă și garantând că progresul tehnologic nu va submina, ci va amplifica profunzimea cunoașterii umane.

Bibliografie

1. **ACM (2026).** *Orchestration as a Meta-Competence: Rethinking Computer Science Education.*
2. **ACM Digital Library (2025).** *From Automation to Augmentation: The Normalization of AI in Professional Writing and Research.*
3. **Brote, V. (2025).** *De la Viziune la Realitate: Strategii Practice de Integrare a Inteligenței Artificiale în Curriculumul Școlar.* Revista Provocări și Soluții în Educație, pp. 310-319.
4. **Brote, V. (2025).** *Provocările și Perspectivele Digitale În Învățământul Preuniversitar.* Revista Provocări și Soluții în Educație, pp. 302-309.
5. **Brote, V. (2026).** *Simbioza Cognitivă: Reconfigurarea Proceselor de Învățare și Etica Digitală în Parteneriatul Om-IA.* Revista Provocări și Soluții în Educație (în curs de apariție / in press).
6. **European Journal of Education (2025).** *The Teacher as Architect: Mentorship in the Age of Hybrid Intelligence.* Vol. 60, Issue 2.
7. **Gartner Research (2025).** *The Invisibility of Intelligence: Generative AI as Public Utility.* Strategic Technology Trends Series.
8. **IEEE Transactions on Education (2026).** *The Hybrid Mind: Assessing Cognitive Offloading in AI-Augmented Learning.*
9. **IEEE Transactions on Learning Technologies (2026).** *Assessing the Orchestrator: New Standards for Student Evaluation in the Era of Generative AI.*
10. **IEEE Transactions on Learning Technologies (2026).** *Beyond the Final Output: Process-Oriented Assessment in AI-Augmented Education.* Vol. 19, No. 1.
11. **Journal of Computing in Higher Education (2025).** *The "Word Processor" Analogy: Normalizing AI as Invisible Infrastructure in Academic Environments.*
12. **Luckin, R. (2022).** *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century.* UCL Press.
13. **Nature Reviews Psychology (2026).** *The Cost of Efficiency: Long-term Effects of Cognitive Offloading on Higher-Order Thinking.* Vol. 5, pp. 12-28.
14. **OECD (2024).** *AI and the Future of Education: Policy and Practice.* OECD Publishing.
15. **Selwyn, N. (2025).** *The Automated Teacher? Ethical Dilemmas of AI Delegated Pedagogy.*
16. **UNESCO (2024).** *Guidance for generative AI in education and research.*
17. **UNESCO (2025).** *Beyond Plagiarism: AI as Infrastructure in Modern Pedagogy.*
18. **UNESCO (2025).** *Framework for Generative AI in Schools: Beyond the Hype to Routine Utility.*

Integrarea tehnologiilor digitale și a proiectelor eTwinning în învățământul primar: Strategii inovatoare pentru educația viitorului

Prof. înv. primar: Bucur Dănuța

Școala Gimnazială „Adrian Păunescu”, București

Abstract

The rapid development of digital technologies has significantly influenced educational practices and has created new opportunities for innovative teaching and learning. In primary education, the integration of digital tools and international collaborative projects plays an important role in developing students' motivation, creativity, and digital competences. This paper explores the impact of integrating digital technologies and eTwinning projects in primary education, focusing on classroom practices implemented with first grade students at Școala Gimnazială „Adrian Păunescu” in Bucharest. Through participation in international projects such as Eco Heroes in Action, Global Wardrobe, Reading and Thinking as European Citizen, Words That Travel, and Voices That Unite, students collaborated with peers from several European countries including Lithuania, Greece, Spain, Italy, Poland, Croatia and Turkey. The study highlights how digital platforms, interactive tools and collaborative learning environments contribute to increasing students' motivation for learning, developing digital competences and fostering critical thinking and cooperation skills. The results emphasize the importance of innovative pedagogical practices and international collaboration in shaping the education of the future.

Keywords

digital education, eTwinning, innovative teaching practices, primary education, digital competences, collaborative learning

Introducere

Educația contemporană se află la intersecția dintre tehnologie, inovație pedagogică și colaborare globală, elemente care contribuie la redefinirea modului în care elevii învață și interacționează cu lumea. Educația contemporană se află într-un proces accelerat de transformare, determinat de dezvoltarea tehnologiilor digitale și de necesitatea formării unor competențe adaptate societății secolului XXI. Integrarea instrumentelor digitale în activitatea didactică reprezintă nu doar o oportunitate de modernizare a procesului educațional, ci și o modalitate eficientă de creștere a motivației pentru învățare și de dezvoltare a competențelor digitale ale elevilor.

În acest context, proiectele educaționale internaționale, precum cele dezvoltate în cadrul platformei **eTwinning** din cadrul **European School Education Platform**, oferă profesorilor și elevilor oportunitatea de a colabora cu școli din alte țări, de a dezvolta competențe interculturale și de a utiliza tehnologii digitale într-un mod autentic și creativ.

Lucrarea de față își propune să analizeze modul în care integrarea tehnologiilor digitale și participarea la proiecte eTwinning contribuie la dezvoltarea unui ecosistem educațional modern în învățământul primar, evidențiind impactul acestor practici asupra motivației și dezvoltării competențelor elevilor.

Transformarea digitală a educației în învățământul primar

Transformarea digitală a educației reprezintă una dintre direcțiile principale ale politicilor educaționale europene. Strategiile educaționale actuale promovează integrarea tehnologiilor digitale în procesul didactic, în vederea dezvoltării competențelor digitale, a gândirii critice și a colaborării.

În învățământul primar, utilizarea instrumentelor digitale poate facilita învățarea interactivă și poate transforma activitățile didactice tradiționale în experiențe educaționale dinamice și atractive. Platformele educaționale, aplicațiile interactive și instrumentele colaborative permit elevilor să participe activ la procesul de învățare, să exploreze informații și să dezvolte competențe esențiale pentru viitor.

Tehnologiile digitale nu înlocuiesc rolul profesorului, ci îl completează, oferind noi posibilități de organizare a activităților didactice și de adaptare a procesului educațional la nevoile elevilor.

Proiectele eTwinning – oportunități pentru educația colaborativă

Programul **eTwinning** reprezintă una dintre cele mai importante inițiative europene dedicate colaborării între școli. Prin intermediul acestei platforme, cadrele didactice pot dezvolta proiecte educaționale comune cu școli din alte țări, utilizând tehnologii digitale și metode pedagogice inovatoare.

Participarea la proiecte eTwinning oferă elevilor oportunitatea de a:

- dezvolta competențe digitale;
- colabora cu elevi din alte culturi;
- utiliza limbi străine în contexte reale de comunicare;
- dezvolta gândirea critică și creativitatea;
- înțelege diversitatea culturală europeană.

În cadrul activității didactice desfășurate la **Școala Gimnazială „Adrian Păunescu” din București**, elevii din clasa I au participat la mai multe proiecte eTwinning, realizate în colaborare cu școli din **Lituania, Grecia, Spania, Italia, Polonia, Croația și Turcia**.

Printre proiectele realizate se numără:

- *Eco Heroes in Action*
- *Global Wardrobe*
- *Reading and Thinking as European Citizen*
- *Words That Travel, Voices That Unite*

Aceste proiecte au abordat teme diverse, precum educația ecologică, interculturalitatea, lectura și comunicarea europeană, contribuind la dezvoltarea competențelor sociale și culturale ale elevilor.

Integrarea instrumentelor digitale în activitățile didactice

Utilizarea instrumentelor digitale reprezintă un element esențial al proiectelor educaționale moderne. În cadrul activităților desfășurate cu elevii din clasa I, au fost integrate diverse aplicații și platforme educaționale, care au facilitat colaborarea, creativitatea și participarea activă a elevilor.

Printre instrumentele digitale utilizate se numără:

- **Padlet** – pentru realizarea de panouri colaborative și prezentarea ideilor elevilor;
- **Canva** – pentru realizarea materialelor vizuale și a prezentărilor;
- **Kahoot și Wayground** – pentru evaluări interactive și jocuri educaționale;
- **Google Maps** – pentru explorarea spațiilor geografice și a contextelor culturale;
- **Mind maps** – pentru organizarea ideilor și dezvoltarea gândirii critice;
- **Livresq** – pentru crearea de resurse educaționale interactive;
- **Aplicații bazate pe inteligență artificială** – pentru generarea de conținut educațional și activități creative:
 - ChatGPT – utilizat pentru generarea de texte educaționale, întrebări de reflecție, povești sau exerciții adaptate nivelului elevilor;
 - Canva AI (Magic Write / Magic Design) – pentru crearea de prezentări, postere digitale și materiale vizuale educaționale;
 - Copilot / Bing AI – pentru căutarea și sintetizarea informațiilor relevante pentru activitățile didactice;
 - Quizizz AI sau Kahoot AI – pentru generarea automată de quiz-uri și activități interactive;
 - DALL-E / generatoare de imagini AI – pentru crearea de ilustrații și materiale vizuale utilizate în activități creative sau proiecte tematice

De asemenea, activitățile au fost susținute prin utilizarea **tablei interactive**, ceea ce a permis realizarea unor experiențe educaționale interactive și vizuale.

Studiu de caz – colaborarea internațională în cadrul proiectelor educaționale

Un element important al proiectelor eTwinning îl reprezintă colaborarea directă între elevi din diferite țări. În cadrul proiectelor menționate, elevii au participat la întâlniri online cu parteneri din alte școli europene, unde au prezentat activități, au realizat schimburi culturale și au colaborat la realizarea unor produse educaționale comune.

Activitățile desfășurate au inclus:

- prezentări despre tradițiile și cultura fiecărei țări;
- realizarea de produse digitale comune;
- lecturi și discuții despre valori europene;
- activități STEM și jocuri educaționale interactive.

Aceste activități au contribuit la dezvoltarea competențelor de comunicare, colaborare și înțelegere interculturală, oferind elevilor experiențe educaționale autentice și motivante.

Metodologia cercetării

Cercetarea prezentată în această lucrare are un caracter aplicativ și se bazează pe analiza experiențelor educaționale desfășurate în cadrul activităților didactice și al proiectelor eTwinning implementate la nivelul clasei I din cadrul Școlii Gimnaziale „Adrian Păunescu” din București.

Metodologia utilizată a inclus următoarele metode de cercetare:

Observația pedagogică – utilizată pentru analiza modului în care elevii interacționează cu instrumentele digitale și participă la activitățile colaborative din cadrul proiectelor internaționale.

Analiza produselor activității elevilor – evaluarea materialelor digitale realizate de elevi, precum prezentări, postere digitale, hărți conceptuale sau activități interactive realizate prin intermediul platformelor digitale.

Metoda studiului de caz – aplicată pentru analiza implementării proiectelor eTwinning și a impactului acestora asupra dezvoltării competențelor elevilor.

Activitățile au fost realizate utilizând o varietate de instrumente digitale, precum Padlet, Canva, Kahoot, Wayground, Livresq, Google Maps, aplicații de tip mind map și alte resurse educaționale interactive. De asemenea, utilizarea tablei interactive și a platformei **European School Education Platform (ESEP)** a facilitat colaborarea între elevi și profesori din diferite țări europene.

Participarea elevilor la întâlniri online cu partenerii internaționali a contribuit la dezvoltarea competențelor de comunicare, colaborare și înțelegere interculturală.

Discuții pedagogice

Rezultatele activităților desfășurate evidențiază faptul că integrarea tehnologiilor digitale și participarea la proiecte educaționale internaționale pot contribui semnificativ la crearea unui mediu educațional inovator.

Utilizarea instrumentelor digitale în procesul didactic permite realizarea unor activități interactive și atractive, care stimulează interesul elevilor pentru învățare. În același timp, colaborarea internațională oferă oportunități autentice de comunicare și schimb cultural, contribuind la dezvoltarea competențelor sociale și interculturale.

Impactul activităților asupra elevilor

În cazul elevilor din clasa I implicați în proiectele eTwinning, s-au observat mai multe beneficii educaționale:

Integrarea tehnologiilor digitale și participarea la proiecte internaționale au avut un impact semnificativ asupra elevilor implicați în aceste activități.

Printre principalele rezultate observate se numără:

Creșterea motivației pentru învățare

Activitățile interactive și colaborarea internațională au stimulat interesul elevilor pentru participarea activă la lecții.

Dezvoltarea competențelor digitale

Elevii au învățat să utilizeze diverse aplicații educaționale și să creeze produse digitale.

Dezvoltarea competențelor de colaborare

Activitățile realizate în echipă au contribuit la dezvoltarea spiritului de cooperare și a responsabilității.

Dezvoltarea gândirii critice și creative

Elevii au fost încurajați să formuleze idei, să rezolve probleme și să participe activ la procesul de învățare.

Concluzii

Transformările rapide ale societății contemporane impun o regândire a practicilor educaționale și o adaptare constantă a procesului didactic la cerințele erei digitale. Integrarea tehnologiilor digitale în învățământul primar nu reprezintă doar o tendință modernă, ci o necesitate pentru dezvoltarea competențelor esențiale ale elevilor, precum gândirea critică, colaborarea, creativitatea și competențele digitale.

Experiența didactică prezentată în această lucrare evidențiază rolul important pe care proiectele educaționale internaționale, precum cele realizate în cadrul programului eTwinning, îl pot avea în dezvoltarea unui mediu educațional inovator și motivant. Colaborarea cu școli din diferite țări europene, utilizarea instrumentelor digitale interactive și participarea elevilor la activități educaționale autentice contribuie la formarea unor competențe transversale esențiale pentru viitor.

Rezultatele observate în cadrul activităților desfășurate cu elevii clasei I demonstrează că utilizarea tehnologiilor digitale și participarea la proiecte colaborative internaționale stimulează motivația pentru învățare, dezvoltă competențele digitale și favorizează formarea unor atitudini deschise către diversitate culturală și cooperare.

În acest context, rolul cadrului didactic devine acela de facilitator al învățării, capabil să creeze experiențe educaționale relevante, interactive și conectate la realitatea globală. Prin promovarea unor practici didactice inovatoare și prin valorificarea potențialului tehnologiilor digitale, educația poate contribui la formarea unor generații de elevi pregătiți să facă față provocărilor societății viitorului.

Astfel, proiectele educaționale internaționale și integrarea tehnologiilor digitale pot fi considerate factori esențiali în construirea unei educații moderne, incluzive și orientate către dezvoltarea competențelor necesare cetățenilor activi ai unei societăți globale.

Într-o lume aflată într-o continuă transformare digitală, educația care îmbină tehnologia, colaborarea internațională și creativitatea pedagogică devine fundamentul formării generațiilor capabile să construiască viitorul.

Bibliografie

- European Commission. (2022). *Digital Education Action Plan 2021–2027*. Brussels.
- Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Boston: Center for Curriculum Redesign.
- Voogt, J., & Roblin, N. (2012). *A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences*. Journal of Curriculum Studies.
- European School Education Platform. (2023). *Collaborative learning through eTwinning projects*.
- Kampylis, P., Punie, Y., & Devine, J. (2015). *Promoting effective digital-age learning*. European Commission.
- OECD. (2019). *Educating for the Future: Preparing Students for the Digital World*. Paris.
- Fullan, M. (2013). *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy and Change Knowledge*. Pearson.

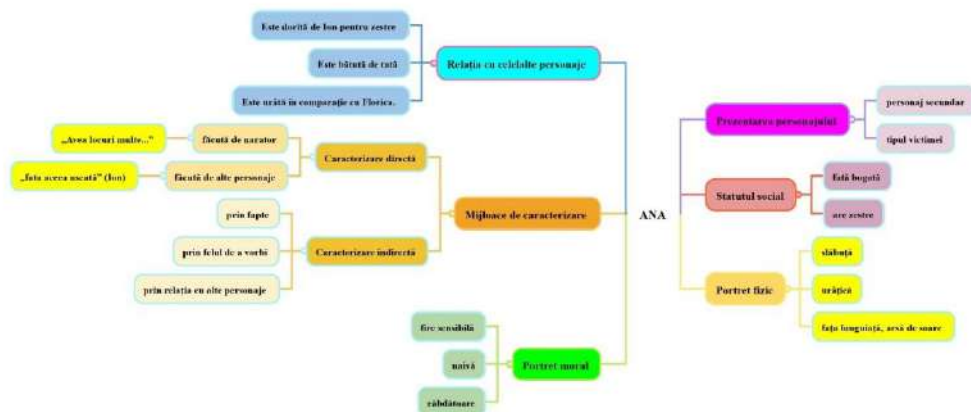
INTEGRAREA TEHNOLOGIILOR DIGITALE ÎN PREDAREA LIMBII ȘI A LITERATURII ROMÂNE

Prof. Budurean Corina
Colegiul Tehnic „Traian Vuia” Oradea

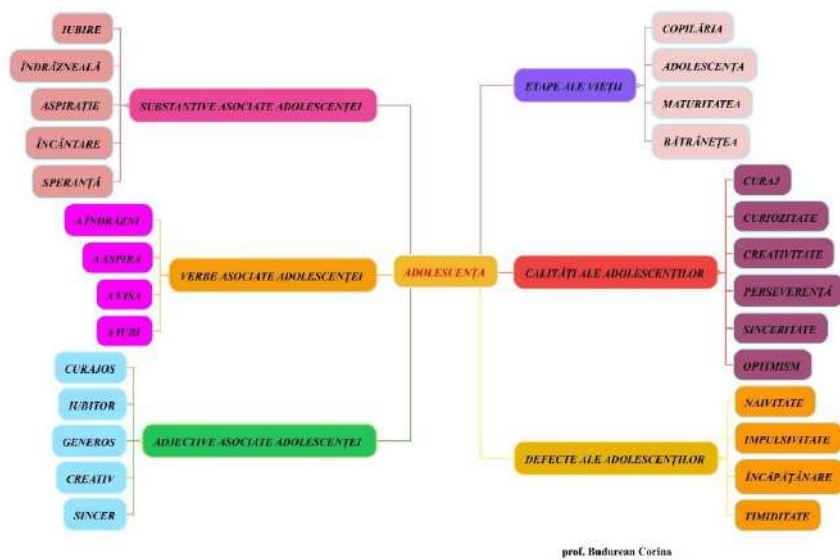
Dezvoltarea rapidă a tehnologiilor digitale și transformările produse în societatea contemporană influențează evoluția învățământului românesc ce trebuie să se adapteze la noile realități pentru a se moderniza procesul instructiv-educativ, dar și pentru a-i atrage pe elevii care sunt conectați tot mai mult la mediul digital. În acest context, integrarea tehnologiilor digitale în predarea limbii și a literaturii române reprezintă o modalitate de modernizare a demersului didactic care trebuie să fie interactiv, captivant și adaptat competențelor actuale. Această disciplină are un rol fundamental în formarea competențelor de comunicare, analiză și gândire critică ale elevilor, iar prin integrarea acestor tehnologii contribuie semnificativ și la dezvoltarea competențelor digitale. În societatea informațională, capacitatea de a selecta și evalua critic informațiile reprezintă o competență esențială. Orele de limba și literatura română pot contribui la dezvoltarea acestei competențe prin analiza discursului mediatic și prin evaluarea credibilității surselor de informare. Totodată, predarea acestei discipline are un rol important în formarea culturii literare a elevilor necesare rezolvării cerințelor de la examenele naționale, de aceea metodele tradiționale trebuie completate cu strategii didactice inovatoare care pot facilita înțelegerea textelor literare și a noțiunilor lingvistice.

După cum subliniază Ioan Cerghit, eficiența actului didactic depinde de capacitatea profesorului de a combina și adapta diferite strategii pedagogice (Cerghit, 2006, p. 45). Tocmai de aceea, abordarea unor anumite strategii trebuie să fie în concordanță cu obiectivele care trebuie atinse și cu nivelul fiecărei clase. Un criteriu important în alegerea strategiei îl constituie și prezența într-o clasă a elevilor cu cerințe educaționale speciale care trebuie integrați în învățământul de masă și care studiază după o programă adaptată în funcție de dizabilitățile pe care le au. Atât în cazul elevilor din învățământul de masă, cât și al celor cu cerințe educaționale speciale, în pedagogia modernă se recomandă trecerea de la transmiterea unilaterală a informației la implicarea activă a elevului în procesul de învățare. Constantin Cucoș consideră că educația modernă trebuie să creeze contexte de învățare participativă, în care elevul se implică în propriul proces de formare (Cucoș, 2014, p. 103). O modalitate prin care elevul poate participa activ la oră este utilizarea de către profesori a platformelor educaționale digitale, a aplicațiilor și a resurselor educaționale digitale care permit realizarea unor activități colaborative sau rezolvarea unor exerciții interactive. Aceste instrumente digitale facilitează învățarea, stimulează curiozitatea și creativitatea.

În cadrul orelor de literatură, tehnologia poate sprijini analiza și interpretarea textelor literare prin utilizarea unor instrumente vizuale și interactive. De aceea, am realizat împreună cu elevii hărți conceptuale ale operelor literare care au contribuit la identificarea relațiilor dintre personaje sau la analiza structurii narative a textelor. Astfel de hărți conceptuale au ajutat la dezvoltarea gândirii analitice și la organizarea sistematică a informațiilor. Una dintre hărțile mentale pe care am utilizat-o a fost aceea prin care am prezentat particularitățile de construcție a Anei, personajul feminin din romanul „Ion” scris de Liviu Rebreanu. Harta mentală a cuprins informații despre prezentarea statutului social al personajului, elemente de portret fizic și moral, mijloace de caracterizare și relația cu celelalte personaje. Cu ajutorul hărții mentale elevii au sintetizat și au reținut mai ușor aceste particularități, ei implicându-se în realizarea acesteia.

O altă hartă mentală am utilizat-o la clasa a IX-a, la tema adolescenței pentru a capta atenția elevilor și pentru a sintetiza principalele particularități ale adolescenților pe care ei să le identifice ulterior la personajele operelor studiate la acest capitol.

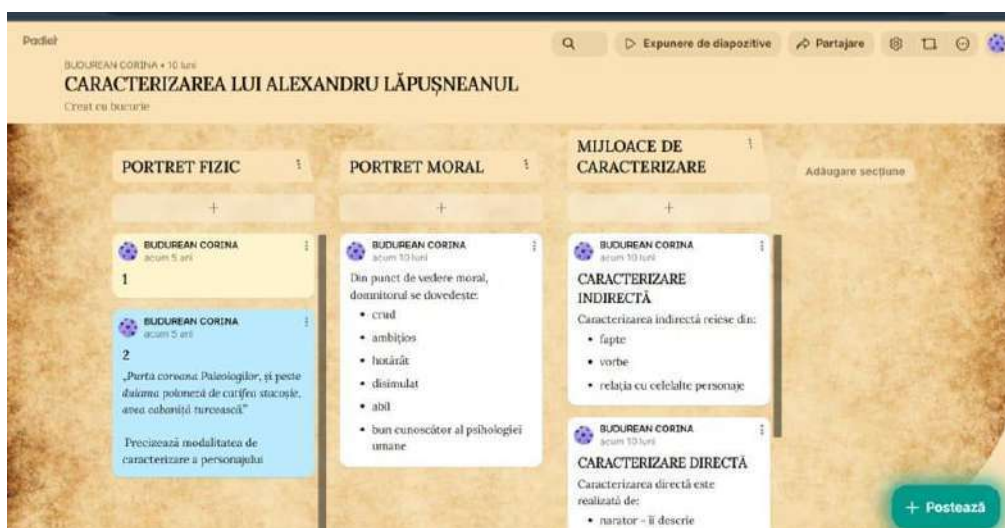

prof. Budurean Corina

În același timp, tehnologia poate facilita compararea diferitelor interpretări critice ale unui text, încurajând formarea unei perspective personale asupra operei literare. Utilizând tehnologia, elevii pot accesa rapid și ușor diverse resurse educaționale precum: biblioteci digitale, arhive literare, ediții online ale operelor sau baze de date academice care oferă interpretări critice ale textelor literare. Astfel, procesul de lectură este completat de multiple perspective interpretative, iar elevii pot înțelege mai bine contextul cultural și istoric al operelor studiate. Din această perspectivă, Alina Pamfil subliniază că predarea literaturii trebuie să depășească modelul exclusiv informativ și să stimuleze interpretarea personală a textului, dezvoltând competența de lectură critică (Pamfil, 2016, p. 72).

Un alt aspect important al integrării tehnologiei în procesul didactic îl reprezintă diversificarea modalităților de evaluare. După cum sublinia și Vasile Chiș, evaluarea modernă trebuie să depășească modelul exclusiv reproductiv și să vizeze dezvoltarea competențelor elevilor (Chiș, 2005, p. 88). Tocmai de aceea, este necesar ca evaluarea exclusiv tradițională să alterneze cu cea modernă în care profesorii utilizeze teste online, aplicații digitale sau proiecte multimedia. Aceste metode permit evaluarea unor competențe complexe, precum capacitatea de analiză, interpretare și argumentare.

Una dintre aplicațiile digitale utilizate la clasă, atât pentru a sintetiza cunoștințele predate, cât și pentru a verifica lectura operelor sau pentru a evalua elevii, a fost Padlet. Materialele create în această aplicație au putut fi transmise elevilor printr-un cod QR sau prin transmiterea unui link, iar elevii au avut acces la ele pentru a adăuga noi informații sau pentru a răspunde cerințelor formulate acolo. Un astfel de material a fost realizat la lecția de caracterizare a personajului principal al nuvelei „Alexandru Lăpușneanu” în cuprinsul căruia a fost conturat portretul moral ale personajului și au fost menționate modalitățile de caracterizare, urmând ca elevii să adauge elementele de portret fizic, să ilustreze trăsăturile morale și să exemplifice modalitățile de caracterizare.

Una dintre aplicațiile pe care am utilizat-o la clasă și care i-a captivat pe elevi a fost LearningApps care oferă o diversitate de jocuri precum: *Rebus*, *Spânzurătoarea*, *Puzzle*, *Cursă de cai*, *Ordonează perechile*, *Text spații goale*, *Cronologie*. Aceste jocuri au fost utile pentru înțelegerea textului (Mircea Eliade „Romanul adolescentului miop” - <https://learningapps.org/view32668706>), verificarea lecturii (Ioan Slavici, „Moara cu noroc” - <https://learningapps.org/view13604251>), consolidarea și evaluarea rapidă a cunoștințelor (Mihai Eminescu, „Sara pe deal” - <https://learningapps.org/view40500113>) sau pentru însușirea cunoștințelor într-un mod atractiv. Pentru înțelegerea operei „Romanul adolescentului miop”, elevii au completat spațiile goale cu sintagme și cuvinte extrase dintr-un fragment, vizându-se astfel dezvoltarea competențelor lingvistice ale acestora. Verificarea lecturii nuvelei lui Slavici s-a realizat prin implicarea elevilor în jocul *Cursă de cai*, urmărindu-se nu numai nivelul cunoștințelor elevilor, ci și competiția, întrucât numele lor era înregistrat într-un clasament. În ceea ce privește consolidarea cunoștințelor, elevii au avut de identificat mijloacele artistice în poezia eminesciană „Sara pe deal” unind în perechi cartonașele. Utilizarea acestor aplicații mi-a permis să creez teste sub formă de joc în care elevii să realizeze cerințele într-un cadru competitiv și dinamic, reducându-se teama manifestată de aceștia în timpul evaluărilor tradiționale. Totodată, am putut modifica cerințele și nivelul de dificultate al testelor în funcție de clasa la care le-am aplicat.

Integrarea tehnologiilor digitale proces în procesul educațional are foarte multe avantaje, dar această modernizare trebuie realizată într-un mod echilibrat. Lectura atentă a textelor literare, expunerea unor cunoștințe și comunicarea directă a elevului cu profesorul rămân un element fundamental al formării culturale. De asemenea, evaluarea trebuie să fie în concordanță cu cerințele de la examenele naționale și nu poate fi preponderent modernă, deoarece elevii nu-și vor putea dezvolta creativitatea și analiza critică. Tehnologiile digitale

permit personalizarea procesului de învățare, adaptându-l nevoilor fiecărui elev, ceea ce conduce la rezultate mai bune și o implicare crescută a elevilor în activități.

Într-o altă ordine de idei, utilizarea eficientă a tehnologiei presupune diversificarea instrumentelor digitale utilizate pentru a nu se ajunge la monotonie, formarea continuă a cadrelor didactice și existența unei infrastructuri educaționale adecvate. Profesorii trebuie să fie familiarizați cu platformele educaționale și cu instrumentele digitale care pot sprijini procesul de predare-învățare. În același timp, instituțiile de învățământ trebuie să asigure accesul la resurse tehnologice, iar acestea să fie gratuite.

În concluzie, valorificarea tehnologiei la orele de limba și literatura română reprezintă o direcție esențială pentru modernizarea procesului educațional. Instrumentele digitale oferă numeroase oportunități pentru diversificarea strategiilor didactice, pentru stimularea creativității și pentru dezvoltarea competențelor de comunicare și gândire critică ale elevilor. Atunci când este integrată într-un demers pedagogic coerent și echilibrat, tehnologia poate transforma procesul de învățare într-o experiență interactivă și relevantă pentru elevii secolului al XXI-lea.

Bibliografie:

Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006;
Chiș, Vasile, *Pedagogia contemporană – Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005;
Cucoș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014;
Pamfil, Alina, *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2016.

Proiectul eTwinning „Youth empowered by democracy” a reunit elevi de liceu din Turcia, România și Italia și a avut drept scop consolidarea participării democratice, a valorilor europene și a abilităților de gândire critică. Susținut de instrumente digitale inovatoare și aplicații de inteligență artificială, proiectul a oferit o experiență de învățare sustenabilă bazată pe colaborarea internațională, consolidând competențele elevilor pentru secolul XXI. Proiectul introduce tinerii în valorile fundamentale ale Uniunii Europene prin activități practice, concentrându-se în același timp pe combaterea știrilor false, promovarea alfabetizării media și dezvoltarea de soluții la problemele sociale.

Elevii și-au consolidat gândirea creativă și abilitățile de rezolvare a problemelor cu sprijinul tehnologiei. De asemenea, ei dobândesc cunoștințe despre valorile fundamentale ale Uniunii Europene (libertate, egalitate, drepturile omului, solidaritate etc.). Lucrând în grupuri internaționale, ei au dezvoltat înțelegerea și toleranța față de diferite culturi. Ei învață despre istoria, patrimoniul cultural și valorile Europei. Elevii și-au îmbunătățit abilitățile de lucru în echipă prin colaborarea cu colegi din diferite țări. Prin activități de grup, ei au consolidat abilitățile de leadership, comunicare și organizare.

Acestea combină cunoștințele teoretice cu activități practice pentru o experiență de învățare de durată. Activități precum simularea alegerilor, simularea Parlamentului European și povestirea digitală au făcut învățarea captivantă și plăcută. Elevii au dezvoltat o sensibilitate față de problemele sociale și au dobândit abilități pentru a crea soluții. Participarea la proiect îi ajută să devină indivizi mai responsabili atât la nivel local, cât și global. Aceste rezultate sunt concepute pentru a sprijini nu numai succesul academic al elevilor, ci și dezvoltarea lor socială și personală.

Siguranța în utilizarea Inteligenței Artificiale, inovație în ecosistemul educațional contemporan

Prof. ing. Burlacu Cătălina Mercedes,
Liceul Teoretic Dunărea, Galați

Reconfigurarea cadrului pedagogic în era post-digitală este esențială prin integrarea Inteligenței Artificiale (IA) în mediul educațional nu reprezintă doar o simplă adăugare tehnologică, ci o mutație ontologică a actului de predare-învățare. În contextul actual, asistăm la trecerea de la modelul educațional industrial, bazat pe standardizare, la un model post-digital, caracterizat prin personalizare masivă și asistență algoritmică.

Reconfigurarea cadrului pedagogic implică acceptarea IA nu ca un simplu instrument (precum calculatorul de buzunar), ci ca un **agent cognitiv** care participă la co-construcția cunoașterii. Această schimbare de paradigmă obligă instituțiile de învățământ să redefinească „siguranța” nu doar în termeni tehnici (securitate cibernetică), ci și în termeni pedagogici: protejarea autonomiei intelectuale a elevului și prevenirea atrofiei cognitive prin externalizarea excesivă a proceselor de gândire către algoritmi.

Siguranța în utilizarea IA (AI Safety) în educație se fundamentează pe două dimensiuni critice: dimensiunea tehnic-normativă și cea epistemologică.

1. Dimensiunea tehnic-normativă

Conform reglementărilor europene recente, sistemele de IA utilizate în educație sunt clasificate ca fiind de **mare risc**. Aceasta implică:

- **Guvernanța datelor:** Asigurarea că seturile de date utilizate pentru antrenarea modelelor educaționale sunt lipsite de prejudecăți (biases) care ar putea marginaliza anumite grupuri de elevi.
- **Transparența algoritmică (explainability):** Capacitatea profesorului și a elevului de a înțelege *de ce* un sistem de IA a oferit un anumit feedback sau a recomandat un anumit parcurs de învățare.

2. Acuratețea epistemologică și riscul „halucinațiilor”

Din punct de vedere academic, cel mai mare risc este acceptarea necritică a output-ului generat de IA. Siguranța educațională presupune implementarea unor mecanisme de **verificare încrucișată (cross-validation)**. Inovația pedagogică constă în transformarea erorilor IA în oportunități de învățare: elevii sunt antrenați să identifice neconcordanțele factuale, dezvoltându-și astfel spiritul critic și rigoarea științifică.

Convergența didactică reprezintă punctul de intersecție unde intuiția și empatia umană se întâlnesc cu capacitatea de procesare masivă a IA. Această sinergie redefineste designul instrucțional prin trei vectori principali:

1. **Personalizarea adaptivă (Adaptive Learning):** Utilizarea algoritmilor de învățare supervizată pentru a ajusta conținutul în funcție de nivelul de competență al fiecărui elev. Aceasta rezolvă paradoxul „clasei eterogene”, permițând profesorului să ofere atenție diferențiată.

2. **Analitica învățării (Learning Analytics):** Colectarea și interpretarea datelor în timp real permite o evaluare predictivă. Profesorii pot identifica elevii aflați în risc de eșec școlar înainte ca acesta să se producă, transformând evaluarea dintr-un instrument de sancționare într-unul de susținere.
3. **Redefinirea evaluării:** În prezența IA generative, evaluarea bazată pe memorare și reproducere devine desuetă. Convergența didactică impune **evaluarea autentică**, axată pe proiecte complexe, rezolvare de probleme și demonstrarea procesului logic, nu doar a rezultatului final.

Inovația în educație este adesea confundată cu achiziția de hardware. Totuși, adevărata inovație de sistem în 2026 rezidă în dezvoltarea **rezilienței cognitive** prin intermediul *AI Literacy*.

Pilonii Alfabetizării IA:

- **Prompt engineering ca abilitate cognitivă:** Capacitatea de a formula întrebări precise și structurate logic pentru a obține rezultate relevante de la un sistem de IA.
- **Înțelegerea limitărilor:** Elevii trebuie să cunoască principiile de funcționare ale modelelor statistice pentru a înțelege că IA nu „gândește”, ci prezice probabilități lingvistice sau matematice.
- **Etica digitală:** Dezvoltarea unui simț al responsabilității privind drepturile de autor, originalitatea și impactul social al tehnologiei.

Tranziția către un sistem educațional asistat de IA impune abandonarea evaluării bazate pe produs (eseul final, testul grilă) în favoarea **evaluării procesuale și reflexive**.

1. Evaluarea de tip „White Box” (Procesuală)

În loc să evalueze doar acuratețea răspunsului, cadrul didactic analizează istoricul interacțiunii elevului cu sistemul de IA.

- **Analiza iterativă a prompt-urilor:** Studentul este evaluat pe baza capacității de a rafina interogațiile adresate modelului pentru a ajunge la un rezultat complex.
- **Jurnalul de reflecție algoritmică:** Elevul trebuie să documenteze unde a intervenit IA, ce erori a identificat în output-ul generat și cum a validat informația prin surse bibliografice tradiționale.

2. Taxonomia Bloom reconfigurată pentru era IA

Inovația didactică propune o inversare a priorităților taxonomice. Deoarece nivelurile inferioare (Memorare, Înțelegere de bază) sunt acum automatizate de IA, evaluarea se concentrează pe:

- **Evaluare critică:** Capacitatea de a detecta bias-uri etice în textele generate.
- **Sinteză creativă:** Abilitatea de a combina output-uri din multiple sisteme IA pentru a crea o soluție originală la o problemă transdisciplinară.

Implementarea politicilor de siguranță a urmat modele diferite, în funcție de ecosistemul educațional național.

Studiu de caz 1: Modelul nordic (Suedia/Finlanda) – „Integritate prin transparență”

Universitățile din consorțiul nordic au adoptat o politică de „Open AI Usage”.

- **Implementare:** Studenții au acces la instanțe private de GPT-5, securizate la nivel de server universitar (fără scurgeri de date către companii terțe).
- **Siguranță:** Accentul cade pe *AI Ethics Literacy*. Evaluarea include obligatoriu o secțiune de „Declarație de Contribuție IA”, similară cu declarațiile de conflict de interese din cercetarea științifică.

Studiu de caz 2: Modelul francez/german – „Suveranitate și reglementare”

Bazat pe rigoarea *EU AI Act*, acest model pune accent pe utilizarea modelelor de tip *Open Source* (ex: variante de Mistral sau Llama adaptate local).

- **Implementare:** Crearea de „Silos de Date Educaționale” – rețele închise unde IA este antrenată strict pe cursurile și bibliografia universității respective pentru a elimina riscul halucinațiilor și al plagiatului digital.
- **Siguranță:** Utilizarea algoritmilor de „Watermarking” (marcare digitală) pentru toate lucrările generate, asigurând trasabilitatea conținutului.

Analiza comparativă a modelelor de evaluare

Criteriu de evaluare	Model tradițional	Model asistat de IA (2026)
Obiectiv Principal	Validarea volumului de informații reținute.	Validarea capacității de a gestiona instrumente cognitive.
Rolul Erorii	Penalizare (scăderea notei).	Diagnostic (punct de plecare pentru rafinarea logică).
Securitate	Supraveghere fizică (anti-copiat).	Securitate algoritmică (verificarea autenticității gândirii).
Feedback	Periodic, post-factum.	Instantaneu, formativ, generat de IA și validat de profesor.

Pentru a asigura convergența între inovație și siguranță, instituțiile trebuie să prioritizeze:

1. **Auditul algoritmic periodic:** Verificarea instrumentelor de IA folosite în clasă pentru a preveni discriminarea sau scăderea standardelor academice.
2. **Formarea de tip „Human-in-the-loop”:** Garantarea faptului că deciziile finale privind notarea sau parcursul educațional al unui elev rămân sub incidența discernământului uman.
3. **Parteneriate de securitate:** Colaborarea cu experți în securitate cibernetică pentru protejarea „amprente cognitive” a elevilor (datele despre modul în care aceștia gândesc și învață).

Evaluarea succesului integrării IA într-o facultate sau instituție de învățământ superior necesită o abordare multidimensională, care să depășească simpla rată de utilizare a platformelor digitale.

1. Indicatori de eficiență pedagogică

- **Indicele de personalizare a învățării (IPL):** Procentul de studenți care urmează parcursuri curriculare ajustate automat de sistemele de *Learning Analytics* în funcție de performanțele anterioare.
- **Rata de intervenție predictivă:** Numărul de studenți identificați de algoritmi ca fiind „în risc de abandon” care au fost recuperați cu succes prin intervenția timpurie a tutorilor umani.
- **Viteza de dobândire a competențelor (Velocity of Learning):** Reducerea timpului necesar pentru stăpânirea conceptelor fundamentale prin utilizarea simulărilor IA, comparativ cu metodele tradiționale.

2. Indicatori de siguranță și etică (AI Safety KPIs)

- **Rata de transparență algoritmică:** Procentul de decizii automatizate (ex: notări asistate) care sunt însoțite de o explicație inteligibilă pentru student (*Explainable AI*).

- **Incidența erorilor epistemice:** Frecvența cu care studenții identifică și corectează „halucinațiile” IA în cadrul lucrărilor de laborator sau proiectelor.
- **Integritatea datelor cognitive:** Audituri semestriale care confirmă că datele privind profilul de învățare al studenților nu au fost utilizate în scopuri comerciale sau de monitorizare neautorizată.

O provocare majoră a convergenței didactice este menținerea elementului uman (human touch) într-un mediu dominat de interfața mașinii.

1. Externalizarea empatiei și a mentoratului

Există riscul ca profesorii să delege funcția de feedback către boti de chat, ceea ce poate duce la o „mecanizare” a relației educaționale. Studentul riscă să se simtă evaluat de un algoritm rece, lipsit de contextul socio-emoțional care definește parcursul uman de creștere.

Teză: *Educația nu este doar un transfer de biți de informație, ci un transfer de valori și entuziasm. IA poate optimiza instruirea, dar nu poate substitui mentoratul.*

2. „Izolarea în bula algoritmică”

Sistemele adaptive tind să ofere studentului ceea ce acesta „preferă” sau „stăpânește deja”, limitând expunerea la idei contradictorii sau la dificultăți care stimulează reziliența. Depersonalizarea se manifestă aici prin pierderea dialogului socratic în favoarea unui monolog asistat de IA.

Pentru a contracara depersonalizarea și a asigura siguranța, instituțiile trebuie să adopte următoarele strategii:

- **Audituri de empatie:** Sesiuni de feedback calitativ în care studenții evaluează calitatea interacțiunii umane cu profesorii, nu doar calitatea materialelor digitale.
- **Spații de dialog „Tech-Free”:** Seminare obligatorii desfășurate fără asistență digitală, axate pe dezbatere critică și interacțiune interpersonală.
- **Rolul profesorului ca „arhitect etic”:** Formarea cadrelor didactice pentru a utiliza IA ca un instrument de diagnostic, păstrând însă exclusivitatea asupra deciziei finale de evaluare și consiliere vocațională.

Convergența dintre siguranța IA și inovația didactică fundamentează un nou contract social între instituția de învățământ, tehnologie și societate. Succesul acestui model nu depinde de complexitatea algoritmilor, ci de **pregătirea capitalului uman**.

Profesorul rămâne pilonul central, dar rolul său este transformat: de la furnizor de informație la mentor etic și arhitect de medii de învățare sigure. În final, scopul suprem al integrării IA în educație trebuie să fie **augmentarea potențialului uman**, asigurându-ne că tehnologia rămâne un instrument în slujba dezvoltării autonome a individului, și nu un substitut al gândirii libere.

În 2026 există o echilibristică între **eficiența algoritmică** și **esența umanistă** a educației, siguranța IA nu este doar o problemă de cod, ci una de viziune pedagogică.

Succesul unei instituții moderne va fi măsurat nu prin numărul de servere, ci prin capacitatea de a folosi tehnologia pentru a face educația mai umană, mai accesibilă și mai sigură.

Bibliografie

1. **Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor.** (2024). *Orientări privind utilizarea inteligenței artificiale generative în instituțiile de învățământ: Siguranță, confidențialitate și etică*. Editura Oficiului pentru Publicații al Uniunii Europene.
2. **Bostrom, N.** (2025). *Superinteligența: Strategii și riscuri în ecosistemele digitale emergente* (Ed. a 2-a). Editura Litera (Traducere adaptată).
3. **Comisia Europeană.** (2021). *Propunere de Regulament de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (Legea privind IA)*. Bruxelles: CE. [Sursă actualizată pentru implementarea 2026].
4. **Holmes, W., & Tuomi, I.** (2022). State of the art and practice in AI in education. *European Journal of Education*, 57(4), 542–570. <https://doi.org/10.1111/ejed.12533>
5. **Luckin, R.** (2024). *Intelligence Unleashed: An argument for AI in Education*. Pearson Education.
6. **Miao, F., Holmes, W., Huang, R., & Shiohira, K.** (2021). *AI and education: Guidance for policy-makers*. UNESCO Publishing.
7. **Popescu, A. M., & Ionescu, D.** (2025). Convergențe didactice în învățământul universitar românesc: De la digitalizare la augmentare algoritmică. *Revista de Pedagogie Digitală*, 12(2), 45–68.
8. **Russell, S.** (2023). *Human Compatible: Artificial Intelligence and the Problem of Control*. Viking Press.
9. **Siemens, G., & Gasevic, D.** (2026). *Learning Analytics: Measuring the impact of AI on student success*. Cambridge University Press.
10. **UNESCO.** (2023). *Generative AI in Education: Draft Guidance for Schools and Universities*. UNESCO Publishing.

ROLUL FAMILIEI ÎN INTEGRAREA SOCIALĂ A COPIILOR CU CES

**BUTAN CRISTINA, ȘCOALA GIMNAZIALĂ UNIREA, COM. BRANIȘTEA,
JUD. GALAȚI**

Copilul are nevoie acasă de un cadru general de viață, în care să se simtă în siguranță. Copilul are nevoie de un mediu predictibil cu modele de îngrijire permanentă și respectarea unor reguli elementare, o familie unită și stabilă cu relații intrafamiliale armonioase. Într-o familie nesigură din punct de vedere relațional, copiii devin instabili emoționali, neascultători, dezvoltând comportamente neacceptate social. Familia însă, caracterizată de relații armonioase reprezintă o condiție a formării copilului. Climatul familial este foarte important în echilibrul copilului, dar și în integrarea socială a acestuia.

Strategii centrate pe copil: - procedee de lucru simple, cu grad mediu de dificultate; -stimularea corespunzătoare a senzațiilor și percepțiilor; -valorificarea ariilor de stimulare și a tuturor spațiilor din școală cu care copilul vine în contact (care influențează în mod pozitiv dezvoltarea fizică, intelectuală, afectivă, senzorială și socială a copilului).

Resurse, mijloace: -material didactic adecvat fiecărei activități; ,truse de joc ; - calculator,cd-uri; -cărți cu imagini; -planșe, jetoane; album logopedic; fișe de lucru individuale

Metode și instrumente de aplicare: -jocul didactic, jocul de mișcare, jocul de rol; -conversația, explicația, exercițiul; demonstrația;

Obiective operationale:

Dezvoltarea abilităților de comunicare: -să rostească cuvinte în propoziții simple; să realizeze corect exerciții de diferențiere a sunetelor; să despartă corect cuvinte în silabe; să scrie corect dupa dictare; să participe activ la activități; - să efectueze corect operații de adunare și scădere;

Terapia cognitivă:

- să recunoască obiecte din jurul său;

-să cunoască bine spațiul școlii ,personalul școlii,cu care vine în contact zilnic;

Dezvoltarea motricității:

-să utilizeze corect obiecte ușor de manevrat,

-să recunoască anumite obiecte; să interacționeze cu ceilalți;

Consilierea familiei: -discuții despre comportamentul copilului; -exemplificări despre activitatea desfășurată, despre progresele obținute pas cu pas; -explicații despre metodele aplicate, de răbdarea de care este nevoie, de încurajarea permanentă la adresa copilului, de laude și multă atenție din partea familiei;

Metode și instrumente de evaluare: -evaluare orală; -observație directă; - evaluarea rezultatelor concrete: date culese de la părinți pe baza interviurilor; de la logoped, profesor de sprijin;

Obiective realizate: -pregătirea copilului de a răspunde pozitiv în grupul de copii , de a face față în mod natural la integrare, promovarea unei atitudini deschise, de acceptare a copiilor cu nevoi speciale și restul clasei.

Dificultăți întâmpinate: -munca susținută, posibilități de modulară a programului zilnic, adaptare curriculară individualizată;

Rolul și modul de implicare a părinților în program:

-stimularea dezvoltării atitudinilor pozitive ale părinților de a fii alături de copil, de cerințele speciale ale copilului, să aibă multă răbdare, încredere, să acorde atenție pozitivă la eforturile copilului, să conștientizeze că este nevoie de timp și efort din partea lor, de a sesiza , anticipa și a repeta situații educative pentru înțelegerea manifestărilor copilului.

PROIECT DIDACTIC – FRAȚII, Clasa a IV-a

Prof. înv. primar BUTNARIU ELENA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ION CREANGĂ” JUD. SUCEAVA

ARIA CURRICULARĂ: Matematică și științe ale naturii

DISCIPLINA: Matematică

UNITATEA TEMATICĂ: „, Frații cu numitorul mai mic sau egal cu 10 sau cu numitorul egal cu 100”

FORMA DE REALIZARE: activitate integrată

ACTIVITĂȚI INTEGRATE: Arte vizuale și abilități practice.

SUBIECTUL LECTIEI: Frații

TIPUL LECTIEI: consolidare și sistematizare

SCOPUL LECTIEI: consolidarea cunoștințelor despre frații și a deprinderilor de a efectua operații cu frații.

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE:

Matematică

2.1. Recunoașterea numerelor naturale din centrul 0 - 10 000 și a fracțiilor subunitare sau echivalente, cu numitori mai mici sau egali cu 10;

2.2. Compararea numerelor naturale în centrul 0 – 10 000, respectiv a fracțiilor subunitare sau echivalente care au același numitor, mai mic sau egal cu 10;

2.4. Efectuarea de adunări și scăderi de numere naturale în centrul 0 – 1 000 000 sau cu numere fracționare;

5.1. Utilizarea terminologiei specifice și a unor simboluri matematice în rezolvarea și/sau compunerea de probleme cu raționamente simple.

Arte vizuale și abilități practice

2.4. Remodelarea spațiilor și formelor printr-un demers plastic intenționat și prin tehnici variate.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1: să utilizeze corect și conștient terminologia matematică cu privire la noțiunea de fracție;

O2: să reprezinte grafic fracțiile date;

O3: să compare numerele fracționare care au același numitor/numărător;

O4: să efectueze operații de adunare și scădere cu numere fracționare;

O5: să afle o fracție dintr-un întreg;

O6: să rezolve probleme utilizând operații cu fracții (adunare/ scădere, aflarea unei fracții dintr-un întreg).

STRATEGII DIDACTICE:

METODE SI PROCEDEE: - explicația, exercițiul, conversația, jocul didactic, problematizarea.

MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT: fișe, plicuri cu figuri geometrice, foi albe, lipici, calculator.

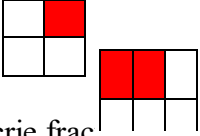
FORME DE ORGANIZARE: frontal, individual, pe grupe;

RESURSE TEMPORALE: 50 minute

BIBLIOGRAFIE:

- ✓ Adina Grigore „, Exerciții și probleme – Culegere de matematică clasa a IV-a”, Editura Ars Libri, Costești, 2018;
- ✓ Elena Alina Dobrin, Ecaterina Radu –, „, Fii inteligent la matematică – exerciții și probleme pentru concursuri și evaluări școlare”, Editura Nomina, Argeș, 2022.

			1. Una sau mai multe părți dintr-un întreg care a fost împărțit în părți egale reprezintă o 2. Citește fracția $\frac{2}{3}$: două 3. Frațiile în care numărătorul este egal cu numitorul . 4. Frațiile în care numărătorul este mai mic decât numitorul . 5. Frațiile în care numărătorul este mai mare decât numitorul . 6. Cine arată în câte părți egale a fost împărțit întregul. 7. Citește fracția $\frac{1}{100}$: o 8. Cine arată câte părți egale luăm în considerare. 9. Compară fracțiile $\frac{1}{2}$ și $\frac{2}{4}$. Acestea sunt 10. Dintre două fracții cu același numărător este mai cea cu numitorul mai mare. 11. Dintre două fracții cu același numitor este mai mare cea cu numărătorul mai 12. 25% dintr-un întreg este un..... . https://learningapps.org/watch?v=p8y4gr7u223	aplicația learningapps			
4.	Anunțarea temei și a obiectivelor		Se anunța elevii că astăzi la matematică vor recapitula și sistematiza cunoștințele dobândite la această disciplină,	explicația conversația		frontal	Capacitatea de înțelegere

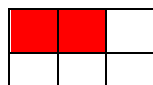
			rezolvând exerciții și probleme cu fracții. Se enumeră câteva dintre obiective urmărite pe parcursul orei: exerciții de comparare, exerciții de ordonare, exerciții de adunare și scădere cu fracții, rezolvarea unor probleme cu fracții.				a obiectivelor
5.	Consolidarea cunoștințelor	O₁ O₂ O₃ O₄	Fișă de lucru Anexa 1 1.Scrieți fracțiile care reprezintă partea colorată: 2.Scrie frac..... a)două șesimi; b) cinci sutimi; c) trei optimi. 3.Reprezentați fracțiile: a) $\frac{2}{4}$ b) $\frac{10}{10}$ c) $\frac{5}{8}$ 4.Scrieți fracții subunitare cu numitorul 8. 5.Scrieți fracții supraunitare cu numitorul 5 și numărătorul mai mic sau egal cu 9. 6.Scrieți fracții echiunitare folosind cifrele 2, 5, 7. 7. Comparați fracțiile: $\frac{7}{14} \square \frac{7}{5}$ $\frac{9}{12} \square \frac{4}{12}$ $\frac{15}{15} \square \frac{19}{19}$ $\frac{12}{11} \square \frac{12}{17}$ $\frac{1}{2} \square \frac{2}{4}$ $\frac{15}{18} \square \frac{16}{18}$	Exercițiul conversația exercițiul exercițiul	fișe de lucru fișe de lucru	frontal frontal	capacitate a de a scrie fracțiile care reprezintă partea colorată; capacitate a de a scrie fracții; capacitate a de a reprezenta fracții; capacitate a de a scrie fracții supraunitare, subunitare echiunitare; capacitate a de a compara fracții; capacitate a de a efectua adunări și scăderi cu fracții cu același numitor;

		O₄ 8. Calculați: a) $\frac{8}{8} - \frac{7}{8} + \frac{5}{8} =$ b) $\frac{6}{9} + \frac{2}{9} - \frac{5}{9} =$ O₅ c) $1 + \frac{2}{8} =$ d) $\frac{3}{4} + 1 =$ e) $1 - \frac{4}{10} =$ f) $1 + \frac{5}{7} =$ 9. Află termenul necunoscut a) $\frac{2}{8} = \frac{7}{8}$ O₆ $\frac{9}{4} + c = \frac{14}{4}$ b) $\frac{7}{10} = \frac{3}{10}$ $\frac{15}{17} - d = \frac{8}{17}$ 10. Aflați: $\frac{2}{3}$ din 15 = $\frac{3}{6}$ din 24 = $\frac{7}{9}$ din 45 = 11. Rezolvă problemele: a) De ziua Larisei, mama a cumpărat un tort pe care l-a împărțit în 16 părți la fel de mari. Prietenii au consumat $\frac{8}{16}$ din tort, iar familia $\frac{5}{16}$ din tort. Ce fracție reprezintă partea rămasă? b) Un elefant trăiește 70 de ani, un urs $\frac{5}{7}$ din vârsta elefantului, iar un leu $\frac{7}{10}$ din cât				Capacitate a de a afla termenul necunoscut; Capacitatea de a afla o fracție dintr-un întreg; capacitate a de a rezolva probleme

			trăiește un urs. Cu câți ani trăiește mai mult elefantul decât leul ? c) La o alimentară s-au adus 976 Kg de zahăr. În prima zi s-a vândut $\frac{1}{4}$ din întreaga cantitate, iar a doua zi $\frac{2}{4}$ din cantitatea rămasă. Câte kilograme de zahăr au rămas?				
6.	Obținerea performanței	O₅ O₄	Anexa 2 Fișă de evaluare Aflați cât reprezintă: a) $\frac{1}{3}$ din 372 b) $\frac{4}{7}$ din 280 c) $\frac{3}{9}$ din 180 Anexa 3 Nivel minim: Fișă de evaluare Calculează: $\frac{8}{8} - \frac{7}{8} =$ $\frac{9}{5} - \left(\frac{3}{5} - \frac{2}{5} \right) =$ $\left(\frac{2}{9} + \frac{8}{9} \right) - \left(\frac{1}{9} + \frac{9}{9} \right) =$	exercițiul munca independentă	fișă de evaluare	individual	capacitate a de a rezolva exerciții
7.	Asigurarea retenției și a transferului	O ₁	Anexa 4 Joc concurs: „Imaginație și rapiditate”. Elevii vor fi împărțiți în 4 echipe. Fiecare echipă va primi un plic în care sunt introduse un număr de figuri geometrice. Ei trebuie să aleagă doar atâtea câte le arată anumite fracții și să construiască ceva real cât mai repede. Echipa câștigătoare va fi cea care va termina prima.	conversația explicația	plicuri cu figuri geometrice lipici foi albe	grupe	capacitate a de a alege figurile geometrice și de a realiza cu ele un obiect
8.	Încheierea activității		Se vor face aprecieri cu caracter motivant asupra modului de desfășurare a lecției.	conversația explicația		frontal individual	aprecieri verbale

Fișă de lucru

1. Scrieți fracțiile care reprezintă partea colorată:

2. Scrie fracțiile:

a) două șesimi; b) cinci sutimi; c) trei optimi.

3. Reprezentați grafic fracțiile:

a) $\frac{2}{4}$

b) $\frac{10}{10}$

c) $\frac{5}{8}$

4. Scrieți fracții subunitare cu numitorul 8.

5. Scrieți fracții supraunitare cu numitorul 5 și numărătorul mai mic sau egal cu 9.

6. Scrieți fracții echiunitare folosind cifrele 2, 5, 7.

7. Comparați fracțiile:

$$\frac{7}{14} \square \frac{7}{5} \quad \frac{9}{12} \square \frac{4}{12}$$

$$\frac{15}{15} \square \frac{19}{19} \quad \frac{12}{11} \square \frac{12}{17}$$

$$\frac{1}{2} \square \frac{2}{4} \quad \frac{15}{18} \square \frac{16}{18}$$

8. Calculați:

a) $\frac{8}{8} - \frac{7}{8} + \frac{5}{8} =$

b) $\frac{6}{9} + \frac{2}{9} - \frac{5}{9} =$

c) $1 + \frac{2}{8} =$

d) $\frac{3}{4} + 1 =$

e) $1 - \frac{4}{10} =$

f) $1 + \frac{5}{7} =$

9. Află termenul necunoscut

$a + \frac{2}{8} = \frac{7}{8}$

$\frac{9}{4} + c = \frac{14}{4}$

$b - \frac{7}{10} = \frac{3}{10}$

$\frac{15}{17} - d = \frac{8}{17}$

10. Aflați:

$\frac{2}{3}$ din 15 =

$\frac{3}{6}$ din 24 =

$$\frac{7}{9} \text{ din } 45 =$$

11. Rezolvă problemele:

a) De ziua Larisei, mama a cumpărat un tort pe care l-a împărțit în 16 părți la fel de mari.

Prietenii au consumat $\frac{8}{16}$ din tort, iar familia $\frac{5}{16}$ din tort. Ce fracție reprezintă partea rămasă?

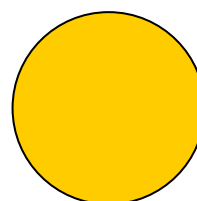
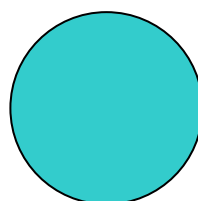
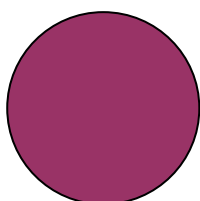
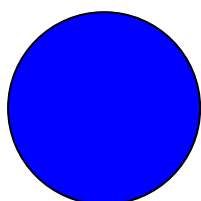
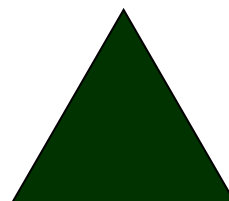
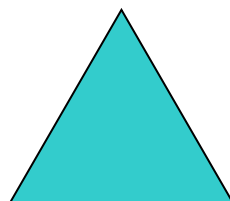
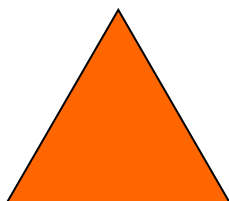
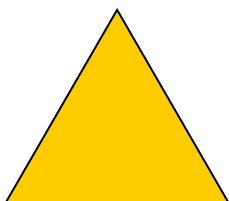
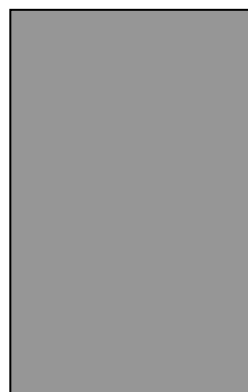
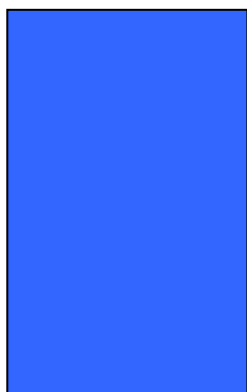
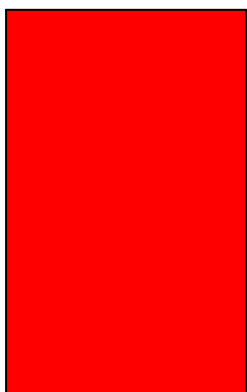
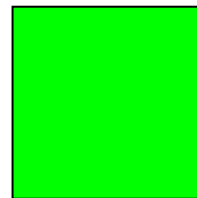
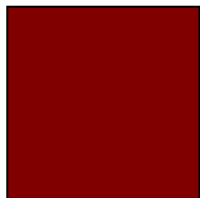
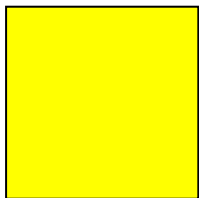
b) Un elefant trăiește 70 de ani, un urs $\frac{5}{7}$ din vârsta elefantului, iar un leu $\frac{7}{10}$ din cât

trăiește un urs. Cu câți ani trăiește mai mult elefantul decât leul ?

c) La o alimentară s-au adus 976Kg de zahăr. În prima zi s-a vândut $\frac{1}{4}$ din întreaga cantitate, iar a doua zi $\frac{2}{4}$ din cantitatea rămasă. Câte kilograme de zahăr au rămas?

JOC – CONCURS
„Imaginație și rapiditate”

Alegeți din plic 1 dintre dreptunghiuri, 2 dintre pătrate, 4 dintre cercuri și 1 dintre
4 4 4 4
triunghiuri apoi așezați-le sub forma unui lucru, obiect pe foaia albă și lipiți-le.

ECOSITEMUL EDUCAȚIONAL ROMÂNESC ÎN ERA DIGITALĂ

Prof. înv. primar Caia Maria – Simona

Școala Gimnazială „Miron Cristea” Toplița, Harghita

Integrarea noastră într-o lume toatal diferită de cea a bunicilor și părinților noștri este realitatea de necontestat ai căror actori suntem noi toți, elevi, studenți, profesori și comunitatea locală. Existența ne este caracterizată prin noi provocări, mijloacele noi de comunicare, noi oportunități profesionale, soluții inovative pentru probleme ce altă data păreau de nerezolvat. Parte din aceeași ecuație sunt temerile și vulnerabilitățile ce ne „țin” de mână.

Impactul acestor schimbări, a acestei noi lumi și dinamici actuale este unul semnificativ și asupra școlii. Rapiditatea digitalizării mediului educațional este un proces la care luăm parte ca participanți activi ai unui proiect în care viitorul educației românești se traduce azi într-un ecosistem incluziv, orientat spre viitor și dinamic. Rigiditatea modelelor tradiționale educaționale de ieri pierd teren în fața nevoilor reale ale elevilor de azi, în fața valorificării potențialului cadrelor didactice care prin natura rolului lor de ghizi integrează organic în actul pedagogic resursele tehnologice actuale.

Inovarea pedagogică este indispensabilă cercetărilor din domeniul psihologiei cognitive, neurologiei educaționale și teoriilor moderne ale învățării, iar modele precum constructivismul lui Vygotsky, teoria inteligențelor multiple a lui Gardner oferă cadul conceptual necesar pentru o reformă educațională autentică. Inovarea educațională autentică are la bază o cercetare bazată pe date, structurarea curriculară orientată spre competențe, metode active de predare – învățare și evaluarea autentică a progresului elevilor. Acești piloni esențiali se regăsesc și stau la baza sistemului educațional românesc, implicit în actul pedagogic care implică tot mai multe cadre didactice în diverse formări continue în vederea digitalizării actului pedagogic la clasă și utilizarea tot mai frecventă în cadrul orelor de curs a instrumentelor digitale.

Aici aș dori să punctez un aspect important precum esențialitatea dotării școlilor cu echipamente digitale, act ce observă cuprinderea mai largă a instituțiilor aflate în nevoie, însă măiestria unui act educațional de calitate ca element al inovării educaționale vine din modul în care cadrul didactic în calitate de ghid pune la dispoziția elevilor resursele educaționale deschise, cultura instituțională deschisă la schimbare ca element crucial al inovării educaționale. Școlile care reușesc inovarea autentică au la bază directorul școlar care joacă un rol – cheie în crearea unui climat de inovare autentic prin crearea unui spațiu al culturii experimentului pedagogic, prin promovarea autonomiei profesionale și a parteneriatelor cu mediul extern.

S – a observat succesul proiectelor educaționale activ – inovativ în școlile în care implicarea tuturor actorilor din ecosistemul educațional, de la nivel național, local și individul s-a dovedit activă prin construirea parteneriatelor solide între instituții de învățământ care implicit conduc la schimburi de experiențe și bune practici, mediul privat, autorități publice, organizații non-guvernamentale.

Putem concluziona, prin a spune că profesorii inovatori sunt element vital în contextul educațional românesc ca parte din ecosistemul educațional și demonstrează că schimbarea este posibilă chiar cu resurse limitate, iar voința și viziunea clară fac diferența.

Bibliografie:

- Salajan, F. (2022). Educația în era digitală, Editura Polirom;
- Prenski, M. (2001), Digital Natives, Digital Immigrants.

PROMOVAREA EDUCAȚIEI INCLUZIVE ȘI CENTRATE PE ELEV ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR PRIN ACTIVITĂȚI ȘCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE

Prof. Calapod Valeria

Școala Gimnazială „Sfântul Ierarh Nicolae” Vlădești, județul Galați

Introducere

Transformările sociale și culturale din ultimele decenii au determinat reconsiderarea rolului educației în formarea individului. În acest context, sistemele educaționale moderne promovează tot mai mult principiile educației incluzive, echitabile și centrate pe elev, ca fundament al unei educații de calitate. Aceste concepte urmăresc asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, respectarea diversității și valorificarea potențialului individual al fiecărui elev.

În învățământul primar, aceste principii capătă o importanță deosebită, deoarece această etapă reprezintă fundamentul dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copilului. Profesorul devine un facilitator al învățării, responsabil de crearea unui mediu educațional în care fiecare elev să se simtă acceptat, sprijinit și motivat să participe activ la procesul de învățare.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev nu se limitează doar la activitățile desfășurate în cadrul orelor de curs, ci se extinde și asupra activităților școlare și extrașcolare, care contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității elevilor și la consolidarea relațiilor sociale.

Conceptul de educație incluzivă

Educația incluzivă reprezintă o abordare pedagogică ce promovează participarea tuturor elevilor la procesul educațional, indiferent de particularitățile lor individuale, de nivelul de dezvoltare, de mediul socio-economic sau de eventualele cerințe educaționale speciale. Conform literaturii de specialitate, educația incluzivă presupune adaptarea sistemului educațional astfel încât acesta să răspundă diversității elevilor și să elimine orice formă de discriminare sau excluziune (Cucoș, 2014).

În învățământul primar, implementarea educației incluzive implică utilizarea unor strategii didactice flexibile, care să permită adaptarea conținuturilor și metodelor de predare la nevoile elevilor. Profesorul trebuie să valorifice diferențele individuale ca resurse pentru învățare și să creeze contexte educaționale în care toți elevii să poată participa activ.

Un rol important în promovarea educației incluzive îl au activitățile de învățare prin cooperare. Lucrul în echipă, proiectele de grup și sarcinile colaborative contribuie la dezvoltarea empatiei, a respectului reciproc și a responsabilității colective. De exemplu, în cadrul unei activități interdisciplinare, elevii pot realiza în grupuri mici un proiect despre mediul înconjurător, fiecare având o responsabilitate specifică în realizarea produsului final.

De asemenea, organizarea unor activități școlare precum „Ziua diversității”, ateliere tematice sau expoziții de lucrări realizate de elevi poate contribui la dezvoltarea unei culturi a respectului și a acceptării diferențelor. Aceste activități stimulează participarea tuturor elevilor și creează oportunități de valorizare a abilităților individuale.

Dimensiunea echității în educație

Echitatea în educație presupune oferirea unor șanse egale de învățare pentru toți elevii, prin adaptarea procesului educațional la nevoile și particularitățile fiecăruia. Spre deosebire de egalitate, care presupune tratament identic, echitatea implică acordarea sprijinului necesar fiecărui elev pentru a-și putea valorifica potențialul.

În contextul învățământului primar, profesorul trebuie să identifice diferențele dintre elevi în ceea ce privește stilurile de învățare, ritmul de lucru și nivelul de pregătire. Utilizarea strategiilor de diferențiere didactică devine astfel esențială pentru asigurarea progresului școlar al tuturor elevilor.

Printre metodele care susțin echitatea în educație se numără utilizarea materialelor didactice variate, formularea unor sarcini de lucru adaptate nivelului de pregătire al elevilor și oferirea unui feedback individualizat. De exemplu, în cadrul unei lecții de comunicare în limba română, elevii pot primi sarcini diferite: unii pot formula propoziții simple, iar alții pot redacta scurte texte descriptive, în funcție de nivelul lor de dezvoltare.

Activitățile extrașcolare pot contribui semnificativ la promovarea echității în educație. Acestea oferă contexte autentice de învățare și contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și culturale ale elevilor. Participarea elevilor la excursii, vizite educative, concursuri școlare sau activități artistice oferă oportunități suplimentare de dezvoltare și exprimare personală. În cadrul acestor activități, elevii își pot descoperi și valorifica aptitudinile, contribuind la creșterea stimei de sine și la dezvoltarea relațiilor sociale.

De asemenea, implicarea elevilor în proiecte educaționale sau activități de voluntariat contribuie la formarea unor valori precum solidaritatea, cooperarea și respectul față de ceilalți.

Educația centrată pe elev în procesul instructiv-educativ

Educația centrată pe elev reprezintă o paradigmă pedagogică modernă, în cadrul căreia elevul devine actor principal al procesului de învățare. Această abordare pune accent pe nevoile, interesele și experiențele elevilor, precum și pe implicarea lor activă în construirea cunoașterii. În învățământul primar, metodele interactive de predare contribuie semnificativ la realizarea unei educații centrate pe elev. Metode precum învățarea prin descoperire, brainstormingul, metoda cubului sau turul galeriei, ciorchinele, știu/vreau știu/ am învățat, favorizează implicarea activă a elevilor și dezvoltarea gândirii critice. Jocul didactic, învățarea prin descoperire, problematizarea, proiectele tematice sau activitățile practice facilitează înțelegerea conceptelor și stimulează participarea activă a elevilor.

De exemplu, în cadrul unei lecții de comunicare în limba română, elevii pot participa la un joc de rol, în care interpretează personaje dintr-o poveste studiată. Prin această activitate, elevii își dezvoltă capacitatea de exprimare, imaginația și abilitatea de a colabora cu colegii. În cadrul unei lecții de științe ale naturii, elevii pot desfășura experimente simple pentru a observa proprietățile apei sau procesul de germinare a plantelor, fiind implicați astfel direct în procesul de investigare și descoperire, ceea ce contribuie la consolidarea competențelor și la dezvoltarea gândirii critice. În cadrul unei activități de matematică, elevii pot primi exerciții diferențiate: unii pot rezolva probleme simple, în timp ce alții pot primi probleme cu grad mai mare de complexitate. Astfel, fiecare elev este stimulat să lucreze în ritm propriu, în funcție de particularitățile individuale și să își dezvolte competențele fără a resimți presiune sau frustrare.

Activitățile extrașcolare reprezintă, de asemenea, un cadru favorabil pentru aplicarea principiilor educației centrate pe elev. Cluburile tematice, cercurile de lectură, activitățile sportive sau proiectele artistice oferă elevilor posibilitatea de a-și exprima interesele și de a-și dezvolta abilitățile într-un mod creativ.

De exemplu, organizarea unui cerc de lectură la nivelul clasei poate stimula interesul pentru lectură și poate dezvolta competențele de comunicare. În cadrul acestor activități, elevii pot discuta despre cărțile citite, pot realiza postere sau pot dramatiza fragmente din povești, implicându-se activ în procesul de învățare.

Lucrul în echipă reprezintă o modalitate eficientă de a promova participarea activă a elevilor. Activitățile desfășurate în grupuri mici contribuie la dezvoltarea abilităților de comunicare, cooperare și responsabilitate. Astfel, elevii pot realiza în grupuri un **proiect tematic despre anotimpuri**, în cadrul căruia fiecare membru al echipei are o sarcină specifică (realizarea desenelor, redactarea textului, prezentarea proiectului). Acest tip de activitate stimulează colaborarea și implicarea tuturor elevilor.

Un alt aspect practic al educației centrate pe elev îl reprezintă valorificarea experiențelor și intereselor elevilor. Profesorul poate utiliza exemple din viața cotidiană pentru a face învățarea mai relevantă și mai atractivă. De exemplu, în cadrul unei lecții despre mediul

înconjurător, elevii pot discuta despre modul în care protejează natura în viața de zi cu zi sau pot participa la activități practice, precum plantarea unor flori în curtea școlii.

Utilizarea evaluării formative și a autoevaluării centrată pe elev, este un alt aspect care pune accent pe progresul individual și pe dezvoltarea capacității de reflecție asupra propriei învățări. Instrumente precum portofoliul elevului, fișele de autoevaluare sau feedbackul constructiv contribuie la responsabilizarea elevilor față de propriul proces de învățare. Este indicat ca la finalul unei activități, elevii să completeze o scurtă fișă de reflecție în care să menționeze ce au învățat, ce le-a plăcut cel mai mult și ce ar dori să îmbunătățească.

Rolul cadrului didactic în promovarea incluziunii și participării

Implementarea unei educații incluzive și centrate pe elev depinde în mare măsură de competențele profesionale ale cadrului didactic. Profesorul din învățământul primar are rolul de a organiza și coordona activitățile educaționale astfel încât să răspundă nevoilor diverse ale elevilor.

Un profesor eficient creează un climat educațional pozitiv, bazat pe respect, cooperare și încurajarea participării. Prin utilizarea unor metode didactice interactive și prin adaptarea strategiilor de predare, acesta poate stimula implicarea tuturor elevilor în activitățile de învățare. Colaborarea cu familia și cu comunitatea locală reprezintă un alt element important în promovarea educației incluzive. Implicarea părinților în activitățile școlare, organizarea unor evenimente educaționale sau participarea la proiecte comunitare contribuie la consolidarea parteneriatului educațional.

De asemenea, participarea elevilor la activități extrașcolare precum spectacole artistice, serbări școlare, competiții sportive sau proiecte ecologice contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și la integrarea acestora în comunitate.

Concluzii

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă un model educațional modern, orientat spre dezvoltarea integrală a copilului. În învățământul primar, aplicarea acestor principii contribuie la crearea unui mediu educațional favorabil învățării, în care fiecare elev este valorizat și sprijinit în dezvoltarea sa.

Activitățile școlare și extrașcolare au un rol esențial în promovarea incluziunii și a participării active a elevilor. Prin intermediul acestora, elevii au posibilitatea de a-și dezvolta competențele cognitive, sociale și emoționale, precum și de a învăța să colaboreze și să respecte diversitatea.

În concluzie, realizarea unei educații incluzive și centrate pe elev presupune implicarea activă a tuturor actorilor educaționali – cadre didactice, elevi, părinți și comunitate – precum și adoptarea unor practici pedagogice flexibile și inovatoare, adaptate nevoilor fiecărui copil.

Bibliografie

- Cucoș, C. , *Pedagogie.*, Editura Polirom, Iași, 2014
Ionescu, M., Radu, I. ,*Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001
Potolea, D., Neacșu, I. (coord.), *Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul didactic II.*, Editura Polirom, Iași, 2008
Ministerul Educației (2017). *Curriculum național pentru învățământul primar.*

Inteligența artificială și consilierea psihologică școlară: intervenții integrate pentru dezvoltarea rezilienței și a autoreglării emoționale la elevi

Autor:

Călugăreanu Adelina
Cadru didactic de sprijin / Consilier educațional

IPLT, „Constantin Stere” Soroca
Republica Moldova

Transformările digitale contemporane impun adaptarea serviciilor de consiliere psihologică la noile realități ale elevilor. Integrarea tehnologiilor emergente, inclusiv a instrumentelor bazate pe inteligență artificială, oferă oportunități inovatoare pentru sprijinirea sănătății mintale și a dezvoltării competențelor socio-emoționale.

Lucrarea prezintă un program integrat de consiliere psihologică ce combină metode tradiționale cu instrumente digitale pentru dezvoltarea rezilienței emoționale la elevi aflați în situații de risc. Studiul de caz evidențiază impactul intervențiilor asupra anxietății, stimei de sine și adaptării școlare. Creșterea incidenței problemelor de sănătate mintală în rândul elevilor constituie una dintre cele mai importante provocări ale sistemului educațional actual. Factori precum migrația părinților, presiunea academică, izolarea socială sau expunerea excesivă la mediul online contribuie la vulnerabilitatea emoțională a copiilor.

Consilierea psihologică școlară trebuie să evolueze de la intervenții reactive la programe proactive, personalizate și integrate digital.

Fundament teoretic

Reziliența este considerată un predictor major al adaptării pozitive în situații de stres (Masten, 2014). Modelele contemporane evidențiază rolul competențelor socio-emoționale, al suportului social și al autoreglării.

Tehnologiile digitale pot amplifica eficiența intervențiilor prin:

- monitorizarea stării emoționale
- feedback imediat
- personalizarea exercițiilor
- creșterea motivației elevilor

Inteligența artificială este utilizată tot mai frecvent în educație pentru sprijin personalizat, analiză comportamentală și dezvoltarea abilităților cognitive și emoționale.

Metodologie:

Participanți: Elev de 13 ani, clasa a VII-a, cu risc socio-emoțional ridicat, provenit din familie cu părinți plecați peste hotare.

Probleme identificate

- anxietate socială
- izolare
- scăderea performanțelor școlare
- lipsa motivației
- stimă de sine scăzută
- dificultăți de gestionare a emoțiilor

Instrumente utilizate

- interviu clinic educațional
- observație sistematică
- fișe de autoevaluare emoțională
- instrumente digitale de reflecție și autoreglare
- tehnici cognitiv-comportamentale

Descrierea programului de intervenție

Programul s-a desfășurat pe durata a 10 săptămâni, în ședințe individuale de consiliere.

Evaluarea inițială

Elevul a completat chestionare de identificare a emoțiilor și a factorilor de stres. S-au stabilit obiective personalizate.

Dezvoltarea alfabetizării emoționale

Au fost utilizate:

- exerciții de recunoaștere a emoțiilor
- jurnal emoțional digital
- scale vizuale ale stării afective

Elevul a învățat să diferențieze emoțiile și să identifice cauzele acestora.

Intervenții cognitiv-comportamentale

S-au identificat gândurile disfuncționale („Nu sunt suficient de bun”, „Nu mă place nimeni”) și s-au restructurat în variante adaptative.

Tehnici de autoreglare și relaxare

- respirație controlată
- relaxare musculară progresivă
- exerciții de mindfulness adaptate vârstei

Integrarea tehnologiilor digitale

Au fost utilizate instrumente digitale pentru:

- monitorizarea progresului emoțional
- realizarea jurnalului de reflecție
- exerciții interactive de dezvoltare personală
- feedback personalizat

Utilizarea tehnologiei a crescut implicarea elevului și continuitatea activităților între ședințe.

Consolidarea resurselor personale

Activitatea „Harta rezilienței personale” a permis identificarea:

- persoanelor de suport
- abilităților personale
- strategiilor eficiente de coping
- activităților care generează stare de bine

Rezultate

La finalul programului s-au observat:

- ✓ reducerea semnificativă a anxietății
- ✓ creșterea participării școlare
- ✓ îmbunătățirea relațiilor cu colegii
- ✓ creșterea stimei de sine
- ✓ dezvoltarea abilităților de autoreglare
- ✓ atitudine mai optimistă

Profesorii au raportat implicare crescută și comportament adaptativ.

Discuții

Rezultatele confirmă eficiența abordărilor integrate care combină consilierea tradițională cu instrumente digitale. Tehnologia nu înlocuiește relația terapeutică, ci o completează prin creșterea accesibilității și a motivației.

Pentru elevii digitalizați, mediile interactive pot facilita exprimarea emoțională și auto-reflecția.

Concluzii

Integrarea tehnologiilor emergente în consilierea psihologică școlară reprezintă o direcție strategică pentru educația viitorului. Programele centrate pe dezvoltarea rezilienței pot reduce vulnerabilitatea emoțională și pot susține succesul școlar și social.

Este recomandată extinderea intervențiilor la nivel instituțional și formarea cadrelor didactice în utilizarea instrumentelor digitale pentru sprijin socio-emoțional.

Elemente de noutate și valoare practică

- abordare interdisciplinară psihologie — educație — tehnologie
- model replicabil în școli
- aplicabilitate imediată
- centrare pe nevoile reale ale elevilor
- contribuție la educația incluzivă

Bibliografi

Masten, A. S. (2014). *Ordinary Magic: Resilience in Development*. Guilford Press.

Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. Curtea Veche.

Seligman, M. (2011). *Flourish*. Free Press.

Neamțu, C. (2019). *Psihologia educației*. Polirom.

OECD (2021). *Social and Emotional Skills Framework*.

Intervenții de consiliere psihologică pentru dezvoltarea rezilienței emoționale la elevii din medii vulnerabile – studiu de caz și bune practici

Autor:

**Călugăreanu Adelina
Cadru didactic de sprijin / Consilier educațional**

**IPLT, „Constantin Stere”
Republica Moldova**

Elevii proveniți din medii socio-economice vulnerabile sunt expuși unui risc crescut de dezvoltare a dificultăților emoționale și comportamentale, precum anxietatea, depresia, scăderea stimei de sine sau abandonul școlar. Consilierea psihologică școlară reprezintă un instrument esențial pentru prevenirea acestor probleme și pentru consolidarea rezilienței. Lucrarea prezintă un studiu de caz și un set de intervenții psihologice aplicate unui elev dintr-un mediu vulnerabil, evidențiind impactul pozitiv asupra adaptării emoționale și școlare.

În contextul migrației părinților, al sărăciei, al instabilității familiale sau al lipsei suportului emoțional, numeroși elevi se confruntă cu experiențe adverse ce pot afecta dezvoltarea psihologică. Școala devine adesea principalul spațiu de sprijin. Reziliența emoțională este capacitatea de a face față stresului, de a depăși dificultățile și de a menține funcționarea adaptativă în situații de adversitate. Dezvoltarea acesteia constituie un obiectiv central al intervențiilor de consiliere.

Conform lui Masten (2014), reziliența nu este o trăsătură fixă, ci un proces dinamic influențat de factori individuali și contextuali. Factorii protectivi includ:

- relații de sprijin cu adulți semnificativi
- competențe socio-emoționale
- sentimentul de competență personală
- strategii eficiente de coping

Consilierea psihologică centrată pe soluții, tehnicile cognitiv-comportamentale și intervențiile experiențiale s-au dovedit eficiente în lucrul cu copiii vulnerabili.

Participanți

Elev de 11 ani, clasa a V-a, provenit din familie monoparentală cu dificultăți materiale, în grija bunicilor.

Probleme identificate

- anxietate generalizată
- dificultăți de integrare în colectiv
- izolare socială
- scăderea motivației școlare
- sensibilitate emoțională crescută

- comportamente de evitare

Metode de evaluare

- observația sistematică
- interviul psihologic
- discuții cu familia și profesorii
- analiza performanțelor școlare
- fișe de autoevaluare emoțională

Programul de intervenție

Intervenția s-a desfășurat pe durata a 10 săptămâni, în ședințe individuale săptămânale.

1. Stabilirea relației terapeutice

Crearea unui climat de siguranță psihologică a fost esențială pentru deschiderea emoțională a elevului.

2. Identificarea și exprimarea emoțiilor

Au fost utilizate:

- desen terapeutic
- carduri emoționale
- jocuri simbolice
- povești terapeutice

Elevul a învățat să recunoască și să numească emoțiile trăite.

3. Restructurarea cognitivă

S-au identificat gândurile negative dominante („Nu sunt bun”, „O să fiu respins”) și s-a lucrat pentru transformarea acestora în convingeri realiste și constructive.

4. Dezvoltarea abilităților de coping

Au fost exersate strategii adaptative:

- rezolvarea de probleme
- solicitarea ajutorului
- autoîncurajarea
- planificarea pașilor de acțiune

5. Tehnici de autoreglare emoțională

- respirație controlată
- relaxare musculară progresivă
- exerciții de mindfulness
- tehnici de ancorare în prezent

6. Consolidarea stimei de sine

Activitatea „Cutia resurselor personale” a permis identificarea:

- calităților personale
- succeselor anterioare
- intereselor și abilităților
- persoanelor de sprijin

7. Intervenții în mediul școlar

Au fost formulate recomandări pentru cadrele didactice:

- feedback pozitiv constant
- implicarea în activități de grup structurate
- evitarea expunerii la situații stresante
- susținerea relațiilor cu colegii

8. Implicarea familiei

Bunicii au fost consiliați privind:

- oferirea suportului emoțional
- stabilirea unei rutine predictibile
- încurajarea autonomiei
- comunicarea empatică

Rezultate

După finalizarea programului s-au observat:

- reducerea nivelului de anxietate
- creșterea interacțiunilor sociale
- participare mai activă la ore
- îmbunătățirea rezultatelor școlare
- creșterea încrederii în sine
- capacitate mai bună de gestionare a emoțiilor

Profesorii au raportat o adaptare școlară semnificativ îmbunătățită.

Discuții

Intervențiile multidimensionale, care implică elevul, familia și școala, au demonstrat eficiență ridicată în dezvoltarea rezilienței. Relația terapeutică securizantă a reprezentat un factor determinant al progresului.

Rezultatele confirmă că sprijinul psihologic timpuriu poate preveni evoluția problemelor emoționale severe și poate reduce riscul de abandon școlar.

Consilierea psihologică școlară are un rol crucial în sprijinirea elevilor din medii vulnerabile. Dezvoltarea rezilienței emoționale contribuie la adaptarea pozitivă, la succesul școlar și la bunăstarea generală.

Implementarea sistematică a unor programe de intervenție poate transforma școala într-un mediu protectiv și incluziv pentru toți elevii.

Elemente de bune practici

- intervenție personalizată
- colaborare școală–familie
- abordare centrată pe resurse
- monitorizarea progresului
- tehnici adaptate vârstei

Bibliografie

- Masten, A. S. (2014). *Ordinary Magic: Resilience in Development*. Guilford Press.
- Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. Curtea Veche.
- Neamțu, C. (2019). *Psihologia educației*. Polirom.
- Seligman, M. (2011). *Flourish*. Free Press.
- Ungar, M. (2012). *The Social Ecology of Resilience*. Springer.

Impactul stilului de leadership al cadrului didactic asupra performanței școlare.

Prof. Calugareanu Razvan Adrian
Scoala Profesionala Speciala Nr. 2
Bucuresti

În peisajul educațional contemporan, rolul profesorului a transces granița simplei transmiteri de cunoștințe. Astăzi, profesorul este un **leader**. Managementul performant al clasei nu se mai bazează pe autoritate coercitivă, ci pe capacitatea cadrului didactic de a inspira, de a motiva și de a organiza resursele umane (elevii) pentru a atinge potențialul maxim.

Leadership vs. Management în Context Școlar

Deși termenii sunt adesea utilizați interschimbabil, există diferențe subtile dar esențiale:

- Managementul clasei: Se referă la aspectele administrative, organizatorice și procedurale (stabilirea regulilor, gestionarea timpului, menținerea ordinii).
- Leadership educațional: Se referă la viziune, influență, empatie și capacitatea de a transforma atitudinea elevilor față de învățare.

Concluzie: Un management eficient oferă structura, în timp ce leadershipul oferă energia necesară performanței.

Pentru a asigura un mediu de învățare optim, un leader educațional aplică următoarele strategii:

A. Stabilirea unui parteneriat (Contractul Psihologic)

În loc să impună reguli unilateral, profesorul-leader implică elevii în crearea codului de conduită al clasei.

- Exemplu concret: La începutul anului, profesorul nu afișează o listă de "Interzis", ci organizează o sesiune de brainstorming: *"Cum ar trebui să ne comportăm pentru ca fiecare dintre voi să se simtă respectat aici?"*. Regulile rezultate sunt asumate mult mai ușor de către elevi.

B. Gestionarea proactivă a conflictelor

Leaderul nu așteaptă explozia unui conflict, ci observă dinamica grupului.

- Exemplu concret: Dacă profesorul observă că un elev este izolat, nu forțează integrarea prin ordin, ci îi atribuie un rol-cheie într-un proiect de grup (ex: "Manager de Resurse"), oferindu-i astfel contextul să interacționeze natural cu ceilalți.

C. Tehnici de motivare (Efectul Pygmalion)

Performanța este direct legată de așteptările profesorului.

- Exemplu concret: În loc să sancționeze doar greșelile, profesorul folosește feedback-ul constructiv. În loc de *"Ai greșit exercițiul"*, va spune: *"Ai aplicat corect prima parte a formulei, ceea ce arată că ai înțeles conceptul de bază. Hai să vedem unde s-a produs eroarea de calcul la final"*.

D. Leadershipul educațional în mediul digital (Hybrid & Online)

Managementul performant al clasei s-a mutat dincolo de pereții fizici, necesitând o adaptare a stilului de leadership la mediul virtual, unde atenția este o resursă limitată.

- 1) **Prezența Socială și Emoțională:** În online, leaderul trebuie să fie mai mult decât un "avatar" care livrează conținut. El trebuie să creeze un sentiment de apartenență.

Exemplu concret: Utilizarea "Check-in-ului emoțional" la începutul fiecărei ore (ex: un poll rapid sau un emoji care să descrie starea elevului). Această mică acțiune validează starea elevului și scade rezistența la învățare.

- 2) **Structură clară și predictibilitate:** În mediul digital, confuzia duce la abandon. Un management performant înseamnă organizarea resurselor (link-uri, materiale, teme) într-un mod intuitiv.

Exemplu concret: Crearea unui „Ghid de Navigare” săptămânal pe platforma utilizată (Google Classroom/Teams), unde elevul știe exact ce are de făcut, evitând astfel fluxul haotic de mesaje pe grupuri de chat.

- 3) **Gamificarea participării:** Stimularea implicării prin mecanisme specifice jocurilor.

Exemplu concret: Folosirea unor instrumente precum Kahoot sau Quizizz nu doar pentru evaluare, ci pentru a transforma recapitularea într-o competiție amicală de echipă, unde leaderul (profesorul) acționează ca un moderator/comentator entuziast.

Relația cu părinții: Profesorul ca Leader de Comunitate

Un management al clasei este incomplet fără cooptarea părinților ca aliați strategici. Un leader educațional nu „raportează” probleme părinților, ci „construiește” soluții împreună cu aceștia.

- **Comunicarea asertivă și proactivă:** Majoritatea interacțiunilor școală-familie au loc în contexte negative (note mici, absențe). Leaderul schimbă această paradigmă.
 - Exemplu concret (Tehnica Veștii Bune): Profesorul își propune ca, o dată pe lună, să trimită un mesaj scurt (email/SMS) fiecărui părinte pentru a evidenția un aspect *pozitiv* al elevului (ex: "*Azi, Andrei a avut o intervenție foarte logică la oră*"). Acest lucru construiește un capital de încredere imens pentru momentele când vor apărea probleme reale.
- **Transparența decizională:** Implicarea părinților în proiectele clasei, nu doar în strângerea de fonduri.
 - Exemplu concret: Organizarea unei „Seari a Carierei” (chiar și pe Zoom), unde părinții sunt invitați să prezinte ce fac la job. Profesorul-leader facilitează astfel o conexiune între curricula școlară și viața reală, câștigând respectul ambelor tabere (elevi și părinți).
- **Gestionarea situațiilor tensionate:** Folosirea tehnicii de ascultare activă în ședințe.
 - Exemplu concret: În cazul unei reclamații, profesorul-leader nu trece în defensivă ("Nu e vina mea, elevul nu învață"), ci folosește întrebări de tipul: "*Ce ați observat acasă în comportamentul lui când își face temele? Cum putem lucra împreună pentru a-i ușura sarcina?*".

Studiu de Caz: Leadershipul în situații de criză

Context: O clasă de a IX-a cu un nivel ridicat de indisciplină și rezultate scăzute la testări.

Abordarea Leaderului:

1. Analiza de nevoi: Profesorul organizează discuții individuale pentru a înțelege barierele elevilor.
2. Delegarea responsabilității: Elevii "problemă" sunt numiți responsabili cu diverse sarcini (ex: gestionarea echipamentului digital).
3. Gamificarea învățării: Introducerea unor sisteme de recompensă simbolice pentru progres, nu doar pentru nota 10.
4. Rezultat: Scăderea absenteismului cu 20% și creșterea mediei clasei cu un punct în decurs de un semestru.

Leadershipul educațional transformă clasa dintr-un spațiu de execuție într-o comunitate de învățare. Managementul performant este rezultatul echilibrului dintre fermitatea regulilor și flexibilitatea abordării umane. Un profesor care conduce prin exemplu și empatie va obține întotdeauna rezultate superioare unuia care conduce doar prin puterea notei.

Bibliografie recomandată

1. Hattie, J. (2014) - *Învățarea vizibilă*, Editura Trei.
2. Marzano, R. J. (2015) - *Managementul clasei de elevi*, Editura Aramis.
3. Walker, J. (2011) - *The Educator's Guide to Discipline*.

TRADIȚIE ȘI MODERNITATE ÎN EDUCAȚIE

Prof. Călugăroiu Luiza-Cristina
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”
Drăgășani, Jud. Vâlcea

A face educație, astăzi, presupune acceptarea unei viziuni holistice, pentru a putea înțelege și concepe procesele instructiv - educative. Însăși cercetarea pedagogică trebuie să facă apel la această paradigmă de interpretare a fenomenelor educaționale. Cercetarea strict disciplinară (care privește educația dintr-un singur unghi de vedere și printr-un set limitat de metode) se dovedește insuficientă pentru descifrarea unui obiect atât de complex.

Conjugarea eforturilor mai multor discipline și metodologii în variante pluri și interdisciplinară asigură o formulă epistemologică de investigare cu șanse mărite de a dezvălui polivalența fenomenelor educative.

Mai mult decât atât, perspectiva filosofică este necesară chiar și în proiectarea, desfășurarea și evaluarea proceselor de învățare.

A devenit o necesitate promovarea interdisciplinarității în conceperea conținuturilor și realizarea proceselor instructiv - educative.

Abordarea holistică a educației s-a reflectat și în aparatul conceptual al pedagogiei prin apariția de concepte noi, integratoare, care pot circumscrie mai nuanțat arii și zone ale realității educaționale. De exemplu, conceptele de abordare sistemică și de curriculum.

Primul are meritul de a spori coerența activităților instructiv - educative, asigurând varietatea și echilibrul metodelor și mijloacelor folosite, favorizând articularea diverselor tipuri ale învățării, conducerea la o evaluare riguroasă, benefică pentru toți. Curriculum este purtătorul unei concepții noi despre selecționarea conținuturilor, despre proiectarea și organizarea învățării.

Metodologia elaborării curriculumului îi cere educatorului să selecționeze, să utilizeze și să dozeze toate componentele și etapele activităților didactice în funcție de obiective, evitând izolarea sau suprasituarea unui element component în dauna altuia.

Conceptul de curriculum reamintește importanța viziunii globale asupra proceselor de predare - învățare și a etapelor sau componentelor acestora.

Epoca actuală a fost caracterizată ca o perioadă de schimbări rapide și spectaculoase, o perioadă în care oamenii sunt obligați să reflecteze la informații noi, să-și reevalueze cunoștințele și concepția despre lume.

Schimbările în tehnologia informației sunt asemănătoare introducerii tiparului sau a revoluției industriale.

Omul modern, predat de povara informației, riscă să fie strivit dacă nu este înarmat cu tehnici de muncă intelectuală, perfecționare, abilități și competențe flexibile. De aici apare imperativ nevoia unei educații permanente, a unei educații interdisciplinare și transdisciplinare, a unui sistem educațional democratic, modern, în care elevul, dar și dascălul, să fie creativ în școală, să fie cheia inovației economice și sociale.

Cât privește aspectul procesual al demersului educativ în sine, sunt destule voci care ne avertizează în legătură cu nevoile unei redimensionări și chiar a unor schimbări de paradigme educaționale. J. Brotkin și colaboratorii săi, în lucrarea „Orizonturi fără limite ale învățării”, fac o disociere între „învățarea de menținere” și „învățarea inovatoare”, care ne pot sugera traiecte posibile pentru prezentul și viitorul educației. Societățile tradiționale — arată autorii invocați - au adoptat un tip de „învățare de menținere”, care pune accentul pe achiziția

de metode și reguli fixe, pentru a putea face față unor situații cunoscute și recurente. Acest tip de învățare este menit să asigure funcționarea unui sistem existent, a unui mod de viață cunoscut și stimulează abilitatea noastră pentru a rezolva probleme date și pentru a perpetua o anumită experiență culturală. În condițiile actuale, în care apar schimbări rapide, rupturi, chiar șocuri existențiale, este nevoie de un alt tip de învățare, așa-numita „învățare inovatoare”. Aceasta are menirea de a pregăti indivizii și societățile să acționeze în situații noi și presupune calitățile autonomiei (a nu mai avea nevoie de alții - a învăța singur prin descoperire) și a integrării (a accede la o gândire holistică, ce este capabilă să conexeze operativ informațiile intrare recent în circulație).

Învățarea de menținere este esențială, dar insuficientă. Învățarea inovatoare presupune formularea de probleme, sfărâmarea clișeeilor, predispune la ruperea structurilor închise, antereflexive.

Valorile ei nu sunt constante, ci mai degrabă schimbătoare. În perspectivă, o posibilă evoluție a educației va avea loc și prin centrarea acestuia și pe baza exploatării capacității de cunoaștere holistică (rațiune, sentiment, voință) a creierului uman.

Analiza problematicii contemporane și identificarea marilor teme de meditare, au condus la constituirea — în plan educațional — a unor răspunsuri specifice prin potențarea „noilor educații” sau a unor noi tipuri de conținuturi: educația pentru pace, educația ecologică, educația pentru participare și democrație, educația privind drepturile fundamentale ale omului.

Învățământul actual urmărește și el abordarea integrală a copilului și a educației sale, nediscriminarea educației, implicarea familiei și a comunității în educația copilului, dezvoltarea politicilor educative de responsabilizare, precum și dezvoltarea organismelor societății civile, care să promoveze alternative educaționale specifice vârstei.

Școala, familia, comunitatea, își pun amprenta proprie asupra formării copiilor, prin influențele pe care le determină acestora formarea de atitudini și comportamente inovatoare, abilități care pregătesc capacitățile viitoare de a promova democrația, ce înseamnă să educi copilul pentru democrație.

Bibliografie

-Cucoș, Constantin, — Pedagogiell, Polirom , 2006

Leadership educațional și managementul performant al clasei

Prof. Câmpian Cornel
Palatul Copiilor Târgu Mureș, structura Sighișoara

Introducere

În contextul educației contemporane, rolul profesorului depășește simpla transmitere a informațiilor, transformându-se într-un rol complex de lider educațional.

Leadershipul educațional reprezintă capacitatea cadrului didactic de a inspira, organiza și ghida elevii în procesul de învățare, contribuind la dezvoltarea unui climat educațional pozitiv și eficient. În paralel, managementul clasei devine un instrument esențial pentru asigurarea unui mediu de învățare structurat, predictibil și orientat spre performanță.

În ultimele decenii, cercetările din domeniul pedagogiei și psihologiei educaționale au demonstrat că succesul procesului educativ depinde într-o măsură semnificativă de competențele de leadership ale profesorului și de strategiile eficiente de management al clasei. Un management performant al clasei nu se limitează la menținerea disciplinei, ci presupune organizarea activităților, gestionarea relațiilor interpersonale și stimularea motivației elevilor.

Lucrarea de față analizează relația dintre leadershipul educațional și managementul eficient al clasei, evidențiind principiile, strategiile și beneficiile aplicării acestora în procesul didactic.

Conceptul de leadership educațional

Leadershipul educațional poate fi definit ca procesul prin care profesorul influențează pozitiv elevii, colegii și mediul educațional pentru atingerea unor obiective pedagogice comune. Spre deosebire de managementul tradițional, care se concentrează pe organizare și control, leadershipul implică viziune, inspirație și capacitatea de a mobiliza resursele umane.

Un lider educațional eficient prezintă o serie de caracteristici esențiale: capacitate de comunicare, empatie, integritate, responsabilitate și orientare spre dezvoltarea elevilor. Acesta creează un climat bazat pe respect reciproc, colaborare și încredere, elemente esențiale pentru dezvoltarea unei comunități educaționale funcționale.

Profesorul-lider stimulează gândirea critică, autonomia și responsabilitatea elevilor față de propriul proces de învățare. Prin exemplul personal, profesorul devine un model de comportament și atitudine pentru elevi. În mediul școlar modern, leadershipul educațional este asociat și cu capacitatea profesorului de a gestiona schimbarea și de a integra metode moderne de predare și tehnologii educaționale.

Managementul clasei – dimensiuni și principia

Managementul clasei reprezintă ansamblul strategiilor și tehnicilor utilizate de profesor pentru organizarea și coordonarea activităților didactice, în vederea asigurării unui mediu optim de învățare. Un management eficient al clasei contribuie la creșterea performanței școlare, la reducerea comportamentelor disruptive și la consolidarea relațiilor interpersonale.

Organizarea spațiului educațional influențează direct procesul de învățare. Dispunerea băncilor, accesul la materiale didactice și utilizarea resurselor tehnologice trebuie să faciliteze interacțiunea și colaborarea între elevi.

Stabilirea regulilor și a normelor reprezintă un alt element esențial. Regulile clasei trebuie formulate clar, discutate împreună cu elevii și aplicate consecvent, pentru a crea un climat de ordine și responsabilitate.

Gestionarea timpului didactic este la fel de importantă. Profesorul trebuie să planifice activitățile astfel încât să maximizeze timpul dedicat învățării și să reducă perioadele de inactivitate.

Strategii moderne de management al clasei

În educația modernă, strategiile de management al clasei se bazează pe abordări centrate pe elev și pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Învățarea colaborativă reprezintă una dintre cele mai eficiente metode. Activitățile de grup încurajează cooperarea, responsabilitatea și comunicarea între elevi.

Feedbackul constructiv constituie un instrument esențial pentru îmbunătățirea performanței elevilor. Profesorul trebuie să ofere feedback clar, specific și orientat spre progres.

Motivarea elevilor poate fi realizată prin metode interactive, activități practice și recunoașterea progresului individual. Integrarea tehnologiei educaționale contribuie, de asemenea, la crearea unui proces de învățare atractiv și interactiv.

Relația dintre leadership și managementul clasei

Leadershipul educațional și managementul clasei sunt concepte interdependente. Un profesor care manifestă competențe de leadership va aplica în mod natural strategii eficiente de management al clasei.

Prin viziune, comunicare și empatie, profesorul-lider creează condițiile necesare pentru dezvoltarea unui mediu educațional performant. Autoritatea profesorului nu se bazează pe constrângere, ci pe respect și credibilitate.

Elevii sunt mai predispuși să participe activ la activități atunci când percep profesorul ca pe un lider autentic. În același timp, leadershipul educațional contribuie la dezvoltarea autonomiei și responsabilității elevilor.

Concluzii

Leadershipul educațional și managementul performant al clasei reprezintă elemente fundamentale pentru eficiența procesului didactic. Profesorul modern trebuie să îmbine competențele pedagogice cu abilități de leadership pentru a crea un mediu educațional stimulant și adaptat nevoilor elevilor.

Aplicarea unor strategii eficiente de management al clasei contribuie la îmbunătățirea rezultatelor academice, la creșterea implicării elevilor și la dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Investiția în dezvoltarea competențelor de leadership ale cadrelor didactice reprezintă o condiție esențială pentru creșterea calității educației și pentru formarea unor generații capabile să facă față provocărilor societății moderne.

Bibliografie

- Bush, T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management*. London: Sage Publications.
- Evertson, C. M., & Weinstein, C. S. (2013). *Handbook of Classroom Management: Research, Practice, and Contemporary Issues*. New York: Routledge.
- Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London: Routledge.
- Marzano, R. J., Marzano, J. S., & Pickering, D. J. (2003). *Classroom Management That Works: Research-Based Strategies for Every Teacher*. Alexandria: ASCD.
- OECD. (2019). *Education Policy Outlook*. Paris: OECD Publishing.

„TRĂIM ÎNTR-O LUME DIGITALĂ”

Autori:

Prof. Educație Timpurie CEGĂ DANIELA

Instituția de învățământ: Colegiul Național „Avram Iancu” Câmpeni- Grădinița cu Program Prelungit „Piticot”

Societatea contemporană se definește tot mai mult ca o societate a cunoașterii și a învățării continue, iar e-learningul devine un element cheie în adaptarea la această paradigmă în evoluție. Aceasta nu este doar o evoluție pasivă, ci o transformare activă alimentată de necesitatea de a răspunde provocărilor și oportunităților unei lumi globalizate. În această lume globalizată accesul la informații și cunoștințe devine o necesitate esențială pentru succesul individual și profesional.

În acest context, e-learningul, sau învățarea prin intermediul tehnologiei, a devenit o modalitate tot mai populară de acces la educație.

E-learningul aduce cu sine o serie de avantaje semnificative față de învățarea tradițională. În primul rând, este mai flexibil, permițând cursanților să învețe în propriul lor ritm și în propriul lor timp. Acest lucru devine esențial într-o lume în care ritmul schimbărilor este rapid și variat, iar oamenii se confruntă cu multiple responsabilități. E-learningul oferă posibilitatea de a integra procesul de învățare în viața de zi cu zi.

În al doilea rând, e-learningul este mai accesibil, deschizând porțile educației pentru cursanții din întreaga lume, indiferent de locație sau circumstanțe. Aceasta reprezintă o schimbare semnificativă față de modelele tradiționale de învățare, eliminând barierele geografice și sociale. Persoanele din zone rurale sau îndepărtate, cele cu dizabilități sau cele care nu pot accesa educația tradițională găsesc acum oportunități egale de a-și dezvolta cunoștințele și abilitățile.

În al treilea rând, e-learningul este mai interactiv, oferind cursanților oportunitatea de a interacționa cu conținutul și cu ceilalți participanți la cursuri într-un mod mai profund. Platformele online permit discuții interactive, colaborare și schimb de idei, transformând procesul de învățare într-o experiență dinamică și captivantă.

În această lume globalizată, e-learningul nu este doar un instrument, ci un catalizator al învățării globale. O astfel de abordare nu numai că promovează dezvoltarea de competențe adecvate într-o societate multiculturală și interdependentă, dar și încurajează

formarea unei mentalități progresiste. Conștientizarea schimbării, adoptarea ideilor inovatoare și cultivarea unei atitudini proactive devin esențiale în această experiență captivantă de învățare online.

Educația digitală și e-learningul au transformat școala într-un mediu în care tradiționalul se împletește cu tehnologia, provocând paradigmele clasice ale învățământului. În sălile de clasă digitale, noile concepte, practici și politici educaționale prind contur, iar cyberspațiul devine un teritoriu nelimitat al posibilităților de învățare. Comunitățile de învățare se formează și evoluează într-un spațiu practic fără limite, facilitând schimbul captivant de idei și experiențe.

Această transformare profundă nu este doar o schimbare în modul în care obținem cunoștințe; este o revoluție care modelează societatea în ansamblul său. Este o călătorie către o lume a cunoașterii accesibilă tuturor, o lume în care inovația și adaptabilitatea sunt monede de schimb într-un peisaj educațional în continuă schimbare.

E-learning în învățământul primar și preșcolar

Perioada preșcolară și primii ani de școlarizare sunt critici pentru dezvoltarea copiilor. Abilitatea unui copil de a citi și înțelege cu succes depinde în mare măsură de educația și mediul în care crește. Prin urmare, este esențial ca părinții să acorde mai multă atenție și resurse pentru a oferi copiilor lor o bază solidă de cunoștințe, pregătindu-i pentru succesul în educația lor. În trecut, procesul de învățare și predare avea un caracter mai formal și avea loc în sălile de clasă tradiționale. Cu toate acestea, odată cu avansul rapid al tehnologiei în zilele noastre, modalitățile de învățare ale copiilor s-au schimbat semnificativ. Resursele de învățare au evoluat de la simpla tablă neagră la dispozitive tehnologice sofisticate care susțin procesul de predare și învățare la orice nivel de educație, începând de la perioada preșcolară și până la învățământul superior. Ca urmare, învățarea la domiciliu pentru copii a devenit din ce în ce mai importantă, în concordanță cu abordarea dinamică a predării și învățării din ultimii ani.

Necesitatea existenței unei forme de învățare electronică pentru toate nivelurile de școlarizare a devenit evidentă în perioada pandemiei globale de COVID-19. Odată cu închiderea școlilor pentru a preveni răspândirea virusului, educația la distanță a devenit soluția de bază pentru a asigura continuitatea procesului de învățare. Copiii și educatori s-au confruntat cu o tranziție rapidă către platforme de e-learning, precum Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams și alte resurse digitale, într-un efort de a menține conexiunea și de a continua procesul de predare. A fost necesar un efort semnificativ din partea educatorilor, părinților, preșcolarilor și elevilor pentru a se adapta la acest nou mod de învățare.

Această formă de instruire care a avut loc în timpul pandemiei a adus atât avantaje, cât și dezavantaje. Pe de o parte, a oferit o modalitate sigură de a continua procesul de învățare, a permis accesul la o varietate de resurse educaționale și a dezvoltat competențele digitale atât ale elevilor, cât și ale profesorilor. De asemenea, a fost o oportunitate de a experimenta și îmbunătăți metodele de predare online. Pe de altă parte, e-learningul a scos în evidență provocările legate de supravegherea elevilor, de

asigurarea interacțiunii sociale și de accesibilitatea la tehnologie. Pentru copiii din medii defavorizate, lipsa accesului la echipamente și internet a reprezentat un obstacol major în procesul de învățare.

Clasa digitală

O clasă digitală este un mediu virtual unde elevii și profesorii pot interacționa, învăța și colabora, chiar dacă nu sunt fizic în aceeași încăpere.

Experiența personală joacă un rol semnificativ în proiectarea și implementarea unei clase digitale, oferind o perspectivă practică și aplicată asupra modului în care tehnologia poate sprijini și îmbunătăți procesul de învățământ. Aceasta poate include identificarea unor soluții specifice pentru nevoile și provocările întâlnite în cadrul propriului mediu educațional, precum și împărtășirea experiențelor și lecțiilor învățate pentru a îmbunătăți practica generală.

Acesta este modul meu gândit *cum se construiește și ce principii sunt importante* în proiectarea și implementarea unei clase digitale:

1	Planificarea și Analiza necesităților	-înainte de a începe construcția, trebuie să înțelegem nevoile utilizatorilor – elevii și profesorii. Ce materii vor fi predate? Ce tipuri de activități vor fi realizate? Ce funcționalități sunt necesare?
2	Design-ul Interfeței Utilizatorului(UI)	-interfața trebuie să fie prietenoasă și ușor de utilizat de către copii. -culorile, fonturile și iconografia trebuie să fie atractive și intuitive.

3	Experiența Utilizatorului (UX)	-navigarea în cadrul clasei digitale trebuie să fie simplă și logică, astfel încât elevii să poată găsi ușor materialele și lecțiile de care au nevoie.
4	Conținut Educațional	-lecțiile trebuie să fie bine structurate și să acopere programa școlară. -este important să existe o varietate de tipuri de conținut, cum ar fi texte, imagini, videoclipuri și quiz-uri etc.
5	Interactivitate	-clasa digitală trebuie să permită interacțiunea între elevi și profesori, dar și colaborarea între elevi, prin chat, forumuri, sau lucrul în grup.
6	Tehnologia Backend	-sistemul trebuie să fie construit pe o platformă stabilă și sigură, care să poată gestiona un număr mare de utilizatori și să protejeze datele personale.
7	Accesibilitate	-platforma trebuie să fie accesibilă de pe diferite dispozitive, cum ar fi computere, tablete și telefoane mobile.
8	Feedback și Evaluare	-elevii ar trebui să poată primi feedback rapid asupra lucrărilor și testelor lor, iar profesorii să aibă instrumente pentru a urmări progresul fiecărui elev.
9	Suport Tehnic și Instrucțiuni de Utilizare	-trebuie să existe ghiduri și suport pentru utilizatori

Bibliografie:

Baciu, C. (coord.), Bocoș, M.-D., & Magdaș, I.-C. (2022). *Tehnologia Informației și a comunicării în educație (TICE). Dicționar de termeni* (Volumul I: A-K). CEEOL Press.

Boyer, T. (f.d.). <https://www.sutori.com/en/story/distance-education-since-1728--wGZ7ycCuYHa6vBeDu6oePhLb>

Corbeil, J. R., & Corbeil, M. E. (24 Martie, 2015). E-learning. În *International handbook of e-learning: Theoretical perspectives and research* (Volumul 1, pp. 51-64). <https://routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315760933.ch3>

Coursera. (15 Iunie, 2023). *What is asynchronous learning?* Coursera. <https://www.coursera.org/articles/what-is-asynchronous-learning>

Valențe formative ale Educației Plastice în stimularea potențialului creativ al elevilor de gimnaziu

Autor: Cerchina Inga

Instituție: Școala de Arte din satul Mereni,rl Anenii Noi

Rezumat

Prezentul articol propune o incursiune în mecanismele fine ale creativității artistice, analizând modul în care disciplina Educație Plastică devine un vector esențial de dezvoltare personală în perioada preadolescenței. Depășind paradigma tradițională a transmiterii de tehnici rigide, lucrarea pledează pentru o pedagogie a invenției, unde eroarea este valorificată ca resursă, iar procesul de explorare vizuală primează în fața rezultatului estetic imediat. Analiza vizează fundamentele teoretice ale gândirii divergente și strategiile practice necesare pentru depășirea blocajelor de expresie specifice vârstei, oferind un cadru metodologic umanizat și adaptat nevoilor contemporane de autoexprimare.

Cuvinte-cheie: potențial creativ, educație plastică, pedagogie umanistă, gândire divergentă, sensibilitate estetică, gimnaziu.

Introducere: Imperativul creativității în Educația plastică

Într-un peisaj educațional dominat adesea de cuantificabil și algoritmic, ora de educație plastică rămâne unul dintre puținele spații care permit și încurajează manifestarea autentică a subiectivității. Creativitatea nu mai este privită astăzi ca un atribut elitist, ci ca o competență transversală indispensabilă. La nivelul gimnaziului, această disciplină are misiunea delicată de a cultiva acest potențial, transformând curiozitatea nativă a copilului într-o căutare conștientă de semnificații vizuale. Provocarea noastră, ca pedagogi și cercetători, este de a construi un „ecosistem” de învățare în care elevul să se simtă în siguranță să experimenteze dincolo de convențional, transformând atelierul de artă într-un laborator al libertății spiritului.

Dimensiuni teoretice: creativitatea ca atitudine și proces

Creativitatea în artele plastice nu reprezintă doar o sumă de abilități tehnice, ci o structură complexă de personalitate care integrează curiozitatea intelectuală, sensibilitatea afectivă și tenacitatea. Din perspectivă psihopedagogică, actul creator implică activarea gândirii divergente – capacitatea de a vedea în „pata de culoare” sau în „linia frântă” multiple

posibilități de devenire. Este esențial să înțelegem că procesul creator este, în esență, un act de curaj: trecerea de la reprezentarea mimetică (copierea realului) la cea simbolică (interpretarea propriei lumi interioare). Creativitatea este definită ca o capacitate complexă a personalității, având ca trăsături esențiale originalitatea, noutatea și valoarea socială a produsului realizat. Termenul, introdus în psihologie de G.W. Allport, desemnează o dispoziție generală spre nou, care integrează gândirea, memoria, voința și afectivitatea. În viziunea cercetătorilor, creativitatea nu este doar o aptitudine, ci un proces prin care spiritul uman descoperă realități noi, fiind condiția esențială a progresului.

Dinamica actului creator: de la intuiție la formă

Procesul de creație la orele de educație plastică nu este liniar, ci marcat de momente de tensiune și revelație. Etapa **incubației** – acel timp de reflecție aparent pasivă în care elevul interiorizează subiectul propus – este la fel de valoroasă ca etapa execuției propriu-zise. Rolul profesorului se metamorfozează aici dintr-un transmițător de norme într-un facilitator care ajută la cristalizarea „iluminării” plastice. Această abordare umanizată recunoaște că fiecare elev are propriul ritm de a „vedea” și de a transpune mentalul în vizual, oferind instrumentele necesare pentru ca viziunea sa unică să capete coerență pe suport. Dezvoltarea creativității la elevi parcurge mai multe stadii identificate în literatura de specialitate:

- Pregătirea- etapa de acumulare a cunoștințelor și explorare intensivă a domeniului.
- Incubația- perioadă de reflecție inconștientă, unde informațiile se reorganizează mental.
- Iluminarea- momentul apariției bruște a soluției (momentul „Eureka”).
- Verificarea- testarea și evaluarea utilității ideii noi.

La nivelul educației artistice și tehnologice, se disting patru trepte: creativitatea intuitivă, expresivă, productiv-inventivă și cea inovativă. Eficiența procesului creativ este determinată de interacțiunea dintre factorii intelectuali, afectiv-motivaționali și de personalitate. Gândirea divergentă (capacitatea de a genera multiple soluții) joacă un rol crucial alături de cea convergentă (analiza și selecția soluției optime). Elevii care lucrează din plăcere personală demonstrează o originalitate sporită față de cei motivați doar de recompense externe. Procesul poate fi frânat de bariere culturale (conformismul social), emoționale (teama de eșec) sau perceptuale (fixitatea în abordare).

Strategii didactice pentru o pedagogie a expresivității

Umanizarea procesului educațional în arta plastică presupune adaptarea tehnicilor la vibrația interioară a elevului. Printre strategiile cu un puternic impact asupra stimulării potențialului creativ se numără:

- **Explorarea multisenzorială prin** utilizarea stimulilor auditivi sau literari pentru a provoca sinestezii vizuale, permițând elevului să „coloreze” sunete sau să „deseneze” stări.
- **Tehnicile mixte și experimentul material** prin reducerea presiunii „desenului corect” prin utilizarea colajului, a monotipiei sau a materialelor neconvenționale, fapt ce încurajează spontaneitatea și tactilitatea.

- **Dialogul socratic în fața operei**, prin analiza lucrărilor marilor maeștri nu ca modele de neatinș, ci ca soluții posibile la probleme vizuale universale pe care și elevul le întâmpină (lumina, spațiul, emoția).

Preadolescența aduce cu sine o creștere a spiritului critic, care adesea inhibă gestul plastic liber prin teama de a nu „greși”. O abordare academică umanizată trebuie să adreseze aceste bariere emoționale, redefinind succesul la ora de artă: nu realizarea unei copii fidele a realității, ci capacitatea de a investi o lucrare cu emoție și originalitate. Valorificarea „erorii” ca element de unicatitate și stil este, probabil, cea mai valoroasă lecție pe care educația plastică o poate oferi pentru formarea unei personalități reziliente.

Concluzii: arta ca exercițiu de libertate

Creativitatea este un potențial ce poate fi cultivat sistematic în cadrul orelor de Educație tehnologică prin strategii didactice ce încurajează autonomia, curiozitatea și asumarea riscului. Activitățile extracurriculare oferă un cadru propice pentru valorificarea talentelor individuale, permițând elevilor să transforme cunoștințele tehnice în produse artistice cu valoare personală și socială. Identificarea timpurie a blocajelor și utilizarea metodelor de stimulare a gândirii divergente sunt esențiale pentru formarea unei generații inovative. Educația plastică în ciclul gimnazial reprezintă mult mai mult decât o disciplină de curriculum; este un exercițiu continuu de libertate intelectuală și senzorială. Dezvoltarea creativității prin limbajul vizual pregătește elevul pentru o lume care are nevoie de soluții inovatoare, dar mai ales de oameni capabili să privească realitatea cu empatie și prospețime. În calitate de mentori, datoria noastră este să păstrăm viu acest dialog între rigoarea limbajului plastic și libertatea absolută a spiritului creator, asigurându-ne că fiecare elev își găsește propria „voce” vizuală.

Referințe bibliografice:

- **Arnheim, R.**, *Artă și percepție vizuală*, Editura Meridiane, București, 1979.
- **Cucoș, C.**, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
- **Gardner, H.**, *Inteligențe multiple: Noi orizonturi*, Editura Sigma, București, 2006.
- **Munteanu, A.**, *Psihologia creativității*, Editura Polirom, Iași, 1994.
- **Simac, A.**, *Metodica predării artelor plastice*, UPS „I. Creangă”, Chișinău, 2012.
- **Șușală, I. N.**, *Culoarea, cauză și efect*, Editura Albatros, București, 1982.

INTEGRAREA TEHNOLOGIILOR EMERGENTE ȘI A INSTRUMENTELOR DIGITALE AVANSATE ÎN EDUCAȚIE

Prof. **CHERCOTĂ -DAJU DIANA CODRUȚA**
Liceul Teoretic „Grigore Moisil” Timișoara

Dezvoltarea accelerată a tehnologiilor digitale a determinat transformări profunde în toate domeniile societății, iar educația nu face excepție. Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în procesul educațional reprezintă o condiție esențială pentru adaptarea sistemelor de învățământ la cerințele societății cunoașterii. Aceste tehnologii nu constituie doar simple suporturi didactice, ci devin factori determinanți ai inovării pedagogice, ai personalizării învățării și ai creșterii calității actului educațional.

❖ Tehnologiile emergente în context educațional

Tehnologiile emergente se referă la acele inovații digitale aflate într-un proces continuu de dezvoltare și adopție, care au potențialul de a produce schimbări semnificative în practicile educaționale. Printre cele mai relevante se numără inteligența artificială, realitatea augmentată și virtuală, analiza datelor educaționale (learning analytics), blockchain-ul educațional și tehnologiile adaptive de învățare.

Inteligența artificială permite dezvoltarea unor sisteme educaționale inteligente capabile să personalizeze conținuturile, să ofere feedback imediat și să sprijine procesul de evaluare. Realitatea virtuală și augmentată facilitează învățarea experiențială, oferind elevilor și studenților oportunitatea de a explora medii complexe sau fenomene dificil de observat în mod direct. Astfel, tehnologiile emergente contribuie la creșterea gradului de implicare cognitivă și emoțională a beneficiarilor educației.

❖ Instrumente digitale avansate și rolul lor pedagogic

Instrumentele digitale avansate includ platformele de management al învățării (LMS), aplicațiile educaționale interactive, mediile colaborative online, simulările digitale și resursele educaționale deschise. Acestea sprijină atât predarea, cât și învățarea și evaluarea, oferind un cadru flexibil și accesibil pentru desfășurarea activităților didactice.

Utilizarea eficientă a instrumentelor digitale avansate presupune o integrare pedagogică adecvată, fundamentată pe obiective clare de învățare. Simplul transfer al conținuturilor tradiționale în format digital nu garantează eficiența educațională. Dimpotrivă, este necesară re proiectarea activităților didactice în acord cu principiile învățării active, colaborative și centrate pe elev sau student.

❖ Impactul asupra procesului de predare-învățare-evaluare

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate transformă profund relația dintre profesor, elev și conținutul educațional. Profesorul își asumă rolul de facilitator și designer al experiențelor de învățare, în timp ce elevul devine un participant activ, responsabil de propriul parcurs educațional.

În ceea ce privește evaluarea, instrumentele digitale permit aplicarea unor metode formative și sumative inovatoare, bazate pe feedback continuu, portofolii digitale și evaluări adaptive. Analiza datelor generate de activitatea elevilor oferă profesorilor informații relevante pentru intervenții personalizate și pentru îmbunătățirea performanței academice.

❖ Provocări și limite ale integrării tehnologiilor digitale

Deși beneficiile sunt semnificative, integrarea tehnologiilor emergente în educație presupune și o serie de provocări. Printre acestea se numără inegalitățile de acces la tehnologie, nivelul insuficient de competențe digitale ale cadrelor didactice, rezistența la schimbare și riscurile asociate securității datelor și eticii utilizării inteligenței artificiale.

În acest context, formarea continuă a profesorilor și elaborarea unor politici educaționale coerente devin imperative. Integrarea tehnologiei trebuie să fie realizată într-un mod responsabil, echilibrat și orientat spre valoare educațională, nu spre simpla inovație tehnologică.

❖ Concluzie

În concluzie, integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate reprezintă un factor strategic în modernizarea educației și în creșterea calității procesului instructiv-educativ. Atunci când este realizată în mod pedagogic fundamentat, această integrare favorizează învățarea personalizată, dezvoltarea competențelor digitale și pregătirea elevilor pentru cerințele unei societăți aflate în permanentă transformare. Educația viitorului se conturează astfel ca un spațiu al convergenței dintre inovația tehnologică și valorile educaționale autentice.

Bibliografie

1. Bocoș, M., & Jucan, D. (2017). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia instruirii*. Cluj-Napoca: Editura Paralela 45.
2. Cucos, C. (2016). *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*. Iași: Editura Polirom.
3. Iucu, R. B. (2014). *Formarea competențelor digitale în educație*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Iucu, R. B. (2018). *Inovare și leadership în educație*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Pânișoară, I.-O., & Pânișoară, G. (2019). *Educația digitală*. Iași: Editura Polirom.
6. Vlăsceanu, L. (coord.) (2010). *Sociologia educației*. Iași: Editura Polirom.
7. Cerghit, I. (2008). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
8. Neacșu, I. (2015). *Învățarea academică. Perspective teoretice și aplicații educaționale*. București: Editura Universitară.
9. Ministerul Educației Naționale (2021). *Strategia privind digitalizarea educației din România*. București.
10. Potolea, D., & Toma, S. (2013). *Management educațional și calitatea educației*. București: Editura Universitară.

INTEGRAREA TEHNOLOGIILOR EMERGENTE ȘI A INSTRUMENTELOR DIGITALE AVANSATE

Profesor: **CHIFORIUC SIMONA-LOREDANA**

Instituția: **COLEGIUL TEHNIC MIRCEA CRISTEA, BRAȘOV**

Introducere

În ultimele decenii, tehnologia digitală a devenit o componentă esențială a societății moderne. Dezvoltarea internetului, a dispozitivelor mobile și a platformelor digitale a schimbat modul în care oamenii comunică, lucrează și învață. În acest context, sistemul educațional trebuie să se adapteze la noile cerințe ale societății bazate pe cunoaștere și informație.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în învățământ reprezintă un pas important pentru modernizarea educației. Aceste tehnologii permit crearea unor metode de predare inovatoare, interactive și adaptate nevoilor elevilor și studenților.

Educația digitală nu presupune doar utilizarea calculatorului în clasă, ci și dezvoltarea unor competențe digitale esențiale. Elevii trebuie să învețe să utilizeze tehnologia într-un mod responsabil, critic și creativ, pentru a putea face față provocărilor viitorului.

Tehnologii emergente utilizate în educație.

Inteligența artificială reprezintă una dintre cele mai importante tehnologii emergente utilizate în educație. Sistemele bazate pe inteligență artificială pot analiza modul în care elevii învață și pot adapta conținutul educațional în funcție de nevoile fiecărui utilizator. Astfel, procesul de învățare devine mai personalizat și mai eficient.

De exemplu, unele platforme educaționale folosesc algoritmi care identifică punctele forte și punctele slabe ale elevilor. Pe baza acestor informații, sistemul poate recomanda exerciții suplimentare sau materiale educaționale adaptate nivelului elevului.

Internetul lucrurilor (IoT) reprezintă o altă tehnologie emergentă care poate fi utilizată în mediul educațional. Dispozitivele inteligente conectate la internet pot fi folosite pentru gestionarea sălilor de clasă, pentru monitorizarea echipamentelor sau pentru realizarea unor experimente interactive.

Realitatea virtuală și realitatea augmentată sunt tehnologii care oferă experiențe educaționale immersive. Elevii pot vizita muzee virtuale, pot explora planetele sistemului solar sau pot participa la simulări istorice sau științifice.

Instrumente digitale avansate.

Instrumentele digitale avansate includ platforme online, aplicații educaționale și programe software care sprijină procesul de predare și învățare. În ultimii ani, utilizarea platformelor de e-learning a crescut considerabil.

Platformele de învățare online permit profesorilor să distribuie materiale educaționale, să creeze teste și să comunice cu elevii într-un mod rapid și eficient. De asemenea, acestea permit desfășurarea cursurilor la distanță.

Un alt tip de instrument digital este reprezentat de aplicațiile de colaborare online. Acestea permit elevilor să lucreze împreună la proiecte, să împărtășească idei și să dezvolte abilități de lucru în echipă.

De asemenea, instrumentele multimedia, precum prezentările interactive, videoclipurile educaționale și simulările digitale, contribuie la crearea unor lecții mai atractive și mai ușor de înțeles.

Beneficiile utilizării tehnologiei în educație.

Utilizarea tehnologiilor digitale în educație aduce numeroase beneficii atât pentru elevi, cât și pentru profesori. În primul rând, aceste tehnologii contribuie la creșterea interesului elevilor pentru învățare.

Metodele interactive și utilizarea materialelor multimedia fac lecțiile mai dinamice și mai atractive. Elevii pot învăța prin explorare, experimentare și colaborare.

Un alt avantaj important este accesul rapid la informație. Prin intermediul internetului și al bibliotecilor digitale, elevii pot accesa resurse educaționale din întreaga lume.

Tehnologia permite și dezvoltarea învățării personalizate. Fiecare elev poate învăța în ritmul său, folosind resurse adaptate nivelului și stilului său de învățare.

Provocări și dificultăți.

În ciuda numeroaselor avantaje, integrarea tehnologiei în educație poate întâmpina anumite dificultăți. Una dintre cele mai importante probleme este lipsa infrastructurii tehnologice în unele școli.

Nu toate instituțiile de învățământ dispun de echipamente moderne sau de o conexiune stabilă la internet. Acest lucru poate limita utilizarea tehnologiilor digitale în procesul educațional.

O altă provocare este reprezentată de nivelul diferit al competențelor digitale ale profesorilor și elevilor. Pentru a utiliza eficient tehnologia, este necesară organizarea unor programe de formare și instruire.

De asemenea, trebuie acordată o atenție specială securității datelor și protecției informațiilor personale.

Concluzie

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în învățământ reprezintă o direcție importantă pentru dezvoltarea sistemului educațional.

Prin utilizarea responsabilă a tehnologiei, procesul de predare și învățare poate deveni mai eficient, mai interactiv și mai adaptat nevoilor elevilor.

În viitor, educația va fi tot mai influențată de progresul tehnologic, iar instituțiile de învățământ trebuie să fie pregătite să valorifice aceste oportunități pentru a oferi o educație de calitate.

Bibliografie

Cerghit, Ioan – Sisteme de instruire alternative și complementare.

Istrate, Olimpius – Educația în era digitală.

Comisia Europeană – Digital Education Action Plan.

Momente din evoluția unei școli centenare

Colegiul Tehnologic "Spiru Haret,,

- file din istoria orașului Piatra Neamț-

Autor,

Prof. Alina Mihaela Chilă

Colegiul Tehnologic "Spiru Haret,,

Piatra Neamț

La 21 septembrie 1915 a luat ființă Școala Comercială Elementară de Băieți din Piatra Neamț. A fost rodul inițiativei și colaborării unui grup de profesori de la Liceul „Petru Rareș” – astăzi Colegiul Național „Petru Rareș” și Școala Normală de Băieți din Piatra Neamț.

În fruntea acestora s-a aflat profesorul N. Stoenescu, primarul urbei – d-l D. Hogeș și avocatul N. Ioaniu, prefectul din acele vremuri.

Documentul de căpătâi al noii școli îl constituie Procesul – verbal încheiat la 31 august 1915, în localul Primăriei Piatra Neamț, de un grup de intelectuali și semnat de

domnii: D. Hogeia, N. Stoenescu, Leon Pșepelinski, I. G. Vasilco, P. Popovici, D. Focșă, I. Filip, Ilie Săvescu, Alexandru Gheorghiu, I. Ioaniu și M. Stamatina, fost director al liceului.

Conținutul acestui document:

Proces verbal

„Subsemnații, întrunindu-ne azi 31 August 1915 în localul Primăriei și luând în discuție diferitele nevoi școlare din localitate am constatat următoarele:

Atât la liceu cât și la școala normală sunt cereri cu mult mai numeroase decât locurile disponibile pentru admitere; la liceu fiind peste 110 cereri pentru maximum 50 locuri, la normală sunt 170 cereri tot pentru 50 de locuri; această afuență școlară se observă de mai mulți ani de-a rândul. Orașul Piatra prezintă o mare mișcare comercială și chiar întreaga vale a Bistriței are mare însemnătate industrială și comercială. Satisfacerea acestor nevoi școlare cum și dezvoltarea mai sistematică a mișcării economice necesită existența unei noi școli secundare, care ar îndruma tinerile generații în această direcție; se impune deci existența unei școli comerciale inferioare. Necesitatea unei asemenea școli se resimte și din faptul că o asemenea școală n'are niciunul din județele vecine cu jud. Neamț. Cheltuielile strict necesare pentru existența unei școli comerciale inferioare s'ar ridica pentru primul an la circa 6500 lei”

Motivația înființării acestei școli este temeinic argumentată, patriotismul local și o ținută morală demnă de urmat rezultă din asumarea necesității înființării acestei școli pentru care „nu se cer sacrificii mari, luând în considerare satisfacerea nevoilor școlare pentru dezvoltarea culturală, folosul adus dezvoltării economice, modesta pretențiune a corpului didactic secundar pentru serviciile aduse școlii, pentru predarea lecțiilor, cum și posibilitatea acoperirii cheltuielilor indispensabile existenței școlii. Apelăm cu toată căldura sufletească către Onor Administrație comunală și județeană spre a lua sub auspiciile lor înființarea și întreținerea unei școli comerciale inferioare atât de necesară în Orașul Piatra”.

În baza acestui proces-verbal, Prefectul județului d-l N. Ioaniu, s-a prezentat Ministrului Instrucției – I. G. Duca, cu Raportul nr. 5191 din 7 septembrie 1915 (Anexa 1). Raportul conținea, pe lângă argumentele privind necesitatea înființării școlii, necesarul de cadre didactice și nominalizarea acestora, necesarul de cheltuieli precum și „recomandarea” ca profesorul Nicolae Stoenescu să fie numit director al școlii. Raportul a fost înregistrat la Registratura Generală a Ministerului Instrucțiunii Publice cu nr.82690 din 12 septembrie 1915, iar prin Telegrama cu același număr din 15 septembrie 1915, Prefectul Județului Neamț este informat că s-a aprobat înființarea școlii și corpul profesoral propus, precum și mențiunea „Vă rugăm a lua Dispoziție ca cursurile să înceapă imediat” (Anexa 2.)

Prin adresa No 5512 din septembrie 1915 Prefectura comunică școlii, care deja începuse să funcționeze înainte de aprobarea Ministerului, următoarele:

„Domnule Director,

Domnul Ministru al Instrucțiunii Publice ne telegrafiază următoarele: Sunt fericit că Școala Comercială din Piatra s`a înființat sub Ministeriatul meu și sper că va răspunde pe deplin așteptărilor unui oraș care ia din ce în ce o mai mare dezvoltare industrială și comercială”

(ss). DUCA – Buc.23 sept, 1915

În același timp cu înființarea școlii, Prefectura a vărsat Ministerului Instrucțiunii Publice suma de 6.500 lei subvenție pentru plata profesorilor, iar Primăria a oferit localul din Piața Mihail Kogălniceanu, care era pe locul unde s-a ridicat Teatrul, cât și mobilier.

În primul an școala a funcționat cu un număr de 75 elevi, având următorul corp didactic, propus de Prefectură și aprobat de Minister:

Stoenescu la Istorie și Geografie – director

G. Vasilco și P. Popovici la Română și Corespondență Comercială

Focșa la Aritmetică

Andreescu la Mărfuri

Ciucă la Caligrafie

Săvescu la Contabilitate

În anul 1916 – 1917, în localul școlii a fost instalat un spital militar, iar elevii au dat examene în particular. În anul 1917 școala a funcționat în localul tipografiei profesorului C. Gheorghiu urmând ca în perioada 1918 – 1922 să-și desfășoare activitatea în localul din Piața Kogălniceanu. În acest interval școala a fost susținută de Prefectură și Primărie (local, mobilier, ajutoare în bani).

În anul școlar 1922 – 1923 școala a funcționat în localul Școlii Primare Nr. 3 din Cartierul Mărăței. În următorii trei ani școlari, 1923 – 1924, 1924 – 1925 și 1925 – 1926 până în luna ianuarie 1926 activitățile instructive s-au desfășurat în localul Școlii Israelito – Română din Str. Ștefan cel Mare.

Începutul anului 1926 înseamnă mutarea școlii în noul local din Str. Petru Rareș, respectiv sediul actual.

Fig.1- Localul din str.Petru Rares, care există si astăzi

Pentru respectivul local, fostul primar al orașului Oscar State a donat în anul 1921 un teren în suprafață de 1842 m.p. Donația era făcută cu o condiție, respectiv ca în 5 ani să se ridice localul, altfel aceasta se anula.

În anul 1923 s-a constituit un comitet de construcție pentru a strânge fondurile necesare. Sarcina este finalizată de către Comitetul școlar, care până în vara anului 1924 strânsese cca. 100.000 lei. În luna august, același an, s-a început construcția localului (după planul inginerului A. Constantinescu și în antrepriza d-lui Carol Zane). Valoarea localului era apreciată la cca. 1.500.000 lei.

Cu ajutorul Camerei de Comerț din Bacău (din al cărei comitet făcea parte și C. Dimitriu, membru și în Comitetul școlar), în termen de 3 luni (până în octombrie 1924) s-a ridicat parterul clădirii. Ajutorul financiar a fost de 500.000 lei. Urmare insistențelor d-lui C. Dimitriu, în anul 1925 s-au mai obținut încă 500.000 lei pentru clădire și 100.000 lei pentru mobilier. Ministrul Instrucțiunii, d-l dr. Angelescu, acordă școlii 300.000, în timp ce Comitetul școlar a adunat în anii școlari 1923 – 1924 și 1924 – 1925 cca. 300.000 lei din taxele elevilor și cca. 80.000 lei de la diferiți donatori (bănci, fabrici, instituții publice), director fiind I. G. Vasilco.

Din ianuarie 1926, școala a funcționat în bune condițiuni, având local propriu, nou, compus din 4 săli de clasă și 2 cancelarii. Școala a funcționat cu un număr suficient de elevi încă de la înființare, iar în perioada 1923 – 1927 având clasa I și a II-a paralelă.

Un număr de 650 absolvenți au urmat cursurile Școlii Comerciale Elementare de Băieți din Piatra Neamț în perioada 1915 – 1935, mare parte funcționând în domeniul comerțului sau în diferite întreprinderi comerciale și industriale, iar alții și-au completat

studiile fie la cursul seral, fie la Școala Comercială Superioară și apoi la Universitate, contribuind direct la progresul comerțului și industriei naționale.

În perioada anilor școlari 1917/1918 – 1925/1926 unitatea a funcționat și cu un curs seral, suprapus Școlii Elementare de Comerț, cu trei clase, dând 104 absolvenți, toate asigurând un nivel superior de pregătire, respectiv un regim de școală comercială superioară.

Începând cu anul școlar 1927 – 1928, în localul unității funcționează Școala Comercială Superioară.

În perioada 1915 – 1935 în școală au desfășurat activitate didactică profesorii: *N. Stoenescu, I.G. Vasilco, P. Popovici, D. Focșa, I. Ciucă, Ilie Săvescu, I. Filip, M. Ionescu, Pr. V. Vasiliu, Gr. Capșa, I. Gheorghiu, V. Ghițescu, V. Niculescu, Gh. Mihăilescu, I. Nichita, D. Stăhiescu, Gh. Hanganu, V. Postolache, V. Andrei, V. Velea, Gh. Lelescu, I. Trautzel, M. Botez, A. Rotundu, Gh. Gheorghiu, Maria Pitaru, I. Turcanu, Șt. Berlic, Jana Groholschi, Valeria Strat, Carm. Niculescu, El. Borș, E. Capșa, El. Chelsoi, Aspasia Șelaru, Alex. Albu, Ermil Istrati, V. Andreescu, Victoria Cristodulo, Lucia Burdun, Apol. Usatenco.*

Fig.2- Nicolae Stoenescu-director 1915-1921.Emil Istrati-director 1921-1922

În Școala Elementară de Comerț se asigura pregătirea teoretică și practică necesară unui comerciant sau funcționar comercial. Pentru o bună reușită comercianții trebuia să aibă și o cultură intelectuală de bun nivel și să cunoască limbi moderne de largă circulație: limba franceză, limba germană, limba italiană sau engleză, motiv pentru care se înființează cu prima promoție de absolvenți ai Școlii Elementare de Comerț și un curs seral. La acest curs se primeau și absolvenți ai cursului inferior de liceu, în urma unui examen de diferență de corespondență comercială, contabilitate, mărfuri și geografie economică. Cursurile se țineau între orele 8 și 10 seara în cinci zile pe săptămână. Toți elevii au făcut practică comercială în birouri sau în magazine.

Cât despre viitorul școlii, în anul 1935 fostul director al unității (perioada 1922 – 1929), I. G. Vasilco spunea „*Doresc ca această școală să dăinuiască pururi, chiar dacă sufletul ei va trece într-un liceu comercial, ce se proiectează în locul școalelor comerciale*”.

Din anul 1927, prin adăugarea și a cursului superior, școala ia denumirea de Școala Comercială Elementară și Superioară de Băieți Piatra Neamț și aleg „ca patron al acestei școli, numele dominator a lui Spiru Haret”.

În anul 1934 școala ia denumirea de Școala Comercială „Spiru Haret”, denumire sub care funcționează până în anul 1936 când devine Gimnaziul Comercial „Spiru Haret”, iar începând cu anul 1937 Liceul Comercial de Băieți „Spiru Haret”.

Transformarea în gimnaziu, apoi în liceu comercial s-a datorat faptului că în 1936, apare „Legea pentru organizarea învățământului comercial secundar” având drept scop „să dea cunoștințele teoretice și practice necesare celor ce vor să devină comercianți, precum și personalului întrebuințat în întreprinderile publice sau particulare cu caracter comercial, economic sau financiar”. Ca urmare a acestei legi, învățământul economic se împărțea în 2 cicluri: ciclul inferior (gimnaziu comercial) cu durata de 4 ani și ciclul superior (liceu comercial) cu durata de 4 ani. La terminarea gimnaziului comercial, elevii, care nu mai urmau liceul comercial obțineau certificate de absolvire, după care făceau un an de practică comercială într-o întreprindere comercială sau publică cu caracter economic. La liceu, pe lângă materiile de cultură generală, se studia logica și sociologia cu aplicații la comerț, iar ca materii de specialitate regăsim corespondența comercială, monografiile contabile la diferite întreprinderi de comerț, bancă, industrie, agricultură, noțiuni de algebră financiară și asigurări, studiul mărfurilor cu analize elementare în laborator, fizică, chimie și științele naturale cu aplicație la industrie și comerț, istoria comerțului, noțiuni de finanțe publice și private. Nu erau neglijate nici caligrafia, sau desenul cu aplicații la reclame și afișe (Anexa 3.).

Potrivit deciziei Nr. .91.800 din 2 mai 1942 absolvenții gimnaziului comercial care doreau să se înscrie în clasa a V-a a liceului vor susține examen scris la „limba română, științe comerciale și mărfuri” și examen scris la „limba română, geografia României, științe comerciale, mărfuri, matematici și terminologie germană”. Elevii proveniți din gimnaziul teoretic se puteau înscrie în clasa a V-a a liceului comercial numai după ce absolveau examenul de absolvire a gimnaziului teoretic, în ordinea descrescătoare a mediilor pe locurile rămase neocupate de absolvenții gimnaziului comercial.

Decizia Nr.92.892 din 4 mai 1942 a Direcției Învățământului Profesional din cadrul Ministerului Culturii Naționale și a Cultelor, reglementa organizarea examenelor de absolvire și a examenelor de admitere precum și practica comercială a elevilor din școlile comerciale.

Practica comercială se făcea în magazine cel puțin 6 luni și avea drept scop completarea cunoștințelor elevului prin contactul cu viață reală a comerțului. Pentru admiterea în funcțiile publice era necesar bacalaureatul comercial, ce consta în 4 probe scrise (științe comerciale, limba și corespondența comercială română, mărfuri cu științele fizico-chimice și corespondența comercială străină, la alegere pentru limbile franceză, germană, engleză, italiană) și 8 probe orale (științe comerciale, limba și corespondența

comercială română, limba și corespondența franceză, geografia economică și istoria comerțului, matematică, științele juridice-economice, mărfuri cu științele fizico-chimice și la alegere una din limbile franceză, germană, engleză, italiană) (Anexa 4.).

Instaurarea regimului comunist înscria o nouă etapă în evoluția învățământului economic românesc: întregul sistem de organizare, programele școlare, finalitățile studiilor cu caracter economic, chiar sistemul de notare a elevilor au fost intens ideologizate și sovietizate. Denumirile tradiționale ale vechilor școli economice au fost înlocuite cu o impersonală numerotare, iar învățământul economic a suferit numeroase restructurări și reorientări.

„Legea pentru reforma învățământului” din 1948 transformă Școlile economice în Școli tehnice de administrație economică, pentru ca în anul 1949-1950 să fie preluate și tutelate de Ministerul Finanțelor. Astfel în 1948 Liceul Comercial de Băieți „Spiru Haret” din Piatra Neamț devine Școala Medie Tehnică Mixtă de Administrație – Economică.

La 1 septembrie 1949, Consiliul de Miniștri, în conformitate cu Decretul nr. 175/1948, privind reforma învățământului, a emis Hotărârea nr. 1010/1949 prin care s-a reglementat înființarea și funcționarea Școlilor medii tehnice, stabilindu-se în același timp categoriile acestor școli și ministerele în competența cărora se află organizarea și conducerea lor.

Potrivit aceleiași hotărâri, Ministerul Finanțelor a organizat și condus 23 de școli medii tehnice financiare, dintre care 4 în București .

Învățământul mediu din județul Neamț s-a organizat conform Deciziei nr. 378 din 19 aprilie 1949, astfel:

DECIZIE nr. 378 din 19 aprilie 1949 privind Tabloul categoriilor de școli din învățământul mediu, repartizate pe ministerele de resort (extras)

EMITENT: CONSILIUL DE MINISTRI

PUBLICAT: BULETINUL OFICIAL nr. 21 din 22 aprilie 1949

Consiliul de Miniștri în ședința de la 19 aprilie 1949, Luând în deliberare referatul domnului ministru al învățământului public, înregistrat sub nr. 93.785 din 1949,

având în vedere dispozițiunile art. 34 din Decretul nr. 175, pentru reforma învățământului din 3 august 1948,

Decide:

ART. 1

Învățământul mediu se preda în categoriile de școli determinate mai jos și repartizate ministerelor de resort, după cum urmează:

A. La Ministerul Comerțului și Alimentației

Școli tehnice de administrație economică (pentru statistica).

Școli tehnice de administrație economică (pentru industrie, comerț și finanțe).

Școli tehnice pentru morărit, panificație, uleiuri vegetale, fabricarea berii, a spirtului și drojdiei și a produselor lactate.

ART. 2

În anul școlar 1948/1949, funcționează școlile medii, stabilite pe localități în tabelul anexa, la prezenta decizie.

ART. 3

Domnul ministru al învățământului este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentei decizii.

TABLOUL ȘCOLILOR MEDII PE LOCALITĂȚI

1. Piatra Neamț: Liceul de băieți, Liceul de fete, Școala pedagogică de băieți, Școala pedagogică de fete, Școala tehnică profesională pentru confecțiuni femeiești, *Școala tehnică de administrație economică, mixtă*. (actualul Colegiu "Spiru Haret").

Școala Tehnică de Administrație Economică Mixtă a funcționat până în anul 1955. Disciplinele studiate în cei patru ani erau: Limba Rusă, Limba Română, Limba Franceză, Limba Germană, Economie politică, Contabilitate, Finanțe, Statistică, Matematică, Mărfuri, Educație fizică, Istorie, Geografie, Caligrafie, Științe Fizico – Chimice, Științe Naturale, Higiena și acc. Muncă, Adm. Întreprinderii, Studiul Mărfurilor, Contabilitate și Calculație, Stenodactilografie.

Examenele de admitere și absolvire erau reglementate și organizate de Ministerul Comerțului și Alimentației, Direcția Cadre, Serviciul Pregătirii Cadrelor. Aceste reglementări prevedeau că lucrările scrise trebuiau „să rămână anonime până după notarea definitivă a lor”, iar pentru absolvenții fostelor licee comerciale care nu au studiat limba rusă și doreau să se prezinte la examen, puteau susține examen la limba străină pe care au studiat-o.

Școlile medii tehnice financiare au intrat în lichidare, deoarece în urma analizei, din toamna anului 1954, a activității Școlii medii tehnice financiare din țară, Comitetul Central a decis reorganizarea acestui tip de învățământ. Astfel, la 28 ianuarie 1955, prin Hotărârea Comitetului Central și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române 91/1955 completată și republicată cu nr. 1434/1956, cu privire la organizarea școlilor profesionale de ucenici, a școlilor tehnice de maiștri, a dispus între altele, ca în locul școlilor medii tehnice, care școlarizau pe bază de concurs de admitere desfășurat anual, absolvenți de școală generală cu 7 sau 8 clase, să ia ființă școli tehnice cu durată de 2-3 ani, care să școlarizeze pentru calificare profesională absolvenți de liceu teoretic, cu sau fără examen de bacalaureat. În urma acestei hotărâri, Școala Tehnică de Administrație Economică Mixtă Piatra Neamț, începând cu 1954/1955 a funcționat în lichidare, în anul 1956/1957 a funcționat numai cu anul III și IV de studiu, iar în anul 1957/1958 numai cu anul IV.

Din 1954, când școlile au intrat în desființare, și până la dispariția lor completă, s-au organizat cursuri serale și fără frecvență.

Reconfigurarea învățământului economic românesc se va face începând cu anul 1966, când iau ființă “liceele de specialitate” și vor fi regândite profilurile și programele școlare, în conformitate cu nevoile liceelor de tip economic.

Din păcate, Școala Tehnică de Administrație Economică Mixtă din Piatra Neamț și-a încetat activitatea, iar școala a devenit mai întâi Școala Elementară Mixtă Nr. 4, în perioada 1955 – 1959, între anii 1959 – 1966 școala a devenit Școala Elementară Mixtă Nr.7. Începând cu anul 1967 școala s-a transformat în Școala Generală de 8 ani Nr.12.

În perioada 1948-1955 a funcționat în același sediu Școală Medie Tehnică de Lucrări Hidraulice devenită apoi Școală Medie Tehnică de Construcții Hidroenergetice. Dovadă stau documentele de arhivă despre funcționarea acestei școli, mărturiile absolvenților și placa montată de aceștia pe fațada școlii la întâlnire de 60 de ani de absolvire.

În anul în 1971 se construiește corpul nou, o clădire cu două etaje care adăpostește 16 săli de clasă, 3 laboratoare (biologie, chimie, fizică), cancelarie, două ateliere în care fetele se inițiau în tainele croitoriei, tricotajelor, iar băieții își însușeau abilități din meseriile bărbătești, mecanică, tâmplărie, în orele de lucru manual.

În anul 2000 școala revine la denumirea interbelică „Spiru Haret”, devenind Școala Generală „Spiru Haret”. Din anul 2006, conform Ordinului de Ministru nr.3556/10.04.2006, s-a revenit la statutul din perioada interbelică, respectiv Liceul Comercial „Spiru Haret”.

În anul școlar 2006-2007 prima generație de liceeni au pășit în liceul nostru. O clasă de profil Servicii, specializarea Tehnician în activități economice și o clasă cu specializarea Tehnician în activități administrative. Aceștia li s-a adăugat din anul 2007-2008 și o clasă de profil uman, Științe sociale. Ulterior au fost acreditate și clase de Comerț și Turism. În anul școlar 2012 – 2013 s-a inaugurat un nou corp de clădire adăugat celorlalte două, titulatura școlii devenind Liceul Tehnologic „Spiru Haret” Piatra Neamț.

Având în vedere vechimea unității școlare (peste un veac de existență și funcționare), cât și contribuția cu totul deosebită la dezvoltarea învățământului de specialitate și general obligatoriu, în baza demersurilor făcute la administrația locală, ISJ Neamț și la Ministerul Educației, în data de 7 martie 2016 ministrul de resort a semnat ordinul de acordare a titlului de Colegiu unității școlare.

Sursa informațiilor

Ahivele Naționale – Direcția Județeană Neamț

Anexa 1.

REGATUL ROMANIEI

58, h. 915

1915, Luna Septembrie - 17

de aproba

MA

82630 din 12 SEP. 1915

REGISTRATURA GENERALA

EXECUTAT LA SERVICIUL ARHIVE
NATIONALE ISTORICE CENTRALE

2.

Domnule MINISTRU,

Am onoare a vă expune următoarele :

Cu ocazia înscrierii elevilor la liceul Petru Rareș și la școala Normală din localitate, la 100 locuri libere s'a înscris peste 300 elevi, încât urmează ca 200 elevi să rămână fără locuri.

De altă parte Județul Neamț fiind un mare centru industrial și comercial, se simte mare nevoie de oameni care să aibă cunoștințe speciale de Contabilitate și altele.

Pe aceste considerații atât Județul Neamț cât și primăria Piatra în urma intervenției parlamentărilor și a multor părinți, au luat inițiativa de a interveni pe lângă D-voastre ca să se înființeze în orașul Piatra N. o școală elementară de comerț, pentru anul acesta numai clasa I-a, care școală să fie în întregime subvenționată de primăria Piatra, de comuna din județ și de către Județul Neamț.

Pentru anul acesta este necesitate de următorii Domni profesori:

Limba Română.....	8. ore.
Istoria - Geografia.....	4 "
Produsele logia.....	2 "
Aritmetica.....	4 "
Contabilitatea.....	6 "
Calligrafia.....	2 "
T o t a l	24 "

Din alăturatele declarații făcute de Domnii profesori rezultă că D-lor se mulțumesc a fi plătiți cu 15 lei ora pe 12 luni, ceea

D-sale

Domnului MINISTRU CERCETĂRI ȘI ÎNSUȘIRII - PUBLICE

REC. 12511

ce ar face in total suma de.....4320 lei
 La aceasta suma de.....4320 lei trebuie
 sa se adauge:-
 a.) Onorariu D-lui Director a 300 "
 50 lei lunar.-
 b.) Servitorul.....300 "
 c.) Incalzitul.....200 "
 d.) Cheltuieli de cancelarie.....50 "
 T o t a l - 5470 "

EXECUTAT LA SERVICIUL ARHIVE
 NAȚIONALE ISTORICE CENTRALE

1.) Aceasta suma se va pune la dispozitia Ministerului de Instructie
 Publica sau se va plati direct de noi.-

2.) In ceea ce priveste localul si mobilierul s'a pus la dispozitie
 in mod gratuit de primăria Piatra.-

 Tot odata avem onoare a recomanda ca profesori :

- 1.) Limba Română. P.Popovici profesor de limba română la Liceu ,
 P e t r u B a r e s c u
 - 2.) Istoria - Geografia. N.Stoiculescu profesor la școala Normală.-
 - 3.) Productologia. Emil Istrate,profesor la Liceu.-
 - 4.) Aritmetica. D.Focga,profesor și Director la școala Normală.-
 - 5.) Comptabilitatea. Ilie Săvescu,diplomat a școlii superioare de
 Comert.-
 - 6.) Caligrafia. I.Ciupa profesor la Liceu.-
- Ca Director recomandăm pe D-l N.Stoiculescu care va preda Istoria
 și Geografia.-

 Tot odata avem onoare a vă anunța că s'a înscris deja elevii
 pentru anul I-ii a școlii.-

 Vă rugăm să binevoiți ca în termenul cel mai scurt să aprobați
 înființarea școlii făcând și numirele ce vă propunem sau cele ce
 veți bine voi a găsi nimerite.-

P R E F E C T

Primarul Orașului Piatra

Nr 81690

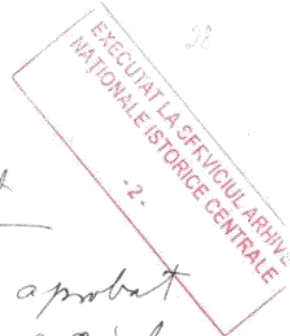
15. SEPTEMBRIE 1915

Telegamă

Stm Prefect Jiu, Vearnt

Se facem cunoscut ca s-a aprobat
înființarea cl. T. p. c. com. ș. ale
elementară, precum și recoman
5/2 prof. ^{recomandate} și înț. ca rap. N.
5791. - Denum. pentru flota profesor
de ut. fume la dispoziția Ministerului.
Vă rugăm să luați dispoziții ca cursurile
să înceapă imediat. -

Minister

Anexa 3.

Practici didactice inovatoare în educația specială: strategii cu impact demonstrabil în lucrul cu elevii cu tulburări din spectrul autist

**Chircu Ștefania Mirabela, profesor psihopedagogie specială
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia”, Ștefănești, județul Argeș**

Rezumat

Prezentul articol abordează problematica practicilor didactice inovatoare în educația specială, cu accent pe strategiile cu impact demonstrabil utilizate în lucrul cu elevii cu tulburări din spectrul autist (TSA). Pornind de la realitățile concrete ale activității didactice desfășurate în cadrul Centrului Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia” din Ștefănești, lucrarea analizează eficiența unor metode pedagogice moderne – Analiza Comportamentală Aplicată (ABA), metoda TEACCH, comunicarea augmentativă și alternativă (CAA) și abordările bazate pe interesele elevului – în raport cu obiectivele de dezvoltare a autonomiei, comunicării și integrării sociale. Un accent deosebit este pus pe rolul colaborării dintre cadrul didactic, echipa multidisciplinară și familie ca factor determinant al succesului intervenției educaționale. Articolul propune un model de bune practici replicabil, fundamentat pe dovezi științifice și pe experiența directă la clasă.

Cuvinte-cheie: educație specială, practici didactice inovatoare, tulburări din spectrul autist, ABA, TEACCH, comunicare augmentativă, colaborare multidisciplinară, parteneriat școală-familie

1. Introducere

Educația specială se află în fața unor provocări de o complexitate fără precedent. Creșterea prevalenței tulburărilor din spectrul autist – estimată la nivel global la aproximativ 1 din 100 de copii, conform Organizației Mondiale a Sănătății (2023) – coroborată cu evoluția rapidă a cunoașterii în domeniul neuropsihologiei și pedagogiei speciale, impune cadrelor didactice o actualizare permanentă a arsenalului metodologic și o deschidere constantă spre inovare. Inovarea în educația specială nu înseamnă adoptarea necritică a oricărei noutăți pedagogice, ci selectarea și adaptarea acelor practici care au demonstrat eficiență prin cercetare riguroasă și prin experiența acumulată în practica directă cu elevii. Practici didactice inovatoare sunt acelea care, pornind de la profilul funcțional unic al fiecărui elev, construiesc punctele necesare între potențialul acestuia și obiectivele educaționale stabilite prin Planul de Servicii Individualizat (PSI).

Activitatea desfășurată la Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia” din Ștefănești, județul Argeș, cu elevi din ciclul primar prezentând diverse grade și forme de TSA, a constituit terenul de aplicare și validare a strategiilor descrise în prezentul articol. Concluziile și modelele de bune practici prezentate se bazează deopotrivă pe literatura de specialitate internațională și pe observațiile sistematice realizate de-a lungul mai multor ani de practică didactică în educația specială.

2. Practici didactice inovatoare în educația specială – fundamente teoretice

Conceptul de practică didactică inovatoare în educația specială depășește cu mult utilizarea unor instrumente sau tehnici noi. El vizează o schimbare de paradigmă: de la abordarea deficitară, centrată pe ceea ce elevul nu poate face, la abordarea bazată pe punctele forte, centrată pe ceea ce elevul poate face și pe modul în care acest potențial poate fi valorificat și extins.

Cercetătorii în domeniu (Prizant & Wetherby, 2005; Koegel & Koegel, 2019) subliniază că intervenția educațională eficientă în TSA trebuie să fie individualizată, bazată pe dovezi, intensivă și consecventă atât în mediul școlar, cât și în cel familial. Aceste principii fundamentale ghidează selecția și implementarea practicilor inovatoare descrise în continuare.

2.1. Analiza Comportamentală Aplicată (ABA)

ABA reprezintă una dintre cele mai validate științific abordări în educația elevilor cu TSA. Bazată pe principiile condiționării operante și ale teoriei învățării, ABA utilizează tehnici de întărire pozitivă, analiză funcțională a comportamentului și defalcarea obiectivelor complexe în pași mici, secvențiali și măsurabili (Cooper, Heron & Heward, 2020). Inovația pedagogică

în aplicarea ABA constă astăzi în depășirea formatului rigid de tip masă-și-scaun în favoarea unor intervenții naturaliste, integrate în activitățile zilnice și motivante pentru elev.

2.2. Metoda TEACCH și organizarea mediului educațional

Metoda TEACCH (Treatment and Education of Autistic and Communication Handicapped Children), dezvoltată de Eric Schopler la Universitatea din Carolina de Nord, propune o filozofie de organizare a mediului educațional care valorifică stilul specific de procesare al persoanelor cu TSA: preferința pentru structură, predictibilitate și indicii vizuale (Mesibov, Shea & Schopler, 2005). Implementarea principiilor TEACCH în sala de clasă – prin crearea de zone funcționale distincte, orare vizuale zilnice și sisteme de lucru independent cu coșuri structurate – reduce semnificativ anxietatea generată de imprevizibil și crește autonomia elevilor.

2.3. Comunicarea Augmentativă și Alternativă (CAA)

Pentru elevii cu TSA care prezintă limitări ale comunicării verbale sau ecolalie ca modalitate predominantă de exprimare, sistemele CAA reprezintă o intervenție de primă necesitate. Cercetările recente demonstrează că utilizarea sistemelor CAA – de la cartonașele PECS (Picture Exchange Communication System) la aplicațiile specializate pe tabletă – nu inhibă dezvoltarea comunicării verbale, ci dimpotrivă, o facilitează prin reducerea frustrației comunicaționale și creșterea inițiativelor de comunicare (Schlosser & Wendt, 2008). Inovația constă în integrarea CAA în toate activitățile zilnice, nu doar în sesiunile de logopedie.

2.4. Abordări bazate pe interesele și punctele forte ale elevului

Pivotal Response Treatment (PRT), dezvoltat de Robert și Lynn Koegel (2019), propune integrarea sistematică a intereselor și motivațiilor intrinseci ale copilului în activitățile de învățare. Această abordare pornește de la premisa că motivația este factorul determinant al achiziției și generalizării oricărei abilități. Un elev care învață matematica prin vehiculele preferate, literele prin personajele din desenele animate sau regulile sociale prin scenariile din universul său familiar va înregistra achiziții mai rapide, mai durabile și mai transferabile în contexte noi.

3. Colaborarea cu echipa multidisciplinară și cu familia – factor esențial al succesului

Oricât de bine fundamentate și implementate ar fi practicile didactice inovatoare la nivelul clasei, impactul lor rămâne limitat în absența unui cadru colaborativ solid. Cercetările în domeniu evidențiază că elevii cu TSA ai căror părinți sunt activ implicați în programul de intervenție înregistrează progrese semnificativ mai mari comparativ cu cei la care intervenția rămâne confînăată spațiului școlar (Stoner & Angell, 2006).

3.1. Echipa multidisciplinară – structură și funcționare

Intervenția educațională complexă în TSA necesită contribuția convergentă a mai multor specialiști: cadrul didactic de la clasă, profesorul de sprijin, logopedul, psihologul, kinetoterapeutul și terapeutul ocupațional. Fiecare dintre aceștia aduce o perspectivă distinctă asupra nevoilor elevului și contribuie la elaborarea unui Plan de Servicii Individualizat (PSI) coerent și comprehensiv.

Funcționarea eficientă a echipei multidisciplinare presupune întâlniri periodice de monitorizare a progresului, comunicare continuă între specialiști și o abordare unitară, consecventă atât în spațiul școlar, cât și în cel terapeutic. Obiectivele din PSI trebuie să fie formulate SMART – specifice, măsurabile, accesibile, relevante și încadrate în timp – și revizuite trimestrial în funcție de evoluția elevului.

3.2. Parteneriatul cu familia – de la informare la implicare activă

Familia nu este un beneficiar pasiv al serviciilor educaționale și terapeutice, ci un partener activ și indispensabil al procesului de intervenție. Cadrele didactice din educația specială au responsabilitatea de a transforma relația cu familia dintr-una unidirecțională – în care școala informează – într-una bidirecțională și colaborativă, în care familia contribuie cu observații, preferințe și strategii care funcționează în mediul de acasă.

În practica la clasă, parteneriatul cu familia se concretizează prin ședințe lunare de consiliere și training practic, caiete de legătură zilnice, transmiterea săptămânală a graficelor de progres și

disponibilitatea cadrului didactic pentru comunicare rapidă în situații neprevăzute. Familia trebuie să cunoască și să aplice acasă aceleași strategii utilizate la școală – sistemul de recompense, orarul vizual, tehnicile de comunicare CAA – pentru a asigura continuitatea și generalizarea achizițiilor.

Experiența didactică acumulată la Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filoftea” demonstrează că familiile care participă activ la programul de intervenție nu doar că accelerează progresul elevilor, dar devin și mai eficiente în gestionarea situațiilor dificile acasă, reducând nivelul de stres familial și îmbunătățind calitatea vieții întregii familii.

4. Model de bune practici – structura unei intervenții educaționale cu impact demonstrabil

Pe baza experienței acumulate și a literaturii de specialitate, propunem un model structurat de intervenție educațională inovatoare, organizat în cinci componente interdependente:

Componenta 1: Evaluarea inițială comprehensivă

Orice intervenție educațională de calitate începe cu o cunoaștere profundă a elevului. Evaluarea inițială utilizează instrumente standardizate – VB-MAPP pentru limbaj și comportament verbal, SNAP-IV pentru simptomele ADHD, analiza eșantionului de limbaj pentru ecolalie – completate cu observația sistematică și cu informațiile furnizate de familie. Scopul este conturarea unui profil funcțional realist, care include atât dificultățile, cât și punctele forte ale elevului.

Componenta 2: Mediul educațional structurat și predictibil

Sala de clasă este organizată conform principiilor TEACCH: zone funcționale clar delimitate, orar vizual zilnic afișat la înălțimea ochilor elevului, materiale pregătite în avans în coșuri de lucru structurate. Rutinele zilnice sunt respectate cu consecvență, iar orice modificare este anunțată anticipat prin mijloace vizuale, reducând anxietatea și comportamentele dezadaptative.

Componenta 3: Activități didactice personalizate și motivante

Conținuturile academice sunt adaptate intereselor și punctelor forte ale fiecărui elev. Materialele didactice integrează elemente din universul familiar al copilului, sarcinile sunt defalcate în pași mici cu indicatori vizuali de progres, iar sesiunile de lucru alternează activitatea direcționată cu pauze senzoriomotorii structurate. Sistemul de recompense non-alimentare – bazat pe jetoane și pe activitățile preferate ale elevului – susține motivația și comportamentul adaptativ.

Componenta 4: Comunicarea augmentativă integrată

CAA nu este utilizată doar în sesiunile de logopedie, ci este integrată în toate activitățile zilnice. Tableta cu aplicație de comunicare, cartonașele PECS și cântecele sociale cu conținut funcțional sunt instrumente permanente ale clasei. Ecolalia, acolo unde este prezentă, este tratată ca resursă comunicațională și transformată treptat în comunicare spontană prin tehnici de modelare, expansiune și comentariu paralel.

Componenta 5: Monitorizarea continuă și ajustarea dinamică

Progresul elevilor este monitorizat sistematic prin fișe zilnice de observație, grafice săptămânale ale comportamentelor-țintă și reevaluări trimestriale standardizate. Datele colectate permit ajustarea în timp real a strategiilor, asigurând că intervenția rămâne relevantă și eficientă pe tot parcursul anului școlar. Rezultatele sunt comunicate regulat familiei și echipei multidisciplinare, asigurând coerența și consecvența intervenției în toate mediile de viață ale elevului.

5. Rezultate și impact demonstrabil

Implementarea modelului descris în cadrul activității didactice de la Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filoftea” a generat rezultate semnificative și măsurabile în rândul elevilor beneficiari. Deși specificul educației speciale nu permite generalizări statistice în absența unui design de cercetare controlat, observațiile sistematice și evaluările standardizate aplicate longitudinal oferă dovezi ale eficienței abordării.

În domeniul comunicării, aplicarea consecventă a principiilor CAA și a tehnicilor de lucru cu ecolalia a condus la creșterea vocabularului funcțional spontan, la reducerea procentului de ecolalie în comunicare și la apariția inițiativelor comunicaționale autentice la elevi care anterior utilizau comunicarea exclusiv pentru satisfacerea nevoilor de bază. Aceste progrese sunt în concordanță cu datele din literatura de specialitate, care indică rate de succes semnificative ale intervențiilor CAA la elevii cu TSA și comunicare verbală limitată (Schlosser & Wendt, 2008). În domeniul autonomiei și comportamentului adaptativ, structurarea TEACCH a mediului și sistemul de recompense bazat pe jetoane au contribuit la creșterea timpului de angajare independentă în sarcină, la reducerea frecvenței episoadelor de criză comportamentală și la dobândirea unor rutine de autoservire și igienă personală realizate cu asistență minimă. Dimensiunea colaborării cu familia a generat efecte pozitive care depășesc spațiul școlar: părinții implicați în programul de training lunar raportează o comunicare mai eficientă cu copilul, o mai bună înțelegere a nevoilor sale și o reducere a stresului asociat gestionării comportamentelor dificile acasă. Această dimensiune a parteneriatului confirmă concluziile cercetătorilor (Stoner & Angell, 2006) privind rolul multiplicator al implicării familiei în intervențiile educaționale.

6. Discuții și limite

Modelul de bune practici descris în prezentul articol nu pretinde universalitate. Fiecare elev cu TSA prezintă un profil funcțional unic, iar ceea ce funcționează pentru un elev poate necesita adaptări substanțiale pentru altul. Flexibilitatea și capacitatea de ajustare a cadrului didactic rămân esențiale, indiferent de cât de bine fundamentate sunt strategiile utilizate.

O limitare importantă a prezentei lucrări constă în caracterul predominant descriptiv al prezentării rezultatelor, în absența unui grup de control și a unor măsurători standardizate realizate de evaluatori independenți. Studii viitoare cu design quasi-experimental și instrumente de evaluare standardizate, aplicate de evaluatori externi, ar putea consolida baza de dovezi pentru practicile descrise.

De asemenea, implementarea cu succes a modelului propus necesită resurse – timp, formare continuă, dotare materială și sprijin instituțional – care nu sunt întotdeauna disponibile în unitățile de învățământ special din România. Advocacy-ul pentru crearea condițiilor necesare implementării practicilor bazate pe dovezi rămâne o responsabilitate a întregii comunități educaționale.

7. Concluzii

Practicile didactice inovatoare în educația specială nu sunt un lux sau un deziderat teoretic – ele sunt o necesitate a cărei implementare determină în mod direct calitatea vieții și traiectoria de dezvoltare a elevilor cu tulburări din spectrul autist. Un cadru didactic care cunoaște și aplică sistematic metode bazate pe dovezi, care organizează mediul educațional în funcție de nevoile neurologice ale elevilor și care construiește parteneriate autentice cu familia și echipa multidisciplinară este cel mai valoros factor al schimbării în educația specială.

Experiența acumulată la Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia” din Ștefănești confirmă că progresele semnificative sunt posibile chiar și în cazul elevilor cu tablouri clinice complexe, atunci când intervenția este individualizată, consecventă, fundamentată științific și susținută de o rețea colaborativă solidă. Fiecare mic pas al unui elev cu TSA – primul cuvânt funcțional, prima rutină realizată independent, primul zâmbet schimbat cu un coleg – este dovada că educația specială, atunci când este practică cu competență și dedicare, poate transforma vieți.

Invităm cadrele didactice din educația specială să împărtășească experiențele, provocările și succesele lor, contribuind astfel la construirea colectivă a unei baze de cunoaștere care să servească tuturor elevilor cu cerințe educaționale speciale din România și din spațiul european.

Bibliografie

1. Cooper, J.O., Heron, T.E., & Heward, W.L. (2020). *Applied Behavior Analysis*, 3rd ed. Pearson Education.
2. Gherguț, A. (2011). *Educația incluzivă și pedagogia diferențiată*. Polirom.
3. Koegel, R.L., & Koegel, L.K. (2019). *Pivotal Response Treatments for Autism: Communication, Social, and Academic Development*. Paul H. Brookes Publishing.

4. Mesibov, G.B., Shea, V., & Schopler, E. (2005). *The TEACCH Approach to Autism Spectrum Disorders*. Springer.
5. Prizant, B.M., & Wetherby, A.M. (2005). Critical considerations in enhancing communication abilities for persons with autism spectrum disorders. In *Handbook of autism and pervasive developmental disorders* (Vol. 2). Wiley.
6. Schlosser, R.W., & Wendt, O. (2008). Effects of augmentative and alternative communication intervention on speech production in children with autism. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 51(5), 1–23.
7. Stoner, J.B., & Angell, M.E. (2006). Parent perspectives on role engagement: An investigation of parents of children with ASD and their self-reported needs. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 21(3), 177–189.
8. Vršmaş, T. (2001). *Învăţământul integrat şi/sau incluziv pentru copiii cu cerinţe educative speciale*. Aramis.
9. OMS (2023). *Autism spectrum disorders – Fact sheet*. Organizaţia Mondială a Sănătăţii. www.who.int

Tehnologii emergente în învățământul special: instrumente digitale cu impact real în educația elevilor cu cerințe educaționale speciale

**Chircu Ștefania Mirabela, profesor psihopedagogie specială
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia”, Ștefănești, județul Argeș**

Rezumat

Prezentul articol analizează rolul tehnologiilor emergente în modernizarea practicii didactice din învățământul special, cu accent pe instrumentele digitale cu impact demonstrat în educația elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES). Lucrarea examinează principalele categorii de tehnologii utilizate în context educațional special – comunicarea augmentativă și alternativă (CAA), aplicațiile educaționale adaptive, realitatea augmentată și dispozitivele asistive – și prezintă modalitățile concrete de integrare a acestora în activitatea didactică desfășurată la Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia” din Ștefănești. Sunt discutate atât oportunitățile oferite de tehnologie în personalizarea procesului educațional, cât și provocările etice, tehnice și pedagogice ale implementării. Concluziile subliniază că tehnologiile emergente, utilizate judicios și integrat într-o abordare pedagogică bine fundamentată, reprezintă instrumente valoroase de emancipare educațională pentru elevii cu CES.

Cuvinte-cheie: tehnologii emergente, învățământ special, cerințe educaționale speciale, comunicare augmentativă, aplicații adaptive, realitate augmentată, dispozitive asistive, digitalizare educațională

1. Introducere

Transformarea digitală a societății contemporane a redefinit profund modul în care comunicăm, învățăm și participăm la viața comunității. În domeniul educației, această transformare aduce cu sine nu doar noi instrumente și platforme, ci o schimbare de paradigmă privind rolul profesorului, relația cu elevul și înseși finalitățile procesului educațional. Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, această schimbare de paradigmă are o semnificație cu totul aparte: tehnologiile emergente pot reprezenta diferența dintre excludere și participare, dintre dependență și autonomie, dintre tăcere și comunicare.

Comisia Europeană (2021), prin Planul de Acțiune pentru Educația Digitală 2021-2027, recunoaște explicit că digitalizarea educației trebuie să fie inclusivă și echitabilă, asigurând beneficii egale pentru toți elevii, inclusiv pentru cei cu dizabilități sau cerințe speciale. Această viziune se aliniază principiilor Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (2006), care garantează dreptul la tehnologii asistive ca mijloc de asigurare a participării și autonomiei.

Activitatea didactică desfășurată la Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia” din Ștefănești, în lucrul direct cu elevi cu tulburări din spectrul autist, dizabilități intelectuale și alte cerințe educaționale speciale, oferă un teren concret de observare și evaluare a impactului tehnologiilor emergente asupra procesului educațional. Prezentul articol pornește de la această experiență practică și o corelează cu perspectivele oferite de literatura internațională de specialitate, cu scopul de a contribui la clarificarea rolului pe care tehnologia îl poate și trebuie să îl joace în educația specială contemporană.

2. Cadrul conceptual: tehnologii emergente și educație specială

Prin tehnologii emergente înțelegem acele inovații tehnologice aflate în proces de adoptare accelerată și cu potențial semnificativ de transformare a practicii educaționale. În contextul educației speciale, relevanța acestui concept este cu atât mai mare cu cât progresul tehnologic a generat în ultimii ani instrumente care până de curând țineau de domeniul science-fiction: aplicații care traduc intenția comunicațională în vorbire sintetizată, ochelari de realitate augmentată care suprapun informații vizuale contextuale peste lumea reală, algoritmi de inteligență artificială care adaptează în timp real conținuturile educaționale la profilul de învățare al fiecărui elev.

Kagohara et al. (2013) definesc tehnologia asistivă ca orice echipament, produs sau sistem utilizat pentru a crește, menține sau îmbunătăți capacitățile funcționale ale persoanelor cu dizabilități. Această definiție largă acoperă un spectru extins, de la instrumente simple – stilouri

adaptate, suporturi de carte – până la sisteme complexe de comunicare augmentativă sau platforme adaptive de e-learning.

Rose și Meyer (2002), prin cadrul conceptual al Designului Universal pentru Învățare (UDL), oferă fundamentul teoretic pentru integrarea tehnologiei în educație: orice mediu de învățare bine proiectat oferă multiple mijloace de reprezentare a informației, multiple mijloace de acțiune și exprimare și multiple mijloace de implicare și motivare. Tehnologiile emergente sunt, în această perspectivă, instrumentele prin care principiile UDL devin realitate practică în sala de clasă.

3. Categoriile de tehnologii emergente cu impact în educația specială

3.1. Comunicarea Augmentativă și Alternativă (CAA) – tehnologia care dă voce

Comunicarea augmentativă și alternativă reprezintă probabil domeniul în care tehnologia a produs cel mai profund impact în educația specială. Sistemele CAA moderne – de la aplicații precum Proloquo2Go, TouchChat sau Grid 3 până la dispozitive dedicate de generare a vorbirii (Speech Generating Devices, SGD) – oferă elevilor cu comunicare verbală limitată sau absentă un canal autentic de exprimare a intențiilor, nevoilor, emoțiilor și opiniilor.

Schlosser și Wendt (2008), într-o meta-analiză a studiilor privind eficiența intervențiilor CAA, demonstrează că utilizarea sistemelor augmentative nu inhibă dezvoltarea vorbirii naturale, ci dimpotrivă, o facilitează în proporție semnificativă. Această concluzie contrazice temerea frecvent exprimată de părinți și cadre didactice că introducerea CAA ar descuraja efortul verbal al copilului. Cercetări recente (Ganz et al., 2012) confirmă eficiența semnificativă a CAA mai ales în cazul elevilor cu tulburări din spectrul autist, la care rata de achiziție a comunicării funcționale crește considerabil când intervenția CAA este bine integrată în rutina zilnică.

În practica didactică de la Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia”, introducerea tabletelor cu aplicații CAA a transformat fundamental relația comunicatională cu elevii nonverbalii sau cu comunicare ecolalică. Elevi care anterior apelau exclusiv la plâns, agitație sau comportamente dezadaptative pentru a-și exprima nevoile au dobândit, prin utilizarea consecventă a CAA, capacitatea de a formula solicitări, de a exprima refuzuri și de a comenta asupra evenimentelor din mediul lor.

3.2. Aplicațiile educaționale adaptive – personalizarea la scară

Aplicațiile educaționale adaptive reprezintă o categorie în plină expansiune, alimentată de progresele din domeniul inteligenței artificiale și al analizei datelor educaționale. Spre deosebire de aplicațiile educaționale tradiționale, care oferă același conținut tuturor utilizatorilor, aplicațiile adaptive monitorizează în timp real performanța, ritmul și stilul de răspuns al fiecărui elev și ajustează dinamic conținuturile, dificultatea și modalitățile de prezentare.

Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, această adaptabilitate este deosebit de valoroasă. Un elev cu dificultăți de procesare a informației nu mai este nevoit să urmeze ritmul impus de un curriculum rigid, ci poate avansa în propriul ritm, primind suport suplimentar exact acolo unde are nevoie. Aplicații precum Khan Academy Kids, Lessonface sau platformele specializate pentru TSA – Autism Speaks Learning Tool, AutiSpark – integrează principii din ABA (Analiza Comportamentală Aplicată) și oferă o experiență de învățare motivantă, cu feedback imediat și întăriri pozitive.

Anderson (2016) subliniază că valoarea aplicațiilor adaptive nu rezidă în sofisticarea tehnică, ci în capacitatea lor de a oferi fiecărui elev experiența succesului – experiență care, repetată consecvent, construiește motivația intrinsecă și disponibilitatea pentru angajarea în sarcini mai complexe.

3.3. Realitatea augmentată și realitatea virtuală – experiențe de învățare imersive

Realitatea augmentată (RA) și realitatea virtuală (RV) deschid posibilitatea unor experiențe educaționale imposibil de recreat prin mijloace tradiționale. În contextul educației speciale, aceste tehnologii prezintă aplicații deosebit de relevante: simularea unor situații sociale pentru exersarea abilităților de interacțiune, vizualizarea tridimensională a conceptelor abstracte, crearea unor medii de învățare controlate și lipsite de presiunea socială a interacțiunii reale.

Cercetările privind utilizarea RV în educația elevilor cu TSA (Ke & Im, 2013) demonstrează că mediile virtuale reduc anxietatea socială și oferă un spațiu sigur pentru exersarea unor situații

generatoare de stres – conversații cu persoane necunoscute, navigarea în spații publice, gestionarea schimbărilor neașteptate. Progresul dobândit în mediul virtual se transferă semnificativ în situații reale, ceea ce conferă acestor tehnologii un potențial terapeutic și educațional considerabil.

Deși accesul la echipamentele de RV rămâne limitat în multe unități de învățământ special din România, aplicațiile de RA disponibile pe tablete și telefoane inteligente reprezintă o alternativă accesibilă și cu potențial pedagogic real. Utilizarea unor aplicații RA pentru vizualizarea literelor, a cifrelor sau a conceptelor din științe – transformând suprafața mesei de lucru într-un mediu de explorare tridimensional – adaugă o dimensiune motivantă activităților tradiționale și răspunde stilului vizual și spațial de procesare specific multor elevi cu TSA.

3.4. Dispozitivele asistive și internetul obiectelor – autonomia în viața de zi cu zi

Dincolo de aplicațiile direct legate de procesul de predare-învățare, tehnologiile emergente includ o gamă largă de dispozitive asistive care sprijină autonomia elevilor cu CES în activitățile cotidiene: sisteme de control al mediului prin voce sau privire, aplicații de navigare cu suport senzorial, ceasuri inteligente cu reminder-uri vizuale și tactile pentru gestionarea rutinelor, imprimante 3D pentru crearea de materiale didactice tactile personalizate. Toate acestea contribuie la realizarea unuia dintre obiectivele fundamentale ale educației speciale: pregătirea elevilor pentru o viață cât mai autonomă și integrată în comunitate.

4. Integrarea tehnologiei în practica didactică – principii și condiții de succes

Simpla prezență a tehnologiei în sala de clasă nu garantează îmbunătățirea procesului educațional. Impactul real al oricărei tehnologii depinde decisiv de modul în care aceasta este integrată în proiectarea didactică și de competența pedagogică a cadrului didactic care o utilizează. Cercetătorii în domeniu (Mishra & Koehler, 2006) propun cadrul TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) ca model al competenței necesare unui profesor eficient în era digitală: nu cunoașterea tehnologică singură, nici cea pedagogică sau de conținut, ci intersecția și integrarea celor trei.

În practica didactică din educația specială, integrarea eficientă a tehnologiei presupune respectarea câtorva principii fundamentale. Tehnologia trebuie să servească obiectivele educaționale, nu să le substituie: alegerea unui instrument digital trebuie motivată de capacitatea sa de a facilita atingerea unui obiectiv specific, nu de noutatea sau atractivitatea intrinsecă a instrumentului. Introducerea oricărei tehnologii noi necesită o perioadă de familiarizare graduală, mai ales pentru elevii cu TSA care prezintă rezistență la schimbare și preferință pentru rutine stabile. Consecvența utilizării este esențială: un instrument CAA introdus ocazional nu va produce efectele unui instrument integrat sistematic în toate activitățile zilnice. Nu în ultimul rând, tehnologia utilizată la școală trebuie să fie aceeași cu cea utilizată acasă, ceea ce implică formarea familiei și asigurarea continuității între mediile de viață ale elevului.

Redecker (2017), în cadrul DigCompEdu – cadrul european al competențelor digitale ale educatorilor – identifică șase domenii de competență digitală ale profesorilor, dintre care cel mai relevant pentru educația specială este domeniul 5: facilitarea competenței digitale a elevilor, care include nu doar utilizarea instrumentelor, ci și înțelegerea critică a rolului și limitelor tehnologiei. Un cadru didactic din educația specială cu adevărat competent digital este cel care știe când să introducă tehnologia și, la fel de important, când să o pună deoparte.

5. Provocări și limite ale utilizării tehnologiei în educația specială

Entuziasmul față de potențialul transformator al tehnologiilor emergente trebuie temperat de o analiză lucidă a provocărilor și limitelor reale ale implementării acestora în contextul educației speciale românești.

Accesul inegal la infrastructură și dispozitive rămâne o barieră structurală majoră. Deși dotarea unităților de învățământ special s-a îmbunătățit în ultimii ani, diferențele dintre centrele școlare din mediul urban și cele din mediul rural, dintre unitățile bine finanțate și cele cu resurse limitate, sunt semnificative și riscă să adâncească inegalitățile educaționale deja existente. Dependența de dispozitive electronice reprezintă o provocare specifică în lucrul cu elevii cu TSA: pentru unii dintre aceștia, tableta sau telefonul a dobândit valența unui obiect tranzitional cu potențial anxiolitic, ceea ce face ca restricționarea accesului să genereze crize comportamentale intense. Transformarea dispozitivului dintr-o sursă de evadare într-un

instrument de comunicare și învățare este un proces gradual, care necesită un protocol bine structurat și o colaborare strânsă cu familia.

Formarea continuă a cadrelor didactice în utilizarea pedagogică a tehnologiei rămâne insuficientă. Mulți profesori din educația specială au dobândit abilități de utilizare de bază a dispozitivelor, dar nu au beneficiat de formare specifică privind integrarea lor în proiectarea didactică individualizată. Această lacună reduce semnificativ impactul real al investițiilor în tehnologie. Nu în ultimul rând, trebuie amintite considerentele etice legate de confidențialitatea datelor, utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale în educație și riscul dependenței digitale, care impun o abordare atentă și reglementată a tehnologiei în contextul vulnerabilității specifice a elevilor cu CES.

6. Concluzii

Tehnologiile emergente reprezintă o oportunitate reală și valoroasă pentru modernizarea educației speciale și pentru creșterea calității vieții elevilor cu cerințe educaționale speciale. Sistemele CAA care oferă voce celor care nu pot vorbi, aplicațiile adaptive care personalizează experiența de învățare, mediile virtuale care creează spații sigure pentru exersarea abilităților sociale – toate acestea nu sunt simple gadget-uri educaționale, ci instrumente de emancipare cu potențial transformator real.

Experiența acumulată la Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia” din Ștefănești confirmă că impactul tehnologiei este maxim atunci când aceasta este integrată coerent într-o abordare pedagogică bine fundamentată, implementată consecvent în toate mediile de viață ale elevului și susținută de un parteneriat real între cadrul didactic, familia elevului și echipa multidisciplinară. Tehnologia singură nu face minuni; tehnologia în mâinile unui profesor competent și dedicat poate schimba destine.

Responsabilitatea cadrelor didactice din educația specială este aceea de a rămâne permanent conectate la evoluțiile din domeniu, de a selecta critic instrumentele cu impact dovedit și de a le integra inteligent în practica didactică zilnică. Formarea continuă, schimbul de bune practici și deschiderea spre inovare nu sunt opțiuni, ci condiții ale excelenței în educația specială contemporană.

Bibliografie

1. Anderson, T. (2016). *The Theory and Practice of Online Learning*. Athabasca University Press.
2. Comisia Europeană (2021). *Digital Education Action Plan 2021-2027*. Publications Office of the European Union.
3. Ganz, J.B. et al. (2012). A meta-analysis of single case research studies on aided augmentative and alternative communication systems with individuals with autism spectrum disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 42(1), 60–74.
4. Kagohara, D.M. et al. (2013). Using iPads in the instruction of youth with autism spectrum disorders. *Research in Developmental Disabilities*, 34(1), 54–67.
5. Ke, F., & Im, T. (2013). Virtual-reality-based social interaction training for children with high-functioning autism. *Journal of Educational Research*, 106(6), 441–461.
6. Mishra, P., & Koehler, M.J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054.
7. Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Publications Office of the European Union.
8. Rose, D.H., & Meyer, A. (2002). *Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning*. ASCD.
9. Schlosser, R.W., & Wendt, O. (2008). Effects of augmentative and alternative communication intervention on speech production in children with autism. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 51(5), 1–23.
10. Vršmaș, T. (2001). *Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale*. Aramis.

prof. Chirica Mihaela
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău

Unul dintre elementele definitorii ale societății contemporane este schimbarea. Educația caută soluții și rezolvări la aceste probleme prin acțiuni specifice de prevenire. Neatingerea scopului dorit determină situația de criză. Prin situația de criză se înțelege decalajul dintre rezultatele învățământului și așteptările societății. Iată, care sunt soluțiile specifice și generale găsite de Nicola Ion, în lucrarea *Pedagogie*.

Mai mulți specialiști din domeniul științelor educației, analizează toate aspectele care privesc îmbunătățirea metodelor de predare din învățământ. Astfel, se oferă cadrelor didactice o metodologie modernă, pentru formarea copiilor și pregătirea lor.

Experții în arta educației încercă să promoveze noi sisteme de reforme în învățământ, în ideea realizării unui învățământ modern. Educația permanentă urmărește formarea și perfecționarea personalității omului pe parcursul întregii vieți. Realizarea unei educații permanente impune colaborarea interdisciplinară a mai multor domenii: Astfel, procesul educațional face asociere între școală și totalitatea experienței de viață și a activităților umane, de maturizarea sentimentelor, de puterea imaginației și capacitățile intelectuale, de curiozitatea și sentimentul responsabilității pentru opinii și acțiuni în activitatea socială. În educația permanentă, cărțile nu mai constituie singurul instrument al educației. Teatrul, radioul, televizorul, cinematograful, calculatorul sunt din ce în ce mai utilizate.

Calculatorul este foarte util atât elevului cât și profesorului însă folosirea acestuia trebuie realizată astfel încât să îmbunătățească calitativ procesul instructiv-educativ, nu să-l îngreuneze, folosit pentru dezvoltarea competențelor de comunicare și de studiu individual, pentru informații, pentru tehnoredactarea unor referate, permite înțelegerea materiei într-un timp mai scurt și o abordare diferențiată a noțiunilor în funcție de nivelul fiecărui elev. Astfel, se reduce timpul necesar prelucrării datelor experimentale în favoarea unor activități de învățare, astfel dezvoltându-se creativitatea elevilor.

Folosirea calculatorului, fără un scop precis produce efecte negative. Acestea pot duce la plictiseală, monotonie, ineficiența învățării prin neparticiparea unor elevi la lecție, nerealizarea obiectivelor lecției, izolarea elevilor și chiar repulsie față de acest mijloc modern de predare-învățare. Folosirea în exces a calculatorului poate duce la pierderea abilităților practice sau la deteriorarea relațiilor umane. Introducerea softurilor educaționale în lecție trebuie să aibă în vedere “scopurile și obiectivele operaționale, de pregătirea a profesorului în utilizarea calculatorului, de stilul profesorului, de numărul de elevi, de interesul, cunoștințele și abilitățile acestora, de atmosfera din clasă și tipul programelor folosite, de timpul cât se integrează softul în lecție, de sincronizarea explicațiilor cu secvențele utilizate, de metodele de evaluare, de fișele de lucru elaborate.” Folosirea calculatorului are un scop precis ”achiziționarea unor cunoștințe și formarea unor deprinderi care să permită elevului să se adapteze cerințelor unei societăți aflată într-o permanentă evoluție.”

Este bine cunoscut faptul că o școală nu poate fi mai bună decât realitatea care a produs-o și pe care o servește; o școală mai bună, cu rezultate educative superioare, se poate organiza numai într-o societate care acționează lucid, prin contribuția membrilor ei, la propria sa perfecționare. „Educația”, spune B. Schwartz, „mai mult ca oricare alt domeniu, reclamă o reflecție pe termen lung”. O astfel de reflecție este însă sterilă dacă nu se realizează în condițiile unor preocupări mai largi privind dezvoltarea societății. Întrucât pentru un viitor mai îndepărtat nu se pot stabili toate dimensiunile,

cercetătorii din pedagogia prospectivă aspiră doar spre depistarea a ceea ce *s-ar putea întâmpla* și nu spre ceea ce se va întâmpla (Torsten Husen).

Una din cele mai realiste imagini ale educației în deceniile viitoare o întâlnim în scrierile teoreticianului suedez Torsten Husen, preocupat în mod deosebit de problemele de pedagogie prospectivă. După opinia sa, viitorul educației ar putea avea următoarele note caracteristice:

1. educația școlară nu poate asigura în totalitate pregătirea pentru întreaga viață, aici fiind vorba despre educația;
2. ea își va pune amprenta asupra majorității funcțiilor vitale;
3. va fi accesibilă unui număr din ce în ce mai mare de oameni (care vor putea studia acasă și la locul de muncă prin mijlocirea „centrelor multi-media” și a computerelor);
4. în aceste condiții, educația de tip școlar va pune accent sporit pe activitățile formative.

În ceea ce privește educația copilului în viitor nu se cer unele precizări vizând „dezvoltarea personalității”, ci a dezvoltării rațiunii. Realizările din domeniul științei și tehnicii determină dezvoltarea rațiunii, fără a se neglija însă cultivarea sensibilității.

În problema relațiilor dintre dezvoltare și informare, așa cum a rezultat din prezentarea diverselor teorii, se înclină masiv către un învățământ care, fără a neglija aspectul, creează condiții pentru dezvoltare. Semnalarea „decalajului uman”, ca distanță între complexitatea crescândă a problemelor lumii contemporane și dezvoltarea ce rămâne în urmă, a propriilor noastre capacități, constituie un motiv în plus pentru orientarea școlii spre o modalitate de învățare adecvată specificului acestor decenii.

Din punct de vedere educațional, este foarte important de subliniat cum calculatoarele „forțează utilizarea unor gânduri și raționamente formale de un tip special”. Astfel, gândirea utilizatorului este redusă la ceea ce poate fi interpretat de mașină. Educația trebuie să aibă cel mai înalt obiectiv „dezvoltarea înceată a capacității de gândire logică și obiectivă, astfel încât să devină liberă și creativă la vârsta adultă.”

Copilul care utilizează internetul nu are nici o restricție, mai rar întâlnindu-se părinții care utilizează așa-numitele porole care împiedică accesul la multitudinea de locații. De aceea, părinții ar trebui împreună cu școala și Biserica – factorii educaționali ai copilului, să-l determine să limiteze utilizarea televizorului, calculatorului, a jocurilor, a internetului.

Ideea unui învățământ dominat de metodele expozitiv-euristice (experimentare, problematizare, descoperire) a câștigat tot mai mult teren. E posibil în viitor să se generalizeze învățarea asistată de calculator, astfel putându-se valorifica la maximum avantajele pe care acesta le are.

Cartea – atât de plină de interes a lui J.J. Servan-Schreiber *Sfidarea mondială*, prevede că în societatea informatizată care va lua locul societății industriale, calculatoarele să pătrundă adânc în domeniul învățământului, permițând o accentuare a instrucției individualizate; o astfel de individualizare, la rândul ei, va favoriza dezvoltarea aptitudinilor fiecăruia, după cum societatea informatizată va asigura cea mai bună utilizare a acestor aptitudini.

Școala viitorului nu trebuie să fie una mai tehnică, ci una mai umană. Ar trebui să-i învețe pe copii la timpul potrivit să înțeleagă mașinile și să le stăpânească. Ar trebui să predea utilizarea tehnologiei acolo unde este folosită, să ridice ființa umană, plasând-o deci la locul potrivit ei și nu să o degradeze. Numai prin educație putem răsturna prezenta dominație a mașinilor asupra ființelor umane, care devin sclavii lor, în loc de stăpânii lor.

În contextul transformărilor socio-politice și economice contemporane, Ortodoxia trebuie să se pronunțe alături de celelalte confesiuni, privitor la modalitatea de reacție a omului în fața diverselor consecințe de ordin moral și spiritual ale acestor mutații contemporane. Există foarte multe activități de colaborare, de consultare și de formulare de reacții comune la problemele lumii contemporane în cadrul plan-ortodox. Ortodoxia nu pledează pentru dezinteresarea omului credincios față de problemele care-l înconjoară. Anumite dimensiuni ale acestor probleme fac, ele însele, parte dintr-un registru al chestiunilor care trebuie să stea în câmpul preocupărilor misionare ale Ortodoxiei contemporane. Provocarile lumii contemporane se convertesc de cele mai multe ori și în provocări la adresa fenomenului educațional. Spațiul

cultural și educațional românesc dezvoltă o serie de particularități în relație directă. Una dintre acestea o constituie și ceea ce sistemul de învățământ românesc a consacrat și înnobilit prin tradiția terminologiei și a practicii: învățământul preșcolar. Rodul conlucrării mai multor specialiști din domeniul științelor educației, se analizează în detaliu toate aspectele care privesc îmbunătățirea metodelor de predare din învățământ. Astfel, se oferă cadrelor didactice o metodologie modernă, necesară pentru a stabili continuitatea formării copiilor și pregătirea lor pentru învățământul din școală.

Familia, definită drept „comunitatea formată din părinți și copii”, sau „celula din care s-a născut și se bazează societatea omenească”, are ca scop „lărgirea hotarelor împărăției lui Dumnezeu.” Întrucât fiecare familie face parte din Biserica lui Hristos, care este arhetipul familiei, prezența lui Hristos face din familie o Biserică, adică acea „Biserică mică”, după cum o numește Sfântul Ioan Gură de Aur, spre deosebire de Biserica Mare, “prag al împărăției Lui Dumnezeu.” Cât privește copiii sunt considerați o binecuvântare a lui Dumnezeu față de familie (Luca 1,25). Aceștia dau sens vieții de familie. Cel de al „treilea element” al familiei îl constituie „copiii”

Dorința fiecărei familii trebuie să fie dobândirea mântuirii, “educând copiii în Legea Domnului Hristos, Legea iubirii.” Cum familia este „Biserica mică”, “părinții au dreptul și responsabilitatea educației religioase.” Cea dintâi responsabilitate și posibilitate a formării copiilor este a părinților, aceștia transmițându-le patrimoniul valorilor spirituale” ce a fost asimilat de familia însăși. Părinții sunt primii educatori ai copiilor.

Sfântul Ioan Hrisostom face trimitere la imitarea modelului vieții Sfintei Treimi, identificându-i pe cei doi sau trei adunați în numele Domnului cu “bărbatul, femeia și copilul”. Pentru Clement Alexandrinul, educația urmărește realizarea unei vieți de comuniune în familie și în societate. Evident, marele alexandrin se înscrie perfect în tradiția biblică a educației, înțeleasă ca purtare de tip dumnezeiesc a părinților față de copii și a creștinilor în marea comunitate umană. Recuperarea familiei de astăzi se poate realiza numai prin intensificarea activității de catehizare creștină și de consiliere spirituală a membrilor săi. Această activitate poate fi desfășurată de către preoții Bisericii și în școli, de profesori. Porunca Decalogului - "cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământul pe care Domnul Dumnezeu ți-l va da (Ieșire 20, 12)", se referă la faptul că părinții nu trebuie cinstiți doar pentru că sunt originea biologică a copiilor lor, ci și pentru că sunt formatorii spirituali ai copiilor. “Este un mod foarte propriu Scripturii de a vorbi despre educația - ca mystagogie și pedagogie - din aproape în aproape, nu prin propunerea unor teorii despre buna-purtare, ci prin întruparea unui model de viață, prin constituirea unei maniere teologice (după criterii divine) de a fi și prin participarea membrilor familiei la acest model.”

Copiii, dar și părinții primesc în egală măsură sfaturi apostolice, diferențiate, în funcție de vârsta fiecăruia (I Ioan 2, 12-14): copiii trebuie să învețe ascultarea de părinți pentru dobândirea celor făgăduite, iar părinții trebuie să-și privească fiii ca persoane ce trebuie educate, instruite, îndemnate la mântuire, și nu ca obiecte “în învățătura și certarea Domnului” (Efeseni 6, 1-4; 1 Corinteni 3, 20-21). Dacă în familia creștină există pacea și buna-înțelegere între soți și membrii familiei, cu siguranță și copiii lor vor fi virtuoși.

Biserica lui Hristos, este cea care contribuie la reinstituirea familiei în drepturile și funcțiile sale. Aceasta e "marea familie", Biserica care este “laboratorul experienței participării fiecăruia și a tuturor la viața desăvârșită, în ambianța dumnezeiască.” Principiile generale de care părinții trebuie să țină seamă în vederea educării religioase a copiilor sunt menționate de Pr. Prof. Dr. Răducă Vasile în articolul cu titlul: “Familia – factor de educație religioasă-morală”

• Primul factor se referă la faptul că părinții trebuie să acorde o mare *importanță valorilor religioase* pe care trebuie să le transmită. Părinții în general, când se gândesc la evoluția propriilor copii, se raportează doar la partea materială. Când ne referim la „părintele creștin” ne referim la metodele de pregătire a copilului pentru viața și valorile creștine.

• Părinții trebuie să adopte un *mod de viață adecvat idealului educației*. Propice educației religioase este viața de familie cumpătată și echilibrul sufletesc prin trăire și atitudine, indiferent de bucuriile sau încercările prin care părinții experiază viața înduhovnicită.

• Copiilor trebuie *să li se indice calea mântuirii*, dar nu singuri, ci cu părinții care trebuie să meargă împreună cu aceștia, având în vedere faptul că, pruncul este predispus să imite ceea ce vede la proprii părinți. Nu pregătim copilul pentru conștientizarea idealului ei, ci pentru atingerea acestuia.

• Copiii trebuie să fie educați și determinați *să respecte și să asculte de „preceptele religioase”* care să conducă la libertate și autodăruire. Noțiunea de libertate nu trebuie tradusă prin replica „fac ce vreau”, ci aici se referă la „ceea ce trebuie pentru a nu cădea din comuniunea cu Dumnezeu și cu semenii”

• Copilul trebuie *introdus în viața de rugăciune și în cultul Bisericii*. Astfel, educația religioasă nu poate exclude din cadrul ei, Biserica care nu este doar un lăcaș de cult, ci și cea în care lucrează harul lui Dumnezeu în ea, prin sfintele slujbe. Subiectul de educat trebuie să conștientizeze importanța și efectele slujbelor.

Idealul educației religioase nu poate fi decât un ideal integralist, el constă “în a cultiva toate forțele de care se dispune omul ca ființă psihofizică, precum și valorile ideale menite să inspire pe cele dintâi și să le dea direcții, cu alte cuvinte, educația va tinde continuu la realizarea valorilor ideale și la idealizarea forțelor reale, deci la idealismul activ. Educația creștină urmărește realizarea comunicării omului cu Dumnezeu, ceea ce presupune din partea omului o permanentă purificare de patimi și o creștere în virtute.

Foarte important este modul cum părinții îi pot educa pe copii din punct de vedere religios. O modalitate prin care aceștia ating acest aspect este cea didactică. Cea mai importantă este propriul exemplu pe care-l dau părinții copiilor despre viața lor religioasă, fără ca să-și propună acest lucru.

Înțelepciunea este o condiție pentru cei ce vor să devină buni părinți, capabili de educarea copiilor lor. Această lucruri este amintit de Sfântul Ioan Gură de Aur prin sintagma “comuniune de viață”. Cel mai important aspect, e faptul că femeia este cea care are datoria sacră de a educa copiii, “care sunt cea mai mare avere a familiei.” Același lucru îl afirmă și Sfântul Ioan Hrisostom, probabil fiind motivat de faptul că el a fost crescut și educat de mama sa.

Educația nu constă, în luarea unor măsuri coercitive, ci într-o “inițiere spre asceza minții, care învață să urmărească neîncetat înțelepciunea.” Sunt părinți care plasează sarcina educației religioase altora sau mai târziu pentru când copiii vor putea opta pentru o religie sau confesiune creștină. “Aceasta se face în numele libertății copilului, considerând toate confesiunile și formele de manifestare religioasă drept căi egale în drumul omului spre Dumnezeu.” Creșterea și educarea copiilor este o continuare a procesului de naștere. Părinții transmit în continuare viața copiilor și după naștere, prin educarea și formarea copilului. Pe întregul proces de creștere și educare a copilului, părinții transmit, informează și formează (dau formă) copilului, imprimându-i un mod de gândire și comportament. “Acest transfer (mai mult sau mai puțin conștient, mai mult sau mai puțin metodic) de viață, de gândire și de comportament de la părinți la copil constituie forța care asigură (sau nu) copilului nașterea pentru lumea în care va trăi, forța educației, prin urmare, și a educației religioase.” Părinții, pentru a da o educație aleasă, creștină copiilor lor, trebuie să știe că ei, prin această calitate sunt cunoscuți de copii, chiar dacă acest fapt nu se face la modul direct și deschis. Subiectul educat, copilul nu învață doar atunci când comunică cu acesta, când îi dai un sfat sau găsești argumente pentru diferite situații de criză sau când îi poruncești. El este zidit și format în diferite situații și împrejurări, dar mai ales prin propriul comportament al părinților („modul în care vorbește cu alții, modul în care se bucură sau se întristează, din modul în care se comportă cu prietenii sau cu dușmanii, din modul în care se îmbracă, din modul în care se distrează, din întregul său mod de a fi.”)

Foarte importantă este familia pentru societate, deoarece deteriorarea relațiilor sociale este, din perspectivă creștină, o consecință imediată a dizolvării familiei, proces care se petrece atunci când familia nu mai este întreagă, de aceeași credință și mai ales fără de iubire și înțelegere (Matei 24, 7 și 12; Marcu 13, 8 și 12). Societatea umană este „familia cea mare” care nu poate fi o societate a comuniunii atât timp cât familia, unitatea minimală e destrămată. Despre acest lucru ne incredintează Mântuitorul, îndemnându-ne să ne rugăm aceluiași Dumnezeu ca Tatăl al tuturor, pentru că “toți suntem frați, fii ai aceluiași Părinte și membri ai aceleiași familii (Matei 6, 9).” Cercetările psihosociologice au evidențiat câteva direcții în care familia contribuie la formarea în sens religios a descendenților.

Rolul personalului de cult este important în îndrumarea atât a părinților, cât și a copiilor. “Un computer i-ar putea preda unui copil întreg catehismul – scria Meredith B. Mc Guire – dar aceste cunoștințe, în sine, ar avea probabil o semnificație foarte mică în viața și comportamentul colectiv al copilului”. Familia are o importanță majoră, hotărâtoare în societatea modernă secularizată și, din ce în ce mai mult, văzând că raționalismul educațional a eșuat sau, mai trist, are efecte nocive asupra societății (delicvența juvenilă este într-o continuă creștere), părinții își îndreaptă din ce în ce mai mult atenția asupra posibilității realizării educației și cu sprijinul principiilor catehetice ale Bisericii Creștine.

Individul zilelor noastre este dominat de “evoluțiile brutale ale societăților contemporane.” Familia și toate structurile sociale sunt afectate de secularizarea lumii contemporane. Rolul bisericii este diminuat în viața cotidiană. Acest lucru are loc ca urmare a răcirii relațiilor dintre indivizi, nerespectarea principiilor morale, sporirea infracționalității etc., *efecte colaterale secularizării*.

BIBLIOGRAFIE

- Botkin W. James, Mahdi Elmandjra, Malița Mircea, *Orizontul fără limite al învățării. Lichidarea decalajului uman*, Editura Politică, București, 1981, p. 30-31.
- Constantin Cucoș, *Educația religioasă- conținut și forme de realizare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996, p.111.
- Costache, Pr.asist.dr.Doru, *Rolul familiei și educația copiilor*, în „Ortodoxia”, anul LIII (2002), p.128.
- Dumitru Radu, *Idealul educației creștine*, Editura I.M.B.O.R., București, 1990. P.32.
- Husen Torsten, *Tendențe actuale și perspectiva de viitor a educației, Educația în anul 2000-The School incuestion*, Oxford University Press, 1979, p.57.
- Jean Paul WILLAIME, *La secularization contemporane du croire*, în Leila BABES (ed.), *Les nouvelles manieres de croire: judaisme, christianisme, islam, nouvelles religiosites*, Paris, Les Editions de l'Atelier, 1996, p. 53.
- Lauda lui Maxim și despre ce fel de soție să ne luăm*, 3, Meredith B. Mc Guire: *The social context*, Third Edition, Wodsworth, Publishing Company, Belmont, California, 1992.
- Laurentiu D. Tanase, Secretar de Stat pentru Culte, Ministerul Culturii și Cultelor, București, 25.09.2001. (Congresul internațional “Familia și viața la începutul unui nou mileniu creștin”, București – Palatul Patriarhiei, 25-27 sept. 2001)
- Mitropolitul Ardealului Dr.Mladin Nicolae, , *Studii de Teologie Morală*, Editura Arhiepiscopiei, Sibiu, 1969, p. 374.
- Nicola, I., *Pedagogie*, E.D.P., București, 1992, p.67, 91, 92
- Oliver Clement, *Ortodoxie, cultură, istorie*, în rev. „Studii teologice”, seria a II-a, anul XLVI, nr. 4 – 6 iulie decembrie, 1994, p. 93.op. cit., p. 122.
- Schwartz, *Educația mâine*, traducere de Leonard Gavrilu, Editura Didactică și pedagogică, București, 1976, p. 28.

Sfântul Ioan Gură de Aur, *Homelies sur l'epître aux Ephesiens. Homelie XXI*, 1, in *Oeuvres Completes de Saint Jean Chrysostome*, trad.par l'Abbe J. Bareille, tom. XVIII, Paris, 1872, p. 401.
Stanciu, Gh. Ion, *Școala și doctrinele pedagogice în sec. XX*, Editura Institutul European, Iași, 2006, P.164.

OPTIMIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIEI INCLUZIVE PRIN FORMAREA CONTINUĂ A CADRELOR DIDACTICE

Prof. Chirilă Alexandra Theodora
Colegiul Economic *Dimitrie Cantemir* Suceava

Cunoștințele de specialitate din domeniul incluziunii educaționale nu sunt abordate suficient în cadrul programelor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice, prin urmare formarea competențelor necesare abordării educației prin această paradigmă este extrem de dificilă. Provocările actuale pentru educație sunt rezultatul expectanțelor stabilite prin strategiile și politicile educaționale în Europa care pun accent pe necesitatea ca elevii să devină autonomi și responsabili de propria învățare. Pentru cadrele didactice, cărora formarea inițială nu le oferă competențe suficiente pentru activitate în instituția de învățământ, singura soluție la această problemă este formarea continuă.

Conținutul programelor de formare continuă pentru profesori ar putea include:

- Informare asupra specificului educației incluzive.
- Dezvoltarea atitudinilor de acceptare a diversității.
- Metode de promovare ale incluziunii copiilor cu dizabilități.
- Metode și tehnici de predare/învățare în funcție de tipul de deficiențe.
- Dezvoltarea competențelor de lucru la grupă/ clasă în condițiile educației incluzive.
- Adaptarea curriculumului în condițiile educației incluzive și planul Educațional individualizat.
- Metode de evaluare în condițiile educației incluzive etc.

Astfel, în urma traininguri-lor persoanele incluse vor achiziționa o serie de :

- competențe metodologice (însușirea și aplicarea teoriilor și conceptelor moderne privind formarea capacităților de cunoaștere; cunoașterea premiselor conceptualizării, adică toți copiii pot învăța, dar nu în același fel și ritm; realizarea unui curriculum în funcție de nevoile copiilor; utilizarea unor metode moderne de lucru cu copii; adoptarea de strategii didactice care să permită utilizarea eficientă a mijloacelor și auxiliarelor didactice; utilizarea optimă a factorilor spațio – temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv – educativ; competențe de comunicare adaptate dizabilității, competențe de relaționare cu cadrele didactice de specialitate - logopezi, cadrul didactic de sprijin, psihologi, cu părinții, cu alte persoane care au legătură cu instituția școlară- reprezentanții autorităților locale);
- competențe psiho-sociale: capacitatea de a înțelege mecanismele de formare a trăsăturilor psiho-morale, capacitatea de relaționare și consolidare a parteneriatelor, capacitatea de a iniția și organiza activități școlare și extrașcolare în vederea favorizării socializării și integrării sociale, capacitatea de a valorifica particularitățile individuale și de grup în scopul unei comunicări mai eficiente, manifestarea atitudinilor pozitive, a respectului de sine și acceptarea recunoașterii valorii celuilalt, însușirea unor tehnici de autocontrol, dar și a unor acțiuni conforme normelor democratice);
- competențe de evaluare: utilizarea unor tehnici noi de evaluare, în strânsă legătură cu învățarea diferențiată, elaborarea instrumentelor de evaluare în funcție de noutățile de conținut și obiectivele din curriculum, prin respectarea concordanței cu particularitățile individuale și de grup, cunoașterea extinsă și de profunzime a criteriilor și standardelor de evaluare potrivite sarcinilor de evaluare alese;

- competențe de management al carierei (dezvoltarea capacității de autoformare, manifestarea deschiderii față de tendințele novatoare necesare dezvoltării profesionale prin informarea continuă asupra oportunităților de formare continuă și identificarea aspectelor din propria activitate care necesită înnoirea, stabilirea propriului bilanț de competențe și a propriului program de formare, prin manifestarea unei conduite autoreflexive asupra activităților didactice proprii și asimilarea cunoștințelor de tip organizațional, adoptarea de conduite eficiente pentru depășirea „situațiilor de criză”, prin valorizarea calităților umane și asumarea principiilor deontologice, profesionale, utilizarea metodelor și tehnicilor de control psihocomportamental).

Cadrele didactice consideră că sunt familiarizate cu anumite concepte legate de incluziunea educațională, rezultatele au relevat faptul că unii termeni sunt cunoscuți, însă nu întotdeauna îi pot defini. În ceea ce privește identificarea dificultăților pe care le întâmpină cadrele didactice în aplicarea principiilor educației incluzive, rezultatele au evidențiat dificultăți care țin de organizarea sistemului de învățământ (metodologii, resurse materiale și financiare), de insuficiențele cunoștințe referitoare la anumite dificultăți fizice, intelectuale sau comportamentale ale copiilor, de colaborarea cu instituțiile publice locale, de politica educațională abordată în această perioadă la nivel național (legislația defectuoasă în acest domeniu și lipsa personalului specializat – logopezi, psihologi, kinetoterapeuți etc.). Soluțiile identificate de cadrele didactice fac referire la planificarea și organizarea mai eficientă a activității, consolidarea colaborării cu personal calificat și competent în domeniul psihopedagogiei speciale, creșterea resurselor financiare și materiale, o mai bună comunicare cu părinții și cu comunitatea locală, reformă eficientă la nivelul documentelor de politică educațională și formarea cadrelor didactice în spiritul educației incluzive. Rezultatele au scos în evidență faptul că un mare procentaj de cadre didactice sunt de acord într-o mare măsură cu integrarea copiilor cu deficiențe fizice, cu tulburări emoționale sau de comportament, cu dificultăți de învățare, nefiind de acord cu integrarea copiilor cu sindrom Down sau autism.

De aceea, este absolut necesară formarea și dezvoltarea unei atitudini pozitive a cadrelor didactice față de incluziunea educațională. Ca urmare a transpunerii acestor obiective în practică, se va elabora un program practic de formare a competențelor în educația incluzivă și în lucrul eficient în echipă pentru trainingul formativ. Una dintre cele mai mari provocări ale sistemului educațional actual este reprezentată de educația incluzivă, paradigmă ce presupune nu numai integrarea copiilor cu dificultăți de învățare, ci și adaptarea procesului instructiv-educativ la nevoile și cerințele tuturor copiilor, indiferent de nivelul de dezvoltare fizică sau psihologică pe care îl au sau de mediul social din care provin. Însă, această nouă provocare presupune schimbări la nivel organizațional și metodologic, exprimate atât la nivel de macrosistem educațional (nivelul general al sistemului de învățământ) cât și la nivel de microsistem (nivelul unei unități de învățământ). Educația incluzivă „pleacă de la premisa că diferențele dintre oameni sunt normale, că învățământul trebuie să se adapteze la aceste diferențe și la cerințele specifice de educație care derivă din ele, mai degrabă decât să obligăm copilul să se adapteze unor aserțiuni prefabricate privind scopul și natura învățământului”.

Identificarea celor mai relevante nevoi de formare continuă și dezvoltare profesională are la bază analiza eficienței procesului instructiv-educativ. Dintre abilitățile necesare pentru formarea continuă a cadrelor didactice menționăm: crearea și menținerea unor medii de învățare favorabile; integrarea TIC în predare și învățare ; învățarea din propria experiență; inovarea și apelul la dovezi

pentru a informa cu privire la munca depusă; sprijinirea învățării autonome etc. Nevoia de formare a cadrelor didactice și a managerilor din învățământ trebuie armonizată cu dezideratele politicilor educaționale la nivel european și național în strânsă legătură cu politicile de reformă ale învățământului. În învățământul incluziv, având în vedere particularitățile psihoindividuale ale copiilor cu CES, se impune formarea continuă a persoanelor care lucrează în mod direct cu aceștia, deoarece meseria pe care o practică zi de zi reprezintă o provocare. Participarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar la programele de formare continuă actualizează, dezvoltă, dar și completează profilul de competențe stabilit prin formarea inițială. În acest mod, formarea continuă contribuie la un spor de profesionalizare pentru cariera didactică, în vederea definitivării profilului profesional al profesiei didactice.

Nevoile de formare sunt de fapt nevoi de învățare ale membrilor unei organizații care pot fi satisfăcute prin activități de formare și de dezvoltare profesională. Toți profesorii trebuie să posede competențe în educarea copiilor cu cerințe speciale, iar cei care lucrează direct cu această categorie trebuie să posede competențe specifice cu privire la particularitățile fiecărui tip de cerință în parte. În baza analizei rezultatelor obținute vom argumenta direcțiile de acțiune în vederea realizării unor programe de formare continuă care va determina îmbunătățirea calității educației copiilor cu CES. Obiectivele analizei competențelor cadrelor didactice pentru educația incluzivă:

1. studierea percepțiilor și atitudinilor cadrelor didactice din instituțiile preșcolare și clasele primare față de problematica educației incluzive;
2. identificarea gradului de cunoștințe cu privire la specificul educației incluzive și la metodele și tehnicile specifice acesteia;
3. identificarea nevoilor și a obstacolelor percepute/existente în calea implementării educației incluzive.

Chestionarul propus respondenților este prezentat mai jos:

1. Care este numărul de copii în grupele/clasele DVS. Și numărul de copii cu CES?
2. Dotarea grupei/clasei corespunde necesităților copiilor cu CES?
3. În ce măsură credeți că cunoașteți conceptele legate cu incluziunea educațională?
4. Cu ce dificultăți vă confrunțați în aplicarea principiilor educației incluzive și ce soluții ați putea propune?
5. Care categorii de copii credeți că pot fi integrați în învățământul de masă?

Referitor la existența numărului de copii cu dizabilități, mai mult de jumătate din cadrele didactice investigate (51,56%) apreciază numărul de copii la grupă/clasă ca fiind necorespunzător, număr considerat ca fiind mult prea mare pentru realizarea unui act educațional de bună calitate. În ceea ce privește dotarea corespunzătoare a grupei/clasei/școlii pentru a oferi servicii educaționale de calitate, mai mult de jumătate din cadrele didactice respondente este necorespunzătoare sau parțial corespunzătoare, ceea ce relevă existența unor probleme serioase în această direcție.

Referințe bibliografice:

1. GHERGUȚ, A., Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom, Iași, 2001, 200 p. ISBN: 973-683-819-6
2. UNGUREANU, D., Educația integrată și școala incluzivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000, p. 273. ISBN: 978-606-532-012-3
3. VRĂȘMAȘ, T. (coord.), Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Aspirații și realități, București, Editura Vanemonde, 2010. ISBN: 978-973-1733-18-0

IMPORTANȚA DIGITALIZĂRII PREDĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar Chirilă Georgeta Mirela, Șc. Gimn. Nr.1 Abram, Bihor

Societatea contemporană este caracterizată de un ritm accelerat al dezvoltării tehnologice, iar digitalizarea a devenit un element central al vieții cotidiene. În acest context, educația trebuie să se adapteze pentru a răspunde nevoilor unei generații crescute într-un mediu digital. Învățământul primar, ca etapă fundamentală în formarea competențelor de bază, are un rol esențial în integrarea tehnologiei în procesul de predare-învățare. La nivel european, inițiative precum Digital Education Action Plan, elaborat de Comisia Europeană, promovează utilizarea eficientă a tehnologiilor digitale în educație și dezvoltarea competențelor digitale încă din primii ani de școlaritate. În România, procesul de digitalizare a fost accelerat în ultimii ani, în special în contextul pandemiei, când utilizarea platformelor online a devenit o necesitate. Digitalizarea predării nu înseamnă doar utilizarea dispozitivelor electronice în sala de clasă, ci presupune o transformare profundă a strategiilor didactice, a modului de organizare a învățării și a relației dintre profesor și elev.

CONCEPTUL DE DIGITALIZARE A PREDĂRII

Digitalizarea predării reprezintă integrarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în procesul educațional, cu scopul de a îmbunătăți calitatea și eficiența actului didactic. Aceasta implică utilizarea:

- platformelor educaționale;
- manualelor digitale;
- aplicațiilor interactive;
- resurselor multimedia;
- instrumentelor de evaluare online.

Conform cadrului european DigComp, competențele digitale sunt esențiale pentru participarea activă în societate. În învățământul primar, acestea trebuie dezvoltate progresiv, adaptat vârstei elevilor. Digitalizarea predării nu înlocuiește metodele tradiționale, ci le completează. Tabla clasică poate coexista cu tabla interactivă, iar manualul tipărit poate fi sprijinit de resurse digitale dinamice.

BENEFICIILE DIGITALIZĂRII PREDĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Creșterea motivației și a interesului pentru învățare

Elevii din ciclul primar sunt atrași de elementele vizuale și interactive. Utilizarea animațiilor, a videoclipurilor educaționale și a jocurilor didactice contribuie la creșterea interesului pentru activitățile școlare. Lecțiile devin mai dinamice și mai accesibile. Tehnologia permite transformarea conținuturilor abstracte în experiențe concrete. De exemplu, noțiunile matematice sau fenomenele naturale pot fi ilustrate prin simulări interactive, facilitând înțelegerea.

Învățarea personalizată

Un avantaj major al digitalizării este posibilitatea adaptării conținuturilor la nivelul fiecărui elev. Platformele educaționale pot oferi exerciții diferențiate, feedback instant și posibilitatea reluării explicațiilor. Elevii cu dificultăți de învățare pot beneficia de suport suplimentar, iar cei cu ritm rapid pot primi sarcini suplimentare, evitând astfel uniformizarea procesului didactic.

Dezvoltarea competențelor digitale

Învățământul primar reprezintă momentul ideal pentru formarea unor deprinderi sănătoase de utilizare a tehnologiei. Copiii învață:

- să caute informații relevante;
- să utilizeze aplicații educaționale;

- să comunice responsabil în mediul digital;
- să respecte reguli de siguranță online.

Astfel, digitalizarea predării contribuie la formarea unei generații competente și responsabile.

Îmbunătățirea evaluării

Instrumentele digitale permit evaluarea rapidă și obiectivă a progresului elevilor. Testele online oferă feedback imediat, iar profesorul poate analiza rezultatele în timp real. Evaluarea devine un proces continuu, nu doar un moment punctual, iar datele colectate pot fi utilizate pentru ajustarea strategiilor didactice.

ROLUL CADRULUI DIDACTIC ÎN PROCESUL DE DIGITALIZARE

Profesorul rămâne figura centrală a procesului educațional. Tehnologia este un instrument, nu un substitut al actului pedagogic.

Cadrele didactice trebuie să dezvolte:

- competențe tehnice de utilizare a platformelor;
- abilități de proiectare a lecțiilor digitale;
- capacitatea de integrare a resurselor multimedia;
- competențe de gestionare a clasei în mediul digital.

În România, strategii precum SMART.Edu, promovate de Ministerul Educației, susțin formarea profesorilor pentru utilizarea eficientă a tehnologiei. Profesorul devine facilitator al învățării, ghidând elevii în explorarea informațiilor și în dezvoltarea gândirii critice.

PROVOCĂRILE DIGITALIZĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Accesul inegal la tehnologie

Există diferențe semnificative între mediul urban și rural în ceea ce privește infrastructura digitală. Lipsa echipamentelor sau a conexiunii la internet poate limita accesul elevilor la resursele digitale. Programele finanțate prin Planul Național de Redresare și Reziliență au ca obiectiv reducerea acestor decalaje, prin dotarea școlilor cu echipamente moderne.

Riscurile utilizării excesive

Expunerea prelungită la ecrane poate afecta sănătatea fizică și emoțională a copiilor. Este necesară stabilirea unui echilibru între activitățile digitale și cele tradiționale.

Siguranța în mediul online

Copiii trebuie educați cu privire la protecția datelor personale, comportamentul adecvat online și prevenirea fenomenelor precum cyberbullying-ul. Educația digitală trebuie să includă componente de etică și responsabilitate.

Perspective de dezvoltare

Viitorul educației primare va fi marcat de integrarea tot mai profundă a tehnologiilor emergente:

- inteligența artificială pentru personalizarea învățării;
- realitatea augmentată pentru explorarea interactivă a conținuturilor;
- platforme colaborative pentru învățarea în echipă.

Digitalizarea predării trebuie să fie susținută de politici educaționale coerente și de investiții constante în infrastructură și formare profesională.

Importanța digitalizării predării în învățământul primar este incontestabilă în contextul societății actuale. Integrarea tehnologiei contribuie la creșterea motivației elevilor, la personalizarea procesului de învățare și la dezvoltarea competențelor digitale esențiale. Totuși, succesul acestui proces depinde de pregătirea cadrelor didactice, de asigurarea accesului echitabil la resurse și de utilizarea responsabilă a tehnologiei. Digitalizarea nu trebuie privită ca un scop în sine, ci ca un mijloc de a îmbunătăți calitatea educației și de a forma elevi autonomi, creativi și pregătiți pentru provocările viitorului.

Învățământul primar digitalizat reprezintă fundamentul unei societăți moderne, în care educația este adaptată realităților contemporane și orientată spre dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil.

Bibliografie

1. Comisia Europeană (2021). **Digital Education Action Plan (2021–2027)**. Bruxelles: Comisia Europeană.
2. Comisia Europeană (2017, actualizat 2022). **DigComp – Cadrul european al competențelor digitale pentru cetățeni**. Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.
3. Parlamentul României (2011, cu modificările ulterioare). **Legea educației naționale nr. 1/2011**. București.
4. Ministerul Educației (2022). **Strategia privind digitalizarea educației din România 2021–2027 (SMART.Edu)**. București.
5. Guvernul României (2021). **Planul Național de Redresare și Reziliență**. Componenta C15 – Educație.
6. UNESCO (2019). *ICT Competency Framework for Teachers*. Paris: UNESCO Publishing.
7. OECD (2020). *Education in the Digital Age: Healthy and Happy Children*. Paris: OECD Publishing.
8. UNICEF (2021). *Reimagining Education: Digital Learning for Every Child*. New York: UNICEF.
9. World Bank (2020). *Remote Learning and COVID-19: The Use of Educational Technologies*. Washington, D.C.
10. Consiliul Uniunii Europene (2018). **Recomandarea privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții**. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în studiul Limbii și Literaturii Române

Prof. Cichi Ani Felicia,
Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Iași

1. Introducere: Recontextualizarea actului lecturii

În peisajul educațional actual, disciplina Limba și literatura română se află la intersecția dintre tradiția hermeneutică și imperativul digitalizării. Elevul de liceu, definit ca „nativ digital”, nu mai receptează textul ca pe un obiect static, ci ca pe un nod într-o rețea de semnificații multimedia. Problema centrală nu este *dacă* integrăm tehnologia, ci *cum* o facem pentru a evita transformarea orei de română într-un simplu exercițiu de divertisment tehnologic, păstrând rigoarea analizei literare.

2. Pilonii Tehnologici: de la consum la co-creare

Integrarea avansată presupune trecerea de la instrumente pasive (PowerPoint) la instrumente interactive și generative.

A. Inteligența artificială (IA) ca partener de dialog critic

Utilizarea modelelor de limbaj (LLM) poate fi revoluționară dacă este ghidată corect. În loc să cerem elevului un eseu despre „Enigma Otiliei” (pe care IA îl poate genera în secunde), sarcina didactică se poate muta pe **verificarea și amendarea output-ului generat de IA**.

- **Aplicație:** Elevii solicită unui chatbot să argumenteze că Felix Sima este un personaj învins. Ulterior, aceștia trebuie să identifice erorile de interpretare ale IA folosind citate concrete din textul sursă. Aceasta dezvoltă **gândirea critică** și **atenția la detaliu**.

B. Realitatea augmentată (AR) și geocritică digitală

Tehnologia permite „extragerea” textului din pagină și plasarea lui în spațiul fizic.

- **Aplicație:** Folosirea unor hărți interactive (Google Earth sau StoryMaps) pentru a reconstitui itinerariul personajelor din *Baltagul*. Elevii pot atașa „puncte de interes” cu pasaje descriptive, imagini de epocă și analize de stil, transformând lectura într-o experiență imersivă de explorare geografică și culturală.

3. Metodologia didactică: gamificarea și scenariul transmedia

Educația modernă împrumută mecanici din jocurile video pentru a stimula motivația intrinsecă.

Strategie	Instrument Sugerat	Obiectiv Educațional
Digital Storytelling	Adobe Express / Canva	Transpunerea mesajului liric în format vizual și auditiv (video-poezie).
Escape Room Virtual	Genially / Google Forms	Verificarea cunoștințelor de istorie literară prin rezolvarea de enigme textuale.
Micro-blogging Literar	X (Twitter) / Threads	Exersarea capacității de sinteză (rezumarea unui curent literar în 280 de caractere).

4. Impactul asupra competențelor de comunicare

Integrarea tehnologiilor emergente nu vizează doar literatura, ci și **limba ca sistem**. Instrumentele de analiză a corpusului de texte (cum ar fi *Voyant Tools*) permit elevilor să vadă frecvența cuvintelor, lungimea frazelor și evoluția vocabularului într-o operă, oferind o bază statistică pentru observațiile stilistice.

Exemplu: Analizând frecvența termenilor cromatici în poezia lui Bacovia prin instrumente de procesare digitală, elevul trece de la intuiție la demonstrație științifică.

5. Limite și etica digitală

O abordare responsabilă trebuie să abordeze:

1. **Infrastructura:** Diferențele de acces la tehnologie între mediul urban și rural.
2. **Etica:** Importanța citării surselor și a distincției dintre creația proprie și cea asistată de algoritm.
3. **Echilibrul:** Tehnologia trebuie să rămână un „servitor” al textului, nu să îl eclipseze. Lectura profundă, liniștită, rămâne pilonul central.

6. Concluzii

Integrarea tehnologiilor emergente în liceu transformă profesorul de română dintr-o sursă unică de informație într-un **designer de experiențe de învățare**. Rezultatul este un elev care nu doar „știe” literatură, ci este capabil să navigheze critic și creativ într-o lume saturată de informație digitală.

Scenariu Didactic: „Modernismul sub lupă: Dialog între Canon și Algoritm”

Disciplina: Limba și literatura română

Clasa: a XI-a / a XII-a

Subiectul: Estetica modernismului (studiu de caz pe un text la alegere: *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii* de Lucian Blaga sau *Testament* de Tudor Arghezi)

Timp: 50 minute

1. Obiective operaționale

- **O1:** Să identifice cel puțin trei trăsături ale modernismului în textul suport.
- **O2:** Să utilizeze un instrument de IA (ex: ChatGPT, Gemini) pentru a genera o interpretare a textului.
- **O3:** Să analizeze critic „halucinațiile” sau limitele interpretării oferite de IA prin raportare la textul sursă.
- **O4:** Să creeze un produs digital (vizual sau textual) care să sintetizeze viziunea modernistă.

2. Resurse tehnologice

- Laptopuri/Tablete/Telefoane mobile cu acces la internet.
- Platformă IA (ChatGPT/Gemini).
- **Padlet** (pentru colectarea ideilor în timp real).
- **Canva Magic Media** (pentru generarea de imagini pe baza metaforelor).

3. Desfășurarea activității (etapele lecției)

I. Evocarea (5 min) – „Prompt-ul Misterios”

Profesorul afișează pe ecran o imagine abstractă generată de IA folosind versul: „*Lumina altora / sugrumă vraja necuprinsului de neptuns*”.

- **Sarcina:** Elevii trebuie să ghicească autorul și poezia, argumentând pe baza elementelor vizuale (lumina, misterul).
- **Instrument:**

II. Realizarea Sensului (25 min) – „Duelul Interpretărilor”

Elevii sunt împărțiți în grupe și primesc sarcini de lucru pe dispozitivele digitale.

- **Pasul 1 (Interogarea IA):** Fiecare grupă introduce în IA un prompt specific:

"Ești un critic literar de prestigiu. Explică metafora 'corolei de minuni a lumii' din perspectiva filozofiei lui Blaga, dar folosește un limbaj accesibil unui adolescent de 17 ani."
- **Pasul 2 (Analiza Critică):** Elevii citesc textul generat de IA și îl compară cu fișele de curs sau manualul.
 - *Întrebare de control:* „Ce a omis IA? A surprins distincția dintre cunoașterea paradisiacă și cea luciferică sau a rămas la o explicație superficială?”
- **Pasul 3 (Corectarea Algoritmului):** Elevii trebuie să rescrie un paragraf din răspunsul IA pentru a-l face mai precis din punct de vedere academic.

III. Reflecția (15 min) – „Vizualizarea metaforei”

Folosind generatoare de imagini (Text-to-Image), elevii transformă o figură de stil într-un produs vizual.

- **Exemplu:** Introduc versul „*în ochii tăi, de-atâta boală / mi se pare că citesc un sfârșit de lume*” (Bacovia) sau metaforele argheziene.
- **Discuție:** De ce IA a ales anumite culori? Cum se leagă estetica urâtului de imaginea generată?

IV. Încheierea (5 min) – „Exit Ticket digital”

Elevii postează pe un perete virtual (**Padlet**) o singură concluzie: „*Cea mai mare diferență între sensibilitatea umană și logica IA în interpretarea poeziei este...*”

4. Valoarea adăugată a scenariului

Avantaje observate în urma aplicării acestui scenariu:

1. **Deplasarea accentului:** De la memorarea comentariului, la **analiza comparativă**.
2. **Combaterea plagiatului:** Elevul învață să folosească IA ca pe un ciorne (draft), pe care trebuie să îl valideze și să îl îmbunătățească prin efort intelectual propriu.
3. **Transdisciplinaritate:** Combinarea literaturii cu estetica vizuală și informatica.

Tabel comparativ: paradigma tradițională vs. paradigma digitală (IA & tehnologii Emergente)

Etapă Activității	Abordarea Tradițională (Prelegere/Manual)	Abordarea Digitală Avansată (IA/VR/Colaborare)	Proces Cognitiv Implicat
Accesul la informație	Profesorul livrează dictat sau din manual trăsăturile curentului/operei.	Elevul interoghează un LLM (ChatGPT/Gemini) folosind prompte structurate pentru a extrage date.	Cercetare și selecție critică
Receptarea textului	Lectură liniară, individuală sau cu voce tare în clasă.	Lectură imersivă (audio-books, hărți mentale interactive, vizualizări AR ale spațiului literar).	Percepție multisenzorială
Analiza literară	Memorarea și reproducerea comentariului critic „standard”.	Validarea critică a IA: Elevul compară eseul generat de algoritm cu textul sursă, identificând erorile.	Gândire critică și evaluare
Creativitate	Redactarea unei compuneri sau a unui eseu structurat pe hârtie.	Transpoziție transmedia: Crearea de podcast-uri, benzi desenate digitale sau „prompt engineering” pentru artă vizuală.	Sinteză și recontextualizare
Feedback și Evaluare	Corectarea lucrărilor de către profesor (feedback amânat cu câteva zile).	Feedback instantaneu prin platforme de gamificare (Quizizz) sau auto-evaluare asistată de IA.	Metacogniție și autoreglare

Observații după tabel:

1. **De la reproducere la producție:** În modelul digital, elevul nu mai este un recipient pasiv de comentarii gata făcute. El devine un „**editor**” al informației furnizate de tehnologie.
2. **Alfabetizarea algoritmică:** Prin confruntarea cu IA, elevii de liceu învață să recunoască limitele tehnologiei (prejudecăți, erori de fapt), o competență vitală în 2026.
3. **Personalizarea învățării:** Instrumentele digitale permit adaptarea ritmului. Un elev vizual se va concentra pe hărți conceptuale, în timp ce unul auditiv va prefera dezbateră înregistrată (podcast).

Concluzii: către un umanism digital în filologia liceală

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în studiul limbii și literaturii române la nivel liceal nu reprezintă o simplă „digitizare” a materialelor didactice, ci o **reconfigurare ontologică a actului de învățare**. Analiza prezentată în acest articol demonstrează că utilizarea strategică a Inteligenței Artificiale, a realității augmentate și a platformelor colaborative transcende bariera divertismentului tehnologic, devenind un catalizator pentru **gândirea critică și hermeneutica aplicată**.

Concluziile principale ale cercetării subliniază trei direcții fundamentale:

1. **Redefinirea rolului profesorului:** Acesta evoluează de la postura de unic furnizor de exegeză literară la cea de **facilitator și arhitect de experiențe imersive**. Într-o eră a răspunsurilor instantanee generate de algoritmi, rolul pedagogului devine esențial în învățarea elevului *cum să interogheze* tehnologia și cum să valideze critic rezultatele obținute.
2. **Revitalizarea interesului pentru canon:** Tehnologia acționează ca un „pod de relevanță” între sensibilitatea contemporană a elevului și profunzimea textului clasic. Prin transpunerea metaforei în imagine generată de IA sau a itinerariului epic în hărți digitale, distanța temporală și culturală față de marii clasici este redusă semnificativ.
3. **Etica și discernământul:** Succesul acestui model hibrid depinde de menținerea unui echilibru fragil. Tehnologia trebuie să rămână un instrument de sprijin, nu un substitut pentru lectura profundă (*deep reading*). Alfabetizarea digitală și integritatea academică trebuie să devină teme transversale în cadrul orelor de literatură.

În definitiv, viitorul disciplinei Limba și literatura română depinde de capacitatea noastră de a armoniza **valorile umanismului clasic** cu **dinamismul inovației digitale**. Doar printr-o astfel de abordare integrată putem forma absolvenți care nu doar consumă conținut digital, ci sunt capabili să îl analizeze, să îl contextualizeze și, cel mai important, să creeze sens într-o lume din ce în ce mai complexă.

Bibliografie:

1. **Gardner, H.** - *The App Generation: How Today's Youth Navigate Identity, Intimacy, and Imagination in a Digital World.*
2. **Pânișoară, I.O.** - *Comunicarea eficientă.*
3. **Raportul UNESCO (2024)** privind Inteligența Artificială în Educație.

ARTA CARE ÎMBRACĂ SUFLETUL. JOCUL DE A CREA VEȘMINTE

Prof. Ciloci Șerdean Camelia, Cercul de Design Vestimentar

Palatul Copiilor Cluj-Napoca

Designul vestimentar este o artă, la fel ca pictura, sculptura, arhitectura și îmbină tradiția cu inovația, clasicul cu modernul, ceea ce am moștenit cu ceea ce modelăm în contemporaneitate.

Legătura între artă și designul vestimentar, are o lungă istorie. Ea a devenit foarte vizibilă abia în secolul XX și pare să se generalizeze până în zilele noastre.

A existat o perioadă în care artiștii desenau modele de costume pentru marile scene: Picasso pentru Parade în 1917, De Chirico pentru Baletul rusesc în 1929 și Dali pentru Baletul Bacchanale în 1939, iar creatorii de modă, cum ar fi Coco Chanel, fiind mari iubitori de artă, o colecționau și o foloseau ca sursă de inspirație. Vestimentația are identitatea ei, este un limbaj vizual care transmite ideii, sentimente, dorințe și idealuri. De-a lungul timpului, construcția unei piese vestimentare sau a unei întregi ținute, a devenit o artă, deoarece urmărește aceiași pași care desăvârșesc un tablou, o operă de artă.

De la simplitatea muzelor grecești la complexitatea detaliului ținutelor regilor francezi, moda a devenit sofisticată prin sensibilitatea ei. Acum satisface atât nevoile simple ale omului de a-și îmbrăca trupul, cât și gusturile rafinate, luxul, prin folosirea materialelor scumpe, prețioase.

Creația vestimentară este determinată de necesitate. Comparate cu aceasta, toate celelalte domenii ale artei au în minus caracterul indispensabil al utilului.

În dinamica sa, moda conduce la schimbări în vestimentație, astfel noile colecții trebuie să fie unitare și să reflecte atât stilul creatorului cât și dezvoltarea socială, progresul tehnic și tendințele care se prefigurează. Moda răspunde la trei întrebări: „ce se poartă?, cum se poartă? și când se poartă?” și reprezintă arta de a alege optim ceea ce armonizează silueta cu personalitatea, cu locul și timpul potrivit. Toate aceste aspecte reflectă necesitatea elaborării colecțiilor vestimentare ca pe un ansamblu de opere de artă, un tot unitar ca formă, cromatică și compoziție. Adina Nanu în cartea sa intitulată sugestiv „Arta pe om”, compară munca designerului cu cea a sculptorului scriind: „remodelarea volumelor trupului prin veșminte ține de arta sculpturii. Aceleași mijloace de expresie plastică sunt folosite în atelierul sculptorului și în cel al designer-ului de modă, doar materialele diferă”.¹

În arta vestimentației, ca în orice domeniu artistic, este nevoie în primul rând de talent și pasiune, precum și de cultură și experiență.

De aceea în întâmpinarea celor care sunt pasionați de frumos, vine această disciplină designul vestimentar, care parcurgând niște etape și folosind tehnici specifice, ne introduce în tainele jocului de a crea veșminte.

Creată atât pentru adulți cât și pentru cei mici, această disciplină opțională te ajută să studiezi și să cunoști arta vestimentației, atât teoretic răsfoind istoria costumului și reviste de specialitate, cât și practic încercând cu pași mici, crearea unor ținute, parcurgând toate etapele

¹ Adina Nanu, *Arta pe om; Look-ul și înțelesul semnelor vestimentare*, Editura Compania, 2001, p. 49

necesare de la studiul corpului uman la stilizarea acestuia în crochiul de modă ca apoi să se treacă la confecționarea propriuzisă a unor piese vestimentare originale.

Artiștii ca și copiii își văd „joaca” ca fiind ceva serios, ce trebuie pus pe primul plan înaintea altor lucruri. Omul este născut cu arta în sânge, de aceea copiii încă din primi ani de viață își exprimă mai bine sentimentele și gândurile prin desen și culoare. Copilul pictează, desenează și modelează involuntar la vârste foarte mici, ca apoi cu timpul să dezvolte abilități artistice și dragoste pentru frumos. Ei trebuie încurajați să-și dezvolte creativitatea încă din grădiniță, iar apoi odată cu maturitatea să fie îndrumați spre activități artistice care să-i antreneze și să le dezvolte armonios gândirea. Dacă copiii își descoperă o vocație în arta plastică, pot îmbrățișa mai departe meserii ca aceea de pictor, grafician, arhitect sau designer.

Stimularea spiritului copiilor prin intermediul artei este necesară, deoarece arta reprezintă o componentă indispensabilă a unor pedagogii interactive, care valorizează dispozițiile și creativitatea copiilor.

Toate activitățile din domeniul artelor plastice, folosesc un cadru adecvat, o ambianță plăcută, care să permită eliberarea minții de tensiuni, de rutina zilnică și să favorizeze un climat de destindere propice interesului pentru artă.

În acest joc de a crea veșminte, copilul este implicat într-un parcurs creativ care include documentarea prin reviste de specialitate, desenarea proporțiilor corpului și a crochiului vestimentar, realizarea de compoziții decorative, alegerea și croirea materialelor, asamblarea pieselor prin coasere, adăugarea detaliilor handmade, culminând cu prezentarea finală a ținutelor într-o paradă de modă.

Oprindu-mă asupra desenului siluetei, la baza crochiului de modă se află cunoșterea proporțiilor corpului și noțiunii de stilizare.

De-a lungul timpului acest subiect al proporțiilor corpului a fost îndelung cercetat, folosindu-se anumite canoane. Anotomiști, antropologi și nu în ultimul rând artiști plastici s-au străduit să afle ce legi guvernează armonia dintre segmentele care alcătuiesc corpul uman. Anatomia artistică și Antropologia profesorului Gh. Ghițescu reprezintă principala contribuție românească la cercetarea acestui domeniu.

În cartea sa intitulată *Analiza frumosului*, William Hogarth scria: „dacă cineva ar întreba ce anume face ca un corp omenesc să fie frumos proporționat,.....răspunsul ar fi: o justă simetrie și armonia părților față de întreg”.²

Luat ca unitate de măsură capul, se știe că acesta intră de 6-8 ori în înălțimea totală a corpului. Vechile sisteme de proporție trebuie consultate și luate drept exemplu, deoarece sunt rezultatul cercetării oamenilor preocupați de frumusețea corpului uman și de echilibrul proporțiilor. Aici se poate menționa Leon Battista Alberti, dar mai ales Leonardo da Vinci, care au revenit la viziunea Antichității, căutând desăvârșirea formelor ca pe un adevăr absolut. Înscrierea omului ideal în cerc sau în pătrat, a rămas ca o emblemă a armoniei universale.

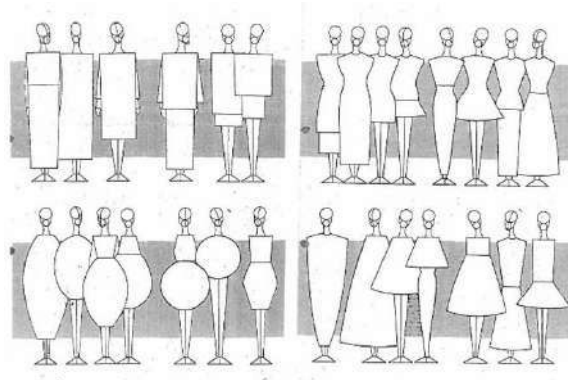
Pornind de la aceste studii, desenarea corpului omenesc de către copii trebuie să aibă la bază niște linii generale, o schemă, niște reguli care să conducă la o construcție echilibrată. Folosind regula segmentului împărțit în 8 părți egale, elevul reușește să deseneze corect o siluetă

² William Hogarth, *Analiza frumosului*, Editura Meridiane, București, 1981, p. 91

feminină sau masculină pe care apoi să schițeze o ținută vestimentară, astfel încât să finalizeze un desen care să placă ochiului și să îi satisfacă așteptările.

Se știe că există o serie de trăsături și diferențe între corpul masculin și cel feminin. Cel masculin este mai robust, lat în umeri și îngust în bazin, pe când cel feminin este zvelt, îngust în umeri și mai lat în bazin.

Cunoscând aceste trăsături generale ale corpului legate de aspectul său, este necesar de precizat în cazul siluetei feminine utilitatea folosirii tipurilor de siluetă în formă de I, T, O, A, V, X, etc, pentru a realiza corect ținute care să avantajeze formele corpului.

Tipuri de siluetă – utilizate în designul vestimentar Drudi Elisabetta, Paci

Tiziana, *Figure drawing for fashion design*, Ed. The Pepin Press, Amsterdam,

2001

De regulă hainele făcute în serie au mărimi standard, care nu se potrivesc totdeauna perfect formei corpului. Unii oameni sunt mai slabi alții mai plini, unii mai înalți alții mai scunzi, iar aceste trăsături fizice ar trebui să ne ghideze pe fiecare în alegerea ținutei.

Un alt element deosebit de important în alegerea sau confecționarea vestimentației este concordanța cu personalitatea care deosebește stiluri cum ar fi: elegant, sportiv, romantic, extravagant, lejer, etc. Ținând seama de toate cele spuse anterior, concluzionez că aspectul exterior al oricărei personane este deosebit de important deoarece reflectă felul de a fi al fiecăruia dintre noi.

Trupul și sufletul sunt două entități care alcătuiesc ființa umană, care nu pot exista unul fără altul, ci completându-se reciproc definindu-l pe om ca ființă cu discernământ, cu sensibilitate și aspirații. William Hogarth scria „, Cunoaștem spiritual oamenilor după îmbrăcămintea lor; un personaj greșit îmbrăcat va distruge o piesă altminteri foarte bine jucată.”³

Astfel, implicarea copiilor în acest joc de a crea veșminte, îi ajută să se descopere, să-și modeleze atât trupul cât și sufletul, prin antrenarea imaginației, dezvoltarea creativității și a gustului pentru frumos.

³ William Hogarth, *Analiza frumosului*, Editura Meridiane, București, 1981, p. 170

Bibliografie

Nanu, Adina (2001). *Arta pe om. Look-ul și înțelesul semnelor vestimentare*. București: Editura Compania.

Hogarth, William (1981). *Analiza frumosului*. București: Editura Meridiane.

Drudi, Elisabetta; Paci, Tiziana (2001). *Figure Drawing for Fashion Design*. Amsterdam: The Pepin Press.

Ghițescu, Gheorghe (f.a.). *Anatomia artistică și antropologia*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

ADHD - PROBLEMĂ DE SĂNĂTATE TRATABILĂ

**p.i.p. Cîrlescu Iulia-Adriana,
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Vaslui**

În societatea actuală, tot mai mulți copii sunt diagnosticați cu tulburări de atenție și comportament, una dintre cele mai frecvente fiind ADHD (Tulburarea de deficit de atenție și hiperactivitate). Această tulburare afectează capacitatea copilului de a se concentra, de a-și controla impulsurile și de a-și regla nivelul de activitate. ADHD nu reprezintă doar o problemă educațională sau comportamentală, ci și una de sănătate, care necesită evaluare și intervenție specializată.

Deși ADHD poate crea dificultăți în procesul de învățare, în relațiile sociale și în viața de familie, este important de subliniat faptul că această tulburare este tratabilă. Prin diagnostic precoce, intervenție terapeutică adecvată și colaborare între familie, școală și specialiști, copiii cu ADHD pot avea o dezvoltare armonioasă și pot duce o viață normală.

ADHD este o tulburare neurodezvoltamentală caracterizată prin trei simptome principale: deficit de atenție, hiperactivitate și impulsivitate. Această tulburare apare de obicei în copilărie și poate continua și în adolescență sau la vârsta adultă.

Copiii cu ADHD întâmpină dificultăți în menținerea atenției asupra sarcinilor, se distrag ușor, au tendința de a vorbi sau de a acționa fără să gândească și pot manifesta un nivel ridicat de activitate fizică. De multe ori, aceste comportamente pot crea probleme la școală, deoarece copilul are dificultăți în respectarea regulilor sau în finalizarea sarcinilor.

ADHD nu este rezultatul unei educații greșite sau al lipsei de disciplină, ci este o tulburare care are la bază factori biologici și neurologici.

Cauzele ADHD nu sunt pe deplin cunoscute, însă cercetările arată că există mai mulți factori implicați în apariția acestei tulburări. Unul dintre cei mai importanți factori este moștenirea genetică. Studiile arată că ADHD apare mai frecvent în familiile în care există deja persoane cu această tulburare. De asemenea, anumite diferențe în funcționarea creierului, în special în zonele responsabile de atenție și controlul comportamentului, pot contribui la apariția ADHD.

Pe lângă factorii genetici, pot exista și factori de mediu, precum expunerea la substanțe toxice în timpul sarcinii, nașterea prematură sau greutatea mică la naștere. Totuși, acești factori nu determină singuri apariția tulburării.

Simptomele ADHD pot varia de la un copil la altul, însă ele se încadrează în trei categorii principale:

1. Deficitul de atenție - Copiii au dificultăți în menținerea concentrării asupra unei activități, uită frecvent lucruri, pierde obiecte și are probleme în organizarea sarcinilor. De multe ori par că nu ascultă atunci când li se vorbește.
2. Hiperactivitatea - Copiii sunt mereu în mișcare, au dificultăți în a sta liniștiți, aleargă sau se cațără în situații nepotrivite și vorbesc excesiv.
3. Impulsivitatea - Copiii răspund înainte de a li se termina întrebarea, întrerup conversațiile altora sau au dificultăți în a-și aștepta rândul.

Aceste comportamente pot afecta performanța școlară, relațiile cu colegii și relațiile din familie.

Diagnosticul ADHD este realizat de specialiști, precum psihologul, psihiatrul sau neurologul. Procesul de evaluare presupune observarea comportamentului copilului, discuții cu părinții și cadrele didactice, precum și aplicarea unor teste psihologice. Este important ca

diagnosticul să fie stabilit corect, deoarece unele comportamente pot fi confundate cu alte dificultăți de dezvoltare sau cu probleme emoționale.

Deși ADHD este o tulburare complexă, aceasta este tratabilă. Tratamentul implică de obicei o combinație de metode.

1. Terapia psihologică - Consilierea psihologică și terapia comportamentală ajută copilul să își dezvolte abilități de autocontrol, organizare și concentrare. În același timp, părinții pot învăța strategii eficiente de gestionare a comportamentului copilului.
2. Intervenția educațională - Cadrele didactice pot adapta metodele de predare pentru a sprijini copilul cu ADHD. De exemplu, activitățile pot fi împărțite în sarcini mai mici, iar copilul poate primi sprijin suplimentar pentru organizarea activităților.
3. Tratamentul medicamentos - În anumite cazuri, medicul specialist poate recomanda tratament medicamentos pentru a reduce simptomele și pentru a îmbunătăți capacitatea de concentrare.
4. Sprijinul familiei - Familia joacă un rol esențial în evoluția copilului cu ADHD. Prin răbdare, încurajare și stabilirea unor reguli clare, părinții pot contribui la dezvoltarea unui comportament echilibrat.

Intervenția timpurie este foarte importantă în cazul ADHD. Cu cât tulburarea este identificată mai devreme, cu atât șansele de adaptare școlară și socială cresc. Copiii care primesc sprijin adecvat pot învăța să își gestioneze comportamentul și să își valorifice potențialul. De asemenea, intervenția timpurie poate preveni apariția unor probleme secundare, precum dificultăți de învățare, scăderea stimei de sine sau probleme de relaționare.

ADHD reprezintă una dintre cele mai frecvente tulburări de dezvoltare întâlnite la copii. Deși poate crea dificultăți în viața școlară și socială, această tulburare nu trebuie privită ca un obstacol insurmontabil. Prin diagnostic corect, tratament adecvat și colaborare între familie, școală și specialiști, copiii cu ADHD pot avea o evoluție pozitivă. Este important ca societatea să fie informată și să înțeleagă că ADHD este o problemă de sănătate tratabilă. Acceptarea și sprijinul oferit acestor copii contribuie la dezvoltarea lor armonioasă și la integrarea lor cu succes în societate.

Studiu de caz

Copil cu ADHD în clasa pregătitoare

F.S.V. are 6 ani și a început școala în clasa pregătitoare într-o școală de masă. Încă din primele săptămâni de școală, am observat anumite dificultăți în comportamentul și atenția copilului. Avea dificultăți în a rămâne așezat în bancă pentru perioade mai lungi de timp, se ridica frecvent în timpul activităților și se plimba prin clasă fără permisiune. De asemenea, era foarte impulsiv, răspunzând la întrebări înainte ca acestea să fie formulate complet și întrerupând frecvent colegii.

În timpul activităților de învățare, copilul avea dificultăți în menținerea atenției asupra sarcinilor. De exemplu, atunci când trebuia să coloreze sau să rezolve o fișă de lucru, începea activitatea, dar o abandona rapid pentru a se implica în altă activitate sau pentru a vorbi cu colegii. În plus, pierdea frecvent obiecte școlare, precum creioane sau caiete, și avea dificultăți în organizarea materialelor.

În relațiile cu colegii, era sociabil și dorea să participe la jocuri, însă impulsivitatea lui ducea uneori la conflicte. De exemplu, în timpul jocurilor de grup nu își aștepta rândul și intervenea peste ceilalți copii.

În urma discuțiilor dintre cadrul didactic și părinți, copilul a fost evaluat de către un psiholog școlar. Evaluarea psihologică a indicat prezența unor simptome specifice ADHD, în special deficit de atenție și hiperactivitate. Pe baza rezultatelor evaluării, s-a recomandat implementarea unui plan de intervenție educațională și comportamentală.

Intervenția a inclus mai multe măsuri. În primul rând, am adaptat activitățile școlare, oferind sarcini mai scurte și mai variate, pentru a menține interesul copilului. De asemenea, copilul a fost așezat în prima bancă, pentru a reduce factorii de distragere a atenției. Activitățile au fost structurate în etape mici, iar copilul a fost încurajat și recompensat pentru finalizarea sarcinilor.

În paralel, părinții au participat la sesiuni de consiliere, unde au învățat strategii de gestionare a comportamentului copilului acasă. Au fost stabilite reguli clare și un program zilnic structurat.

După câteva luni de intervenție, s-au observat progrese semnificative. Copilul a reușit să își mențină atenția pentru perioade mai lungi de timp și să respecte mai bine regulile clasei. De asemenea, relațiile cu colegii s-au îmbunătățit, iar copilul a devenit mai încrezător în propriile capacități.

Acest studiu de caz evidențiază importanța diagnosticului precoce și a colaborării dintre familie, școală și specialiști. Prin intervenții adecvate și sprijin constant, copiii cu ADHD pot face progrese importante și se pot adapta cu succes mediului școlar.

Bibliografie:

1. Barkley, R. A., „ADHD and the Nature of Self-Control”, Guilford Press, 1997;
2. Verza, E., Verza, F., „Psihopedagogie specială”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2011;
3. Gherguț, A., „Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale”, Editura Polirom, Iași, 2006;
4. American Psychiatric Association, „Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5)”, Washington DC, 2013.

PRACTICI DIDACTICE INOVATOARE

**p.i.p. Cîrlescu Iulia-Adriana,
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Vaslui**

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluția tehnologică, schimbările sociale și nevoia de dezvoltare a competențelor secolului XXI. În acest context, practicile didactice tradiționale, centrate exclusiv pe transmiterea informației, sunt înlocuite treptat de strategii inovatoare, centrate pe elev, pe învățarea activă și pe dezvoltarea gândirii critice.

Practica didactică inovatoare presupune utilizarea unor metode, tehnici și instrumente care stimulează implicarea elevilor, autonomia în învățare și aplicabilitatea practică a cunoștințelor. Impactul demonstrabil al acestor practici poate fi observat prin îmbunătățirea performanțelor școlare, creșterea motivației și dezvoltarea competențelor transversale.

O practică didactică inovatoare este o abordare educațională care aduce un element nou sau îmbunătățit în procesul de predare-învățare-evaluare. Inovația nu presupune neapărat utilizarea tehnologiei, ci poate viza:

- reorganizarea conținuturilor;

- metode interactive de predare;
- evaluare alternativă;
- integrarea interdisciplinară;
- învățarea prin experiență.

Inovația în educație are impact real atunci când conduce la creșterea echității, eficienței și calității actului educațional.

Exemple de practici didactice inovatoare

1. *Învățarea bazată pe proiect*

Învățarea bazată pe proiect presupune implicarea elevilor în rezolvarea unor probleme reale, prin realizarea unui produs final concret. Elevii lucrează colaborativ, investighează, planifică și prezintă rezultatele.

Impact:

- creșterea motivației pentru învățare;
- dezvoltarea competențelor de comunicare și colaborare;
- îmbunătățirea retenției informației pe termen lung.

Studiile arată că elevii implicați în PBL dezvoltă competențe superioare de rezolvare a problemelor comparativ cu metodele tradiționale.

2. *Clasa inversată*

Modelul „clasei inversate” presupune studierea conținuturilor teoretice acasă (prin materiale video sau digitale), iar timpul petrecut la clasă este dedicat aplicațiilor practice și clarificării dificultăților.

Impact:

- creșterea timpului dedicat activităților aplicative;
- implicare mai activă a elevilor;
- îmbunătățirea rezultatelor la evaluări.

3. *Învățarea prin cooperare*

Metoda presupune organizarea elevilor în grupuri mici, cu roluri bine definite, pentru atingerea unui obiectiv comun.

Beneficii:

- dezvoltarea competențelor sociale;
- responsabilitate individuală în cadrul grupului;
- reducerea anxietății școlare.

4. *Integrarea tehnologiei digitale*

Platformele educaționale, aplicațiile interactive și instrumentele de evaluare online (quiz-uri digitale, portofolii electronice) susțin învățarea personalizată. Competența digitală a profesorilor influențează direct calitatea procesului educațional.

Impact demonstrabil:

- feedback rapid;
- adaptarea conținutului la ritmul fiecărui elev;
- creșterea atractivității lecțiilor.

5. *Evaluarea alternativă*

Metode precum: portofoliul, autoevaluarea, evaluarea între colegi, proiectul, jurnalul reflexiv contribuie la dezvoltarea metacogniției și la asumarea responsabilității pentru propria învățare.

Impactul unei practici didactice inovatoare poate fi măsurat prin:

1. Creșterea performanțelor școlare (note, rezultate la evaluări standardizate);

2. Scăderea ratei abandonului școlar;
3. Creșterea gradului de participare activă;
4. Feedback pozitiv din partea elevilor și părinților;
5. Dezvoltarea competențelor-cheie (gândire critică, creativitate, colaborare).

Evaluarea impactului poate fi realizată prin chestionare, analize comparative, studii de caz și interpretarea datelor statistice.

Profesorul devine facilitator al învățării, mentor și designer de experiențe educaționale. Pentru implementarea eficientă a practicilor inovatoare sunt necesare:

- formare continuă;
- deschidere către schimbare;
- reflecție pedagogică;
- colaborare profesională.

Inovația autentică presupune adaptarea la contextul specific al clasei, nu aplicarea rigidă a unor modele externe.

Practici didactice inovatoare, precum învățarea bazată pe proiect, clasa inversată sau integrarea tehnologiei digitale, au un impact demonstrabil asupra performanței și motivației elevilor. Acestea contribuie la formarea competențelor necesare într-o societate bazată pe cunoaștere și adaptabilitate.

Educația viitorului nu mai este centrată pe transmiterea informației, ci pe formarea unor indivizi autonomi, critici și creativi. Implementarea practicilor inovatoare reprezintă o condiție esențială pentru creșterea calității sistemului educațional.

Practici didactice inovatoare la clasa pregătitoare

Clasa pregătitoare reprezintă o etapă esențială în parcursul educațional al copilului, marcând tranziția de la grădiniță la școală. La această vârstă (6–7 ani), învățarea se realizează predominant prin joc, explorare și interacțiune. Din acest motiv, utilizarea unor practici didactice inovatoare este necesară.

Practicile inovatoare la acest nivel trebuie să fie centrate pe dezvoltarea globală a copilului: cognitivă, emoțională, socială și motrică, punând accent pe experiențe concrete și învățare activă.

La clasa pregătitoare, inovația didactică presupune:

- utilizarea jocului ca metodă principală de învățare;
- integrarea activităților interdisciplinare;
- învățarea prin descoperire;
- evaluarea formativă și descriptivă;
- utilizarea tehnologiei adaptate vârstei.

Exemple de practici didactice inovatoare

- Învățarea prin joc didactic

Exemplu – „Vânătoarea literelor”

Competență vizată: recunoașterea literelor.

Elevii caută litere ascunse în clasă și le asociază cu imagini corespunzătoare.

Impact: implicare crescută, memorare eficientă, dezvoltarea cooperării.

- Mini-proiect tematic – „Săptămâna fructelor sănătoase”

Activități interdisciplinare:

- clasificarea fructelor (Matematică);
- desenarea fructului preferat (Arte);

- realizarea unei salate de fructe (Educație pentru sănătate).

Produs final: „Cartea fructelor” realizată de copii.

Impact: dezvoltarea limbajului și învățare aplicată.

- *Învățarea prin cooperare* – „Orașul formelor geometrice”

Elevii lucrează în echipe pentru a construi un oraș din forme geometrice.

Impact: dezvoltarea competențelor sociale și asumarea responsabilității.

- *Integrarea tehnologiei digitale*

Utilizarea aplicațiilor interactive și a poveștilor digitale pentru consolidarea literelor și numerelor.

Impact: feedback imediat și creșterea motivației.

- *Evaluarea alternativă* – „Copacul reușitelor”

Fiecare progres este marcat prin adăugarea unei frunze pe un panou vizual.

Impact: creșterea stimei de sine și reducerea anxietății.

Modalități de măsurare a impactului: observația sistematică; portofoliul elevului; fișe de progres; feedback din partea părinților.

Practici precum învățarea prin joc, proiectele tematice și cooperarea contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor din clasa pregătitoare și la formarea unei atitudini pozitive față de școală.

Bibliografie:

1. Bocoș, M.-D. „Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune”, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2013;
2. Bocoș, M.-D., & Jucan, D. „Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării”, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2017;
3. Cerghit, I. „Metode de învățământ”, Iași, Editura Polirom, 2006;
4. Cucuș, C. „Pedagogie”, Iași, Editura Polirom, 2014;
5. Ministerul Educației Naționale, „Programa școlară pentru clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a”, București, 2013;
6. Pânișoară, I.-O. „Comunicarea eficientă în educație”, Iași, Editura Polirom, 2015.

INTERVENȚIA TIMPURIE-CONDIȚIE ÎN PROCESUL DE RECUPERARE A COPIILOR CU CES

**p.i.p. Cîrlescu Iulia-Adriana,
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Vaslui**

Intervenția timpurie este cunoscută ca o mișcare socială, un domeniu de specializare profesională și științifică, o condiție sine qua non pentru sporirea eficienței procesului de recuperare și inserție socială a copiilor cu CES, datorate unor deficiențe care pot duce la diferite handicapuri.

Modele de intervenție timpurie: Echipa de intervenție timpurie acționează asupra familiilor cu copii deficienți, asigurând:

- a) o acțiune de consiliere și de informare;
- b) consiliere privind diagnosticul și consecințele acestuia asupra copilului, ținând seama de evoluția previzibilă a defectului și deficienței de punerea în lucru a mijloacelor de compensare (pentru nevăzători, ambliopi, surzi etc.);

c) informarea părinților asupra potențialităților reale ale copilului și asupra mijloacelor susceptibile să-i favorizeze dezvoltarea;

d) informarea asupra diferitelor tipuri de servicii care pot asigura cel mai bine educarea și dezvoltarea copilului cu nevoi speciale, datorate unor deficiențe.

Ținând seama de aceste elemente, precum și de situația familială, membrii echipei, de comun acord cu părinții, definesc proiectul educativ care va asigura convergența modalităților de intervenție timpurie și suportul științifico-metodologic al acestora.

Proiectul psihopedagogic presupune o evaluare predictivă și una formativă a acțiunilor educative și corectiv compensatorii. În general, echipa urmărește:

a) estimarea a ceea ce este posibil, realizabil – în raport cu natura, gradul și dinamica previzibilă a deficienței – încercând să se răspundă trebuințelor specifice fiecărui copil, precum și intereselor și dorințelor părinților;

b) determinarea domeniilor de intervenție și specificarea tipului de abordare educativă și corectiv-compensatorie, fixându-se prioritățile;

c) realizarea unui bilanț al eficienței măsurilor educative, elaborându-se fișe de observație, pe baza unui psihodiagnostic dinamic;

d) evaluarea trebuie să vizeze dezvoltarea copilului sub unghi psihomotor, cognitiv, afectiv și psihosocial. Obiectivele care se fixează trebuie să fie întotdeauna clare, realizabile și limitate, fixându-se perioada de timp necesară pentru a fi atinse. Pornind de la această exigență, prima distincție majoră în planurile de intervenție este cea operată între strategiile proactive și strategiile reactive. Strategiile proactive sunt cele care urmăresc să reducă – cu timpul – frecvența și/sau intensitatea comportamentelor indezirabile ale copilului cu CES. În categoria acestor strategii intră: manipularile „ecologice”, programele educative și corectiv-compensatorii și „tratamentul” comportamental direct (modificările cognitiv- comportamentale).

Utilizarea strategiilor reactive –se relaționează cu primele strategii și permit să se obțină apariția, apoi consolidarea și generalizarea și în alte contexte a comportamentului-țintă urmărit prin programele individualizate, în diferite perioade de timp ale procesului educativ și corectiv compensator.

Realizarea acestor programe necesită o strânsă conlucrare între echipa de profesioniști, în rândul căreia există și un psihopedagog – ca profesor itinerant – și părinții copiilor cu CES. Referitor la copiii cu CES, trebuie prevăzută intervenția timpurie, prin munca în echipă interdisciplinară, inclusiv prin aportul profesionist al psihopedagogului itinerant, care conlucrează în chip adecvat fiecărui caz cu părinții copiilor cu CES.

Intervenția în familie permite:

a) să se reînstaureze relații pozitive părinți-copil deficient și între părinți, eliminându-se reacțiile tipice care pot apare: depresia, furia, culpabilitatea, anxietatea, respingerea copilului sau supraprotejarea sa – ceea ce împiedică formarea abilităților de autonomie ale copilului cu CES;

b) să se demonstreze părinților că nu sunt singuri în demersurile lor educative cu copilul cu CES;

c) să se învețe familia să trăiască echilibrat cu copilul cu CES;

d) să-și însușească părinții unele abilități și tehnici speciale de educație a copilului cu CES, conlucreând adecvat cu profesioniștii;

e) să se ajute părinții să găsească instituțiile cu potențial educativ și corectiv compensator care sunt cele mai potrivite copilului cu CES.

Activitatea de integrare, activitatea desfășurată de profesorul itinerant se dovedește eficientă dacă, pe parcursul școlarizării în școala de masă, elevul deficient integrat reușește să se

adapteze la școala de masă, să o frecventeze regulat, să participe la acțiunile clasei din care face parte și astfel să devină independent de serviciile educaționale de sprijin.

Practica școlară în domeniul educației integrate a demonstrat faptul că rezolvarea problemelor pe care copiii le întâmpină în procesul instructiv-educativ determină o analiză pe mai multe planuri a problemelor de învățare, în funcție de orientarea și perspectiva de abordare a acestor probleme.

Integrarea se bazează pe convingerea că adulții lucrează în comunități incluzive, alcătuite din persoane de diferite rase, religii, aspirații, cu sau fără dizabilități. Tot așa, indiferent de vârstă, copiii au nevoie să crească și să învețe în medii asemănătoare celor în care vor lucra ca adulți, iar școala este principala instituție care trebuie să răspundă acestei nevoi. Procesul de integrare a copiilor în dificultate presupune din partea profesioniștilor antrenați nu doar interes, cunoștințe și competențe – ci și o capacitate reală de a *lucra în echipă*, o echipă constituită atât în cadrul școlii, dar și o echipă la nivel interinstituțional, care să-i includă pe toți profesioniștii care răspund de copil: educator sau asistent maternal, asistent social, profesor diriginte, director de școală și alții.

Un alt aspect important al intervenției timpurii îl reprezintă **identificarea precoce a dificultăților de dezvoltare**. Detectarea timpurie a semnelor de întârziere în dezvoltarea cognitivă, motrică, lingvistică sau socio-emoțională permite inițierea rapidă a unor programe educative și terapeutice adaptate nevoilor copilului. Cu cât intervenția începe mai devreme, cu atât șansele de recuperare și adaptare socială cresc semnificativ. În primii ani de viață, creierul copilului prezintă un grad ridicat de plasticitate, ceea ce facilitează formarea unor noi conexiuni neuronale și dezvoltarea abilităților necesare integrării sociale și școlare.

Intervenția timpurie presupune, de asemenea, **adaptarea mediului educațional** la particularitățile copilului cu CES. Mediul trebuie să fie structurat, predictibil și stimulat, astfel încât copilul să se simtă în siguranță și să fie încurajat să exploreze și să învețe. Utilizarea materialelor didactice adaptate, a jocurilor educative și a activităților interactive contribuie la dezvoltarea abilităților cognitive, motorii și sociale ale copilului.

Un rol esențial în acest proces îl are **planul educațional individualizat (PEI)**, care reprezintă un instrument de planificare a intervenției educative. Acesta stabilește obiectivele pe termen scurt și lung, strategiile de lucru, metodele de evaluare și responsabilitățile fiecărui membru al echipei educaționale. PEI trebuie să fie flexibil și să fie revizuit periodic, în funcție de progresul copilului și de nevoile sale în continuă schimbare.

În cadrul intervenției timpurii este importantă și **dezvoltarea autonomiei copilului cu CES**. Activitățile educative și terapeutice trebuie să urmărească formarea deprinderilor de autoîngrijire, comunicare, relaționare și rezolvare de probleme. Dobândirea acestor abilități contribuie la creșterea încrederii în sine a copilului și la facilitarea integrării sale în mediul școlar și social.

Un alt element esențial îl constituie **colaborarea dintre instituțiile educaționale, medicale și sociale**. Intervenția timpurie este eficientă atunci când există o cooperare permanentă între specialiști precum psihologul, logopedul, medicul pediatru, psihopedagogul, profesorul de sprijin și asistentul social. Această colaborare permite o abordare holistică a nevoilor copilului și asigură continuitatea intervenției în diferite contexte de viață.

De asemenea, **formarea continuă a cadrelor didactice** este necesară pentru a răspunde eficient diversității nevoilor educaționale ale copiilor. Profesorii trebuie să fie pregătiți să utilizeze metode didactice diferențiate, să adapteze curriculumul și să creeze un climat educațional incluziv, în care fiecare copil să aibă șansa de a se dezvolta conform propriului potențial.

Intervenția timpurie reprezintă un factor esențial în procesul de recuperare și dezvoltare a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Prin identificarea precoce a dificultăților de dezvoltare și prin aplicarea unor programe educative și terapeutice adaptate, se pot preveni sau diminua efectele negative ale deficiențelor asupra evoluției copilului. În primii ani de viață, dezvoltarea copilului este extrem de rapidă, iar intervențiile realizate în această perioadă pot avea un impact semnificativ asupra formării abilităților cognitive, motorii, sociale și emoționale.

Un rol deosebit de important în cadrul intervenției timpurii îl are colaborarea dintre familie și specialiști. Părinții reprezintă principalii parteneri în procesul educativ, deoarece ei petrec cel mai mult timp cu copilul și pot continua activitățile de stimulare și dezvoltare începute de specialiști. Prin consiliere și sprijin, familia poate învăța modalități eficiente de comunicare și de interacțiune cu copilul, contribuind astfel la dezvoltarea autonomiei și a încrederii în sine a acestuia.

De asemenea, munca în echipă interdisciplinară constituie o condiție fundamentală pentru eficiența intervenției timpurii. Specialiștii din domeniul educațional, medical și social trebuie să colaboreze permanent pentru a asigura o evaluare complexă și pentru a elabora programe de intervenție personalizate. Această cooperare permite abordarea globală a nevoilor copilului și asigură continuitatea intervenției în diferite contexte de viață: familie, grădiniță, școală și comunitate.

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă reprezintă o etapă importantă în procesul de incluziune socială. Prin participarea la activități educative alături de ceilalți copii, aceștia își dezvoltă abilitățile sociale, comunicarea și capacitatea de adaptare la diferite situații. În același timp, mediul școlar incluziv contribuie la formarea unor atitudini de acceptare, toleranță și respect față de diversitate.

În concluzie, intervenția timpurie nu reprezintă doar o metodă de recuperare, ci și o investiție în dezvoltarea viitoare a copilului și în integrarea sa socială. Prin implicarea activă a familiei, colaborarea dintre specialiști și adaptarea mediului educațional la nevoile copilului, se pot crea condițiile necesare pentru valorificarea potențialului fiecărui copil cu cerințe educaționale speciale.

Bibliografie:

1. Gherguț, A., „Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale”, Editura Polirom, Iași, 2006;
2. Verza, E., Verza, F., „Psihopedagogie specială”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2011;
3. Vărășmaș, E., „Introducere în educația cerințelor speciale”, Editura Credis, București, 2007;
4. Ungureanu, D., „Educația integrată și școala incluzivă”, Editura Polirom, Iași, 2000;
5. Popovici, D., „Elemente de psihopedagogie specială”, Editura Pro Humanitas, București.

În ultimele decenii, dezvoltarea rapidă a tehnologiilor digitale a produs transformări semnificative în toate domeniile societății, de la educație și economie până la sănătate și administrație publică. Integrarea instrumentelor digitale avansate a devenit o necesitate, nu doar o opțiune, pentru organizații și instituții care doresc să rămână relevante și competitive într-o lume aflată într-o continuă schimbare. Aceste instrumente contribuie la eficientizarea proceselor, la îmbunătățirea comunicării și la crearea unor soluții inovatoare adaptate nevoilor actuale.

Instrumentele digitale avansate reprezintă aplicații, platforme și tehnologii moderne care utilizează inteligența artificială, analiza datelor, automatizarea, cloud computing-ul sau realitatea augmentată și virtuală. Exemple relevante includ platformele de învățare online, software-urile de management al proiectelor, sistemele de inteligență artificială, aplicațiile de colaborare la distanță și soluțiile de securitate cibernetică.

Aceste instrumente se deosebesc de tehnologiile tradiționale prin capacitatea lor de a procesa volume mari de date, de a învăța din comportamentele utilizatorilor și de a oferi soluții personalizate. Prin urmare, ele joacă un rol esențial în modernizarea activităților profesionale și educaționale.

Integrarea instrumentelor digitale în educație reprezintă un pas esențial în adaptarea sistemului educațional la cerințele societății moderne. Tehnologia digitală a schimbat fundamental modul în care informația este transmisă, accesată și valorificată, oferind noi oportunități atât pentru profesori, cât și pentru elevi. Utilizarea instrumentelor digitale avansate contribuie la crearea unui mediu de învățare flexibil, interactiv și centrat pe elev.

Un prim avantaj al integrării instrumentelor digitale în educație este **accesul facil la resurse educaționale diverse**. Platformele de e-learning, bibliotecile digitale și cursurile online permit elevilor și studenților să învețe din surse variate, actualizate constant. Astfel, procesul de învățare nu mai este limitat la manualele tradiționale, iar elevii pot aprofunda informațiile în funcție de interesele și nevoile lor.

De asemenea, instrumentele digitale avansate permit **personalizarea procesului educațional**. Prin intermediul aplicațiilor educaționale și al sistemelor bazate pe inteligență artificială, profesorii pot adapta conținutul și ritmul de predare la nivelul fiecărui elev. Evaluările online și feedback-ul în timp real ajută la identificarea dificultăților de învățare și la intervenția rapidă pentru îmbunătățirea performanțelor școlare.

Un alt aspect important îl constituie **interactivitatea crescută** pe care o oferă tehnologia digitală. Tablele interactive, simulările virtuale, realitatea augmentată și jocurile educaționale transformă lecțiile într-o experiență atractivă și dinamică. Aceste instrumente stimulează motivația elevilor, gândirea critică și participarea activă la procesul de învățare, facilitând înțelegerea unor concepte complexe.

Integrarea instrumentelor digitale în educație favorizează și **dezvoltarea competențelor digitale**. Elevii învață să utilizeze tehnologia în mod responsabil, să caute și să evalueze informațiile, să colaboreze online și să comunice eficient în mediul digital. Aceste competențe sunt esențiale pentru integrarea pe piața muncii și pentru adaptarea la cerințele unei societăți tot mai digitalizate.

În același timp, instrumentele digitale avansate susțin **învățarea colaborativă**. Platformele de comunicare online și aplicațiile de lucru în echipă permit elevilor să colaboreze la proiecte comune, chiar și de la distanță. Profesorii pot monitoriza activitatea grupurilor, pot oferi îndrumare și pot încuraja schimbul de idei, contribuind astfel la dezvoltarea abilităților sociale și de lucru în echipă.

Cu toate acestea, integrarea tehnologiei în educație presupune și **anumite provocări**. Accesul inegal la tehnologie, lipsa infrastructurii digitale sau nivelul scăzut al competențelor digitale ale unor cadre didactice pot limita eficiența acestui proces. În plus, utilizarea excesivă a dispozitivelor digitale poate afecta concentrarea elevilor, motiv pentru care este necesar un echilibru între metodele tradiționale și cele moderne de predare.

Integrarea instrumentelor digitale în educație contribuie semnificativ la modernizarea procesului de învățământ, oferind multiple beneficii în ceea ce privește accesul la informație, personalizarea învățării și dezvoltarea competențelor esențiale. Pentru ca acest proces să fie eficient, este necesară o strategie bine definită, formarea continuă a profesorilor și utilizarea responsabilă a tehnologiei în mediul educațional.

În mediul economic, integrarea instrumentelor digitale avansate are un impact major asupra productivității și competitivității. Automatizarea proceselor, utilizarea inteligenței artificiale și analiza datelor permit companiilor să ia decizii rapide și bine fundamentate. De exemplu, software-urile de gestionare a resurselor sau platformele de comerț electronic optimizează activitățile interne și îmbunătățesc relația cu clienții.

Totodată, digitalizarea favorizează apariția unor noi modele de afaceri și a muncii la distanță, oferind flexibilitate angajaților și reducând costurile operaționale. Astfel, integrarea instrumentelor digitale avansate contribuie la dezvoltarea economică și la adaptarea companiilor la cerințele pieței globale.

Deși beneficiile sunt evidente, integrarea instrumentelor digitale avansate presupune și anumite provocări. Una dintre cele mai importante este securitatea datelor, deoarece utilizarea tehnologiilor digitale implică gestionarea unor volume mari de informații sensibile. Lipsa competențelor digitale sau rezistența la schimbare reprezintă alte obstacole frecvente.

În plus, dependența excesivă de tehnologie poate conduce la diminuarea interacțiunilor umane și la probleme legate de etică și confidențialitate. De aceea, integrarea instrumentelor digitale trebuie realizată într-un mod echilibrat, responsabil și susținut de politici clare.

Integrarea instrumentelor digitale avansate reprezintă un element esențial al progresului societății moderne. Fie că vorbim despre educație, economie sau alte domenii, tehnologia contribuie la eficientizarea activităților și la crearea unor oportunități noi. Cu toate acestea, pentru a valorifica pe deplin avantajele digitalizării, este necesar ca utilizarea instrumentelor digitale să fie însoțită de formare continuă, responsabilitate și adaptabilitate.

În concluzie, integrarea instrumentelor digitale avansate nu este doar un proces tehnologic, ci și unul social și cultural, care influențează profund modul în care oamenii învață, muncesc și comunică în societatea contemporană.

Bibliografie:

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
2. Joița, E. (2010). *Educația digitală și noile tehnologii ale informației*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Voiculescu, E. (2014). *Pedagogie contemporană*. București: Editura Universitară.
4. Ministerul Educației (2021). *Strategia de digitalizare a educației*. București.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în predarea limbii engleze ca limbă străină la nivelul primar

Prof. Ciupitu Oana
Școala Gimnazială Nr. 37 Constanța

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în procesul de predare a limbii engleze ca limbă străină (EFL - English as a Foreign Language) la nivelul primar reprezintă una dintre cele mai semnificative transformări din domeniul educației contemporane. În contextul unei generații de elevi care cresc într-un mediu puternic digitalizat, utilizarea tehnologiei în educație devine nu doar o opțiune, ci o necesitate pedagogică. Marc Prensky (2001) descrie elevii generațiilor actuale drept „digital natives”, subliniind faptul că aceștia sunt obișnuiți să interacționeze constant cu dispozitive digitale, aplicații și medii multimedia. În acest context, profesorul de limbă engleză are oportunitatea, dar și responsabilitatea, de a adapta strategiile didactice la noile realități tehnologice.

Utilizarea inteligentă a platformelor digitale, a aplicațiilor interactive, a realității augmentate sau a instrumentelor bazate pe inteligență artificială poate crește nivelul de implicare, motivație și eficiență a învățării, cu condiția să fie fundamentată pedagogic și adaptată particularităților de vârstă specifice nivelului primar. Conform recomandărilor formulate de UNESCO (2023), tehnologia educațională trebuie integrată în procesul de predare într-un mod care să sprijine obiectivele pedagogice și să faciliteze accesul la experiențe de învățare interactive și incluzive.

La nivelul primar, învățarea limbii engleze se bazează în principal pe dezvoltarea competențelor de receptare și producere orală, pe acumularea vocabularului de bază și pe formarea unei atitudini pozitive față de limbă. Cercetările din domeniul achiziției limbilor străine arată că elevii tineri învață mai eficient atunci când sunt expuși la contexte autentice și activități multisenzoriale de învățare (Cameron, 2001). În acest sens, tehnologiile emergente pot susține aceste obiective prin oferirea unor contexte interactive și stimulative.

De exemplu, platformele interactive precum Kahoot, Wordwall sau Liveworksheets permit consolidarea vocabularului prin jocuri digitale, exerciții de tip matching, completare sau alegere multiplă, care transformă repetiția într-o activitate ludică. Feedbackul imediat oferit de aceste platforme contribuie la corectarea rapidă a erorilor și la consolidarea învățării. Conform teoriei învățării multimedia formulată de Richard Mayer (2009), elevii învață mai eficient atunci când informația este prezentată prin combinația dintre elemente vizuale și auditive, deoarece acest lucru stimulează procesarea cognitivă și facilitează înțelegerea.

Un alt instrument digital valoros în predarea limbii engleze la nivelul primar îl reprezintă utilizarea aplicațiilor cu conținut audio-video autentic. Elevii pot fi expuși la cântece, povești animate sau scurte dialoguri în limba engleză, ceea ce facilitează dezvoltarea pronunției și a înțelegerii auditive. Platforme precum YouTube Kids sau British Council LearnEnglish Kids oferă resurse educaționale adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor și sprijină învățarea prin modelare și repetiție. Manualele și ghidurile pedagogice elaborate de Cambridge University Press subliniază importanța utilizării materialelor autentice și a suportului multimedia în dezvoltarea competențelor lingvistice ale elevilor (Harmer, 2015; Cambridge, 2019).

Tehnologiile bazate pe inteligență artificială aduc o dimensiune suplimentară personalizării învățării. Aplicațiile care includ recunoaștere vocală pot oferi feedback asupra pronunției, permițând elevilor să exerseze individual și să își corecteze greșelile într-un mediu sigur. De

asemenea, platformele adaptive pot ajusta nivelul de dificultate al exercițiilor în funcție de performanța elevului, sprijinind diferențierea instruirii. În învățământul primar, unde nivelul de dezvoltare cognitivă și lingvistică variază considerabil, această personalizare este esențială pentru a evita frustrarea sau plictiseala.

Realitatea augmentată (AR) și realitatea virtuală (VR) reprezintă tehnologii emergente cu potențial semnificativ în predarea limbii engleze. Prin intermediul aplicațiilor AR, elevii pot vizualiza obiecte tridimensionale asociate vocabularului învățat, animale, fructe sau obiecte din mediul familiar, facilitând învățarea prin experiență vizuală și interactivă. Astfel de experiențe contribuie la crearea unui mediu de învățare contextualizat și memorabil, ceea ce favorizează retenția informațiilor.

Pe lângă beneficiile evidente, integrarea tehnologiilor digitale în predarea limbii engleze necesită o abordare echilibrată și reflexivă. Profesorul trebuie să evite supraîncărcarea digitală și să mențină un echilibru între activitățile online și cele tradiționale, precum jocurile de rol, activitățile de mișcare sau metodele bazate pe Total Physical Response (TPR). Interacțiunea directă dintre profesor și elev rămâne un element esențial în procesul de învățare, iar tehnologia trebuie să funcționeze ca un instrument de sprijin, nu ca un substitut al relației pedagogice.

Un alt aspect important este dezvoltarea competențelor digitale ale cadrului didactic. Profesorii trebuie să dobândească nu doar abilități tehnice de utilizare a instrumentelor digitale, ci și competențe pedagogice pentru integrarea acestora în mod eficient în procesul de predare. Conform cadrului european pentru competențele digitale ale educatorilor (DigCompEdu), utilizarea tehnologiei în educație trebuie să fie orientată spre îmbunătățirea experiențelor de învățare și spre sprijinirea progresului elevilor.

Evaluarea reprezintă un alt domeniu în care tehnologiile emergente pot aduce îmbunătățiri semnificative. Testele interactive, portofoliile digitale sau înregistrările audio realizate de elevi permit monitorizarea progresului într-un mod mai dinamic și mai transparent. Profesorul poate urmări evoluția pronunției sau a fluenței în timp, iar părinții pot fi implicați mai activ în procesul educațional prin accesul la aceste resurse digitale.

În concluzie, integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în predarea limbii engleze la nivelul primar reprezintă o oportunitate majoră de modernizare a practicilor didactice. Atunci când sunt utilizate strategic și adaptate particularităților de vârstă ale elevilor, aceste tehnologii pot crește motivația, pot facilita învățarea personalizată și pot crea experiențe educaționale interactive și relevante. Totuși, succesul integrării depinde de echilibrul dintre inovație și pedagogie, de formarea continuă a profesorilor și de menținerea unei perspective centrate pe nevoile reale ale elevului. În acest sens, tehnologia devine un instrument esențial pentru dezvoltarea competențelor lingvistice și digitale ale elevilor, pregătindu-i pentru un viitor caracterizat de comunicare interculturală și utilizarea responsabilă a mediului digital.

Bibliografie

- Cameron, L. (2001). Teaching languages to young learners. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cambridge University Press. (2019). Teaching English to young learners. Cambridge: Cambridge University Press.
- Harmer, J. (2015). How to teach English (2nd ed.). Harlow: Pearson Education.
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81–112.
- Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. Boston: Center for Curriculum Redesign.
- Mayer, R. (2009). Multimedia learning (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1–6.
- Redecker, C., & Punie, Y. (2017). European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- UNESCO. (2023). Guidance for generative AI in education and research. Paris: UNESCO.

Repere stilistice și interpretative ale *Sonatei în do minor op.10,nr.1* pentru pian, partea I de Ludwig van Beethoven

Ciurezu Gheorghe-Cristian
Școala de Muzică Câmpulung

Compusă între anii 1796-1798, *Sonata în do minor op.10, nr.1* se încadrează în prima perioadă de creație a lui Ludwig van Beethoven, anticipând dramatismul și caracterul tumultos pe care-l vom întâlni în *Sonata Patetica* și *Simfonia nr.5*, ambele scrise de asemenea în tonalitatea *do minor*. Din punct de vedere al expresivității, sonoritatea tonalității *do minor* poartă o puternică încărcătură emoțională dublată de o interiorizare specifică.

Partea I, *Allegro molto con brio*, structurată într-o formă de sonată, indică o interpretare plină de viață, cu o energie specifică spiritului impetuos beethovenian. Tema I în *do minor*, măsurile 1-22 timpul 1, reprezintă o descărcare de forțe pe acordul toniciei, într-o nuanță plină, cu greutate în *forte*. Pianistul își va doza tușeul folosind greutatea brațelor, astfel încât fiecare voce a acordului să capete consistență și să aibă o sonoritate penetrantă, fără a fi dură. Și în nuanțele mari, este necesar să transpară calitatea și noblețea idealului sonor.

Exemplul nr. 1: măsurile 1-9 timpul 1

Din acest conglomerat armonic se desprind la mâna dreaptă arpegii frânte în sens ascendent în *legato*, cu o articulație în *staccato* la final. Ritmica punctată a pasajului contribuie la imprimarea caracterului hotărât, iar frazarea va porni în *decrescendo* din legătură. Măsurile 4 cu auctact -5 timpul 1 aduc un contrast tematic și de caracter. Acest moment codifică imaginea sonoră a unor suspine, cu o suspensie pe armonia toniciei, în *piano*. Elementul surpriză îl reprezintă începutul măsurii 5, anume contrastul dinamic între *piano* și *subito forte* care aduce o armonie

micșorată, *și micșorat cu septimă micșorată*. Acest lucru, cât și secvențarea primului motiv al temeii în măsurile 5-8, indică intenția de arcuire a frazei.

Începând cu măsura 9 ia naștere la mâna dreaptă o idee tematică lirică, propulsată de apogiaturi și izvorâtă din suspinele plasate în prima frază a temeii, suspine care de altfel însoțesc noua idee muzicală, fiind prezente la mâna stângă și întregind planul armonic și întregul cadru. Interesant este faptul că noul caracter liric și visător este construit folosind elemente ritmice comune caracterului inițial viguros: ritmica punctată și troheul. Așadar, putem vorbi despre o polisemie a formulelor metro-ritmice folosite, care ajung să îmbrace caractere diferite.

Tensiunea este realizată prin repetarea măsurilor 9-10 și varierea apogiaturilor (mâna dreaptă), dar și a registrelor (mâna stângă). Apariția scriiturii în octave în măsura 13 la mâna dreaptă cu indicația *rinforzando*, reprezintă apogeul acumulării tensionale. Din acest punct, frazarea este condusă în *decrescendo* odată cu lanțurile de sincopă care se aștern în mers descendent, cu articulația de *staccato* la finalul legăturilor, care scoate în evidență jocul ritmic dintre sincopăle de la mâna dreaptă și formulele ritmice de troheu de la mâna stângă.

Exemplul nr. 2: măsurile 9-16

Expunerea temeii I se încheie în măsurile 17-22 timpul 1, cu un motiv care ascunde o clocotire interioară, surprinsă inițial în *pianissimo* și care se va dezlănțui în *fortissimo* după două secvențări. Scriitura este una dinamică, în triolete, pregătind reluarea primului motiv al temeii I în măsura 22, într-o expunere variată intervalic.

Trecerea către tema a II-a este făcută printr-o tranziție modulatorie, măsurile 32-55, care prezintă o temă elegantă cu un caracter vocal. Sonoritatea rafinată a temeii transpare prin simplitatea scriiturii, ascunzând o urmă de melancolie pe care o putem deduce din expresivitatea intervalului de *sextă mică ascendentă*, ce propulsează cu grație desfășurarea tematică. Contrastul puternic de caracter între tema I și această temă de tranziție este delimitat foarte bine de către Beethoven prin pauza generală de măsura 32. Planul modulatoriu pleacă din tonalitatea *mib major*, măsura 32 (începutul tranziției fiind de altfel marcat în *forte-piano*) și traversează tonalitățile *lab major*

(măsura 36), *fa minor* (măsura 40), *sib major* (măsura 48), cadențând în *mib major* în măsura 56, tonalitatea temei a II-a. Astfel, ținând cont de începutul și finalul tranziției, putem constata că aceasta are un caracter ciclic.

Exemplul nr. 3: măsurile 32-36

Tema a II-a în *mib major*, măsurile 56-86 timpul 1, are un caracter dinamic conferit de basul Alberti prezent la mâna stângă, dar și de articulația de *staccato* întâlnită pe scările ascendente de optimi cu o sonoritate efervescentă. Din punct de vedere al frazării, aceste scări vor fi conduse spre doimea cu punct a măsurii următoare (măsura 66), care primește un accent de expresie-*sforzando*, cu o relaxare a tușeului pe încheiere (pătrimea în *staccato*). Din punct de vedere al construcției, tema a II-a se înrudește cu tema I prin folosirea formulelor metro-ritmice punctate, măsurile 57, 60, dar și prin efectul sonor creat de jocul sincopelor (măsurile 79 cu auf tact -81 timpul 2).

Exemplul nr. 4: măsurile 56-63

Măsurile 87 cu auctact -105 reprezintă încheierea expoziției, cu o recapitulare a acesteia prin plasarea ingenioasă a unor elemente melodico-ritmice ale temei I, temei a II-a și a tranziției dintre acestea.

Începând cu măsura 160, Dezvoltarea prezintă tema I cu un nou suflu luminos, în *do major*, căpătând apoi o stare de incertitudine prin secvențarea pe armoniile *si micșorat cu septimă micșorată și mi micșorat cu septimă micșorată*. Acest traseu tonal pregătește de fapt atmosfera și cadrul armonic pentru tema a III-a în *fa minor*, măsurile 118-125 timpul 1, care are un caracter melancolic sugerat de mersul melodic frânt al acesteia, dar și de apariția *terței micșorate* ascendente, care se rezolvă (măsurile 120-121, *si becar -reb-do*) . Remarcăm totodată o clocotire interioară în scriitura de optimi a mâinii stângi, care dinamizează și mișcă discursul muzical.

Exemplul nr. 5: măsurile 118-125 timpul 1

Din măsura 136, se conturează un moment contrapunctic în care este imitat și secvențat motivul frânt al temei a III-a astfel: la mâna dreaptă -măsurile 136-137, mâna stângă -măsurile 138-139, mâna dreaptă -140-141, după care motivul păstrează o desfășurare secvențială descendentă la mâna stângă, în *crescendo*, cu o tensionare a discursului, iar mâna dreaptă contrapunctează prin semnale armonice marcate cu *sforzando*, în registrul acut și mediu.

Exemplul nr. 6: măsurile 136-142 timpul 1

Concluzia dezvoltării, măsurile 159 cu auctact -168 timpul 1, calmează starea generală prin scări armonice descendente în *decrescendo* construite pe pedala armonică a dominantei, și care pornesc în *piano* în articulația de *staccato*. Având în vedere dinamica mică a pasajului,

pianistul va acorda o atenție deosebită tușeului și manierei de atac, pentru a avea o sonoritate omogenă a tuturor vocile în blocurile armonice.

Exemplul nr. 7: măsurile 159 cu auf tact - 162 timpul 1

Repriza, măsurile 168-284, aduce tema I în tonalitatea *do minor*, măsurile 168-172 timpul 1 și tema a II-a în tonalitatea *fa major*, măsurile 215-222 timpul 1.

CODA, măsurile 263-284, reunește deopotrivă momente efervescente, cu vervă extrase din celula variată a temei I prezentă la mâna dreaptă cu punctări armonice în *staccato* pe timp slab la mâna stângă, și momente de împăcare sau resemnare în registrul mediu și grav, măsurile 271-281 timpul 1, pe prolongarea armoniei *do minor*, cu un timbru stins, în *piano*.

Ultimele trei măsuri încheie partea I a sonatei într-un ton dramatic, în *fortissimo*, cu o coroană generală pe pauză, cu rolul de a amplifica tensiunea.

Exemplul nr. 8: măsurile 282-284

Prin *Sonata op. 10 nr. 1 în do minor*, Beethoven reușește să dezvolte tehnica pianistică, dar și tratarea formală. Partea I a sonatei poartă sugestii sonore care amintesc de începutul *Sonatei nr. 14, K. 457 în do minor* de Wolfgang Amadeus Mozart.

BIBLIOGRAFIE:

1. BUGHICI, Dumitru, Dicționar de genuri și forme muzicale, Editura Muzicală, București, 1978
2. CĂLINESCU, George; CĂLINESCU, Matei; MARINO, Adrian; VIANU, Tudor, Clasicism, Romantism, Baroc, Editura Dacia, Cluj, 1971
3. CIOCANU, Dinu, O teorie semiotică a interpretării muzicale, Editura Universității Naționale de Muzică, București, 2006 COOK, Nicholas, A Guide to Musical Analysis, W. W. Norton & Company, New York, London, 1992
4. COROIU-MĂNIUȚ, Petruța, Tratat de forme și genuri muzicale, Vol.1, Editura Universitaria, Craiova, 2014
5. GIULEANU, Victor, Tratat de Teoria Muzicii, Editura Muzicală, București, 1986

NECESITATEA UTILIZĂRII DEMERSURILOR DIDACTICE MODERNE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL CONTEMPORAN

Prof. înv. primar CLIPA DUMITRIȚA
Școala Gimnazială „AL. I. CUZA” Fălticeni

Societatea contemporană este dominată de revoluția științifică și tehnică, ce se impune prin amploare și profunzime, influențând toate elementele forțelor de producție și toate ramurile și domeniile de activitate. Condițiile societății contemporane, dezvoltarea în ritm rapid a științei și tehnicii, amplificarea și derularea tot mai accelerată a vieții, impun ca exigențele față de pregătirea omului să sporească în mod considerabil. Educația își extinde acțiunea la dimensiunile întregii societăți, prin canalele sociale, propulsându-se o cantitate tot mai mare de informație și toți factorii sociali dobândind capacități educative. Educația se diversifică de-a lungul întregii vieți a omului, devenind o educație permanentă. În concluzie educația contemporană este o educație universală, caracterizată prin complexitate și globalitate, concepută într-o viziune holistă și prospectivă, cu sublinierea permanenței ei. Lumea contemporană se străduiește cu rezultate evidente să devină, din ce în ce mai mult o lume unitară. Anticiparea viitorului într-o perspectivă științifică constituie o necesitate a omului contemporan, pentru a găsi soluții concrete și rapide în rezolvarea multiplelor probleme pe care le ridică viața. Dacă trecutul explică viitorul, apoi viitorul este rațiunea de a fi a prezentului. Grigore Moisil spunea că „o societate nu este bună azi, dacă ieri nu s-a gândit la mâine”. Întrucât viitorul se construiește pe baza trecutului, se impune reconsiderarea valorilor esențiale și permanente ale trecutului, reactualizate și îmbogățite în prezent. Toate acestea justifică înarmarea omului contemporan cu o viziune prospectivă, cu capacitatea de a descifra viitorul. Prin însăși vocația ei, educația este o activitate anticipativă, ea pregătind omul de azi pentru ziua de mâine.

Pentru a satisface cererea generală de educație în scopul de a-i da omului o pregătire astfel încât să facă față la noile condiții și la noile cerințe ale societății moderne, educația se dezvoltă și se diversifică, îmbogățindu-se cu noi conținuturi și dobândind noi

orientări. Astfel, provocările lumii contemporane au implicații evidente în domeniul educației. Condițiile societății contemporane produc mutații frecvente în toate sectoarele vieții, obligând omul contemporan la o permanentă adaptare. În aceste condiții a unor frecvente mutații, capacitatea de adaptare rapidă la noile situații devine una dintre calitățile principale ale omului modern pentru ca el să găsească soluții eficiente în rezolvarea problemelor cu care se confruntă. Unii pedagogi contemporani, printre care se numără și J.Delors, au ajuns la concluzia că educația trebuie organizată în jurul a patru piloni ai cunoașterii:

- a) a învăța să știi (dobândirea instrumentelor cunoașterii);
- b) a învăța să faci (relaționarea cu mediul înconjurător);
- c) a învăța să trăiești împreună cu alții (cooperarea și participarea la activitățile umane);
- d) a învăța să fii, care rezultă din primele.

Din perspectiva educației permanente, reforma curriculară își propune realizarea unor obiective, cum ar fi:

- să urmărească idealul educațional precizat în Legea învățământului;
- să respecte particularitățile de vârstă și individuale ale celor ce se instruiesc;
- să descongese conținuturile instructiv-educative;
- să realizeze legarea cunoștințelor de viață;
- să creeze și să stimuleze motivația pentru studiu a celor care se instruiesc.

Educația, inclusiv cea din învățământul școlar, trebuie să țină seama de tendințele și direcțiile de evoluție ale societății contemporane, să-și racordeze politica educațională la cerințele social-economice prezente și viitoare, restructurându-și permanent obiectivele, conținuturile și metodologia pentru:

- pregătirea copiilor și a tineretului în vederea impactului cu tehnologia modernă;
- centrarea educației pe copil, ajungând în învățământul preșcolar la programe diversificate și individualizate;
- punerea accentului pe rolul formativ al școlii;
- extinderea mobilității și flexibilității învățământului școlar prin introducerea unor activități optionale;

- asigurarea șanselor de instruire pentru toți copiii, fără nici un fel de discriminare.(L. Ciolan,2002)

O nouă didactică își croiește drum, o didactică a metodelor active, participative, în care învățarea are un caracter adaptiv și de împlinire a elevului. Se impune învățarea de tip inovator care are drept caracteristici esențiale caracterul anticipativ și participativ. Cei patru piloni ai educației în secolul XXI sunt: „a învăța să cunoști”, „a învăța să faci”, „a învăța să fii” și „a învăța să conviețuiești”. Altfel spus, învățătorul trebuie să-i învețe pe elevi să învețe, să-i abiliteze cu diferite tehnici de învățare eficientă, pregătindu-i în același timp pentru autoînvățare și educație permanentă. În esență, învățarea trebuie să devină un proiect personal al elevului, asistat de învățător, care este mai degrabă un organizator, un animator, un manager al unor situații de instruire, care să faciliteze îmbunătățirea actului educațional. Învățătorul nu poate participa decât indirect la activitate, ca mediator al demersului de învățare. Subiectul va putea face demersuri importante pentru că decizia îi aparține. Încrederea acordată va dezvolta în mod natural comportamente exploratorii în participarea la deciziile comune.

Maria Montessori numește copilul ca fiind „*punctul cel mai fraged al vieții, în care totul se poate încă hotărî, în care totul se poate încă înnoi*”, căci acolo, „*totul palpită arzând de viață, acolo sunt ascunse tainele sufletului, acolo se plămădește creațiunea omului*”. În cadrul învățării școlare trebuie să se urmărească valorificarea plenară a potențialului uman prin antrenarea pe toate planurile a forțelor energetice ale elevului, declanșarea și dirijarea mecanismelor învățării, cu acordarea treptată a unei libertăți crescândă până la autoinstruire și autoînvățare.

Elevul trebuie să fie învățat să treacă de la „a ști” la „a ști să facă”. Învățătorul trebuie să manifeste creativitate profesională și să utilizeze, în manieră modernă metodele clasice, dar și strategiile noi de provocare și dirijare a gândirii și acțiunii elevilor, pentru a obține eficiență maximă. Elevul trebuie să fie ajutat să-și manifeste și să-și dezvolte personalitatea, fiind lăsat să se exprime, să acționeze conform cu preocupările, înclinațiile și interesele sale. Învățarea centrată pe elev a marcat o adevărată revoluție în învățământul din școala românească. Astfel că, în locul unei școli care punea în centrul preocupărilor sale conținutul învățământului și învățătorul,

nesocotind cerințele elevului, astăzi este promovată școala în care elevul este considerat pionul principal, școala care ține seama de interesele și trebuințele lui specifice, permițând acestuia împlinirea sa.

Școala nu trebuie înțeleasă ca fiind locul unde învățătorul predă și elevii ascultă. Învățarea devine eficientă doar atunci când elevii participă în mod activ la procesul de învățare. Toate situațiile și nu numai metodele active propriu-zise, în care elevii sunt puși și care îi scot pe aceștia din ipostaza de obiect al formării și-i transformă în subiecți activi, coparticipanți la propria formare, reprezintă forme de învățare activă. Metodele active necesită o pregătire atentă: ele nu sunt eficiente decât în condițiile respectării regulilor jocului. Avantajul major al folosirii acestor metode provine din faptul că ele pot motiva și elevii care au ramâneri în urmă la învățătură.

În pedagogie, metoda este "o cale" necesară pentru dobândirea cunoștințelor și capacităților proiectate la nivelul obiectivelor procesului de învățământ, prin valorificarea principiilor specifice de proiectare și de realizare a activității didactice, în termeni de comunicare – cunoaștere – creativitate. Calitatea pedagogică a metodei didactice presupune transformarea acesteia dintr-o cale de cunoaștere propusă de educator într-o cale de învățare realizată efectiv de preșcolar, în cadrul instruirii formale și nonformale. Relația dintre metodele didactice – procedeele didactice – mijloacele didactice implică "un plan de acțiune care permite atingerea unor obiective" prin valorificarea unor tehnici din ce în ce mai diverse și mai diversificate.

"În diversificarea strategiilor de predare – învățare – evaluare se va pune un accent deosebit pe metodele active-participative, care încurajează plasarea copilului în situația de a explora și de a deveni independent. ... Copiii au diferite niveluri de dezvoltare, ritmuri diferite de dezvoltare și învățare precum și stiluri diferite de învățare. Aceste diferențe trebuie luate în considerare în planificarea activităților, care trebuie să dezvolte la copil stima de sine și un sentiment pozitiv față de învățare. În același timp, predarea trebuie să ia în considerare experiența de viață și experiența de învățare a copilului, pentru a adapta corespunzător sarcinile de învățare" (Curriculum Național).

O metodă nu este bună sau rea în sine, ci prin raportarea ei la situația didactică respectivă, criteriul oportunității sau adecvării la o anumită realitate fiind cel care o poate face mai mult sau mai puțin eficientă. În același timp, nu numai adecvarea externă constituie un indicator al pertinentei metodei, ci și congruența secvențelor care o compun. Utilizarea uneia sau a alteia dintre metodele didactice ține de obiectivele urmărite, de nivelul de vârstă sau pregătire a grupului căruia i se aplică metoda respectivă și nu în ultimul rând, de măiestria pedagogică a învățătorului. Acesta trebuie să asigure un demers didactic adecvat învățării active și interactive folosind metode, procedee și tehnici de învățare eficiente, cu scopul dezvoltării gândirii critice a elevilor. Fără a exclude strategiile învățământului tradițional, învățătorul trebuie să folosească și strategii didactice moderne, care vor menține interesul elevilor, vor avea atmosfera propice de învățare și vor ridica actul educațional la nivelul necesar momentului în care trăim, începutul mileniului trei. Elevii nu trebuie să fie obiecte ale formării, ci subiecți activi ce contribuie la propria formare.

În cadrul sistemului de instruire, metodologia didactică trebuie să fie consonantă cu toate modificările și transformările survenite în ceea ce privește finalitățile educației, conținuturile învățământului, noile cerințe ale elevilor și societății. Metodologia se cere a fi suplă și permisivă la dinamica schimbărilor care au loc în componentele procesului instructiv-educativ. Calitatea unei tehnologii este dată de flexibilitatea și deschiderea ei față de situațiile și exigențele noi, complexe ale învățământului contemporan.

„Învățătorul adevărat este omul care se eliberează de toate obstacolele care îl împiedică să înțeleagă copilul, nu e de ajuns numai să caute să devină din ce în ce mai bun”.

(Maria
Montessori, 1991)

Bibliografie

- ✓ Breben, S., Gongea, E., (2002) *Metode interactive de grup*, Editura Arves, Craiova

- ✓ Dumitru, I. Al., (2000) *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara
- ✓ Montessori, M., (1938) *Taina copilăriei*, Editura Tiparul Universal, București
- ✓ **Ionescu, Chiș, 1992:** Miron Ionescu, Vasile Chiș, *Strategii de predare-învățare*, Buc.1992
- ✓ **Pintilie, 2002:** M. Pintilie, *Metode moderne de învățare-evaluare*, Cluj-Napoca, 2002
- ✓ Cerghit Ioan - *Metode de învățământ*, Editia a III-a revazuta si adaugata, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 1997.
- ✓ x x x - *Curriculum National*, ord. M. E. N., nr. 3418 / 2013.

Educația literară în contextul transformărilor contemporane: perspective inovative în predarea limbii și literaturii române la nivel liceal

Prof. Cojocaru Cornelia Andreea
Colegiul Tehnic „Dimitrie Leonida”, București

Educația contemporană se află într-un proces accelerat de transformare, determinat de dinamica socială, de evoluția tehnologică și de necesitatea adaptării sistemelor de învățământ la cerințele unei societăți aflate într-o continuă schimbare. În acest context, disciplina *Limba și literatura română* își redefinesc rolul formativ, depășind paradigma tradițională a transmiterii de cunoștințe și orientându-se spre dezvoltarea competențelor-cheie necesare elevilor pentru integrarea activă și responsabilă în viața socială și profesională.

Predarea literaturii la nivel liceal nu mai poate fi concepută ca un demers exclusiv informativ, centrat pe acumularea de date biografice sau pe reproducerea unor interpretări canonice. În contextul educației actuale, literatura devine un instrument de formare a gândirii critice și reflexive, stimulând capacitatea elevilor de a analiza, de a formula opinii argumentate și de a interpreta realitatea din perspective multiple. Prin contactul cu texte literare variate, elevii sunt provocați să identifice teme, valori și conflicte relevante pentru experiența umană, dezvoltându-și astfel competența de lectură profundă și capacitatea de raportare critică la mesajul artistic.

În completarea acestei dimensiuni formative, studiul literaturii contribuie la înțelegerea contextelor culturale și istorice care au generat operele literare, facilitând corelarea textului cu realitățile sociale și mentale ale epocii. Elevii sunt încurajați să observe relația dintre creația literară și evoluția ideilor, a valorilor și a reprezentărilor simbolice, dezvoltându-și capacitatea de analiză contextuală și de interpretare nuanțată. Literatura devine astfel un spațiu de dialog între trecut și prezent, între experiența individuală și cea colectivă, în care textul literar funcționează ca mediator cultural, facilitând întâlnirea dintre contextul istoric și sensibilitatea cititorului contemporan și sprijinind formarea unei perspective integrate asupra valorilor și ideilor care modelează cultura și societatea.

Totodată, disciplina *Limba și literatura română* permite abordări interdisciplinare, prin conexiuni firești cu istoria, filosofia, artele sau educația civică. Analiza textelor literare poate fi extinsă către studiul contextului istoric, al curentelor culturale sau al influențelor artistice, sprijinind formarea unei viziuni integratoare asupra cunoașterii. Prin această perspectivă, literatura nu este studiată izolat, ci devine un punct de convergență între domenii, contribuind la dezvoltarea competențelor de transfer și la consolidarea culturii generale a elevilor.

Transformarea digitală a educației aduce, la rândul său, noi oportunități pentru predarea limbii și literaturii române, oferind cadrelor didactice și elevilor instrumente care pot susține un proces de învățare mai flexibil, mai atractiv și mai eficient. Integrarea tehnologiei în activitatea didactică permite diversificarea strategiilor de predare și evaluare, facilitând accesul la resurse educaționale variate, precum biblioteci digitale, arhive multimedia sau platforme de învățare online. Aceste resurse pot sprijini înțelegerea textului literar, contextualizarea operei și explorarea unor interpretări multiple, adaptate nivelului și intereselor elevilor.

Utilizarea instrumentelor digitale în predarea literaturii nu presupune renunțarea la lectura clasică, ci valorificarea acesteia prin metode complementare care susțin implicarea activă a elevilor. Activitățile de tip portofoliu electronic, prezentările argumentative, proiectele colaborative sau dezbaterile facilitate de platforme digitale contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare, de gândire critică și de utilizare responsabilă a tehnologiei. În acest mod, tehnologia devine un suport al demersului educațional, contribuind la modernizarea practicilor didactice și la adaptarea lor la realitățile actuale ale mediului de învățare.

Într-un sistem educațional orientat spre viitor, rolul profesorului de limba și literatura română se redefineste, acesta devenind facilitator al învățării și mediator între text, context și elev. Accentul se mută de la transmiterea unilaterală a informației către crearea unor situații de învățare care stimulează reflecția, dialogul și interpretarea personală. Prin selectarea atentă a conținuturilor, prin utilizarea unor metode active și prin integrarea tehnologiei în mod echilibrat, profesorul contribuie la formarea unor elevi capabili să înțeleagă mesajul literar, să-l raporteze la propria experiență și să-l valorifice în contexte variate.

Educația literară are, astfel, un rol esențial în dezvoltarea competențelor transversale, precum gândirea critică, creativitatea, comunicarea și capacitatea de analiză. Aceste competențe sunt fundamentale nu doar pentru parcursul educațional al elevilor, ci și pentru integrarea lor ulterioară în viața socială și profesională. Literatura oferă cadrul necesar pentru explorarea valorilor, pentru formarea unei conștiințe culturale și pentru dezvoltarea unei atitudini reflexive față de realitate.

În contextul învățământului românesc, adaptarea predării limbii și literaturii române la cerințele contemporane reprezintă o condiție esențială pentru creșterea relevanței educației și pentru formarea unor tineri capabili să răspundă provocărilor actuale. Modernizarea practicilor didactice, deschiderea către interdisciplinaritate și integrarea tehnologiei constituie direcții necesare pentru consolidarea rolului educației literare în construirea unei educații orientate spre viitor. În acest sens, inițiativele educaționale europene și schimbul de bune practici pot sprijini procesul de inovare și pot contribui la dezvoltarea unui învățământ adaptat nevoilor reale ale elevilor și societății.

Predarea limbii și literaturii române la nivel liceal trebuie să depășească demersurile tradiționale centrate pe memorare și reproducere, orientându-se către formarea competențelor critice, creative și interculturale ale elevilor. Integrarea metodelor inovative, a tehnologiei și a abordărilor interdisciplinare contribuie la crearea unui mediu educațional stimulant, care încurajează reflecția, dialogul și dezvoltarea gândirii autonome. Prin valorificarea potențialului literaturii ca instrument de mediere între trecut și prezent și ca punct de convergență între diferite domenii ale cunoașterii, disciplina Limba și literatura română devine un pilon esențial al educației orientate spre viitor. În acest cadru, elevii dobândesc nu doar competențe lingvistice și literare, ci și capacitatea de a înțelege și interpreta complexitatea lumii contemporane, pregătindu-se pentru provocările sociale și profesionale ale secolului XXI. Astfel, modernizarea practicilor didactice, deschiderea spre interdisciplinaritate și integrarea tehnologiei nu reprezintă doar inovații pedagogice, ci pași concreți către construirea unei educații relevante, eficiente și capabile să formeze cetățeni critici, responsabili și creativi, în concordanță cu obiectivele programelor europene și cu viziunea unei educații care construiește viitorul.

Bibliografie

1. Dobre, Iuliana, 2010, *Studiu critic al actualelor sisteme de e-learning*, Academia Română.
2. Horga, I. et al. 2020, *Analiza comparativă a recomandărilor europene referitoare la competențele-cheie*, Ministerul Educației și Cercetării, Proiect CRED.
3. Ilie, Emanuela, 2008, *Didactica literaturii române*, Editura Polirom.
4. Jigău, M., Apostu, O. Balica, M., Fartușnic, C., Florian, B., Dobrei, N., Horga, I., Novac, C., Voinea, L., 2009, *Formarea profesională continuă în România*, Institutul de Științe ale Educației. București, Ed. Afir.
5. Pavelescu, Marilena, 2010, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura Corint.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev
Coman Mihaela, profesor
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia”, Ștefănești

Educația reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării societății și ai formării personalității umane. Într-o lume caracterizată de diversitate culturală, socială și economică, sistemele educaționale trebuie să răspundă nevoilor variate ale elevilor și să ofere tuturor șanse reale de dezvoltare. În acest context, conceptul de educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev a devenit o direcție esențială a politicilor educaționale moderne. Acest tip de educație urmărește nu doar transmiterea cunoștințelor, ci și crearea unui mediu de învățare în care fiecare elev este valorizat, respectat și sprijinit să își atingă potențialul maxim.

Educația incluzivă pornește de la ideea că toți copiii au dreptul la educație de calitate, indiferent de diferențele care există între ei. Aceste diferențe pot fi de natură culturală, socială, etnică, lingvistică, economică sau pot ține de nivelul de dezvoltare intelectuală ori de anumite dizabilități. Într-un sistem educațional incluziv, școala nu exclude și nu marginalizează, ci adaptează procesul educațional astfel încât fiecare elev să poată participa activ la învățare.

Astfel, diversitatea nu este privită ca un obstacol, ci ca o resursă care îmbogățește experiența educațională. Elevii învață unii de la alții, își dezvoltă empatia, toleranța și capacitatea de a colabora cu persoane diferite de ei.

Un rol important în promovarea educației incluzive îl are cadrul didactic. Profesorul trebuie să creeze un climat educațional pozitiv, bazat pe respect, acceptare și sprijin reciproc.

Acesta trebuie să identifice nevoile individuale ale elevilor și să utilizeze metode didactice variate pentru a facilita participarea tuturor. Adaptarea strategiilor de predare, utilizarea materialelor diversificate și oferirea de sprijin individual sunt elemente esențiale pentru realizarea unei educații incluzive. De asemenea, profesorul trebuie să încurajeze cooperarea între elevi și să creeze oportunități de învățare prin activități de grup, proiecte sau dezbateri.

Un alt concept fundamental este echitatea în educație. Echitatea presupune oferirea de șanse egale tuturor elevilor, dar și recunoașterea faptului că nu toți pornesc de la aceleași condiții. Unii copii provin din medii socio-economice defavorizate, alții se confruntă cu dificultăți de învățare sau cu probleme de integrare socială. Prin urmare, pentru a asigura echitatea, sistemul educațional trebuie să ofere sprijin suplimentar acelor elevi care au nevoie.

Acest sprijin poate lua forma programelor remediale, a consilierii educaționale, a utilizării unor metode de predare diferențiate sau a colaborării cu specialiști precum psihologi sau profesori de sprijin.

Educația echitabilă contribuie la reducerea inegalităților sociale și la prevenirea excluziunii educaționale. Atunci când fiecare elev are posibilitatea de a învăța în funcție de propriul ritm și de propriile capacități, crește șansa ca acesta să își dezvolte încrederea în sine și motivația pentru învățare. În acest fel, școala devine un spațiu al oportunităților și al dezvoltării personale.

În strânsă legătură cu aceste concepte se află educația centrată pe elev. Aceasta presupune schimbarea perspectivei tradiționale asupra procesului educațional. Dacă în modelul clasic profesorul era principalul furnizor de informații, iar elevul avea un rol mai degrabă pasiv, în educația centrată pe elev accentul se mută asupra participării active a acestuia. Elevul devine un partener în procesul de învățare, fiind încurajat să își exprime ideile, să pună întrebări, să exploreze și să descopere.

Educația centrată pe elev promovează dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a autonomiei în învățare. Elevii sunt încurajați să lucreze în echipă, să rezolve probleme și să participe la activități interactive care le stimulează interesul pentru cunoaștere. În acest context, profesorul devine un facilitator al învățării, ghidând elevii în procesul de descoperire și oferindu-le sprijin atunci când este necesar.

Metodele didactice utilizate într-un astfel de model educațional sunt variate și interactive. Printre acestea se numără învățarea prin cooperare, învățarea bazată pe proiecte, studiul de caz, jocul didactic sau dezbateri. Aceste metode favorizează implicarea activă a elevilor și dezvoltarea competențelor sociale și cognitive. În plus, utilizarea tehnologiei în educație oferă noi oportunități pentru personalizarea învățării și pentru accesul la resurse educaționale diverse.

Un alt aspect important în realizarea unei educații incluzive și echitabile este colaborarea dintre școală, familie și comunitate. Părinții au un rol esențial în susținerea dezvoltării copiilor și în motivarea acestora pentru învățare. Comunicarea constantă dintre cadrele didactice și părinți contribuie la identificarea nevoilor elevilor și la găsirea unor soluții eficiente pentru sprijinirea acestora. De asemenea, comunitatea poate sprijini școala prin programe educaționale, activități extracurriculare sau parteneriate care să faciliteze integrarea elevilor și dezvoltarea lor armonioasă.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev nu se limitează doar la activitatea desfășurată în sala de clasă. Ea presupune o schimbare de mentalitate la nivelul întregului sistem educațional și al societății. Este necesară promovarea unor valori precum respectul pentru diversitate, solidaritatea, cooperarea și responsabilitatea socială. Prin educație, elevii învață nu doar informații academice, ci și modul în care pot contribui la construirea unei societăți mai juste și mai tolerante.

În concluzie, educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă o direcție esențială pentru dezvoltarea unui sistem educațional modern și eficient. Prin adaptarea procesului de predare la nevoile individuale ale elevilor, prin promovarea egalității de șanse și prin implicarea activă a acestora în procesul de învățare, școala poate deveni un spațiu în care fiecare copil se simte valoros și capabil să își atingă potențialul. Implementarea acestor principii contribuie la formarea unor generații de tineri responsabili, empatici și pregătiți să facă față provocărilor societății contemporane.

Bibliografie

1. UNESCO – Guidelines for Inclusion: Ensuring Access to Education for All, 2005
2. Vărășmaș, T. – Învățământul integrat și/sau incluziv, Editura Aramis, București, 2001
3. Cucoș, C. – Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2002
4. Legea Educației Naționale nr. 198/2023

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Coman Mihaela, profesor
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia”, Ștefănești

Rezumat

Transformarea digitală reprezintă una dintre direcțiile strategice fundamentale ale dezvoltării sistemelor educaționale contemporane. Modernizarea ecosistemului educațional presupune integrarea tehnologiilor digitale în procesele de predare-învățare-evaluare, dezvoltarea competențelor digitale ale cadrelor didactice și elevilor și adaptarea curriculumului la cerințele societății bazate pe cunoaștere.

Articolul analizează conceptul de ecosistem educațional digital, rolul tehnologiilor educaționale în modernizarea procesului didactic și impactul transformării digitale asupra procesului educațional. Sunt prezentate exemple de bune practici, provocări ale digitalizării educației și direcții strategice pentru dezvoltarea unui ecosistem educațional modern, flexibil și incluziv.

Cuvinte-cheie: transformare digitală, ecosistem educațional, tehnologii educaționale, competențe digitale, inovație pedagogică

1. Introducere

Societatea contemporană este caracterizată de schimbări rapide generate de dezvoltarea tehnologiilor informației și comunicațiilor. Aceste transformări influențează profund modul în care oamenii comunică, lucrează și învață. În acest context, educația trebuie să se adapteze noilor realități tehnologice și sociale.

Transformarea digitală în educație nu se referă doar la utilizarea calculatoarelor sau a platformelor online în procesul de predare, ci implică o schimbare sistemică a modului în care sunt concepute activitățile educaționale. Profesorul devine facilitator al învățării, iar elevul devine participant activ în construirea cunoașterii.

Modernizarea ecosistemului educațional presupune integrarea tehnologiei în curriculum, dezvoltarea competențelor digitale și utilizarea unor metode pedagogice inovatoare care să valorifice potențialul tehnologiilor digitale.

2. Conceptul de ecosistem educațional digital

Ecosistemul educațional digital reprezintă un sistem complex format din infrastructură tehnologică, platforme educaționale, resurse digitale, cadre didactice, elevi și politici educaționale care susțin procesul de transformare digitală.

Un ecosistem educațional eficient include componente interdependente care funcționează sinergic: infrastructura digitală și conectivitatea adecvată asigură accesul la resurse și comunicarea în timp real; platformele educaționale și sistemele de management al învățării (LMS) organizează conținutul și monitorizează progresul; resursele educaționale digitale și conținutul multimedia diversifică experiența de învățare; competențele digitale dezvoltate la nivelul profesorilor și elevilor garantează utilizarea eficientă a tehnologiei; colaborarea între instituțiile educaționale și comunitate extinde impactul educațional dincolo de spațiul școlii.

Funcționarea optimă a acestui ecosistem depinde de cooperarea tuturor actorilor implicați în procesul educațional și de existența unor politici educaționale coerente care să susțină inovarea și dezvoltarea competențelor digitale. European Commission (2021) subliniază că un ecosistem digital educațional sănătos necesită nu doar infrastructură tehnică, ci și o cultură organizațională deschisă la schimbare și inovare.

La nivel național, politicile educaționale din ultimii ani au vizat creșterea gradului de digitalizare a școlilor românești, prin programe de dotare cu echipamente, formare a cadrelor didactice și dezvoltare a platformelor educaționale. Cu toate acestea, disparitățile dintre mediul urban și rural, dintre școlile cu resurse ample și cele cu finanțare redusă, rămân provocări semnificative pentru construirea unui ecosistem educațional digital echitabil.

3. Transformarea digitală în educație

Transformarea digitală presupune integrarea tehnologiilor digitale în toate componentele sistemului educațional: predare, învățare, evaluare și management educațional.

Această integrare nu este un scop în sine, ci un mijloc prin care educația devine mai accesibilă, mai relevantă și mai eficientă.

Prin intermediul tehnologiei, elevii pot avea acces la o varietate mare de resurse educaționale, iar profesorii pot utiliza metode interactive pentru a facilita procesul de învățare. Redecker (2017) identifică în cadrul DigCompEdu șase domenii de competență digitală ale educatorilor, de la implicarea profesională și resurse digitale până la facilitarea competenței digitale a elevilor, ceea ce demonstrează complexitatea procesului de transformare digitală.

Beneficiile transformării digitale sunt multiple și se manifestă la toate nivelurile procesului educațional. Accesul extins la informație elimină barierele geografice și economice în calea cunoașterii. Personalizarea procesului de învățare permite adaptarea ritmului și conținutului la nevoile individuale ale fiecărui elev. Dezvoltarea competențelor digitale pregătește elevii pentru cerințele pieței muncii contemporane. Facilitarea colaborării și comunicării creează comunități de învățare extinse, care depășesc granițele clasei tradiționale.

Diversificarea metodelor de evaluare permite o măsurare mai fidelă a competențelor dobândite.

Digitalizarea educației contribuie la crearea unor medii de învățare flexibile, adaptate nevoilor individuale ale elevilor și cerințelor societății moderne. Fullan și Langworthy (2014) argumentează că noile pedagogii digitale pot genera o învățare profundă atunci când sunt combinate cu relații puternice între profesori și elevi și cu un curriculum relevant.

4. Rolul tehnologiilor educaționale

Tehnologiile educaționale reprezintă instrumente esențiale pentru modernizarea procesului de predare-învățare. Acestea permit crearea unor experiențe de învățare interactive și dinamice, care răspund stilurilor diverse de învățare ale elevilor și cerințelor unui curriculum centrat pe competențe.

Platformele de management al învățării (LMS) organizează conținutul educațional, monitorizează progresul și facilitează comunicarea între profesori și elevi. Aplicațiile educaționale interactive transformă exercițiile tradiționale în experiențe gamificate, crescând motivația și angajamentul. Tablele interactive fac posibilă predarea vizuală și dinamică, cu acces imediat la resurse online. Resursele multimedia – videoclipuri, podcasturi, infografice – diversifică modalitățile de prezentare a conținutului. Realitatea virtuală și realitatea augmentată deschid posibilitatea unor experiențe de învățare imersive, de la vizitarea unor situri istorice până la experimente de laborator simulate. Instrumentele de colaborare online permit lucrul în echipă sincron sau asincron, independent de locație.

Anderson (2016) subliniază că valoarea tehnologiilor educaționale nu constă în noutatea lor tehnică, ci în capacitatea lor de a facilita interacțiunea, colaborarea și construirea cunoașterii.

Eficiența lor depinde în mare măsură de modul în care sunt integrate în proiectarea didactică și de competența pedagogică a cadrului didactic care le utilizează.

Utilizarea judicioasă a acestor tehnologii contribuie la creșterea motivației elevilor, la dezvoltarea gândirii critice și la stimularea creativității. Cu toate acestea, tehnologia nu înlocuiește relația educațională autentică dintre profesor și elev, ci o îmbogățește și o extinde.

5. Impactul transformării digitale asupra procesului educațional

Transformarea digitală influențează semnificativ modul în care se desfășoară procesul educațional, redefinind rolurile tuturor actorilor implicați. Profesorul nu mai este doar furnizor de informații, ci devine facilitator al învățării, designer de experiențe educaționale și îndrumător al dezvoltării competențelor.

Elevii sunt încurajați să participe activ la activitățile educaționale, să colaboreze și să își dezvolte abilitățile de rezolvare a problemelor. Selwyn (2016) atrage atenția că transformarea digitală nu este un proces liniar și uniform, ci este influențată de factori contextuali, culturali și instituționali care pot accelera sau frâna schimbarea.

Procesul educațional devine centrat pe elev, ceea ce înseamnă că nevoile, ritmul și stilul individual de învățare al fiecărui elev sunt luate în considerare în proiectarea activităților. Orientarea spre dezvoltarea competențelor depășește simpla transmitere de informații, urmărind formarea unor abilități aplicabile în viața reală. Caracterul colaborativ și interactiv al activităților stimulează comunicarea, negocierea și construirea colectivă a cunoașterii.

Adaptarea la stilurile individuale de învățare, posibilă prin tehnologie, crește eficiența procesului educațional și reduce abandonul școlar.

La nivel instituțional, transformarea digitală afectează și managementul educațional: comunicarea cu părinții, administrarea documentelor școlare, monitorizarea frecvenței și a rezultatelor elevilor sunt facilitate de platformele digitale integrate. OECD (2020) raportează că școlile care au integrat sistematic tehnologia în toate aspectele activității lor înregistrează rezultate mai bune atât în ceea ce privește performanțele elevilor, cât și satisfacția cadrelor didactice.

6. Exemple de bune practici

Numeroase instituții educaționale din România și din spațiul european au implementat proiecte de digitalizare care au demonstrat impact pozitiv asupra calității educației. Aceste exemple oferă modele replicabile pentru instituțiile aflate la început de drum în procesul de transformare digitală.

Utilizarea platformelor educaționale pentru colaborare și proiecte reprezintă una dintre cele mai răspândite bune practici: platforme precum Google Classroom, Microsoft Teams for Education sau Moodle permit organizarea activităților, distribuirea resurselor și comunicarea eficientă. Integrarea resurselor educaționale deschise (OER) pune la dispoziția profesorilor și elevilor conținut de calitate, gratuit și adaptabil, reducând costurile și crescând diversitatea materialelor didactice. Utilizarea evaluării digitale și a feedbackului instant prin instrumente precum Kahoot, Quizlet sau Formative permite profesorilor să monitorizeze în timp real înțelegerea conținutului și să ajusteze predarea în consecință. Metodele de învățare blended și hibrid combină avantajele predării față în față cu flexibilitatea mediului online, oferind o experiență educațională echilibrată. Programele de formare pentru dezvoltarea competențelor digitale ale profesorilor, organizate la nivel instituțional sau național, asigură sustenabilitatea transformării digitale pe termen lung.

În contextul educației speciale și incluzive, tehnologia digitală joacă un rol deosebit de important. Instrumentele de comunicare augmentativă și alternativă (CAA), aplicațiile de text-to-speech, softurile de citire asistată și platformele adaptative permit personalizarea procesului educațional pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, contribuind la incluziunea reală a acestora în activitățile de grup.

7. Provocări ale transformării digitale

Procesul de digitalizare a educației este însoțit de numeroase provocări care trebuie recunoscute și abordate sistematic pentru ca transformarea să fie autentică și sustenabilă.

Accesul inegal la tehnologie generează o prăpastie digitală care poate aprofunda inegalitățile educaționale existente: elevii din medii defavorizate sau din zone rurale fără conectivitate adecvată riscă să fie excluși de la beneficiile digitalizării. Infrastructura digitală insuficient dezvoltată în multe școli românești limitează posibilitățile de implementare a soluțiilor tehnologice moderne. Nivelul variabil al competențelor digitale ale cadrelor didactice creează disparități în calitatea educației oferite, accentuând nevoia unor programe de formare continuă accesibile și relevante. Rezistența la schimbare, manifestată la nivelul individului sau al instituției, poate bloca sau încetini procesul de transformare digitală.

Necesitatea formării continue a cadrelor didactice în domenii care evoluează rapid – inteligență artificială, securitate cibernetică, pedagogie digitală – reprezintă o provocare permanentă pentru sistemele de formare profesională.

Pentru a depăși aceste dificultăți este necesară implementarea unor politici educaționale coerente, investiții susținute în infrastructura digitală și în formarea cadrelor didactice, precum și crearea unor parteneriate eficiente între școli, autorități locale, mediul academic și sectorul privat. UNESCO (2021) subliniază că viitorul educației trebuie construit pe principii de echitate, incluziune și sustenabilitate, iar transformarea digitală trebuie să servească aceste principii, nu să le erodeze.

8. Perspective de dezvoltare

Viitorul educației va fi puternic influențat de dezvoltarea tehnologiilor emergente, care deschid posibilități pedagogice cu totul noi. Inteligența artificială poate personaliza procesul de învățare la un nivel de granularitate imposibil de atins prin metodele tradiționale, adaptând conținutul, ritmul și modalitățile de evaluare la profilul individual al fiecărui elev. Analiza

datelor educaționale (learning analytics) permite identificarea timpurie a dificultăților de învățare și intervenția promptă a cadrului didactic sau a consilierului școlar. Realitatea virtuală și realitatea augmentată transformă experiența educațională, oferind simulări imersive care fac posibilă explorarea unor medii inaccesibile în mod direct.

Aceste tehnologii pot contribui la personalizarea procesului de învățare la un nivel fără precedent, la monitorizarea continuă și subtilă a progresului elevilor, la dezvoltarea unor medii de învățare imersive care stimulează curiozitatea și creativitatea și la extinderea accesului la educație de calitate pentru comunități geografic izolate sau cu resurse limitate.

Cu toate acestea, integrarea tehnologiilor emergente în educație ridică și întrebări etice fundamentale legate de confidențialitatea datelor, echitate algoritmică și rolul relației umane în procesul educațional. Cucoș (2014) avertizează că tehnologia nu trebuie să devină un scop în sine, ci să rămână un instrument în slujba dezvoltării integrale a personalității elevului. Educatorii și factorii de decizie au responsabilitatea de a naviga cu înțelepciune între oportunitățile oferite de tehnologie și valorile fundamentale ale educației.

9. Concluzii

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă procese esențiale pentru adaptarea educației la cerințele societății contemporane. Ele nu sunt opționale sau secundare, ci constituie condiții ale relevanței și eficienței sistemului educațional în fața provocărilor secolului al XXI-lea.

Integrarea tehnologiilor digitale contribuie la dezvoltarea unor medii educaționale inovatoare, interactive și incluzive, în care fiecare elev poate progresa în ritmul propriu și poate accesa resursele de care are nevoie. Cadrul didactic rămâne actorul central al acestui proces, iar formarea sa continuă în domenii digitale și pedagogice este investiția cu cel mai mare randament pe termen lung.

Pentru valorificarea deplină a potențialului transformării digitale este necesară colaborarea sinergică dintre instituțiile educaționale, factorii de decizie politică, comunitatea educațională și partenerii din mediul privat și academic. Numai printr-o abordare sistemică, echitabilă și centrată pe valorile educației putem construi ecosisteme educaționale digitale care să servească cu adevărat nevoile tuturor elevilor.

Bibliografie

1. Anderson, T. (2016). *The Theory and Practice of Online Learning*. Athabasca University Press.
2. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
3. European Commission (2021). *Digital Education Action Plan 2021-2027*. Publications Office of the European Union.
4. Fullan, M., Langworthy, M. (2014). *A Rich Seam: How New Pedagogies Find Deep Learning*. Pearson.
5. OECD (2020). *Digital Education Outlook: Pushing the Frontiers with Artificial Intelligence, Blockchain and Robots*. OECD Publishing.
6. Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Publications Office of the European Union.
7. Selwyn, N. (2016). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. Bloomsbury Academic.
8. UNESCO (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. UNESCO Publishing.

Educația timpurie – Educația de mâine

Comărniceanu Carmen Ioana

Prof. educație timpurie Școala Gimnazială „George Enescu”, orașul Sinaia

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării fiecărui copil și baza unei societăți echilibrate și prospere. Perioada copilăriei timpurii, de la naștere până la vârsta de 6–7 ani, este esențială pentru formarea abilităților cognitive, emoționale, sociale și fizice. Specialiști precum Maria Montessori și Jean Piaget au demonstrat prin studiile lor că primii ani de viață sunt decisivi în dezvoltarea inteligenței și a personalității copilului.

Importanța educației timpurii

În această etapă, copilul învață prin joc, explorare și interacțiune. Creierul are o capacitate extraordinară de a absorbi informații, iar experiențele trăite contribuie la dezvoltarea limbajului, gândirii logice și a abilităților sociale. O educație timpurie de calitate:

- stimulează curiozitatea și dorința de a învăța;
- dezvoltă autonomia și încrederea în sine;
- formează deprinderi sociale precum cooperarea și empatia;
- reduce riscul abandonului școlar ulterior.

Instituții precum UNESCO și UNICEF subliniază constant că investiția în educația timpurie este una dintre cele mai eficiente modalități de a susține dezvoltarea durabilă a unei societăți.

Educația de mâine – provocări și perspective

Educația de mâine trebuie să răspundă schimbărilor rapide din societate: digitalizare, globalizare și diversitate culturală. Copiii de astăzi vor trăi într-o lume dominată de tehnologie și informație, motiv pentru care sistemul educațional trebuie să pună accent pe:

- gândire critică și creativitate;
- competențe digitale de bază;
- inteligență emoțională;
- capacitatea de adaptare și învățare continuă.

Tehnologia poate deveni un aliat important în procesul educativ, însă trebuie utilizată echilibrat, fără a înlocui interacțiunea umană și jocul liber, esențiale în dezvoltarea armonioasă a copilului.

Rolul familiei și al educatorului

Familia este primul mediu educațional al copilului. Părinții oferă modele de comportament și creează cadrul emoțional necesar dezvoltării sănătoase. Educatorii, la rândul lor, au misiunea de a crea un mediu sigur, stimulativ și incluziv, adaptat nevoilor fiecărui copil.

Colaborarea dintre familie și grădiniță este cheia succesului în educația timpurie. Comunicarea deschisă și sprijinul reciproc contribuie la formarea unui copil echilibrat și pregătit pentru școală și viață.

Educația timpurie este, fără îndoială, educația de mâine. Investind în primii ani de viață ai copilului, investim în viitorul societății. O educație modernă, centrată pe copil, adaptată vremurilor actuale și bazată pe valori solide va forma adulți responsabili, creativi și capabili să construiască o lume mai bună.

Astfel, educația timpurie nu reprezintă doar o etapă a vieții, ci temelia pe care se construiește întregul parcurs educațional și profesional al individului.

COOPERATIVE LEARNING DURING EFL CLASSES **-methodological study-**

Author: Comșa Irina
Colegiul Tehnic “Costin D. Nenițescu” Pitești

The aim of this paper is to attempt to answer the following questions: How can students learn better to talk in a foreign language and how can the teacher help them in studying English more efficiently?

Many methodologies and approaches tried to give perfect solutions to the problems of teaching and learning, but the communicative approach satisfies all needs of both learners and teachers. It can be applied to students of all levels, starting with basic level and ending with advanced learning.

The historical evolution of the theories linked teaching a foreign language to how and why the communicative approach became so widely used by teachers from Eastern and Western schools. There are many advantages over these methods practiced in parallel in many of the USA schools. The Communicative Approach is closely connected to what is going on in the class, i.e. between students and teacher. The main principles and features include all matters of students' background, culture, native language, materials used to develop their knowledge and problems of classroom interaction. In other words, it studies every detail that is part of the teaching and learning processes.

If we want to apply the principles of the communicative approach to a certain pattern of classroom interaction, group work is the most appropriate because it implies more participants in a lesson where they all take an active part in solving the tasks. It seems more dynamic and efficient than other interaction patterns and implies more cooperation among the students than pair work, individual work, or full class interaction. They are suitable for real interpersonal interaction in a foreign language class, and members do not become too dependent on each individual.

Groupwork is considered to be a part of cooperative learning that helps students to reach higher academic achievement levels. Through participatory learning activities, students learn to discuss the assigned topics, justify their positions and come to a consensus. These interactions give students opportunities to express themselves and understand others' opinions. As they question and challenge one another, students develop their critical thinking skills. Because of the higher level of participation inspired by group discussions, cooperative learning increases individual retention of the assigned content.

Apart from groupwork as a main tool for cooperative learning during foreign language classes, pair work has its essential role of stimulating collaboration and communication in a foreign language class, although it involves two-member teams. Moreover, it dramatically increases the number of students 'speaking time in a foreign language and, by promoting cooperation and encouraging shared responsibility, helps the classroom to become a more relaxed and friendly environment (everyone knows the old saying "two heads are better than one").

Therefore, in creating pairs and groups, teachers should take into account some important principles such as: friendship, streaming, etc. Thus, if we put friends with friends in pairs or groups, we will avoid the possibility of people working with others whom they find difficult

or unpleasant. Another good idea is that pairs and groups should have a mixture of weaker and stronger students, in which the more able students can help their less knowledgeable colleagues. Thus, this cooperative work will offer the stronger students the possibility to understand more about the language and the weaker students the opportunity to benefit from the help they get.

Cooperative learning appears as an option in the demand for change: it responds to a need of our society without however excluding competitive and individualistic learning situations. In the current Romanian context in which the reform marks the pressure for change in all fields of activity, education plays an important role and must especially reflect the change within school system. The school system has to produce students capable of the higher-level thinking skills, communicative skills and social skills necessary for participation in our increasingly complex, interdependent society and workplace.

Because we face a changing and unpredictable future social and economic world, students should be prepared to be flexible so they can recognize and adapt to cooperative, competitive and individualistic social interaction situations. We need flexible and rational individuals who have experienced the full range of social situations and who are prepared to work and interact productively in them all. Still, we consider that groupwork as a cooperative learning should be paid attention to, because this approach hasn't been known, nor practiced and our students lack a lot of important skills which are mainly developed by it, such as thinking skills, communication skills and social skills.

For foreign language teachers, who have always been in the avant-garde of ideas, it has become a responsibility to share ideas with their students, because the communicative approach of teaching offers the opportunity to develop such skills. This need involves mostly social skills, whose results are supposed to appear in the development of students' personality, behavior and interpersonal relations. Groupwork, pair work and cooperative learning in general offers opportunities for the development of all three.

In conclusion, cooperative learning contributes significantly to the development and reinforcement of inter-individual relations, to the improvement of students' performances creating emulation states favorable for acquiring knowledge.

Bibliography

1. Burchert, Martina, Schmitz, Richard, Zaharescu, Magdalena, “Cooperative Learning”- Seminar, PowerPoint presentation, CCD Argeş, 2009
2. Harmer, Jeremy, “The practice of English Language Teaching”, 4th edition, Longman, 2007
3. Radu, Ion T, Ezechil, Liliana, “Didactica. Teoria instruirii”, Paralela 45, 2009

Creativitate, educație și inteligența artificială: viitorul artelor vizuale în licee

În ultimele decenii, artelor vizuale au traversat transformări profunde, influențate de dezvoltarea accelerată a tehnologiei digitale. Apariția inteligenței artificiale (AI) reprezintă una dintre cele mai importante schimbări contemporane, având capacitatea de a redefini atât procesul de creație, cât și modul în care arta este predată și înțeleasă în mediul educațional, în special la nivel liceal.

Artele vizuale au fost mereu în dialog cu tehnologia. De la descoperirea perspectivei în Renaștere până la fotografia digitală și grafica pe calculator, fiecare progres tehnologic a extins limitele expresiei artistice. Astăzi, inteligența artificială continuă această evoluție, oferind instrumente care nu doar asistă artistul, ci contribuie activ la generarea de conținut vizual.

În contextul educației liceale, introducerea AI în predarea artelor vizuale poate reprezenta o oportunitate majoră. Elevii trăiesc într-un mediu profund digitalizat, iar metodele tradiționale de predare nu mai sunt întotdeauna suficiente pentru a le capta interesul și a le stimula creativitatea. Integrarea unor instrumente bazate pe AI poate transforma orele de artă într-un spațiu interactiv, experimental și relevant pentru realitatea contemporană.

Creativitatea, considerată mult timp o abilitate exclusiv umană, este astăzi pusă într-o nouă lumină. AI poate genera imagini, poate imita stiluri artistice și poate produce compoziții complexe în câteva secunde. Totuși, acest lucru nu anulează rolul creativității umane, ci îl redefineste. Elevii nu mai sunt doar executanți ai unor tehnici, ci devin inițiatori de idei, curatori ai procesului creativ și critici ai rezultatelor generate.

Un prim argument în favoarea introducerii AI în licee este dezvoltarea gândirii critice. Atunci când elevii folosesc un sistem AI pentru a genera imagini, ei trebuie să analizeze rezultatele, să evalueze calitatea acestora și să decidă ce merită păstrat sau modificat. Acest proces stimulează nu doar creativitatea, ci și capacitatea de analiză și reflecție.

Un al doilea argument este accesibilitatea. Instrumentele bazate pe inteligență artificială permit elevilor fără abilități tehnice avansate să creeze lucrări vizuale complexe. Astfel, arta devine mai inclusivă, iar elevii care anterior nu se considerau „talentați” pot descoperi noi forme de exprimare.

De asemenea, AI poate contribui la personalizarea învățării. Fiecare elev poate explora stiluri diferite, ritmuri proprii și teme de interes personal. Profesorul devine mai degrabă un facilitator al procesului educațional decât un simplu transmițător de informații.

Pe de altă parte, există și riscuri care trebuie luate în considerare. Unul dintre acestea este dependența excesivă de tehnologie. Dacă elevii se bazează exclusiv pe AI pentru a crea, există riscul diminuării abilităților manuale și al înțelegerii fundamentelor artistice. De aceea, este esențial ca AI să fie utilizată ca un complement, nu ca un substitut al metodelor tradiționale.

Un alt argument important este legat de etică. Elevii trebuie să înțeleagă că AI funcționează pe baza unor date existente, iar utilizarea acestor sisteme ridică probleme legate de drepturile de autor și de originalitate. Introducerea acestor discuții în licee poate contribui la formarea unor viitori creatori responsabili și conștienți.

În plus, utilizarea AI în educația artistică poate pregăti elevii pentru piața muncii viitoare. Industriile creative evoluează rapid, iar competențele digitale devin din ce în ce mai importante. Elevii care învață să folosească AI în mod creativ vor avea un avantaj competitiv semnificativ.

Un alt aspect relevant este colaborarea. AI poate deveni un instrument prin care elevii lucrează împreună, experimentând și schimbând idei. Procesul creativ devine astfel unul colectiv, în care tehnologia facilitează comunicarea și cooperarea.

De asemenea, integrarea AI în predarea artelor vizuale poate contribui la interdisciplinaritate. Elevii pot combina arta cu informatica, matematica sau chiar filosofia, explorând teme precum estetica algoritmică sau natura creativității.

În acest context, rolul profesorului se transformă semnificativ. Acesta nu mai este doar un evaluator al lucrărilor, ci un ghid care ajută elevii să navigheze într-un mediu complex, plin de posibilități tehnologice. Profesorul trebuie să încurajeze experimentarea, dar și reflecția critică.

Un alt argument în favoarea utilizării AI este stimularea motivației elevilor. Tehnologia are un impact puternic asupra interesului acestora, iar integrarea ei în procesul educațional poate face orele mai atractive și mai relevante. Cu toate acestea, este important să se mențină un echilibru. Arta nu trebuie redusă la un produs generat automat. Procesul, intenția și expresia personală rămân esențiale. AI trebuie să fie un instrument care amplifică aceste elemente, nu le înlocuiește.

În concluzie, viitorul artelor vizuale în licee este strâns legat de integrarea inteligentă a tehnologiei. Inteligența artificială oferă oportunități extraordinare pentru dezvoltarea creativității, pentru diversificarea metodelor de predare și pentru pregătirea elevilor într-o lume digitală. Totuși, succesul acestei integrări depinde de modul în care este realizată: echilibrat, etic și orientat spre dezvoltarea gândirii critice și a expresiei autentice. Arta rămâne, în esență, un act uman, iar tehnologia trebuie să servească acestui scop.

Viitorul nu aparține nici exclusiv oamenilor, nici exclusiv mașinilor, ci colaborării dintre acestea. În această colaborare, educația are un rol fundamental, iar liceul devine spațiul în care se formează noile generații de creatori.

Semnat,

prof. Cornelia CONON

Leadership educațional și managementul performant al clasei în contextul transformării digitale a educației

Constantin Cristinel-Costel
Școala Gimnazială Nr. 1 Vlădeni-Deal

Transformările accelerate din educație, determinate de digitalizare, globalizare și schimbările socio-culturale, impun redefinirea rolului profesorului din simplu facilitator al învățării în lider educațional autentic. Articolul analizează relația dintre leadershipul educațional și managementul performant al clasei, evidențiind modul în care competențele de leadership influențează climatul educațional, performanța academică și dezvoltarea socio-emoțională a elevilor. Printr-o analiză teoretică integrativă, sunt discutate modele contemporane de leadership (transformațional, distribuit și instrucțional) și corelațiile acestora cu strategiile eficiente de management al clasei în era digitală. Concluziile subliniază necesitatea dezvoltării competențelor de leadership pedagogic pentru consolidarea unui ecosistem educațional inovator, incluziv și performant.

Cuvinte-cheie: leadership educațional, managementul clasei, leadership transformațional, educație digitală, performanță educațională

Introducere:

Educația contemporană traversează un proces profund de transformare, generat de integrarea tehnologiilor digitale, diversificarea profilului elevilor și accentul crescut pe competențe transversale. În acest context, profesorul devine un actor strategic, cu rol de lider educațional, capabil să creeze un climat de învățare eficient și adaptiv.

Conceptul de leadership educațional depășește dimensiunea administrativă și vizează capacitatea cadrului didactic de a inspira, orienta și mobiliza elevii către performanță și dezvoltare holistică. Corelat cu acesta, managementul performant al clasei reprezintă ansamblul strategiilor prin care se asigură un mediu structurat, predictibil și motivant pentru învățare.

Leadershipul educațional – abordări conceptuale:

Literatura de specialitate definește leadershipul educațional ca procesul prin care profesorii influențează pozitiv rezultatele învățării și cultura organizațională a școlii (Bush, 2020).

Modelul leadershipului transformațional, fundamentat de James MacGregor Burns (1978) și dezvoltat ulterior de Bernard M. Bass (1985), evidențiază patru dimensiuni esențiale:

- influență idealizată,
- motivație inspirațională,
- stimulare intelectuală,
- considerație individualizată.

În mediul educațional, aceste dimensiuni se traduc prin capacitatea profesorului de a crea viziune, de a stimula gândirea critică și de a sprijini diferențiat elevii.

Un alt model relevant este leadershipul instrucțional, dezvoltat de Philip Hallinger (2005), care pune accent pe îmbunătățirea procesului de predare-învățare prin monitorizarea progresului și sprijin pedagogic continuu.

Managementul performant al clasei:

Managementul clasei nu se limitează la controlul comportamental, ci include:

- organizarea mediului fizic și digital;
- stabilirea normelor clare;
- utilizarea strategiilor proactive;
- integrarea evaluării formative.

Teoriile motivaționale, precum teoria autodeterminării formulată de Edward L. Deci și Richard M. Ryan (2000), subliniază importanța satisfacerii nevoilor de autonomie, competență și relaționare pentru creșterea implicării elevilor.

În context digital, managementul performant presupune utilizarea platformelor educaționale, feedback în timp real și adaptarea strategiilor la stilurile de învățare variate.

Leadership și performanță în era digitală:

Transformarea digitală a educației impune competențe noi:

- leadership tehnologic;
- luarea deciziilor bazate pe date;
- utilizarea inteligenței artificiale în evaluare;
- gestionarea învățării hibride.

Profesorul-lider devine arhitect al experiențelor de învățare, combinând competențele pedagogice cu cele digitale. Cercetările arată că un climat pozitiv al clasei este corelat direct cu performanța academică și reducerea comportamentelor disruptive.

Leadershipul distribuit, prin implicarea elevilor în procesul decizional, contribuie la dezvoltarea responsabilității și a competențelor socio-emoționale.

Implicații practice:

Pentru dezvoltarea leadershipului educațional și a managementului performant al clasei, sunt recomandate:

1. Programe de formare continuă axate pe competențe de leadership pedagogic;
2. Implementarea mentoratului profesional;
3. Utilizarea analizelor de date educaționale pentru personalizarea intervențiilor;
4. Integrarea tehnologiilor emergente în strategiile didactice;
5. Dezvoltarea culturii colaborative la nivel instituțional.

Concluzii

Leadershipul educațional și managementul performant al clasei reprezintă piloni fundamentali în proiectarea viitorului educației. Profesorul contemporan trebuie să îmbine competențele pedagogice tradiționale cu abilități de leadership transformațional și tehnologic. Doar printr-o abordare integrată, centrată pe elev și susținută de inovație, se poate construi un ecosistem educațional adaptiv, incluziv și orientat spre excelență.

Bibliografie

- Bass, B. M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. Free Press.
- Bush, T. (2020). *Theories of educational leadership and management* (5th ed.). Sage Publications.
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227–268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01
- Hallinger, P. (2005). Instructional leadership and the school principal: A passing fancy that refuses to fade away. *Leadership and Policy in Schools*, 4(3), 221–239. <https://doi.org/10.1080/15700760500244793>
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (2006). Transformational school leadership for large-scale reform. *School Effectiveness and School Improvement*, 17(2), 201–227. <https://doi.org/10.1080/09243450600565829>
- Marzano, R. J. (2003). *Classroom management that works: Research-based strategies for every teacher*. ASCD.

**Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev în contextul transformării digitale:
Repere teoretice și direcții strategice pentru modernizarea ecosistemului educațional**

**Constantin Maria
Școala Gimnazială Nr. 1 Vlădeni-Deal**

În contextul transformării digitale accelerate și al diversificării nevoilor educaționale, educația incluzivă și centrată pe elev devine o condiție esențială pentru sustenabilitatea și modernizarea ecosistemului educațional. Lucrarea analizează fundamentele teoretice ale incluziunii și ale paradigmei learner-centered, evidențiind interdependența acestora cu digitalizarea educației. Sunt explorate principiile Universal Design for Learning, rolul evaluării formative și importanța dezvoltării profesionale continue în consolidarea echității. Studiul propune un cadru conceptual integrat pentru proiectarea unui ecosistem educațional digital incluziv, capabil să răspundă provocărilor secolului XXI. Cuvinte-cheie: educație incluzivă, echitate, învățare centrată pe elev, transformare digitală, UDL, inovație pedagogică.

Tema conferinței *Education That Builds Tomorrow* reflectă o realitate incontestabilă: educația nu mai poate fi concepută exclusiv ca transmitere de conținuturi, ci ca proces strategic de construire a viitorului social, economic și cultural.

Globalizarea, digitalizarea și mobilitatea crescută a populației au generat o diversitate fără precedent în interiorul sistemelor educaționale. În acest context, echitatea și incluziunea devin repere fundamentale ale politicilor educaționale moderne.

UNESCO (2020) definește incluziunea drept „procesul de identificare și eliminare a barierelor în calea învățării și participării” (p. 13), subliniind caracterul său sistemic. Educația incluzivă nu se limitează la integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale, ci vizează transformarea școlii într-un mediu adaptabil tuturor.

Conceptual, educația incluzivă a evoluat de la paradigma integrării la cea a echității sistemice. Booth și Ainscow (2011) afirmă că incluziunea presupune „creșterea participării tuturor elevilor și reducerea excluderii din cultura, curriculumul și comunitatea școlii” (p. 3). Această abordare implică restructurarea culturii organizaționale și a practicilor didactice. Florian (2014) argumentează că practicile incluzive autentice se bazează pe „extinderea oportunităților de învățare pentru toți elevii, fără a crea categorii separate” (p. 294).

Din perspectivă etică, educația incluzivă este fundamentată pe principiile justiției sociale. Echitatea nu înseamnă tratament identic, ci adaptare diferențiată în funcție de nevoi. Ainscow (2020) subliniază că progresul sistemelor educaționale depinde de capacitatea acestora de a identifica și elimina barierele structurale (p. 8). Prin urmare, incluziunea devine un indicator al calității educației.

Învățarea centrată pe elev își are originea în teoriile constructiviste și umaniste. Rogers (1969) susține că învățarea devine semnificativă atunci când elevul este implicat activ și percepe relevanța personală a conținutului (p. 157).

Într-o abordare centrată pe elev:

- profesorul devine facilitator;
- învățarea este activă și colaborativă;
- evaluarea este continuă și formativă.

Hattie (2009) evidențiază rolul major al feedback-ului și al relației profesor–elev în creșterea performanței școlare (pp. 173–178). Vizibilitatea procesului de învățare și claritatea obiectivelor sporesc implicarea și autonomia elevilor.

Învățarea centrată pe elev este, în esență, complementară incluziunii: personalizarea și diferențierea devin instrumente ale echității.

Digitalizarea educației oferă oportunități de personalizare fără precedent, dar poate genera și noi forme de inegalitate dacă accesul nu este echitabil.

OECD (2019) arată că tehnologia are impact pozitiv asupra învățării atunci când este integrată într-un design pedagogic coerent (p. 45). Tehnologia nu substituie profesorul, ci extinde posibilitățile de diferențiere și feedback.

Modelul UDL, dezvoltat de CAST (2018), propune trei principii fundamentale (p. 4):

1. Multiple modalități de reprezentare
2. Multiple modalități de acțiune și exprimare
3. Multiple modalități de implicare

UDL transformă curriculumul într-un cadru flexibil, adaptabil diversității cognitive, culturale și socio-emoționale.

Pentru a construi „educația care modelează viitorul”, este necesară o abordare sistemică, integrată.

Dimensiuni strategice:

1. Curriculum flexibil și adaptiv

Integrarea principiilor UDL în proiectarea unităților de învățare.

2. Evaluare formativă digitală

Utilizarea platformelor educaționale pentru feedback imediat și personalizat.

3. Dezvoltare profesională continuă

Formarea profesorilor în pedagogii incluzive și competențe digitale avansate.

4. Leadership educațional incluziv

Crearea unei culturi organizaționale orientate spre echitate și colaborare.

Profesorul devine:

- designer de experiențe de învățare;
- mentor și facilitator;
- mediator digital;
- promotor al justiției educaționale.

Schimbarea paradigmei implică o redefinire a identității profesionale.

Modernizarea ecosistemului educațional presupune:

- investiții în infrastructură digitală echitabilă;
- integrarea competențelor digitale în standardele profesionale;
- evaluarea impactului politicilor asupra echității;
- parteneriate între școală, familie și comunitate.

Educația incluzivă trebuie să fie integrată în strategiile naționale de digitalizare, nu tratată ca domeniu separat.

Concluzii

Educația incluzivă și centrată pe elev reprezintă fundamentul construcției unui sistem educațional capabil să răspundă provocărilor secolului XXI. Transformarea digitală devine un catalizator al echității atunci când este susținută de excelență pedagogică.

Școala viitorului este una flexibilă, adaptivă și orientată spre participare autentică. Prin integrarea principiilor UDL, a evaluării formative și a dezvoltării profesionale continue, educația poate deveni motor al justiției sociale și al dezvoltării sustenabile.

Astfel, educația nu doar pregătește viitorul — îl construiește.

Bibliografie (APA 7)

*Ainscow, M. (2020). *Promoting inclusion and equity in education: Lessons from international experiences*. Nordic Journal of Studies in Educational Policy, 6(1), 7–16.

- *Booth, T., & Ainscow, M. (2011). *The Index for Inclusion: Developing learning and participation in schools* (3rd ed.). Centre for Studies on Inclusive Education.
- *CAST. (2018). *Universal Design for Learning Guidelines version 2.2*. Author.
- *Florian, L. (2014). What counts as evidence of inclusive education? *European Journal of Special Needs Education*, 29(3), 286–294.
- *Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.
- *OECD. (2019). *OECD Future of Education and Skills 2030*. OECD Publishing.
- *Rogers, C. R. (1969). *Freedom to Learn*. Merrill.
- *UNESCO. (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all*. UNESCO Publishing.

ROLUL PROFESORULUI – LIDER ÎN ATINGEREA PERFORMANȚEI ȘCOLARE

**CONSTANTIN VALENTINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.2 BORDEASCA VECHĂ**

Personalitatea profesorului în contextul învățământului actual presupune o gamă largă de calități determinate de specificul și complexitatea activității pe care acesta o desfășoară. Profesorul își asumă multiple roluri, a căror exercitare este strâns legată de personalitatea sa. În mediul școlar, cadrul didactic este coordonatorul activității didactice, orientată spre atingerea obiectivelor stabilite prin documentele curriculare.

Diversitatea rolurilor profesorului este una semnificativă. Astfel, profesorul este expert al actului de predare-învățare, având capacitatea de a lua decizii privind toate componentele procesului educațional. În calitate de agent motivator, acesta stimulează interesul, curiozitatea și dorința elevilor de a învăța. Totodată, profesorul îndeplinește rolul de lider, coordonând colectivul de elevi și exercitând influență asupra principalelor fenomene care se manifestă în cadrul clasei. El devine adesea un sprijin emoțional pentru elevi, un confident sau chiar un substitut simbolic al părinților, contribuind la diminuarea stărilor de anxietate.

În ipostaza de consilier, profesorul este un observator atent al comportamentului elevilor, un îndrumător empatic și un sfătuitor competent. Ca model educațional, prin comportament, atitudine și valori, acesta reprezintă un exemplu pozitiv pentru elevi. De asemenea, profesorul este un profesionist reflexiv, preocupat de analiza și înțelegerea situațiilor educaționale inedite și a fenomenelor psihopedagogice cu care se confruntă. În rolul de manager, el coordonează activitatea clasei și colaborează cu ceilalți profesori, cu părinții și cu alți factori educaționali.

În contextul actual, se resimte tot mai mult nevoia unor lideri educaționali autentici, capabili să transforme dificultățile în oportunități de dezvoltare. Profesorul-lider devine astfel un element esențial al procesului de învățare. Leadership-ul în educație implică responsabilitate, viziune pe termen lung, curiozitate permanentă și capacitatea de a influența pozitiv. La catedră, leadership-ul se bazează pe încrederea profesorului în sine, dar și pe puterea limbajului, care poate stimula sau descuraja profund elevii. Profesorul-lider facilitează conexiunea dintre elevi și lumea din jurul lor, pregătindu-i pentru o viață cu sens.

Eficiența cadrului didactic se reflectă atât în rezultatele școlare, cât și în comportamentul elevilor. Practica pedagogică inițială nu este suficientă pentru ca profesorii debutanți să facă față tuturor provocărilor din clasă, motiv pentru care formarea continuă devine o necesitate. John Hattie, în lucrarea *Învățarea vizibilă*, evidențiază o serie de caracteristici ale profesorilor eficienți, precum implicarea cognitivă a elevilor, dezvoltarea gândirii critice, oferirea și solicitarea feedback-ului, înțelegerea proceselor de învățare și observarea progresului elevilor din perspectiva acestora.

Profesorii performanți valorifică aptitudinile și interesele elevilor, creând un climat educațional stimulat. Adaptarea metodelor de predare la contextul sociocultural actual a condus la apariția modelului de edutainer, profesorul care îmbină educația cu elemente ale

spectacolului. Acesta se caracterizează prin entuziasm, competență profesională, abordabilitate, umor, empatie și capacitatea de a crea un climat cald și motivant în clasă.

Un alt rol esențial al profesorului este acela de a formula așteptări realiste și pozitive față de elevi, întrucât acestea influențează semnificativ performanțele școlare. Educația formală presupune existența unui parteneriat autentic între cadre didactice, elevi, manageri școlari, părinți și comunitate.

Calitatea actului educațional depinde de relația dintre profesor și elev, relație construită pe încredere, continuitate și cunoaștere reciprocă. Schimbarea frecventă a cadrelor didactice poate afecta echilibrul emoțional al elevilor, întrucât relația profesor–elev este una profund umană, bazată pe atașament și respect reciproc.

Dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice este esențială pe tot parcursul carierei, prevenind plafonarea și contribuind la creșterea calității educației. Stabilitatea personalului didactic reprezintă un factor important pentru performanța organizațiilor școlare, în contextul actualei crize de resurse umane din sistemul educațional românesc.

În concluzie, profesorul contemporan, prin multitudinea rolurilor asumate, trebuie să își modeleze constant personalitatea profesională, bazându-se pe competență, empatie și responsabilitate. Dimensiunea umană a profesiei didactice rămâne fundamentul unei educații de calitate, centrate pe dezvoltarea integrală a elevilor.

BIBLIOGRAFIE

1. Bush, T. (2021). *Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale*. Ediția a II-a. Iași: Polirom.
2. Cucoș, C. (2008). *Educația: iubire, edificare, desăvârșire*. Iași: Polirom.
3. Gardner, H. (2011). *Mintea disciplinată. Educația pe care o merită orice copil, dincolo de informații și teste standardizate*. București: Sigma.
4. Gherguț, A. (2007). *Managementul general și strategic în educație*. București, Editura Polirom.

Utilizarea tehnologiei în procesul de învățare

Prof. înv. primar Corneșeanu Ionela Monalisa

Școala Gimnazială Coșoveni

Coșoveni, Dolj

Școala modernă pune din ce în ce mai mult accentul pe utilizarea tehnologiei în procesul de predare și învățare. Unul dintre principalele motive pentru acest lucru îl reprezintă evoluția continuă a societății, care presupune digitalizarea tot mai accentuată a diferitelor domenii de activitate umană. Pe de altă parte, elevii sunt tot mai înclinați spre folosirea dispozitivelor digitale pentru diferite activități, având acces la o mare varietate de informații online. Astfel că școala de astăzi trebuie să țină pasul cu această evoluție și schimbare continuă și să ofere elevilor posibilitatea de a învăța să fie responsabili în mediul online, să caute informații din diferite domenii, să selecteze informațiile la care sunt expuși. Astfel că integrarea tehnologiilor digitale au devenit o prioritate a sistemului educațional, facilitând prezentarea informației, procesarea acesteia de către elevi și implementarea ei în practică.

Tehnologiile informaționale sunt folosite cu scopul de a îmbunătăți și restructura modul de predare, învățare, evaluare. Ele trebuie să fie adaptate la fiecare disciplină de studiu, ținând seama de particularitățile de vârstă ale elevilor, trebuie permanent perfecționate și trebuie să răspundă necesității dezvoltării profesionale. În ultimele decenii, tehnologia a schimbat modul în care profesorii își organizează predarea și modul cum elevii învață, facilitând accesul la resurse și instrumente educaționale moderne. De aceea, cadrele didactice vor fi preocupate permanent de autoinstruire, formare profesională continuă, autodepășire, pentru a ține pasul cu schimbările din viața elevilor lor.

Interactivitatea, participarea activă, cooperarea, comunicarea stau la baza facilitării înțelegerii noțiunilor noi pentru elevi, accentul punându-se pe dezvoltarea gândirii critice.

Avantajele folosirii tehnologiei în procesul de învățare sunt:

- Individualizarea/ personalizarea învățării; permite progresul în ritm propriu și concentrarea pe nevoile individuale ale elevilor
- Eficientizarea folosirii timpului de instruire
- Motivarea elevilor pentru învățare; sporirea interesului și implicării lor active în învățare prin intermediul unor activități interactive și captivante
- Accesul la o gamă mai largă de resurse și informații, ceea ce poate îmbogăți învățarea
- Îmbunătățirea comunicării între profesori, elevi și părinți
- Încurajarea comunicării între elevi, exersarea abilităților sociale și a spiritului de echipă
- Consolidarea abilităților de investigare științifică
- Familiarizarea elevilor cu conceptul de învățare permanentă
- Asimilarea coerentă a cunoștințelor prin oferirea unui feedback imediat

Enumerăm câteva modalități prin care tehnologia poate fi folosită în procesul educațional:

- Platforme de învățare online
- Platforme de colaborare și comunicare
- Resurse educaționale digitale: biblioteci digitale
- Cataloage digitale
- Jocuri educaționale

Integrarea tehnologiei în procesul de predare- învățare îi ajută pe elevi să își dezvolte competențe de gândire și învățare și îi determină să fie mai responsabili în ceea ce privește propria învățare. Cadrul didactic devine mediator și îndrumător în activitatea de învățare a

elevilor, el este cel care dirijează elevii spre îmbogățirea cunoștințelor teoretice și aplicarea acestora în activitatea practică.

Totuși, menționăm că trebuie să existe un echilibru între învățarea tradițională și cea bazată pe tehnologie, iar resursele digitale trebuie folosite în mod echilibrat și responsabil, pentru a nu conduce la dependența de dispozitive și pentru a menține o comunicare autentică între elevi și profesori. Pe de altă parte, trebuie să se asigure accesul la tehnologie pentru toți elevii.

Folosirea platformelor de învățare poate stimula motivația și responsabilitatea elevilor pentru învățare, aceștia manifestând interes ridicat pentru căutarea și descoperirea de noi informații sau pentru realizarea de conexiuni între cunoștințele deja deținute. De asemenea, creativitatea este impulsionată prin folosirea tehnologiei, elevii putând să găsească soluții inovatoare pentru diferite proiecte sau să coreleze informații selectate din surse sigure pentru a le aranja într-un mod original. Totodată, colaborarea și relațiile sociale pot fi puse în valoare prin formarea unor echipe de lucru în realizarea unor proiecte pe diferite teme.

Pe de altă parte, elevii pot fi evaluați obiectiv prin folosirea platformelor educaționale, participând la teste, fișe, jocuri distractive, fără a simți presiunea procesului evaluativ. Pot primi în timp record punctajul și un feedback corect la ceea ce lucrează, își pot corecta propriile greșeli și se pot autoevalua atât ca și cunoștințe deținute, cât și ca timp de lucru.

Bibliografie:

1. CAPAȚINA, ASEM, *Integrarea tehnologiilor informaționale și comunicaționale în procesul instructiv-educativ*
2. Mirela, Elena Moraru, *Utilizarea tehnologiei în procesul de predare-învățare-evaluare*
3. Mirela, Cornea, *Integrarea tehnologiilor multimedia în procesul instructiv-educativ*

Diversitate și incluziune școlară

Prof. învă. primar Corneșeanu Ionela Monalisa
Școala Gimnazială Coșoveni, loc. Coșoveni, jud. Dolj

Conceptul de *educație integrată* este din ce în ce mai răspândit astăzi, presupunând reformularea unor concepte și teorii pentru a asigura accesul tuturor participanților la procesul de învățare și la condițiile de viață cotidiană. *Diversitatea* reprezintă un aspect important de care trebuie să se țină seama atunci când vorbim despre incluziune, deoarece ne referim la acordarea de șanse echitabile pentru toți copiii în ceea ce privește oportunitățile lor de dezvoltare. *Incluziunea* are în vedere nu doar felul în care copilul cu sau fără dizabilități se adaptează la mediu, ci și felul în care mediul este pregătit să primească și să integreze astfel de persoane. De asemenea, urmărește producerea unei schimbări durabile la nivelul societății, care să aibă ca urmare acceptarea și promovarea diversității.

Modalitățile interactive de predare- învățare au în vedere formarea la elevi a abilităților de colaborare, precum și îmbunătățirea mediului în care se realizează învățarea. O modalitate eficientă de a oferi sprijin acestei categorii de elevi este asocierea/ colaborarea școlilor integratoare cu cele speciale. Astfel pot fi preluate și prezentate în școli materiale diverse, cu scopul de a conștientiza nevoia incluziunii, pot fi asimilate modalități alternative de predare și învățare. Incluziunea presupune: valorizarea tuturor elevilor, oferirea de posibilități pentru toți participanții la învățare, adaptarea politicilor și practicilor din școli pentru a răspunde nevoii tuturor elevilor, reducerea barierelor în învățare și participare pentru toți copiii, înțelegerea diferențelor dintre elevi ca pe o resursă pentru procesul de învățare, și nu ca pe o problemă ce trebuie depășită.

Copiii cu cerințe educaționale speciale le sunt caracteristice trăsături precum: nivel scăzut de adaptare școlară, lipsa deprinderilor de viață, lipsa inițiativei, autocontrol nedezvoltat, instabilitatea atenției. Din aceste motive ei au nevoie de atenție sporită.

Avantaje ale integrării elevilor cu nevoi educaționale speciale:

- Stimularea performanțelor școlare a acestei categorii de elevi
- Înțelegerea condiției lor de către colegi, ceea ce face posibilă acceptarea și protejarea lor

Există și *dezavantaje* atunci când se încearcă integrarea copiilor cu nevoi educaționale speciale:

- Astfel de copii pot fi neglijăți de cadrele didactice, din cauza lipsei de timp pentru tratarea lor diferențiată sau din lipsa pregătirii în acest sens
- Nu se poate veni în întâmpinarea tuturor nevoilor și necesităților lor

Câteva modalități de integrare eficientă a acestor copii în învățământul de masă ar putea fi:

- Organizarea activităților pe grupe/ centre de interes
- Promovarea interacțiunilor sociale, învățarea prin cooperare
- Lucrul în perechi, individual sau în echipă, oferirea unui feedback prompt
- Facilitarea dezvoltării sociale și emoționale

Cunoașterea temeinică a grupurilor de elevi dintr-o clasă reprezintă o bună modalitate de a promova incluziunea școlară, deoarece oferă informații despre funcționarea grupului respectiv și a comportamentelor de grup. În același timp conduce la posibilitatea de a lua măsuri de ameliorare a unor posibile conflicte atunci când este cazul.

Jocul reprezintă o altă modalitate de a aborda tema incluziunii, chiar o modalitate de aplicare a acesteia, deoarece presupune respectarea unor reguli, dar în același timp voie bună și implicare în învățare. Prin utilizarea jocului ca mijloc de abordare a predării- învățării copilul se simte înțeles și își confirmă sentimentul propriei valori. Jocul satisface nevoia copilului de cunoaștere, încurajează mișcarea și îl ajută să-și exprime și să-și controleze emoțiile.

Un sistem educațional bazat pe incluziune presupune recunoașterea dreptului fiecărui copil la educație și înțelegerea diferențelor de adaptare și învățare specifice fiecărui copil în parte, promovează egalitatea în drepturi și responsabilități, flexibilitatea programelor școlare, parteneriatul cu familia.

Bibliografie:

1. POPOVICI DORU, *Elemente de Psihopedagogia Integrării*, Ed. PRO HUMANITATE, 2000;
2. IONESCU, Ion I., *Sociologia școlii*, Ed. Polirom, Iași, 1997;
3. PĂUN, Emil, *Școala – o abordare sociopedagogică*, Ed. Polirom, Iași, 1999;
4. VERZA EMIL, *Psiho-pedagogie specială*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1994;

FORMAREA SOLURILOR DIN PODIȘUL GETIC – ANALIZĂ PEDOGEOGRAFICĂ

Prof. Cosmescu Vasile Octavian

Liceul de Arte „Hariclea Darclée” – Brăila

Introducere

Podișul Getic reprezintă una dintre cele mai importante unități geografice din sudul României, situată între Subcarpații Getici și Câmpia Română. Această unitate geomorfologică este caracterizată prin relief colinar, structură geologică variată și o mare diversitate de soluri.

Metodologie

Studiul s-a bazat pe analiza literaturii geografice și pedologice de specialitate și pe interpretarea hărților geografice și pedologice ale României.

Factorii de formare ai solurilor

Formarea solurilor este determinată de acțiunea simultană a mai multor factori pedogenetici: clima, relieful, vegetația, materialul parental și activitatea umană.

Tipuri de soluri

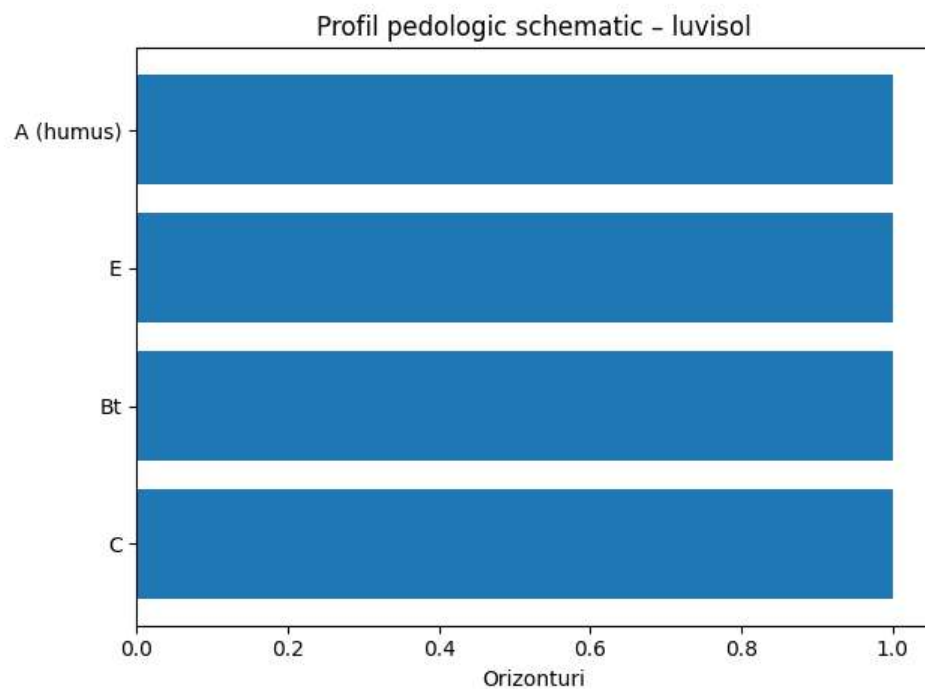
Cele mai răspândite soluri sunt: solurile brune de pădure, solurile brun-roșcate, luvisolurile și solurile aluviale din luncile râurilor.

Concluzii

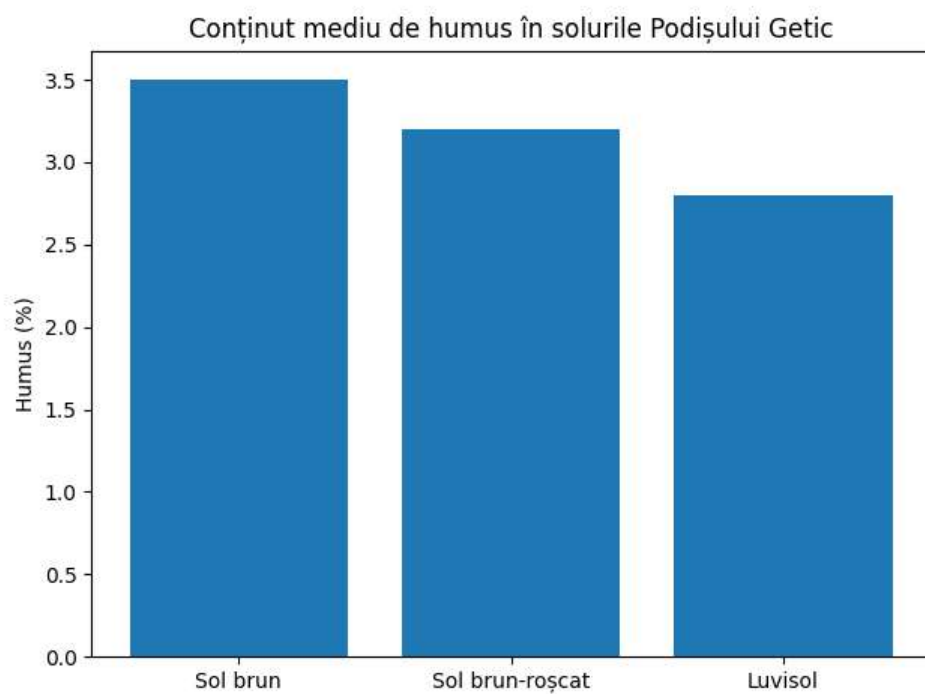
Diversitatea tipurilor de soluri reflectă varietatea condițiilor naturale din această regiune.

Tip de sol	Caracteristici
Soluri brune	soluri de pădure
Soluri brun-roșcate	bogate în oxizi de fier
Luvisoluri	orizont Bt pronunțat
Soluri aluviale	formate prin depuneri aluviale

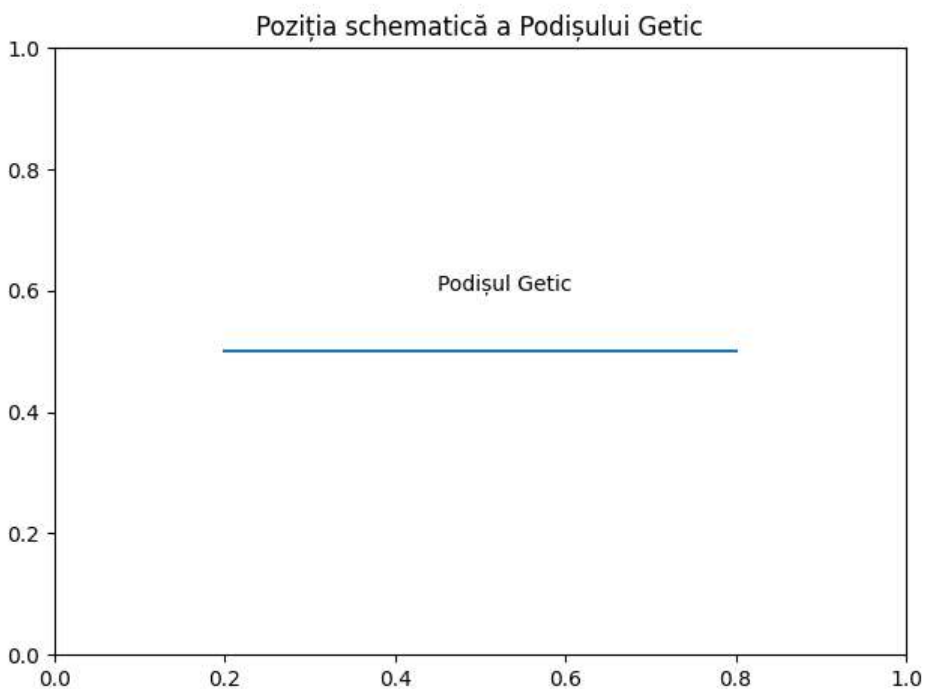
Profil pedologic schematic al unui luvisol

Conținutul mediu de humus

Hartă schematică a Podișului Getic

Bibliografie

Posea, Gr., Geografia României

Florea, N., Pedologie

Ianoș, I., Geografia fizică a României

Atlasul Geografic al României

SOLURILE DIN CÂMPIA BRĂILEI ȘI CÂMPIA BĂRĂGANULUI – ANALIZĂ COMPARATIVĂ ȘI IMPORTANȚA AGRICOLĂ

Prof. Cosmescu Vasile Octavian

Liceul de Arte „Hariclea Darclee” – Brăila

Introducere

Câmpia Română reprezintă una dintre cele mai importante unități fizico-geografice ale României, caracterizată prin relief jos, depozite loessoide și soluri cu fertilitate ridicată. În cadrul acesteia, Câmpia Brăilei și Câmpia Bărăganului ocupă o poziție centrală și estică, fiind recunoscute pentru potențialul lor agricol.

Analiza solurilor din aceste două regiuni are o importanță deosebită pentru geografie, pedologie și agricultură. Cunoașterea proprietăților solurilor permite o utilizare eficientă a resurselor naturale și contribuie la dezvoltarea durabilă a agriculturii.

Lucrarea de față urmărește identificarea tipurilor de soluri predominante în cele două regiuni și realizarea unei analize comparative privind caracteristicile lor pedologice.

Metodologie

Studiul s-a bazat pe analiza literaturii geografice și pedologice de specialitate, precum și pe interpretarea hărților geografice și pedologice ale României.

Metoda comparativă a fost utilizată pentru evidențierea asemănărilor și deosebirilor dintre solurile din Câmpia Brăilei și Câmpia Bărăganului. Au fost analizate caracteristici precum structura profilului de sol, conținutul de humus, influența factorilor pedogenetici și importanța agricolă a solurilor.

Factorii de formare ai solurilor

Formarea solurilor este rezultatul interacțiunii dintre mai mulți factori naturali și antropici.

Clima continentală, caracterizată prin veri calde și ierni reci, influențează procesele de descompunere a materiei organice și acumularea humusului. Vegetația naturală de stepă contribuie la formarea cernoziomurilor, soluri bogate în materie organică.

Materialul parental, reprezentat în principal de depozite loessoide, constituie baza minerală a solurilor.

Relieful de câmpie favorizează acumularea sedimentelor fine și dezvoltarea unor profile pedologice bine structurate.

Activitatea umană, în special agricultura intensivă, influențează evoluția solurilor și necesită aplicarea unor măsuri de protecție și conservare.

Solurile din Câmpia Brăilei

Câmpia Brăilei se află în apropierea Dunării, fapt care determină particularități hidrologice și pedologice specifice. În această regiune sunt întâlnite cernoziomuri fertile, dar și soluri aluviale dezvoltate în zonele de luncă.

Solurile aluviale se formează prin depunerea sedimentelor transportate de apă și se caracterizează printr-o fertilitate ridicată. În anumite zone apar soluri gleice, determinate de excesul de umiditate și de nivelul ridicat al apei freatice.

Solurile din Câmpia Bărăganului

Câmpia Bărăganului este una dintre cele mai cunoscute regiuni agricole ale României. Relieful aproape perfect plan și depozitele groase de loess favorizează dezvoltarea cernoziomurilor.

Cernoziomurile tipice și cambice reprezintă solurile dominante ale acestei regiuni și sunt recunoscute pentru fertilitatea lor ridicată. Conținutul mare de humus și structura granulară favorizează dezvoltarea culturilor agricole.

Importanța agricolă

Solurile din Câmpia Brăilei și Câmpia Bărăganului constituie unele dintre cele mai productive terenuri agricole din România.

În aceste regiuni sunt cultivate cereale și plante tehnice precum grâul, porumbul și floarea-soarelui.

Fertilitatea naturală a cernoziomurilor permite obținerea unor producții agricole ridicate.

Utilizarea durabilă a solurilor presupune aplicarea unor măsuri precum rotația culturilor, fertilizarea echilibrată și protecția împotriva proceselor de degradare.

Protecția solurilor

Solurile pot fi afectate de procese de degradare precum eroziunea, salinizarea sau compactarea.

Pentru prevenirea acestor procese sunt necesare măsuri de conservare a solurilor, inclusiv lucrări agricole

adaptate condițiilor naturale, menținerea materiei organice și utilizarea responsabilă a irigațiilor.

Concluzii

Analiza comparativă a solurilor din Câmpia Brăilei și Câmpia Bărăganului evidențiază existența unor asemănări

determinate de condițiile naturale comune.

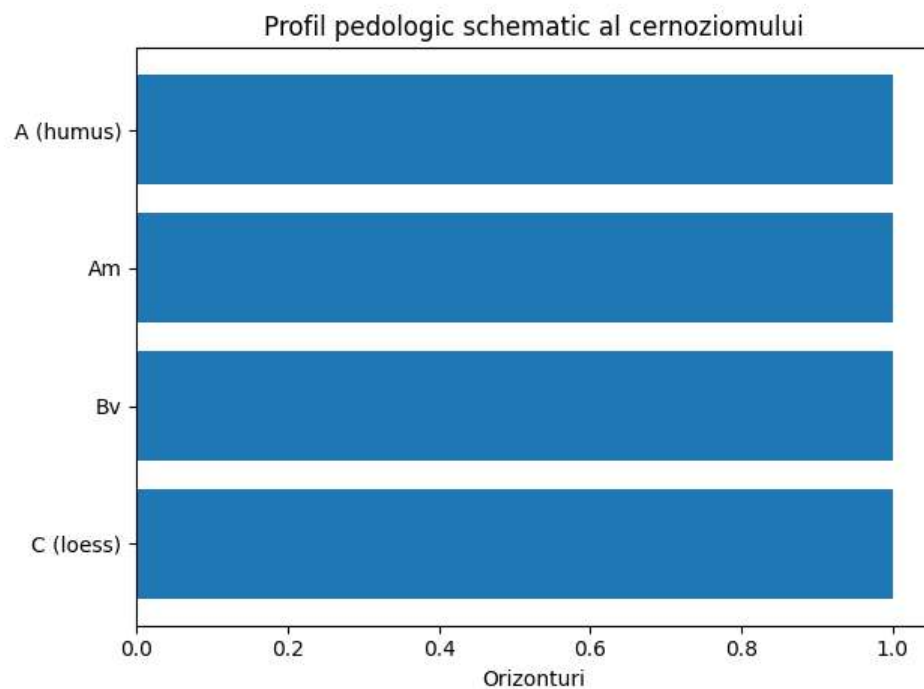
Diferențele apar în special datorită influenței hidrologice mai accentuate în Câmpia Brăilei. În ansamblu,

aceste regiuni reprezintă unele dintre cele mai importante zone agricole ale României.

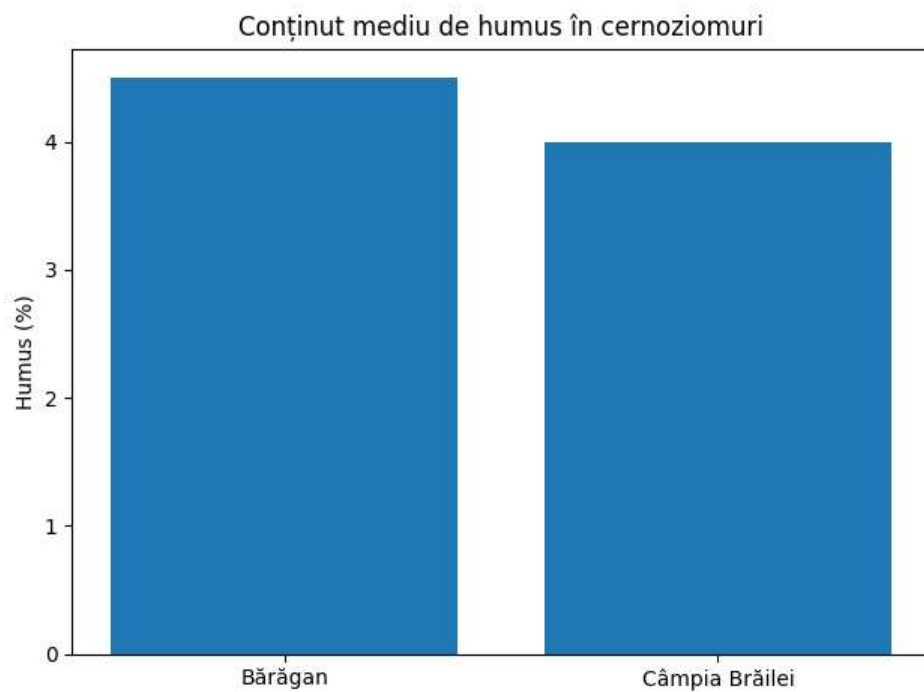
Tabel comparativ între Câmpia Brăilei și Câmpia Bărăganului

Caracteristică	Câmpia Brăilei	Câmpia Bărăganului
Influență hidrologică	Puternică (Dunărea)	Redusă
Tipuri dominante de sol	Cernoziomuri și soluri aluviale	Cernoziomuri și soluri castanii
Nivelul apei freatice	Relativ ridicat	Mai adânc
Soluri aluviale	Frecvente	Rare
Condiții climatice	Continental moderat	Continental excesiv

Profil pedologic al cernoziomului

Conținutul mediu de humus în cernoziomuri

Bibliografie

Posea, Gr., Geografia României, Editura Didactică și Pedagogică.

Florea, N., Pedologie, Editura Ceres.

Ianoș, I., Geografia fizică a României.

Atlasul Geografic al României.

Geografia României – Academia Română.

Popescu, N., Pedogeografia României.

ORAȘUL BRĂILA – EVOLUȚIA ISTORICĂ, DINAMICA DEMOGRAFICĂ ȘI ROLUL ECONOMIC ÎN REGIUNEA DUNĂRII

Studiu de specialitate – Disciplina Geografie

Prof. Cosmescu Vasile Octavian

Liceul de Arte „Hariclea Darclee” – Brăila

Liceul Tehnologic „Nicolae Titulescu” – Însurăței, Brăila

Introducere

Municipiul Brăila reprezintă unul dintre cele mai importante orașe-port ale României, situat pe malul stâng al Dunării, în estul Câmpiei Române. Poziția geografică a favorizat dezvoltarea activităților comerciale și portuare încă din perioada medievală.

De-a lungul timpului, orașul Brăila s-a afirmat ca un important centru economic, comercial și cultural al regiunii de sud-est a României.

Poziția geografică și cadrul natural

Brăila este situată în partea de est a Câmpiei Române, pe malul Dunării, la contactul dintre Câmpia Bărăganului și lunca fluviului.

Relieful este predominant plan, iar clima este continentală.

Poziția pe Dunăre a determinat dezvoltarea portului și a activităților comerciale.

Evoluția istorică

Primele mențiuni documentare ale orașului datează din Evul Mediu.

În perioada dominației otomane, Brăila a avut un rol strategic pe Dunăre.

În secolele XIX și XX, orașul a devenit unul dintre cele mai importante porturi ale României, fiind un centru important pentru exportul cerealelor.

Dinamica demografică

Populația municipiului Brăila a cunoscut o creștere semnificativă în secolul XX, în special în perioada industrializării.

După anul 1990, orașul a înregistrat o scădere demografică, determinată de migrație și transformări economice.

Rolul economic și portuar

Economia orașului Brăila s-a bazat în mod tradițional pe activitățile portuare și pe comerțul cu cereale.

Portul Brăila reprezintă un important nod de transport fluvial pe Dunăre și contribuie la dezvoltarea economică regională.

Perspective de dezvoltare

Perspectivile de dezvoltare ale orașului sunt legate de modernizarea infrastructurii, dezvoltarea portului și valorificarea potențialului turistic.

Podul suspendat peste Dunăre și proiectele de dezvoltare regională pot contribui la creșterea atractivității economice a orașului.

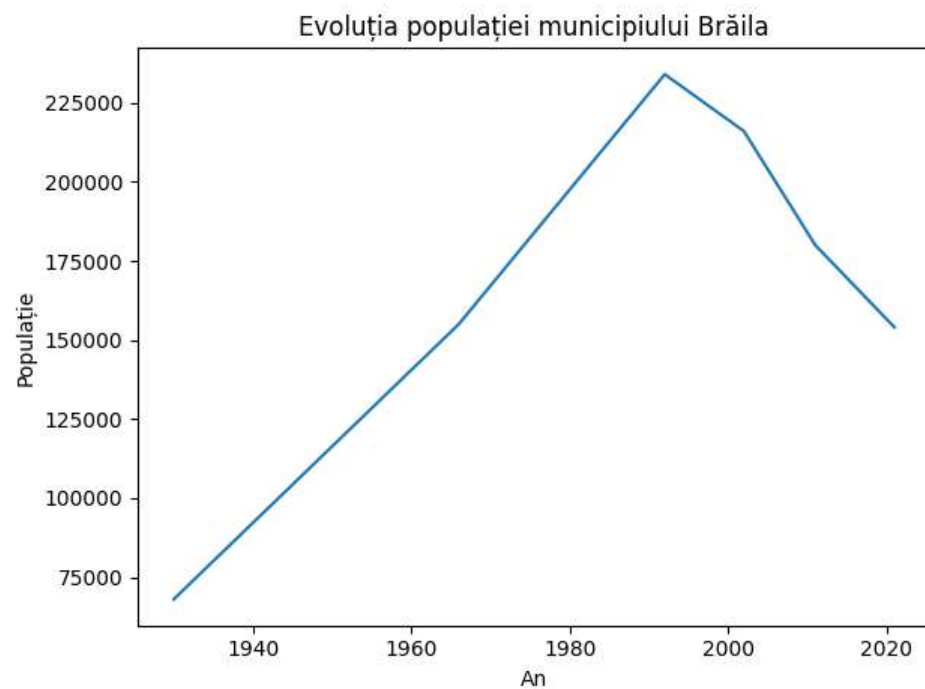
Concluzii

Brăila a avut un rol major în dezvoltarea comerțului fluvial și a economiei regionale. În prezent, orașul are perspective de dezvoltare bazate pe modernizarea infrastructurii și valorificarea potențialului economic și turistic.

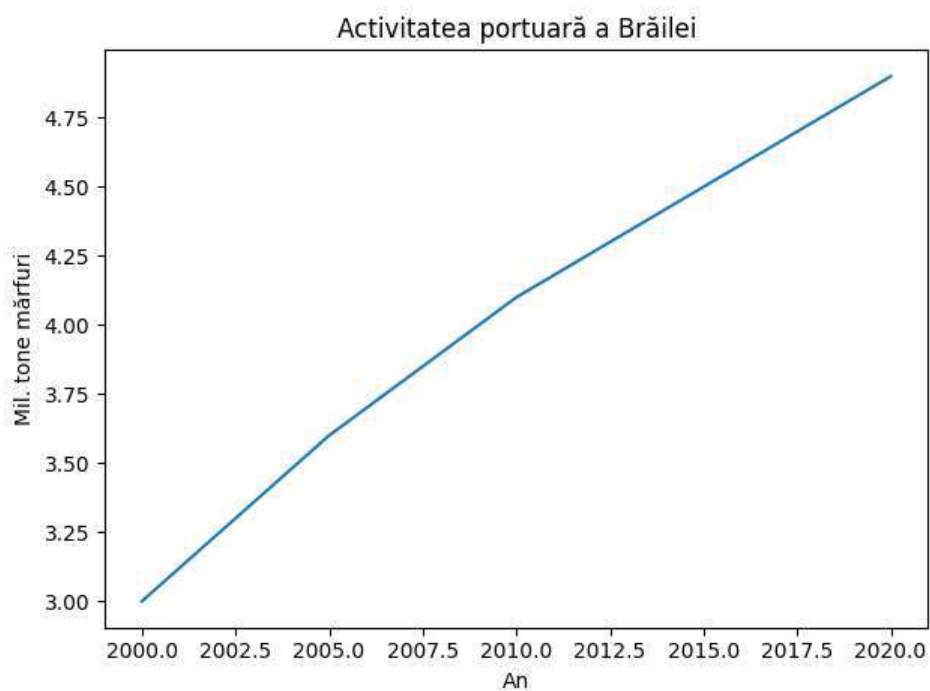
Tabel – Evoluția populației municipiului Brăila

An	Populație
1930	68000
1966	155000
1992	234000
2002	216000
2011	180000
2021	154000

Grafic – Evoluția populației municipiului Brăila

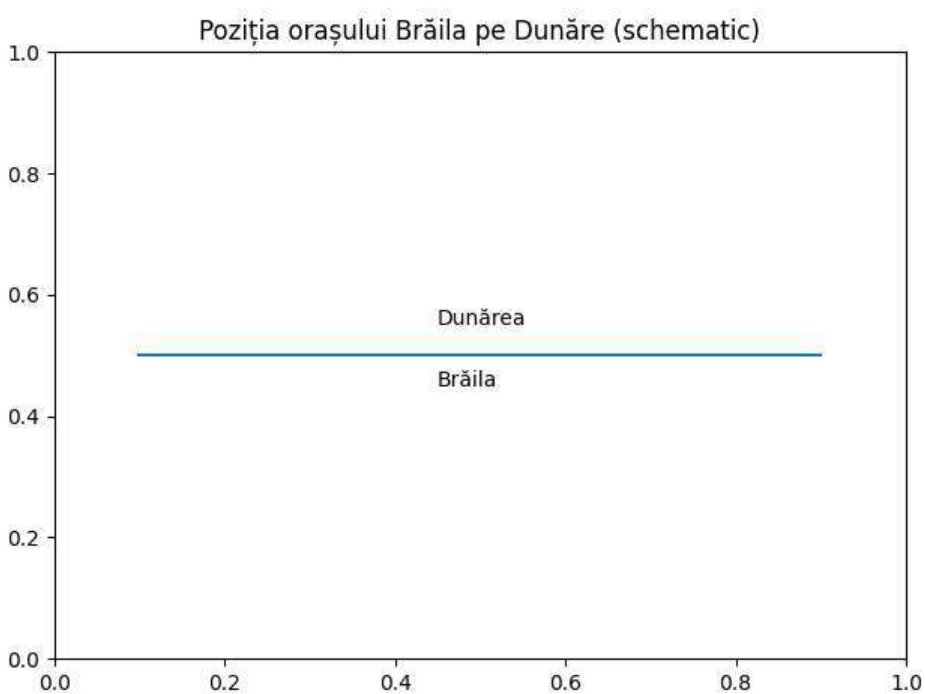
Grafic – Evoluția activității portuare

Tabel – Structura economică estimativă a municipiului Brăila

Sector economic	Pondere (%)
Industrie	25
Transport fluvial	20
Comerț	30
Servicii	25

Hartă schematică – poziția orașului Brăila

Bibliografie

Posea, Gr., Geografia României.

Ianoș, I., Geografia urbană.

Atlasul Geografic al României.

Institutul Național de Statistică – date demografice.

Proiectarea Viitorului Educației prin Inovare, Tehnologie și Excelență Pedagogică Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală în contextul Educației Timpurii

Autor: Cracană Nadia, Profesor Educație Timpurie

Instituția de învățământ: Grădinița cu Program Prelungit „Șotron”, Botoșani

1. Introducere

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluțiile tehnologice accelerate, de schimbările socio-economice și de nevoia adaptării la un viitor dominat de competențe digitale, creativitate și gândire critică. În acest context, proiectarea viitorului educației nu mai poate fi concepută doar ca o reformă curriculară sau ca o modernizare izolată a resurselor, ci ca un demers sistemic ce implică transformarea ecosistemului educațional în ansamblul său.

Educația timpurie ocupă un rol central în acest proces, deoarece reprezintă etapa în care copilul își formează structurile fundamentale cognitive, emoționale și sociale. Intervențiile educaționale din primii ani influențează semnificativ parcursul școlar ulterior, capacitatea de adaptare și dezvoltarea armonioasă a personalității. Într-o societate digitalizată, educatorul trebuie să răspundă provocării de a integra inovarea și tehnologia în mod echilibrat, fără a diminua rolul esențial al jocului, explorării și interacțiunii umane.

Lucrarea de față își propune să analizeze modalitățile prin care inovarea, excelența pedagogică și transformarea digitală pot contribui la modernizarea ecosistemului educațional, cu accent pe aplicabilitatea concretă în educația timpurie.

2. Fundamente teoretice privind educația timpurie și dezvoltarea copilului

Educația timpurie se fundamentează pe ideea că dezvoltarea copilului este un proces complex, influențat de interacțiunea dintre factori biologici, cognitivi, sociali și emoționali. Literatura de specialitate subliniază importanța experiențelor de învățare active, semnificative și adaptate vârstei.

Piaget evidențiază faptul că, în perioada preoperațională, copilul învață predominant prin acțiune și manipulare, construindu-și cunoașterea prin experiențe directe. În același timp, Vîgotski susține rolul esențial al interacțiunii sociale și al limbajului în dezvoltarea cognitivă, accentuând importanța mediului educațional și a sprijinului oferit de adult în zona proximei dezvoltări.

Modelul inteligențelor multiple propus de Gardner susține necesitatea diversificării activităților didactice astfel încât să fie valorificate potențialele individuale ale copiilor. Aceste perspective teoretice justifică orientarea educației timpurii spre metode inovative, experiențiale și diferențiate.

3. Inovarea educațională ca premisă a educației viitorului

Inovarea educațională presupune introducerea unor strategii, metode și practici didactice noi, cu scopul îmbunătățirii calității procesului educațional și al adaptării la cerințele societății moderne. În educația timpurie, inovarea nu trebuie confundată exclusiv cu utilizarea tehnologiei, ci implică schimbarea modului de proiectare a învățării: de la predare frontală la învățare activă, de la conținuturi rigide la experiențe integrate și de la evaluare sumativă la observare și evaluare formativă.

Inovarea se concretizează prin activități interdisciplinare centrate pe teme relevante pentru copil, metode bazate pe descoperire și rezolvare de probleme, învățare prin proiecte, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și stimularea creativității.

Educația viitorului presupune formarea unor copii capabili să înțeleagă lumea, să coopereze, să comunice și să se adapteze. În acest sens, educatorul devine facilitator al învățării, proiectant de situații educaționale și mediator între copil și mediul său de dezvoltare.

4. Excelența pedagogică în educația timpurie: rolul cadrului didactic

Excelența pedagogică reprezintă capacitatea cadrului didactic de a organiza procesul educațional într-o manieră eficientă, adaptată particularităților de vârstă și orientată spre dezvoltarea integrală a copilului. În educația timpurie, calitatea relației educator–copil este esențială, întrucât copilul învață într-un climat afectiv securizant, bazat pe încredere și comunicare.

Competențele necesare educatorului modern includ proiectarea activităților în acord cu curriculumul și cu nevoile individuale, utilizarea metodelor activ-participative, managementul clasei și al emoțiilor, dezvoltarea empatiei și a comunicării pozitive, precum și competențe digitale.

Conform abordărilor moderne, educatorul nu este doar transmițător de informații, ci un actor-cheie în formarea competențelor de viață: autonomie, responsabilitate, cooperare și autoreglare emoțională.

5. Modernizarea ecosistemului educațional în educația timpurie

Modernizarea ecosistemului educațional presupune transformarea coerentă a tuturor elementelor care contribuie la procesul instructiv-educativ: infrastructura, resursele materiale și digitale, curriculumul, formarea profesională a cadrelor didactice, relația cu familia și colaborarea cu comunitatea.

Mediul educațional influențează comportamentul și dezvoltarea copilului. Organizarea sălii de grupă trebuie să fie flexibilă și orientată spre stimularea autonomiei. Centrele de interes (construcții, lectură, știință, arte, joc de rol) oferă copilului posibilitatea alegerii și dezvoltă capacitatea de decizie.

Ecosistemul educațional modern este unul deschis. Familia reprezintă primul factor educațional, iar continuitatea dintre mediul familial și cel instituțional are un rol esențial în dezvoltarea copilului. Colaborarea cu părinții trebuie să se bazeze pe comunicare constantă, transparență și implicare.

Modernizarea presupune și garantarea accesului egal la educație pentru toți copiii, inclusiv pentru cei cu cerințe educaționale speciale sau proveniți din medii vulnerabile. Incluziunea se realizează prin adaptarea activităților, individualizarea sarcinilor și colaborarea cu specialiști (consilier școlar, psiholog, logoped).

6. Transformarea digitală în educația timpurie: principii și aplicabilitate

Transformarea digitală reprezintă integrarea tehnologiilor digitale în activitatea educațională, în scopul eficientizării procesului de predare-învățare-evaluare și al facilitării accesului la resurse moderne. În educația timpurie, transformarea digitală trebuie realizată respectând principii fundamentale: utilizare limitată și ghidată a ecranelor, selecția resurselor potrivite vârstei, alternarea activităților digitale cu cele practice și motrice, precum și orientarea spre învățare activă, nu consum pasiv de conținut.

Tehnologia poate sprijini procesul educațional prin prezentarea unor imagini și materiale audio-vizuale care stimulează înțelegerea, povești interactive și resurse digitale pentru dezvoltarea limbajului, aplicații de învățare prin joc pentru formarea deprinderilor matematice sau logice și activități muzicale asistate digital.

Transformarea digitală vizează și comunicarea instituțională. Platformele digitale pot fi utilizate pentru transmiterea informațiilor către părinți, prezentarea progresului copilului și diseminarea activităților și proiectelor educaționale. Totuși, educatorul trebuie să mențină echilibrul între comunicarea digitală și dialogul direct.

În educația timpurie, expunerea excesivă la ecrane poate afecta dezvoltarea atenției, a limbajului și a interacțiunii sociale. De aceea, este necesară stabilirea unor limite clare și utilizarea tehnologiei exclusiv în scop educativ.

7. Strategii aplicative de inovare și digitalizare în educația timpurie

Modernizarea educației timpurii poate fi realizată prin strategii aplicative care îmbină metode moderne și resurse digitale.

Jocul rămâne metoda fundamentală a educației timpurii, având rol formativ asupra limbajului, imaginației și comportamentului social. Tehnologia poate completa jocul prin povești audio-vizuale urmate de dramatizare, jocuri de rol susținute de imagini și exerciții interactive de asociere, sortare și clasificare.

Metoda proiectelor stimulează gândirea critică și colaborarea. Exemple de proiecte aplicabile includ: „Planeta Pământ – casa noastră”, „Corpul uman și igiena”, „Meseriile și comunitatea”, „Anotimpurile și schimbările naturii”. Copiii pot realiza postere, machete, colaje și pot participa la discuții ghidate, iar materialele digitale pot fi utilizate pentru documentare vizuală.

Educația STEAM poate fi aplicată în grădiniță prin experimente simple cu apă, aer sau magnetism, construcții cu piese modulare și materiale reciclabile, activități de numărare și măsurare și creație artistică integrată.

Un ecosistem educațional modern presupune adaptarea sarcinilor în funcție de nivelul de dezvoltare al copilului. Activitățile pot fi diferențiate prin complexitate, durată și gradul de sprijin oferit.

8. Concluzii

Proiectarea viitorului educației presupune un demers sistemic, bazat pe inovare, excelență pedagogică și integrarea responsabilă a tehnologiei. În educația timpurie, modernizarea ecosistemului educațional trebuie să fie centrată pe copil și să păstreze elementele esențiale ale dezvoltării: jocul, interacțiunea directă, comunicarea și explorarea mediului real.

Transformarea digitală poate contribui semnificativ la creșterea calității actului educațional, oferind acces la resurse moderne și sprijinind metode interactive. Totuși, tehnologia nu trebuie să înlocuiască experiențele concrete, ci să funcționeze ca instrument complementar, integrat pedagogic și adaptat particularităților de vârstă.

Educația viitorului în grădiniță este una echilibrată, incluzivă și orientată spre formarea competențelor de viață. Educatorul rămâne factorul decisiv în acest proces, fiind responsabil de crearea unui mediu de învățare stimulat, sigur și relevant pentru dezvoltarea copilului.

BIBLIOGRAFIE:

- Ministerul Educației. (2019). Curriculum pentru educația timpurie. București: Ministerul Educației.
- Ministerul Educației. (2021). Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani. București: Ministerul Educației.
- Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.
ROFUIP – Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ediția în vigoare).

Demers hermeneutic cu obiective de leadership educațional. Studiu aplicativ

Autor: prof. dr. CRĂCIUN MARIANA,
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare”, Bacău

Contextul educațional actual favorizează inițierea de practici inovatoare, implementarea unor metode și tehnologii digitale capabile să suplinească eforturile profesorului în zona selectării conținuturilor tematice sau structurale, prelucrării unor baze de date consistente, furnizate mai ales de mediul virtual. Științele umaniste își găsesc astăzi mult mai firesc locul în proiectele trans- și cross-curriculare, accentul în procesul de predare-învățare fiind pus pe formarea de competențe. Astfel, competențele de cunoaștere științifică sunt sedimentate cu sprijinul competențelor de comunicare, lingvistice, sociale, culturale și interculturale. Disciplina limba și literatura română reprezintă o unitate integrată la nivel de arie curriculară *Limbă și comunicare*, orientată spre formarea de abilități și competențe necesare profilului unui elev apt de dialog constructiv, de apreciere și de promovare a calităților estetice, de conștientizare a impactului limbajului în interacțiunile cu ceilalți – folosirea competențelor lingvistice într-o atitudine pozitivă, responsabilă din punct de vedere social.

Practica educațională scoate în evidență faptul că, în procesul de formare a competențelor, performanțele sunt stimulate prin abordarea unor teme integrate, cross-curriculare, depășindu-se astfel metodele clasice de predare. Principalul argument în abordarea temelor interdisciplinare constă în capacitatea acestora de a oferi un model de învățare ce transcende rigiditatea sau abstractizarea, eventual absolutizarea unor percepții literare consacrate, transformând procesul de asimilare a cunoștințelor într-o activitate relevantă și atractivă, cu rezultate durabile și valoroase în planul dezvoltării personale, respectiv sociale sau culturale a elevilor prin formarea de competențe fundamentale pentru experiența cotidiană contemporană. Dacă ne raportăm la tematica trans- sau cross-curriculară, trebuie să avem în vedere provocările aduse de societatea contemporană domeniului educației în ansamblul ei: accesul inegal la educație, abandonul școlar, nevoia de integrare socială, efectele discriminării, raportul identitate națională-diversitate culturală/ multiculturalismul, integrarea tehnologiei digitale în procesul de predare-învățare etc. În acest sens, teme precum *Bunăstarea mentală a personajelor din proza scurtă obiectivă*, *Arta disimulării în texte literare/ nonliterare*, *Ipostazele eului confesiv în literatura de frontieră* sau *Geografia unui topos literar* capătă relevanță și motivează demersul hermeneutic.

Leadershipul educațional și managementul performant al clasei se împletește cu hermeneutica și formarea competențelor de comunicare ale elevilor, atât de nivel gimnazial, cât mai ales liceal. Predarea limbii și literaturii române la nivel liceal depășește simpla transmitere de noțiuni teoretice, inventariere de termeni din jargonul critic, canoane și ideologii literare, întrucât astăzi, într-o societate atât de dinamică și axată pe noi valori, legătura dintre experiența cotidiană și contextul în care trăiesc elevii rămâne un reper constant în stimularea unei învățări mai atractive și mai eficiente, iar scopul fundamental al procesului educațional se înscrie pe axa formării gândirii critice și a identității culturale. În acest context socio-cultural și istoric, profesorul nu trebuie să fie perceput drept un transmițător de informație sau „livrator de conținut”, ci drept un autentic reper valoric, mentor sau model comportamental, acel lider de opinie care să gestioneze un spațiu de dezbatere, de aplicații hermeneutice și de inițiere a unui proces personal de creație/ exerciții reflexive, de germinație a unor „mari idei” propulsatoare în propriile parcursuri existențiale și motivaționale din viitor.

În orele de literatură desfășurate cu elevi de nivel liceal, leadershipul educațional se manifestă prin capacitatea profesorului de a transforma clasa într-o veritabilă comunitate de cititori, acei lectori pasionați care vor parcurge călătoria de la *inocența* primei lecturi la

competența demersului hermeneutic. Astfel, studiul de față își propune urmărirea aplicabilității unor concepte-cheie din sfera managementului performant al clasei: *mentoratul intelectual și cultural*, autonomia didactică, strategii de leadership.

Mentoratul intelectual este definit în literatura de specialitate ca relație de parteneriat cognitiv și formativ, acel proces de *scaffolding*, de fragmentare în unități a conținutului de predare cu scopul unei abordări graduale a noțiunilor teoretice (cf. teoriei enunțate de Lev Vygotsky), proces în care mentorul oferă ghidare și sprijin constant în decriptarea mesajului textelor propuse și în atingerea unui nivel de înțelegere la care nu ar putea ajunge singur. Procesul de învățare este axat astfel pe dezvoltarea gândirii critice, a curiozității epistemice și a originalității abordării conceptelor critice. Mentoratul intelectual depășește simpla tendință de transmitere a cunoștințelor și se concentrează pe formarea profilului identitar și a sistemului de valori al discipolului. Având la bază modelul socratic, maieutic, mentoratul intelectual în contextul orelor de literatura română se bazează pe capacitatea profesorului de a lansa interogații problematizante în zona temelor și subiectelor din programa școlară, analizate dintr-o viziune curriculară ce privilegiază înțelegerea logică și integrativă a paradigmatelor culturale și literare, a evoluției ideilor, mentalităților sau tipurilor de sensibilitate în receptarea emoțiilor estetice. În acest sens, studiul literaturii ca fenomen cultural și estetic vizează un discurs despre om și lume, reflecții asupra condiției umane, un proces de comprehensiune și de interpretare, cunoașterea fenomenului literar românesc, a scriitorilor sau a operelor reprezentative prin raportare la context, respectiv asimilarea și aplicarea conceptelor de teorie literară printr-un act de receptare competent. Programa actualizată și inovatoare de limba română facilitează o înțelegere complexă a literaturii ca fenomen cultural, concretizată prin strategii de comprehensiune și interpretare, de comunicare orală și de comunicare scrisă, de percepere a literaturii ca sistem stratificat (abordat ca reprezentare a realității, ca instituție, ca parcurs istoric, ca spațiu de creație, ca tablou al genurilor, cf. programei). Studiul literaturii își propune astfel cultivarea unei atitudini deschise față de educația literară, flexibilitate lingvistică și contribuie la dezvoltarea personală a elevilor, implicit a competenței de lectură literară, de raportare critică la valorile lumii ficționale.

Mentoratul cultural vizează inițierea elevilor în codul unei societăți, în capitalul sau contextul său cultural, în sistemul de semne, cu scopul dobândirii unui *modus vivendi*, a unei atitudini și mentalități înscrise în orizontul literar-artistic. Contextele facilitează construirea unor reprezentări culturale prin dezvăluirea unor dinamici socioculturale exterioare textelor, dar care oferă semnificații și tendințe. Mai mult, contextele furnizează reflecții asupra textelor literare din perspective multiple: artistice, sociale, psihologice, filozofice etc. Sociologul Jack Mezirow dezvoltă teoria învățării transformative în contextul noii viziuni educaționale asupra procesului predării, considerând că mentoratul intelectual produce o reformulare a cadrelor de referință, o ajustare la noi provocări didactice. Discipolul învață să pună sub semnul îndoielii propriile presupuneri. În consecință, mentoratul cultural intervine ca mediator între valorile tradiționale și provocările modernității. Insistența asupra necesității unui mentorat cultural regăsim și în lucrarea Marthei Nussbaum, *Cultivating humanity. A classical defence of reform in liberal education*, în care autoarea argumentează importanța studiilor cross-culturale în formarea *cetățenilor lumii*, deziderat stipulat și în programa de limba și literatura română. Sunt de reținut două aspecte conceptuale: imaginația narativă (capacitatea de a înțelege experiența *celuilalt* prin literatură, raportul identitate-alteritate) și autoexaminarea critică (filtrarea constantă a propriilor experiențe de învățare prin examinare logică). Profesorul de română, în rolul său de mentor, utilizează literatura ca instrument de înțelegere a alterității. Prin acest proces, *leadershipul educațional* depășește granițele clasei de elevi, formând cetățeni capabili de empatie și analiză culturală profundă.

Rezumând, mentoratul intelectual și cultural asigură un fundament relevant, justificat în managementul clasei, deoarece transformă disciplina școlară într-un spațiu al devenirii

personale, al cunoașterii și autocunoașterii, al explorării continue de noi spații ficționale sau literare, în care profesorul nu mai este un simplu transmițător de cunoștințe sau o sursă de învățare, ci devine ghid, coordonator, un autentic și asumat arhitect de destine intelectuale, un mentor intelectual și cultural ce se va distinge prin atribute ale modernității: transversalitate/interdisciplinaritate (reușind să conecteze literatura cu istoria, arta, filosofia și tehnologia), model comportamental și atitudinal (integritate profesională, pasiune pentru literatură, deschidere culturală etc.), formator de lectori competenți.

Leadershipul educațional la disciplina limba și literatura română nu se poate limita la coordonarea administrativă a grupului de elevi, ci trebuie să reprezinte, în lumina mentoratului intelectual și cultural, o relație de parteneriat cognitiv simbiotic, validată de două mari curente pedagogice: perspectiva socio-constructivistă (Lev Vygotsky), în care mentorul identifică distanța dintre nivelul de dezvoltare actual al elevului, capacitatea lui de a înțelege un text la prima vedere, și nivelul de dezvoltare potențială, anume capacitatea de a decoda sensurile metafizice ale unei opere sub coordonarea atentă a mentorului, și teoria capitalului cultural, inițiată de sociologul Pierre Bourdieu. Potrivit acestei teorii, mentoratul cultural este definit ca procesul de transmite a *habitusului* cultural. Profesorul-lider nu livrează doar informație despre curente literare, ci facilitează interiorizarea unui sistem de valori și a unui cod de conduită intelectuală care permite elevului să navigheze în spațiul social și academic.

În cadrul orelor de literatură română sau universală, mentoratul intelectual se traduce prin trecerea de la *pedagogia răspunsului* la *pedagogia întrebării*. Sursa validă a acestei practici este maieutica socratică, prin care mentorul ghidează discipolul să germineze, să dea naștere propriilor interpretări hermeneutice. Punctele forte în aplicarea metodei socratice sunt *dezvoltarea gândirii critice* (capacitatea liceanului de a deconstrui discursul ideologic și de a identifica nuanțele de stil) și *autonomia epistemică* (transformarea elevului din receptor pasiv în cercetător al textului). Un obiectiv important rămâne și formarea unei identități culturale. În acest sens, considerăm relevantă urmărirea unui studiu aplicativ, structurat pe trei paliere de conținut formativ: *conturarea profilului de profesor* ca reper în dezvoltarea competenței literare și culturale, *strategii de lucru* și *metode inovative în evaluarea formativă*.

Atitudinea de mentor a profesorului de literatură se manifestă în capacitatea lui de a menține interesul elevilor pentru lectură, de a alimenta setea de cunoaștere și de explorare a spațiului literar, prin recomandări de titluri din perioade literare diferite, prin abordarea noutăților literare, prin validarea vocii elevului, de la vocea timidă a lectorului inocent până la vocea critică și asumată de lector competent. În ceea ce privește dimensiunea practică a mentoratului prin aplicarea de strategii și proiecte inovatoare, odată cu dezvoltarea tehnologiilor digitale, procesul poate fi mult mai accelerat și creativ: *maieutica digitală* (instrumente precum *Mentimeter* sau *Padlet* pentru a lansa întrebări deschise, pentru a crea sondaje bazate pe profilul personajelor analizate sau preferate, grile de trăsături, chestionare etc., înainte de a aborda conținutul teoretic, științific); *provocarea transdisciplinară* (conectează textul literar cu alte arte – pictură, muzică, cinematografie – sau cu domeniul științelor, de exemplu, legătura dintre perspectiva narativă și legile opticii sau psihologia cognitivă); *atelierle de scriere creativă* (transformă analiza literară în exercițiu de creație – pastişe, rescrieri de finaluri, jurnale de personaj). Acest lucru mută elevul de la memorare la înțelegerea mecanismelor interioare ale textului.

Dimensiunea procesului de evaluare privilegiază feedbackul descriptiv. În loc de cuantificarea atingerii descriptorilor de performanță prin notă, profesorul oferă comentarii și observații care evidențiază progresul, prin intermediul unui portofoliu de progres, astfel încât elevul să fie încurajat să păstreze toate variantele unui eseu, de la ciornă la forma finală, pentru a vizualiza propria evoluție intelectuală, evaluarea *inter-pares* ce se focalizează asupra oferirii unui feedback constructiv colegilor, contribuind astfel la dezvoltarea unor abilități de leadership și de diplomație culturală. Interpretarea literaturii implică adesea dezbaterile unor teme sensibile

(identitate, moarte, iubire, eșec, raportul om-istorie). Leadershipul educațional asigură un climat de siguranță psihologică, în care elevul nu se simte judecat pentru opiniile sale, fapt ce crește direct performanța școlară prin eliminarea blocajelor emoționale. La nivel liceal, succesul la disciplina limba și literatura română, vizibil atât în rezultatele de la bacalaureat, cât și în competențele de viață, este direct proporțional cu abilitatea profesorului de a alterna între rolul de manager riguros, axat pe asimilarea structurată de către elev a conținuturilor de învățare, și cel de lider transformațional care inspiră pasiunea pentru lectură și cuvânt.

Vă propunem o aplicație pornind de la conceptele prezentate anterior: un scenariu didactic modern cu tema *Managementul performant și leadershipul în analiza literară* prin referire la romanul obiectiv *Ion*, scris de Liviu Rebreanu.

Plan de Lecție: Managementul performant și leadershipul în analiza literară

1. Subiectul: Romanul *Ion* – corp sferoid perfect, particularitate a esteticii realiste

Nivel: Clasa a X-a

Timp: 50 minute

Obiective operaționale:

- de *leadership*: stimularea gândirii critice și a capacității de negociere a interpretărilor între elevi.

- de *management*: optimizarea timpului prin tehnica „stațiilor de lucru” și utilizarea resurselor digitale pentru feedback imediat.

2. Scenariul Didactic

I. Momentul de „leadership vizionar”/ evocarea (5 minute)

Profesorul lansează o provocare etică: *Este pământul o resursă de supraviețuire sau un instrument al puterii în lumea de azi?* Este foarte important modul în care profesorul, ca lider transformațional, dirijează învățarea și conectează tema romanului la realitatea elevilor de liceu, generând motivație intrinsecă.

II. Managementul organizării/ realizarea sensului: *metoda stațiilor* (30 minute)

Clasa este împărțită în patru grupuri de lucru. Fiecare grup primește o sarcină specifică și un timp limitat (15 minute analiză + 15 minute prezentare).

Stația (Grupul)	Sarcina de lucru	Resurse
1. Arhitecții	Analiza structurii simetrice (drumul, titlurile capitolelor).	Textul suport, coli flipchart.
2. Psihologii	Conflictul interior al lui Ion: <i>Glasul pământului</i> vs. <i>Glasul iubirii</i> . (între Eros și Thanatos)	Fișă de caracterizare comparativă
3. Sociologii	Relația dintre intelectualitate (familia Herdelea) și țărănime.	Fragmente selectate din text
4. Digitalii	Crearea unui profil de social media pentru Ion (valori, interese, status).	Tablete/Telefoane, aplicația Canva/Padlet

Profesorul are rol activ, de consultant, va trece pe la fiecare grupă, facilitând dialogul. Nu va interveni decizional, nu va oferi soluții, ci va orienta procesul de învățare spre formarea unor deprinderi necesare în actul interpretativ, prin întrebări suplimentare, problematizare, analogii și conexiuni.

III. Integrarea și performanța/ retenția și transferul (10 minute)

Fiecare grup își prezintă concluziile. Un reprezentant din fiecare grup coordonează discuția cu restul clasei. Se încurajează întrebările de tipul *De ce crezi că Ion a ales astfel?*, *Existau alternative în lumea satului?*, *Ion – victimă sau călău?*, în loc de *Ce a făcut Ion?* *Ce îl condamnă din punct de vedere social, moral?*

IV. Feedback și evaluare rapidă (5 minute)

Instrument de management: Utilizarea unui cod QR către un chestionar scurt (*Mentimeter* sau *Google Forms*) cu o singură întrebare: *Care este simbolul central al romanului în viziunea voastră?*. Rezultatele apar instantaneu pe ecran, oferind o imagine de ansamblu asupra gradului de înțelegere al clasei.

3. Strategii de management al situațiilor de criză

- pentru elevi pasivi: liderul (profesorul) intervine prin delegarea unei sarcini specifice (ex: „Tu vei fi responsabil cu gestionarea timpului în grupul tău”).
- în conflicte de opinie: profesorul mediază, amintind că în literatură argumentarea este mai importantă decât *adevărul absolut*.

4. Indicatori de performanță (Output)

La finalul orei, datorită unui management dinamic, se înregistrează progresul prin *obținerea unei hărți conceptuale a romanului*, creată de elevi, *creșterea motivației de învățare și de implicare în procesul achizițiilor cognitive și formarea competențelor transversale*.

În procesul de evaluare, ar putea fi utilizate următoarele instrumente digitale: *chestionarul de feedback, fișa de lucru în format digital și grila de autoevaluare*, concepute pentru a consolida învățarea prin metode interactive, specifice unui management modern al clasei.

1. Chestionar Digital de Feedback (*Mentimeter/ Google Forms*)

Instrumentul digital de transfer oferă profesorului o imagine instantanee asupra impactului lecției. Întrebarea centrală (Word Cloud) ar putea fi formulată astfel: *Dacă ar fi să descrii personajul Ion într-un singur cuvânt, care ar fi acela?*

Exemple de întrebări cu alegere multiplă (Quiz rapid):

Simetria romanului este redată grafic prin imaginea:

- a) Horii din sat.
- b) Drumului care intră și iese din Pripas.
- c) Pământului proaspăt arat.

Conflictul principal al romanului este de natură:

- a) Exterioară (Ion vs. Vasile Baciui).
- b) Interioară (Oscilația între două pulsii opuse).
- c) Socială (Lupta dintre bogați și săraci).

2. Fișă de lucru: Profilul de Caracter

Vizează sarcina de lucru pentru stația 4 („digitalii”), realizabilă în Canva sau direct pe o foaie de lucru colaborativ: *Crearea unui profil de social media pentru Ion (valori, interese, status)*. Exemplu:

Nume Personaj: Ion al Glanetașului

Status Relațional: „E complicat” (între Ana și Florica)

Bio (scurtă descriere): „*Iubesc pământul mai mult decât pe mine însumi. Caut respect într-o lume care mă măsoară în pogoane.*”

Secțiunea de Analiză Critică:

Postarea zilei: Ce imagine ar posta Ion după ce intră în posesia pământurilor lui Vasile Baciui? Descrie imaginea și scrie textul postării (*captivating caption*).

Lista de prieteni/ dușmani: Identifică doi aliați și doi rivali, argumentând alegerea prin citate scurte.

3. Grila de autoevaluare a grupului (managementul participării)

Fiecare grup completează această grilă la finalul orei pentru a încuraja reflexivitatea (*Leadership personal*).

Criteriu	Scor (1-5)	Observații
Colaborare: Toți membrii au contribuit cu idei?		
Managementul timpului: Ne-am încadrat în cele 15 minute acordate?		
Creativitate: Am adus o perspectivă nouă asupra textului?		
Argumentare: Am folosit citate din text pentru a ne susține ideile?		

Mesaj de final (leadershipul inspirațional)

Profesorul încheie ora cu o interogație provocatoare, sursă de reflecție pentru următoarele activități: *Ion a obținut pământul, dar a pierdut liniștea. Potrivit percepției voastre contemporane, care sunt lucrurile pentru care merită să lupți, dar care riscă să vă consume libertatea?*

Resurse Recomandate (linkuri utile pentru profesor):

- *Padlet*: Pentru a încărca „harta personajelor” realizată de elevi.
- *Kahoot*: Pentru o recapitulare ludică la începutul orei următoare.
- *manualul digital*: Pentru accesarea fragmentelor audio din roman (lectura expresivă, artistică).

Bibliografie selectivă:

- Cucos, Constantin, *Educația. Reîntemeieri, dinamici, prefigurări*, Editura Polirom, Iași, 2017.
- Marcus, Solomon, *Educația în spectacol*, Editura Spandugino, București, 2011.
- Iucu, Romiță B., *Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Iucu, Romiță B., *Managementul clasei de elevi. Strategii de gestionare a situațiilor de criză educațională*, Editura Polirom, Iași, 2006.
- Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică*, Editura Polirom, Iași, 2015.
- Pânișoară, I. O. și G., *Managementul resurselor umane*, Editura Polirom, Iași, 2005.
- Bourdieu, Pierre, *The Forms of Capital*, în Richardson, J., *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*, Bloomsbury Publishing Plc, 1986.
- Nussbaum, Martha, *Cultivating Humanity: A Classical Defense of Reform in Liberal Education*, Harvard University Press, Cambridge, 1997.
- Vygotsky, Lev S., *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*, Harvard University Press, Cambridge, 1978.
- Hattie, John, *Învățarea vizibilă. Versiunea extinsă*, Editura Polirom, Iași, 2024.
- Pamfil, Alina, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45, Pitești, 2003.
- Ministerul Educației, *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română - clasele a IX-a - a XII-a*, <https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/programe-scolare-front/programe-scolare-in-vigoare>.

Practici didactice inovatoare și impactul acestora asupra performanței elevilor

Nume autori: Crăciunescu Izabela

Instituția de învățământ: Școala Gimnazială „George Gârda” Mănăștiur

Cuprins

Abstract

Rezumat

1. Introducere

- 1.1. Importanța temei studiate
- 1.2. Definirea conceptelor
- 1.3. **Impactul practicilor inovatoare asupra performanței elevilor**
- 1.4. Întrebarea de cercetare

2. Metodologia

- 2.1. Tipul studiului
- 2.2. Surse utilizate
- 2.3. Criteriul de selecție
- 2.4. Numărul aproximativ de surse analizate
- 2.5. Analiza literaturii/ sinteză comparativă

3. Discuții

4. Concluzii

Abstract

This literature review aims to examine how the use of innovative teaching practices can influence student performance. In particular, the study focuses on strategies increasingly employed in contemporary education, such as flipped classrooms, project-based learning, gamification, and collaborative learning. These methods are considered relevant because they enhance students' active engagement and improve the overall quality of the learning process. The need for this investigation is driven by rapid societal changes, which require the continuous adaptation of educational practices. In this context, traditional teaching methods no longer fully meet the actual needs of students, highlighting the importance of exploring and integrating modern instructional approaches. The primary objective of this study is to critically analyze existing research on the effectiveness of innovative teaching practices and to identify the contexts in which these practices generate significant effects on academic performance. Emphasis is placed on student-centered strategies that promote active participation, collaboration, and the integration of digital technologies, thereby contributing to the development of competencies required in today's society. Methodologically, the study is based on a systematic review of scientific literature published between 2015 and 2025. Relevant articles in Romanian and English were selected from established academic databases such as Scopus, ERIC, and Google Scholar. The analysis involved using domain-specific keywords, evaluating the studies for relevance and methodological rigor, and synthesizing the findings according to the types of teaching practices examined and their impact on student performance. The results indicate that, overall, innovative teaching practices have a positive impact on academic performance. They contribute to increased student engagement in learning activities, the development of critical thinking and collaborative skills, and the enhancement of motivation for learning. However, the effectiveness of these methods depends on the context in which they are applied, the way they are implemented, and the level of teacher preparedness.

In conclusion, the deliberate and contextually adapted integration of innovative teaching practices into the educational process represents an essential direction for improving student outcomes and aligning education with the demands of contemporary society.

Keywords: Innovative teaching practices, flipped classroom, project-based learning, student performance

Rezumat

Prezentul studiu de literatură are ca scop analiza modului în care utilizarea unor practici didactice inovatoare poate influența performanța elevilor. În mod particular, lucrarea se concentrează asupra unor strategii tot mai utilizate în educația contemporană, precum flipped classroom, învățarea bazată pe proiecte, gamificarea și învățarea colaborativă. Aceste metode sunt considerate relevante deoarece contribuie la creșterea implicării active a elevilor și la îmbunătățirea calității procesului de învățare. Necesitatea realizării acestui demers este determinată de schimbările rapide din societatea actuală, care impun adaptarea continuă a procesului educațional. În acest context, metodele tradiționale de predare nu mai reușesc întotdeauna să răspundă nevoilor reale ale elevilor, ceea ce face necesară explorarea și integrarea unor abordări didactice moderne.

Scopul principal al studiului este de a analiza critic cercetările existente privind eficiența practicilor didactice inovatoare, dar și de a identifica situațiile în care acestea produc efecte semnificative asupra performanței școlare. Accentul este pus pe strategiile centrate pe elev, care susțin participarea activă, colaborarea și utilizarea tehnologiilor digitale, contribuind astfel la dezvoltarea competențelor necesare în societatea actuală. Din punct de vedere metodologic, studiul se bazează pe o revizuire sistematică a literaturii științifice publicate în perioada 2015–2025. Au fost selectate articole relevante în limbile română și engleză din baze de date academice precum Scopus, ERIC și Google Scholar. Analiza a presupus utilizarea unor cuvinte-cheie specifice domeniului, evaluarea studiilor în funcție de relevanță și rigoare metodologică, precum și sintetizarea rezultatelor în raport cu tipurile de practici didactice analizate și impactul acestora asupra performanței elevilor.

Rezultatele evidențiază faptul că, în general, practicile didactice inovatoare au un impact pozitiv asupra performanței școlare. Acestea contribuie la creșterea nivelului de implicare a elevilor în activitățile de învățare, la dezvoltarea gândirii critice și a abilităților de colaborare, dar și la sporirea motivației pentru studiu. Cu toate acestea, eficiența acestor metode depinde de contextul în care sunt aplicate, de modul în care sunt implementate și de nivelul de pregătire al cadrelor didactice.

În concluzie, integrarea conștientă și adaptată a practicilor didactice inovatoare în procesul educațional reprezintă o direcție importantă pentru îmbunătățirea rezultatelor școlare și pentru alinierea educației la cerințele actuale ale societății.

Cuvinte cheie: Practici didactice inovatoare, flipped classroom, învățarea prin proiecte, performanța elevilor

1. Introducere

1.2. Importanța temei studiate

În ultimele decenii, sistemele de educație au trecut prin transformări importante, influențate de factori precum digitalizarea, globalizarea și dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere. Aceste schimbări au determinat necesitatea reconsiderării modelelor tradiționale de predare, axate în principal pe transmiterea unilaterală a informațiilor. În prezent, astfel de abordări nu mai răspund pe deplin cerințelor elevilor, care au nevoie să își dezvolte gândirea critică, competențele interdisciplinare și capacitatea de a gestiona situații problematice complexe. În acest context, practicile didactice inovatoare capătă o importanță tot mai mare în procesul educațional. Strategii precum flipped classroom, gamificarea, învățarea bazată pe proiecte sau învățarea colaborativă sunt apreciate pentru potențialul lor de a stimula participarea activă a elevilor, de a încuraja autonomia în procesul de învățare și de a contribui la creșterea performanțelor academice. Astfel, rolul profesorului se redefineste, acesta nemaifiind doar un transmițător de informații, ci devenind un facilitator al învățării, un ghid și un designer al experiențelor educaționale. Activitatea sa presupune adaptarea strategiilor didactice la particularitățile elevilor, promovarea cooperării și crearea unor situații autentice în care cunoștințele dobândite pot fi aplicate.

Studiile de specialitate indică, de asemenea, existența unei relații pozitive între utilizarea strategiilor didactice inovatoare și rezultatele școlare ale elevilor. Metodele active, centrate pe elev, favorizează creșterea motivației pentru învățare, dezvoltarea competențelor cognitive și socio-emoționale, precum și obținerea unor performanțe academice mai bune. În acest sens, integrarea tehnologiilor digitale și a metodelor interactive devine un element esențial pentru eficientizarea și modernizarea procesului educațional.

1.2. Definirea conceptelor

Flipped Classroom (Învățarea inversată)

Flipped Classroom reprezintă o abordare pedagogică inovatoare centrată pe elev, care răstoarnă structura tradițională a predării. În cadrul acestei metode, conținutul teoretic este parcurs de elevi înainte de ora de curs, folosind resurse digitale variate, cum ar fi înregistrări video, texte interactive, materiale multimedia sau platforme educaționale online. Timpul petrecut în clasă este astfel dedicat activităților practice, discuțiilor aplicative, analizelor de caz și colaborării între elevi sub îndrumarea profesorului, care devine facilitator și mentor. Această abordare promovează implicarea activă a elevilor, dezvoltarea gândirii critice și a competențelor aplicative, și permite adaptarea ritmului de învățare la nevoile individuale (Abeysekera & Dawson, 2015; Lo, Hew & Chen, 2017; Hung, 2020). Flipped Classroom poate fi combinată cu alte metode inovative, precum gamification sau analiza de caz, pentru a crește interactivitatea și eficiența învățării.

Project-Based Learning (Învățarea prin proiecte, PBL)

Project-Based Learning este o metodă didactică centrată pe elev, prin care învățarea se realizează prin implicarea acestora în proiecte autentice, relevante și interconectate cu

probleme reale sau scenarii din viața cotidiană. PBL presupune ca elevii să exploreze o „întrebare motor” sau o provocare centrală, structurând activitățile de învățare în jurul acesteia pe o perioadă extinsă. Procesul implică colaborare, cercetare activă, rezolvare de probleme complexe și comunicare, dezvoltând simultan competențe cognitive și socio-emoționale. Această metodă stimulează gândirea critică, creativitatea, autonomia, competențele practice și capacitatea de aplicare a cunoștințelor teoretice în contexte reale. Succesul PBL depinde de planificarea atentă a proiectelor, resurse adecvate și coordonarea eficientă a grupurilor de elevi (PBLWorks, 2024; Fitrah, Santoso & Haryanto, 2025).

Gamification (Gamificarea)

Gamification reprezintă integrarea elementelor și mecanicilor de joc în procesele educaționale cu scopul de a stimula motivația, implicarea și angajamentul elevilor. Aceasta presupune utilizarea punctelor, nivelelor, recompenselor, clasamentelor sau provocărilor competitive pentru a transforma activitățile de învățare într-un mediu „gameful”, atractiv și interactiv. Gamification contribuie la dezvoltarea autonomiei, competențelor sociale și la creșterea participării active, fiind aplicabilă atât ca strategie independentă, cât și în combinație cu alte metode pedagogice inovative, precum Flipped Classroom sau PBL, pentru a amplifica efectele asupra implicării și performanței elevilor. Implementarea eficientă necesită adaptarea mecanicilor de joc la nivelul și nevoile elevilor și alinierea obiectivelor jocului cu obiectivele educaționale (Christopoulos, 2023; Marinensi, Rossi & Bianchi, 2024; Pratiwi, Hidayat & Nugroho, 2024).

Collaborative Learning (Învățarea colaborativă)

Învățarea colaborativă reprezintă o metodă pedagogică centrată pe elev, bazată pe principiul că învățarea este mai eficientă atunci când este socială și interactivă. Elevii lucrează împreună în grupuri pentru a rezolva probleme, a dezvolta proiecte sau a construi cunoștințe colective, asumându-și responsabilități comune și oferind feedback peer-to-peer. Această abordare favorizează dezvoltarea competențelor sociale și cognitive, a gândirii critice, comunicării și cooperării, în timp ce stimulează implicarea activă și autonomia elevilor. Tehnologiile digitale, precum aplicațiile Socrative, platformele pentru smartphone sau instrumentele online de colaborare, facilitează coordonarea activităților de grup, comunicarea instantanee și oferirea de feedback, sporind eficiența și atractivitatea procesului educațional (Johnson & Johnson, 2019; Rogoza, Kowalski & Nowak, 2021; Gómez, López & Martínez, 2020).

1.3. Impactul practicilor inovatoare asupra performanței elevilor

Analiza literaturii de specialitate arată că utilizarea practicilor didactice inovatoare are un rol important în îmbunătățirea performanțelor școlare, în creșterea motivației elevilor și în stimularea participării active la activitățile educaționale. De exemplu, modelul flipped classroom oferă elevilor posibilitatea de a parcurge conținuturile teoretice în ritmul propriu, iar timpul petrecut la clasă poate fi utilizat pentru activități practice și interactive. În același timp, învățarea bazată pe proiecte contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a competențelor aplicative, prin integrarea cunoștințelor în situații reale de învățare. Gamificarea favorizează implicarea și interesul pentru studiu, iar învățarea colaborativă susține dezvoltarea competențelor sociale și cognitive prin cooperare și schimb de idei. Totuși, impactul acestor metode nu este uniform și depinde de mai mulți factori, precum modul în care sunt proiectate activitățile didactice, nivelul de formare profesională al profesorilor, adaptarea strategiilor la

particularitățile elevilor și gradul de implicare al acestora în procesul de învățare. Studiile evidențiază faptul că rezultatele cele mai consistente sunt obținute atunci când strategiile inovatoare sunt utilizate într-o manieră integrată, combinând diferite abordări pentru a susține atât performanța academică, cât și motivația pentru învățare.

Din această perspectivă, inovarea pedagogică nu trebuie privită doar ca o alternativă la metodele tradiționale, ci ca o direcție necesară pentru modernizarea educației. Prin aplicarea acestor practici, se creează premisele formării unor elevi autonomi, competenți și capabili să facă față cerințelor și provocărilor societății contemporane.

1.4. Întrebarea de cercetare

Având în vedere aceste aspecte, studiul de față este ghidat de următoarea întrebare de cercetare:

Cum influențează practicile didactice inovatoare, precum flipped classroom, învățarea bazată pe proiecte, gamificarea și învățarea colaborativă, performanța, implicarea și motivația elevilor?

2. METODOLOGIE

Studiul de față este un studiu de literatură realizat printr-o analiză sistematică a lucrărilor de specialitate referitoare la practicile didactice inovatoare și impactul acestora asupra performanței elevilor. În vederea documentării, au fost utilizate surse academice variate, incluzând articole științifice, studii empirice și lucrări teoretice din domeniul educațional, identificate prin intermediul bazelor de date recunoscute, precum Google Scholar, ERIC și Scopus. Selecția materialelor a fost realizată pe baza unor criterii riguroase, respectiv relevanța pentru tema cercetării, actualitatea publicațiilor (ultimii 10 ani), caracterul peer-reviewed și credibilitatea autorilor și a revistelor. Au fost excluse lucrările nevalidate științific sau cele care nu prezentau date relevante privind impactul asupra performanței elevilor. Strategia de căutare a inclus utilizarea unor termeni-cheie precum „innovative teaching practices”, „student achievement”, „flipped classroom”, „gamification”, „project-based learning” și „collaborative learning”, combinați cu operatori logici pentru extinderea rezultatelor. În total, au fost analizate aproximativ 20–25 de surse relevante. Analiza a presupus compararea principalelor practici didactice inovatoare, evaluarea impactului acestora asupra performanței și motivației elevilor și identificarea condițiilor în care acestea sunt eficiente, rezultatele fiind sintetizate într-o manieră comparativă, evidențiind avantajele, limitele și contextul de aplicare al fiecărei metode.

2.1. Analiza literaturii / sinteză comparativă

Cercetările recente din domeniul științelor educației evidențiază o orientare tot mai pronunțată către utilizarea strategiilor didactice inovatoare, considerate factori relevanți în optimizarea performanței academice și a implicării elevilor în procesul de învățare. În acest context, modele precum Flipped Classroom, Project-Based Learning, gamificarea și învățarea colaborativă sunt analizate nu doar ca alternative metodologice, ci ca expresii ale unei paradigme educaționale centrate pe activitatea cognitivă și socială a elevului. Literatura indică faptul că implementarea modelului Flipped Classroom poate conduce la o restructurare a

rolurilor tradiționale din cadrul activității didactice, facilitând trecerea de la predarea orientată spre transmiterea informației la învățarea orientată spre aplicare și reflecție critică. În mod similar, abordările bazate pe proiecte sunt asociate cu dezvoltarea unor competențe complexe, prin integrarea cunoștințelor în contexte autentice și prin stimularea colaborării și a responsabilității individuale în cadrul sarcinilor de grup. În ceea ce privește gamificarea, studiile recente sugerează că impactul acesteia asupra motivației și performanței depinde în mare măsură de modul de integrare pedagogică și de corelarea cu obiectivele de învățare. În paralel, strategiile de învățare colaborativă sunt evidențiate ca mecanisme esențiale pentru dezvoltarea competențelor socio-cognitive, prin facilitarea interacțiunii, a negocierii de sensuri și a construirii colective a cunoașterii.

Analiza comparativă a acestor direcții metodologice relevă faptul că eficiența lor nu poate fi evaluată în mod izolat, ci trebuie înțeleasă în relație cu contextul educațional, cu nivelul de pregătire pedagogică al cadrelor didactice și cu caracteristicile grupului de elevi. Din această perspectivă, abordările integrate, care combină elemente din mai multe paradigme inovatoare, par să ofere cele mai consistente rezultate în ceea ce privește performanța academică și motivația pentru învățare.

Tabel comparativ

Metodă	Beneficii principale	Limite / Condiții pentru succes	Rezultate studii
Flipped Classroom	Crește autonomia și implicarea elevilor; favorizează aplicarea practică a cunoștințelor; dezvoltă creativitatea	Necesită materiale pre-class de calitate; depinde de nivelul de implicare al elevilor; profesorul trebuie să fie facilitator activ	Lo et al., 2017; Hung, 2020 – îmbunătățirea performanței academice și motivației; combinarea cu analiza de caz sau gamification amplifică efectele
Project-Based Learning (PBL)	Dezvoltă gândirea critică, competențele practice și colaborative; crește angajamentul și înțelegerea profundă a conceptelor	Necesită planificare atentă și resurse adecvate; succes dependent de implicarea profesorului și a grupului	Fitrah et al., 2025 – proiectele interdisciplinare sporesc aplicarea practică a cunoștințelor și motivația; limite legate de complexitate și timp
Gamification	Stimulează motivația, participarea și autonomia; poate fi integrată în alte	Supradesignul poate distrage atenția; eficiența pe termen lung depinde de adaptarea mecanismilor de joc la elevi	Marinensi et al., 2024; Pratiwi et al., 2024 – creștere vizibilă a implicării și performanței în sarcini specifice;

Metodă	Beneficii principale	Limite / Condiții pentru succes	Rezultate studii
Collaborative Learning	metode pentru efecte amplificate		impact variabil pe termen lung
	Dezvoltă abilități sociale și cognitive; crește cooperarea și implicarea; facilitează învățarea prin peer feedback	Eficiența depinde de dinamica grupului și nivelul de implicare al fiecărui membru	Johnson & Johnson, 2019; Gómez et al., 2020; Rogoza et al., 2021 – îmbunătățirea performanței și satisfacției elevilor; succes legat de rolul facilitatorului

3. Discuții

Analiza literaturii și datele din tabelul comparativ arată că practicile didactice inovatoare – Flipped Classroom, Project-Based Learning, Gamification și Collaborative Learning – cresc semnificativ implicarea și performanța elevilor. Flipped Classroom și PBL sunt eficiente în contexte care permit aplicarea practică și proiecte complexe, stimulând gândirea critică și creativitatea. Gamification sporește motivația și participarea pe termen scurt, iar combinarea sa cu alte metode amplifică efectele. Collaborative Learning dezvoltă competențele sociale și cognitive, fiind eficientă atunci când grupurile sunt bine coordonate și profesorul facilitează activ procesul. Succesul acestor metode depinde de calitatea materialelor, designul activităților și adaptarea strategiilor la nivelul elevilor. Lacunele identificate – precum lipsa studiilor pe termen lung și evaluarea combinării metodologiilor – indică necesitatea cercetărilor viitoare pentru optimizarea aplicării metodelor și oferirea de recomandări practice cadrelor didactice.

4. Concluzii

Rezultatele analizei literaturii de specialitate evidențiază că practicile didactice inovatoare – Flipped Classroom, Project-Based Learning (PBL), Gamification și Collaborative Learning – contribuie substanțial la creșterea performanței academice, a motivației și a implicării elevilor în procesul de învățare. Fiecare metodă aduce beneficii distincte: Flipped Classroom și PBL facilitează aprofundarea cunoștințelor și aplicarea practică a acestora în contexte complexe, Gamification stimulează motivația și participarea activă, iar Collaborative Learning dezvoltă competențele sociale, comunicarea și colaborarea. Eficiența acestor metode depinde de calitatea resurselor educaționale, de gradul de implicare al profesorului și de adaptarea strategiilor la nevoile individuale ale elevilor. Integrarea conștientă și adaptativă a practicilor inovatoare în curriculum reprezintă un instrument esențial pentru optimizarea rezultatelor școlare și pentru pregătirea elevilor în fața provocărilor educaționale și sociale ale secolului XXI.

În același timp, literatura identifică lacune importante care necesită investigații suplimentare: evaluarea impactului pe termen lung al gamification, identificarea combinațiilor metodologice optime (de exemplu, PBL + Gamification sau Flipped + Collaborative Learning), analiza diferențelor de eficiență între niveluri de învățământ și influența factorilor psihologici individuali, precum stilul de învățare, motivația și personalitatea elevilor. Studiile viitoare pot oferi astfel baza pentru strategii didactice mai bine fundamentate, adaptate diversității elevilor și contextului educațional, consolidând legătura între inovarea pedagogică și performanța academică.

5. Bibliografie

1. Abeysekera, L., & Dawson, P. (2015). Motivation and cognitive load in the flipped classroom: A systematic review. *Higher Education Research & Development*, 34(3), 1–14.
2. Bell, S. (2010). Project-Based Learning for the 21st century: Skills for the future. *The Clearing House*, 83(2), 39–43.
3. Bransford, J., Brown, A. L., & Cocking, R. R. (2000). *How people learn: Brain, mind, experience, and school*. National Academy Press.
4. Buck Institute for Education. (2024). *Project-based learning handbook*. Buck Institute for Education.
5. Christopoulos, A. (2023). Gamification in education: Strategic application of game design principles in non-game environments.
6. Christopoulos, D. (2023). Gamification in education: Principles and practices. *Educational Review*, 75(2), 145–162.
7. Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). From game design elements to gamefulness: Defining “gamification”. *MindTrek Conference Proceedings*, 9–15.
8. Fitrah, A., Santoso, A., & Haryanto, T. (2025). Impact of project-based learning on critical thinking and practical skills in secondary education. *Journal of Educational Research*, 118(2), 201–218.
9. Fitrah, M., et al. (2025). The impact of integrated project-based learning and flipped classroom on students’ computational thinking skills: Embedded mixed methods of gamified flipped learning in higher education. *Italian Journal of Educational Technology*.
10. Freeman, S., et al. (2014). Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics. *PNAS*, 111(23), 8410–8415. <https://vm36.upi.edu/index.php/IJOMR/article/view/82942>
11. Fullan, M. (2013). *The new meaning of educational change*. Teachers College Press.
12. Gamification of learning. (2025). In *Wikipedia*.
13. Gómez, L., López, M., & Martínez, R. (2020). Using Socrative and smartphones for the support of collaborative learning in higher education. *Computers & Education*, 159, 104004.
14. Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.
15. Hung, H.-T. (2020). Flipped classroom with case-based learning for improving student outcomes in higher education: Evidence from a systematic study. *Educational Technology & Society*, 23(2), 1–14.
16. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2019). Cooperation and the use of technology in collaborative learning. *Educational Psychology Review*, 31(2), 147–171.
17. Lo, C. K., Hew, K. F., & Chen, G. (2017). The effect of the flipped learning method on student performance and engagement in primary education: A quasi-experimental study. *Computers & Education*, 115, 1–15.

18. Lo, C. K., Hew, K. F., & Chen, G. (2017). Toward a set of design principles for mathematics flipped classrooms: A systematic review. *Educational Research Review*, 22, 50–73.
19. Marinensi, D., Rossi, F., & Bianchi, L. (2024). From theory to practice: Gamified flipped learning in secondary education. *Journal of Computer Assisted Learning*, 40(1), 125–142.
20. OECD. (2019). *Innovating education and educating for innovation: The power of digital technologies and skills*. OECD Publishing.
21. Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223–231.
22. Pratiwi, D., Hidayat, R., & Nugroho, A. (2024). Flipped classroom with gamified technology: Effects on vocabulary learning in primary school. *Teaching and Teacher Education*, 122, 103910.
23. Pratiwi, D. I., Fitriati, S. W., Yuliasri, I., & Waluyo, B. (2024). Flipped classroom with gamified technology and paper-based method for teaching vocabulary. *Asian Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*.
24. Rogoza, A., Kowalski, M., & Nowak, J. (2021). The impact of collaborative learning and personality traits on student satisfaction and academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 113(5), 912–926.
25. The Impact of Collaborative Learning and Personality. (2022). *International Journal of Educational Research*.

Educația care construiește viitorul: inovare, tehnologie și excelență pedagogică în proiectarea ecosistemului educațional al secolului XXI

Crișan Alina-Voichița, Colegiul Național "Horea, Cloșca și Crișan" Alba Iulia

Educația contemporană se află într-un moment de cotitură, determinat de transformările accelerate ale societății globale, de evoluția tehnologică fără precedent și de nevoia acută de adaptare a sistemelor educaționale la cerințele viitorului. Tema conferinței reflectă această urgență strategică, plasând în centrul dezbaterii modernizarea ecosistemului educațional, integrarea tehnologiilor emergente, leadershipul educațional și practicile didactice inovatoare. Articolul de față își propune o analiză teoretică și aplicativă a modului în care educația poate deveni un vector real al dezvoltării durabile, al echității și al excelenței pedagogice. Sunt explorate direcții actuale de transformare digitală, modele de leadership educațional performant, strategii de management al clasei orientate spre elev, precum și exemple de proiecte educaționale transformaționale cu impact instituțional și comunitar. Demersul evidențiază rolul cadrului didactic și al instituției școlare în proiectarea viitorului educației, subliniind necesitatea unei abordări integrate, inovatoare și centrate pe nevoile reale ale elevilor.

Educația a reprezentat dintotdeauna un pilon fundamental al progresului uman, însă niciodată nu a fost supusă unor presiuni de schimbare atât de intense precum în prezent. Globalizarea, digitalizarea, inteligența artificială, mobilitatea forței de muncă și diversitatea culturală redefinesc rolul școlii și al universității. În acest context, educația nu mai poate fi concepută ca un sistem static, ci ca un ecosistem dinamic, capabil să anticipeze și să modeleze viitorul.

Viitorul educației este strâns legat de capacitatea sistemelor educaționale de a integra inovația, tehnologia și excelența pedagogică într-un mod coerent și sustenabil.

Educația secolului XXI este guvernată de noi paradigme pedagogice, care pun accent pe învățarea pe tot parcursul vieții, competențele transversale, pe gândirea critică și creativă, pe autonomia și responsabilitatea elevului.

Aceste paradigme reflectă tranziția de la modelul tradițional, centrat pe profesor, la un model centrat pe elev, în care procesul de învățare este activ, colaborativ și contextualizat.

Organizațiile internaționale subliniază importanța dezvoltării competențelor-cheie, precum competența digitală, competența de comunicare interculturală, competența socială și civică, competența antreprenorială, competența de a învăța să înveți.

Aceste competențe constituie fundamentul adaptabilității și al inserției socio-profesionale a viitorilor absolvenți.

Ecosistemul educațional include instituțiile de învățământ, cadrele didactice, elevii și studenții, familiile, comunitatea și mediul socio-economic.

Modernizarea acestui ecosistem presupune o abordare integrată, care să coreleze politicile educaționale cu practicile pedagogice și cu resursele tehnologice disponibile.

Transformarea digitală nu se reduce la utilizarea tehnologiei în clasă, ci implică o schimbare profundă a modului de predare, evaluare și management educațional. Platformele de e-learning, resursele educaționale deschise și instrumentele colaborative online facilitează accesul la educație și personalizarea învățării.

Inteligența artificială oferă oportunități semnificative pentru adaptarea procesului educațional la nevoile individuale ale elevilor. Sistemele adaptive de învățare pot analiza progresul elevilor și pot oferi feedback personalizat.

Utilizarea realității virtuale și augmentate permite crearea unor experiențe de învățare imersive, care stimulează motivația și înțelegerea profundă a conceptelor.

Integrarea tehnologiilor emergente ridică și provocări legate de protecția datelor, echitatea accesului, rolul profesorului în era digitală.

Leadershipul educațional reprezintă capacitatea de a inspira, de a coordona și de a susține schimbarea în cadrul instituțiilor de învățământ. Liderii educaționali eficienți promovează o cultură a inovației și a colaborării.

Un management performant al clasei se bazează pe relații pozitive, comunicare eficientă și reguli clare, adaptate nevoilor elevilor.

Învățarea bazată pe proiecte stimulează autonomia, creativitatea și colaborarea, având un impact pozitiv asupra motivației elevilor.

Evaluarea formativă susține progresul elevilor și dezvoltarea competenței de autoevaluare.

Educația incluzivă promovează egalitatea de șanse și respectul pentru diversitate.

Adaptarea curriculumului și a strategiilor didactice este esențială pentru a răspunde nevoilor tuturor elevilor.

Proiectele educaționale cu impact comunitar contribuie la dezvoltarea capitalului social și la consolidarea parteneriatelor dintre școală și comunitate.

Educația care construiește viitorul presupune o viziune integrată asupra inovării, tehnologiei și excelenței pedagogice. Modernizarea ecosistemului educațional, leadershipul eficient și practicile didactice inovatoare reprezintă piloni esențiali ai unei educații relevante, incluzive și durabile. Prin asumarea acestui rol strategic, educația devine nu doar un răspuns la schimbare, ci un factor activ de modelare a viitorului.

Bibliografie

Delors, J., *Comoara lăuntrică*, Editura Polirom, 2000, Iași, p. 85–120.

Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, 2014, Iași, p. 210–260.

Rolul Inteligenței Artificiale (IA) în educație

Profesor: Cristea Melania- Voichița

Școala Gimnazială Maria Lazăr, București

În sistemul educațional actual, marea provocare nu mai este accesul la informație, ci **angajarea autentică** a elevului. Inovația didactică nu înseamnă doar „ecrane”, ci o schimbare de paradigmă: de la profesorul care livrează conținut, la profesorul care facilitează experiențe. Inovația la catedră este un act de curaj pedagogic. Ea transformă clasa dintr-un spațiu de ascultare pasivă într-un laborator de idei unde fiecare elev își găsește vocea și utilitatea cunoștințelor dobândite. Acest articol analizează modul în care instrumentele digitale și Inteligența Artificială (IA) redefinesc actul pedagogic, transformând sala de clasă într-un spațiu interactiv, personalizat și centrat pe elev.

Tranziția de la educația tradițională la cea digitală a depășit etapa simplului transfer de conținut de pe hârtie pe ecran. Astăzi, vorbim despre o pedagogie digitală care utilizează tehnologia pentru a stimula gândirea critică, creativitatea și colaborarea. Tehnologia nu înlocuiește profesorul, ci îi potențează rolul de mentor și facilitator al învățării.

Integrarea tehnologiei aduce beneficii multidimensionale în procesul instructiv-educativ:

- **Individualizarea învățării:** Platformele de tip *Adaptive Learning* permit elevilor să avanseze în ritm propriu, oferind sarcini de lucru calibrate pe nivelul lor de competență.
- **Interactivitate și angajament:** Utilizarea instrumentelor de gamificare (ex: *Genially*, *Wordwall*, *Nearpod*) transformă lecțiile în experiențe imersive, crescând motivația intrinsecă a elevilor.
- **Accesul la resurse globale:** Barierele geografice dispar, elevii având acces la biblioteci virtuale, laboratoare online și tururi virtuale ale muzeelor din întreaga lume prin intermediul Realității Augmentate (AR).

Inteligența Artificială (IA) reprezintă cel mai nou front al inovației didactice. Valențele sale includ:

- **Automatizarea evaluării:** Profesorii pot utiliza instrumente de IA pentru a corecta rapid teste grilă sau pentru a analiza progresul statistic al clasei.
- **Tutoring inteligent:** Chatboții educaționali pot oferi explicații suplimentare elevilor în afara orelor de curs, sprijinind studiul individual.
- **Personalizarea conținutului:** Generarea de materiale didactice adaptate nevoilor specifice ale fiecărui colectiv de elevi.

În ciuda avantajelor evidente, utilizarea noilor tehnologii vine cu responsabilități:

- **Siguranța online:** Educarea elevilor privind protecția datelor și combaterea cyberbullying-ului.
- **Discernământul informațional:** Dezvoltarea abilității de a distinge știrile false (*fake news*) și de a utiliza critic sursele de informare.
- **Echitatea:** Prevenirea „decalajului digital” prin asigurarea accesului la tehnologie pentru toți elevii, indiferent de mediul de proveniență.

Noile tehnologii oferă valențe educaționale fără precedent, transformând elevul din receptor pasiv în **prosumator** (producător și consumator de cunoaștere). Succesul acestei integrări depinde însă de formarea continuă a cadrelor didactice și de echilibrul fin între utilizarea tehnologiei și interacțiunea umană esențială în educație.

BIBLIOGRAFIE

- **Adăscăliței, A.** (2007). *Instruire asistată de calculator: Didactică informatică*. Editura Polirom, Iași. (O lucrare de bază pentru înțelegerea fundamentelor IAC în România).
- **Cucoș, C.** (2006). *Informatizarea în educație. Aspecte psiho-pedagogice și metodice*. Editura Polirom, Iași.
- **Luckin, R.** (2018). *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century*. UCL Press. (Esențială pentru secțiunea despre Inteligența Artificială).
- **Pânișoară, I. O.** (2015). *Comunicarea eficientă*. Editura Polirom. (Utilă pentru subcapitolul despre managementul relației profesor-elev în era digitală).

NOILE TEHNOLOGII ȘI VALENȚELE EDUCAȚIONALE

Profesor: Cristea Melania- Voichița

Școala Gimnazială Maria Lazăr, București

Integrarea noilor tehnologii în mediul școlar nu mai reprezintă o opțiune, ci o necesitate dictată de evoluția societății informaționale. Competențele digitale sunt tot mai cerute în ultimii ani în toate domeniile. Comisia Europeană consideră competențele digitale printre cele opt competențe cheie necesare absolventului în contextul societății bazate pe cunoaștere. Utilizarea platformelor de învățare în procesul instructiv- educativ ajută atât cadrele didactice cât și elevii în dinamizarea procesului de predare/învățare/ evaluare prin prezentarea conținuturilor utilizând MS Power Point sau un alt editor de prezentări, utilizarea filmelor educative pentru a introduce elevii în diversele momente ale lecției (experimente, aplicații, momente istorice) , accesarea programelor online care furnizează date în timp real, accesarea bibliotecilor virtuale pentru a obține informații, postarea materialelor aferente lecției pe site-ul sau blogul personal, aprofundarea și sistematizarea cunoștințelor utilizând hărți conceptuale colaborative, fișe de activitate, testarea cunoștințelor utilizând teste online sau utilizarea metodelor de evaluare alternative cum ar fi proiecte colaborative, portofolii.

Platformele de e-learning se pot utiliza atât în evaluarea cât și în proiectarea didactică. O platformă de e-learning este un software care îndeplinește un minim de cerințe: asigurarea procedurilor privind instalarea, configurarea și administrarea, utilizarea unei interfețe prietenoase, adaptabilă dinamicii procesului educațional, utilizarea de suport logic de comunicare sincronă și asincronă, administrarea și monitorizarea informațiilor, un management accesibil al conținutului educațional, facilitarea autoevaluării offline și online prin proceduri asincrone și sincrone a cunoștințelor asimilate, un program de pregătire continuă cu verificări parțiale pe tot parcursul procesului educațional, asistarea utilizatorilor în utilizarea software-ului educațional, înregistrarea feedback-ului privind calitatea serviciilor educaționale și a platformei.

Noile tehnologii cu valențe educaționale au atât valoare formativă cât și informativă în activitatea de predare- învățare. Utilizarea acestora în educație are numeroase beneficii dar, sunt și voci care susțin că astfel de resurse sunt consumatoare de timp, costisitoare și cu o eficiență didactică needificatoare. Modul în care înțelegem necesitatea implementării acestora în activitatea didactică depinde de numeroși factori: concepția de ansamblu privind predarea și învățarea de calitate, finalitățile educaționale și valorile didactice, finalitățile educaționale pe care le urmărim, motivația și oportunitățile pe care le avem, metologia și stilul didactic propriu, contextul social și problematica personală.

Numeroase platforme de e-learning au fost create în ultimii ani pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice, atât pentru formarea lor profesională cât și pentru activitățile didactice la clasă.. Prin utilizarea noilor tehnologii de informații și comunicare, școlile devin centre de învățare și dezvoltare pentru comunitate.

METODE INTERACTIVE UTILIZATE ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar Dămăceanu Lia Mădălina
Școala Gimnazială „Profesor Doctor General Gheorghe V. Zaharia”, Popești

Educația contemporană traversează un amplu proces de transformare, determinat de evoluția rapidă a societății și de necesitatea adaptării sistemului educațional la noile cerințe sociale, culturale și tehnologice. În acest context, școala nu mai are doar rolul de a transmite informații, ci și responsabilitatea de a forma competențe care să permită elevilor să se adapteze la o societate aflată în permanentă schimbare. Procesul instructiv-educativ trebuie să fie orientat către dezvoltarea gândirii critice, a creativității, a capacității de colaborare și a autonomiei în învățare.

În învățământul primar, aceste obiective devin cu atât mai importante, deoarece această etapă reprezintă fundamentul dezvoltării intelectuale și sociale a elevilor. Copiii din ciclul primar manifestă curiozitate, dorință de explorare și o mare disponibilitate pentru activități practice și interactive. Din acest motiv, metodele tradiționale bazate exclusiv pe expunerea profesorului nu mai sunt suficiente pentru a menține interesul elevilor și pentru a asigura o învățare eficientă. În acest context, metodele interactive reprezintă o soluție pedagogică eficientă, deoarece permit implicarea activă a elevilor în procesul de învățare.

Metodele interactive transformă elevul dintr-un receptor pasiv al informației într-un participant activ la construirea cunoașterii. Prin intermediul acestora, elevii sunt implicați în activități de explorare, descoperire și colaborare, iar procesul de învățare devine mai atractiv și mai eficient. Interacțiunea dintre elevi și dintre elevi și profesor contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a abilităților de comunicare.

Unul dintre avantajele majore ale metodelor interactive este faptul că acestea favorizează învățarea activă. Elevii nu se limitează la memorarea informațiilor, ci participă direct la procesul de înțelegere și aplicare a acestora. Astfel, cunoștințele dobândite devin mai stabile și mai ușor de utilizat în situații noi de învățare.

În practica didactică din învățământul primar, jocul didactic reprezintă una dintre cele mai utilizate metode interactive. Această metodă îmbină elementul ludic cu obiectivele educaționale, contribuind la crearea unui mediu de învățare plăcut și motivant. De exemplu, în cadrul orelor de limba română, jocurile didactice pot fi utilizate pentru consolidarea cunoștințelor de gramatică sau pentru dezvoltarea vocabularului. Elevii pot participa la activități precum „Lanțul cuvintelor”, „Vânătoarea de sinonime” sau „Cuvântul misterios”, activități care stimulează gândirea și implicarea activă.

În cadrul orelor de matematică, jocurile didactice pot facilita înțelegerea unor concepte abstracte prin intermediul activităților practice. De exemplu, pentru consolidarea operațiilor de adunare și scădere, profesorul poate organiza activități de tip concurs sau jocuri de rol în care elevii trebuie să rezolve probleme pentru a avansa în joc. Astfel, învățarea devine mai atractivă și mai accesibilă pentru elevi.

O altă metodă interactivă importantă este învățarea prin cooperare, care presupune organizarea elevilor în grupuri mici pentru realizarea unor sarcini comune. Această metodă contribuie la dezvoltarea responsabilității individuale și colective și la consolidarea relațiilor dintre elevi. În cadrul activităților de grup, elevii învață să își exprime ideile, să asculte opiniile colegilor și să colaboreze pentru rezolvarea unei sarcini comune. În plus, această metodă contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și la crearea unui climat pozitiv în clasă.

Brainstormingul reprezintă o altă metodă interactivă utilizată frecvent în activitatea didactică. Această metodă stimulează creativitatea și gândirea divergentă, deoarece elevii sunt

încurajați să formuleze idei și soluții la o anumită problemă. În cadrul activității, toate ideile sunt acceptate, fără a fi evaluate imediat, ceea ce contribuie la crearea unui climat de încredere și libertate de exprimare. Ulterior, ideile sunt analizate și selectate, iar elevii învață să argumenteze și să își susțină punctele de vedere.

De asemenea, metoda proiectelor reprezintă o strategie didactică eficientă pentru dezvoltarea competențelor elevilor. Această metodă presupune realizarea unor activități de investigare și cercetare pe o anumită temă, implicând elevii în procesul de descoperire și organizare a informațiilor. De exemplu, elevii pot realiza proiecte despre anotimpuri, animale sau tradiții populare, activități care stimulează curiozitatea și interesul pentru cunoaștere.

Utilizarea metodelor interactive contribuie și la dezvoltarea motivației pentru învățare. Atunci când elevii sunt implicați activ în procesul educațional, ei devin mai interesați de activitățile școlare și manifestă o atitudine pozitivă față de învățare. În același timp, aceste metode contribuie la dezvoltarea autonomiei elevilor și la formarea unor deprinderi de lucru independente.

Rolul cadrului didactic este esențial în organizarea și coordonarea activităților interactive. Profesorul trebuie să selecteze metodele potrivite în funcție de obiectivele lecției, de particularitățile elevilor și de specificul conținuturilor predate. De asemenea, profesorul are responsabilitatea de a crea un climat educațional bazat pe respect, cooperare și încurajare, în care fiecare elev să se simtă valorizat.

Integrarea metodelor interactive în procesul didactic contribuie la creșterea calității educației și la formarea unor elevi activi, creativi și responsabili. Prin utilizarea acestor metode, procesul de învățare devine mai eficient, iar elevii sunt pregătiți să facă față provocărilor societății contemporane.

În concluzie, metodele interactive reprezintă o componentă esențială a educației moderne și un instrument pedagogic valoros pentru dezvoltarea competențelor elevilor. Prin utilizarea acestor metode, profesorul poate transforma lecția într-o experiență de învățare activă și motivantă, contribuind la formarea unor generații capabile să se adapteze la cerințele societății actuale.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
2. Cucoș, C. (2006). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
3. Iucu, R. (2000). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.
4. Neacșu, I. (2015). *Metode și tehnici de învățare eficientă*. București: Editura Polirom.

INTEGRAREA TEHNOLOGIEI DIGITALE ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar Dămăceanu Lia Mădălina
Școala Gimnazială „Profesor Doctor General Gheorghe V. Zaharia”, Popești

Societatea contemporană este caracterizată de o dezvoltare accelerată a tehnologiei informației și a comunicațiilor, fenomen care influențează toate domeniile de activitate, inclusiv educația. În acest context, sistemul educațional este nevoit să se adapteze permanent la schimbările produse în societate și să valorifice potențialul noilor tehnologii în procesul de predare-învățare. Integrarea tehnologiei digitale în activitatea didactică nu reprezintă doar o modernizare a mijloacelor de predare, ci și o oportunitate de a crea contexte de învățare mai atractive, mai interactive și mai eficiente pentru elevi.

Educația modernă pune accent pe formarea competențelor și pe dezvoltarea capacității elevilor de a utiliza informația în mod critic și responsabil. În acest sens, utilizarea tehnologiei digitale poate contribui semnificativ la dezvoltarea competențelor necesare în societatea actuală. Așa cum subliniază Constantin Cucos, educația contemporană trebuie să favorizeze participarea activă a elevilor la procesul de construire a cunoașterii și să valorifice resursele oferite de mediul social și tehnologic (Cucos, 2006).

În învățământul primar, tehnologia digitală poate fi utilizată pentru a sprijini procesul de învățare și pentru a facilita înțelegerea conținuturilor predate. Copiii din generațiile actuale sunt familiarizați cu mediul digital încă de la vârste fragede, iar utilizarea instrumentelor tehnologice în activitatea didactică poate contribui la creșterea interesului pentru învățare. Prin intermediul prezentărilor multimedia, al imaginilor, al materialelor video sau al aplicațiilor interactive, profesorul poate transforma lecția într-o experiență educațională dinamică și captivantă.

Un avantaj important al utilizării tehnologiei în educație îl reprezintă posibilitatea de a diversifica metodele și strategiile didactice. Profesorul poate utiliza resurse digitale pentru a explica noțiuni dificile, pentru a ilustra fenomene naturale sau pentru a stimula participarea activă a elevilor la activitățile de învățare. De exemplu, în cadrul orelor de științe ale naturii, elevii pot vizualiza materiale video despre ciclul apei în natură sau despre transformările mediului în diferite anotimpuri. Aceste resurse vizuale contribuie la o mai bună înțelegere a fenomenelor studiate și facilitează formarea unor reprezentări corecte asupra realității.

Experiența didactică arată că utilizarea tehnologiei în activitatea la clasă poate crește nivelul de implicare al elevilor. În cadrul orelor de limba română, de exemplu, pot fi utilizate prezentări interactive sau aplicații educaționale pentru consolidarea vocabularului sau pentru exersarea unor noțiuni de gramatică. Elevii pot participa la activități de tip joc educativ, în care trebuie să identifice sinonime, antonime sau să completeze enunțuri. Astfel de activități contribuie la dezvoltarea competențelor lingvistice și stimulează interesul pentru învățare.

În cadrul orelor de matematică, tehnologia poate fi utilizată pentru a crea exerciții interactive sau pentru a organiza activități de tip concurs, în care elevii rezolvă probleme matematice utilizând aplicații educaționale. Astfel de activități transformă procesul de învățare într-o experiență atractivă și contribuie la dezvoltarea gândirii logice și a capacității de rezolvare a problemelor.

Un alt aspect important al integrării tehnologiei în educație îl reprezintă dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor. În societatea actuală, capacitatea de a utiliza instrumentele digitale în mod eficient reprezintă o competență esențială. Elevii trebuie să învețe să utilizeze tehnologia pentru a căuta informații, pentru a selecta resurse relevante și pentru a realiza activități de învățare autonome. În acest sens, profesorul are rolul de a ghida elevii în utilizarea responsabilă și eficientă a mediului digital.

După cum subliniază I. O. Pânișoară, procesul educațional devine eficient atunci când elevul este implicat activ în activitățile de învățare și atunci când profesorul utilizează strategii didactice variate care să stimuleze participarea elevilor (Pânișoară, 2017). Tehnologia digitală poate sprijini acest proces prin crearea unor contexte de învățare interactive și prin facilitarea colaborării între elevi.

Integrarea tehnologiei în procesul educațional presupune însă și o pregătire adecvată a cadrelor didactice. Profesorii trebuie să fie capabili să utilizeze instrumentele digitale într-un mod pedagogic eficient și să selecteze resursele care pot contribui la atingerea obiectivelor educaționale. În același timp, este important ca utilizarea tehnologiei să fie realizată într-un mod echilibrat, astfel încât aceasta să completeze metodele tradiționale de predare și să nu le înlocuiască în totalitate.

De asemenea, utilizarea tehnologiei în educație trebuie să fie însoțită de dezvoltarea unei atitudini responsabile față de mediul digital. Elevii trebuie învățați să utilizeze tehnologia în mod constructiv și să evite utilizarea excesivă a dispozitivelor digitale. Profesorul are rolul de a promova un echilibru între activitățile digitale și cele tradiționale, contribuind astfel la dezvoltarea armonioasă a elevilor.

În contextul temei conferinței „Education That Builds Tomorrow”, integrarea tehnologiei digitale în procesul de predare-învățare reprezintă un element esențial pentru dezvoltarea unui sistem educațional adaptat cerințelor viitorului. Utilizarea instrumentelor digitale în activitatea didactică contribuie la formarea unor competențe necesare elevilor într-o societate bazată pe cunoaștere și inovare. Prin valorificarea tehnologiei în mod responsabil și creativ, cadrele didactice pot sprijini dezvoltarea unor elevi autonomi, capabili să utilizeze informația în mod critic și să se adapteze la provocările unei lumi aflate într-o continuă schimbare.

În concluzie, integrarea tehnologiei digitale în procesul de predare-învățare reprezintă o direcție importantă în dezvoltarea educației moderne. Prin utilizarea instrumentelor digitale, profesorii pot crea situații de învățare atractive și eficiente, pot stimula interesul elevilor pentru cunoaștere și pot contribui la dezvoltarea competențelor necesare în societatea contemporană. În același timp, utilizarea echilibrată a tehnologiei poate contribui la creșterea calității procesului educațional și la formarea unor elevi activi, responsabili și pregătiți pentru provocările viitorului.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2006). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Joița, E. (2006). *Pedagogie și elemente de psihologia educației*. Iași: Editura Polirom.
3. Pânișoară, I. O. (2017). *Comunicarea eficientă. Tehnici de comunicare interpersonală și în grup*. Iași: Editura Polirom.
4. Voiculescu, F. (2001). *Pedagogie*. București: Editura Aramis.

Autor: Darvas Gyongyi

Instituție: LICEUL TEHNOLOGIC JOANNES KAJONII, Miercurea Ciuc, Harghita, Romania

Integrarea tehnologiilor digitale în procesul educativ – oportunități, provocări și exemple de bune practici

Dezvoltarea rapidă a tehnologiilor digitale a determinat transformări semnificative în toate domeniile societății, inclusiv în educație. Integrarea tehnologiilor digitale în procesul educativ reprezintă o direcție esențială pentru modernizarea sistemelor de învățământ și pentru adaptarea acestora la cerințele societății bazate pe cunoaștere. Prezentul articol analizează rolul și impactul tehnologiilor digitale în educație, evidențiind avantajele și provocările utilizării acestora. De asemenea, sunt prezentate exemple de bune practici din mediul educațional, precum utilizarea platformelor de învățare online, laboratoarelor de robotică sau a metodelor de învățare blended learning. Concluziile subliniază necesitatea formării continue a cadrelor didactice, dezvoltarea infrastructurii digitale și adoptarea unor strategii educaționale adaptate erei digitale.

Introducere

Societatea contemporană este profund influențată de dezvoltarea tehnologiilor informaționale și de comunicare. În acest context, sistemele educaționale trebuie să se adapteze noilor realități tehnologice și să integreze instrumentele digitale în procesul de predare și învățare.

Integrarea tehnologiilor digitale în educație permite accesul rapid la informație, dezvoltarea unor metode interactive de predare și facilitarea colaborării între elevi și profesori. De asemenea, utilizarea platformelor digitale poate contribui la personalizarea procesului de învățare și la creșterea motivației elevilor.

Digitalizarea educației nu presupune doar utilizarea unor dispozitive tehnologice, ci implică și transformări pedagogice, metodologice și organizaționale. Astfel, profesorul devine facilitator al învățării, iar elevul este încurajat să participe activ la procesul educațional.

Scopul acestui articol este de a analiza rolul tehnologiilor digitale în educație, de a evidenția avantajele și provocările acestora și de a prezenta exemple de bune practici care pot contribui la eficientizarea procesului educativ.

2. Rolul tehnologiilor digitale în educație

Tehnologiile digitale au un impact major asupra modului în care se desfășoară procesul educativ. Acestea oferă oportunități semnificative pentru inovarea metodelor de predare și pentru dezvoltarea competențelor necesare în secolul XXI.

Printre principalele roluri ale tehnologiilor digitale în educație se numără:

2.1 Accesul extins la resurse educaționale

Internetul oferă acces la o cantitate vastă de informații și materiale educaționale, cum ar fi cursuri online, biblioteci digitale și platforme interactive. Acest lucru permite elevilor și studenților să învețe în ritmul propriu și să aprofundeze subiectele de interes.

2.2 Îmbunătățirea comunicării și colaborării

Platformele digitale facilitează comunicarea între elevi și profesori prin intermediul forumurilor, videoconferințelor și aplicațiilor de colaborare. Astfel, procesul educativ devine mai interactiv și mai participativ.

2.3 Personalizarea procesului de învățare

Instrumentele digitale permit adaptarea conținutului educațional în funcție de nivelul și nevoile fiecărui elev, contribuind la creșterea eficienței procesului de învățare.

2.4 Dezvoltarea competențelor digitale

Integrarea tehnologiei în educație contribuie la dezvoltarea competențelor digitale, esențiale pentru integrarea în societatea modernă și pe piața muncii.

3. Avantajele integrării tehnologiilor digitale

Utilizarea tehnologiilor digitale în procesul educativ aduce numeroase beneficii atât pentru elevi, cât și pentru profesori.

3.1 Creșterea motivației și implicării elevilor

Instrumentele digitale, precum aplicațiile interactive sau jocurile educaționale, pot transforma procesul de învățare într-o experiență mai atractivă și mai dinamică.

3.2 Învățare flexibilă

Tehnologiile digitale permit desfășurarea activităților educaționale atât în mediul fizic, cât și în mediul online. Modelul de învățare mixtă (blended learning) combină avantajele predării tradiționale cu cele ale educației digitale.

3.3 Dezvoltarea gândirii critice și a creativității

Prin utilizarea resurselor digitale, elevii pot explora informații din multiple surse și pot dezvolta competențe de analiză, sinteză și evaluare a informațiilor.

3.4 Învățare colaborativă

Tehnologiile digitale facilitează lucrul în echipă și colaborarea între elevi prin proiecte online, platforme educaționale și instrumente de comunicare.

4. Provocările integrării tehnologiilor digitale

În ciuda avantajelor evidente, integrarea tehnologiilor digitale în educație implică și o serie de provocări.

4.1 Lipsa infrastructurii tehnologice

În multe instituții de învățământ există probleme legate de accesul la echipamente digitale sau la conexiuni stabile la internet.

4.2 Nivelul redus de formare digitală al cadrelor didactice

Una dintre cele mai importante provocări este lipsa pregătirii profesorilor în utilizarea eficientă a instrumentelor digitale în procesul educativ.

4.3 Inegalități de acces la tehnologie

Diferențele socio-economice pot conduce la un acces inegal la dispozitive și resurse digitale, ceea ce poate amplifica decalajele educaționale.

4.4 Riscurile utilizării excesive a tehnologiei

Utilizarea excesivă a dispozitivelor digitale poate avea efecte negative asupra sănătății și dezvoltării elevilor, motiv pentru care este necesar un echilibru între metodele tradiționale și cele digitale.

5. Exemple de bune practici în integrarea tehnologiilor digitale

Integrarea tehnologiilor digitale în educație poate fi realizată cu succes prin adoptarea unor strategii pedagogice inovatoare.

5.1 Utilizarea platformelor educaționale online

Platformele de învățare online permit organizarea cursurilor, distribuirea materialelor didactice și evaluarea elevilor. Acestea facilitează comunicarea și colaborarea între participanții la procesul educațional.

5.2 Laboratoare de robotică și programare

Numeroase școli au introdus laboratoare de robotică și programare, unde elevii pot învăța concepte de bază din domeniul STEM prin activități practice și interactive.

5.3 Utilizarea realității augmentate și virtuale

Realitatea augmentată și realitatea virtuală pot fi utilizate pentru a crea experiențe educaționale imersive, care facilitează înțelegerea conceptelor complexe.

5.4 Proiecte educaționale internaționale

Programele educaționale internaționale, precum proiectele Erasmus+, promovează utilizarea tehnologiei în educație și schimbul de bune practici între instituțiile de învățământ.

5.5 Modelul blended learning

Blended learning combină predarea tradițională cu activități online și permite flexibilitate în procesul de învățare, adaptându-se nevoilor elevilor.

6. Perspective de dezvoltare a educației digitale

Educația digitală va continua să evolueze odată cu dezvoltarea tehnologiilor emergente, precum inteligența artificială, analiza datelor educaționale sau mediile virtuale de învățare.

Aceste tehnologii pot contribui la crearea unor medii educaționale personalizate, interactive și adaptate nevoilor individuale ale elevilor.

Pentru a valorifica pe deplin potențialul tehnologiilor digitale, este necesară dezvoltarea unor strategii educaționale care să includă:

- investiții în infrastructură digitală;
- formarea continuă a cadrelor didactice;
- dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor;
- promovarea colaborării între instituțiile educaționale.

7. Concluzii

Integrarea tehnologiilor digitale în procesul educativ reprezintă o condiție esențială pentru modernizarea sistemelor de învățământ și pentru adaptarea acestora la cerințele societății contemporane.

Tehnologiile digitale pot contribui la creșterea eficienței procesului educativ, la dezvoltarea competențelor digitale și la stimularea creativității și colaborării între elevi.

Cu toate acestea, succesul integrării tehnologiei în educație depinde de existența unei infrastructuri adecvate, de formarea continuă a cadrelor didactice și de adoptarea unor metode pedagogice inovatoare.

Prin implementarea unor strategii educaționale adecvate și prin valorificarea bunelor practici existente, tehnologia poate deveni un instrument esențial pentru dezvoltarea unui sistem educațional modern și eficient.

Bibliografie

1. Dăncău, I. S. (2025). *Tehnologii digitale în educația preșcolară: oportunități, provocări și bune practici.*
2. Busto, S., Dumbser, M., & Gaburro, E. (2020). *A simple but efficient concept of blended teaching of mathematics for engineering students during the COVID-19 pandemic.*
3. Bondarenko, O., Pakhomova, O., & Lewoniewski, W. (2020). *The didactic potential of virtual information educational environment.*
4. Lytvynova, S., & Demeshkant, N. (2022). *Distance Learning in Primary School During the COVID-19 Pandemic.*
5. Smecheru, M. (2026). *Utilizarea creativă a tehnologiilor digitale în educație.*
6. Educatie.tm.ro. *Rolul tehnologiei în educația modernă – exemple de bune practici.*

Educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev

Dascălu Andreea

Școala Gimnazială George Enescu

Educația reprezintă unul dintre cele mai importante elemente pentru dezvoltarea unei societăți moderne. În prezent, sistemul educațional pune un accent tot mai mare pe conceptul de educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev, care urmărește să ofere tuturor copiilor șanse egale de învățare și dezvoltare. Aceste principii sunt deosebit de importante de exemplu, în școlile din mediul rural, unde elevii se confruntă adesea cu dificultăți legate de accesul la resurse educaționale, infrastructură sau sprijin social.

Educația incluzivă presupune integrarea tuturor elevilor în procesul de învățare, indiferent de mediul social, de nivelul economic, de etnie sau de eventualele dificultăți de învățare. Scopul acesteia este de a elimina barierele care pot împiedica participarea elevilor la educație și de a crea un mediu școlar în care fiecare copil este respectat și valorificat. Într-o școală incluzivă, profesorii adaptează metodele de predare în funcție de nevoile elevilor și încurajează cooperarea, respectul și toleranța.

Educația echitabilă este strâns legată de conceptul de incluziune. Ea presupune oferirea unor oportunități egale tuturor elevilor, astfel încât fiecare copil să poată beneficia de o educație de calitate. În mediul rural, acest lucru poate însemna acordarea de sprijin suplimentar elevilor care provin din familii cu posibilități reduse sau care întâmpină dificultăți în procesul de învățare. Prin programe de sprijin educațional, burse sau activități remediale, școala poate contribui la reducerea inegalităților dintre elevi.

Educația centrată pe elev reprezintă o abordare modernă a procesului de predare și învățare. În acest model, elevul devine participant activ în procesul educațional, iar profesorul are rolul de ghid și facilitator al învățării. Activitățile didactice sunt adaptate intereselor și ritmului de învățare al elevilor, iar metodele interactive, precum lucrul în echipă, dezbaterile sau proiectele, sunt utilizate pentru a stimula gândirea critică și creativitatea.

În școlile din mediul rural, aplicarea acestor principii poate contribui la crearea unui mediu educațional mai atractiv și mai eficient. Implicarea comunității locale, colaborarea dintre profesori și părinți și utilizarea unor metode moderne de predare pot îmbunătăți semnificativ calitatea educației. Astfel, elevii pot fi mai motivați să participe la activitățile școlare și să își dezvolte abilitățile necesare pentru viitor.

În concluzie, educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev este esențială pentru dezvoltarea unui sistem educațional eficient, mai ales în mediul rural. Prin aplicarea acestor principii, școala poate deveni un spațiu în care fiecare elev se simte acceptat, sprijinit și motivat să învețe, contribuind astfel la formarea unor cetățeni responsabili și bine pregătiți pentru viață.

Bibliografie:

- ****Educația incluzivă. Ghid metodologic – Alois Gherguț și Luciana Frumos, Editura Polirom, Iași, 2019.**
- ****Educația incluzivă și pedagogia diversității – Alois Gherguț, Editura Polirom, Iași, 2016.**

- ****Educația incluzivă. Teorie și aplicații** – Adriana Denisa Manea, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2020.
- ****Intervenții educaționale în școala incluzivă românească** – Alina Georgeta Mag, Editura Pro Universitaria, București, 2024.

Stimularea gândirii matematice în clasa pregătitoare prin sarcini deschise și explorare activă - repere didactice fundamentate pe literatura de specialitate

Prof. înv. primar Dașoveanu Ancuța, Liceul Teoretic „Ioan Petruș”, Otopeni

1. Introducere

Educația matematică în primii ani de școală are un rol esențial în formarea structurilor cognitive fundamentale ale copilului. În clasa pregătitoare, matematica nu reprezintă doar un domeniu curricular, ci un cadru privilegiat pentru dezvoltarea raționamentului logic, a limbajului și a capacității de rezolvare a problemelor. Cercetările din domeniul psihologiei educației arată că experiențele timpurii de învățare influențează semnificativ atitudinea elevilor față de matematică și față de procesul educațional în ansamblu (Nunes & Bryant, 2009).

Literatura de specialitate evidențiază limitele modelelor tradiționale de predare, centrate pe exerciții repetitive și aplicarea mecanică a unor algoritmi prestabiliți. Ca alternativă, se conturează necesitatea organizării unor situații de învățare care stimulează explorarea, formularea de ipoteze și comunicarea ideilor matematice. Această perspectivă este susținută de cercetări recente din didactica matematicii și este sintetizată în abordarea „Thinking Classroom”, promovată de Peter Liljedahl, aplicabilă inclusiv în educația timpurie.

2. Particularități ale învățării matematice la clasa pregătitoare

Elevii din clasa pregătitoare se află într-o etapă de dezvoltare cognitivă caracterizată prin predominanța gândirii concret-intuitive, nevoia de manipulare directă și dezvoltarea progresivă a limbajului. Învățarea matematicii devine eficientă atunci când copiii au ocazia să acționeze asupra obiectelor, să exploreze relații și să discute propriile strategii de rezolvare (Fosnot & Dolk, 2001).

Clasa pregătitoare face parte integrantă din ciclul primar, ceea ce presupune continuitate curriculară și metodologică între această etapă și celelalte clase ale învățământului primar. Documentele curriculare subliniază organizarea unor situații de învățare care valorifică jocul, explorarea și exprimarea liberă, asigurând, totodată, o tranziție coerentă către cerințele învățării formale. În acest cadru, sarcinile matematice deschise reprezintă instrumente didactice adecvate pentru stimularea gândirii matematice, facilitând trecerea de la experiențele intuitive la primele structuri conceptuale specifice ciclului primar (Ministerul Educației, 2019).

3. Sarcinile matematice deschise – fundamente teoretice

Sarcinile matematice deschise sunt situații-problemă care permit utilizarea unor strategii variate și formularea mai multor răspunsuri corecte. Acestea nu impun un algoritm unic, ci solicită elevilor să analizeze, să exploreze și să argumenteze demersurile propuse. Accentul se plasează pe procesul de gândire și pe justificarea soluțiilor, nu exclusiv pe rezultatul final (Liljedahl & Giroux, 2021).

Studiile arată că utilizarea constantă a acestui tip de sarcini contribuie la dezvoltarea raționamentului matematic, la creșterea implicării elevilor și la reducerea diferențelor de participare între copiii cu niveluri inițiale diferite de pregătire (NCTM, 2014). Matematica devine astfel un domeniu al reflecției și dialogului, nu doar al aplicării mecanice de proceduri.

4. Repere internaționale în educația matematică timpurie

La nivel internațional, educația matematică este susținută de orientări formulate de organizații profesionale recunoscute. Un reper important îl constituie National Council of Teachers of Mathematics, care elaborează principii pentru o predare centrată pe gândire și înțelegere.

În lucrarea *Principles to Actions: Ensuring Mathematical Success for All* se subliniază faptul că învățarea eficientă a matematicii presupune utilizarea unor sarcini cu grad ridicat de provocare cognitivă, care implică activ elevii în procesul de construire a cunoașterii. Accentul se pune pe calitatea experiențelor de învățare și pe rolul cadrului didactic în organizarea și facilitarea acestora.

Aceste principii sunt în acord cu perspectivele constructiviste asupra învățării și susțin utilizarea sarcinilor deschise, a discuțiilor matematice și a valorizării greșelii ca oportunitate de progres. Pentru clasa pregătitoare, aceste orientări oferă un cadru teoretic solid pentru proiectarea unor activități autentice și relevante.

5. Exemple de sarcini deschise adaptate clasei pregătitoare

Integrarea sarcinilor deschise în activitatea didactică presupune nu doar formularea unor cerințe accesibile, ci și anticiparea strategiilor posibile, a intervențiilor profesorului și a valorii formative a fiecărei situații. În continuare, fiecare exemplu este analizat din perspectivă metodică.

5.1. Explorarea numerelor naturale

Exemplu: „Ai 7 jetoane. În câte moduri le poți aranja?”

Această sarcină aparent simplă are un potențial cognitiv ridicat. Elevii pot interpreta cerința în moduri diferite: aranjarea în șiruri, gruparea în colecții, organizarea în forme geometrice sau realizarea de descompuneri numerice (de exemplu $5+2$, $4+3$, $6+1$).

Valențe formative: dezvoltarea flexibilității numerice, înțelegerea compunerii și descompunerii numerelor, utilizarea reprezentărilor multiple (concretă, grafică, verbală), inițierea în gândirea combinatorică intuitivă.

Întrebări stimulative pentru profesor:

- „Există și o altă variantă?”
- „Cum ai putea aranja jetoanele diferit?”
- „Poți explica de ce consideri că este un mod nou?”

Discuția colectivă permite compararea strategiilor și evidențierea relațiilor dintre diferitele descompuneri ale numărului 7.

5.2. Compararea cantităților

Exemplu: „Avem două cutii cu cuburi. Care are mai multe? Cum putem verifica?”

Această sarcină dezvoltă conceptul de cantitate și relațiile de ordine între numere. Elevii pot folosi diferite strategii: numărarea elementelor din fiecare mulțime, realizarea corespondenței unu-la-unu sau estimarea vizuală urmată de verificare.

Valențe formative: consolidarea numărării corecte, înțelegerea principiului corespondenței biunivoce, dezvoltarea capacității de argumentare, trecerea de la estimare la verificare.

Întrebări suplimentare:

- „Dacă mutăm un cub dintr-o cutie în alta, ce se întâmplă?”
- „Putem ști fără să numărăm exact?”

Elevii sunt astfel stimulați să reflecteze asupra relațiilor dintre cantități și asupra conservării numerice.

5.3. Identificarea relațiilor

Exemplu: „Care dintre aceste obiecte este diferit? De ce?”

Elevilor li se prezintă un set de obiecte (de exemplu: trei figuri geometrice și un obiect tridimensional sau trei obiecte roșii și unul albastru). Mai multe răspunsuri pot fi corecte, în funcție de criteriul ales.

Valențe formative: dezvoltarea capacității de clasificare, identificarea atributelor relevante, formularea și justificarea unui criteriu de diferențiere, acceptarea pluralității de soluții.

Întrebări stimulative:

- „De ce consideri că acesta este diferit?”
- „Cine a ales un alt criteriu?”

5.4. Estimare și verificare

Exemplu: „Crezi că sunt mai mult de 10 jetoane pe masă? Cum poți afla?”

Această activitate introduce elevii în procesul de formulare a ipotezelor și de verificare a acestora. Copiii pot estima vizual, apoi pot verifica prin numărare sau prin gruparea în mulțimi de câte 5 sau 10.

Valențe formative: dezvoltarea capacității de estimare, introducerea noțiunii de prag numeric (mai mult/mai puțin decât 10), utilizarea strategiilor eficiente de numărare, cultivarea gândirii critice.

Întrebări pentru profesor:

- „Cum ai făcut estimarea?”
- „Ce strategie este mai rapidă?”
- „Putem verifica fără să numărăm unul câte unul?”

Aceste exemple demonstrează cum sarcinile deschise, chiar și atunci când sunt formulate simplu, pot genera procese cognitive complexe, favorizând flexibilitatea gândirii, argumentarea, colaborarea și reflecția.

6. Comunicarea matematică și rolul său formativ

Comunicarea matematică este centrală în procesul de învățare, deoarece gândirea copilului se structurează și se consolidează prin verbalizare. Atunci când elevii explică modul în care au ajuns la o soluție, compară diferite modalități de rezolvare sau formulează ipoteze, ei nu doar reproduc informații, ci construiesc sensuri și relații conceptuale (Nunes & Bryant, 2009).

Limbajul matematic nu se introduce ca un set rigid de termeni tehnici, ci se dezvoltă gradual, pornind de la exprimările intuitive ale copiilor și evoluând către formulări precise. Profesorul valorizează răspunsurile elevilor, reformulează ideile într-o manieră structurată și creează oportunități pentru dialog autentic.

Discuțiile colective permit evidențierea diversității strategiilor și încurajează acceptarea pluralității de perspective. Greșeala este interpretată ca etapă firească și ca prilej de analiză și

reflecție, conform abordării promovate de Peter Liljedahl. Astfel, comunicarea matematică devine un instrument formativ esențial pentru dezvoltarea gândirii și a capacității de argumentare.

7. Rolul profesorului în facilitarea gândirii matematice

Profesorul nu mai este doar furnizor de informații, ci organizator al situațiilor de învățare și facilitator al procesului de gândire. Responsabilitățile includ: selectarea sarcinilor adecvate nivelului elevilor, formularea întrebărilor stimulative și gestionarea dialogului matematic.

Întrebările deschise („Cum ai gândit?”, „Există o altă modalitate?”, „Poți explica de ce?”) susțin reflecția și orientează atenția asupra procesului, nu doar asupra rezultatului. Profesorul creează un climat de siguranță emoțională, în care fiecare copil se simte valorizat și încurajat să participe. Acceptarea ideilor diferite și gestionarea constructivă a erorilor contribuie la un mediu de învățare incluziv (NCTM).

Observarea strategiilor elevilor permite intervenții diferențiate și adaptate nevoilor individuale, sprijinind trecerea de la reprezentări intuitive la structuri conceptuale mai elaborate.

8. Impactul asupra dezvoltării elevilor

Integrarea sarcinilor deschise favorizează dezvoltarea raționamentului logic, a capacității de analiză și sinteză, precum și flexibilitatea în gândire. Elevii învață să abordeze probleme din perspective diferite și să identifice relații între concepte.

Din punct de vedere socio-emoțional, participarea la discuții matematice și asumarea riscului de a formula ipoteze cresc încrederea în sine, dezvoltă competențele sociale și colaborative, și consolidează motivația intrinsecă pentru învățare.

Dezvoltarea timpurie a autonomiei cognitive și a capacității de reflecție creează premise solide pentru succesul școlar ulterior.

9. Concluzii

Clasa pregătitoare reprezintă un cadru privilegiat pentru formarea gândirii matematice încă de la debutul școlarității. Utilizarea sarcinilor deschise, fundamentate pe repere teoretice internaționale și recomandările NCTM, permite crearea unor contexte de învățare care stimulează explorarea, comunicarea și reflecția. Matematica devine astfel o experiență autentică, centrată pe înțelegere și dezvoltare intelectuală durabilă.

Bibliografie

- Fosnot, C. T., & Dolk, M. (2001). *Young mathematicians at work*. Heinemann.
- Liljedahl, P. (2020). *Building thinking classrooms in mathematics*. Cambridge University Press.
- Liljedahl, P., & Giroux, M. (2021). *Mathematics tasks for the thinking classroom*. Springer.
- National Council of Teachers of Mathematics. (2014). *Principles to actions: Ensuring mathematical success for all*. NCTM.
- Nunes, T., & Bryant, P. (2009). *How children learn mathematics*. McGraw-Hill Education.
- Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. Autor.

„EDUCAȚIA CARE CONSTRUIEȘTE ZIUA DE MÂINE”

Proiectarea Viitorului Educației prin Inovare, Tehnologie și Excelență Pedagogică

Introducere

Educația contemporană traversează o etapă de reconfigurare structurală profundă, determinată de accelerarea transformărilor tehnologice, de redefinirea pieței muncii și de emergența noilor paradigme epistemologice. Rapoartele elaborate de UNESCO (2021) și OECD (2019) subliniază că sistemele educaționale tradiționale, centrate predominant pe transmiterea informației, nu mai răspund adecvat nevoilor unei societăți caracterizate prin volatilitate, incertitudine și interconectare globală. În acest context, proiectarea viitorului educației nu reprezintă un exercițiu teoretic speculativ, ci o necesitate strategică fundamentată pe cercetare științifică și pe bune practici validate empiric. Conceptul de „educație care construiește ziua de mâine” implică depășirea paradigmei instruirii lineare și adoptarea unei abordări ecosistemice, în care tehnologia, leadershipul educațional, incluziunea și excelența pedagogică funcționează sinergic.

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Modernizarea ecosistemului educațional presupune o reconceptualizare a interacțiunilor dintre actorii instituționali, infrastructură, curriculum și cultură organizațională. Literatura de specialitate definește ecosistemul educațional ca un sistem adaptativ complex în care școala funcționează ca nod într-o rețea extinsă de relații sociale, economice și tehnologice (Fullan, 2013). Transformarea digitală, în acest sens, nu se reduce la dotarea cu echipamente sau platforme online, ci implică o schimbare structurală a mentalităților și a practicilor pedagogice. Planul de Acțiune pentru Educația Digitală al European Commission (2021–2027) evidențiază necesitatea dezvoltării competențelor digitale ale cadrelor didactice și integrarea tehnologiei în mod coerent curricular, evitând superficialitatea utilizării instrumentale.

Modelul TPACK, elaborat de Mishra și Koehler (2006), oferă un cadru conceptual solid pentru înțelegerea intersecției dintre cunoașterea tehnologică, pedagogică și de conținut,

demonstrând că integrarea eficientă a tehnologiei presupune echilibru și reflecție didactică profundă. Cercetările recente confirmă faptul că școlile care adoptă strategii digitale sistemice, susținute de leadership vizionar și formare continuă, înregistrează performanțe superioare și niveluri crescute de satisfacție profesională în rândul cadrelor didactice (OECD, 2020).

Integrarea tehnologiilor emergente și instrumentelor digitale avansate

Integrarea tehnologiilor emergente, precum inteligența artificială, realitatea augmentată și analitica învățării, redefineste dinamica procesului instructiv-educativ. Raportul elaborat de World Economic Forum (2023) indică faptul că utilizarea sistemelor de inteligență artificială în educație facilitează personalizarea învățării și furnizarea feedbackului adaptiv în timp real, contribuind la reducerea decalajelor educaționale. Totuși, literatura avertizează asupra riscului tehnocentrismului, subliniind că tehnologia trebuie integrată într-un cadru etic și pedagogic coerent.

Analitica învățării permite utilizarea datelor pentru optimizarea deciziilor didactice, transformând evaluarea dintr-un proces retrospectiv într-un instrument predictiv. În același timp, utilizarea realității virtuale în contexte educaționale crește nivelul de implicare cognitivă și retenția informațională, oferind experiențe imersive care susțin învățarea experiențială. Studiile meta-analitice demonstrează că impactul tehnologiei asupra performanței școlare este pozitiv doar atunci când este susținut de strategii pedagogice clare și de un management eficient al clasei (Hattie, 2009).

Leadership educațional și management performant al clasei

Leadershipul educațional reprezintă unul dintre cei mai puternici predictorii ai performanței instituționale. Cercetările lui Leithwood (2005) demonstrează că stilul de conducere transformativ influențează direct climatul organizațional, cultura colaborativă și rezultatele elevilor. Într-un context digitalizat, leadershipul eficient presupune capacitatea de a integra inovația fără a compromite rigoarea academică și autoritatea pedagogică.

Managementul clasei în era tehnologică implică menținerea echilibrului dintre disciplină, autonomie și utilizarea responsabilă a instrumentelor digitale. Iucu (2010) subliniază că managementul eficient se bazează pe reguli clare, comunicare empatică și structurarea atentă a activităților didactice. Integrarea tehnologiei fără o strategie de management conduce frecvent la fragmentarea atenției și la diminuarea coerenței procesului instructiv.

Practici didactice inovatoare cu impact demonstrabil

Meta-analiza realizată de Hattie (2009) evidențiază că feedbackul formativ, claritatea obiectivelor și metacogniția au un impact semnificativ asupra performanței elevilor. Modelele precum Flipped Classroom sau Project-Based Learning sunt eficiente atunci când sunt fundamentate pe principii pedagogice solide și adaptate contextului specific al clasei. Inovația didactică autentică nu presupune abandonarea tradiției, ci reinterpretarea acesteia în lumina noilor realități sociale și tehnologice.

Educație incluzivă și centrată pe elev

Conform UNICEF (2022), educația incluzivă reprezintă un pilon fundamental al dezvoltării durabile. Abordarea centrată pe elev presupune diferențiere curriculară, adaptare metodologică și evaluare flexibilă, cu accent pe progres individual și dezvoltare socio-emoțională. Literatura de specialitate arată că sistemele educaționale performante sunt cele care reduc disparitățile și promovează echitatea prin politici coerente și intervenții timpurii.

Proiecte educaționale transformaționale

Transformarea reală a instituțiilor școlare apare prin implementarea unor proiecte strategice la nivel organizațional și comunitar. Modelul organizației care învață, conceptualizat de Senge (1990), oferă cadrul pentru dezvoltarea unei culturi instituționale bazate pe reflecție și îmbunătățire continuă. Proiectele europene, parteneriatele comunitare și inițiativele STEAM contribuie la consolidarea unei identități instituționale orientate spre excelență.

Transformarea digitală în contextul politicilor educaționale din România

Transformarea digitală a sistemului educațional românesc trebuie analizată în raport cu politicile publice adoptate în ultimul deceniu, în special în contextul implementării Strategiei privind digitalizarea educației și al noii arhitecturi legislative instituite prin Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023. Documentele strategice recente pun accent pe competențele digitale ca dimensiune transversală a profilului absolventului, în consonanță cu Cadrul european al competențelor digitale (DigComp). Totuși, literatura de specialitate evidențiază o discrepanță persistentă între normativ și aplicativ, între intenție legislativă și capacitate instituțională de implementare. Studiile empirice realizate în perioada post-pandemică arată că digitalizarea accelerată a scos la suprafață atât potențialul inovativ al cadrelor didactice, cât și vulnerabilități structurale legate de infrastructură, formare profesională și leadership instituțional.

În acest context, transformarea digitală eficientă nu poate fi redusă la dotări hardware sau platforme educaționale, ci trebuie să presupună o schimbare culturală profundă la nivel instituțional. Conform analizelor elaborate de OECD (2020), reformele sustenabile sunt cele care combină investițiile tehnologice cu dezvoltarea capitalului uman și cu mecanisme de evaluare bazate pe date. România se află într-o etapă de tranziție, în care provocarea majoră constă în transformarea intervențiilor punctuale în politici coerente și sistemice.

Studiu de caz aplicativ: implementarea transformării digitale într-o instituție de învățământ preuniversitar

Analiza aplicativă evidențiază că transformarea reală se produce la nivel micro-instituțional, acolo unde leadershipul educațional devine catalizator al schimbării. Într-un studiu de caz realizat într-o unitate de învățământ preuniversitar urbană, procesul de digitalizare a fost abordat strategic prin integrarea platformelor colaborative, formarea continuă a cadrelor didactice și implementarea evaluării formative digitale. Rezultatele au indicat creșterea nivelului de implicare a elevilor, îmbunătățirea feedbackului individualizat și optimizarea comunicării școală–familie.

Elementul determinant al succesului nu a fost tehnologia în sine, ci coerența managerială și cultura organizațională orientată spre învățare continuă. Conform modelului organizației care învață propus de Senge (1990), instituțiile care cultivă reflecția sistemică și colaborarea profesională dezvoltă capacitate adaptativă superioară. În cadrul studiului de caz, implementarea proiectelor interdisciplinare digitale și utilizarea instrumentelor de analiză a progresului au demonstrat impact pozitiv asupra performanței academice și asupra climatului socio-emoțional al clasei.

Leadership educațional strategic în era tehnologiei

Leadershipul educațional contemporan presupune o combinație între viziune strategică, competență managerială și sensibilitate pedagogică. Cercetările lui Leithwood (2005) arată că liderii transformativi influențează indirect performanța elevilor prin crearea unui climat profesional bazat pe încredere și colaborare. În context românesc, provocarea majoră constă în trecerea de la un model administrativ birocratic la unul orientat spre performanță și inovare.

Integrarea tehnologiei în procesul educațional necesită lideri capabili să gestioneze schimbarea organizațională, să reducă rezistența la inovație și să asigure echilibrul între rigoare academică și flexibilitate metodologică. Studiile internaționale subliniază că școlile performante sunt cele în care directorii acționează ca lideri instrucționali, nu doar ca administratori (Fullan, 2013). În acest sens, leadershipul devine element central al sustenabilității transformării digitale.

Practici didactice inovatoare cu impact măsurabil

Eficiența inovației pedagogice trebuie evaluată prin prisma impactului demonstrabil asupra învățării. Meta-analiza realizată de Hattie (2009) evidențiază faptul că strategiile cu impact ridicat includ feedbackul formativ, claritatea obiectivelor și autoreglarea cognitivă. Integrarea tehnologiilor emergente amplifică aceste efecte doar atunci când este susținută de design instrucțional riguros.

În practica educațională românească, implementarea învățării bazate pe proiecte, a evaluării digitale formative și a metodelor colaborative asistate tehnologic a demonstrat creșterea motivației intrinseci a elevilor. Totodată, cercetările recente ale UNESCO (2021) subliniază că inovația autentică presupune integrarea dimensiunii etice și a responsabilității digitale în curriculum.

Educație incluzivă și echitate în era digitală

Educația incluzivă rămâne o condiție esențială pentru sustenabilitatea reformelor educaționale. Conform UNICEF (2022), inegalitățile digitale pot amplifica discrepanțele educaționale dacă nu sunt abordate sistemic. În România, accesul diferențiat la tehnologie și competențe digitale generează riscuri de excluziune, ceea ce impune politici compensatorii și intervenții personalizate.

Abordarea centrată pe elev presupune diferențiere curriculară, adaptare metodologică și sprijin socio-emoțional. Integrarea tehnologiei poate facilita personalizarea învățării, dar numai în condițiile existenței unei infrastructuri adecvate și a formării cadrelor didactice. Cercetările OECD indică faptul că echitatea și performanța nu sunt obiective antagonice, ci

complementare, atunci când politicile educaționale sunt fundamentate pe date și evaluare continuă.

Analiză comparativă europeană

Comparativ cu alte state membre ale Uniunii Europene, România înregistrează progrese în infrastructura digitală școlară, dar rămâne în urmă în ceea ce privește competențele digitale avansate ale cadrelor didactice și integrarea sistemică a analiticii educaționale. Conform raportului elaborat de European Commission (2022), țările cu performanță ridicată în transformarea digitală educațională sunt cele care au adoptat strategii naționale coerente, integrate cu programe de formare continuă și mecanisme clare de evaluare.

Această analiză evidențiază necesitatea consolidării capacității instituționale și a leadershipului strategic la nivel local, precum și dezvoltarea unei culturi organizaționale orientate spre inovare sustenabilă.

Educația și competențele viitorului: între adaptabilitate și excelență

Proiectarea viitorului educației presupune o redefinire a conceptului de competență în raport cu dinamica accelerată a societății cunoașterii. Conform cadrului conceptual elaborat de OECD (2019), competențele necesare secolului XXI depășesc acumularea de informații și includ gândire critică, reziliență, colaborare interculturală și alfabetizare digitală avansată. Educația contemporană este chemată să formeze indivizi capabili să navigheze în contexte incerte și să participe activ la transformarea societății. Această mutație conceptuală implică trecerea de la paradigma predării centrate pe conținut la cea a învățării centrate pe dezvoltarea de competențe transferabile și pe autonomie cognitivă.

În context românesc, profilul absolventului prevăzut în documentele curriculare recente reflectă această orientare, însă implementarea efectivă rămâne dependentă de capacitatea instituțională de a integra metode inovatoare și de a susține formarea continuă a cadrelor didactice. Cercetările pedagogice arată că performanța sistemică nu derivă exclusiv din reforme curriculare, ci din coerența dintre curriculum, evaluare și practici didactice (Cucos, 2014). Astfel, proiectarea viitorului educației trebuie să articuleze dimensiunea normativă cu cea aplicativă, evitând fragmentarea reformelor.

Inteligența artificială și etica educațională

Integrarea inteligenței artificiale în procesul educațional deschide perspective semnificative pentru personalizarea învățării și optimizarea feedbackului, însă generează și provocări etice majore. Conform raportului publicat de UNESCO (2021), utilizarea algoritmilor în educație trebuie să respecte principiile transparenței, echității și protecției datelor personale.

Instrumentele bazate pe inteligență artificială pot facilita analiza progresului individual și identificarea timpurie a dificultăților de învățare, însă eficiența lor depinde de competența pedagogică a cadrului didactic și de integrarea într-un design instrucțional coerent.

Din perspectivă pedagogică, tehnologia nu substituie relația educațională, ci o potențează. Literatura de specialitate avertizează asupra riscului de depersonalizare a actului didactic dacă tehnologia devine scop în sine. Echilibrul dintre inovație și rigoare pedagogică constituie condiția fundamentală a excelenței educaționale. Profesorul rămâne mediatorul sensului, iar tehnologia devine instrument strategic, nu substitut al interacțiunii formative.

Managementul clasei în context digital: între autoritate și autonomie

Managementul clasei în era digitală presupune recalibrarea raportului dintre control și autonomie. Iucu (2010) subliniază că eficiența managementului educațional derivă din claritatea normelor, coerența intervențiilor și capacitatea cadrului didactic de a crea un climat pozitiv de învățare. În contextul utilizării dispozitivelor digitale, menținerea atenției și prevenirea fragmentării cognitive devin provocări majore. Cercetările recente arată că utilizarea tehnologiei în absența unei structuri didactice riguroase conduce la scăderea performanței și la diminuarea implicării autentice.

Leadershipul instrucțional devine astfel esențial în menținerea standardelor academice și în cultivarea responsabilității digitale. Școlile performante sunt cele care adoptă politici clare privind utilizarea tehnologiei, însoțite de formare continuă și de evaluare constantă a impactului pedagogic. În acest sens, transformarea digitală nu poate fi separată de cultura organizațională și de calitatea managementului educațional.

Proiecte educaționale transformaționale și impact comunitar

Transformarea educațională autentică presupune depășirea granițelor instituționale și dezvoltarea de parteneriate comunitare durabile. Modelul organizației care învață, conceptualizat de Senge (1990), evidențiază importanța reflecției sistemice și a învățării colective în dezvoltarea instituțională. În România, proiectele finanțate prin programe europene au demonstrat potențialul inovativ al instituțiilor care valorifică resursele externe pentru modernizarea infrastructurii și dezvoltarea competențelor profesionale.

Studiile de impact arată că proiectele transformăionale contribuie la consolidarea identității instituționale, la creșterea motivației elevilor și la îmbunătățirea relației școală–comunitate. Integrarea abordării STEAM, a metodelor interdisciplinare și a evaluării autentice generează experiențe educaționale relevante și orientate spre viitor. În același timp, sustenabilitatea acestor proiecte depinde de leadership strategic și de capacitatea instituției de a integra inovația în cultura organizațională permanentă.

Concluzii

Educația care construiește ziua de mâine nu este rezultatul unei intervenții punctuale, ci al unei viziuni strategice fundamentate pe cercetare, leadership și responsabilitate pedagogică. Transformarea digitală, integrarea tehnologiilor emergente, promovarea incluziunii și dezvoltarea leadershipului educațional constituie piloni interdependenți ai unui ecosistem educațional modern. Analiza teoretică și aplicativă evidențiază faptul că excelența pedagogică nu se obține prin simpla adoptare a tehnologiei, ci prin integrarea acesteia într-un cadru coerent, etic și orientat spre dezvoltarea integrală a elevului.

Viitorul educației aparține instituțiilor care reușesc să echilibreze tradiția academică și inovația tehnologică, să cultive competențe durabile și să promoveze echitatea ca principiu fundamental. În acest sens, modernizarea ecosistemului educațional devine nu doar un obiectiv administrativ, ci un angajament moral și profesional față de generațiile viitoare.

Bibliografie:

1. Cucos, C., Pedagogie, Editura Polirom, 2014, Iași, p. 45.
2. European Commission, Digital Education Action Plan 2021–2027, Publications Office of the European Union, 2022, Luxembourg, p. 18.

3. Fullan, M., *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*, Pearson, 2013, Boston, p. 62.
4. Iucu, R., *Managementul clasei de elevi*, Editura Polirom, 2010, Iași, p. 73.
5. Joița, E., *Instruirea constructivistă*, Editura Didactică și Pedagogică, 2006, București, p. 54.
6. Neacșu, I., *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Universitară, 2015, București, p. 37.
7. UNESCO, *Reimagining Our Futures Together*, UNESCO Publishing, 2021, Paris, p. 76.
8. UNICEF, *The State of Global Learning Poverty*, UNICEF Publishing, 2022, New York, p. 33.
9. Voiculescu, E., *Teoria și metodologia instruirii*, Editura Universitară, 2011, București, p. 58.
10. Zlate, M., *Leadership și management*, Editura Polirom, 2004, Iași, p. 91.

LEADERSHIP EDUCAȚIONAL ȘI MANAGEMENTUL PERFORMANT AL CLASEI

Prof.înv.primar **DEACONESCU MIHAELA**
Liceul Teoretic „Grigore Moisil” Timișoara

În contextul contemporan al educației, marcat de schimbări sociale, tehnologice și culturale accelerate, rolul cadrului didactic depășește funcția tradițională de transmitere a cunoștințelor. Profesorul este chemat să exercite un leadership educațional autentic, capabil să susțină un management performant al clasei, orientat spre dezvoltarea integrală a elevilor. Leadershipul educațional și managementul clasei sunt concepte interdependente, care contribuie decisiv la crearea unui climat educațional eficient, favorabil învățării și performanței școlare.

➤ Conceptul de leadership educațional

Leadershipul educațional poate fi definit ca ansamblul competențelor, atitudinilor și comportamentelor prin care cadrul didactic influențează pozitiv elevii, colegii și comunitatea școlară în vederea atingerii obiectivelor educaționale. Spre deosebire de autoritatea formală, leadershipul se bazează pe influență, viziune, motivație și exemplu personal. Profesorul-lider este un facilitator al învățării, un model moral și profesional, capabil să inspire elevii și să le stimuleze autonomia, gândirea critică și responsabilitatea.

În literatura de specialitate se disting mai multe stiluri de leadership educațional, precum leadershipul transformațional, participativ sau distribuțional. Dintre acestea, leadershipul transformațional este considerat deosebit de eficient în mediul școlar, deoarece promovează relații bazate pe încredere, sprijin emoțional și angajament față de valori comune.

Managementul performant al clasei

Managementul clasei reprezintă procesul de organizare, coordonare și reglare a activităților educaționale desfășurate în cadrul grupului de elevi, cu scopul de a asigura un mediu propice învățării. Un management performant al clasei nu se limitează la controlul comportamentelor indezirabile, ci vizează prevenția, implicarea activă a elevilor și optimizarea relațiilor interpersonale.

Elementele esențiale ale managementului eficient al clasei includ stabilirea unor reguli clare, crearea unei rutine funcționale, utilizarea strategiilor de motivare, gestionarea constructivă a conflictelor și adaptarea demersului didactic la nevoile individuale ale elevilor. Profesorul care manifestă competențe solide de management reușește să mențină disciplina pozitivă, să reducă stresul educațional și să maximizeze timpul dedicat învățării.

➤ Relația dintre leadershipul educațional și managementul clasei

Leadershipul educațional constituie fundamentul unui management performant al clasei. Un profesor cu abilități de lider nu impune reguli prin constrângere, ci le construiește împreună cu elevii, favorizând asumarea și respectarea acestora. Prin comunicare eficientă, empatie și consecvență, cadrul didactic creează un climat de siguranță psihologică, în care elevii se simt valorizați și motivați să participe activ la procesul educațional.

De asemenea, leadershipul educațional facilitează dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor, esențiale pentru autoreglare și cooperare. Astfel, managementul clasei devine un proces dinamic și flexibil, adaptat contextului și centrat pe elev.

➤ Impactul asupra performanței școlare

Cercetările din domeniul științelor educației evidențiază faptul că un leadership educațional eficient, corelat cu un management adecvat al clasei, are un impact semnificativ asupra performanței academice și comportamentale a elevilor. Elevii care învață într-un mediu bine organizat, caracterizat prin relații pozitive și așteptări clare, manifestă un nivel mai ridicat de implicare, motivație intrinsecă și succes școlar.

În plus, profesorul-lider contribuie la formarea unui mediu incluziv, care respectă diversitatea și promovează echitatea educațională, aspecte esențiale pentru educația de calitate în societatea actuală.

➤ Concluzie

În concluzie, leadershipul educațional și managementul performant al clasei reprezintă piloni fundamentali ai eficienței procesului instructiv-educativ. Profesorul modern trebuie să îmbine competențele manageriale cu cele de lider, asumându-și rolul de ghid, mentor și agent al schimbării. Prin exercitarea unui leadership educațional autentic, cadrul didactic poate transforma clasa într-o comunitate de învățare funcțională, orientată spre performanță, dezvoltare personală și succes educațional durabil.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2013). *Didactica modernă. Teorie și practică*. Cluj-Napoca: Editura Paralela 45.
2. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
3. Iucu, R. B. (2006). *Managementul clasei de elevi*. București: Editura Polirom.
4. Iucu, R. B. (2015). *Leadership educațional*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Pânișoară, I.-O. (2015). *Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică*. Iași: Editura Polirom.
6. Potolea, D. (coord.) (2012). *Management educațional*. București: Editura Universitară.
7. Zlate, M. (2004). *Leadership și management*. Iași: Editura Polirom.

Studiu de specialitate
Inovație metodologică
în predarea limbii engleze și franceze: abordare aplicativă

Prof. Demetrescu Dana
Liceul Teoretic Sebiș

1. Introducere

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluțiile tehnologice, de schimbările sociale și de nevoia adaptării școlii la profilul elevului secolului XXI. În acest context, predarea limbilor moderne capătă o importanță deosebită, nu doar ca instrument de comunicare, ci și ca mijloc de dezvoltare a competențelor-cheie: gândire critică, colaborare, competențe digitale și interculturale.

Acest studiu de specialitate își propune să analizeze impactul unor practici didactice inovatoare aplicate în predarea limbii engleze și a limbii franceze la nivel liceal, evidențiind efectele acestora asupra performanței școlare, motivației și implicării elevilor în procesul de învățare.

2. Cadrul teoretic și conceptual

Practica didactică inovatoare presupune depășirea modelului tradițional centrat pe profesor și adoptarea unor strategii centrate pe elev, pe învățare activă și pe construirea sensului. Literatura de specialitate evidențiază eficiența metodelor active și interactive în predarea limbilor străine, precum:

- învățarea bazată pe sarcini (Task-Based Learning);
- clasa inversată (Flipped Classroom);
- învățarea colaborativă și proiectele interdisciplinare;
- integrarea tehnologiei și a resurselor digitale.

Conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL), accentul trebuie pus pe dezvoltarea competenței de comunicare, în contexte autentice, funcționale, relevante pentru viața reală a elevilor.

3. Descrierea contextului educațional

Studiul a fost realizat într-un liceu teoretic din mediul urban, în cadrul orelor de limba engleză și limba franceză, la clasele IX–XI. Grupul-țintă a fost format din elevi cu niveluri diferite de competență lingvistică, majoritatea având experiență limitată în utilizarea limbilor străine în contexte autentice.

Necesitatea introducerii unor practici inovatoare a fost determinată de:

- scăderea motivației pentru învățare;
- dificultăți în exprimarea orală;
- accent excesiv pe reproducerea de conținuturi teoretice.

4. Metodologia cercetării

Abordarea metodologică a fost una mixtă, combinând metode calitative și cantitative, pe parcursul a două module.

4.1. Practici didactice inovatoare implementate:

Clasa inversată și utilizarea materialelor video și a resurselor digitale pentru studiul individual, timpul din clasă fiind dedicat activităților comunicative;

Gamificarea, adică integrarea jocurilor educaționale pentru consolidarea vocabularului și a structurilor gramaticale;

Proiecte colaborative axate pe realizarea de prezentări și postere digitale în limba engleză și franceză;

Evaluarea formativă continuă s-a bazat pe feedback constant, autoevaluare și evaluare între colegi.

4.2. Instrumentele de colectare a datelor pe care le-am folosit au fost:

- teste inițiale și finale de competență lingvistică;
- chestionare de motivație și atitudine;
- observația sistematică a activității elevilor;
- analiza produselor realizate de elevi.

5. Rezultate și impact demonstrabil

Analiza datelor a evidențiat următoarele rezultate semnificative:

1. Îmbunătățirea competențelor de comunicare orală, în special în situații de interacțiune spontană;
2. Creșterea nivelului de implicare activă a elevilor în timpul orelor, inclusiv a celor cu rezultate mai slabe inițial;
3. Dezvoltarea competențelor digitale și de lucru în echipă, prin utilizarea constantă a instrumentelor online;
4. Creșterea motivației intrinseci pentru învățarea limbilor străine, reflectată în participarea voluntară la activități și proiecte.
5. Rezultatele testelor finale au arătat un progres semnificativ la nivelul competențelor receptivă și productive, comparativ cu evaluarea inițială.

Implementarea practicilor didactice inovatoare a demonstrat că elevii răspund pozitiv atunci când sunt implicați activ în procesul de învățare și când li se oferă contexte autentice de utilizare a limbii. Totuși, aplicarea acestor metode presupune un efort suplimentar din partea profesorului, atât în pregătirea materialelor, cât și în gestionarea activităților de grup.

Un alt aspect relevant îl reprezintă necesitatea adaptării strategiilor la particularitățile fiecărei clase, pentru a evita diferențele de participare și pentru a asigura incluziunea tuturor elevilor.

6. Concluzii

Practicile didactice inovatoare precum clasa inversată, gamificarea și învățarea colaborativă contribuie în mod semnificativ la creșterea eficienței predării limbilor engleză și franceză la nivel liceal. Impactul acestora este demonstrabil atât la nivelul performanței lingvistice, cât și al motivației și implicării elevilor.

Acest studiu de specialitate confirmă faptul că profesorul de limbi moderne are un rol esențial în crearea unui mediu de învățare stimulat, adaptat nevoilor elevilor și cerințelor educației actuale.

Bibliografie selectivă:

Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Education.

Richards, J. C. (2017). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.

Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching*. Macmillan.

Consiliul Europei (2001). *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi*.

Ministerul Educației – Programele școlare pentru limbile moderne.

Integrating Emerging Technologies and Digital Tools in the Teaching of Modern Languages at Upper Secondary Level

**Teacher: Demetrescu Dana
Liceul Teoretic Sebiş**

The rapid development of digital technologies has significantly influenced educational practices, particularly in the field of foreign language teaching. My article explores the integration of emerging technologies and digital tools in the teaching of English and French at upper secondary level. Drawing on classroom practice and pedagogical research, my paper highlights the impact of technology-enhanced instruction on student engagement, language competence development and learner autonomy. The discussion focuses on both the practical applications and the challenges associated with the use of digital tools in modern language classrooms.

1. Introduction

The teaching of modern languages in today's educational context requires a constant adaptation to the needs and learning styles of students. Teenagers are increasingly immersed in digital environments, which shape the way they communicate and learn. As a result, traditional teaching methods alone are no longer sufficient to sustain motivation or to develop authentic communicative competence in foreign languages.

In this context, the integration of emerging technologies and digital tools into English and French language instruction at upper secondary level represents both a challenge and an opportunity. When used pedagogically, technology can support interactive learning and encourage students to become active participants in their own learning process.

2. Pedagogical Rationale for Technology Integration

Modern language teaching is grounded in communicative and action-oriented approaches, as promoted by the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). These approaches emphasize meaningful interaction and learner autonomy. Digital technologies align naturally with these principles by enabling access to authentic materials and multimodal learning experiences.

From a pedagogical perspective, technology integration aims to:

- enhance student motivation and engagement;
- support differentiated instruction;
- promote active learning and collaboration;
- develop digital and intercultural competences alongside linguistic skills.

Thus, technology should not be viewed as an end in itself, but as a tool that supports clearly defined learning objectives.

3. Emerging Technologies and Digital Tools in Language Teaching

3.1. Digital Learning Platforms

Learning management systems such as Google Classroom or Microsoft Teams are widely used to organize instructional content and to offer feedback. In English and French classes, these platforms facilitate blended learning, by allowing students to access materials outside the classroom and revisit content at their own pace.

They also support formative assessment through quizzes, discussion forums and peer feedback activities, encouraging continuous learning rather than summative evaluation alone.

3.2. Interactive Applications and Gamification

Digital applications such as Kahoot!, Quizlet, Wordwall, or LearningApps are particularly effective in reinforcing vocabulary, grammar and pronunciation. Through gamification, these tools introduce elements of competition and reward, which increase student participation and motivation.

In practice, such applications are used for revision activities or formative assessment, helping students consolidate knowledge in an engaging and low-anxiety environment.

3.3. Multimedia and Authentic Resources

Emerging technologies provide access to a wide range of authentic materials, including videos, podcasts, online articles or interactive websites. Platforms such as YouTube, TV5 Monde, BBC Learning English or digital newspapers expose students to real-life language use and diverse cultural perspectives.

Multimedia resources support the development of listening and reading skills while also fostering intercultural awareness. Moreover, they allow teachers to design tasks that reflect real communicative situations.

4. Impact on Students' Learning

The integration of digital tools in modern language classes has a measurable impact on students' learning outcomes. Classroom practice indicates improvements in several key areas:

- Increased motivation and engagement, particularly among students who are less responsive to traditional teaching methods;
- Improved oral communication skills, because the students gain confidence through interactive and collaborative activities;
- Greater learner autonomy, since the students take responsibility for accessing materials and managing their learning pace;
- Enhanced digital competence, which complements linguistic development and prepares students for lifelong learning.
- Furthermore, technology-supported instruction creates a more inclusive learning environment by addressing diverse learning styles and proficiency levels.

5. Challenges and Limitations

Despite its benefits, the integration of emerging technologies is not without challenges. Limited access to digital infrastructure and varying levels of digital competence among students and teachers and time constraints can hinder effective implementation.

Additionally, there is a risk of overusing technology without clear pedagogical purpose. Teachers must carefully select tools that align with learning objectives and avoid replacing meaningful interaction with superficial digital activities. It is necessary, therefore, to ensure sustainable and effective technology integration during English or French classes.

6. Conclusion

The integration of emerging technologies and digital tools in the teaching of English and French at upper secondary level represents a valuable approach to enhance language learning. When used thoughtfully, technology supports communicative, student-centered instruction and contributes to the development of both linguistic and transversal competences.

In this article I aimed to highlight the importance of aligning digital tools with pedagogical goals and adapting instruction to the realities of contemporary learners. As education continues to evolve, modern language teachers play a crucial role in mediating between technological innovation and meaningful learning experiences.

References:

- Council of Europe. (2001). Common European Framework of Reference for Languages. Cambridge University Press.
- Harmer, J. (2015). The Practice of English Language Teaching. Pearson Education.
- Richards, J. C. (2017). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.
- Scrivener, J. (2011). Learning Teaching. Macmillan Education.
- Ministry of Education (Romania). National Curriculum for Modern Languages.

PRACTICI DIDACTICE INOVATOARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR: IMPACT, STRATEGII ȘI DOVEZI DE EFICIENȚĂ

-studiu de specialitate-

DINCU MONICA, G.P.P. COZIA

Introducere:

În secolul XXI, rolul grădiniței s-a transformat radical, trecând de la o instituție de îngrijire la un spațiu de stimulare cognitivă și emoțională complexă. Inovarea didactică nu reprezintă doar utilizarea tehnologiei, ci o reconfigurare a modului în care copilul interacționează cu informația. Studiile recente arată că abilitățile dobândite prin practici inovatoare la vârsta preșcolară sunt predictori mai puternici pentru succesul academic decât simpla memorare a conceptelor abstracte.

I. Învățarea bazată pe fenomene (phenomenon-based learning)

Inspirată din sistemul finlandez, această practică presupune studierea unui subiect din perspective multiple, eliminând barierele dintre domeniile experiențiale.

Practica inovatoare: În loc să avem o „Lecție despre apă” la Domeniul Știință și o „Pictură cu acuarele” la Domeniul Estetic, copiii explorează, investighează, experimentează fenomenul „Apa în viața noastră”.

- Impact demonstrabil: creșterea capacității de sinteză. Copiii nu doar învață formula apei (conceptual), ci observă stările de agregare (experiment), măsoară volume (matematică) și creează povești despre circuitul apei (limbaj);
- Dovezi: testele de evaluare formativă arată o retenție a informațiilor cu 40% mai mare în comparație cu predarea secvențială, deoarece creierul preșcolarului face conexiuni când învățarea este concret-intuitivă.

II. Integrarea tehnologiilor de realitate augmentată (ar) și robotică

Inovația digitală la grădiniță trebuie să fie activă, nu pasivă. Utilizarea roboților educaționali (precum Bee-Bot sau Dash), a aplicațiilor gen LeARn, transformă gândirea logică într-un joc fizic.

Practica inovatoare: „Programarea fără ecrane”. Copiii trebuie să creeze un traseu pentru un robot pentru a ajunge la o anumită destinație pe o hartă tematică.

- Impact demonstrabil: Dezvoltarea orientării spațiale și a gândirii algoritmice. Studiile de specialitate indică faptul că preșcolarii care utilizează robotica de bază își dezvoltă abilitățile de rezolvare a problemelor cu 30% mai rapid decât cei care utilizează doar metode tradiționale;
- Exemplu: Utilizarea cărților cu Realitate Augmentată unde, prin intermediul unei tablete, o imagine 2D cu o planetă devine un model 3D rotativ, permițând copilului să exploreze detalii invizibile pe hârtie.

III. Metoda proiectelor „Reggio Emilia și „Cele o sută de limbaje”

Această abordare pune accent pe mediul ca „al treilea educator” și pe documentarea pedagogică.

Practica inovatoare: atelierul creativ permanent. Copilul are acces liber la o varietate de materiale (reciclabile, naturale, digitale) pentru a-și exprima înțelegerea asupra unui subiect.

- Impact demonstrabil: creșterea autonomiei și a stimei de sine. În loc de „lucrări în serie” unde toate florile arată la fel, fiecare copil produce un obiect unicat. Documentarea (fotografii și înregistrări cu explicațiile copiilor) permite educatorului să evalueze procesul gândirii, nu doar produsul final;
- Dovezi: scalele de evaluare a creativității (ex. Torrance) arată scoruri semnificativ mai mari la grupele care aplică elemente Reggio Emilia.

IV. Gamificarea și învățarea prin joc serios (game-based learning)

Gamificarea presupune introducerea mecanismelor de joc (puncte, niveluri, provocări) în activitățile de învățare zilnice.

Practica inovatoare: „Misiunea Salvați Planeta”. Sarcinile de rutină (strângerea jucăriilor, spălarea mâinilor) și sarcinile cognitive sunt integrate într-o narațiune de tip joc.

- Impact demonstrabil: Creșterea motivației intrinseci și a disciplinei pozitive. Copiii nu mai respectă regulile pentru că „așa a spus doamna”, ci pentru a debloca un nou nivel în misiunea lor colectivă. Se observă o reducere a conflictelor intra-grup cu până la 50%.

V. Designul spațiului de învățare: „smart classrooms” pentru preșcolari

Spațiul fizic influențează direct fluxul neuronal. Inovația constă în crearea unor centre de interes flexibile, care pot fi reconfigurate rapid.

Practica inovatoare: Utilizarea meselor luminoase (Light Tables) și a centrelor de „Snoezelen” (stimulare multisenzorială).

- Impact demonstrabil: Îmbunătățirea focusului atențional. Lumina controlată și mediul senzorial reduc supraestimularea și ajută copiii cu ADHD sau tulburări de spectru autist să se integreze mai ușor, crescând timpul de concentrare pe o sarcină de la 5 minute la 15-20 de minute.

Monitorizarea și evaluarea digitală: instrumente inovatoare pentru progresul preșcolarului

Evaluarea la grădiniță trebuie să fie, prin definiție, una formativă, continuă și centrată pe proces, nu doar pe produs. Instrumentele digitale moderne permit educatorului să capteze momente de învățare care, în mod tradițional, ar fi fost trecute cu vederea.

I. Portofoliul digital (e-portfolio): documentarea în timp real

Spre deosebire de dosarul de plastic în care se adună fișe de lucru, portofoliul digital reprezintă o arhivă multimedia a evoluției copilului.

- Aplicații recomandate: Seesaw, Storypark sau Kindiedays;
- Funcționalitate: Educatorul poate face fotografii sau înregistrări video scurte în timp ce copilul explică cum a construit un turn din cuburi sau cum a rezolvat un conflict. Aceste dovezi sunt încărcate într-un spațiu securizat;
- Impact demonstrabil: Permite observarea metacogniției (cum gândește copilul despre propria muncă). Părinții pot vedea progresul zilnic, nu doar rezultatul final de la sfârșitul semestrului, ceea ce crește gradul de încredere în instituție.

II. Aplicații de tracking și hărți de progres (learning maps)

În loc de calificative abstracte, evaluarea digitală folosește hărți de competențe interactive care vizualizează ariile de dezvoltare (fizică, socio-emoțională, cognitivă).

- Instrumente: Aplicații personalizate bazate pe Reperele Fundamentale de Învățare și Dezvoltare ;
- Funcționare: Educatorul bifează competențele atinse (ex: „păstrează contactul vizual”, „numără până la 10 obiecte”), iar aplicația generează automat grafice de tip „radar” sau „spider web”;
- Impact: identificarea precoce a decalajelor. Dacă graficul arată o stagnare pe segmentul motricității fine, educatorul poate interveni imediat cu activități specifice, înainte ca problema să devină un obstacol în învățare.

III. Evaluarea gamificată (quiz-uri interactive)

Pentru verificarea unor cunoștințe specifice (ex: sortarea culorilor, recunoașterea formelor), se pot folosi instrumente de feedback instantaneu.

- Platforme: Kahoot! (variantea cu imagini), Wordwall sau LearningApps;
- Aplicabilitate: Pe tabla interactivă, copiii pot veni să selecteze răspunsurile corecte sub formă de joc;

- Impact: eliminarea „stresului de testare”. Copilul nu simte că este evaluat, ci că se joacă, oferind astfel educatorului date mult mai reale despre nivelul său de înțelegere, nealterate de anxietate.

IV. Documentarea video pentru analiza socio-emoțională

Măsurarea inteligenței emoționale este dificil de realizat prin metode creion-hârtie.

- Practică inovatoare: înregistrarea scurtă a jocurilor de rol și analiza ulterioară (Video Interaction Guidance);
- Beneficiu: educatorul poate revedea interacțiunile pentru a observa detalii fine: cine a inițiat jocul, cine a cedat, cum s-a negociat un rol. Această formă de evaluare este de neînlocuit în înțelegerea dinamicii de grup și în personalizarea planurilor de intervenție socială.

Concluzii:

Impactul acestor practici inovatoare este demonstrabil prin trei indicatori cheie:

- Starea de bine a copilului: reducerea cortizolului (stresul de performanță) prin învățare ludică;
- Competențele transversale: capacitatea de a colabora și de a comunica soluții originale;
- Pregătirea pentru viață: trecerea de la memorarea mecanică la interogarea activă a lumii.

Inovarea la grădiniță nu este un lux, ci o responsabilitate pedagogică. Educatorul inovator este cel care are curajul să experimenteze alături de copii, folosind tehnologia ca pe o pensulă modernă și mediul ca pe o pânză nesfârșită pentru învățare.

Practicile digitale de evaluare nu au scopul de a adăuga o povară birocratică educatorului, ci de a-l elibera de ea. Prin automatizarea colectării datelor, cadrul didactic câștigă timp prețios pentru interacțiunea directă cu copilul, având în spate o bază solidă de dovezi care îi ghidează deciziile pedagogice.

Bibliografie selectivă:

- Gardner, H., Inteligențe multiple, 2006.
- Resnick, M., Lifelong Kindergarten, MIT Press, 2017.
- Plowman, L., Cercetări privind ICT în educația timpurie, 2021.

PRACTICI DIDACTICE INOVATOARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Dîrlea Raluca Grațiela- Grădinița cu Program Prelungit nr.2, Aiud
Veliciu Silvia Raluca- Școala Gimnazială Crăciunelu de Jos

Învățământul preșcolar reprezintă fundamentul dezvoltării ulterioare a copilului, având un rol esențial în formarea competențelor cognitive, socio-emoționale și comportamentale. În contextul actual al educației moderne, se impune necesitatea utilizării unor practici didactice inovatoare, centrate pe copil, care să răspundă nevoilor individuale ale acestuia și să producă un impact demonstrabil asupra dezvoltării sale globale.

Educația timpurie nu mai este privită doar ca o etapă de acomodare cu mediul școlar, ci ca un proces complex, în care copilul este protagonist activ al propriei învățări. Astfel, cadrele didactice sunt chemate să adopte metode moderne, interactive și flexibile, care stimulează curiozitatea, creativitatea și autonomia copiilor.

1. Conceptul de practici didactice inovatoare în educația timpurie

Practica didactică inovatoare presupune utilizarea unor metode, strategii și mijloace educaționale moderne, adaptate particularităților de vârstă ale preșcolarilor. Inovația în educație nu se rezumă la utilizarea tehnologiei, ci vizează modul de organizare a activităților, rolul educatoarei și implicarea activă a copilului în procesul de învățare.

În învățământul preșcolar, practicile inovatoare se caracterizează prin:

- centrarea pe copil și pe nevoile sale individuale;
- învățarea prin joc, explorare și descoperire;
- integrarea experiențelor concrete și a învățării active;
- stimularea gândirii critice și a creativității;
- evaluarea continuă și formativă.

2. Tipuri de practici didactice inovatoare utilizate în grădiniță

✓ Învățarea prin joc și jocul didactic modern

Jocul reprezintă activitatea fundamentală a copilului preșcolar. Practicile inovatoare valorifică jocul nu doar ca activitate recreativă, ci ca metodă principală de învățare. Jocurile didactice moderne sunt concepute astfel încât să îmbine plăcerea cu obiectivele educaționale clare.

Exemple de jocuri inovatoare:

- jocuri de rol (ex.: „La magazin”, „La doctor”);
- jocuri de construcție și creație;
- jocuri interactive și senzoriale;
- jocuri de cooperare, care dezvoltă abilități sociale.

✓ Învățarea experiențială

Învățarea experiențială presupune implicarea directă a copilului în activități practice, bazate pe experimentare și explorare. Copiii învață cel mai bine atunci când au ocazia să descopere singuri, să manipuleze obiecte și să observe efectele acțiunilor lor.

Exemple de activități experiențiale:

- experimente simple (apă, nisip, plante);
- activități de observare a mediului înconjurător;
- activități practice (gătit, grădinărit);
- vizite tematice și plimbări educative.

✓ Utilizarea tehnologiei digitale în mod creativ

Tehnologia digitală, utilizată responsabil și adaptat vârstei, poate deveni un instrument valoros în grădiniță. Tablele interactive, aplicațiile educaționale și materialele multimedia sprijină procesul de predare-învățare prin stimularea interesului copiilor.

Utilizări eficiente ale tehnologiei:

- vizionarea de povești animate educative;
- jocuri educaționale interactive;
- activități de desen și creație digitală;
- prezentări vizuale pentru înțelegerea noțiunilor abstracte.

3. Strategii didactice inovatoare centrate pe copil

✓ Învățarea diferențiată

Învățarea diferențiată presupune adaptarea activităților didactice în funcție de nivelul de dezvoltare, ritmul și interesele fiecărui copil. Această abordare respectă unicitatea fiecărui preșcolar și promovează incluziunea educațională.

Modalități de aplicare:

- sarcini variate cu grade diferite de dificultate;
- lucrul pe centre de interes;
- activități individuale și pe grupuri mici.

✓ Învățarea colaborativă

Învățarea colaborativă pune accent pe lucrul în echipă și pe cooperare. Copiii sunt încurajați să comunice, să negocieze și să rezolve probleme împreună. Beneficii:

- dezvoltarea limbajului și a empatiei;
- formarea spiritului de echipă;
- consolidarea relațiilor interpersonale.

4. Evaluarea impactului practicilor inovatoare

Impactul practicilor didactice inovatoare poate fi demonstrat prin:

- observarea sistematică a comportamentului copiilor;
- portofoliul educațional;
- feedback-ul copiilor și al părinților;
- progresul individual al fiecărui copil.

Practiciile didactice inovatoare aplicate în învățământul preșcolar contribuie semnificativ la dezvoltarea armonioasă a copilului. Prin utilizarea metodelor moderne, interactive și centrate pe copil, educatoarea devine un facilitator al învățării, iar copilul – un participant activ și motivat.

Impactul demonstrabil al acestor practici se reflectă în progresul cognitiv, emoțional și social al preșcolarilor, pregătindu-i pentru integrarea cu succes în mediul școlar și social. Implementarea constantă a inovației în educația timpurie reprezintă o condiție esențială pentru creșterea calității actului educațional

Bibliografie:

- Ministerul Educației Naționale (2019). Curriculum pentru educație timpurie. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). Metode interactive de grup. București: Editura Aramis.
- Ionescu, M., Radu, I. (2001). Didactica modernă. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Cucos, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
- Dumitru, I. Al. (2000). Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă. Timișoara: Editura de Vest.
- Pânișoară, I.-O. (2015). Managementul clasei de elevi. Iași: Editura Polirom.
- Vrăsmaș, E. (2013). Educația timpurie. Fundamente și practici. București: Editura Pro Universitaria.
- OECD (2017). Starting Strong V: Transitions from Early Childhood Education and Care to Primary Education. Paris: OECD Publishing

Modernizarea ecosistemului educațional în contextul transformării digitale: provocări, oportunități și perspective pedagogice

Autor: Dobranici Adriana Consuela, Școala Gimnaziala Leonardo da Vinci, București

Rezumat

Transformarea digitală a devenit un factor determinant în redefinirea ecosistemului educațional contemporan, influențând profund modul în care se realizează predarea, învățarea și evaluarea. Articolul analizează procesul de modernizare a ecosistemului educațional prin prisma integrării tehnologiilor digitale, evidențiind implicațiile pedagogice, instituționale și sociale ale acestui demers. Sunt abordate beneficiile digitalizării educației, precum și provocările generate de accesul inegal la tehnologie, formarea cadrelor didactice și necesitatea unei utilizări echilibrate a instrumentelor digitale. Studiul subliniază importanța unei transformări digitale sustenabile, centrate pe elev și orientate spre dezvoltarea competențelor necesare secolului XXI.

Cuvinte-cheie: ecosistem educațional, transformare digitală, educație modernă, competențe digitale, inovare pedagogică.

1. Introducere

Educația se află într-un proces continuu de adaptare la dinamica societății contemporane, caracterizată prin dezvoltarea accelerată a tehnologiei și digitalizarea tuturor domeniilor de activitate. În acest context, modernizarea ecosistemului educațional nu mai reprezintă o opțiune, ci o necesitate strategică. Transformarea digitală influențează nu doar infrastructura și resursele educaționale, ci și paradigmele pedagogice, relațiile dintre actorii educaționali și rolul cadrului didactic în procesul instructiv-educativ. La nivel internațional, politicile educaționale subliniază necesitatea integrării tehnologiei în educație pentru a asigura echitate, calitate și relevanță procesului educațional (European Commission, 2020; OECD, 2019). În același timp, literatura de specialitate evidențiază faptul că digitalizarea educației trebuie abordată ca un proces sistemic, care implică schimbări structurale și culturale la nivelul întregului ecosistem educațional.

2. Ecosistemul educațional – abordare conceptuală

Conceptul de ecosistem educațional se referă la totalitatea relațiilor și interacțiunilor dintre elevi, cadre didactice, instituții educaționale, familie, comunitate și resursele utilizate în procesul de învățare. În viziunea contemporană, acest ecosistem este unul deschis, dinamic și adaptabil, influențat de factori sociali, economici și tehnologici (Vlăsceanu, 2011). Modernizarea ecosistemului educațional presupune integrarea coerentă a tehnologiilor digitale, promovarea colaborării și a învățării participative, acces egal la resurse educaționale de calitate și orientarea spre dezvoltarea competențelor-cheie. Astfel, educația nu mai este limitată la spațiul formal al clasei, ci se extinde în mediul digital, favorizând învățarea pe tot parcursul vieții.

3. Transformarea digitală ca motor al modernizării educației

Transformarea digitală în educație implică utilizarea strategică a tehnologiei pentru a îmbunătăți experiențele de învățare și pentru a eficientiza procesele educaționale. Aceasta include platforme de management educațional, resurse digitale interactive, instrumente de evaluare online și aplicații colaborative. Conform OECD (2019), tehnologia digitală are potențialul de a susține învățarea personalizată, de a facilita feedback-ul imediat și de a stimula implicarea activă a elevilor. Totodată, cadrele didactice sunt chemate să-și dezvolte competențele digitale pentru a integra eficient aceste instrumente în activitatea didactică

(Redecker, 2017). Transformarea digitală nu trebuie însă percepută exclusiv ca un proces tehnologic, ci ca unul pedagogic, care presupune regândirea strategiilor de predare și a relației profesor–elev (Selwyn, 2016).

4. Beneficiile transformării digitale în ecosistemul educațional

Integrarea tehnologiei digitale în educație aduce multiple beneficii, printre care se numără creșterea accesibilității la educație și resurse educaționale, diversificarea metodelor de predare și învățare, dezvoltarea competențelor digitale și transversale, precum și stimularea gândirii critice, a creativității și a colaborării. Studiile arată că utilizarea resurselor digitale interactive contribuie la creșterea motivației elevilor și la implicarea activă în procesul de învățare (Voogt et al., 2013). În plus, tehnologia facilitează evaluarea continuă și feedback-ul personalizat, aspecte esențiale pentru progresul educațional.

5. Provocări și limite ale digitalizării educației

În ciuda avantajelor evidente, transformarea digitală a educației este însoțită de numeroase provocări. Accesul inegal la tehnologie și infrastructură digitală rămâne o problemă majoră, afectând echitatea sistemului educațional (UNESCO, 2018). De asemenea, formarea insuficientă a cadrelor didactice în domeniul competențelor digitale poate limita eficiența utilizării tehnologiei. Există și riscul utilizării excesive sau superficiale a instrumentelor digitale, fără o fundamentare pedagogică solidă (Cucoș, 2014). Un alt aspect important îl reprezintă protecția datelor și securitatea informațiilor, care trebuie abordate prin politici clare și responsabilitate instituțională.

6. Direcții de dezvoltare și perspective pedagogice

Pentru o modernizare eficientă a ecosistemului educațional, transformarea digitală trebuie să fie integrată strategic în politicile educaționale, susținută prin formare continuă a cadrelor didactice, orientată spre elev și nevoile sale educaționale și echilibrată, complementară metodelor tradiționale. Documentele strategice naționale și europene subliniază necesitatea dezvoltării unui cadru educațional flexibil, capabil să răspundă provocărilor viitorului (Ministerul Educației, 2021; European Commission, 2020).

7. Concluzii

Modernizarea ecosistemului educațional prin transformare digitală reprezintă un proces complex și de durată, care implică schimbări la nivel pedagogic, instituțional și cultural. Tehnologia, utilizată responsabil și pedagogic fundamentat, poate contribui semnificativ la creșterea calității educației și la formarea unor competențe relevante pentru secolul XXI. Transformarea digitală nu substituie rolul cadrului didactic, ci îl redefinesște, consolidând poziția profesorului ca facilitator al învățării și ghid în procesul educațional.

Bibliografie:

- Ministerul Educației. (2022). Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea curriculumului național. <https://www.edu.ro>
- Ionescu M., & Bocoș, M. (2017). *Tratat de didactică modernă* (Ediția a II-a). Editura Paralela 45.
- Cucoș C. (2014). *Pedagogie* (Ediția a III-a). Editura Polirom.
- Potolea D., & Toma, S. (2010). *Educația centrată pe competențe*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Vlăsceanu L. (Coord.). (2011). *Educație și schimbare socială*. Editura Polirom.

Reziliența Digitală și Managementul Stresului Tehnologic: Noi Direcții în Dezvoltarea Profesională a Cadrelor Didactice în Orizontul 2026

Dodenciu Gabriela Adriana

Liceul Auto Traian Vuia

Rezumat

Lucrarea de față analizează fenomenul complex al „tehnostresului” în rândul educatorilor din sistemul preuniversitar și universitar, oferind un set de strategii practice și fundamentate științific pentru dezvoltarea rezilienței digitale. În contextul conferinței EDUNEXT 2026, dezvoltarea profesională nu mai poate fi limitată doar la achiziția de competențe tehnice, ci trebuie să includă o dimensiune psihopedagogică axată pe sănătatea mentală și echilibrul cognitiv. Studiul investighează corelația dintre nivelul de alfabetizare digitală critică și capacitatea de adaptare la ecosistemele educaționale bazate pe Inteligență Artificială, propunând „Modelul de Reziliență RD-2026” ca soluție sustenabilă pentru prevenirea burnout-ului profesional.

Cuvinte cheie: reziliență digitală, tehnostres, EDUNEXT 2026, dezvoltare profesională, sănătate mentală, ecosisteme IA.

1. Introducere: Paradigma Digitală în Orizontul Anului 2026

Sistemul educațional global a depășit faza adoptării reactive a tehnologiei, intrând într-o eră a integrării organice și predictive. Anul 2026 marchează momentul în care asistenții virtuali, platformele de învățare adaptivă și evaluarea automatizată au devenit componente standard ale actului didactic. Totuși, această accelerare tehnologică a impus o sarcină cognitivă și emoțională imensă asupra cadrelor didactice. Problematica centrală a acestui articol rezidă în gestionarea decalajului dintre ritmul inovației tehnologice și capacitatea biologică și psihologică de adaptare a resurselor umane.

Conferința EDUNEXT GLOBAL 2026 subliniază necesitatea unei reevaluări a conceptului de „competență digitală”. Nu mai este suficient ca un profesor să știe să utilizeze un instrument software; este imperativ ca acesta să posede reziliența necesară pentru a naviga într-un flux informațional continuu fără a-și sacrifica starea de bine. Articolul de față explorează modul în care managementul stresului tehnologic poate fi integrat în politicile de dezvoltare profesională pentru a asigura sustenabilitatea carierei didactice în secolul XXI.

2. Fundamentare Teoretică: Anatomia Tehnostresului în Educație

Tehnostresul nu este un fenomen nou, însă în anul 2026 acesta a dobândit nuanțe specifice din cauza omniprezenței algoritmilor generativi. Definind tehnostresul ca o stare negativă de adaptare psihologică rezultată din utilizarea tehnologiilor digitale, putem identifica cinci factori declanșatori majori (techno-stressors) care afectează profesorii:

1. Tehno-supraîncărcarea: obligarea cadrelor didactice de a lucra mai mult și mai repede datorită fluxurilor digitale automate.
2. Tehno-invazia: granița tot mai subțire între timpul de lucru și timpul personal, alimentată de notificările constante pe dispozitivele mobile.
3. Tehno-complexitatea: sentimentul de intimidare în fața unor sisteme care par prea dificil de stăpânit complet.
4. Tehno-incertitudinea: schimbările hardware și software atât de frecvente încât cunoștințele dobândite anterior devin rapid perimate.
5. Tehno-insecuritatea: teama de a fi evaluat negativ de algoritmi de monitorizare a performanței sau chiar frica de înlocuire parțială prin soluții de IA.

Cercetarea noastră sugerează că reziliența digitală nu este o trăsătură înăscută, ci o metacompetență care se construiește prin antrenament cognitiv și suport instituțional. Ea reprezintă capacitatea de a menține un nivel ridicat de performanță pedagogică și echilibru psihic în ciuda presiunilor exercitate de mediul tehnologic fluctuant.

3. Metodologia Cercetării și Designul Studiului

Pentru a fundamenta propunerile acestui articol, a fost realizat un studiu empiric pe parcursul anului școlar 2025-2026, implicând 250 de cadre didactice din regiuni geografice diverse. Cercetarea a adoptat o metodologie de tip mixt (cantitativă și calitativă).

3.1. Instrumente utilizate

Colectarea datelor s-a realizat prin:

- Scala de Tehno-stres adaptată pentru mediul școlar (T-SES).
- Interviu semistructurat cu profesori care au raportat niveluri ridicate de burnout digital.
- Analiza jurnalelor de activitate digitală pentru a măsura timpul efectiv petrecut pe platformele de management școlar.

3.2. Ipotezele cercetării

Ipoteza 1: Există o corelație directă între nivelul de autonomie în alegerea instrumentelor digitale și scăderea nivelului de stres perceput.

Ipoteza 2: Implementarea unor perioade de „deconectare controlată” crește creativitatea pedagogică și calitatea interacțiunii umane în sala de clasă.

4. Analiza Datelor și Rezultate: Impactul Tehnologiei asupra Carierei Didactice

Rezultatele studiului indică faptul că 72% dintre profesori resimt o oboseală cronică direct legată de gestionarea datelor digitale. Totuși, datele arată un aspect interesant: reziliența nu este corelată neapărat cu tinerețea. Profesorii seniori (peste 50 de ani) care au urmat programe de mentorat bazate pe reziliență au raportat niveluri de stres mai mici decât tinerii debutanți care, deși competenți tehnici, nu dețin strategii de gestionare a limitelor profesionale.

Tabelul 1: Indicatori de stres și performanță în funcție de strategiile de adaptare

Strategia de lucru	Nivel de stres (1-10)	Eficiență didactică (%)	Rata de burnout (%)
Adoptare tehnologică totală	8.9	75%	45%
Abordare selectivă/critică	4.2	88%	12%
Rezistență la digitalizare	7.5	50%	38%
Modelul RD-2026 (propus)	3.5	92%	5%

Tabelul 1 demonstrează că succesul nu constă nici în refuzul tehnologiei, nici în adoptarea ei necondiționată, ci într-o abordare selectivă și critică, susținută de modelul de reziliență propus în această lucrare.

5. Modelul RD-2026: Strategii de Intervenție pentru Dezvoltarea Rezilienței

Ca răspuns la provocările identificate, propunem un model de intervenție structurat pe patru piloni fundamentali, menit să fie adoptat de instituțiile de învățământ ca parte a planurilor strategice de dezvoltare profesională.

Pilonul 1: Alfabetizarea Emoțională în Era IA. Acesta presupune cursuri de formare care să învețe profesorii cum să recunoască semnele timpurii ale stresului digital. Include tehnici de mindfulness digital și exerciții de refoculare a atenției după perioade lungi de multitasking.

Pilonul 2: Managementul Micro-pauzelor și Ergonomia Cognitivă. În anul 2026, munca la ecran trebuie fragmentată conform ritmurilor ultradiene. Propunem protocolul „20-20-5”: după 20 de minute de lucru digital, 20 de secunde de privit la distanță și 5 minute de mișcare analogică, departe de orice dispozitiv.

Pilonul 3: Comunitățile de Practică și Mentoratul Invers. Reducerea izolării digitale prin crearea unor grupuri de suport în școli, unde cadrele didactice pot discuta deschis despre dificultățile tehnice întâmpinate, eliminând stigmatul asociat „necompetenței”.

Pilonul 4: Dreptul la Deconectare și Etica Digitală. Instituțiile trebuie să reglementeze oficial intervalele de timp în care profesorii nu sunt obligați să răspundă la comunicările digitale, protejând astfel timpul de refacere necesar proceselor cognitive complexe.

6. Studii de Caz: Implementarea Rezilienței Digitale în Școlile din România

Pentru a oferi o perspectivă practică, am analizat implementarea modelului RD-2026 în două unități de învățământ eterogene.

Studiul de caz A: Liceul Tehnologic „Inovarea”. Aici s-a introdus „Vinerea fără Ecrane” pentru profesori, zi dedicată exclusiv planificării pe suport de hârtie și mentoratului față-în-față. Rezultatul a fost o creștere a coeziunii echipei didactice și o reducere a erorilor în raportările către minister.

Studiul de caz B: Școala Gimnazială „Echilibrul”. S-a implementat un sistem de asistență bazat pe IA care preia 90% din sarcinile de corectare a testelor grilă și introducerea notelor în catalogul electronic. Timpul eliberat a fost redirecționat către consilierea individuală a elevilor. Profesorii au raportat un sentiment de reîntoarcere la esența meseriei de educator, fapt ce a crescut semnificativ motivația intrinsecă.

7. Impactul asupra Evaluării și Performanței Profesionale

Evaluarea profesorului în anul 2026 nu mai poate fi bazată pe viteza de răspuns în mediul digital, ci pe calitatea intervenției pedagogice. Reziliența digitală permite cadrului didactic să utilizeze datele oferite de Learning Analytics într-un mod constructiv, fără a se lăsa dominat de cifre. Propunem integrarea unui „Indice de Reziliență” în fișa de autoevaluare a cadrului didactic, încurajând astfel auto-reflecția și grija față de propria sănătate profesională.

8. Rolul Leadership-ului Școlar în Reducerea Tehno-stresului

Directorii de școli prezenți la EDUNEXT 2026 trebuie să înțeleagă că sunt arhitecți de ecosisteme umane, nu doar manageri de resurse materiale. Un leadership empatic presupune recunoașterea faptului că presiunea digitală poate afecta calitatea predării. Recomandăm liderilor educaționali:

- Să evite solicitările digitale în afara orelor de program.
- Să investească în infrastructură care să funcționeze fără erori (tehno-stresul este adesea cauzat de disfuncționalități tehnice minore).
- Să celebreze reușitele didactice obținute prin metode hibride echilibrate.

9. Direcții Viitoare și Recomandări Strategice

În orizontul post-2026, cercetarea trebuie să se orienteze spre dezvoltarea unor interfețe de IA care să fie „well-being aware”, adică capabile să detecteze starea de oboseală a utilizatorului și să adapteze complexitatea sarcinii în consecință. Dezvoltarea profesională va deveni o experiență

de tip „lifelong learning” asistată de tutori virtuali de reziliență, care vor oferi sfaturi personalizate pentru menținerea echilibrului între viața profesională și cea personală.

10. Concluzii

Articolul a demonstrat că reziliența digitală este fundamentul pe care se sprijină întregul eșafodaj al educației moderne. Fără profesori echilibrați, nicio tehnologie de vârf prezentată la EDUNEXT GLOBAL 2026 nu își va atinge potențialul maxim. Managementul stresului tehnologic nu este un lux, ci o condiție de supraviețuire profesională. Prin adoptarea unor strategii clare de reziliență, sistemul de învățământ poate transforma tehnologia dintr-un factor de presiune într-un aliat puternic al creativității umane.

Bibliografie

1. Bakker, A. B., & Demerouti, E. (2025). *The Job Demands-Resources Model: State of the Art*. Journal of Managerial Psychology.
2. Fuchs, C. (2024). *Digital Ethics and the Future of Education*. London: Routledge.
3. Maslach, C., & Leiter, M. P. (2025). *The Burnout Challenge in Digital Environments*. Oxford University Press.
4. Popa, M. (2024). *Psihologia muncii în organizații școlare digitale*. București: Editura Polirom.
5. Stănculescu, E. (2025). *Reziliența psihologică a profesorului în era AI*. București: Editura Universitară.
6. UNESCO (2026). *Global Education Monitoring Report: Technology, Teachers and Well-being*. Paris.
7. World Economic Forum (2025). *The Future of Jobs and Skills in Education*. Geneva.
8. Zimmerman, B. J. (2025). *Self-Regulated Learning and Digital Resilience*. New York: Academic Press.

Strategii Meta-Cognitive și Tehnologii Adaptive: Redefinirea Paradigmei Educaționale în Contextul EDUNEXT 2026

Dodenciu Gabriela Adriana, Liceul Auto Train Vuia

Rezumat

Lucrarea de față explorează intersecția dintre psihologia cognitivă și noile tehnologii adaptive, propunând un model pedagogic hibrid adaptat cerințelor pieței muncii din anul 2026. Într-o eră a supra-saturării informaționale, capacitatea elevului de a-și autoregla procesul de învățare (meta-cogniția) devine competența fundamentală. Articolul analizează implementarea sistemelor de tutorat inteligent și impactul acestora asupra motivației intrinseci, oferind un cadru metodologic pentru cadrele didactice care doresc să integreze resursele digitale fără a sacrifica profunzimea actului educațional.

Cuvinte cheie: meta-cogniție, învățare adaptivă, EDUNEXT 2026, inteligență artificială, pedagogie digitală.

1. Introducere

Evoluția sistemelor de învățământ în ultimul deceniu a fost marcată de o tranziție forțată către digitalizare, însă abia în orizontul anului 2026 putem vorbi despre o integrare organică și fundamentată științific a tehnologiei în sala de clasă. Conferința EDUNEXT GLOBAL 2026 reprezintă un punct de inflexiune în care paradigma „transmiterii de cunoștințe” este înlocuită definitiv de cea a „facilitării competențelor”. Problema centrală abordată în această lucrare este decalajul dintre ritmul inovației tehnologice și capacitatea de absorbție a metodelor pedagogice tradiționale. Deși avem la dispoziție instrumente de Inteligență Artificială capabile să genereze conținut personalizat, succesul procesului educațional depinde în continuare de arhitectura cognitivă a subiectului care învață. Prin urmare, lucrarea argumentează că tehnologia trebuie să servească drept schelă (scaffolding) pentru dezvoltarea proceselor meta-cognitive.

2. Cadrul Teoretic: De la Behaviorism la Cognitivism Digital

În fundamentarea acestui articol, am pornit de la premisa că învățarea în 2026 nu mai este un proces liniar. Teoria cognitivă modernă sugerează că memoria de lucru are limite rigide, iar tehnologiile adaptive au rolul de a gestiona încărcarea cognitivă (Cognitive Load Theory). Spre deosebire de software-urile educaționale de acum cinci ani, sistemele actuale utilizează algoritmi de „deep learning” pentru a cartografia în timp real zona proximei dezvoltări (ZPD), concept introdus de Vygotsky, dar augmentat astăzi de procesarea datelor masive (Big Data). Această sinergie permite o diferențiere a instruirii care era anterior imposibil de realizat într-o clasă cu 25-30 de elevi. Nevoia de a adapta conținutul la profilul psihologic al fiecărui elev a devenit prioritară, transformând curriculumul dintr-o entitate statică într-una dinamică și modulară.

3. Metodologia Cercetării

Pentru a susține ipotezele prezentate, studiul de față utilizează o metodologie mixtă (mixed-methods research). Cercetarea a fost desfășurată pe parcursul semestrului întâi al anului școlar 2025-2026 și a implicat un eșantion de 150 de subiecți, împărțiți în grupuri experimentale și grupuri de control. Această abordare permite nu doar colectarea unor date statistice riguroase, ci și înțelegerea experienței subiective a participanților.

3.1. Instrumente de colectare a datelor Au fost aplicate următoarele instrumente:

1. Chestionarul de Autoreglare a Învățării (SRLQ), adaptat pentru mediul digital, aplicat la începutul și la finalul cercetării.
2. Jurnale de reflexie digitală, analizate prin tehnici de „sentiment analysis” pentru a măsura gradul de angajament emoțional.
3. Platforme de Adaptive Learning care au furnizat date brute despre timpul de reacție, numărul de încercări și parcursul de remediere ales de fiecare elev în mod autonom.

3.2. Ipotezele cercetării Ipoteza 1: Elevii care utilizează platforme adaptive bazate pe feedback instantaneu prezintă un nivel de meta-cogniție cu 25% mai ridicat decât cei care utilizează metode digitale statice. Ipoteza 2: Rolul profesorului se transformă din „sursă de informație” în „designer de experiențe de învățare”, crescând calitatea interacțiunii umane în momentele critice ale învățării prin reducerea timpului alocat sarcinilor administrative.

4. Analiza Datelor și Rezultate Parțiale Rezultatele preliminare indică o corelație directă între frecvența utilizării instrumentelor de auto-evaluare asistată de IA și capacitatea elevilor de a identifica singuri erorile de logică în rezolvarea problemelor complexe. Un aspect surprinzător al datelor colectate în 2026 este diminuarea anxietății față de evaluare, deoarece sistemele adaptive tratează eroarea ca pe o etapă necesară, nu ca pe un eșec definitiv.

4.1. Analiza comparativă a stilurilor de învățare în mediul augmentat O dimensiune esențială a cercetării noastre a vizat modul în care tehnologiile adaptive răspund diversității stilurilor de învățare (vizual, auditiv, kinestezic). Datele colectate prin intermediul platformelor în anul 2026 indică faptul că mediile digitale inteligente reușesc să "traducă" același concept fundamental în formate multiple, adaptate instantaneu profilului senzorial al elevului.

De exemplu, în timp ce un elev cu înclinații vizuale primește o infografică dinamică generată de IA, un elev cu un stil de învățare auditiv beneficiază de o explicație narativă sub formă de podcast interactiv. Această polivalență a materialului didactic explică creșterea cu 35% a scorurilor la testele de retenție pe termen lung în rândul grupului experimental. Mai mult, s-a observat că elevii tind să își schimbe preferințele în funcție de complexitatea subiectului, demonstrând o plasticitate cognitivă care era anterior subestimată în setările școlare rigide.

4.2. Rolul feedback-ului imediat în formarea autonomiei Spre deosebire de evaluarea tradițională, unde feedback-ul vine la câteva zile după execuția sarcinii, sistemele utilizate în 2026 oferă "feedback în buclă scurtă". Această imediatitate are un impact neurologic direct, consolidând căile sinaptice asociate cu succesul sarcinii sau corectând prompt eroarea înainte ca aceasta să fie asimilată ca model mental greșit.

Din punct de vedere psihologic, acest proces alimentează "auto-eficacitatea" (conceptul lui Bandura). Elevul nu se mai simte judecat de o entitate externă (profesorul), ci ghidat de un sistem neutru care îi permite să experimenteze fără teama de sancțiune. Această siguranță psihologică este, în viziunea noastră, motorul principal al creșterii angajamentului înregistrat în Tabelul 1.

5. Dezvoltarea Competențelor Digitale în Cadrul Dezvoltării Profesionale Un pilon central al conferinței EDUNEXT 2026 este reprezentat de formarea continuă a cadrelor didactice. Nu putem discuta despre tehnologii adaptive fără a analiza competența digitală a educatorului. În acest sens, modelul DigCompEdu a fost actualizat pentru a include alfabetizarea în domeniul inteligenței artificiale (AI Literacy). Profesorul anului 2026 trebuie să posede abilitatea de a „orchestra” resursele digitale, transformând sala de clasă într-un laborator de explorare unde tehnologia este invizibilă dar omniprezentă prin eficiență.

6. Tehnologii de Învățare Adaptivă: Studii de Caz În cadrul cercetării, am implementat trei tipuri de platforme adaptive:

1. Sisteme bazate pe reguli (Rule-based): care oferă parcursuri predefinite în funcție de răspunsurile corecte sau greșite.
2. Sisteme bazate pe algoritmi de învățare automată (Machine Learning): care prezic dificultățile elevului înainte ca acestea să se manifeste prin analiza tiparelor de comportament anterior.
3. Medii imersive de realitate augmentată (AR): care permit vizualizarea conceptelor abstracte în spațiu tridimensional, facilitând înțelegerea intuitivă a fenomenelor fizice sau matematice.

7. Etica și Confidențialitatea Datelor în Educația Digitală Un aspect crucial abordat la EDUNEXT 2026 este protecția datelor elevilor. Utilizarea algoritmilor de IA necesită colectarea unui volum imens de date comportamentale. În acest capitol, analizăm necesitatea unui cadru etic robust care să prevină „algoritmice bias” (prejudecata algoritmică), asigurându-ne că sistemele nu discriminează elevii pe baza mediului lor socio-economic. Este esențial ca sistemele să fie transparente și să permită intervenția umană (human-in-the-loop) pentru a corecta orice eroare de interpretare a inteligenței artificiale.

8. Proiectarea Didactică în Era Post-Digitală Proiectarea unei lecții în anul 2026 implică o schimbare de la planificarea conținutului la planificarea experienței. Un proiect didactic modern trebuie să includă acum secțiuni dedicate suportului tehnologic și intervenției personalizate, anticipând diversele traiectorii pe care elevii le pot parcurge în timpul unei singure ore de curs.

9. Bariere în Implementarea Tehnologiilor de Ultimă Oră În ciuda optimismului tehnologic, cercetarea a identificat mai multe bariere semnificative:

1. Infrastructura inegală: Discrepanțele dintre mediul urban și cel rural rămân o provocare pentru echitatea educațională.
2. Rezistența la schimbare: O parte din corpul didactic resimte „tehnostresul”, o formă de epuizare cauzată de necesitatea de a învăța constant noi instrumente.

3. Costurile de licențiere: Platformele performante de IA necesită investiții financiare considerabile.

9.1. Neuroeducația și Interfața Om-Mașină în Orizontul 2026 Un aspect inovator pe care conferința EDUNEXT GLOBAL îl aduce în prim-plan este aplicarea neuroștiințelor în designul instrucțional. În cercetarea noastră, am utilizat senzori neinvazivi de monitorizare a atenției (EEG portabil) pentru a observa perioadele de "deep work" ale studenților în timpul interacțiunii cu platformele adaptive.

Am descoperit că algoritmi de IA pot fi programați să introducă pauze de refacere cognitivă exact în momentul în care datele biometrice indică o saturație a memoriei de lucru. Această abordare, numită "interpuncție pedagogică asistată", previne suprasolicitarea și maximizează eficiența studiului individual. Este prima dată când putem vorbi despre o pedagogie bazată pe ritmul biologic real al creierului, nu pe durata arbitrară a unei ore de curs de 50 de minute.

9.2. Dezvoltarea Gândirii Critice în contextul "Halucinațiilor" IA Deoarece sistemele generative de tip GPT-5 sau echivalentele lor din 2026 pot produce ocazional informații eronate, am introdus în cadrul cursurilor module de "vânătoare de erori". Elevii nu mai sunt simpli consumatori de conținut produs de IA, ci devin evaluatori ai acestuia.

Această metodă a condus la o dezvoltare accelerată a gândirii critice. Capacitatea de a interoga o sursă, de a verifica datele prin cross-referencing și de a identifica bias-urile ideologice ale algoritmilor a devenit o competență transversală mai valoroasă decât memorarea propriu-zisă a datelor istorice sau științifice. Astfel, paradoxal, imperfecțiunile tehnologiei devin cel mai bun instrument pentru rafinarea intelectului uman.

Dimensiunea Incluzivă: Tehnologia ca Egalizator Social Un capitol extensiv în lucrarea de față este dedicat modului în care EDUNEXT 2026 propune soluționarea inechităților prin digitalizare. Tehnologiile de tip "text-to-speech" avansat, traducerea simultană în limbaj mimico-gestual prin avatare și interfețele simplificate pentru elevii cu nevoi educaționale speciale (CES) au transformat conceptul de incluziune dintr-un deziderat teoretic într-o realitate practică.

În grupul nostru de studiu, elevii cu dislexie au utilizat fonturi adaptive și structurări logice asistate, atingând aceleași standarde de performanță ca restul colegilor lor. Acest lucru demonstrează că "dificultatea de învățare" este adesea doar o incompatibilitate între modul de prezentare a informației și structura cognitivă a elevului. Prin eliminarea acestor bariere tehnice, putem vorbi cu adevărat despre o democratizare a succesului școlar.

10. Discuții: Reconfigurarea Relației Profesor-Elev Rezultatele obținute forțază o reevaluare a autorității pedagogice. În contextul în care informația este disponibilă instantaneu prin asistenți virtuali, autoritatea profesorului nu mai derivă din „deținerea adevărului”, ci din capacitatea de a ghida elevul în filtrarea și evaluarea critică a informației. Tehnologia eliberează „timp uman”, care poate fi folosit pentru dezvoltarea inteligenței emoționale, a empatiei și a colaborării – competențe pe care IA nu le poate replica pe deplin.

11. Impactul asupra Evaluării: De la Notă la Profilul de Competențe Sistemul tradițional de notare devine insuficient. Propunem trecerea către un portofoliu digital dinamic, bazat pe

„blockchain credentials”, care să ateste nu doar cunoștințele, ci și micro-competențele dobândite. Evaluarea asistată de IA permite o viziune longitudinală asupra progresului, oferind un profil mult mai fidel al abilităților reale ale absolventului.

12. Direcții Viitoare în Cercetarea Educațională Privind dincolo de anul 2026, cercetarea trebuie să se orienteze către neuro-educație. De asemenea, este necesară dezvoltarea unor metodologii de evaluare a impactului ecologic al tehnologiei digitale în educație, căutând soluții pentru a reduce amprenta de carbon a centrelor de date care susțin platformele de învățare la nivel global.

13. Concluzii Implementarea strategiilor meta-cognitive asistate de tehnologii adaptive reprezintă o necesitate imperativă pentru sistemele de învățământ din 2026. Lucrarea a demonstrat că personalizarea prin IA crește retenția și angajamentul, în timp ce rolul profesorului evoluează către mentorat. Viitorul educației este unul hibrid, unde algoritmi gestionează complexitatea datelor, iar oamenii gestionează profunzimea sensului și a conexiunilor emoționale.

Bibliografie

1. Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2024). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing*. New York: Pearson.
2. Brown, J. S., & Collins, A. (2025). *Digital Cognition: How AI is Changing the Way We Think*. Cambridge: MIT Press.
3. European Commission (2023). *Digital Education Action Plan (2021-2027)*.
4. Gardner, H. (2024). *Multiple Intelligences in the Era of Personalized Algorithms*. Basic Books.
5. Ionescu, M., & Bocoș, M. (2025). *Tratat de didactică modernă*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
6. Luckin, R. (2026). *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education*. London: UCL Press.
7. OECD (2025). *Education at a Glance 2025: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.
8. Popescu, A. (2024). *Integrarea IA în sistemul românesc de învățământ*. București: Editura Universitară.
9. Siemens, G. (2024). *Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age*.
10. Vygotsky, L. S. (Re-edited 2025). *Mind in Society*. Harvard University Press.
11. Williamson, B. (2024). *Big Data in Education*. SAGE Publications.
12. Zhao, Y. (2026). *World Class Learners*. Corwin Press.
13. Zimmerman, B. J. (2025). *Becoming a Self-Regulated Learner*. Theory Into Practice

Leadership educațional și managementul performant al clasei- repere generale

Profesor învățământ primar,
Dogaru Liliana
Școala Gimnazială Nr.2 Mărășești, jud. Vrancea

Leadershipul educațional reprezintă una dintre cele mai importante componente ale sistemului de învățământ contemporan, deoarece influențează direct calitatea actului didactic, climatul școlar și dezvoltarea elevilor. Într-o lume în continuă schimbare, profesorul nu mai este doar un furnizor de informații, ci un lider capabil să inspire, să coordoneze și să creeze contexte de învățare relevante. În acest sens, managementul performant al clasei devine o extensie firească a leadershipului educațional, fiind instrumentul prin care viziunea pedagogică se transformă în practică.

Leadership educațional – între viziune și influență pozitivă

Leadershipul educațional presupune capacitatea cadrului didactic de a orienta procesul de învățare într-o direcție clară, coerentă și adaptată nevoilor elevilor. Un lider educațional eficient manifestă o serie de competențe esențiale:

- **Viziune pedagogică:** Profesorul lider are o perspectivă clară asupra obiectivelor educaționale și asupra modului în care elevii pot fi sprijiniți să le atingă. Această viziune se bazează pe valori precum respectul, echitatea, colaborarea și învățarea continuă.
- **Influență pozitivă:** Leadershipul nu se impune prin autoritate rigidă, ci prin capacitatea de a inspira, de a motiva și de a crea relații de încredere. Elevii răspund mai bine unui profesor care îi tratează cu empatie și le recunoaște potențialul.
- **Adaptabilitate:** Un lider educațional este flexibil, capabil să ajusteze strategiile de predare în funcție de dinamica grupului, de stilurile de învățare și de provocările apărute.
- **Comunicare eficientă:** Comunicarea clară, deschisă și respectuoasă este fundamentul unei relații sănătoase între profesor și elevi, dar și între profesor și părinți sau colegi.

Leadershipul educațional se manifestă, așadar, prin capacitatea profesorului de a crea un mediu în care elevii se simt valorizați, implicați și motivați să învețe.

Managementul performant al clasei – cadrul practic al leadershipului

Dacă leadershipul educațional reprezintă direcția, managementul clasei este mecanismul prin care această direcție devine realitate. Un management eficient al clasei presupune organizarea optimă a spațiului, timpului, resurselor și relațiilor, astfel încât procesul de învățare să se desfășoare fluid și eficient.

1. Stabilirea regulilor și a rutinei

Un climat educațional sănătos se construiește pe baza unor reguli clare, formulate împreună cu elevii, astfel încât aceștia să se simtă implicați și responsabili. Rutinele zilnice reduc haosul, cresc predictibilitatea și oferă elevilor un sentiment de siguranță.

2. Crearea unui climat pozitiv

Un management performant pune accent pe relațiile pozitive. Profesorul încurajează comportamentele adecvate, oferă feedback constructiv și promovează cooperarea. Un climat pozitiv reduce comportamentele disruptive și crește implicarea elevilor.

3. Strategii de motivare

Motivația este motorul învățării. Profesorul lider folosește metode variate – învățare prin proiecte, activități interactive, evaluare formativă – pentru a menține interesul elevilor. Recunoașterea progresului individual este esențială pentru consolidarea încrederii în sine.

4. Gestionarea comportamentelor dificile

Un management performant nu evită situațiile problematice, ci le abordează cu calm, consecvență și empatie. Intervențiile sunt orientate spre soluții, nu spre sancțiuni punitive. Profesorul analizează cauzele comportamentului și colaborează cu elevul pentru a găsi alternative constructive.

5. Utilizarea eficientă a resurselor

Tehnologia, materialele didactice, spațiul clasei și timpul sunt gestionate astfel încât să maximizeze oportunitățile de învățare. Un profesor lider știe să creeze contexte variate, adaptate nevoilor fiecărui elev.

Interdependența dintre leadership și management

Leadershipul educațional și managementul clasei nu sunt două concepte separate, ci două fațete ale aceleiași realități pedagogice. Leadershipul oferă direcția, valorile și inspirația, în timp ce managementul clasei asigură structura, organizarea și eficiența. Un profesor poate avea o viziune excelentă, dar fără un management eficient aceasta rămâne doar o intenție. În același timp, un management rigid, lipsit de viziune, poate transforma procesul educațional într-o rutină mecanică.

Profesorul performant este cel care reușește să îmbine cele două dimensiuni: să fie un lider care inspiră și un manager care organizează. Această combinație creează un mediu de învățare dinamic, echilibrat și orientat spre dezvoltarea integrală a elevilor. Într-o societate aflată în permanentă schimbare, profesorul lider devine un agent al transformării, capabil să modeleze nu doar cunoștințe, ci și caractere, atitudini și competențe pentru viață.

Bibliografie

- Păun, E. (1999). *Școala – o abordare sociopedagogică*. Editura Polirom.
- Cucos, C. (2006). *Pedagogie*. Editura Polirom.
- Iucu, R. (2000). *Managementul clasei de elevi*. Editura Polirom.
- Joița, E. (2000). *Management educațional*. Editura Polirom.
- Cerghit, I. (2008). *Sisteme de instruire alternative și complementare*. Editura Aramis.

THE ENGLISH GRAMMAR CHALLENGE - PRAHOVA COUNTY 2026: Building Excellence Through Interdisciplinary Competition and Community Collaboration

Prof. Andreea Dorobanțu

Prof. Gimbir Lavinia

Colegiul Național "Mihai Viteazul" Ploiești, România

Abstract

The English Grammar Challenge - Prahova County 2026 represents an innovative competitive project designed to enhance English language proficiency among secondary school students through interdisciplinary assessment and inter-institutional collaboration. The competition integrates visual arts with grammatical evaluation, requiring participants to create educational infographics alongside completing standardized Cambridge-aligned tests. Operating across three proficiency levels (B1, B2, C1) for students in grades 7-11, the project implements transparent evaluation protocols, builds professional learning communities among English teachers, and generates shared pedagogical resources. This paper examines the project's innovative components, organizational framework, and transformational potential as a replicable model for county-level educational initiatives that bridge institutional boundaries and elevate teaching standards. The English Grammar Challenge demonstrates how structured competitive frameworks can simultaneously assess individual achievement and build collective capacity within educational communities.

1. Introduction: Addressing Gaps in Language Assessment

The Romanian secondary education system has made significant progress in aligning English language instruction with international standards such as the Common European Framework of Reference (CEFR) and Cambridge English certification requirements. Despite this alignment at the curricular level, significant gaps remain in the availability of structured competitive opportunities that allow students to demonstrate proficiency in standardized, transparent conditions beyond their regular classroom environments.

Prahova County exemplifies this challenge. With approximately 30 secondary schools serving diverse student populations across urban and rural contexts, the county has substantial English language teaching capacity. Teachers regularly prepare students for Cambridge certifications, national examinations, and various communicative competitions. However, few formalized opportunities exist for students to engage in rigorous grammatical assessment that provides both individual recognition and comparative feedback across institutional boundaries.

Existing competitions in the Romanian system tend toward either oral communication skills or literary analysis, leaving grammatical competence—arguably the foundation of accurate language use and certification success—underrepresented in competitive formats. Additionally, traditional competitions often operate within rigid grade-level categories that fail to account for the reality that students' actual proficiency levels frequently diverge from their chronological placement in the educational system. A seventh-grader may demonstrate B2 proficiency while a tenth-grader remains at B1, yet standard competition structures would prevent them from competing at their true competency levels.

The English Grammar Challenge - Prahova County 2026 emerged from discussions among English language educators who identified these gaps and envisioned a different model. The project aims to create a competitive framework that addresses multiple objectives simultaneously: providing students with Cambridge-standard grammatical assessment; offering teachers professional development through collaborative test design and evaluation; building sustainable

resources for the broader educational community; and establishing a replicable organizational model that other Romanian counties might adapt.

This paper documents the design principles, innovative components, implementation strategies, and anticipated outcomes of this project. By examining both the theoretical foundations and practical mechanisms of the English Grammar Challenge, we contribute to broader discussions about effective language assessment in secondary education and demonstrate how county-level initiatives can meaningfully impact educational quality through collaborative, transparent, and innovative approaches.

2. Innovation Through Interdisciplinarity: Integrating Visual Arts into Grammar Assessment

2.1 The Infographic Requirement: Reimagining Grammar Demonstration

The most distinctive innovation within the English Grammar Challenge is the mandatory integration of visual arts into grammatical assessment. Every participating student must create an educational infographic that visually explains a Cambridge grammar rule from their respective proficiency level—not as supplementary or optional work, but as a required participation component evaluated according to explicit criteria (60% grammatical accuracy, 40% visual creativity).

This interdisciplinary requirement represents a fundamental departure from conventional grammar competition models, which typically assess grammatical knowledge exclusively through written tests featuring gap-fill exercises, error correction, sentence transformations, and similar formats. While such formats have validity for measuring certain competencies, they capture only a limited spectrum of what it means to truly understand and be able to work with grammatical concepts.

The pedagogical rationale draws from research on multimodal learning and knowledge representation. Educational theorists have long recognized that genuine understanding manifests not merely in the ability to reproduce information in test conditions, but in the capacity to translate knowledge into different representational modes—to explain, visualize, and teach others. When students must create visual explanations of grammatical concepts, they engage in cognitive operations at higher levels of Bloom's taxonomy: synthesis, analysis, evaluation, and creation.

Moreover, the infographic requirement addresses what language educators frequently observe: the persistent gap between declarative knowledge (being able to state a grammar rule) and procedural knowledge (applying it effectively in communication). Creating a visual explanation forces students to confront their own understanding. They cannot rely on memorized formulas or vague impressions—they must comprehend the concept sufficiently to represent it visually in a way that could teach someone else. This process engages metacognition and identifies gaps that students must then resolve to produce coherent visual instruction.

The requirement also introduces equity dimensions that traditional grammar competitions typically lack. Students with strong visual-spatial intelligence can demonstrate grammatical understanding through their design strengths. Students with dyslexia or other learning differences that make traditional timed testing challenging may excel at creating clear, compelling visual explanations. The assessment does not lower standards—rather, it expands the pathways through which students can demonstrate mastery, acknowledging that language competence manifests through multiple intelligences.

2.2 The Grammar Art Gallery: From Competition to Community Resource

The collected infographics from all participants form the "Grammar Art Gallery," a digital exhibition accessible through the competition website. This gallery transforms individual competitive submissions into collective pedagogical resources that English teachers across

Prahova County—and potentially throughout Romania—can incorporate into their classroom instruction.

This approach reflects what might be termed "collaborative competition"—a model where individual students compete for recognition while their collective output generates value for the entire educational ecosystem. A seventh-grader's creative visualization of present perfect usage might become a teaching tool in another school the following year. A high school student's sophisticated explanation of mixed conditionals could support peer learning in multiple contexts. The gallery ensures that competitive effort produces lasting benefit beyond individual achievement.

Additionally, the gallery creates equity of recognition. Traditional competitions typically make visible only the top performers—perhaps three to five students per category who receive awards and public acknowledgment. The remaining participants, despite their effort and learning, receive minimal recognition. The Grammar Art Gallery ensures that every participant's work receives public exhibition and potential pedagogical use, with special recognition for infographics demonstrating exceptional creativity or clarity. This broader recognition structure can be particularly meaningful for students from schools with fewer resources or less competition experience, who may not reach the finalist stage but demonstrate creative excellence in their visual work.

2.3 Transparency and Evaluation Integrity

The English Grammar Challenge implements several structural mechanisms designed to ensure evaluation fairness and build trust among participating schools and families—addressing longstanding concerns about transparency in Romanian educational competitions.

The final examination employs complete anonymization: papers receive randomly generated numeric codes, with evaluators having no access to student names, schools, or specific grade levels beyond the competition category (B1, B2, or C1). This protocol eliminates potential bias based on school reputation, evaluator familiarity with specific students, or assumptions about urban versus rural educational quality.

The project utilizes double-blind evaluation methodology. Each examination paper receives independent scoring from two evaluators working separately without consultation. When score discrepancies exceed 10 points, a third evaluator—the category coordinator—provides adjudication. This system ensures both reliability and consistency while creating professional development opportunities for the evaluation team, who can subsequently analyze scoring patterns and calibrate their assessment approaches.

Post-competition, the project publishes complete evaluation rubrics, making transparent the specific criteria and point allocations used in scoring. Any participant can request personalized feedback about their performance, transforming the competition from a one-time assessment event into an extended learning opportunity. Students receive not merely a numerical score but specific guidance about strengths and areas for improvement, aligned with Cambridge standards.

These transparency mechanisms require substantially more organizational effort than typical competition models. However, they fundamentally alter the relationship between students, teachers, and the assessment process. Instead of a mysterious evaluation system where papers disappear and results emerge without explanation, the English Grammar Challenge models the kind of clear, accountable assessment practices that educational reform advocates consistently recommend.

2.4 Inter-Institutional Collaboration: Building Professional Community

The project's scope extends beyond a single school initiative to encompass systematic collaboration among English language departments across Prahova County. Approximately 30 schools participate in the qualifying round, representing both urban centers and rural communities, specialized gymnasiums and comprehensive high schools.

This inter-institutional dimension addresses a common challenge in Romanian education: the isolation of individual schools and the resulting disparities in quality expectations and teaching approaches. Through the English Grammar Challenge, teachers from diverse contexts engage in shared professional activities—developing test materials according to Cambridge standards, calibrating evaluation criteria, discussing pedagogical approaches, and analyzing student performance patterns.

These interactions build what educational researchers term a "community of practice"—a network of professionals who share knowledge, develop collective expertise, and establish common standards through ongoing collaboration. The relationships and shared understandings developed through the competition persist beyond the event itself, influencing how teachers approach grammatical instruction and assessment in their regular classroom practice.

The organizational structure intentionally distributes leadership rather than concentrating it in a single institution. While Colegiul Național "Mihai Viteazul" Ploiești coordinates overall logistics, the evaluation teams include experienced Cambridge-certified teachers from multiple schools. This distributed model prevents hierarchical dynamics where one "elite" school imposes standards on others, instead fostering collaborative standard-setting that draws on diverse professional expertise.

3. Methodology and Implementation: Structural Design

3.1 Proficiency-Based Categories Rather Than Grade-Based

A fundamental design principle distinguishes the English Grammar Challenge from typical Romanian competitions: students compete according to actual proficiency level rather than grade or age. The competition establishes three categories aligned with Cambridge English standards—B1, B2, and C1—with flexible eligibility rules that account for the reality that chronological age imperfectly predicts language competence.

For the B1 category, seventh-grade students must participate at this level, while eighth and ninth-graders may choose B1 if it matches their proficiency. The B2 category is recommended for ninth-graders but remains open to advanced eighth-graders or tenth-graders who have not yet reached C1. The C1 category is mandatory for eleventh-graders, with tenth-graders eligible to compete at this advanced level if their skills warrant.

This flexible structure accomplishes several objectives. It eliminates the demotivation that occurs when advanced students must compete in categories below their competency, or conversely when struggling students face impossibly difficult competition. It prepares students for Cambridge certification exams, which operate on proficiency rather than age. It recognizes that effective language education differentiates by skill level, and assessment should reflect this pedagogical principle.

3.2 Two-Stage Competition Structure

The English Grammar Challenge operates through two distinct stages, each serving specific purposes within the overall assessment framework.

The qualifying stage occurs online during March 20-25, 2026. Participating students complete a 40-minute test comprising 50 questions calibrated to their registered proficiency level. Schools administer this test in their own facilities under teacher supervision, with automated scoring

providing immediate results. The top two students per proficiency level from each participating school advance to the final stage, generating approximately 60 finalists.

This qualifying approach serves multiple functions. It allows broad participation without logistical constraints—schools need not transport students or arrange external supervision. Automated scoring ensures objective, immediate results. The qualification criteria (top two per level per school) balance merit recognition with institutional equity; every school can send finalists regardless of overall student performance levels, encouraging participation from schools that might otherwise feel their students could not compete with elite institutions.

The final stage brings the 60 qualified students to a central location—Colegiul Național "Mihai Viteazul" Ploiești—for a 90-minute written examination administered under standardized conditions. This stage employs four assessment sections, each targeting distinct grammatical competencies at the appropriate proficiency level.

Section A (Sentence Transformations, 30 points) presents 10 pairs of sentences where students must complete the second sentence using a given word so that it expresses the same meaning as the first. This format assesses structural understanding and flexibility with grammatical patterns.

Section B (Error Correction, 30 points) provides 15 sentences containing one or two grammatical errors that students must identify and correct. This section evaluates students' ability to recognize incorrect usage and apply accurate grammatical forms.

Section C (Gap-Fill in Context, 20 points) presents two short texts with 10 gaps total that students must complete using contextually and grammatically appropriate words. This format assesses grammatical knowledge within authentic discourse contexts.

Section D (Word Formation, 20 points) provides 10 gaps where students must form appropriate words from given roots, testing morphological knowledge and derivational patterns.

3.3 Evaluation Protocols and Quality Assurance

The final examination papers undergo rigorous evaluation by 15 experienced English teachers organized into three category teams (five evaluators per proficiency level). All evaluators hold Cambridge certification or equivalent advanced qualifications and receive specific training in applying the competition rubrics.

The evaluation rubrics allocate points according to three dimensions: grammatical accuracy (60%), lexical precision (25%), and overall fluency or appropriateness (15%). These weightings reflect the competition's focus while acknowledging that isolated grammatical correctness is insufficient without appropriate vocabulary and natural expression.

The double-blind evaluation process ensures reliability. Two evaluators independently score each paper without knowing the student's identity or consulting each other. Score discrepancies exceeding 10 points trigger third-party adjudication by the category coordinator, who reviews both initial evaluations and provides definitive scoring.

Following the competition, organizers publish the complete rubrics and sample responses illustrating various performance levels. This transparency allows teachers to understand exactly how responses were evaluated and to use this information in their own classroom assessment development.

3.4 Recognition Structure and Awards

The competition awards structure balances selective recognition of excellence with broad acknowledgment of participation. Following Romanian Ministry of Education regulations (OMECTS 3035/2012), the competition grants six official ISJ (School Inspectorate) diplomas representing 10% of the 60 finalists: three first prizes (one per proficiency level) and three second-place mentions (one per level).

These ISJ diplomas carry significant weight in Romanian educational contexts, contributing to students' academic portfolios for secondary school transfers, university applications, and scholarship competitions. The selective nature of these awards—only six among 60 finalists, only 60 finalists among 150+ qualifying-stage participants—ensures their prestige and motivational value.

However, recognition extends beyond these top awards. All 60 finalists receive participation diplomas acknowledging their achievement in reaching the final stage. The 150+ students who participate in the qualifying stage receive digital certificates documenting their participation and proficiency level. Additionally, the Grammar Art Gallery awards special recognition to exceptional infographics, creating an alternative pathway for acknowledgment beyond test performance.

This multi-tiered recognition structure addresses a common criticism of competitive education: that it creates winners and losers, potentially demotivating the majority of participants. By providing meaningful recognition at multiple levels while reserving highest honors for exceptional performance, the English Grammar Challenge attempts to balance motivational benefits of competition with inclusive acknowledgment of effort and participation.

4. Impact and Challenges: Building Sustainable Change

4.1 Anticipated Impact on Students

The English Grammar Challenge creates multiple impact pathways for participating students. Most directly, students receive objective assessment of their grammatical competencies according to international standards, providing clear feedback about their current proficiency levels and readiness for Cambridge certification examinations.

Beyond assessment, participation offers developmental benefits. Creating educational infographics requires students to engage with grammatical concepts at deeper cognitive levels than typical test preparation. The competitive context motivates focused study and skill development. Exposure to high-quality Cambridge-standard test materials familiarizes students with formats and expectations they will encounter in formal certification contexts.

For finalists, the experience of competing at a county-wide event builds confidence and provides recognition that can support future academic opportunities. For students who participate in the qualifying stage but do not advance, the experience still offers valuable assessment feedback and the motivation to continue developing their skills for future opportunities.

4.2 Professional Development for Teachers

The project generates significant professional development opportunities for participating teachers. Those involved in test development gain experience creating Cambridge-aligned assessment materials and calibrating difficulty appropriately for different proficiency levels. Evaluators develop expertise in applying standardized rubrics and maintaining consistency across multiple papers.

Beyond technical skills, participation builds professional networks. Teachers from different schools who might rarely interact instead collaborate on shared assessment challenges, discuss pedagogical approaches, and develop relationships that persist beyond the competition. These networks can facilitate ongoing professional learning and resource sharing.

The published rubrics and sample responses become teaching tools that educators can use in their own classrooms, demonstrating to students exactly what different performance levels look like according to Cambridge standards. This clarity can enhance regular classroom assessment quality throughout the county.

4.3 Community Resource Development

The Grammar Art Gallery represents a tangible community resource that outlasts the competition event itself. The collection of student-created infographics provides visual explanations of grammatical concepts at three proficiency levels, available freely to any teacher who wishes to incorporate them into instruction.

This resource addresses a persistent challenge for English teachers: finding high-quality, visually engaging materials that explain grammatical concepts in student-friendly ways. While commercial materials exist, they are often expensive or poorly aligned with specific curriculum needs. Student-created infographics, because they emerge from peer perspectives and address specific Cambridge grammar points, may be particularly effective for teaching and review.

Additionally, the existence of this resource creates incentives for ongoing quality improvement. As the Grammar Art Gallery grows through successive competition editions, it becomes an increasingly valuable repository that benefits the broader educational community—demonstrating how competitive academic events can generate public goods rather than merely individual recognition.

4.4 Implementation Challenges and Solutions

Implementing a project of this scope presents multiple challenges that required careful planning and creative solutions. Logistical coordination across 30 schools demands clear communication systems and flexible scheduling that respects schools' varying calendars and constraints. The online platform for the qualifying stage required technical infrastructure that could handle simultaneous access from multiple locations while maintaining test security.

Ensuring evaluation consistency across 15 evaluators working with 60 papers required extensive rubric development, evaluator training, and the double-blind protocol that catches significant scoring discrepancies. Maintaining student engagement throughout a seven-month timeline (from project launch in November through awards in April) required strategic communication and visible milestones.

Financial sustainability presented another consideration. The project operates with minimal budget—approximately 2,600 RON from the organizing school plus donated materials from educational publishers worth approximately 1,000 RON. This modest budget reflects a deliberate choice to keep participation free for students and schools, but it requires careful resource management and creative solutions for printing, awards, and other material needs.

Perhaps the most significant challenge involves maintaining quality while scaling participation. The project aims to be inclusive and accessible, but this creates tension with ensuring that participants possess adequate skill levels to benefit from Cambridge-standard assessment. The solution involves clear guidance about proficiency level selection while ultimately allowing students and teachers to make participation decisions.

5. Conclusions and Future Directions

The English Grammar Challenge - Prahova County 2026 represents an experiment in designing educational competition that serves multiple purposes simultaneously: assessing individual achievement, building collective resources, developing professional capacity, and modeling transparent evaluation practices. Its innovative integration of visual arts with grammatical assessment creates an interdisciplinary approach that expands the ways students can demonstrate language competence while generating pedagogical materials for the broader community.

The project's emphasis on proficiency-based rather than age-based competition acknowledges the reality of diverse developmental trajectories in language learning and prepares students for international certification systems that operate on competency principles. The transparent evaluation protocols—anonimization, double-blind scoring, published rubrics, and personalized

feedback—model assessment practices that build trust and support learning rather than merely sorting students.

As an inter-institutional collaboration spanning approximately 30 schools across diverse contexts, the English Grammar Challenge creates professional learning communities among English teachers who might otherwise work in isolation. These collaborative relationships and shared standards have potential to influence teaching quality beyond the competition itself, as educators bring insights and materials back to their regular classroom practice.

The project's design emphasizes replicability and scalability. The organizational frameworks, assessment protocols, and technological infrastructure are documented to enable adaptation by other Romanian counties or even educational systems in different national contexts. This documentation reflects a commitment to the competition serving not merely as a local event but as a prototype demonstrating what county-level educational innovation can accomplish through collaborative, transparent, and pedagogically grounded approaches.

Looking toward future iterations, several enhancements merit consideration. Expanding the Grammar Art Gallery to include video explanations could engage additional learning modalities. Developing alumni networks among past participants could create mentorship opportunities and sustained engagement with English language development. Partnering with universities or international educational organizations could bring additional expertise and resources while increasing the competition's visibility.

The COVID-19 pandemic demonstrated that educational systems must develop robust hybrid and online capabilities. Future editions of the English Grammar Challenge might explore fully online final stages that maintain assessment rigor while reducing logistical barriers and enabling participation from more geographically dispersed schools. Such evolution could increase accessibility while preserving the standardization and quality that make the competition valuable. Ultimately, the English Grammar Challenge exemplifies how educational projects can genuinely "build tomorrow" by creating frameworks that simultaneously recognize individual excellence and strengthen collective capacity. It demonstrates that competition need not be zero-sum—that individual achievement can occur alongside community resource development, that rigorous assessment can coexist with inclusive participation, and that local initiatives can embody principles with broader applicability.

For educators considering similar projects in their own contexts, the English Grammar Challenge offers several transferable lessons: the value of interdisciplinary approaches that engage multiple intelligences; the importance of transparency in building credibility; the power of collaborative design that distributes leadership across institutions; and the potential for competitions to generate lasting resources rather than merely fleeting recognition. These principles can guide development of innovative educational initiatives across subjects, proficiency levels, and national contexts.

As Romanian education continues evolving toward greater alignment with European standards and 21st-century skill requirements, projects like the English Grammar Challenge demonstrate what is possible when educators take initiative to design locally responsive solutions that address identified gaps while maintaining high standards and inclusive values. The project contributes to broader discussions about effective language assessment, inter-institutional collaboration, and the role of competition in contemporary education—discussions that will shape educational practice for years to come.

References

- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Longman.
- Cambridge Assessment English. (2023). *Cambridge English Qualifications: Teacher support*. Cambridge University Press.
- Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume*. Council of Europe Publishing.
- Fullan, M., & Quinn, J. (2016). *Coherence: The right drivers in action for schools, districts, and systems*. Corwin Press.
- Gardner, H. (2011). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences* (3rd ed.). Basic Books.
- Harmer, J. (2015). *The practice of English language teaching* (5th ed.). Pearson Education.
- Kress, G., & Van Leeuwen, T. (2006). *Reading images: The grammar of visual design* (2nd ed.). Routledge.
- Legea Educației Naționale nr. 1/2011. (2011). *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 18.
- Ministerul Educației. OMECTS nr. 3035/2012 privind organizarea și desfășurarea olimpiadelor și concursurilor școlare naționale.
- Ministerul Educației. OME nr. 7495/2025 privind metodologia de organizare a formării continue a personalului didactic.
- Purpura, J. E. (2004). *Assessing grammar*. Cambridge University Press.
- Wenger, E., McDermott, R., & Snyder, W. (2002). *Cultivating communities of practice: A guide to managing knowledge*. Harvard Business School Press.

Introducere

Bullying-ul reprezintă una dintre cele mai răspândite forme de agresiune între elevi în mediul școlar, manifestându-se prin comportamente repetate de hărțuire, intimidare, excludere socială sau violență fizică. În școala gimnazială, unde elevii trec prin tranziții emoționale și sociale profunde, bullying-ul poate avea efecte negative durabile asupra sănătății mintale, performanței școlare și integrării sociale. În acest context, dezvoltarea și implementarea unor metode eficiente antibullying reprezintă o prioritate pentru educatori, psihologi școlari, părinți și factori decidenți.

Acest articol are ca scop analiza principalelor metode antibullying aplicate în școala gimnazială, evaluarea eficacității acestora și propunerea unor direcții de îmbunătățire pe baza literaturii de specialitate.

1. Definirea fenomenului de bullying

Bullying-ul poate fi definit ca un comportament intenționat, repetitiv și dezechilibrat de putere între elevi, în care o persoană sau un grup o supune pe alta la hărțuire fizică sau psihologică. Acesta se poate manifesta prin:

- Agresiune fizică (loveiri, împingeri),
- Agresiune verbală (insulte, porecle),
- Excludere socială deliberată,
- Cyberbullying (hărțuire prin mijloace digitale),
- Răspândirea de zvonuri sau umilire publică.

În gimnaziu, când dezvoltarea identitară și nevoia de apartenență sunt accentuate, elevii devin vulnerabili la astfel de dinamici sociale nocive.

2. Fundamente teoretice ale intervențiilor antibullying

Intervențiile antibullying se bazează pe mai multe teorii din psihologie și pedagogie:

1. Teoria învățării sociale (Albert Bandura) — comportamentul copiilor este influențat de observarea și imitarea altora; prin urmare, modelele pozitive de comportament promovate la școală reduc agresivitatea.
2. Teoria ecologică a dezvoltării umane (Urie Bronfenbrenner) — comportamentele elevilor sunt modelate de multiple niveluri de influență (familie, școală, comunitate, mass-media); intervențiile eficiente trebuie să fie multisistemice.
3. Modelul de prevenire în 3 niveluri — (a) prevenirea primară (întreaga comunitate școlară), (b) intervenții secundare (pentru grupuri cu risc), (c) intervenții terțiare (pentru victime și agresori).

Aceste cadre teoretice susțin abordările complexe, nu doar punitive, ale fenomenului.

3. Metode antibullying în școala gimnazială

3.1. Programe educaționale integrate

Programele educaționale antibullying sunt concepute pentru a crește conștientizarea fenomenului și pentru a forma competențe socio-emoționale:

- Educația socio-emoțională (SEL) — dezvoltă abilități precum empatia, autoreglarea, rezolvarea conflictelor și cooperarea. Programe precum PATHS (Promoting Alternative Thinking Strategies) sau Second Step au demonstrat reducerea comportamentelor agresive prin activități structurate și discuții ghidate.
- Curriculum antibullying formalizat — include sesiuni lunare despre tipuri de bullying, efectele acestora, drepturile elevilor și strategiile de intervenție.

Aceste intervenții nu doar informează, ci și transformă cultura școlară, construind normele de respect reciproc.

3.2. Implicarea profesorilor și formarea acestora

Profesorii au un rol central în identificarea și gestionarea bullying-ului:

- Formare continuă — cursuri de dezvoltare profesională care îi ajută să recunoască semnele subtile ale bullying-ului, să intervină adecvat și să faciliteze medierea conflictelor.
- Strategii de management al clasei — implementarea de reguli clare, rutine consecvente și un climat de încredere reduce tensiunile și limitează apariția agresiunilor.

Profesorii care adoptă un stil autoritar-demn promovează cooperarea și reduc frica, oferind elevilor un cadru sigur de exprimare.

3.3. Implicarea elevilor — lideri și martori activi

Un element esențial în lupta împotriva bullying-ului este transformarea martorilor pasivi în participanți activi:

- Programe de leadership și empatie — instruirea elevilor „lideri antibullying” care pot observa conflictele, pot sprijini victimele și pot semnaliza cazurile relevante.
- Campanii și cluburi antidiscriminare — proiecte în care elevii creează postere, videoclipuri sau sesiuni de informare pentru colegii lor.

Implicarea elevilor oferă validare socială comportamentelor prosoziale și reduce toleranța față de agresiune.

3.4. Sprijin psihologic individual și de grup

Elevii implicați în bullying, fie ca agresori, fie ca victime, au beneficia de intervenții psihologice:

- Consiliere individuală — identifică factorii personali care contribuie la comportamentele agresive sau susceptibilitatea la victimizare.
- Grupuri de sprijin — oferă spațiu sigur pentru elevi unde pot împărtăși experiențe, pot învăța strategii de coping și pot dezvolta rețele de sprijin. **487**

Aceste servicii trebuie integrate în sistemul școlar și susținute de specialiști în psihologie școlară.

3.5. Colaborarea cu părinții și comunitatea

Prevenirea bullying-ului nu poate fi eficientă fără implicarea familiei:

- Ateliere pentru părinți — informarea despre semnele bullying-ului, cum pot interveni acasă și cum să sprijine comunicarea deschisă cu copiii lor.
- Parteneriate cu organizații locale — ONG-uri sau instituții care oferă resurse suplimentare, campanii de sensibilizare și programe preventive.

Un parteneriat solid între școală și familie creează o rețea de susținere coerentă pentru elevi.

4. Evaluarea eficacității metodelor antibullying

Studiile internaționale sugerează că intervențiile complex integrate au rezultate mai bune decât cele izolate:

- Reducerea incidentelor de bullying — școli cu programe antibullying implementate sistematic înregistrează scăderi semnificative ale agresiunilor fizice și verbale raportate.
- Schimbări în climatul școlar — elevii raportează niveluri mai ridicate de siguranță, respect și sprijin între colegi.
- Dezvoltarea competențelor socio-emoționale — creșterea empatiei și abilităților de rezolvare a conflictelor reduce recidiva comportamentelor agresive.

Evaluările de impact trebuie să includă măsurători înainte și după implementare, chestionare anonime, precum și observații directe ale comportamentelor în școală.

5. Provocări și limite în aplicarea metodelor antibullying

Deși metodele antibullying au demonstrat eficacitate, există provocări semnificative:

- Resurse limitate — multe școli se confruntă cu lipsa specialiștilor (psihologi, mediatori), a timpului în curriculum sau a fondurilor pentru formare.
- Rezistența la schimbare — cadrele didactice sau părinții pot subestima fenomenul sau pot considera bullying-ul ca un comportament „normal” în adolescență.
- Cyberbullying-ul — manifestările online sunt dificil de monitorizat și necesită competențe digitale și politici clare din partea instituțiilor.

Aceste bariere pot diminua impactul intervențiilor, ceea ce sugerează nevoia unor politici educaționale și resurse alocate pe termen lung.

6. Recomandări pentru o implementare eficientă

Pentru ca metodele antibullying să fie eficiente la nivelul gimnaziului se recomandă:

1. Adoptarea unei politici școlare antibullying clare, obligatorii pentru toate instituțiile de învățământ.
2. Formare continuă și obligatorie pentru cadrele didactice în domeniul prevenirii agresiunii și gestionării conflictelor.
3. Integrarea educației socio-emoționale în curriculum de la clasele primare până la cele gimnaziale.
4. Monitorizare și evaluare periodică a climatului școlar și a eficacității intervențiilor.
5. Crearea unor proceduri specifice pentru cyberbullying, inclusiv ghiduri pentru comunicare cu părinții și elevii.

Aceste recomandări urmăresc nu doar reducerea comportamentelor agresive, ci și promovarea unei culturi școlare incluzive.

—

Concluzie

Fenomenul bullying-ului în școala gimnazială este complex și multidimensional, având efecte negative profunde asupra dezvoltării copiilor. Aplicarea unui set coerent de metode antibullying — educaționale, practice, psihosociale și de colaborare comunitară — poate reduce semnificativ incidentele de hărțuire și poate crea un climat școlar sigur și armonios. Cheia succesului constă în integrarea acestor strategii într-un plan coerent, susținut de formare, resurse și evaluare continuă.

Promovarea respectului, empatiei și responsabilității civice în rândul elevilor nu este doar o strategie antibullying, ci o investiție în viitorul unei societăți mai sănătoase și mai incluzive.

—

Desigur. Mai jos găsești lista de referințe și bibliografia aferentă articolului științific despre metodele antibullying aplicate la gimnaziu, redactate în stil APA (ediția a 7-a). Sursele includ lucrări fundamentale, meta-analize și programe validate științific.

—

Referințe

Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Oxford, UK: Blackwell Publishing.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82(1), 405–432. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x>

Ttofi, M. M., & Farrington, D. P. (2011). Effectiveness of school-based programs to reduce bullying: A systematic and meta-analytic review. *Journal of Experimental Criminology*, 7, 27–56. <https://doi.org/10.1007/s11292-010-9109-1>

CASEL (2020). What is SEL? Retrieved from <https://casel.org>

UNESCO (2019). *Behind the numbers: Ending school violence and bullying*. Paris: UNESCO Publishing.

World Health Organization (2020). *Adolescent mental health*. Geneva: WHO.

StopBullying.gov (2023). *Prevention strategies*. U.S. Department of Health & Human Services.

Ministerul Educației (2020). *Metodologie privind prevenirea și combaterea bullying-ului în unitățile de învățământ preuniversitar*. București.

—

Bibliografie suplimentară

Salmivalli, C. (2010). Bullying and the peer group: A review. *Aggression and Violent Behavior*, 15(2), 112–120.

Espelage, D. L., & Swearer, S. M. (2010). A social-ecological model for bullying prevention and intervention. In S. R. Jimerson et al. (Eds.), *Handbook of bullying in schools*. New York: Routledge.

OECD (2017). *PISA 2015 Results (Volume III): Students' well-being*. Paris: OECD Publishing.

UNICEF (2018). *An everyday lesson: #ENDviolence in schools*. New York: UNICEF.

—

Observații privind utilizarea referințelor

- Lucrările lui Olweus fundamentează conceptual termenul de bullying și modelul clasic de intervenție școlară.
- Meta-analiza realizată de Ttofi & Farrington (2011) demonstrează că programele integrate reduc bullying-ul cu aproximativ 20–23%.
- Studiul lui Durlak et al. (2011) confirmă eficiența programelor de educație socio-emoțională

Proiectarea Viitorului Educației prin Inovare, Tehnologie și Excelență Pedagogică

Director, Prof. DRĂGUȘIN D. VENERICA LUSIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ FĂGETELU, OLT

Transformările profunde ale societății contemporane impun o reconceptualizare a educației ca proces strategic de dezvoltare umană și socială. Accelerarea progresului tehnologic, globalizarea și schimbările de pe piața muncii determină necesitatea unor sisteme educaționale flexibile, incluzive și orientate spre competențe. Prezentul eseu analizează rolul inovării educaționale, al tehnologiei digitale și al excelenței pedagogice în proiectarea viitorului educației, subliniind importanța unei abordări integrate și sustenabile. Lucrarea evidențiază faptul că tehnologia, fără o fundamentare pedagogică solidă, nu poate genera performanță educațională durabilă.

1. Introducere

Educația a reprezentat dintotdeauna un factor determinant al progresului social, economic și cultural. În prezent, acest rol devine și mai relevant, într-un context marcat de schimbări accelerate, incertitudine și complexitate. Societatea cunoașterii solicită indivizi capabili să se adapteze rapid, să gândească critic și să învețe pe tot parcursul vieții. În acest sens, sistemele educaționale tradiționale, centrate predominant pe transmiterea de informații, se confruntă cu limite semnificative.

Viitorul educației nu poate fi proiectat fără o analiză atentă a interacțiunii dintre inovare, tehnologie și pedagogie. Aceste trei dimensiuni trebuie privite nu ca elemente separate, ci ca părți ale unui ecosistem educațional coerent. Scopul acestui eseu este de a explora modul în care aceste componente pot contribui la dezvoltarea unui model educațional performant, adaptat provocărilor secolului XXI.

2. Educația în contextul schimbărilor globale

Globalizarea, digitalizarea și automatizarea au un impact profund asupra modului în care trăim, muncim și învățăm. Multe dintre profesiile actuale sunt în curs de transformare sau dispariție, în timp ce apar domenii noi care necesită competențe complexe și interdisciplinare. În acest context, educația trebuie să depășească paradigma acumulării de cunoștințe statice și să se concentreze pe dezvoltarea competențelor transferabile.

Organizațiile internaționale subliniază importanța competențelor secolului XXI, precum gândirea critică, creativitatea, comunicarea, colaborarea și competențele digitale. Aceste competențe nu pot fi formate eficient prin metode tradiționale, ci necesită abordări pedagogice inovative și contexte de învățare autentice.

3. Inovarea educațională – fundamente teoretice și direcții de dezvoltare

Inovarea educațională reprezintă un proces complex, care presupune schimbări la nivel curricular, metodologic și organizațional. Din perspectivă teoretică, inovarea este strâns legată de constructivism, care pune accent pe rolul activ al elevului în construirea cunoașterii. Învățarea este astfel concepută ca un proces activ, contextualizat și social.

Modele precum învățarea bazată pe proiecte, învățarea prin rezolvarea de probleme și învățarea experiențială favorizează implicarea elevilor și dezvoltarea competențelor superioare. Aceste abordări contribuie la creșterea motivației pentru învățare și la formarea autonomiei cognitive. Inovarea educațională implică, de asemenea, o cultură instituțională deschisă schimbării și experimentării.

4. Curriculumul orientat spre competențe

Un element esențial al educației viitorului este restructurarea curriculumului. Curriculumul tradițional, suprasaturat de conținuturi, limitează adesea dezvoltarea competențelor profunde. În contrast, curriculumul orientat spre competențe pune accent pe aplicabilitatea cunoștințelor și pe transferul acestora în contexte reale.

Un astfel de curriculum este flexibil, interdisciplinar și adaptabil la nevoile elevilor. El permite integrarea problemelor reale ale societății în procesul educațional și încurajează gândirea critică și creativă. Proiectarea curriculară devine, astfel, un proces dinamic, care necesită colaborare între profesori, factori decizionali și comunitate.

5. Tehnologia digitală ca instrument educațional strategic

Tehnologia digitală a devenit un element indispensabil al educației contemporane. Platformele de e-learning, resursele educaționale deschise și aplicațiile interactive oferă noi oportunități pentru diversificarea metodelor de predare și învățare. Inteligența artificială permite personalizarea învățării, adaptând conținuturile la nivelul și ritmul fiecărui elev.

Realitatea virtuală și augmentată creează contexte de învățare imersive, care facilitează înțelegerea conceptelor abstracte. Totodată, tehnologia sprijină învățarea colaborativă și dezvoltarea competențelor digitale, esențiale pentru integrarea socială și profesională.

6. Limite și provocări ale digitalizării educației

Deși tehnologia oferă numeroase beneficii, integrarea sa în educație nu este lipsită de provocări. Disparitățile de acces la resurse digitale pot accentua inegalitățile educaționale. De asemenea, utilizarea excesivă a tehnologiei poate afecta interacțiunea umană și dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Prin urmare, tehnologia trebuie privită ca un mijloc, nu ca un scop în sine. Integrarea eficientă a tehnologiei presupune o fundamentare pedagogică solidă și o utilizare echilibrată, care să susțină obiectivele educaționale.

7. Excelența pedagogică și rolul profesorului în educația viitorului

Profesorul rămâne actorul central al procesului educațional, chiar și într-un context digitalizat. Excelența pedagogică presupune competențe didactice avansate, capacitatea de a utiliza metode inovative și abilitatea de a crea relații educaționale pozitive. Profesorul devine un facilitator al învățării, un mentor care ghidează elevii în procesul de explorare și reflecție.

Dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice este esențială pentru adaptarea la noile cerințe educaționale. Formarea profesorilor trebuie să includă nu doar competențe digitale, ci și competențe reflexive și etice.

8. Educația incluzivă și dimensiunea umană a învățării

Educația viitorului trebuie să fie incluzivă și echitabilă, asigurând accesul tuturor elevilor la oportunități de învățare de calitate. Inovarea și tehnologia pot contribui la personalizarea învățării și la sprijinirea elevilor cu nevoi diverse. Totodată, dimensiunea socio-emoțională a educației devine tot mai importantă.

Dezvoltarea empatiei, a inteligenței emoționale și a competențelor sociale este esențială pentru formarea unor cetățeni responsabili și implicați. Educația viitorului trebuie să îmbine performanța academică cu dezvoltarea personală.

9. Politici educaționale și leadership educațional

Proiectarea viitorului educației necesită politici educaționale coerente și leadership educațional eficient. Factorii decizionali trebuie să sprijine inovarea, să investească în infrastructura digitală și să susțină formarea continuă a cadrelor didactice. Leadershipul educațional joacă un rol esențial în crearea unei culturi organizaționale orientate spre calitate și performanță.

10. Concluzii

Viitorul educației se construiește la intersecția dintre inovare, tehnologie și excelență pedagogică. Un sistem educațional durabil trebuie să fie flexibil, centrat pe elev și orientat spre dezvoltarea competențelor necesare într-o societate aflată în continuă schimbare. Tehnologia, utilizată în mod responsabil și integrată într-o viziune pedagogică solidă, poate amplifica calitatea educației. Investiția în profesori, curriculum și politici educaționale reprezintă cheia succesului în proiectarea educației viitorului.

Bibliografie

- Fullan, M. (2013). *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*. Pearson.
- OECD. (2019). *Future of Education and Skills 2030*. OECD Publishing.
- UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO.
- Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). *A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences*. Journal of Curriculum Studies, 44(3), 299–321.
- Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*.

Tehnici inovative de predare a biologiei

Drăguț Andreea Elena, Colegiul Național Vlaicu Vodă

Lumea contemporană reprezintă o permanentă și inedită provocare pentru educație. Noua educație are obligația de a avea în vedere complexitatea rolurilor pe care le va juca elevul de azi în societatea viitoare, de la acela de ființă autonomă, de membru al familiei și al unei colectivități, de cetățean și producător, până la acelea de subiect și obiect al multiplelor și diverselor experiențe de viață. Este vorba așadar, de depășirea frontierelor rigide, de o educație care să deplaseze accentul spre conștientizare, cooperare, spre gândire critică și selecție, spre adaptabilitatea și interpretarea lumii mereu schimbătoare. Iată câteva metode noi prin care profesorul de biologie poate contribui la realizarea unei astfel de educații în cadrul orelor sale.

Sinelg ‘‘Sistem interactiv de notare pentru eficientizarea lecturii și gândirii’’

Este ca o modalitate de codificare a textului care permite celui care învață, să înțeleagă în mod activ și pragmatic un anumit conținut. Ca metodă este tipică pentru etapa de predare. Cunoștințele anterioare ale elevilor evidențiate prin activități specifice de evocare se folosesc ca bază de plecare pentru lectura / ascultarea textului. În timpul lecturii, elevii marchează în text sau notează pe hârtie:

- Cunoștințele confirmate de text;
- Cunoștințele infirmate / contrazise de text (-) ;
- Cunoștințele noi, neîntâlnite până acum (+) ;
- Cunoștințele incerte, confuze, care merită să fie cercetate ?

După lectură, informațiile se trec într-un tabel. Informațiile obținute individual se discută în perechi / grupuri etc., apoi se comunică de către perechi / grupuri profesorului care le centralizează într-un tabel similar la tablă. Cunoștințele incerte pot rămâne ca temă de cercetare pentru lecțiile următoare.

Eseul de cinci minute

Acesta se folosește la sfârșitul orei, pentru a-i ajuta pe elevi să-și adune ideile legate de tema lecției și pentru a-i da profesorului o idee mai clară despre ceea ce s-a întâmplat, în plan intelectual, în acea oră. Acest eseu le cere elevilor două lucruri : să scrie un lucru pe care l-au învățat din lecția respectivă și să formuleze o întrebare pe care o mai rețin în legătura cu aceasta. Profesorul strânge eseurile de îndată ce elevii le-au terminat de scris și le folosește pentru a-și planifica la aceeași clasă lecția următoare.

Ciorchinele

Este o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei. Poate fi utilizat atât în evocare prin inventarierea cunoștințelor elevilor, cât și în etapa de reflecție. Etape:

- Se scrie un cuvânt / tema (care urmează a fi cercetat) în mijlocul tablei sau a foi ;
- Se notează în jurul acestuia toate ideile, sintagmele sau cunoștințele care le vin în minte în legătură cu tema respectivă, trăgându-se linii între acestea și cuvântul inițial ;
- Pe măsura ce se scriu cuvinte, idei noi, se trag linii între toate ideile care par a fi conectate ;
- Activitatea se oprește când se epuizează toate ideile sau când s-a atins limita de timp acordată.

Etapele pot fi precedate de brainstorming în grupuri mici sau în perechi. Rezultatele grupurilor se comunică profesorului care le notează la tablă într-un ciorchine. În etapa finală a lecției, ciorchinele poate fi reorganizat utilizându-se anumite concepte supraordonate găsite de elevi sau de profesor.

Cubul

Metoda este folosită în cazul în care se dorește explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective. Se oferă astfel elevilor posibilitatea de a-și dezvolta competențele necesare unor abordări complexe și integratoare. Etapele metodei/ Procedura :

Realizați un cub pe ale cărui fețe notați : descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează.

- Anunțați tema / subiectul pus în discuție ;
- Împărțiți grupul în șase subgrupuri, fiecare subgrup urmând să examineze topica aleasă din perspectiva unei "fețe" a cubului, astfel :
- Descrie : culorile, formele, mărimile etc.
- Compară : Ce este asemănător și ce este diferit ?
- Asociază : La ce te îndeamnă să te gândești ?
- Analizează : Spune din ce este făcut, din ce se compune etc ?
- Aplică : Ce poți face cu el ? Cum poate fi folosit ?
- Argumentează pro sau contra. Ia atitudine și listează o serie de motive care vin în sprijinul afirmației tale.
- Prin brainstorming, participanții identifică idei novatoare pe care le includ într-un paragraf sau două referitoare la tema respectivă.
- Forma finală a scrierii este împărtășită întregului grup.

Bulgarele de zapada (metoda piramidei)

Metoda bulgărelui de zăpadă este o metodă activă care se aplică prin intermediul întrebărilor. În loc să se înceapă lecția cu „predarea prin discurs” se lansează o întrebare care să conducă la informația pe care trebuie să o primească elevul.

- Elevii vor primi materiale cu privire la lecția ce urmează a fi studiată precum și fișa cu întrebări mai vechi și cu întrebări cu mai multe variante de răspuns. Întrebările trebuie să fie astfel alcătuite încât rezolvarea lor să necesite mai mult decât copierea din materialul pus la dispoziție.
- Se va lucra individual sau pe perechi. Câteodată este mai bine pentru curiozitatea și concentrarea elevilor, ca aceștia să citească întâi întrebările.
- Elevii se vor grupa apoi pe perechi sau în grupuri de patru, își vor compara răspunsurile și le vor combina pentru a ajunge la „cel mai bun răspuns” fără o recitare textului decât dacă acest

lucru este absolut necesar. Aceasta va duce la o discuție în care elevii își vor susține punctul de vedere, fapt care duce la o bună învățare.

- Elevii vor primi apoi răspunsurile corecte și lămuririle necesare, după care ei își vor pune singuri note

Fazele de desfășurare a metodei piramidei:

- faza introductivă: profesorul prezintă tema ce va fi pusă în discuție;
- faza lucrului individual: elevii lucrează pe cont propriu la soluționarea problemei;
- faza lucrului în perechi: elevii formează grupe de doi elevi pentru a discuta rezultatele individuale la care a ajuns fiecare;
- faza reuniunii în grupuri mai mari-de obicei se alcătuiesc două grupe, aproximativ egale ca număr de participanți, alcătuite din grupele mai mici existente anterior și se discută despre soluțiile la care s-a ajuns.
- faza raportării soluțiilor în colectiv;
- faza decizională: se alege soluția finală și se stabilesc concluziile asupra demersurilor realizate și asupra participării elevilor la activitate.

Bibliografie:

- 1.Lazar V., Caprarin D., Metode didactice utilizate in predarea biologiei, Ed.Arves,2008;
- 2.Ionescu, M., Radu, L, (oord.), Didactica moderna, Cluj-Napoca, Dacia, 1995;
- 3.Iordache Ion si colab., Metodica predarii-invatarii biologiei, Iasi, Ed.Solaris, 2004;
- 4.Panisoara, I.O., Stiinta invatarii.Dela teorie la practica, Polirom, Iasi, 2005;
- 5.Tudor, V., Metodica predarii biologiei la clasele V-VIII, Bucuresti,

De la idee la produs: valorificarea creațiilor copiilor în dezvoltarea creativității și colaborării în educația preșcolară”

Tipul activității: Activitate integrată (domeniul estetic-creativ, limbaj și comunicare, cunoașterea mediului)

Grup țintă: Copii preșcolari – grupa mare (5–6 ani)

Durata: 30–40 minute

Scop:

- Dezvoltarea creativității, imaginației și a spiritului de cooperare la copiii preșcolari prin realizarea unor produse practice care ilustrează „lumea viitorului”.

Obiective:

La finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să exprime idei despre cum ar putea arăta lumea în viitor;
- să colaboreze în realizarea unui produs comun;
- să utilizeze materiale diverse pentru a construi un obiect creativ;
- să prezinte și să explice produsul realizat.

Materiale:

- cutii de carton
- cuburi și piese de construcție
- hârtie colorată
- lipici, foarfecă
- carioci
- imagini cu orașe, roboți, natură
- materiale reciclabile

Metode didactice:

- conversația euristică
- învățarea prin descoperire
- jocul didactic
- metoda proiectului
- învățarea prin cooperare

Desfășurarea activității

1. Moment introductiv – „Mesaj din viitor”

Educatorea prezintă copiilor o scrisoare imaginară de la un copil din anul **2050**, care îi roagă să îl ajute să construiască un oraș mai bun pentru oameni și natură.

Se adresează întrebări precum:

- Cum credeți că va arăta lumea în viitor?
- Ce ar trebui să existe într-un oraș al copiilor?

2. Explorarea ideilor

Copiii discută și privesc imagini cu:

- orașe moderne
- energie verde
- roboți ajutători
- parcuri și natură

3. Activitatea practică – „Orașul viitorului”

Copiii sunt împărțiți în grupuri și realizează produse creative:

- **Casa viitorului**
- **Parcul naturii**
- **Școala viitorului**
- **Robotul ajutător**

Produsele sunt realizate din materiale reciclabile și elemente decorative.

4. Prezentarea produselor

Fiecare grup prezintă produsul realizat și explică:

- ce reprezintă
- cum ajută oamenii
- de ce este important pentru viitor.

Produse realizate de copii

- machete de case ale viitorului
- roboți construiți din materiale reciclabile
- parcuri și spații verzi
- macheta unui oraș al copiilor

Rezultate ale activității

Observarea copiilor a evidențiat următoarele rezultate:

- copiii au manifestat **interes și implicare activă** în realizarea produselor;
- s-a dezvoltat **creativitatea și imaginația**, fiecare grup propunând idei originale;
- s-a îmbunătățit **cooperarea și comunicarea între copii**;
- copiii au demonstrat **capacitatea de a explica și prezenta produsul realizat**;
- activitatea a stimulat **atitudini pozitive față de protejarea mediului și colaborare**.

Concluzii

Valorificarea produselor realizate de copii în activitățile educaționale contribuie semnificativ la dezvoltarea creativității, a gândirii critice și a competențelor sociale. Activitățile practice și colaborative oferă copiilor oportunitatea de a învăța prin experiență și de a deveni participanți activi în procesul educațional.

Integrarea tehnologiei emergente și a instrumentelor digitale avansate

Prof.înv.primar: Dumitru Mariana

Liceul Teoretic Nichita Stănescu, București

Transformarea digitală reprezintă una dintre cele mai importante evoluții ale societății contemporane. În ultimele decenii, progresul accelerat al tehnologiilor informaționale și al comunicațiilor a generat schimbări profunde în economie, educație, administrație publică și viața cotidiană. Tehnologiile emergente, precum inteligența artificială, analiza volumelor mari de date (big data), internetul obiectelor (IoT), blockchain, automatizarea proceselor robotizate (RPA) sau realitatea virtuală și augmentată, au depășit stadiul experimental și au devenit instrumente operaționale utilizate la scară largă.

Integrarea tehnologiilor emergente nu presupune doar adoptarea unor soluții tehnice moderne, ci implică o transformare structurală a modului de organizare, a culturii instituționale și a competențelor umane. Digitalizarea eficientă presupune planificare strategică, investiții sustenabile și dezvoltarea capitalului uman. În lipsa unei abordări sistemice, implementarea tehnologiei poate genera dezechilibre, riscuri de securitate și ineficiență.

Conceptualizarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate

Tehnologiile emergente sunt acele inovații tehnologice aflate într-un proces rapid de dezvoltare și adoptare, cu potențial major de transformare economică și socială. Caracteristicile lor principale includ gradul ridicat de inovație, dinamismul și impactul disruptiv asupra modelelor tradiționale.

Instrumentele digitale avansate includ platforme informatice integrate, aplicații bazate pe algoritmi inteligenți, infrastructuri cloud și sisteme automatizate care optimizează procesele organizaționale. În educație, acestea se concretizează în platforme de tip Learning Management System (LMS), cataloage electronice, aplicații de evaluare automată și resurse educaționale digitale interactive. În mediul organizațional, instrumentele digitale includ sisteme ERP, CRM, soluții de analiză predictivă și platforme colaborative.

Beneficiile integrării tehnologiei emergente

Un prim beneficiu major este creșterea eficienței operaționale. Automatizarea proceselor repetitive reduce erorile umane și optimizează timpul de lucru. În organizații, digitalizarea fluxurilor de documente și utilizarea semnăturii electronice contribuie la reducerea birocrăției. În educație, evaluarea digitală oferă feedback rapid și permite monitorizarea progresului în timp real.

Un al doilea avantaj îl reprezintă personalizarea serviciilor. Algoritmii de inteligență artificială pot adapta conținutul educațional la nivelul fiecărui elev sau student, contribuind la creșterea performanței academice. În mediul economic, analiza comportamentului consumatorului permite crearea unor oferte personalizate, sporind competitivitatea.

Un alt beneficiu esențial este fundamentarea deciziilor pe baza datelor. Analiza big data facilitează identificarea tendințelor și a riscurilor, sprijinind managementul strategic. Instituțiile pot utiliza datele pentru a optimiza resursele și pentru a anticipa nevoile viitoare.

De asemenea, integrarea tehnologiei stimulează dezvoltarea competențelor digitale și a gândirii critice. Utilizarea instrumentelor moderne dezvoltă capacitatea de adaptare, colaborare online și rezolvare de probleme complexe.

Provocări și riscuri

Integrarea tehnologiei nu este lipsită de dificultăți. Rezistența la schimbare reprezintă o barieră frecvent întâlnită. Angajații sau cadrele didactice pot manifesta reticență din cauza lipsei competențelor digitale sau a temerii privind automatizarea locurilor de muncă.

Securitatea cibernetică este o altă provocare majoră. Stocarea și procesarea unui volum mare de date cresc riscul atacurilor informatice. Este necesară implementarea unor politici riguroase de protecție a datelor și respectarea reglementărilor privind confidențialitatea.

Costurile inițiale pot fi ridicate, incluzând achiziția echipamentelor, licențelor software și formarea personalului. În lipsa unei strategii clare, investițiile pot să nu genereze rezultatele așteptate.

De asemenea, există riscul amplificării inegalităților digitale. Accesul limitat la infrastructură tehnologică poate exclude anumite categorii sociale, afectând principiul echității.

Strategii de implementare eficientă

Pentru o integrare eficientă, este necesară elaborarea unei strategii digitale coerente, aliniate obiectivelor instituționale. Aceasta trebuie să includă analiza nevoilor, planificarea etapizată și stabilirea unor indicatori de performanță.

Formarea continuă a personalului este esențială. Programele de dezvoltare profesională contribuie la creșterea nivelului de competență și la reducerea rezistenței la schimbare.

Implementarea graduală, prin proiecte pilot, permite testarea soluțiilor și ajustarea acestora înainte de extinderea la scară largă. Monitorizarea constantă și evaluarea impactului asigură optimizarea continuă.

Impactul pe termen lung

Pe termen lung, integrarea tehnologiilor emergente transformă piața muncii și sistemele educaționale. Apar noi profesii în domenii precum analiza datelor, securitatea cibernetică și dezvoltarea software, în timp ce anumite activități repetitive sunt automatizate.

Educația devine mai flexibilă și mai accesibilă prin cursuri online și resurse digitale globale. Conceptul de învățare pe tot parcursul vieții capătă o importanță sporită, iar competențele digitale devin fundamentale pentru integrarea profesională.

Concluzii

Integrarea tehnologiei emergente și a instrumentelor digitale avansate reprezintă un proces complex, dar indispensabil pentru progresul societății contemporane. Beneficiile în materie de eficiență, personalizare și fundamentare a deciziilor sunt evidente, însă succesul depinde de planificare strategică, investiții în capitalul uman și gestionarea responsabilă a riscurilor.

Tehnologia trebuie utilizată ca instrument de dezvoltare durabilă și incluziune socială, nu ca scop în sine. Doar printr-o abordare echilibrată și etică se poate asigura o transformare digitală sustenabilă.

Bibliografie

- Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. W. W. Norton & Company.
- European Commission. (2020). *Digital Education Action Plan 2021–2027*. Publications Office of the European Union.
- George, G., Haas, M. R., & Pentland, A. (2014). Big data and management. *Academy of Management Journal*, 57(2), 321–326.
- Kotter, J. P. (2012). *Leading change*. Harvard Business Review Press.
- Manyika, J., et al. (2017). *A future that works: Automation, employment, and productivity*. McKinsey Global Institute.
- OECD. (2019). *OECD future of education and skills 2030: OECD learning compass 2030*. OECD Publishing.
- Schwab, K. (2016). *The fourth industrial revolution*. World Economic Forum.
- Selwyn, N. (2016). *Education and technology: Key issues and debates*. Bloomsbury Academic.

Educația digitală timpurie

Prof. învă. primar Elena-Loredana Dura
Școala Gimnazială Berchișești, jud. Suceava

Rezumat

Dezvoltarea competențelor digitale a devenit o direcție prioritară în educația contemporană, esențială pentru formarea elevilor capabili să înțeleagă, să selecteze și să folosească în mod critic tehnologia informației. Studiul de față analizează importanța inițierii elevilor de 8–9 ani în utilizarea responsabilă și creativă a instrumentelor digitale, în vederea pregătirii lor pentru cerințele complexe ale societății viitorului. Accentul cade pe echilibrul necesar între dezvoltarea competențelor digitale, cognitive și socio-emoționale, într-o educație ancorată în valori, gândire critică și creativitate.

Transformările rapide generate de digitalizare impun o reconfigurare a priorităților educaționale. Societatea actuală, definită prin accesul constant la tehnologie, reclamă formarea unor competențe digitale de bază încă din ciclul primar. Potrivit *Cadrului european al competențelor digitale pentru cetățeni – DigComp 2.2 (2022)*, competența digitală nu se rezumă la folosirea unui dispozitiv, ci presupune capacitatea de a accesa, evalua, crea și comunica informații în mod responsabil și critic.

Vârsta de 8–9 ani reprezintă un moment propice pentru familiarizarea elevilor cu instrumentele și practicile digitale. Copiii de la această vârstă posedă deja o curiozitate tehnologică nativă, iar mediul școlar are rolul fundamental de a canaliza această curiozitate spre scopuri educative și creative.

Conceptual, competențele digitale sunt definite de *Comisia Europeană (2018)* drept „ansamblul de abilități, cunoștințe și atitudini care permit utilizarea critică și responsabilă a tehnologiilor digitale pentru învățare, muncă și participare socială”.

În contextul învățământului primar, formarea acestor competențe are implicații complexe:

- Cognitive: dezvoltarea gândirii logice, a rezolvării de probleme, a capacității de analiză și sinteză;
- Socio-emoționale: colaborarea, empatia, comunicarea online sigură;
- Etice: conștientizarea pericolelor mediului digital, protejarea datelor personale și a identității digitale;
- Creative: explorarea platformelor educative interactive, utilizarea aplicațiilor digitale pentru expresie artistică – desen, scriere, muzică, programare vizuală.

John Dewey (1938) sublinia că educația trebuie să răspundă direct nevoilor societății, formând cetățeni capabili să se adapteze și să creeze progres. În paradigma actuală, acest deziderat presupune integrarea competențelor digitale în nucleul procesului instructiv-educativ, fără a diminua importanța valorilor umane fundamentale.

La vârsta de 8-9 ani, elevul deține capacități cognitive aflate între concret și abstract, un orizont emoțional în expansiune și un nivel ridicat de motivație intrinsecă față de învățare. Prin urmare, abordarea digitală trebuie realizată prin joc, explorare și proiecte concrete, care să mențină interesul și curiozitatea copilului.

Exemple de activități eficiente:

- Utilizarea aplicațiilor interactive de lectură (ex. *StoryJumper*, *Book Creator*) pentru redactarea de povești digitale;
- Explorarea instrumentelor vizuale (ex. *Canva*, *WordArt.com*) pentru prezentări de grup și afișe tematice;

- Ateliere de programare prin platforme ludice (ex. *Scratch Jr*) – pentru gândire algoritmică;
- Crearea de reviste sau jurnale digitale în echipe – cultivând colaborarea și responsabilitatea;
- Activități de reflecție și educație media: recunoașterea surselor sigure, protecția datelor, atitudinea etică online.

Profesorul devine facilitator al învățării digitale, un ghid care stimulează gândirea critică și oferă elevilor contexte autentice de aplicare.

Strategiile didactice recomandate includ învățarea pe bază de proiect, clasele inversate, învățarea colaborativă și integrarea resurselor multimedia în disciplinele de bază (limbă română, matematică, arte, științe).

În același timp, este esențială dezvoltarea propriei competențe digitale a cadrului didactic, astfel încât instrumentele să fie folosite creativ, nu doar instrumental.

Competențele digitale dobândite la vârsta școlii primare contribuie la:

- dezvoltarea autonomiei în învățare, prin gestionarea responsabilă a informațiilor;
- creșterea motivației și implicării în activități diverse;
- stimularea gândirii critice, prin analiza conținuturilor online;
- formarea creativității multimodale, care îmbină limbajul scris, vizual și sonor;
- pregătirea pentru meseriile viitorului, prin familiarizarea cu limbajul digital – alfabetizarea viitorului.

Conform Strategiei Europene pentru Educația Digitală 2021–2027, toate aceste competențe trebuie formate „progresiv, echitabil și integrat, începând din învățământul primar”, ca răspuns la cerințele unei societăți bazate pe cunoaștere și inovație.

Formarea competențelor digitale la elevii de 8–9 ani nu este doar o noutate metodologică, ci o necesitate socială și culturală.

Tehnologia, atunci când este utilizată cu sens, devine o extensie a actului educațional, capabilă să transforme copilul într-un creator și nu doar consumator de informație. Acest demers trebuie susținut printr-un curriculum echilibrat, resurse de calitate, formarea continuă a profesorilor și implicarea activă a părinților.

Astfel, educația digitală nu înlocuiește educația clasică, ci o completează, pregătind elevii pentru o lume în care adaptabilitatea, responsabilitatea și inovația devin competențe esențiale ale cetățeanului global.

Bibliografie

1. Bawden, D. (2008). *Origins and Concepts of Digital Literacy*. In C. Lankshear & M. Knobel (Eds.), *Digital Literacies: Concepts, Policies and Practices*. New York: Peter Lang.
2. Bocoș, M. (2013). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune didactică*. Iași: Polirom.
3. Buckingham, D. (2007). *Beyond Technology. Children's Learning in the Age of Digital Culture*. Cambridge: Polity Press.
4. Comisia Europeană (2018). *Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning*. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.
5. Comisia Europeană (2022). *The Digital Competence Framework for Citizens – DigComp 2.2*. Luxembourg: Publications Office of the EU.
6. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
7. Gee, J. P. (2015). *Literacy and Education*. Routledge.
8. OECD (2020). *Teaching in a Digital World: Educational Response to Change*. Paris: OECD Publishing.

9. Prensky, M. (2010). *Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning*. Thousand Oaks: Corwin Press.
10. UNESCO (2015). *Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action towards Inclusive and Equitable Quality Education*. Paris: UNESCO.
11. Voinea, M. (2022). *Competențele digitale în educația primară: dimensiuni și provocări*. București: EDP.

DE LA ȘCOALA TRADIȚIONALĂ LA ÎNVĂȚAREA INTELIGENTĂ

Prof. MIHEȚ MARIA-CRISTINA

LICEUL TEORETIC „W. SHAKESPEARE” TIMIȘOARA

Prof. DUROI DANIELA-ELENA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 13 TIMIȘOARA

Secolul XXI este caracterizat de transformări accelerate în toate domeniile societății, iar educația se află în centrul acestor schimbări. Digitalizarea, globalizarea și dinamica pieței muncii impun regândirea paradigmei educaționale tradiționale. Modernizarea ecosistemului educațional nu mai reprezintă o opțiune, ci o necesitate strategică pentru dezvoltarea durabilă și competitivitatea societăților contemporane. Potrivit UNESCO (2021), educația trebuie să fie reconceptualizată printr-un nou contract social care să răspundă provocărilor tehnologice și sociale actuale.

Transformarea digitală în educație depășește simpla dotare a instituțiilor cu echipamente IT. Aceasta presupune schimbări structurale în curriculum, metode didactice, evaluare și formarea competențelor digitale atât la nivelul elevilor, cât și al cadrelor didactice (OECD, 2019).

1. Ecosistemul educațional: concept și componente

Ecosistemul educațional poate fi definit ca un ansamblu interdependent de actori, resurse și procese care contribuie la dezvoltarea competențelor și formarea individului. Acesta include instituții de învățământ, cadre didactice, elevi, părinți, autorități publice, mediul economic și infrastructura tehnologică.

Conform OECD (2019), sistemele educaționale eficiente sunt cele care reușesc să creeze conexiuni funcționale între școală, comunitate și piața muncii. În era digitală, aceste conexiuni sunt facilitate de tehnologie, care permite colaborarea, accesul la resurse globale și dezvoltarea competențelor transversale.

Modernizarea ecosistemului educațional implică integrarea tehnologiei într-un mod strategic, astfel încât aceasta să susțină procesul pedagogic și nu să îl substituie.

2. Transformarea digitală în educație: direcții și tendințe

Transformarea digitală este un proces complex care presupune schimbări la nivel instituțional, curricular și pedagogic.

2.1 Digitalizarea infrastructurii

Digitalizarea începe cu dezvoltarea infrastructurii tehnologice: acces la internet de mare viteză, echipamente digitale, platforme educaționale. Totuși, cercetările arată că simpla

prezență a tehnologiei nu garantează îmbunătățirea rezultatelor școlare (Selwyn, 2016). Impactul pozitiv depinde de integrarea pedagogică adecvată și de competențele profesorilor.

2.2 Platforme de învățare online și blended learning

Utilizarea platformelor digitale precum **Google Classroom**, **Microsoft Teams**, **Zoom** și **Moodle** au devenit esențiale în organizarea procesului educațional modern. Acestea facilitează comunicarea, evaluarea și monitorizarea progresului școlar.

Pandemia COVID-19 a accelerat adoptarea învățării online și hibride, demonstrând atât potențialul tehnologiei, cât și vulnerabilitățile sistemului educațional în fața inegalităților digitale (UNESCO, 2021).

2.3 Personalizarea învățării

Tehnologiile bazate pe inteligența artificială și analiza datelor educaționale permit adaptarea conținutului la nevoile individuale ale elevilor. OECD (2019) subliniază importanța învățării personalizate pentru dezvoltarea competențelor necesare într-o economie digitală.

2.4 Dezvoltarea competențelor digitale

Dezvoltarea competențelor digitale reprezintă o prioritate strategică la nivel european. **European Commission** (2020) evidențiază, prin Planul de acțiune pentru educația digitală, necesitatea consolidării alfabetizării digitale, a gândirii critice și a competențelor STEM.

Redecker (2017) arată că profesorii trebuie să dezvolte competențe digitale pedagogice pentru a integra eficient tehnologia în procesul didactic.

3. Rolul profesorului în era digitală

În contextul transformării digitale, rolul profesorului evoluează de la furnizor de informație la facilitator al învățării. Acesta devine mentor, ghid și designer de experiențe educaționale interactive. Tranziția implică adoptarea unor noi identități profesionale:

- **Facilitator al învățării:** sprijină elevul în procesul de descoperire, nu doar în memorare.
- **Mentor și Ghid:** oferă orientare personalizată în fluxul masiv de informații digitale.
- **Designer de experiențe:** creează medii educaționale interactive și captivante.

Conform lui Fullan (2013), integrarea tehnologiei trebuie să fie însoțită de schimbări pedagogice (prin adaptarea metodelor de predare la mediul digital) și organizaționale (prin restructurarea modului în care școala funcționează ca sistem) pentru a produce un impact real.

Formarea continuă a cadrelor didactice este esențială pentru adaptarea la noile cerințe tehnologice. Profesorul modern trebuie să promoveze utilizarea responsabilă a tehnologiei și să dezvolte gândirea critică a elevilor.

Competențe și Responsabilități Cheie	
Domeniu	Acțiune Specifică
Adaptabilitate	Formarea continuă și actualizarea competențelor tehnice
Gândire Critică	Dezvoltarea capacității elevilor de a analiza și filtra informația
etică Digitală	Promovarea unei utilizări responsabile și sigure a tehnologiei

4. Beneficii și provocări ale transformării digitale

Transformarea digitală aduce multiple beneficii: acces extins la resurse educaționale, flexibilitate, personalizare și eficientizarea evaluării. În același timp, există provocări semnificative: inegalități digitale, rezistență la schimbare, securitatea datelor și suprasolicitarea digitală (Selwyn, 2016).

OECD (2019) subliniază că politicile publice trebuie să reducă decalajele digitale pentru a evita amplificarea inegalităților sociale.

Pentru ca beneficiile să depășească provocările, transformarea digitală trebuie să fie susținută de **trei piloni**: infrastructură solidă, formare pedagogică continuă și politici de siguranță online bine definite.

5. Educația viitorului: perspective strategice

Educația viitorului va fi centrată pe competențe, interdisciplinaritate și învățare pe tot parcursul vieții. UNESCO (2021) promovează ideea unui sistem educațional flexibil, adaptabil și orientat spre dezvoltarea competențelor pentru o societate digitală.

Integrarea tehnologiilor emergente – inteligență artificială, realitate augmentată, realitate virtuală – trebuie realizată într-un cadru etic și pedagogic coerent.

Concluzii

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă procese esențiale pentru adaptarea societății la realitățile secolului XXI. Tehnologia, utilizată strategic și responsabil, poate contribui la crearea unui sistem educațional incluziv, eficient și orientat către competențe relevante pentru viitor.

Succesul acestei transformări depinde de investiții sustenabile, formarea continuă a cadrelor didactice și politici educaționale coerente (European Commission, 2020; OECD, 2019).

Succesul **soluțiilor strategice** menite să diminueze impactul provocărilor și să maximizeze avantajele tehnologiei în educație depinde de **colaborarea triumfiulară**: Școală – Familie –

Autorități. Tehnologia funcționează cel mai bine atunci când este susținută de o comunitate informată.

Bibliografie

European Commission. (2020). *Digital Education Action Plan 2021–2027*. Brussels: European Commission.

Fullan, M. (2013). *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*. Boston, MA: Pearson.

OECD. (2019). *OECD Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing.

Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Selwyn, N. (2016). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. London: Bloomsbury Academic.

UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Paris: UNESCO Publishing.

Contextul general al predării gramaticii în ciclul gimnazial și rolul acestuia în formarea competenței de comunicare

Eremia Mirela Mihaela

Liceul Tehnologic Regele Mihai I

Școala Gimnazială Basarab I – structură

mirelamihaela_eremia@yahoo.com

Acest articol pune în discuție modalitățile moderne de predare a gramaticii în învățământul gimnazial, cu accent pe strategiile interactive și digitale care facilitează dezvoltarea competențelor lingvistice. Prin analiza comparativă a metodelor tradiționale și moderne (învățare prin descoperire, utilizarea platformelor educaționale, abordarea comunicativ-funcțională), studiul evidențiază importanța centrării pe elev și a feedbackului formativ. Rezultatele demonstrează că metodele moderne contribuie semnificativ la motivația elevilor și la transferul cunoștințelor gramaticale în contexte reale de comunicare.

Lucrarea de față își propune să evidențieze rolul fundamental pe care gramatica îl deține în formarea competenței de comunicare a elevilor din ciclul gimnazial, subliniind, totodată, orientările actuale în metodologia predării limbii române. În contextul reformei curriculare și al orientării spre paradigma comunicativ-funcțională, gramatica nu mai este abordată ca un set de reguli formale, ci ca un instrument esențial al gândirii și exprimării. Studiul propune o analiză teoretică și aplicativă privind integrarea dimensiunii gramaticale în activitățile de comunicare, oferind totodată perspective asupra impactului formativ al acesteia.

Cuvinte-cheie pe care le-am folosit au fost: gramatică, competență de comunicare, predare funcțională, educație lingvistică, didactica limbii române.

Educația lingvistică reprezintă o componentă esențială a formării personalității elevilor. În cadrul acesteia, gramatica joacă un rol determinant, nu doar ca disciplină descriptivă, ci ca fundament al comunicării eficiente și al gândirii coerente.

Evoluțiile recente din domeniul didacticii limbii române au impus o abordare funcțional-comunicativă a gramaticii, care depășește perspectiva normativă. Noua paradigmă educațională urmărește integrarea gramaticii în procesul de formare a competenței de comunicare, adică în capacitatea elevului de a utiliza limba în mod adecvat scopurilor, situațiilor și interlocutorilor.

Conform curriculei naționale în vigoare (MEN, 2017 și 2021), predarea limbii române în gimnaziu are ca finalitate dezvoltarea competenței de comunicare prin toate componentele sale: receptarea, producerea și reflexia asupra limbii. În acest context, gramatica devine un domeniu integrator, care susține demersul comunicativ al elevului.

Programele actuale pun accent pe:

- descoperirea regulilor lingvistice prin observație și analiză;
- utilizarea funcțională a noțiunilor gramaticale;
- transferul cunoștințelor dinspre analiză spre exprimarea orală și scrisă;
- evaluarea competenței de comunicare globală, nu strict a corectitudinii formale.

Predarea gramaticii este astfel orientată către formarea de competențe, nu doar către transmiterea de conținuturi.

În vechiul model școlar, gramatica era predată prescriptiv, prin memorarea definițiilor și aplicarea mecanică a regulilor. Modelul actual promovează o învățare activă, centrată pe elev, în care acesta descoperă regulile și le aplică în situații de comunicare autentică.

Concepția didactică modernă se întemeiază pe următoarele principii:

- inductivitatea, care favorizează descoperirea;
- funcționalitatea, care corelează norma gramaticală cu scopul comunicativ;
- interdisciplinaritatea, care integrează gramatica în activități de lectură și scriere;
- actualizarea competenței metalingvistice, prin reflecție asupra propriei exprimări.

Rolul gramaticii în formarea competenței de comunicare

Relația dintre competența lingvistică și cea de comunicare

Potrivit Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL, 2001), competența de comunicare cuprinde componente lingvistice, sociolingvistice și pragmatice. Gramatica asigură baza lingvistică a exprimării corecte și coerente, dar, totodată, contribuie și la dimensionarea pragmatică a limbajului, prin adecvarea la context și intenție.

Cunoașterea mecanismelor gramaticale permite elevului să:

- structureze enunțuri clare și corecte;
- evitarea ambiguităților lingvistice;
- exprime intenții comunicative multiple;
- înțeleagă nivelurile de formalitate și registrele de limbă.

Prin urmare, gramatica devine vehicul al eficienței comunicării, oferind rigurozitate și claritate discursului.

Valoarea cognitivă și formativă a gramaticii

Studiul gramaticii antrenează operații cognitive complexe: analiza, sinteza, comparația, generalizarea. În același timp, el dezvoltă spiritul logic, capacitatea de argumentare și abilitățile de exprimare academică.

Prin reflecția asupra limbii, elevii dobândesc conștiință lingvistică, competență fundamentală într-o societate bazată pe comunicare. Gramatica devine, astfel, nu doar o disciplină lingvistică, ci și una formativă și cultural-identitară.

Perspective didactice moderne

Un demers gramatical modern presupune activități de tip:

- analiză gramaticală aplicată pe texte autentice (literare și nonliterare);
- exerciții funcționale (transformări, completări, reformulări);
- proiecte de comunicare (crearea de dialoguri, prezentări, interviuri);

- utilizarea resurselor digitale (platforme interactive, aplicații de analiză sintactică).

Aceste strategii contribuie la o învățare activă și reflexivă, în care elevul este participant la construcția propriei cunoașteri, iar gramatica nu mai apare ca un set rigid de reguli, ci ca o dimensiune vie a limbajului.

Concluzii

Predarea gramaticii în ciclul gimnazial trebuie să rămână un proces integrator, care să favorizeze dezvoltarea globală a competenței de comunicare.

O predare modernă, bazată pe observație, reflecție și aplicabilitate, va transforma gramatica într-un spațiu de formare intelectuală și culturală, ajutând elevul să devină un comunicator conștient, expresiv și responsabil.

Gramatica, privită din perspectiva actuală, nu este o disciplină „rigidă”, ci o artă a limbii, o cheie care deschide înțelegerea lumii prin cuvânt.

Bibliografie

- Cerghit, I. (2008). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
- Consiliul European. (2001). *Cadrul european comun de referință pentru limbi: Învățare, predare, evaluare*. București: ARACIP.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Manolescu, A. (coord.) (2019). *Didactica limbii și literaturii române*. București: Editura All.
- Ministerul Educației Naționale. (2017). *Programa școlară pentru disciplina „Limba și literatura română” — clasele V–VIII*. București: MEN.
- Preda, G. (2005). *Gramatica și comunicarea*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Rovența-Frumușani, D. (2011). *Comunicare și discurs. Repere teoretice și aplicative*. București: Editura Tritonic.

Incluziune, echitate și centrare pe elev

prof.înv.primar Evuleț Monica Mihaela
Liceul Tehnologic „Tomșa Vodă”, Solca

În învățământul primar, sala de clasă este un mic univers. Nu mai avem în față un grup omogen de „elevi”, ci un mozaic de personalități, ritmuri de învățare, medii socio-economice și nevoi emoționale diferite. Din perspectiva mea, educația nu mai poate fi un proces liniar, de tip „one size fits all”.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev nu reprezintă doar termeni teoretici dintr-un curriculum, ci fundamentul unei societăți democratice. Dacă ratăm startul în clasele primare, decalajele create devin aproape imposibil de recuperat ulterior.

Incluziunea depășește simpla integrare fizică a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în clasele de masă. Din punctul meu de vedere, incluziunea este o stare de spirit. Înseamnă să transformi clasa într-un spațiu în care fiecare copil se simte „acasă”, indiferent de dizabilitate, etnie sau limba maternă. Incluziunea înseamnă să nu privesc diagnosticul unui copil, ci potențialul lui. Dacă în clasa mea este un elev cu autism, spre exemplu, incluziunea nu înseamnă că el stă în ultima bancă cu un asistent, ci că eu, ca profesor, adaptez materialele astfel încât și el să poată participa la lecția de comunicare, poate prin suport vizual sau sarcini segmentate.

Există o distincție vitală între egalitate și echitate. Egalitatea înseamnă să le oferim tuturor același lucru (de exemplu, același manual). Echitatea înseamnă să le oferim fiecăruia ceea ce are nevoie pentru a avea aceleași șanse de succes. În contextul primar, echitatea se traduce prin sprijin suplimentar pentru copiii din medii defavorizate. Nu putem pretinde aceleași rezultate de la un copil care acasă are o bibliotecă întreagă de cărți și de la unul care nu are un spațiu liniștit pentru teme sau care vine la școală poate, nemâncat. Profesorul echitabil este cel care calibrează resursele și așteptările pentru a compensa dezavantajele de la linia de start.

A învăța „centrat pe elev” înseamnă să renunțăm la rolul de „magister” care livrează informația de la catedră și să devenim facilitatori. Elevul nu mai este un recipient pasiv, ci un constructor al propriei cunoașteri. Lecțiile capătă sens atunci când sunt ancorate în realitatea lor. Dacă elevii mei sunt pasionați de spațiul cosmic, voi folosi această temă pentru a preda adunarea și scăderea sau pentru a scrie un text creativ. Îmi place să le ofer opțiuni. „Poți alege să rezolvi aceste exerciții singur sau în echipă”. „Poți prezenta proiectul printr-un desen sau printr-o scurtă povestire”. Această libertate de alegere crește motivația intrinsecă.

Pentru a transpune teoria în realitate, iată câteva strategii pe care le aplic:

Instruirea Diferențiată (Stațiile de lucru): În cadrul aceleiași lecții de matematică, organizez clasa pe grupe. Grupa A lucrează exerciții de bază cu sprijinul meu, grupa B rezolvă probleme de logică în mod independent, iar grupa C folosește tabla interactivă pentru un joc educațional pe aceeași temă. Astfel, nimeni nu se simte lăsat în urmă și nimeni nu se plictisește.

„Banca prieteniei” sau „Colțul de liniște”: Pentru incluziunea emoțională, am creat un spațiu unde elevii se pot retrage dacă se simt copleșiți. Acest lucru îi ajută pe copiii cu ADHD sau pe cei care trec prin momente dificile să își autoregleze emoțiile.

Evaluarea formativă și feedback-ul imediat: În loc de calificative, note, care doar „pedepsesc” eroarea, folosesc „metoda celor două stele și o dorință” (două lucruri bine făcute și un aspect de îmbunătățit). Acest lucru încurajează progresul individual, nu competiția acerbă.

Exemple

Comunicare în limba română

Subiectul: *Textul narativ – Personajele și trăsăturile lor*

În loc să dictez trăsăturile personajului principal, elevii lucrează în perechi. Un elev „împrumută” vocea personajului, iar celălalt îi ia un interviu (*Scaunul autorului*). Elevii decid singuri ce întrebări să pună pentru a descoperi caracterul personajului.

Pentru elevii cu dificultăți de citire/scriere (sau dislexie) ofer fișe cu text mărit și ilustrații ajutătoare. Ei pot exprima trăsăturile personajului prin desene sau prin alegerea unor etichete cu adjective gata scrise (ex: „curajos”, „temător”), în loc să redacteze fraze lungi.

Elevii avansați pot rescrie un fragment din perspectiva altui personaj, oferindu-le provocarea de care au nevoie pentru a nu se plictisi.

Matematică și explorarea mediului

Subiectul: *Unități de măsură – Masa corpurilor*

Lecția devine un „Laborator de Investigație”. Elevii primesc diverse obiecte din clasă (o radieră, un măr, o carte) și trebuie să estimeze masa lor înainte de a folosi cântarul. Ei sunt micii cercetători care își verifică propriile ipoteze.

Pentru un elev cu deficiențe de vedere sau pentru cei care învață prin mișcare (kinestezic), pun accent pe compararea directă: „Ține mărul în mâna stângă și cartea în mâna dreaptă. Care apasă mai tare?”.

Pentru copiii care provin din medii unde nu există instrumente de măsură acasă, folosim exemple din viața cotidiană a comunității lor (ex: cum se măsoară făina cu cana sau sacul de cartofi), validându-le cunoștințele empirice.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev nu este drumul cel mai scurt sau cel mai ușor pentru un cadru didactic. Necesită timp, proiectare riguroasă și, mai ales, multă empatie. Totuși, este singura cale prin care ne asigurăm că „nicio minte nu este irosită”. Atunci când un copil simte că este văzut, înțeles și susținut, barierele de învățare încep să dispară.

Bibliografie:

1. Armstrong, T. (2011). *Ești mai inteligent decât crezi: O carte despre inteligențele multiple pentru copii*. (Focus pe centrarea pe elev).
2. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Editura Polirom. (Fundamentele educației democratice).
3. Gherguț, A. (2006). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*. Editura Polirom. (Referință pentru incluziune).

RESURSE EDUCAȚIONALE DESCHISE

Prof. Fănică Daniel
Liceul Tehnologic Comuna Vernești
Loc. Vernești, jud. Buzău

Având în vedere posibilitățile pe care le oferă resursele educaționale deschise, precum și amploarea pe care fenomenul de digitalizare a educației a luat-o în ultimii ani, este necesară stabilirea unor puncte de sprijin pentru un eșafodaj solid, articulat pe concepte pedagogice precum transpoziție didactică, designul instruirii, teorii ale învățării, gamification, utile pentru înțelegerea contribuției resurselor educaționale deschise la învățarea autentică și pentru a susține dezvoltarea, pe termen lung, a unor (modele de) practici educative de calitate.

Introducere

Mediul tehnologic, familiar elevilor, facilitează astăzi includerea de instrumente digitale și resurse multimedia în activitățile de învățare propuse de profesori. Sala de clasă se deschide pentru situații variate, cu parcursuri alternative, bogate în resurse, iar activitățile didactice devin experiențe de învățare construite pentru susținere dezvoltarea de competențe pentru viața reală, pentru a atrage și pentru a motiva. Strategiile didactice gândite de cadrul didactic pot fi proiectate combinând, într-o logică unitară și în parcursuri individualizate, activități „convenționale” și situații educative cu suport digital.

În acest context, este necesară încurajarea creării de resurse educaționale deschise de calitate. De asemenea, devine imperativă organizarea resurselor educaționale deschise existente, ordonarea și ierarhizarea lor pe mai multe criterii, dar în primul rând în funcție de o filosofie specifică, pe un fundament conceptual orientat către inovare didactică autentică. Platformele cu resurse educaționale deschise:

- ajung la o masă critică de cadre didactice;
- oferă suporturi de curs cu abordare unitară;
- oferă resurse și idei pentru o apropiere între curriculumul intenționat și curriculumul realizat;
- susțin coagularea de comunități de învățare și de atitudini în jurul unor ideilor pedagogice cu aplicativitate imediată.

În particular, fiecare resursă educațională deschisă aflată la dispoziția cadrului didactic:

- este un vehicul și un prilej pentru practici didactice inovative; includerea unei RED digitale necesită reprojectarea activității de învățare, schimbând, într-un sens benefic pentru elevi, abordările convenționale/tradiționaliste;
- sugerează posibile legături, câteodată inedite, între conținutul învățării și modul de abordare al acestuia;

- oferă alternative (suport pentru transpoziție didactică adaptată, personalizată, individualizată); permite personalizarea și adecvarea situațiilor educative.

Repere pentru elaborarea unei resurse „educaționale” deschise în format digital

O resursă educațională digitală poate fi elaborată pentru a fi utilizată într-o activitate de învățare independentă sau pentru a susține activitatea cadrului didactic, într-o abordare frontală. Poate consta într-o resursă simplă, cu o singură funcție, care susține o activitate scurtă, sau poate fi complexă, colaborativă, cu multe deschideri, care poate fi utilizată și valorificată în variate moduri. Aceasta din urmă este un veritabil „mijloc de educație”, expresia unei strategii didactice adaptate/ adaptabile, depășind rolul de instrument de suport.

Adesea definite prin comparație cu resursele și mijloacele didactice tradiționale (în sensul de „tipărit”, „în format fizic”, „static”, „clasic” sau „convențional”), cele mai importante atribute ale unei resurse educaționale deschise în format digital au la bază caracteristici generice ale unui material suport pentru activități de învățare, îmbogățite prin posibilitățile oferite de noile tehnologii:

Integrare multimedia. Față de un material didactic convențional, un material digital poate fi o resursă multimodală care include simulări, imagini și filme didactice, animație, clipuri audio, text etc.

Interacțiune cu conținutul. Posibilitatea de a interacționa cu conținutul, de a face alegeri, de a restructura, de a obține feedback rapid și obiectiv sunt esențiale pentru un plus de interes, participare activă, eficiență a învățării. În plus, în cazul unei resurse digitale, cel care învață poate controla (adesea): ritmul, succesiunea secvențelor de învățare, răspunsul, utilizarea rezultatelor, nivelul de dificultate, poziția elementelor, mărimea etc.

Integrare de jocuri educative (serious games). Ideea unei apropieri între joc și activitățile de învățare propuse elevului poate fi transpusă relativ ușor în cazul resurselor educaționale digitale. În acest caz, comportamentul celui care învață determină parcursuri diferite în ce privește: ritmul, succesiunea secvențelor de învățare, răspunsul/ feedbackul, nivelul de dificultate.

Interacțiune cu colegi și cu cadrul didactic. În cazul multor materiale educaționale digitale, colaborarea și competiția (sincronă sau asincronă) sunt aspecte care cresc motivația, semnificația și relevanța învățării. Situația didactică este construită pentru învățare socială. Posibilitatea de a lucra colaborativ poate fi intrinsecă resursei (facilitată de platforma pe care rezidă resursa) sau poate fi adăugată utilizând alte instrumente specializate (diigo, delicious, hypotesis etc.) care permit sublinieri/ evidențieri, decupaje și adnotări sociale, precum și feedback colegial pentru rezultatele sau produsele activității.

Legături între resurse. Orice resursă deschisă în format digital poate fi integrată într-o suită de resurse cu o anumită logică didactică, constituindu-se astfel ușor diverse parcursuri, mulate pe nivelul, posibilitățile și interesele elevilor, intercalate eventual cu activități tradiționale/ convenționale de grup

sau frontale. Mai mult, într-o perspectivă ideală, unde este oportun, o secvență din manual care susține o activitate de învățare are legături intradisciplinare și chiar interdisciplinare, făcând conexiuni cu alte secvențe din același manual sau din alte manuale, de la alte discipline și chiar de la alte niveluri de studiu.

Instrumente și resurse suplimentare accesibile. Conținutul și sarcina de lucru prevăzute în mod curent într-o resursă educațională în format digital pot beneficia de variate resurse suplimentare din același mediu digital, care pot fi „apelate” pentru referință, exemplificare, aprofundare, consolidare sau aplicații. Acestea constau în dicționare online, enciclopedii tematice, culegeri de probleme și exerciții, filme explicative și simulări, ecranizări, texte de referință, spații virtuale pentru experimente sau explorări, spații ludice, comunități virtuale de învățare etc.

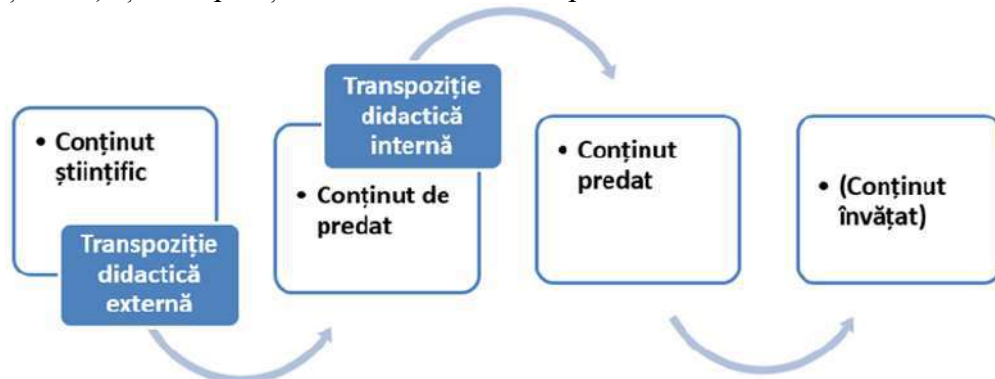
Portofoliu de rezultate și de produse ale activității. Majoritatea aplicațiilor pentru crearea de resurse educaționale păstrează și/sau trimit pe email rezultatele activităților elevilor sau permit integrarea acestora în platforme de management al învățării pentru a fi evaluate, adnotate și notate. Păstrarea unor elemente relevante de portofoliu ale elevului este o soluție actuală, care face posibilă construirea unei imagini de ansamblu asupra parcursului învățării și realizarea de predicții asupra performanței ulterioare (learning analytics). De asemenea, accesul la rezultate – teste, răspunsuri la sarcini de lucru, rezolvări, eseuri, proiecte, prototipuri de produse, împreună cu notițele și comentariile profesorului – poate fi acordat întregului grup de elevi, altor profesori, părinților. Aceștia ar putea „derula” oricând parcursul de învățare pentru a identifica lacunele și pentru a opta pentru module remediale.

Posibilitatea de adaptare, corectare, actualizare, completare, versionare facilă constituie una dintre cele mai importante caracteristici. Spre deosebire de materialele didactice în format fizic/ tipărit, resursele educaționale digitale, odată elaborate, pot fi modificate cu eforturi minime și redistribuite. Actualizările le poate face autorul sau alți profesori și pot consta în corecturi pe text, adăugiri și explicații, reformulări sau interpretări noi, contextualizare și personalizare, recorelări și ajustări în conformitate cu evoluția domeniului de cunoaștere, diversificări ale sarcinilor de lucru, recalibrări ale mecanismelor de interacțiune, reelaborări ale modalităților de feedback/ schimbări în scala de notare. Versiunile ameliorate pot ajunge instantaneu la elevi și la alte cadre didactice.

Transpoziție didactică

Probabil că cele mai multe implicații pentru activitatea cadrului didactic rezultă din posibilitatea de adaptare a resursei educaționale deschise, prin integrarea de noi conținuturi, activități, exerciții, secvențe de evaluare. În condițiile dezvoltării platformelor (sau mediilor) pentru elaborarea de resurse digitale – *authoring tools* – orice profesor poate construi rapid o resursă relevantă pentru a o utiliza la clasele sale pornind de la o resursă existentă, pe care o ajustează în funcție de nevoile, posibilitățile și contextul elevilor, de resursele de timp pe care le are, de curriculumul proiectat.

Pentru aceasta, cadrul didactic realizează o „transpoziție internă”, cum este numită în literatura pedagogică, susținută de reflecția asupra utilității și relevanței fiecărei secvențe de învățare, asupra parcursului optim în direcția unor finalități înțelese și asumate. Eficiența situațiilor educative depinde de capacitatea profesorului de a realiza transpoziția didactică, în tandem cu operaționalizarea finalităților învățării. În esență, transpoziția este un proces prin care ajungem de la cunoașterea științifică la conținutul învățării, având două etape: transpoziție externă, realizată de un grup de specialiști (transpunerea unui decupaj din domeniul de cunoaștere în programa școlară), și transpoziție internă, realizată de profesor.

Etape ale transpoziției didactice: transpoziție internă și transpoziție externă

Pentru transpoziție didactică internă, profesorul pornește de la o bună cunoaștere a structurii generale a temelor științifice care urmează a fi parcurse cu elevii într-un an școlar sau într-un ciclu de învățământ. În funcție de scopurile educaționale și de nivelul celor cărora se adresează, el realizează un „decupaj” de concepte, noțiuni, definiții, clasificări (informație verbală), păstrând sau adaptând relația între acestea și, adeseori, modalitatea de construcție (deprinderi intelectuale), metodele științifice (strategii cognitive), semnificațiile și valorile care le însoțesc (baza pentru formarea de atitudini).

Nu este vorba de un simplu transfer, adaptare sau simplificare, ci mai degrabă de un proces creativ de de-construcție și re-construcție pe care profesorul îl realizează având în vedere finalitățile din programa școlară.

Transpoziția didactică urmează logica domeniului de cunoaștere, însă o traduce în psiho-logica învățării: informații și deprinderi de la cele mai simple la cele complexe, strategii cognitive variate în măsura în care sunt permise și favorizate de particularitățile de vârstă ale elevilor și de conceptele științifice achiziționate, atitudini față de cunoașterea în domeniu și față de obiectul de studiu al domeniului. Vorbim, deci, atât de informație, cât și de „gramatica” sau „ontologia” care o leagă și care îi dă sens; în fond, sunt unități de cunoștințe, capacități și atitudini.

Resursele educaționale în format digital devin instrumente flexibile pentru a transpune conținuturi utile și relevante pentru elevii unei anumite clase într-o formă adecvată, suprapuse logicii strategiei didactice pe care cadrul didactic a construit-o pentru activitatea de învățare. Îl determină pe profesor

să facă apel la cadrul pedagogic pentru a proiecta și a desfășura secvențe de învățare semnificative, propunând elevilor parcursuri personalizate, mulate pe cunoștințele, capacitățile, experiența și interesele lor.

Putem afirma că noile tehnologii vin să susțină o recuperare a pedagogiei în abordările didactice actuale, propunând variante viabile pentru adaptarea situațiilor educative la elev.

Design universal pentru învățare

Resursele educaționale deschise oferă o serie de avantaje și noi posibilități, în perspectiva propusă de „designul universal pentru învățare” (UDL, Universal Design for Learning). Este vorba de conceperea și desfășurarea unei activități didactice care:

- să ofere **multiple moduri de reprezentare** a conținutului, cu referire în principal la multiplicarea formatelor sau canalelor utilizate pentru activitate didactică și în care este accesibilă informația (vizual, auditiv, kinestezic), dar și la gradul de dificultate, complexitatea sau succesiunea logică, dând elevului ocazia de a alege modalitatea de prezentare sau traseul care îi convine mai mult pentru a decodifica, a-și însuși, a transfera mesajul în propriul spațiu de cunoaștere și acțiune;
- să ofere **multiple moduri de acțiune și exprimare**; să permită variate tipuri de interacțiune a elevului cu conținutul învățării și posibilități alternative de a demonstra că a învățat;
- să ofere **multiple moduri de participare**, cu scopul de a motiva, de a susține interesul și de a antrena în activitate cât mai mulți elevi – prin tipul de interactivitate, relevanța scenariilor și conținuturilor propuse, legături cu viața reală, gamification, dinamism (Eagleton, 2008, Lindstrom & Drolet, 2017).

Multitudinea de resurse educaționale deschise existente deja ne permite să propunem experiențe de învățare diverse, care să se potrivească fiecăruia, maximizând șansele de progres.

Designul universal este, în mod particular, potrivit pentru educația cu instrumente și resurse digitale, fiind de altfel un concept inspirat și propulsat de posibilitățile pe care noile tehnologii le aduc în educație – avem acum o varietate de resurse complementare pe care le putem aduce cu ușurință în clasă, oferind elevilor alternativa care le este cea mai apropiată și mai plauzibilă din perspectiva nivelului, potențialului și așteptărilor lor (Istrate, 2020).

Resursa educațională deschisă – un pas către *enhanced learning*

Mediul tehnologic se îndreaptă către dezvoltarea de facilități și instrumente „în cloud”, rețele sociale și conținut cu valoare adăugată semnificativă pentru utilizator (personalizat). În cazul nostru, cel care învață ar trebui să facă parte, prin intermediul acestui instrument de învățare reprezentat de resursa educațională deschisă în format digital, dintr-o comunitate de învățare care poate fi grupul-clasă, toți elevii de același nivel din școală sau „colegi la distanță”. Cu aceștia, se situează în raporturi de cooperare sau competiție, benefice pentru susținerea motivației în demersul de învățare. În acest context, prelungirea în nonformal este aproape firească, iar utilizarea

timpului de învățare de acasă se face pentru activități eficiente (Istrate, 2013).

Însă condiția necesară rămâne, mai evidentă decât altă dată, competența didactică a profesorului, pregătit pedagogic și în domeniul de specializare pentru a realiza transpoziții didactice și pentru a integra resurse și metode variate într-un proiect adaptat și fezabil al parcursului de învățare, relevant pentru fiecare elev.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ DE CALITATE

Ptof. Fănică Daniel
Școala Gimnazială Cîndești
Loc. Cîndești, jud. Buzău

”Există un singur fel de a înțelege oamenii, anume de a nu ne grăbi să-i judecăm, ci de a trăi în preajma lor, de a-i lăsa să se explice, să se dezvăluie zi de zi, să se zugrăvească ei înșiși în ei....” (Charles Augustin Saine-Beune)

Educația incluzivă și integrată s-au impus nu doar ca alternative educaționale moderne, ci au devenit, în ultimii 20 de ani, o realitate a sistemului educațional românesc. Acest proces de integrare se regăsește în primul rând în acceptarea diversității. Încurajarea condițiilor de acceptare a „celuilalt” înseamnă o intervenție din start în reducerea posibilelor greșeli cu caracter educativ, didactic, psihologic sau medical.

Printre acțiunile prioritare privind asigurarea accesului la o educație incluzivă de calitate sunt incluse:

- asigurarea dreptului la educație, prin promovarea programelor de intervenție timpurie, informarea părinților referitor la drepturile copiilor lor, promovarea unei culturi incluzive, în cadrul căreia copiii cu dizabilități învață împreună cu semenii lor și dobândesc abilități și competențe sociale, asigurarea respectării drepturilor copiilor în procesul de luare a deciziilor, eliminarea barierelor, inclusiv a barierelor în comunicare, a barierelor atitudinale și a celor fizice, cu care se confruntă copiii cu mobilitate redusă etc.;
- respectarea dreptului la educație, prin crearea unui mediu centrat pe copil, stimulativ, sigur și sănătos, formarea cadrelor didactice cu competențe necesare pentru a preda în medii diferite de învățare, organizarea diferențiată și individualizată a învățării, precum și valorificarea potențialului și punctelor forte ale fiecărui copil;
- respectarea dreptului la educație al copiilor cu dizabilități, prin promovarea respectului pentru identitatea copiilor, respectarea drepturilor la participare ale copiilor (susținerea și implicarea activă a copiilor în procesul de luare a deciziilor cu privire la problemele care le afectează viața, precum și dreptul de a influența deciziile referitor la viața școlară).

Procesul de implementare a educației incluzive este complex și implică participarea tuturor actorilor: autorități publice

centrale, instituțiile de învățământ general, familia, instituțiile de formare profesională inițială și continuă, societatea civilă.

În acest context, trebuie avut în vedere modificarea strategiei de coordonare și implicare activă a cadrelor didactice, părinților, elevilor și comunității în procesul decizional și în politicile de dezvoltare a școlii. Astfel, parteneriatul școală-familie-comunitate trebuie să devină o prioritate a strategiilor orientate către asigurarea unei educații de calitate pentru toți copiii.

Dezvoltarea parteneriatelor cu familia și comunitatea este esențială în asigurarea unui proces educațional incluziv de calitate. Cadrul didactic trebuie să asigure relații de colaborare și respect cu familia și comunitatea, să motiveze implicarea părinților și a membrilor comunității, dezvoltând parteneriate, menite să antreneze structurile asociative ale copiilor /elevilor și ale părinților și instituțiile partenere din comunitate la elaborarea proiectelor educaționale, în scopul sporirii calității educației la nivel de clasă sau instituție.

Formarea cadrelor didactice din perspectiva asigurării unei educații de calitate pentru toți copiii vizează redefinirea domeniilor de competență, care reflectă profilul cadrului didactic incluziv, după cum urmează :

- oferă elevilor un spațiu de manifestare și afirmare a valorilor diversității;
- acordă suport tuturor elevilor;
- cooperează/colaborează cu alții (cu alți specialiști).

În același timp, studiile arată că, în prezent, formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive nu oferă suficient suport metodologic practic în dezvoltarea competențelor necesare cadrului didactic pentru lucrul în echipă și suport individualizat fiecărui elev.

De asemenea, un aspect important al asigurării accesului la o educație incluzivă de calitate îl reprezintă implicarea copiilor în procesul de luare a deciziilor. Însă, studiile în domeniu menționează că în majoritatea cazurilor, copiii cu dizabilități sunt excluși din procesele de luare a deciziilor care îi afectează, opinia lor fiind neglijată și ignorată de autorități.

Toți copiii, fără discriminare , au dreptul de a participa la jocuri și activități recreative proprii vârstei, precum și la viața culturală și artistică.

În concluzie, ca obiective prioritare pentru implementarea unei educații de calitate pentru toți copiii, se regăsesc:

- asigurarea șanselor egale la o educație de calitate pentru fiecare copil, tânăr, adult, la toate nivelurile și ciclurile sistemului de învățământ;

- formarea unei culturi și a unei societăți incluzive în vederea incluziunii în comunitate a copiilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale;
- elaborarea și dezvoltarea cadrului de asigurare a calității pe dimensiunea educație incluzivă;
- consolidarea capacităților instituționale la toate nivelurile de învățământ pentru asigurarea accesului, relevanței și calității educației incluzive;
- prevenirea și combaterea violenței, neglijării și exploatării copiilor;
- redimensionarea semnificației sociale a maternității și a paternității și a rolului ambilor părinți în creșterea și educarea copiilor.

Toate acestea au menirea atingerii unui scop final care se constituie într-un corpus ce variază în funcție de particularitățile socio-economice și culturale ale unei societăți.

Bibliografie:

UNICEF, **Analiza situației privind formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul centrării pe copil și educației incluzive**, 2016

Mareș T., Ivan S., **Egalitatea de șanse în educație, dezvoltarea personală și integrare socială**, Editura Universitară, București, 2013

Alexandru, C., *Copiii cu dizabilități multiple. Educația incluzivă – deziderat al societății contemporane*, Editura MacPixel, Timișoara, 2008

ROLUL LEADERSHIPULUI EDUCAȚIONAL ÎN CONSOLIDAREA CULTURII ORGANIZAȚIONALE DIN ȘCOLI

Prof. Fănică Daniel
Liceul Tehnologic Comuna Vernești
Loc. Vernești, jud. Buzău

Într-un sistem educațional în continuă transformare, școala nu mai este doar un spațiu de predare, ci o organizație vie, în care cultura internă influențează direct calitatea actului educațional. Din această perspectivă, leadershipul educațional capătă o importanță majoră. În calitate de masterand la Universitatea din București, am considerat esențial să investighez relația dintre leadership și cultura organizațională, din dorința de a înțelege mai bine cum pot contribui liderii școlari la construirea unui climat sănătos, colaborativ și orientat spre performanță.

1. Ce înseamnă leadership educațional și de ce contează?

Leadershipul educațional presupune mai mult decât administrarea unei instituții: este despre influențarea pozitivă a unei echipe pentru a atinge scopuri comune. Potrivit lui Tony Bush (2011), liderii educaționali eficienți sunt cei care reușesc să îmbine viziunea strategică cu sprijinul real oferit profesorilor. Mai ales în școlile publice, unde provocările sunt multiple, rolul liderului devine fundamental.

Cercetările recente (Hallinger, 2020) arată că un leadership bine implementat are impact direct asupra climatului școlar, motivației profesorilor și rezultatelor elevilor. De aceea, formarea liderilor trebuie privită ca o investiție esențială pentru succesul oricărei reforme educaționale.

2. Modele de leadership relevante în educație

2.1. Leadershipul transformativ
Acest model, dezvoltat inițial de Burns (1978) și adaptat în educație de Leithwood & Jantzi (2005), se bazează pe patru piloni: viziune, motivație, sprijin individualizat și încurajarea schimbării. Directorii care aplică acest stil sunt cei care inspiră, nu doar organizează. Ei pun accent pe dezvoltarea personală a profesorilor și pe crearea unei culturi a învățării continue.

2.2. Leadershipul distribuit
Modelul distribuit presupune că liderul nu este singurul „decident”, ci împărtășește responsabilitățile cu membrii echipei. Potrivit lui Spillane (2006), acest model oferă un cadru eficient pentru dezvoltarea unei organizații agile, în care profesorii sunt implicați activ în luarea deciziilor. În România, acest model începe să fie aplicat în școli implicate în proiecte europene sau în rețele educaționale locale.

2.3. Leadershipul etic
Un aspect tot mai discutat este cel al eticii în conducerea școlilor. Liderii etici creează un climat bazat pe încredere, echitate și respect. Aceasta este o direcție esențială pentru combaterea burnout-ului în rândul cadrelor didactice și pentru creșterea siguranței psihologice în comunitatea școlară.

3. Cultura organizațională: fundația invizibilă a unei școli

Cultura organizațională reprezintă totalitatea valorilor, credințelor, atitudinilor și comportamentelor care definesc „stilul” unei școli. Edgar Schein (2010) vorbește despre „niveluri” ale culturii: de la simboluri și ritualuri vizibile, până la presupuneri inconștiente care ghidează deciziile de zi cu zi.

O cultură organizațională sănătoasă:

- Încurajează colaborarea și sprijinul reciproc;
- Susține inovarea și asumarea riscurilor pedagogice;
- Pune accent pe învățare și reflecție profesională;
- Promovează echitatea și respectul față de diversitate;

Liderul educațional are un rol crucial în modelarea și consolidarea acestei culturi, atât prin comportamentul propriu, cât și prin deciziile de zi cu zi: modul în care gestionează conflictele, distribuie resursele, încurajează formarea profesională sau comunică viziunea școlii.

4. Investigații științifice în context românesc

Datele empirice privind leadershipul educațional în România sunt limitate, dar câteva studii recente oferă perspective utile:

- Studiul IRES (2021) arată că doar 38% dintre directorii de școli consideră că au fost pregătiți adecvat pentru rolul lor de lider.
- Barometrul educației (ISE, 2020) evidențiază că doar 45% dintre profesorii din școlile românești se simt consultați în procesele decizionale.
- Proiecte pilot precum „Academia de Leadership pentru Directori” (2022) au demonstrat că o pregătire axată pe abilități de comunicare, negociere și management al schimbării are efecte pozitive vizibile asupra climatului școlar.

Aceste rezultate arată că potențialul există, dar este nevoie de sprijin instituțional constant și de formare relevantă pentru liderii educaționali.

5. Provocări și direcții de dezvoltare

În contextul actual, școlile din România se confruntă cu o serie de provocări care țin de leadership:

- Birocratizarea excesivă a funcției de director;
- Lipsa unei culturi organizaționale centrate pe colaborare;
- Rezistența la schimbare în rândul personalului didactic;
- Lipsa evaluării sistematice a climatului organizațional;

Pentru a depăși aceste obstacole, recomand următoarele direcții:

- Introducerea unor module obligatorii de leadership în formarea inițială a profesorilor;

- Formarea continuă a directorilor, cu accent pe leadership etic și schimbare organizațională;
- Evaluarea anuală a culturii școlare prin instrumente validate (ex. chestionare despre percepția climatului);
- Promovarea exemplelor de bună practică din școli care au reușit transformări culturale prin leadership eficient;

Concluzii

Leadershipul educațional este motorul nevăzut al unei școli de succes. Nu este suficient să avem planuri și politici educaționale bine scrise – este nevoie de lideri care să inspire, să construiască încredere și să creeze o cultură în care toți membrii comunității școlare se simt valorizați și implicați. Investiția în formarea liderilor educaționali este, de fapt, o investiție în viitorul școlii românești.

Bibliografie:

- Bush, T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management* (4th ed.). SAGE Publications.
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.
- Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change* (4th ed.). Teachers College Press.
- Hallinger, P. (2020). *Leadership for Learning: Lessons from Empirical Research. Educational Management Administration & Leadership*, 48(4), 540–560.
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). *Transformational leadership*. In B. Davies (Ed.), *The Essentials of School Leadership* (pp. 31–43). SAGE Publications.
- Schein, E. H. (2010). *Organizational Culture and Leadership* (4th ed.). Jossey-Bass.
- Spillane, J. P. (2006). *Distributed Leadership*. Jossey-Bass.
- IRES (2021). *Raport de cercetare: Directorii de școli în România*.
- Institutul de Științe ale Educației (ISE). (2020). *Barometrul educațional: Percepții despre educație*.
- Ministerul Educației (2022). *Academia de Leadership pentru Directori – Raport de evaluare*.

Rolul familiei în cadrul parteneriatului educațional

Prof. înv. primar Feher Ecaterina

Liceul Teoretic „Ana Ipătescu” Gherla, jud. Cluj

Conceptul de parteneriat educațional constituie o relație de colaborare, cooperare, o comunicare eficientă între școală, familie și comunitate, în scopul optimizării rezultatelor educației.

Parteneriatul școală- familie reprezintă un subiect de actualitate în sistemul educațional, atât pe plan internațional cât și național, îmbunătățirea relației școală- familie fiind un obiectiv prioritar la nivelul învățământului românesc.

În România, conform Legii Educației Naționale nr. 1/2011, părinții sunt considerați parteneri principali și beneficiari ai procesului de învățământ. Articolul 80 prevede că toate deciziile majore din învățământul preuniversitar să fie luate prin consultarea structurilor asociative ale părinților. Legea Educației Naționale dă dreptul părinților de a participa activ la conducerea unităților de învățământ, prin prezența în consiliul de administrație al școlii – a doi sau trei reprezentanți ai părinților, în funcție de mărimea școlii (Articolul 96).

Parteneriatul educațional școală- familie implică instituția familiei și cea a școlii prin reprezentanții pe care fiecare și-i delegă pentru a-și face cunoscute interesele și nevoile, drepturile și responsabilitățile, pentru a negocia în procesul luării deciziilor cu privire la tot ce ține de educație.

Obiectivele specifice ale parteneriatului educațional vizează o luptă împotriva eșecului școlar care se concretizează prin mobilizarea diverselor intervenții care necesită solidaritatea și colaborarea necesară între toții autorii educației.

Parteneriatul școală- familie trebuie văzut ca o componentă esențială în organizarea școlii și a clasei de elevi, nu doar o simplă activitate cu caracter opțional. Principalul motiv pentru realizarea acestuia este dorința comună a familiei și a școlii de a ajuta elevii să aibă succes la școală și, mai târziu, în viață. Prin realizarea unui astfel de parteneriat, în jurul elevilor, se creează o comunitate de suport care începe să funcționeze în beneficiul acestora.

Orice sistem de educație, oricât de dezvoltat ar fi el, rămâne neputincios dacă întâmpină indiferență, dezinteres, opoziție, din partea părinților. Din acest motiv, atragerea lor ca parteneri în actul educației, valorificarea potențialului educativ al familiei și coordonarea eforturilor școlii

și familiei către obiective comune, sunt ținte către care trebuie să tindă orice sistem de educație, orice societate.

Pentru ca o familie să-și exercite în mod adecvat rolul ei educativ, ea trebuie să îndeplinească patru condiții minimale: un anumit nivel intelectual, valori morale, autoritate și cadru material de viață.

Atitudinea pozitivă față de școală a copilului sunt influențate într-o mare măsură de climatul ce se instituie în familie. Familia are datoria să fie aproape de copil, să-l încurajeze, să-l ajute și să păstreze o strânsă colaborare cu școala.

Educația părinților apare necesară, atât pentru creșterea și educația copiilor, cât și ca o cale de emancipare spiritual și socială, ca un vector al democratizării educației și societății.

Educația parentală reprezintă ansamblul de programe, servicii și resurse destinate părinților/reprezentanților legali/persoanei în grija căreia se află copilul, cu scopul de a-i sprijini pe aceștia în creșterea și educația copiilor, în conștientizarea rolurilor pe care le au și de a le dezvolta și îmbunătăți competențele parentale. Obiectivul principal al activităților de educație parentală este de a-i conștientiza pe părinții/reprezentanții legali cu privire la importanța rolului pe care îl au în susținerea creșterii și dezvoltării acestuia, pentru ca aceștia să-și îmbunătățească sau să-și modifice unele cunoștințe, atitudini, înțelegeri/viziuni.

În ultimii ani în România au fost dezvoltate diverse forme, prin care se realizează promovarea parentalității pozitive, având ca scop dezvoltarea abilităților (mai ales prin servicii de informare) și a competențelor parentale (prin proiecte pilot de educație a părinților).

Calitatea de părinte a fost asemănată cu o adevărată profesie care trebuie învățată. Un rol important în atingerea „eficienței profesiei de părinte” îl are parteneriatul familiei cu școala. Numai menținerea unui strâns contact între cele două medii de viață ale copilului percepția reciprocă a unuia față de celălalt factor educațional ca partener în munca educativă, fac posibilă influența lor unitară, iar școala poate contribui la ridicarea familiei la nivelul sarcinilor pe care societatea actuală i le impune pe plan educativ.

Bibliografie:

Andrieș, V. , Cara, A. (2019) *Promovarea parteneriatelor școală- familie- comunitate în procesul educațional-* Ghid metodologic, Institutul de Științe ale Educației, Chișinău , sursă internet <https://docplayer.ro/186089018-Ghid-metodologic-chi%C5%9Fin%C4%83u-2019.html>

Leadership educațional și managementul performant al grupei de preșcolari

Profesor educație timpurie: Feraru Daniela

Grădinița cu P.P nr.6 Alexandria

Introducere

Educația timpurie reprezintă o etapă foarte importantă în dezvoltarea copilului, deoarece în această perioadă se formează primele deprinderi, valori și comportamente sociale. Grădinița este locul unde copilul învață să relaționeze cu ceilalți, să respecte reguli și să își dezvolte autonomia. În acest context, educatoarea are un rol esențial, fiind nu doar o persoană care transmite informații, ci și un ghid, un model și un sprijin pentru copii.

Pentru a crea un mediu educațional echilibrat și eficient, educatoarea trebuie să îmbine leadershipul educațional cu un management eficient al grupei. Aceste două componente contribuie la organizarea activităților, la menținerea unui climat pozitiv și la stimularea interesului copiilor pentru învățare.

Leadershipul educațional în grădiniță

Leadershipul educațional se referă la capacitatea cadrului didactic de a conduce și de a influența pozitiv procesul educativ. În grădiniță, educatoarea devine un adevărat model pentru copii, iar modul în care comunică, organizează activitățile și interacționează cu ei are un impact direct asupra dezvoltării lor.

Un lider educațional în educația timpurie trebuie să manifeste empatie, răbdare și înțelegere față de nevoile copiilor. Este important ca educatoarea să creeze un climat de siguranță și încredere, în care fiecare copil să se simtă valorizat și încurajat să participe la activități.

De asemenea, leadershipul educațional presupune capacitatea de a motiva copiii, de a le stimula curiozitatea și de a transforma activitățile de învățare în experiențe plăcute și atractive. Prin joc, povești și activități interactive, educatoarea îi poate ajuta pe copii să descopere lumea într-un mod natural și interesant.

Managementul grupei de preșcolari

Managementul grupei se referă la modul în care educatoarea organizează activitățile zilnice și gestionează comportamentele copiilor pentru a crea un mediu educațional armonios. În grădiniță, acest aspect este foarte important, deoarece copiii au nevoie de structură, rutină și reguli clare.

Un management eficient al grupei presupune organizarea spațiului educațional în mod atractiv și funcțional, astfel încât copiii să poată desfășura activități variate. De asemenea, stabilirea unei rutine zilnice îi ajută pe copii să se adapteze mai ușor la programul grădiniței și să se simtă în siguranță.

Regulile trebuie formulate într-un mod simplu și pozitiv, astfel încât copiii să le poată înțelege și respecta. În același timp, este important ca educatoarea să ofere feedback pozitiv și să încurajeze comportamentele adecvate, contribuind astfel la dezvoltarea disciplinei într-un mod constructiv.

Strategii pentru un management eficient

Pentru a asigura un management eficient al grupei, educatoarea poate utiliza diferite strategii educaționale. Organizarea activităților pe centre de interes permite copiilor să exploreze și să învețe prin joc. De asemenea, activitățile de grup contribuie la dezvoltarea cooperării și a comunicării între copii.

Utilizarea jocului didactic reprezintă o metodă fundamentală în educația timpurie, deoarece prin joc copiii își dezvoltă imaginația, gândirea și abilitățile sociale. În plus, aprecierea și încurajarea permanentă îi ajută pe copii să capete încredere în propriile forțe și să participe activ la activități.

Un alt aspect important îl reprezintă colaborarea cu părinții. Comunicarea constantă între educatoare și familie contribuie la sprijinirea dezvoltării copilului și la menținerea unui climat educațional echilibrat.

Concluzie

Leadershipul educațional și managementul performant al grupei sunt elemente esențiale în activitatea educatoarei. Prin organizarea eficientă a activităților, prin comunicare pozitivă și prin crearea unui climat de încredere, educatoarea poate contribui la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Astfel, grădinița devine un spațiu în care copiii se simt în siguranță, sunt încurajați să exploreze și să învețe, iar procesul educațional devine o experiență plăcută și valoroasă pentru fiecare dintre ei.

Bibliografie

1. **Constantin Cucos** (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. **Ministerul Educației** (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.
3. **Romita Iucu** (2006). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.

BIOLOGIA CA FUNDAMENT AL DEZVOLTĂRII PERSONALE: ÎNȚELEGEREA MECANISMELOR VIETII PENTRU O VIAȚĂ MAI BUNĂ

Fețanu Bogdan Anton
Liceul Teoretic „Marin Preda”
sector 6, București

1. Introducere: Conexiunea dintre „Bios” și „Egos”

Dezvoltarea personală este adesea privită exclusiv din unghi psihologic. Totuși, orice schimbare de comportament, stare de spirit sau performanță are la bază un proces biologic. Înțelegerea propriului corp și a mecanismelor sale funcționale reprezintă primul pas către o gestionare eficientă a sinelui.

2. Neuroplasticitatea: Capacitatea biologică de a ne reinventa

Cea mai importantă lecție a biologiei pentru dezvoltarea personală este neuroplasticitatea.

- **Concept:** Creierul nu este o structură rigidă; el se remodelează fizic în funcție de experiențele și gândurile noastre.
- **Aplicabilitate:** Această dovadă biologică elimină scuza „așa sunt eu”. Prin repetiție și învățare, putem crea noi căi neuronale, înlocuind obiceiurile nocive cu unele constructive.

3. Biologia stresului și autocontrolul

Înțelegerea axei hipotalamo-pituitar-adrenale (HPA) ne ajută să gestionăm reacțiile emoționale:

- **Reacția „Luptă sau Fugi”:** Recunoașterea momentului în care cortizolul și adrenalina ne inundă sistemul ne permite să folosim tehnici biologice (precum respirația controlată) pentru a activa sistemul nervos parasimpatic.
- **Gestionarea energiei:** Biologia ne învață despre ritmul circadian. Dezvoltarea personală eficientă înseamnă alinierea sarcinilor dificile cu perioadele de maxim biologic (homeostazia somnului).

4. Hormonii fericirii: Proiectarea propriei stări de bine

Dezvoltarea personală implică „ingineria” propriilor neurotransmițători:

- **Dopamina:** Legată de motivație și recompensă. Învățăm să fragmentăm obiectivele mari în pași mici pentru a menține un flux constant de dopamină.
- **Serotonina și Oxitocina:** Biologia relațiilor ne arată că empatia și conectarea socială nu sunt doar concepte abstracte, ci necesități biologice care scad nivelul de inflamație în corp.

5. Epigenetica: Puterea stilului de viață asupra genelor

Epigenetica demonstrează că nu suntem „victimele” geneticii noastre.

- **Impact:** Alegerile noastre (dieta, mișcarea, mediul) pot „aprinde” sau „stinge” anumite gene. Această perspectivă oferă o responsabilitate uriașă în procesul de dezvoltare personală: acțiunile noastre de azi modelează expresia noastră genetică de mâine.

6. Concluzie

Biologia oferă „manualul de utilizare” al ființei umane. Integrarea cunoștințelor biologice în dezvoltarea personală ne permite să trecem de la dorințe vagi la schimbări bazate pe dovezi. A te dezvolta personal înseamnă, în esență, a lucra în armonie cu biologia ta, nu împotriva ei.

Bibliografie:

1. **Huberman, A. (2021).** Huberman Lab Podcast – Resursă esențială despre neurobiologia dezvoltării personale.
2. **Doidge, N. (2017).** *Creierul se transformă*. Editura Litera.
3. **Lipton, B. (2005).** *Biologia credinței*. (Despre impactul gândirii asupra celulelor).
4. **Nature Education.** Introduction to Epigenetics.

Educația incluzivă în grădiniță –principii fundamentale

Educatoare: Fîrtat Carmela-Maria

Liceul Preda Buzescu-Berbești

Educația promovează atitudini tolerante, deschise, de acceptare și înțelegere firească a noțiunii de străin, recunoașterea și respectarea diferențelor culturale prin valorificarea pozitivă a relațiilor de egalitate între oameni și nu prin aplicarea polarității superior-inferior. De asemenea presupune promovarea unor politici școlare care să permită egalizarea șanselor în educație și a unor strategii de valorificare a diferențelor culturale pentru a le transforma în resurse pedagogice.

Școlile își bazează activitatea în mare parte pe principiul conform căruia toți suntem egali. Acum educația interculturală cere școlii să ia în considerare și să respecte diferențele interculturale dintre indivizi. Elevii sunt materialul cel mai ușor de prelucrat, dacă dascălul nu are prejudecăți, dacă există pasiune, convingere, dragoste și o preocupare permanentă de a scoate în evidență tot ce are mai valoros un grup etnic. Criterii de succes în realizarea educației interculturale în școală sunt: asigurarea unei balanțe între diferitele finalități majore ale educației (scopuri culturale, profesionale de calificare , sociale, de dezvoltare profesională); asigurarea de oportunități pentru comunicare și cooperare, chiar între grupuri diferențiate; asigurarea de șanse egale de educație.

Școala își propune în primul rând să sprijine capacitățile individuale ale fiecărui elev și să-i întărească încrederea în forțele proprii. Toți copiii au aceleași drepturi și obligații. Noi suntem de la început cât se poate de sinceri când părinții își înscriu copiii aici. Încercăm să-i convingem pe părinți că această conviețuire a culturilor și tradițiilor diferite reprezintă un ajutor pentru dezvoltarea personală a copilului și le explicăm în același timp romilor, că nu există nici un fel de discriminare pozitivă în instituția noastră. Copiii lor trebuie să învețe la fel de mult ca ceilalți, să-și facă temele și să vină la școală

. De dorit ca grădinița să fie sau să devină un mediu incluziv de învățare. În primul rând, prin „împuternicirea“ resurselor umane (educatoarea, personalul de îngrijire, specialiștii, familia, comunitatea, etc.) implicate în educație cu instrumentele și atitudinile necesare, astfel încât să creeze oportunități de dezvoltare pentru toți copiii. Un mediu incluziv va răspunde nevoilor individuale, va crește șansele pentru succes ale tuturor copiilor, va dezvolta respectul și imaginea de sine, va valoriza în mod benefic diferențele dintre persoane, va încuraja comunicarea deschisă despre orice, va reduce sau ameliora în același timp comportamentele discriminative și stereotipurile. Grădinița ca mediu incluziv, aderă la principiul centrării pe identitatea unică a fiecărui copil. Toți copiii au dreptul la educație. O grădiniță incluzivă: răspunde nevoilor, drepturile și responsabilităților copiilor și angajaților; este prietenoasă, deschisă, adecvat decorată.

Mulți educatori au înțeles cât de importantă este intervenția educativă pentru copilul cu cerințe educaționale speciale și nu privesc acest lucru ca pe o povară, ci ca pe o provocare. Văd cum prin eforturi comune, copil - educator - copii - părinte - părinți, se înregistrează un progres în dezvoltarea socioemoțională a copilului respectiv, un pas pentru a se integra în comunitate.

Succesul grădiniței incluzive depinde de identificarea, evaluarea în echipă și stimularea copiilor cu cerințe educaționale speciale de la o vârstă cât mai fragedă.

Bibliografie: • Șovar, R., Fumărel, S., 1999, Dezvoltarea practicilor incluzive în școli, Ghid managerial, UNICEF. • Vrăsmaș, Traian, 2004, Școala și educația pentru toți, Ed. Miniped, București. • Vrăsmaș, Ecaterina (coord.), 1998, Strategiile educației incluzive, București.

Integrarea tehnologiilor digitale în procesul de predare–învățare–evaluare în ciclul primar

PROF. ÎNV. PRIMAR, FLOREA VIOLETA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ LUNGEȘTI

Transformările profunde generate de evoluția tehnologiilor digitale au influențat semnificativ toate domeniile societății, inclusiv educația. Școala primară, ca etapă fundamentală în formarea competențelor de bază ale elevilor, este direct vizată de aceste schimbări. Integrarea tehnologiilor digitale în procesul de predare–învățare–evaluare reprezintă o necesitate, nu doar o opțiune, având rolul de a sprijini dezvoltarea competențelor-cheie, de a crește motivația pentru învățare și de a adapta actul educațional la cerințele societății contemporane.

Cadrul conceptual al integrării tehnologiilor digitale în educația primară

Tehnologiile digitale în educație includ ansamblul instrumentelor, aplicațiilor și resurselor electronice utilizate pentru facilitarea procesului instructiv-educativ. În ciclul primar, acestea pot lua forma tablelor interactive, platformelor educaționale online, aplicațiilor educaționale, manualelor digitale sau resurselor multimedia. Integrarea eficientă a acestora presupune corelarea lor cu obiectivele curriculare, particularitățile de vârstă ale elevilor și strategiile didactice utilizate de cadrul didactic.

Rolul tehnologiilor digitale în procesul de predare

În procesul de predare, tehnologiile digitale contribuie la diversificarea metodelor și mijloacelor didactice. Utilizarea prezentărilor interactive, a materialelor audio-video sau a simulărilor digitale facilitează înțelegerea conținuturilor și menține interesul elevilor. În ciclul primar, unde gândirea concret-intuitivă este predominantă, suportul vizual oferit de tehnologie sprijină formarea reprezentărilor corecte și durabile. Profesorul devine un facilitator al învățării, ghidând elevii în explorarea informațiilor și în construirea propriilor cunoștințe.

Impactul tehnologiilor digitale asupra procesului de învățare

Învățarea asistată de tehnologie permite adaptarea ritmului și stilului de învățare la nevoile individuale ale elevilor. Aplicațiile educaționale interactive oferă feedback imediat, favorizând autoevaluarea și învățarea autonomă. De asemenea, utilizarea tehnologiilor digitale stimulează colaborarea între elevi, dezvoltarea competențelor digitale și a gândirii critice. În ciclul primar, aceste aspecte contribuie la formarea unei atitudini pozitive față de învățare și la dezvoltarea competențelor de bază necesare parcursului educațional ulterior.

Evaluarea în context digital în ciclul primar

Evaluarea asistată de tehnologie reprezintă un instrument eficient pentru monitorizarea progresului școlar. Testele online, portofoliile digitale și aplicațiile de evaluare permit o apreciere obiectivă și continuă a performanțelor elevilor. În conformitate cu principiile evaluării formative promovate în învățământul primar, tehnologiile digitale facilitează feedback-ul rapid și personalizat, sprijinind reglarea procesului de învățare.

Integrarea tehnologiilor digitale în conformitate cu legislația educațională

Integrarea tehnologiilor digitale în învățământul primar se realizează în conformitate cu legislația educațională în vigoare din România. Legea educației naționale nr. 1/2011 subliniază necesitatea utilizării tehnologiilor moderne pentru asigurarea calității educației și formarea competențelor-cheie. De asemenea, Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP) și planurile-cadru pentru învățământul primar susțin utilizarea resurselor digitale ca parte integrantă a procesului educațional.

Concluzii

Integrarea tehnologiilor digitale în procesul de predare–învățare–evaluare în ciclul primar reprezintă un demers esențial pentru adaptarea educației la cerințele societății actuale. Utilizate în mod echilibrat și adecvat particularităților de vârstă, tehnologiile digitale contribuie la creșterea eficienței actului didactic, la dezvoltarea competențelor-cheie și la formarea unor elevi activi, motivați și responsabili.

Bibliografie

Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare. Ministerul Educației (2013).

Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar. Ministerul Educației (2014).

Planuri-cadru pentru învățământul primar. European Commission (2018). Digital Education Action Plan.

Cum practicăm o educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elevii din învățământul primar

PROF. ÎNV. PRIMAR, FLOREA VIOLETA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ LUNGEȘTI

Educația contemporană pune un accent deosebit pe respectarea diversității, egalitatea de șanse și centrul de interes reprezentat de elev. În învățământul primar, aceste principii capătă o importanță majoră, deoarece aici se formează bazele dezvoltării cognitive, emoționale și sociale ale copilului. Practicarea unei educații incluzive, echitabile și centrate pe elev presupune adaptarea procesului educațional la nevoile reale ale fiecărui copil, valorificând potențialul individual și promovând participarea activă la învățare.

Educația incluzivă în învățământul primar

Educația incluzivă se bazează pe principiul conform căruia toți copiii, indiferent de particularitățile lor individuale, au dreptul la educație de calitate în școala de masă. În ciclul primar, incluziunea presupune acceptarea și valorizarea diversității culturale, sociale, lingvistice și a nevoilor educaționale speciale. Cadrul didactic are rolul de a crea un climat educațional securizant, bazat pe respect, cooperare și sprijin reciproc, în care fiecare elev se simte acceptat și valorizat.

Dimensiunea echitabilă a actului educațional

Educația echitabilă nu înseamnă tratarea tuturor elevilor în mod identic, ci oferirea resurselor și sprijinului necesar fiecăruia pentru a-și atinge potențialul maxim. În învățământul primar, echitatea se reflectă prin adaptarea strategiilor didactice, diferențierea sarcinilor de lucru și utilizarea unor metode flexibile de predare și evaluare. Astfel, elevii beneficiază de șanse reale de succes, indiferent de ritmul sau stilul lor de învățare.

Educația centrată pe elev

O educație centrată pe elev presupune plasarea copilului în centrul procesului educațional, ținând cont de interesele, nevoile și experiențele sale de viață. În ciclul primar, acest tip de educație se realizează prin metode active și participative, precum învățarea prin joc, învățarea prin cooperare și proiectele educaționale. Elevul devine un participant activ la propriul proces de învățare, iar cadrul didactic îndeplinește rolul de ghid și facilitator.

Strategii didactice pentru promovarea incluziunii și echității

Practicarea unei educații incluzive și echitabile implică utilizarea unor strategii didactice adaptate diversității clasei. Printre acestea se numără învățarea diferențiată, utilizarea resurselor educaționale variate, colaborarea cu specialiștii (consilier școlar, profesor de sprijin) și implicarea familiei în procesul educațional. De asemenea, evaluarea formativă și feedback-ul constructiv contribuie la susținerea progresului fiecărui elev.

Concluzii

Practicarea unei educații incluzive, echitabile și centrate pe elev în învățământul primar reprezintă o condiție esențială pentru formarea unor copii echilibrați, autonomi și responsabili. Prin adaptarea demersului didactic la nevoile individuale ale elevilor și prin promovarea valorilor respectului și egalității de șanse, școala primară devine un spațiu al învățării autentice și al dezvoltării armonioase.

Bibliografie

Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare. Ministerul Educației (2016).

Curriculum național pentru învățământul primar. UNESCO (2017).

A guide for ensuring inclusion and equity in education. OECD (2019). Education for Inclusive Societies.

Metode moderne și eficiente în formarea abilităților de comunicare în ciclul primar
PROF. ÎNV. PRIMAR, FLOREA VIOLETA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ LUNGȘTI

Formarea abilităților de comunicare reprezintă un obiectiv fundamental al educației din ciclul primar, întrucât acestea stau la baza dezvoltării personale, sociale și academice a elevilor. În contextul societății actuale, caracterizată prin schimbări rapide și acces facil la informație, cadrele didactice sunt chemate să utilizeze metode moderne și eficiente care să răspundă nevoilor reale ale copiilor și să stimuleze comunicarea autentică.

În ciclul primar, comunicarea nu se limitează doar la exprimarea corectă a mesajelor verbale, ci include și dezvoltarea capacității de ascultare activă, comunicarea nonverbală, exprimarea emoțiilor și colaborarea cu ceilalți. De aceea, metodele tradiționale, centrate exclusiv pe transmiterea de informații, trebuie completate sau înlocuite cu strategii didactice interactive și participative.

Una dintre cele mai eficiente metode moderne este învățarea prin joc. Jocul didactic creează un cadru relaxant și atractiv, în care elevii sunt încurajați să se exprime liber, să pună întrebări și să interacționeze cu colegii. Prin jocuri de rol, de exemplu, copiii pot simula situații reale de comunicare, învățând să formuleze mesaje clare, să respecte regulile dialogului și să își adapteze limbajul în funcție de context.

O altă metodă modernă cu impact semnificativ este învățarea colaborativă. Lucrul în perechi sau în grupuri mici favorizează schimbul de idei și dezvoltarea vocabularului. Elevii sunt puși în situația de a negocia sensuri, de a-și susține punctul de vedere și de a asculta opiniile celorlalți. Astfel, comunicarea devine un instrument activ de învățare, nu doar un scop în sine.

Utilizarea tehnologiei digitale reprezintă, de asemenea, o modalitate eficientă de formare a abilităților de comunicare. Aplicațiile educaționale, prezentările multimedia sau poveștile digitale stimulează interesul elevilor și le oferă contexte variate de exprimare orală și scrisă. În plus, tehnologia permite adaptarea activităților la ritmul și stilul de învățare al fiecărui copil.

Metoda poveștii și lectura interactivă ocupă un loc important în dezvoltarea comunicării la vârste mici. Prin discutarea textelor citite, formularea de predicții sau reinterpretarea poveștilor, elevii își îmbogățesc vocabularul și învață să structureze coerent un mesaj. Profesorul are rolul de facilitator, încurajând întrebările și opiniile personale ale copiilor.

Nu în ultimul rând, feedback-ul pozitiv și climatul educațional favorabil sunt esențiale pentru eficiența oricărei metode. Elevii trebuie să se simtă în siguranță atunci când comunică, fără teama de a greși. Încurajarea exprimării libere și valorizarea fiecărei intervenții contribuie la creșterea încrederii în sine și la dezvoltarea competențelor de comunicare.

În concluzie, metodele moderne și eficiente utilizate în ciclul primar joacă un rol crucial în formarea abilităților de comunicare. Prin joc, colaborare, utilizarea tehnologiei și

lectură interactivă, elevii sunt pregătiți să comunice clar, coerent și adaptat diferitelor situații de viață. Responsabilitatea cadrului didactic este aceea de a selecta și adapta aceste metode astfel încât să răspundă nevoilor fiecărui elev și să contribuie la formarea unor viitori adulți capabili să relaționeze eficient cu cei din jur.

Bibliografie

1. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Ionescu, M., & Bocoș, M. (2017). *Tratat de didactică modernă*. Pitești: Editura Paralela 45.
3. Pânișoară, I.-O. (2015). *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom.
4. Stan, E. (2019). *Managementul clasei de elevi*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.

Integrarea tehnologiilor digitale în predarea artelor vizuale: Strategii didactice pentru stimularea interesului elevilor față de Istoria artei

Prof. Educație Plastică, Florescu Anuța Dorinela

Școala Gim. Nr.1, Gura Humorului, SV

Școala Gimnazială “G. Voevidca”,

Câmpulung Moldovenesc, SV

Rezumat

Transformările tehnologice din ultimele decenii au influențat profund procesul educațional, determinând apariția unor noi modalități de predare și învățare. În domeniul artelor vizuale, accesul la imagini, documentare și resurse multimedia reprezintă un element esențial pentru înțelegerea fenomenului artistic. Articolul analizează modul în care utilizarea tehnologiilor digitale – tabla interactivă, prezentările multimedia, materialele video și resursele vizuale disponibile online – contribuie la creșterea interesului elevilor pentru studiul artei și la dezvoltarea capacității de analiză vizuală. Studiul se bazează pe experiența didactică în predarea artelor vizuale la nivel gimnazial, unde integrarea tehnologiei facilitează accesul elevilor la opere de artă, documentare despre artiști și contexte culturale diverse.

Cuvinte-cheie: educație artistică, tehnologie digitală, predarea Istoriei artei, resurse multimedia, învățare vizuală, curiozitate epistemică.

Introducere

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluția rapidă a tehnologiilor digitale și de schimbările în modul de acces la informație. În acest context, integrarea tehnologiei în procesul educațional reprezintă o direcție importantă pentru modernizarea practicilor didactice și pentru adaptarea acestora la nevoile elevilor.

Elevii generațiilor actuale sunt familiarizați cu mediul digital și utilizează frecvent dispozitive tehnologice pentru accesarea informațiilor și pentru comunicare. Prin urmare, integrarea tehnologiei în activitatea didactică poate contribui la creșterea interesului pentru învățare și la dezvoltarea unor competențe relevante pentru societatea contemporană.

În domeniul artelor vizuale, imaginea constituie elementul central al procesului de învățare.

Înțelegerea fenomenului artistic presupune observarea directă a operelor de artă și analiza elementelor vizuale precum compoziția, cromatică, textura sau tehnica artistică. Din acest motiv, accesul la imagini și la reproduceri ale operelor de artă reprezintă o condiție esențială pentru predarea eficientă a acestei discipline.

Potrivit cercetărilor din domeniul educației artistice, studiul imaginilor și al culturii vizuale contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a capacității de interpretare a fenomenelor culturale (Freedman, 2003). În același timp, utilizarea tehnologiei în educație poate facilita accesul la o varietate extinsă de resurse vizuale și materiale didactice.

Prin intermediul tehnologiei digitale, profesorii pot prezenta elevilor opere de artă din colecții muzeale internaționale, documentare despre artiști sau materiale video care ilustrează procesul de creație artistică. Astfel, experiența de învățare devine mai complexă și mai interactivă. Scopul acestui articol este de a evidenția rolul tehnologiilor digitale în predarea artelor vizuale și de a analiza modul în care acestea contribuie la stimularea interesului elevilor pentru studiul artei.

Tehnologia digitală în educația contemporană

Integrarea tehnologiei în educație reprezintă una dintre direcțiile majore ale reformelor educaționale din ultimele decenii. Organizații internaționale precum UNESCO și OECD subliniază importanța utilizării instrumentelor digitale pentru dezvoltarea competențelor elevilor și pentru adaptarea sistemelor educaționale la cerințele societății contemporane (UNESCO, 2021; OECD, 2019).

Tehnologia digitală oferă profesorilor posibilitatea de a diversifica metodele de predare și de a utiliza resurse educaționale variate, precum platforme online, materiale multimedia sau aplicații interactive.

În domeniul educației artistice, tehnologia are un rol deosebit de important deoarece facilitează accesul la imagini și la resurse vizuale de calitate. Colecțiile muzeale digitale, arhivele online și platformele video permit elevilor să exploreze opere de artă din diferite perioade istorice și spații culturale.

În același timp, utilizarea tehnologiei în procesul educațional poate contribui la dezvoltarea creativității și a gândirii critice. Creativitatea este considerată o competență esențială pentru formarea elevilor, deoarece îi ajută să analizeze informațiile într-un mod original și să dezvolte soluții inovatoare (Robinson, 2011).

Astfel, tehnologia nu reprezintă doar un instrument pentru transmiterea informațiilor, ci și un mijloc de stimulare a gândirii creative și a explorării culturale.

Rolul imaginii în predarea artelor vizuale

Predarea artelor vizuale se bazează în mod fundamental pe analiza imaginii. Spre deosebire de alte discipline, unde informația poate fi transmisă predominant prin text sau explicații teoretice, studiul artei necesită contactul direct cu reprezentări vizuale ale operelor.

Prin observarea imaginilor, elevii pot identifica elementele de compoziție, relațiile cromatice și particularitățile tehnice ale diferitelor stiluri artistice. De asemenea, analiza vizuală contribuie la dezvoltarea sensibilității estetice și la formarea unei înțelegeri mai profunde a fenomenului artistic.

Tehnologia digitală facilitează accesul la imagini de înaltă rezoluție, care permit observarea detaliilor fine ale operelor de artă. Elevii pot analiza textura unei picturi, gestul artistic al autorului sau modul în care culorile sunt distribuite în cadrul compoziției.

În plus, imaginile digitale pot fi utilizate pentru realizarea unor comparații între diferite stiluri sau perioade artistice. De exemplu, elevii pot observa diferențele dintre arta clasică și cea contemporană sau pot analiza evoluția stilului unui artist.

Metodologia utilizării tehnologiei în activitatea didactică

În activitatea didactică desfășurată la nivel gimnazial, integrarea tehnologiei digitale se realizează prin utilizarea mai multor instrumente educaționale.

Un instrument important este **tabla interactivă**, care permite prezentarea imaginilor și a materialelor vizuale într-un mod clar și accesibil pentru toți elevii. Aceasta facilitează analiza colectivă a operelor de artă și discuțiile interactive despre elementele de compoziție și stil artistic.

Prezentările multimedia realizate în PowerPoint reprezintă, de asemenea, o metodă eficientă de organizare a informațiilor și de combinare a textului explicativ cu imagini reprezentative ale operelor de artă.

Resursele video disponibile pe platforme precum YouTube oferă elevilor acces la documentare despre viața și activitatea artiștilor, precum și la materiale care ilustrează procesul de creație artistică.

În același timp, imaginile disponibile prin intermediul motoarelor de căutare precum Google Images permit accesul rapid la reproduceri ale operelor de artă din diferite colecții muzeale. Prin combinarea acestor instrumente digitale, profesorul poate crea lecții interactive și atractive, în care elevii sunt implicați activ în procesul de analiză și interpretare a imaginilor.

Activități didactice și proiecte realizate de elevi

Integrarea tehnologiei în predarea artelor vizuale nu se limitează doar la prezentarea informațiilor de către profesor, ci implică și participarea activă a elevilor în realizarea unor proiecte educaționale.

În cadrul lecțiilor de istoria artei, elevii sunt încurajați să realizeze prezentări despre artiști sau curente artistice, utilizând resurse digitale pentru documentare. Aceste proiecte pot include prezentări multimedia, colaje digitale sau referate ilustrate.

În special la clasa a VIII-a, unde sunt studiate teme de artă modernă și contemporană, elevii manifestă un interes crescut pentru explorarea artiștilor și a tehnicilor artistice.

Un exemplu relevant îl reprezintă interesul elevilor pentru lucrările artistului american Jackson Pollock. După prezentarea unor materiale vizuale și documentare despre tehnica sa artistică, s-a observat că unii elevi au continuat să caute documentare despre activitatea acestuia chiar și în timpul pauzelor.

Acest comportament evidențiază dezvoltarea curiozității intelectuale și a interesului pentru explorarea autonomă a resurselor culturale.

Studiu de caz: „Jackson Pollock și arta contemporană”

Obiective:

- Înțelegerea tehnicii de dripping a lui Jackson Pollock.
- Dezvoltarea capacității de analiză vizuală și comparativă.
- Stimularea *curiozității epistemice* prin explorare autonomă.

Desfășurarea lecției:

Prezentarea lucrărilor lui Pollock prin PowerPoint și tablă interactivă.

Vizionarea unui scurt documentar de pe YouTube despre procesul său creativ.

Discuție în grup despre Expresionismul abstract, diferențele față de alte curente artistice.

Sarcină de cercetare autonomă: elevii caută documentare, imagini și informații suplimentare despre Pollock sau alți artiști abstracti – stimulând astfel *curiozitatea epistemică* (Efland, 2002)[5].

Prezentarea proiectelor realizate de elevi în următoarea lecție: colaje digitale, analize vizuale sau prezentări video.

Rezultate:

- Implicare crescută a elevilor în lecție.
- Proiecte care reflectă înțelegerea procesului artistic.
- Elevii continuă explorarea în afara orelor, demonstrând *curiozitate epistemică*.

Impactul utilizării tehnologiei asupra motivației elevilor

Observațiile realizate în cadrul activităților didactice indică faptul că utilizarea tehnologiei digitale contribuie la creșterea nivelului de implicare al elevilor în procesul de învățare.

Materialele vizuale și documentarele video facilitează înțelegerea conceptelor artistice și stimulează atenția elevilor. În același timp, accesul la resurse digitale variate permite realizarea unor comparații între diferite stiluri și perioade artistice.

Un alt efect important este stimularea învățării autonome. Elevii care intră în contact cu materiale vizuale atractive sunt adesea motivați să continue explorarea subiectului în afara orelor de curs.

Prin urmare, tehnologia contribuie nu doar la transmiterea informațiilor, ci și la dezvoltarea unei relații active între elev și procesul de cunoaștere.

Accesul la resurse digitale variate le permite să realizeze comparații între diferite stiluri și perioade artistice, consolidând înțelegerea fenomenului artistic. Elevii care explorează aceste resurse manifestă *curiozitate epistemică*, dorința de a înțelege și aprofunda subiectul dincolo de lecția predată (Efland, 2002)[5].

Concluzii

Integrarea tehnologiilor digitale în predarea artelor vizuale reprezintă un instrument eficient pentru modernizarea procesului educațional și pentru stimularea interesului elevilor față de studiul artei.

Accesul la imagini, documentare și resurse multimedia permite o analiză mai aprofundată a operelor de artă și contribuie la dezvoltarea sensibilității estetice a elevilor.

În același timp, proiectele realizate de elevi pe baza resurselor digitale stimulează creativitatea, capacitatea de documentare și interesul pentru explorarea fenomenului artistic.

Astfel, tehnologia trebuie privită ca un instrument complementar actului didactic, care extinde posibilitățile de explorare și înțelegere ale elevilor.

Bibliografie

- [1] UNESCO (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. Paris: UNESCO.
- [2] Freedman, K. (2003). *Teaching Visual Culture: Curriculum, Aesthetics and the Social Life of Art*. New York: Teachers College Press.
- [3] OECD (2019). *Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing.
- [4] Robinson, K. (2011). *Out of Our Minds: Learning to Be Creative*. Capstone Publishing.
- [5] Efland, A. (2002). *Art and Cognition: Integrating the Visual Arts in the Curriculum*. Teachers College Press.

Aplicația Zoom instrument digital în procesul educațional

Florescu Florina - secretar ,Colegiul Tehnic de Poștă și Telecomunicații „Gh. Airinei”

Zoom Video Communications este o companie americană de tehnologie a comunicațiilor cu sediul în San Jose, California. Oferă servicii de telefonie video și chat online printr-o platformă software bazată pe cloud și este utilizată pentru teleconferințe, telecomunicații, educație la distanță și relații sociale.

Eric Yuan, fost inginer și executiv Cisco, a fondat Zoom în 2011 și și-a lansat software-ul în 2013. Creșterea agresivă a veniturilor Zoom, ușurința de utilizare percepută și fiabilitatea software-ului său au dus la o evaluare de 1 miliard de dolari în 2017, făcându-l o companie „unicorn”.

Compania a devenit profitabilă pentru prima dată în 2019, și a finalizat o ofertă publică inițială în acel an.

Începând cu anul 2020, utilizarea software-ului Zoom a înregistrat o creștere globală semnificativă după adoptarea măsurilor de carantină ca răspuns la pandemia COVID-19.

Produsele sale software s-au confruntat cu control public și media legat de probleme de securitate și confidențialitate. O parte din forța de muncă a Zoom are sediul în China, ceea ce a dat naștere unor probleme de supraveghere și cenzură.

Zoom a devenit în prezent cea mai importantă rețea de socializare din lume, fiind folosită zilnic de mulți oameni pentru a lucra sau pentru a ține legătura cu cei apropiați.

Zoom pentru cursuri online: Cum funcționează, ce este și cum poate fi folosită aplicația Zoom, în contextul începerii anului școlar, sunt câteva întrebări pe care și le pun atât profesorii, părinții, cât și elevii.

În 2020, Zoom a devenit una dintre cele mai importante aplicații software de conferințe video din lume, în contextul epidemiei mondiale de coronavirus, a telemuncii și a școlii online.

Aplicația permite interacțiunea cu colegii de muncă atunci când întâlnirile în persoană nu sunt posibile și a înregistrat un mare succes și pentru evenimentele sociale.

Este în același timp utilă și pentru școala online. Zoom a devenit un instrument esențial pentru echipele care doresc să păstreze legătura și să-și continue fluxul zilnic de lucru, cu întreruperi minime. Aplicația Zoom este un serviciu de videoconferință bazat pe cloud, care poate fi utilizat fie prin video, fie numai audio sau ambele și permite înregistrarea acelor sesiuni pentru a putea fi vizualizate ulterior.

Date recente arată că aproximativ 300 de milioane de oameni utilizează zilnic această aplicație Zoom. Pentru o conferință prin zoom este nevoie de o cameră web sau a un telefon inteligent.

Odată cu începerea școlii, aplicația oferă și posibilități de training pentru utilizatori.

Cum funcționează Zoom?

Zoom permite sesiuni de chat individuale care pot deveni apeluri de grup, sesiuni de instruire și seminarii web pentru audiențe interne și externe și întâlniri video globale cu până la 1.000 de participanți și până la 49 de videoclipuri pe ecran.

Nivelul gratuit permite întâlniri individuale nelimitate, dar limitează sesiunile de grup la 40 de minute și 100 de participanți.

Zoom oferă patru niveluri de taxare (fără a include un abonament Zoom Room):

Zoom gratuit: acest nivel este gratuit. Se pot organiza un număr nelimitat de întâlniri. Întâlnirile de grup cu participanți multipli sunt limitate la 40 de minute, iar întâlnirile nu pot fi înregistrate.

Zoom Pro, Zoom Business sunt variante pentru care se percep costuri suplimentare. Camera Zoom este o aplicație opțională.

Pentru ca cineva să se alăture unei ședințe Zoom, trebuie să îi cunoască ID-ul și parola, pe care le primește de la gazda conferinței. Invitația trebuie să conțină un link sau un ID și o parolă pentru ședința Zoom.

Poți să intri într-o conferință Zoom fără a te conecta la contul tău de Zoom sau chiar fără să ai un cont Zoom. Poți face acest lucru din aplicația Zoom pe PC-ul sau dispozitivul tău mobil, dar trebuie mai întâi să instalezi aplicația. Este posibil să intri într-o conferință Zoom și dintr-un browser web, fără a instala aplicația, dar trebuie să ai un cont Zoom pentru a o putea face.

Care este diferența dintre Zoom-ul plătit și cel gratuit?

Există câteva diferențe între planurile Zoom plătite și gratuite care merită remarcate.

Zoom Gratuit

Puteți descărca aplicația Zoom de pe computer sau telefon și vă puteți alătura oricărei întâlniri cu un ID de întâlnire furnizat. Puteți alege să dezactivați și sunetul sau videoclipul înainte de a vă alătura. Puteți chiar să vă creați contul Zoom gratuit, cum ar fi prin conectarea contului dvs. Google, și de acolo puteți crea o nouă întâlnire, programați una, vă puteți alătura unei întâlniri, puteți partaja un ecran, puteți adăuga contacte etc.

Rețineți că puteți fi conectat la Zoom numai pe un computer, o tabletă sau un telefon, pe rând. Dacă vă conectați la un dispozitiv suplimentar în timp ce sunteți conectat la un alt dispozitiv de același tip, veți fi deconectat automat pe primul dispozitiv.

Zoom cu plată

Puteți să vă înregistrați și să descărcați Zoom pe computer utilizând e-mailul de serviciu, dacă administratorul de sistem are un cont Pro, Business sau Enterprise. Apoi, veți dori să sincronizați Zoom cu calendarul dvs., astfel încât să puteți programa întâlniri Zoom și să invitați participanții la distanță să se alăture.

Dacă configurați o cameră Zoom, veți avea nevoie de un computer pentru a sincroniza și rula Zoom Meetings și o tabletă pentru ca participanții să lanseze Zoom Meetings.

De asemenea, veți avea nevoie de un microfon, cameră și difuzor, cel puțin un monitor HDTV pentru a afișa participanții la întâlnire la distanță și un cablu HDMI pentru a partaja ecranele computerului pe un ecran, precum și un cablu de internet pentru conexiunea dvs.

De asemenea, va trebui să descărcați „Zoom Rooms for Conference Room” pe computerul din cameră și „Zoom Room Controller” pentru tableta din sala de ședințe.

Apoi, puteți sincroniza aceste camere cu calendarul partajat al companiei dumneavoastră, astfel încât angajații să poată vedea ce săli de întâlnire sunt disponibile.

De ce să folosești aplicația Zoom?

Este gratuită, sigură, ușor de configurat și de folosit;

Ajută în organizarea eficientă a activităților școlare, dar și la birou;

Te ajută să lucrezi independent;

Te ajută să ții pasul cu tendințele educaționale;

Bibliografie:

1. digitalcitizen.ro
2. www.pocket-lint.com,
3. zoom.us
4. <https://www.libertatea.ro/stiri/cum-folosesti-aplicatia-zoom-pentru-scoala-online-2933143>

RECONFIGURAREA EDUCAȚIEI PENTRU O LUME ÎN SCHIMBARE

Prof.înv.primar **FOLTEAN CAMELIA ADINA**
Liceul Teoretic „Grigore Moisil” Timișoara

Societatea contemporană traversează o perioadă de transformări profunde, generate de progresul tehnologic accelerat, globalizare, dinamica pieței muncii și provocările globale precum schimbările climatice sau instabilitatea socio-economică. În acest context, sistemele educaționale tradiționale, concepute pentru o lume relativ stabilă și predictibilă, își pierd treptat relevanța. Educația nu mai poate fi limitată la transmiterea de cunoștințe statice, ci trebuie reconfigurată pentru a răspunde nevoilor unei lumi caracterizate prin incertitudine și schimbare continuă. Scopul acestui eseu este de a analiza necesitatea reconfigurării educației și direcțiile esențiale ale acestei transformări.

Schimbarea paradigmei educaționale

Modelul educațional tradițional, centrat pe profesor și pe acumularea de informații, a fost adecvat unei economii industriale bazate pe sarcini repetitive și specializare rigidă. În prezent, acest model este insuficient. Accesul rapid la informație, prin intermediul tehnologiei digitale, reduce importanța memorării și accentuează nevoia de competențe cognitive superioare. Educația trebuie să se orienteze spre dezvoltarea gândirii critice, a capacității de analiză, a creativității și a adaptabilității. Astfel, se produce o tranziție de la „ce știe elevul” la „ce poate face elevul cu ceea ce știe”.

Competențele secolului XXI

Reconfigurarea educației presupune redefinirea obiectivelor învățării. Organizații internaționale precum UNESCO sau OECD subliniază importanța competențelor transversale: colaborarea, comunicarea eficientă, rezolvarea de probleme complexe, alfabetizarea digitală și învățarea pe tot parcursul vieții. Aceste competențe permit indivizilor să se adapteze schimbărilor profesionale și sociale rapide. În acest sens, curriculumul trebuie să devină flexibil, interdisciplinar și orientat spre aplicabilitate practică, nu doar spre performanță academică formală.

Rolul tehnologiei în reconfigurarea educației

Tehnologia joacă un rol central în transformarea educației, însă integrarea sa trebuie realizată cu discernământ pedagogic. Digitalizarea nu este un scop în sine, ci un instrument care poate sprijini personalizarea învățării, accesul egal la resurse și dezvoltarea autonomiei elevilor. Platformele educaționale, inteligența artificială și învățarea online pot facilita ritmuri individualizate de studiu și feedback imediat. Totuși, utilizarea tehnologiei ridică și provocări etice, precum protecția datelor, dependența digitală sau inegalitățile de acces, care trebuie gestionate prin politici educaționale responsabile.

Transformarea rolului profesorului

Într-un sistem educațional reconfigurat, profesorul nu mai este exclusiv o sursă de informație, ci devine facilitator al procesului de învățare. Acesta proiectează contexte educaționale relevante, stimulează gândirea reflexivă și sprijină dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Această schimbare de rol impune investiții semnificative în formarea inițială și continuă a cadrelor didactice, precum și recunoașterea autonomiei și profesionalismului acestora. Fără profesori pregătiți pentru schimbare, orice reformă educațională riscă să rămână superficială.

Educația pentru cetățenie și sustenabilitate

O lume în schimbare necesită nu doar competențe tehnice, ci și repere etice solide. Educația trebuie să contribuie la formarea unor cetățeni responsabili, capabili să participe activ la viața democratică și să înțeleagă interdependențele globale. Educația pentru sustenabilitate,

incluziune socială și respect pentru diversitate devine esențială. Astfel, școala își reafirmă rolul social fundamental, depășind funcția strict economică de pregătire pentru piața muncii.

Concluzie

Reconfigurarea educației pentru o lume în schimbare reprezintă o schimbare de paradigmă profundă, care implică obiective, metode, roluri și valori noi. Educația viitorului trebuie să fie flexibilă, centrată pe elev, orientată spre competențe și susținută de tehnologie utilizată responsabil. În esență, adaptarea educației la dinamica globală actuală este o condiție fundamentală pentru dezvoltarea durabilă a societății și pentru capacitatea indivizilor de a face față complexității lumii contemporane.

Referințe bibliografice

1. OECD. (2019). *OECD Learning Compass 2030: A series of concept notes*. OECD Publishing.
2. OECD. (2020). *Education in the digital age: Healthy and happy children*. OECD Publishing.
3. UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO Publishing.
4. Fullan, M., & Langworthy, M. (2014). *A rich seam: How new pedagogies find deep learning*. Pearson.
5. Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.

Integrarea tehnologiilor digitale în învățământul primar

Prof. înv. primar: **FOROGĂU MARIA**

Școala Gimnazială „Enea Grapini”, Șanț

Evoluția impresionantă a tehnologiei informației și comunicațiilor și-a pus amprenta asupra proiectării demersului didactic la toate disciplinele studiate în școala românească. Calculatorul, tabla interactivă, videoproiectorul au căpătat un loc important între mijloacele de învățământ, devenind aproape indispensabile pentru profesor.

Trăim într-o lume în care tehnologia face parte din viața noastră de zi cu zi. Copiii din învățământul primar vin la școală deja obișnuiți cu telefoanele, tabletele sau aplicațiile video. Ca învățătoare, am realizat că, dacă vrem ca școala să rămână relevantă și plăcută pentru elevi, trebuie să aducem tehnologia în clasă într-un mod echilibrat și creativ.

Multe cadre didactice preferă metodele de predare tradiționale, dar avantajele combinării acestora cu metodele care integrează tehnologia sunt nenumărate.

Introducerea tehnologiei în educație a permis profesorilor să-și adapteze lecțiile în funcție de stilurile de învățare ale elevilor și să promoveze învățarea diferențiată dusă până la individualizare.

Integrarea tehnologiei la clasele mici nu presupune numai a avea un calculator în clasă sau a da teme pe whatsapp, respectiv a desfășura lecții online pe google classroom. Vorbim despre activități reale, atractive, prin care copiii învață cu ajutorul tehnologiei. Iată câteva exemple simple din practica mea:

Lecții interactive cu ajutorul:

*aplicației **Wordwall**: la matematică, elevii mei, de clasa a II-a, au făcut jocuri de tip „roata norocului” cu tabla înmulțirii, iar la comunicare în limba română cu ortogramele

*Proiecte creative în **Canva**: am realizat împreună felicitări digitale de 8 martie, de Crăciun, Paști, 1 Iunie, afișe, invitații.

***Book Creator** pentru povești: elevii și-au creat propriile povești digitale, au pus imagini, au înregistrat vocea și au trimis creațiile colegilor.

***Kahoot** pentru recapitulare. Copiii au fost entuziasmați să răspundă, chiar și de acasă, simțindu-se parte din comunitate.

Aceste activități nu doar că i-au încântat, dar le - au dezvoltat și competențe importante: lucrul în echipă, exprimarea creativă, responsabilitatea digitală.

Am mai observat că, folosind tehnologia, pot să diferențiez mai ușor învățarea. De exemplu, unii elevi rezolvă exerciții pe tabletă într-un ritm mai rapid, iar alții au nevoie de explicații suplimentare sau de materiale audio. Prin platformele digitale, pot adapta conținutul în funcție de capacitățile fiecăruia.

Copiii învață mai ușor când sunt implicați. Faptul că pot mișca, construi, scrie, colora digital le captează atenția și îi face mai activi și interactivi.

Am observat că învățarea prin tehnologie îi motivează mai ales pe copiii mai timizi. Când lucrează la calculator, parcă prind mai mult curaj să se exprime.

Tehnologia facilitează învățarea individuală și tinde să elimine diferențele educaționale dintre elevi. Astfel, fiecare elev poate accesa oricând și de oriunde conținuturile educaționale puse la dispoziție de profesor pentru a înțelege anumite concepte.

Din păcate însă, nu toți copiii au acces acasă la internet sau echipamente. Aici este nevoie de sprijin real din partea școlii și a autorităților.

Un alt aspect important este siguranța online. Trebuie să-i învățăm pe copii să nu deschidă linkuri dubioase, să nu dea informații personale și să ne ceară ajutorul dacă ceva li se pare ciudat.

Din punctul meu de vedere consider că tehnologia nu trebuie să înlocuiască nici tabla, nici creionul, nici emoția unei povești citite pe viu. Dar poate fi un partener de nădejde dacă o folosim cu măsură și sens. Lecțiile devin mai vii, iar copiii mai implicați. Important e să nu uităm de ce predăm și pentru cine predăm. Nu facem educație pentru roboți, ci pentru oameni curioși, empatici și capabili să folosească tehnologia cu responsabilitate.

Concluzie:

Integrarea tehnologiei în învățământul primar este o realitate pe care o putem transforma într-o oportunitate. Cu puțină creativitate și deschidere, putem construi lecții în care copiii învață cu bucurie, descoperă și cresc frumos.

Cred că la școală copilul trebuie să fie învățat nu doar ce să știe, ci și cum să gândească, cum să creeze și cum să folosească în mod corect ceea ce are la îndemână.

Un profesor care se adaptează și învață împreună cu elevii săi creează nu doar lecții mai bune, ci și relații mai puternice. Iar tehnologia, atunci când e folosită cu inima și cu mintea, devine puntea dintre prezent, trecut și viitor.

Bibliografie:

- Ministerul Educației din România. (2022). Strategia Națională pentru Digitalizarea Educației, București.
- Experiență personală în activitatea didactică (1998–2025)
- Programul RED TEACHER EDUCATION GRANT

Managementul educațional în era digitalizării învățământului

Găbureanu Olivia, Liceul Teologic „Fericitul Ieremia” Onești, jud Bacău

Învățarea digitală înlocuiește din ce în ce mai mult metodele educaționale tradiționale. De azi este recomandat să uităm de metodele pe care le foloseam acum 10-15 ani la școală și trebuie să gândim la abordarea altor tehnici de predare și învățare, bazate pe instrumente și tehnologii digitale. Includerea învățării digitale în sălile de clasă poate varia de la utilizarea pur și simplu a tabletelor în loc de hârtie, la utilizarea unor programe și echipamente software elaborate, precum platforma educațională Școala365.

Indiferent de cât de multă sau puțină tehnologie este integrată în clasă, învățarea digitală a ajuns să joace un rol crucial în educație. Cum? Prin faptul că îi face pe elevi să fie mai interesați să învețe și să-și extindă orizonturile, iar astfel să se renunțe la metodele tradiționale de educație. Educația digitală îi face mai deștepți pe elevi.

Instrumentele digitale și tehnologia le dezvoltă elevilor abilități auto-didactice eficiente de învățare. Aceștia devin capabili să identifice ceea ce au nevoie pentru a învăța, găsesc și utilizează resursele online, și aplică informațiile inclusiv la școală, la teme și proiecte. Acest lucru le sporește eficiența și productivitatea.

Pe lângă implicarea mai mare a elevilor, instrumentele și tehnologia digitală dezvoltă abilități de gândire critică, care stau la baza dezvoltării raționamentului analitic. Copiii care explorează întrebări deschise folosindu-se de propria imaginație și logică, învață să ia decizii mai coerent, spre deosebire de memorarea temporară a lecțiilor din manual.

Spre exemplu, jocurile interactive și de îndemânare sunt instrumente excelente care îi învață pe copiii să se disciplineze, pentru că în astfel de jocuri e nevoie să se respecte regulile și îndrumările pentru a participa.

De ce copiii preferă să învețe prin joc?

Pentru că jocul în sine le oferă satisfacții. Iar acest lucru îi ajută să-și dezvolte răbdarea, o altă abilitate și o caracteristică a inteligenței emoționale, extrem de necesară la adaptarea vieții de adult.

De asemenea, copiii își dezvoltă sentimente pozitive de realizare și stăpânire de sine atunci când dobândesc noi deprinderi de a utiliza tehnologia digitală. Devin mai încrezători și dornici să exploreze și să descopere lucruri noi.

Trăim vremuri incredibile, unde găsim tot ce ne dorim online, inclusiv cursuri excelente ce pot susține educația tradițională, de la ce mai buni și capabili profesori. Posibilitățile sunt infinite.. Atunci de ce să nu le folosim pentru binele nostru suprem?

Educația digitală îi motivează pe elevi, devenind mai responsabili.

Elevii care folosesc tehnologia digitală pentru a învăța devin mai implicați în acest proces și sunt mai interesați să-și dezvolte baza de cunoștințe, poate fără să-și dea seama, pentru că învață într-un mod activ, angajat și implicat. Deoarece învățarea digitală este mult mai interactivă, mai ușor de reținut și asimilat decât manualele voluminoase, putem spune cu certitudine că digitalizarea reprezintă un context mai bun, care oferă o perspectivă mai largă și activități mult mai atractive decât metodele tradiționale de învățământ. Acest lucru îi ajută pe elevi să se conecteze mai bine cu materialele de studiu. În plus,

digitalul oferă adesea o modalitate mai interesantă și mai cuprinzătoare de informații. Fapt care se reflectă în scăderea absenteismului în școlile care folosesc deja instrumentele digitale și notele mai mari pe care le obțin elevii. Mai mult decât atât, când elevul își poate urmări propriul progres, îi sunt sporite motivația și responsabilitatea.

Instrumentele digitale de învățare implică profesorii și părinții la un nivel mai profund

Instrumentele și tehnologiile digitale educaționale, cum ar fi platformele sociale, îi ajută pe profesori să creeze și să administreze grupuri de lucru / comunicare. Astfel, câștigă foarte mult timp și reușesc să răspundă nevoilor fiecărui elev în parte, făcând educația mai productivă prin comunicare continuă și dinamică, Ceea ce nu se poate realiza în totalitate folosind numai metodele tradiționale.

Pe lângă profesori, și părinții pot folosi activități interactive pentru a încuraja interesul copilului în procesul de învățare. Aceștia pot explora, de asemenea, activități de învățare online cu copilul lor, care poate servi drept extensie a ceea ce învață în sălile de clasă.

Instrumentele și tehnologia digitală oferă bucurie copiilor, precum și numeroase beneficii în ceea ce privește dezvoltarea cognitivă a copilului. Toată lumea are de câștigat în acest proces al digitalizării procesului de învățare.

Instrumentele și tehnologia digitală sporesc rapid schimbul și asimilarea de informații. În ultimii ani, trecerea de la tipărirea pe hârtie la digital a influențat și maniera în care studiem. La fel cum se tipărea presa cu șase secole în urmă, această tranziție transformă educația formală și creșterea oportunităților de învățare.

Învățarea digitală nu numai că permite elevilor să acceseze tot mai multe informații, dar pot și să se asigure că informațiile sunt adaptate nevoilor lor specifice. Posibilitatea de a ajuta

fiecare elev să învețe în cea mai eficientă manieră, este cel mai important beneficiu al învățării digitale. Instrumentele și tehnologia digitală oferă profesorilor șansa de a împărtăși rapid informații cu alți profesori, în timp real. Prin îmbrățișarea dispozitivelor digitale și a învățării conectate, sălile de clasă din întreaga lume își sporesc abilitățile de învățare, experiența educațională și comunicare.

De asemenea, se creează un mediu care le permite profesorilor să se bucure de condiții echitabile. În plus, școlile pot economisi bani, asigurând în același timp acces la materialele educaționale, așa cum fac școlile private scumpe. Creșterea implicării elevilor în procesul educațional cu ajutorul instrumentelor și tehnologiilor de învățare digitală Alinierea și pregătirea elevilor la cerințele învățământului superior și pregătirea pentru o carieră de la o vârstă fragedă a devenit una dintre cele mai importante responsabilități ale educației școlare. Soluțiile digitale de învățare pun accentul pe metode de învățare care sunt constructive, colaborative și solicită implicarea elevilor, ceea ce îi face să se adapteze la lumea de după școală.

În contextul dinamicii locurilor de muncă, a meseriilor care dispar și a celor care apar, este absolut necesar ca în programele școlare să fie incluse metode noi de învățare și educație, începând chiar de la școala primară.

Instrumentele și tehnologia digitală de învățare și predare în clasele primare, secundare și licee pregătesc elevii pentru studiile superioare și carierele pe care le vor urma, ajutându-i să dobândească abilități specifice, inclusive familiarizarea cu tehnologiile emergente și auto-motivația.

Metodele educaționale tradiționale trebuie înlocuite!

Vor exista în continuare cursurile tradiționale împreună cu instrumentele și tehnologia digitală, dar materialele de curs ar trebui să reprezinte un supliment la activitățile de la clasă și mutate online pentru ca elevii să aibă acces la acestea și în afara sălii de clasă. Astfel, orele de la clasă sunt mai eficiente, punându-se accent pe dezvoltarea materiei prin discuții și angajarea în activități care au la bază comunicarea și cooperarea între elevi. De asemenea, elevii au posibilitatea de a-și perfecționa și aprofunda studiul chiar înainte de a veni la școală, dacă folosesc un instrument digital de învățare. Ajutând copiii să gândească în afara cadrului tradițional și rigid de învățare, prin instrumente și metode digitale, le este stimulată creativitatea și le oferă sentimentul de încredere în

propriile capacități.

Instrumentele și tehnologia digitală umple golurile în care predomină învățământul tradițional. De fapt, unele dintre beneficiile pe care aceste instrumente le aduc sunt pur și simplu incomprehensibile prin tehnicile tradiționale de învățare.

De la impactul pe care îl are asupra mediului nevoia de a folosi mai puțină hârtie pentru manuale și cărți, până la economisirea timpului prin acces rapid la informații, învățarea digitală oferă o modalitate eficientă de reducere a costurilor, de maximizare a resurselor și de sporire a impactului asupra elevilor și profesorilor deopotrivă.

Bibliografie

- 1) Alexiu, M., Petrescu, P., Pop, V.: *Management educațional* vol.II, Editura CDRMO Iași, 2004
- 2) Andrei, V., L., Gârdu, C.: *Managementul proiectului Educațional*, Ed. Mirton, Timișoara, 2005
- 3) Băcanu, B.: *Management strategic*, Editura Teora, 1996
- 4) Blendea, P., Iosifescu, Ș., Niță, G.: *Manual de management educațional*, Ed. Pro Gnosis, București, 2000

Particularitățile elevilor din ciclul gimnaziu

NUME AUTOR Ganea Adriana

Colegiul de Științe ale Naturii Emil Racoviță, Brașov

Adolescența este adesea caracterizată ca o perioadă de transformare, în primul rând, în termeni de schimbare fizică, cognitivă și social-relațională. Adolescența este o etapă de dezvoltare care a fost definită ca începând cu pubertatea și se termină cu trecerea la maturitate (aproximativ 10-20 de ani). Adolescența a evoluat istoric, cu dovezi care indică faptul că această etapă se prelungește pe măsură ce indivizii încep pubertatea mai devreme și tranziția la maturitate mai târziu decât în trecut.

Pubertatea de astăzi începe, în medie, la vârsta de 10-11 ani pentru fete și 11-12 ani pentru băieți. Această vârstă medie de debut a scăzut treptat de-a lungul timpului începând cu secolul al XIX-lea cu 3-4 luni pe deceniu, fapt care a fost atribuit unei serii de factori, inclusiv o alimentație mai bună, obezitate, absență crescută a tatălui și alți factori de mediu (Steinberg, 2013). Finalizarea educației formale, independența financiară față de părinți, căsătoria și calitatea de părinte au fost toate semnele sfârșitului adolescenței și începutului maturității și toate aceste tranziții au loc, în medie, mai târziu acum decât în trecut. De fapt, prelungirea adolescenței a determinat introducerea unei noi perioade de dezvoltare numită maturitate emergentă, care surprinde aceste schimbări de dezvoltare din adolescență și în maturitate, care au loc de la aproximativ 18 până la 29 de ani (Arnett, 2000).

Pe măsură ce copiii continuă să se maturizeze, devin mai capabili să-și miște corpul cu mai multă abilitate și precizie.

Aceste abilități de mișcare sunt împărțite în două tipuri: abilități motorii grosiere și

abilități motorii fine. Abilitățile motorii groșiere se referă la mișcările musculare mari ale corpului (de exemplu, mușchii utilizați în timpul alergării), în timp ce motricitatea fine se referă la mișcările musculare mici și precise (de exemplu, mușchii utilizați în timpul tastaturii sau a mesajelor).

Față de băieți, adolescentele obțin doar câștiguri modeste în abilitățile motorii brute și fine până la vârsta de aproximativ 14 ani. După acest punct, în general, ei nu experimentează nicio îmbunătățire suplimentară a abilităților motorii decât dacă se antrenează în mod specific pentru un sport sau un hobby care necesită aceste abilități.

Spre deosebire de fete, abilitățile motorii ale băieților adolescenți continuă să se îmbunătățească, în special abilitățile motorii brute. Adolescenții câștigă rapid viteză fizică, forță de sărituri, forță de aruncare și rezistență pe parcursul întregii perioade de adolescență, chiar și până la vârsta de 20 de ani.

În timpul pubertății, ambele sexe experimentează o creștere rapidă a înălțimii (adică, creșterea rapidă). Pentru fete aceasta începe între 8 și 13 ani, înălțimea adultului fiind atinsă între 10 și 16 ani. Băieții își încep creșterea puțin mai târziu, de obicei între 10 și 16 ani, și ating înălțimea adultului între 13 și 17 ani. Atât natura (de exemplu, genele) cât și hrănirea (de exemplu, nutriția, medicamentele și afecțiunile medicale) pot influența înălțimea.

Deoarece ratele de dezvoltare fizică variază atât de mult între adolescenți, pubertatea poate fi o sursă de mândrie sau jenă. Băieții care se maturizează timpuriu tind să fie mai puternici, mai înalți și mai atletici decât colegii lor care se maturizează mai târziu. De obicei, sunt mai populari, încrezători și independenți, dar sunt, de asemenea, expuși unui risc mai mare de abuz de substanțe și de activitate sexuală timpurie (Flannery, Rowe și

Gulley, 1993; Kaltiala-Heino, Rimpela, Rissanen și Rantanen, 2001). Fetele care se maturizează timpuriu pot fi tachinate sau admirate în mod deschis, ceea ce le poate face să se simtă conștiente de corpurile lor în curs de dezvoltare. Aceste fete prezintă un risc mai mare de depresie, abuz de substanțe și tulburări de alimentație (Ge, Conger și Elder, 2001; Graber, Lewinsohn, Seeley și Brooks-Gunn, 1997; Striegel-Moore și Cachelin, 1999). Băieții și fetele cu înflorire târzie (adică se dezvoltă mai lent decât colegii lor) se pot simți conștienți de lipsa dezvoltării lor fizice. Sentimentele negative sunt în special o problemă pentru băieții care se maturizează târziu, care prezintă un risc mai mare de depresie și conflict cu părinții (Graber și colab., 1997) și mai susceptibili de a fi hărțuiți (Pollack & Shuster, 2000).

Activitatea fizică ar trebui să facă parte din viața de zi cu zi a adolescenților, indiferent dacă fac sport, iau cursuri de educație fizică (PE) la școală, fac treburi sau se deplasează cu bicicleta sau pe jos. Activitatea fizică regulată îi poate ajuta pe adolescenți să își gestioneze greutatea, să aibă mușchi și oase mai puternice și să fie mai flexibili.

Bibliografie

Dragnea, A., S. Mate-Teodorescu, 2002, Teoria sportului, Editura FEST, București

Academia Română, Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” (2010)- Dicționar de termeni muzicali, Editura Enciclopedică, Alexe, N., (1973),

Terminologia educației fizice și sportului, Ed. Stadion, București

Dobrescu, T., Dumitru, R., (2007), Metodica predării gimnasticii în gimnaziu, Ed. Pim, Iași

Dragnea, A., Bota, A., (1999), Teoria activităților motrice, Ed. Didactică și Pedagogică, București

La clasă, transmiterea informației între emițător (profesorul) și receptor (elevul) are loc printr-un canal teribil de sensibil și esențial. Acest "canal" are multe proprietăți dobândite și printr-o formare inițială riguroasă a profesorului, dar și prin experiența la catedră. Una dintre cele mai importante proprietăți este persuasivitatea, total lipsită din IA. În cadrul comunicării didactice, nu reușim să formăm convingeri și apelăm deseori la efectele persuasiunii, care pot asigura aderența la o idee. Prin intermediul unor mecanisme de ordin discursiv și comunicațional, se asigură trezirea intersului elevului, astfel el își asumă o idee, luptând pentru susținerea ei și acționând pentru punerea ei în practică. Mesajul oferind inițial o stimulare senzorială se transformă mai apoi în imagini, texte, concepte. Argumentul mesajului se constituie ca mijloc de instalare a persuasiunii în comunicarea didactică. Inflexiunile vocale, intonațiile bogate și rafinate, accentuarea cuvintelor, mișcările corpului și mimica feței sunt elemente care măresc forța mesajului, creează emoții și sentimente, motivează receptorul și pot duce la modificările atitudinale așteptate.

În relația de comunicare, profesorul își asumă și rolul de partener de dialog în actul comunicării cu elevii, aceștia plasându-se în situația în care simt că sunt ascultați în mod real și mai ales înțeleși.

În activitatea de studiu individual al elevilor, ("tema pentru acasă"), este demonstrat că **Repetitio est mater studiorum** (lat. „Repetiția este mama învățaturii”), astfel subliniază valoarea repetiției pentru consolidarea și fixarea studiilor, ele asigurând o deosebită temeinicie celor învățate.

În funcție de determinarea și potențialul elevului, iată că această repetiție crează paradoxul pedagogic: *repetiția produce o schimbare*. Timpul dedicat studiului este lung, necesită efort, dar este eficient pentru că neuroplasticitatea este esențială pentru **capacitatea de a învăța lucruri noi**. Neuroplasticitatea permite creierului să formeze și să consolideze noi conexiuni sinaptice în timpul procesului de învățare, fie că este vorba despre învățarea unui nou limbaj, a unui instrument muzical sau a unei abilități sportive.

Cu ajutorul învățării automate (Machine Learning), sistemele informatice au dobândit o gamă de abilități extrem de extinsă. Spre exemplu, ChatGPT poate produce poezii și cântece amuzante, imitații precise, eseuri reflexive despre aproape orice subiect, rezumate în limbaj natural ale documentelor tehnice sau a conceptelor științifice răspunsuri și rezolvări de probleme—*fie ele bune sau rele*— la aproape orice întrebare. Neobișnuit pentru un *chatbot* până de puțină vreme, el poate învăța pe măsură ce interacționează și astfel susține conversații atractive cu final deschis, evoluând informațional. Timpul este redus, efortul intelectual minimizat, mulțumirea utilizatorului este maximă, totul pare extraordinar.

Dar când te afli în fața foii albe de examen cu un pix în mână, cine te ajută?

Bibliografie:

<https://gabrielnicolaeteodorescu.wordpress.com/2011/05/28/persuasiune-seductie-si-manipulare-in-comunicarea-didactica/>

<https://tribunainvatamantului.ro/inteligenta-artificiala-in-scoala/>

<https://institutulbrainmap.ro/ce-este-neuroplasticitatea-si-beneficiile-ei/#capacitatea-de-a-invata-lucruri-noi>

Transformarea digitală în școli – oportunități și provocări pentru educație, astăzi
Prof. Gavril Roxana-Elena
Școala Gimnazială „Ioanid Romanescu” Voinești, jud. Iași

Asistăm astăzi, la o dezvoltare accelerată a tehnologiilor digitale, care influențează majoritatea domeniilor de activitate, inclusiv educația. În acest context, proiectarea viitorului educației se bazează pe o adaptare strategică între integrarea tehnologiilor digitale, inclusiv IA și o abordare centrată pe dezvoltarea emoțională și competențele transdisciplinare ale elevilor. Pentru instituțiile de învățământ această transformare reprezintă un proces destul de amplu de integrare a tehnologiilor informaționale și de comunicare în activitățile de predare, învățare și evaluare. Scopul este modernizarea sistemului educațional și adaptarea lui la cerințele unei societăți bazate pe cunoaștere și tehnologie.

Transformarea digitală în educație nu se limitează la introducerea calculatoarelor sau a platformelor online în sala de clasă, ci presupune o schimbare profundă a modului în care se desfășoară procesul educațional. Aceasta implică utilizarea tehnologiilor digitale pentru a crea medii de învățare interactive, colaborative și adaptate nevoilor elevilor; formarea profesorilor în integrarea tehnologiei și crearea unor clase digitale, adaptate cerințelor de astăzi.

Integrarea instrumentelor digitale în procesul didactic permite accesul rapid la informații, utilizarea resurselor multimedia și dezvoltarea unor metode moderne de predare, precum învățarea colaborativă sau învățarea bazată pe proiecte. Un rol dominant în „clasa viitorului” îl va avea profesorul pentru că el va încuraja o abordare transdisciplinară care să tindă spre o depășire a disciplinelor tradiționale.

Un punct de plecare pentru reflecție îl poate reprezenta organizarea unei dezbateri între profesori în cadrul căreia să fie discutate oportunitățile și limitele utilizării inteligenței artificiale în procesul educațional.

Propunere de dezbatere didactică

Tema : Utilizarea inteligenței artificiale în procesul educațional- oportunitate sau risc?

1. Obiective

- *Analizarea impactului inteligenței artificiale asupra procesului de predare – învățare;
- *Identificarea avantajelor și limitelor utilizării IA în activitatea didactică;
- *Dezvoltarea unei atitudini critice și responsabile față de utilizarea tehnologiilor modern în educație.

2. Participanți

- *Profesori din diferite discipline
- *Moderator (director sau un responsabil de comisie)

3. Organizarea dezbaterii

Participanții se împart în două echipe:

- *Echipa PRO- susține utilizarea inteligenței artificiale în educație.
- *Echipa CONTRA- evidențiază riscurile și limitele utilizării acesteia.

4. Întrebarea de dezbatere:

„Inteligența artificială îmbunătățește calitatea procesului educațional?”

5. Etapele dezbaterii

1.Introducerea temei (5 min.)

Moderatorul prezintă scopul dezbaterii și regulile de discuție.

2. Prezentarea argumentelor (10 min / echipă)

Exemple de argumente:

- * Echipa PRO
 - AI poate ajuta la personalizarea învățării.
 - Profesorii pot economisi timp pentru pregătirea materialelor.

- Elevii au acces rapid la informații și explicații suplimentare.
- Poate sprijini creativitatea și proiectele digitale.

*** Echipa CONTRA**

- Există riscul dependenței de tehnologie.
- Elevii pot copia sau folosi AI fără a înțelege conținutul.
- Scade dezvoltarea gândirii critice dacă este utilizată excesiv.
- Profesorii trebuie formați pentru a o utiliza corect.

3. Runda de întrebări (10 min.)

Echipele își adresează reciproc întrebări pentru clarificarea argumentelor.

4. Discuție liberă (10-15 min)

Toți participanții pot interveni cu exemple din experiența didactică.

5. Concluzii

Moderatorul sintetizează ideile principale și propune direcții de utilizare responsabilă a AI în școală.

Inteligența artificială nu înlocuiește profesorul, dar poate deveni un instrument valoros în educație, dacă este utilizată responsabil, cu scop pedagogic clar și însoțită de dezvoltarea gândirii critice a elevilor.

În contextul transformării digitale a educației, este important să analizăm atât beneficiile pe care tehnologia le aduce procesului de predare –învățare, cât și provocările care apar în implementarea acestora în mediul școlar.

În primul rând, tehnologia facilitează accesul la resurse educaționale variate și actualizate. Platformele educaționale permit elevilor să participe la activități de învățare și să acceseze materiale didactice din orice loc și în orice moment.

În al doilea rând, utilizarea tehnologiilor digitale contribuie la creșterea motivației elevilor și la dezvoltarea competențelor necesare în societatea actuală, precum gândirea critică, colaborarea și creativitatea. În mediile digitale de învățare, elevii pot beneficia de activități interactive și de o personalizare mai mare a procesului educațional.

Un alt avantaj important este dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și profesorilor. Într-o lume dominată de tehnologie, școala are rolul de a pregăti elevii pentru profesii care implică utilizarea instrumentelor digitale și pentru adaptarea la schimbările rapide ale pieței muncii.

Deși transformarea digitală oferă numeroase oportunități, implementarea acestora este însoțită și de provocări. Una dintre principalele probleme este infrastructura digitală inegală între școli, în special între mediul urban și mediul rural. Lipsa echipamentelor și a accesului la internet de mare viteză poate limita utilizarea tehnologiei în procesul educațional.

De asemenea, nivelul competențelor digitale ale cadrelor didactice reprezintă un factor important în succesul digitalizării. Profesorii trebuie să beneficieze de formare continuă pentru a utiliza eficient instrumentele digitale și pentru a integra tehnologia în strategiile didactice.

Un alt aspect relevant îl reprezintă necesitatea asigurării securității datelor și a protecției informațiilor personale ale elevilor în mediul online. Pe măsură ce activitățile educaționale se mută în spațiul digital, devine esențială implementarea unor măsuri adecvate de siguranță informatică.

BIBLIOGRAFIE:

*Istrate, O., *Educația asistată de calculator*, Editura Polirom, Iași, 2019.

*Ministerul Educației, *Strategia privind digitalizarea educației din România – SMART.Edu*. București, 2022.

*UNESCO, *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities for Sustainable Development*, Paris: UNESCO Publishing, Paris, 2019.

Proiectarea viitorului educației prin inovare, tehnologie și excelență pedagogică în educația preșcolară

Prof. Gheorghe Aureliana Dana
Șc. Gim. Candiano Popescu- GPN. Nr.24, Ploiești

Educația traversează în prezent un proces amplu de transformare, determinat de evoluția accelerată a tehnologiei, de schimbările sociale și de nevoia adaptării la un context educațional tot mai complex. În acest cadru, învățământul preuniversitar, și în mod special educația preșcolară, ocupă un loc central, întrucât reprezintă baza dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copilului. Proiectarea viitorului educației presupune o viziune coerentă, care îmbină inovarea pedagogică, utilizarea responsabilă a tehnologiei și promovarea excelenței didactice, cu respectarea particularităților de vârstă ale copilului mic.

Modernizarea ecosistemului educațional în educația timpurie nu se rezumă la introducerea tehnologiei în grădiniță, ci implică o regândire a mediului de învățare ca spațiu flexibil, sigur și stimulativ. Sala de grupă devine un context educațional dinamic, în care materialele tradiționale sunt completate de resurse digitale adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor. De exemplu, utilizarea poveștilor digitale, a imaginilor interactive sau a materialelor audio sprijină dezvoltarea limbajului și a capacității de înțelegere, oferind copiilor experiențe de învățare variate și atractive.

Transformarea digitală contribuie, de asemenea, la consolidarea relației dintre grădiniță, familie și comunitate. Platformele educaționale și instrumentele digitale pot facilita comunicarea cu părinții, oferind informații despre activitățile desfășurate și despre progresul copiilor. În acest context, educatorul își asumă un rol complex, acela de facilitator al învățării și de mediator al relației educaționale, sprijinind dezvoltarea copilului atât în mediul instituțional, cât și în cel familial.

Integrarea tehnologiilor emergente în educația preșcolară trebuie realizată cu prudență și discernământ, având ca obiectiv sprijinirea dezvoltării globale a copilului. Instrumente precum tabla interactivă, aplicațiile educaționale simple sau materialele multimedia pot fi utilizate în activități ludice și exploratorii. De exemplu, într-un proiect tematic despre mediul înconjurător, copiii pot observa imagini sau secvențe video despre animale și plante, completând experiențele directe de explorare și stimulând curiozitatea și dorința de cunoaștere.

Practica didactică inovatoare în educația preșcolară se bazează pe metode centrate pe copil, care valorifică jocul, învățarea experiențială și activitățile integrate. Învățarea bazată pe proiecte

tematice oferă copiilor posibilitatea de a explora realitatea în mod holistic, de a colabora și de a-și exprima ideile. Un proiect despre „meserii”, de exemplu, poate include jocuri de rol, activități artistice, discuții ghidate și utilizarea unor resurse digitale simple, contribuind la dezvoltarea competențelor sociale, a autonomiei și a încrederii în sine.

Excellența pedagogică în educația timpurie este strâns legată de reflecția profesională a educatorului și de capacitatea acestuia de a adapta strategiile didactice la nevoile individuale ale copiilor. Evaluarea formativă, realizată prin observare sistematică și feedback pozitiv, sprijină progresul fiecărui copil și consolidează motivația pentru învățare. Inovarea pedagogică devine astfel un proces continuu, fundamentat pe cunoașterea științifică a dezvoltării copilului și pe deschiderea către noi abordări educaționale.

Un element esențial al viitorului educației îl reprezintă promovarea unei educații incluzive, echitabile și centrate pe copil. Grădinița are rolul de a crea un mediu educațional în care fiecare copil este acceptat, valorizat și sprijinit. Adaptarea activităților la ritmul și stilul de învățare al fiecărui copil, utilizarea materialelor diferențiate și colaborarea cu specialiștii contribuie la prevenirea dificultăților de învățare și la reducerea inegalităților educaționale.

Tehnologia poate susține incluziunea prin personalizarea experiențelor de învățare și prin accesibilizarea resurselor educaționale, însă relația afectivă dintre educator și copil rămâne fundamentală. Un climat emoțional pozitiv, bazat pe empatie, respect și încurajare, favorizează participarea activă a copiilor și dezvoltarea lor armonioasă.

În concluzie, proiectarea viitorului educației preuniversitare, cu accent pe educația preșcolară, presupune o abordare echilibrată, care valorifică inovarea și tehnologia în slujba copilului. Investiția în formarea continuă a educatorilor, în modernizarea mediilor de învățare și în promovarea unor practici pedagogice incluzive reprezintă premise esențiale pentru asigurarea calității educației și pentru construirea unui sistem educațional orientat spre viitor.

Bibliografie:

- Fullan, M. (2019). *Nuance: Why Some Leaders Succeed and Others Fail*. Corwin Press.
- OECD (2020). *Education in the Digital Age*. OECD Publishing.
- Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Publications Office of the European Union.

Rezumat

Leadershipul educațional reprezintă un factor esențial în dezvoltarea și eficientizarea instituțiilor de învățământ. În contextul transformărilor sociale, tehnologice și pedagogice actuale, rolul liderilor educaționali devine din ce în ce mai complex. Prezentul studiu analizează conceptul de leadership educațional, principalele modele teoretice și impactul acestuia asupra performanței organizaționale și asupra calității procesului educațional. Metodologia utilizată constă într-o analiză teoretică a literaturii de specialitate și într-o abordare interpretativă a rolului liderului educațional în mediul școlar. Rezultatele evidențiază faptul că leadershipul transformativ și participativ contribuie semnificativ la creșterea eficienței instituționale, la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și la îmbunătățirea rezultatelor elevilor. Studiul concluzionează că dezvoltarea competențelor de leadership în rândul managerilor educaționali reprezintă o condiție fundamentală pentru modernizarea sistemului educațional.

Cuvinte-cheie: leadership educațional, management școlar, leadership transformativ, performanță educațională, organizații educaționale.

1. Introducere

Schimbările rapide care caracterizează societatea contemporană influențează profund sistemele educaționale. Globalizarea, digitalizarea și evoluția cerințelor pieței muncii determină instituțiile de învățământ să se adapteze permanent. În acest context, leadershipul educațional devine un element central în procesul de dezvoltare organizațională și în asigurarea calității educației.

Leadershipul educațional nu se limitează la exercitarea autorității administrative, ci presupune capacitatea de a inspira, coordona și motiva membrii organizației educaționale pentru atingerea unor obiective comune. Liderii educaționali – directori, inspectori sau coordonatori pedagogici – influențează climatul organizațional, cultura instituțională și performanța educațională.

Scopul acestui studiu este de a analiza rolul leadershipului educațional în dezvoltarea instituțiilor de învățământ și de a evidenția principalele modele teoretice și implicațiile lor practice. De asemenea, lucrarea urmărește să identifice competențele esențiale ale liderilor educaționali și impactul acestora asupra procesului educațional.

2. Cadrul teoretic al leadershipului educațional

2.1 Conceptul de leadership educațional

Leadershipul educațional poate fi definit ca procesul prin care un lider influențează și mobilizează membrii unei organizații educaționale pentru realizarea obiectivelor pedagogice și instituționale. Spre deosebire de managementul educațional, care se concentrează pe planificare și organizare, leadershipul pune accent pe viziune, inspirație și schimbare.

În literatura de specialitate, leadershipul educațional este asociat cu capacitatea liderului de a crea o viziune strategică pentru dezvoltarea școlii și de a motiva personalul didactic în vederea îmbunătățirii procesului educațional.

2.2 Modele de leadership în educație

În domeniul educației au fost identificate mai multe modele de leadership, fiecare evidențiind diferite dimensiuni ale rolului liderului.

Leadershipul transformațional

Leadershipul transformațional presupune capacitatea liderului de a inspira și motiva membrii organizației să depășească interesele individuale și să contribuie la atingerea obiectivelor colective. În mediul educațional, acest tip de leadership promovează inovația, colaborarea și dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice.

Leadershipul distribuțional

Leadershipul distribuțional se bazează pe ideea că responsabilitățile de conducere trebuie împărțite între membrii organizației. În instituțiile de învățământ, acest model încurajează participarea profesorilor la procesul decizional și valorificarea competențelor profesionale ale acestora.

Leadershipul instrucțional

Leadershipul instrucțional se concentrează asupra procesului de predare și învățare. Liderii educaționali care adoptă acest model acordă o atenție deosebită calității activității didactice, dezvoltării curriculumului și monitorizării performanței elevilor.

3. Rolul leadershipului în dezvoltarea organizațiilor educaționale

Leadershipul educațional influențează în mod direct funcționarea și eficiența instituțiilor de învățământ. Un lider eficient contribuie la crearea unui climat organizațional pozitiv, caracterizat prin colaborare, comunicare și încredere.

Un aspect esențial al leadershipului educațional îl reprezintă dezvoltarea profesională a cadrelor didactice. Liderii care promovează formarea continuă și schimbul de bune practici contribuie la îmbunătățirea calității actului educațional.

De asemenea, leadershipul educațional joacă un rol important în gestionarea schimbării. Reformele curriculare, integrarea tehnologiilor digitale și adaptarea la cerințele societății moderne necesită lideri capabili să gestioneze procese complexe de transformare organizațională.

4. Metodologia cercetării

Prezentul studiu utilizează o metodologie de tip calitativ, bazată pe analiza literaturii de specialitate din domeniul managementului și leadershipului educațional.

Metodele utilizate includ:

- analiza documentară a lucrărilor academice;
- analiza comparativă a diferitelor modele de leadership;
- interpretarea conceptelor teoretice în raport cu practica educațională.

Această abordare permite identificarea principalelor direcții de dezvoltare ale leadershipului educațional și evaluarea impactului acestuia asupra instituțiilor de învățământ.

5. Competențele liderului educațional

Pentru a exercita un leadership eficient, liderii educaționali trebuie să dețină o serie de competențe profesionale și personale.

Competențe strategice

Liderii educaționali trebuie să fie capabili să formuleze o viziune clară pentru dezvoltarea instituției și să stabilească obiective strategice pe termen lung.

Competențe de comunicare

Comunicarea eficientă este esențială pentru coordonarea activităților organizaționale și pentru menținerea unui climat de colaborare între membrii comunității educaționale.

Competențe de management al schimbării

În contextul reformelor educaționale, liderii trebuie să gestioneze procese complexe de schimbare și să faciliteze adaptarea personalului la noile cerințe.

Competențe relaționale

Empatia, capacitatea de motivare și dezvoltarea relațiilor interpersonale reprezintă elemente fundamentale ale leadershipului educațional.

6. Impactul leadershipului asupra performanței educaționale

Numeroase studii arată că leadershipul educațional influențează în mod indirect performanța elevilor prin intermediul climatului școlar și al calității activității didactice.

Liderii care promovează colaborarea și dezvoltarea profesională contribuie la creșterea eficienței procesului de predare-învățare. De asemenea, leadershipul eficient favorizează implementarea inovațiilor pedagogice și utilizarea tehnologiilor educaționale.

Un alt efect important al leadershipului educațional este consolidarea culturii organizaționale. O cultură instituțională bazată pe valori precum responsabilitatea, cooperarea și excelența profesională contribuie la creșterea performanței educaționale.

7. Provocări ale leadershipului educațional

Liderii educaționali se confruntă cu numeroase provocări în contextul actual al sistemelor educaționale.

Printre acestea se numără:

- adaptarea la schimbările tehnologice;
- gestionarea resurselor limitate;
- menținerea motivației personalului didactic;

implementarea reformelor educaționale.

Pentru a face față acestor provocări, liderii educaționali trebuie să dezvolte competențe de inovare, gândire strategică și colaborare interinstituțională.

8. Concluzii

Leadershipul educațional reprezintă un element fundamental în dezvoltarea și modernizarea instituțiilor de învățământ. Prin crearea unei viziuni strategice, promovarea colaborării și susținerea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice, liderii educaționali contribuie semnificativ la îmbunătățirea calității educației.

Modelele contemporane de leadership, precum leadershipul transformațional, distribuțional și instrucțional, evidențiază importanța participării colective și a orientării către procesul de învățare.

În concluzie, dezvoltarea competențelor de leadership în rândul managerilor educaționali reprezintă o condiție esențială pentru adaptarea sistemului educațional la provocările societății contemporane.

Bibliografie:

- Bush, T. (2011). Theories of Educational Leadership and Management. Sage Publications.
- Fullan, M. (2014). The Principal: Three Keys to Maximizing Impact. Jossey-Bass.
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (2006). Transformational school leadership. Educational Administration Quarterly.
- Northouse, P. (2019). Leadership: Theory and Practice. Sage Publications.
- Pont, B., Nusche, D., & Moorman, H. (2008). Improving School Leadership. OECD.

Politici educaționale în dezvoltarea competențelor cheie

Profesor Gherghinoiu Adina-Raluca, C.N.S.H., Tg-Jiu

Introducere

În contextul societății cunoașterii și al globalizării, educația capătă un rol esențial în formarea competențelor necesare pentru integrarea și adaptarea indivizilor pe piața muncii. Politicile educaționale din România au trecut prin multiple reforme, cu scopul de a răspunde cerințelor Uniunii Europene și ale unei economii bazate pe inovare. Acest referat analizează principalele politici educaționale din România care vizează dezvoltarea competențelor-cheie, accentuând importanța lor pentru formarea resurselor umane calificate.

Cuprins

Uniunea Europeană a stabilit, prin Recomandarea din 2006 și revizuită în 2018, opt competențe-cheie. Cele 8 competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, sunt *abilități esențiale pe care fiecare persoană ar trebui să le dobândească pentru dezvoltare personală, cetățenie activă, incluziune socială și angajare*¹.

Acestea sunt:²

1. Comunicarea într-o limbă maternă: abilitatea de a exprima și interpreta concepte, gânduri, sentimente, fapte și opinii, atât în formă orală, cât și scrisă.
2. Comunicarea într-o limbă străină: ca mai sus, dar include și abilitățile de mediere (adică rezumarea, parafrazarea, interpretarea sau traducerea) și înțelegerea interculturală.
3. Competența matematică, științifică și tehnologică: buna stăpânire a aritmeticii, o înțelegere a lumii naturale și o abilitate de a pune în aplicare cunoștințele și tehnologia pentru a răspunde nevoilor umane percepute (precum medicina, transportul sau comunicarea).
4. Competența digitală: utilizarea cu încredere și în mod critic a tehnologiei informației și comunicațiilor pentru muncă, timp liber și comunicare.
5. A învăța să înveți: abilitatea de gestionare eficientă a propriei învățări, fie individual, fie în grupuri.
6. Competențe sociale și civice: abilitatea de a participa într-un mod eficient și constructiv la viața socială și de muncă și de a se implica în mod activ și democratic, mai ales în societățile din ce în ce mai variate.
7. Spirit de inițiativă și antreprenoriat: abilitatea de a pune ideile în practică prin creativitate, inovație și asumarea de riscuri, precum și abilitatea de a planifica și gestiona proiecte.
8. Sensibilizare și exprimare culturală: abilitatea de a aprecia importanța exprimării creative a ideilor, experiențelor și emoțiilor într-o varietate de medii, precum muzica, literatura și artele vizuale și ale spectacolului.

Termenul „competență” a evoluat de la simpla asociere cu aptitudinile profesionale, la un concept integrator ce presupune cunoștințe, abilități, atitudini și valori. Potrivit lui Mihăilescu,

¹ Comisia Europeană, *Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, (2006), L394, 10–18.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=LEGISSUM:c11090&frontOfficeSuffix=%2F>

competențele sunt „*structuri psihologice complexe care se formează în context educațional și se manifestă în mod funcțional în activitățile concrete*”³.

Curriculumul național din România definește competențele ca „*ansambluri structurate de resurse care se mobilizează pentru a face față unei varietăți de situații de învățare și de viață*”⁴.

În cadrul sistemului european și românesc, competențele sunt clasificate astfel:

- Competențe de bază (ex. literație, matematică)
- Competențe transversale (ex. lucru în echipă, gândire critică)
- Competențe specifice domeniului profesional

Cele opt competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții stabilite de Uniunea Europeană sunt adoptate în politicile naționale, ca bază pentru reformele educaționale.

Politici educaționale românești axate pe competențe

❖ Perioada post-aderare (2007–2020)

După aderarea României la Uniunea Europeană, politica educațională s-a centrat pe integrarea principiilor europene: *învățare pe tot parcursul vieții, dezvoltarea competențelor și calitatea educației. Documente fundamentale precum Strategia Națională pentru Învățarea pe Tot Parcursul Vieții (2015–2020) sau Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii au introdus ținte clare privind dezvoltarea de competențe adaptabile*⁵.

❖ „România Educată”

Inițiată în 2016, viziunea „România Educată” a fost adoptată oficial în 2021 și vizează formarea de competențe relevante în toate ciclurile educaționale. Documentul promovează⁶:

- abordări curriculare centrate pe elev;
- sprijinirea profesorilor în dezvoltarea profesională;
- reformarea evaluării prin accent pe competențe și mai puțin pe memorare.

❖ Programe și proiecte relevante

Exemple de programe naționale susținute prin fonduri europene:

- CRED – Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți: formarea a peste 50.000 de profesori pentru predare centrată pe competențe⁷.

CRED este un proiect strategic național implementat în România, cofinanțat din fonduri europene prin Programul Operațional Capital Uman (POCU). Proiectul a fost inițiat de Ministerul Educației și s-a desfășurat în perioada 2018–2023.

Scopul principal al proiectului este creșterea calității educației prin:

- formarea cadrelor didactice în spiritul noilor programe școlare centrate pe competențe;
- promovarea unei educații incluzive, echitabile și relevante pentru elevi;
- introducerea de practici pedagogice moderne, bazate pe metode interactive;
- dezvoltarea unei abordări centrate pe elev, care încurajează învățarea activă și pe tot parcursul vieții.

Obiective principale:

- Formarea profesională a cadrelor didactice – peste 55.000 de profesori din învățământul primar și gimnazial au participat la cursuri de formare.

³ I. Mihăilescu, *Teoria curriculumului*. București: Editura Didactică și Pedagogică, (2015) p. 89.

⁴ Ministerul Educației. *Programele școlare pentru gimnaziu*, București, (2021) p. 7.

⁵ Ministerul Educației Naționale. *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii*, (2015) p. 12.

⁶ Administrația Prezidențială. *România Educată – Viziune și strategie*, (2021) p. 18.

⁷ Ministerul Educației. *Raport de implementare CRED*, (2020) p. 23.

- Crearea de resurse educaționale deschise (RED) – peste 7.000 de planuri de lecție și materiale educaționale digitale gratuite.
- Sprijinirea aplicării curriculumului național prin metode centrate pe dezvoltarea de competențe-cheie.
- Prevenirea abandonului școlar prin educație de calitate și sprijin individualizat.
- Dezvoltarea platformei CRED, un spațiu digital dedicat formării continue: <https://www.educared.ro> ⁸.

Proiectul a urmărit pregătirea cadrelor didactice pentru aplicarea unui curriculum modern și relevant, utilizarea resurselor digitale în predare și învățare, dezvoltarea de competențe transversale (gândire critică, creativitate, colaborare); promovarea unei educații centrate pe elev, adaptată nevoilor diverse ale acestora.

- ROSE – Romanian Secondary Education Project: sprijinirea tranziției de la liceu la învățământul superior prin dezvoltarea de competențe transversale.

ROSE este *un program strategic național derulat de Ministerul Educației, în parteneriat cu Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), parte a Băncii Mondiale* ⁹.

Obiectivul principal este reducerea ratei abandonului școlar și creșterea promovabilității examenului de bacalaureat, în special în rândul elevilor din liceele considerate vulnerabile.

Proiectul vizează, de asemenea, *creșterea accesului la învățământul superior pentru tinerii proveniți din medii defavorizate și consolidarea capacității instituționale a sistemului educațional românesc* ¹⁰.

Componentele proiectului:

- Granturi pentru licee

Liceele eligibile primesc sprijin financiar pentru: activități de sprijin educațional (ore remediale, consiliere psihopedagogică, orientare în carieră), activități extracurriculare (tabere, ateliere, concursuri), achiziționarea de echipamente și materiale didactice ¹¹.

- Sprijin pentru universități

Se acordă granturi universităților pentru susținerea studenților din primii ani, prin tutorat, consiliere și activități remediale.

- Consolidarea capacității Ministerului Educației

Asigură formare profesională și suport pentru implementarea eficientă a proiectului la nivel central și local.

Rezultate și impact ¹²:

- Peste 1.000 de licee sprijinite financiar la nivel național;
- Participarea a peste 150.000 de elevi la activitățile proiectului;
- Creșteri vizibile ale promovabilității la bacalaureat în liceele participante;
- Implicarea elevilor în activități care dezvoltă motivația, încrederea în sine și competențele-cheie.

⁸ <https://www.educared.ro/>

⁹ Ministerul Educației. *Proiectul ROSE – Curriculum și politici educaționale*. (2023) Disponibil la: <https://proiecte.pmu.ro/web/guest/rose>

¹⁰ Ministerul Educației și BIRD. *Document de proiect – ROSE*, (2020)

¹¹ Ministerul Educației. Ghidul beneficiarului de granturi ROSE, (2020)

¹² Ministerul Educației. Raport privind implementarea proiectului ROSE, (2023)

Profesorul devine facilitator al învățării. După cum afirmă Cucoș, „*cadrele didactice trebuie să construiască contexte educaționale autentice, în care competențele elevului să fie mobilizate și dezvoltate*”¹³.

Formarea cadrelor didactice în spiritul noilor abordări curriculare rămâne esențială pentru aplicarea politicilor.

Tranziția de la evaluarea de tip „sumativ” la cea „formativă” este lentă, dar necesară. Evaluarea prin proiecte, portofolii și rubrici de performanță reflectă mai bine nivelul de competență al elevului¹⁴. Potolea subliniază că „evaluarea reală presupune măsurarea aplicabilității cunoștințelor, nu doar reținerea lor pasivă”¹⁵.

Provocări actuale:

- Disparități între urban și rural în accesul la educație de calitate și formarea de competențe.
- Subfinanțarea sistemului educațional, ceea ce afectează implementarea politicilor.
- Lipsa resurselor digitale și a infrastructurii pentru susținerea competențelor digitale.
- Rezistență la schimbare din partea unor cadre didactice și a sistemului.

Concluzii

Politicile educaționale reprezintă cadrul esențial pentru dezvoltarea competențelor-cheie, fără de care integrarea socio-profesională a tinerilor este limitată. România a făcut pași importanți în această direcție, dar succesul reformelor depinde de implementare coerentă, sprijin constant pentru profesori și finanțare adecvată.

CRED a contribuit semnificativ la transformarea educației din România, printr-o abordare integrată și modernă, orientată spre competențe și incluziune. Proiectul rămâne un exemplu de bună practică în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și în sprijinirea reformei curriculare. ROSE este un exemplu de bună practică în reforma educațională din România, cu efecte vizibile asupra tranziției școlare, echității și calității învățământului. Prin acest proiect, s-a oferit sprijin concret liceelor vulnerabile și universităților, în beneficiul direct al elevilor și studenților din medii defavorizate.

Bibliografie

1. Administrația Prezidențială. *România Educată – Viziune și strategie*, (2021) p. 18.
2. Cucoș, C. *Pedagogie*. Iași: Polirom, (2014);
3. Mihăilescu, I. *Teoria curriculumului*. București: Editura Didactică și Pedagogică, (2015);
4. Ministerul Educației. *Raport de implementare CRED*, (2020) p. 23.;
5. Ministerul Educației. *Proiectul CRED – Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți*. (2023) Disponibil la: <https://www.educred.ro> ;
6. Platforma RED CRED. *Resurse educaționale deschise*. (2023). Disponibil la: <https://red.educred.ro> ;
7. Ministerul Educației Naționale. *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii*. (2015);
8. Ministerul Educației. *Programele școlare pentru gimnaziu*, București, (2021) p. 7;
9. Ministerul Educației. *Raport CRED*. (2020);
10. Ministerul Educației. *Ghidul beneficiarului de granturi ROSE*, (2020);
11. Ministerul Educației. *Raport privind implementarea proiectului ROSE*, (2023)

¹³ C. Cucoș, C. Pedagogie. Iași: Polirom, (2014) p. 157.

¹⁴ I. Radu. Evaluarea în procesul didactic. București: Editura ASE, (2021), p. 66.

¹⁵ D. Potolea. Curriculum și evaluare. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, (2007), p. 132.

12. Ministerul Educației. *Proiectul ROSE – Curriculum și politici educaționale*. (2023)
Disponibil la: <https://proiecte.pmu.ro/web/guest/rose>
13. Radu, I. Evaluarea în procesul didactic. București: Editura ASE, (2021), p. 66;
14. Potolea, D. Curriculum și evaluare. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, (2007), p. 132;
15. Jigău, M. Educația și formarea profesională în România. București: Institutul de Științe ale Educației, (2012);

Relația dintre calitatea educației și starea de bine a elevilor în lumina standardelor de calitate

**Prof. Gherghinoiu Adina-Raluca,
C.N.S.H. Tg-Jiu**

Calitatea educației se referă la *ansamblul de caracteristici ale procesului educativ care asigură atingerea obiectivelor de învățare, dezvoltarea competențelor-cheie, echitatea și relevanța pentru viața personală și socială*¹.

Starea de bine a elevilor (well-being) implică *dimensiuni fizice, emoționale, sociale și cognitive, precum și sentimentul de siguranță, apartenență și autoeficacitate în cadrul școlii*². Este un concept care include nu doar performanțele școlare ale elevilor, ci și capacitatea lor de a face față provocărilor, de a se simți acceptați și în siguranță, și de a dezvolta relații interpersonale sănătoase.

Factori care contribuie la starea de bine a elevilor: sănătatea mentală și emoțională, relațiile pozitive cu colegii și profesorii, sănătatea fizică, stimularea intelectuală și educațională, o infrastructură adecvată și confortabilă (clădiri, săli de clasă, spații de recreere), colaborarea între școală, familie și comunitate pentru a sprijini dezvoltarea elevilor.

Starea de bine a elevilor are un impact direct asupra performanței lor școlare, dar și asupra dezvoltării lor pe termen lung. Elevii care se simt bine în mediul școlar sunt mai motivați, mai încrezători în abilitățile lor și au o sănătate mentală mai bună. În schimb, o stare de bine scăzută poate duce la absenteism, scăderea performanțelor școlare, conflicte cu colegii sau profesorii, și chiar probleme de sănătate mentală pe termen lung.

Un curriculum relevant și bine adaptat vârstei și nevoilor elevilor le oferă sens învățării, ceea ce sporește motivația și satisfacția, pe când un climat școlar pozitiv, în care se promovează respectul, empatia și incluziunea, reduce stresul și anxietatea.

Profesorii care aplică metode centrate pe elev, dezvoltă sentimentul de competență și autonomie, încurajând participarea activă, gândirea critică, argumentarea punctelor de vedere personale, oferă feedback elevilor privind rezultatele învățării, prin mijloace clasice sau electronice precizând recomandări de îmbunătățire a activităților de învățare. Instrumentele de evaluare a progresului școlar sunt adaptate elevilor care necesită sprijin pentru învățare sau, aparțin grupurilor dezavantajate de la nivelul comunității, sau din contra sunt capabili pentru performanță. Aceste cerințe se regăsesc în descriptorii C.85, C.86 și C.87 incluși în indicatorul 12 – rezultate obținute a domeniului Eficacitate educațională

Infrastructura adecvată, resursele educaționale suficiente și un sistem de evaluare echitabil contribuie la reducerea inegalităților și la creșterea încrederii elevilor.

¹ C. Cucuș, , *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*. Iași: Polirom, 2006, p. 46.

² OECD, *The Conceptual Framework of Student Well-Being in PISA*, 2021, p.12.

În cadrul domeniului Capacitatea instituțională, indicatorii 6 și 7 fac referire la asigurarea, dotarea unităților de învățământ cu echipamente, mijloace de învățământ, platforme de învățare și utilizarea acestora în activitățile de învățare în scopul asigurării egalității de șanse. În cadrul descriptorului B.45 se precizează existența măsurilor de sprijin pentru combaterea barierelor de atitudine și de mediu față de persoane cu dizabilități, de etnie romă sau aparținând altor minorități.

Descriptorului C.47 precizează existența unui plan de dezvoltare profesională a personalului didactic, în vederea dobândirii de competențe și abilități necesare dezvoltării personale.

Elevii care se simt în siguranță și valorizați sunt mai predispuși să participe activ, să colaboreze și să își asume riscuri în învățare³.

Starea mentală pozitivă este corelată cu performanțe școlare mai bune și dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Conform descriptorilor C.50 și C.51 din domeniul Eficacității educaționale, este important ca instituția să încheie parteneriate și colaborări interinstituționale, să lucreze eficient cu alte instituții, autorități locale, ONG-uri, reprezentanți ai părinților și elevilor în vederea identificării și implementării unor soluții adecvate de reducere a absenteismului și abandonului școlar; să dezvolte oferta educațională prin proiecte finanțate la nivel national, European sau international prin programul Erasmus+ sau alți finanțatori. Cooperarea cu familia și comunitatea este esențială pentru a sprijini bunăstarea elevului dincolo de școală, asigurând o dezvoltare echilibrată și susținută a acestuia pe toate planurile — emoțional, social, educațional și fizic. O abordare integrată, în care școala, familia și comunitatea lucrează împreună, este cheia pentru a asigura un cadru favorabil învățării și dezvoltării armonioase a elevului. Acest tip de colaborare sporește reziliența copilului și capacitatea sa de a face față provocărilor vieții, nu doar celor din mediul școlar.

De asemenea, trebuie promovate rezultatele deosebite ale elevilor, precum și ale personalului unității, a intervențiilor pentru îmbunătățirea participării școlare și a rezultatelor învățării, asigurând confidențialitatea datelor cu caracter personal și evitarea etichetării, așa cum se precizează și în descriptorul B.51 din cadrul indicatorului 9.

În România, standardele de calitate ale educației sunt reglementate și monitorizate de mai multe instituții și organisme, printre care ARACIP (Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar). Aceste standarde sunt concepute pentru a asigura un cadru

³ I. Cerghit., *Metode de învățământ*. Iași: Polirom, (2006), p.82.

uniform de evaluare a calității educației, cu scopul de a îmbunătăți continuu procesul educativ în școli.

Principalele standarde de calitate definite de ARACIP sunt: standardele de evaluare a școlilor (standarde de performanță instituțională și educativă), standardele pentru evaluarea cadrelor didactice, (cum ar fi *utilizarea metodelor de învățare activă, integrarea tehnologiei în procesul educativ și dezvoltarea profesională continuă*⁴), standarde de infrastructură (aceste standarde se referă la condițiile fizice ale școlilor, inclusiv sălile de clasă, laboratoarele, terenurile de sport și resursele educaționale disponibile⁵), standarde de management instituțional (*vizează modul în care școala este condusă și administrată, inclusiv implicarea directorilor și a echipelor manageriale în crearea unui mediu educațional pozitiv. De asemenea, se pune accent pe transparența proceselor de luare a deciziilor și pe implicarea părinților și a comunității în activitățile școlii*⁶), standarde de integrare a educației pentru diversitate importante pentru integrarea copiilor cu dizabilități, elevilor din medii defavorizate și minorităților.

ARACIP are un rol fundamental în implementarea acestor standarde de calitate, fiind responsabilă pentru: **evaluarea externă a școlilor** prin evaluări periodice ale instituțiilor de învățământ, **procesul de acreditare a școlilor**, prin care se verifică dacă acestea respectă normele de calitate necesare pentru a oferi educație oficială, precum și **îmbunătățirea continuă** prin formarea cadrelor didactice și promovarea unui management educațional eficient.

Măsurarea sistematică a stării de bine în școală se poate face prin chestionare pentru elevi, profesori sau părinți, semestrial sau anual, observarea comportamentelor în clasă, în pauze sau în activitățile extracurriculare, indicatori indirecti (absenteismul, incidentele disciplinare, cazurile de bullying, rata de participare la activități extracurriculare sau cluburi). În acest proces sunt implicați consilierul școlar, diriginții, profesorii, conducerea școlii sau elevi. Rezultatele ajută la identificarea punctelor slabe și a nevoilor emoționale sau sociale. Se elaborează un plan de acțiune ce vizează activități de dezvoltare personală, prevenirea bullyingului, cluburi tematice, formare pentru profesori.

Implicarea elevilor în luarea deciziilor care le afectează viața școlară este un element-cheie pentru construirea unei școli democratice, incluzive și adaptate nevoilor reale ale copiilor. Aceasta înseamnă nu doar consultarea lor, ci oferirea unui cadru real de participare, exprimare și influențare a proceselor educaționale. Acest lucru poate fi identificat în indicatorul 2-organizarea

⁴ G. Dima, *Metode de învățare activă în educația preuniversitară*. Cluj-Napoca: Editura Accent, (2019), p.73.

⁵ ARACIP, *Ghidul standardelor de calitate în educația preuniversitară*. București: ARACIP, (2020), p. 45.

⁶ C. Radu, *Calitatea în educație: Teorii și practici educaționale*. Iași: Editura Polirom, (2018,)p. 49.

internă și funcționarea curentă a unității de învățământ din cadrul domeniului Capacitatea instituțională.

Este importantă implicarea elevilor deoarece crește motivația și responsabilitatea (elevii se simt ascultați și valorizați, dezvoltă abilități de leadership), reduce comportamentele negative (absenteismul sau indisciplina), îmbunătățește relația elev-profesor și climatul școlar, promovează cetățenia activă și democrația participativă.

Modalități concrete de implicare a elevilor o reprezintă consiliul elevilor (organism reprezentativ care poate propune inițiative și colabora cu conducerea școlii; *poate fi implicat în elaborarea regulamentului, organizarea de evenimente, susținerea colegilor*⁷), chestionare și consultări periodice, participare în consiliile de administrație (Legea educației permite *participarea unui reprezentant al elevilor în CA, cu drept de vot consultative*⁸), bugetul participativ școlar, prin care *elevii propun și votează proiecte utile pentru comunitatea școlară*⁹, grupuri de inițiativă sau cluburi de elevi (activități de voluntariat, festivaluri culturale). Toate aceste inițiative contribuie la dezvoltarea unor competențe esențiale pentru viață, cum ar fi gândirea critică, comunicarea și cooperarea.

Concluzii

Calitatea educației nu poate fi concepută în absența stării de bine a elevilor. Un sistem educațional performant este acela care nu doar transmite cunoștințe, ci cultivă un mediu în care elevii se simt în siguranță, sprijiniți și motivați. Standardele de calitate moderne trebuie să reflecte această viziune integrată, punând accent pe dezvoltarea holistică a copilului, un mediu școlar care promovează respectul, incluziunea și empatia.

Standardele de calitate promovează coerența și echitatea – Respectarea standardelor de calitate în educație (precum cele definite de ARACIP în România) contribuie la asigurarea unui cadru unitar care urmărește dezvoltarea armonioasă a fiecărui elev. Standardele pun accent nu doar pe performanță academică, ci și pe dimensiunea psiho-emoțională a educației.

Climatul școlar pozitiv este esențial – Un climat bazat pe siguranță, cooperare, comunicare deschisă și sprijin reciproc este o condiție esențială pentru starea de bine a elevilor. Acolo unde standardele de calitate sunt aplicate eficient, școlile oferă un astfel de climat, ceea ce se reflectă

⁷ Legea Educației Naționale nr. 1/2011, art. 80.

⁸ Ministerul Educației. Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP), (2023)

⁹ UNICEF România, Bugetul participativ pentru copii și tineri, (2021)

în scăderea absenteismului, reducerea comportamentelor problematice și creșterea satisfacției față de școală. Profesorii joacă un rol-cheie – Formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul competențelor socio-emoționale, comunicării eficiente și managementului clasei contribuie semnificativ la calitatea actului educațional și la crearea unui mediu în care elevii se simt în siguranță și încurajați. Participarea elevilor sporește sentimentul de apartenență – Calitatea educației presupune și valorizarea opiniilor elevilor în procesul decizional la nivelul școlii. Participarea activă a elevilor le oferă sentimentul că sunt parte din comunitate, ceea ce crește stima de sine și implicarea în activități.

O educație de calitate, conformă cu standardele actuale, nu se limitează la transmiterea de cunoștințe, ci vizează formarea unui mediu educațional favorabil dezvoltării integrale a elevului, în care starea de bine este o prioritate. Așadar, calitatea educației și starea de bine a elevilor sunt interdependente și trebuie abordate împreună în politicile educaționale și în practicile din școli.

Bibliografie:

1. ARACIP, Ghidul standardelor de calitate în educația preuniversitară. București: ARACIP, (2020), p. 45.
2. Cerghit I., Metode de învățământ. Iași: Polirom, (2006), p.82.
3. Cucoș C., *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*. Iași: Polirom, 2006, p. 46.
4. OECD, *The Conceptual Framework of Student Well-Being in PISA*, 2021, p.12.
5. Dima G., *Metode de învățare activă în educația preuniversitară*. Cluj-Napoca: Editura Accent, (2019), p.73.
6. Radu C., *Calitatea în educație: Teorii și practici educaționale*. Iași: Editura Polirom, (2018,)p. 49.
7. *Legea Educației Naționale* nr. 1/2011, art. 80.
8. Ministerul Educației. *Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar* (ROFUIP), (2023)
9. UNICEF România, *Bugetul participativ pentru copii și tineri*. (2021)

CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND PREDAREA MATEMATICII LA CLASELE CU ELEVII AVÂND CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

Prof. Elisaveta Ghigoartă
Colegiul Național „George Coșbuc” Motru

La nivelul învățământului liceal școala românească parcurge de mai multe decenii o reformă reală și profundă, având ca obiectiv principal adaptarea la cerințele societăților democratice europene.

Constatările desprinse de cercetătorii și cadrele didactice prezente în procesul instructiv-educativ au condus la conturarea unui sistem modern de predare-învățare a matematicii, care să țină seama atât de particularitățile logice ale științei matematice, cât și de cele individuale privind actul învățării la elevi.

Matematica liceală, disciplina studiată în mai multe ore săptămânal la clasele de matematică-informatică, tehnic, științe naturale, trebuie să beneficieze de o atenție sporită, datorită particularităților sale: formalizarea și utilizarea limbajului simbolic, operarea conceptelor abstracte (funcții, limite, derivate, intergrale, matrice, determinanți etc), rezolvarea de probleme cu nivel de dificultate ridicat, pregătirea pentru evaluări standardizate (bacalaureat) ș. a.

În baza experienței personale, dobândită în anii de la catedră, elevii cu cerințe educaționale speciale au întâmpinat și întâmpină dificultăți frecvente în înțelegerea notațiilor matematice, organizarea logică a rezolvărilor, gestionarea timpului în evaluări, menținerea concentrării pe sarcini de durată etc.

În acest context, materialul de față are în vedere modul de receptare al informațiilor prevăzute de programa școlară în predarea matematicii la clasele de liceu eterogene, constituite din elevi tipici și elevi cu cerințe educaționale speciale. Așadar, educația incluzivă reprezintă un principiu de bază al sistemului modern de învățământ, care promovează accesul egal la educație pentru toți elevii indiferent de particularitățile cognitive, fizice sau emoționale. Predarea matematicii de liceu la asemenea colective devine o provocare, simultan și oportunitate a dezvoltării profesionale pentru cadrul didactic aflat în asemenea ipostaze.

Experiența didactică privitoare la clasele eterogene ne-a demonstrat, de-a lungul timpului existența mai multor caracteristici: diferențe a ritmurilor de învățare; stiluri cognitive variate; niveluri diferite de motivație și autonomie; elevi cu dificultăți de învățare, tulburări de atenție sau din spectrul autist; deficiențe senzoriale etc. În consecință, cadrul didactic trebuie să-și adapteze conținuturile, strategiile și metodele de evaluare pentru a răspunde acestor diferențe ce pot deveni adesea obstacole sau chiar dificultăți în predarea la clasă.

Metodica predării incluzive la matematică presupune câteva principii fundamentale:

1. Individualizarea și diferențierea instruirii are în vedere adaptarea sarcinilor în funcție de nivelul elevilor, utilizarea fișelor de lucru cu grade diverse de dificultate, acordarea de timpi suplimentari elevilor cu cerințe educaționale speciale. Aplicarea unui asemenea principiu este dependentă de identificare stărilor concrete a formațiunilor de lucru în ceea ce privește cunoașterea elevilor

care manifestă aplecare spre învățarea lentă, cu dificultăți de concentrare, anxietate școlară, probleme de comportament sau socializare etc.

2. **Învățarea prin cooperare** se referă la sprijinul reciproc (elev-elev, cadru didactic-elev), dezvoltarea abilităților sociale și creșterea stimei de sine a elevilor cu dificultăți.

3. **Utilizarea materialelor concrete și a suportului vizual**, pleacă de la ideea că matematica poate deveni mai accesibilă prin folosirea de materiale manipulative (cuburi, riglete, figuri geometrice, machete) reprezentări grafice, scheme și hărți conceptuale, jocuri didactice, rebusuri matematice etc.

Un rol important în dezbaterile metodicilor utilizate în cazurile de față îl au strategiile didactice. Pentru eficiență am utilizat următoarele strategii mai relevante:

1. **Metoda pașilor mici**, cu referire la descompunerea conținuturilor matematice în secvențe scurte și clare.

2. **Învățarea multisenzorială** ce are în vedere continuarea explicațiilor verbale cu suport vizual și activități practice.

3. **Feed-back constant și pozitiv** care urmărește încurajarea progresului, nu neapărat a performanței.

4. **Evaluarea adaptată** exprimată în teste diferențiate, evaluări orale și portofolii.

În asemenea abordări flexibile ale actului didactic, cu astfel de caracteristici, în mod obligatoriu profesorul devine facilitator al învățării, mediator al relației dintre elevi și coordonator al intervențiilor educaționale personalizate. Esențial pentru succesul elevilor cu cerințe educaționale speciale este colaborarea profesorului de matematică cu profesorul de sprijin, consilierul școlar și familia.

În gestionarea predării disciplinei apar și unele avantaje cum ar fi dezvoltarea empatiei și toleranței, creșterea coeziunii grupului și progrese academice pentru toți elevii. Neîndoielnic apar și dificultăți generate de gestionarea timpului, suprasolicitarea cadrului didactic, lipsa resurselor adecvate și „disputele de inteligență” din rândul elevilor.

În concluzie, predarea matematicii la clasele eterogene presupune din partea cadrului didactic flexibilitate, creativitate și deschidere spre diversitate. O abordare incluzivă nu înseamnă simpla integrare a elevilor cu cerințe educaționale speciale, ci adaptarea concretă și reală a procesului instructiv-educativ la fiecare elev. Prin metode diferențiate și colaborare interdisciplinară, matematica poate deveni accesibilă și relevantă pentru toți elevii claselor respective.

Bibliografie selectivă:

1. Cucoș C., *Pedagogie*, Iași, Editura Polirom, 2001.
2. Gherguț A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și inclusive în educație*, Iași, Editura Polirom, 2006.
3. Iucu R., *Managementul clasei de elevi. Gestionarea situațiilor de crize educaționale*, București, Editura Bolintineanu, 1999.
4. Ministerul Educației Naționale, *Programe Școlare, Matematică liceu*, București, 2025 – 2026.

Analiza taxonomică a florei din comuna Tanacu

Profesor Ginghină Nicoleta
Liceul Teoretic “Emil Racoviță” Vaslui

Pe teritoriul județului Vaslui, în funcție de condițiile fizico-geografice variate, se găsesc concentrate diverse ecosisteme specifice celor trei zone de vegetație: stepă, silvostepă și zona forestieră.

În zona comunei Tanacu vegetația este predominant silvostepică, naturală și antropică.

Pe dealurile mai înalte din partea centrală a comunei sunt câteva insule de păduri de foioase în care se întâlnesc, ca principale specii forestiere: gorun, ulm, stejar în amestec cu carpen, paltin, frasin, tei, cireș, arțar și salcâm. Pe șesuri crește vegetația hidrofilă: plop (*Populus sp*) și specii arbustive - corn (*Cornus mas*), porumbar (*Prunus spinosa*), sânger (*Cornus sanguinea*), păducel (*Crataegus monogyna*), mălin (*Prunus padus*) și izolat, sălcii (*Salix alba*). Pe tarlalele de culturi cresc buruieni dăunătoare (specii de plante nedorite) ca păiușul, pirul, troscotul, pelinița, ciulinul, holera, scaietele, pălămida, laptele câinelui, iarba șarpelui. Întâlnim, de asemenea, plante medicinale: menta, pătlagina, pojarnița, nalba, podbalul, pelinul, romanița, busuiocul, spânzul etc.

Analizând compoziția floristică a teritoriului cercetat din punct de vedere economic, se constată ponderea mare a speciilor medicinale, urmate de cele toxice, furajere, industriale, alimentare, melifere și decorative.

Analiza taxonomică a florei – specii, genuri, familii

În urma investigațiilor efectuate pe parcursul perioadei de studiu, în flora spontană de pe teritoriul comunei Tanacu am identificat 157 de taxoni, care aparțin la 2 filumuri - Pteridophyta și Spermatophyta, 50 de familii botanice (1 familie din filumul Pteridophyta, 44 de familii din clasa Magnoliatae și 5 familii din clasa Liliatae) și 127 de genuri.

Ponderea cea mai mare o reprezintă familiile: Asteraceae (21 de specii), Fabaceae (13 specii), Rosaceae (13 specii), Poaceae (10 specii), Lamiaceae (9 specii), Brassicaceae (7 specii), Ranunculaceae (7 specii), Liliaceae (5 specii), Apiaceae (4 specii), Malvaceae (4 specii). Restul familiilor însumează sub 17 specii. Așadar 10 familii alcătuiesc fondul de bază al cormoflorei identificate în această zonă (fig. 1.).

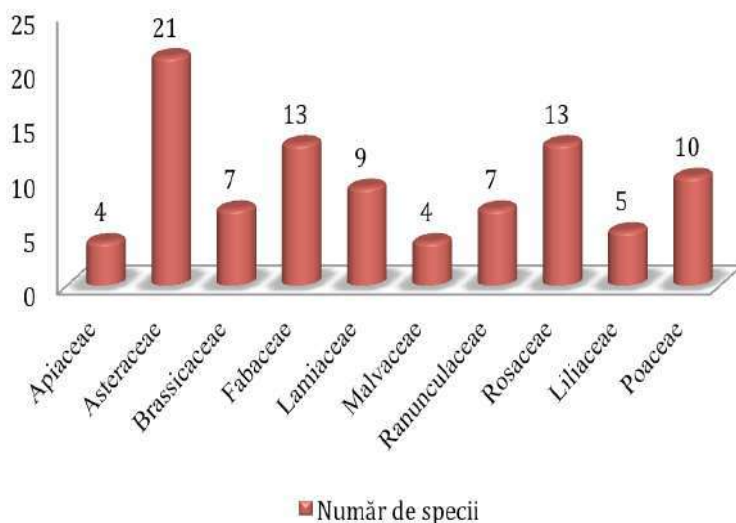

Figura 1. Ponderea celor mai reprezentative familii din flora spontană a comunei Tanacu

Analiza bioformelor și a geoelementelor

Examinarea ponderii **bioformelor** (tabelul nr. 1, fig. 2.) reliefează un procent ridicat al hemicriptofitelor ($H = 42,267\%$), principalele componente ale stratului ierbos din pajiști, care au pătruns și în păduri, aspect care indică apartenența zonei cercetate la un climat moderat (temperat).

Influențele mediteraneene se reflectă prin prezența terofitelor și a geofitelor, specii care au perioadă scurtă de vegetație. Ponderea mare a terofitelor din zonă ($21,01\%$) sugerează mai ales influența zoo-antropică, care implică practicarea unor activități agricole (extinderea terenurilor agricole, pășunatul intensiv), dar indică și instaurarea unui climat mai cald în ultimele decenii.

Fanerofitele, specii edificatoare ale pădurilor și tufărișurilor (arbori și arbuști), ocupă suprafețe mari, dar ponderea lor sub aspectul numeric al fitotaxonilor este relativ redusă ($Ph = 17,83\%$). Defrișările masive, igienizarea pășunilor, climatul, caracterele morfometrice ale reliefului, omogenitatea formațiunilor vegetale lemnoase, sunt cauzele posibile ale procentajului modest de fanerofite. Geofitele, specii care formează vegetația ierboasă a pădurilor și a pajiștilor stepice, se găsesc într-un procent relativ ridicat ($G = 14,01\%$).

Helohidatofitele contribuie cu un procent redus ($Hh = 1,27\%$), la diversitatea florei din regiune, aici existând cenoze acvatice și palustre reduse ca întindere. Camefitele ($Ch = 2,54\%$) sunt slab reprezentate, deoarece în teritoriul studiat unde nu există un etaj alpin, climatul este mai blând.

Tabel nr. 1 - Analiza bioformelor (forme biologice)

	H hemicriptofite	T terofite	Ph fanerofite	G geofite	Hh helohidatofite	Ch camefite	Ep epifite
Nr. specii	67	33	28	22	2	4	1
%	42,67	21,01	17,83	14,01	1,27	2,54	0,63

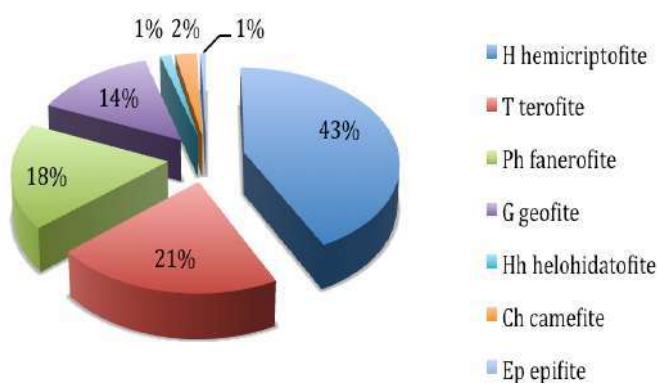

Figura 2. Reprezentarea procentuală a formelor biologice din flora vasculară a comunei Tanacu

Spectrul elementelor floristice (**geoelementelor**) furnizează informații despre clima în care s-au dezvoltat speciile și despre interferențele fitogeografice.

Analiza fitogeografică a taxonilor identificați în comuna Tanacu (tabelul nr. 2, fig. 3.) demonstrează dominanța elementelor eurasiatice ($Eua = 41,40\%$), pe fundamentul cărora s-au

instalat în diferite perioade fitoistorice elementele europene (Eur = 14,01%), cosmopolite (Cosm = 11,46%) și central-europene (Euc = 7,64%).

Tabel nr. 2 – Analiza geoelementelor (elemente floristice)

	Eua	Eur	Cosm	Euc	Adv	Pont	Medit	Circ	Atl	As
Nr specii	72	22	18	12	9	8	7	5	2	2
%	45,85	14,01	11,46	7,64	5,73	5,09	4,45	3,18	1,27	1,27

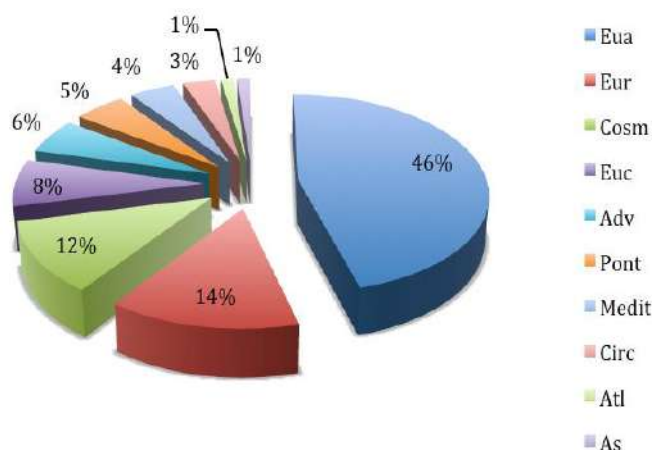

Figura 3. Reprezentarea procentuală a elementelor floristice din flora vasculară a comunei Tanacu

Speciile adventive sunt slab reprezentate (Adv = 5,73%), fiind prezente în special în apropierea locurilor cultivate, precum și de-a lungul căilor de comunicație. Existența speciilor adventive, se datorează diseminării plantelor vegetale (buruienilor), din culturile agricole, terenuri în pârloagă, răzoare, șanțuri, margini de drumuri, lungul căilor ferate etc.

Mai puțin numeroase sunt speciile termofile de origine meridională (Medit, Pont-Balc, Pont-Medit, Atl, Atl-Medit, Smd) iubitoare de microclimat cald: pontice (Pont = 5,09%), mediteraneene (Medit = 4,45%), atlantice (Atl = 1,27%).

Speciile cu areal circumpolar (Circ) dețin 3,18% din totalul taxonilor, iar cele asiatice (As) 1,27%.

Bibliografie:

- 1.Chifu, T., Mânzu, C., Zamfirescu, O. – *Flora și vegetația Moldovei (România)*, I.Flora, Ed. Universității „Al. I. Cuza” Iași, 2006
- 2.Costică, M., Șurubaru, B. – *Botanică sistematică. Lucrări practice*, Ed. Spiru Haret, Iași, 2003
- 3.Mititelu, D., Huțanu, M. – *Noi contribuții la flora și vegetația județului Vashui*, Studii și cercetări VIII, Muzeul de Științe Naturale, Piatra Neamț, 1996: 193-211
- 4.Sârbu, I., Ștefan, N., Oprea, A. – *Plante vasculare din România. Determinator ilustrat de teren*, Ed. Victor B Victor, București, 2013

ROLUL PROFESORULUI ÎN ȘCOALA VIITORULUI

GIOROC CARMEN, ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.97,

BUCUREȘTI

Trăim într-o lume dinamică al cărei destin trebuie să ni-l asumăm. Creativitatea reprezintă astăzi o mare speranță pentru omenire. Indiferent la ce nivel se petrece demersul creator, acesta va fi pus în valoare. Prin creație, omul evadează din contingent, eliberându-și energiile și tinde către depășirea condiției. Experiența creatoare îl face pe om părtaș la armonia universală. Percepem creativitatea ca pe o nevoie socială, deoarece promovările lumii moderne impun soluții creative. Carl Rogers consideră adaptarea creativă ca fiind singura soluție pentru a ține pasul cu schimbările impuse de lumea modernă.

Societatea influențează activitățile creatoare prin cerințele sociale, datorate dezvoltării continue a științei și a tehnicii, care impune un progres continuu în domeniul educației.

Cadrului didactic îi revine menirea de a-și cultiva aptitudinile creative, activându-și propriile resurse, pentru a stimula creativitatea elevilor, pregătindu-i pentru integrarea pe piața muncii.

În 1937, psihologul american **Gordon Allport** lansează termenul de creativitate, din dorința de a reduce confuzia rezultată din utilizarea unor noțiuni precum: talent, inteligență, dotare, aptitudine etc.

În 1959, **I. Taylor**, realiza un inventar privind definirea noțiunii de creativitate, din care le reținem pe cele mai cunoscute :

Creativitatea este un „*ansamblu de calități și raporturi care duc la generarea noului, la originalitate*” (**G. Allport**, 1978); „*ansamblu unitar al factorilor subiectivi și obiectivi care duc la realizarea de către indivizi a unui produs original și de valoare*” (**A. Roșca**, 1981); „*structură de trăsături caracteristice ale persoanei creative*”(**J.P. Guilford**, 1966); „*creativitatea este o dispoziție ce există în stare potențială la toți indivizii* ” (Dicționar de psihologie Larousse, 1978);

„*Creativitatea înseamnă re perceperea realității din trebuința de nou*” (**E. Picard**, 1990)

„*creativitatea este procesul de formulare a unei ipoteze, de testare a acesteia și de comunicare a rezultatelor*” (**M. Stein**, 1973); „*creativitatea este facultatea specială a spiritului de a reorganiza elementele lumii externe , culturale sau tehnice, pentru a le prezenta sub aspect nou, realizând astfel o acțiune creativă*” (*Enciclopedia Hachet*, 1974).

Creativitatea pedagogică reprezintă „modelul calităților necesare educatorului/ cadrului didactic pentru proiectarea și realizarea unor activități eficiente prin valorificarea capacităților sale de înnoire permanentă a acțiunilor specifice angajate la nivelul sistemului și procesului de învățământ.”(Sorin Cristea, 2000)

Fără îndoială, procesele inovative la nivelul societății încep cu cel al educației, în general, al educației școlare în particular. Astfel, creativitatea este procesul prin care se focalizează într-o serie de factori (biologici, psihologici, sociali) întreaga personalitate a individului și care are drept rezultat o idee sau un produs nou, original, cu utilitate socială. Creativitatea este forma cea mai înaltă a activității omenești.

Relevantă în acest sens este opinia lui **Constantin Noica** (*Jurnal filozofic*, 1944): „Visezi la o școală în care să nu se predea, la drept vorbind nimic. Să trăiești liniștit și cuviincios, într-o margine de cetate, iar oamenii tineri, câțiva oameni tineri ai lumii, să vină acolo spre a se elibera de tirania profesoratului. Căci totul și toți dau lecții. Totul trebuie învățat pe dinafară, iar singurul lucru care e îngăduit din când în când e să pună întrebări. Dar nu vezi că au și ei de spus ceva, de mărturisit ceva? Și nu vezi că noi nu avem întotdeauna ce să le spunem? Suntem doar mijlociri între ei și ei înșiși... Stări de spirit, asta trebuie dat altora; nu conținuturi, nu sfaturi, nu învățături. Esențialul e să cucerești. Nu să accepți. Nu să știi.”

Destinul comunității umane este condiționat de calitatea și amplitudinea educației. Importanța educației este demonstrată în orice moment și în orice domeniu al vieții sociale și personale. Astfel, educația constituie un aspect al procesului de socializare, prin care oamenii pot dobândi comportamente specifice, necesare participării active la viața socială. Conștient sau inconștient, educația are o influență continuă asupra individului.

Învățarea bazată pe creativitate este un proces care se bazează pe experiențe noi, punându-se accentul pe realizarea conexiunilor dintre sensuri, ceea ce solicită implicare intelectuală profundă. Aceste noi experiențe vor fi rezolvate prin explorare, deducție, analiză, sinteză, generalizare, abstractizare.

Se poate spune că educația devine o activitate complexă realizată în cooperare de educator și educabil, cu scopul dezvoltării personalității și arată nivelul de instrucție, de cultură, de conturare a diferitelor componente ale personalității. Odată cu dezvoltarea societății, se dezvoltă și educația.

În consecință, educația școlară contribuie la dezvoltarea individuală. Școala trebuie să devină promotorul inițiativelor creative în momentul în care sunt asigurate condiții precum: democratizarea relației profesor-elev, prin participarea elevului la un proces instructiv-educativ interactiv, crearea unei atmosfere școlare între liber-arbitru și autoritate, restructurarea programelor școlare, prin extinderea disciplinelor care favorizează în mod direct creativitatea: literatură, muzică, desen, dar și includerea unor discipline noi.

Aptitudinea pedagogică se impune ca o temă actuală, deoarece profesorul este catalizatorul decisiv al activității educative. Aptitudinea pedagogică reprezintă dimensiunea operațională de bază, deși nu anihilează personalitatea cadrului didactic. Învățarea prin acțiune (**learning by doing**) este necesară atât pentru elevi, cât și pentru profesori. Aptitudinea pedagogică este rezultatul interiorizat al acțiunii educative, în scopul eficientizării activității didactice. Obținerea

unui randament superior în activitatea educativă depinde de dobândirea unui mod de viață desăvârșit.

Creativitatea este tradusă în procesul didactic în flexibilitate, fiind opusul rutinei, al stereotipiilor. Interdependența dintre produsul creativ, procesul creator și personalitatea creatoare formează structura creativității. Produsul creator de tip pedagogic se află la nivelul inventivității, al capacității profesorului de a realiza corelații educaționale noi.

Învățarea creativă îl ajută pe elev să redefinească sensurile, să realizeze conexiuni între informații, să le filtreze prin propria personalitate, apelând la procesele psihice superioare: gândirea și creația. Fiind implicați în procesul învățării active și creative, elevii au capacitatea de a-și restructura propriile achiziții, integrându-le pe cele noi, pot elabora proiecte personalizate de învățare, conștientizând, evaluând, aplicând, dobândind autonomie față de propria învățare.

Cadrul didactic are datoria de a se orienta în instruirea didactică spre cerințele prezentului, dar mai ales ale viitorului. Consider că este necesară reorientarea rolurilor asumate de profesor, către un comportament deschis, o atitudine pozitivă și reflexivă.

Profesorul creativ le oferă elevilor săi posibilitatea de a-și spune părerea, încurajându-i în acest sens, promovând o atmosferă deschisă, respectând opiniile celorlalți. Acesta își încurajează elevii să emită judecăți de valoare și îi antrenează în procesul de evaluare, comunicându-le criteriile, oferindu-le timp pentru exersarea propriilor capacități.

Un cadru didactic ce pune preț pe originalitate știe cum să activeze creativitatea elevilor, fiind el însuși un tip creativ și activ, utilizând strategii de învățare prin cooperare.

Pentru a fi creativ, profesorul are nevoie de următoarele competențe:

- *Competența empatică* – presupune abilitatea de a lucra cu elevii, transpunându-se în situațiile pe care aceștia le parcurg. În acest sens, profesorul are obligația de a-și cunoaște foarte bine elevii, pentru a alege activitățile de învățare în funcție de profilul individual.
- *Competența energizantă* – are în vedere capacitatea profesorului de a-i ajuta pe elevi să se implice în activitățile propuse și în rezolvarea problemelor date. Profesorul creativ își încurajează elevii să găsească soluții alternative pentru problemele propuse.
- *Competența ludică* – presupune capacitatea profesorului de a include jocul în activitățile didactice, de a favoriza învățarea prin joc, pentru a deveni mai atractivă, încurajând efortul intelectual al elevilor.
- *Competența organizatorică* – se referă la capacitatea cadrului didactic de a organiza pe grupe colectivul de elevi, de a impune respectarea regulilor necesare învățării prin cooperare. De asemenea, el trebuie să intervină în situațiile de criză, aplanând conflictele, evitând devierile de la tema propusă, menținând legătura dintre intervențiile participanților și subiectul propus.

- *Componenta interrelațională* – presupune capacitatea profesorului de comunicare cu elevii, dezvoltându-le acestora abilități sociale necesare integrării în societate. Profesorul creativ va încuraja originalitatea răspunsurilor, având deschidere către nou.
- *Competența științifică* – se referă la calitatea și corectitudinea științifică, la structurarea logică a informațiilor, la transpoziția didactică a conținuturilor ce vor contribui la realizarea obiectivelor stabilite și la dezvoltarea unor structuri operatorii afective, volitive, emoționale și acționale.
- *Competențele psihopedagogice și metodice* – asigură eficiența psihopedagogică a demersurilor instructiv-educative, profesorul fiind elementul de legătură dintre elev și obiectul de învățare.
- *Competențele manageriale* se referă la managementul educațional și la organizarea relațiilor sociale în clasa de elevi.

Problematica predării și învățării creative se subordonează creativității în general. Există repere constante care conduc la înțelegerea predării – învățării creative.

Bibliografie

Amabile, T. ,*Creativitatea ca mod de viață. Ghid pentru părinți și profesori*, Editura Științifică, București, 1997

Bejat, M. (coord.) ,*Creativitatea în știință, tehnică și învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică București, 1981

Cucoș, C. (coord.) *Psihopedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1998

Flueraș, V. ,*Paideia și gândirea critică*, Colecția Științele Educației, Cluj-Napoca, 2003

Ionescu, M. ,Radu, I. ,*Didactica modernă, ed. a II-a revizuită*, Editura Dacia, Cluj-Napoca

Landau, E. ,*Psihologia creativității*, Editura Didactică și Pedagogică, București

Matei N.M. ,*Educarea capacităților creatoare în procesul de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982

EDUCAȚIA MULTICULTURALĂ - O NECESITATE A ZILELOR NOASTRE

Prof. Florina Goge

Școala Gimnazială „Augustin Buzura” Copalnic-Mănăștur, Maramureș

Diversitatea culturală sau multiculturalismul se referă la coexistența armonioasă și interacțiunea dintre culturi. Este o realitate și o valoare în spații culturale și cu o lungă tradiție istorică, cu o structură ce presupune conviețuirea între o cultură majoritară și mai multe minorități istorice, ca în Transilvania, de exemplu.

Multiculturalismul răspunde necesităților unei lumi în schimbare. Globalizarea a făcut din comunicarea interculturală un fapt inevitabil. Lumea de azi este supusă unor schimbări rapide, interacțiunea dintre oameni capătă noi dimensiuni. Contactul și comunicarea cu alte culturi sunt caracteristici dominante ale vieții moderne.

Comunicarea multiculturală înseamnă interacțiunea directă dintre oameni de diferite culturi. Comunicarea culturală înseamnă mai mult decât înțelegerea normelor unui grup, ea presupune acceptarea și tolerarea diferențelor. Multiculturalismul românesc ar putea fi dat ca exemplu multor țări occidentale, asta pentru că în timp la noi s-a format o civilizație care se caracterizează atât prin elemente comune tuturor etniilor, cât și prin aspecte particulare, specifice fiecărei etnii în parte. Elementele comune, similitudinile se datorează trăirii în același habitat.

Cooperarea multiculturală se învață încă din familie prin respectarea fiecărui individ, prin respectarea valorilor pe care fiecare etnie le promovează. Cooperarea multiculturală devine o necesitate în mediul școlar unde copiii intră în contact direct cu persoane aparținând altor etnii, acestea le devin colegi și prieteni, doar în condițiile în care respectul pentru fiecare este o realitate, un fapt, nu doar un cuvânt.

Educația multiculturală este un proces îndelungat, laborios și de multe ori presărat cu obstacole puse în cale de prejudecăți și ignoranță. Este în schimb ceva stringent, nevoia de conviețuire armonioasă ne poate ușura viața, ferindu-ne de izolarea pe care o poate da lipsa de comunicare cu colegii și cu cei din jur. Sunt implicați în acest proces nu numai elevii și profesorul, familia și societate devin la fel de importante. Cu alte cuvinte, tot la școală se învață, până la urmă acceptarea, toleranța, respectul și prețuirea pentru cei din jur.

Preferințele pe care le manifestăm în comportamentele de învățare pe care le practicăm sunt influențate și de trăsăturile culturii în care trăim. Cultura presupune valori, credințe și moduri de percepție comune persoanelor care-și desfășoară existența într-un anumit spațiu cultural.

Cercetările în acest domeniu au încercat să evalueze trăsăturile distinctive ale anumitor grupuri, pentru a asigura șansa egală în atingerea succesului în învățare. Elementele distinctive de natură culturală sunt utile persoanelor care învață în medii caracterizate prin interculturalitate. Grupurile minoritare depind într-o măsură mai mare de context decât grupurile majoritare.

Dintre tehnicile de lucru utilizate, învățarea prin cooperare dă cele mai bune rezultate în cazul elevilor care provin din culturi diferite. Indiferent de stilul de predare al profesorului sau de cel de învățare al elevului, există câteva elemente a căror prezență în lecții va atrage după sine șanse egale de atingere a succesului educațional, indiferent de apartenența culturală a elevilor:

- identificarea stilurilor de învățare ale elevilor și a stilului de predare al profesorilor;
- stabilirea limitelor de acceptabilitate (cât de mult ne putem abate de la preferințele noastre în învățare, fără a ne simți inconfortabil);
- concentrarea la început pe elevii care întâmpină dificultăți în învățare;
- acomodarea diversității se face treptat, elementele strategiilor noi vor fi introduse pe rând;

- utilizarea în predare a tuturor modurilor fundamentale de învățare: vizual, auditiv, tactil, kinestezic.

Un elev care frecventează o școală diferită de grupul etnic căruia îi aparține poate întâmpina dificultăți în învățare, generate de trăsăturile grupului din care provine și nu de potențialul său individual. Acesta este un aspect care influențează trăsăturile microculturii care se construiește în acea școală. Conștientizarea acestor factori de influență conduce la o acomodare mai eficientă a diversității în școală.

Contextul cultural în care cineva trăiește influențează dezvoltarea acelei persoane în aceeași măsură în care este influențată și de potențialul individual înăscut. A studia efectele contextului nu înseamnă a pune etichete, ci a găsi soluții realiste de îmbunătățire a practicii școlare.

Stabilirea unui set de reguli de conviețuire în clasă contribuie la crearea unui climat de învățare în care fiecare elev să se simtă binevenit. Un moment potrivit pentru stabilirea acestor reguli este prima oră de curs. Aceste reguli se stabilesc pe bază de negociere, prin implicarea tuturor elevilor.

După stabilirea setului de reguli, acesta se afișează într-un loc vizibil din clasă. Ori de câte ori este cazul, se reamintește o regulă sau alta, în conformitate cu situația în care se găsește clasa la un moment dat. Este foarte important ca regulile să devină un cod activ de comportament al clasei și ca să nu fie uitate pot fi ilustrate pe un poster frumos realizat.

Se poate întâmpla ca pe parcursul anului să fie necesară introducerea de noi reguli sau modificarea regulilor existente. Acest lucru este posibil respectând procedura inițială de stabilire a setului de reguli și prin consultarea întregii clase.

Regulile pot fi formulate utilizând modul conjunctiv sau infinitivul lung al verbelor. Un posibil set de reguli de conviețuire în clasă:

1. Să participăm cu toții la lecție
2. Să lucrăm în echipă
3. Să formulăm întrebări întotdeauna când nu înțelegem ceva
4. Să ne respectăm reciproc
5. Să vorbim scurt și la obiect
6. Să ne ascultăm activ (suntem atenți la cel care vorbește, nu-l întrerupem, intervenim în discuție făcând referire la ce a spus cel care a vorbit înaintea noastră, dăm din cap afirmativ)
7. Să ne reamintim că suntem diferiți, dar putem conviețui
8. Să fim punctuali.

Metoda cea mai potrivită pentru evaluarea competențelor multiculturale este portofoliul. În evaluarea portofoliilor se va ține seama de cele cinci capacități măsurabile: învățarea prin cooperare, gândirea de ordin superior, analiza, sinteza și comparația, comunicarea eficientă și cunoștințele despre trăsăturile grupurilor etnice. Ponderea cea mai mare în evaluare o au criteriile care țin de abilități. O posibilă listă cu teme și produse posibile pentru portofolii:

- *Carte multiculturală de literatură*
 - ✓ Colecție de legende, basme, poezii, proverbe, zicători din cultura grupurilor etnice care trăiesc în România
 - ✓ Citate din operele literare favorite
 - ✓ Desene care să illustreze opera literară favorită
- *Comunitatea noastră*
 - Fotografii și vederi cu localitatea elevilor
 - Fotografii ale caselor din localitate care au elemente de arhitectură specifice unui grup etnic
 - O poveste/legendă locală
 - Harta turistică a localității

- Conturul localității pe o foaie de bloc de desen, pe care elevii să-l completeze marcând obiectivele pe care le consideră ei importante pentru comunitatea locală
- Explicația denumirii localității
- Expresii și slogane pe care le utilizează în grupul de prieteni
- *Costume populare*
 - Fotografii reprezentând costume populare aparținând diverselor grupuri etnice
 - Fotografii cu motive care apar în cusături
 - Părți componente ale unui costum popular
 - Note și observații dintr-o vizită la muzee care expun costume populare
 - Înregistrări în scris ale discuțiilor cu persoane din familie în legătură cu semnificații ale motivelor care apar în cusături
 - Desene realizate de ei ale unor costume populare pe care le-au văzut
 - Liste în care să descrie elementele componente ale diferitelor porturi
 - Desen cu un costum popular pe care l-ar purta la serbarea de sfârșit de an
- *Obiceiuri și tradiții*
 - Calendar al sărbătorilor religioase, populare sau naționale pe etnii
 - Înregistrări în scris ale discuțiilor cu persoane din comunitatea locală în legătură cu semnificații ale sărbătorilor celebrate în zonă
 - Versuri ale cântecelor și colindelor care se cântă cu ocazia diferitelor sărbători
 - Descrierea a două–trei obiceiuri preferate
 - Lista sărbătorilor celebrate în familie și/sau comunitatea locală
 - Rețete de mâncăruri cu specific etnic
 - Colecție de frunze și semințe ale diferitelor condimente utilizate în bucătăria diverselor grupuri etnice.

La nivel teoretic acestea sunt câteva considerații. În practică de fiecare dată e mai greu deoarece totul se rezumă la felul în care îl tratezi pe colegul tău care provine din alt mediu, aparține altei etnii etc. La clasele primare copiii fac rareori diferențieri și doar acolo unde familia le face. În școală îi motivăm pe majoritari să respecte pe oricine, toți suntem copii, toți suntem egali. Pe minoritari îi susținem dacă apare vreo problemă de discriminare, dar mai ales încercăm să-i facem respectați promovând alături de ei elemente de cultură specifice etniei rome, aceasta fiind minoritatea cu care coabităm.

Suntem diferiți, dar trăim împreună. După cum se spune, dacă am avea un singur fel de fructe sau un singur fel de legume, hrana noastră ar fi foarte săracă. Noi suntem însă bogați prin diversitate culturală.

BIBLIOGRAFIE

1. Cojocariu, Venera-Mihaela, *Învățământ primar*, Universitatea din Bacău, Editura Miniped, 2003.
2. Cucoș, Constantin – *Pedagogie*, Editura Polirom, 1998
3. Stoica, Marin, *Pedagogie și psihologie*, Editura Gheorghe Alexandru, 2002.

Inteligența artificială în procesul educațional – resursă și provocare pentru profesorii de tehnologii

Prof. ing. Cornelia-Ionela Gomboș

Liceul Tehnologic „Țara Moșilor” Albac

Introducere

Societatea contemporană se află într-un proces accelerat de digitalizare, iar educația este unul dintre domeniile profund influențate de evoluția tehnologică. Apariția și dezvoltarea inteligenței artificiale (IA) au determinat schimbări semnificative în modul de predare, învățare și evaluare. Școala nu mai este doar un spațiu de transmitere a cunoștințelor, ci un mediu dinamic, adaptat cerințelor unei societăți bazate pe informație și tehnologie.

Pentru profesorii de tehnologii, inteligența artificială reprezintă un instrument inovator, cu un potențial educațional ridicat, dar și o provocare majoră. Integrarea acesteia în procesul educațional presupune competențe digitale avansate, responsabilitate etică și o schimbare a rolului tradițional al cadrului didactic. Acest referat își propune să evidențieze rolul inteligenței artificiale în educație, analizând atât beneficiile, cât și provocările utilizării acesteia de către profesorii de tehnologii.

1. Conceptul de inteligență artificială și aplicabilitatea sa în educație

Inteligența artificială poate fi definită ca un domeniu al informaticii care se ocupă cu dezvoltarea sistemelor capabile să simuleze procese cognitive umane, precum învățarea, raționamentul, recunoașterea modelelor și luarea deciziilor. În educație, IA se regăsește sub forma platformelor de e-learning adaptive, tutorilor inteligenți, aplicațiilor educaționale interactive, sistemelor de evaluare automată și asistenților virtuali.

Scopul utilizării inteligenței artificiale în educație este optimizarea procesului de învățare, creșterea motivației elevilor și adaptarea conținutului educațional la nevoile individuale. Prin intermediul IA, procesul educațional devine mai flexibil, mai accesibil și mai eficient.

2. Inteligența artificială ca resursă pentru profesorii de tehnologii

Profesorii de tehnologii se află într-o poziție privilegiată în raport cu utilizarea inteligenței artificiale, deoarece disciplina pe care o predau este strâns legată de evoluțiile tehnologice actuale.

Un prim avantaj important este **personalizarea învățării**. Sistemele bazate pe inteligență artificială pot analiza nivelul de pregătire al elevilor, ritmul de învățare și dificultățile întâmpinate, oferind conținut adaptat fiecărui elev. Acest aspect sprijină învățarea diferențiată și reduce riscul abandonului școlar.

Un alt beneficiu îl reprezintă **îmbunătățirea procesului de predare**. Simulările digitale, aplicațiile interactive și laboratoarele virtuale permit explicarea conceptelor tehnice abstracte într-un mod vizual și practic. Elevii pot experimenta, testa și observa fenomene fără riscuri materiale sau financiare.

De asemenea, inteligența artificială sprijină **procesul de evaluare**. Corectarea automată a testelor, analiza progresului elevilor și generarea de rapoarte statistice reduc timpul alocat activităților administrative, permițând profesorului să se concentreze mai mult pe activitatea didactică propriu-zisă.

Nu în ultimul rând, utilizarea IA contribuie la **dezvoltarea competențelor digitale** ale elevilor. Aceștia învață să utilizeze tehnologia în mod conștient, creativ și responsabil, dobândind competențe esențiale pentru integrarea pe piața muncii.

3. Provocările utilizării inteligenței artificiale în procesul educațional

În ciuda avantajelor evidente, utilizarea inteligenței artificiale în educație ridică o serie de provocări semnificative pentru profesorii de tehnologii.

Una dintre cele mai importante este **necesitatea formării profesionale continue**. Evoluția rapidă a tehnologiilor impune profesorilor actualizarea constantă a competențelor digitale și pedagogice. Lipsa formării adecvate poate conduce la utilizarea superficială sau ineficientă a inteligenței artificiale.

O altă provocare majoră o reprezintă **aspectele etice și de securitate**. Utilizarea platformelor digitale presupune colectarea și prelucrarea datelor personale ale elevilor, ceea ce impune respectarea normelor de protecție a datelor și a confidențialității.

De asemenea, există **riscul dependenței de tehnologie**. Utilizarea excesivă a inteligenței artificiale poate diminua gândirea critică, creativitatea și autonomia elevilor, dacă aceasta nu este integrată într-un cadru pedagogic echilibrat.

În acest context, se conturează și **schimbarea rolului profesorului**. Cadrul didactic nu mai este doar furnizor de informații, ci devine facilitator al învățării, mentor și ghid în utilizarea responsabilă a tehnologiei.

4. Rolul profesorului de tehnologii în era inteligenței artificiale

Profesorul de tehnologii are un rol esențial în formarea elevilor pentru societatea digitală. Acesta trebuie să integreze inteligența artificială în mod echilibrat, să promoveze utilizarea etică a tehnologiei și să dezvolte gândirea critică a elevilor.

Prin activități practice, proiecte și situații de învățare autentice, profesorul poate transforma inteligența artificială într-un instrument educațional eficient, care sprijină dezvoltarea competențelor cheie și a autonomiei în învățare.

Concluzie

Inteligența artificială reprezintă o resursă importantă pentru modernizarea procesului educațional, oferind oportunități reale de îmbunătățire a predării și învățării. Pentru profesorii de tehnologii, aceasta constituie atât un sprijin didactic valoros, cât și o provocare profesională. Integrarea eficientă a inteligenței artificiale presupune formare continuă, responsabilitate etică și o abordare pedagogică centrată pe elev. Profesorul rămâne elementul central al educației, iar inteligența artificială trebuie utilizată ca un instrument complementar, nu ca un substitut al actului educațional.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Polirom.
2. Joița, E. (2010). *Pedagogie și tehnologie educațională*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. OECD (2021). *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities*.
4. UNESCO (2019). *Artificial Intelligence in Education: Guidance for Policy-makers*.
5. Voiculescu, F. (2014). *Educația în societatea cunoașterii*. București: Editura Universitară.

Leadership educațional și managementul performant al clasei de limba engleză la nivel liceal

Autor: Gombos Diana Elena

Instituția: Colegiul National Mihai Viteazul

Rezumat

Articolul analizează relația dintre leadershipul educațional și managementul performant al clasei în contextul predării limbii engleze la nivel liceal. Lucrarea dezvoltă un cadru teoretic solid fundamentat pe teoriile leadershipului transformțional, teoria autodeterminării și cercetările contemporane privind managementul clasei, integrând un studiu de caz aplicativ desfășurat pe durata a patru săptămâni. Rezultatele demonstrează impactul direct al structurii procedurale, al feedbackului formativ și al relației pedagogice asupra participării orale și performanței lingvistice.

Abstract

This paper examines the relationship between educational leadership and effective classroom management in upper-secondary English language teaching. The study integrates theoretical foundations from transformational leadership theory and self-determination theory with a four-week applied classroom intervention. Findings demonstrate the significant impact of procedural clarity, formative feedback, and pedagogical relationships on oral participation and linguistic performance.

1. Introducere

Predarea limbii engleze la nivel liceal implică o complexitate pedagogică distinctă. Comunicarea orală, activitățile colaborative, expunerea publică și evaluarea continuă a competențelor productive determină necesitatea unui climat educațional stabil și

predictibil. Leadershipul profesorului devine astfel o condiție esențială pentru performanță, iar managementul clasei reprezintă instrumentul operațional al acestei influențe educaționale.

În lipsa unei structuri clare și a unei relații pedagogice solide, anxietatea lingvistică poate inhiba participarea, iar procesul de învățare devine formal și ineficient. Scopul lucrării este de a demonstra că managementul performant al clasei este expresia practică a leadershipului educațional.

2. Fundament teoretic

2.1 Leadership transformțional

Leadershipul transformțional presupune articularea unei viziuni educaționale clare, stimularea intelectuală a elevilor și sprijin individualizat. În clasa de limba engleză, profesorul lider creează o cultură a comunicării autentice, stabilește standarde academice explicite și modelează comportamente lingvistice adecvate.

2.2 Teoria autodeterminării

Teoria autodeterminării susține că motivația intrinsecă este dependentă de satisfacerea nevoilor de autonomie, competență și relaționare. În predarea limbii engleze, aceste dimensiuni sunt esențiale pentru dezvoltarea fluenței și pentru reducerea anxietății comunicative.

2.3 Managementul clasei și performanța academică

Cercetările contemporane indică faptul că managementul eficient al clasei influențează direct performanța academică. Claritatea instrucțiunilor, predictibilitatea rutinei și consistența intervențiilor reduc comportamentele disruptive și cresc timpul efectiv de învățare.

3. Metodologie

Cercetarea utilizează un design de intervenție pedagogică desfășurat pe parcursul a patru săptămâni într-o clasă a XI-a, profil teoretic, 26 elevi nivel B1–B2. Instrumentele de

colectare a datelor au inclus observație sistematică, fișe de monitorizare a participării orale și chestionare privind climatul clasei.

4. Intervenția pedagogică

4.1 Diagnosticul inițial

Participarea orală era limitată la aproximativ 30% dintre elevi. Se constata concentrare excesivă a intervențiilor la un nucleu restrâns și evitare la elevii cu anxietate ridicată.

4.2 Obiective

Obiectivul principal a fost creșterea participării orale la minimum 60% dintre elevi și reducerea comportamentului de evitare.

4.3 Măsuri implementate

Intervenția a inclus implementarea rutinei Think–Pair–Share, stabilirea rolurilor clare în dezbateri, utilizarea feedbackului descriptiv și contracte educaționale individuale.

5. Rezultate și analiză

Datele colectate indică o creștere a participării orale la 65% dintre elevi. Durata medie a intervențiilor a crescut, iar climatul clasei s-a îmbunătățit semnificativ. Elevii au raportat reducerea anxietății și claritate sporită a așteptărilor.

Analiza confirmă faptul că intervențiile bazate pe structură, relație și feedback formativ conduc la îmbunătățiri măsurabile ale performanței lingvistice.

6. Implicații pentru practica didactică

Profesorii de limba engleză trebuie să adopte o abordare de leadership educațional care combină consecvența procedurală cu sprijinul individualizat. Managementul clasei trebuie privit ca o arhitectură a învățării și nu ca un mecanism disciplinar.

7. Concluzii

Leadershipul educațional reprezintă fundamentul managementului performant al clasei. Prin implementarea unor rutine clare, a feedbackului formativ și a unui climat sigur, profesorul poate transforma clasa de limba engleză într-o comunitate de practică autentică.

Bibliografie

Bass, B. M. (1990). From transactional to transformational leadership. *Organizational Dynamics*.

Hattie, J. (2009). *Visible learning*. Routledge.

Marzano, R. J., Marzano, J. S., & Pickering, D. J. (2003). *Classroom management that works*. ASCD.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and intrinsic motivation. *American Psychologist*.

Dörnyei, Z. (2001). *Motivational strategies in the language classroom*. Cambridge University Press.

Scrivener, J. (2011). *Learning teaching*. Macmillan.

Ur, P. (2012). *A course in English language teaching*. Cambridge University Press.

Techniques in Teaching Vocabulary Items to 4th Graders

Prof. Crenguța GRĂDINARIU
Școala Gimnazială “Mihai Eminescu”,
Roman - Neamț

Summary:

This article presents techniques used in the classroom to introduce new vocabulary items to the 4th –grade students. The activities are divided according to the four skills – listening, writing, reading and speaking - but we are not suggesting that any of them should be taught or learned in isolation. This division is simply a convenient and systematic way of presenting the teaching methods in this paper.

Key words: *vocabulary, skills, techniques.*

I will give in this article several examples of activities that can be used in the 4th grade when teaching clothes. For introducing the new items or for revising them it is a good idea to ask students to cut a page of a newspaper in the shape of a hat, gloves, trousers etc. Then, using a washing line and clothes pegs, the teacher asks students to hang their projects on the washing line. The students repeat the names of the clothes after the teacher, in chorus, then individually. After introducing the clothes related vocabulary the teacher can ask students to close their eyes, while he/she hides some of the clothes. A few seconds later, s/he asks them to open their eyes and name the missing clothes.

This warm-up activity always has a great impact on my students as they seem to have a lot of fun and, at the same time, they produce and practice the vocabulary I am interested in an enjoyable context.

Teaching the 4th graders

Not many things differ from the 3rd grade but now students are more aware of language structures (e.g. what a sentence is, that it should have a subject and a verb, word order in simple sentences, make the connection between verb and person, etc) and this enables them to make more complex sentences and therefore their vocabulary needs increase. That is why I usually build on the previous vocabulary and teach new items which suit the level and the necessities of the class.

Vocabulary

-the 3rd grade-revision

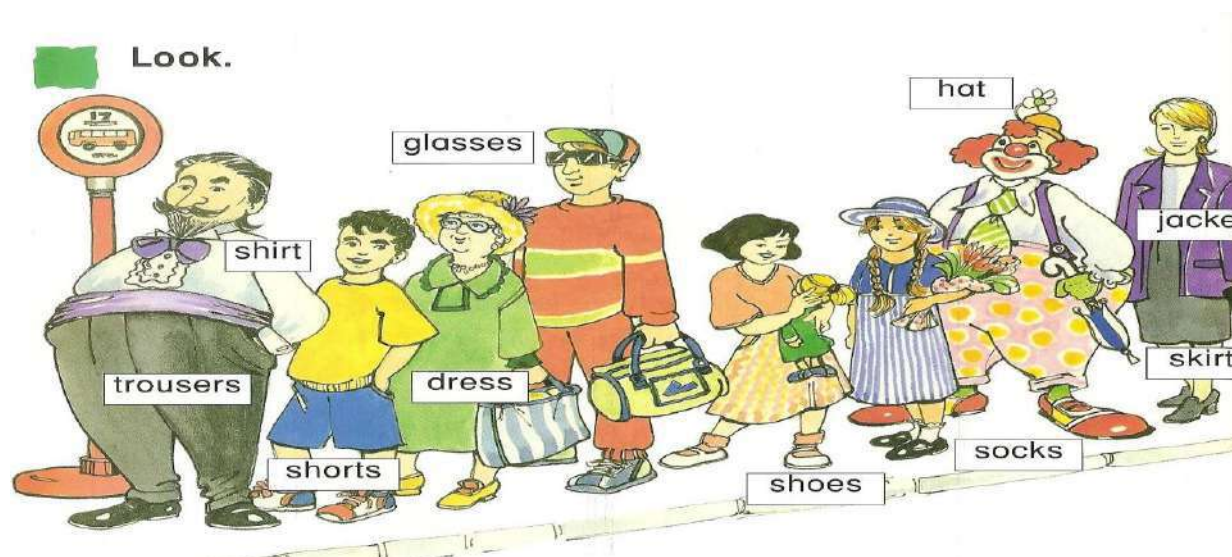
-blouse -trousers
-skirt -cap
-socks -shorts
-shoes -boots
-shirt -scarf
-jacket

and new words:

-gloves

- T-shirt
- jeans skirt
- fashion designer
- to design
- clothes
- a pair of
- swimsuit
- jumper
- stocking
- coat

Speaking

This exercise is a good opportunity to revise vocabulary and introduce, if only visually, the new words. Students look at the line of characters in their books. Ask them to name them. Ask questions about their clothes, e.g. *Who has a pink skirt? Sue. Who has a green dress? Andy's Grandma.*

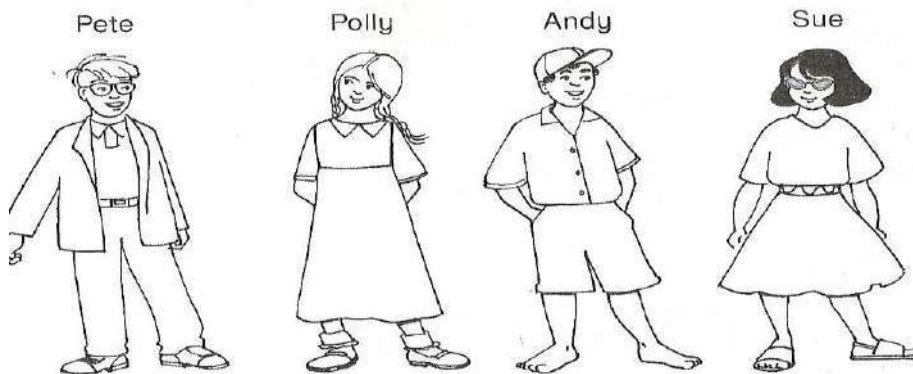
Speaking-Reading

Hold up your book and point to the shirt. Ask *What's this?* Students find in the picture above and read the word: *Shirt. It's a shirt.* Repeat with the other items and deal with the plural items in the same way: *What are these? Shoes. They're shoes.* Special attention is given here to grammar topics, such as plurals of nouns (*trousers, socks, shoes, shorts, glasses*) and demonstrative pronouns (*this/these*). The concord between subject and predicate is often a problem which persists even for more advanced graders so it is useful to start drawing their attention to this matter even from this age.

Reading

Read and colour.

Pete has grey trousers and a green jacket. His shoes are black.
 Polly has a yellow dress, white socks and brown shoes.
 Andy has red shorts and a white shirt. His hat is orange.
 Sue has a blue skirt and a pink T-shirt. Her glasses are purple.

Students read the descriptions of the characters and colour the pictures accordingly. Ask them to read the sentences aloud first. This exercise is always enjoyed by all the students as they simply adore using colour pencils and practice their artistic abilities. It is also suitable for weaker or less confident students as they do not have to produce language on their own but still they can learn about clothes and colours just by doing something practical related to them.

Writing

Look at the picture. Use the words in the box to describe Sarah.

This exercise also provides the opportunity to practice reading skills as students can read what they have written.

shoes	T-shirt	jeans	socks

Sarah is very pretty.
 She is wearing a blue..... , a
skirt, white.....and
 black
 I like her, she's friendly.

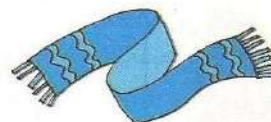
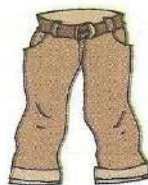

Teacher asks students to work individually and match the two parts of the words and write them in their notebooks and then s/he checks them by asking different students to go to the blackboard and write them down so that everybody in the class can have the correct answers.

Match the two parts of the words and then write them in your notebooks.

sk	sers
glo	per
trou	irt
sh	irt
jum	rf

so	ves
sca	cks

Which of the clothes in the picture do you need to put on when you go to play with snow? Then s/he asks students to write sentences in which to mention which clothes they need when they go to play in the snow. This can be done individually or in pairs to facilitate communication and speaking practice but, again, the teacher should monitor this very closely, as students tend to use their mother tongue instead of English.

Listening

Teacher divides students into groups and asks them to listen to the conversation and then answer the questions.

Listen and answer the questions:

What is Maria's mom?

What does she do?

It's break time. Maria and Sarah are looking at photos.

Maria: This is my mother. Her name is Maggie. She is a fashion designer.

Sarah: What an interesting job!

Maria: Yes, it is. She designs clothes for children. And this is my father. His name is David. He is a vet.

Sarah: I think he loves animals.

Maria: A lot.

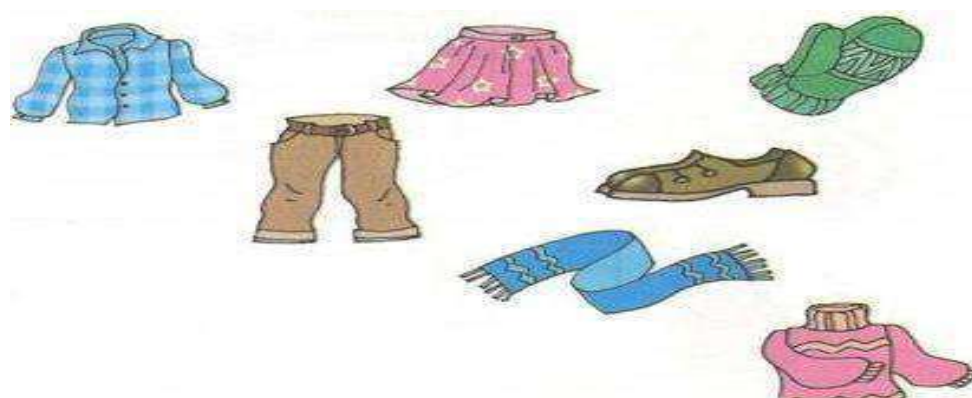

Teacher checks answers focusing on possible unknown words such as *fashion designer* and *to design*.

When testing vocabulary acquisition I applied the following tests

the 4th grade
TEST

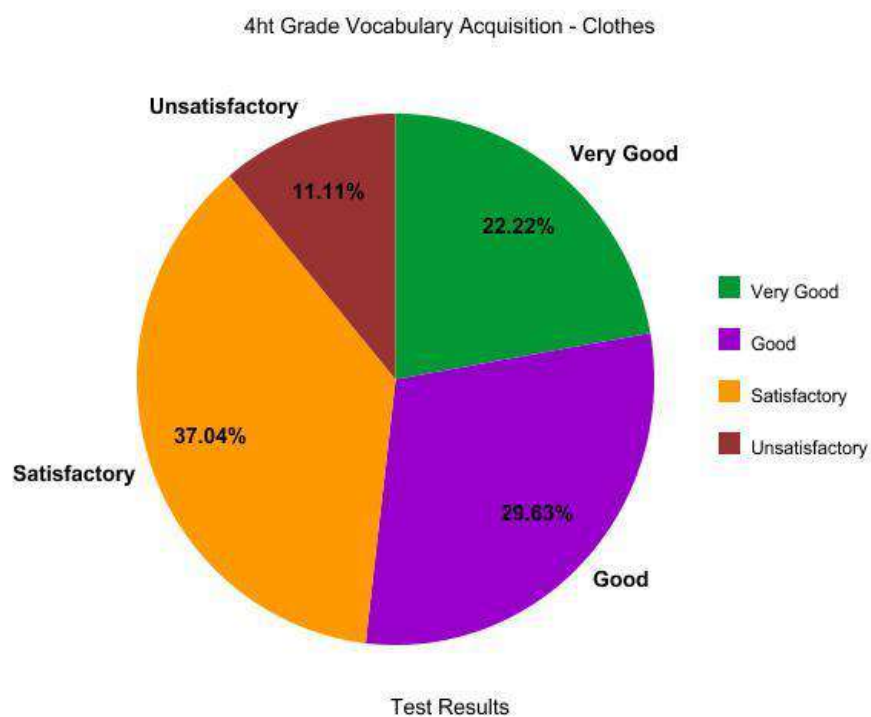
What do you want to receive at Christmas? Use these clothes to write five sentences.

Example: I hope Santa will bring me a shirt.

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

and the results below were obtained:

Out of 26 students a percentage of 88.89 did pretty well proving that they acquired the necessary vocabulary items while the rest of 11.11% did not manage to pass. These four students require special attention as they are students with special needs and their progress at English is very slow and they usually work separately on much easier tasks.

Bibliography:

1. McCarthy M.- "*Vocabulary*", OUP, 1990.
2. Thornbury S.- "*How to teach vocabulary*", Harlow:Longman, 2002.
3. Allen J.- "*Words, Words, Words. Teaching Vocabulary in Grades 4-12*", Portland: Stenhouse Publishers, 1999.
4. Allen V. F.- "*Techniques in Teaching Vocabulary*", OUP, 1983.
5. Moon J.- "*Children Learning English*", Macmillan Publishers Limited, 2000.
6. Nation I. S. P. (ed.).- "*New Ways in Teaching Vocabulary*", Alexandria, VA: TESOL, 1994.
7. Gairns R., Redman S.- "*A Guide to teaching and learning vocabulary*", Cambridge: Cambridge University Press, 1986.
8. Scott, W. A. and Ytreberg, L. S.- "*Teaching English to Children*", London: Longman, 1990.
9. Abbs B., Barker C. & Freebairn I.- "*Snapshot-Starter*", England: PEL, Longman, 2001.
10. Achim A. et al.- "*Pathway to English-English Agenda*", București, Editura Didactică și Pedagogică, 2003.
11. Abbs B., Barker C., Freebairn I. & Johnston O.- "*Snapshot-Starter Language booster*", England: PEL, Longman, 1997.

Approaches and Techniques in Teaching Vocabulary Items to 5th Graders

Prof. Crenguța GRĂDINARIU
Școala Gimnazială “Mihai Eminescu”,
Roman - Neamț

Summary:

This article presents approaches and techniques used in the classroom to introduce new vocabulary items to the 5th –grade students. The activities are divided according to the four skills – listening, writing, reading and speaking - but we are not suggesting that any of them should be taught or learned in isolation. This division is simply a convenient and systematic way of presenting the teaching methods in this paper.

Key words: *vocabulary, skills, techniques.*

I will give in this article several examples of activities that can be used in the 5th grade when teaching clothes. For introducing the new items or for revising them it is a good idea to ask students to cut a page of a newspaper in the shape of a hat, gloves, trousers etc. Then, using a washing line and clothes pegs, the teacher asks students to hang their projects on the washing line. The students repeat the names of the clothes after the teacher, in chorus, then individually. After introducing the clothes related vocabulary the teacher can ask students to close their eyes, while he/she hides some of the clothes. A few seconds later, s/he asks them to open their eyes and name the missing clothes.

This warm-up activity always has a great impact on my students as they seem to have a lot of fun and, at the same time, they produce and practice the vocabulary I am interested in an enjoyable context.

Games

Games play an important role in the classroom. The atmosphere is relaxed, the students enjoy what they are doing and in this way the learning process is more efficient and long lasting.

1) One of these games is the “Chair switch game”: the teacher puts some chairs in circle, one less chair than there are students. One student stands in the middle. All students sitting down ask at the same time: “what are you wearing?” The student in the middle says “I’m wearing a pair of jeans”, for example. Each student wearing jeans must get up and change chairs and the one standing must answer the next “What are you wearing?” question.

2) Another game loved by students is the “Exchanging clothes game”. Students are divided into two teams. While one team waits outside the classroom, the other students have to exchange clothes among themselves. After 5 minutes, the other team returns and students try to detect as many changes as possible: “This jumper is not yours, it’s Peter’s”. One point is given for each correct response. Afterwards, the teams change the roles and the game continues. At the end, the team with more correct responses is the winner.

3) When teaching clothes vocabulary, it is great fun to bring in a big bag of old (but clean!) , adult sized clothes as kids just love to play dress up. Put the bag in the middle of the room and shout ”Put on a T-shirt!” Students race to the bag, pull out a T-shirt each and put it on. Continue with all the other clothes vocabulary you are teaching.

These are efficient games because they encourage students to recall words and, preferably, at speed through guessing and categorising.

However, since many word games deal solely with isolated – rather than contextualized – words, and often require only shallow processing on the part of the student, they should be used judiciously. Too often games are used to plug holes in lessons which could more usefully be filled with language-rich talk. Nevertheless, the fun factor may help make words more memorable, and, like it or not, a competitive element often serves to animate even most lethargic students.

Listening

The listening activities are meant to check the students' attention in class as well as their ability to understand spoken language. Usually my students pay a lot of attention to this type of exercises and enjoy the pauses in the tape to practice their own pronunciation and also motivates them to join the rest of the lesson and be more active than they normally do. On the other hand there are a few students with visual abilities for whom the listening activities arise difficulties as they feel more comfortable if they have the written text in front of them so when hearing again the tape I provide them with the tapescript in order to encourage them to develop this skill as well.

1) Students look at the pictures in their textbook (Snapshot-Starter), while listening to the tape and they check the vocabulary in pairs. The teacher plays the tape again and pauses after each person's description allowing time for students to identify the models and the clothes they are wearing. Then, the teacher elicits the items of clothing from the students asking:

Teacher: "What is Cameron wearing?"

Student: "He's wearing black jeans, a green cap, etc".

At this stage the teacher can elicit one item from each student. After having played the tape, put students in new pairs. They take it in turns to describe one of the models as fully as possible.

Writing

My students, as all students today, are not so fond of writing so the mission of the teacher is to provide students with activities which should be interesting and enjoyable and the difficulty of the exercises should be gradual so that the students should not be frustrated and feel confident that they can solve such a task.

1) Odd-one-out. Write the first letter in the box and make another word:

trainers, boots, shirts, shoes □

grey, pink, black, polite □

old, leather, cotton, wool □

T-shirt, sweat-shirt, pullover, rucksack □

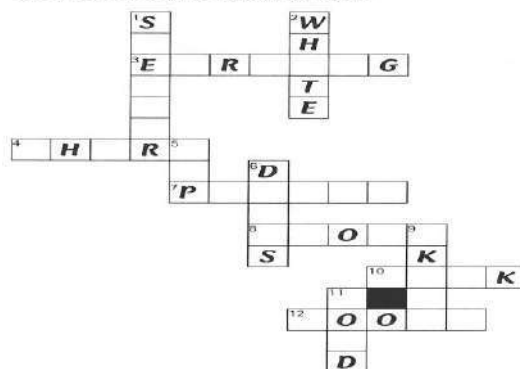
trousers, tennis-ball, football, basketball □

2) List the words under the correct headings: *thick, purple, T-shirt, pink, earrings, sweater, orange, tracksuit, long, top, baggy, large, bag, short, tight, yellow, tights, belt, black, jeans.*

Adjectives	Colours	Clothes	Accessories
large	black	jeans	belt

3) For students who seem to be slow in learning English or have poor results, a word puzzle would be very suitable, as everybody likes solving crosswords sometimes. Also, the following “Correct the mistakes” exercise is very useful for such students.

Complete the word puzzle. There are four colours and eight things to wear.

4) Correct the following sentences:

- When Mary goes to a concert she wears a black hat and a pair of trainers.
- When she goes to school she wears a long dress and a pair of slippers.
- When she goes on a trip she wears a white blouse, an elegant skirt and her new coat.
- In the gym she wears boots and a winter coat.

Reading

Reading activities seem to be the most enjoyed by my students as they feel they have control over the language. However, some students feel embarrassed when they have to read because they do not feel very confident in their reading abilities and they fear the others might laugh at them but they are very willing to translate the texts or offering support when explaining the meaning of the unknown words.

For example, in one of the activities in Snapshot-Starter the teacher tells students that they shouldn't worry about any new vocabulary and then sets some general questions: “Does Leo buy expensive clothes?”, “Does Anna like baggy clothes?”. After they read the texts and answer the teacher's questions, students read the texts again and in pairs they discuss the possible meaning of the vocabulary items listed: *baggy*, *long sleeved*, *zip-up*, *tight*, *slogans*. Weaker students can check the meaning of the new words using a dictionary and they may even ask for teacher's help. The teacher can explain the new words by showing to students' clothes, miming or even giving the Romanian equivalent. As a follow up activity the pupils can be asked if they have the same tastes as Leo and Anna do.

Anna Brooks-Kasteel aged 14	Leo Rooke aged 15
What sort of clothes do you like wearing? 'I like wearing fashionable clothes like small T-shirts and short skirts, tight trousers, and trainers.'	What sort of clothes do you like wearing? 'I like wearing dark, baggy clothes, usually jeans and long-sleeved T-shirts.'
How much do you spend on clothes? 'I get £10 a week from my parents. I spend nearly all of it on clothes.'	How much do you spend on clothes? 'I don't spend very much. I don't buy expensive clothes and I never buy designer clothes.'
What's in fashion among your friends? 'T-shirts with slogans on them.'	What's in fashion among your friends? 'For boys: zip-up jackets and tight jeans are in fashion. For girls: tight skirts and baby T-shirts.'

Reading and speaking

The activities on skills are usually combined, students speaking on a certain topic after reading a text, writing down notes while reading or listening and so on.

Tania, 15

At my school, girls can wear black or grey trousers or skirts, a white shirt, and a black or red school jumper or sweatshirt.

Joe and Max, 14

We can wear rings and a gold bracelet, but we can't wear earrings.

Our school uniform is a black jacket with black or dark grey trousers, a black sweater, a white or grey shirt and a school tie.

Read what the students say about their school uniform. Look at the pictures and say what is wrong.

1 Tania isn't wearing her correct school uniform because she's wearing a black and white shirt instead of a

2 Joe isn't wearing his correct school uniform because instead of

3 Max isn't wearing his correct school uniform because Also

Speaking

By doing the following speaking exercises my students are exposed to real life situations. Where the time and the resources allow, I sometimes take my students out to a shop, let them play the shop assistant and the customer, record them on a tape and discuss their "performance" in the next class, after watching the tape together.

In order to make common lessons more interesting and attractive the teacher can organize a fashion parade for the students. Because in Romania in some schools the uniform is not compulsory and students wear their own clothes, this game has a great success among students. Students, boys and girls, walk on the "catwalk" presenting at the same time the clothes they are wearing:

Student 1: "I am wearing a denim green skirt, etc."

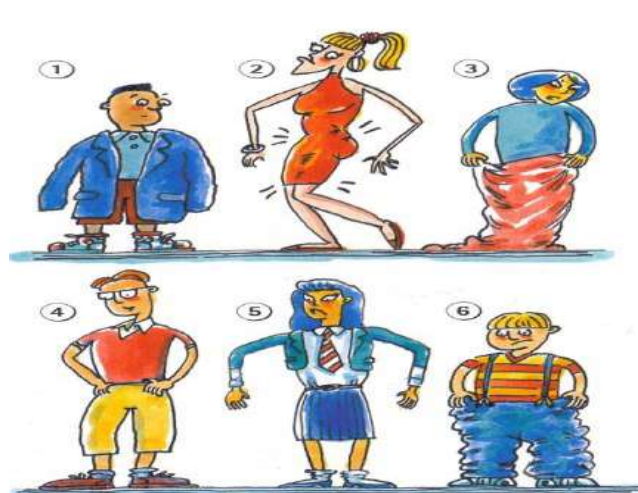
Student 2: "I am wearing a pair of black trousers, a brown sweater, etc."

Another activity which has proved its usefulness is to use my own pictures and clothes to elicit and drill, chorally and then individually, positive and then negative reactions. The question "Do you like this skirt/these jeans/this pair of shoes?" is taught. The teacher practices the first picture as an example with the whole class, then in pairs, students look at the pictures and take it in turns to ask and answer questions in pairs:

Student 1: "Do you like this jacket? / What do you think of this jacket? / Is this jacket OK?"

Student 2: "I don't like it. It's too big/ It doesn't suit you."

If they want they can give positive reactions to these clothes.

At this age, fashion and shopping is a favourite topic for discussion, both for boys and girls, and sometimes their answers can be quite surprising. The class is divided in groups and the students are asked to answer the questions in ex 5, page 83 in Snapshot and then to find one similarity and one difference between themselves and those they talk to. One or two students in each group may report to the whole class.

Talk about your taste in clothes:

What sort of clothes do you like wearing to school?

Do you like tight clothes or baggy clothes?

Do you wear clothes with slogans on them?

Do you spend a lot of money on clothes?

Do you wear earrings (or an earring)?

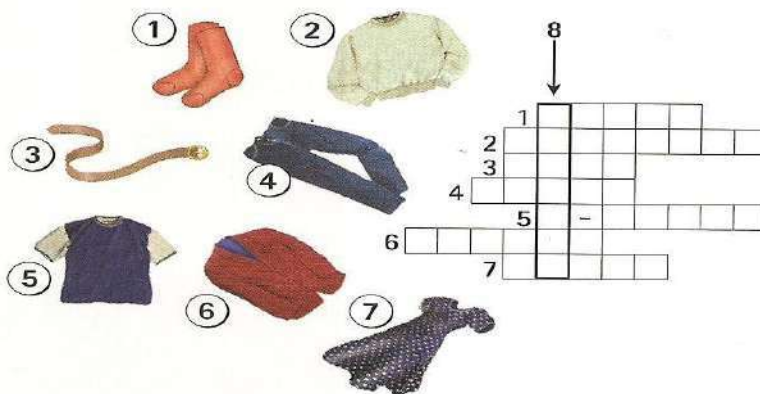
What's in fashion among your friends?

As homework assignment students could write a short paragraph based on exercise 5 about what is in fashion among their friends.

The following test was applied to assess students' vocabulary acquisition related to clothes:
the 5th grade

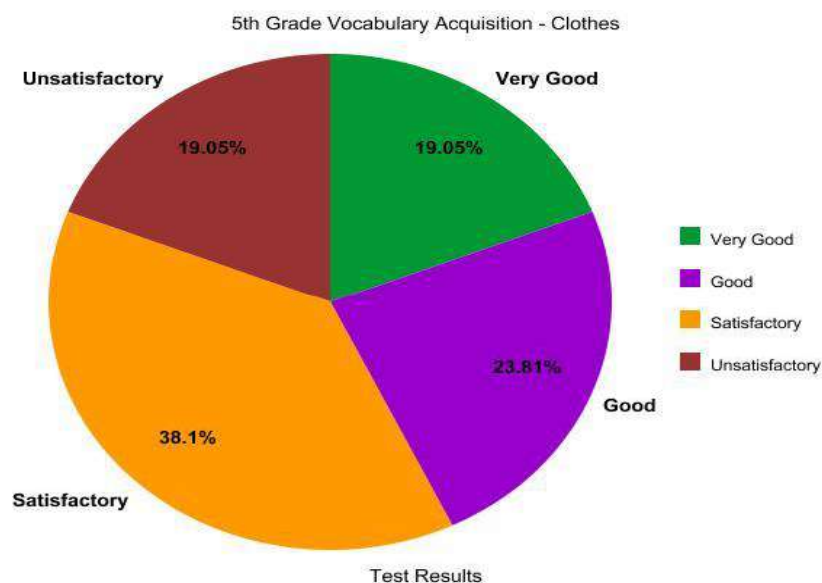
TEST

1. Copy and complete the word puzzle with the names of the items of clothing in the pictures. What is the mystery item, number 8?

2. You and a friend are going to a party. In your notebook, write a conversation in which you discuss what you are going to wear.

The results are as follows:

80.95% of the students proved they acquired the vocabulary taught to them at least at a satisfactory level which, again, is a very good percentage taking into consideration the fact that starting from this grade students with special needs receive no further support from especially – qualified staff and I have to work separately with them on less difficult tasks than the general level of the classroom.

Bibliography:

1. McCarthy M.- *"Vocabulary"*, OUP, 1990.
2. Thornbury S.- *"How to teach vocabulary"*, Harlow:Longman, 2002.
3. Allen J.- *"Words, Words, Words. Teaching Vocabulary in Grades 4-12"*, Portland: Stenhouse Publishers, 1999.
4. Allen V. F.- *"Techniques in Teaching Vocabulary"*, OUP, 1983.
5. Moon J.- *"Children Learning English"*, Macmillan Publishers Limited, 2000.
6. Nation I. S. P. (ed.).- *"New Ways in Teaching Vocabulary"*, Alexandria, VA: TESOL, 1994.
7. Gairns R., Redman S.- *"A Guide to teaching and learning vocabulary"*, Cambridge: Cambridge University Press, 1986.
8. Scott, W. A. and Ytreberg, L. S.- *"Teaching English to Children"*, London: Longman, 1990.
9. Abbs B., Barker C. & Freebairn I.- *"Snapshot-Starter"*, England: PEL, Longman, 2001.
10. Achim A. et al.- *"Pathway to English-English Agenda"*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2003.
11. Abbs B., Barker C., Freebairn I. & Johnston O.- *"Snapshot-Starter Language booster"*, England: PEL, Longman, 1997.

Exploring- Testing Vocabulary

Prof. Crenguța GRĂDINARIU
Școala Gimnazială “Mihai Eminescu”,
Roman-Neamț

When we are looking at how our teaching worked out, the most important question to ask ourselves is, ‘Did the students learn what I wanted them to learn?’ This can be a difficult question to answer since learning takes place over a period of time, but a good time to ask the question is after a whole unit in the textbook or after a series of lessons on a topic.

When it comes to looking at individual lessons not all teachers come out of a lesson and go through their lesson plan in detail. But we should do this at least once a week by making a quick checklist:

- ✓ Did the students understand the teaching point? Did they learn what they were supposed to learn?
- ✓ Did the organization work?
- ✓ Did they like the topic?
- ✓ Did I do this part of the lesson?
- ✓ Was it the right kind of activity at that stage and for that group of students?

One reliable way of getting feedback both for our teaching and for our students’ learning is vocabulary testing.

Testing Vocabulary

Testing vocabulary is a reliable means of knowing how effective a teaching sequence has been and, at the same time, it provides a form of feedback, both for learners and teachers. Moreover, testing vocabulary has a useful backwash effect: if learners know they are going to be tested on their vocabulary learning, they may take vocabulary learning more seriously. Testing motivates students to review vocabulary in preparation for a test. It also provides an excuse for further, post-test, review – when, for example, teacher goes over the answers in class. In this way testing can be seen as part of the recycling of vocabulary generally, the only difference being that tests are scored.

Testing should be done in two forms: informal and formal.

Informal testing should take place on a regular basis, the most efficient, especially for young learners, being that done at the beginning of the next lesson covering the vocabulary from the previous one. Thus, the chances of retaining the new vocabulary are greatly increased. The principle of distributed practice argues that the spacing of these review phases should gradually be increased. This requires a certain discipline on the part of teachers to keep track of their vocabulary input, and to schedule tests at the optimal times.

More formal testing may be required at certain strategic stages in a course (Balan&Cehan et al., 2003:215). Tests of vocabulary knowledge sometimes form a part of placement tests, or as a component of a diagnostic test in advance of planning a course programme. Such tests usually involve some attempt to measure extent of vocabulary knowledge. Tests of achievement at the end of a school year or of a course typically include a vocabulary testing component. Vocabulary knowledge is sometimes targeted in tests of reading ability, since there is a strong correlation between the two. Finally, students’ developing vocabulary knowledge, and their use of vocabulary learning strategies, may be the

subject of testing for research purposes – especially the kind of research that teachers themselves can carry out in their own classrooms.

Deciding what to test

Knowing a word means knowing:

- the word's form – both spoken and written
- the word's meaning
- the word's grammatical characteristics – e.g. part of speech
- the word's derivations
- connotations that the word might have
- whether the word is specific to a certain register or style

All these aspects of word knowledge can be realised *receptively* (in listening and reading) or *productively* (in speaking and writing). Any vocabulary test, therefore, must take into account the multidimensional character of word knowledge. Whether to test with or without *context*, or to test for recognition or for production, are issues that are best resolved by taking into account the purpose of the test and also its likely effect on teaching. If the purpose of the test is to predict the learner's reading ability, for example, then a receptive test should be sufficient. But it should also be a contextualized text, because reading involves using context clues to help work out the word meaning. A de-contextualised word test might not be a valid test of reading ability. Moreover, it has been argued that de-contextualised tests encourage students simply to learn long lists of words. On the other hand, de-contextualised tests are usually easy to compile and mark, so they are therefore very practicable.

To sum up, there is bound to be a trade-off between issues of *validity* (does the test assess what I want it to assess?), of *practicality* (is it easy to administer?), and of *backwash* (will the test have a positive effect on learning?). Also at issue is the question of the test's *reliability*. For example, will it give consistent results, regardless of who marks it, and will it give the same result for students of the same ability?

Considerations of validity and reliability are less of an issue in informal testing, however, where the main objective is to motivate review and recycling. More important, perhaps, is that the learners accept it as being a valid test – that it has what is called *face validity*. Beyond that, it does not matter what the test is like, so long as it encourages review.

Types of tests that can be applied to young learners

Usually, teachers test vocabulary while testing the other skills or other areas of the language as well. We are going to present a series of techniques that we ourselves found useful during our classes.

While testing reading:

- Comprehension questions (dual choice, multiple choice, rewrite, true/false)
- Texts followed by summary with blanks
- Information transfer (students read a text and label a diagram, a map, etc.)
- Cloze
- Read and identify the persons
- Read and draw (e.g. There are ten triangles in the circle. There are six squares in the triangle. There are eleven circles in the rectangle. There are four circles and three triangles in the square.).

While testing speaking:

- Answering questions
- Minimal pairs
- Pronouncing words in sentences
- Reading aloud
- Re-telling stories
- Describing pictures
- Info split – two students have each two different pictures and they have to decide in what ways their pictures are different
- Two students work together to sequence pictures showing a story/process correctly
- Oral interviews
- Teacher draws a simple drawing on the board and asks students to identify the objects
- Chart-filling – students fill in a chart with likes and dislikes for their colleagues
- Teacher performs an action and the student is asked to describe it
- Students are asked to describe a picture
- Students are asked to talk about topics suitable to their ages and language levels (e.g. Talk about yourself and your family/Ask the teacher some questions/Describe your house/flat/village/town/Talk about your friend, etc.)

Oral testing is more difficult in large classes. In such a situation the teacher gives the whole class a set of general topics to prepare a few weeks before the test. Over two/three weeks, while the class is doing other activities, the teacher calls each students out in turn and quietly tests them on one of the topics. Each test should last one/two minutes. Of course, the students will not know which topic they will be asked to talk about.

While testing listening:

- Teacher asks students to point to: classroom objects, actions, clothes, colours, etc.
- Chart-filling (daily activities, likes/dislikes, can/can't, etc.)
- Teacher describes a picture, students draw it
- Follow directions on a street plan
- Completing pictures.

While testing writing:

- Write the story choosing the correct words in each bracket. Only one of the phrases is the correct one (multiple choice).
- Students are asked to write seven words related to pets and to use the words in sentences of their own describing their pet.
- Teacher cuts a story into strips and asks students to rearrange them.
- Dictation (word, numbers, sentences, texts).
- Gap-filling
- Unscrambling a sentence
- Unscrambling a dialogue
- Error recognition
- Form filling
- Free writing (give a topic, give pictures to tell a story, to give directions, to describe)
- A letter to a penfriend
- Students are asked to complete the sentences
E.g. There are a lot of...

There is a lot of...

There is no...

There are some...

There isn't much...

- Students are given pictures and asked to write sentences about them
- Students are given a table and asked to write sentences
- Ask students to write a thank-you letter for a jumper they received from their uncle on their birthday.

While testing grammar and vocabulary:

- Word game: students are given eleven letters and asked to write as many words as they can. (Allen (1983:109), Thornbury (2002:134) argue that such techniques do not show that students know the meaning of words in context but with very young learners this technique is useful when referring to real, very concrete items.)
- Students are given a crossword puzzle to fill in
- Unscrambling a word
- Teacher writes the questions on the blackboard and students answer them in writing
- Labelling (rooms in a house, parts of the body, clothes, etc.)

While testing grammar and writing:

- Multiple choice
- Cloze
- Writing full sentences
- Gap-filling

While testing communicative functions:

- Matching sentences and functions
- Mini-dialogues
- Rewriting dialogues
- Giving alternatives to certain sentences
- Completing mini-dialogues
- Letter writing

Besides testing...

Of course, testing is not the only possibility to evaluate our students especially because it is limited to marking them on the product and at one time chosen by the teacher. There are some other means of evaluation that we have to take into consideration in order to have a broader and more realistic view of the students' progress within their learning process: evaluation by means of project work, portfolio assessment and even self-evaluation.

For young learners evaluation of project work is very beneficial because the process of devising project implies a lot of revision work, integration of the four skills, learning from others, etc. and it has a final product which measures all their language proficiency at the time. It is a good evaluation tool for teachers, too. As for scoring them, most students like this because it is not individual marking but they expect to be rewarded for their work and time consumed. Generally speaking, they are not meant to be scored but we suggest that, as regarding young learners, they should always get the highest mark in order to be encouraging

and motivation rising. They also represent a reward for hard work and personal involvement. Those ones which do not deserve the highest mark should be analysed by both teacher and students in their group and applied remedial work as suggested by the teacher.

Portfolio assessment is very close to project work evaluation. A portfolio is a collection of the student's work consisting of compositions, essays, paragraph writing, materials for project work or any other piece of work or source of information about the student which measures the progress in accomplishing his/her tasks over a long period of time. Young learners seem to like them more than students of high ages especially because they are so personal and unique which make scoring very problematic. We also suggest the highest mark for them in order to encourage the development of free, creative personalities and to give recognition and reward for their work.

Problems concerning classroom management while teaching vocabulary

Unless our students are angels, and we are gifted teachers, we must be prepared for things to go wrong, or rather, not as we planned. Young students are wonderfully spontaneous, and do and say whatever comes into their heads. Their enthusiasm sometimes overflows and if they are interested in what they are doing, they will show it. As we have already said, they cannot concentrate for long on one activity and, of course, they will find other things to do if their concentration goes. Unless a child is actually being destructive, then we should try to make the 'bits that went wrong' into something positive. Sometimes the lesson where nothing goes as we planned can be very successful. Scott and Ytreberg (1990:106) have some very interesting suggestions and solutions

- An external disturbance

Something is disturbing the class – a wasp is buzzing around the classroom or a number of fire engines are passing the window. In cases like this, either we get rid of the disturbance – kill the wasp or get it out of the room – or make use of it: 'Oh, look at those fire engines!' We teach the word *fire engine* and then go back to our plan as quickly as we can.

- An internal disturbance

Something is disturbing one or two of the class – perhaps one of the students burst into tears, or two of them start fighting. We should take the student(s) aside – we might want to take them out of the classroom. If the class is already working individually or in pairs, then we can simply tell the others to get on with what they are doing and hope that they do. If this happens in the middle of a class activity, we should give the students something quick and easy to do, like 'Think about/Write three words beginning with p' or 'What was the best/most difficult new word last week?' Of course, once we have sorted the problem out, we then have to hear the words. We should do it as quickly as we can and then get back to where we were.

- The class is out of control

In this case, we should use a calming activity like telling a story or filling in the words in a text which we read to the whole class. This means that we always have to have what we might call 'emergency activities' ready – activities that we can use in situations like this.

- An activity is taking too long

We can:

- say that the students can do this activity so well already that we want to move on,
- ask the students to finish it for homework,
- say we will come back to it another day (and then we must remember to do so),
- decide that this activity is so important that we want to spend time on it but this means adjusting the lesson plan for the next time.

○ We have extra time

If we have time left over, then we can use one of our emergency activities mentioned earlier, but we must remember to choose one that suits the mood of the class, and try to adapt it so that it fits in with what we have been doing. Of course, we can always say to the students, 'All right, today you have been so clever that we are going to play a game, or listen to a story, or add to our rhyme book.' That leaves us free to do whatever we want.

○ An activity does not work

If, for example, the cassette player does not work, we should not spend time trying to get it work, but leave it and read the text or sing the song ourselves. If for some reason we cannot do that, we can tell the students, 'The cassette player isn't working. Let's do something else.' If a game is not working out, we should finish off the activity as soon as we can and move on to something else. WE should not try to repair or change things like these in the middle of a lesson.

○ An activity is too difficult

If an activity does not work because the language is too difficult for the students, we should stop it gently and move on to an easy activity which we know they can do: 'Well, this is very difficult, and you've done very well. Let's move on to something else now.'

Checking understanding and treating mistakes

Unless we are true bilinguals, most of us operate in a foreign language by taking the risk of operating on partial information. We may well not understand completely what has been said to us, we may as well make mistakes, but we are usually willing to guess the bits we do not understand or to operate as if we do understand everything. In classrooms, however, we often have the tendency to check the meaning of almost every word of English as we go along. We perhaps say one sentence in English and then translate it back into the mother tongue, or we may get the students to translate it, correcting every single mistake they might make.

Checking understanding

By constant checking in order to make sure that the children are secure and confident, teachers, in fact, obtain the reverse.(Halliwell, 1992:12) Students begin to think that they will not be able to understand at all unless they *do* understand every little bit. They will also come to believe that they have not understood unless they can give an exact mother tongue equivalent. As a matter of fact, they are unlikely to be able to understand everything. Nor do they need to. Nor will they always be able to give a mother tongue equivalent for something they have understood. Even in our mother tongue we do not understand every little bit. We

deal with whole messages and if we did slow right down over every word, the meaning would begin to disintegrate. As teachers of primary and secondary students, we will see this happening when children at an early stage of reading are reading aloud. As they concentrate on each single word in turn, the meaning disappears both for them and for the listener. Constant explicit checking in the foreign language has the same effect.

Of course, we still need to check their understanding somehow, but we do not have to draw their attention to the fact that we are doing so. We can check by watching what they do, watching their faces. Teachers do this all the time anyway. If we can see that they do not understand, perhaps by the look on their faces, perhaps by the way they are sitting, or more obviously by the fact that they do not do what we are expecting, then we can rephrase the words or show them again what we mean before the temporary lack of understanding becomes critical.

Treating mistakes

Most children arrive at school with their confidence still intact. They do not expect to be able to do everything immediately, but they assume they can do anything eventually. In other words, for children mistakes and failures are frustrating rather than humiliating. They are a normal part of learning to do something. After all, nearly everything they do takes many attempts and takes a long time and even then is frequently still not quite right. Unfortunately, one of the things children soon begin to pick up at school is the idea that mistakes are in some way 'bad'. They begin to be embarrassed and upset when they have difficulty. They sometimes hide this embarrassment by laughing when others get something wrong. Then they start to protect themselves from disappointment and the scorn of others in turn by avoiding situations where they themselves might get things wrong. This shows in various ways. For example, a child does not attempt answers or gives up very easily. Or sometimes we have children in our classes who want to check every single stage of their work with the teacher. This is, of course, an oversimplified description of a complex process, but it is one which teachers of young children often see and one which we must do our best to counteract.

There is a very practical implication for language teachers. It means that the way we correct mistakes is going to be very important. Teachers can inadvertently contribute to the undermining and inhibiting process (Pawlak, 2002: 99). For example, in language classes we will often see teachers correcting every single mistake of pronunciation, and grammar as well. By demanding correction or repetition of a word that has just been said, they break into the child's attempt to construct a whole meaning. Something similar often happens with written work, too. If it always come back completely covered in corrections of the smallest detail, it can destroy the urge to commit anything to paper at all and certainly to risk something of your own.

This is not to deny the value of correction (Littlewood, 1984: 23). It is, however, arguing that constant correction is undermining. There will, of course, be times in lessons when the teacher is concentrating on accuracy of the words the students use, and there will also be times in lessons when s/he will be trying to encourage fluency. Correction is vital in the first and potentially destructive in the second. If one of our priorities is to get children to have confidence, we have to know this and to distinguish these occasions accordingly. This will also help us to deal with a practical problem. If we are expected to correct everything the children say, then pairwork with thirty children in the classroom becomes impossible. If, on the other hand, we know that there are certain activities in which we actually wish to allow for mistakes, then suddenly pairwork becomes much more manageable. We will still want to move round the class to check that most of the students are getting it reasonably right. We will also want to help individual students, or to offer occasional correction. Correction is not

forbidden! However, we do not have to run round the room frantically trying to hear everything everybody says.

References

Aarnoutse, C., van Leeuwe, J. (1998, June). Relation Between Reading Comprehension, Vocabulary, Reading Pleasure, and Reading Frequency. *Educational Research & Evaluation*, Vol. 4 Issue 2, p143. Retrieved from <http://search.ebscohost.com>

Al-Jarf, R.S. (2005). The Relationship among Spelling, Listening and Decoding Skills in EFL Freshman Students. *English Language & Literature Teaching*, Vol. 11, No. 2.

Balan, R. & Cehan, A. et. al (2003). *In Service Distance Training Course for Teachers of English*. Polirom.

Chamot, A.U. (2005). Language Learning Strategy Instructions Current Issues and Research. *Annual Review of Applied Linguistics* (2005) 25, 112–130. Printed in the USA. Cambridge University Press

Pawlak, M. (2002). Methods of teaching English as a foreign language. In Cap, P. & Kozanecka, M. (Eds.) *Studies in Language and Linguistics: Selected Readings for Students of English Philology*. The Academic of Humanities and Economics in Lodz, 70-110.

Halliwell, S. (1992). *Teaching English in the Primary Classroom*, Harlow: Longman.

Heaton, J.B. (1990). *Classroom testing*. London: Longman.

Heaton, J.B. (1991). *Writing English language tests*. London: Longman.

Hill, S. (2010, June). Oral Language Play and Learning. *Australian Journal of Language & Literacy*, Vol. 33 Issue 2, 4-12. Retrieved from <http://search.ebscohost.com>

Hirata, Y., Spencer, D.K. (2010, April). Effects of Lips and Hands on Auditory Learning of Second-Language Speech Sounds. *Journal of Speech, Language & Hearing Research*, Vol. 53 Issue 2, 298-310. Retrieved from <http://search.ebscohost.com>

Littlewood, W.T. (1984). *Foreign and Second Language Learning: Language-acquisition research and its implications for the classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.

Moon, J. (2004). *Children Learning*. English. Oxford, Macmillan Heinemann ELT.

Richards, J.C. & Renandya, W.A. (2002). *Methodology in Language Teaching: An Anthology of Current Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.

Scott, W. A. and Ytreberg, L. S. (1990). *Teaching English to Children*, London: Longman.

Shaaban, K. (2006, November). An Initial Study of the Effects of Cooperative Learning on Reading Comprehension, Vocabulary Acquisition, and Motivation to Read. *Reading Psychology*, Vol. 27 Issue 5, 377-403. Retrieved from <http://search.ebscohost.com>

Stanisoara, C.M. (2003). *Interactive English language training course for students and not only*. Bucuresti: Aramis.

Swanson, E.A.,Howerton, D.(2007.May). Influence Vocabulary Acquisition for English Language Learners. *Intervention in School & Clinic*, Vol. 42 Issue 5, 290-294. Retrived from <http://search.ebscohost.com>

Thornbury,S.(2002).*How to teach vocabulary*.England:PEL Longman.

Wilson, S.(2010,June). Critical Visual Literacy and Restorative Practices: Empowering Talking and Listening. *Australian Journal of Language & Literacy*, Vol. 33 Issue 2, 29-32.Retrieved from <http://search.ebscohost.com>

Utilitatea instrumentelor digitale avansate în predarea orelor de limba și literatura română

Grigore Gabriela-Luminița
Liceul Tehnologic „Toma Socolescu”
Liceul Tehnologic de Servicii „Sfântul Apostol Andrei”

Într-un secol dominat de schimbări dintre cele mai variate, se impune o adaptare a cadrului didactic la noile cerințe ale sistemului educațional, și anume folosirea instrumentelor digitale în predarea, învățarea, evaluarea cunoștințelor elevilor.

Se observă dorința tuturor de a evolua pe acest plan, atât a elevilor, cât și a profesorilor care vor să țină pasul cu aceste transformări.

Elevul evoluează de la o zi la alta, motiv pentru care digitalizarea este o cale prin care acesta devine mai interesat de procesul educativ. Metodele tradiționale sunt înlocuite de cele digitale, moderne, care au capacitatea de a capta atenția „învățăceilor”.

IA transformă radical modul în care abordăm și studiem literatura. Este instrument analitic esențial care oferă profesorilor și elevilor o nouă lentilă prin care să exploreze textele. IA ne permite să depășim limitele lecturii individuale prin analiza digitală a stilului a mii de opere, identificarea tiparelor narative ascunse și urmărirea evoluției temelor literare de-a lungul secolelor. Această utilitate înseamnă că mașina devine un partener silențios care extinde capacitatea noastră de înțelegere, dezvăluind structuri și conexiuni pe care ochiul uman le-ar fi putut omite.

Profesorul devine un ghid, curator și facilitator. Nu mai predă informații brute, ci învață elevii cum să utilizeze critic și etic instrumentele IA (să pună întrebări potrivite, să verifice datele și să interpreteze rezultatele).

Elevul devine creator, cercetător asistat și interpret activ. Utilizează IA ca pe un asistent pentru analiză și documentare, dar responsabilitatea finală pentru gândirea critică, sinteză și interpretarea nuanțată a textului rămâne a lui.

Exemple de instrumente AI: ChatGPT, Google Gemini, Microsoft Copilot, Claude AI.
*Gemini și Claude ajută la generarea unor rezultate, contexte istorice, formularea unor întrebări complexe care să stimuleze discuțiile la clasă. Toate aceste instrumente pot fi folosite ca unelte de suport, nu ca substitute pentru gândirea critică.

💡 Exemplu de folosire a IA în predarea literaturii, folosind *Gemini*

CERINȚA

Notează, sub formă de tabel, cel puțin cinci trăsături ale romantismului, regăsite în poemul *Luceafărul* de Mihai Eminescu, evidențiate prin citate sugestive.

NR.	TRĂSĂTURA ROMANTISMULUI	EXPLICAȚIE	CITAT SUGESTIV
1.	Inspirația folclorică	Eminescu prelucrează un basm popular („Fata în grădina de aur”) și mitul „Zburătorului”. Romanticii valorifică tradiția și specificul național.	„A fost odată ca-n povești, / A fost ca niciodată, / Din rude mari împărătești, / O prea frumoasă fată.”
2.	Condiția omului de geniu	Personajul central este un titan, un rebel și un neînțeles. El aparține unei lumi superioare, fiind capabil de sacrificiu suprem pentru cunoaștere sau iubire, dar condamnat la singurătate.	„Hyperion, ce din genuni / Răsai c-o-nțreagă și nune.”
3.	Antiteza (procedeu de bază)	Poemul este construit pe opoziții puternice: teluric - cosmic, efemer - etern, om comun - geniu, lumină - întuneric. Aceasta subliniază contrastul dintre ideal și realitate.	„Căci eu sunt nemuritor, / Și tu ești muritoare.”
4.	Cadrul cosmic și nocturn	Romanticii preferă noaptea (spațiu al visului și misterului) și grandiosul cosmic (stelele, haosul, geneza). Peisajul nu este decorativ, ci participă la starea sufletească.	„Un cer de stele dedesubt, / Deasupra-i cer de stele / Părea un fulger ne-ntrerupt / Rătăcitor prin ele.”
5.	Motivul visului (oniric)	Visul este singura cale de comunicare între cele două lumi incompatibile (terestră și cosmică). Doar în stare de vis/reverie fata poate dialoga cu absolutul.	„În somnul ei ea îl visa / Cum vrea să se ridice” sau „Iar ea vorbind cu el în somn...”

Inteligența artificială este considerată o tehnologie centrală în transformarea digitală, având un impact enorm în toate domeniile, inclusiv în educație și literatură.

Prin utilizarea platformelor de tip Learning Management System (LMS), elevul devine mai conștient de actul învățării, manifestând un interes mai pronunțat.

Cel mai apreciat atu al acestor instrumente este promptitudinea răspunsurilor, rapiditatea în elaborarea unor analize, scheme, tabele etc., în acest fel eficientizându-se atât timpul elevului, cât și al cadrului didactic.

Platformele de scriere colaborativă (Google Docs) încurajează redactarea creativă, permițând profesorului să ofere feedback în timp real, transformând compunerea dintr-o sarcină plictisitoare într-una interactivă și atractivă.

Deși tehnologia oferă resurse vaste, rolul profesorului de limba română rămâne central. Acesta devine un „arhitect al învățării”, care selectează instrumentele digitale potrivite pentru a stimula gândirea critică și sensibilitatea estetică.

Dacă se ajunge la un echilibru între predarea tradițională (expunerea informațiilor) și cea modernă (prin utilizarea digitalizării), educația devine un proces cu mult mai atractiv.

IA este un sprijin valoros, dar nu înlocuiește educația umană, integrarea sa cere discernământ și responsabilitate, iar literatura rămâne un spațiu al sensibilității și al interpretării personale.

Bibliografie

Tabelul a fost generat cu Google Gemini

Managementul performanței clasei

Școala Gimnazială Nr.1 Stăuceni

Prof. Grindei Rodica

Managementul performanței clasei de elevi reprezintă un proces complex prin care cadrul didactic coordonează resursele umane (elevi, părinți, specialiști), materiale și de timp pentru a maximiza eficiența procesului educațional. Spre deosebire de managementul educațional general, cel al clasei se concentrează pe sincronizarea obiectivelor individuale ale elevilor cu cele colective ale grupului.

Iată componentele cheie și strategiile pentru un management eficient al performanței:

1. Pilonii Managementului Clasei

- Planificarea și organizarea: Stabilirea unor reguli clare și a unui spațiu de învățare optim, fie el fizic sau digital.
- Monitorizarea progresului: Urmărirea sistematică a performanțelor prin evaluări naționale (la clasele II, IV, VI) și teste periodice pentru a măsura competențele dobândite.
- Motivarea: Utilizarea unor tehnici de stimulare, precum învățarea prin cooperare (grupuri de 4-6 persoane), care facilitează susținerea reciprocă și înțelegerea conceptuală.

2. Strategii pentru Creșterea Performanței

Implicarea părinților și a comunității în strategii de prevenire și combatere a fenomenelor sociale nocive este esențială pentru succesul acestora:

- ❖ Colaborarea cu părinții: Implicarea părinților în activitățile educaționale, prin organizarea de sesiuni de informare și de colaborare între școală și familie pentru a sprijini comportamentele sănătoase ale elevilor.
- ❖ Proiecte comunitare: Dezvoltarea unor proiecte în colaborare cu autoritățile locale, ONG-uri și alte instituții din comunitate, care să vizeze prevenirea fenomenelor sociale nocive și promovarea unui comportament responsabil.

Cele mai eficiente abordări includ:

- Instruirea diferențiată: Adaptarea lecțiilor în funcție de stilurile individuale de învățare și de nevoile specifice ale elevilor (inclusiv a celor cu CES).
- Învățarea activă: Trecerea de la ascultarea pasivă la implicarea directă a elevului în sarcini care îi stârnesc curiozitatea.
- Utilizarea tehnologiei: Integrarea metodelor și tehnologiilor interactive pentru a face lecțiile mai atractive și relevante pentru piața muncii.

3. Indicatori de Performanță

Performanța nu este doar o notă, ci un rezultat al managementului resurselor. Aceasta se măsoară prin:

- Progresul școlar: Evoluția rezultatelor la testele de evaluare națională.

- Climatul clasei: Gradul de solidaritate al grupului și reducerea conflictelor.
- Autonomia în învățare: Capacitatea elevului de a-și stabili obiective personale și de a le atinge folosind tehnici de tip SMART.

4. Capcane în Managementul Clasei

- Metode de disciplinare ineficiente: Folosirea pedepselor sau a abordărilor autoritare poate afecta negativ performanța academică și motivația pe termen lung.
- Lipsa de adaptabilitate: Ignorarea schimbărilor de mentalitate ale tinerilor sau refuzul de a adopta practici inovative.

Combaterea fenomenelor sociale nocive la nivelul școlii este o prioritate importantă care necesită o abordare cuprinzătoare, integrând educația pentru sănătate, consilierea psihologică, strategii de incluziune, crearea unui climat școlar pozitiv și colaborarea activă cu părinții și comunitatea. Tendințele actuale reflectă o adaptare continuă a sistemului educațional la nevoile și provocările sociale ale elevilor, promovând un mediu sigur și sprijinitor, în care toți elevii au șanse egale de a se dezvolta și de a învăța.

LEADERSHIP EDUCAȚIONAL ȘI MANAGEMENTUL PERFORMANT AL CLASEI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Profesor GROZAV IULIA
Școala Gimnazială „Sfântul Ierarh Nicolae” Vlădești

Rezumat

Leadershipul educațional reprezintă o componentă fundamentală a activității didactice, având un rol esențial în organizarea și desfășurarea eficientă a procesului instructiv-educativ. În învățământul primar, cadrul didactic nu este doar un transmitător de cunoștințe, ci și un lider care coordonează activitățile de învățare și contribuie la formarea personalității elevilor. În clasa a IV-a, managementul eficient al clasei și adoptarea unui stil de leadership educațional pozitiv contribuie la crearea unui climat educațional favorabil dezvoltării cognitive, sociale și emoționale a elevilor. Prezentul articol evidențiază importanța leadershipului educațional în activitatea cadrului didactic, strategiile de management al clasei utilizate în învățământul primar și rolul motivației în obținerea performanței școlare.

Introducere

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de schimbările sociale, culturale și tehnologice ale societății. În acest context, rolul cadrului didactic devine tot mai complex, implicând nu doar transmiterea informațiilor, ci și organizarea și coordonarea procesului de învățare într-un mod eficient și adaptat nevoilor elevilor.

În învățământul primar, profesorul are o influență semnificativă asupra dezvoltării elevilor, contribuind la formarea competențelor fundamentale și a valorilor care vor ghida comportamentul acestora pe parcursul întregii vieți. Clasa a IV-a reprezintă o etapă importantă în parcursul educațional al elevilor, deoarece marchează finalul ciclului primar și pregătirea pentru tranziția către învățământul gimnazial.

În acest context, leadershipul educațional și managementul performant al clasei devin elemente esențiale pentru asigurarea unui proces educațional eficient. Prin aplicarea unor strategii adecvate de organizare și coordonare a activităților didactice, cadrul didactic poate crea un mediu de învățare stimulativ, în care elevii sunt motivați să participe activ și să își dezvolte potențialul.

Leadershipul educațional în activitatea cadrului didactic

Conceptul de leadership educațional se referă la capacitatea profesorului de a influența pozitiv activitatea elevilor și de a orienta procesul educațional spre atingerea obiectivelor propuse. Profesorul devine astfel un lider care coordonează activitățile de învățare, stimulează implicarea elevilor și creează un climat educațional bazat pe respect și colaborare.

În cadrul clasei a IV-a, leadershipul educațional se manifestă prin capacitatea cadrului didactic de a organiza activitățile didactice într-un mod eficient și de a motiva elevii să participe activ la procesul de învățare. Profesorul trebuie să manifeste flexibilitate, empatie și capacitate de adaptare la particularitățile fiecărui elev.

Un profesor care exercită un leadership educațional eficient:

- stabilește obiective clare și accesibile pentru activitățile didactice;
- creează oportunități de participare activă pentru elevi;
- promovează colaborarea și lucrul în echipă;
- oferă feedback constructiv și sprijină progresul individual al elevilor.

Prin aceste acțiuni, cadrul didactic contribuie la dezvoltarea responsabilității, autonomiei și spiritului de cooperare în rândul elevilor.

Managementul performant al clasei în învățământul primar

Managementul clasei reprezintă ansamblul strategiilor și tehnicilor utilizate de cadrul didactic pentru organizarea și coordonarea activităților didactice. Un management eficient al clasei contribuie la menținerea disciplinei, la utilizarea optimă a timpului și la crearea unui climat favorabil învățării.

În clasa a IV-a, managementul performant al clasei presupune stabilirea unor reguli clare de comportament și dezvoltarea unor relații pozitive între profesor și elevi. Regulile clasei trebuie să fie formulate într-un mod clar și să fie acceptate de către toți elevii, contribuind astfel la dezvoltarea responsabilității și a autocontrolului.

Printre strategiile eficiente de management al clasei se numără:

- stabilirea unui set de reguli și rutine zilnice;
- organizarea activităților didactice într-un mod structurat;
- utilizarea metodelor interactive de predare;
- gestionarea eficientă a timpului didactic;
- monitorizarea permanentă a progresului elevilor.

Aplicarea acestor strategii permite profesorului să mențină un echilibru între disciplină și libertatea de exprimare a elevilor, contribuind la dezvoltarea unui climat educațional pozitiv.

Strategii didactice pentru stimularea motivației elevilor

Motivația reprezintă un factor esențial în procesul de învățare, influențând implicarea și performanța elevilor. În învățământul primar, motivația este strâns legată de modul în care sunt organizate activitățile didactice și de relația dintre profesor și elevi.

În clasa a IV-a, profesorul poate utiliza o varietate de strategii pentru a stimula interesul elevilor pentru învățare. Activitățile interactive, jocurile didactice și lucrul în echipă contribuie la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de școală.

Printre metodele eficiente de motivare a elevilor se numără:

- utilizarea jocurilor didactice;
- organizarea activităților de grup;
- implicarea elevilor în proiecte educaționale;
- valorizarea succeselor individuale și colective;
- oferirea de feedback pozitiv și constructiv.

Prin aplicarea acestor strategii, profesorul contribuie la dezvoltarea motivației intrinseci a elevilor și la formarea unei atitudini pozitive față de procesul de învățare.

Aplicarea principiilor proiectului „Școala Încrăderii” în dezvoltarea leadershipului elevilor

În activitatea didactică desfășurată la clasa a IV-a, un rol important îl are implementarea principiilor promovate în cadrul proiectului educațional „Școala Încrăderii”, pe care îl implementez la clasă din anul 2022. Acest proiect urmărește dezvoltarea unui climat educațional pozitiv și a unei culturi școlare bazate pe încredere, colaborare și responsabilitate. În acest context, activitățile desfășurate la clasă sunt orientate spre formarea unor competențe socio-emoționale esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Un element central al acestui demers educațional îl reprezintă valorificarea conceptului celor **sapte deprinderi ale persoanelor eficace**, care contribuie la dezvoltarea responsabilității personale, a colaborării și a gândirii constructive. Adaptate la nivelul de vârstă al elevilor din învățământul primar, aceste deprinderi sunt integrate în activitățile zilnice desfășurate la clasă și devin repere pentru comportamentul elevilor.

Am conceput scenarii didactice astfel încât, în cadrul activităților să fie promovate deprinderi precum asumarea responsabilității pentru propriile acțiuni, stabilirea unor obiective clare și dezvoltarea capacității de cooperare. Încurajez elevii să fie proactivi, să își organizeze activitatea și să participe activ la procesul de învățare. Prin intermediul discuțiilor ghidate, al activităților de grup și al jocurilor educative, elevii învață să își exprime opiniile, să asculte punctele de vedere ale colegilor și să găsească soluții comune pentru rezolvarea problemelor.

De asemenea, în cadrul proiectului organizez activități menite să dezvolte empatia și respectul reciproc între elevi. Prin exerciții de reflecție, activități colaborative și proiecte de grup, elevii își dezvoltă capacitatea de a lucra împreună și de a valoriza contribuția fiecărui membru al echipei. Aceste activități contribuie la consolidarea relațiilor dintre elevi și la crearea unui climat educațional bazat pe încredere și sprijin reciproc.

Implementarea principiilor proiectului „Școala Încrederii” are un impact semnificativ asupra managementului clasei, deoarece elevii devin mai implicați și mai responsabili în activitatea școlară. În același timp, profesorul își consolidează rolul de lider educațional, facilitând dezvoltarea unor comportamente pozitive și a unei culturi a cooperării în cadrul clasei.

Prin integrarea celor șapte deprinderi în activitatea didactică, elevii dobândesc nu doar competențe academice, ci și abilități de viață esențiale, precum responsabilitatea, colaborarea, gândirea critică și respectul față de ceilalți. Astfel, procesul educațional devine unul centrat pe dezvoltarea globală a elevului, contribuind la formarea unor viitori cetățeni activi și responsabili.

Rolul climatului educațional în performanța școlară

Climatul educațional reprezintă ansamblul relațiilor și interacțiunilor care se dezvoltă în cadrul clasei. Un climat educațional pozitiv favorizează comunicarea, colaborarea și dezvoltarea încrederii reciproce între elevi și profesor.

În clasa a IV-a, crearea unui climat educațional favorabil învățării presupune dezvoltarea unor relații bazate pe respect, empatie și sprijin reciproc. Profesorul trebuie să încurajeze exprimarea opiniilor, să valorizeze diversitatea și să creeze oportunități de colaborare între elevi.

Un climat educațional pozitiv contribuie la:

- creșterea motivației pentru învățare;
- dezvoltarea competențelor sociale;
- reducerea comportamentelor disruptive;
- îmbunătățirea performanțelor școlare.

Astfel, managementul eficient al clasei și leadershipul educațional se completează reciproc, contribuind la crearea unui mediu educațional echilibrat și stimulat.

Concluzii

Leadershipul educațional și managementul performant al clasei reprezintă elemente esențiale pentru succesul procesului educațional în învățământul primar. În clasa a IV-a, profesorul are responsabilitatea de a crea un mediu de învățare sigur, organizat și stimulat, care să sprijine dezvoltarea competențelor cognitive și socio-emoționale ale elevilor.

Prin adoptarea unui stil de leadership educațional bazat pe comunicare, colaborare și respect reciproc, cadrul didactic poate contribui la formarea unor elevi responsabili, motivați și implicați în propria lor formare. În același timp, aplicarea unor strategii eficiente de management al clasei facilitează desfășurarea activităților didactice într-un mod organizat și eficient.

În concluzie, leadershipul educațional și managementul clasei reprezintă instrumente fundamentale prin care profesorul poate asigura calitatea actului educațional și poate contribui la dezvoltarea armonioasă a elevilor din învățământul primar.

Bibliografie

- Bocoș, M. *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013
- Cucoș, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014
- Iucu, R. B. *Managementul clasei de elevi*, Iași, Editura Polirom, 2006
- Joița, E. *Pedagogie și elemente de psihologia educației*, Editura Arves, București, 2010
- Păun, E. *Școala – abordare sociopedagogică*. Editura Polirom, Iași, 1999

Practici didactice inovatoare cu impact demonstrabil în învățământul contemporan

Profesor învățământ primar,
Guzu Liliana – Camelia
Școala Gimnazială „George Enescu”, orașul Sinaia

Educația se află într-un punct de inflexiune. Trecerea de la modelul tradițional „magister-centric” la unul centrat pe elev nu mai este doar o aspirație, ci o necesitate impusă de dinamica pieței muncii și de evoluția tehnologică. Inovarea didactică nu înseamnă doar utilizarea tabletelor la clasă, ci reinventarea modului în care informația este procesată, internalizată și aplicată.

PBL este o metodă riguroasă care implică elevii în investigarea unor probleme complexe, din lumea reală.

- **Impact demonstrabil:** Studiile arată o creștere cu până la **20%** a retenției informațiilor pe termen lung comparativ cu metodele expositive.
- **Mecanism:** Elevii nu mai memorează date, ci dezvoltă competențe de tip „4C”: Colaborare, Comunicare, Creativitate și Gândire Critică.

Modelul *Flipped Classroom* inversează structura tradițională, studiul teoretic se face acasă, iar timpul de la școală este dedicat aplicațiilor practice și dezbaterilor.

- **Avantaje:**
 - Permite personalizarea ritmului de învățare.
 - Transformă profesorul din „sursă de informație” în „facilitator/mentor”.
- **Rezultate:** Creșterea implicării active a elevilor și reducerea ratei de eșec școlar în disciplinele STEM.

Utilizarea platformelor care folosesc algoritmi de IA pentru a ajusta dificultatea conținutului în funcție de performanța elevului.

- **Personalizare:** Dacă un elev întâmpină dificultăți la un concept de algebră, sistemul îi oferă automat resurse suplimentare de remediere înainte de a trece la nivelul următor.
- **Impact:** Reduce decalajele de învățare în clasele eterogene.

Această metodă împrumutată din industria creativă îi învață pe elevi să rezolve probleme prin empatie și prototipare.

1. **Empatizarea:** Înțelegerea nevoilor utilizatorului.
2. **Definirea:** Identificarea problemei reale.
3. **Idearea:** Generarea de soluții fără judecată critică inițială.
4. **Prototiparea:** Construirea unei soluții tactile/vizuale.
5. **Testarea:** Validarea soluției în mediul real.

Inovația nu se oprește la predare, ea vizează și evaluarea. Testele standardizate sunt completate de:

- Portofolii digitale sunt colecții de lucrări care demonstrează evoluția în timp.
- Autoevaluarea și evaluarea colegială dezvoltă metacogniția și spiritul critic.

Impactul demonstrabil al acestor practici se traduce prin:

1. Creșterea motivației intrinseci.
2. Dezvoltarea autonomiei în învățare.
3. Alinierea competențelor elevilor cu cerințele secolului XXI.

Implementarea cu succes necesită însă o schimbare de paradigmă la nivelul managementului școlar și o investiție constantă în formarea cadrelor didactice.

Învățarea bazată pe joc este una dintre cele mai eficiente strategii didactice inovatoare, deoarece transformă actul învățării dintr-o recepție pasivă de informații într-o experiență imersivă, activă și, cel mai important, non-punitivă.

Este crucial să facem distincția între acești doi termeni, adesea confundați în literatura pedagogică:

- Gamificarea care aplică *elemente* de joc (puncte, insigne, clasamente) într-un context de învățare tradițional pentru a stimula motivația.
- Game-Based Learning (GBL) care presupune utilizarea unui *joc propriu-zis* (creat special sau adaptat) ca vehicul pentru atingerea obiectivelor de învățare. Elevul învață conceptele jucând.

Succesul acestei metode se bazează pe **Teoria Fluxului** a lui Mihaly Csikszentmihalyi. Atunci când dificultatea jocului este perfect echilibrată cu abilitățile elevului, acesta intră într-o stare de concentrare profundă, unde învățarea devine organică și extrem de rapidă.

Siguranța eșecului în joc, „a pierde” nu este o catastrofă, ci o oportunitate de a reîncerca. Acest lucru elimină anxietatea legată de note și încurajează perseverența.

Feedback instantaneu spre deosebire de un test corectat după trei zile, jocul îi spune elevului imediat dacă strategia sa a funcționat, permițând corecția cognitivă pe loc.

Simularea mediilor complexe unde elevii pot experimenta cu fenomene care ar fi periculoase sau imposibile în realitate (ex: simulatoare de zbor, gestionarea unei economii naționale sau experimente chimice virtuale).

Pentru ca GBL să aibă impact demonstrabil, nu este suficient ca elevii „să se joace”, profesorul trebuie să urmeze un ciclu riguros:

- Stabilirea obiectivelor (ce urmărim să învățăm?).
- Elevii interacționează cu mediul digital sau analogic.
- Discuția post-joc în care profesorul ajută elevii să facă legătura între experiența din joc și conceptele teoretice. Fără această etapă, jocul rămâne doar divertisment.

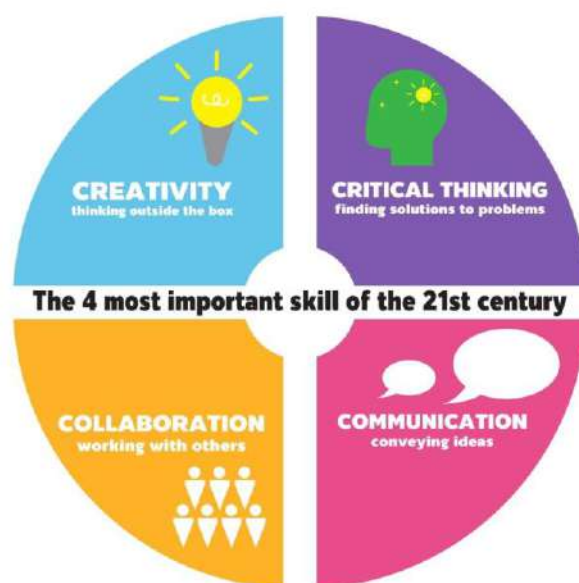
Meta-analizele recente indică faptul că utilizarea jocurilor digitale în educație îmbunătățește performanța cognitivă cu aproximativ 0.33 deviații standard față de instruirea convențională, având un impact semnificativ mai mare asupra elevilor cu performanțe scăzute, cărora le redă încrederea în sine.

Din analiza datelor și a studiilor de caz prezentate, putem desprinde următoarele concluzii esențiale:

- **Eficiența cognitivă:** Metodele active (PBL, GBL) cresc rata de retenție a informațiilor și dezvoltă gândirea de ordin superior (analiză, sinteză, evaluare), depășind simpla memorare mecanică.
- **Motivația și implicarea:** Inovația didactică răspunde nevoilor psihologice ale Generației Alpha, oferind feedback imediat, autonomie și relevanță practică, ceea ce reduce absenteismul și abandonul școlar.
- **Echitatea educațională:** Învățarea adaptivă asistată de IA permite fiecărui elev să progreseze în ritm propriu, oferind șanse egale de succes atât elevilor supradotați, cât și celor care întâmpină dificultăți de învățare.

Concluzia cea mai importantă este că **tehnologia nu înlocuiește profesorul, ci îl eliberează**. Prin automatizarea sarcinilor repetitive (corectare, transmitere de informație brută), cadrul didactic își poate asuma rolul de:

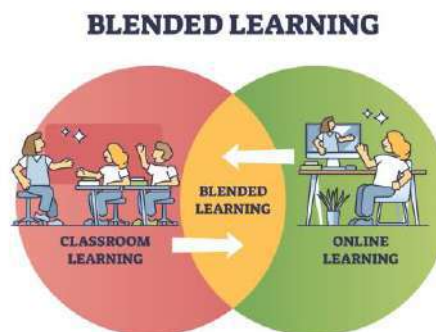
1. **Mentor/Facilitator:** Ghidând elevul în procesul de descoperire.

2. **Designer de experiențe de învățare:** Creând contexte în care elevii să aplice teoria.
3. **Suport socio-emoțional:** Concentrându-se pe dezvoltarea caracterului și a inteligenței emoționale, aspecte pe care algoritmi nu le pot substitui.

Clasa inversată - modelul inversează structura tradițională, studiul teoriei se face acasă (prin video-uri sau lecturi), iar timpul de la școală este dedicat aplicațiilor practice și dezbaterilor.

Impact: Permite o personalizare sporită a învățării, profesorul devenind un facilitator (mentor) mai degrabă decât un lector.

Anexa 2: Proiect de Lecție inovatoare

Disciplina: Științe ale Naturii

Tema: Circuitul apei în natură – "Călătoria unei picături"

Clasa: a IV-a

I. Povestea cadru

Elevii nu sunt simplii elevi, ci sunt "**Detectivi ai naturii**". Misiunea lor este să descopere unde a dispărut „Picătură Pica” dintr-un pahar lăsat la soare și cum se poate întoarce ea acasă.

II. Desfășurarea lecției

Secvența lecției	Activitatea și elementele de Joc	Resurse Instrumente	/
1. Introducerea	Profesorul prezintă un plic sigilat cu "Dosarul dispariției". Se discută ipotezele copiilor.	Plicuri "Top Secret"	
2. Experimentul "Norul în borcan"	Elevii realizează în grupuri mici un experiment (apă caldă, gheață, fixativ) pentru a vedea condensarea.	Borcane, gheață, apă caldă	
3. Jocul de rol: "Sunt o moleculă!"	Un joc de mișcare în clasă. La comanda "Evaporare!", copiii se mișcă liber; la "Condensare!", se strâng în grupuri (nori); la "Precipitații!", sar pe loc.	Învățare Kinestezică	
4. Consolidarea digitală	Un test scurt în Quizizz sau Wordwall unde echipele câștigă puncte de experiență pentru răspunsuri corecte despre stările de agregare.	Tablete/Proiector	
5. Încheierea	Fiecare elev primește o insignă de "Expert hidrolog" și un jurnal de bord pentru acasă.	Insigne autocolante	

Elemente de inovare didactică aplicate:

1. **Avataruri și echipe:** Elevii nu lucrează individual, ci în "Echipe de Cercetare" cu nume alese de ei (ex: *Vulturi de Gheață*, *Stropii Veseli*), ceea ce dezvoltă **colaborarea**.
2. **Mecanica de joc (Puncte de Experiență):** În loc de note tradiționale pe parcursul orei, elevii primesc "picături" (jetoane verzi/albastre) pentru întrebări bune sau ajutor oferit colegilor.
3. **Învățarea prin experiență directă:** Trecerea de la experimentul fizic (borcanul) la cel digital (Quizizz) asigură o fixare multisenzorială.

Impact demonstrabil la nivelul clasei a IV-a:

- **Reducerea rezistenței la efort:** Elevii depun mai mult efort cognitiv deoarece percep activitatea ca pe o joacă, nu ca pe o obligație.
- **Dezvoltarea limbajului științific:** Termenii precum *evaporare*, *condensare*, *infiltrare* sunt reținuți mai ușor când sunt asociați cu mișcări fizice și emoții pozitive.

Evaluarea inovatoare - de la notare la valorizare

În practicile didactice moderne, evaluarea nu mai este un „moment final” de control, ci un proces continuu, integrat în învățare (**evaluare formativă**). Pentru a măsura impactul demonstrabil, profesorul folosește instrumente care evaluează nu doar *ce* știe elevul, ci și *cum* aplică ceea ce știe.

Portofoliul Digital (E-Portfolio)

În loc de o singură lucrare de control, elevul colectează dovezi ale progresului său pe parcursul unui semestru.

- **La clasa a IV-a** - Poate fi o colecție de fotografii cu experimentele făcute, înregistrări audio în care explică un fenomen sau desene digitale.
- **Impact** - Dezvoltă **metacogniția** (capacitatea elevului de a reflecta asupra propriei învățări).

Rubricile de evaluare

Rubrica este un tabel care descrie clar ce trebuie să facă un elev pentru a obține un anumit nivel (Suficient, Bine, Foarte Bine).

- **Inovația** - Elevul primește rubrica *înainte* de a începe sarcina. El știe exact că, de exemplu, pentru „Foarte Bine” la experimentul cu apa, trebuie să colaboreze cu echipa și să folosească termeni precum „evaporare”.
- **Transparență** - Elimină subiectivismul notei și oferă un sentiment de dreptate.

Autoevaluarea și evaluarea colegială

Elevii sunt învățați să ofere feedback constructiv colegilor lor folosind tehnica „**Două stele și o dorință**”:

1. **Steaua 1:** Un aspect care a ieșit foarte bine (ex: „Ai desenat circuitul apei foarte clar”).
2. **Steaua 2:** Un alt punct forte (ex: „Ai explicat bine condensarea”).
3. **Dorința:** Ceva ce ar putea fi îmbunătățit data viitoare (ex: „Mi-ar plăcea să vorbești puțin mai tare”).

Evaluarea Gamificată

În loc să scadă puncte pentru greșeli, sistemul inovator **adună puncte** pentru reușite.

- **Insigne** - „Micul Savant”, „Spirit de Echipă”, „Explorator Curajos”.
- **Impact** - Transformă evaluarea dintr-o sursă de stres într-o sursă de mândrie și motivație.

Impactul demonstrabil al acestor metode de evaluare se vede în **reducerea anxietății față de școală**. Când elevul înțelege că greșeala este doar o etapă a învățării și că evaluarea este un instrument de sprijin, nu de pedepsire, performanța sa academică crește natural.

Bibliografie:

- **Dweck, C. S. (2006).** *Mindset: The New Psychology of Success*. Random House. (Esențială pentru înțelegerea modului în care mentalitatea de creștere influențează performanța didactică).
- **Fullan, M. (2013).** *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*. Pearson. (Despre cum tehnologia trebuie să servească pedagogia, nu invers).
- **Hattie, J. (2014).** *Învățarea vizibilă. Ghid pentru profesori*. Editura Trei. (O analiză masivă a peste 800 de meta-analize despre ceea ce funcționează cu adevărat în educație).
- **Robinson, K. (2015).** *Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education*. Viking. (O pledoarie pentru personalizarea educației).

Metoda Proiectului: Factor de Creștere a Calității în Educația Economică

Prof. Hagiu Luminița,
Colegiul Economic „Dimitrie Cantemir” Suceava

1. Navigând spre Societatea Conștiinței

Secolul al XXI-lea ne obligă la o metamorfoză a actului educațional. Într-o lume guvernată de fluxuri informaționale masive, școala nu mai poate fi doar un furnizor de date. Conceptul de **societate IC2** ne indică o evoluție în trei trepte:

1. **Societatea informațională** (accesul la date);
2. **Societatea cunoașterii** (procesarea informației);
3. **Societatea conștiinței** (utilizarea etică și responsabilă a cunoștințelor).

Pregătirea elevilor pentru viitor implică dezvoltarea unor competențe digitale și sociale care să le permită să performeze într-o comunitate globală complexă.

Rolul profesorului este de a proiecta experiențe de învățare motivante, colaborative, valoroase, prin care să faciliteze accesul la informație.

2. Metoda Proiectului: De la Teorie la Practică

Această metodă permite valorificarea tuturor stilurilor de învățare și a tuturor tipurilor de elevi.

Tranziția către învățarea bazată pe proiecte (PBL) schimbă fundamental dinamica clasei. Profesorul nu mai este singura sursă de autoritate, ci devine un **facilitator** și un **mentor**.

Abordarea metodei proiectului valorifica creativitatea elevilor și le dă posibilitatea personalizării activității lor.

Această abordare transformă ceea ce uneori pare a fi un „haos” în sala de clasă într-un mediu de lucru productiv, unde:

- **Elevul devine protagonist:** Acesta gestionează resurse, ia decizii și rezolvă probleme reale.
- **Interdisciplinaritatea devine naturală:** Noțiunile de economie, contabilitate și marketing se întrepătrund organic în cadrul aceluiași proiect.

În cadrul proiectelor, este necesar ca ei să ia multe decizii, să lucreze în echipă, să preia inițiativa, să realizeze prezentări în fața colegilor, să construiască singuri baza proprie de date. Pe parcurs, cei mai mulți elevi vor considera activitățile proiectului mai semnificative, mai relevante pentru viața lor și mai interesante.

Prin gruparea elevilor și utilizarea materialelor didactice oferite de platforma, s-au creat oportunități de învățare adecvate secolului în care trăim. Dezvoltarea permanentă a școlilor, prin dotarea cu echipamente informatice, vine în întâmpinarea profesorilor ce utilizează metoda proiectului, și în sprijinul elevilor prin ușurarea învățării și creșterea interesului pentru educație modernă.

Învățarea bazată pe proiecte necesită timp, și de aceea sunt uneori motive de îngrijorare pentru profesori, dat fiind faptul ca materia trebuie parcursă. O unitate de învățare bazată pe un proiect, se concentrează pe ideile importante, care au o valoare durabilă, elevii devenind interesați și activi, implicați în luarea deciziilor și orientarea propriilor acțiuni. Elevii trebuie să primească informații foarte clare, prin care sunt definite așteptările, responsabilitățile, procesele și calendarul activităților.

Este absolut necesar ca profesorul să prezinte un model și să le arate elevilor cum să ofere feedback într-un mod constructiv. Omiterea acestei etape ar putea să ducă la un eșec total. Elevii vor fi învățați și obișnuiți să analizeze, să dezbată și să comunice păreri. Activitatea de

proiect, presupune activitate în echipă, respect pentru părerea altora, responsabilitate, creativitate și apropiere de viața reală. Toate acestea îi atrag pe elevi și îi fac să-și însușească cu ușurință anumite concepte și noțiuni

3. Aplicație Practică: Simulația unei Agenții de Marketing și Servicii Contabile

La profilul **Servicii**, metoda proiectului oferă cele mai bune rezultate atunci când simulează mediul de afaceri real.

Proiect: „Start-up: Agenția de Branding și Consultanță”

Elevii sunt organizați în echipe multidisciplinare:

- **Echipa de Marketing:** Se ocupă de identitatea vizuală și strategia de promovare (folosind **Canva** sau **Adobe Express**).
- **Echipa Financiar-Contabilă:** Gestionează bugetul proiectului, simulează calculul costurilor de producție și întocmește devize de plată (folosind **Google Sheets** sau **Excel**).
- **Echipa de Management:** Coordonează termenele limită și comunicarea între departamente (folosind **Trello** sau **Asana**).

Prin această metodă, conceptele abstracte de „debit/credit”, „target de audiență” sau „buget” capătă sens practic imediat.

4. Tehnologia ca Mediu Colaborativ

Am depășit era platformelor rigide. Astăzi, folosim instrumente agile care permit colaborarea în timp real:

- **Google Workspace:** Pentru documentație și baze de date partajate.
- **Miro / Padlet:** Pentru sesiuni de brainstorming și vizualizarea ideilor.
- **Prezi / Gamma.app:** Pentru prezentări de impact la finalul proiectului.

5. Evaluarea și Impactul asupra Comunității

Evaluarea nu se mai rezumă la un test scris, ci la analiza procesului și a produsului final. Un element esențial adăugat este **auto-reflexia**: elevii sunt încurajați să evalueze ce au învățat din greșeli pe parcursul proiectului.

Mai mult, rezultatele palpabile (portofoliile digitale) pot fi prezentate părinților și partenerilor economici locali, consolidând astfel relația școală-familie-comunitate și crescând prestigiul instituției de învățământ.

Concluzii

Optimizarea procesului didactic depinde de curajul cadrelor didactice de a adopta metode active. Metoda proiectului nu este doar o tehnică de predare, ci o strategie de formare a caracterelor și a competențelor pentru o societate a cunoașterii aflată în continuă schimbare.

Prin utilizarea metodei proiectului, se constată o atitudine mai bună față de școală, de disciplină și față de profesori atunci când au posibilitatea de a lucra prin cooperare și de a-și pune în aplicare propriile idei. Crearea unui portofoliu propriu, care cuprinde munca lor, devine o mândrie pe care elevii o transmit familiilor și astfel se poate crea o bună colaborare școală – familie, cea din urmă având dovada clară a muncii și implicării copilului în activitățile de învățare impuse de școală există totodată și posibilitatea ca lucrările elevilor să nu ajungă

niciodată acasă și ca toată munca și eforturile depuse de elevi să nu fie niciodată împărtășite părinților. Produsele elevilor, proiectele pot fi promovate în școală, arătate părinților și altor parteneri în educație, ceea ce face să crească interesul elevilor pentru utilizarea metodei proiectului.

Bibliografie Selectivă

- **Istrate, O.**, *Educația la distanță. Proiectarea materialelor*, Editura Agata, Botoșani, 2000.
- **Stroe, A. D.**, *Standarde și sisteme de e-learning*, Editura Edusoft, Bacău, 2005.
- **Pânișoară, I. O.**, *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași (pentru partea de management de proiect și comunicare).

Dinspre pagină spre ecran: o relație care schimbă felul în care citim

Literatura a fost mult timp asociată cu obiectul-carte și cu lectura liniștită, lineară, în care sensul se dezvăluie treptat, prin relația intimă dintre cititor și text. În ultima perioadă, această abordare s-a diversificat intens: textul literar nu mai circulă doar în volum tipărit, ci și pe ecran, în platforme interactive, în proiecte multimedia, în jocuri narative sau în instalații digitale. Relația dintre literatură și artele digitale nu este o simplă „transpunere” a conținutului dintr-un format în altul, ci o transformare a experienței estetice: lectura devine uneori explorare, interpretarea devine navigare, iar receptarea se poate face nu numai în cadre sociale (comentarii, comunități, remixuri), ci și în cadre tehnice (hipertext, realitate augmentată, algoritmi de recomandare).

Artele digitale, prin natura lor, lucrează cu interactivitate, cu combinații de limbaje (text, sunet, imagine, animație), cu structurări non-lineare și cu participarea activă a publicului. Literatura, la rândul ei, oferă arhitectura narativă, profunzimea simbolică, densitatea limbajului, ambiguitatea prolifică și capacitatea de a genera experiențe interioare.

Întâlnirea celor două produce forme hibride: poezie generativă, ficțiune hipertext, roman transmedia, storytelling în VR, performance-uri digitale bazate pe text sau chiar „literatură procedurală”, în care narațiunea se modifică în funcție de alegerile utilizatorului.

Artele digitale ca „laborator” de interpretare

Artele digitale pot funcționa ca un laborator pentru interpretarea literaturii. De exemplu, o instalație digitală care transformă un poem în animație nu „traduce” doar cuvintele în imagini; ea propune o interpretare, o lectură, o accentuare a ritmului sau a metaforei. Același text poate genera multiple vizualizări, și de aici, multiple interpretări. În plus, instrumentele digitale permit evidențierea unor aspecte greu de sesizat într-o lectură rapidă: repetiții, rețele de motive, densitatea anumitor câmpuri lexicale, alternanța vocilor, structuri de simetrie.

Un exemplu accesibil este vizualizarea rețelelor de personaje într-un roman: Cine interacționează cu cine?, Ce rol joacă anumite personaje marginale?, Cum se schimbă centrul de greutate al narațiunii? etc. Astfel de reprezentări nu înlocuiesc lectura, ci o sprijină: cititorul își poate formula ipoteze („De ce acest personaj devine central tocmai aici?”), pe care apoi le verifică în text.

Acest tip de abordare este adesea numit „umanități digitale” (digital humanities): un domeniu interdisciplinar în care metodele computaționale sunt folosite pentru analiză culturală și literară. Important este să nu confundăm instrumentul cu verdictul: graficele și statisticile nu „explică” singure sensul unei opere, dar pot crea anumite tipare care devin puncte de plecare pentru interpretare.

AI ca partener de lectură: între sprijin și risc

În acest peisaj, inteligența artificială (AI) apare ca o tehnologie-cheie. Modelele de limbaj pot rezuma, pot explica, pot formula întrebări, pot identifica resurse expresive, pot compara teme între opere, pot sugera interpretări alternative. Pentru dezvoltarea competențelor de înțelegere a textului literar, AI poate fi un ghid profesionist și, totodată, personalizabil: răspunde prompt, oferă explicații, se adaptează nivelului cititorului și poate transforma lectura într-un dialog.

Totuși, aici apare diferența esențială: literatura valorizează ambiguitatea și pluralitatea sensurilor, iar AI, deși capabilă să producă explicații coerente, poate uneori să ofere răspunsuri prea „închise”, prea sigure, ca și cum ar exista o interpretare unică. În educație, riscul este ca elevul/studentul să preia răspunsul generat de AI ca pe un adevăr final, absolut,

unic, fără a mai fi curios să își exerseze propriul raționament și proces de argumentare. Așadar, utilizarea AI trebuie percepută ca unealtă de sprijin pentru gândire, nu ca substitut al acesteia.

Cum îmbunătățește AI competențele de înțelegere a textului literar?

Studiile de specialitate concluzionează că AI poate interveni eficient în:

a) Dezvoltarea vocabularului și a referințelor culturale

Textele literare conțin adesea termeni arhaici, regionalisme, neologisme, aluzii istorice sau mitologice. Un cititor poate pierde firul interpretării dacă se împiedică de necunoscut. AI poate oferi explicații rapide pentru cuvinte, expresii, contexte istorice, fără ca cititorul să iasă complet din experiența lecturii. Când explicația este bine făcută și adaptată, ea devine o „punte” către sens, nu o distragere, nu un impediment sau o piedică în decodarea conținutului.

b) Întrebări ghidate și dialog socratic

Un avantaj major este generarea de întrebări de profunzime: „Ce sugerează metafora X?”, „Cum se schimbă perspectiva narativă în economia textului?”, „De ce autorul utilizează hiperbola ca figură de stil predominantă?” În loc să ofere răspunsul direct, AI poate juca rolul unui profesor socratic, care, prin conversație și problematizare, ghidează învățarea. Practic, cititorul își dezvoltă nu numai capacitatea de observație, ci și abilitatea de argumentare.

c) Modelarea interpretării ca proces, nu ca rezultat

Înțelegerea literară nu e doar „ce înseamnă”, ci „cum ajung la sens”. AI poate demonstra o manieră de lucru: identifică un element (simbol, motiv, structură), îl pune în legătură cu contextul, propune ipoteze, apoi caută argumente în text. Dacă cititorul urmărește acest tip de raționament, își perfecționează „metacogniția” lecturii: devine conștient de etapele care trebuie parcurse în interpretarea textului.

d) Compararea motivelor și temelor între texte

AI poate sprijini studiul comparativ între opere sau fragmente: de exemplu, tema iubirii într-un roman interbelic versus într-un roman postbelic

AI și artele digitale: experiențe literare augmentate

Când AI se întâlnește cu artele digitale, apar experiențe literare inedite, complexe: aplicații care transformă lectura într-un traseu interactiv, platforme care oferă comentarii contextuale, proiecte în care cititorul poate explora diferitele „straturi” ale textului (note, interpretări, legături, adaptări vizuale). Astfel, se pot suprapune informații peste pagină: imagini ale locurilor, cronologii, hărți, conexiuni între personaje. Realitatea virtuală poate crea spații narative în care cititorul „intră” în atmosferă: un oraș ficțional, o cameră a personajului, un peisaj simbolic. În aceste condiții, lectura devine experiență multisenzorială.

Există însă un paradox: literatura are forța de a crea imagini mentale tocmai prin absența imaginii concrete, prin apelul la imaginația cititorului. Dacă mediul digital oferă prea mult „vizual”, se reduce semnificativ spațiul imaginației. De aceea, proiectele cele mai reușite nu sunt cele care „ilustrează” excesiv, ci acelea care lasă loc interpretării, propunând, mai degrabă, sugestii și ambianțe.

Etică și competențe: cum folosim AI fără să pierdem lectura?

Pentru ca AI să îmbunătățească înțelegerea literară, e nevoie de o cultură a utilizării critice.

Trei principii sunt esențiale:

1. Verificarea în text: orice interpretare trebuie susținută de citate, scene, detalii. AI poate oferi răspunsuri eronate sau poate „inventa” explicații plauzibile. De aceea, cititorul trebuie să se întoarcă mereu la textul original, să verifice informația/interpretarea oferită de AI, să valideze interpretarea acesteia.

2. Pluralitatea sensurilor: dacă AI oferă o interpretare, cititorul ar trebui să solicite și alternative: „O altă lectură posibilă?” „Ce ar spune o altă perspectivă?” Astfel, AI devine un generator de ipoteze, nu o autoritate.

3. Transparența procesului: în contexte academice, trebuie clarificat ce fel de ajutor a fost folosit. În educație, scopul este formarea gândirii; dacă AI produce integral eseul, nicio competență nu se dezvoltă.

Un model practic de lucru: lectura în patru pași cu sprijin AI

Un mod simplu și eficient de a integra AI în lectura literară este următorul:

Pasul 1: Lectura integrală (fără AI) – pentru a obține impresia generală, tonul, emoția, întrebările.

Pasul 2: Clarificări punctuale (cu AI) – vocabular, referințe, structură narativă, context.

Pasul 3: Întrebări interpretative (cu AI ca tutor) – „Ce semnificație are simbolul X?”, „Cum evoluează conflictul?”, „De ce e important finalul?”

Pasul 4: Sinteză personală (fără AI în redactarea finală) – ideile, argumentele și concluziile proprii, cu citate relevante.

În acest fel, AI funcționează ca sprijin pentru comprehensiunea textului și ca stimul pentru reflecție, dar actul interpretativ își păstrează nota originală, personală, autenticitatea.

Concluzie: literatura nu dispare, ci își schimbă ecologia

Relația dintre literatură și artele digitale nu este una competitivă, ci una de complementaritate, ce trebuie percepută ca un dialog. Literatura câștigă noi spații de circulație și noi moduri de a fi explorată; artele digitale câștigă profunzime narativă și densitate simbolică. Inteligența artificială, în acest context, poate fi un instrument puternic pentru dezvoltarea competențelor de înțelegere a textului literar: clarifică, întreabă, structurează, compară, antrenează. Dar valoarea ei depinde de felul în care este folosită. Utilizată cu discernământ, ca alternativă la metodele clasice de predare-învățare, AI poate deveni partener critic în receptarea textului literar, și nu un substitut al gândirii.

În cele din urmă, lectura literară rămâne un act de libertate interioară: capacitatea de a naviga într-un text, de a-i asculta vocile, de a accepta ambiguitatea și de a construi sens prin propriile întrebări. Artele digitale și AI pot amplifica această libertate, dacă ne păstrăm rolul activ de cititori, nu doar de consumatori/receptori de interpretări.

Bibliografie:

1. Dene Grigar, James O'Sullivan - *Electronic Literature as Digital humanities: Contexts, Forms, Practices*, New York, Bloomsbury Academic, 2021
2. Borbely, Ștefan – *Postumanismul - repere analitice*, București, Tracus Arte, 2019

Dezvoltarea empatiei ca strategie antibullying

Autor: Hălmăciu Sanda Ioana
Școala Gimnazială Sânger

Literatura de specialitate, prin perspectivele autorilor J.P.Guilford(1959), J.Maisonneuve (1966), C.Rogers, G.M.Kinget(1971), Davis(1983), M.Caluschi(2001,p.249), S.Marcus(1997, p.38),conturează o definiție complexă a conceptului de empatie și reliefează o serie de caracteristici unice ale acestui construct multidimensional.

Atât în calitate de abilitate de prezicere, de recunoașterea dispozițiilor psihologice ale unei persoane (Guilford, 1959), cât și ca aptitudine de a sesiza mentalitatea, sentimentele, dorințele, opiniile și de a prezice conduitele sale (Maisonneuve, 1966), empatia este un instrument cu un grad sporit de eficiență, utilizat în abordarea corectă a relațiilor socio-emoționale de tip personal și profesional (Potîng, 2006, p.19).

De asemenea,empatia este recunoscută ca având calitatea de fenomen psihic de retrăirea stărilor, gândurilor și acțiunilor celui alt, dobândit prin transpunerea psihologică a eului într-un model obiectiv de comportament uman, permițând înțelegerea modului în care celălalt interpretează lumea (Marcus, 1997). Din acest punct de vedere, implicațiile empatiei în relațiile interpersonale și intrapersonale sunt majore, mai ales în contextul în care Caluschi (2001, p.249) o încadrează în categoria capacităților cu program ereditar, o trăsătură de personalitate „ce poate atinge valențe aptitudinale prin intermediul căreia omul poate înțelege, cunoaște și prezice conduitele altuia, facilitatoare a interacțiunii sociale și performanței”.

Tabel1. Interpretările semnificației conceptului de empatie

An	Autori	Definirea conceptului
1908	John McDougall	„Simțirea identificării cu sentimentele și stările altor persoane”
1909	Edward B. Titchener	„Empatia este abilitatea de a înțelege sentimentele sau gândurile altei persoane din perspectiva ei și abilitatea de a răspunde acelei persoane cu înțelegere și compasiune”
1917-1989	Edith Stein	„Empatia este experiența conștiinței străine în general...Așa înțelege omul viața psihică a semenului său”
1983	Michael Franz Basch	„Empatia nu este doar un proces intelectual, ci și unul emoțional”

Sursa: adaptare după Oala, 2023, pp.266-267

Carl Rogers consideră că a fi empatic înseamnă a percepe cu acuratețe cadrul intern de referință al altuia, cu toate semnificațiile care-i aparțin, „ca și cum” ai fi cealaltă persoană, dar fără a pierde condiția de „ca și cum” (Potâng, Bolocan, 2009).

Copiii empatici sunt mai încrezători și mai puțin agresivi în raport cu ceilalți, au o dispoziție mai veselă în general și se bucură de admirație în grupul de copii. Aceasta este abilitatea de a se pune în pielea celui alt, de a-l înțelege, de a-l ajuta, reducând negativitatea și conflictele din relațiile și interacțiunile sociale.

Prevenirea fenomenului de bullying are la bază următoarele strategii (Stevens, De Bourdeaudhuij, Van Oost (2000), Olweus (1993, 2001) (Graur, 2023):

- activități de intervenție—pentru părinți și profesori, ca acțiune la nivel de școală.
- activități pentru grupurile de colegi, ca acțiune la nivel de clase.
- activitățile legate de curriculum pentru grupurile de elevi
- activități individuale centrate atât pe elevii agresori cât și pe cei victimizați.

Modelul de prevenire a bullying-ului care implică întreaga școală se bazează pe patru principii cheie care ar trebui respectate de către toți adulții:

1. Ilustrarea unor comportamente călduroase, deschise, exteriorizarea interesului pozitiv și implicarea în viețile elevilor;
2. Stabilirea fermă a limitelor pentru comportamentul inacceptabil;
3. Utilizarea în mod consecvent a consecințelor negative nefizice, neostile atunci când sunt încălcate regulile;
4. Acționarea ca autorități și modele pozitive (Olweus, 1993, 2001; Olweus et al., 2007)

În demersul educației nonviolente, este dorită cultivarea deschiderii elevilor către alte puncte de vedere cum ar fi, încredere mutuală, empatia, respectul pentru celălalt, acceptarea diversității, dorința de a împărtăși colegilor din cunoștințele și competențele câștigate, încrederea în forțele proprii și în posibilitatea de a evolua ca persoană, posibilitatea de a se dezvolta în plan personal.

Strategiile de prevenire și combaterea evenimentelor violente din școli presupun activități pe termen mediu și lung și acțiuni de urgență pe termen scurt, în perspectiva obținerii unor reacții responsabile din partea celor implicați în vederea construirii unui mediu stabil în care copilul să-și poată dezvolta armonios personalitatea, iar empatia constituie instrumentul facil pentru promovarea legăturilor socio-emoționale constructive.

Dezvoltarea empatiei este un proces gradual, care este modelat atât de factorii genetici și temperament, cât și de factorii de mediu și de experiențe. Copiii învață prin observarea comportamentelor celorlalți și prin modele care li se oferă.

În dezvoltarea empatiei se pot folosi strategii precum puterea exemplului, discuții, condiționare pozitivă prin laude și încurajări, promovarea comportamentelor empatic, crearea oportunităților de a practica empatia:

- Puterea exemplului, în care părinții trebuie să fie conștienți de propriul comportament și de exemplul pe care îl oferă copiilor.
- Discuții deschise despre emoții.
- Lăudarea comportamentului empatic.
- Promovarea grijii pentru ceilalți.
- Crearea oportunităților de a practica empatia.

Empatia se poate dezvolta și prin exerciții care presupun (Gallo, 2020):

- Observarea mimicii, stării, emoțiilor persoanelor aflate în situații dificile;
- Încercarea de a ne poziționa în locul lor;
- Atribuirea cuvintelor acelor emoții identificate/descrierea emoțiilor și comportamentelor observate;
- Exersarea ascultării empatic.

Dezvoltarea empatiei la nivel preșcolar și primar

Cont bancar emoțional

Contul bancar emoțional este contul în care investim iubire, iertare, compasiune și avem grijă ca întotdeauna să ieșim pe plus. Suntem proactivi și avem grijă de noi și cei din jurul nostru.

Cum menținem pe plus Contul Bancar Emoțional?

- Cerem iertare
- Primim și oferim îmbrățișări
- Vorbim pe un ton potrivit unii cu ceilalți
- Ascultăm când cineva vorbește
- Oferim și acceptăm ajutor
- Folosim cuvintele magice cât de des putem

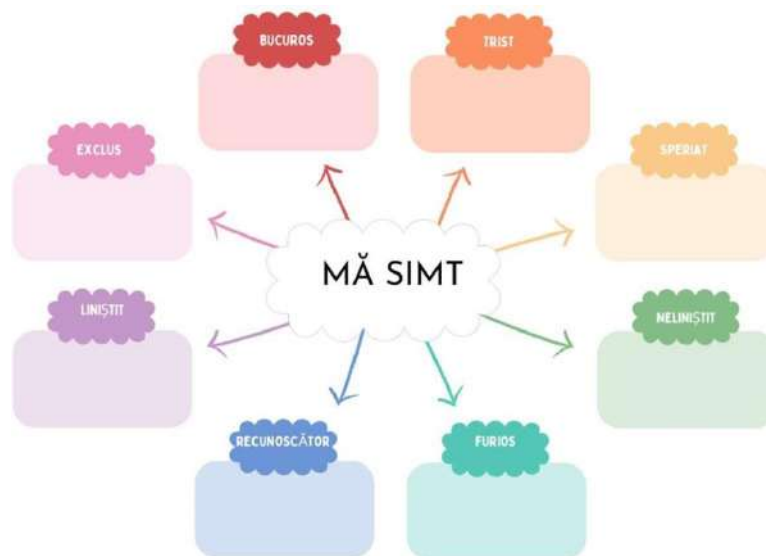
Centrul bancar emoțional

- Borcănele cu apă în care adăugăm picături colorate pentru fiecare investiție
- Plicuri colorate în care punem periodic mesaje scrise pentru colegi

Harta empatiei

Prin intermediul acestei strategii, elevii au oportunitatea de a comunica, accepta și normaliza împărtășirea emoțiilor pe care le simt, acest pas fiind esențial în procesul de dezvoltare și utilizare a empatiei ca strategie antibullying.

Fig.1Harta empatiei

Empatia este așadar o abilitate valoroasă care ne permite să fim mai conectați cu ceilalți și să dezvoltăm relații mai sănătoase și mai armonioase. Noi, adulții, avem oportunitatea de a exersa empatia în relațiile noastre cu copiii noștri și de a-i îndruma spre dezvoltarea acestei competențe esențiale. Prin modelare, jocuri, activități de grup, învățământ și comunicare deschisă, putem să îi învățăm pe cei mici să fie empatici, să se bucure de conexiuni autentice cu ceilalți și să contribuie pozitiv la comunitatea în care trăiesc. Empatia nu doar că îmbunătățește calitatea vieții, ci și creează o lume mai înțelegătoare pentru generațiile viitoare.

Empatia este cheia relațiilor sănatoase și durabile. Acestea, la rândul lor, contribuie la menținere a unei imagini pozitive desi ne și stimulează sentimentul de împlinire al adultului de mai târziu.

Părintele pedagogiei sociale, Em. Durkheim stabilește următoarele dimensiuni ale fenomenului empatic: senzorială, kinestezică, imaginativă, non „eu”, intelectuală și predictivă (Creangă, 2023).

Beneficii care implică empatia:

- Empatia contribuie atât în cazul adulților, cât și în cazul copiilor la dezvoltarea relațiilor mai strânse și mai pozitive;
- Copiii empatici înțeleg mai ușor sarcasmul;
- Empatia încurajează acceptarea și toleranța, reducând riscul de bullying;
- Empatia este o abilitate care susține sănătatea mentală și starea de bine;
- Empatia permite înțelegerea mai bună a celorlalți.
- În contextul liderilor empatici, acesta stimulează performanțele mai bune ale angajaților lor, pentru că aceștia au o mai mare încredere în ei și în faptul că interesele acestora vor fi luate în considerare.

În lucrarea intitulată „Teoria și metateoria acțiunii educative”, empatia este definită ca acea capacitate a unei persoane de a se pune în locul alteia în efortul de a-i înțelege comportamentul. În acest sens, **relația empatică** nu implică dominare și simpatie, ci o apropiere de psihologia celuilalt prin a percepe cadrul intern de referință al acestuia cu toate componentele sale emoționale. Relația empatică și empatia țin de procesul de cunoaștere, de comunicare și de relaționare interpersonală.

Capacitatea empatică

Capacitatea empatică prin manifestare la nivel individual contribuie la următoarele:

- Cunoașterea psihologică a altuia;
- Înțelegerea și predicția comportamentului altuia;
- Facilitarea comunicării interpersonale;
- Facilitarea adaptării sociale prin elaborarea unei strategii de comportament al individului, prin adaptarea propriilor aspirații și așteptări la așteptările și comportamentul celorlalți;
- Atingerea performanței în profesie și a eficienței sociale.

Cercetările psihologice scot în evidență situații în care o dezvoltată capacitate empatică poate fi dublată de un comportament corespunzător, o situație în care între capacitate și comportament apar unele decalaje, care de cele mai multe ori sunt influențate de obiectul empatizării, o situație în care o capacitate empatică slabă corelează cu un comportament empatic precar (Gherghinescu, 1999).

Procesul empatic

Empatia, ca însușire psihică, are atât efect reglator, cât și efect autoreglator.

Pentru declanșarea empatiei trebuie să existe o serie de condiții de ordin intern și extern, cărora li se adaugă și credința în convenția transpunerii (Potâng, Bolocan, 2009).

a) **Condiția externă** presupune existența unor împrejurări externe, adică raportarea celui ce empatizează la un mod extern de comportament pe care fie că îl percepe nemijlocit, fie că îl evocă, fie și-l imaginează; fără această condiție empatia nu are „obiect”;

b) **Condiția internă** este reprezentată de predispoziții psihice ale individului cum ar fi: o mare sensibilitate pentru trăiri emoționale, o viață afectivă bogată, experiența emoțională, posibilități evocatoare și imaginative care asigură o mare posibilitate de integrare a stărilor altora, dorința de a stabili un contact și de a comunica, un contact viu cu propria viață emoțională;

c) **Condiția adițională** numită credința în convenția transpunerii denotă faptul că în comportamentul empatic persoana se transpune în „pielea” altuia fără a-și pierde propria identitate de sine (Marcus, 1997).

Procesul empatic se încheie cu dobândirea stării de empatie, acea stare prin care Eul se simte identificat cu „celălalt”, putând re trăi emoțiile, gândurile și acțiunile partenerului, (sau produs psihic) care se poate realiza în activitate.

2. Empatia

Bibliografie

1. Caluschi, M. (2001). *Grupul creativ de formare. Experimente-programe-proiecte*. Iași: Editura Cantes.
2. Caluschi, M. (2001). *Grupul mic și creativ*. Iași: Editura Cantes.
3. Creangă, E. (2023). Capacitatea empatică - componentă fundamentală a structurii relaționale. 168-172.
4. Davis, M. H. (1983). Measuring Individual Differences in Empathy: Evidence for a Multidimensional Approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 113-126.
5. Gallo, L. (2020). *Emoții negative. Cum să ne eliberăm de frică, anxietate, tristețe, furie, agresivitate, rușine*. București: Editura Niculescu.
6. Gherghinescu, R. (1999). *Empatie și categorizarea socială*. București: Editura Academiei Române.
7. Graur, I. L. (2023, septembrie 9). Strategii de combatere a violenței de tip bullying. București: EDICT - Revista Educației.
8. Guilford, J. P. (1959). Traits of Creativity. În *Creativity and its Cultivation*. New York: H. H. Anderson Harper.
9. Marcus, S. (1997). *Empatie și personalitate*. București: Editura Atos.
10. McDonald, N., & Messinger, D. (2011). *The Development of Empathy: How, When and Why*. Miami: University of Miami, Department of Psychology.
11. Oala, V. (2023). Evoluția semnificațiilor științifice ale conceptului de empatie. *Studia Universitatis Moldaviae (Seriile Științe ale Educației)*, 265-271.
12. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. New York: Editura J. Juvonen and S. Graham.
13. Olweus, D. (2001). Peer Harassment: A Critical Analysis and Some Important Issues. În *Peer Harassment: A Critical Analysis and Some Important Issues*. New York: Editura J. Juvonen and S. Graham.
14. Petrică, S., & Terzi-Barbaroșie, D. (2021). *Antibullying: Prevenire și intervenție. Program adresat profesioniștilor*. Chișinău: Fundația Elvețiană, Terredeshommes-Lausanne”.
15. Potâng, A., & Bolocan, L. (2009). Empatia și creativitatea. *Revista Științifică a Universității de Stat din Moldova*, 180-184.

Webografie

1. Teaching empathy: Evidence-based tips for fostering empathy in children – <https://www.parentingscience.com/teaching-empathy-tips.html>
2. How Children Develop Empathy – <https://psychcentral.com/lib/how-children-develop-empathy/>
3. How to Help Your Child Develop Empathy – <https://www.zerotothree.org/resources/5-how-to-help-your-child-develop-empathy>
4. Why empathy doesn't “just happen” – <https://www.parentingscience.com/teaching-empathy.html>

5. Why teaching children empathy is more important than ever –
<https://www.goodstart.org.au/news-and-advice/february-2018/why-teaching-children-empathy-is-important>
6. <https://www.oakland.edu/Assets/Oakland/galileo/files-and-documents/Empathy%20in%20Your%20Classroom%20Teachers%20Guild.pdf>

Anexa

Determinare apropiului nivel de dezvoltarea empatiei

Pentru a identifica propriul nivel de dezvoltarea empatiei, propunem testul, „Vă folosiți empatia la maximum?” elaborat de Jeanne Seagal. Itemii acestui test relevă esența capacității empatice.

1. Puteți asculta o persoană fără a vă construi un răspuns rațional și, în același timp, a vă conștientiza senzațiile fizice și emoționale?
2. Puteți face distincții între empatie și simpatie?
3. Puteți asculta de stăinuire acui vă fără a fi tentat să vorbiți despre dumneavoastră? Cât timp?
4. Câte fraze puteți asculta fără a fi tentat să inserați comentarii – una, două, trei, cinci, opt? (Cu cât mai multe, cu atât mai bine.)
5. Puteți aștepta 10 secunde înainte să vorbiți?
6. Puteți lăsa pe cineva să plângă 3-4 minute, fără a încerca să-l/să o opriți?
7. Vă este din ce în ce mai ușor să alinați pe cineva care suferă? Puteți îmbrățișa o persoană care nu se simte bine?

Dacă ați răspuns afirmativ la cel puțin patru întrebări, dispuneți de un nivel ridicat al capacității empatice.

DE LA CRETĂ LA CLICK – INTEGRAREA INSTRUMENTELOR DIGITALE ÎN PREDAREA MATEMATICII LA CLASELE PRIMARE: MODELE DE ACTIVITĂȚI DIDACTICE SPECIFICE CLASEI I

Profesor HAN GETA

ȘCOALA GIMN. NR.1 LIMANU, JUD. CONSTANȚA

Integrarea instrumentelor digitale în predarea matematicii la nivel primar reprezintă o mutație pedagogică semnificativă, prin care instruirea frontală tradițională este completată de experiențe de învățare interactive, multimodale și diferențiate. Articolul analizează premisele teoretice și curriculare ale utilizării tehnologiei în disciplina Matematică și explorarea mediului, cu focalizare asupra clasei I, și propune modele concrete de activități didactice în care instrumentele digitale susțin formarea competențelor matematice de bază. Sunt prezentate exemple de secvențe didactice pentru numerație, compunerea și descompunerea numerelor, rezolvarea de probleme simple și exersarea relațiilor spațiale, precum și o analiză SWOT privind utilizarea digitalului în predare. Demersul susține ideea că tehnologia devine eficientă numai atunci când este integrată metodic, cu finalitate pedagogică explicită, în acord cu particularitățile de vârstă ale elevilor și cu obiectivele curriculumului primar.

Transformările produse de cultura digitală în educație au generat o reconsiderare a rolului resurselor, a interacțiunilor și a strategiilor de învățare utilizate în clasele primare. În predarea matematicii, această schimbare este cu atât mai relevantă cu cât elevii mici au nevoie de reprezentări multiple, de feedback rapid, de exersare gradată și de contexte motivate de joc, explorare și descoperire ghidată. În acest cadru, trecerea „de la cretă la click” nu înseamnă abandonarea metodelor tradiționale, ci extinderea lor prin mijloace digitale capabile să susțină vizualizarea, manipularea virtuală și monitorizarea progresului.

La nivelul clasei I, utilizarea instrumentelor digitale trebuie înțeleasă ca parte a unui design didactic echilibrat. Elevul nu învață matematica prin simpla expunere la ecran, ci prin activități bine secvențiate, în care tehnologia mediază relația dintre sarcină, reprezentare și reflecție. Tabla interactivă, platformele de tip quiz, aplicațiile pentru asociere, sortare și ordonare, manualele digitale, resursele audio-vizuale sau exercițiile interactive pot sprijini formarea conceptelor numai dacă sunt selectate în funcție de competențe, vârsta școlară mică și ritmurile reale de învățare.

Documentele de politică educațională și literatura de specialitate subliniază că tehnologia poate aduce valoare educațională atunci când susține incluziunea, participarea activă și dezvoltarea competențelor de bază. UNESCO evidențiază faptul că utilizarea tehnologiei în educație trebuie raportată la scopuri pedagogice clare și la dovezi privind efectele sale, nu la fascinația pentru noutate tehnologică. În același timp, Comisia Europeană plasează alfabetizarea digitală și consolidarea competențelor de bază, inclusiv matematice, într-o relație de complementaritate, relevantă încă din primii ani de școală.

În plan curricular, la clasele primare din România, disciplina Matematică și explorarea mediului urmărește formarea unor competențe de identificare, comparare, ordonare, operare și rezolvare de situații-problemă în contexte apropiate universului copilului. Instrumentele digitale pot susține aceste competențe prin reprezentări dinamice, exerciții diferențiate și mecanisme de feedback imediat. Totuși, integrarea lor trebuie să respecte câteva principii: adecvarea la particularitățile de vârstă, alternanța între manipularea concretă și cea virtuală, menținerea interacțiunii verbale profesor-elev și protejarea timpului de învățare activă față de suprastimulare sau fragmentare atențională.

În cazul elevilor de clasa I, avantajul major al instrumentelor digitale constă în convertirea conținuturilor abstracte în experiențe perceptive și acționale accesibile. Noțiunile de număr, vecini ai numerelor, relații de ordine, compunere și descompunere, adunare și scădere în centrul 0–100, orientare spațială sau recunoaștere a formelor geometrice pot fi prezentate prin animații, obiecte mobile, coduri de culoare, jocuri de sortare și secvențe gradate de exersare.

În plus, mediul digital permite o evaluare formativă mai precisă. Profesorul poate observa rapid răspunsurile clasei, poate adapta sarcina, poate relua explicația în punctele de dificultate și poate diferenția traseele de lucru. Pentru elevii care au nevoie de sprijin, exercițiile interactive oferă posibilitatea repetării fără stigmatizare; pentru elevii cu ritm rapid, pot fi propuse sarcini de consolidare sau extensie. Din această perspectivă, tehnologia devine un instrument de reglare didactică, nu doar un suport vizual.

Cu toate acestea, eficiența sa depinde de competența didactică a cadrului didactic. Un instrument digital nu are valoare în sine; el devine resursă educațională numai prin integrarea într-o secvență coerentă care include anticiparea dificultăților, formularea sarcinilor, verbalizarea strategiilor și transferul către situații non-digitale.

Modele de activități didactice specifice clasei I

Pentru a ilustra modul în care digitalul poate fi integrat cu sens în predarea matematicii la clasa I, sunt propuse mai jos câteva modele de activități care combină resursele clasice cu

instrumente interactive. Exemplele pot fi adaptate în funcție de dotarea școlii, nivelul clasei și obiectivele unității de învățare.

Activitatea	Competențe/obiective vizate	Instrumente digitale	Descriere metodică	Efecte așteptate
1. Numerele în ordine crescătoare și descrescătoare	Ordonarea numerelor 0–31; identificarea vecinilor unui număr; utilizarea limbajului matematic specific.	Tablă interactivă : Wordwall, LearningApps, numere magnetice sau cartonașe.	Profesorul proiectează pe tablă o linie numerică incompletă. Elevii completează mai întâi fizic, cu cartonașe, apoi rezolvă pe ecran jocul „trage și așază”. În perechi, compară răspunsurile și justifică poziționarea numerelor.	Feedback imediat; consolidarea relațiilor de ordine; activare vizuală și kinestezică.
2. Compunerea și descompunerea numerelor	Formarea numerelor din zeci și unități; identificarea mai multor variante de descompunere.	GeoGebra, PowerPoint interactiv sau aplicație cu blocuri base-ten; fișă de lucru scurtă.	Pe ecran apar bare de zeci și cuburi-unități care pot fi mutate. Elevii reprezintă numărul indicat, apoi completează pe fișă: „ $34 = 3$ zeci și 4 unități”. Urmează sarcini de tip „găsește altă compunere”.	Sprijină trecerea de la reprezentarea concretă la cea simbolică și verbală.
3. Adunarea și scăderea în contexte intuitive	Rezolvarea operațiilor simple prin imagini și modele; explicarea strategiei de calcul.	Manual digital, prezentare interactivă, Plickers ori Kahoot! pentru verificare rapidă.	Elevii observă o animație cu obiecte care se adaugă sau se retrag. Formulează exercițiul corespunzător, apoi răspund individual la itemi rapizi. Profesorul discută strategiile: „am numărat înainte”, „am scăzut prin eliminare”.	Leagă operația de sens; oferă imagine de ansamblu asupra progresului clasei.
4. Probleme ilustrate cu un pas	Extragerea datelor din imagini; formularea	Canva, PowerPoint pentru imagini-secvență;	Pe baza unei imagini tematice (fructe, jucării, animale), elevii identifică datele, formulează oral problema, aleg operația și	Dezvoltă înțelegerea semantică a problemei și

Activitatea	Competențe/obiective vizate	Instrumente digitale	Descriere metodică	Efecte așteptate
	întrebării; alegerea operației potrivite.	LearningApps pentru asociere între text și operație.	verifică digital corespondența dintre poveste și exercițiu.	exprimarea matematică.
5. Forme și poziții în spațiu	Recunoașterea figurilor plane și utilizarea reperelor spațiale simple.	whiteboard online, tablă interactivă, aplicație de tip drag-and-drop, cameră document.	Elevii primesc sarcina: „așază cercul deasupra pătratului”, „mută triunghiul în dreapta”. După exercițiul digital, recrează modelul cu piese geometrice reale pe bancă.	Consolidează orientarea spațială și transferul între medii.

Integrarea tehnologiei în lecțiile de matematică de la clasa I presupune atât oportunități reale de optimizare a învățării, cât și limitări ce trebuie gestionate prin decizii pedagogice mature. Analiza SWOT de mai jos sintetizează principalele elemente relevante pentru practica școlară.

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
- creșterea motivației și a implicării elevilor prin interactivitate și feedback imediat - vizualizarea dinamică a conceptelor matematice și facilitarea trecerii de la concret la abstract - posibilitatea diferențierii	- dependența de infrastructură, conectivitate și funcționalitatea echipamentelor - riscul supraîncărcării cognitive dacă resursa digitală este prea densă sau prea rapidă - consum mare de timp pentru selecția,	- dezvoltarea competențelor digitale de bază simultan cu cele matematice - crearea unor contexte de învățare incluzive, accesibile și atractive pentru elevi diverși - valorificarea resurselor educaționale	- utilizarea excesivă a ecranului în detrimentul manipulării concrete și al dialogului - accentul pus pe efectul vizual în locul sensului matematic al sarcinii - inechităţi între școli sau între elevi în accesul la dispozitive și

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
sarcinilor și a monitorizării rapide a răspunsurilor • sprijin pentru evaluarea formativă și pentru reglarea intervenției didactice	testarea și adaptarea materialelor • niveluri diferite de competență digitală în rândul cadrelor didactice	deschise și a manualelor digitale • extinderea colaborării școală–familie prin sarcini interactive și feedback transparent	internet • probleme legate de securitatea datelor, publicitate sau platforme nevalidate pedagogic

Predarea matematicii la clasa I se află astăzi într-un spațiu de convergență între rigoarea conținutului, jocul didactic și cultura digitală. Trecerea de la cretă la click nu trebuie privită ca o înlocuire simbolică a tradiției, ci ca o extindere a repertoriului didactic al învățătorului. În acest sens, tehnologia este valoroasă atunci când susține comprehensiunea, exersarea, diferențierea și evaluarea formativă, fără a diminua importanța manipulării concrete, a dialogului pedagogic și a relației educaționale.

Modelele de activități prezentate arată că instrumentele digitale pot fi integrate în etapele lecției – captarea atenției, reactualizare, dirijarea învățării, exersare, feedback și evaluare – cu condiția ca selecția lor să fie făcută pe criterii didactice. Pentru învățământul primar, provocarea majoră nu constă în a utiliza cât mai multe aplicații, ci în a alege acele resurse care simplifică accesul la sens, dezvoltă gândirea matematică și susțin implicarea activă a fiecărui elev. Din perspectivă profesională, acest lucru presupune formare continuă, reflecție metodică și o cultură a utilizării responsabile a tehnologiei în serviciul învățării.

Bibliografie

- Comisia Europeană. (2025). Action Plan on Basic Skills. European Education Area.
- Comisia Europeană. (2025). Digital Education Action Plan (2021–2027): policy background. European Education Area.
- Ministerul Educației Naționale. (2013). Programa școlară pentru Matematică și explorarea mediului. Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a.

Școala viitorului

În cadrul global al secolului XXI, marcat de schimbări accelerate în tehnologie, piața muncii și dinamica socială, sistemele educaționale sunt chemate să răspundă unor provocări fără precedent. Elevii de astăzi vor avea profesii care nu există încă, vor folosi tehnologii în continuă transformare și vor fi nevoiți să interacționeze într-o lume tot mai interconectată. În aceste condiții, educația tradițională, centrată pe transmiterea de informații și pe memorare, devine insuficientă. Pentru a răspunde cerințelor societății contemporane, este nevoie de o reorientare profundă, iar proiectele educaționale inovatoare reprezintă unul dintre cele mai eficiente instrumente de modernizare a învățării. Ele nu sunt doar inițiative punctuale, ci adevărate motoare ale schimbării, capabile să genereze progres sistemic și să transforme radical experiența educațională. Acestea promovează interdisciplinaritatea, colaborarea între elevi și aplicarea practică a cunoștințelor. Astfel, elevii nu mai memorează informații, ci le înțeleg, le investighează și le folosesc pentru a rezolva probleme reale. Proiectele inovatoare au capacitatea de a transforma experiența de învățare. Prin activități interdisciplinare, tehnologii digitale, metode interactive și strategii centrate pe elev, aceste proiecte creează contexte în care învățarea devine relevantă și motivantă. Elevii nu mai sunt simpli receptori ai informației, ci participanți activi, care explorează, descoperă, experimentează și construiesc sens.

Proiectele educaționale inovatoare schimbă paradigma învățării prin introducerea unor metode moderne, centrate pe elev și pe implicarea activă a acestuia. În locul modelului tradițional, în care profesorul reprezintă principalul furnizor de informație, proiectele inovatoare promovează colaborarea, cercetarea, activitățile interdisciplinare și utilizarea tehnologiei digitale. Prin intermediul lor, elevii dobândesc nu doar cunoștințe, ci și competențe esențiale pentru viitor: gândire critică, creativitate, rezolvarea de probleme, comunicare eficientă și lucru în echipă.

Activitățile din cadrul cluburilor pe discipline, laboratoarelor digitale sau competițiilor de inovare îi ajută pe elevi să aplice teoria în contexte practice, să creeze prototipuri, să programeze și să colaboreze în echipe. Astfel de proiecte transformă radical relația elevului cu învățarea, trecând de la pasivitate la implicare profundă.

Pe de altă parte, proiectele educaționale inovatoare contribuie semnificativ la creșterea echității și a incluziunii în educație. Într-o societate diversă, cu elevi proveniți din medii diferite și cu nevoi variate, școala are responsabilitatea de a oferi șanse egale tuturor. Proiectele centrate pe dezvoltarea socio-emoțională, mentorat, consiliere sau sprijin personalizat pot reduce disparitățile educaționale și pot stimula participarea elevilor vulnerabili.

În plus, proiectele dedicate elevilor cu dificultăți de învățare, inițiativele de tip „școala după școală” sau programele de sprijin pentru copiii din medii defavorizate sunt exemple relevante de intervenții inovatoare cu impact real. Prin utilizarea unor metode diferențiate și a resurselor digitale accesibile, școala devine un spațiu incluziv, care răspunde nevoilor tuturor elevilor, nu doar ale celor performanți.

Un alt aspect fundamental este relația dintre școală și comunitate, care este puternic consolidată prin proiectele inovatoare. Schimbarea în educație nu poate fi realizată fără implicarea familiei, a autorităților locale, a organizațiilor non-guvernamentale și a mediului de afaceri. Proiectele de învățare prin servicii în folosul comunității, parteneriatele cu firme locale, atelierele susținute de specialiști din diverse domenii și colaborările cu instituții culturale transformă școala într-un nod de interacțiune socială și profesională.

Astfel, elevii au ocazia să participe la activități relevante, să observe direct aplicarea cunoștințelor în realitate și să își dezvolte un sentiment puternic de responsabilitate civică. Mai mult, aceste parteneriate sporesc motivația pentru învățare și consolidează sentimentul de apartenență la comunitate.

Proiectele educaționale inovatoare influențează și mentalitățile profesorilor, care devin agenți ai schimbării. Implementarea unui proiect presupune creativitate, curaj, învățare continuă și deschidere către metode noi. Profesorii implicați în astfel de inițiative își modernizează practica, dobândesc noi competențe pedagogice și adoptă o atitudine reflexivă asupra propriei activități. În plus, succesele obținute în cadrul proiectelor îi inspiră pe alți colegi să adopte strategii inovatoare, ceea ce produce un efect de multiplicare la nivelul instituției.

Nu în ultimul rând, proiectele educaționale inovatoare au capacitatea de a influența politicile educaționale. Programele pilot care demonstrează rezultate pot deveni modele adoptate la scară largă, contribuind la modernizarea curriculumului, la digitalizarea proceselor educaționale și la crearea unei culturi a inovației în sistem. Într-o societate în continuă

transformare, capacitatea școlii de a se adapta rapid este esențială, iar proiectele inovatoare reprezintă motorul principal al acestei adaptări.

Concluzionând, proiectele educaționale inovatoare sunt un element indispensabil pentru transformarea educației contemporane. Ele modernizează procesele de predare și învățare, promovează echitatea, conectează școala la comunitate, stimulează dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și pot influența evoluția sistemului educațional în ansamblu. Într-o lume în care schimbarea este constantă, inovația devine nu doar o opțiune, ci o necesitate, iar proiectele educaționale reprezintă calea cea mai eficientă prin care școala poate pregăti elevii pentru viitor. Pentru ca educația să fie relevantă, creativă și adaptată nevoilor reale ale societății, astfel de inițiative trebuie susținute, extinse și integrate în toate nivelurile sistemului.

Bibliografie

European Commission. *Education and Training Monitor*. Raport anual, diverse ediții.

Dumitru, I. *Pedagogie și inovație educațională*. Editura Polirom, 2018.

WHAT IS THE FUTURE FOR EDUCATION?

AUTHOR: STEFANIA HORGA

Education will not be a single, uniform system in 20–30 years but a diverse ecosystem shaped by technology, changing labor markets, and evolving ideas about what it means to learn. The century ahead will amplify three broad trends already underway: personalization at scale, blurred boundaries between formal and informal learning, and a stronger focus on skills and adaptability rather than static credentialing. These changes will create opportunities—and risks—for equity, civic life, and the role of educators.

Personalization will move from slogan to reality. Advances in adaptive learning systems, multimodal analytics, powerful language and vision models will allow instruction to respond in real time to a learner's knowledge gaps, motivational state, and preferred modalities. Rather than a single lesson plan for a classroom, each student will follow dynamically generated learning pathways that mix micro-lessons, simulations, and projects. Crucially, human teachers will remain essential but shift from content delivery to roles as designers of learning experiences, coaches for metacognition and socio-emotional growth, and assessors of complex work. Effective personalization will depend on rich learner models that combine assessment data, prior learning, and contextual information—raising both the potential for better outcomes and serious privacy, bias, and control questions.

The boundary between formal schooling, workplace training, and informal learning will keep dissolving. Employers, credentialing bodies, and educational providers will increasingly accept short, competency-based credentials that show what a learner can do rather than just where they sat for a semester. Stackable credentials and decentralized digital portfolios (backed by verifiable credentials and secure data standards) will let people assemble proof of skills over a lifetime. This will benefit learners who need to reskill rapidly, but it also challenges traditional higher-education business models and regulatory frameworks. Public policy and quality assurance systems will need to evolve to evaluate and accredit learning delivered across many providers.

Learning will be more project- and problem-centered. As automation takes over routine tasks, demand will grow for complex cognitive skills: critical thinking, creativity, interdisciplinary problem solving, and collaboration. Education systems will therefore emphasize project-based learning, apprenticeships, and community-engaged work that integrate technical knowledge with communication, ethical reasoning, and systems thinking. Simulations and mixed-reality environments will let learners practice high-stakes or rare situations (medical emergencies, engineering failure modes, leadership under stress) in safe, measurable ways.

Assessment will become more continuous, multimodal, and performance-based. Traditional high-stakes, single-exam models are likely to give way to ongoing assessment built into learning activities—portfolio reviews, peer assessments, real-world task performance, and AI-assisted evaluation of complex artifacts (e.g., code, lab reports, design prototypes). This increases fairness when done well, because assessment aligns with real competencies; but it also demands careful calibration to avoid opaque algorithmic judgment and to ensure transparency and appeals processes.

Technology will both widen and narrow equity gaps depending on policy choices. On one hand, ubiquitous low-cost devices, open educational resources, and AI tutors could dramatically expand access to quality content and personalized support in underserved regions. On the other hand, advantages in connectivity, family resources, and digital literacy risk amplifying existing inequalities. To avoid an educational “winner-take-most” outcome, public investment will need to focus on connectivity, teacher training, culturally relevant curricula, and governance that centers learner rights and data protections.

The role of teachers will become higher-touch and higher-skill. As routine instruction is automated, teachers who excel will be those who mentor, scaffold complex projects, interpret assessment data, and cultivate socio-emotional learning. This requires reimagining teacher preparation and professional development: training in learning science, data literacy, facilitation, and equity-centered pedagogy. Compensation and status must reflect this centrality, or systems will struggle to recruit and retain excellent educators.

Lifelong learning will be the norm. Career paths will no longer follow a single degree-then-work arc; instead, adults will cycle through reskilling and upskilling phases many times. Public and private institutions will build more modular, flexible offerings and partnerships with employers to support midcareer transitions. Governments will face pressure to provide portable learning accounts, tax incentives, or subsidies to make lifelong learning financially viable for all.

Civic education and social-emotional competencies will reclaim curricular space. In a world of rapid information flow and polarized discourse, schools will need to teach critical information literacy, media discernment, collaborative deliberation, and empathy. These competencies are harder to outsource to technology but are essential for democratic resilience.

Globalization and localization will coexist. Technologies enable access to global knowledge, teachers, and peers, expanding perspectives beyond local constraints. Simultaneously, culturally responsive and locally grounded curricula will be emphasized so learning remains relevant to community needs and languages. Bilingual and multicultural education will grow, supported by real-time translation and multilingual resources.

Governance, finance, and ethics will be the deciding factors in whether these predictions benefit most people. When policymakers, educators, and communities actively steer innovations toward equitable outcomes—by regulating data use, funding infrastructure, and ensuring transparent assessment—education can become more inclusive, effective, and humane. Without such stewardship, commercially driven solutions may optimize engagement or market share rather than learning, and surveillance or opaque algorithms could erode trust.

In short, the future of education will be plural, personalized, and more tightly coupled to work and community needs. Technology will be a powerful amplifier, but it will not replace the human relationships and civic purposes at the heart of schooling. The central policy and practical challenge over the coming decades will be shaping technical change around equity, transparency, and flourishing—ensuring that richer learning pathways are widely accessible and that learners retain agency over what and how they learn.

Comunicarea interdisciplinară în contexte educaționale

prof. Claudia Hotea
Colegiul Național „Dragoș Vodă” Sighetu-Marmației

Asigurarea succesului, viabilității și continuității speciei umane este strâns corelată cu nevoia fundamentală a indivizilor de a comunica și de a construi sens prin interacțiune socială. Capacitatea de a transmite, procesa și adapta informația atât la nivel micro-social, cât și macro-social a reprezentat un factor determinant în evoluția speciei *Homo sapiens sapiens*, facilitând ascensiunea acesteia pe scara evolutivă și consolidarea poziției sale dominante în cadrul ecosistemelor naturale.

În acest context, practica educațională interdisciplinară poate fi conceptualizată ca un proces complex de comunicare intergenerațională, prin intermediul căruia cunoștințele, valorile și strategiile de adaptare ale generațiilor anterioare sunt transmise către cele posterioare, în vederea asigurării prosperității și a menținerii rolului central al omului în lanțul trofic. Astfel, comunicarea nu reprezintă doar un instrument funcțional al actului educațional, ci constituie însăși infrastructura acestuia. Prin urmare, atributele comunicării – claritatea, coerența, adaptabilitatea și eficiența – se dovedesc a fi esențiale pentru funcționarea oricărui sistem educațional performant și sustenabil.

Comunicarea interdisciplinară se manifestă ca un proces inevitabil în cadrul oricărui context educațional, indiferent de formele explicite sau implicite pe care le îmbracă. În mod eronat, comunicarea este adesea redusă la utilizarea limbajului verbal, ignorându-se faptul că, la nivel individual, orice comportament deține o valoare comunicativă intrinsecă. Astfel, atât manifestarea, cât și absența unui anumit comportament constituie acte de comunicare, cu impact direct asupra dinamicii relaționale din spațiul educațional.

Comunicarea în context educațional

În practica educațională, comunicarea se realizează printr-un spectru larg de modalități, de la gestică și mimică, la refuzul comunicării verbale, precum și prin variațiile de tonalitate și inflexiunile vocii. Aceste elemente contribuie în mod esențial la configurarea relației dintre educator și educat, influențând nivelul de încredere, receptivitatea și eficiența procesului de învățare. În contrapondere, absența prelungită a comunicării, precum și situațiile de izolare, pot pune în pericol integritatea psihică a individului, generând efecte negative semnificative asupra dezvoltării socio-emoționale.

Fiind ființe eminamente sociale, indivizii resimt nevoia constantă de interacțiune cu ceilalți și de feedback privind propriile acțiuni. Chiar și în cazul persoanelor care se percep ca fiind independente sau detașate, se poate observa o tendință implicită de căutare a validării sociale, într-o anumită măsură. În acest sens, comunicarea interdisciplinară nu poate fi considerată un element opțional, ci o trebuință fundamentală, imperios necesară pentru echilibrul psihic și relațional.

Relevanța comunicării este evidențiată și de faptul că izolarea socială, utilizată ca metodă de pedeapsă sau constrângere extremă, reprezintă una dintre cele mai nocive practici asupra psihicului uman, necesitând o reziliență psihologică deosebită pentru a fi suportată fără consecințe traumatice. Prin extensie, în cadrul practicii educaționale, izolarea elevului sau

studentului în relația de comunicare cu profesorul nu este dezirabilă, întrucât blocajul comunicațional afectează negativ relația pe termen lung dintre părți și compromite eficiența procesului educațional.

Interdisciplinaritate și comunicare

Comunicarea interdisciplinară are o dimensiune simbolică, reprezentând un sistem de semne, sunete și simboluri, stabilite în mod convențional și utilizate conform unor reguli de comunicare. Din această cauză, este important ca educatorul să stabilească o bază a simbolurilor folosite. În acest fel, sistemul va putea fi înțeles și descifrat în modul cel mai ușor posibil. Profesorul are rolul de a-l învăța pe elev nu doar cum să comunice în interiorul colectivului clasei sau la ore de studiu. El trebuie să îl instruiască în comunicare eficientă în afara spațiului protector al clasei. De cele mai multe ori, comunicarea academică nu este similară cu cea cotidiană. Trecerea cu ușurință de la una la alta este un atu necesar supraviețuirii.

Orice relație de comunicare interdisciplinară este, prin natura sa, profund contextuală. Actul comunicării se desfășoară invariabil într-un cadru spațio-temporal, organizațional și socio-afectiv specific, ale cărui particularități trebuie atent luate în considerare de către interlocutori. Aceste dimensiuni contextuale exercită o influență semnificativă asupra conținutului, formei și eficienței comunicării, configurând dinamica și impactul procesului educațional. Din această perspectivă tripartită, comunicarea educațională îndeplinește un rol dublu, atât informativ, cât și formativ.

Sub aspectul conținutului, cadrul didactic transmite informații, structurează cunoștințe și contribuie la formarea deprinderilor cognitive și metacognitive ale elevilor. Forma comunicării interdisciplinare este determinată, în mare măsură, de nevoile, nivelul de dezvoltare și specificul grupului de elevi, impunând o adaptare constantă a strategiilor didactice. Astfel, pe lângă comunicarea orală, profesorul poate apela la comunicarea scrisă, la medii virtuale sau la interacțiuni directe în spațiul educațional fizic, în funcție de cerințele contextuale și de obiectivele educaționale urmărite.

Eficiența comunicării interdisciplinare nu depinde exclusiv de competențele comunicatorului, ci se constituie, în majoritatea situațiilor, ca o relație binară, influențată de o multitudine de factori externi ambilor actori implicați. Contextul comunicării se dovedește a fi multidimensional, incluzând, printre altele, dimensiunea fizică a mediului educațional. Deși frecvent neglijat, contextul fizic – prin variabile precum luminozitatea, temperatura sau acustica – joacă un rol esențial în stabilirea unei comunicări eficiente și în susținerea procesului de învățare.

Contexte de comunicare educațională

Afirmația conform căreia învățarea poate avea loc în orice context este doar parțial validă, întrucât nu ia în considerare impactul negativ al condițiilor externe precare asupra eficienței comunicării și a achizițiilor educaționale. În condiții ambientale necorespunzătoare, motivația pentru implicarea în relații de comunicare interdisciplinară semnificative și consistente scade considerabil, afectând atât calitatea interacțiunii educaționale, cât și rezultatele procesului de învățare.

Contextul socio-psihologic joacă și el un rol vital în practica educațională interdisciplinară. Acest context implică asumarea și acceptarea de roluri, norme, obiceiuri sociale și academică. În cadrul școlii, de cele mai multe ori nu se știe cine învață și cine este cel învățat. Schimbul de experiențe profesor-elev poate influența ambele părți în a obține informații de interes. Totuși, în mod tradițional, profesorul este văzut ca sursă a comunicării. Probabil acest rol va trebui să sufere anumite modificări în viitor din cauza accesului tot mai larg la informației. În viitor, profesorul va trebui să își asume rolul de resursă educațională interdisciplinară și să nu negligeze resursele cu care elevii înșiși vin în sala de clasă.

Din punctul de vedere al normelor, ele ar trebui să fie stabilite de comun acord. Fiecare normă este influențată de un obicei social diferit de la cultură la cultură. Din acest simplu motiv, importul de norme și obiceiuri academice din alte țări nu prea funcționează. Puteam ca și educatori să testăm anumite practici, să încercăm alte abordări, dar în definitiv va trebui să ne găsim propriul mod de a gestiona practica educațională interdisciplinară, specific culturii și țării în care trăim. Grefarea pe un sistem existent de valori și obiceiuri a unui sistem alienat de realitățile cotidiene va duce la frustrare și în ultimă instanță eșec.

Comunicarea interdisciplinară este tranzacțională și implică într-o anumită măsură nevoia și dorința de dominare. Orice proces comunicațional este caracterizat de existența anumitor raporturi de forță existente între interlocutori. Uneori profesorul observă că puterea de direcționare a comunicării în clasă îi lipsește. Atitudinea de acceptare temporară a pierderii rolului dominant poate să fie uneori o strategie de învățare a tehnicilor de supraviețuire socială. În acest context, rolurile se pot schimba cu ușurință și chiar intenționat. Tranzacția de forță nu trebuie văzută ca o impunere, ci ca o negociere. Orice impunere în activitatea educațională poate fi percepută ca un afront și o provocare la conflict din partea părții care încearcă să domine cu forța, nu prin metode de convingere.

Din perspectiva secvențelor de comunicare interdisciplinare, este necesară întreruperea lor intenționată pentru a influența pozitiv procesarea. Pe de altă parte, educatorul trebuie să fie conștient că indivizi diferiți împart secvențele de comunicare în vederea procesării în mod diferit. Este nevoie de observare directă și atenție la detalii pentru a asigura un raport optim. Funcțional vorbirea are un debit de 125-150 cuvinte pe minut, iar capacitatea de procesare a creierului este de 400-600 cuvinte pe minut. Din această cauză, educatul poate să aibă senzația că în schimbul informațional există lacune și senzația de plictis. Această percepție poate fi contracarată prin solicitarea elevului de a comunica alternativ cu profesorul. Metoda frontală, adică a sta în fața clasei și a ține un monolog, este inefficientă pentru simplu motiv că creierul elevilor funcționează cu o viteză mai mare de procesare decât poate profesorul să vorbească. Alternarea activităților frontale cu cele participative asigură un balans necesar pentru succesul oricărui demers educativ interdisciplinar.

Comunicarea interdisciplinară presupune eforturi de ajustare și acomodare. Inițial partenerii comunicării interdisciplinare pot să simtă o stângeneală care împiedică o comunicare eficientă. Acordajul dintre interlocutori este favorizat de eforturile acestora de cunoaștere reciprocă, de înțelegerea obiectivelor și așteptărilor. Cunoașterea necesită o perioadă mai îndelungată în care profesorul câștigă încrederea elevului și invers. Este necesar să înțelegem că aceste lucruri pot să dureze mai mult timp, dar sunt necesare, pentru că fără o comunicare eficientă, nu se poate realiza o învățare de calitate. Interlocutorii trebuie să își stabilească obiective comune, realist de atins, care sunt conforme cu standardele de învățare cerute. Acceptarea acestor obiective de ambele părți presupune o asumare benefică. De multe ori este posibil ca așteptările unuia sau a altuia dintre participanții la comunicare să fie nerealiste sau

chiar fanteziste. Din acest motiv este necesar să se explice elevului ce așteptări există din partea lui. Acest lucru este de dorit și în direcția profesorului, care își poate îmbunătăți prestația și metodele de comunicare cunoscând așteptările elevilor săi.

Probabil unul dintre cele mai relevante aspecte ale comunicării, în strânsă corelație cu dimensiunea sa temporală și caracterul efemer al actului comunicațional, este principiul ireversibilității. Fiecare instanță a comunicării este unică și irepetabilă, desfășurându-se într-un context specific care nu poate fi reprodus identic. În acest sens, mesajele transmise, fie ele verbale sau nonverbale, precum și atitudinile manifestate în cadrul interacțiunii comunicaționale, nu pot fi anulate sau retrase odată ce au fost emise.

Această realitate impune necesitatea exercitării unui autocontrol riguros asupra propriului comportament comunicațional, în special în contextul educațional, unde impactul mesajelor este amplificat de relația de autoritate și responsabilitate dintre profesor și elev. Cadrul didactic are rolul de a gestiona în mod conștient circumstanțele comunicării, anticipând posibilele derapaje și intervenind cu prudență pentru a menține un climat educațional favorabil.

Printr-un efort deliberat și susținut de autoreglare, reflecție și adaptare a strategiilor comunicaționale, se poate construi o comunicare eficientă în cadrul educațional interdisciplinar, capabilă să susțină atât obiectivele cognitive ale învățării, cât și dimensiunea relațională esențială a procesului educațional.

Concluzii

Analiza atributelor comunicării interdisciplinare în practica educațională evidențiază rolul esențial al acesteia în construirea unui proces educațional eficient și adaptat realităților contemporane. Comunicarea se manifestă ca un proces complex, contextual și ireversibil, care depășește simpla transmitere a informațiilor și influențează în mod direct dimensiunile cognitive, relaționale și socio-emoționale ale actului educațional. Caracteristicile contextuale – spațio-temporale, organizaționale și socio-afective – modelează conținutul, forma și eficiența comunicării, subliniind importanța unei abordări flexibile și conștiente din partea cadrului didactic.

În acest sens, competența comunicațională a profesorului devine un pilon central al practicii educaționale interdisciplinare, presupunând capacitatea de autoreglare, adaptare și gestionare responsabilă a mesajelor transmise. Prin asumarea principiului ireversibilității comunicării și prin valorizarea dialogului autentic, educația interdisciplinară poate contribui la depășirea fragmentării disciplinare și la formarea unor indivizi capabili să integreze cunoștințe, să relaționeze eficient și să răspundă adecvat provocărilor societății actuale.

Bibliografie generală:

1. Abric, J.C., (2002) Psihologia comunicării. Teorii și metode, Ed. Polirom, Iași;
2. Albulescu, I., Albulescu, M. (2006), Pedagogia comunicării. Procedee discursive didactice, Napoca-Star, Cluj-Napoca;
3. Ezechil, Liliana, (2002) Comunicarea educațională în context școlar, EDP, București;
4. Pâinișoară, Ovidiu (2006) Comunicarea eficientă, Editura Polirom, Iași;
5. Petre, Anghel, (2003) Stiluri și metode de comunicare, Ed. Aramis, București;

IMPACTUL TEHNOLOGIILOR EMERGENTE ASUPRA SISTEMELOR MODERNE

Prof. Hrișcă Silvia-Steluța
Colegiul Economic “Dimitrie Cantemir” Suceava

În contextul actual al globalizării și al digitalizării accelerate, tehnologiile emergente nu mai reprezintă doar un avantaj competitiv opțional, ci o necesitate fundamentală pentru supraviețuirea organizațională. Trăim într-o eră a transformărilor exponențiale. Dacă prima revoluție industrială a fost despre forța aburului, cea de-a patra este despre convergența dintre lumile fizice, digitale și biologice. Integrarea tehnologiilor emergente reprezintă procesul prin care inovațiile recente părăsesc stadiul de prototip sau de nișă și devin coloana vertebrală a infrastructurii socio-economice.

Instrumentele digitale avansate, precum platformele de analiză predictivă sau sistemele de automatizare robotică a proceselor au încetat să fie simple „unelte”. Ele funcționează acum ca parteneri cognitivi care extind capacitățile umane, permițând procesarea unor volume de date, *Big Data*, imposibil de gestionat manual.

Inteligența artificială este motorul central al transformării. Integrarea sa permite organizațiilor să treacă de la analiza descriptivă la cea prescriptivă. În sectorul public, de exemplu, algoritmii pot optimiza fluxurile de trafic sau pot detecta fraudele fiscale cu o precizie de neegalat. În mediul privat, personalizarea experienței clientului prin asistenți virtuali dotați cu procesare de limbaj natural a devenit standardul de aur.

Dincolo de sectorul financiar, *Blockchain* oferă o soluție pentru problema încrederii în mediul digital. Integrarea registrelor distribuite asigură trasabilitatea în lanțurile de aprovizionare și securizează identitatea digitală. Prin contractele inteligente, procesele birocratice sunt simplificate, eliminând intermediarii și reducând costurile tranzacționale.

Senzorii inteligenți conectează mediul fizic la cel virtual. De la orașe inteligente la agricultură de precizie, IoT generează un flux constant de informații în timp real. Integrarea cu *Edge Computing* permite procesarea acestor date aproape de sursă, reducând latența și presiunea asupra serverelor centrale.

Integrarea nu este un simplu proces de instalare a unui software nou, este o schimbare de cultură organizațională. Trecerea către arhitecturi de tip *Cloud* este esențială. Utilizarea instrumentelor de *Business Intelligence*, precum *Tableau* sau *Power BI*, permite vizualizarea datelor de către angajați din toate departamentele, nu doar de către specialiștii IT. Acest lucru încurajează o cultură bazată pe dovezi, nu pe intuiție. Implementarea unor soluții de gestiune a proiectelor și a automatizării fluxurilor de lucru elimină sarcinile repetitive, permițând resursei umane să se concentreze pe activități cu valoare adăugată ridicată.

Odată cu creșterea gradului de interconectare, suprafața de atac pentru amenințările cibernetice se extinde. Integrarea digitală fără o strategie robustă de securitate este o rețetă pentru dezastru. Conceptul de *Zero Trust Architecture* devine obligatoriu: niciun utilizator sau sistem, din interior sau exterior, nu este creditat implicit cu încredere. Mai mult, dimensiunea etică a tehnologiilor emergente ridică semne de întrebare privind protecția datelor cu caracter personal conform GDPR și riscul de a perpetua prejudecăți prin algoritmi necalibrați. Transparența algoritmică și responsabilitatea sunt piloni care trebuie integrați încă din faza de design a sistemelor digitale.

Cea mai mare provocare a integrării tehnologice nu este tehnică, ci umană. Teamă de înlocuire prin automatizare este reală. Totuși, istoria tehnologiei arată că aceasta nu elimină joburile, ci le transformă. Organizațiile trebuie să investească în platforme de învățare

continuă pentru a-și ajuta angajații să dobândească abilități digitale. Alfabetizarea digitală nu mai înseamnă doar operarea unui computer, ci înțelegerea modului în care pot fi interogate sistemele de IA și interpretate datele rezultate.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate reprezintă motorul progresului în secolul XXI. Nu este un proces cu un punct final, ci o stare de evoluție continuă. Organizațiile care vor reuși să armonizeze capacitățile tehnologice cu valorile umane și securitatea riguroasă vor fi liderii noului peisaj global. Viitorul aparține celor care nu doar adoptă tehnologia, ci o integrează organic în misiunea și viziunea lor.

În procesul de integrare a tehnologiilor emergente, securitatea cibernetică a încetat să mai fie o simplă funcție de suport IT, devenind un imperativ strategic de guvernare. Pe măsură ce organizațiile adoptă IA, IoT și Cloud-ul, suprafața de atac se extinde exponențial, transformând vulnerabilitățile tehnice în riscuri existențiale. Integrarea instrumentelor digitale avansate permite izolarea fiecărei sarcini de lucru, prevenind mișcarea laterală a atacatorilor în interiorul rețelei. IA revoluționează securitatea prin capacități de analiză predictivă și răspuns automatizat. Totuși, ea reprezintă o armă cu două tăișuri. Instrumentele moderne de tip *Agentic Security Operations Center* bazat pe agenți autonomi pot detecta anomalii comportamentale în milisecunde, mult mai rapid decât orice operator uman. Algoritmii de *Machine Learning* sunt acum capabili să anticipeze vectorii de atac înainte ca aceștia să fie exploatați. Adversarii utilizează IA pentru a crea campanii de *phishing* hiper-personalizate prin deepfakes și pentru a genera cod malware polimorfic care își schimbă structura pentru a evita detectarea. O provocare emergentă este utilizarea neautorizată a modelelor de IA generativă de către angajați, ceea ce poate duce la scurgeri masive de date confidențiale.

Integrarea senzorilor IoT în procesele industriale a creat noi puncte de intrare pentru atacuri de tip ransomware, care acum vizează mai degrabă paralizia operațională decât simpla criptare a datelor. Tehnologii precum *SGP.32* transformă eSIM-urile în elemente de securitate pentru IoT, facilitând autentificarea hardware-to-hardware iar utilizarea registrelor distribuite asigură că datele colectate de senzori nu au fost alterate.

Odată cu avansul calculului cuantic, algoritmii de criptare actuali devin vulnerabili. În perioada 2025-2026, organizațiile de elită încep implementarea criptografiei rezistente la cuantic, pregătind infrastructura pentru momentul în care computerele cuantice vor putea sparge standardele actuale de securitate.

În România și la nivel european, reglementările precum *Directiva NIS 2*, transpusă prin OUG 155/2024 impun cerințe stricte de raportare a incidentelor și responsabilitate la nivelul managementului de vârf. Securitatea cibernetică nu mai este un cost, ci o condiție legală de operare.

Bibliografie:

- Schwab, K. (2016). *The Fourth Industrial Revolution*. World Economic Forum.
- Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age*. W.W. Norton & Company.
- Rapoartele anuale privind tendințele digitale emise de Gartner și McKinsey & Company.
- <https://dnsc.ro/vezi/document/oug-privind-transpunerea-directivei-nis-2>

COMUNICAREA ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL ACTUAL

Studiu de specialitate

Prof.înv. prim. Hrițac Diana

Școala Gimnazială „Teofil Vâlcu” Hănești- Botoșani

Voi începe cu acest citat, adresat părinților de obicei, dar, ori de câte ori preiau câte o generație nouă de elevi, îmi răsună în minte și mă responsabilizează. Uneori, de cele mai multe ori, îl scriu pe tabla din clasa mea, pentru ca să-l citesc alături de copii și, mai ales, alături de părinții acestora.

*Eu sunt copilul,
Tu ții în mâinile tale destinul meu,
Tu determini, în cea mai mare măsură,
dacă voi reuși sau voi eșua în viață!
Dă-mi, te rog, acele lucruri care
să mă îndrepte spre fericire,
Educă-mă, te rog, ca să pot fi
o binecuvântare pentru lume!
(Familiei mele – Child s Aopels).*

Învățătorul, acest luminător de minți, are cea mai nobilă și cea mai grea misiune, aceea de a învăța pe ucenicii săi arta cititului și a scrisului, pentru a le deschide drumul spre cultură, spre lumi noi, necunoscute și imprevizibile.

Lumina învățătorului descreștește frunțile, luminează ochii, aduce zâmbetul pe buzele învățăcelilor săi, le dă încrederea de care au nevoie.

Nimic nu se poate concepe fără temelia viguroasă clădită în ciclul primar.

Mai întâi confident, ascultător, apoi sfătuitoare din afara familiei, considerat mereu imparțial, atotștiutor și foarte corect în decizii, dascălul trebuie să fie mereu atent să nu-și dezamăgească discipolii. M-am convins, în cariera mea didactică, că un bun dascăl este acela care stăpânește arta comunicării, care ascultă, înțelege, explică, îndrumă, laudă și se încrunță, dar orice s-ar întâmpla își iubește elevii ca pe proprii săi fii. „**Tinta învățătorului este nu ceea ce are să ajungă el, ci ceea ce au să ajungă cei încredințați lui**” căci „**ceea ce lași în urma ta stă în prețuirea unei vieți și adevărata ei vrednicie**”. Oricât de mari ar fi greutățile vieții, oricât de mari ar fi obstacolele peste care este nevoit să treacă, menirea nobilă a învățătorului este aceea de a forma **Oamenii**.

Se știe că în perioada școlară mică, se dezvoltă caracteristici importante și se realizează progrese în activitatea psihică, datorită conștientizării ca atare a procesului învățării, intens solicitat de școală, care este obligatorie și gratuită, **învățarea devine tipul fundamental de activitate**. Aceasta înseamnă că activitatea școlară va solicita intens intelectul și are loc un proces gradat de achiziții de cunoștințe prevăzute în programele școlii, astfel, copilului, i se va organiza și dezvolta strategii de învățare, i se va conștientiza rolul atenției și repetiției, își va forma deprinderi de scris-citit și calcul. Învățarea tinde tot mai mult să ocupe un loc major în viața de fiecare zi a copilului școlar. Această condiție nouă își modifică existența și acționează profund asupra personalității copilului. Ele se constituie în efecte directe asupra dezvoltării psihice, dar la rândul lor sunt secondate de efecte ale vieții școlare. Pornind de la teoria comunicării educaționale, accentul în procesul didactic se plasează asupra relației, asupra interactivității și asupra suportului tehnic al comunicării. Cea mai complexă formă de comunicare folosită în activitatea didactică este limbajul, exprimarea prin cuvânt.

Având în vedere sintagma din Scriptură conform căreia „La început a fost cuvântul”, putem spune că funcția de utilizare a limbii în raporturile cu ceilalți oameni este **limbajul**, care are o însemnătate complexă, care presupune o indisolubilă conlucrare a celorlalte caracteristici, în special a celor intelectuale și motorii. Înțelegerea cuvintelor impune o percepție clară și antrenează memoria semantică, imaginile și gândirea, iar rostirea sau scrisul implică priceperi motorii foarte complexe, o conduită atentă și voluntară. În limbaj sunt prezente și stările afective, influențând vorbirea și transmițându-se celorlalți. Am putea spune că limbajul este mai degrabă o activitate, decât o funcție.

Limbajul este, de fapt, o unealtă cu care noi acționăm nu asupra lucrurilor, ci asupra oamenilor, iar limba din acest punct de vedere este **o realitate supraindividuală**, ea existând în afara oamenilor, consacrată în obiecte materiale cum sunt dicționarele, gramaticile, cărțile.

În formarea gândirii cuvântul are rol de direcționare a atenției și înlesnește operațiile gândirii: analiza, sinteza, comparația. Semnificațiile sunt în funcție de experiența individului, dar, încetul cu încetul, ele sunt corectate și precizate de către societate, vocabularul condensând experiența milenară a unei societăți.

Limbajul obligă la **raționalizarea și socializarea gândirii**, iar evoluția limbajului a fost solidară cu dezvoltarea gândirii. Progresul învățării limbajului se realizează concomitent cu progresul gândirii, comunicând, încercând să elucidăm altora o noțiune, ne precizăm nouă înșine înțelesurile, eliminăm neclaritățile. Este evidentă strânsa legătură între gândire și limbaj, între inteligibil și comunicabil.

Până la intrarea în școală, copilul învață vorbirea într-un anumit fel, mai mult spontan, iar de la această vârstă, conduita verbală a copiilor capătă o serie de caracteristici noi, datorită procesului de instruire verbală a formării culturii verbale

Experiența verbală a copilului din primii 6 ani de viață influențează întreaga dezvoltare psihică, iar la intrarea la școală are deja o anumită experiență intelectuală și verbală. El înțelege bine vorbirea celor din jur și se poate face înțeles prin exprimarea gândurilor în propoziții și fraze alcătuite corect. Exprimă bine diferențele dintre obiecte și fenomene, este capabil de a face ironii și discuții contradictorii, iar dorințele, preferințele sunt tot mai clar exprimate. Această exprimare este facilitată și de volumul relativ mare al vocabularului său: aproximativ 2500 cuvinte din care circa 700-800 fac parte din vocabularul activ.

Se pot constata diferențe însemnate de la un copil la altul în ceea ce privește dezvoltarea limbajului la intrarea în școală. Ele se datorează, pe deoparte, capacității, potențelor intelectuale ale copilului, iar pe de altă parte, influențelor mediului familial, ale modului de a vorbi al părinților, ale clarității logice în exprimarea față de copil, ale felului în care maturii știu să-l stimuleze.

Limbajul constituie unul dintre cele mai accentuate fenomene ce îi diferențiază pe copii la intrarea în școală. Diferențele apar mai ales pe latura exprimării, a foneticii, a structurii lexicale, a nivelului exprimării. Aceste diferențe în limbajul copiilor se mențin și după intrarea la școală, ca efect al influențelor instructiv-educative receptate și asimilate diferit.

Sub influența procesului citit-scris apare un stil personal de exprimare a ideilor. Deși limbajul nu este suficient automatizat sub raportul stereotipului gramatical și încă mai încălțăm elemente ale limbajului situativ, vorbirea școlarului mic devine un element al exprimării gândirii cu pronunțate note personale. Posibilitățile de verbalizare crescute înlesnesc folosirea unui limbaj ce conține deseori elemente literare și estetice pe fondul unui stil viu și al pronunției tot mai corecte. Structura cuvintelor, a propozițiilor și frazelor este tot mai complexă și mai nuanțată. Dacă în clasa I și a II-a se întâlnesc expuneri incomplete, în clasa a III-a și a IV-a apar răspunsuri mai complexe, organizate și sistematizate. O astfel de exprimare fluentă și coerentă este facilitată și de dezvoltarea limbajului interior care constituie cadrul de organizare al limbajului exterior.

Progresul în limbaj pe care îl realizează copilul are la bază o serie de achiziții ce se completează și se îmbină unele cu altele. În asimilarea limbajului, M.Cohen în „Psihologia copilului de la naștere la adolescență, a descris în mai multe etape cum ar fi : prezentarea elementelor prime în comunicare, multiplicarea acestor elemente de comunicare care sunt

întrebuințate separat, prezența sintezelor, prezența formelor gramaticale specifice limbajului adult.

În cazul copiilor cu tulburări ale limbajului apar o serie de greutăți în vorbire care pun în pericol transmiterea gândurilor proprii și perceperea corectă a vorbirii auzite. Asemenea tulburări ale limbajului pot influența în general comportamentul copilului și în mod special conduita sa verbală mai cu seamă atunci când se fixează stereotipuri deficitare. Astfel de copii, cu intelect normal se mențin, cu o frecvență relativ mare, pronunțări incorecte ale unor sunete și cuvinte, deformări, substituiți, nazalizări ale unor sunete și silabe.

Eliminarea tulburărilor de limbaj permite copilului să-și adopte conduita verbală, tot mai bine, la elementele variabile ale situației, de aceea învățătorul apelează la sprijinul psihologului-logoped, al medicului care trebuie să descopere care sunt cauzele acestor tulburări și mai ales cum se pot remedia.

Dezvoltarea limbajului se face și în contextul altor activități școlare de muncă: educație plastică, educație fizică, istorie, cunoașterea mediului înconjurător-cu prilejul cărora copilul face cunoștință cu o nouă terminologie care variază de la un domeniu la altul.

Perioada școlară mică este deosebit de semnificativă din următoarele considerente: vârsta școlară mică coincide cu perioada cea mai semnificativă ca intensitate în organizarea exprimării verbale, în perioada școlară mică exprimarea și conduita verbală sunt mai spontane, în perioada școlară mică se manifestă o serie de particularități ale limbajului(dereglările verbale trec printr-o etapă de clarificare, de restructurare și, în general, de reorganizare), în perioada școlară mică, locul conduitei verbale de fiecare zi este luat, treptat, de „vorbirea oficială,, care se transformă și se dezvoltă acum, în perioada școlară mică se precizează sensul și semnificația ce se poate acorda diferitelor cuvinte, forme de exprimare, în perioada școlară mică , cunoașterea caracteristicilor comportamentului verbal are o deosebită importanță pentru procesul instructiv-educativ în general, pentru influențarea gândirii, memoriei, imaginației și a altor procese psihice și însușiri ale personalității în special.

Așadar, în perioada școlară mică, se dezvoltă toate formele de limbaj. Conduitele verbale încep din ce în ce mai mult să subordoneze toate celelalte comportamente, să le organizeze și să le dinamizeze. Conduitele de ascultare, care se integrează în limbajul oral, contribuie nu numai la însușirea celor comunicate, dar și la o disciplinare mintală a copiilor.

Rolul învățătorului este foarte important deoarece el reprezintă persoana oficială din partea societății și prin metodele didactice activ-participative folosite în cadrul activităților ce se desfășoară la clasă cât și în activitățile extracurriculare, poate, și chiar are datoria

profesională și morală de a-i ajuta pe cei cu deficiențe de limbaj până la o corectare totală, dacă este posibil, iar celorlalți să le înfrumusețeze și să le îmbogățească vocabularul la un nivel ridicat, nivel ce va fi o rampă de lansare pentru o viață frumoasă.

În prima zi de școală, învățătorul preia copiii cu tot cu părinții lor, cu universul lor, cu fricile, cu tristețile, cu bucuriile și realizările lor. De relația pe care o au, de modul cum gestionează situațiile, de comunicarea pe care reușește acesta să o adapteze, de respectul pe care îl dobândesc reciproc depinde reușita elevului absolvent al ciclului primar. Mă bucur mereu când preiau o generație, sufăr mereu când mă despart de ea.

Lucrând la clase simultane, din doi în doi ani, de 34 de ani, mă reinventez, sau, cel puțin îmi doresc asta.

Bibliografie:

1. Badea, Elena – *Caracterizarea dinamică a copilului și adolescentului*, E.D.P, București, 1993
2. Cosmovici, Andrei - *Psihologie generală*, Polirom, Iași, 1996;
3. Verza, Emil și Verza, Florin - *Psihologia, vârstelor*, Pro Humanitate, București, 2004.

DESPRE MANAGEMENT ÎN ȘCOALA CONTEMPORANĂ

- articol științific-

Prof. înv. prim. HRIȚAC DIANA

Școala Gimnazială „Teofil Vâlcu” Hănești

Managementul educațional reprezintă ansamblul activităților de conducere, organizare și coordonare a procesului de învățământ, orientate spre realizarea obiectivelor educației, prin valorificarea eficientă a resurselor umane și materiale.

(Dumitru Bontaș, Pedagogie, Editura All, București)

Informațiile întâlnite în literatura managerială își găsesc aplicare și în cadrul managementului educațional. Diferiți autori vorbesc despre managementul învățământului, managementul școlar. De pildă N. Cerchez și E. Mateescu sunt de părere că „managementul școlar cuprinde principii, metode de conducere care vizează activitatea unui număr important de cadre didactice din fiecare unitate de învățământ. La baza oricărei decizii trebuie să se afle eficiența didactică, eficiența extradidactică, eficiența educativă”. Ioan Jinga în lucrarea

„Managementul învățământului” consideră că managementul educațional este știința, arta de a pregăti resursele umane, de a forma personalități, potrivit unor finalități acceptate de individ și de societate sau de o anumită colectivitate”.

Educația contemporană se confruntă cu provocări fără precedent care necesită o reconceptualizare fundamentală a modului în care instituțiile de învățământ sunt conduse și administrate. În acest context de transformări rapide, determinate de revoluția digitală, schimbările demografice și noile exigențe ale pieței muncii, managementul organizației școlare devine un factor critic pentru succesul educațional. Depășind percepția tradițională a administrării școlare ca pe o simplă gestionare a resurselor, managementul educațional modern se profilează ca un domeniu complex care integrează dimensiuni pedagogice, strategice și sociale într-o abordare holistică. Această evoluție impune necesitatea unor lideri educaționali capabili să navigheze prin incertitudinile vremurilor noastre, să anticipeze tendințele viitoare și să construiască medii de învățare adaptabile și performante.

Managementul organizației școlare, un domeniu de studiu și practică de o complexitate remarcabilă, reprezintă cheia succesului educațional în societatea contemporană pentru o unitate de învățământ cu standarde înalte de calitate.

„În secolul XXI, când abordăm dezvoltarea școlară, trebuie să ținem seama de întreaga existență istorică a școlii ca instituție. Reformele actuale nu apar pe un teren gol, ceea ce poate ar simplifica procesul, de aceea dezvoltarea școlară capătă mai mult sensul de perfecționare, optimizare a valorilor și structurilor educaționale constituite în timp.” (Alecu Simona, 2007, p.9)

Managementul organizației educaționale în perioada contemporană reprezintă un proces complex de coordonare și optimizare a resurselor, strategiilor și activităților din cadrul instituțiilor de învățământ, având drept scop creșterea eficienței și calității educației. Acest domeniu se află într-o continuă evoluție, influențat de factori precum digitalizarea, diversificarea metodelor de predare, cerințele legislative și nevoia de adaptare la schimbările sociale și economice. Un aspect definitoriu al managementului educațional modern este integrarea tehnologiilor digitale, care facilitează atât procesul administrativ, cât și metodele de

instruire. Platformele educaționale, sistemele de management al învățării și instrumentele de analiză a performanței elevilor contribuie la o organizare mai eficientă și la personalizarea procesului educațional.

Pe lângă digitalizare, un alt pilon fundamental este leadershipul educațional, care presupune implementarea unor politici și strategii menite să asigure dezvoltarea instituțiilor și crearea unui climat favorabil învățării. Astfel, conducerea școlilor trebuie să adopte abordări participative, să încurajeze colaborarea între cadrele didactice și să promoveze inițiative inovatoare pentru îmbunătățirea procesului educațional.

În plus, managementul organizației educaționale se concentrează pe eficientizarea utilizării resurselor financiare și umane. Procesul de bugetare, atragerea de fonduri suplimentare și dezvoltarea unor parteneriate strategice sunt necesare pentru asigurarea unui mediu educațional de calitate.

Dincolo de percepția simplistă a administrării resurselor, acesta înglobează o suită de procese interconectate, de la planificare strategică și organizare structurală, până la leadership educațional, monitorizare și evaluare, toate având ca scop optimizarea mediului de învățare și dezvoltare pentru elevi. Abordarea sa necesită o perspectivă holistică, capabilă să integreze dimensiunile pedagogice, psihologice, sociale și administrative, într-un efort coerent de a atinge obiectivele educaționale prestabilite.

În peisajul educațional actual, marcat de o dinamică rapidă și de provocări multiple, rolul managementului școlar a depășit cu mult limitele tradiționale. Nu mai este suficientă o abordare reactivă, centrată pe rezolvarea problemelor pe măsură ce apar; se impune o viziune proactivă, strategică, orientată spre dezvoltare și inovație. Un manager școlar eficient trebuie să fie un vizionar, capabil să anticipeze tendințele, să identifice oportunitățile și să atenueze riscurile, transformând constrângerile în pârgii de progres. Aceasta implică o înțelegere profundă a contextului socio-cultural, a politicilor educaționale naționale și internaționale, precum și a nevoilor specifice ale comunității școlare.

Un aspect fundamental al managementului organizației școlare îl constituie leadership-ul educațional. Dincolo de funcția de conducere administrativă, leadership-ul vizează inspirarea și motivarea personalului didactic și auxiliar, crearea unei culturi organizaționale pozitive și promovarea unui climat de colaborare și excelență. Un lider educațional autentic este cel care, prin acțiunile și viziunea sa, reușește să coaguleze eforturile individuale într-un demers colectiv, orientat spre îmbunătățirea continuă a procesului instructiv-educativ. Aceasta presupune dezvoltarea de competențe relaționale superioare, o capacitate solidă de comunicare și o abilitate de a delega responsabilități, încurajând autonomia și inițiativa la toate nivelurile organizației.

De asemenea, managementul resurselor umane în cadrul unei școli reperul dezvoltării corpului profesoral. Atractivitatea profesiei didactice, dezvoltarea profesională continuă, evaluarea performanțelor și recunoașterea meritelor sunt elemente care contribuie la crearea unui corp profesoral dedicat și performant.

Climatul motivațional dat de un management defectuos al resurselor umane poate genera frustrare, demotivare și, implicit, o scădere a calității actului educațional. Prin urmare, strategiile de retenție a talentelor și de sprijinire a dezvoltării profesionale devin imperativ necesare.

Relația cu comunitatea reprezintă un alt reper al unui management școlar eficient. Școala nu este o entitate izolată, ci o parte integrantă a comunității.

Parteneriatele solide cu părinții, autoritățile locale, organizațiile non-guvernamentale și mediul de afaceri pot aduce beneficii multiple, atât sub aspectul resurselor materiale, cât și al capitalului social.

O comunicare transparentă și o implicare activă în viața comunității contribuie la consolidarea încrederii și la crearea unui sprijin reciproc.

„În organizațiile care oferă servicii educaționale pot fi utilizate, spre exemplu, următoarele strategii motivaționale:

- *încurajarea autoconducerii și stimularea încrederii în resursele proprii pentru membrii organizației;*
- *orientarea stilurilor manageriale pe grup/organizație;*
- *înlăturarea barierelor și crearea oportunităților de afirmare pentru membrii organizației;*
- *încurajarea inovațiilor și diversificarea posibilităților de alegere pentru membrii organizației;*
- *abordarea motivației în funcție de stadiile profesionale și de ciclurile de vârstă.”* Alois Gherguț, 2007, p. 66). Alois Gherguț, 2007, p.67, indică că trei tipuri de nevoi motivaționale la locul de muncă:

Nevoia de putere: Indivizii sunt motivați de o poziție înaltă și autoritară, căutând sarcini care să le aducă influență.

Nevoia de afiliere: Persoanele sunt motivate de interacțiunea cu colegii și de contactul social, evitând munca individuală.

Nevoia de realizare: Cei cu această nevoie caută sarcini provocatoare care implică responsabilitate, doresc feedback constant și sunt mai puțin influențați de nevoile sociale.

„Orice activitate desfășurată în mod organizat este caracterizată de existența actului managerial, care prezintă un set de funcții și caracteristici de bază distincte și bine definite, comune oricărui domeniu și oricărui specificități și particularități diferite. În acest sens, managerii care au și rol de cadre didactice trebuie să dețină concomitent o pregătire de bază cu privire la funcțiile și rolurile manageriale, respectiv o pregătire managerială specifică particularităților domeniului educațional (Iucu, 2006).” (Muntean Trif Letiția, 2023, p. 23)

Prin integrarea strategică a funcțiilor de planificare, organizare, leadership, gestionare a resurselor umane și stabilire a relațiilor comunitare, se poate construi un mediu educațional propice excelenței, capabil să răspundă nevoilor în continuă schimbare ale elevilor și ale societății. Investiția în dezvoltarea competențelor manageriale ale liderilor școlari nu este doar o opțiune, ci o necesitate stringentă pentru asigurarea unui viitor prosper al educației.

Bibliografie

1. Alecu Simona. 2007. Dezvoltarea organizației școlare. Editura EDP. București
2. Alois Gherguț. 2007. Management general și strategie în educație. Editura Polirom. Iași.
- Muntean Trif Letiția. 2023. Managementul educațional. Editura Presa Universitară Clujeană. Cluj
3. Bontaș, D. (2008). Tratat de pedagogie. Editura All.
4. Cole G.A., Managementul personalului, Editura Codecs, București, 2000

5. Cristea Sorin, Managementul organizațiilor școlare, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004
6. Ghergat, A. , Management general și strategic în educație, ghid practic, Editura Polirom. Iași, 2007
7. Păun Emil, Profesionalizarea carierei didactice în standardele profesionale pentru profesia didactică, Consiliul Național pentru Pregătirea Profesorilor, București, 2002
8. Zlate M., Leadership și management, Polirom, 2002

MANAGER SAU LIDER ÎN ȘCOALA CONTEMPORANĂ?

- articol științific -

Prof. înv. prim. HRIȚAC DIANA

Școala Gimnazială „Teofil Vâlcu” Hănești

Știința conducerii este o abilitate de a inspira încredere, suport moral și material oamenilor care au nevoie de acesta în vederea realizării scopurilor majore ale unității în care își desfășoară activitatea. Managementul, prin domeniile și funcțiile sale, asigură dezvoltarea instituțională, succesul și performanța, dar cea mai importantă activitate managerială o constituie conducerea operațională, care la rândul său se bazează pe proiectare, organizare, evaluare etc.

Vorbind în sens larg, conducerea se ocupă de aspectele interpersonale ale activității manageriale, în timp ce proiectarea, organizarea, evaluarea și controlul privesc mai mult aspectele administrative ale muncii. În România, înainte, celui care conducea o instituție de învățământ, i se spunea director, director adjunct, acum în vocabularul limbii române a intrat un nou termen european, manager sau leader (lider). Conform gândirii actuale, leadershipul se ocupă în primul rând de schimbare, de motivarea personalului, de inspirarea și influențarea acestuia. În contrast cu acesta, managementul se ocupă, mai degrabă, de menținerea echilibrului și funcționalitatea instituțională. Managementul este mult mai formal și mai pragmatic decât leadership - ul.

El se bazează pe unele deprinderi generale, cum ar fi proiectare, organizarea, controlul, evaluarea, bugetarea, formarea grupurilor de lucru, negocierea conflictelor etc. Leadershipul, în contrast cu managementul, presupune o viziune despre ceea ce poate deveni unitatea respectivă, de aceea acesta solicită cooperarea și muncă în echipă, menținând toate persoanele într-o stare motivațională pozitivă, utilizând diverse metode de convingere și persuasiune, în vederea realizării obiectivelor preconizate. Rolurile de manager și lider se întrepătrund și se completează reciproc pornind de la componentă pragmatică, întrucât liderul în rolul său de manager se confruntă cu complexitatea și diversitatea fenomenelor din cadrul unității de învățământ pe care o coordonează.

Rezultatul îndeplinirii cu succes a rolului de manager este eficiența internă, adică funcționarea normală, pozitivă, fără convulsii a unității pe care o conduce. În schimb, în funcția de lider, managerul se concentrează asupra realizării schimbărilor necesare în mentalitatea, comportamentul și modul de acțiune al celor pe care-i conduce, rezultatul îndeplinirii cu succes a rolului de lider, fiind performanța. Poți fi un manager foarte bun de școală dacă te ghidezi și după rațiunea proprie, mai consulți și pe alții, nu iei hotărâri pripite, aduci multe proiecte pentru școală, profesori, elevi cu finanțare europeană, te preocupă de învățământul din școală ta, vrei să ai rezultate pe măsură atât tu cât și personalul didactic pe care îl conduci, adică subordonații, ești un exemplu pozitiv prin tot ceea ce faci zilnic, pe plan social, mediatic, comunitar, pentru biserică.

Atât în calitate de manager cât și în cea de lider, conducătorul trebuie să rezolve trei sarcini fundamentale, de care depinde nu numai schimbarea ci și succesul și performanța:

- 1. Stabilirea de obiective pe termen scurt, mediu și de durată;
- 2. Crearea cadrului pentru realizarea obiectivelor;
- 3. Asigurarea executării celor stabilite prin folosirea judicioasă a resurselor umane, materiale, financiare, relaționale etc.

Managerul își stabilește obiectivele în funcție de țintele strategice, resursele disponibile și cadrul instituțional de care dispune. Liderul pornește de la o viziune de ansamblu, schimbările pe care le preconizează și căile prin care poate transforma viziunea în realitate. Dar între planul managerial și viziune trebuie să existe o corelare, menită să asigure dezvoltarea

instituțională, pentru că viziunea realistă subliniază ce este pozitiv și ce este de prisos în procesul de planificare-proiectare.

Prin proiectarea activității manageriale și organizarea întregii activități, trebuie să creeze condițiile necesare realizării obiectivelor stabilite. Liderul își apropie oamenii printr-o activitate comunicațională susținută pentru aprobarea și acceptul viziunii care preconizează schimbarea.

Managerul creează sistemele formale ale organizației, el fiind acela care organizează structuri, stabilește atribuții, descrie cerințele posturilor, selecționează oamenii, construiește un sistem motivațional, etc., în timp ce liderul trebuie să argumenteze necesitatea schimbării și să-și susțină ideile cu ajutorul credibilității sale personale.

Prin întâlniri periodice, coordonare, discuții de grup, conducere operațională, controale, evaluări, soluționarea problemelor curente, în permanență managerul urmărește realizarea planului managerial, în timp ce liderul câștigă încrederea oamenilor fiind aproape de nevoile și valorile acestora, pentru a trece peste obstacole în vederea îndeplinirii sarcinilor stabilite, recunoscând și stimulând succesul obținut, dobândind prin feedback adecvat un climat orientat în primul rând spre oameni, spre satisfacerea nevoilor acestora.

Managerul și liderul dau adevărata dimensiune a celui investit să conducă o unitate școlară.

În actul de conducere gestiunea resurselor și stabilirea strategiilor sunt strâns legate de o viziune pragmatică, care în permanență presupune modernizare și deschidere spre nou. Această vizează o schimbare și o racordare a managementului la pulsul vremurilor. În calitate de manager, trebuie să ai în vedere funcționalitatea structurilor dar în corelare cu strategia schimbării și prezentarea unei viziuni care să faciliteze înnoirea, formarea și perfecționarea continuă, atribute indispensabile unor sisteme educaționale bazate pe principii reformatoare, singurele în măsură să stabilească obiective și strategii ce vizează succesul și performanța didactică și educațională.

Funcția de șef, director, manager, lider presupune un mod de acțiune colectiv al celor din echipa managerială, bazat pe colaborare continuă. Or, acest lucru solicită un climat democratic, cunoștințe, deprinderi și abilități din partea șefilor, pentru a rezolva problemele specifice fenomenelor de grup și a fi în măsură să construiască echipe de lucru eficiente și performante. Pregătirea diversificată a conducătorilor se impune și în privința procesului de selecție, sistemul de pregătire, formarea, perfecționarea și evaluarea performanțelor, întrucât în realizarea acestor obiective un rol esențial îl joacă sistemul motivațional și climatul de ansamblu din unitatea sau instituția condusă. De aici decurgând un nou stil de conducere și o nouă percepție a rolului general de lider.

„Conducătorul nu mai este cel care stabilește sarcinile și modalitățile adecvate de realizare a acestora. Acum el devine un partener, un participant care își consiliază, ajută și dirijează oamenii (grupul din care face parte), că la rândul lor aceștia să perceapă fenomenul cu care se confruntă unitatea în care activează, mobilizându-se pentru a îndeplini obiectivele, chiar cu prețul unor eforturi deosebite, menite să reașeze modul de acțiune pornind de la noi cerințe comportamentale, care vizează transformarea, schimbarea și implementarea unui nou concept despre rolul conducătorului și al actului managerial în general”.

Cel ce-și asumă răspunderea conducerii trebuie să aibă mereu în față avertismentul lui Corey: „Managementul este eficiență în ascensiunea pe scara succesului, iar leadershipul stabilește dacă scara este așezată pe peretele potrivit”.

Leadership în școală: necesitate, proces dinamic și complex. Totul se schimbă în jurul nostru. Felul cum lucrăm, cum comunicăm, chiar și felul cum învățăm. În trecut era nevoie de zeci de ani ca o schimbare să pătrundă în viața de zi cu zi. Mă refer la exemplul internetului, rețelelor sociale precum Facebook, însă le-a luat mai mult de 5 ani ca să devină un fenomen global. Pentru Chat GPT, cel mai inovator AI conversațional, acest parcurs a durat numai 2

luni și are deja un impact vizibil, din cele mai mari metropole ale lumii, până în cele mai îndepărtate comunități tradiționale.

Unii lideri au succes în implementarea și modelarea schimbării, pentru a produce rezultatele pozitive dorite, se folosesc în mod inteligent de cunoștințele, instrumentele și resursele pe care le au la îndemână.

„Atunci când suntem puși în fața schimbărilor inevitabile, este valoros să definim și adoptăm cele mai bune strategii, structuri, proceduri și tehnologii.

Scopul principal al leadershipului schimbării este de a implementa cu succes noi procese, produse și strategii. Scopul este de a asigura progresul și de a orienta spre un viitor dezirabil/” afirmă **Kelsey Miller**, redactor la Harvard Business School.

Leadership în școală: proces de succes cu focus pe o execuție eficientă și metode de conducere liniare. Schimbarea se întâmplă atunci când liderii au o viziune clară și o abordare potrivită. O strategie eficientă este crucială. Organizațiile, instituțiile și oamenii reușesc să facă tranziția și să se adapteze cu succes la orice schimbare care poate apărea, doar atunci când liderii fac alegerile potrivite.

Managementul schimbării este asociat cu schimbările la scară mică și reprezintă un set de instrumente și/sau măsuri pentru a ține sub control un efort de schimbare și pentru a oferi soluții la orice barieră sau provocare. Scopul este de a minimiza perturbarea inițiativei de schimbare, de a o face rentabilă și de a reduce riscul de eșec. Pe de altă parte, când vorbim despre leadership în școală cu focus pe schimbare, ne legăm de viziunea și efortul din spatele schimbărilor transformatoriale la scară largă, asigurând un proces de implementare mai inovator și mai eficient.

Schimbarea este un dat și o prioritate absolută în toate instituțiile de învățământ. Nu putem să livrăm o educație care nu este conformă cu societatea în care trăim și nu putem lucra într-un mediu a cărui orientare este spre trecut și nu viitor. Studiile au arătat în mod constant că între 50 și 70% din schimbările planificate eșuează. Schimbarea este complexă și presupune o colaborare eficientă a echipei și o comunicare clară. Unele dintre cele mai comune tipuri de schimbări includ:

Schimbările centrate pe oameni sunt cele care au un efect puternic asupra resursei umane. Oamenii, în mod natural, pot fi reticenți la schimbări, în special dacă acestea sunt puternice și de amploare. Un exemplu pentru o astfel de schimbare poate presupune intrarea în comunitatea școlară a unor noi profesori. Directorii de școală și grădinițe sunt persoanele resursă care asigură integrarea și sprijinul necesar. Cadrele didactice care sosesc sunt puse în situația de a adopta rapid viziunea și obiectivele instituției de învățământ. Comunitatea trebuie și ea să îmbrățișeze această schimbare de dinamică a echipei. Pentru a implementa un leadership în școală, directorii au nevoie de transparență, comunicare clară și empatie.

Schimbările cu focus pe strategie sunt necesare atunci când școlile și grădinițele își ajustează strategia ca să obțină un avantaj, să îmbunătățească eficiența, să răspundă oportunităților și să facă față provocărilor. Atunci când școala sau grădinița participă în cadrul unui proiect, pentru a se asigura atingerea obiectivelor, atât liderii, cât și ceilalți membrii ai echipei investesc resurse. Este esențial ca strategia să fie construită împreună cu oamenii și să fie în concordanță cu obiectivele agreeate împreună. Atunci când oamenii sunt implicați în proces și înțeleg mecanismele de funcționare, sunt mai deschiși către noi perspective.

Un leadership în școală, presupune o comunicare deschisă, se întreabă echipa de ce anume are nevoie, negociere și stabilirea obiectivului ce poate fi atins.

Modificările structurale pot include schimbarea ierarhiei, redistribuirea responsabilităților sau orice alte schimbări care influențează modul în care este condusă și organizată școala sau grădinița. De cele mai multe ori, în această categorie de schimbări, liderii care cunosc ce stil de leadership este cel mai potrivit și acționează în conformitate cu acesta, reușesc să mențină un proces activ de transformare care produce rezultatele dorite.

Schimbările cu scop de remediere sunt schimbările cu focus pe rezolvarea de probleme specifice identificate. Liderii sau membrii echipei pot identifica și semnală anumite minusuri materiale, minusuri când vine vorba de bani sau personal. După aceea pot propune intervenții punctuale de îmbunătățire. Însă, dacă problema nu este înțeleasă în totalitate, intervențiile nu pot genera rezultatele dorite.

Schimbare cu focus pe tehnologie, respectiv transformarea digitală - sau utilizarea tehnologiilor digitale pentru a îmbunătăți predarea, învățarea și cercetarea și pentru a spori experiența elevilor, dar și a profesorilor - reprezintă, fără îndoială, un subiect de actualitate. Efortul pe care îl investim în această transformare trebuie susținut de echipele potrivite, cu o viziune comună și o mentalitate flexibilă, de resursele materiale necesare și de liderii care cred în această transformare.

Domeniul educației, cu toate etapele lui, cu toate subtilitățile și variabilele, vizează formarea următoarelor generații de oameni de știință, lideri, inventatori și artiști, iar tehnologia nu mai poate fi exclusă din proces. Tehnologia s-a integrat deja atât de mult, repede și puternic în percepția oamenilor, încât întrepătrunderea acestora în educația este ceva natural și firesc. Tehnologia este prezentă în fiecare aspect al societății moderne și va fi pentru mult timp de acum încolo, alături de toți ceilalți factori și actori care fac ca lumea noastră să meargă mai departe.

Liderii ar putea promova schimbarea în educație prin stabilirea unor orientări clare, comunicare și focus, întăriri pozitive.

Orice schimbare importantă pe care o introducem în școală trebuie planificată, implementată și susținută. Leadership - ul schimbării este eficient doar atunci când oamenii își transformă obiceiurile, sunt pregătiți în mod adecvat și sunt de acord cu beneficiile pe care le va aduce schimbarea.

Specialiștii din domeniu punctează faptul că atunci când liderii își doresc punerea în aplicare a unei schimbări organizaționale ei trebuie să urmărească mai multe etape:

1. Stabilește nevoia

Schimbarea se produce atunci când acceptăm faptul că avem nevoie de ea și cunoaștem datele care conduc la această nevoie.

2. Creează o rețea de schimbare

Liderii au nevoie de o echipă eficientă care să sprijine implementarea schimbării și care să încurajeze mai departe o mentalitate cu focus pe creștere și adaptabilitate.

3. Comunică eficient

Deși adesea comunicarea poate fi provocatoare, aceasta contribuie la menținerea resursei umane angajată în proces, prin încurajarea și promovarea aceluiasi obiectiv. Sunt valoroase momentele de brainstorming, de împărtășire de perspective și de aliniere a așteptărilor.

4. Gestionează rezistența la schimbare

Este inevitabil ca unii oameni să fie rezistenți la schimbarea propusă, din acest motiv, este valoros ca resursa umană să fie implicată, activă și să cunoască toate informațiile necesare care motivează și susțin aplicarea schimbării.

5. Focus pe progres

Marcarea etapelor cheie și a succeselor ajută la demonstrarea progreselor pe care echipa le-a făcut împreună și oferă creditul cuvenit tuturor celor care au dedicat timp implementării schimbării organizaționale. De asemenea, validează motivul pentru schimbare și îi menține pe toți angajați în proces.

Leadership - ul schimbării a apărut ca un rezultat firesc al condițiilor de transformare din toate domeniile de activitate pe care omul le întreprinde. Atunci când identifică o nevoie, factorii decizionali și liderii educaționali au misiunea de a-și proiecta, împreună cu echipele de lucru, o strategie de îmbunătățire a situației A, și conducerea tuturor elementelor implicate spre o situație dezirabilă B, prin diferite metode și strategii.

Toate procesele de schimbare ce se finalizează cu succes au o constantă - motivația de a face acea schimbare, mai puternică decât suma barierelor întâmpinate și a eforturilor implicate. Liderii de școli și grădinițe sunt des confrunțați cu schimbări în organizațiile lor.

Multe dintre aceste schimbări vin din zona digitală și implică o transformare profundă a modului cum lucrează și cum comunică.

Bibliografie

1. Z. Bogaty, Orientări actuale în psihologia conducerii, Revista de psihologie aplicată, Anul II, Nr.4, 2000, p.5-15
2. I. Ceașu, Tratat de management, Ediția a II-a, București, A.T.T.R., 1998
3. S. Chirică, Psihologia Organizațională. Modul de diagnoză și intervenție, Casă de Editură și Consultanță. Studiul Organizării, Cluj-Napoca, 1996
4. I. Dijmărescu, Bazele Managementului, Editura Didactică și Pedagogică, 1995

INTEGRAREA COPIILOR CU C.E.S.- PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII

Prof. Mihaela Hurtoi
Colegiul Economic „Ion Ghica” Brăila

Integrarea este în același timp un proces, dar și o strategie care are la bază o serie de procedee și metode prin care se atinge normalizarea, axată pe copilul cu cerințe educaționale speciale. Acest proces îl plasează în programe adecvate de recuperare, după examinarea lui de către specialiști, axându-se pe nevoile lui prin aplicarea intervenției speciale și satisfacerea acestora. Integrarea copiilor și tinerilor cu cerințe educative speciale trebuie să răspundă nevoilor diverse ale acestora, pentru a le asigura o dezvoltare cât mai eficientă.

Integrarea presupune, în fapt, includerea copiilor cu cerințe educative speciale în structurile învățământului de masă pentru egalizarea șanselor în plan individual și adaptarea lor la mediul social. Acest proces are ca scop asigurarea unui climat favorabil dezvoltării armonioase și echilibrate a personalității copiilor și adolescenților cu cerințe educative speciale, astfel încât aceștia să obțină respect, demnitate și încredere în semenii. Procesul de integrare are la bază principiul normalizării, care înseamnă facilitarea accesului persoanei cu nevoi speciale la o viață cât mai apropiată de normalitatea societății căreia îi aparține.

În România, integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă este reglementată prin lege, prin ordin de ministru sau regulamente speciale, precum: Legea educației naționale nr. 1/2011, prin prevederile Ordinului ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5.574/2011 pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, cu modificările ulterioare, și ale Ordinului ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5.575/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind școlarizarea la domiciliu, respectiv înființarea de grupe/clase în spitale, dar și OMMFPSPV nr. 1985/04.10.2016/OMS nr. 1305/17.11.2016/OMENCS nr. 5805/23.11.2016, privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale.

Integrare copiilor cu CES în școală începe cu este identificarea cerințelor lor speciale urmată de realizarea unui plan de învățare individualizat. Este necesar ca acest plan să includă o varietate de strategii specifice fiecărui elev, dar și domeniului de competență, precum programe de învățare individuală și suport acordat în timpul și în afara orelor- prin profesori de sprijin. De asemenea, dacă se impune, se va asigura asistență suplimentară din partea profesorilor sau a specialiștilor în educație specială.

O problemă actuală cu care se confruntă învățământul românesc este numărul redus de profesori de sprijin. În ciuda faptului că legea prevede existența unor profesori de sprijin pentru elevii cu CES, care să îi ajute în procesul instructiv-educativ, putem remarca faptul că aceștia lipsesc din multe școli sau sunt foarte puțini. De altfel, nici psihologii sau consilierii școlari nu sunt suficienți pentru numărul de elevi și problemele cu care aceștia se confruntă în ultimii ani. Dar această problemă poate fi depășită printr-o strategie eficientă care îmbină efortul specialiștilor cu acela al cadrelor didactice direct implicate în procesul instructiv-educativ.

Integrarea copiilor cu CES în școlile obișnuite poate fi îmbunătățită, în primul rând, prin construirea unui mediu școlar incluziv care să promoveze implicarea și participarea tuturor copiilor, astfel încât nimeni să nu se simtă exclus. Acest lucru poate fi realizat prin organizarea unor activități care să încurajeze colaborarea și lucrul în echipă, și prin dezvoltarea unui sentiment de apartenență la grupul de colegi. Este adevărat că uneori această integrare întâmpină bariere sociale, de la neglijență, la marginalizare sau etichetare. Aceste atitudini trebuie îndepărtate cu răbdare, căci ele au la bază prejudecățile unei societăți care depășește cu greu tiparele convenționale.

Un alt aspect important în integrarea copiilor cu CES în școală și, evident, o soluție, este asigurarea sprijinului și resurselor adecvate din partea autorităților școlare și a părinților/copiilor. Aceasta ar trebui să includă asistența de specialitate, cum ar fi psihologi sau specialiști în educație specială, precum și un program de formare pentru profesori și alți angajați ai școlii, care să-i ajute să înțeleagă și să gestioneze diferitele nevoi ale copiilor cu CES.

Nu în ultimul rând, este necesară o implicare activă a părinților, prin participarea acestora la anumite activități, prin consilierea lor în măsura solicitărilor și printr-un schimb permanent de informații. Toate acestea vin în completarea activităților instructiv-educative și contribuie la o bună integrare a copiilor cu cerințe educaționale speciale.

În concluzie, integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă nu este doar o provocare a sistemului de învățământ, ci a întregii comunități. Soluții există, atâta timp cât oamenii au această disponibilitate a întrajutorării și a depășirii unor bariere care au la bază prejudecăți și stereotipii. Abordarea în echipă a procesului de integrare/incluziune a copilului cu CES trebuie să pornească de la principiile fundamentale ale unei societăți democratice: valorizarea fiecărui individ și respectarea drepturilor fundamentale ale omului prin oferirea de șanse egale la educație.

Bibliografie:

- Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006
Verza Emil, *Psihologia vârstelor*, Editura Prohumanitate, București, 2000
****Dezvoltarea practicilor inclusive în școli*, Ghid managerial, UNICEF, 1999

EDUCAȚIE INCLUZIVĂ, ECHITATE ȘI CENTRATĂ PE ELEV

”CA LUTUL ÎN MÂNA UNUI OLAR” - CUNOAȘTEREA PERSONALITĂȚII ELEVULUI, CONDIȚIE ESENȚIALĂ A EDUCAȚIEI CENTRATĂ PE ELEV

Profesor învățământ primar Huțan Ana Geanina

Școala Gimnazială ”Vasile Alecsandri” Roman

*„Cei care educă copiii sunt demni de mai multă onoare
decât cei care le dau viață; de aceea pe lângă viață,
dăruieți copiilor și arta de a trăi bine, educându-i.”*

Aristotel

Mai întâi de toate, prin acest material, doresc să aduc în centru, și al acestui articol, dar și în centrul educației, elevul. Dar nu elevul cu cerințe educaționale speciale, și nici elevul supradotat! Ci elevul obișnuit, acel elev care nu excelează nici la matematică și nici la română. Dar, în ciuda acestor ”minusuri” - pentru că da, în modul în care funcționează învățământul românesc, acestea sunt considerate minusuri – elevul este receptiv, atent, harnic și deține alte tipuri de inteligență. În clasele noastre, numărul cel mare de elevi este de acest tip, tipul obișnuit, Acela care nu poate ieși în evidență în aceste circumstanțe. În ultimii ani s-a vorbit foarte mult și s-a pus accentul pe elevii cu CES. De asemenea, sunt ridicați în slăvi doar cei care sunt capabili de performanțe. Educația trebuie să îi ia în seamă, să ofere căi de reușită tuturor elevilor, să îi include pe toți. Educația incluzivă reprezintă un angajament fundamental al societății noastre pentru a asigura accesul echitabil și participarea activă a tuturor elevilor, indiferent de diferențele lor individuale. În cadrul acestui context, școala trebuie să demonstreze că este un spațiu în care diversitatea este valorizată și în care toți elevii sunt ajutați și susținuți pentru a tinge potențialul propriu, pentru a se descoperi și chiar pentru a se dezvolta. Educația incluzivă începe cu acceptarea și respectul pentru diversitatea umană. În cadrul unei școli pentru diversitate, elevii învață să aprecieze diferențele de etnie, religie, abilități, contribuind astfel la crearea unui mediu incluziv și tolerant. O componentă esențială a educației incluzive este asigurarea unui acces echitabil la educație pentru toți elevii. Acest lucru implică eliminarea barierelor fizice, sociale și academice care pot împiedica participarea elevilor cu nevoi speciale sau provenind din medii marginalizate. Într-o școală pentru diversitate, curriculumul și metodologiile de predare sunt adaptate pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărui elev. Se promovează diferite stiluri de învățare și se utilizează strategii diferite pentru a asigura că toți elevii pot beneficia de o educație de calitate.

Scriitorul Ștefan Augustin Doinaș spunea că „Baza oricărei formații intelectuale, civice și morale trebuie pusă în anii școlii primare.” Dacă dăm crezare acestor vorbe, o responsabilitate foarte mare cade atunci pe umerii învățătorului. Acesta trebuie să fie o persoană reală iar interesul lui în predare trebuie să fie mai mult decât profesional, chiar foarte personal, o adevărată pasiune, pentru ca impactul asupra elevului, din toate punctele de vedere, să fie adevărat, real. Profesorul entuziast va stârni curiozitatea elevilor săi. Eficiența activității de predare a cadrului didactic este apreciată în funcție de măsura în care un profesor reușește să trezească motivația elevilor săi, Calitatea răspunsurilor elevilor este

dată de calitatea activității cadrului didactic. Didactica clasică considera actul predării decisiv, dar didactica modernă se întemeiază pe teoria învățării. „Se acordă atenție în primul rând omului care merge și abia apoi drumului pe care merge.” Concluzia la care am ajuns după câțiva ani petrecuți printre elevi este că fiecare elev în parte dispune de propriul bagaj de talente, abilități, este dotat cu un anumit tip de inteligență. Are propriile nevoi, dorințe dar și limite, lipsuri sau defecte. Elevul nu dorește să fie doar unul dintre cei mulți, ci tânjește spre atenție, înțelegere, valorizare. Copilul nu este un element pasiv care doar trebuie să înregistreze, să asimileze mecanic cunoștințe gata confecționate. Lumina trebuie să cadă în educație pe cel care dorește să învețe, în funcție de nevoile și de posibilitățile lui. Sigur are și el ceva valoros de oferit, problema este că noi, conducătorii actului didactic, trebuie să fim capabili, să fim destul de pregătiți, de profesioniști, pentru a descoperi și a dezvolta acel potențial. Profesorul este cel care trebuie să asigure condițiile de învățare și să antreneze elevul în activități care să-l conducă spre asimilare. Jean-Jacques Rousseau, un filozof elvețian, a subliniat importanța metodei observării. El a afirmat că profesorii ar trebui să *„își rezerve timp pentru a observa natura; să își privească elevul cu atenție înainte de a-i adresa vreun cuvânt; să lase mai întâi germenul caracterului său să se manifeste.”* Cercetarea și experiența mai multor nume marcante în psihopedagogie argumentează importanța activității de cunoaștere a personalității elevului formulând și enunțând următoarele principii pe care orice cadru didactic ar trebui să le cunoască și să le respecte cu sfințenie în fiecare zi a vieții de profesor :

- Unicitatea sufletului copilului, orice copil reprezintă un caz particular.
- Ireductibilitatea copilului la adult, un copil nu este un adult în miniatură!
- Copilul este într-o continuă evoluție.
- Învățarea în școală și creșterea biologică a copilului trebuie să devină complementare.
- Întotdeauna trebuie să se aibă în vedere integralitatea copilului, și anume, studierea lui din perspectivă biologică, psihologică și socială.
- Ireductibilitatea activității de cunoaștere a elevului la faptul completării fișei psihopedagogice.
- Unicitatea situației educaționale.

Cunoașterea elevului este un demers extrem de complex. Cunoscând elevul, profesorul va ști cum să procedeze pentru a scoate la lumină, din individualitatea celui educat, ceea ce are el mai bun.

Să începem cu începutul. Idealul educațional, o finalitate a educației de maximă generalitate, își propune formarea liberă, integratoare, armonioasă, autonomă și creatoare a personalității umane. De asemenea, legea educației ne prezintă finalitatea primordială a învățământului românesc și anume: *„formarea personalității umane prin însușirea cunoștințelor științifice, capacități intelectuale, capacități de lucru, priceperi, deprinderi, abilități.”* Educabilitatea este capacitatea psihicului uman de a se modela structural și informațional sub influența agenților educaționali. Sub acțiunea lor, omul se transformă în ființă umană cu personalitate caracterizată de limbaj articulat, gândire logică, afectivitate superioară, intenționalitate și voință. Cei trei factori ce o influențează sunt ereditatea, mediul și educația.

E imperios necesar să evidențiem deci, care este rolul educației. Și, deși rolul învățătorului este preponderent în educația formală, nu ne vom referi doar la acel tip de

educație. Misiunea cadrului didactic este de a educa. De pe paginile dicționarului explicative al limbii române, aflăm că verbul „a educa” înseamnă „a forma pe cineva prin educație, a influența în mod sistematic și organizat dezvoltarea intelectuală, morală și fizică a copiilor, tinerilor.” Pentru a-și îndeplini rolul cu succes, profesorul trebuie să creeze condițiile cele mai favorabile pentru autoînvățare și să educe elevii în așa fel încât ei să fie capabili să continue procesul învățării toată viața. O veste bună pentru toți educatorii este că orice copil este, prin excelență, o ființă educabilă, o ființă care cheamă educația, un lut moale, maleabil, la dispoziția olarului, care îl poate transforma, îl poate modela.

În procesul dezvoltării ontogenetice, doi factori considerați obligatorii sunt ereditatea și mediul în care crește fiecare individ. Societatea a simțit nevoia unui ajutor considerabil și astfel a dezvoltat un mecanism cu rolul de a reduce imprevizibilul. Acest mecanism este educația și el reprezintă strânsa legătură dintre bagajul ereditar și multitudinea de posibilități ale mediului social. Dicționarul explicativ al limbii române ne spune că „educația este un fenomen social fundamental de transmitere a experienței de viață a generațiilor adulte și a culturii către generațiile de copii și tineret, abilitării pentru integrare or în societate.” Contribuția pe care o aduce educația în procesul formării și dezvoltării personalității umane este esențială. Ea face trecerea între ereditate și condițiile sociale, mediul în care crește și trăiește o persoană și are capacitatea de a împleti toate influențele acelui context social. Să aducem în discuție pentru început, foarte superficial, rolul major pe care îl are mediul social și familial în care crește copilul. Factorii prezenți în acest peisaj influențează dezvoltarea psihică și fizică a acestuia. Nivelul cultural din familie, exprimat prin susținerea și respectarea unor valori, atitudini și comportamente, principii de viață, credințe, influențează dezvoltarea personalității unui copil în întreg ansamblul său. Dacă familia are un nivel mai înalt de educație, vor pune un accent mai puternic și pe educația copiilor. De asemenea, și nivelul socioeconomic al familiei poate influența negativ sau pozitiv calitatea pregătirii școlare datorită condițiilor materiale pe care le poate pune la dispoziție. Dacă acel climat în care crește și se dezvoltă un individ este unul afectiv, protector, efectele lui asupra procesului de învățare vor fi pozitive. Și, foarte importantă, aș putea spune chiar hotărâtoare, este cunoașterea de către cadrul didactic al condițiilor și situației, caracteristicile mediului familial al elevului. Cadrul de referință pentru planificarea și organizarea unui program special de măsuri compensatorii pentru anumiți elevi este cunoașterea disfuncționalităților din interiorul familiei.

În fiecare etapă istorică, educația, factor extern al dezvoltării umane, își elaborează condiții interne favorabile acțiunii sale, dar nu în lipsa unor condiții externe necesare dezvoltării personalității unui individ. Educația are rolul de a cerceta personalitatea individului și, folosindu-se de elementele descoperite, poate avansa, poate construi calități, capacități psihice și trăsături de personalitate, dar, în același timp, poate și corecta, într-o anumită măsură, anumite dispoziții native. De asemenea, dacă activitatea educațională se desfășoară în condiții eficiente și corecte, procesul de dezvoltare a personalității individului poate fi accelerat. Profesorul trebuie neîncetat să țină cont de toți factorii ce concură la dezvoltarea personalității umane: factorii ereditari, de mediu și de educație. Niciunul din acești factori nu are puteri nelimitate, fiecare depinzând unul de celălalt. Foarte valoros pentru cadrul didactic este să cunoască foarte bine fiecare elev în parte, situația lui familială, mediul social. În funcție de factorii ereditari sau de factorii externi care determină limitele în dezvoltarea psihointelectuală a unui anumit elev, profesorul trebuie să organizeze activitatea educațională.

Dacă ne referim acum doar la perioada primilor ani de școală, la ciclul primar, tipul de activitate predominantă este învățarea, deși încă se regăsesc și activitățile de joc. În școlaritatea mică se achiziționează elementele de bază ale dezvoltării, adică primele tehnici elementare de muncă intelectuală – scrisul, cititul, calculul aritmetic și acumularea unor cunoștințe elementare în câteva din domeniile cunoașterii. În această perioadă, influențele educative exercitate asupra elevului se diversifică, educația formală fiind completată cu acțiuni ale educației nonformale și informale. Puțin mai sus menționam că, în mâna educatorului, elevul este un material ce poate fi modelat. De unde știe un profesor care e modul corect de lucru cu fiecare material în parte? Personalitatea umană este un adevărat ghid în transformarea concretă a unui om. Este o realitate umană complexă și dramatică cu care noi, educatorii, intrăm în contact cu scopul de a influența, dezvolta sau transforma. Dar nu oricum, ci folosind cele mai potrivite metode, mijloace, procedee de influențare educativă. Termenul de personalitate se identifică cu cel de ființă umană. **Personalitatea** este un sistem complex, bio-psiho-socio-cultural, este elemental stabil, ceea ce caracterizează o ființă umană și o diferențiază de toate celelalte. Am putea-o compara cu o construcție ce are la primul nivel temperamentul- latura dinamico-energetică care se exprimă prin conduită comportament, urmată de caracter, care este latura relațional valorică, cea care îi conferă calitatea de ființă socială și ultimul nivel, aptitudinile- latura instrumentală. Toate aceste componente interacționează, nu sunt izolate, sunt îmbinate, creând o structură unică, specifică fiecărei persoane în parte. **Temperamentul** poate fi exprimat atât prin particularitățile activității intelectuale și ale afectivității, cât și în comportamentul exterior, motricitate, și mai ales vorbire, ceea ce favorizează limbajul și comunicarea didactică. Procesul de învățare angajează personalitatea umană în totalitatea ei. De aceea, primul pas obligatoriu și necesar pe care îl face un profesor este să încerce să determine tipul de temperament pe care îl are fiecare elev în parte: dacă este activ, apoi gradul de emotivitate. Un copil emotiv va avea reacții emoționale puternice, va fi implicat afectiv în tot ceea ce face. Dar un copil sigur pe sine, fără emoții, va reacționa diferit. Deoarece aceste caracteristici ale temperamentului sunt destul de clare și ușor de observat în comportamentul unui copil încă de la vârste destul de fragede, cadrul didactic poate interveni folosind metodele și tehnicile potrivite pentru a stimula, valoriza sau tempera, în funcție de situație. Deși temperamentul se referă la particularități și trăsături înnăscute, factorul ereditar spunându-și cuvântul puternic, există totuși, posibilitatea unei fine dar consistente intervenții a educatorului. Cadrul didactic are sarcina de a se strădui ca, înainte de toate, „să cunoască elevul”, deoarece, condiția fundamentală a unei relații de parteneriat este cunoașterea personalității copilului. Trăsăturile de temperament se pot ameliora prin educație, doar dacă formatorul și cel format devin parteneri egali într-un proiect elaborat în comun.

Raportându-ne la dimensiunea relațional-valorică a personalității, total opus caracteristicilor înnăscute ale temperamentului, acum discutăm de formarea unui ansamblu de atitudini-valori: caracterul, fiind numit și nucleul personalității umane. Acesta se referă la zona socio-morală a personalității umane, la un sistem de trăsături, la un stil de viață. Atunci când ne referim la caracterul unei ființe umane, vorbim despre trei grupe fundamentale diferite de atitudini: 1) atitudinea față de sine însuși (modestie versus mandrie, orgoliu, inferioritate versus superioritate etc); 2) atitudinea față de ceilalți și societate (altruism sau egoism, umanism, patriotism); 3) atitudinea față de muncă. Există trăsături fundamentale de caracter ce se pot dezvolta în sistemul de învățământ: conștiința de sine, conștiința morală, capacitatea de înfrânare, inhibiție, curajul, perseverența.

Cheia reușitei constă în profesionalismul profesorului. Pentru a forma atitudini corecte, și pentru conturarea elementelor structurale principale ale caracterului, trebuie abordate tehnic și folosite metode specifice fiecărei situații. Este bine cunoscută unicitatea ființei umane. De aceea nu există o singură strategie universal valabilă și este necesar ca să se formuleze **strategii personalizate**. E momentul să aducem în discuție și dimensiunea instrumentală, și anume însușirile psiho-fizice care facilitează asimilarea de cunoștințe, și care, în ansamblul lor, asigură posibilitatea învățării unor priceperi și deprinderi. Leontiev definea aptitudinea drept „*însușire individuală care determină efectuarea cu succes a unei anumite activități*”. Convingerea lui A. Cosmovici este că: „*Aptitudinile reprezintă însușiri ale persoanei care în ansamblul lor explică diferențele constatate între oameni, în privința posibilității de a-și însuși anumite cunoștințe, priceperi și deprinderi.*” E necesar totuși, să se menționeze că definirea aptitudinii în funcție de succesul obținut într-o anumită activitate nu este corectă. Performanțele înalte obținute de o persoană într-un anumit domeniu nu pot fi atribuite doar unei aptitudini superioare deoarece ea ar putea fi rezultatul unei munci perseverente, asidue și organizate. În acest punct ne vom opri asupra aptitudinilor generale, și anume: inteligența, memoria și imaginația.

Pentru a-mi argumenta punctul de vedere, voi aduce în discuție **”teoria inteligențelor multiple”**. În anul 1950, Joy Paul Guilford, psiholog american, unul din cei mai citați psihologi ai secolului XX, renumit pentru studiul psihometric al inteligenței umane, susținea că, în general, creativitatea se referă la abilitățile deținute de cei mai mulți oameni deoarece aceasta se referă de fapt la modul general valabil în care se reunesc însușirile de personalitate la nivelul fiecărui individ. Modelul acestor trăsături este propriu, specific fiecăruia dintre noi. Cel care a folosit și a poziționat în psihologie termenul „*creativitate*” a fost Gordon Willard Allport (11 noiembrie 1897 - 9 octombrie 1967), un psiholog american. Allport a fost unul dintre primii psihologi care se concentrează pe studiul personalității și este adesea numit unul dintre figurile fondatoare ale psihologiei personalității. Conform opiniei sale, creativitatea nu poate fi limitată doar la unele dintre categoriile de manifestare a personalității, respective aptitudini (inteligență), atitudini sau trăsături temperamentale. A fi creativ înseamnă să creezi ceva original și adecvat realității, să faci să existe, să produci, să fii primul care interpretează rolul, să compui sau să dai viață unui personaj. Ceea ce voi încerca să demonstrez în această lucrare este că orice om poate fi creativ și creativitatea este o nevoie socială, care asigură supraviețuirea unui popor. De aceea idealul educațional își propune formarea creatoare a personalității umane.

Howard Gardner, un „vechi student al creierului” autoeducat, a dezvoltat teoria inteligențelor multiple în 1983, teorie pe care a prezentat-o în cartea „*Frames of minds*”. Activitatea lui Gardner continua să influențeze modul curent de percepere a învățării și creativității. Acesta vedea inteligența ca fiind „*prea importantă pentru a fi lăsată pe mâna celor care o testează.*”. El afirmă că „*trebuie să descoperim cum inteligența și moralitatea pot conlucra pentru a crea o lume în care cei mai mulți oameni vor dori să trăiască.*”

Teoria inteligențelor multiple s-a dezvoltat din nemulțumirea lui Gardner față de concepțiile despre inteligență și învățare existente la începutul carierei lui. În „*Frames of Mind*”, el enumeră contribuțiile aduse de marii toreticieni asupra modului în care vedem inteligența. În cercetările sale, Gardner se folosește și de viziunea behavioristului Skinner care considera că „*o ființă umană poate învăța să facă aproape orice i-ar fi*

dictat circumstanțele.” Prin pregătire sau instruire sistematică, șobolanii au putut să iasă dintr-un labirint iar porumbeii au putut să joace tenis de masă. Activitatea lui Howard Gardner în ceea ce privește inteligențele multiple s-a înfiripat și a crescut din cauza nemulțumirii acestuia față de faptul că inteligența era considerată ca o noțiune care poate fi văzută sau măsurată și reprezentată sub forma unui rezultat IQ. El și-a propus să cerceteze **„mai degrabă cât de inteligenți sunt oameni, decât câtă inteligență au”**. El definește inteligența ca *„abilitatea de a rezolva probleme și de a crea produse care sunt apreciate în cadrul unuia sau mai multor contexte culturale”*²⁴. Pentru el, apariția inteligenței depinde de oportunitățile oferite copiilor în cadrul unui anumit context sau al unei anumite culturi. Gardner afirmă că anumite tipuri de inteligență pot fi identificate pentru că:

- ✓ Lovirea anumitor porțiuni ale creierului poate duce la diverse probleme, cum ar fi cele în utilizarea limbajului.

- ✓ Persoanele de geniu, elevii supradotați sunt cei cu anumite talente speciale, foarte pricepuți într-un anumit domeniu;

- ✓ Se pot testa anumite arii, cum ar fi orientarea spațială, în mai multe moduri și se pot face corelații între aceste teste;

- ✓ A fost identificat un proces de dezvoltare definit - din nou, iar acesta este cazul limbii;

- ✓ Comportamentul poate fi interpretat printr-un sistem de simboluri. Limba și matematica pot fi scrise sau citite și vorbite.

Aprofundând serios acest subiect, dr. Gardner a observat că părți diferite ale creierului uman păreau să fie legate de diverse moduri de a demonstra inteligența. Există nenumărate exemple de oameni care nu au obținut punctaje bune la testele de IQ sau care nu au fost testați niciodată pentru a afla la ce capitole excelează, dar care sunt în mod evident inteligenți în multe feluri. Putem include aici persoanele care pictează, inventează, explorează natura, escaladează munți sau conduc afaceri prospere. Se poate să obții scoruri ridicate la testele IQ și în același timp să faci și multe alte lucruri foarte bine, dar rezultatele tale la teste nu exprimă toate lucrurile la care ești priceput! În prima ediție a cărții *„Frames of Mind”*, Gardner a enumerat șapte tipuri de inteligență pe care le-a identificat utilizând criteriile de mai înainte. La acea vreme, în 1983, el afirma că tipurile de inteligență sunt următoarele: lingvistică, muzicală, logico-matematică, spațială, corporal-kinestezică, interpersonală (interacțiunea cu ceilalți) și intrapersonală (înțelegerea sinelui). Mai târziu el a adăugat și inteligența naturalistă (cea referitoare la înțelegerea fenomenelor naturale, anotimpuri, plante). Și tot mai târziu a ajuns la concluzia că cele două inteligențe personale ar trebui văzute ca dominându-le pe celelalte. De asemenea, susținea cu tărie că toți oamenii posedă aceste tipuri de inteligență, în funcție de cât de mult le permit contextul, experiențele și oportunitățile să le dezvolte. În altă ordine de idei, pentru Howard Gardner, creativitatea nu înseamnă inteligență. Părerea dumnealui este că orice persoană poate fi creativă doar în unul sau două domenii, și nu în general. El scrie **CREATIVITATE** cu majuscule și recunoaște că este o caracteristică a unor oameni precum Mozart, Marie Curie. Pentru el, testul dur al creativității este dacă rezultatele muncii respectivei persoane și-a pus radical amprenta asupra omeniirii. Howard Gardner a făcut studii pe adulți și pe copii pentru a afla mai multe despre modul în care învață oamenii. Astfel, el a putut demonstra că ei puteau

învăța și aplica inteligența proprie în mai multe domenii, în mai multe moduri. După cum am citit în rândurile anterioare, două dintre tipurile de inteligență multiplă menționate de Gardner sunt inteligențe personale: inteligența interpersonală și intrapersonală. Prima se referă la abilitatea de a comunica eficient cu cei din jur și următoarea se adresează abilității de a ne analiza pe noi înșine. Scriitorul și psihologul Daniel Goleman a utilizat termenul de „inteligență” și a dezvoltat conceptul de inteligență emoțională. El definește acest termen astfel: *„cunoașterea sentimentelor cuiva și folosirea acestei cunoașteri pentru luarea deciziilor corecte; abilitatea de a dirija dispozițiile și de a controla impulsurile, a fi motivat și a depăși în mod eficient obstacolele care apar în activitatea de îndeplinire a scopurilor.”*²⁵ Gilles Azzopardi își începe cartea sa, *„Dezvoltați-vă inteligența!”*, cu o definiție a inteligenței, apărută la începutul manifestului lui Wall Street Journal, și anume: *„Inteligența este o aptitudine mentală care implică, printre altele, capacitatea de a raționa, de a prevedea, de a rezolva probleme, de a gândi abstract, de a înțelege idei complexe, de a învăța repede și de a folosi experiența acumulată. Nu este doar o capacitate școlară, o facultate strict științifică sau un talent pentru teste. Ea reflectă o capacitate mai mare și mai profundă de a înțelege mediul, de a prinde din zbor, de a da un sens lucrurilor și de a imagina soluții practice.”* Concluzia care se vrea subliniată este că nu se mai vorbește, ca la începutul secolului doar de un singur tip de inteligență, valabil pentru toată lumea, ci două: inteligență rațională, care exprimă funcții mentale și inteligență emoțională, care funcționează pe baza sensibilității. Omul nu este condus doar de inteligență, nu întotdeauna omul decide folosind logica. Dimpotrivă, de cele mai multe ori lumea e condusă de sentimente, simpatii sau antipatii. Oricât de mare ar fi IQ-ul lui, intervine mai întâi inteligența emoțiilor. O reală contorizare a inteligenței umane nu este oferită doar de IQ-ul, ci și de EQ-ul, coeficientul emoțional. La ce se referă acest coeficient emoțional? La tot ceea ce cuprinde sfera emoțiilor: stăpânire de sine, calm, rațiune, abilitatea de a „citi” emoțiile și sentimentele proprii dar și pe ale altora, empatie, capacitatea de a rămâne optimist în ciuda dificultăților și încercărilor. Se poate spune că marea biruință a anilor 2000 este revanșa emoțiilor și sentimentelor asupra rațiunii și logicii. Și se speră ca printre noile valori să se regăsească și intuiția, blândețea, acordul și empatia. În majoritatea statelor lumii, IQ-ul a ajuns să fie considerat, neoficial, desigur, un fel de religie general valabilă, o cheie a reușitei în orice domeniu, de la grădiniță și până la iesirea la pensie. O veste bună ce se întrevide la orizont este că în ultimii ani, IQ-ul a început să își mai piardă din importanță și, vertiginos, a început să urce EQ-ul. Au început să se țină cursuri, seminarii, conferințe în care se dezbate subiecte despre inteligența emoțională, dezvoltare personală, în mod special adresate adolescenților, cu scopul de a lupta împotriva violenței fizice și verbale a acestora. Deci, care elev este inteligent? Cel care ia note mari la școală, cel capabil să rezolve repede și corect orice tip de problemă, cel care trece orice examen cu ușurință? Răspunsul la aceste întrebări a fost deja oferit în rândurile anterioare. Concluzionând, observăm firul roșu ce ne-a călăuzit printre aceste rânduri. Trebuie să fim echilibrați, în dezvoltarea unei persoane trebuie să se aibă în vedere dezvoltarea ambelor tipuri de inteligență, rolul amândurora este foarte mare și trebuie să învățăm să folosim întotdeauna o măsură corectă din amândouă. Creierul funcționează la curent alternativ. Emisfera stângă este logică, rezonabilă, pesimistă prin natură. Cea dreaptă este intuitivă, creativă, optimistă. În mod normal, se trece în permanență de la una la alta și totul merge

bine. Totul se învață, se exersează, se dobândește. Ține de fiecare ins în parte să învețe să se cunoască, să se cerceteze, să se autodepășească. Și pentru că totul se învață, copiii pot fi ajutați și susținuți să folosească la maxim bagajul genetic, să se folosească de punctele tari pentru a dezvolta punctele slabe. Copiii pot fi dirijați pentru a descoperi singuri cât sunt de inteligenți. Există multe moduri prin care poți da dovadă de diverse tipuri de inteligență: prin artă, muzică, sport, natură, emoții, chiar și printr-o bună comunicare cu ceilalți. Și încă acestea nu sunt toate! Nu există doar un singur mod în care poți fi inteligent, ci mai multe moduri diferite. În paginile acestei lucrări voi prezenta mai multe modalități în care copiii pot descoperi cine sunt și cine poate deveni. Mai mult decât atât, pot învăța că fiecare are diferite puncte forte, pot descoperi idei despre cum să facă lucrurile. Vestea bună este că fiecare copil deține toate cele opt tipuri de inteligență! În grade diferite, fiecare elev deține toate cele opt tipuri de inteligență. Asta nu înseamnă că se poate excela în toate domeniile., dar se poate să deții câteva abilități din fiecare domeniu. Și mai am câteva vești bune:

1. Toate tipurile de inteligență sunt diferite, dar sunt, de asemenea egale!
2. Niciun tip de iteligență nu este mai important decât altul!
3. Nu contează ce abilitate ai într-un anumit tip de inteligență, poți să o explorezi, să o amplifici, să o dezvolți!
4. Chiar dacă pare că ești convins că știi la ce ești cel mai bun, dar asta nu înseamnă că ești limitat doar la un singur tip de inteligență!
5. Diferitele tipuri de inteligență conlucrează în aproape tot cee ace faci.

În încheierea demersului meu doresc să concluzionez că ar fi de așteptat să apară, cât mai curând, cât mai multe schimbări în învățământul românesc, schimbări așteptate de mult timp de multe cadre didactice. Sunt necesare transformări majore pentru a putea ajuta fiecare elev în parte așa cum are el nevoie, pentru a avea resursele necesare și timpul aferent pentru a descoperi inteligența fiecărui și a-l ajuta să o dezvolte, să-și urmeze propriul drum. Abia atunci vom putea spune că învățământul românesc este centrat pe elev!

BIBLIOGRAFIE

1. Cosmovici, A. ,(1996) Psihologie generala, Polirom, Iasi
- 2.Cucos, C.,(1996), Pedagogie, Polirom, Iasi
- 3.Dumitriu, C., (2004), Introducere in cercetarea psihopedagogica, Ed, Didactica si Pedagogica,R.A. Bucuresti
- 4.Roco, M., Creativitate și inteligență emoțională, Colegium, POLIROM, 2001
- 5.Azzopardi, G., Dezvoltați-vă inteligența, Teora, 2003
- 6.Cojocariu, M. V.,Dănilă, I., Pledoarie pentru alternative educaționale, Editua Diagonal, Bacău, 2001

STAREA DE BINE A PROFESORULUI

PROF. IACOBESCU ELIDA

Introducere

În contextul actual al educației, rolul profesorului devine din ce în ce mai complex. Pe lângă transmiterea cunoștințelor, cadrul didactic are responsabilitatea de a forma competențe, valori și atitudini la elevi. Pentru a putea îndeplini aceste sarcini într-un mod eficient, este esențial ca profesorul să beneficieze de o stare de bine atât din punct de vedere profesional, cât și personal.

Starea de bine a profesorului reprezintă un factor important care influențează calitatea actului educațional. Un profesor echilibrat emoțional, motivat și satisfăcut de activitatea sa va reuși să creeze un climat educațional pozitiv și să stimuleze interesul elevilor pentru învățare.

Conceptul de stare de bine a profesorului

Starea de bine a profesorului se referă la nivelul de satisfacție, echilibru emoțional și împlinire profesională pe care acesta îl resimte în activitatea didactică. Ea include mai multe dimensiuni, precum starea de sănătate fizică, stabilitatea emoțională, satisfacția profesională și relațiile pozitive cu elevii, colegii și comunitatea școlară.

Un profesor care se simte apreciat și sprijinit în mediul profesional va manifesta o atitudine pozitivă față de activitatea didactică și va avea o implicare mai mare în procesul educațional. În schimb, stresul profesional, suprasolicitarea sau lipsa recunoașterii pot afecta motivația și performanța cadrului didactic.

Factorii care influențează starea de bine a profesorului

Există numeroși factori care pot influența starea de bine a profesorilor. Printre cei mai importanți se numără mediul de lucru, relațiile profesionale, sprijinul instituțional și echilibrul dintre viața profesională și cea personală.

Un climat școlar pozitiv, bazat pe colaborare și respect reciproc, contribuie la creșterea satisfacției profesionale. De asemenea, sprijinul din partea conducerii școlii și posibilitatea de dezvoltare profesională continuă au un impact semnificativ asupra motivației profesorilor.

Un alt factor important este gestionarea stresului profesional. Activitatea didactică implică numeroase responsabilități, iar presiunea evaluărilor, volumul de muncă și relațiile cu elevii sau părinții pot genera stres. De aceea, dezvoltarea unor strategii eficiente de gestionare a stresului este esențială pentru menținerea stării de bine.

Importanța stării de bine a profesorului pentru elevi

Starea de bine a profesorului influențează în mod direct procesul de învățare al elevilor. Profesorii care au o atitudine pozitivă și sunt motivați reușesc să creeze un climat educațional favorabil învățării.

Elevii percep rapid starea emoțională a profesorului. Un profesor echilibrat și entuziast transmite energie pozitivă și îi motivează pe elevi să participe activ la lecții. În schimb, un cadru didactic stresat sau demotivat poate genera un climat tensionat, care afectează interesul pentru învățare.

Prin urmare, menținerea stării de bine a profesorului nu reprezintă doar o nevoie personală, ci și o condiție importantă pentru desfășurarea eficientă a procesului educațional.

Strategii pentru menținerea stării de bine

Pentru menținerea stării de bine, profesorii pot adopta diverse strategii. În primul rând, este importantă gestionarea eficientă a timpului și stabilirea unor limite clare între viața profesională și cea personală.

De asemenea, participarea la programe de formare profesională și schimbul de experiență cu alți profesori pot contribui la dezvoltarea competențelor și la creșterea satisfacției profesionale. Activitățile de relaxare, sportul și menținerea unor relații sociale pozitive sunt alte elemente importante pentru echilibrul emoțional.

Sprijinul instituțional joacă și el un rol esențial. Școlile care promovează colaborarea, comunicarea și aprecierea muncii profesorilor contribuie la crearea unui mediu educațional sănătos și motivant.

Concluzii

Starea de bine a profesorului reprezintă un element esențial pentru funcționarea eficientă a sistemului educațional. Profesorii care se simt apreciați, motivați și echilibrați emoțional pot oferi elevilor un mediu de învățare pozitiv și stimulat.

Promovarea stării de bine a cadrelor didactice trebuie să devină o prioritate pentru instituțiile educaționale. Prin sprijin profesional, dezvoltare continuă și crearea unui climat școlar pozitiv, se poate contribui la creșterea calității educației și la formarea unor generații de elevi bine pregătite.

Bibliografie

1. Cucos, C., Pedagogie, Editura Polirom.
2. Iucu, R., Managementul clasei de elevi, Editura Polirom.
3. Joița, E., Pedagogie și elemente de psihologie educațională, Editura Arves.
4. Revista Educația Plus – articole despre bunăstarea profesorilor.
5. Platforme educaționale românești dedicate dezvoltării profesionale a cadrelor didactice.

COLEGIUL ECONOMIC VIRGIL MADGEARU TÂRGU-JIU

PROF. IACOBESCU ELIDA

IMPORTANȚA EXPERIMENTULUI ÎN LECȚIILE DE CHIMIE ȘI FIZICĂ

Introducere

În procesul instructiv-educativ, disciplinele științifice precum chimia și fizica ocupă un rol important în formarea gândirii logice și a capacității de investigare a elevilor. Aceste discipline nu se bazează doar pe transmiterea teoretică a cunoștințelor, ci și pe observarea directă a fenomenelor și pe verificarea lor prin experiment. Experimentul reprezintă una dintre cele mai eficiente metode didactice deoarece permite elevilor să descopere legile naturii prin experiență directă și să înțeleagă mai ușor conceptele abstracte.

Predarea științelor prin intermediul experimentului transformă elevul din simplu receptor de informații într-un participant activ la procesul de învățare, stimulând curiozitatea, spiritul de cercetare și capacitatea de analiză.

Rolul experimentului în predarea chimiei și fizicii

Experimentul didactic este o metodă de învățare bazată pe reproducerea sau provocarea unor fenomene naturale în condiții controlate, pentru a putea fi observate și analizate. Prin intermediul experimentului, elevii pot verifica ipoteze, pot formula concluzii și pot înțelege mai bine relațiile dintre diferite fenomene naturale.

În cadrul lecțiilor de chimie și fizică, experimentul are rolul de a demonstra concret legile și principiile teoretice. În chimie, experimentele de laborator permit elevilor să observe reacțiile chimice, schimbările de culoare, degajarea de gaze sau formarea precipitatelor. În fizică, experimentele facilitează înțelegerea unor fenomene precum mișcarea, electricitatea, magnetismul sau propagarea luminii.

Avantajele utilizării experimentului în lecții

Utilizarea experimentelor în lecțiile de chimie și fizică aduce numeroase beneficii pentru procesul educațional.

1. Creșterea interesului și a motivației pentru învățare – Experimentele transformă lecțiile în activități dinamice și captivante și îi implică activ pe elevi.
2. Înțelegerea mai profundă a conceptelor științifice – Observarea directă a fenomenelor facilitează înțelegerea conceptelor abstracte.

3. Dezvoltarea gândirii științifice – Elevii învață să formuleze ipoteze, să observe, să analizeze și să tragă concluzii.
4. Formarea deprinderilor practice – Activitățile experimentale contribuie la formarea deprinderilor de lucru în laborator și la respectarea normelor de siguranță.
5. Participarea activă a elevilor – Experimentul îi implică direct în procesul de învățare.

Tipuri de experimente utilizate la clasă

În activitatea didactică pot fi utilizate mai multe tipuri de experimente:

- experimentul demonstrativ – realizat de profesor pentru a ilustra un fenomen;
- experimentul frontal – realizat simultan de elevi sub îndrumarea profesorului;
- experimentul pe grupe sau individual – elevii lucrează în echipă pentru a descoperi rezultatele;
- experimentul de laborator – realizat în condiții controlate cu aparatură specifică.

Concluzii

Experimentul reprezintă o metodă didactică fundamentală în predarea chimiei și fizicii. Prin intermediul activităților experimentale, elevii pot observa direct fenomenele naturale, pot înțelege mai bine conceptele teoretice și pot dezvolta abilități practice și cognitive importante.

Integrarea experimentului în lecții contribuie la creșterea eficienței procesului de învățare, la dezvoltarea gândirii științifice și la stimularea interesului elevilor pentru studiul științelor. Astfel, experimentul devine un instrument esențial în formarea unor elevi activi și curioși.

Bibliografie

1. Toader, I., Importanța experimentului integrat în lecția de fizică, Revista iTeach.
2. Băjenaru, L., De ce experimentele îi ajută pe copii să învețe mai ușor chimia și fizica, Edupedu.
3. Rolul experimentului de laborator în consolidarea motivației elevilor pentru învățarea chimiei, Didactic.ro.
4. Prundariu, C., Experimentul la clasele primare, Revista EDICT.
5. Ganea, A., Experimentul – o metodă didactică utilă, Revista EDICT.

Adaptarea curriculumului în școala incluzivă – fundament teoretic și implicații practice

Ilie Irina

Școala Gimnazială Dragomirești, Dâmbovița, România

Adaptarea curriculumului în școala incluzivă reprezintă un proces complex de ajustare a conținuturilor, strategiilor didactice, metodelor de evaluare și mediului educațional pentru a răspunde diversității nevoilor elevilor. Pornind de la principiile educației incluzive promovate de UNESCO și UNICEF, voi analiza conceptele fundamentale, tipologiile de adaptare curriculară și strategiile aplicative utilizate în practica școlară. Studiul dorește să evidențieze importanța colaborării interdisciplinare și a individualizării în vederea asigurării echității și succesului școlar pentru toți elevii.

Cuvinte-cheie: educație incluzivă, adaptare curriculară, individualizare, diferențiere, cerințe educaționale special.

Educația incluzivă reprezintă un model educațional centrat pe diversitate, echitate și participare activă a tuturor elevilor, indiferent de particularitățile lor cognitive, fizice, sociale sau culturale. Documente internaționale precum Declarația de la Salamanca (1994), adoptată sub egida UNESCO, au consacrat dreptul fiecărui copil la educație de calitate în școala de masă.

În acest context, adaptarea curriculumului devine un instrument esențial pentru realizarea incluziunii autentice, depășind simpla integrare fizică a elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Conceptul de adaptare curriculară se bazează pe următoarele principii:

- Echitate educațională – oferirea de șanse reale și suport adecvat fiecărui elev;
- Flexibilitate curriculară – posibilitatea ajustării obiectivelor și conținuturilor;
- Individualizare și diferențiere – raportarea la ritmul și stilul de învățare al elevului;
- Participare activă – implicarea elevilor în procesul decizional.

Modelul educației incluzive este susținut și de teoriile dezvoltării cognitive și socio-constructiviste, care subliniază rolul interacțiunii sociale și al medierii în procesul de învățare. Fundamentele teoretice ale adaptării curriculare îmbină perspective psihologice, pedagogice și normative, conturând un cadru coerent pentru intervenția educațională diferențiată. Adaptarea curriculumului nu este un act punctual, ci un proces continuu, fundamentat științific, care urmărește dezvoltarea integrală a fiecărui elev și asigurarea echității în educație.

Adaptarea curriculumului în școala incluzivă reprezintă un proces sistematic de ajustare a componentelor curriculare pentru a răspunde diversității nevoilor elevilor. Literatura de

specialitate și documentele promovate de UNESCO evidențiază mai multe tipologii ale adaptării, în funcție de nivelul și profunzimea intervenției. Adaptările curriculare pot fi clasificate în două mari categorii:

- ❖ Adaptări de acces. Acestea nu modifică obiectivele curriculare, ci facilitează accesul la conținut:
 - adaptarea materialelor didactice (texte simplificate, suport vizual);
 - utilizarea tehnologiilor asistive;
 - modificarea mediului fizic;
 - timp suplimentar pentru sarcini.
- ❖ Adaptări ale conținutului și obiectivelor. Acestea presupun modificări la nivelul:
 - volumului de informație;
 - gradului de complexitate;
 - tipului de competențe vizate;
 - criteriilor și metodelor de evaluare.

Tipologiile adaptării curriculumului reflectă un continuum al intervenției educaționale, de la ajustări minime de acces până la restructurări curriculare individualizate. Alegerea tipului adecvat de adaptare depinde de nevoile elevului, contextul educațional și resursele disponibile. O abordare flexibilă și fundamentată științific contribuie la realizarea unei educații incluzive autentice, centrate pe potențialul fiecărui elev. În cazuri specifice, se poate elabora un Plan Educațional Individualizat (PEI), fundamentat pe evaluarea complexă a elevului.

Implementarea eficientă a adaptării curriculare în școala incluzivă presupune utilizarea unor strategii didactice flexibile, centrate pe elev și fundamentate pe cercetări psihopedagogice. Aceste strategii urmăresc facilitarea accesului la învățare, creșterea participării active și valorificarea potențialului individual al fiecărui elev. Implementarea eficientă a adaptării curriculare presupune utilizarea unor strategii pedagogice precum:

- Învățarea diferențiată – ajustarea sarcinilor în funcție de nivelul de pregătire;
- Învățarea prin cooperare – valorizarea sprijinului între egali;
- Predarea multisenzorială - utilizarea simultană a mai multor canale perceptive (vizual, auditiv, kinestezic);
- Scaffolding (sprijin gradual) - oferirea unui suport temporar care este retras treptat pe măsură ce elevul devine autonom;
- Metode interactive – joc didactic, proiecte, studii de caz;
- Utilizarea tehnologiilor asistive și digitale – integrarea tehnologiei în procesul didactic sprijină accesul la informație și autonomia elevilor;
- Evaluarea formativă continuă – feedback adaptat și orientat spre progres.

Strategiile didactice în sprijinul adaptării curriculare trebuie să fie flexibile, centrate pe elev și fundamentate științific. Prin combinarea învățării diferențiate, cooperării, sprijinului gradual și evaluării formative, cadrul didactic poate crea un mediu educațional incluziv, care

valorifică diversitatea și susține progresul fiecărui elev. Colaborarea dintre profesorul de la clasă, profesorul de sprijin, consilierul școlar și familie constituie un factor determinant al succesului intervenției educaționale.

În practică, adaptarea curriculumului se confruntă cu numeroase dificultăți:

- lipsa formării continue a cadrelor didactice;
- resurse materiale insuficiente;
- suprasolicitarea profesorilor;
- atitudini rezistente față de schimbare.

Provocările în implementarea adaptării curriculare evidențiază necesitatea unei abordări sistemice, care să includă formare profesională continuă, politici educaționale flexibile, resurse adecvate și o cultură școlară incluzivă. Depășirea acestor bariere necesită politici educaționale coerente, investiții în formare și dezvoltarea unei culturi școlare incluzive.

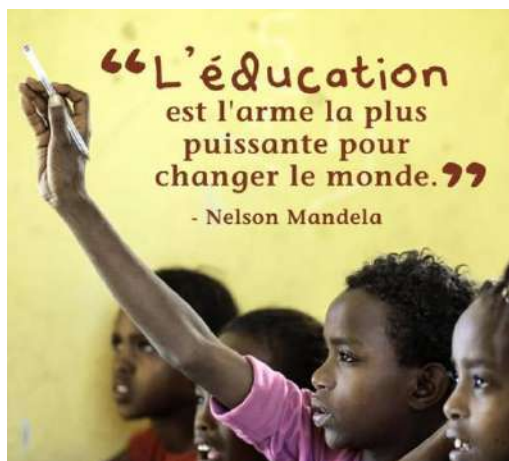
Adaptarea curriculumului în școala incluzivă reprezintă o condiție esențială pentru asigurarea accesului egal la educație. Aceasta presupune nu doar ajustări tehnice, ci o schimbare de paradigmă, centrată pe valorizarea diversității și pe responsabilitatea colectivă pentru progresul fiecărui elev. Educația incluzivă autentică presupune transformarea școlii într-un mediu flexibil, reflexiv și centrat pe diversitate și implică flexibilitate curriculară, colaborare interdisciplinară și angajament instituțional susținut.

Bibliografie

1. Gardner, Howard. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. New York, NY: Basic Books.
2. Piaget, Jean. (1970). *Psychology of intelligence*. Totowa, NJ: Littlefield Adams.
3. UNESCO. (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. Paris: Author.
4. UNICEF. (2017). *Inclusive Education: Understanding Article 24 of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities*. New York: Author.
5. Vygotsky, Lev. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

EduNext Global 2026 : L'éducation qui construit le monde de demain

Auteur : professeur Elena-Iulia ILISOI
COLLEGE ECONOMIQUE « VIRGIL MADGEARU » IASI

✚ Introduction

À l'ère de la mondialisation accélérée, des mutations technologiques profondes et des transformations sociales majeures, l'éducation se trouve au cœur des préoccupations stratégiques mondiales. Former les générations futures ne signifie plus seulement transmettre des connaissances, mais développer des compétences complexes, encourager l'esprit critique, cultiver la créativité et préparer les individus à évoluer dans des environnements incertains.

Dans ce contexte, le thème « **EduNext Global 2026 : Education That Builds Tomorrow** » — traduit en français par « **L'éducation qui construit le monde de demain** » — reflète une vision ambitieuse et nécessaire : celle d'un système éducatif capable d'anticiper les défis futurs et de contribuer activement à la construction d'une société durable, inclusive et innovante.

L'éducation de demain ne peut plus être envisagée comme une simple continuité du passé. Elle doit être repensée à la lumière des grands enjeux contemporains : révolution numérique, intelligence artificielle, transition écologique, inégalités sociales, mobilité internationale et redéfinition du travail. Ce travail analysera les fondements conceptuels de cette transformation, les défis majeurs auxquels l'éducation mondiale est confrontée, ainsi que les perspectives offertes par l'innovation pédagogique et technologique.

✚ Les transformations globales qui redéfinissent l'éducation

1. La révolution technologique et numérique

La révolution numérique constitue l'un des facteurs les plus déterminants de la transformation éducative actuelle. L'intelligence artificielle, les plateformes d'apprentissage en ligne, la réalité virtuelle et augmentée, les systèmes adaptatifs et l'analyse de données (learning analytics) redéfinissent les méthodes d'enseignement et d'apprentissage.

Selon l'OCDE (2023), les compétences numériques et la capacité à utiliser les technologies de manière critique sont devenues essentielles pour l'employabilité et la participation citoyenne. Cependant, l'intégration des technologies ne doit pas se limiter à l'équipement des établissements scolaires. Elle nécessite :

- une formation continue des enseignants ;
- une réflexion éthique sur l'usage des données ;

- une pédagogie adaptée aux outils numériques ;
- une réduction de la fracture numérique.

La pandémie de COVID-19 a accéléré cette transformation, révélant à la fois le potentiel de l'apprentissage à distance et les profondes inégalités d'accès.

2. L'évolution du marché du travail

Le Forum Économique Mondial souligne que de nombreux métiers actuels disparaîtront ou se transformeront profondément dans les prochaines décennies. Les compétences les plus recherchées seront :

- la résolution de problèmes complexes ;
- la pensée critique ;
- la créativité ;
- l'intelligence émotionnelle ;
- la collaboration interculturelle.

Ainsi, l'éducation ne peut plus se limiter à l'acquisition de savoirs théoriques. Elle doit développer des compétences transversales (soft skills) et favoriser l'apprentissage tout au long de la vie.

3. Les défis sociaux et environnementaux

La crise climatique, les migrations, les inégalités économiques et les tensions géopolitiques exigent une éducation orientée vers la citoyenneté mondiale et le développement durable.

L'UNESCO (2021) affirme que l'éducation doit contribuer activement aux Objectifs de Développement Durable (ODD), notamment l'ODD 4 : « Assurer l'accès de tous à une éducation de qualité, sur un pied d'égalité ».

II. Les piliers d'une éducation qui construit demain

1. L'innovation pédagogique

Construire l'avenir signifie transformer les méthodes d'enseignement. Les approches traditionnelles, centrées sur la transmission magistrale, laissent progressivement place à des modèles plus interactifs :

- apprentissage par projet ;
- pédagogie collaborative ;
- classe inversée ;
- apprentissage expérientiel ;
- interdisciplinarité.

Ces approches encouragent l'autonomie, la responsabilité et l'engagement des apprenants.

L'apprentissage par projet, par exemple, permet aux élèves de résoudre des problèmes réels, favorisant ainsi la pensée critique et la créativité. Cette approche correspond davantage aux réalités professionnelles contemporaines.

2. L'intelligence artificielle au service de l'éducation

L'IA représente à la fois une opportunité et un défi. Elle permet :

- la personnalisation des parcours d'apprentissage ;
- l'identification précoce des difficultés ;
- l'adaptation du rythme d'apprentissage ;
- l'automatisation de certaines tâches administratives.

Cependant, elle soulève des questions éthiques majeures :

- protection des données personnelles ;
- biais algorithmiques ;
- dépendance technologique ;
- remplacement partiel de l'interaction humaine.

Une éducation qui construit demain doit intégrer l'IA de manière responsable, en conservant l'enseignant au centre du processus pédagogique.

3. L'éducation inclusive et équitable

L'un des principes fondamentaux d'une éducation tournée vers l'avenir est l'inclusion. Les inégalités d'accès persistent à l'échelle mondiale, notamment en raison :

- de la pauvreté ;
- du genre ;
- du handicap ;
- des conflits ;
- des inégalités territoriales.

L'éducation inclusive vise à garantir que chaque apprenant, indépendamment de son origine, puisse bénéficier d'un environnement d'apprentissage adapté.

Les technologies peuvent jouer un rôle positif dans cette perspective, notamment à travers :

- les ressources éducatives ouvertes (Open Educational Resources) ;
- les plateformes gratuites d'apprentissage ;
- les outils d'assistance pour les élèves en situation de handicap.

III. Le rôle des enseignants dans l'éducation de demain

Aucune transformation éducative ne peut réussir sans les enseignants. Leur rôle évolue :

- de transmetteur de savoir à facilitateur d'apprentissage ;
- de figure d'autorité unique à mentor et guide ;
- d'évaluateur à accompagnateur personnalisé.

La formation initiale et continue des enseignants devient donc un enjeu central. Les enseignants doivent maîtriser :

- les outils numériques ;
- les méthodes pédagogiques innovantes ;
- les compétences interculturelles ;
- les principes d'éthique numérique.

Investir dans la profession enseignante constitue un pilier essentiel d'une éducation durable.

IV. L'éducation comme moteur de développement durable

Construire demain implique de former des citoyens responsables. L'éducation au développement durable (EDD) joue un rôle stratégique :

- sensibilisation aux enjeux climatiques ;
- promotion de modes de vie responsables ;
- compréhension des interdépendances mondiales.

L'UNESCO insiste sur l'importance d'intégrer les valeurs de durabilité dans les curricula scolaires.

L'éducation doit également encourager :

- la participation démocratique ;
- le respect des droits humains ;
- la solidarité internationale.

V. L'apprentissage tout au long de la vie

Dans un monde en constante évolution, l'apprentissage ne peut se limiter à l'enfance et à la jeunesse. Le concept de « lifelong learning » devient fondamental.

Les adultes doivent pouvoir :

- se reconverter professionnellement ;
- actualiser leurs compétences ;
- accéder à des formations flexibles.

Les universités, les plateformes numériques et les programmes de formation professionnelle jouent un rôle clé dans cette dynamique.

VI. Les défis éthiques et philosophiques

Construire l'éducation de demain pose également des questions philosophiques :

- Quelle place pour l'humanisme dans un monde numérique ?
- Comment préserver la dimension relationnelle de l'éducation ?
- Comment éviter une marchandisation excessive du savoir ?

L'éducation ne doit pas devenir uniquement un outil économique. Elle doit conserver sa mission fondamentale : former des individus libres, critiques et responsables.

Conclusion

« EduNext Global 2026 : L'éducation qui construit le monde de demain » représente une vision ambitieuse et nécessaire face aux défis contemporains.

Construire demain par l'éducation signifie :

- intégrer l'innovation technologique de manière responsable ;
- promouvoir l'inclusion et l'équité ;
- renforcer la formation des enseignants ;
- développer les compétences du XXIe siècle ;
- encourager la durabilité et la citoyenneté mondiale.

L'éducation n'est pas seulement un secteur d'activité : elle constitue le fondement même du progrès humain. Investir dans une éducation visionnaire aujourd'hui, c'est garantir une société plus juste, plus innovante et plus durable demain.

Bibliographie

- Organisation de Coopération et de Développement Économiques (OCDE). (2023). *Education at a Glance*. Paris : OECD Publishing.
- UNESCO. (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. Paris : UNESCO.
- UNESCO. (2023). *Global Education Monitoring Report*.
- Banque mondiale. (2022). *The State of Global Learning Poverty*. Washington, DC.
- Commission européenne. (2022). *Digital Education Action Plan 2021–2027*.
- World Economic Forum. (2023). *Future of Jobs Report*.
- Delors, J. (1996). *L'éducation : un trésor est caché dedans*. Rapport à l'UNESCO.
- OECD. (2019). *OECD Learning Compass 2030*.

Les défis de l'éducation de demain : Innovation, équité et insertion professionnelle

Auteur : professeur Elena-Iulia ILISOI
COLLEGE ECONOMIQUE « VIRGIL MADGEARU » IASI

Introduction

L'éducation est l'un des piliers fondamentaux du développement social et économique. À l'ère des transformations numériques, des mutations du marché du travail et des crises globales, elle se trouve confrontée à des défis complexes et multidimensionnels.

Former les jeunes générations ne signifie plus seulement transmettre un savoir théorique, mais préparer les individus à s'insérer dans un marché du travail en constante évolution, à s'adapter aux changements technologiques et à participer activement à la société.

L'éducation de demain devra donc relever un double défi : garantir l'équité et l'inclusion tout en assurant une insertion professionnelle réussie des apprenants. Cette réflexion analysera les transformations technologiques, sociales et économiques qui influencent l'éducation, ainsi que les stratégies nécessaires pour favoriser l'employabilité des futurs diplômés.

I. La transformation du marché du travail

1. Automatisation et intelligence artificielle

La quatrième révolution industrielle modifie profondément la structure des emplois. L'automatisation et l'intelligence artificielle remplacent certaines tâches répétitives, tandis que de nouveaux métiers émergent dans les domaines du numérique, de la cybersécurité, de l'analyse de données ou de la transition écologique.

Selon le *Future of Jobs Report* du Forum Économique Mondial (2023), près de la moitié des compétences actuelles devront évoluer dans les prochaines années. Les métiers de demain exigeront davantage de :

- pensée analytique ;
- résolution de problèmes complexes ;
- créativité ;
- compétences numériques avancées ;
- capacité d'adaptation.

Ainsi, l'un des défis majeurs de l'éducation consiste à anticiper ces transformations afin de réduire le décalage entre formation et emploi.

2. L'inadéquation entre formation et marché du travail

Dans de nombreux pays, on observe un phénomène de « mismatch » : les compétences acquises à l'école ne correspondent pas toujours aux besoins réels des employeurs. Ce décalage peut entraîner :

- chômage des jeunes diplômés ;
- sous-emploi ;
- frustration professionnelle ;
- ralentissement du développement économique.

L'éducation de demain devra renforcer les liens entre institutions éducatives et entreprises afin d'assurer une meilleure adéquation entre formation et insertion professionnelle.

II. Le rôle stratégique de l'éducation dans l'insertion professionnelle

1. Développer l'employabilité

L'insertion sur le marché du travail ne dépend pas uniquement des connaissances académiques. Elle repose également sur les compétences transversales (soft skills), telles que :

- la communication ;
- le travail en équipe ;
- la gestion du temps ;
- l'intelligence émotionnelle ;
- la capacité à résoudre des conflits.

Les systèmes éducatifs doivent intégrer ces compétences dans les programmes scolaires et universitaires.

2. L'importance des stages et de l'apprentissage

L'alternance, les stages et les partenariats école-entreprise jouent un rôle essentiel dans la transition vers l'emploi. Ils permettent :

- une expérience professionnelle concrète ;
- le développement de réseaux professionnels ;
- une meilleure compréhension des exigences du monde du travail.

Les modèles d'apprentissage dual, présents dans certains pays européens, constituent un exemple efficace d'intégration progressive sur le marché du travail.

3. L'orientation professionnelle

Un autre défi majeur concerne l'orientation scolaire et professionnelle. Les élèves doivent être accompagnés dans la découverte :

- de leurs compétences ;
- de leurs intérêts ;
- des opportunités du marché du travail.

Une orientation précoce et personnalisée peut réduire l'abandon scolaire et améliorer l'employabilité future.

III. Les compétences du futur et la formation continue

1. L'apprentissage tout au long de la vie

Dans un monde où les métiers évoluent rapidement, la formation initiale ne suffit plus. Les individus devront se former continuellement afin de :

- actualiser leurs compétences ;
- se reconvertir professionnellement ;
- s'adapter aux innovations technologiques.

Le concept de « lifelong learning » devient ainsi un pilier de l'éducation de demain.

2. Les micro-certifications et la flexibilité des parcours

Les micro-certifications, les formations en ligne et les programmes modulaires offrent une plus grande flexibilité. Ils permettent aux adultes actifs de concilier formation et emploi.

Les universités et les centres de formation devront adapter leurs offres pour répondre à ces nouvelles exigences.

IV. Inclusion sociale et insertion professionnelle

L'insertion sur le marché du travail ne concerne pas uniquement les compétences, mais aussi l'égalité des chances. Les jeunes issus de milieux défavorisés, les personnes en situation de handicap ou les minorités rencontrent souvent davantage d'obstacles.

L'éducation inclusive joue un rôle crucial dans la réduction des inégalités sociales. Elle doit garantir :

- un accès équitable à la formation ;
- des dispositifs de soutien ;
- des politiques de lutte contre la discrimination.

Une insertion professionnelle réussie contribue non seulement au développement individuel, mais également à la cohésion sociale.

V. L'éthique, la durabilité et l'emploi de demain

Les défis environnementaux influencent également le marché du travail. De nouveaux emplois émergent dans les secteurs liés à la transition écologique : énergies renouvelables, économie circulaire, gestion durable des ressources.

L'éducation devra intégrer les compétences vertes (« green skills ») afin de préparer les apprenants aux métiers durables.

Par ailleurs, l'automatisation soulève des questions éthiques concernant la disparition de certains emplois. Les politiques éducatives devront anticiper ces transformations pour éviter une augmentation des inégalités.

VI. Les défis globaux de l'éducation de demain

En résumé, les principaux défis incluent :

- l'intégration équilibrée des technologies ;
- la réduction de la fracture numérique ;
- l'adaptation des curricula aux besoins économiques ;
- le développement des compétences transversales ;
- la promotion de l'apprentissage tout au long de la vie ;
- l'assurance d'une insertion professionnelle équitable.

L'éducation doit devenir un système flexible, inclusif et connecté au monde économique, tout en préservant ses valeurs humanistes.

Conclusion

Les défis de l'éducation de demain sont étroitement liés aux transformations du marché du travail. Former des citoyens compétents, adaptables et responsables constitue une priorité stratégique pour les sociétés contemporaines.

L'insertion professionnelle ne doit pas être considérée comme une finalité purement économique, mais comme un processus d'épanouissement personnel et de participation active à la société.

Si l'éducation parvient à conjuguer innovation, équité et employabilité, elle deviendra véritablement le moteur d'un avenir durable et prospère.

Bibliographie

- UNESCO. (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*.
- UNESCO. (2023). *Global Education Monitoring Report*.
- OCDE. (2023). *Education at a Glance*.
- OCDE. (2019). *OECD Learning Compass 2030*.
- World Economic Forum. (2023). *Future of Jobs Report*.
- Banque mondiale. (2022). *The State of Global Learning Poverty*.
- Commission européenne. (2022). *Digital Education Action Plan 2021–2027*.
- CEDEFOP. (2020). *Skills Forecast: Trends and Challenges to 2030*.

Metode moderne de stimulare a creativității elevilor din învățământul primar prin utilizarea instrumentelor digitale și a Inteligenței Artificiale

Autor: Ionescu Andra Ioana

Instituția de învățământ: Școala Gimnazială Nr. 8 Brașov

Perioada actuală este caracterizată de transformări tehnologice accelerate, iar învățământul primar are rolul nu doar de a transmite elevilor cunoștințe fundamentale, ci și de a dezvolta competențele necesare secolului XXI, una dintre acestea fiind creativitatea.

Acest articol are drept scop explorarea modalităților prin care instrumentele digitale și Inteligența Artificială pot fi integrate în curriculumul primar pentru a dezvolta gândirea critică, creativitatea și exprimarea elevilor. Potrivit literaturii de specialitate, tehnologia nu înlocuiește actul creativ uman, ci vine în completarea acestuia, oferind elevilor noi medii de învățare și experimentare.

Creativitatea reprezintă o caracteristică esențială și una dintre competențele-cheie ale educației secolului XXI, aceasta având un rol important în dezvoltarea gândirii critice, a capacității de rezolvare de probleme și a adaptabilității elevilor. Pe fondul digitalizării accelerate și al apariției inteligenței artificiale, profesorii din învățământul primar au posibilitatea de a integra în actul didactic instrumente moderne care pot stimula creativitatea copiilor într-un mod natural și eficient. În cadrul raportului UNESCO (2023), se arată că utilizarea tehnologiilor moderne în educație poate amplifica procesele creative. Totodată, studiile arată că elevii din ciclul primar manifestă o predispoziție naturală către activități creative, iar tehnologia poate deveni un catalizator al acestei predispoziții (Runco & Acar, 2012). Craft (2011) arată că, în era digitală, creativitatea este marcată de trecerea de la „ceea ce este” la „ceea ce ar putea fi”, un salt facilitat de mediile virtuale care permit literația rapidă și reduc frica de eșec.

Creativitatea poate fi definită drept abilitatea de a genera idei originale, utile și relevante într-un anumit context (Sternberg & Lubart, 1999), iar la nivelul învățământului primar, aceasta se manifestă prin imaginație vizuală și verbală, joc simbolic, rezolvarea creativă a problemelor, exprimare artistică, curiozitate și explorare. Potrivit studiilor de specialitate, intervalul de vârstă cuprins între 6–10 ani reprezintă una dintre cele mai fertile perioade pentru dezvoltarea creativității (Kim, 2011) deoarece în această etapă, elevii sunt deschiși la experimentare, iar tehnologia poate deveni un mediu natural de exprimare.

În contextul educațional, creativitatea este adesea definită prin prisma „celor patru P”, respectiv Produs, Persoană, Proces și Presiune (mediul) (Rhodes, 1961), în învățământul primar, accentul fiind pus pe „proces” și „mediu”. Conform cercetărilor recente publicate în „Journal of Educational Computing Research”, utilizarea tehnologiei în școală stimulează „gândirea computațională” și „creativitatea computațională”, permițând elevilor să vizualizeze concepte abstracte și să construiască simulări complexe (Bers et al., 2014).

În ceea ce privește utilizarea tehnologiei la clasele primare, inițial un impediment a fost reprezentat de tendința de a folosi tabletele sau computerele pentru consum pasiv de conținut, cum ar fi jocurile sau vizionarea filmelor, clipurilor video. În prezent, instrumentele digitale oferă oportunități multiple pentru dezvoltarea creativității, deoarece acestea facilitează experimentarea fără riscuri, permit vizualizarea rapidă a ideilor, stimulează colaborarea între elevi, oferă feedback imediat și creează contexte interactive și ludice. Se poate deduce că scopul acestora este de a transforma elevul în creator, rolul acestuia în procesul de predare – învățare – evaluare fiind unul activ.

În vederea stimulării creativității elevilor, instrumentele digitale au roluri diferite. Sore exemplu, instrumente precum Canva, Book Creator, Tux Paint sau Sketchbook permit elevilor să creeze postere, povești ilustrate, benzi desenate, colaje digitale. Conform unui studiu

realizat de Hutchison & Reinking (2019), utilizarea aplicațiilor de creație vizuală în clasele primare crește motivația elevilor și îmbunătățește calitatea produselor creative. Utilizarea aplicațiilor Book Creator sau Storyjumper permite elevilor să combine textul scris cu înregistrări audio, desene proprii și elemente multimedia, favorizând în același timp stimularea creativității lingvistice și vizuale. Aplicația ScratchJr reprezintă un instrument fundamental pentru dezvoltarea creativității logice întrucât elevii nu „învață un cod”, ci creează povești animate și jocuri, exersând gândirea algoritmică într-un mod ludic. Potrivit lui Resnick (2017), creatorul Scratch, programarea vizuală nu este doar o abilitate tehnică, ci un mod de exprimare creativă, similar cu desenul sau scrisul. În ceea ce privește Realitatea Augmentată, instrumente precum *Quiver* permit transformarea desenelor 2D de pe hârtie în obiecte 3D animate, oferind o perspectivă nouă asupra volumului și mișcării. Instrumente cum ar fi Merge Cube sau AR Makr transformă desenul și obiectele fizice în experiențe interactive. Astfel, un studiu realizat de Garzón & Acevedo (2019) arată că utilizarea AR în clasele primare crește implicarea elevilor și stimulează creativitatea prin explorare multisenzorială.

Apariția și utilizarea Inteligenței Artificiale a deschis o nouă dimensiune în educație, aceasta devenind din ce în ce mai accesibilă, iar pentru elevi, în cazul de față pentru cei din învățământul primar, putând reprezenta un partener de explorare, favorizând dezvoltarea creativității acestora. Conform unui studiu publicat în „Computers & Education” (Holmes et al., 2022), Inteligența Artificială poate sprijini creativitatea elevilor prin generarea de idei, imagini și sugestii care dezvoltă imaginația copilului. Astfel, instrumente precum DALL·E, Bing Image Creator, Storybird sau MyStorybook AI permit elevilor să creeze povești ilustrate, personaje originale, lumi fantastice, scenarii creative. Totodată, în literatura de specialitate se arată că elevii percep interacțiunea cu Inteligența Artificială drept un joc, fapt ce sporește curiozitatea și implicarea elevilor (Zawacki-Richter et al., 2019). În acest sens, chatbotii pot fi utilizați în activitatea didactică pentru brainstorming, generarea de idei pentru proiecte, formularea de întrebări, explorarea unor teme interdisciplinare.

Profesorul de învățământ primar poate utiliza aceste instrumente împreună cu elevii pentru a crea povești digitale, pornind de la o temă dată, cum ar fi „O călătorie în trecut”, „O călătorie în altă epocă”. Pentru a crea povestea, elevii vor face brainstorming cu ajutorul unui chatbot, vor genera imagini cu un instrument AI, vor utiliza Book Creator pentru asamblarea poveștii, iar la final o vor prezenta în fața clasei. Elevii pot lucra în echipe, învățând să comunice, să colaboreze, dezvoltându-și vocabularul, imaginația, creativitatea și crescând încrederea în sine.

Utilizând instrumentele Canva, Tinkercad, AR Makr, elevii pot realiza un proiect interdisciplinar, cu tema „Orașul / Țara/ Școala viitorului”, creând un oraș, o țară sau o școală a viitorului, combinând desenul digital, modelarea 3D și realitatea augmentată. Acest tip de activitate le poate stimula gândirea critică, imaginația și creativitatea spațială.

Elevii pot crea jocuri educaționale cu ajutorul ScratchJr, aceștia realizând un joc în care un personaj trebuie să colecteze obiecte, creativitatea elevilor fiind stimulată prin modul în care aleg și creează personaje, designul scenelor, inventarea regulilor jocului.

Instrumentele digitale nu trebuie privite drept o distracție sau o joacă, ci având o structură pedagogică, venind în sprijinul și completarea metodelor tradiționale de învățare. Profesorul de învățământ primar poate face apel la Metoda Proiectului (Project Based Learning), elevii fiind puși în fața unei probleme reale, de a căuta soluții pentru rezolvarea problemei respective. Astfel, ei vor folosi Internetul pentru a se documenta, vor utiliza instrumente de design digital pentru a schița soluții și pentru simularea unor rezultate posibile, vor utiliza Inteligența Artificială. Elevii pot utiliza și elemente de design de joc cu ajutorul platformelor ClassDojo sau Genially, putând să transforme o sarcină creativă într-un joc, într-o aventură. Un alt aspect îl reprezintă evaluarea creativă, elevii putând prezenta un portofoliu digital în locul testelor standardizate, portofoliu ce poate conține teme sau un proiect, evoluția

acestui, etapele de lucru, fiind evidențiate momentele în care elevii au trebuit să dea dovadă de creativitate și să găsească soluții inovatoare.

Utilizarea instrumentelor digitale și a Inteligenței Artificiale prezintă beneficii pedagogice deoarece contribuie la creșterea motivației și a implicării, elevii fiind mai motivați atunci când activitățile includ elemente digitale interactive (Hutchison & Reinking, 2019). Un alt aspect îl reprezintă dezvoltarea gândirii divergente deoarece Inteligența Artificială poate genera multiple variante ale unei idei, stimulând gândirea divergentă (Runco & Acar, 2012). Nu în ultimul rând, se poate realiza, pe de o parte, personalizarea învățării deoarece instrumentele digitale permit adaptarea activităților la ritmul fiecărui elev, iar pe de altă parte, învățarea colaborativă întrucât platformele digitale facilitează proiectele de grup și schimbul de idei între elevi.

În afara avantajelor prezentate, trebuie avute în vedere provocările și limitele existente, cum ar fi dependența de tehnologie, fiind necesară existența unui echilibru între activitățile digitale și cele clasice, tradiționale. Un alt aspect îl reprezintă necesitatea formării profesorilor, fiind important ca aceștia să fie pregătiți pentru a utiliza eficient instrumentele digitale (Zawacki-Richter et al., 2019). În plus, trebuie luate în considerare și aspectele etice ale Inteligenței Artificiale, fiind essential ca elevii să fie educați în privința protecției datelor, utilizării responsabile a acesteia.

În concluzie, instrumentele digitale și Inteligența Artificială reprezintă oportunități pentru stimularea creativității elevilor din învățământul primar, tehnologiile moderne venind în completarea metodelor tradiționale, elevii dezvoltând imaginația, vocabularul, gândirea critică și capacitatea de a găsi soluții și de a crea produse originale. Prin urmare, educația viitorului reprezintă cadrul în care creativitatea și tehnologia se completează reciproc.

Bibliografie:

- Bers, M. U., Flannery, L., Kazakoff, E. R., & Sullivan, A. (2014). Computational thinking and robotics: Transforming kindergarten to first grade. *Journal of Educational Computing Research*, 51(2), 145-175. <https://www.google.com/search?q=https://doi.org/10.2190/EC.51.2.a>
- Craft, A. (2011). *Creativity and Education in the Digital Age: A Guide for Teachers*. Routledge.
- Garzón, J., & Acevedo, J. (2019). Meta-analysis of the impact of augmented reality on students' learning gains. *Educational Research Review*, 27, 244–260.
- Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2022). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Computers & Education.
- Hutchison, A., & Reinking, D. (2019). Developing digital literacy through digital storytelling in primary classrooms. *The Reading Teacher*, 73(1), 77–86.
- Kim, K. H. (2011). The creativity crisis: The decrease in creative thinking scores on the Torrance Tests. *Creativity Research Journal*, 23(4), 285–295.
- Luckin, R. (2018). *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century*. UCL Press.
- Papert, S. (1980). *Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas*. Basic Books.
- Resnick, M. (2017). *Lifelong Kindergarten: Cultivating Creativity through Projects, Passion, Peers, and Play*. MIT Press.
- Resnick, M. (2017). *Lifelong Kindergarten: Cultivating Creativity through Projects, Passion, Peers, and Play*. MIT Press.
- Rhodes, M. (1961). An analysis of creativity. *Phi Delta Kappan*, 42(7), 305-310.
- Runco, M. A., & Acar, S. (2012). Divergent thinking as an indicator of creative potential. *Creativity Research Journal*, 24(1), 66–75.
- Selwyn, N. (2019). *Should Robots Replace Teachers?*. Polity Press.
- Sternberg, R. J., & Lubart, T. I. (1999). The concept of creativity: Prospects and paradigms. *Handbook of Creativity*, 3–15.
- UNESCO. (2021). *AI and education: Guidance for policy-makers*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- UNESCO. (2023). *Technology in Education: A Global Overview*. Paris: UNESCO Publishing.
- Vygotsky, L. S. (2004). Imagination and Creativity in Childhood. *Journal of Russian & East European Psychology*, 42(1), 7-97. (Lucrare originală publicată în 1930).
- Zawacki-Richter, O., Marín, V., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence in education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1), 1–27.
- Zimmerman, H. T., & Bell, P. (2012). Everyday computational thinking: Cultivating creative computing in the classroom. *Teaching and Learning Today*, 12(1), 22-29.

Educația viitorului

Educația a reprezentat întotdeauna unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării societății. De-a lungul istoriei, sistemele de învățământ s-au adaptat permanent la schimbările sociale, tehnologice și economice. În prezent, trăim într-o epocă marcată de dezvoltări rapide în domeniul tehnologiei, iar aceste transformări influențează profund modul în care oamenii învață și transmit cunoștințe. Educația viitorului va fi diferită de cea pe care o cunoaștem astăzi, punând accent pe flexibilitate, tehnologie, gândire critică și dezvoltarea competențelor necesare într-o lume aflată în continuă schimbare.

Unul dintre cele mai importante elemente ale educației viitorului va fi integrarea tehnologiei în procesul de învățare. Calculatoarele, tabletele, inteligența artificială și platformele digitale vor deveni instrumente obișnuite în activitatea elevilor și a profesorilor. În viitor, aceste tehnologii vor permite o învățare mai personalizată, adaptată ritmului fiecărui elev. Astfel, elevii vor putea înțelege mai bine materia și vor avea acces rapid la informații și resurse educaționale din întreaga lume.

Pe lângă tehnologie, educația viitorului va pune accent pe dezvoltarea competențelor practice. Elevii nu vor mai fi încurajați doar să memoreze informații, ci și să gândească critic, să rezolve probleme și să colaboreze cu ceilalți. Activitățile bazate pe proiecte, experimente și lucru în echipă vor deveni din ce în ce mai frecvente în școli.

Profesorii vor avea și ei un rol diferit. În loc să fie doar surse de informație, ei vor deveni ghizi și mentori pentru elevi. Rolul lor va fi să îi ajute pe elevi să înțeleagă informațiile, să le analizeze și să le aplice în situații reale. În acest fel, procesul de învățare va deveni mai interactiv și mai interesant.

Educația viitorului va pune accent și pe dezvoltarea abilităților sociale și emoționale. Capacitatea de a comunica, de a lucra în echipă și de a respecta opiniile celorlalți va fi foarte importantă. Școala nu va avea doar rolul de a transmite cunoștințe, ci și de a forma oameni responsabili și implicați în societate.

În concluzie, educația viitorului va combina tehnologia cu metode moderne de predare, pentru a pregăti elevii pentru provocările lumii moderne. Printr-un sistem educațional

adaptat vremurilor, tinerii vor putea deveni persoane creative, capabile s■ contribuie la dezvoltarea societ■ii.

Ionescu Cecilia

INTEGRAREA TEHNOLOGIILOR DIGITALE ÎN ACTIVITĂȚILE CU PREȘCOLARII PRIN INTERMEDIUL PROIECTELOR ETWINNING

Prof. educație timpurie Ionescu Filipa

Școala Gimnazială „Radu cel Mare” Târgoviște/structură G.P.P. Nr. 1 Târgoviște

După cum se știe, în grădiniță, principala formă de organizare a procesului instructiv-educativ este jocul. Jocurile didactice proiectate cu ajutorul TIC sunt un alt mod util și distractiv de a învăța prin joc. La fel ca și jocurile didactice tradiționale, jocurile realizate cu ajutorul TIC, pot fi abordate într-o manieră interdisciplinară, făcând procesul educativ mult mai eficient. Copiii învață jucându-se, sunt nevoiți să găsească soluții și să ia decizii rapide.

Totuși, utilizarea digitalului în grădiniță trebuie dozată cu mare atenție. Copilul mic învață în primul rând prin explorare liberă, prin mișcare, prin joc simbolic și social, iar ecranul nu poate înlocui aceste experiențe fundamentale. Specialiștii recomandă ca timpul petrecut în fața unui ecran la vârsta preșcolară să fie redus, bine structurat și mereu supravegheat.

Din dorința de a avea acces la un cadru activ de învățare, precum și la alte instrumente pedagogice în activitatea cu preșcolarii, am ales să mă alătur unui grup activ și creativ de cadre didactice din mai multe instituții de învățământ preșcolar de la nivel european. Astfel, a luat naștere proiectul eTwinning „Robotic Coding Little Stars” ce urmărește integrarea tehnologiilor digitale în activitatea zilnică cu preșcolarii, precum și crearea de ateliere de codare robotică, adaptate vârstei preșcolarilor.

Activitățile în care copiii programează propriile jucării, roboți, obiecte atribuindu-le o anumită acțiune combină învățarea cu distracția și oferă copiilor experiențe memorabile. Scopul proiectului este așadar, de a crea contexte pentru preșcolari în care aceștia interacționează cu tehnologia într-un mod ludic, educativ, concret.

Utilizarea, în jocurile didactice virtuale de imagini colorate, texte, sunete, favorizează dezvoltarea limbajului, vocabularului și a comunicării copiilor preșcolari. Jocurile didactice virtuale creează copiilor emoții pozitive atunci când aceștia sunt răsplătiți pentru răspunsurile corecte cu aplauze, diplome, imagini cadou, medalii, copiii sunt bucuroși și surprinși că au rezolvat singuri, devin responsabili, dezinhibați, neconstrânși, îi ambiționează și motivează, iar învățarea devine una activă.

O astfel de manieră de desfășurare a procesului educativ din grădiniță a fost pe placul părinților preșcolarilor din cadrul grupei pe care o coordonez. Tehnologia nu mai este o necunoscută pentru cei mici, au recunoscut chiar părinții, însă, modalitatea în care ea poate fi folosită astfel încât să aducă beneficii celor mici reprezintă o provocare în rândul părinților. Activitățile descrise mai jos vor demonstra cum utilizarea TIC a adus plus-valoare activităților desfășurate.

În cadrul proiectului eTwinning am desfășurat activități utilizând platforme digitale educaționale precum codemonkey, scratch jr, quiver vision și am integrat joculețele de programare precum Robot Mouse și Woki.

Platforma CodeMonkey ne-a permis să construim barajul castorului (jocul *beaver achiever*), ghidându-l pe acesta prin diferite comenzi până la zona barajului ce trebuia reconstruită, îndeplinind astfel misiunea cu succes. Un alt joc propus de această platformă a fost *codemonkey jr.- sequencing and loops* prin intermediul căruia utilizând diferite cartonașe de direcție am direcționat maimuța spre diferite recompense (banane, cufăr cu comori), fiecare misiune îndeplinită ne-a condus către o altă provocare, cu un alt nivel de dificultate.

Asemănător jocurilor descrise mai sus este și jocul *De-a programatorii* pe care l-am desfășurat accesând site-ul www.tedișiprieteniiinaturii.ro. Unul dintre preșcolarii programa traseul ursulețului digital, iar un alt preșcolar se deplasa pe traseul creat în sala de grupă, respectând comenzile online.

În concluzie, putem spune că pentru a realiza o educație de calitate și a obține cele mai bune rezultate în grădiniță, trebuie să folosim atât metodele didactice tradiționale, cât și metodele moderne. Utilizarea TIC în grădinițe nu ar trebui să devină o obsesie, întrucât fiecare preșcolar are dreptul de a reuși în grădiniță și de a atinge cele mai înalte standarde posibile de curriculum și, prin urmare, trebuie găsită metoda de predare adecvată în fiecare caz.

Bibliografie:

- Istrate, O. Efecte și rezultate ale utilizării TIC în educație. București, 2010;
- Noveanu, E.(coord.). Impactul formativ al utilizării TIC în educație. București, 2004;
- Noveanu, E., Vlădoiu, D. Folosirea TIC în procesul de predare-învățare. București, 2009.

Oare cum va arăta educația viitorului ?

Articol

Profesor limba engleză **Violeta-Elena Ionescu**

Școala Gimnazială „Ion Creangă”, Brăila

După cum observăm cu toții , educația din România trece printr-o transformare profundă. Probabil că în următorii 20 de ani, școala va arăta și funcționa total diferit de cea pe care o știm astăzi . Digitalizarea va continua să schimbe o sală de clasă sau un cabinet de limbi moderne într-un univers interactiv și accesibil, punând tehnologia în centrul demersului didactic. Realitatea virtuală va fi ceva frecvent utilizat , permițând copiilor să învețe prin simulări, să vadă alte secole, case tradiționale din alte țări, monumente istorice, etc.

Inteligența artificială va personaliza experiența educativă. Ea deja este prezentă în viața noastră de zi cu zi. Software-urile de traducere, scrisă sau orală, utilizează IA pentru a îmbunătăți o traducere. Utilizarea IA în educație este în creștere, tot mai multe platforme bazate pe IA apar cu scopul de a sprijini experiența de învățare. Ideal ar fi ca IA să sprijine activitatea cadrelor didactice, nu să o înlocuiască. IA poate genera exerciții de recapitulare sau suplimentare. Cu ajutorul ei, copiii avansați ar putea progresa rapid, fără a fi condiționați de ritmul clasei lor.

Școala se va concentra mai mult pe dezvoltarea aptitudinilor practice: gândirea critică, colaborarea, rezolvarea unor sarcini complexe. În orarul viitorului vom vedea ore de educație financiară, programare, robotică, inteligență emoțională, gestionarea stresului.

Odată cu accesul la platforme internaționale, elevii români vor dori să participe la proiecte și cursuri online. Colaborarea cu o școală din altă țară și accesul la RED din spațiul european vor deveni experiențe obișnuite. Elevii vor fi pregătiți pentru o piață globală a muncii.

Copiii mici au nevoie de învățare prin joacă, de explorare, de activități prin care să afle cum este lumea și care este rolul lor în ea. Este esențial să le oferim educația potrivită în primii ani de viață, pentru că aceștia sunt decisivi pentru viitor.

Să-i lăsăm pe copii să fie curioși căci ei vor deveni elevii uimitori și implicați. Trebuie să le readucem atenția copiilor la lucrurile care contează, să îi ghidăm pe baza pasiunilor lor. Școala

primară ar trebui să dezvolte mintea și corpul copiilor, să îi aducă într-o lume nouă, folosindu-se de libertatea lor de exprimare.

Viitorul va arăta mult diferit de prezent. Performanța intelectuală nu se mai măsoară în ceea ce știm, ci în ceea ce inovăm. Avem nevoie de creativitate și inovație. În condițiile în care o mare parte a muncii va fi efectuată de roboți, omului îi rămân ocupațiile creative și de decizie. Programul școlar trebuie personalizat și adaptat nevoilor fiecărui copil în parte. Mai importante decât materiile predate sunt abilitățile dezvoltate în paralel: capacitatea de a pune întrebări corecte, abilitatea de a învăța eficient, leadership-ul, creativitatea. Viitorul educației va fi despre dezvoltare personală și adaptabilitate crescută .

Copiii vor învăța probabil la unison până la vârsta de 8-10 ani (din rațiuni de dezvoltare personală și socială) pentru ca apoi fiecare să urmeze un pachet de materii în formă accelerată, după preferințe. Și nu ne permitem să așteptăm ani întregi să mai învățăm ceva nou! Învățăm continuu, suntem „elevi” toată viața. Școala nu mai e un loc fizic, e un hub de cunoaștere. Învățarea se întâmplă mereu și peste tot, face parte din viața de zi cu zi. Rolul profesorului se schimbă și el: devine mentor, coach, antrenor pentru performanță. Viitorul educației înseamnă o colaborare reală între elev și profesor.

Totul se schimbă cu viteza luminii, copiii viitorului vor fi aceia care se vor putea exprima ușor și rapid, chiar și de la distanță, cei care vor avea bune abilități de exprimare scrisă. Dacă le insuflăm dragostea pentru cărți, ei își vor dezvolta și abilitățile în comunicarea scrisă.

Copiii viitorului trebuie să știe să preia inițiativa. Să își planifice ce își doresc, să găsească locul ideal de muncă, să-și susțină pasiunile, să facă bine ceea ce fac. Copiii viitorului se vor adapta, nu se vor împiedica în obstacole, nu se vor speria de nou, nu vor fi rigizi. Viitorul este al celor care cred în frumusețea viselor lor.

Bibliografie:

[Kinderpedia.co/Cum arată educația viitorului în noul context?](http://Kinderpedia.co/Cum-arata-educatia-viitorului-in-noul-context/)

[Mentalio.ro/viitorul-educației-7 trenduri ce vor schimba radical modul în care învățăm](http://Mentalio.ro/viitorul-educației-7-trenduri-ce-vor-schimba-radical-modul-în-care-învățăm)

[Tikaboo.ro/5 aptitudini pe care trebuie să le aibă copiii viitorului](http://Tikaboo.ro/5-aptitudini-pe-care-trebuie-să-le-aibă-copiii-viitorului)

Proiectarea Viitorului Educației prin Inovare, Tehnologie și Excelență Pedagogică

Prof. Iosub Claudia Luise

1. Introducere: Paradigmă în Schimbare

Educația se află în zorii unei ere definite de volatilitate, incertitudine, complexitate și ambiguitate (VUCA). În acest context, „Proiectarea Viitorului Educației” nu mai reprezintă doar o adaptare la instrumentele digitale, ci o redefinire a ontologiei actului de învățare. Inovarea nu este un scop în sine, ci un mecanism prin care excelența pedagogică devine accesibilă, personalizată și sustenabilă.

Tranziția de la modelul educațional industrial, bazat pe standardizare, către un model ecosistemic, centrat pe elev, necesită o simbioză între tehnologiile emergente (Inteligența Artificială, Realitatea Augmentată, Analitica de Date) și valorile fundamentale ale pedagogiei clasice. Articolul de față explorează modul în care această triadă – Inovare, Tehnologie și Excelență – poate fi articulată pentru a forma competențele secolului XXI.

2. Argumentație: Pilonii Excelenței în Educația Viitorului

A. Tehnologia ca Facilitator al Personalizării (Diferențierea Cognitivă)

Argumentul central în favoarea integrării tehnologiei nu este viteza de informare, ci **capacitatea de diferențiere**. Prin utilizarea algoritmilor de *Adaptive Learning*, educatorul poate acum să identifice lacunele specifice ale fiecărui elev în timp real.

- **Impact:** Trece de la „media clasei” la parcursuri individuale de învățare. Excelența pedagogică înseamnă acum capacitatea profesorului de a orchestra aceste resurse tehnologice pentru a menține fiecare elev în „Zona Proximei Dezvoltări” (Vygotsky).

B. Inovarea Metodologică: De la Consumator la Creator

Viitorul educației aparține metodologiilor active precum *Project-Based Learning* (PBL) și *Gamification*. Inovarea constă în transformarea spațiului clasei într-un laborator de testare a realității.

- **Argument:** Tehnologia (precum imprimantele 3D sau platformele de coding) permite elevilor să materializeze concepte abstracte. Excelența pedagogică se reflectă aici prin

mutarea accentului de pe *ce* învățăm pe *cum* aplicăm ceea ce știm pentru a rezolva probleme comunitare sau globale.

C. Rolul Profesorului: Arhitect al Experiențelor de Învățare

În era accesului universal la informație, autoritatea profesorului nu mai derivă din deținerea cunoașterii, ci din **facilitarea sensului**.

- **Argument:** Excelența pedagogică în viitor presupune un nivel ridicat de inteligență emoțională și mentorat. Profesorul devine un „curator de conținut” și un „arhitect al experiențelor”, utilizând tehnologia pentru a elibera timpul consumat de sarcini administrative în favoarea interacțiunii umane profunde.

3. Strategii de Excelență în Disciplinele Tehnice: De la Simulare la Prototipare

În cadrul disciplinelor tehnice, inovația nu este doar un suport didactic, ci obiectul de studiu în sine. Excelența pedagogică se traduce prin capacitatea de a reduce decalajul dintre mediul educațional și realitatea industrială (Industry 4.0/5.0).

A. Integrarea Geminilor Digitali (Digital Twins) în Procesul Instrucțional

O inovație majoră în educația tehnică o reprezintă utilizarea **Geminilor Digitali**. Aceștia sunt replici virtuale ale unor sisteme fizice (de exemplu, un motor, un circuit electric sau o linie de asamblare).

- **Argument:** Elevii pot interacționa cu sisteme complexe fără riscul de a defecta echipamente costisitoare sau de a se expune la pericole de accidentare.
- **Excelență Pedagogică:** Profesorul nu mai explică doar teoretic funcționarea, ci ghidează elevul în simulări de criză („Ce se întâmplă dacă presiunea crește peste limita X?”), dezvoltând astfel gândirea algoritmică și capacitatea de diagnoză.

B. Metodologia "Learning by Doing" în Medii Imersive (VR/AR)

În disciplinele tehnice, formarea deprinderilor practice este esențială. Tehnologia VR (Realitate Virtuală) permite practicarea procedurilor de mentenanță sau asamblare într-un spațiu digital imersiv.

- **Impact:** Inovarea constă în posibilitatea de a repeta o operațiune tehnică de un număr infinit de ori, până la atingerea preciziei necesare, cu costuri zero de materiale (consumabile).

- **Abordarea de Excelență:** Evaluarea nu se mai face prin teste grilă, ci prin „scoruri de precizie” și „timp de execuție” în mediul virtual, oferind o reflectare fidelă a competențelor tehnice reale.

C. Inteligența Artificială în Proiectarea Tehnică (Generative Design)

Introducerea conceptului de **Design Generativ** în rândul elevilor și studenților reprezintă un salt calitativ. Prin utilizarea AI, elevii pot introduce parametri tehnici (material, greutate, forțe de rezistență), iar software-ul generează mii de soluții de proiectare optimizate.

- **Rolul Profesorului:** În acest scenariu, profesorul devine un expert în etică și optimizare, învățând elevul cum să aleagă soluția cea mai sustenabilă și eficientă din punct de vedere energetic, nu doar pe cea funcțională.

4. Argument: Importanța Laboratoarelor Remote și a Interconectivității

Un pilon inovativ în proiectarea viitorului tehnic este **Laboratorul Remote**. Acesta permite elevilor să acceseze și să controleze echipamente fizice aflate în centre de excelență sau universități partenere, direct de pe dispozitivele lor mobile.

- **Democratizarea Tehnologiei:** Acest model elimină barierele geografice și financiare ale școlilor din medii defavorizate, oferind acces egal la tehnologie de vârf. Excelența pedagogică se manifestă prin crearea unor parteneriate între școală și industrie, transformând procesul de învățare într-un stagiul continuu de ucenicie digitală.

5. Concluzii: Formarea Specialistului Adaptabil

Viitorul educației tehnice nu se rezumă la stăpânirea unei unelte, ci la înțelegerea arhitecturii sistemelor. Prin inovare și tehnologie, transformăm elevul dintr-un executant într-un **arhitect de soluții tehnice**. Excelența pedagogică în acest domeniu înseamnă să-i oferim viitorului specialist nu doar "manualul de utilizare" al prezentului, ci "busola inovativă" pentru tehnologiile care încă nu au fost inventate.

Proiectarea viitorului educației nu este un eveniment singular, ci un proces iterativ. Inovarea oferă instrumentele, tehnologia oferă scara, însă doar excelența pedagogică oferă sufletul și direcția acestui demers. Pentru a rămâne relevanți, trebuie să educăm nu pentru lumea în care am trăit noi, ci pentru lumea pe care elevii noștri o vor construi.

5. Bibliografie

1. **Fullan, M.** (2020). *The New Meaning of Educational Change*. Teachers College Press.

2. **Grieves, M.** (2019). *Digital Twins: Past, Present, and Future*. In: "Virtual Excellence in Engineering Education".
3. **Hattie, J.** (2017). *Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning*. Routledge.
4. **Ivascu, L., & Ciutina, A.** (2021). *The Impact of Industry 4.0 on Technical Vocational Education and Training*. Journal of Education and Technical Research.
5. **Kozlova, D.** (2022). *Virtual Laboratories in STEM Education: A Meta-Analysis*. Springer.
6. **Ministerul Educației / Comisia Europeană** (2023). *Cadrul de competențe digitale pentru educatori (DigCompEdu) – Adaptare pentru învățământul tehnic*.
7. **Tan, K. J., & Tan, R.** (2020). *Artificial Intelligence in Technical and Vocational Education*. McGraw-Hill.
8. **Robinson, K.** (2015). *Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education*. Penguin Books.
9. **UNESCO** (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*.
10. **Selwyn, N.** (2019). *Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education*. Polity Press.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în procesul de predare-învățare.

Irimia Adina Elena

Colegiul Tehnic "H.Vasiliu" Podu Iloaiei

Cuvinte-cheie: tehnologii emergente, educație digitală, geografie, GIS, realitate virtuală, competențe digitale

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în procesul de predare-învățare a geografiei reprezintă o direcție esențială de modernizare a educației contemporane. Utilizarea aplicațiilor GIS, a realității augmentate și virtuale, a platformelor educaționale interactive și a resurselor digitale deschise contribuie la dezvoltarea competențelor geografice, digitale și critice ale elevilor. Lucrarea de față analizează rolul acestor tehnologii în predarea geografiei, evidențiind beneficiile pedagogice, modalitățile de implementare și provocările asociate utilizării lor în context educațional.

Tehnologiile emergente sunt definite ca acele tehnologii aflate într-un proces accelerat de dezvoltare și adoptare, cu un impact semnificativ asupra educației și societății (Rotolo, Hicks & Martin, 2015). În domeniul educației geografice, acestea includ sistemele informatice geografice (GIS), inteligența artificială, realitatea augmentată (AR), realitatea virtuală (VR) și platformele de învățare digitală.

Conform abordării constructiviste a învățării, utilizarea tehnologiilor digitale facilitează învățarea activă, exploratorie și colaborativă, permițând elevilor să construiască sensuri geografice prin analiză, simulare și rezolvare de probleme reale (Jonassen, 1999).

Modalități de integrare a tehnologiilor emergente în orele de geografie

1. *Utilizarea sistemelor informatice geografice (GIS)*

Aplicațiile GIS permit analiza și reprezentarea spațială a fenomenelor geografice, dezvoltând gândirea spațială și capacitatea de interpretare a datelor. Prin utilizarea platformelor precum ArcGIS Online sau QGIS, elevii pot crea hărți tematice, pot analiza

distribuția fenomenelor naturale și socio-economice și pot realiza studii de caz relevante.

2. *Realitatea augmentată și realitatea virtuală*

AR și VR oferă experiențe imersive care facilitează înțelegerea proceselor geografice complexe, precum formarea reliefului, dinamica plăcilor tectonice sau schimbările climatice. Vizualizarea tridimensională a spațiilor geografice contribuie la creșterea motivației și la consolidarea învățării prin experiență.

3. *Platforme digitale și resurse educaționale deschise*

Platformele educaționale interactive (Google Earth, LearningApps, Kahoot) și resursele educaționale deschise sprijină diversificarea strategiilor didactice și adaptarea conținuturilor la nivelul de învățare al elevilor. Aceste instrumente facilitează evaluarea formativă și feedback-ul imediat.

Beneficii pedagogice

Integrarea tehnologiilor emergente în predarea geografiei conduce la:

- dezvoltarea competențelor digitale și geografice;
- creșterea motivației și a implicării elevilor;
- stimularea gândirii critice și a capacității de rezolvare a problemelor;
- facilitarea învățării interdisciplinare și contextualizate

Provocări și limite

În ciuda beneficiilor evidente, utilizarea tehnologiilor digitale presupune anumite provocări, precum:

- accesul inegal la infrastructura digitală;
- necesitatea formării continue a cadrelor didactice;
- riscul utilizării superficiale a tehnologiei fără fundament pedagogic solid

Concluzii

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în orele de geografie reprezintă o condiție esențială pentru adaptarea educației la cerințele societății contemporane. Utilizate în mod strategic și pedagogic fundamentat, aceste tehnologii contribuie

la eficientizarea procesului de predare-învățare și la formarea unor competențe relevante pentru viitor.

Bibliografie

- European Commission. (2020). *Digital Education Action Plan 2021–2027*. Bruxelles.
- Jonassen, D. H. (1999). *Designing Constructivist Learning Environments*. Association for Educational Communications and Technology.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054.
- Rotolo, D., Hicks, D., & Martin, B. R. (2015). What Is an Emerging Technology? *Research Policy*, 44(10), 1827–1843.
- Solem, M., Huynh, N. T., & Boehm, R. (2013). *Teaching Geography*. Guilford Press.
- Voogt, J., Erstad, O., Dede, C., & Mishra, P. (2013). Challenges to Learning and Schooling in the Digital Networked World. *Journal of Computer Assisted Learning*, 29(5), 403–413.

Internetul – cum să-l utilizăm în siguranță

Prof. Irimia Marilena
GPP Nr. 6-structura GPP N.18 Buzău

Lumea virtuală, asemenea celei reale, prezintă o serie de riscuri. Atunci când vorbim despre utilizarea Internetului de către copii și tineri, o parte dintre aceste riscuri se referă la hărțuire, amenințare, furt de date personale, expunere la materiale ilegale sau cu conținut „dăunător”, pornografie sau ademenire a minorilor către diverse comportamente riscante.

Hărțuirea, cunoscută drept cyberbullying atunci când are loc pe Internet, implică folosirea tehnologiilor informației și comunicațiilor, cum ar fi mail-ul, telefoanele mobile, site-urile web defăimătoare, blogurile etc., cu scopul de a ataca în mod deliberat, repetat și ostil, un individ sau un grup de indivizi.

Agresorii cibernetici pot divulga date reale, cu caracter personal, despre victimele lor pe site-uri și forumuri sau pot publica materiale în numele lor cu scopul de a le defăima și/sau ridiculiza. De asemenea, unii agresori pot trimite și e-mail-uri de amenințare și hărțuire, în timp ce alții publică bârfe și instigă alte persoane la comportamente răutăcioase împotriva victimelor.

În această situație, victima poate să blocheze e-mail-urile sau SMS-urile ofensatoare sau să-și creeze o nouă adresă de e-mail ori un nou cont de utilizator. Dacă este vorba despre un chat public sau un cont pe o rețea de socializare (Atenție! Copiii își pot crea un cont pe rețeaua de socializare Facebook numai dacă au 13 ani împliniți), victima se poate adresa moderatorului pentru a bloca agresorul și poate folosi setările de confidențialitate ale contului.

Conform ultimelor cercetări prezentate de către Organizația „Salvați Copiii” 40% dintre tinerii Uniunii Europene sunt expuși riscului pornografiei pe Internet.

Încrederea se poate dezvolta rapid în mediul online, sub masca anonimatului pe care Internetul îl oferă. Agresorii on-line caută copiii prin intermediul internetului și dezvoltă cu aceștia relații on-line - apropierea de victimă prin atenție sporită, bunătate, schimburi de muzică, cunoașterea hobby-urilor copilului, empatizarea cu eventuale probleme ale acestuia. Se poate ajunge până la prezentarea unor clipuri sau imagini pornografice copilului, în speranța de a-l face să accepte mai ușor astfel de „acte”. Unii agresori întreprind demersuri de a se întâlni cu copii racolați în acest mod. Ademenirea online poate apărea prin intermediul oricărui mijloc de comunicare online, nu doar prin rețele sociale – camere de chat, programe de instant messaging, etc.

Potrivit ultimei cercetări realizate de către Organizația „Salvați Copiii”, jumătate dintre adolescenții care utilizează Internetul postează fotografii pe internet, iar 92% nu știu unde să raporteze o situație de genul expunerii la un conținut on-line dăunător.

Orice situație de abuz asupra minorilor, petrecută în mediul online, trebuie sesizată Poliției, fie în mod direct, la cea mai apropiată unitate, fie prin intermediul Internetului, pe site-ul www.efrauda.ro. De asemenea, Organizația Salvați Copiii gestionează un help line destinat semnalărilor situațiilor de abuz sau agresiune pe internet, oferind și consiliere privind siguranța pe internet, pentru copii și părinți. Acest help line poate fi accesat la www.oradenet.ro Conform cercetării din 2014 a acestei asociații, principalele informații furnizate de copii pe rețele de socializare sunt: poze în care se distinge clar fața copilului (81%), numele de familie (61%), numele școlii la care învață (59%) și vârsta sa corectă (47%). Un procent semnificativ dintre copii postează pe Internet chiar numărul de telefon (10%) sau adresa (16%). Orice acțiune cu caracter preventiv în acest domeniu trebuie să aibă ca punct de plecare identificarea obiceiurilor de utilizare a serviciilor de internet de către elevi.

Ce înseamnă date cu caracter personal?

Datele personale sunt datele proprii unei persoane, folosite pentru identificarea acesteia și care au un caracter privat: nume și prenume, codul numeric personal, data nașterii, adresa fizică sau electronică, numerele de telefon, naționalitatea, limba, sexul, contul bancar, amprente, înregistrarea vocii, fotografii, adresa IP, școala și clasa din care fac parte, programul familiei etc. Datele personale permit identificarea unei persoane fie direct, fie prin alăturarea mai multor elemente de informație.

Recomandări pentru părinți:

- Supravegheați activitatea copilului dumneavoastră în mediul virtual;
- Folosiți internetul împreună cu copiii, căutați cu ei informații care să-i intereseze;
- Așezați computerul conectat la internet într-o zonă deschisă, de unde puteți ușor supraveghea copilul, de preferat în camera de zi;

- Folosiți anumite mecanisme de control parental și instalați instrumente de filtrare, ca măsuri suplimentare de supraveghere;
- Arătați copilului cum să folosească setările de siguranță;
- Învățați copiii să nu dea niciodată date personale sau poze celor cu care corespundă on-line;
- Explicați-le copiilor că nu este bine să stabilească, fără acceptul dumneavoastră, întâlniri cu persoane pe care le cunosc doar de pe internet. Discutați deschis despre riscurile la care se pot expune;
- Încurajați-vă copii să vă spună dacă cineva din mediul on-line îi face să se simtă incomfortabil ori le provoacă teamă;
- Învățați-vă copilul ce înseamnă autoprotecția pe internet. Dacă un site încurajează copiii să transmită numele pentru a personaliza conținutul acelui program, ajutați-l să-și găsească un nume fictiv;
- Încurajați-vă copilul să aibă o atitudine responsabilă, cuviincioasă inclusiv în mediul virtual, să nu transmită vulgarități, amenințări sau injurii;
- În cazul în care sesizați schimbări negative în comportamentul copiilor, discutați cu aceștia și încercați să aflați cauzele care au generat aceste modificări. Discutați cu cadrele didactice și apelați la specialiști care vă pot oferi sprijin în gestionarea situației;
- Pentru faptele abuzive din on-line, răspunderea e în offline, adică în mediul real;
- Internetul poate crea dependență! Nu lăsați copiii să petreacă ore în șir în fața ecranului, stabiliți de comun acord un program de utilizare a calculatorului și oferiți-le alternative de petrecere a timpului liber!
- Nu folosiți dispozitivele electronice ca alternativă la lipsa de disponibilitate de a petrece timp cu copiii dumneavoastră! Internetul nu poate înlocui afecțiunea, conversația și educația pe care le pot oferi numai părinții în timpul petrecut împreună cu copiii. Dacă acest timp este pierdut, riscurile utilizării greșite a internetului devin din ce în ce mai mari.

Recomandări pentru copii:

- Nu oferi persoanelor întâlnite pe internet informații personale despre tine sau familia ta;
- Nu spune parola de la e-mail-ul tău altor persoane în afara părinților; dacă le comunică această parolă prietenilor sau altor persoane, acestea pot trimite mesaje jignitoare în numele tău sau pot intra pe site-uri interzise;
- Dacă vrei să te întâlnești cu o persoană pe care ai cunoscut-o pe internet, anunță-ți părinții anterior; oamenii pot fi foarte diferiți de ceea ce au pretins că sunt în lumea virtuală;
- Evită să postezi pe internet fotografii care te surprind în ipostaze indecente; acestea sunt personale și nu trebuie să ajungă la cunoștința oricui navighează pe internet; ele pot fi folosite, mai devreme sau mai târziu, pentru a vă face rău, ție sau celor apropiați; în plus, odată ce asemenea fotografii vor fi făcute publice, nu vei mai putea, decât foarte greu, să ștergi din amintirea ta trauma rușinii și umilinței la care ai fost expus.
- Nu uita că nu tot ceea ce citești sau vezi pe internet este adevărat!
- Nu da curs îndemnurilor, sarcinilor și provocărilor pe care le primești în cadrul unor jocuri online care fac referire la viața reală și te îndeamnă să săvârșești fapte ce îți pot pune viața în pericol sau îi pot afecta pe cei din jur;
- Nu te teme de cei care te amenință pe internet, ca să te determine să faci ceea ce doresc ei. Ei nu au putere asupra ta, ci doar te păcălesc pe tine că ar avea vreo putere și doar dacă-i crezi au putere! În realitate, singurul lor atu este anonimatul. În fața unor adulți responsabili, precum părinții tăi, profesorii sau polițiștii, medicii sau psihologii, agresorul tău se va dovedi mai neajutorat decât tine, pentru că el se știe vinovat. Dacă te amenință că are acces la informații confidențiale ca să îți arate că e bine informat, nu uita că în realitate are acces numai la informații care se găsesc foarte ușor pe internet și nu dovedesc nimic. Așa că, nu ezita să anunți un adult în care ai încredere că ești victima unei agresiuni sub orice formă pe Internet și vei fi protejat!
- Dacă cineva te face să te simți incomfortabil pe Internet, poți oricând să renunți la comunicarea cu acea persoană. Nu ești obligat să stai pe Internet mai mult decât consideri tu și nici să suporti ceea ce îți provoacă neplăcere sau teamă.

BIBLIOGRAFIE

-net.ro

Receptarea textelor literare în liceu

Profesor Istrate Cristina

Liceul Tehnologic „Mihai Viteazu” Vulcan, Hunedoara

Mult timp, programele pentru clasele a IX-a și a X-a s-au remarcat prin suprasolicitarea analizei de text, în timp ce programele pentru clasele a XI-a și a XII-a au vizat receptarea literaturii prin intermediul comprehensiunii și interpretării textelor. Astfel, se consideră că elevii, din cauza „multor comentarii prefabricate, ce au ocupat timp îndelungat piața cărții didactice, s-au obișnuit cu un fals model de receptare a operei literare”¹.

Alina Pamfil, în *Didactica literaturii. Reorientări*, propune un altfel de model de lectură/receptare decât cele existente, anume dezvoltarea personală a elevului-cititor, citându-l pe Mark Edmundson, în *Why read?* - „Ceea ce lipsește, în întâlnirea noastră cu operele literare, este sentimentul de speranță: speranța că ele ne vor spune ceva ce nu știm despre lume sau că ne vor oferi o complet nouă formă de înțelegere a experiențelor de viață. Avem nevoie să învățăm, nu numai să citim pur și simplu cărți, ci să ne lăsăm, noi înșine, citiți de cărți.”². Pune accent pe cele două procese hermeneutice fundamentale: înțelegerea - construcție de sens și interpretarea - construcție de semnificație.

Dezvoltarea personală a elevului-cititor, modelul didactic amintit, pune accent pe lectură/receptare. Există, la început, un cititor și o carte, adică povestea întâlnirii dintre ei. Cititorul așteaptă, de la carte, ceva anume – un răspuns, o poveste, un moment de bucurie – iar cartea așteaptă un anume cititor, care poate fi un pasionat de lectură, un reprezentant al unei clase sociale etc. Întâlnirea dintre cititor și carte are, în prim plan, lectura, care este atât oglindire, cât și interogare. Astfel, la sfârșit, „există un cititor și urmele pe care cartea le-a lăsat în mintea și în sufletul lui, urme în funcție de care se conturează alte așteptări și alte intenții de lectură/relectură sau decizii de a opri lectura.”³

Pentru ca receptarea operei literare să fie ușoară, profesorul va apela și la experiența de viață a elevilor. Dacă între conținutul operei și experiența de viață a elevului-cititor există o asemănare, atunci înțelegerea ei este spontană (spre exemplu, *Hronicul și cântecul vârstelor* de Lucian Blaga). Însă, există și situații când subiectul operei nu se regăsește în experiența de viață a elevilor, iar atunci nu este posibilă înțelegerea – romanul de analiză psihologică *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, de Camil Petrescu sau poeziile cu temă filozofică ale lui Lucian Blaga sau Tudor Arghezi. În aceste cazuri, cadrul didactic se va baza pe imaginația și inteligența elevilor, ei depășindu-și limitele experienței de viață și putând înțelege situații noi.

După modelul Alinei Pamfil, receptarea textului literar în ciclul liceal cuprinde trei etape – *Prelectura*, *Lecturile succesive* și *Postlectura*. Scenariul extins al receptării conține, alături de receptarea propriu-zisă, prelectura și postlectura, etape care estompează granițele dintre lumea cititorului și lumea cărții. În ceea ce privește esența scenariului didactic – lecturile succesive ale textului – aceasta pune accent pe înțelegere sau comprehensiune, analiză, interpretare și aplicare, construcția de sens și construcția de semnificație.

Pentru ca acest model didactic să fie pus în practică, un rol esențial îl au lectura integrală și relectura integrală sau secvențială. Mă refer, așadar, la etapa centrală a acestui model didactic – *Lecturile succesive* – și rolul ei, acela de a orienta dialogul elevului-cititor cu textul literar,

¹ Vistian Goia, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2008, p. 178.

² Alina Pamfil, *Didactica literaturii. Reorientări*, Editura Art, București, 2016, p. 145.

³ Alina Pamfil, *op. cit.*, p. 156.

dialog deschis prin *Prelectură*, închis prin *Postlectură* și desfășurat prin momente didactice diferite.

BIBLIOGRAFIE

- Academia Română, *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.
- Academia Română, *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Pamfil, Alina, *Didactica literaturii. Reorientări*, Editura Art, București, 2016.
- Pamfil, Alina, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Goia, Vistian, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2008.
- Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, *Programa Școlară, Limba și literatura română, Clasa a XI-a și Clasa a XII-a*, București, 2009.

Studiu asupra învățământului european ca o condiție a învățământului de excelență

**prof. Loredana Ivan,
Liceul Tehnologic „Anghel Saligny”, Ploiești**

A fi profesor european, nu înseamna a fi un alt profesor, de aceea consider, ca acele calități cu care suntem înzestrați de la natură și pe care le-am modelat pe parcursul formării noastre profesionale ca dascăl ,se regasesc la fiecare dintre noi indiferent de țara ,de mediul socio-cultural unde ne desfășurăm activitatea.

Un rol important ce revine profesorilor este acela de a pregăti generațiile viitoare de europeni, care vor trai într-o Europă a multiculturalismului .

Probabil că în viitor este nevoie de o standardizare în procesul de pregătire și formare al unui profesor, dar nu o standardizare totală, ci mai degrabă o pregătire comună până la un anumit nivel ,ca mai apoi, în funcție de mediul social unde își desfășoară activitatea, să își adapteze metodele de predare.

O îndelungată perioadă de timp s-a acordat o deosebită importanță dimensiunii cognitive a procesului instructiv-educativ, considerându-se că educația nu înseamnă doar acumulare de informații, de cunoștințe care apoi pot fi valorificate practic; cu timpul, s-a constatat că și dimensiunea psihosocială joacă un rol semnificativ în activitatea educativă.

Climatul psihosocial al orelor de curs sau de lucrări practice, atmosfera generală care predomină pot influența reușita elevilor. În activitatea de învățare au loc interacțiuni repetate între profesor și elevi ce pot conduce la influențare reciprocă și la atingerea tuturor obiectivelor propuse.

Educația de excelență este o formă a educației de masă cu programe specifice orientate spre dezvoltarea abilităților tuturor copiilor. Această educație este deschisă atât la intrare cât și la ieșire, nefăcând discriminări pe criterii legate de vârstă, sex, rasă, cultură, origine socială, avere, localizare geografică, sau orice alte criterii. Ținând cont și de nevoile speciale ale copiilor cu abilități deosebite de educație specializată, cadrul legislativ actual permite noi condiții de studiu în școli și grădinițe capabile să răspundă eficient nevoilor acestora.

Profesorul se implică în activitatea didactică cu întreaga sa personalitate, investește afectiv, își împartășește experiența cognitivă și de viață elevilor săi, stabilind anumite raporturi, anumite relații cu aceștia. Relațiile pe care le stabilește cu aceștia depind atât de

structura sa de personalitate si de stilul de conducere a activitatii educative, cat si de trasaturile individuale si de grup ale elevilor.

Profesorul trebuie sa cunoasca nivelul pregatirii fiecarui elev, capacitatile intelectuale, trasaturile de personalitate, cat si statut-ul sau in cadrul clasei. In acelasi timp, este necesar sa cunoasca fenomenele de natura psihosociala ce au loc in respectiva clasa. Pentru aceasta, el poate alcatui sociograma grupului, stabilind relatiile de influentare unilaterala, cele de influentare reciproca, cat si cele de influentare neutra dintre elevi. Profesorul nu trebuie sa se situeze deasupra normelor, legilor clasei, ci sa le respecte si sa se adapteze lor, pentru a dobandi increderea si respectul clasei, absolut necesare pentru a se putea realiza comunicarea didactica, si, implicit, activitatea de predare-invatare.

Elevii sunt animati de anumite stari, de anumite trasaturi de caracter: colegialitate, invidie, egoism, altruism, spirit de competitie, etc. Toate aceste trasaturi trebuie sa fie cunoscute de catre profesor pentru a le diminua pe cele conflictuale care exista intre elevi si pentru a le valorifica la maxim pe cele cu caracter pozitiv.

Profesorul trebuie sa se ocupe de fiecare elev in parte, dar fara a neglija grupul. Este necesar sa-si stimuleze elevii, pentru a colabora si pentru a-i transforma in parteneri in actul didactic pentru ca, conform definitiei, cei care sunt parteneri intr-o anumita activitate, fac tot posibilul pentru ca acea activitate sa se desfasoare in conditii normale.

Deci, parteneriatul profesor-elev este absolut necesar in activitatea educativa. Pentru ca aceasta relatie sa existe, profesorul trebuie sa-l investeasca pe elev cu o anumita credibilitate, cu o anumita putere, sa-l considere o persoana matura, responsabila pentru tot ceea ce face si ceea ce gandeste. Nu trebuie considerat a fi un obiect al actiunii educationale, ci un subiect al acesteia, un participant activ la propria formare.

Profesorul va insamanta ideea ca amandoi (atat acesta, cat si elevul) trebuie sa invete permanent pentru a face fata cerintelor cu caracter instructiv-educativ. Astfel, acestia trebuie sa fie pregatiti permanent, sa fie la zi cu ultimele noutati din domeniul respectiv. Profesorul va sugera elevilor ca el are foarte multe de invatat de la acestia pentru ca puterea de asimilare a acestora este mult mai mare decat a lui, ei fiind destul de multi, iar profesorul doar unul singur. Profesorul va reusi sa le cultive increderea in forte proprii si sa-i faca sa inteleaga ca atat el, cat si elevii se fac raspunzatori de calitatea activitatii instructiv-educative.

Ca partener al elevilor, profesorul se ocupa foarte mult de educatia lor, misiune destul de dificila la aceasta varsta, dar nu si imposibila. El trebuie sa dezvolte virtuti sociale, sa ii ajute sa-si gaseasca propria identitate, pentru ca inainte de a transmite valori cognitive, profesorul transmite valori morale si ii asista pe elevi in insusirea acestora, prin sublinierea

importantei semnificatiei unor sentimente precum cel de satisfacție a reusitei, cooperării, respectului pentru realizări, etc. Rolul de educator al profesorului este acela de a trezi virtuți, de a forma caractere? (A: Neculau, 1998).

Într-o școală modernă (în viziunea pe care eu o creionez, ținând cont de cerințele zilei de azi și de mâine) primii care trebuie să conștientizeze nevoile elevilor, să-și modernizeze și adapteze metodele de predare-învățare, astfel încât să poată clădi solid cea mai importantă abilitate, cea care îi va ajuta în orice moment al vieții, capacitatea de a învăța, sunt profesorii, educatorii. Ei trebuie să iasă din tiparele clasice, să își întoarcă privirea de la tablă către clasă, către fiecare elev. Practic să iasă din rutină, din zona de confort, dar și din postura de victimă a unui sistem care nu îi încurajează să susțină inovația, să treacă dincolo de rolul clasic și să devină mentori. Relația profesor-elev ar trebui să fie bazată în primul rând pe respect, iar acesta vine din admirație, nu din frică. Este nevoie de o conexiune reală, profesorul trebuie să înțeleagă provocările elevilor și să identifice acel limbaj pe înțelesul lor, astfel încât să îmbunătățească calitatea actului educațional.

Într-o altă ordine de idei, școala ideală presupune și o cultură organizațională de calitate. Cultura organizațională poate fi definită drept un complex specific de valori și credințe conducătoare, principii și norme acționale, căi de gândire, înțelesuri, specifice membrilor unei organizații care determină modurile în care aceștia se vor comporta în interiorul și în afara organizației. Acestea sunt transmise viitorilor membri drept corecte și aproape imuabile.

Astfel, profesorul are de îndeplinit o sarcină complexă, care cere mult devotament pentru profesie, tact pedagogic, respect pentru ceilalți (în special pentru elevi), tratarea lor ca pe niște ființe egale lui și desfășurarea activității didactice ca partener al elevului, ca sfatuitor și, mai ales, ca educator.

În contextul educațional actual, în care accentul este plasat pe competența de comunicare și relaționare multilingvistică, disciplina Limba și literatura română devine vector fundamental deopotrivă pentru păstrarea identității culturale, cât și pentru lărgirea orizontului informațional. Pentru compatibilizarea învățământului românesc cu modele oferite prin documentele U.E., sunt recomandate domeniile: *sensibilizare la cultură, a învăța să înveți, comunicare în limba maternă*.

“Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”, spunea atât de convingător cronicarul Miron Costin. Fascinația cărții se înfiripă de la cea mai fragedă vârstă. Ea începe odată cu primii pași în lumea poveștilor citite de părinți sau bunici și se continuă în anii de școală, lectura îmbogățind considerabil cunoștințele

elevilor. De asemenea, ea produce satisfacții deosebite școlarului prin trăirea întâmplărilor fabuloase care se petrec în carte, deprinzându-l să deosebească răul de bine, cultivându-i gusturi, convingeri și sentimente alese.

Cititul cu voce tare este o modalitate incredibilă de a-i oferi un start excelent în viață copilului, de la o bază solidă pentru învățare și insuflarea plăcerii lecturii, o relație de încredere și o mai mare apropiere între părinte/educator și copil până la o dezvoltare cerebrală optimă.

Cercetările au constatat o activare superioară a creierului la acei copii ai căror părinți practicau cititul cu voce tare acasă. Este foarte interesant să aflăm ce părți ale creierului sunt activate, și anume aceleași părți care sunt active și în momentul lecturii independente, când citim singuri.

Zonele cerebrale responsabile de imaginație și procesare vizuală sunt cele mai active în timpul cititului cu voce tare iar asta nu e chiar surprinzător având în vedere că în momentul în care, de exemplu, un părinte îi citește copilului despre o broască râioasă, copilul va picta acel tablou în propria imaginație.

Arta povestirii este o metodă care are ca punct central povestea, un traseu narativ în care protagonistul urmează un șir de etape prestabilite. La graniță cu teatrul sau cu improvizația sau cu psihodrama, storytellingul poate constitui un aliat de nădejde în activitatea didactică și în același timp, o terapie.

Povestea nu poate să existe însă, fără povestitor și public, fără emoție, fără implicare, fără text. Contactul direct cu opera este obligatoriu dar se poate transpune și povestea poveștii. Nu numai că nu exclude creativitatea ci aceasta este chiar o componentă de bază. Empatia cu anumite personaje duce la o analiză a unor comportamente, atitudini și așadar, este o metodă didactică benefică.

Cuvântul poveste este asociat cu vremea copilăriei, cu un sentiment de siguranță, cu o atmosferă plăcută, relaxantă și de aceea ne întoarcem cu plăcere la orice vârstă la poveste.

Povestea consacrată trăiește prin metafore. Pentru copii, acestea au rolul de a explica, imagina, crea și instrui. Ele ajută copiii să înăinteze și să își asume propriul traiect educațional, propria învățare. Dialogul real și deschis care se stabilește în timpul narării și ascultării poveștilor creează posibilitatea sondării nevoilor pe care le au cei care participă.

În altă ordine de idei, metafora ne însoțește pe tot parcursul vieții. Psihologii lucrează cu metafore terapeutice, Iisus a vorbit ucenicilor prin pilde, literatura ne pune în fața diverselor situații de viață și viața însăși este o metaforă.

În sesiunile de storytelling se conștientizează faptul că tematici care unora li se par foarte accesibile - cum ar fi natura, prietenia etc. - pentru unii sunt experiențe nu tocmai abordabile, despre care nu vorbesc cu ușurință. Intervine astfel rolul terapeutic. Cu ajutorul poveștilor se creează o lume

nouă, o lume mai bună, în care ai posibilitatea și puterea de a imagina, crea, soluționa. Povestea poate pune într-o lumină nouă experiențe comune sau individuale. Ea oferă ascultătorului o nouă perspectivă, e o invitație la meditație, contemplare, dar și implicare. Ea ajută la asumarea responsabilității implicării emoționale în anumite evenimente. Prin ascultarea unei povești putem să ne apropiem mai mult de o realitate (persoană, eveniment, spațiu dar și personaj literar) considerată banală sau inaccesibilă, sau, din contră, putem să luăm distanță, să ne îndepărtăm puțin de miezul problemei, pentru a putea înțelege mai bine lucrul cu care suntem confrunțați.

Chiar și pregătirea activității necesită implicare și creativitate căci pornind de la aceeași poveste, fiecare participant va avea un alt decor, alt stil, va transmite alte emoții. Dacă se pornește de la ilustrarea unei emoții, vom constata că fiecare poate alege un alt text de la care pornește povestea sa.

Cel mai bun instrument în pregătirea decorului și a cadrului de desfășurare este imaginația. Nu doar a celor care vor spune povestea, ci și a celor care o vor asculta. Este foarte important să avem în vedere că o sesiune de storytelling presupune o călătorie din lumea reală în cea de basm, astfel încât ne vom asigura că spațiul permite și facilitează acest lucru. Pentru a transforma orice sală de clasă, bibliotecă, muzeu etc. într-un tărâm de basm avem nevoie de un covor sau o pătură și, eventual, mai multe pernițe. Dacă adăugăm flori și eșarfe, succesul e garantat. E necesar ca ascultătorii să fie relaxați, chiar să poată să ia poziția în care ei sunt obișnuiți să asculte povești. Poate un ceai cald și niște biscuiți destind atmosfera.

Tehnica teatrului de umbre sau niște păpuși ajutătoare realizate de povestitor pot face diferența.

Intrarea și ieșirea din timpul mitic al povestirii trebuie să fie distincte ca etape față de povestea propriu zisă și în storytelling. Pregătirea auditoriului este necesară pentru a asigura succesul. Joculețe de spart gheața sau exerciții de gândire laterală fac posibilă detașarea de cotidian și pătrunderea în lumea poveștii.

Storytellingul trebuie să fie o sinteză a comunicării verbale, nonverbale și paraverbale. Povestitorul trebuie să mențină contactul vizual cu publicul său și să se adapteze permanent la nevoile lui. De aceea spunem că este o artă cu un inestimabil avantaj, acela de a ne face atenți la emoțiile celor din fața noastră.

Publicul poate fi implicat în procesul narării prin întrebări de genul: ce credeți că urmează?, ce ai face tu în locul protagonistului?, unde credeți că greșește? etc. Există și posibilitatea oferirii anumitor secvențe publicului pentru a putea fi dezvoltate, continuate de ei - avem atâtea finaluri câte trăiri subiective. Tragerea unor concluzii, învățăminte, legătura cu alte opere literare, mutarea unor personaje în alte opere sunt doar câteva posibilități de a continua activitatea.

Scrierea creativă este nu tocmai un joc al minții, cât unul al emoțiilor libere, al imaginației neconstrânse, al bucuriei de a fi.

Elevii pot face un desen care să sintetizeze ceea ce simt la finalul poveștii. În interiorul acestuia se pot trasa linii punctate sau se pot delimita cadrane și ei pot continua povestea în manieră

personală. De asemenea, pot scrie pe o hârtie un cuvânt sau o propoziție. Apoi acestea vor fi reunite astfel încât să creeze o poveste a poveștii. Povestea poate fi asociată cu o culoare, cu o melodie, cu o floare etc. Argumentarea alegerii constituie la rândul ei o altă latură creativă, un exercițiu de autocunoaștere sau de stimulare a stimei de sine.

Bibliografie:

1. Cucos, C-Doxologia, decembrie 2012
2. Gheorghe Daniela Maria, Mastan Bruno, Ghid de bune practici, Tehnici creative, Editura VANEMONDE, București, 2005
3. Ionescu, M. , Radu, I. (coord)-Didactica Modernă, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2001
4. Mărgineanu Nicolae, *Psihologie și literatură*, Ed. Dacia, Cluj, 1971

Inteligența artificială în învățământul primar: un sprijin modern pentru educația copiilor

Prof. IVANCIU CONSTANȚA CLAUDIA

Școala Gimnazială NICOLAE TITULESCU, Călărași

În ultimii ani, inteligența artificială (IA) a început să își facă simțită prezența tot mai mult în diverse domenii, iar educația nu face excepție. În învățământul primar, IA poate deveni un instrument valoros care sprijină atât cadrele didactice, cât și elevii, contribuind la un proces de învățare mai eficient, personalizat și atractiv.

Ce înseamnă inteligența artificială în școală?

Inteligența artificială se referă la sisteme informatice capabile să „învețe” din date, să recunoască tipare și să ia decizii. În context educațional, acest lucru se traduce prin aplicații care pot adapta conținutul la nivelul fiecărui elev, pot oferi feedback rapid și pot sprijini profesorii în activitatea didactică.

Beneficiile utilizării IA în ciclul primar

Unul dintre cele mai mari avantaje ale IA este **învățarea personalizată**. Fiecare copil are propriul ritm de învățare, iar aplicațiile bazate pe IA pot ajusta exercițiile în funcție de nevoile fiecăruia. Astfel, elevii care întâmpină dificultăți primesc mai mult sprijin, iar cei avansați pot fi provocați cu sarcini mai complexe.

De asemenea, IA poate oferi **feedback imediat**, ceea ce îi ajută pe copii să înțeleagă rapid unde greșesc și cum pot corecta. Acest lucru crește motivația și încrederea în sine.

Pentru profesori, inteligența artificială înseamnă **economisirea timpului**. Corectarea automată a testelor sau generarea de rapoarte despre progresul elevilor le permite să se concentreze mai mult pe activități creative și pe relația directă cu copiii.

Exemple de utilizare a IA la clasă

În învățământul primar, IA poate fi folosită prin:

- aplicații educaționale interactive pentru matematică, citire și scriere;
- platforme care recomandă exerciții personalizate;
- asistenți virtuali care răspund la întrebările elevilor;
- jocuri educative inteligente care învață prin joacă.

Provocări și limite

Desigur, folosirea IA în educație vine și cu provocări. Este important ca tehnologia să nu înlocuiască rolul profesorului, ci să îl sprijine. De asemenea, trebuie acordată atenție protecției datelor copiilor și accesului echitabil la tehnologie.

Concluzie

Inteligența artificială poate transforma învățământul primar într-un mediu mai adaptat nevoilor fiecărui copil. Folosită responsabil, IA devine un aliat al profesorului și un ghid modern pentru elev, contribuind la formarea unei generații pregătite pentru viitor.

Importanța eliminării bullyingului în învățământul primar

Prof. IVANCIU CONSTANȚA CLAUDIA

Școala Gimnazială NICOLAE TITULESCU, Călărași

Bullyingul reprezintă una dintre cele mai grave probleme cu care se confruntă sistemele educaționale din întreaga lume. Chiar dacă mulți tind să creadă că fenomenul se manifestă mai ales în rândul elevilor mai mari, studiile arată că el își face simțită prezența încă din clasele primare, afectând dezvoltarea emoțională, socială și educațională a copiilor. Eliminarea bullyingului din învățământul primar nu este doar o necesitate morală, ci și o condiție esențială pentru construirea unei societăți bazate pe respect, empatie și încredere reciprocă.

1. Ce este bullyingul și cum se manifestă în învățământul primar

Bullyingul este un comportament repetitiv de hărțuire, agresiune sau excludere, manifestat de obicei de un copil sau un grup de copii asupra altuia, considerat mai slab sau diferit. În învățământul primar, acest fenomen ia adesea forme subtile, dar extrem de dăunătoare: porecle jignitoare, tachinări, excluderea din grup, batjocură sau chiar violență fizică.

La această vârstă, copiii se află într-un proces de formare a personalității și a capacităților sociale. De aceea, orice formă de umilire sau intimidare poate lăsa urme profunde, afectând stima de sine, încrederea în ceilalți și chiar performanțele școlare. Un copil care se simte nesigur la școală nu se poate concentra pe învățare și nu va privi educația ca pe o experiență plăcută și constructivă.

2. Consecințele bullyingului asupra dezvoltării copiilor

Efectele bullyingului sunt deosebit de complexe și se manifestă atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Copiii care sunt victime devin adesea retrași, anxioși, pot dezvolta tulburări de somn, depresie sau chiar tendințe de izolare socială. În unele cazuri, bullyingul persistent poate duce la refuzul de a merge la școală sau la rezultate școlare tot mai slabe.

Pe de altă parte, nici agresorii nu trebuie ignorați. Un copil care practică bullyingul are, de regulă, propriile probleme emoționale, lipsuri afective sau un model comportamental inadecvat învățat din mediul familial. Dacă nu este corect ghidat, acest comportament poate evolua în atitudini antisociale și violente în viața de adult.

3. Rolul școlii și al cadrelor didactice în prevenirea bullyingului

Școala este primul spațiu social important din viața unui copil, după familie. Astfel, instituția de învățământ are o responsabilitate majoră în prevenirea și combaterea bullyingului.

Cadrele didactice trebuie să fie formate pentru a recunoaște semnele hărțuirii și pentru a interveni prompt și echilibrat. Este esențial ca profesorii să promoveze comportamente bazate pe respect și empatie, să discute deschis despre diversitate și să încurajeze cooperarea între elevi. Lecțiile despre prietenie, acceptare și sprijin reciproc, precum și activitățile de grup care încurajează colaborarea, pot contribui semnificativ la reducerea comportamentelor negative.

De asemenea, școala trebuie să colaboreze cu părinții pentru a menține o comunicare constantă. Uneori, bullyingul începe sau este perpetuat în afara clasei – pe rețelele de socializare sau în mediul online. Implicarea familiei și monitorizarea atentă pot preveni extinderea acestui fenomen.

4. Educația emoțională – cheia prevenirii bullyingului

Una dintre cele mai eficiente metode de eliminare a bullyingului este dezvoltarea inteligenței emoționale la copii. Învățarea gestionării propriilor emoții, înțelegerea sentimentelor celorlalți și exprimarea asertivă a dorințelor și nemulțumirilor reprezintă abilități care se formează cel mai bine în primii ani de școală.

Programele educaționale care pun accent pe empatie, comunicare nonviolentă, autocontrol și solidaritate pot preveni apariția conflictelor. Atunci când elevii învață să se pună în locul celui alt, devin mai puțin dispuși să rănească și mai dornici să ajute.

5. Concluzie

Eliminarea bullyingului din învățământul primar este o investiție în viitorul copiilor și al societății. O școală sigură, în care fiecare elev se simte respectat și sprijinit, devine un spațiu de învățare autentică și de dezvoltare armonioasă. Combinația dintre educația emoțională, colaborarea dintre școală și familie și implicarea cadrelor didactice poate transforma mediul școlar într-un loc al încrederii și cooperării.

Lupta împotriva bullyingului nu se câștigă prin pedepse, ci prin educație, înțelegere și exemplu personal. Într-o lume în care empatia devine o valoare esențială, fiecare copil merită să crească într-un mediu lipsit de frică și plin de respect. Doar astfel putem clădi o societate sănătoasă, în care bunătatea și toleranța devin reguli, nu excepții.

STUDIU DE SPECIALITATE
Curriculum la decizia școlii

JEFLEA NATALIA

COLEGIUL NAȚIONAL AVRAM IANCU CÂMPENI, ALBA

FIȘĂ DE AVIZARE

A PROIECTULUI DE PROGRAMĂ PENTRU OPȚIONAL - clasa a XII-a

AVIZAT,
Inspector de specialitate

Denumirea opționalului : Represiunea regimului comunist împotriva bisericii

Tipul : Disciplină nouă

Clasa : a XII-a

Durata: 1 an

Număr de ore pe săptămână : 1 oră

Autor: prof. istorie – Natalia Jeflea

Abilitarea pentru susținerea cursului: gradul didactic I

Instituția de învățământ : Colegiul Național "Avram Iancu" Câmpeni, jud. Alba

CRITERII ȘI INDICATORI DE EVALUARE			
	DA	NU	DA, cu recomandări
I. Respectarea structurii standard a programei			
Argument			
Competențe specifice			
Conținuturi (asociate competențelor)			
Valori și atitudini			
Sugestii metodologice (inclusiv modalități de evaluare)			
II. Existența unei bibliografii			
III. Elemente de calitate			
Respectarea particularităților de vârstă ale elevilor			
Concordanța cu etosul școlii, cu interesele elevilor și cu nevoile comunității			
Conținutul argumentului			
* oportunitatea opționalului			
* realismul în raport cu resursele disponibile			
Corelarea competențelor cu conținuturile			
Corelarea competențelor cu situațiile de învățare propuse la Sugestii metodologice			
Adecvarea modalităților de evaluare la demersul didactic propus			

Avizul conducerii școlii:

NOTĂ: Pentru a fi acceptat proiectul de programă trebuie să întrunească "DA" la punctele I și II și cel puțin 5 "DA" / "DA cu recomandări" la punctul III.

Argument:

Argumente în favoarea cursului opțional: Represiunea regimului comunist împotriva bisericii

- Inexistența unei programe școlare cu această tematică
- Studiarea influenței regimului comunist asupra uneia dintre cele mai influente instituții ale statului, pentru populație, *BISERICA*.
- Necesitatea extinderii cunoștințelor, competențelor și atitudinilor din afara trunchiului comun
- Stimularea motivației elevilor față de fenomenul comunismului și implicit față de studiul opționalului
- Dorința de a oferi cunoștințe avansate despre acest fenomen
- Prezervarea memoriei victimelor represiunii regimului comunist
- Încurajarea factorilor educaționali în prezentarea profundă a tuturor problemelor cauză – efect pe care le ridică istoria comunismului în România
- Dorința profesorului de a contribui într-o manieră mai hotărâtă la cunoașterea unor aspecte ale istoriei comunismului
- Dorința de a evidenția activitatea remarcabilă a unei personalități locale, foarte apreciate de românii ortodoxi din diasporă: episcopul Bisericii Ortodoxe din America, Valerian Trifa.
- Cunoașterea și recunoașterea principalelor aspecte ale fenomenului comunist
- Formarea de către elevi a propriilor opinii față de comunism

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea informației provenite din surse istorice primare și secundare
2. Dezvoltarea vocabularului istoric în cadrul comunicării orale și scrise
3. Rezolvarea de probleme și exerciții, prin aplicarea metodelor, tehnicilor și procedeelelor specifice istoriei
4. Stimularea interesului pentru cunoașterea și dezvoltarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți

VALORI ȘI ATITUDINI

Informațiile incluse în această programă nu vor fi considerate un scop în sine, ci mijloace pentru formarea intelectual-civică

1. Afirmarea nestingherită a personalității elevului
2. Conștientizarea raportului de identitate și diferență în relaționarea individului cu mediul social
3. Înțelegerea rolului istoriei recente
4. Înțelegerea rolului istoriei în viața prezentă și ca factor de predicție a schimbărilor
5. Stimularea interesului pentru lectură și cercetarea surselor istorice
6. Asumarea critică a rolurilor care decurg din apartenența la diferite identități

(rasă, etnie, confesiune, națiune, corp social, sex, profesiiune)

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

COMPETENȚE SPECIFICE	CONȚINUTURI
1.1. Construirea unor explicații și argumente intra și multidisciplinare cu privire la evenimente și procese istorice 1.2. Descoperirea constantelor în desfășurarea fenomenelor istorice studiate 2.1. Utilizarea termenilor/ conceptelor specifici(e) istoriei în contexte care implică interpretări și explicații interdisciplinare 3.2. Integrarea cunoștințelor obținute în medii non-formale de învățare în analiza fenomenelor istorice studiate 4.3. Analizarea punctelor de vedere similare, opuse și complementare în legătură cu fenomenele istorice studiate	I. Introducere în istoria comunismului românesc - Constituirea P.C.R. și evoluția sa până la 23 august 1944 - Preluarea puterii (1944-1947) - Creerea statului totalitar - Trăsăturile regimului comunist din România
2.1. Utilizarea termenilor/ conceptelor specifici(e) istoriei în contexte care implică interpretări și explicații interdisciplinare 3.1. Construirea unor demersuri de tip analitic cu privire la situații și contexte economice, sociale, politice, culturale 4.3. Analizarea punctelor de vedere similare, opuse și complementare în legătură cu fenomenele istorice studiate 4.4. Realizarea de conexiuni între informațiile oferite de sursele istorice și contextul vieții cotidiene 4.5. Aprecierea diferitelor perspective de gândire și acțiune	II. Represiunea comunistă în România - Genocidul comunist în România - Instrumentele represiunii: Securitatea și Miliția
1.3. Compararea surselor istorice în vederea stabilirii credibilității și a validității informației conținută de acestea. permanente. 1.4. Analizarea mesajelor transmise de surse istorice variate 2.3. Folosirea denumirilor de bază în concepte variate 3.1. Construirea unor demersuri de tip analitic cu privire la situații și contexte economice, sociale, politice, culturale 4.1. Compararea și evaluarea unor argumente	III. Deportările și dislocările de populație din România anilor 1950 - Instituția domiciliului obligatoriu - Deportarea în Bărăgan

diferite în vederea formulării unor judecăți proprii folosite 4.4. Realizarea de conexiuni între informațiile oferite de sursele istorice și contextul vieții cotidiene	
2.2. Construirea unor explicații și argumente intra și multidisciplinare cu privire la evenimente și procese istorice 2.3. Folosirea denumirilor de bază în concepte variate 3.3. Identificarea încălcării drepturilor omului prin intermediul discuțiilor pe seama responsabilităților fiecărui drept încălcat 4.5. Aprecierea diferitelor perspective de gândire și acțiune 4.6. Conștientizarea valorii acordate imaginii "celuilalt" de-a lungul istoriei	IV. Regimul comunist și cultele religioase - Modificarea legislației privitoare la cler - Mecanisme de opresiune și control. Împuternicitul pentru culte - Situația Bisericii Ortodoxe. Arestările din rândurile clerului și represiunea antimonahală - Suprimarea Bisericii Greco - Catolice - Biserica Romano-Catolică - un cult tolerat cu o elită decapitată - Cazul Gheorghe Calciu și demolările de biserici
2.2. Construirea unor explicații și argumente intra și multidisciplinare cu privire la evenimente și procese istorice 2.4. Exprimarea opiniilor despre personaje și evenimente de istorie locală 2.5. Utilizarea deprinderilor și competențelor de dezbatere a unui fapt istoric 3.1. Construirea unor demersuri de tip analitic cu privire la situații și contexte economice, sociale, politice, culturale 4.2. Descoperirea unor oportunități în cercetarea istoriei ca sursă a învățării 4.6. Conștientizarea valorii acordate imaginii "celuilalt" de-a lungul istoriei	V. Cazul Valerian Trifa - Biografie - Instalarea la conducerea episcopiei - Campania de calomniere : procesul - Uneltirile lui Nicolae Ceaușescu împotriva lui Valerian Trifa

Sugestii metodologice

Lectura programei " Represiunea regimului comunist împotriva bisericii " ofera mai multe variante de formulare a discursului didactic în funcție de opțiunile personale, precum și de situația concretă a grupului de elevi cărora mă adresez.

Orientarea metodologică a procesului de învățare a istoriei presupune nu atât înzestrarea elevilor cu cunoștințe, cât, mai ales, cu legi, principii, metode îmbinate cu tehnici de muncă intelectuală, alcătuind împreună structuri complexe și deschise de cunoaștere, adaptabile unei învățări permanente. Accentul se va pune pe înzestrarea cu metode și tehnici de învățare și de muncă intelectuală, pe folosirea tehnologiilor moderne de regăsire și utilizare a informațiilor, de analiză și sinteză, de prelucrare a acestora.

La învățarea istoriei metodele și procedeele didactice se integrează într-un sistem metodic. Pentru fiecare activitate didactică stabilirea sistemului metodic depinde de obiectivele urmărite, de conținutul subiectului, de nivelul general de pregătire a elevilor și de timpul afectat studiului.

Studierea conținuturilor se va realiza diferențat, în raport cu potențialul intelectual al elevilor.

Profesorul de istorie:

- va selecta metodele de învățare specifice și tehnici de muncă intelectuală, orientându-se mai mult spre cele activ-participative, centrate pe elev;
- va acorda atenție formării de atitudini și orientări valorice, corelând afectivitatea cu starea de motivare, căutând să stimuleze în permanență libertatea de inițiativă și creativitate;
- va defini conținuturile informative și formative pentru aprofundarea cunoștințelor la istorie, având libertate în selectarea cât mai reușită și mai adecvată a materiei.

Procesul de învățare a istoriei va avea un caracter bilateral, care conține atât activitatea profesorului cât și munca elevilor acționând prin intermediul unor metode de predare/învățare.

Rolul primordial al profesorului constă în alegerea unor astfel de metode care, transmițând o cantitate de informație, reușesc să antreneze pe elevi în asimilarea ei activă și creatoare.

Profesorul va acorda prioritate, în funcție de performanțele elevilor, proiectului de grup și individual, modelării similare și prin analogie, dezbatelor și exemplelor activităților de învățare propuse vizavi de competențele specifice.

Profesorul va oferi elevilor un “ajutor” ce se exprimă prin sugerarea și crearea unei situații care oferă mai multe posibilități de alegere a soluției, aceasta fiind rezultatul unui proces de analiză ce se desfășoară pe plan mintal.

Drept **mijloace principale** de învățământ, în predarea istoriei sugerăm:

1. **Surse istorice**, care permit învățarea mijlocită, directă, de către elevi a evenimentelor din trecut.

2. **Mijloacele audio-vizuale**, care pot contribui la sporirea eficienței predării-învățării istoriei în liceu, cu condiția ca utilizarea lor să fie subordonată obiectivelor și conținutului, precum și sistemului de metode și procedee didactice din cadrul lecției, fiind concret integrate în structura acesteia.

Astfel lecția contemporană dobândește noi înfățișări, devenind un autentic dialog între profesor și elev. Ea se transformă tot mai mult într-o activitate colectivă pentru dobândirea informațiilor și dezvoltarea creativității elevilor.

În procesul de predare-învățare a istoriei pot fi folosite mai multe tipuri de lecții. Eficiența fiecărui tip de lecție depinde de reușita proiectării didactice, de respectarea temeinică a cerințelor curriculum-ului.

Profesorii sunt datori să fie mereu în căutarea de noi forme de realizare a activității instructiv-educative, a unor modalități variate de stimulare și menținere a interesului elevilor pentru istorie. În liceu se impun lecții bine documentate, expuse cu prospețime, în lumina adevărului istoric, în spirit critic și analitic, dar în același timp dinamice și emoționale.

Elevii sunt stimulați să emită judecăți de valoare, să motiveze acțiunea unor personalități într-un context dat, să urmărească prin investigații proprii fapte de excepție, să identifice și să comenteze informațiile provenite din sursele istorice diferite, să găsească explicații pentru acțiunile oamenilor din diferite epoci.

Abordarea sugestiilor în acest context va contribui la realizarea sistemului de obiective ale învățământului istoric liceal.

Sugestii de evaluare

Evaluarea vizează eficiența învățământului prin prisma raportului dintre obiectivele proiectate și rezultatele obținute de către elevi în activitatea de învățare. Ea se va realiza de către profesor pe parcursul tuturor activităților didactice și în toate etapele acestor activități și va viza nu numai cunoștințe în termeni de informație, ci și competențe, capacități și atitudini.

Achizițiile vizate în mod special în cadrul procesului de evaluare vor fi:

- Categoriile de cunoștințe cu potențial educativ ridicat și renunțarea la puncte de vedere

subiective, tendențioase, privind problematica istorică.

- Valoarea adăugată dobândită de către toți elevii atât la nivelul trunchiului comun, cât și la nivelul extinderii.

Se va accentua evaluarea unor competențe cu grad ridicat de complexitate:

- cunoașterea legităților privind dezvoltarea societății;
- cunoașterea cauzelor și consecințelor evenimentelor studiate (algoritm ”cauze-consecințe”);
- înțelegerea și explicarea noțiunii de civilizație în diversitatea ei;
- maniera de expunere a cunoștințelor în contexte și cu mijloace diferite;
- comportamentele și atitudinile determinate de interiorizarea valorilor general-umane, sociale și culturale.

Pentru învățământul liceal sunt recomandate și tehnici complementare de evaluare, mai ales la clasele cu profil umanist. Propunem următoarele tehnici complementare:

1. Observația sistematică a comportamentului elevilor se face conform unor criterii dinainte stabilite și planificate prin trei modalități: fișa de evaluare a elevului, scara de clasificare, lista de control.

2. Proiectul de cercetare, care poate evalua cunoștințe, capacități și atitudini prin diferite tipuri de activități: orale, scrise, desene, tabele sinoptice, modele și poate fi folosită la evaluarea curentă și la cea semestrială sau anuală;

3. Portofoliul didactic, care este un instrument de evaluare complex, integrator, holistic și care include în sine rezultate obținute prin celelalte metode și tehnici de evaluare;

4. Evaluări sub formă de discuții, dezbateri, interogații, orale, libere pe baza unei tematici stabilite;

5. Evaluări cu ajutorul computerului, pe baza unor programe de evaluare, când computerul compară și apreciază cu note cunoștințele;

6. Autoevaluarea-autocontrol și autoapreciere posibilă prin diferite forme, chestionare, scări de clasificare.

Numai în contextul folosirii multiplelor metode și instrumente de evaluare se poate atinge un nivel înalt al evaluării curriculum-ului predat și celui învățat.

Bibliografie

1. Felezeu, Călin, „*Didactica Istoriei*”, Cluj, Presa Universitară Clujeană, 2000.
2. Frunză, Victor, „*Istoria stalinismului în România*”, București, 1990.
3. Gallagher, Tom, „*Furtul unei națiuni- România de la comunism încoace*”, Editura Humanitas, București, 2004.
4. „*Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de istorie*”, București, 2001.
5. I. I. Diaconescu, „*Problematizarea în predarea istoriei*”, XXIII (1973).
6. Pacepa, Ion Mihai, „*Orizonturi Roșii*”, Editura Venus, București, 1992.
7. Pacepa, Ion Mihai, „*Cartea neagră a securității*”, Editura Omega, București, 1999.
8. Păun, Ștefan, „*Didactica istoriei*”, Editura Corint, București, 2007.
9. Pintilie, M., „*Metode moderne de învățare –evaluare*”, Ed. Eurodidact, Cluj- Napoca, 2003.
10. Tănăsă, Gheorghe, „*Metodica predării istoriei*”, Iași, 1996.
11. Episcopia Ortodoxă Română din America, „*Calendarul Solia*”, Detroit, Michigan, 1956, 1958, 1963, 1965, 1978, 1981, 1983.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate la ora de limba franceză

Vasilica-Loredana Jucan, Colegiul Vasile Lovinescu Fălticeni, Suceava, România

Integrarea tehnologiilor emergente în procesul de predare-învățare a limbilor străine reprezintă o direcție esențială pentru modernizarea educației. În ultimele decenii, procesul de predare-învățare a limbilor străine a fost influențat semnificativ de dezvoltarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate. Această lucrare analizează integrarea tehnologiilor emergente – precum inteligența artificială (IA), realitatea augmentată (AR/VR), sistemele inteligente asistate de calculator și platformele digitale interactive – în predarea limbii franceze. Sunt evaluate beneficiile pedagogice, provocările implementării și perspectivele teoretice și practice pentru cadrele didactice, subliniind rolul esențial al echilibrului între tehnologie și pedagogie. În contextul societății digitale, educația trebuie să răspundă nevoilor unei generații familiarizate cu tehnologia. Predarea limbii franceze, ca limbă străină, beneficiază semnificativ de integrarea instrumentelor digitale avansate, care facilitează accesul la resurse autentice, interacțiunea reală și personalizarea învățării. Tehnologiile emergente nu mai reprezintă doar un suport didactic, ci devin componente centrale ale procesului educațional.

1. Introducere

Transformarea digitală a educației a generat noi oportunități pentru îmbunătățirea predării limbilor străine. În mod tradițional, predarea limbii franceze se baza pe metode clasice – manuale, practica orală directă și exerciții scrise – dar tehnologiile digitale emergente oferă instrumente care pot extinde aceste abordări, facilitând învățarea personalizată și interactivă.

2. Cadrul teoretic și pedagogic

Teoretic, integrarea tehnologiilor digitale în educație se poate încadra în paradigma conectivismului, care susține că învățarea este un proces bazat pe rețele de informații și interacțiuni digitale, nu doar pe cunoștințele interne ale elevului. Conform acestei teorii, mediile digitale sprijină conectivitatea cognitivă și schimbul de resurse între elevi și profesori.

3. Tipuri de tehnologii emergente în predarea limbilor

3.1. Inteligența artificială (IA)

Integrarea IA în predarea limbilor străine permite personalizarea procesului de învățare, oferind feedback automatizat, planuri adaptative de învățare și analiza performanțelor elevilor. Studiile arată că instrumentele bazate pe inteligență artificială, precum chatboții conversaționali și sistemele de corectare automată, contribuie la o comunicare mai interactivă și la consolidarea competențelor lingvistice, inclusiv în contexte de practică orală și scrisă. Aplicațiile bazate pe inteligență artificială permit adaptarea conținutului la nivelul fiecărui elev. Chatboții educaționali, corectorii automați și asistenții virtuali sprijină dezvoltarea competențelor de scriere și exprimare orală în limba franceză, oferind feedback imediat și personalizat.

3.2. Realitatea augmentată și virtuală (AR/VR)

Tehnologiile AR și VR oferă elevilor posibilitatea de a participa la experiențe imersive în limba franceză, facilitând situațiile de comunicare reală într-un mediu controlat și motivant. Realitatea augmentată și cea virtuală oferă contexte autentice de comunicare, simulând situații reale (vizite virtuale în orașe francofone, dialoguri în contexte cotidiene). Aceste tehnologii sprijină dezvoltarea competențelor interculturale și a fluenței în comunicare. Realitatea augmentată poate fi folosită pentru simularea scenariilor cotidiene, în timp ce realitatea virtuală creează medii tridimensionale pentru practicarea limbii în contexte autentice.

3.3. Platforme digitale interactive și aplicații mobile

Platformele digitale (de tip LMS) și aplicațiile mobile (ca Talkpal AI sau Praktika) sprijină practica limbii prin lecții interactive, exerciții adaptative și conversații simulate. Aceste instrumente permit accesul la resurse autentice, cum ar fi texte, audio și videoclipuri în limba franceză, favorizând autonomia elevului în procesul de învățare. Platforme precum LMS-urile (Learning Management Systems), aplicațiile de tip quiz sau jocurile educaționale contribuie la consolidarea vocabularului și a structurilor gramaticale. Acestea favorizează învățarea activă și implicarea elevilor prin sarcini dinamice și evaluări formative.

4. Beneficiile integrării tehnologice

Integrarea instrumentelor digitale și a tehnologiilor emergente în predarea limbii franceze aduce numeroase beneficii:

1. **Personalizarea învățării:** IA permite adaptarea conținutului și nivelului de dificultate la nevoile individuale ale elevilor.
2. **Feedback imediat și continuu:** Utilizarea instrumentelor digitale asigură feedback rapid, ajutând la corectarea greșelilor într-un mod eficient și obiectiv.
3. **Motivarea și implicarea elevilor:** Elemente interactive și ludice (jocuri educaționale, AR/VR) cresc motivația și implicarea activă.
4. **Accesul la resurse autentice:** Platformele digitale oferă materiale ricoșante și actuale, cum ar fi podcasturi sau conversații autentice.

Integrarea tehnologiilor digitale la ora de limba franceză conferă multiple beneficii precum creșterea motivației și a autonomiei elevilor, diversificarea metodelor de predare, accesul la resurse autentice (materiale audio-video, presă francofonă), dezvoltarea competențelor digitale și lingvistice simultan, și nu în ultimul rând facilitarea învățării diferențiate.

5. Provocări în implementare

Integrarea tehnologiilor emergente nu este lipsită de provocări:

- **Infrastructura și resursele:** Lipsa echipamentelor moderne sau a conectivității poate limita implementarea eficientă.

- Competențele digitale ale profesorilor: Formarea continuă a cadrelor didactice este esențială pentru utilizarea eficientă a tehnologiilor.
- Aspecte etice și de securitate: Folosirea datelor elevilor în instrumente digitale impune reguli stricte de protecție a confidențialității.

În ciuda avantajelor, implementarea tehnologiilor emergente se poate confrunta cu lipsa infrastructurii adecvate, dar și cu alte limite, cum ar fi: competențele digitale insuficiente ale cadrelor didactice, riscul supraîncărcării cognitive sau dependența excesivă de tehnologie. Este necesară o abordare echilibrată, în care instrumentele digitale să completeze metodele tradiționale, nu să le înlocuiască complet.

5. Exemple de bune practici

Utilizarea aplicațiilor de învățare colaborativă pentru realizarea de proiecte în limba franceză, integrarea podcasturilor și a videoclipurilor autentice sau folosirea platformelor de evaluare online sunt exemple de practici eficiente. Rolul profesorului rămâne esențial, acesta devenind facilitator și ghid al procesului de învățare.

6. Concluzii și direcții viitoare

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate la ora de limba franceză reprezintă o oportunitate majoră pentru creșterea calității actului educațional. Prin utilizarea strategică și responsabilă a acestora, procesul de predare-învățare devine mai atractiv, mai eficient și mai adaptat nevoilor elevilor din secolul XXI. Integrarea instrumentelor digitale avansate la ora de limba franceză reprezintă un proces dinamizant pentru educația lingvistică contemporană. Deși tehnologia oferă oportunități semnificative de personalizare, motivație și interacțiune, aceasta trebuie utilizată responsabil, în combinație cu abordările pedagogice tradiționale pentru a susține dezvoltarea competențelor lingvistice ale elevilor.

Bibliografie:

1. Hacıyeva, A. (2025). *Integration of Artificial Intelligence into Language Teaching*. EuroGlobal Journal of Linguistics and Language Education.
2. Yan, W., Li, B., & Lowell, V. L. (2025). *Integrating AI and Extended Reality in Language Education: A Systematic Literature Review (2017–2024)*. *Education Sciences*, 15(8), 1066.
3. Akay, S. (2024). *Education 4.0 and Artificial Intelligence: Revolutionary Technologies in Language Learning*. *Journal of English Language*.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev: concept, practici și perspective

Jucan Vasilica-Loredana, Colegiul Vasile Lovinescu Fălticeni, România

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă un cadru pedagogic fundamental pentru sistemele educaționale moderne, orientat spre reducerea inegalităților și optimizarea accesului la învățare pentru toți elevii, indiferent de caracteristicile individuale sau sociale. Acest articol explorează conceptul, teoriile de bază, practicile pedagogice și provocările implementării, susținând necesitatea unei abordări holistice care promovează participarea, respectul pentru diversitate și dezvoltarea competențelor individuale.

Educația reprezintă un drept fundamental și un pilon esențial al dezvoltării personale și sociale. Cu toate acestea, accesul egal la o educație de calitate nu este garantat în mod uniform în societatea contemporană, din cauza barierelor sociale, economice, culturale și individuale. În acest context, educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev apare ca un răspuns educațional esențial pentru promovarea justiției sociale și sporirea eficienței proceselor de învățare (UNESCO, 2020).

1. Fundamente teoretice

1.1 Educația incluzivă

Educația incluzivă presupune integrarea tuturor elevilor într-un mediu educațional care recunoaște și valorifică diversitatea, oferind oportunități adaptate nevoilor individuale (Ainscow, 2005). Nu este doar integrarea fizică a tuturor elevilor în aceeași clasă, ci o transformare a culturii, politicilor și practicilor școlare pentru a răspunde eficient diversității.

1.2 Echitatea în educație

Echitatea se referă la tratarea diferențiată a elevilor pentru a compensa dezavantajele care împiedică accesul la învățare. Aceasta implică politici și practici care reduc diferențele de rezultate între grupurile sociale (OECD, 2018). Termenii „egalitate” și „echitate” sunt adesea folosiți interschimbabil, dar în context educațional, echitatea presupune recunoașterea diferențelor și alocarea resurselor în mod diferențiat pentru a asigura șanse egale de succes.

1.3 Orientarea centrată pe elev

O abordare centrată pe elev plasează nevoile, interesele și stilurile de învățare ale elevilor în centrul procesului educațional. Profesorul devine facilitator, iar curriculumul este flexibil, adaptat ritmurilor și modurilor individuale de învățare (Tomlinson, 2014). Astfel, accentul se pune pe dezvoltarea competențelor, gândirii critice și autonomia elevului.

2. Practici pedagogice eficiente

2.1 Diferențierea didactică

Prin diferențierea didactică, cadrele didactice adaptează conținutul, metodele, resursele și evaluarea pentru elevi cu nivele și nevoi de învățare diferite (Tomlinson, 2014). Aceasta include sprijin suplimentar pentru elevii cu dificultăți, precum și provocări extinse pentru elevii capabili.

2.2 Învățarea colaborativă

Învățarea colaborativă favorizează interacțiunea între elevi, responsabilitatea comună și schimbul de cunoștințe. Grupurile mixte pot sprijini incluziunea socială și academică, oferind oportunități de mentorat reciproc.

2.3 Curriculum flexibil și personalizat

Un curriculum flexibil permite adaptarea obiectivelor de învățare la interesele și nevoile individuale ale elevilor, încurajând implicarea activă și motivația intrinsecă (OECD, 2018).

3. Provocări și bariere

3.1 Resurse limitate

Implementarea de practici incluzive necesită resurse umane și materiale adecvate. Lipsa de personal specializat, resurse didactice adaptate și infrastructură poate limita eficiența demersurilor incluzive.

3.2 Atitudini și percepții

Schimbarea mentalităților este esențială pentru succesul educației incluzive. Prejudecățile, stereotipurile și rezistența la schimbare în rândul personalului didactic sau comunității pot împiedica progresul.

3.3 Formare profesională

Profesorii au nevoie de formare continuă specifică pentru a aborda diversitatea în clasă și pentru a implementa metode didactice diferențiate și centrate pe elev.

4. Cazuri și rezultate pozitive

Studii internaționale demonstrează că școlile care implementează politici incluzive și orientate spre elev obțin rezultate academice și sociale superioare. De exemplu, conform OECD (2018), țările cu strategii educaționale echitabile tind să aibă diferențe mai mici între performanțele elevilor din medii sociale diferite.

Concluzii

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev nu este doar un ideal, ci o necesitate pentru societățile care aspiră la dezvoltare durabilă și justiție socială. Transpunerea în practică a acestor principii cere politici coerente, resurse adecvate și o cultură educațională deschisă la diversitate și inovație pedagogică.

Bibliografie

- Ainscow, M. (2005). *Developing inclusive education systems: what are the levers for change?* Journal of Educational Change.
- OECD (2018). *Equity in Education: Breaking Down Barriers to Social Mobility*. OECD Publishing.
- Tomlinson, C. A. (2014). *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*. ASCD.
- UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education – All Means All*. UNESCO Publishing.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate

Juncu Cerasella Natalia

Liceul Teoretic Ștefan Odobleja

Învățământul primar reprezintă etapa fundamentală în formarea competențelor cognitive, sociale și digitale ale elevilor. În contextul transformării digitale, integrarea tehnologiilor emergente în procesul educațional devine o necesitate pentru asigurarea unui învățământ relevant și adaptat nevoilor actuale ale copiilor. Instrumentele digitale avansate oferă noi oportunități de predare, învățare și evaluare, sprijinind abordările pedagogice moderne.

În educația învățământului primar, tehnologiile emergente sunt adaptate nivelului de vârstă și particularităților de dezvoltare ale elevilor. Dintre cele mai utilizate se evidențiază:

- Platformele educaționale digitale (ex. Google Classroom, Livresq, Eduboom, Microsoft Teams for Education), care facilitează organizarea activităților și comunicarea educațională.
- Aplicațiile educaționale interactive, utilizate pentru consolidarea cunoștințelor prin joc și feedback imediat (Wordwall, Kahoot).
- Inteligența artificială educațională, care permite adaptarea conținutului la ritmul de învățare al elevilor.
- Realitatea augmentată, utilizată pentru vizualizarea conceptelor abstracte într-o manieră concretă și atractivă.
- Tablele interactive și dispozitivele mobile, ca suport pentru lecții dinamice și colaborative.

Instrumentele digitale avansate contribuie la diversificarea strategiilor didactice și la creșterea motivației pentru învățare. Acestea sprijină:

- predarea diferențiată și personalizată;
- dezvoltarea competențelor digitale de bază;
- învățarea prin descoperire și colaborare;
- evaluarea formativă și feedback-ul continuu.

Utilizarea adecvată a acestor instrumente permite profesorului să îmbine metodele tradiționale cu cele moderne, adaptând actul educațional la nevoile fiecărui elev.

Integrarea tehnologiilor digitale în învățământul primar generează numeroase beneficii pedagogice, printre care:

- creșterea interesului și a motivației elevilor pentru învățare;
- facilitarea înțelegerii conceptelor prin vizualizare și interactivitate;
- dezvoltarea gândirii critice și a creativității;
- susținerea incluziunii educaționale;
- îmbunătățirea comunicării dintre cadre didactice, elevi și părinți.

În ciuda avantajelor, integrarea tehnologiilor emergente în învățământul primar se confruntă cu anumite dificultăți, precum accesul inegal la tehnologie, nivelul diferit de competență digitală al cadrelor didactice, riscul utilizării excesive a dispozitivelor digitale și necesitatea asigurării securității datelor personale ale elevilor.

Abordarea acestor provocări necesită politici educaționale coerente, programe de formare continuă pentru cadrele didactice și implicarea activă a familiei.

Utilizarea tehnologiilor emergente contribuie la formarea competențelor-cheie prevăzute în curriculumul național, în special competențele digitale, de comunicare și de învățare autonomă. Elevii devin mai implicați în procesul educațional și dezvoltă atitudini pozitive față de învățare și tehnologie.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în învățământul primar reprezintă un demers esențial pentru modernizarea educației. Implementarea eficientă a acestora trebuie să fie realizată echilibrat, în concordanță cu particularitățile de vârstă ale elevilor și cu obiectivele educaționale, pentru a asigura un proces de învățare de calitate.

Bibliografie selectivă

Holmes, W., Bialik, M. și Fadel, C. (2019). Inteligența artificială în educație: promisiuni și implicații pentru predare și învățare. Boston: Centrul pentru Reproiectarea Curriculumului.

Leadership Educațional și Managementul Performant al Clasei

Profesor: Jurca Mirela

Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia

În peisajul educațional contemporan, rolul profesorului a suferit o transformare radicală. De la simplul statut de „transmițător de informație”, cadrul didactic a devenit un manager al proceselor de învățare și, mai ales, un lider. Managementul clasei nu se mai limitează la menținerea ordinii, ci vizează optimizarea performanței prin strategii de leadership care motivează și implică elevul în propriul proces de formare.

Leadership-ul în Clasă: Perspective Teoretice

Leadership-ul educațional reprezintă capacitatea profesorului de a influența direcția, atitudinea și rezultatele grupului de elevi. Spre deosebire de management, care se concentrează pe eficiența administrativă și reguli, leadership-ul vizează inspirația și viziunea.

Leadership-ul Tranzacțional vs. Transformațional

- **Tranzacțional:** Se bazează pe sistemul de recompense și pedepse (note, observații). Este util pentru stabilirea bazei de disciplină, dar nu generează motivație intrinsecă.
- **Transformațional:** Profesorul devine un model, inspirând elevii să își depășească limitele. Acesta pune accent pe dezvoltarea intelectuală și pe stimularea curiozității.

Pilonii Managementului Performant al Clasei

Pentru ca o clasă să atingă performanța maximă, managerul (profesorul) trebuie să acționeze pe trei paliere fundamentale:

Managementul Timpului și al Spațiului

Organizarea fizică a clasei (dispunerea băncilor în formă de U pentru dezbateri sau în rânduri pentru testare) influențează dinamica grupului. Managementul timpului presupune tranziții rapide între activități, reducând timpii morți în care pot apărea probleme de disciplină.

Managementul Relațiilor (Capitalul Social)

Relația profesor-elev este fundamentul învățării. Leadership-ul empatic presupune cunoașterea nevoilor individuale ale fiecărui elev și adaptarea stilului de comunicare pentru a genera încredere.

Managementul Conflictului

Într-o clasă performantă, conflictul nu este eliminat prin forță, ci gestionat prin mediere și negociere, transformând divergențele în oportunități de învățare socială.

Stilul de Coaching: Dialoguri și Tehnici de Ghidare

Spre deosebire de stilul autoritar, unde profesorul oferă soluții gata făcute, stilul de **coaching** se bazează pe adresarea întrebărilor puternice care stimulează metacogniția (capacitatea elevului de a se gândi la

propriul proces de gândire).

Exemplu de Dialog 1: Gestionarea unui eșec academic

- **Elev:** „Nu pot să fac eseul acesta la engleză. Nu am nicio idee și oricum nu mă pricep la scris.”
- **Profesor (Coach):** „Înțeleg că te simți blocat acum. Spune-mi, în trecut, când ai avut de scris ceva care ți-a plăcut, cum ai început?”
- **Elev:** „Păi, atunci am scris despre jocurile video, asta știam.”
- **Profesor (Coach):** „Interesant. Ce elemente din tema de azi crezi că s-ar putea lega de pasiunea ta pentru tehnologie sau jocuri? Cum am putea adapta subiectul ca să devină relevant pentru tine?”

Analiză: Profesorul nu îi dă o temă nouă, ci îl ghidează pe elev să găsească singur puntea de legătură între cerință și interesele sale.

Exemplu de Dialog 2: Îmbunătățirea performanței

- **Elev:** „Am luat 7 la test. E ok, presupun.”
- **Profesor (Coach):** „E o notă de trecere, dar sunt curios: ce parte din test ți s-a părut cea mai ușoară și unde crezi că ai pierdut punctele cel mai ușor?”
- **Elev:** „Gramatica a fost ușoară, dar la vocabular am uitat cuvintele noi.”
- **Profesor (Coach):** „Dacă ar fi să schimbi un singur lucru în modul în care înveți cuvintele noi pentru următorul test, care ar fi acela?”

Managementul Generației Z: Feedback Digital și Vizual

Generația Z (cei născuți între mijlocul anilor '90 și 2010) are trăsături cognitive specifice, fiind prima generație de „nativi digitali”. Managementul clasei trebuie să se adapteze la o durată a atenției mai scurtă, dar la o capacitate de procesare vizuală mult mai rapidă.

Tranziția către Feedback-ul Vizual

Pentru acești elevi, feedback-ul tradițional scris cu roșu pe foaie este adesea perceput ca fiind punitiv și demotivant. Leadership-ul modern utilizează:

- **Rubricile de evaluare vizuale:** Tabele clare care arată elevului exact unde se află pe o scară de la „Începător” la „Expert”.
- **Infograficele de progres:** Utilizarea graficelor care arată evoluția notelor în timp, oferind o perspectivă de ansamblu asupra creșterii, nu doar asupra unui moment singular de eșec.

Instrumente Digitale în Managementul Performanței

Un lider educațional performant integrează tehnologia pentru a menține angajamentul:

- **Gamificarea (Kahoot, Quizizz):** Transformarea verificării cunoștințelor într-o competiție amicală. Aceasta satisface nevoia Generației Z de interactivitate și feedback imediat.
- **Portofoliile Digitale (Canva, Padlet):** Elevii sunt încurajați să își creeze propriul conținut vizual. Managementul clasei devine astfel un proces de co-creare.
- **Micro-learning:** Fragmentarea informației în segmente scurte (video-uri de 3-5 minute, scheme vizuale), adaptate modului de consum de conținut al tinerilor de azi.

Conectarea Emoțională în mediul Virtual

Managementul performant al Generației Z presupune și prezența profesorului în spațiul digital. Utilizarea platformelor de tip Google Classroom nu doar pentru teme, ci și pentru încurajări publice sau resurse suplimentare „cool”, întărește autoritatea profesorului ca lider modern și ancorat în realitate.

Analiza Detaliată a Stilurilor de Leadership în Educație

În literatura de specialitate, leadershipul nu este văzut ca o trăsătură înăscută, ci ca un set de competențe ce pot fi dezvoltate. **Daniel Goleman**, în lucrările sale despre inteligența emoțională (EQ), subliniază că cei mai eficienți lideri posedă o înaltă conștiință de sine și empatie. În contextul clasei, Goleman identifică șase stiluri, dintre care patru sunt esențiale pentru performanță:

1. **Stilul Vizionar (Autoritar-Inspirat):** Profesorul definește o viziune clară („Vom învăța să scriem eseuri care să schimbe opinii”). Este cel mai eficient stil atunci când este nevoie de o nouă direcție.
2. **Stilul Coach (Indrumător):** Se concentrează pe dezvoltarea personală a elevului pe termen lung. Profesorul ajută elevul să-și identifice punctele tari și slabe, legându-le de aspirațiile de carieră.
3. **Stilul Afiliativ:** Pune accent pe armonia grupului și pe crearea legăturilor emoționale. Este vital pentru perioadele de stres (ex: examene) sau pentru integrarea elevilor marginalizați.
4. **Stilul Democratic:** Profesorul implică elevii în decizii. Deși consumă timp, acest stil construiește un angajament profund și responsabilitate.

Leadershipul performant presupune capacitatea profesorului de a „jongla” cu aceste stiluri în funcție de contextul clasei, evitând stilurile coercitive sau de ritm (pacesetting) care pot duce la burnout-ul elevilor.

Rolul Comunicării Non-Verbale în Autoritatea Profesorului

Autoritatea în fața clasei nu se câștigă prin strigăte, ci prin prezență fizică și semnale subtile. Cercetările arată că peste 65% din mesajul receptat de elevi este non-verbal.

- **Postura și Teritorialitatea:** Un lider ocupă spațiul cu încredere. Mișcarea controlată prin sala de clasă (nu doar stând în spatele catedrei) elimină barierele și semnalează disponibilitatea. O postură dreaptă, cu umerii relaxați, indică autoritate naturală.
- **Contactul Vizual:** Este instrumentul principal de control și conectare. Menținerea contactului vizual cu fiecare zonă a clasei (tehnica „farului”) previne comportamentele deviante și confirmă atenția profesorului față de fiecare elev.
- **Paralimbajul (Tonul Vocii):** Tonul vocii trebuie să fie variat pentru a menține angajamentul. O voce calmă, dar fermă, în momentele de tensiune, dezamorsează conflictele mai rapid decât un ton ridicat, care semnalează pierderea controlului.

Strategii de Motivare: Aplicarea Teoriilor Clasice

Performanța clasei depinde de „motorul” motivațional al elevilor. Putem analiza acest aspect prin două lentile clasice:

Piramida lui Maslow în Clasă

Înainte de a cere performanță academică (autoactualizare), profesorul-lider trebuie să se asigure că nevoile de bază sunt îndeplinite:

- **Siguranța:** Elevul nu poate învăța dacă se teme de bullying sau de sarcasmul profesorului.
- **Apartenența:** Elevul trebuie să se simtă parte din grup. Leadership-ul afiliativ joacă aici un rol crucial.
- **Stima de sine:** Recunoașterea succeselor mici construiește încrederea necesară pentru sarcini complexe.

Teoria celor doi factori (Herzberg)

Adaptată la educație, această teorie ne spune că:

- **Factorii de igienă** (curățenia clasei, dotările tehnice, regulile clare) nu motivează direct, dar absența lor produce nemulțumire.
- **Factorii motivatori** (munca în sine, recunoașterea, responsabilitatea) sunt cei care generează performanță sustenabilă. Un manager performant delegă responsabilități elevilor pentru a-i face să se simtă „proprietari” ai procesului de învățare.

Evaluarea Performanței: Formativ versus Sumativ

Managementul performant transformă evaluarea dintr-un moment de „judecată” într-un instrument de creștere.

Tip Evaluare	Scopul Leadership-ului	Instrumente
Formativă (parcurs)	(pe Identificarea lacunelor și ajustarea stilului de predare în timp real.	Chestionare rapide, feedback verbal, autoevaluare.
Sumativă (finală)	Certificarea competențelor și ierarhizarea progresului.	Teste standardizate, proiecte finale, portofolii.

Rolul Leadership-ului în Autoevaluare

Un lider educațional de succes învață elevii să se autoevalueze. Când un elev înțelege criteriile de notare și își poate analiza singur progresul, dependența de „nota dată de profesor” scade, fiind înlocuită de dorința de competență. Această trecere de la controlul extern la cel intern este semnul suprem al unui management performant al clasei.

Studiu de Caz: Implementarea Modelului Participativ

Subiect: Clasa a X-a B, profil umanist.

Problematica: Nivel scăzut de angajament, rezultate mediocre la evaluările de parcurs și un climat de competitivitate toxică între elevi.

Intervenția de Leadership:

Profesorul a decis trecerea de la un management autoritar la unul participativ/democratic prin următoarele acțiuni:

1. **Contractul Clasei:** Elevii au participat la redactarea codului de conduită, stabilind singuri consecințele pentru nerespectarea regulilor.
2. **Lideri de Grup:** S-au creat echipe de lucru eterogene (elevi performanți amestecați cu elevi cu dificultăți), unde rolul de lider a fost rotativ.
3. **Feedback-ul 360:** O dată pe lună, elevii au oferit feedback anonim profesorului despre calitatea predării și stilul de conducere.

Rezultate obținute (după 6 luni):

- **Creșterea mediei generale a clasei:** De la 7.45 la 8.20.
- **Climatul școlar:** Reducerea incidentelor disciplinare cu 60%.
- **Implicare:** Participarea la activitățile extrașcolare a crescut de la 15% la 70%.

Tehnici de Creștere a Performanței prin Leadership

- **Stabilirea Obiectivelor SMART:** Învățarea devine performantă când elevul înțelege exact ce se așteaptă de la el (Specific, Măsurabil, Abordabil, Relevant, încadrat în Timp).
- **Utilizarea Tehnologiei:** Leadership-ul modern integrează instrumente digitale (Google Classroom, Kahoot) pentru a personaliza învățarea și a monitoriza progresul în timp real.

Leadership-ul educațional și managementul clasei sunt două fețe ale aceleiași monede. Un profesor care excelează doar la management va avea o clasă ordonată, dar fără viață. Un profesor care este doar lider ar putea avea o clasă inspirată, dar haotică. Performanța reală apare la intersecția celor două, unde structura întâlnește inspirația.

Bibliografie

1. **Bush, T. (2015).** *Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale.* Editura Polirom, Iași.
2. **Hattie, J. (2014).** *Învățarea vizibilă. Ghid pentru profesori.* Editura Trei, București.
3. **Marzano, R. J. (2015).** *Managementul eficient al clasei. Strategii bazate pe cercetare pentru fiecare profesor.* Editura Didactică și Pedagogică.
4. **Păun, E. (1999).** *Școala - abordare sociopedagogică.* Editura Polirom, Iași.
5. **Wong, H. K., & Wong, R. T. (2009).** *The First Days of School: How to Be an Effective Teacher.* Harry K. Wong Publications.

**Armonii digitale în educație:
Cum transformă tehnologia ora de Educație muzicală**

**Prof. Jurjeu Veronica
Liceul național de informatică Arad**

Trăim într-o epocă în care sunetul, imaginea și informația circulă cu o viteză fără precedent, iar școala este chemată să țină pasul cu această dinamică. Transformarea digitală nu mai reprezintă doar o tendință, ci o realitate care modelează profund modul în care elevii învață, comunică și se exprimă. În acest context, disciplina Educație muzicală capătă noi valențe, devenind un spațiu privilegiat de întâlnire între sensibilitatea artistică și competențele digitale.

Modernizarea ecosistemului educațional înseamnă mai mult decât introducerea unor dispozitive tehnologice în sala de clasă. Ea presupune o schimbare de viziune asupra actului didactic: de la transmiterea rigidă a cunoștințelor la construirea unor experiențe de învățare interactive, creative și relevante pentru universul cultural al elevilor. Organizații internaționale precum UNESCO subliniază că educația trebuie să valorifice tehnologia pentru a stimula creativitatea și accesul democratic la cultură, iar muzica este un domeniu ideal pentru această deschidere.

În ora de Educație muzicală, instrumentele digitale pot transforma radical modul în care elevii descoperă și înțeleg muzica. Dacă în trecut audiția era limitată la câteva înregistrări, astăzi profesorul poate aduce în clasă universuri sonore diverse, de la muzica simfonică la creații contemporane, oferind elevilor posibilitatea de a compara, analiza și interpreta activ ceea ce ascultă. Sunetul devine explorare, nu doar recepție pasivă.

Mai mult decât atât, tehnologia permite elevilor să își dezvolte creativitatea. Aplicațiile de compoziție muzicală, editoarele de partituri sau studiourile audio virtuale le oferă posibilitatea de a experimenta ritmul, melodia și armonia într-un mod intuitiv. Elevii pot construi propriile fragmente muzicale, pot modifica tempo-ul sau timbrul și pot înțelege, prin practică directă, concepte teoretice care altădată păreau abstracte. Astfel, procesul de învățare devine unul activ, bazat pe descoperire și expresie personală.

Transformarea digitală contribuie și la dezvoltarea colaborării. Proiectele muzicale realizate în echipă – realizarea unei coloane sonore, înregistrarea unui cântec sau crearea unei prezentări multimedia despre un gen muzical – cultivă nu doar competențe artistice, ci și abilități sociale, de comunicare și organizare. Elevii învață să asculte, să negocieze idei și să creeze împreună, asemenea unui ansamblu muzical autentic.

La nivel european, strategiile educaționale promovate de European Commission evidențiază importanța dezvoltării competențelor digitale ca parte integrantă a formării culturale. În predarea muzicii, aceste competențe nu se limitează la utilizarea tehnologiei, ci includ capacitatea de a selecta critic resursele, de a înțelege diversitatea culturală și de a utiliza mediile digitale pentru exprimare artistică responsabilă.

Desigur, integrarea tehnologiei în Educația muzicală aduce și provocări. Profesorul trebuie să găsească echilibrul între experiența directă a muzicii – cântul vocal, audiția conștientă, contactul cu instrumentele – și mediul digital, care nu trebuie să înlocuiască trăirea artistică, ci să o completeze. Există și riscul ca tehnologia să fie folosită superficial, ca simplu element de atracție, fără o reală valoare pedagogică. De aceea, formarea continuă a cadrelor didactice devine esențială, pentru a transforma instrumentele digitale în mijloace autentice de educație estetică.

Privită în profunzime, digitalizarea oferă Educației muzicale șansa de a se apropia mai mult de realitatea culturală a elevilor. Generațiile actuale trăiesc într-un univers sonor dominat de tehnologie – căști, platforme audio, producție muzicală digitală – iar școala poate valorifica această familiaritate pentru a construi punți între cultura lor cotidiană și valorile muzicii universale. Ora de muzică devine astfel un spațiu de dialog între tradiție și inovație.

În concluzie, modernizarea ecosistemului educațional prin transformare digitală nu diminuează rolul artei în școală, ci îl amplifică. Educația muzicală, susținută de instrumente digitale, poate deveni un laborator de creativitate, sensibilitate și colaborare, pregătind elevii nu doar să înțeleagă muzica, ci să o trăiască și să o creeze. Tehnologia, utilizată cu măsură și viziune pedagogică, nu înlocuiește emoția artistică, ci o face mai accesibilă, mai diversă și mai apropiată de lumea în care elevii cresc.

Linkuri cu Resurse Educaționale Deschise (autor Jurjeu Veronica) care pot fi folosite în diferite momente ale lecției de Educație muzicală:

☞ <https://padlet.com/verajurjeu1/plan-de-lec-ie-descoper-lumea-baletului-3n1cll9ig0wdsltl>
☞ https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdD99Q48AvbCYQVx2TqMSrCKx7wBEtfQ9x5Le-Cu5LmsBK1DA/viewform?usp=pp_url
☞ <https://padlet.com/verajurjeu1/toamna-m-ndr-i-bogat-rj5jpe9g7x2nsq8f>
☞ <https://www.canva.com/design/DAG3XknAAe4/WcVrQPMnyHg2OUgSq-2jRQ/edit>
☞ <https://www.canva.com/design/DAGl7NWn5ps/ErbnONg8FNC3bjRWPkOOXg/edit>
☞ <https://scene.scorm.ro/?id=68f8fa0ce1b6d481f885374b>
☞ <https://scene.scorm.ro/?id=68f8fb50e1b6d481f885375b>
☞ <https://scene.scorm.ro/?id=68f638395848b924f3ec1028>
☞ <https://gemini.google.com/share/a338c71e1c0b>
☞ <https://bingobaker.com/view/9974280>
☞ <https://gamma.app/docs/Dirijorul-gesturi-dirijorale-si-formatii-vocale-si-instrumentale-haqlq44dyvjigwa?mode=doc>

Bibliografie:

1. European Commission. (2021). *Digital Education Action Plan (2021–2027)*. Bruxelles.
2. UNESCO. (2020). *Education in a Digital World: Global Perspectives on Technology and Learning*. Paris.
3. Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
4. Bates, A. W. (2019). *Teaching in a Digital Age*. Vancouver.
5. OECD. (2021). *Digital Education Outlook*. Paris: OECD Publishing.
6. Swanwick, K. (1999). *Teaching Music Musically*. London: Routledge.
7. Burnard, P. (2012). *Musical Creativities in Practice*. Oxford University Press.

Învățarea și mediul online

Profesor Jurubță Mirela

Școala Gimnazială Nr. 7 “Remus Opreanu” Constanța

La debutul școlarității, din ce în ce mai mulți copii au deja obiceiuri solide de utilizare a telefoanelor mobile, tabletelor sau calculatoarelor, iar mulți dintre ei sunt deja activi pe internet, uneori chiar pe rețele sociale, cu sau fără acordul părinților. Această realitate poate fi transformată în avantaj educațional și poate sprijini inclusiv activitatea învățătorului, acesta din urmă transformând interesul și curiozitatea elevilor pentru tehnologii mobile și digitale în act de învățare activă și critică.

Astăzi, cel mai bun și cel mai important canal de distribuție al informațiilor este cel online. Mediul online sprijină abilitățile secolului XXI precum colaborarea, comunicarea și creativitatea între educabili.

Oportunitățile de învățare online, utilizarea resurselor educaționale deschise și a altor tehnologii pot reduce costurile asociate cu materialele necesare instruirii și permit utilizarea mai eficientă a timpului profesorului. Strategia de combinare a învățării online cu instruirea școlară față în față este utilă pentru a adapta diversele stiluri de învățare ale copiilor și pentru a permite fiecăruia să studieze în ritmul propriu.

Modelul comunicării unidirecționale, în care profesorul transmite informație în cea mai mare parte a timpului, iar elevul participa pasiv la propria-i formare, nu mai reprezintă cheia de succes a unui învățământ de calitate. În mediul educațional on-line, elevul este încurajat să participe și să comunice cu cel care îl învață. Mai mult decât atât, utilizarea platformelor educaționale face posibilă personalizarea procesului didactic.

Educația este livrată în funcție de interesele specifice ale fiecărui elev, fapt ce conduce automat la eficientizarea învățării și, implicit, la prevenirea abandonului școlar prin creșterea interesului elevilor față de actul educațional. Folosind Internetul, atât profesorii cât și elevii au posibilitatea de a se documenta, de a explora o lume reală, dar și lumea virtuală, această spațiu contribuind la îmbunătățirea imaginației, a creativității, a anticipațiilor decizionale; contribuie la îmbogățirea vocabularului specific unui domeniu de interes; dezvoltă strategiile de procesare a informației, facilitează exersarea abilităților de comunicare în limbi străine.

Predarea în sistemul on-line impune remodelări ale predării-învățării și ale programului de evaluare, precum și întăriri pozitive în consens cu particularitățile psihosociale ale elevilor și cu cerințele curriculare. În aceste condiții, măiestria pedagogică își spune cuvântul,

profesorul bun fiind capabil de a stârni curiozitatea elevilor prin „elemente-surpriză” incluse în demersul didactic (filme, imagini, scheme relevante pentru tema care s-a abordat). Pe baza strategiilor didactice activizante, a unor tehnici motivogene, se poate dezvolta plăcerea de a învăța, curiozitatea, încrederea în capacitățile cognitive, bucuria succesului, bucuria descoperirii/redescoperirii soluțiilor unor probleme, a unor reguli, principii.

Astăzi, educația nu poate rămâne în afara evoluției tehnologiei: creșterea imensă a volumului informațiilor caracterizează și procesul instructiv-educativ. Construcția tehnică și științifică a calculatorului permite profesorului să stocheze, să prelucreze și să disemineze mult mai ușor și mai repede informațiile.

Profesorul contemporan are responsabilități din ce în ce mai mari, adecvate ritmului înalt al schimbărilor sociale. Deschiderea spre universalism, toleranță, înțelegere, pluralism, democrație, promovarea tehnologiilor moderne, antrenează noi responsabilități pentru profesori. Pregătirea profesorilor trebuie să cultive o perspectivă asupra predării care să transceadă utilitarismul și să încurajeze spiritul interogativ și interacțiunea. Calitatea pregătirii de care beneficiază profesorii, precum și calitatea predării efective, depind în mare măsură de materialele didactice utilizate. Folosirea tehnicilor informaționale pentru introducerea noilor cunoștințe, pentru dezvoltarea unor abilități, pentru evaluarea performanțelor elevilor se dovedește a fi tot mai apreciată, atât pentru îmbunătățirea manierei de predare, cât și pentru dezvoltarea propriului nivel de cunoștințe. Astfel, școala stă sub semnul inovației, cautând să identifice și să dezvolte structuri de învățare alternative, cu parcursuri multiple, adaptabile și eficiente în contexte formale, nonformale și informale, active pe durata întregii vieți sociale și profesionale. Interesul în procesul de învățare este caracteristica cheie pe care profesorii o împărtășesc cu elevii lor, iar profesorii trebuie să fie în măsură să efectueze o acțiune de cercetare și să fie conștienți de evoluțiile din domeniul lor, în scopul de a dezvolta practica personală.

Instruirea interactivă reprezintă un tip superior de instruire, care se bazează pe activizarea subiecților instruirii, pe implicarea și participarea lor activă și deplină în procesul propriei formări, precum și pe instaurarea de interacțiuni, schimburi intelectuale și verbale, schimburi de idei, confruntare de opinii, argumente între aceștia.

Utilizarea tehnicilor noi în activitatea didactică aduce în fața cadrului didactic exigențe ce țin de calitatea pregătirii lor. Pentru a utiliza de mijloacele noi profesorul trebuie să se instruiască el însuși, pentru ca să învețe să le folosească și să le valorifice din punct de vedere pedagogic.

Prof. Educație Timpurie **LEOPEA VIOLETA**

Școala Gimnazială comuna Buda

G.P.N.Mucești-Dănulești

TEHNOLOGIA DIGITALĂ ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE: OPORTUNITĂȚI ȘI LIMITE

Tehnologia digitală a devenit parte integrantă a vieții cotidiene, influențând profund modul în care comunicăm, muncim și învățăm. De la această excepție nu face nici Educația Timpurie. Utilizarea telefoanelor, tabletelor, calculatoarelor, aplicațiilor educaționale și a resurselor multimedia ridică atât oportunități valoroase pentru dezvoltarea copiilor, cât și limite dar și riscuri ce trebuie atent gestionate.

Tehnologia digitală în educația timpurie

Tehnologia digitală în educația timpurie se referă la folosirea dispozitivelor și aplicațiilor digitale ca instrument de sprijin în procesul educațional. Acestea nu pot înlocui jocul tradițional sau interacțiunea directă, ci pot completa activitățile clasice atunci când sunt adaptate corect vârstei preșcolare.

Aplicații și platforme digitale în gradiniță

Wordwall- Jocuri interactive(asocieri, roata norocului, qui-zuri)
adaptate vârstei preșcolare

Canva-Realizarea de fișe, postere, prezentări și materiale vizuale atractive

Plickers- Evaluare rapidă fără dispozitive pentru copil

Livresq-Lecții și materiale interactive digitale

Khan Academy- Lecții video- exerciții și teste gratuite pentru matematică, științe și alte domenii.

StoryJumper- Creare de povești digitale cu imagini și text simulând imaginația.

LearningApps-Exerciții interactive simple pentru consolidarea cunoștințelor

Oportunitățile tehnologiei digitale

1. Stimularea interesului pentru învățare

Jocurile educative, aplicațiile interactive, materialele audio-vizuale captează atenția copiilor și pot transforma învățarea într-o experiență atractivă și plăcută. Culoarele, sunetele și animațiile contribuie la menținerea interesului și la implementarea activă a copilului.

2. Dezvoltarea competențelor cognitive

Tehnologia digitală poate sprijini dezvoltarea gândirii logice, a memoriei și a capacității de rezolvare a problemelor. Jocurile educaționale pot stimula recunoașterea formelor, numerelor, literelor și pot încuraja învățarea prin explorare.

3. Personalizarea învățării

Multe aplicații permit adaptarea nivelului de dificultate în funcție de ritmul fiecărui copil. Astfel pot învăța în propriul ritm, fără presiune, iar educatoarele pot observa mai ușor progresul individual.

4. Dezvoltarea competențelor digitale de bază

Contactul timpuriu, controlat cu tehnologia, contribuie la formarea competențelor digitale de bază necesare în societatea modernă.

Copiii învață să folosească responsabil dispozitivele digitale și să înțeleagă rolul acestora în viața de zi cu zi.

Limitele și riscurile tehnologiei digitale

1. Timpul excesiv petrecut în fața ecranelor

Una dintre cele mai mari limite este riscul utilizării excesive a dispozitivelor digitale. Expunerea îndelungată la ecrane a copiilor, poate afecta sănătatea fizică și emoțională a copiilor, ducând la oboseală, probleme de vedere sau dificultăți de concentrare.

2. Reducerea interacțiunii sociale

Educația timpurie se bazează în mare măsură pe interacțiunea socială, comunicare și joc colaborativ. Utilizarea excesivă a tehnologiei poate diminua contactul direct cu alți copii și cu educatoarea, afectând dezvoltarea abilităților sociale.

3. Conținut neadecvat sau slabă calitate

Nu toate aplicațiile sau resursele digitale sunt potrivite pentru copiii mici. Unele pot conține informații neadaptate vârstei sau pot pune accent mai mult pe divertisment decât pe valoarea educativă

5. Dependența de tehnologie

Folosirea necontrolată a tehnologiei poate duce la dependență, copilul preferând activitățile digitale în detrimentul jocului fizic, al lecturii sau al activităților creative.

Rolul educatoarei și a familiei

Educatoarea și părinții au un rol esențial în ghidarea utilizării tehnologiei digitale. Aceștia trebuie să selecteze conținut de calitate,

să stabilească limite clare privind timpul de utilizare și să încurajeze echilibrul între activitățile digitale și cele tradiționale.

În concluzie, tehnologia digitală poate reprezenta un instrument valoros în educația timpurie, oferind multiple oportunități pentru dezvoltarea copiilor, dacă este utilizată în mod echilibrat și responsabil. Cu toate acestea, limitele și riscurile asociate nu trebuie ignorate. Un echilibru între tehnologie, joc, interacțiune socială și activități practice este esențial pentru o dezvoltare armonioasă a copilului.

Exemplu de activitate educațională realizată în Wordwall

Titlul activității: **”Recunoaștem animalele sălbatice”**

Jocul interactiv digital- **asociere imagine-cuvânt**

Se creează în platforma Wordwall un joc **”Potrivește perechile”**

Oportunități educaționale:

- Învățarea este atractivă și ludică;
- Copiii își dezvoltă vocabularul și capacitatea de recunoaștere vizuală;
- Feedback imediat
- Crește motivația și participarea activă

Limite ale utilizării:

- Activitatea trebuie să fie de scurtă durată(5-10 min);
- Nu înlocuiește experiențele directe;
- Necesită supravegherea permanentă a educatoarei.

Bibliografie:

- Ministerul Educației- ”Curriculum pentru educație timpurie,,

- Horațiu Catalano și Ion Albulescu-”Educația timpurie digitală: cadre teoretice și aplicative”Editura DidacticăPublishing House. 2024
-

PROIECTE EDUCAȚIONALE TRANSFORMAȚIONALE LA NIVEL INSTITUȚIONAL ȘI COMUNITAR ÎN ROMÂNIA

Autor: Leșovschi Irina

Instituția de învățământ: Școala Profesională *Ionel Teodoreanu* Victoria/ Iași

Rezumat.

Transformările sociale, economice și tehnologice specifice societății contemporane determină necesitatea regândirii rolului educației și a instituțiilor de învățământ. În acest context, proiectele educaționale transformaționale reprezintă instrumente strategice capabile să genereze schimbări structurale la nivel instituțional și comunitar. Prezentul articol analizează fundamentele teoretice ale educației transformaționale și relevanța acestora pentru sistemul educațional românesc, evidențiind rolul proiectelor educaționale în dezvoltarea instituțională, consolidarea parteneriatelor comunitare și promovarea incluziunii sociale. De asemenea, sunt prezentate exemple de inițiative educaționale cu potențial transformațional și sunt analizate condițiile necesare pentru sustenabilitatea acestor intervenții.

Cuvinte-cheie: educație transformațională; proiecte educaționale; inovare pedagogică; dezvoltare instituțională; comunitate; România

Introducere

Educația reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării societății contemporane. Într-un context caracterizat de globalizare, digitalizare și schimbări socio-economice rapide, sistemele educaționale sunt supuse unei presiuni crescute de adaptare. Instituțiile de învățământ sunt chemate să depășească rolul tradițional de transmitere a cunoștințelor și să devină spații de formare a competențelor, valorilor și atitudinilor necesare participării active la viața socială și profesională.

În România, aceste transformări sunt amplificate de provocări precum inegalitățile educaționale, abandonul școlar și diferențele dintre mediul urban și rural. În acest context, dezvoltarea unor proiecte educaționale cu caracter transformațional devine o direcție strategică pentru modernizarea sistemului educațional și pentru creșterea relevanței educației în raport cu nevoile societății.

Proiectele educaționale transformaționale nu se limitează la intervenții punctuale sau la implementarea unor activități izolate. Acestea urmăresc schimbări sistemice la nivelul culturii organizaționale, al practicilor pedagogice și al relației dintre școală și comunitate. Prin urmare, astfel de proiecte pot contribui la dezvoltarea unor ecosisteme educaționale dinamice, orientate spre inovare și colaborare.

Fundamente teoretice ale educației transformăionale

Conceptul de educație transformăională are la bază teoria învățării transformăionale formulată de Jack Mezirow, care evidențiază rolul reflecției critice în procesul de învățare. Potrivit acestei perspective, învățarea autentică presupune nu doar acumularea de informații, ci și schimbarea modului în care indivizii interpretează realitatea și își construiesc sistemele de valori.

Educația transformăională implică dezvoltarea gândirii critice, a capacității de analiză și a responsabilității sociale. În acest sens, procesul educațional devine un spațiu de dialog și reflecție, în care elevii și studenții sunt încurajați să își exprime opiniile și să participe activ la construirea cunoașterii.

În literatura de specialitate, numeroși autori subliniază importanța inovării pedagogice și a leadershipului educațional în implementarea unor schimbări autentice în sistemul educațional. Michael Fullan evidențiază faptul că transformarea educațională necesită implicarea tuturor actorilor relevanți, inclusiv cadre didactice, elevi, comunități locale și factori de decizie politică.

Proiecte educaționale transformăionale la nivel instituțional

La nivel instituțional, proiectele educaționale transformăionale urmăresc dezvoltarea unei culturi organizaționale orientate spre inovare și colaborare. Implementarea unor astfel de proiecte presupune adaptarea curriculumului, utilizarea metodelor de predare interactive și integrarea tehnologiei digitale în procesul educațional.

Un exemplu de proiect instituțional îl reprezintă inițiativele de tip „școală inovatoare”, în cadrul cărora cadrele didactice sunt încurajate să utilizeze metode de învățare bazate pe proiecte, învățare colaborativă și învățare interdisciplinară. Aceste metode contribuie la dezvoltarea competențelor transversale ale elevilor, precum gândirea critică, creativitatea și capacitatea de rezolvare a problemelor.

De asemenea, proiectele instituționale pot include programe de formare continuă pentru cadrele didactice, menite să dezvolte competențele pedagogice și digitale ale acestora. Astfel, instituțiile educaționale devin spații de învățare continuă, în care profesorii și elevii participă activ la dezvoltarea procesului educațional.

Dimensiunea comunitară a proiectelor educaționale

Educația nu poate fi separată de contextul social în care se desfășoară. În numeroase comunități din România, instituțiile de învățământ reprezintă centre importante de dezvoltare socială și culturală. Prin urmare, proiectele educaționale transformăionale trebuie să includă o dimensiune comunitară puternică.

Parteneriatele dintre școli, autorități locale, organizații nonguvernamentale și mediul economic pot contribui la dezvoltarea unor programe educaționale relevante pentru comunitate.

De exemplu, programele de tip „Școală după școală”, proiectele de educație ecologică sau inițiativele de antreprenariat educațional pot avea un impact semnificativ asupra dezvoltării comunitare. Prin implicarea comunității în procesul educațional, instituțiile de învățământ pot contribui la consolidarea capitalului social și la dezvoltarea unui sentiment de responsabilitate colectivă față de educație.

Impact și sustenabilitate

Impactul proiectelor educaționale transformaționale se manifestă prin schimbări durabile la nivel instituțional și comunitar. Printre efectele acestor inițiative se numără îmbunătățirea rezultatelor educaționale, creșterea participării școlare și dezvoltarea competențelor sociale și civice.

Sustenabilitatea proiectelor depinde de mai mulți factori, inclusiv de sprijinul instituțional, de accesul la resurse financiare și de implicarea comunității. Finanțările europene și programele naționale dedicate educației pot juca un rol important în susținerea acestor inițiative.

De asemenea, evaluarea impactului proiectelor educaționale reprezintă o etapă esențială pentru identificarea bunelor practici și pentru adaptarea intervențiilor la nevoile reale ale comunităților educaționale.

Concluzii

Proiectele educaționale transformaționale reprezintă un instrument esențial pentru modernizarea sistemului educațional românesc. Prin promovarea inovării pedagogice și prin consolidarea parteneriatelor instituționale și comunitare, aceste proiecte contribuie la dezvoltarea unei educații relevante și incluzive.

În contextul actual, caracterizat de schimbări rapide și de provocări complexe, educația trebuie să devină un spațiu al reflecției critice, al colaborării și al inovării. Implementarea unor proiecte educaționale transformaționale poate contribui la formarea unor generații capabile să răspundă provocărilor viitorului și să participe activ la dezvoltarea societății.

Bibliografie

Fullan, M. (2016). *The New Meaning of Educational Change*. Teachers College Press.

Freire, P. (2000). *Pedagogy of the Oppressed*. Continuum.

Mezirow, J. (1997). *Transformative learning: Theory to practice*. New Directions for Adult and Continuing Education.

OECD (2019). *Innovating Education and Educating for Innovation*. OECD Publishing.

Ministerul Educației (2021). *România Educată – Viziune și strategie*.

ROLUL JOCURILOR SPORTIVE ÎN LECȚIA DE EDUCAȚIE FIZICĂ

Prof. Liteanu Mihaela
Liceul „Ștefan Procopiu” Vaslui

Majoritatea definițiilor consemnează că jocul este o activitate specifică copilăriei sau procesului de formare și de dezvoltare a ființei umane. Conform Terminologiei educației fizice și sportului „jocul este o activitate complexă, predominant motrică și emoțională, desfășurată spontan sau organizat după reguli prestabilite, în scop recreativ, sportiv și totodată de adaptare la realitatea socială”.

Jocurile sportive au un bogat conținut motric și o varietate destul de mare de mișcări, prin care se îmbină armonios sistemul calităților motrice cu deprinderile motrice de bază și specifice.

Jocurile sportive, prin influențele pe care le au asupra elevilor, constituie o modalitate eficientă pentru atingerea obiectivelor activității de educație fizică și sportive prin componentele sale (pregătire fizică, pregătire tehnică și pregătire tactică). Ele dezvoltă intens procesele volitive:

- curajul – calitate a voinței necesară în acțiunile de joc cu grad mare de risc;
- hotărârea – calitate volitivă necesară punerii în aplicare a acțiunilor de joc;
- perseverența – continuarea unei acțiuni deja începute;
- stăpânirea de sine – un aspect al voinței pasive cu caracter inhibitor asupra emoțiilor și a altor stări care se pot exterioriza.

Desfășurarea lecției sau a anumitor momente sub formă de jocuri va oferi imaginea relaxantă și creativă a colectivului în condițiile unei implicări depline, necenzurate decât de regulile impuse de joc, în timp ce folosirea elementelor de întrecere va crește dinamismul și densitatea motrică a lecției evidențiind latura ludică a individului. Acționarea asupra capacității motrice prin mijloacele din jocurile sportive contribuie în mare măsură la creșterea eficienței demersului didactic.

Atracția deosebită exercitată de jocurile sportive, pe de o parte datorită exemplelor din exterior și pe de altă parte datorită posibilităților de acționare practic nelimitate, asigură atractivitatea conținutului lecției. Succesiunea rapidă a acțiunilor, spectaculozitatea acestora, dinamismul jocului și nu în ultimul rând relațiile stabilite la nivel de grup prin caracteristicile lor, situează jocurile sportive pe prima poziție în preferințele elevilor.

Diversitatea acțiunilor motrice, influența pe care o exercită practicarea jocurilor sportive asupra sistemelor și funcțiilor organismului precum și posibilitatea desfășurării lor atât în aer liber cât și în sală, creează multiple posibilități prin care se contribuie la o dezvoltare fizică armonioasă, în deplină stare de sănătate.

Clasificarea jocurilor sportive

- a. După criteriul asocierilor regulilor de joc - întrecere dintre indivizi, tabere, echipe.
- b. Caracterul acțiunilor: individuale, colective
- c. După segmentul cu care se joacă:
 - cu mâna (direct): volei, baschet, handbal

- cu mâna (cu instrument): tenis, badminton.
- cu piciorul: fotbal
- mixte: rugby
- d. După modul de deplasare: cu ajutorul aparatului locomotor, cu alte mijloace de locomoție
- e. După modul de luptă pentru minge:
 - cu contact direct cu adversarul: handbal, fotbal, baschet, rugby
 - fără contact direct cu adversarul: volei, tenis cu piciorul
- f. Jocuri sportive cu tragere la țintă (poartă, coș, but, găuri etc.), care presupun analiza elementelor tehnico-tactice de lovire a țintei, respectiv oprirea (deranjarea adversarului) să lovească ținta. Aceasta se produce în următoarele conjuncturi:
 - cu contact corporal permis: fotbal, handbal, rugby.
 - fără contact corporal permis: baschet
- g. Jocuri cu retur – care impun disputarea mingii peste un fileu, linie, sfoară etc. Se joacă 1x1 (individual), 2x2 (dublu) și pe echipe alcătuite din mai mulți jucători (echipe):
 - simplu și dublu: badminton, tenis de masă,
 - pe echipe: tenis cu piciorul (3x3), volei (6x6).

Principalele caracteristici ale jocurilor sportive (după Colibaba-Evuleț și Bota) sunt:

- existența unui obiect de joc (minge, puc, bile etc.)
- caracterul de întrecere complex (individual și, mai ales, colectiv)
- reguli de joc unitare și obligatorii
- arbitraj oficial – neutru
- delimitarea duratei de joc (timp, reprize, prelungiri etc.)
- precizarea criteriilor de apreciere (puncte, goluri, setaveraje, punctaveraje etc.)
- standardizarea inventarului de joc, a aparaturii tehnice și a dimensiunilor terenului
- tehnica și tactica specifică pentru fiecare joc sportiv în parte
- sistem competițional bine determinat
- frumusețea spectacolului sportiv
- structura motrică particulară pentru fiecare joc sportiv în parte, care provoacă solicitări fizice și psihice diferențiate
- management sportiv specific
- teorie și metodică generală valabilă pentru toate jocurile sportive și specifică pentru fiecare joc sportiv în parte
- implementarea cercetării științifice
- utilizarea cu preponderență în activitatea de loisir
- lansarea conceptului metodic de pregătire prin joc sau *metoda ludică*, care intră în corelație cu metodele clasice de antrenament.

Rolul și importanța practicării jocurilor sportive:

- Au o deosebită valoare educativă care se datorează și regulamentului de joc și disciplinar care formează la elevi un comportament demn în teren, la sportivitate - atitudine de fair-play, combativitate, stăpânire de sine, voință de a învinge, capacitatea de analiză și decizie, și alte deprinderi morale de o mare valoare;

- Cumulează efectele sanogenetice și sanofizice ale sportului și educației fizice;
- Contribuie la dezvoltarea motricității generale a celor care îl practică;
- Dezvoltă aptitudinile psiho-motrice individuale și în interdependență, abordarea specifică jocului de fotbal este unul special și diferit altor discipline;
- Este un mijloc important de recreere și agrement.
- Permite manifestarea complexă și favorizează dezvoltarea simultană a deprinderilor motrice de bază sau specifice, a calităților motrice, precum și a deprinderilor și însușirilor moral-volitive;
- Specifică jocului este activitatea în colectiv; el presupune cooperare, colaborare cu partenerii de joc, armonizarea intereselor, motivelor, acțiunilor și eforturilor personale cu cele ale colectivului din care fiecare jucător face parte, încadrarea în colectiv, acceptarea și recunoașterea liderului, asumarea unor responsabilități, toate acestea având o importanță deosebită din punctul de vedere al socializării;
- Au caracter atractiv și spontan; bine concepute și organizate, mobilizează resursele participanților și le mențin interesul, pentru a atinge maximum de eficiență;
- Pot fi folosite ca mijloc de deconectare psihică, fiind cea mai bună formă de odihnă activă;
- Contribuie la dezvoltarea diferitelor trăsături ale personalității;
- Permite manifestarea inițiativei și independenței în acțiuni;
- Nu permite o dozare precisă și nici o reglementare strictă a execuțiilor tehnice.

Practicarea jocurilor sportive are asupra practicanților influențe multiple, variate și profunde, în funcție de atitudine și de implicare, de scopul implicării, în funcție de formele de practicare a lui, dar și în funcție de cadrul organizatoric în care se desfășoară procesul educativ sau competițional, având următoarele **obiective**:

Obiective recreative – distractive:

- Satisfacerea necesităților de recreere și de distracție prin imediată a ”stării generale de bine” prin joc și mișcare;
- Satisfacerea necesității de întrecere în echipă cu reguli autoimpuse;
- Formarea și satisfacerea necesității de a câștiga prin mișcare și joc;
- Satisfacerea necesității de acțiune individual în fața colegilor de echipă sau de clasă;
- Mutarea centrilor de interes psiho-social în timpul zilei.

Obiective operaționale compensatorii și de refacere:

- Eliberarea și mutarea prin joc a centrilor de concentrare psihică maximă realizând refacerea neuro-psihică la nivel central, combaterea stresului;
- Combaterea sedentarismului prin joc, realizând refacerea neuro-motorie la nivel periferic;
- Activarea marilor funcțiuni ale organismului prin joc, odată cu menținerea și întărirea stării de sănătate generală;
- Combaterea stărilor psihice negative printr-un joc de mișcare autonom, autoimpus în scopul de induce cu ușurință ”starea generală de bine”

Obiective operaționale privind formarea caracterului și personalității:

- Formarea și consolidarea trăsăturilor pozitive de caracter și personalitate;

- Formarea și consolidarea deprinderilor de a acționa în echipă;
- Formarea liderilor, a capacității de a conduce prin funcțiile de căpitan de echipă;
- Formarea și dezvoltarea capacităților morale și de voință;
- Formarea și consolidarea obișnuinței de practicare autonomă a mișcărilor prin joc.

Bibliografie:

- Bompa, T., (2001) - Teoria si metodologia antrenamentului sportiv - CNFPA, Bucuresti
- Bompa T. – Performanța în jocurile sportive – Ed. Ex Ponto București, 2003;
- Dragnea A. – Teoria antrenamentului sportiv, Ed. C.N.F.P.A., București, 1990;
- Dragnea A. și colaboratorii – Teoria activităților motrice, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1999;
- Dragnea A. și colaboratorii – Teoria educației fizice și sportului, Ed. Cartea Școlii, București, 2000;

CONDIȚIILE MANIFESTĂRII REUȘITEI ȘCOLARE

Prof. Liteanu Mihaela
Liceul „Ștefan Procopiu” Vaslui

Se consideră că motivația elevilor pentru învățarea de tip școlar este predominant externă, școala nefiind interesată în mod direct și explicit de nevoile, interesele și aspirațiile concrete ale tinerilor – fapt confirmat de răspunsurile care indică diplomele obținute drept mod esențial prin care școala îi ajută pe elevi să obțină succes în viață, după răspunsurile generale de tip “lucrurile învățate în școală”. Faptul că elevii din anii terminali nu pot defini mai precis și concret modul în care școala îi poate ajuta, ridică serioase semne de întrebare privind realizarea funcțiilor instituției școlare, așa cum sunt ele prevăzute în legislație și perpetuate prin cultură și tradiție. Tinerii consideră încă școala drept necesară, chiar dacă numai prin meseria învățată sau diploma obținută. Marea problemă ridicată de rezultatele cercetărilor realizate de către Institutul de Științe ale Educației pe această temă este nu atât diminuarea importanței școlii în cariera și devenirea socială a tinerilor, cât lipsa de încredere în școală ca sursă de modele de viață și factor determinant al succesului personal, precum și faptul că școala nu creează o motivație intrinsecă pentru învățare, atât de necesară în vremurile noastre.

Învățarea în școală este privită conform teoriei lui Ausubel, cu cele 3 componente ale sale:

- ✓ trebuința de a cunoaște și a înțelege, a formula și a rezolva problemele → impuls cognitiv;
- ✓ trebuința de afirmare personală → randamentul școlar ridicat duce la sentimente de acceptare, la respect de sine;
- ✓ trebuința de afiliere → aprobarea în cadrul unui grup.

Rolland Viau are o abordare sociocognitivă contextualizată la activitatea de învățare. El definește două categorii de factori care afectează motivația de învățare: factorii interni ai învățării, cei care țin de elev (dinamica motivației) și factorii externi (activitatea pedagogică, evaluarea, caracteristici ale profesorului, sistemul de recompense și pedepse și climatul clasei). Modelul dinamicii motivaționale în context școlar, are în vedere trei tipuri de determinanți motivaționali: percepția elevului despre valoarea activității pedagogice, despre propriile competențe (sentimentul eficacității personale) și percepția influenței personale asupra eșecului sau succesului.

Termenul „motivație” – „este cel de-al doilea factor de bază” pentru randamentul școlar, influența sa asupra învățării rivalizând cu aceea exercitată de aptitudini. Trei tipuri de impulsuri sau trei componente ale motivației/realizărilor din mediul școlar: ➤ impulsul cognitiv (*cognitive drive*), orientat intrinsec, spre sarcina însăși; trebuința de a cunoaște și de a înțelege, de a stăpâni cunoștințele, de a formula și rezolva probleme.

➤ impulsul de afirmare puternică a eului – căutarea respectului de sine prin urmărirea de a dobândi prestigiu înalt, rezultate/performance academice (învățarea pentru note mari, pentru a fi primul, pentru a obține „premiu” la concursuri), pentru a obține aprecierea profesorilor.

Anxietatea – ca teamă de un potențial eșec – este pandantul unei asemenea forme de motivare.

➤ impulsul (trebuința) de afiliere (*affiliative drive*) – interesul pentru reușita școlară ca mijloc de asigurare a aprobării/acceptării unei persoane sau a unui grup supraordonat cu care elevul se identifică în sensul dependenței.

Se știe că un copil aflat în situație de risc educațional se află în fața unui prag determinat, deseori, de motivația scăzută pentru învățare și de neîncrederea în rezultatele pe care le poate obține. Activitățile școlare sunt privite cu dezinteres, scepticism, sau rolul acestora este insuficient conștientizat. Crearea sentimentului de utilitate școlară și personală, stimularea curiozității și a motivației sunt condiții de acces către progres, mai ales dacă în procesul didactic sunt incluse oportunități de învățare pentru fiecare

elev. Câteva direcții de acțiune în acest sens sunt sintetizate în cele ce urmează:

✓ **Valorificarea greșelilor.** De regulă, în practica educațională greșelile sunt abordate ca situații indezirabile, fiind urmate de sancțiuni. Mai mult decât atât, există unele tendințe de a se raporta eforturile elevilor mai mult la greșeli decât la reușite, acestea din urmă fiind puse în umbră. Totuși, greșelile sunt oportunități de învățare atâta timp cât sunt înțelese și corectate cu ajutorul profesorului, mai ales dacă elevul știe că nu va urma o etapă de pedeapsă (prin notă/calificativ sau printr-o critică non-constructivă). Atitudinea flexibilă și colaborativă a profesorului este în măsură să determine un efect prin excelență pozitiv (greșeala devine o provocare ce îl va determina pe copil să identifice soluții și să contribuie la diminuarea numărului de erori viitoare). Valorificarea greșelilor este, în același timp, o bună ocazie de substituie a motivației negative cu una pozitivă, afectivă și chiar cognitivă;

✓ **Întrebările.** Pentru orice copil acestea sunt oportunități de învățare, peactivează mecanismele psihice cognitive prin intermediul curiozității, al dorinței de cunoaștere. Unele cadre didactice includ sesiuni speciale pe parcursul activității didactice, în care copiii pot adresa întrebări (o modalitate practică în acest sens, cu caracter de exemplu, este metoda „știu-vreau să știu-am învățat”). O altă posibilitate de folosire a întrebărilor ca oportunități de învățare este interogarea colegilor, aleatoriu sau prin intermediul exercițiilor organizate;

✓ **Accesul la resurse.** Importanța acestui aspect se reflectă în nevoile personalizate ale elevilor de a obține informații, de a folosi instrumente de lucru. Pe de o parte, ergonomia clasei trebuie să asigure accesul la aceste elemente pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor psihofizice. Pe de altă parte, resursele de învățare din mediul on-line își dovedesc valoarea dacă profesorii sprijină documentarea și oferă orientările necesare;

✓ **Libertatea decizională.** Este dovedit faptul că oamenii învață mai ușor din acțiuni care nu induc multiple restricții și condiționări. De aceea, elevilor trebuie să li se creeze, uneori, sentimentul că decizia de a învăța le aparține în totalitate. Modul în care aceste momente sunt gestionate, precum și reușita lor, depind de creativitatea, tactul și flexibilitatea cadrului didactic;

✓ **Interacțiunile dintre elevi** sunt, de asemenea, oportunități de învățare mai ales pentru copiii timizi, interorizați, care au tendința de a evita contactul cu ceilalți din cadrul activităților frontale. Mai mult decât atât, interacțiunile sunt bune ocazii pentru intercunoaștere și pentru consolidarea legăturilor care contribuie la coeziunea grupului, eliminându-se tendințele de subapreciere și de etichetare. Acestor avantaje sociale li se adaugă învățarea prin descoperire a unor concepte, dezvoltarea empatiei și a motivației de a oferi ajutor, crearea unor produse ale activității prin intermediul cărora învățării i se asigură durabilitate și aplicabilitate.

Principii și strategii de motivare (J. Brophy)

Principii generale:

➤ Gândește în termeni de modelare a dezvoltării motivaționale a elevului, nu doar de corespondență cu sistemele motivaționale actuale.

➤ Fă în așa fel încât și persoana ta, și clasa ta să fie atractive pentru elevi. Uzează de strategii de socializare. Transformă clasa într-o comunitate de învățare, în care membrii ei se angajează în activități de cooperare.

➤ Evidențiază scopurile de învățare și scopurile raportate la criterii, dar nu bazate pe comparația între elevi (sau pe scopuri de evitare a performanței). Arată-le elevilor că te preocupă așteptările, succesul lor și că ești disponibil să-i ajuți să aibă succes.

➤ Predă lucrări valoroase, cu scopul de a înțelege, „aprecia” și aplica cele învățate.

Strategii de susținere a încrederii elevilor

➤ Ajută-i pe elevi să-și stabilească scopuri (*goals*), să-și evalueze progresul, să recunoască

legătura efort-rezultat. Feedbackul oferit să fie informativ, nu numai note sau comparații.

➤ Oferă sprijin suplimentar pentru elevii slabi; integrează elevii cu sindrom de nereușită. Ajută-i pe elevii care-și supraprotejează valoarea de sine, trecându-i de la scopuri de performanță la cele de învățare.

Strategii de motivare prin stimulente extrinseci

➤ Laudă și răsplătește progresul spre performanță/ standarde de îmbunătățire. Utilizează competiția ocazional, creează oportunități egale de succes și focalizează-te pe scopurile de învățare.

➤ Laudă și recompensează în moduri care să-i determine pe elevi să-și aprecieze singuri rezultatele/cele învățate.

Strategii de conectare la motivația intrinsecă a elevilor

➤ Răspunde nevoilor de autonomie a elevilor, permite-le să facă alegeri.

➤ Răspunde nevoilor de competență (implicarea elevilor, feedback imediat, prezentarea semnificației activității).

➤ Răspunde nevoilor de interconectare (colaborare cu colegii).

➤ Combină activitățile, de exemplu pe cele practice cu cele intelectuale, stimulează creativitatea, disonanța cognitivă, transformă un conținut abstract în unul personalizat etc .

Tehnici și condiții care favorizează motivația elevilor pentru obținerea reușitei școlare

R. Viau consemnează câteva tehnici care favorizează motivația elevilor:

➤ se începe cu o anecdotă sau cu o problemă de soluționat, care vor trezi interesul și curiozitatea elevilor;

➤ se prezintă planul expunerii (de. ex., sub formă de întrebări sau de obiective);

➤ înainte de a explica un concept sau un fenomen se face apel la cunoștințele lor anterioare, întrebându-i cum și-l explică;

➤ se ilustrează relațiile dintre concepte cu ajutorul schemelor, al tabelelor, al desenelor. Se dau exemple din mediul lor cotidian sau care țin de interesele lor.

➤ li se cere elevilor să dea ei înșiși asemenea exemple din viața cotidiană;

➤ se fac analogii sau se folosesc metafore din domeniile care-i interesează;

➤ pentru fiecare etapă profesorul le oferă un model, arătându-le cum se procedează;

➤ se utilizează diferite mijloace de învățare (suporturi audiovizuale, afișe etc.).

Condiții pentru o activitate de învățare care stimulează motivația elevilor (R. Viau):

➤ să fie semnificativă, adică să corespundă intereselor, preocupărilor și să se armonizeze cu proiectele personale ale elevilor;

➤ să fie diversificată și integrată altor activități (adică se integrează într-o secvență logică);

➤ să reprezinte o provocare pentru elev (nici prea dificilă, nici prea ușoară);

➤ să fie autentică (să ducă la o realizare/ produs/ rezultat asemănător cu ceva din viața reală);

➤ să solicite angajamentul cognitiv al elevului;

➤ să-l responsabilizeze pe elev permițându-i să facă alegeri;

➤ să-i permită elevului să interacționeze și să colaboreze cu ceilalți (pentru atingerea unui scop comun). Cooperarea suscită în general motivația elevilor, pentru că favorizează percepția despre propriile competențe și despre capacitatea lor de a controla activitatea de învățare. Activitățile axate pe competiție nu-i pot motiva decât pe cei mai puternici, adică pe aceia care au șansa de a câștiga; cei cu nivel mediu sau slabi au tendința să abandoneze.

➤ să aibă un caracter interdisciplinar (conexiunea cu alte domenii de studiu);.

➤ să formuleze cerințele și condițiile în care se va desfășura activitatea (necesare pentru

angajamentul și perseverența elevului în sarcină):

- să se desfășoare într-o perioadă de timp suficientă.

Care sunt semnele că un elev este motivat ? (în opinia lui R. Viau)

Un elev motivat este un elev care se angajează în sarcinile de învățare (angajament cognitiv), consacându-le timpul necesar (perseverență).

➤ Angajamentul cognitiv corespunde gradului de efort mental depus de elev în realizarea activității. Acest efort poate fi apreciat prin observarea tipului de strategie de învățare la care recurge. Dacă el se limitează, de exemplu, la strategii de memorizare, evident că este puțin angajat în plan cognitiv.

➤ Perseverența se traduce prin timpul pe care elevul îl acordă activității: cu cât este mai motivat, cu atât îi va alocă mai mult timp și-și va spori astfel șansele de reușită. Dimpotrivă, lipsa de motivație antrenează tendința de a abandona rapid sarcina sau de a nu face decât minimumul necesar.

➤ **Reușita sau performanța** este, simultan, o consecință și o sursă a motivației pentru că ea influențează pozitiv percepțiile care stau la baza acesteia. Cercetările arată că un elev motivat se angajează în activitate, apelând la strategii eficiente de învățare bazate pe comprehensiune și stabilirea de legături logice (angajament cognitiv) și îi consacră timpul necesar (perseverență); acest fapt are drept consecință o amplificare a celor trei tipuri de percepții (dinamică motivațională funcțională). În contrast, elevul demotivat recurge adesea la strategii de evitare, care-i permit să amâne sau să eludeze îndeplinirea activității, ceea ce coboară și mai mult nivelul celor trei factori motivaționali determinanți: percepția asupra valorii activității, asupra propriilor competențe și a controlabilității acțiunii (dinamică motivațională disfuncțională).

Sugestii de revizuire a strategiilor didactice în vederea creșterii motivației pentru învățare (mind set de creștere)

Competențele cheie/transversale care se află în strânsă legătură cu auto-determinarea și mindset-ul sunt: „a învăța să înveți”, „competențe sociale și civice” și „spiritul de inițiativă și antreprenoriat”.

Competențele pe care este necesar să se centreze dezvoltarea elevilor sunt: auto cunoașterea (puncte tari, puncte slabe, preferințe, interese, așteptări); identificarea și stabilirea propriilor scopuri (auto-direcționare, alegere personală); planificarea/prioritizarea activităților menite a duce la atingerea scopurilor; auto-reglarea (afectivă, cognitivă, comportamentală); auto evaluarea, monitorizarea propriului progres subiacent atingerii scopurilor; folosirea informațională a feed-back-ului (intern și extern) pentru îmbunătățirea propriei activități; asertivitatea.

Abilitățile care stau la baza auto-determinării și a dezvoltării mindset-ului de creștere sunt: stabilirea de scopuri; automonitorizarea; auto-instruirea; auto-evaluarea; întărirea/stimularea auto administrată (pentru întărirea comportamentelor legate de auto-determinare și de competență); luarea deciziei; rezolvarea de probleme; autoprezentarea/susținerea (punctului de vedere personal, a nevoilor, intereselor etc.).

Atitudinile și valorile asociate dezvoltării învățării sunt cele care facilitează adoptarea acțiunilor și comportamentelor elevilor în direcția dezvoltării autonomiei și competenței personale, a relaționării cu ceilalți și a încrederii în propria capacitate de dezvoltare a abilităților prin exercițiu (efort susținut, strategii de învățare etc.).

Metode:

➤ Învățarea prin cooperare - Metoda permite înțelegerea conceptuală în mai mare măsură decât implicarea pasivă (adică învățarea pentru a fi testat/notat pe materialul învățat) și facilitează cooperarea, comunicarea și susținerea reciprocă între elevi. Aceștia se împart în grupe de câte 4-6 persoane și fiecare grupă învață lecția astfel: fiecare elev din grupă își alege o parte (1/4, 1/5, 1/6) și o învață astfel încât să o predea colegilor de grupă. În acest mod, fiecare copil se simte responsabil nu doar pentru propria sa

învățare, ci și pentru cea a colegilor de grupă; de asemenea, elevii care au aceeași bucată de lecție se pot grupa cu colegi din celelalte grupe, astfel încât să colaboreze/coopereze în cadrul învățării, făcând schimb de impresii, idei, înțelegere personală.

➤ Folosirea portofoliului personal al elevilor ca mijloc/medium de înregistrare a progresului școlar al elevilor, pentru a facilita auto-monitorizarea, autoevaluarea în ceea ce privește atingerea scopurilor de învățare asumate/propuse de elev; folosirea acestui instrument inclusiv pentru monitorizarea și modificarea stărilor emoționale.

➤ Reîncadrarea perceptiv-cognitivă a evaluării și autoevaluării, în sensul explicitării, ilustrării utilității acestora pentru monitorizarea progresului în atingerea obiectivelor de învățare asumate/propuse personal; identificarea relevanței notelor obținute la examinări pentru evaluarea propriului progres în învățare (dincolo de conformarea la standardele naționale de evaluare, impuse tuturor elevilor);

➤ Facilitarea abordării inter și trans-disciplinarității crește posibilitatea asocierii de idei și informații, permițând o mai fundamentată și durabilă învățare; reluarea, la diferite discipline, a unor informații și crearea unor legături funcționale între acele informații;

➤ Oferirea de provocări optime pentru învățare – noi sarcini/exerciții care să fie mai dificile de rezolvat decât nivelul actual de abilitate (numai după ce profesorul are siguranța că elevul a atins deja nivelul precedent/necesar de

înțelegere, în termeni de cunoștințe și abilități), dar care să fie rezolvabile; astfel, elevul iese din zona de confort, își asumă riscuri, abordează adaptativ incertitudinea/ nesiguranța;

➤ Asigurarea unui mediu de învățare permisiv eșecului, care să faciliteze cooperarea adaptativă cu acesta, prin învățarea din greșeli; aici, un rol substanțial îl joacă feedback-ul informațional, constructiv;

➤ Folosirea unor resurse informaționale de învățare disponibile on line, gratuit.

Bibliografie

- Bouillercé. B, Rousseau, F.R. (2000). “*Cum să ne motivăm*”, Editura Polirom, Iași.
- Cosmovici, A. și Iacob Luminița coord. (1999). „*Psihologie școlară*”, Editura Polirom, Iași.
- Druță, Maria- Elena (2004). „*Cunoașterea elevului*”, Editura Aramis București.
- Muchielli, A. (2005). „*Arta de a comunica*”, Editura Polirom, Iași.
- Pânișoară, I.O. (2003). „*Comunicarea eficientă*”, Editura Polirom, Iași.
- Van Pelt, Nancy L. (2003). “*Secretele comunicării*”, Casa de editură Viață și Sănătate, București.

Metode didactice moderne utilizate în predarea chimiei

Profesor Măcăilă Nicoleta
Liceul Tehnologic Tudor Vladimirescu, județul Galați

În contextul actual se impune o reorientare a activității instructiv-educative desfășurată de către dascăli în sensul utilizării frecvente a metodelor moderne de predare-învățare deoarece acestea sunt cele care asigură reușita în educație, procentul “analfabeților funcționali” reducându-se simțitor.

Metodele de învățământ pot fi definite ca „modalități de acțiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, își însușesc cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, aptitudini, atitudini, concepția despre lume și viață”(M. Ionescu).

Metodele tradiționale (expunerea didactică, conversația didactică, demonstrația, lucrul cu manualul, exercițiul, ș.a.) nu mai răspund nevoilor actuale de învățare ale elevilor, din cauza caracteristicilor lor principale, între care pot fi amintite următoarele:

- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă, generând astfel pasivitate în rândul elevilor;
- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii, comunicarea fiind unidirecțională;
- sunt predominant comunicative;
- evaluarea constă în reproducerea cunoștințelor;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare.

În schimb, metodele moderne (algoritmizarea, modelarea, problematizarea, instruirea programată, studiul de caz, metodele de simulare, jocurile, învățarea pe simulator, învățarea prin descoperire, învățarea cu ajutorul calculatorului, metoda cubului, metoda Stiu-Vreau sa stiu-Am învățat, metoda mozaicului, brainstormingul, ș.a.) au multiple avantaje deoarece:

- relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare;
- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;
- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi, evaluarea fiind una formativă;
- stimulează motivația intrinsecă.

Experiența mea didactică mi-a dovedit că, dintre acestea, problematizarea nu trebuie să lipsească de la nicio lecție, ea determinând elevii să gândească.

Problematizarea este o metodă de învățământ care constă în crearea, în scop didactic, a unei stări conflictuale, a unei contradicții între cunoștințele elevilor și cerințele unei situații-problemă care li se propune elevilor spre rezolvare.

Profesorul nu predă elevilor cunoștințe gata elaborate, ci îi pune în situația de a căuta activ, de a descoperi noi reguli, de a aborda critic, toate acestea generând o nouă învățare care îndeamnă la reflecții și la căutare. Conceptul pedagogic de situație-problemă nu trebuie confundat cu conceptul pedagogic de problemă, care presupune o sarcină didactică rezolvabilă prin aplicarea unor cunoștințe dobândite anterior.

În rezolvarea situației-problemă, care solicită reorganizarea și chiar restructurarea cunoștințelor dobândite anterior, urmează algoritmul propus de Thorndike:

1. Definirea problemei (adică a situației din care elevii trebuie să iasă și a obiectelor necesare în direcția unei eventuale soluții);
2. Gruparea și selecționarea informației. În această fază cer elevilor să caute informația relevantă pentru soluționarea problemei;
3. Elaborarea problemei prin reflectare, vizând o soluție. Elevii raționează asupra tuturor informațiilor disponibile prin modalități diferite (intuiție, deducție, analogie, reducere la absurd, etc.);
4. Elaborarea soluției de către elevi, profesorul reținând o idee considerată ca fiind cea mai potrivită sau cea mai puțin nepotrivită;
5. Punerea în aplicare a soluției găsite și reflectarea asupra rezultatelor. [Fătu S.]

Exemple de situații-problemă:

- a) Substanțele ionice sunt solubile în apă. Totuși, halogenurile de argint sunt greu solubile în apă. Cum se explică această proprietate?
- b) Regula dreptunghiului se poate aplica în cazul amestecurilor de soluții. Se poate aplica și în cazul în care se adaugă solvent sau solvat la o soluție?

De asemenea, algoritimizarea este o altă metodă pe care o utilizez frecvent. Este metoda de predare-învățare care constă în utilizarea și valorificarea algoritmilor. Un algoritm reprezintă o succesiune de operații care se desfășoară întotdeauna în aceeași ordine, cu strictețe stabilită și care conduce în final la rezolvarea corectă a unei probleme sau sarcini concrete de același tip.

Elevul își însușește, pe calea algoritimizării, cunoștințele sau tehnicile de lucru, prin simpla parcurgere a unei căi deja stabilite. Algoritmii ce intervin în predarea chimiei pot fi încadrați astfel:

- Algoritmi de rezolvare, prezenți sub forma unor scheme de rezolvare a unor probleme de chimie de diferite tipuri;
- Algoritmi de identificare a unui anumit tip de probleme, de prezentare a unui grup de proprietăți prin intermediul cărora pot fi identificate categorii de substanțe și fenomene chimice.

Exemple de algoritmi utilizați:

- A. Pentru stabilirea formulei moleculare a unei substanțe dintr-un raport masic algoritmul (algoritm sub formă de reguli de calcul) este:
 1. Împărțirea valorilor la masa atomică a elementelor respective;
 2. Raportarea la numărul cel mai mic;
 3. Stabilirea formulei brute;
 4. Stabilirea formulei moleculare.
- B. Pentru rezolvarea unor probleme pe baza ecuațiilor chimice, algoritmul este:
 1. Stabilirea datelor problemei;
 2. Scrierea ecuației reacției chimice;
 3. Exprimarea în grame sau în moli a reactanților sau a produșilor de reacție;
 4. Stabilirea mărimii care trebuie determinată;
 5. Stabilirea proporțiilor din care se va determina necunoscuta;
 6. Determinarea necunoscutei.
- C. Pentru calcularea unor mărimi în cazul amestecării unor soluții, algoritmul de aplicare a regulii dreptunghiului este:
 1. În colțurile dreptunghiului se trec, pe o latură (mare sau mică), concentrațiile soluțiilor care se amestecă, c_1 și c_2 ;
 2. La intersecția diagonalelor dreptunghiului se trece concentrația soluției finale, cf, obținută prin amestecarea celor două soluții;
 3. Pe fiecare diagonală se face diferența celor două numere aflate în colț și la

intersecție (întotdeauna din numărul mai mare se scade numărul mai mic), rezultatul trecându-se în colțul de jos al diagonalei, obținându-se astfel părțile de soluții care se amestecă;

4. Se scrie proporția (raportul de masă sau de volum) în care trebuie amestecate cele două soluții pentru a obține soluția finală.

5. Se calculează mărimea cerută.

Modelarea este o altă metodă pe care o utilizez în cadrul orelor, pentru a studia teorii, concepte sau fenomene care nu sunt accesibile în formă naturală, autentică, prin intermediul unor copii materiale, denumite modele. Modelul redă doar elementele esențiale ale originalului, ajutând la conceptualizarea mintală.

Utilizarea sistematică a modelelor implică activizarea elevilor și contribuie la stimularea capacității lor de a emite ipoteze, de a formula alternative, de a face raționamente analogice.

Modelarea moleculelor, rețelelor cristaline, ecuațiilor reacțiilor chimice, proceselor fizice sau chimice, a tot ceea ce ține de structura internă a substanțelor, sunt câteva exemple cu ajutorul cărora facilitez elevilor înțelegerea structurilor, proceselor și fenomenelor.

Trecând la metodele activ-participative (metoda cubului, metoda Știu – Vreau să știu -Am învățat, brainstormingul, Turul galeriei, diagrama Venn-Euler, metoda mozaicului, metoda ciorchinelui, ș.a.) am observat că obțin rezultate mai bune cu diagrama Venn, metoda Știu – Vreau să știu – Am învățat, metoda cubului sau cu metoda mozaicului.

Diagrama Venn reprezintă un organizator cognitiv format din două cercuri parțial suprapuse în care se înscriu asemănările și deosebirile dintre două aspecte, idei sau concepte. În zona în care se suprapun cele două cercuri se grupează asemănările, iar în zonele rămase libere se menționează deosebirile.

Metoda are ca obiectiv sistematizarea cunoștințelor și restructurarea ideilor unui conținut abordat. Etapele metodei sunt următoarele:

1. Comunicarea sarcinii de lucru;
2. Activitatea în pereche sau în grup;
3. Activitatea frontală.

Este o metodă pe care am aplicat-o cu succes la realizarea unor comparații privind comportamentul chimic sau proprietățile fizice ale oxizilor vs. hidroxizi, alchenelor vs. alcadiene, alcoolii vs. fenoli.

Metoda cubului presupune explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective, permițând abordarea complexă și integratoare a unei teme.

Sunt recomandate următoarele etape:

- a. Realizarea unui cub pe ale cărui fețe sunt scrise cuvintele: descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează;
- b. Anunțarea subiectului pus în discuție;
- c. Împărțirea clasei în 6 grupe, fiecare dintre ele examinând tema din perspectiva cerinței de pe una dintre fețele cubului;
- d. Redactarea finală și împărțirea ei celorlalte grupe;
- e. Afișarea formei finale pe tablă sau pe pereții clasei.

Această metodă acoperă neajunsurile învățării individualizate, solicită gândirea elevilor, oferindu-le posibilitatea de a-și dezvolta competențele necesare unor abordări complexe. Am aplicat această metodă în cadrul lecțiilor care au avut ca tematică clasificarea reacțiilor chimice organice.

Metoda ”**Știu – Vreau să știu – Am învățat**” este o metodă ce urmărește conștientizarea elevilor în legătură cu propria lor activitate de cunoaștere, respectiv stimularea abilităților metacognitive și a gândirii critice.

Etapele metodei:

- a. Împărțirea clasei pe perechi și anunțarea temei;

- b. elevii fac o listă cu tot ceea ce știu despre tema aleasă;
- c. profesorul alcătuiește la tablă un tabel cu următoarele coloane: știm/ credem că știm/ ceea ce vrem să știm, ceea ce am învățat;
- d. elevii spun ceea ce au notat, iar profesorul completează prima coloană;
- e. elevii alcătuiesc apoi o listă de întrebări pe marginea subiectului abordat, iar profesorul completează coloana a doua a tabelului;
- f. se citește informația din manual sau din fișele de instruire realizate de către profesor;
- g. se revine asupra listei de întrebări și se răspunde la fiecare dintre acestea;
- h. se completează coloana a treia din tabel. Unele întrebări ar putea rămâne fără răspuns sau ar putea să apară unele noi, care trebuie consemnate;
- i. elevii compară ceea ce știau despre subiect cu ceea ce au învățat din noua lecție (coloanele 1 și 3 din tabel);
- j. se precizează alte surse de informare pentru răspunsurile la toate întrebările expuse în coloana a doua. Întrebările din coloana a doua pot fi folosite pentru investigații suplimentare prin muncă individuală și realizarea unui eseu sau a unui studiu de caz.

Această metodă se poate regăsi în scenariul oricărei lecții de predare.

Metodele moderne de învățare prin cooperare conduc la stimularea încrederii în sine a elevilor, la dezvoltarea abilităților lor de comunicare argumentativă și de relaționare în cadrul grupului, la optimizarea învățării prin predarea achizițiilor altcuiva (exersarea unor roluri), la dezvoltarea gândirii logice, critice și independente, la dezvoltarea răspunderii individuale și de grup, la formarea capacității de a formula și a adresa întrebări, la dezvoltarea respectului față de capacitățile intelectuale ale celorlalți colegi.

Un profesor foarte bine pregătit va intuit și va alege întotdeauna corect metodele cele mai eficiente pentru fiecare efectiv de elevi cu care vine în contact, în funcție de obiectivele vizate de fiecare etapă a demersului didactic proiectat pe baza unităților de învățare, personalizarea proiectării fiind o condiție pentru reușita procesului instructiv-educativ.

Bibliografie

1. Naumescu A., Corpodean C., Metodica predării chimiei, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2001, pag. 30-50
2. Ionescu M., Radu I., Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001, pag. 250-275
3. Fătu S., Didactica chimiei, Editura Corint, București, 2002, pag. 31-72
4. www.isjcj.ro/crei/crei/pdf/euri/formare/ghiduri%20tvet/Invatarea%20centrata%20pe%20elev_rom.pdf
5. ro.scribd.com/doc/46339924/Stiluri-Si-Metode-Didactice-Moderne

PROIECTAREA DEMERSULUI DIDACTIC PRIN TEHNOLOGII MODERN PENTRU FORMAREA COMPETENȚELOR SECOLULUI XXI

**Profesor învățământ primar Mandra Ileana,
Liceul Tehnologic Ocna Șugatag**

Societatea contemporană este caracterizată de un ritm accelerat al schimbărilor tehnologice, economice și sociale, care influențează profund sistemul educațional. Școala nu mai are doar rolul de a transmite informații, ci și de a forma competențe esențiale pentru viață și integrarea activă a elevilor în societatea secolului XXI. În acest context, proiectarea demersului didactic prin tehnologii moderne devine o necesitate, nu doar o opțiune.

Integrarea tehnologiilor moderne în procesul instructiv-educativ contribuie la creșterea motivației pentru învățare, la dezvoltarea gândirii critice, a creativității, a colaborării și a competențelor digitale. Profesorul este chemat să reprojeteze activitățile didactice, să adopte metode interactive și să valorifice resursele digitale într-un mod coerent și eficient, centrat pe elev. Prezentul referat își propune să evidențieze importanța proiectării demersului didactic prin tehnologii moderne în vederea formării competențelor secolului XXI, să analizeze tipurile de tehnologii educaționale utilizate și să ofere exemple de bune practici aplicabile în mediul școlar.

1. Competențele secolului XXI – repere conceptuale

Competențele secolului XXI reprezintă un ansamblu de cunoștințe, abilități, atitudini și valori necesare individului pentru a face față provocărilor lumii contemporane. Acestea sunt promovate de numeroase organisme internaționale, precum UNESCO, OECD sau Comisia Europeană, și sunt integrate treptat în politicile educaționale naționale.

Printre competențele-cheie ale secolului XXI se numără:

- competențele digitale;
- gândirea critică și rezolvarea de probleme;
- creativitatea și inovarea;
- comunicarea eficientă;
- colaborarea și munca în echipă;
- învățarea autonomă și pe tot parcursul vieții;
- competențele sociale și civice.

Formarea acestor competențe presupune schimbarea paradigmei tradiționale de predare, centrată pe profesor, cu una modernă, centrată pe elev, în care acesta devine participant activ la propria formare. Tehnologiile moderne facilitează acest demers, oferind contexte variate de învățare și acces la resurse educaționale diversificate.

2. Rolul tehnologiilor moderne în proiectarea demersului didactic

Tehnologiile moderne reprezintă un suport esențial în proiectarea și realizarea activităților didactice, contribuind la eficientizarea procesului de predare-învățare-evaluare. Utilizarea acestora permite adaptarea conținuturilor la stilurile de învățare ale elevilor și favorizează învățarea activă și colaborativă.

În proiectarea demersului didactic, tehnologiile moderne pot fi utilizate pentru:

- prezentarea conținuturilor într-o manieră atractivă și interactivă;
- explorarea și descoperirea informațiilor prin învățare asistată de calculator;
- realizarea de proiecte individuale sau de grup;
- evaluarea formativă și sumativă prin instrumente digitale;
- comunicarea și colaborarea între elevi și profesori.

Profesorul are rolul de facilitator al învățării, ghidând elevii în utilizarea responsabilă și eficientă a tehnologiei. Proiectarea didactică trebuie să includă obiective clare, metode moderne, resurse digitale adecvate și forme de evaluare adaptate competențelor vizate.

3. Tipuri de tehnologii moderne utilizate în educație

Tehnologiile moderne utilizate în educație sunt variate și pot fi integrate în funcție de specificul disciplinei, nivelul de vârstă al elevilor și obiectivele didactice urmărite.

3.1. Platforme educaționale digitale

Platformele educaționale (de tip e-learning sau blended learning) oferă acces la lecții interactive, materiale multimedia, teste online și spații de colaborare. Acestea susțin învățarea diferențiată și permit monitorizarea progresului elevilor.

3.2. Aplicații și instrumente digitale

Aplicațiile educaționale contribuie la consolidarea cunoștințelor și la dezvoltarea competențelor prin jocuri educative, simulări, exerciții interactive și activități de tip proiect. Instrumentele digitale stimulează creativitatea și gândirea critică.

3.3. Tabla interactivă și resursele multimedia

Tabla interactivă, prezentările multimedia, materialele audio-video și animațiile facilitează înțelegerea conceptelor și cresc gradul de implicare al elevilor în activitățile didactice.

3.4. Inteligența artificială și realitatea augmentată

Noile tehnologii, precum inteligența artificială sau realitatea augmentată, deschid perspective inovatoare în educație, oferind experiențe de învățare personalizate și interactive, adaptate nevoilor fiecărui elev.

4. Strategii de proiectare a demersului didactic prin tehnologii moderne

Proiectarea demersului didactic prin tehnologii moderne presupune o abordare strategică și coerentă, care să îmbine obiectivele educaționale cu resursele digitale disponibile.

Printre strategiile eficiente se numără:

- utilizarea metodelor active și interactive (învățarea prin descoperire, proiectul, problematizarea);
- integrarea învățării colaborative prin activități de grup și platforme online;
- aplicarea evaluării formative digitale, cu feedback imediat;
- promovarea învățării autonome și a responsabilității elevilor;
- corelarea conținuturilor cu situații reale de viață.

Un demers didactic bine proiectat valorifică tehnologia ca instrument de sprijin, nu ca scop în sine, punând accent pe formarea competențelor și pe dezvoltarea personală a elevilor.

5. Exemple de bune practici în utilizarea tehnologiilor moderne

Un exemplu de bună practică îl reprezintă realizarea de proiecte interdisciplinare în care elevii utilizează resurse digitale pentru documentare, colaborare și prezentare. De asemenea, utilizarea portofoliului digital permite evaluarea progresului și reflectarea asupra propriei învățări.

În învățământul primar și gimnazial, lecțiile interactive, jocurile educative și aplicațiile digitale contribuie la formarea competențelor de bază într-un mod atractiv și eficient. În învățământul liceal, tehnologiile moderne susțin învățarea aprofundată și pregătirea pentru piața muncii.

Concluzii

Proiectarea demersului didactic prin tehnologii moderne reprezintă o direcție esențială pentru educația secolului XXI. Integrarea coerentă a tehnologiei în procesul educațional contribuie la formarea competențelor necesare elevilor pentru adaptarea la o societate în continuă schimbare.

Profesorul are un rol determinant în acest proces, fiind responsabil de selectarea și utilizarea adecvată a resurselor digitale. Printr-o proiectare didactică modernă, centrată pe elev și pe competențe, școala poate deveni un spațiu al învățării autentice, interactive și relevante.

Bibliografie

1. Cerghit, I., (2006), *Metode de învățământ*, Iași, Polirom
2. Cucoș, C., (2014), *Pedagogie*, Iași, Polirom
3. Joița, E., (2010), *Educația și noile tehnologii*, București, Editura Didactică și Pedagogică
4. OECD, (2019), *Future of Education and Skills 2030*, Paris
5. UNESCO (2017), *Rethinking Education: Towards a Global Common Good?*, Paris
6. Voiculescu, E., (2018), *Strategii didactice modern*, București, Editura Universitară

Ecosistemul educațional în era digitală: provocări și oportunități -articol științific-

**Prof. înv. primar Manolea Mihaela
Școala Gimnazială „Mihail sadoveanu” Galați**

Societatea contemporană este caracterizată de o evoluție rapidă a tehnologiilor informaționale și de comunicare, ceea ce determină transformări semnificative în multiple domenii, inclusiv în educație. Sistemele educaționale sunt nevoite să se adapteze la noile realități digitale pentru a răspunde cerințelor pieței muncii și pentru a pregăti indivizi capabili să funcționeze într-o economie bazată pe cunoaștere.

Digitalizarea educației nu mai reprezintă doar o opțiune, ci o necesitate pentru dezvoltarea unei societăți competitive și inovatoare. Integrarea tehnologiilor digitale în procesul educațional contribuie la modernizarea metodelor de predare, la creșterea accesului la resurse educaționale și la dezvoltarea unor competențe esențiale pentru secolul XXI.

În acest context, conceptul de ecosistem educațional digital devine central, definind un ansamblu de tehnologii, platforme, instituții și actori implicați în procesul de învățare, interconectați prin intermediul infrastructurilor digitale.

Ecosistemul educațional digital reprezintă o structură complexă formată din resurse tehnologice, platforme educaționale, instituții de învățământ, cadre didactice și elevi, care interacționează într-un mediu digital pentru a facilita procesul de învățare.

În cadrul acestui ecosistem, platformele de management al învățării (Learning Management Systems – LMS), resursele educaționale deschise și instrumentele digitale de colaborare permit dezvoltarea unor forme moderne de educație, bazate pe acces rapid la informație și pe interacțiune digitală. Cercetările evidențiază faptul că aceste platforme contribuie la crearea unor medii educaționale interactive și la transferul eficient al cunoștințelor. De asemenea, ecosistemul educațional digital este caracterizat prin: integrarea tehnologiilor emergente, accesibilitatea resurselor educaționale, colaborarea între instituții, utilizarea datelor educaționale pentru îmbunătățirea procesului de învățare.

Transformarea digitală a educației presupune integrarea sistematică a tehnologiilor digitale în toate componentele procesului educațional: curriculum, metode didactice, evaluare și management educațional. În acest sens, strategiile naționale și internaționale de digitalizare pun accent pe mai multe direcții de dezvoltare:

Competențele digitale reprezintă una dintre condițiile fundamentale pentru adaptarea indivizilor la societatea informațională. Programele educaționale moderne includ formarea abilităților digitale atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice. Digitalizarea sistemului educațional necesită investiții semnificative în infrastructură tehnologică, inclusiv: conectivitate la internet, echipamente digitale, platforme educaționale.

Strategiile educaționale actuale subliniază importanța dezvoltării unui ecosistem digital performant, bazat pe accesibilitate și conectivitate, pentru a asigura o educație incluzivă și de calitate.

Noile tehnologii, precum inteligența artificială, realitatea virtuală sau blockchain, contribuie la dezvoltarea unui model educațional inovator, denumit adesea Education 5.0, orientat către personalizarea procesului de învățare și creșterea implicării elevilor. În ciuda beneficiilor, implementarea transformării digitale în educație se confruntă cu mai multe provocări: lipsa infrastructurii digitale adecvate, nivelul scăzut al competențelor digitale în rândul cadrelor

didactice, inegalități în accesul la tehnologie, probleme legate de securitatea datelor și etica utilizării tehnologiilor. Aceste provocări evidențiază necesitatea dezvoltării unor politici educaționale coerente și a unor programe de formare profesională pentru cadrele didactice.

Modernizarea ecosistemului educațional prin transformare digitală reprezintă un proces complex și continuu, care necesită colaborarea tuturor actorilor implicați în sistemul educațional. Integrarea tehnologiilor digitale poate contribui semnificativ la îmbunătățirea calității educației, la creșterea accesului la învățare și la dezvoltarea competențelor necesare pentru societatea digitală. Pentru realizarea unui ecosistem educațional modern și eficient este necesară o abordare strategică care să includă investiții în infrastructură digitală, dezvoltarea competențelor digitale și promovarea inovației pedagogice. În acest context, transformarea digitală a educației devine un factor esențial pentru dezvoltarea durabilă a societății și pentru formarea generațiilor viitoare.

Bibliografie:

1. Buckingham, D. (2007). *Media education goes digital: An introduction*. Learning, Media and Technology.
2. Briscoe, G., & De Wilde, P. (2007). *Digital ecosystems: Evolving service-oriented architectures*. arXiv.
3. Briscoe, G., Sadedin, S., & De Wilde, P. (2011). *Digital ecosystems: Ecosystem-oriented architectures*. arXiv.
4. Herbke, P., & Yildiz, H. (2024). *Transforming educational credentials into self-sovereign identity paradigm*. arXiv.
5. McCarthy, A. M., Maor, D., McConney, A., & Cavanaugh, C. (2020). *Digital transformation in education: Critical components for leaders of system change*. Learning, Media and Technology.
6. European Commission. (2020). *Digital Education Action Plan 2021–2027: Resetting education and training for the digital age*. Brussels.
7. UNESCO. (2021). *Recommendation on Open Science*. Paris.
8. OECD. (2021). *Digital Education Outlook 2021: Pushing the Frontiers with Artificial Intelligence, Blockchain and Robots*. Paris: OECD Publishing.
9. Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Leadership educațional și managementul performant al clasei: strategii pentru creșterea eficienței procesului educațional **-articol-**

Prof. înv. primar Manolea Mihaela
Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Galați

În contextul schimbărilor din sistemele educaționale moderne, rolul profesorului s-a extins dincolo de transmiterea informațiilor, incluzând funcții de coordonare, organizare și leadership. Leadershipul educațional este asociat cu capacitatea cadrului didactic de a influența pozitiv procesul de învățare, de a motiva elevii și de a crea un mediu educațional eficient. Managementul clasei reprezintă un element central al activității didactice, deoarece asigură organizarea activităților educaționale și menținerea unui climat favorabil învățării. Un management eficient al clasei contribuie la creșterea performanței elevilor, la dezvoltarea relațiilor pozitive și la reducerea conflictelor.

Leadershipul educațional se referă la capacitatea profesorului sau a managerului educațional de a ghida, influența și inspira membrii comunității educaționale pentru atingerea obiectivelor educaționale. Principalele caracteristici ale leadershipului educațional include viziune asupra procesului educațional, capacitatea de motivare a elevilor, comunicare eficientă, promovarea colaborării și a responsabilității. Profesorii care adoptă un stil de leadership educațional devin facilitatori ai învățării și creează oportunități pentru participarea activă a elevilor.

Managementul clasei reprezintă ansamblul strategiilor și tehnicilor utilizate de profesor pentru organizarea și coordonarea activităților didactice. Scopul acestuia este de a crea un mediu de învățare eficient și sigur. Printre elementele esențiale ale managementului performant al clasei se numără: planificarea eficientă a lecțiilor și structurarea clară a activităților contribuie la menținerea disciplinei și la creșterea implicării elevilor, regulile clare și consecvente contribuie la dezvoltarea unui climat educațional stabil și predictibil. O comunicare deschisă și respectuoasă între profesor și elevi facilitează cooperarea și încrederea, profesorii lideri folosesc strategii variate pentru a stimula interesul elevilor, precum activități interactive, feedback constructiv și recunoașterea progresului.

Cercetările din domeniul educației evidențiază faptul că stilul de leadership al profesorului influențează semnificativ rezultatele elevilor. Profesorii care adoptă un stil de leadership participativ și orientat spre elev contribuie la creșterea motivației pentru învățare, îmbunătățirea relațiilor interpersonale, dezvoltarea autonomiei elevilor, creșterea performanțelor școlare. Astfel, leadershipul educațional devine un element esențial pentru eficiența procesului de predare-învățare.

Leadershipul educațional și managementul performant al clasei reprezintă componente fundamentale ale unui proces educațional de calitate. Profesorii care dezvoltă competențe de leadership pot crea medii de învățare stimulative și pot contribui la dezvoltarea armonioasă a elevilor. Pentru a sprijini aceste practici, este necesară promovarea programelor de formare pentru cadrele didactice și dezvoltarea unor politici educaționale care să susțină leadershipul pedagogic.

Bibliografie

1. Bush, T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management*. London: Sage Publications.

2. Marzano, R. J., Marzano, J. S., & Pickering, D. (2003). *Classroom Management That Works*. Alexandria: ASCD.
3. Northouse, P. G. (2016). *Leadership: Theory and Practice*. Thousand Oaks: Sage Publications.
4. Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. San Francisco: Jossey-Bass.
5. Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers*. London: Routledge.
6. Evertson, C. M., & Weinstein, C. S. (2006). *Handbook of Classroom Management*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.
7. Sergiovanni, T. J. (2007). *Rethinking Leadership*. Thousand Oaks: Sage Publications.
8. OECD. (2019). *School Leadership for Learning*. Paris: OECD Publishing.

Leadershipul educațional și managementul clasei – fundamente ale performanței și calității în educație

Manuil-Lupu Mihaela
Colegiul Economic „George Barițiu”, Sibiu

Leadershipul educațional și managementul performant al clasei reprezintă două dimensiuni fundamentale ale actului pedagogic modern. Într-un context educațional marcat de diversitate culturală, evoluție tehnologică accelerată și schimbări sociale constante, profesorul nu mai este doar un transmițător de informații, ci un lider, un facilitator al învățării și un manager al dinamicii de grup. Eficiența procesului educațional depinde în mare măsură de capacitatea cadrului didactic de a inspira, organiza, motiva și coordona elevii într-un mediu sigur, incluziv și orientat spre performanță.

Leadershipul educațional presupune influențarea pozitivă a comunității școlare, asumarea responsabilității pentru rezultatele învățării și dezvoltarea unei viziuni clare asupra educației. Managementul performant al clasei se referă la ansamblul strategiilor și tehnicilor utilizate pentru a crea un climat favorabil învățării, pentru a preveni comportamentele problematice și pentru a optimiza implicarea elevilor.

Leadershipul educațional poate fi definit ca abilitatea unui cadru didactic de a influența și ghida elevii spre atingerea obiectivelor educaționale, prin viziune, comunicare eficientă și exemplu personal. În literatura de specialitate, conceptul este adesea asociat cu leadershipul transformațional, promovat de teoreticieni precum James MacGregor Burns și dezvoltat ulterior de Bernard M. Bass. Leadershipul transformațional se bazează pe inspirație, motivare și stimulare intelectuală. În context educațional, profesorul care adoptă acest stil încurajează gândirea critică, autonomia și implicarea activă a elevilor.

Exemplu concret: Un profesor de istorie care predă despre Revoluția Franceză nu se limitează la prezentarea datelor și a evenimentelor. El provoacă elevii să dezbată: „A fost Revoluția Franceză un pas necesar pentru democrație?” Elevii sunt împărțiți în grupuri și susțin puncte de vedere diferite, dezvoltând argumente și analizând surse istorice. Profesorul devine facilitator al discuției, stimulând reflecția și dialogul.

Un lider educațional eficient se caracterizează prin: viziune clară asupra obiectivelor educaționale, inteligență emoțională, capacitate de comunicare, empatie și echitate, capacitate de luare a deciziilor, adaptabilitate. Modelul inteligenței emoționale propus de Daniel Goleman evidențiază importanța autocontrolului, empatiei și abilităților sociale în exercitarea leadershipului.

Exemplu concret: Într-o clasă de gimnaziu, doi elevi intră într-un conflict verbal. Profesorul nu reacționează autoritar, ci îi invită la o discuție calmă după oră. Ascultă ambele perspective, validează emoțiile și facilitează o soluție de compromis. Prin această abordare, elevii învață gestionarea conflictelor și respectul reciproc.

Managementul performant al clasei constituie un fundament al succesului educațional. Managementul clasei reprezintă totalitatea strategiilor prin care profesorul organizează activitățile didactice și menține disciplina într-un mod constructiv. Conform cercetărilor realizate de Jacob Kounin, prevenția este esențială în menținerea disciplinei. Principii fundamentale: stabilirea regulilor clare; coerență și consecvență; organizarea eficientă a timpului; implicarea activă a elevilor; feedback constant.

Exemplu concret: La începutul anului școlar, profesorul stabilește împreună cu elevii un set de reguli: respect reciproc, ridicarea mâinii pentru intervenție, punctualitate. Regulile sunt afișate vizibil și discutate periodic. Elevii devin astfel co-responsabili pentru climatul clasei.

Există mai multe stiluri de leadership aplicabile în educație:

- a) Stilul autoritar: Profesorul ia decizii unilateral. Poate fi eficient în situații de criză, dar pe termen lung poate reduce motivația elevilor.
- b) Stilul democratic: Elevii sunt implicați în luarea deciziilor. Stimulează responsabilitatea și colaborarea.
- c) Stilul laissez-faire: Profesorul oferă autonomie extinsă. Eficient doar cu elevi maturi și motivați.

Exemplu comparativ: Într-un proiect de științe, profesorul autoritar impune tema și structura. Profesorul democratic oferă trei opțiuni și permite alegerea. Profesorul laissez-faire le permite elevilor să propună propriile teme. În majoritatea situațiilor, stilul democratic generează cel mai echilibrat rezultat.

Motivarea elevilor constituie rolul central al leadershipului. Motivația poate fi intrinsecă sau extrinsecă. Teoria autodeterminării dezvoltată de Edward L. Deci și Richard Ryan subliniază importanța autonomiei, competenței și relaționării.

Exemplu concret: Un profesor de matematică introduce aplicații practice: calcularea bugetului unei excursii sau analiza statistică a rezultatelor sportive. Elevii înțeleg relevanța conținutului și devin mai implicați.

Gestionarea comportamentelor dificile: Un management performant presupune intervenții graduale: avertisment non-verbal, discuție individuală, implicarea consilierului școlar, colaborarea cu familia.

Exemplu concret: Un elev deranjează frecvent ora. Profesorul îl implică în rolul de responsabil cu distribuirea materialelor. Elevul își schimbă comportamentul, simțindu-se valorizat.

Leadershipul modern presupune crearea unui climat incluziv, promovarea incluziunii și diversității. Profesorul trebuie să respecte diferențele culturale, sociale și cognitive.

Exemplu concret: Într-o clasă multiculturală, profesorul organizează „Ziua culturilor”, unde elevii prezintă tradiții din țările lor. Activitatea consolidează respectul și coeziunea grupului.

În ceea ce privește relația dintre leadership și performanță academică, studiile internaționale arată că leadershipul eficient al profesorului influențează direct performanța elevilor. Conform rapoartelor elaborate de OECD prin programul PISA, climatul pozitiv al clasei este asociat cu rezultate superioare.

Exemplu concret: Un profesor stabilește obiective clare pentru fiecare unitate de învățare și discută progresul individual lunar. Elevii își monitorizează evoluția și devin mai responsabili.

Tehnologia ca instrument de management: Instrumentele digitale pot sprijini leadershipul educațional. Platformele educaționale, aplicațiile de feedback și sistemele de evaluare online optimizează organizarea clasei. Companii precum Microsoft și Google oferă platforme educaționale care facilitează colaborarea și monitorizarea progresului.

Exemplu concret: Profesorul utilizează o platformă online pentru teme și evaluări. Elevii primesc feedback rapid, iar părinții pot urmări progresul.

Rolul reflecției și dezvoltării profesionale: Un lider educațional performant este preocupat de formarea continuă. Participarea la cursuri, workshop-uri și comunități profesionale contribuie la îmbunătățirea practicii didactice.

Exemplu concret: După observarea unei scăderi a interesului elevilor, profesorul participă la un curs despre metode interactive. Introduce învățarea prin proiecte și constată creșterea implicării.

Leadershipul în situații de criză: Pandemia a demonstrat importanța leadershipului adaptativ. Școli din întreaga lume au trecut la învățarea online, utilizând platforme digitale. Organizații precum UNESCO au susținut continuitatea educației prin inițiative globale.

Exemplu concret: Un profesor organizează întâlniri săptămânale online pentru suport emoțional, nu doar academic. Elevii se simt sprijiniți și conectați.

În privința parteneriatului cu familia, trebuie spus că leadershipul educațional implică colaborarea cu părinții. Comunicarea constantă și transparentă consolidează sprijinul oferit elevului.

Exemplu concret: Profesorul trimite lunar un raport scurt privind progresul clasei și recomandări de activități pentru acasă. Părinții devin parteneri activi în procesul educațional.

Legătura dintre leadershipul educațional și managementul clasei este evidentă: un leadership autentic facilitează un management eficient, iar performanța școlară este influențată în mod semnificativ de calitatea leadershipului exercitat la nivel instituțional și la nivelul clasei. Profesorul care inspiră încredere și respect obține cooperare voluntară, nu conformare impusă.

În era digitală, leadershipul educațional capătă noi valențe. Profesorul trebuie să gestioneze atât mediul fizic, cât și cel virtual al învățării. Managementul clasei include reguli privind utilizarea responsabilă a tehnologiei, prevenirea comportamentelor inadecvate în mediul online și menținerea atenției elevilor într-un context caracterizat de multiple surse de distragere. Astfel, competențele digitale devin parte integrantă a leadershipului educațional modern.

În concluzie, leadershipul educațional și managementul clasei sunt interdependente și complementare. Un profesor eficient este simultan organizator, mentor, mediator și model comportamental. Printr-un leadership bazat pe valori și prin strategii coerente de management, sala de clasă devine un spațiu al dezvoltării armonioase, al performanței academice și al formării competențelor necesare societății contemporane.

Leadershipul educațional și managementul performant al clasei sunt piloni esențiali ai succesului școlar. Profesorul lider inspiră, motivează și creează un mediu sigur și stimulat pentru învățare. Prin aplicarea unor strategii eficiente de organizare, comunicare și motivare, cadrul didactic contribuie nu doar la performanța academică, ci și la dezvoltarea personală și socială a elevilor.

Într-o lume aflată în continuă schimbare, educația are nevoie de lideri autentici, capabili să combine rigoarea profesională cu empatia, inovația cu responsabilitatea și disciplina cu încurajarea creativității. Numai astfel clasa devine nu doar un spațiu al instruirii, ci un mediu al formării caracterului și al pregătirii pentru viață.

Bibliografie:

- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.
- Emmer, E. T., & Sabornie, E. J. (2015). *Handbook of classroom management* (2nd ed.). Routledge.
- Leithwood, K., & Riehl, C. (2004). *What we know about successful school leadership*. Laboratory for Student Success.
- Marzano, R. J. (2003). *Classroom management that works: Research-based strategies for every teacher*. ASCD.
- OECD. (2019). *OECD future of education and skills 2030*. OECD Publishing.

Importanța integrării tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în domeniul educației

Manuil-Lupu Mihaela
Colegiul Economic „George Barițiu”, Sibiu

Educația traversează una dintre cele mai profunde transformări din istoria sa, determinată de evoluția rapidă a tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate. Dacă în trecut procesul educațional era limitat la interacțiunea directă dintre profesor și elev, în cadrul fizic al unei săli de clasă, astăzi granițele învățării s-au extins dincolo de spațiul tradițional. Digitalizarea, inteligența artificială, realitatea virtuală, analiza avansată de date și platformele colaborative online contribuie la redefinirea modului în care cunoașterea este transmisă, asimilată și evaluată.

Integrarea tehnologiilor emergente în educație nu presupune doar utilizarea unor dispozitive moderne sau a unor aplicații digitale, ci implică o schimbare profundă de paradigmă: trecerea de la un model centrat pe profesor la unul centrat pe elev, adaptiv, personalizat și orientat spre competențe. În acest context, școlile devin ecosisteme digitale, iar procesul de învățare capătă o dimensiune flexibilă, interactivă și continuă.

Tehnologiile emergente ca fundament al transformării educaționale

Tehnologiile emergente includ un spectru larg de inovații care au potențialul de a revoluționa educația. Printre acestea se numără inteligența artificială (AI), machine learning, Internetul Lucrurilor (IoT), realitatea virtuală (VR), realitatea augmentată (AR), blockchain și analiza big data.

Un exemplu relevant în domeniul AI este activitatea organizației OpenAI, care a dezvoltat modele lingvistice capabile să ofere suport educațional personalizat, să genereze explicații, să creeze exerciții sau să faciliteze învățarea interactivă. Astfel de soluții permit elevilor și studenților să primească feedback instantaneu și să exploreze concepte complexe într-un mod accesibil.

Tehnologia cloud, dezvoltată și promovată de companii precum Microsoft și Google, a făcut posibilă stocarea și distribuirea resurselor educaționale la scară globală. Platformele bazate pe cloud permit colaborarea în timp real, accesul la materiale didactice digitale și organizarea eficientă a procesului educațional.

Digitalizarea procesului de predare-învățare-evaluare

Integrarea instrumentelor digitale avansate a condus la transformarea metodelor tradiționale de predare. Platformele de management al învățării (LMS) permit profesorilor să organizeze cursuri online, să distribuie materiale, să evalueze progresul elevilor și să comunice eficient cu aceștia. Universități de prestigiu au dezvoltat și promovat cursuri online deschise (MOOC), facilitând accesul la educație de înaltă calitate pentru milioane de persoane din întreaga lume. Acest model democratizează cunoașterea și reduce barierele geografice și economice. În plus, instrumentele de videoconferință și colaborare online permit desfășurarea cursurilor în regim sincron sau asincron. Elevii pot participa la lecții din orice locație, iar profesorii pot utiliza materiale multimedia interactive pentru a îmbunătăți experiența de învățare.

Rolul inteligenței artificiale în personalizarea educației

Una dintre cele mai importante contribuții ale tehnologiilor emergente în educație este personalizarea procesului de învățare. Prin utilizarea algoritmilor de machine learning, platformele educaționale pot analiza performanțele elevilor și pot adapta conținutul în funcție de nevoile și ritmul fiecăruia. Sistemele inteligente pot identifica lacunele de cunoștințe, pot recomanda exerciții suplimentare și pot ajusta nivelul de dificultate al materialelor. Această abordare contribuie la creșterea motivației și la îmbunătățirea rezultatelor academice. Mai mult,

asistenții virtuali educaționali pot răspunde întrebărilor elevilor în timp real, pot oferi explicații suplimentare și pot facilita învățarea autonomă. Astfel, tehnologia devine un partener activ în procesul educațional.

Importanța realității virtuale și augmentate în educație

Realitatea virtuală și augmentată oferă oportunități extraordinare pentru învățarea experiențială. Elevii pot explora medii simulate, pot participa la experimente virtuale sau pot călători virtual în diferite perioade istorice. De exemplu, utilizarea VR în lecțiile de biologie permite explorarea detaliată a anatomiei umane, iar în istorie, elevii pot „vizita” situri arheologice sau pot asista la reconstituiri istorice interactive. Această abordare stimulează implicarea activă și facilitează înțelegerea conceptelor abstracte. Instrumentele AR pot suprapune informații digitale peste realitatea fizică, transformând manualele tradiționale în experiențe interactive. Astfel, procesul de învățare devine mai captivant și mai eficient.

Analiza datelor și evaluarea inteligentă

Big data și analiza avansată de date joacă un rol crucial în optimizarea procesului educațional. Prin colectarea și interpretarea datelor privind performanțele elevilor, instituțiile pot identifica tendințe, pot anticipa riscul de abandon școlar și pot dezvolta strategii de intervenție personalizate. Evaluarea automată a testelor reduce timpul alocat corectării și oferă feedback rapid. În plus, analiza datelor permite măsurarea eficienței metodelor didactice și ajustarea acestora în funcție de rezultate. Blockchain poate fi utilizat pentru certificarea și validarea diplomelor, asigurând transparența și prevenind fraudele academice.

Dezvoltarea competențelor digitale

Integrarea tehnologiilor emergente în educație contribuie la dezvoltarea competențelor digitale, esențiale într-o societate bazată pe informație. Elevii învață să utilizeze instrumente digitale, să analizeze date, să colaboreze online și să rezolve probleme complexe. Competențele digitale includ gândirea critică, alfabetizarea informațională și capacitatea de adaptare la schimbare. Prin utilizarea tehnologiei în procesul educațional, elevii sunt pregătiți pentru piața muncii și pentru provocările economiei digitale.

Provocări și limitări ale integrării tehnologiilor emergente în educație

Deși beneficiile sunt considerabile, integrarea tehnologiilor emergente în educație implică și provocări semnificative. Inegalitatea accesului la tehnologie poate accentua diferențele sociale și economice. Lipsa infrastructurii digitale în anumite regiuni limitează oportunitățile de învățare. De asemenea, utilizarea excesivă a tehnologiei poate afecta interacțiunea umană și dezvoltarea competențelor sociale. Profesorii trebuie să găsească un echilibru între utilizarea instrumentelor digitale și metodele tradiționale de predare. Problemele legate de securitatea datelor și protecția informațiilor personale reprezintă o altă preocupare majoră. Instituțiile educaționale trebuie să implementeze politici clare și sisteme de protecție adecvate.

Rolul profesorului în era digitală

În contextul digitalizării, rolul profesorului se transformă. Acesta nu mai este doar un furnizor de informație, ci devine facilitator, mentor și ghid în procesul de învățare. Profesorii trebuie să dezvolte competențe digitale și să integreze tehnologia în mod strategic și pedagogic. Formarea continuă a cadrelor didactice este esențială pentru a asigura o integrare eficientă a tehnologiilor emergente. Programele de dezvoltare profesională trebuie să includă utilizarea platformelor digitale, proiectarea lecțiilor interactive și evaluarea online.

Caracteristicile educației viitorului

Educația viitorului va fi caracterizată de flexibilitate, personalizare și colaborare globală. Modelele hibride de învățare, care combină predarea față în față cu instruirea online, vor deveni norma. Tehnologiile emergente vor continua să evolueze, iar integrarea lor va transforma fundamental sistemele educaționale. Inteligența artificială va deveni tot mai sofisticată, iar experiențele immersive vor redefini modul în care elevii interacționează cu

informația. Pe termen lung, succesul integrării tehnologice va depinde de capacitatea sistemelor educaționale de a adopta inovația în mod responsabil și echitabil.

Exemple de integrare a tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în orele de limbi moderne

1. Utilizarea inteligenței artificiale pentru dezvoltarea competenței de exprimare scrisă

Un exemplu practic este folosirea unui model conversațional dezvoltat de OpenAI pentru redactarea și îmbunătățirea eseurilor în limba engleză, franceză sau germană.

Exemplu concret (clasa a IX-a – limba engleză): Profesorul solicită elevilor să redacteze un email formal de aplicare pentru un job de vară. După prima variantă, elevii introduc textul într-un instrument AI pentru a primi sugestii de îmbunătățire (corectură gramaticală, formulări mai naturale, expresii specifice limbajului formal). Profesorul discută apoi diferențele dintre varianta inițială și cea îmbunătățită, explicând regulile gramaticale implicate. Elevii învață astfel: structuri formale autentice, diferența dintre limbaj colocvial și formal, auto-corectarea. Important este ca AI-ul să fie utilizat ca instrument de învățare, nu ca substitut al efortului personal.

2. Platforme digitale pentru colaborare și conversație

Instrumente precum cele oferite de Microsoft (Microsoft Teams) sau Google (Google Classroom, Google Docs) pot susține activități interactive.

Exemplu concret (limba franceză – clasa a VII-a): Profesorul creează un document colaborativ în care fiecare grup trebuie să construiască un dialog într-o situație reală (la restaurant, la hotel, la aeroport). Elevii scriu simultan, iar profesorul oferă feedback în timp real prin comentarii. Avantaje: corectare imediată, colaborare activă, implicare egală a elevilor mai timizi.

3. Realitate augmentată pentru vocabular contextualizat

Realitatea augmentată (AR) poate transforma lecțiile de vocabular în experiențe interactive.

Exemplu concret (limba germană – nivel începător): Profesorul utilizează o aplicație AR care permite scanarea unor imagini din manual. Pe ecran apar obiecte 3D etichetate în germană (mobiliier, alimente, obiecte din clasă). Elevii pot „interacționa” virtual cu obiectele și asculta pronunția corectă. Rezultate: învățare multisenzorială, asociere vizuală rapidă, retenție mai bună a vocabularului.

4. Instrumente de pronunție și recunoaștere vocală

Aplicațiile cu recunoaștere vocală ajută elevii să își îmbunătățească pronunția.

Exemplu concret (limba spaniolă – clasa a X-a): Elevii citesc un text narativ într-o aplicație care analizează pronunția și oferă scor de acuratețe. Profesorul poate vedea progresul fiecărui elev și poate identifica sunetele problematice (de exemplu, diferența dintre „r” simplu și „rr”). Această metodă: reduce anxietatea vorbirii în fața clasei, oferă feedback obiectiv, permite exersare individuală repetată.

5. Gamificare și aplicații interactive

Integrarea elementelor de joc crește motivația.

Exemplu concret (limba engleză – vocabular tematic „Environment”): Profesorul creează un quiz interactiv online cu întrebări grilă, imagini și provocări de tip „rapid response”. Elevii răspund de pe telefon sau tabletă. Beneficii: competiție sănătoasă, verificare rapidă a cunoștințelor, implicare activă. Gamificarea poate include: insigne digitale, clasamente, provocări săptămânale.

6. Proiecte interculturale online

Tehnologia permite conectarea cu elevi din alte țări.

Exemplu concret (limba franceză): Profesorul organizează un schimb virtual cu o școală din Franța. Elevii lucrează în echipe mixte internaționale pentru a realiza o prezentare despre tradiții

culturale. Comunicarea se face prin videoconferință și documente partajate. Elevii dezvoltă: competență lingvistică autentică, competență interculturală, abilități digitale.

7. Podcasturi și producție multimedia

Crearea de conținut digital consolidează competențele de exprimare orală.

Exemplu concret (limba engleză – nivel B1): Elevii creează un mini-podcast de 5 minute pe tema „Teen Life in My Country”. Înregistrează audio, editează și adaugă muzică de fundal. Profesorul evaluează: fluența, coerența, vocabularul. Publicarea pe platforma clasei crește motivația și responsabilitatea.

8. Analiza progresului prin date

Platformele digitale permit monitorizarea progresului individual.

Profesorul poate analiza: frecvența participării, scorurile la exerciții, timpul petrecut pe sarcini. Astfel poate adapta lecțiile pentru elevii care întâmpină dificultăți sau poate oferi sarcini suplimentare celor avansați.

9. Realitate virtuală pentru simulări conversaționale

VR poate simula situații reale.

Exemplu concret: Elevii „intră” într-un magazin virtual din Londra sau Paris și trebuie să interacționeze cu un avatar folosind expresii specifice cumpărăturilor. Această simulare: dezvoltă spontaneitatea, reduce teama de greșală, oferă context autentic.

Concluzie: Integrarea tehnologiilor emergente în orele de limbi moderne nu înseamnă înlocuirea profesorului, ci extinderea posibilităților pedagogice. Inteligența artificială, colaborarea online, realitatea augmentată, recunoașterea vocală și analiza datelor pot transforma lecțiile în experiențe interactive, personalizate și relevante pentru realitatea globală. Succesul depinde de echilibrul dintre tehnologie și pedagogie: instrumentele digitale trebuie utilizate strategic, cu obiective clare și adaptate nivelului elevilor. În acest mod, ora de limbă modernă devine un spațiu dinamic, conectat la lumea reală și orientat spre dezvoltarea competențelor de comunicare autentică.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în domeniul educației reprezintă o etapă esențială în evoluția societății contemporane. Aceasta oferă oportunități remarcabile pentru personalizarea învățării, creșterea accesului la educație și dezvoltarea competențelor necesare în era digitală.

Totuși, pentru a valorifica pe deplin potențialul acestor tehnologii, este necesară o abordare strategică, investiții în infrastructură și formare profesională, precum și implementarea unor politici etice și de securitate adecvate. Doar printr-o integrare echilibrată și responsabilă, educația va putea deveni un motor al inovării și al progresului social, pregătind generațiile viitoare pentru provocările unei lumi aflate în continuă schimbare.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în orele de limbi moderne transformă radical modul în care elevii învață, exersează și folosesc o limbă străină. Dacă în trecut accentul era pus predominant pe manual, exerciții scrise și conversație dirijată, astăzi profesorul are la dispoziție inteligență artificială, platforme colaborative, realitate augmentată, aplicații interactive și instrumente de analiză a progresului. Mai jos sunt prezentate exemple concrete de integrare eficientă la clasă.

Bibliografie:

Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.

Luckin, R. (2018). *Machine learning and human intelligence: The future of education for the 21st century*. UCL Institute of Education Press.

Redecker, C. (2017). *European framework for the digital competence of educators (DigCompEdu)*. Publications Office of the European Union.

UNESCO. (2021). *AI and education: Guidance for policy-makers*. UNESCO Publishing.
OECD. (2019). *OECD future of education and skills 2030*. OECD Publishing.

**MODERN METHODS TO ENGAGE
HIGH SCHOOL STUDENTS IN LEARNING
POMPILIA MARALOIU, Colegiul Economic „Ion Ghica” Brăila**

In today's rapidly changing educational landscape, engaging high school students in learning has become both a challenge and a priority for teachers. Modern students grow up surrounded by technology, instant access to information, and diverse forms of media, which significantly influence their learning styles and expectations. As a result, traditional teaching methods alone are often insufficient, and educators must adopt modern, student-centered approaches to maintain motivation and improve learning outcomes.

One effective modern method is the use of technology in the classroom. Digital tools such as interactive presentations, educational platforms, online quizzes, and learning applications help make lessons more dynamic and appealing. Technology also supports blended and online learning, allowing students to access materials at their own pace and encouraging independent learning. When used appropriately, digital resources enhance collaboration, creativity, and critical thinking skills.

Another important method is project-based learning. This approach involves students working on real-life problems or meaningful projects over an extended period of time. Project-based learning encourages active participation, teamwork, problem-solving, and responsibility for one's own learning. By connecting theoretical knowledge to practical applications, students become more engaged and better understand the relevance of what they are learning.

Collaborative learning is also highly effective in engaging high school students. Group work, debates, peer teaching, and cooperative tasks promote communication skills and social interaction. Through collaboration, students learn to express their ideas, respect different perspectives, and develop confidence. This method creates an interactive classroom environment where students feel involved and valued.

Differentiated instruction represents another modern strategy that addresses students' diverse needs, abilities, and interests. By adapting content, teaching methods, and assessment strategies, teachers can ensure that all students are challenged and supported. Personalized learning increases motivation and helps students feel more connected to the learning process.

Additionally, experiential learning plays a crucial role in student engagement. Activities such as experiments, simulations, role-playing, educational trips, and service-learning projects allow students to learn through direct experience. This hands-on approach enhances understanding, retention, and enthusiasm for learning.

In conclusion, modern methods to engage high school students focus on active participation, relevance, and personalization. By integrating technology, project-based learning, collaboration, differentiated instruction, and experiential learning, teachers can create stimulating and inclusive learning environments. These approaches not only increase student

engagement but also prepare learners with essential skills for future academic and professional success.

Bibliography:

1. Prince, M. (2004). *Does Active Learning Work? A Review of the Research*. Journal of Engineering Education.
2. Bell, S. (2010). *Project-Based Learning for the 21st Century*. The Clearing House.
3. Tomlinson, C. A. (2014). *The Differentiated Classroom*. ASCD.
4. OECD (2018). *The Future of Education and Skills: Education 2030*.

TEACHERS' STRESS MANAGEMENT NOWADAYS

Prof. POMPILIA MARALOIU, Colegiul Economic “Ion Ghica” Brăila

In recent years, teachers' stress management has become an increasingly important topic, as the teaching profession faces growing challenges and demands. Modern teachers are expected not only to deliver academic content but also to manage classroom behavior, adapt to diverse students' needs, integrate technology, and respond to administrative requirements. These pressures often lead to high levels of stress, which can affect both teachers' well-being and the quality of education.

One of the main sources of stress for teachers nowadays is workload. Lesson planning, grading, administrative paperwork, and participation in meetings significantly increase working hours beyond the classroom. In addition, large class sizes and lack of adequate resources make it difficult for teachers to address individual students' needs effectively. Another major stress factor is classroom management, especially when dealing with disruptive behavior, bullying, or students with emotional and learning difficulties.

The rapid integration of technology in education has also contributed to teacher stress. While digital tools offer many benefits, they require constant adaptation and continuous professional development. Teachers may feel pressure to keep up with technological changes, online platforms, and digital assessment methods, often without sufficient training or support. Moreover, the expectations of parents and society place additional emotional strain on teachers, who are frequently held responsible for students' academic success and behavior.

Effective stress management is essential to maintaining teachers' mental health and professional performance. One important strategy is time management, which helps teachers prioritize tasks and maintain a healthy work-life balance. Setting realistic goals, organizing activities efficiently, and learning to delegate responsibilities can significantly reduce stress levels. Equally important is emotional self-regulation, which involves recognizing stress signals and responding in healthy ways.

Support from colleagues and school leadership plays a crucial role in stress management. A positive school climate, based on collaboration and mutual respect, allows teachers to share experiences and coping strategies. Professional counseling, mentoring programs, and stress management workshops can also provide valuable support. Additionally, physical activity, relaxation techniques, and mindfulness practices are effective methods for reducing stress and improving overall well-being.

In conclusion, teachers' stress management is a vital issue in contemporary education. Addressing the causes of stress and promoting effective coping strategies benefits not only teachers but also students and the entire educational system. By investing in teachers' well-being and creating supportive school environments, education systems can ensure higher quality teaching and a healthier, more sustainable profession.

Bibliography:

1. Kyriacou, C. (2001). *Teacher Stress: Directions for Future Research*. Educational Review.
2. Travers, C. J., & Cooper, C. L. (1996). *Teachers Under Pressure: Stress in the Teaching Profession*. Routledge.
3. Montgomery, C., & Rupp, A. A. (2005). *A Meta-Analysis for Exploring the Diverse Causes and Effects of Stress in Teachers*. Canadian Journal of Education.
4. UNESCO (2020). *Teacher Well-being and Education Quality*.

Școala viitorului între algoritm și suflet. Cum transformăm tehnologia în magie pedagogică?

Propunător: prof. înv. Marchidan Magdalena

Școala Gimnazială Nr.1 Orbeni, Bacău

Educația a încetat de mult să mai fie o linie dreaptă trasată între tabla de scris și prima bancă. Pereții rigizi ai clasei par să se dizolve sub ochii noștri, lăsând loc unui spațiu fără frontiere. Nu mai vorbim despre un „viitor” îndepărtat, ci despre o realitate care se scrie acum, cu fiecare interfață deschisă și fiecare metodă de predare regândită.

Dar, în această avalanșă de ecrane și coduri, rămâne o întrebare esențială: **cum facem ca tehnologia să nu sufoce educația, ci să o eleveze la rangul de excelență?**

1. Tehnologia: Un partener de drum, nu un înlocuitor

Adesea, confundăm inovarea cu simpla scanare a unor manuale vechi. Însă progresul real nu stă în mutarea textului de pe hârtie pe tabletă, ci în modul în care tehnologia ne ajută să vedem elevul dincolo de medie.

- **Învățarea care „simte”:** Inteligența Artificială nu ar trebui să fie un judecător, ci un antrenor discret. Platformele adaptive înțeleg ritmul fiecărui copil, transformând eșecul dintr-o notă definitivă într-un simplu mesaj de încurajare: *„Mai încearcă o dată, dar hai să abordăm problema altfel”*.
- **Istoria ca trăire, nu ca memorare:** Prin Realitatea Augmentată (AR), praful de pe manuale dispare. Roma Antică nu mai este un șir de ani de domnie, ci o plimbare virtuală prin Forumul Roman. Tehnologia democratizează astfel accesul la cultură, oferind fiecărui elev, indiferent de resurse, biletul pentru o călătorie în prima lojă a istoriei.

2. Inima sistemului: Mentorul în era digitală

Oricât de impecabil ar fi un software, el rămâne rece. Nu poate simți sclipirea de curiozitate din ochii unui elev și nici nu poate oferi o strângere de mână încurajatoare. Excelența pedagogică se mută astăzi din zona livrării de informație – pe care un motor de căutare o face deja mai rapid – către zona **mentoratului și a inteligenței emoționale**.

Profesorul viitorului devine un „arhitect al experiențelor”. Misiunea lui nu mai este să dea răspunsuri, ci să pună întrebările potrivite care să cultive:

- **Gândirea critică:** Busola necesară pentru a nu ne rătăci în oceanul de știri false.

- **Creativitatea:** Acea scânteie umană care, cel puțin deocamdată, rămâne imposibil de automatizat.
- **Colaborarea:** Învățarea modului în care putem lucra armonios în echipe hibride, fie că vorbim de colegi aflați la mii de kilometri distanță sau de interacțiunea om-mașină.

3. Greșeala ca bilet către evoluție

Inovarea nu este doar despre gadgeturi, ci despre o schimbare de mentalitate (*Growth Mindset*). Trebuie să transformăm școala dintr-o „fabrică de diplome” într-un laborator de viață. Un spațiu sigur unde greșeala nu mai este un stigmat social, ci un punct de date prețios care ne arată unde putem crește.

Concluzie: Armonia dintre „High-Tech” și „High-Touch”

Succesul educației de mâine nu stă în alegerea între tabletă și carte, ci în echilibrul dintre tehnologia de ultimă oră (**High-Tech**) și atingerea umană (**High-Touch**).

Excelența nu va veni din excluderea ecranelor, ci din folosirea lor inteligentă pentru a „fura” timp. Timp pe care profesorul să-l poată dăruî, în sfârșit, elevului său – fiind mai prezent, mai empatic și mai liber să inspire generațiile care vor scrie povestea lumii de mâine.

Bibliografie:

- * Robinson, K. (2015). *Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education*. Penguin Books.
- * Luckin, R. (2018). *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education in the 21st Century*. UCL Press.
- * Selwyn, N. (2019). *Should Robots Replace Teachers?*. Polity Press.
- * Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. Ballantine Books.

Arta de a conduce dincolo de catedră: leadership educațional și managementul performant al clasei

**Propunător: prof. înv. Marchidan Magdalena
Școala Gimnazială Nr. 1 Orbeni, Bacău**

În peisajul educațional contemporan, aflat într-o continuă metamorfoză, rolul profesorului a depășit demult granițele simplei transmiteri de informații. Astăzi, nu mai vorbim doar despre „a preda”, ci despre a inspira, a organiza și a ghida. Într-o eră a accesului instantaneu la date, valoarea adăugată a cadrului didactic rezidă în capacitatea sa de a exercita un leadership autentic și de a implementa un management al clasei care să transforme grupul de elevi într-o comunitate de învățare performantă.

Leadership vs. Management: Două fețe ale aceleiași monede

De multe ori, termenii de „leadership” și „management” sunt folosiți interschimbabil, însă în contextul clasei de elevi, aceștia au valențe distincte, deși complementare.

Managementul clasei reprezintă infrastructura succesului. Este latura pragmatică, ce ține de stabilirea regulilor, gestionarea timpului, organizarea spațiului și menținerea disciplinei. Un bun manager se asigură că lecția decurge fără sincope logistice.

Pe de altă parte, leadership-ul educațional este cel care dă viață acestei structuri. Este viziunea, empatia și capacitatea de a mobiliza elevii către un scop comun. Liderul-profesor nu impune respectul prin autoritatea funcției, ci îl câștigă prin integritate și prin puterea exemplului personal. Dacă managementul se ocupă de „cum” facem lucrurile, leadership-ul răspunde la întrebarea „de ce” le facem.

Pilonii unui management performant

Un management performant al clasei nu înseamnă control rigid, ci crearea unui mediu predictibil și sigur, în care învățarea poate înflori. Există trei piloni esențiali pe care se sprijină această eficiență:

1. **Relația profesor-elev:** Studiile arată constant că elevii investesc efort în învățare atunci când simt că profesorului îi pasă de succesul lor. O conexiune autentică reduce comportamentele disruptive mai eficient decât orice pedeapsă.
2. **Procedurile clare:** Haosul apare acolo unde există ambiguitate. Managementul performant presupune rutine bine stabilite: cum intrăm în clasă, cum cerem cuvântul, cum lucrăm în echipă. Când procedurile devin reflexe, timpul alocat învățării propriu-zise crește exponențial.
3. **Proactivitatea:** Un manager abil anticipează problemele înainte ca acestea să escaladeze. Observarea atentă a dinamicii grupului și intervenția discretă, dar fermă, păstrează echilibrul necesar performanței.

Leadership-ul care transformă destine

Dincolo de liniștea din clasă, leadership-ul educațional vizează dezvoltarea caracterului și a competențelor socio-emoționale. Un profesor-lider are curajul de a fi vulnerabil și de a recunoaște că și el învață alături de elevii săi.

Leadership-ul în clasă se manifestă prin **capacitatea de a delega responsabilități**. Atunci când elevii primesc roluri active (responsabili de proiect, mediatori de conflicte, mentori pentru colegi), ei devin copărtași la propria educație. Această responsabilizare este motorul performanței; un elev care se simte proprietar al procesului de învățare va tinde mereu spre excelență, nu din teama de notă, ci din dorința de a-și onora potențialul.

De asemenea, liderul educațional promovează o **cultură a feedback-ului**. Într-o clasă condusă cu viziune, greșeala nu este penalizată, ci analizată ca o etapă firească a progresului. Această siguranță psihologică este ingredientul secret al claselor de top, unde creativitatea și inovația nu sunt înăbușite de frica de eșec.

Provocările contextului actual

Nu putem ignora dificultățile: digitalizarea forțată, deficitul de atenție și presiunea socială. Leadership-ul modern presupune și o adaptabilitate digitală, precum și o atenție sporită către starea de bine (well-being) a elevului. Un manager performant înțelege că sănătatea emoțională a clasei este premisa performanței academice. Nu poți cere rezultate excepționale de la un colectiv tensionat sau demotivat.

Astfel, profesorul devine un arhitect de experiențe. El trebuie să jongleze cu tehnologia, să medieze conflicte intergeneraționale și să rămână, în același timp, o ancoră de moralitate și stabilitate.

Concluzii: Călătoria de la autoritate la influență

Managementul performant al clasei oferă cadrul, dar leadership-ul este cel care aprinde scânteia. Educația de calitate nu se întâmplă accidental; ea este rezultatul unei strategii deliberate de organizare și al unei prezențe umane inspiratoare.

Cea mai înaltă formă de leadership educațional este aceea care îi face pe elevi să creadă în propriile forțe. Atunci când un profesor reușește să îmbine rigoarea managementului cu căldura leadership-ului, clasa nu mai este doar o încăpere cu bănci și scaune, ci devine un laborator de caractere, pregătit să înfrunte provocările viitorului.

Bibliografie:

1. **Drucker, Peter F.** – *Managementul viitorului*, Editura Meteor Press, București.
2. **Goleman, Daniel** – *Inteligența emoțională în leadership*, Editura Curtea Veche Publishing, București.
3. **Hattie, John** – *Învățarea vizibilă. Ghid pentru profesori*, Editura Trei, București.
4. **Iucu, Romiță B.** – *Managementul clasei de elevi. Strategii de gestionare a situațiilor de criză educațională*, Editura Polirom, Iași.
5. **Marzano, Robert J.** – *Managementul eficient al clasei de elevi. Strategii bazate pe cercetare pentru fiecare profesor*, Editura Trei, București.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în educația timpurie

Prof. Marchiș Ionela
Grădinița nr.229, București

Rezumat

Transformările tehnologice accelerate din ultimele decenii au influențat semnificativ domeniul educației, inclusiv educația timpurie. Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în procesul educațional oferă oportunități importante pentru dezvoltarea cognitivă, socială și creativă a copiilor. Totuși, utilizarea acestor tehnologii ridică și provocări legate de etică, siguranța datelor și adecvarea pedagogică.

Scopul acestui articol este de a analiza rolul tehnologiilor emergente în educația timpurie, de a prezenta exemple concrete de utilizare în activitățile educaționale și de a evidenția avantajele și limitele integrării acestora în mediul educațional. Metodologia utilizată constă în analiza literaturii de specialitate recente și a unor studii relevante privind utilizarea inteligenței artificiale, realității augmentate și a platformelor digitale educaționale.

Rezultatele evidențiază faptul că tehnologia poate îmbunătăți experiența de învățare a copiilor prin personalizarea activităților educaționale, stimularea gândirii critice și facilitarea colaborării, însă implementarea eficientă depinde de formarea adecvată a cadrelor didactice și de utilizarea responsabilă a instrumentelor digitale.

1. Introducere

Educația timpurie reprezintă o etapă esențială în dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copilului. În această perioadă, experiențele educaționale influențează în mod semnificativ modul în care copiii învață, interacționează și își dezvoltă abilitățile necesare pentru viața adultă. În contextul digitalizării societății contemporane, tehnologia a devenit un element central în aproape toate domeniile, inclusiv în educație.

În ultimii ani, integrarea tehnologiilor emergente în educația timpurie a devenit un subiect de interes major pentru cercetători și practicieni. Dispozitivele digitale, aplicațiile educaționale, platformele interactive și sistemele bazate pe inteligență artificială oferă noi oportunități pentru crearea unor experiențe educaționale inovatoare și adaptate nevoilor individuale ale copiilor.

Tehnologiile digitale pot contribui la dezvoltarea abilităților cognitive, lingvistice și sociale ale copiilor, oferind activități interactive și stimulative. De exemplu, aplicațiile educaționale pot transforma procesul de învățare într-o experiență ludică și motivantă, în care copiii explorează concepte noi prin joc și experimentare.

Cu toate acestea, utilizarea tehnologiei în educația timpurie trebuie realizată cu prudență și responsabilitate. Specialiștii subliniază necesitatea menținerii unui echilibru între activitățile digitale și cele tradiționale, precum jocul liber, interacțiunea socială și activitățile fizice.

2. Fundamente teoretice privind utilizarea tehnologiei în educația timpurie

Integrarea tehnologiei în educația timpurie se bazează pe mai multe teorii pedagogice fundamentale.

Teoria dezvoltării cognitive elaborată de Jean Piaget subliniază faptul că copiii învață prin explorare activă și interacțiune directă cu mediul. În acest context, tehnologiile interactive pot facilita procesul de descoperire și experimentare, oferind copiilor posibilitatea de a manipula obiecte virtuale și de a observa efectele acțiunilor lor.

De asemenea, teoria socioculturală a lui Lev Vygotsky evidențiază rolul interacțiunii sociale și al colaborării în procesul de învățare. Instrumentele digitale pot facilita colaborarea între copii și pot crea contexte educaționale în care învățarea are loc prin comunicare și cooperare. Un alt cadru teoretic relevant este teoria sistemelor ecologice dezvoltată de Urie Bronfenbrenner, care evidențiază influența mediului asupra dezvoltării copilului. În prezent, mediul digital reprezintă o componentă importantă a mediului educațional al copiilor.

Prin urmare, integrarea tehnologiilor digitale în educația timpurie poate extinde oportunitățile de învățare și poate contribui la dezvoltarea unor competențe esențiale pentru societatea contemporană.

În literatura pedagogică românească, mai mulți cercetători au analizat rolul tehnologiei și al metodelor moderne de predare în procesul educațional. Printre aceștia se numără Ioan Cerghit, Elena Joița, Constantin Cucos și Eugen Noveanu, ale căror lucrări evidențiază importanța utilizării metodelor interactive și a resurselor educaționale moderne.

Ioan Cerghit subliniază faptul că modernizarea procesului didactic presupune integrarea unor metode și mijloace didactice care să stimuleze participarea activă a copiilor în procesul de învățare (Cerghit, 2006). În acest sens, instrumentele digitale pot reprezenta resurse didactice eficiente, deoarece facilitează învățarea prin explorare, descoperire și experimentare.

De asemenea, Constantin Cucos evidențiază rolul tehnologiei în transformarea mediului educațional și în adaptarea procesului didactic la cerințele societății contemporane (Cucos, 2014). Potrivit autorului, utilizarea tehnologiei trebuie să fie orientată spre dezvoltarea gândirii critice și a creativității copiilor.

Elena Joița consideră că utilizarea tehnologiilor educaționale trebuie să fie integrată într-o strategie pedagogică coerentă, în care educatorul își asumă rolul de facilitator al învățării (Joița, 2006). În educația timpurie, acest lucru presupune crearea unor activități interactive care să stimuleze curiozitatea și interesul copiilor pentru descoperire.

În același timp, Eugen Noveanu subliniază importanța utilizării resurselor multimedia în procesul educațional, evidențiind faptul că acestea pot contribui la creșterea motivației pentru învățare și la dezvoltarea competențelor cognitive ale copiilor (Noveanu, 2002).

3. Tipuri de tehnologii emergente utilizate în educația timpurie

3.1 Inteligența artificială în educație

Inteligența artificială reprezintă una dintre cele mai importante tehnologii emergente utilizate în educație. Sistemele bazate pe inteligență artificială pot analiza datele privind progresul copiilor și pot adapta conținutul educațional în funcție de nivelul lor de înțelegere.

Aplicațiile educaționale inteligente pot oferi exerciții personalizate pentru dezvoltarea competențelor lingvistice sau matematice. De asemenea, acestea pot genera feedback imediat și pot ghida copiii în procesul de învățare.

Un exemplu concret este utilizarea aplicațiilor care recunosc răspunsurile copiilor și adaptează dificultatea exercițiilor în funcție de performanța acestora.

3.2 Realitatea augmentată și realitatea virtuală

Realitatea augmentată și realitatea virtuală oferă posibilitatea de a crea medii educaționale interactive și imersive.

Prin intermediul realității augmentate, copiii pot vizualiza obiecte tridimensionale suprapuse peste mediul real. De exemplu, folosind o tabletă, aceștia pot observa modele tridimensionale ale animalelor, plantelor sau sistemului solar.

Realitatea virtuală permite explorarea unor medii complet virtuale, oferind experiențe educaționale captivante. Copiii pot vizita virtual muzee, pot explora spațiul cosmic sau pot observa mediile naturale.

3.3 Platforme educaționale digitale

Platformele educaționale digitale sunt utilizate pentru organizarea activităților didactice, distribuirea materialelor educaționale și monitorizarea progresului copiilor.

Aceste platforme facilitează comunicarea între educatori și părinți și permit realizarea unor activități interactive adaptate nevoilor copiilor.

De asemenea, platformele digitale pot contribui la dezvoltarea competențelor digitale ale copiilor și la crearea unui mediu educațional modern.

4. Exemple concrete de activități didactice cu tehnologie

Integrarea tehnologiei în activitățile educaționale trebuie realizată prin activități bine planificate, adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor.

Activitatea 1 – Descoperim animalele cu realitatea augmentată

Grupa: mare (5-6 ani)

Domeniul: Cunoașterea mediului

Educatorul utilizează o aplicație de realitate augmentată pentru a prezenta copiilor diferite animale. Copiii folosesc tableta pentru a scana imagini dintr-o carte sau de pe fișe, iar pe ecran apare un model tridimensional al animalului.

Copiii pot observa modul în care se mișcă animalul, pot asculta sunetele produse de acesta și pot discuta despre mediul său de viață.

Obiective:

- dezvoltarea vocabularului
- cunoașterea mediului înconjurător
- stimularea curiozității și a interesului pentru explorare

Activitatea 2 – Învățăm literele prin joc digital

Grupa: mijlocie (4-5 ani)

Domeniul: Limbă și comunicare

Educatorul utilizează o aplicație educațională pe tabletă pentru recunoașterea literelor. Copiii trebuie să identifice litera corespunzătoare unui cuvânt sau unei imagini.

De exemplu, apare imaginea unui măr, iar copiii trebuie să selecteze litera „M”.

Aplicația oferă feedback imediat și încurajează copiii prin sunete și animații.

Beneficii:

- dezvoltarea abilităților de recunoaștere a literelor
- creșterea motivației pentru învățare
- dezvoltarea coordonării mână-ochi

Activitatea 3 – Poveste digitală interactivă

Grupa: mare

Educatorul utilizează o platformă digitală pentru a crea o poveste interactivă. Copiii pot alege ce se întâmplă în continuarea poveștii, selectând diferite opțiuni.

De exemplu, personajul principal trebuie să aleagă între două drumuri: unul prin pădure și unul prin oraș. Copiii votează varianta preferată și povestea continuă în funcție de alegerea lor.

Obiective:

- dezvoltarea imaginației
- stimularea gândirii creative
- dezvoltarea capacității de luare a deciziilor

Activitatea 4 – Explorarea sistemului solar în realitate virtuală

Educatorul utilizează un videoclip sau o aplicație VR care permite copiilor să observe planetele sistemului solar. Copiii pot „călători” virtual în spațiu și pot observa dimensiunea și culoarea planetelor. Această activitate contribuie la dezvoltarea interesului pentru știință și cunoașterea universului.

5. Beneficiile integrării tehnologiei în educația timpurie

Integrarea tehnologiei în educația timpurie poate aduce numeroase beneficii. În primul rând, tehnologia permite personalizarea procesului de învățare. Instrumentele digitale pot adapta conținutul educațional în funcție de nivelul de dezvoltare al copilului.

În al doilea rând, activitățile digitale interactive pot crește motivația copiilor pentru învățare. Jocurile educaționale stimulează curiozitatea și interesul pentru descoperirea de noi cunoștințe.

Un alt beneficiu important este dezvoltarea competențelor digitale. Într-o societate din ce în ce mai digitalizată, copiii trebuie să dobândească abilități de utilizare responsabilă a tehnologiei. În plus, tehnologia poate facilita colaborarea între copii și poate crea oportunități pentru învățarea colaborativă.

6. Provocări și riscuri

În ciuda avantajelor sale, integrarea tehnologiei în educația timpurie implică și anumite provocări. Unul dintre principalele riscuri este utilizarea excesivă a dispozitivelor digitale. Specialiștii recomandă limitarea timpului petrecut în fața ecranelor și combinarea activităților digitale cu activități fizice și sociale. De asemenea, există preocupări legate de securitatea datelor și protecția informațiilor personale ale copiilor.

O altă provocare este lipsa competențelor digitale ale unor cadre didactice, care pot întâmpina dificultăți în utilizarea eficientă a tehnologiei.

7. Recomandări pentru integrarea eficientă a tehnologiei

Pentru integrarea eficientă a tehnologiei în educația timpurie, specialiștii recomandă:

- formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul competențelor digitale;
- utilizarea tehnologiei ca instrument complementar procesului educațional;
- selectarea aplicațiilor și platformelor adecvate vârstei copiilor;
- implicarea părinților în utilizarea responsabilă a tehnologiei;
- respectarea normelor de protecție a datelor și a principiilor etice.

8. Concluzii

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în educația timpurie reprezintă o oportunitate importantă pentru modernizarea procesului educațional.

Tehnologiile digitale pot contribui la dezvoltarea competențelor cognitive, sociale și digitale ale copiilor, oferind experiențe educaționale interactive și stimulative.

Integrarea tehnologiilor emergente în educația timpurie trebuie realizată în concordanță cu principiile pedagogiei moderne. Așa cum subliniază Cucoș (2014), tehnologia nu trebuie să

înlocuiască relația directă dintre educator și copil, ci să completeze metodele tradiționale de predare.

Prin utilizarea responsabilă a instrumentelor digitale, educatorii pot crea contexte de învățare interactive, care să stimuleze curiozitatea, creativitatea și gândirea critică a copiilor.

Cu toate acestea, utilizarea tehnologiei trebuie realizată într-un mod echilibrat și responsabil, astfel încât să susțină dezvoltarea armonioasă a copiilor și să completeze metodele tradiționale de învățare.

Viitorul educației timpurii depinde de capacitatea instituțiilor educaționale de a integra tehnologia într-un mod pedagogic eficient și adaptat nevoilor copiilor.

Bibliografie:

1. Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Harvard University Press.
2. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Polirom.
3. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
4. Joița, E. (2006). *Pedagogie și educație*. București: Didactică și Pedagogică.
5. Noveanu, E. (2002). *Didactica modernă*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
6. Papert, S. (1993). *Mindstorms: Children, computers, and powerful ideas*. Basic Books.
7. Piaget, J. (1972). *The psychology of the child*. Basic Books.
8. Plowman, L., & McPake, J. (2013). Seven myths about young children and technology. *Childhood Education*, 89(1), 27-33.
9. Vygotsky, L. (1978). *Mind in society*. Harvard University Press.

Proiectarea viitorului educației în era digitală: convergența dintre inovarea tehnologică și excelența pedagogică

Prof. Mărgărit Verginica-Marinela

Liceul Auto "Traian Vuia" Tg-Jiu

Societatea contemporană se caracterizează printr-o evoluție rapidă a tehnologiilor informaționale și comunicaționale, care influențează profund toate domeniile de activitate, inclusiv educația. În contextul globalizării și al digitalizării accelerate, sistemele educaționale sunt nevoite să își redefinească strategiile pentru a răspunde cerințelor unei economii bazate pe cunoaștere.

Educația secolului XXI nu mai poate fi limitată la transmiterea tradițională a informației, ci trebuie să promoveze dezvoltarea competențelor transversale, precum gândirea critică, creativitatea, colaborarea și competențele digitale. În acest sens, tehnologia devine un instrument esențial pentru transformarea procesului educațional și pentru crearea unor medii de învățare flexibile și interactive.

Scopul acestei lucrări este de a analiza modul în care inovarea tehnologică și excelența pedagogică pot contribui la proiectarea unui model educațional adaptat provocărilor și oportunităților societății digitale.

Digitalizarea educației reprezintă unul dintre cele mai importante procese de modernizare a sistemelor educaționale contemporane. Integrarea tehnologiilor digitale în procesul didactic permite dezvoltarea unor medii de învățare interactive și personalizate, care facilitează participarea activă a elevilor.

Platformele educaționale online, resursele educaționale deschise și aplicațiile digitale permit accesul rapid la informație și oferă posibilitatea adaptării conținuturilor educaționale în funcție de ritmul și stilul de învățare al fiecărui elev. În același timp, tehnologia favorizează colaborarea și comunicarea între participanții la procesul educațional.

Tehnologiile emergente, precum inteligența artificială, realitatea virtuală și analiza datelor educaționale, deschid noi perspective pentru transformarea educației.

Inteligența artificială permite dezvoltarea unor sisteme de învățare adaptivă, capabile să analizeze performanțele elevilor și să ofere recomandări personalizate. Realitatea virtuală și augmentată pot crea medii de învățare imersive, care facilitează înțelegerea conceptelor complexe și dezvoltarea competențelor practice.

Aceste tehnologii contribuie la crearea unui ecosistem educațional digital, în care procesul de învățare devine mai interactiv, mai flexibil și mai orientat spre nevoile elevilor.

Integrarea tehnologiei în educație nu garantează automat îmbunătățirea procesului de învățare. Eficiența utilizării tehnologiilor digitale depinde în mare măsură de strategiile pedagogice adoptate de cadrele didactice.

Excelența pedagogică presupune utilizarea unor metode didactice inovatoare, care să valorifice potențialul tehnologiei pentru a stimula implicarea activă a elevilor. Printre aceste metode se numără învățarea bazată pe proiecte, învățarea colaborativă și utilizarea evaluării formative.

În acest context, rolul profesorului se transformă din furnizor de informație în facilitator al procesului de învățare, care ghidează elevii în dezvoltarea competențelor și în explorarea cunoașterii.

Prezenta lucrare utilizează o metodologie bazată pe analiza critică a literaturii de specialitate și pe examinarea rapoartelor internaționale privind transformarea digitală a educației.

Au fost analizate studii academice, rapoarte ale organizațiilor internaționale și cercetări recente privind impactul tehnologiilor digitale asupra procesului educațional. Analiza comparativă a acestor surse a permis identificarea principalelor tendințe și direcții de dezvoltare în domeniul educației digitale.

Integrarea tehnologiei în procesul educațional poate genera multiple beneficii, printre care:

- creșterea motivației și implicării elevilor;
- personalizarea procesului de învățare;
- accesul la resurse educaționale globale;
- dezvoltarea competențelor digitale.

De asemenea, utilizarea platformelor digitale permite monitorizarea progresului elevilor și oferă profesorilor instrumente eficiente pentru evaluarea performanțelor.

În ciuda avantajelor evidente, digitalizarea educației implică și o serie de provocări. Printre acestea se numără:

- lipsa infrastructurii digitale adecvate în unele instituții educaționale;
- necesitatea formării continue a cadrelor didactice;
- riscul utilizării excesive a tehnologiei fără fundament pedagogic solid.

Abordarea acestor provocări necesită politici educaționale coerente și investiții în dezvoltarea competențelor digitale ale profesorilor.

Pentru a valorifica potențialul tehnologiei în educație, este necesară adoptarea unor strategii integrate care să includă:

1. integrarea tehnologiilor digitale în curriculum;
2. dezvoltarea competențelor digitale ale cadrelor didactice;
3. promovarea învățării centrate pe elev;
4. consolidarea colaborării între instituțiile educaționale și mediul socio-economic.

Aceste direcții pot contribui la dezvoltarea unui sistem educațional adaptat cerințelor societății digitale și orientat spre inovare și performanță.

Proiectarea viitorului educației presupune o abordare integrată, în care tehnologia și pedagogia inovatoare se completează reciproc. Utilizarea tehnologiilor digitale poate transforma semnificativ procesul educațional, însă impactul acestora depinde de modul în care sunt integrate în strategiile pedagogice.

Pentru a răspunde provocărilor secolului XXI, sistemele educaționale trebuie să promoveze modele de învățare flexibile, interactive și orientate spre dezvoltarea competențelor necesare într-o societate digitală.

Bibliografie

Bates, T. (2019). *Teaching in a Digital Age*. Vancouver: BCcampus.
Selwyn, N. (2021). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. London: Bloomsbury.
OECD (2022). *Education at a Glance*. Paris: OECD Publishing.
UNESCO (2023). *Global Education Monitoring Report*. Paris: UNESCO.

Educație Incluzivă, Echitabilă și Centrată pe Elev: Fundamente și Strategii pentru Școala Modernă

Prof.înv.primar MARIAN ANDREEA

Liceul Teoretic "William Shakespeare" Timișoara

Rezumat

Acest articol explorează triada conceptuală care stă la baza reformelor educaționale contemporane: incluziunea, echitatea și centrarea pe elev. Într-o societate marcată de diversitate, sistemul de învățământ are responsabilitatea de a asigura accesul universal la o educație de calitate, adaptându-se nevoilor individuale ale fiecărui copil. Articolul analizează strategiile pedagogice necesare pentru transformarea școlii dintr-o instituție uniformizatoare într-un spațiu al valorizării potențialului individual.

Cuvinte cheie: educație incluzivă, echitate, învățare centrată pe elev, diferențiere curriculară, nevoi educaționale speciale.

1. Introducere

Paradigma educațională a secolului XXI a suferit o transformare radicală, trecând de la modelul tradițional, „one-size-fits-all”, la un model flexibil și empatic. Educația incluzivă nu se referă doar la integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES), ci la crearea unui mediu în care fiecare elev, indiferent de mediul socio-economic, etnie sau abilități, se simte valorizat și sprijinit.

2. Echitatea și Incluziunea: Pilonii Democratizării Învățământului

Echitatea în educație presupune recunoașterea faptului că elevii pornesc din puncte diferite și necesită resurse variate pentru a atinge aceleași standarde de succes. Spre deosebire de egalitate, care oferă tuturor același lucru, echitatea oferă fiecăruia ceea ce are nevoie.

Incluziunea, pe de altă parte, reprezintă procesul de eliminare a barierelor din calea învățării. Aceasta implică schimbări în curriculum, metode de predare și cultură școlară. O școală incluzivă este aceea care își adaptează structura pentru a primi diversitatea, nu aceea care așteaptă ca elevul să se conformeze unui tipar rigid.

3. Învățarea Centrată pe Elev: De la Predare la Facilitare

Centrarea pe elev mută accentul de pe conținutul transmis de profesor pe procesul de construcție a cunoașterii de către cursant. În acest context, profesorul devine un facilitator, un mentor care ghidează elevul în explorarea propriilor interese și aptitudini.

Principalele caracteristici ale acestui model includ:

- **Personalizarea traseului de învățare:** Adaptarea ritmului și a volumului de muncă în funcție de capacitățile elevului.
- **Autonomia elevului:** Implicarea activă a acestuia în stabilirea propriilor obiective de învățare.
- **Evaluarea formativă:** Accentul se pune pe progresul individual, oferind feedback constructiv care să stimuleze evoluția, nu doar pe ierarhizarea prin note.

4. Strategii pentru Implementarea Educației Incluzive

Implementarea acestui model necesită o abordare holistică. Printre cele mai eficiente strategii se numără instruirea diferențiată, învățarea prin cooperare și utilizarea tehnologiilor asistive. Profesorii trebuie să colaboreze strâns cu psihopedagogi, logopezi și părinți pentru a crea un Plan Intervenție Personalizat (PIP) acolo unde este cazul.

5. Provocări în Sistemul de Învățământ Actual

Principalele obstacole în calea unei educații cu adevărat incluzive sunt lipsa resurselor materiale, numărul mare de elevi la clasă și rezistența la schimbare a unor cadre didactice. Formarea continuă a profesorilor în domeniul managementului diversității este crucială pentru depășirea acestor bariere.

6. Concluzii

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev nu este un lux pedagogic, ci o necesitate morală și socială. O școală care reușește să integreze aceste principii pregătește nu doar absolvenți competenți, ci cetățeni empatici, capabili să contribuie la o societate echitabilă. Investiția în adaptarea actului educațional la nevoile elevului reprezintă cea mai sigură cale către succesul sistemic pe termen lung.

Bibliografie Selectivă

- Ainscow, M. (2016). *Struggles for Equity in Education: The selected works of Mel Ainscow*. Routledge.
- Tomlinson, C. A. (2014). *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*. ASCD.
- UNESCO (2017). *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*.

- Vrăsmaș, T. (2001). Învățământul integrat și/sau incluziv. Editura Aramis, București.

PRACTICI MODERNE ȘI INCLUZIUNE: NOI ORIZONTORI ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Profesor pentru Educație timpurie: Marin Carmen
Unitatea de învățământ: Școala Gimnazială „Dora Dalles” Bucșani,
județul Dâmbovița

Educația timpurie trece astăzi printr-o perioadă de redefinire profundă, în care inovația pedagogică și incluziunea nu mai sunt doar opțiuni, ci pilonii care pun bazele construirii unei societăți reziliente. „Education That Builds Tomorrow” reprezintă, în esență, capacitatea cadrului didactic de a transforma sala de grupă într-un laborator de experiențe de viață, unde fiecare preșcolar este încurajat să exploreze, să greșească și să descopere soluții inovatoare la problemele mediului în care trăiește. Inovația în acest context depășește granițele tehnologiei, fiind definită mai degrabă prin flexibilitatea mentală a educatorului de a adapta curriculumul la nevoile unice ale generației actuale. La Școala Gimnazială „Dora Dalles” Bucșani–Grădinița cu program normal Bucșani, am înțeles faptul că succesul în formarea preșcolarilor depinde de modul în care reușim să armonizăm cerințele academice cu dezvoltarea socio-emoțională, oferind fiecărui copil, indiferent de punctul de plecare, șanse egale la succes și recunoaștere.

Incluziunea autentică începe cu recunoașterea diversității ca o resursă educațională de neprețuit. În activitatea noastră zilnică, ne confruntăm cu provocări diverse, de la integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum tulburările din spectrul autist sau ADHD, până la susținerea celor din medii vulnerabile. Voluntariatul pedagogic și implicarea activă a comunității sunt instrumentele prin care aceste bariere sunt dizolvate. Un mediu incluziv presupune un efort constant de adaptare a metodelor de predare și a spațiului de învățare, astfel încât fiecare voce să fie auzită și fiecare mic succes să fie celebrat. Colaborarea strânsă cu consilierul școlar ne oferă suportul științific necesar pentru a implementa strategii de intervenție personalizate, care nu doar că sprijină integrarea, dar și cultivă empatia în rândul întregii grupe de copii. Această componentă umană este esențială pentru educația viitorului, pregătind preșcolarii pentru o lume în care colaborarea și înțelegerea celui alt vor fi competențe cheie.

Pe de altă parte, inovația metodologică este cea care aduce dinamism și relevanță actului didactic. Utilizarea metodelor activ-participative, cum ar fi Metoda Cubului, Diagrama Venn sau Pălăriuțele Gânditoare, transformă învățarea într-un proces viu și captivant. Prin aceste tehnici, copiii nu mai sunt doar receptori de informație, ci devin mici cercetători care analizează, compară și asociază concepte într-un mod creativ. De exemplu, explorarea unei teme prin tehnica „Explozia Stelară” îi învață pe copii să pună întrebările corecte, dezvoltându-le curiozitatea naturală și spiritul critic. Creativitatea este încurajată nu doar prin activități artistico-plastice, ci și prin rezolvarea de probleme, unde imaginația este lăsată să zburde fără teama de a fi sancționată. Această libertate intelectuală este cea care pune bazele unei gândiri inovatoare, capabilă să genereze idei noi și să găsească perspective neobișnuite asupra unor situații cotidiene.

Integrarea tehnologiei în acest peisaj pedagogic vine să completeze experiențele senzoriale, oferind acces la resurse digitale ce îmbogățesc universul cunoașterii preșcolarilor. Utilizarea judicioasă a softurilor educaționale și a materialelor audio-video permite vizualizarea unor fenomene naturale sau explorarea unor lumi geografice care ar fi altfel inaccesibile. Cu toate acestea, la nivelul educației timpurii, tehnologia rămâne un instrument auxiliar, menit să faciliteze atingerea obiectivelor, și nu un scop în sine. În centrul procesului rămâne interacțiunea umană, jocul liber și contactul direct cu mediul înconjurător. Activitățile

desfășurate în afara sălii de grupă, plimbările în natură și observarea directă a schimbărilor sezoniere sunt esențiale pentru dezvoltarea psihomotorie și pentru formarea unei conștiințe ecologice. Inovația înseamnă, în acest caz, găsirea unor modalități inedite de a lega mediul digital de cel natural, oferind copilului o viziune unitară asupra lumii.

Responsabilitatea socială și spiritul civic sunt cultivate prin proiecte de voluntariat care implică participarea întregii comunități școlare. Târgurile festive, cum sunt cele organizate în perioada toamnei, de Crăciun sau de Ziua Mamei, reprezintă excelente oportunități de învățare prin acțiune. Prin organizarea târgului de toamna organizat și în scopul voluntariatului, copiii au posibilitatea de a înțelege puterea solidarității față de cei aflați în nevoie. Această putere a solidarității se manifestă și cu ocazia altor evenimente din an cum ar fi cele din perioada sărbătorilor de iarnă, de Ziua mamei și Paști. Aceste inițiative au un dublu impact: pe de o parte, dezvoltă abilități practice și antreprenoriale timpurii, iar pe de altă parte, generează resurse care sunt reinvestite în sprijinirea copiilor defavorizați. Asigurarea rechizitelor și a ghiozdanelor prin astfel de programe de sprijin demonstrează forța parteneriatului dintre familie, școală și societate, creând un cerc virtuos al bunătății și al echității educaționale.

Dincolo de activitatea la grupă, unitatea noastră se distinge prin inițierea și coordonarea unor proiecte și concursuri propuse la nivel județean, care au generat un ecou semnificativ în rândul comunității educaționale. Aceste demersuri reflectă dorința noastră de a disemina bunele practici și de a crea un standard de excelență accesibil tuturor cadrelor didactice. Impactul acestor concursuri este vizibil prin numărul mare de participanți, nu doar din județ, ci și din afara acestuia, transformând grădinița noastră într-un hub de creativitate indiferent de anotimp.

Proiectele noastre pun accent pe valorificarea potențialului fiecărui copil și pe crearea unor punți între instituții. Parteneriatele încheiate cu alte grădinițe, școli și instituții de cultură sau de protecție socială ne permit să oferim preșcolarilor experiențe de învățare autentice. Aceste colaborări demonstrează că succesul educațional contemporan nu se mai poate obține în izolare, ci prin solidaritate și schimb constant de idei. Impactul activităților noastre județene contribuie la creșterea prestigiului învățământului din Bucșani, oferind în același timp modele de intervenție educațională care pot fi replicate la scară largă.

În concluzie, acest articol urmărește să sublinieze ideea că educația timpurie de calitate este rezultatul unei sinergii între inovație, incluziune și devotament pedagogic. Succesul acestor practici moderne se reflectă în zâmbetul și încrederea fiecărui copil care trece pragul grădiniței noastre. Privind spre orizontul anului 2027, suntem convinși că investiția în aceste valențe transformatoare ale educației este singura cale prin care putem asigura o dezvoltare armonioasă și durabilă generațiilor viitoare. Prin efortul comun al cadrelor didactice din grădinița noastră și prin deschiderea către nou, transformăm grădinița într-un spațiu al excelenței pedagogice, unde viitorul se construiește cu grijă, creativitate și respect pentru unicitatea fiecărui copil.

BIBLIOGRAFIE:

- Cucoș, Constantin – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
- Ministerul Educației – *Curriculum pentru educație timpurie*, 2019.
- Ministerul Educației și Cercetării. (2024). *Ghid metodologic: Inovație și incluziune în învățământul preuniversitar*. București.
- Fundația World Vision România. (2024). *Impactul programelor de sprijin în comunitățile rurale*. București.
- Regulamentul Oficial EDUNEXT GLOBAL 2026. *Education That Builds Tomorrow*.
- Resurse online: www.eueducenter.ro; portalinvatamant.ro.

Studiu de specialitate - Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Marin Cristina Florentina

Școala Gimnazială „Învățător Miu Stana” Comuna Brazi,

Județul Prahova

1. Introducere

În ultimele decenii, dezvoltarea accelerată a tehnologiilor digitale a generat transformări semnificative în aproape toate domeniile societății, inclusiv în educație.

Modernizarea ecosistemului educațional reprezintă un proces complex care implică integrarea tehnologiilor digitale, restructurarea metodologiilor de predare și adaptarea instituțiilor educaționale la cerințele societății informaționale.

Transformarea digitală în educație nu presupune doar introducerea instrumentelor tehnologice, ci și modificarea paradigmatelor pedagogice și a modului în care cunoștințele sunt create, distribuite și evaluate.

Conceptul de ecosistem educațional digital include interacțiunea dintre instituțiile de învățământ, profesori, elevi, infrastructura tehnologică, platformele de învățare și politicile educaționale.

În acest context, digitalizarea educației devine un factor esențial pentru dezvoltarea competențelor necesare secolului XXI și pentru pregătirea indivizilor pentru economia bazată pe cunoaștere.

2. Conceptul de ecosistem educațional digital

Ecosistemul educațional digital reprezintă ansamblul elementelor tehnologice, instituționale și pedagogice care contribuie la procesul de învățare într-un mediu digitalizat. Acesta include infrastructura tehnologică, platformele educaționale, resursele digitale, precum și interacțiunile dintre profesori, elevi și mediul educațional.

Integrarea tehnologiilor informaționale și de comunicație (TIC) în educație a generat noi modele de învățare, precum e-learning, blended learning și mobile learning. Aceste modele facilitează accesul la resurse educaționale diversificate și permit adaptarea procesului de învățare la nevoile individuale ale elevilor.

Cercetările arată că integrarea tehnologiilor digitale influențează nu doar performanțele academice, ci și structura și funcționarea întregului ecosistem educațional, implicând multiple categorii de actori instituționali și sociali.

În plus, conceptul de educație digitală este strâns legat de evoluțiile tehnologice precum inteligența artificială, realitatea virtuală, blockchain sau analiza datelor educaționale, tehnologii care pot transforma modul în care se desfășoară procesul de predare și evaluare.

3. Rolul transformării digitale în modernizarea educației

Transformarea digitală reprezintă procesul prin care instituțiile educaționale integrează tehnologiile digitale în toate aspectele activității lor. Acest proces include modernizarea infrastructurii tehnologice, dezvoltarea competențelor digitale ale cadrelor didactice și adaptarea curriculei la cerințele societății digitale.

Unul dintre principalele avantaje ale digitalizării educației este creșterea accesului la resurse educaționale. Platformele de învățare online permit studenților să participe la cursuri și să acceseze materiale educaționale indiferent de locația geografică, contribuind la democratizarea educației.

De asemenea, transformarea digitală facilitează personalizarea procesului educațional. Tehnologiile educaționale moderne permit adaptarea conținutului didactic la nivelul de pregătire și la stilul de învățare al fiecărui elev. Această abordare contribuie la creșterea motivației și implicării în procesul de învățare.

La nivel instituțional, proiectele de digitalizare contribuie la crearea unor ecosisteme educaționale integrate. De exemplu, proiectele de infrastructură digitală din universități urmăresc dezvoltarea laboratoarelor digitale, crearea identităților virtuale pentru elevi și dezvoltarea competențelor digitale ale personalului academic.

4. Avantajele digitalizării ecosistemului educațional

Modernizarea ecosistemului educațional prin digitalizare generează numeroase beneficii atât pentru instituțiile de învățământ, cât și pentru elevi și profesori.

4.1 Acces extins la resurse educaționale

Digitalizarea facilitează accesul rapid la biblioteci digitale, baze de date academice și platforme educaționale. Astfel, elevii pot avea acces la resurse educaționale din întreaga lume, contribuind la dezvoltarea unei educații globale.

4.2 Îmbunătățirea procesului de predare și învățare

Instrumentele digitale permit utilizarea unor metode de predare interactive, precum simulările, realitatea virtuală sau platformele colaborative. Aceste tehnologii stimulează participarea activă a elevilor și dezvoltarea gândirii critice.

4.3 Personalizarea învățării

Tehnologiile digitale permit dezvoltarea unor sisteme educaționale adaptative care pot analiza progresul studenților și pot recomanda materiale educaționale personalizate. Această abordare contribuie la eficientizarea procesului de învățare și la reducerea abandonului școlar.

4.4 Dezvoltarea competențelor digitale

Integrarea tehnologiei în educație contribuie la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și profesorilor, competențe esențiale pentru integrarea pe piața muncii moderne.

5. Provocările transformării digitale în educație

Deși digitalizarea educației aduce numeroase beneficii, implementarea acesteia implică și o serie de provocări.

5.1 Inegalitățile de acces la tehnologie

Una dintre principalele probleme ale digitalizării educației este reprezentată de diferențele în accesul la infrastructura tehnologică. În anumite regiuni, lipsa echipamentelor și a conexiunilor stabile la internet poate limita accesul la educația digitală.

5.2 Nivelul scăzut al competențelor digitale

În multe cazuri, profesorii nu dispun de competențele digitale necesare pentru utilizarea eficientă a tehnologiilor educaționale.

Studiile arată că numeroși profesori au fost nevoiți să își dezvolte competențele digitale în mod autodidact, în absența unor programe de formare adecvate.

5.3 Necesitatea unei strategii educaționale coerente

Specialiștii subliniază faptul că digitalizarea educației nu trebuie să se limiteze la introducerea tehnologiei, ci trebuie să fie integrată într-o viziune pedagogică coerentă, orientată spre dezvoltarea competențelor necesare societății digitale.

5.4 Probleme de securitate și protecția datelor

Digitalizarea educației implică gestionarea unor volume mari de date personale și academice, ceea ce ridică probleme legate de securitatea cibernetică și protecția datelor.

6. Direcții viitoare ale transformării digitale în educație

Viitorul educației este strâns legat de evoluțiile tehnologice.

Conceptul de „Education 5.0” evidențiază rolul tehnologiilor emergente, precum inteligența artificială, blockchain sau realitatea virtuală, în dezvoltarea unor sisteme educaționale centrate pe student și adaptate la nevoile societății contemporane.

În acest context, modernizarea ecosistemului educațional presupune:

- dezvoltarea infrastructurii digitale în instituțiile de învățământ;
- integrarea inteligenței artificiale în procesele educaționale;
- dezvoltarea competențelor digitale ale profesorilor și elevilor;
- promovarea colaborării între instituțiile educaționale, sectorul privat și mediul de cercetare.

Aceste direcții pot contribui la crearea unui sistem educațional flexibil, inovator și adaptat la provocările societății digitale.

7. Concluzii

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă procese esențiale pentru adaptarea sistemelor educaționale la cerințele societății contemporane.

Integrarea tehnologiilor digitale în educație oferă oportunități semnificative pentru îmbunătățirea accesului la educație, personalizarea procesului de învățare și dezvoltarea competențelor necesare economiei digitale.

Cu toate acestea, succesul transformării digitale depinde de dezvoltarea infrastructurii tehnologice, formarea competențelor digitale ale cadrelor didactice și implementarea unor strategii educaționale coerente.

Printr-o abordare integrată și colaborativă, ecosistemul educațional poate deveni un motor al inovării și al dezvoltării societății bazate pe cunoaștere.

Bibliografie:

1. Comisia Europeană. (2021). Planul de acțiune pentru educația digitală (2021–2027) – Resetarea educației și formării pentru era digitală. Bruxelles.
2. Ciobanu, A. (2023). Tranziția la educația digitală în România: analiză a infrastructurii, competențelor și provocărilor pedagogice. Publicat pe platforma educațională EDICT.
3. Ministerul Educației. (2022). Strategia privind digitalizarea educației din România (SMART-Edu). București.
4. Ahmad, S., Umirzakova, S., Mujtaba, G., Amin, M. S., Whangbo, T. (2023). Educația 5.0: cerințe, tehnologii facilitatoare și direcții de dezvoltare. Lucrare științifică publicată în arhiva academică arXiv.
5. Atabek, O. (2019). Provocări în integrarea tehnologiilor digitale în educație. Revista Internațională de Tehnologie Educațională.
6. Universitatea din București. (2023). Ecosistem digital pentru învățare sustenabilă – proiect instituțional de transformare digitală a educației.
7. Popescu, M., Ionescu, D. (2022). Digitalizarea educației: oportunități și provocări pentru sistemul educațional românesc. Revista de Științe ale Educației.
8. Istrate, O. (2017). Educația asistată de calculator și noile tehnologii în procesul de învățământ. București: Editura Universitară.
9. Velea, S. (coord.). (2018). Competențele digitale în educație și formare profesională. București: Institutul de Științe ale Educației.

Studiu de specialitate - Leadership educațional și managementul performant al clasei

Marin Cristina Florentina

Școala Gimnazială „Învățător Miu Stana” Comuna Brazi,

Județul Prahova

1. Introducere

Educația contemporană se confruntă cu multiple transformări generate de evoluțiile tehnologice, sociale și culturale ale societății.

În acest context, rolul profesorului depășește dimensiunea tradițională de transmitere a cunoștințelor, devenind unul complex, care implică competențe de leadership educațional și management eficient al clasei.

Leadershipul educațional reprezintă capacitatea cadrelor didactice și a liderilor instituționali de a influența pozitiv procesul educațional, de a motiva elevii și de a crea un mediu favorabil învățării.

Managementul performant al clasei se referă la ansamblul strategiilor și tehnicilor utilizate de profesor pentru organizarea eficientă a activităților didactice, menținerea disciplinei și stimularea participării active a elevilor.

Studiile din domeniul științelor educației evidențiază faptul că un leadership educațional eficient contribuie semnificativ la îmbunătățirea performanțelor școlare și la dezvoltarea unui climat educațional pozitiv (Jinga & Istrate, 2008).

2. Conceptul de leadership educațional

Leadershipul educațional reprezintă procesul prin care liderii din domeniul educației influențează și coordonează activitățile educaționale pentru atingerea obiectivelor instituționale și dezvoltarea potențialului elevilor.

În literatura de specialitate, leadershipul educațional este considerat un factor esențial pentru dezvoltarea organizațiilor educaționale și pentru creșterea calității procesului instructiv-educativ.

Potrivit lui Ioan Jinga, leadershipul educațional implică atât competențe manageriale, cât și capacitatea de a inspira și motiva participanții la procesul educațional. Profesorul lider creează un climat educațional bazat pe cooperare, responsabilitate și încredere reciprocă (Jinga, 2010).

Leadershipul educațional se manifestă la mai multe niveluri:

- leadership instituțional (directorul și echipa managerială);

- leadership pedagogic (profesorul în relația cu elevii);
- leadership colaborativ (interacțiunea dintre profesori, elevi și comunitate).

Un profesor cu competențe de leadership devine un facilitator al învățării, orientând procesul educațional spre dezvoltarea gândirii critice, creativității și autonomiei elevilor.

3. Managementul clasei – concept și importanță

Managementul clasei reprezintă procesul prin care profesorul organizează, coordonează și controlează activitățile didactice desfășurate în cadrul clasei, astfel încât procesul de învățare să se desfășoare eficient. Acesta implică stabilirea unor reguli clare, gestionarea comportamentelor elevilor și crearea unui climat educațional favorabil.

Conform lui Emil Păun, managementul clasei este o componentă esențială a managementului educațional și presupune utilizarea unor strategii pedagogice care să asigure participarea activă a elevilor la procesul de învățare (Păun, 1999).

Managementul eficient al clasei contribuie la:

- crearea unui mediu educațional sigur și organizat;
- prevenirea conflictelor și a comportamentelor disruptive;
- stimularea colaborării între elevi;
- creșterea performanței academice.

Un management eficient al clasei presupune nu doar controlul comportamentului elevilor, ci și dezvoltarea relațiilor interpersonale pozitive între profesor și elevi.

4. Caracteristicile leadershipului educațional eficient

Leadershipul educațional eficient se bazează pe o serie de competențe și valori care contribuie la dezvoltarea unui climat educațional pozitiv. Printre cele mai importante caracteristici ale liderilor educaționali se numără:

4.1 Viziunea educațională

Profesorii lideri au capacitatea de a formula obiective clare și de a orienta activitățile educaționale spre dezvoltarea competențelor elevilor.

4.2 Comunicarea eficientă

Comunicarea deschisă și constructivă între profesor și elevi contribuie la dezvoltarea unui climat de încredere și respect reciproc.

4.3 Capacitatea de motivare

Profesorii lideri reușesc să stimuleze motivația elevilor pentru învățare prin metode interactive și prin valorificarea potențialului individual al fiecărui elev.

4.4 Luarea deciziilor

Leadershipul educațional presupune capacitatea de a lua decizii eficiente în situații complexe, adaptând strategiile pedagogice la nevoile elevilor.

Potrivit cercetărilor din domeniul managementului educațional, leadershipul participativ, bazat pe colaborare și implicare activă, este unul dintre cele mai eficiente modele de conducere în educație (Iucu, 2006).

5. Strategii pentru managementul performant al clasei

Pentru a asigura un management eficient al clasei, profesorii pot utiliza o serie de strategii pedagogice și manageriale.

5.1 Stabilirea regulilor și a normelor de comportament

Un management eficient al clasei începe prin stabilirea unor reguli clare și prin comunicarea acestora elevilor. Regulile contribuie la menținerea disciplinei și la prevenirea comportamentelor problematice.

5.2 Organizarea eficientă a activităților didactice

Planificarea activităților didactice și utilizarea unor metode interactive contribuie la menținerea interesului elevilor și la creșterea eficienței procesului de învățare.

5.3 Utilizarea metodelor interactive

Metodele interactive, precum învățarea prin proiecte, dezbaterile sau lucrul în echipă, contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și cognitive ale elevilor.

5.4 Gestionarea conflictelor

Profesorii trebuie să fie pregătiți să gestioneze situațiile conflictuale într-un mod constructiv, utilizând tehnici de comunicare și mediere.

5.5 Evaluarea și feedbackul

Feedbackul constructiv oferit elevilor contribuie la îmbunătățirea performanțelor și la dezvoltarea responsabilității pentru învățare.

6. Rolul profesorului ca lider educațional

Profesorul modern nu mai este doar un transmitător de informații, ci un facilitator al învățării și un lider educațional. Rolul său include:

- organizarea și coordonarea procesului educațional;
- motivarea și sprijinirea elevilor;
- dezvoltarea unui climat educațional pozitiv;
- promovarea valorilor democratice și a colaborării.

În acest sens, profesorul trebuie să dezvolte competențe multiple, care includ competențe pedagogice, manageriale și socio-emoționale.

Studiile arată că profesorii care adoptă un stil de leadership democratic și participativ reușesc să creeze un climat educațional mai eficient și să obțină rezultate academice mai bune (Iucu, 2006).

7. Concluzii

Leadershipul educațional și managementul performant al clasei reprezintă componente esențiale ale procesului educațional modern. Profesorul lider contribuie la dezvoltarea unui mediu educațional favorabil învățării, bazat pe cooperare, responsabilitate și respect reciproc.

Un management eficient al clasei implică utilizarea unor strategii pedagogice adaptate nevoilor elevilor și dezvoltarea unor relații pozitive între profesor și elevi.

În contextul transformărilor din sistemul educațional contemporan, dezvoltarea competențelor de leadership educațional devine o condiție esențială pentru creșterea calității educației.

Bibliografie:

1. Jinga, I. (2010). Managementul învățământului. București: Editura ASE.
2. Jinga, I., Istrate, E. (2008). Manual de pedagogie. București: Editura All.
3. Iucu, R. (2006). Managementul și gestiunea clasei de elevi. Iași: Editura Polirom.
4. Păun, E. (1999). Școala – abordare sociopedagogică. Iași: Editura Polirom.
5. Cucuș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
6. Joița, E. (2000). Management educațional. Iași: Editura Polirom.
7. Potolea, D., Toma, S. (coord.). (2012). Standarde profesionale pentru profesia didactică. București: Editura Didactică și Pedagogică.
8. Ministerul Educației. (2021). Strategii și politici educaționale pentru dezvoltarea leadershipului educațional. București.

Articol științific - Practici didactice inovatoare cu impact demonstrabil

Marin Cristina Florentina

Școala Gimnazială „Învățător Miu Stana” Comuna Brazi,

Județul Prahova

Rezumat

În contextul transformărilor accelerate din domeniul educației, adoptarea unor practici didactice inovatoare reprezintă o condiție esențială pentru creșterea calității procesului educațional și pentru dezvoltarea competențelor elevilor.

Articolul analizează conceptul de inovație pedagogică și prezintă exemple de practici didactice inovatoare cu impact demonstrabil asupra rezultatelor academice și asupra implicării elevilor. Analiza evidențiază metode precum învățarea activă, clasa inversată, învățarea bazată pe proiecte și utilizarea tehnologiilor digitale în educație.

Studiile din literatura de specialitate arată că aceste abordări contribuie la creșterea performanței școlare, la dezvoltarea gândirii critice și la stimularea motivației pentru învățare.

Cuvinte-cheie: inovație pedagogică, practici didactice inovatoare, învățare activă, clasa inversată, tehnologie educațională.

1. Introducere

Educația contemporană este caracterizată de schimbări rapide generate de evoluția tehnologiei, globalizare și transformările socio-economice.

În acest context, sistemele educaționale trebuie să dezvolte strategii didactice capabile să răspundă nevoilor unei societăți bazate pe cunoaștere. Practicile didactice inovatoare reprezintă metode și strategii pedagogice care depășesc modelul tradițional de predare și pun accent pe implicarea activă a elevilor, pe colaborare și pe dezvoltarea competențelor transversale.

Numeroase cercetări în domeniul pedagogiei arată că utilizarea unor metode inovatoare de predare contribuie la îmbunătățirea performanțelor academice și la creșterea motivației pentru învățare. De asemenea, inovația didactică este considerată un element central în modernizarea sistemelor educaționale și în adaptarea acestora la cerințele societății digitale (Cucos, 2014).

2. Conceptul de practici didactice inovatoare

Practicile didactice inovatoare pot fi definite ca metode și strategii pedagogice care introduc elemente noi în procesul educațional, cu scopul de a îmbunătăți eficiența învățării și de a stimula implicarea elevilor. Aceste practici includ utilizarea tehnologiilor digitale, abordări interdisciplinare, metode interactive și strategii centrate pe elev.

Inovația pedagogică presupune schimbarea rolurilor tradiționale în procesul educațional: profesorul devine facilitator al învățării, iar elevul devine participant activ în construirea cunoștințelor. În acest sens, metodele inovatoare urmăresc dezvoltarea competențelor de gândire critică, creativitate și colaborare.

Strategiile didactice inovatoare pot include metode precum învățarea bazată pe proiecte, clasa inversată, gamificarea și utilizarea platformelor digitale educaționale, care contribuie la creșterea implicării elevilor și la personalizarea procesului de învățare.

3. Exemple de practici didactice inovatoare

3.1 Învățarea activă

Învățarea activă reprezintă o metodă didactică care implică participarea directă a elevilor în procesul de învățare prin discuții, experimente, activități practice și rezolvarea de probleme. Această metodă stimulează gândirea critică și capacitatea de analiză.

Studiile realizate în mediul universitar arată că implementarea strategiilor de învățare activă poate reduce rata de eșec academic și poate îmbunătăți performanța elevilor, în special în cazul celor care nu dețin încă abilități avansate de raționament științific.

3.2 Clasa inversată (Flipped Classroom)

Modelul „clasa inversată” presupune schimbarea modului tradițional de predare. Elevii studiază conținutul teoretic acasă, prin intermediul materialelor video sau al altor resurse digitale, iar timpul din clasă este utilizat pentru activități interactive, dezbateri și aplicarea cunoștințelor.

Cercetările arată că utilizarea acestui model poate conduce la îmbunătățirea rezultatelor academice și la creșterea implicării elevilor în procesul de învățare, deoarece oferă mai mult timp pentru activități practice și colaborative.

3.3 Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning)

Învățarea bazată pe proiecte reprezintă o metodă pedagogică în care elevii lucrează individual sau în echipă pentru realizarea unor proiecte complexe care implică aplicarea cunoștințelor în situații reale. Această metodă favorizează dezvoltarea competențelor interdisciplinare și stimulează creativitatea.

Proiectele educaționale pot include activități precum realizarea unor experimente științifice, dezvoltarea unor produse digitale sau rezolvarea unor probleme din comunitate. Astfel, elevii devin participanți activi în procesul de învățare și își dezvoltă competențele de colaborare și comunicare.

3.4 Utilizarea tehnologiilor digitale în educație

Integrarea tehnologiilor digitale în procesul educațional reprezintă una dintre cele mai importante direcții ale inovării pedagogice. Platformele educaționale, resursele multimedia, inteligența artificială și realitatea virtuală oferă oportunități pentru dezvoltarea unor experiențe de învățare interactive și personalizate.

Programele de formare și proiectele educaționale dedicate integrării tehnologiilor digitale arată că utilizarea realității virtuale și augmentate poate îmbunătăți învățarea experiențială și implicarea elevilor în activitățile didactice.

De asemenea, utilizarea materialelor multimedia și a animațiilor educaționale s-a dovedit eficientă în creșterea capacității elevilor de a înțelege și reține informațiile. Cercetările experimentale arată că învățarea bazată pe materiale vizuale și interactive poate îmbunătăți semnificativ achiziția de cunoștințe comparativ cu metodele tradiționale.

4. Impactul practicilor didactice inovatoare asupra procesului educațional

Implementarea practicilor didactice inovatoare are un impact semnificativ asupra calității procesului educațional. Printre principalele beneficii se numără:

- creșterea implicării și motivației elevilor;
- dezvoltarea gândirii critice și a creativității;
- îmbunătățirea performanțelor academice;
- dezvoltarea competențelor digitale și colaborative.

Proiectele educaționale moderne promovează integrarea acestor metode inovatoare pentru a crea un sistem educațional adaptat nevoilor actuale ale societății și pentru a dezvolta competențele necesare viitorului.

5. Concluzii

Practicile didactice inovatoare reprezintă un element esențial pentru modernizarea educației și pentru creșterea eficienței procesului de predare și învățare.

Metodele interactive, precum învățarea activă, clasa inversată sau învățarea bazată pe proiecte, contribuie la dezvoltarea competențelor elevilor și la creșterea performanței academice.

Integrarea tehnologiilor digitale și adoptarea unor strategii pedagogice inovatoare pot transforma procesul educațional într-unul mai flexibil, interactiv și adaptat nevoilor elevilor.

În acest context, formarea continuă a cadrelor didactice și promovarea cercetării în domeniul pedagogiei devin elemente esențiale pentru dezvoltarea unui sistem educațional modern și eficient.

Bibliografie:

- Cucos, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
- Iucu, R. (2006). Managementul și gestiunea clasei de elevi. Iași: Editura Polirom.

- Jinga, I., Istrate, E. (2008). Manual de pedagogie. București: Editura All.
- Păun, E. (1999). Școala – abordare sociopedagogică. Iași: Editura Polirom.
- Stanciu, M. (2003). Didactica postmodernă. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Studiu privind impactul învățării active în educația universitară.
- Gren, L. (2019). Studiu despre eficiența modelului „flipped classroom”.
- Islam, M. B. et al. (2014). Studiu experimental privind utilizarea materialelor multimedia în educație.

.

Educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev

înv. Matei Andreea-Iulia

Școala Gimnazială „Nicolae Popoviciu”, Beiuș

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de nevoia de a răspunde diversității tot mai accentuate a elevilor și de a asigura accesul real la învățare pentru fiecare copil, indiferent de contextul său social, cultural sau cognitiv. În acest sens, conceptele de educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev devin repere fundamentale ale unui sistem educațional modern, orientat nu doar spre transmiterea de cunoștințe, ci și spre formarea unor competențe esențiale pentru viață. Schimbarea de paradigmă presupune trecerea de la un model uniform, rigid, la unul flexibil, adaptat nevoilor individuale ale elevilor, în care fiecare copil este valorizat și sprijinit să își atingă potențialul maxim.

Tinând cont că în ultimul timp în lume sunt din ce în ce mai mulți copii care au nevoie de atenție și sprijin individualizat datorită unor tulburări sau întârzieri pe care le au. Prin urmare, în sistemul de învățământ intră tot mai mulți copii cu tulburări cognitive sau comportamentale. Acești copii au nevoie ca unitățile de învățământ să se adapteze nevoilor pe care le au și să ofere sprijin și integrare.

Educația incluzivă reprezintă un demers educațional care promovează participarea tuturor copiilor la procesul de învățare, eliminând barierele care pot limita accesul sau progresul acestora în școală. Aceasta nu se referă exclusiv la integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale, ci vizează întreaga diversitate umană, incluzând diferențe de limbă, cultură, statut socio-economic sau stil de învățare. Într-un astfel de cadru, școala devine un spațiu deschis, adaptabil, în care strategiile didactice sunt diversificate pentru a răspunde nevoilor variate ale elevilor, iar accentul cade pe acceptare, respect și cooperare. Practic, educația incluzivă presupune restructurarea mediului educațional astfel încât acesta să nu excludă, ci să integreze, oferind fiecărui elev oportunități reale de participare și reușită.

Conceptul de echitate în educație este strâns legat de ideea de justiție socială și presupune oferirea unor șanse egale tuturor elevilor, nu prin uniformitate, ci prin adaptarea resurselor și strategiilor la nevoile specifice ale fiecăruia. Spre deosebire de egalitate, care implică tratament identic, echitatea presupune diferențiere și sprijin personalizat, astfel încât fiecare elev să beneficieze de condițiile necesare pentru a progresa. În practică, acest lucru înseamnă alocarea de resurse suplimentare acolo unde există dificultăți, utilizarea unor metode de predare variate și crearea unui climat educațional care să susțină dezvoltarea fiecărui copil. Echitatea contribuie la reducerea discrepanțelor educaționale și la prevenirea fenomenelor de marginalizare și abandon școlar, constituind un pilon esențial al unui sistem educațional eficient și incluziv.

Educația centrată pe elev presupune o reconfigurare a rolurilor tradiționale din procesul de învățământ, în care elevul devine actor principal al propriei învățări, iar profesorul își asumă rolul de facilitator și ghid. Acest model educațional se bazează pe ideea că învățarea este mai eficientă atunci când este activă, relevantă și adaptată intereselor și ritmului fiecărui elev. Prin urmare, strategiile didactice pun accent pe implicarea directă a elevilor în activități de explorare, rezolvare de probleme, colaborare și reflecție. Evaluarea nu mai este percepută exclusiv ca un instrument de măsurare, ci ca un proces continuu de sprijin și feedback, menit să contribuie la dezvoltarea

competențelor. În acest context, elevii sunt încurajați să își exprime opiniile, să participe la luarea deciziilor și să își asume responsabilitatea pentru propria învățare.

Cele trei concepte analizate nu funcționează izolat, ci se completează reciproc, contribuind la construirea unui sistem educațional coerent și eficient. Educația incluzivă creează cadrul general în care diversitatea este acceptată și valorizată, echitatea asigură distribuirea corectă a resurselor și a oportunităților, iar centrarea pe elev oferă instrumentele necesare pentru adaptarea procesului educațional la nevoile individuale. Împreună, acestea susțin dezvoltarea unui mediu educațional în care fiecare elev se simte valorizat, sprijinit și motivat să învețe. Această abordare integrată favorizează nu doar performanța școlară, ci și dezvoltarea socio-emoțională a elevilor, contribuind la formarea unor indivizi autonomi și responsabili.

Adoptarea unei educații incluzive, echitabile și centrate pe elev generează efecte pozitive atât la nivel individual, cât și la nivel social. Elevii devin mai motivați și mai implicați în procesul de învățare, dezvoltă o atitudine pozitivă față de școală și își îmbunătățesc rezultatele academice. În același timp, se consolidează competențe precum gândirea critică, colaborarea și empatia, esențiale într-o societate democratică. La nivel social, acest model contribuie la reducerea inegalităților, la promovarea incluziunii și la construirea unei comunități bazate pe respect și solidaritate. Educația devine astfel un instrument de schimbare socială, capabil să reducă diferențele și să creeze oportunități reale pentru toți.

În ciuda beneficiilor evidente, implementarea unui astfel de model educațional se confruntă cu numeroase dificultăți, generate atât de factori structurali, cât și de factori culturali. Printre principalele provocări se numără lipsa resurselor materiale și umane, dimensiunea mare a claselor, insuficienta formare a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive și rezistența la schimbare manifestată uneori la nivel instituțional. De asemenea, aplicarea principiilor de echitate și centrarea pe elev necesită timp, flexibilitate și o bună colaborare între toți actorii implicați în procesul educațional. Depășirea acestor obstacole presupune adoptarea unor politici educaționale coerente, investiții în formarea profesorilor și promovarea unei culturi organizaționale deschise schimbării.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă un ideal necesar al sistemului educațional contemporan, care răspunde nevoilor reale ale elevilor și provocărilor societății actuale. Prin promovarea diversității, asigurarea echității și adaptarea procesului educațional la particularitățile fiecărui copil, acest model contribuie la formarea unor indivizi capabili să se integreze activ și responsabil în societate. Transformarea educației în această direcție nu este un proces simplu, dar este esențial pentru construirea unui viitor mai echitabil și mai sustenabil.

Bibliografie

1. Ministerul Educației (România) – *Educația incluzivă: ghid metodologic*
2. UNESCO (2020) – *Inclusion and Education: All Means All*
3. OECD (2018) – *Equity in Education: Breaking Down Barriers to Social Mobility*
4. Tomlinson, C. A. (2014) – *The Differentiated Classroom*
5. Hattie, J. (2009) – *Visible Learning*
6. Dewey, J. (1938) – *Experience and Education*
7. Comisia Europeană (2019) – *Competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ȘI OPORTUNITĂȚI REALE DE ÎNVĂȚARE

Prof.dr. MATEI GEORGETA
Director, Grădinița nr.268
București

Abstract

Inclusive, equitable and child-centered education in kindergarten ensures the participation of all children, regardless of ability or background, through personalized methods that develop self-confidence and social skills. It eliminates discrimination, promotes diversity and provides equal opportunities for development, transforming kindergarten into a safe environment, adapted to the needs of each individual.

Fiecare copil este diferit, special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor. Educația incluzivă are ca principiu fundamental un învățământ pentru toți, împreună cu toți, care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/incluziune. Educația de tip incluziv este o educație de calitate, accesibilă și care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale. În cele mai multe țări se stipulează prin lege că toți copiii trebuie să beneficieze de educație.

Se estimează că în întreaga lume există 240 de milioane de copii cu nevoi speciale. La fel ca toți copiii, au ambiții și visuri pentru viitorul lor. Au nevoie de o educație de calitate pentru a-și dezvolta abilitățile și a-și atinge potențialul. De cele mai multe ori, se confruntă cu bariere persistente în calea educației, care provin din discriminare, stigmatizare și eșecul obișnuit al factorilor de decizie de a accepta dizabilitatea în serviciile școlare.

Educația incluzivă înseamnă oportunități reale de învățare pentru grupurile care au fost excluse în mod tradițional - nu numai pentru copii cu dizabilități, ci și pentru vorbitorii de limbi minoritare.

Sistemele incluzive apreciază contribuțiile unice pe care copiii din toate mediile le aduc în clasă și permit grupurilor diverse să se dezvolte unul lângă altul, în beneficiul tuturor.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe copil la grădiniță asigură participarea tuturor copiilor, indiferent de capacități sau mediu, prin metode personalizate care dezvoltă încrederea în sine și abilitățile sociale. Aceasta elimină discriminarea, promovează diversitatea și oferă șanse egale de dezvoltare, transformând grădinița într-un mediu sigur, adaptat nevoilor fiecăruia.

Aspecte cheie ale educației incluzive și centrate pe copil la grădiniță:

- **Includere și Echitate:** Frecventarea grădiniței locale este esențială pentru a asigura includerea tuturor copiilor, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale, prevenind izolarea și oferind șanse egale.
- **Abordare Centrată pe Copil:** Metodele de predare sunt inovatoare și personalizate, adaptându-se ritmului și potențialului unic al fiecărui copil, nu invers.
- **Dezvoltare Socială:** Interacțiunea dintre copii cu experiențe diferite îmbunătățește abilitățile sociale, toleranța și reduce discriminarea.
- **Rolul Cadrelor Didactice:** Educatorilor le revine responsabilitatea de a crea un mediu primitor și de a se asigura că fiecare copil participă activ la viața comunității școlare.

Prin aceste practici, grădinița contribuie la formarea unei societăți mai tolerante și oferă o bază solidă pentru dezvoltarea viitoare a copiilor.

Ce este practica incluzivă?

Practica incluzivă poate fi definită drept atitudinile și metodele care asigură accesul tuturor copiilor la învățământul general. Toată lumea se străduiește să se asigure că toți copiii se simt bineveniți și apreciați și că primesc sprijinul potrivit pentru a-și dezvolta competențele și a-și atinge obiectivele. Atunci când educația este cu adevărat incluzivă, aceasta poate fi benefică pentru toți copiii, nu doar pentru cei cu dizabilități.

5 metode-cheie în construirea unui climat incluziv în sala de clasă

1. Cunoaște copiii și lasă-i și pe ei să te cunoască pe tine

Stabilirea unei legături cu copiii necesită timp, dar putem începe chiar cu primele zile de grădiniță. Creând oportunități pentru ca aceștia să împărtășească interesele, provocările și aspirațiile lor, dar și invers, se creează o legătură care poate continua să crească. Gândiți-vă la ceea ce a funcționat în trecut și la ceea ce nu a funcționat; ce puteți face în mod constant pentru a vă conecta cu fiecare copil?

2. Creează un spațiu sigur pentru ca aceștia să împărtășească valori cheie în procesul de incluziune

Copiii au nevoie, de asemenea, de timp explicit pentru a stabili conexiuni cu colegii lor. Împărțiți în mod regulat copiii în noi grupuri mici și folosiți strategia "Văd, gândesc, mă întreb" pentru a digera ceva despre care au învățat sau un eveniment de actualitate care ar putea fi în mintea lor. Prin modelarea modului în care ar trebui să funcționeze acest lucru și prin crearea unor norme de grup, copiii pot avea conversații fructuoase care să dezvolte empatia și să împărtășească opinii diferite într-un mod respectuos. Consolidarea abilităților socio-emoționale, cum ar fi empatia, recunoștința și compasiunea, în sala de clasă încurajează interacțiunile pozitive între copii.

3. Planifică procesul didactic într-o varietate de moduri

Pentru a apela la diferite stiluri de învățare, reimaginați activitățile existente, în special cele care au senzația că sunt încărcate de prelegeri, cu videoclipuri noi, joculețe, cărți și activități digitale, care să încurajeze o învățare activă. Un studiu realizat de Canadian Journal of Action Research, care a comparat implicarea copiilor cu lecțiile gamificate față de lecțiile tradiționale alternative, a constatat că aceștia au prezentat scoruri medii mai mari în clasă atât pentru concentrare, cât și pentru atenție în timpul învățării bazate pe jocuri digitale.

Un conținut de învățare variat, care face apel la diferite interese ale copiilor, la diferite metode și strategii este la fel de esențial ca și stilul de instruire. Oferiți copiilor șansa de a învăța despre provocările societății, istorie, echitate și egalitate, dar și despre evenimente actuale prin diferite mijloace și faceți ca unitatea să culmineze cu o activitate practică, un proiect bazat pe echipă.

4. Alegeți literatură care să sublinieze importanța incluziunii

O parte a predării sensibile la cultură include oferirea copiilor de povești care evidențiază experiența umană. Includeți povești despre diferite culturi, etnii, refugiați, precum și povești care include explicații despre diferitele deficiențe.

Cărți care îndeamnă la incluziune

Iată o listă de cărți care promovează incluziunea, utilă pentru biblioteca clasei:

Cărțile prezentate fac parte din seria „Vreau să înțeleg”.

Sunt nou în cartier

Prezintă povestea unui copil și a familiei lui care trec prin experiența emoționantă a mutării. Această carte se adresează copiilor cu vârsta peste 4 ani și este un instrument bun pentru

a iniția comunicarea dintre părinți și copil. Oferă copilului posibilitatea să vorbească despre sentimentele lui referitoare la mutare, fie că sunt bune sau rele. Nu în ultimul rând, îl ajută pe copil să privească cu alți ochi noul copil mutat în cartier sau colegul proaspăt mutat în sala de clasă.

Am hipoacuzie, dar nu este un obstacol

Scopul acestei cărți este acela de a recunoaște existența hipoacuziei și a deficienței de auz în rândul copiilor, în timp ce explorează câteva adevăruri, precum și resurse disponibile pentru persoanele cu deficiență de auz. Promovează înțelegerea și acceptarea copiilor care au diverse probleme de auz, prin eliminarea oricărei discriminări.

Am dislexie, dar învăț cu entuziasm

Cartea prezintă povestea unei fete care avea dificultăți de scriere și citire. Se adresează copiilor cu vârsta peste 5 ani, pentru care va fi mai ușor să empatizeze și să vină în ajutorul unei persoane care întâmpină astfel de provocări.

Și eu pot! La fel ca tine, pot face aproape orice!

Copilul din această poveste trebuie să stea într-un scaun cu roțile. Uneori, se simte rău pentru că colegii săi de clasă nu-l implică în activități. Într-o zi, urmărindu-și prietenii jucând baschet, are o idee. El decide că, chiar dacă e într-un scaun cu roțile, și el poate învăța să joace.

Am ADHD, dar învăț să-l controlez!

Cartea prezintă povestea unui copil care are ADHD - tulburare de deficit de atenție. Copilul este perceput ca fiind indisciplinat și incapabil de a urma instrucțiuni. Copiilor le va fi mai ușor să identifice această tulburare și să fie poate, un pic mai atenți și înțelegători cu colegii lor.

5. Împărtășiți poveștile cu tematică incluzivă sau aduceți un invitat extern care să vorbească despre asta

Potrivit unui articol publicat în *Economics of Education Review*, atunci când copiii se pot identifica cu originea rasială sau etnică a unui profesor sau a unui vorbitor invitat, este mai probabil ca aceștia să aibă performanțe mai bune și să fie mai implicați, deoarece văd un potențial model de rol sau mentor în acea persoană. Prin invitarea unui vorbitor, le oferi copiilor acces la o experiență de învățare autentică pe care altfel nu ar putea să o aibă niciodată.

Strategii care susțin incluziunea în sala de clasă

Strategiile incluzive permit copilului cu nevoi speciale să participe la experiențele de învățare echitabile, asemeni celorlalți colegi. Acest lucru se realizează prin efectuarea de ajustări în ceea ce privește modul de evaluare sau de învățare.

Ajustările la predare, învățare și evaluare nu ar trebui să aibă impact asupra judecăților făcute cu privire la rezultatele copiilor. Ajustările pot fi grupate în cinci domenii generale:

1. Calendarul - cantitatea de timp alocată
2. Programarea - momentul în care are loc evaluarea
3. Cadrul - locul în care se realizează evaluarea
4. Prezentare - modul în care o evaluare apare sau este comunicată tuturor copiilor
5. Răspuns - modul în care un copil răspunde la evaluare.

Școlile incluzive sunt cele mai eficiente mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, de creare a unor comunități primitoare, de construire a unei societăți incluzive și de realizare a educației pentru toți. (Declarația de la Salamanca, UNESCO 1994)

Elaborarea strategiilor incluzive

- Oferiți mai multe oportunități pentru ca aceștia să demonstreze ceea ce știu și pot face.
- Planificați din timp orice schimbare și vorbiți cu copiii despre asta.

- Selectați anumite schimbări care sunt adecvate pentru fiecare copil în parte.
- Implicați copilul în alegerea strategiei.
- Asigurați-vă că este familiarizat cu strategia care urmează să fie utilizată.
- Țineți cont de punctele forte ale copilului în materie de învățare atunci când planificați activitățile.
- Revizuiți și perfecționați în mod regulat strategiile și metodele folosite.

În sinteză, educația incluzivă poate avea succes dacă asigură pas cu pas transformarea actorilor educaționali, a comunității, societății și pentru asta este necesară cunoașterea, aderarea și aplicarea permanentă a principiilor incluziunii, utilizarea strategiilor incluzive în activitățile educaționale, precum și dezvoltarea unei atitudini pozitive față de acest model educațional. De reamintit că educația incluzivă nu se oprește la acțiunile întreprinse cu copiii, părinții și profesioniștii, ci este legată de cultura comunităților în care se dezvoltă aceste practici educaționale. Grădinița și alte centre de educație au nevoie de interacțiunea continuă cu familiile copiilor, dar și cu comunitatea în care se derulează programul educațional, în conexiune cu dezvoltarea întregii societăți.

Programele de educație timpurie au ca obiectiv și încurajarea relațiilor de colaborare și cooperare între copii, jucându-se împreună, copiii învață colaborarea, cooperarea, solidaritatea socială, întrajutorarea și empatia, dimensiuni atât de necesare lumii sociale de azi. Să nu uităm că relațiile dintre copii sunt alimentate de modelele părinților, dar și de modelele pe care centrul de educație timpurie le demonstrează prin practicile zilnice. O deosebită importanță o are programul de educație timpurie incluzivă, care urmărește calitatea intervențiilor, este un proces de schimbare, care necesită timp, planificare și organizare a condițiilor de derulare, precum și o continuă adaptare la variabilele și factorii care intervin pe parcurs. De aceea, nu putem considera că se pot atinge obiectivele sale decât prin continua monitorizare a schimbărilor produse și prin măsurarea progreselor obținute. Sprijinul pentru educatori se materializează în relațiile de colaborare profesională, dar și în construirea de rețele profesionale, de colaborare și cooperare, precum și prin oferirea ocaziilor de formare continuă pentru îmbunătățirea practicilor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Booth, T., & Ainscow, M. (2016). *The Index for Inclusion: Developing learning and participation in schools*. Centre for Studies on Inclusive Education.
2. Catalano Horațiu, Ion Albușescu. (2021). *Specificul activităților didactice la grupele combinate*, Ghid pentru cadrele didactice din învățământul preșcolar, Ed. DPH, București
3. Grau, V., & Whitebread, D. (2022). *Teacher reflection and inclusion: Linking practice and learning*. International Journal of Inclusive Education, 26(4), 502-517.
4. OECD. (2023). *Education for inclusive societies: Building teacher capacity for diversity*. Paris.
5. UNESCO. (2020). *Global education monitoring report 2020: Inclusion and education – All means all*. Paris.
6. UNICEF România. (2022). *Raport privind starea copiilor în România: Diversitate și incluziune*. București.
7. Vrașmaș Ecaterina, (2004). *Introducere în educația cerințelor speciale*, București: Editura Credis.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate
Mateică Daniela, profesor
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia”, Ștefănești

Introducere

În ultimele decenii, tehnologia a evoluat într-un ritm accelerat, transformând profund modul în care oamenii trăiesc, lucrează și comunică. Apariția tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate a schimbat numeroase domenii, de la educație și economie până la medicină și industrie. Aceste tehnologii includ inteligența artificială, realitatea virtuală, internetul lucrurilor, analiza datelor și multe altele.

Integrarea acestor tehnologii în activitățile cotidiene și în procesele organizaționale oferă numeroase avantaje, cum ar fi creșterea eficienței, îmbunătățirea comunicării și facilitarea accesului la informații. Totuși, această transformare digitală aduce și provocări, precum necesitatea dezvoltării competențelor digitale și adaptarea la schimbările rapide ale mediului tehnologic.

Ce sunt tehnologiile emergente

Tehnologiile emergente sunt tehnologii noi sau în curs de dezvoltare care au potențialul de a produce schimbări majore în societate și economie. Printre cele mai importante tehnologii emergente se numără inteligența artificială, realitatea virtuală, realitatea augmentată, blockchain și internetul lucrurilor.

De exemplu, domeniul *Artificial Intelligence* permite dezvoltarea unor sisteme capabile să analizeze date, să învețe din experiență și să ia decizii automat. Această tehnologie este utilizată în aplicații precum asistenții virtuali, sistemele de recomandare sau vehiculele autonome.

Un alt exemplu este *Internet of Things*, care presupune conectarea diferitelor dispozitive la internet pentru a colecta și transmite date. Acest concept este utilizat în case inteligente, orașe inteligente și sisteme moderne de monitorizare a sănătății.

Instrumente digitale avansate

Instrumentele digitale avansate sunt aplicații și platforme tehnologice care facilitează desfășurarea activităților în mediul digital. Ele sunt utilizate în educație, afaceri, cercetare și comunicare.

De exemplu, platformele de colaborare online precum *Microsoft Teams* sau *Zoom* permit organizarea întâlnirilor virtuale și colaborarea între persoane aflate în locații diferite. De asemenea, serviciile de stocare în cloud, cum ar fi *Google Drive*, oferă posibilitatea de a salva și accesa documente de oriunde.

Aceste instrumente au devenit extrem de importante mai ales în contextul muncii la distanță și al educației online. Ele contribuie la creșterea productivității și la îmbunătățirea comunicării între utilizatori.

Integrarea tehnologiilor digitale în educație

Un domeniu în care tehnologia a avut un impact semnificativ este educația. Integrarea instrumentelor digitale în procesul de predare și învățare oferă elevilor și studenților acces la resurse educaționale variate și interactive.

Platforme educaționale precum *Google Classroom* sau *Moodle* permit profesorilor să distribuie materiale, să organizeze teste și să comunice mai eficient cu elevii. În plus, utilizarea realității virtuale sau a simulărilor digitale poate face procesul de învățare mai atractiv și mai ușor de înțeles.

Prin utilizarea acestor tehnologii, educația devine mai flexibilă și mai adaptată nevoilor elevilor din societatea modernă.

Beneficiile și provocările integrării tehnologice

Integrarea tehnologiilor emergente aduce numeroase beneficii. În primul rând, acestea cresc eficiența și productivitatea în diferite domenii. Automatizarea proceselor reduce timpul necesar pentru realizarea anumitor sarcini și permite oamenilor să se concentreze pe activități mai creative.

În al doilea rând, tehnologia facilitează accesul la informație și comunicarea la nivel global. Prin intermediul internetului și al platformelor digitale, oamenii pot colabora și împărtăși idei indiferent de distanță.

Cu toate acestea, există și provocări. Una dintre cele mai importante este necesitatea dezvoltării competențelor digitale. Oamenii trebuie să învețe constant să utilizeze noile tehnologii pentru a putea face față cerințelor pieței muncii.

De asemenea, apar probleme legate de securitatea datelor și de protecția vieții private, deoarece cantitatea de informații digitale crește rapid.

Concluzie

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate reprezintă un element esențial al dezvoltării societății moderne. Aceste tehnologii oferă oportunități importante pentru inovare, eficiență și acces la informație.

Cu toate acestea, pentru a beneficia pe deplin de avantajele transformării digitale, este necesar ca oamenii și organizațiile să se adapteze permanent la schimbările tehnologice și să dezvolte competențe digitale adecvate.

În viitor, rolul tehnologiei va deveni tot mai important, iar integrarea inteligentă a instrumentelor digitale va contribui la dezvoltarea unei societăți mai eficiente, mai conectate și mai inovatoare.

Bibliografie

1. Klaus Schwab – *The Fourth Industrial Revolution*
2. Microsoft – documentații despre platformele digitale de colaborare
3. Google – resurse despre instrumente educaționale digitale
4. Articole despre Digital Transformation și tehnologii emergente
5. Manuale și cursuri de informatică și tehnologia informației

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Prof.Mihăilescu Silvia

Școala Gimnazială Episcop Dionisie Romano

Introducere

În ultimele decenii, societatea contemporană a fost profund influențată de dezvoltarea rapidă a tehnologiilor digitale și de transformările economice și sociale generate de acestea. Educația, ca domeniu fundamental pentru dezvoltarea capitalului uman, nu poate rămâne în afara acestui proces. Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă două direcții esențiale pentru adaptarea sistemelor de învățământ la cerințele societății cunoașterii.

Conceptul de ecosistem educațional se referă la totalitatea actorilor, resurselor, tehnologiilor și proceselor implicate în actul educațional: elevi, profesori, instituții de învățământ, autorități publice, comunități locale, infrastructură digitală și resurse educaționale. Modernizarea acestui ecosistem presupune integrarea tehnologiei, dezvoltarea competențelor digitale, utilizarea resurselor educaționale deschise și implementarea unor metode pedagogice inovatoare.

Transformarea digitală în educație nu înseamnă doar utilizarea calculatorului sau a internetului în procesul didactic, ci implică o schimbare profundă a modului în care sunt proiectate activitățile de predare, învățare și evaluare. Ea presupune integrarea tehnologiei în mod strategic pentru a sprijini dezvoltarea competențelor secolului XXI, precum gândirea critică, creativitatea, colaborarea și rezolvarea de probleme complexe.

Conceptul de ecosistem educațional modern

Ecosistemul educațional modern este caracterizat prin interconectivitate, flexibilitate și colaborare între diferiți actori educaționali. Într-un astfel de sistem, procesul educațional nu mai este limitat la spațiul fizic al școlii, ci se extinde în mediul digital, oferind oportunități de învățare continuă și personalizată.

Un element esențial al ecosistemului educațional modern îl reprezintă infrastructura digitală. Aceasta include platforme educaționale, sisteme de management al învățării (Learning Management Systems – LMS), resurse digitale, biblioteci virtuale și instrumente de colaborare online. Aceste tehnologii facilitează accesul rapid la informație și permit organizarea eficientă a activităților didactice.

În același timp, profesorul își redefineste rolul în cadrul acestui ecosistem. El nu mai este doar un furnizor de informații, ci devine un facilitator al învățării, un mentor și un ghid care sprijină elevii în dezvoltarea competențelor necesare într-o societate bazată pe cunoaștere. Prin utilizarea tehnologiilor digitale, profesorii pot crea experiențe de învățare interactive și pot adapta conținuturile educaționale la nevoile individuale ale elevilor.

De asemenea, ecosistemul educațional modern presupune o colaborare mai strânsă între școală,

familie și comunitate. Tehnologia digitală facilitează comunicarea între aceste componente, contribuind la crearea unui mediu educațional mai transparent și mai eficient.

Transformarea digitală în procesul educațional

Transformarea digitală reprezintă un proces complex de integrare a tehnologiilor informaționale și de comunicare în toate dimensiunile educației. Aceasta include digitalizarea resurselor educaționale, utilizarea platformelor online pentru predare și evaluare, precum și dezvoltarea competențelor digitale ale profesorilor și elevilor.

Unul dintre principalele avantaje ale transformării digitale este accesul extins la resurse educaționale. Prin intermediul internetului și al platformelor educaționale, elevii pot accesa materiale didactice diverse, precum cursuri online, biblioteci digitale, simulări interactive sau laboratoare virtuale. Aceste resurse contribuie la diversificarea experiențelor de învățare și la stimularea interesului pentru studiu.

În același timp, tehnologia permite implementarea unor metode pedagogice moderne, precum învățarea bazată pe proiecte, învățarea colaborativă sau învățarea personalizată. Platformele digitale facilitează colaborarea între elevi și profesori, indiferent de distanța geografică, și permit monitorizarea progresului școlar într-un mod mai eficient.

Un alt aspect important al transformării digitale îl reprezintă evaluarea digitală. Utilizarea testelor online, a portofoliilor digitale și a instrumentelor de analiză a datelor educaționale contribuie la obținerea unei imagini mai clare asupra performanțelor elevilor și la adaptarea strategiilor didactice în funcție de nevoile acestora.

Provocări și oportunități ale digitalizării educației

Deși transformarea digitală aduce numeroase beneficii, procesul de modernizare a ecosistemului educațional este însoțit și de o serie de provocări. Una dintre principalele dificultăți este reprezentată de inegalitatea accesului la tehnologie. În anumite regiuni sau comunități, infrastructura digitală este insuficient dezvoltată, ceea ce limitează posibilitatea implementării eficiente a soluțiilor digitale în educație.

O altă provocare este reprezentată de necesitatea formării continue a cadrelor didactice. Profesorii trebuie să dezvolte competențe digitale avansate pentru a utiliza eficient instrumentele tehnologice și pentru a integra metode pedagogice inovatoare în procesul de predare.

În același timp, digitalizarea educației ridică și probleme legate de securitatea datelor, protecția vieții private și utilizarea responsabilă a tehnologiei. Este necesară dezvoltarea unor politici educaționale și a unor reglementări clare care să asigure un cadru sigur pentru utilizarea tehnologiilor digitale în școli.

Cu toate acestea, oportunitățile oferite de transformarea digitală sunt semnificative. Prin utilizarea tehnologiei, educația poate deveni mai accesibilă, mai flexibilă și mai adaptată nevoilor individuale ale elevilor. De asemenea, digitalizarea facilitează colaborarea internațională între instituții de învățământ și schimbul de bune practici în domeniul educației.

Concluzii

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă procese esențiale pentru adaptarea sistemelor de învățământ la cerințele societății contemporane. Integrarea tehnologiilor digitale în educație contribuie la dezvoltarea unor metode de predare inovatoare, la creșterea accesului la resurse educaționale și la îmbunătățirea calității procesului de învățare.

Pentru ca aceste transformări să fie eficiente, este necesară o abordare strategică la nivel instituțional și național. Investițiile în infrastructura digitală, formarea continuă a profesorilor și dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor sunt elemente esențiale pentru succesul procesului de digitalizare a educației.

În concluzie, educația viitorului va fi caracterizată de flexibilitate, interconectivitate și utilizarea inteligentă a tehnologiei. Prin modernizarea ecosistemului educațional, școala poate deveni un spațiu deschis, inovator și adaptat provocărilor unei societăți aflate într-o continuă transformare.

Bibliografie

European Commission. (2020). Digital Education Action Plan 2021–2027. Brussels: European Commission.

Fullan, M., & Langworthy, M. (2014). *A Rich Seam: How New Pedagogies Find Deep Learning*. London: Pearson.

Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Selwyn, N. (2016). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. London: Bloomsbury Academic.

UNESCO. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities for Sustainable Development*. Paris: UNESCO.

EDUCAȚIA CA PUNTE ÎNTRE PREZENT ȘI VIITOR

Prof. Mihăilescu Silvia
Școala Gimnazială Episcop Dionisie Romano

Fundamentare teoretică

Educația reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării umane și sociale, având rolul esențial de a asigura continuitatea valorilor, cunoștințelor și competențelor de la o generație la alta. Într-o societate aflată într-o permanentă transformare, educația devine puntea care leagă prezentul de viitor, oferind individului instrumentele necesare adaptării și progresului.

Din perspectivă pedagogică, educația este un proces complex și continuu de formare a personalității, realizat prin transmiterea sistematică a cunoștințelor și prin dezvoltarea competențelor intelectuale, morale și sociale. Ea nu se limitează la acumularea de informații, ci urmărește formarea gândirii critice, a capacității de analiză și a responsabilității civice.

În contextul actual, marcat de digitalizare și globalizare, educația are misiunea de a pregăti elevii pentru un viitor dinamic, în care adaptabilitatea și învățarea pe tot parcursul vieții devin esențiale. Competențele-cheie precum comunicarea, colaborarea, creativitatea și utilizarea tehnologiei sunt indispensabile pentru integrarea în societatea modernă.

Educația contribuie, de asemenea, la promovarea echității sociale, oferind șanse egale de dezvoltare tuturor copiilor. Prin intermediul școlii, se transmit valori fundamentale precum respectul, toleranța și solidaritatea, elemente necesare unei societăți democratice și durabile.

Parte practică

În activitatea didactică, educația ca punte între prezent și viitor se concretizează prin metode interactive și centrate pe elev. Utilizarea tehnologiei digitale la clasă, proiectele interdisciplinare și activitățile de învățare colaborativă contribuie la dezvoltarea competențelor necesare secolului XXI.

Un exemplu relevant este realizarea de proiecte tematice în care elevii investighează probleme actuale ale comunității și propun soluții. Prin aceste activități, elevii învață să aplice cunoștințele teoretice în contexte reale, dezvoltându-și spiritul critic și responsabilitatea socială.

De asemenea, implicarea părinților și a comunității în procesul educațional consolidează legătura dintre școală și societate. Activitățile extracurriculare, parteneriatele educaționale și voluntariatul reprezintă modalități prin care educația depășește spațiul formal al clasei și contribuie la formarea unei personalități echilibrate.

Concluzii

Educația este fundamentul progresului individual și social, reprezentând legătura esențială dintre prezent și viitor. Prin formarea competențelor, transmiterea valorilor și cultivarea responsabilității, școala contribuie la dezvoltarea unei societăți prospere și echilibrate.

Investiția în educație este, în același timp, o investiție în viitor. Doar printr-un sistem educațional adaptat nevoilor actuale putem asigura generațiilor următoare instrumentele necesare pentru a face față provocărilor și pentru a construi o lume mai bună.

Bibliografie

Cucoș, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom, 2006, Iași.

Joița, Elena, Management educațional, Editura Polirom, 2000, Iași.

Nicola, Ioan, Tratat de pedagogie școlară, Editura Aramis, 2003, București.

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Profesor învățământ primar Mija Daniela-Adina

Liceul Agricol Poarta Albă, jud. Constanța

Introducere

Modernizarea ecosistemului educațional reprezintă un proces prioritar la nivel global, determinat de schimbările economice, sociale și tehnologice ale secolului XXI. Transformarea digitală a educației nu se limitează la introducerea de instrumente digitale, ci implică o restructurare profundă a modului în care se predă, se învață și se evaluează.

1. Contextul actual al transformării digitale

În ultimele două decenii, tehnologia a devenit un factor esențial în definirea competențelor necesare unei societăți bazate pe cunoaștere. Pandemia COVID-19 a accelerat digitalizarea educației, determinând implementarea rapidă a platformelor online, a resurselor digitale și a metodelor moderne de învățare.

2. Pilonii modernizării ecosistemului educațional

2.1. Infrastructura digitală

Un ecosistem educațional modern necesită conexiune la internet de mare viteză, echipamente digitale accesibile tuturor elevilor și profesorilor și platforme integrate pentru predare și evaluare.

2.2. Digitalizarea conținuturilor educaționale

Resursele educaționale deschise, manualele digitale și laboratoarele virtuale contribuie la diversificarea metodelor de predare.

2.3. Dezvoltarea competențelor digitale

Atât elevii, cât și profesorii au nevoie de competențe digitale solide, precum utilizarea platformelor educaționale, securitate cibernetică și media literacy.

3. Transformări pedagogice în era digitală

Tehnologia susține o pedagogie modernă, unde elevul devine un participant activ. Evaluarea digitală și soluțiile bazate pe inteligență artificială joacă un rol din ce în ce mai important.

4. Provocări

Transformarea digitală implică provocări precum incluziunea digitală, rezistența la schimbare, securitatea datelor și lipsa unei strategii coerente.

5. Direcții de dezvoltare viitoare

Educația modernă se îndreaptă către un model hibrid flexibil, integrând AI, realitatea augmentată, personalizarea învățării și dezvoltarea competențelor viitorului.

Concluzii

Modernizarea educației este o necesitate strategică, iar tehnologia trebuie integrată prin politici coerente, formare profesională și investiții în infrastructură.

Bibliografie

1. European Commission. Digital Education Action Plan 2021–2027.
2. UNESCO. ICT in Education: Policy, Pedagogy and Practice.
3. OECD. Education and Skills in the Digital Age.
4. Fullan, M. The New Pedagogy for Deep Learning.
5. Redecker, C., Punie, Y. European Framework for the Digital Competence of Educators.

GRĂDINIȚA CA ANCORĂ ÎNTR-UN VIITOR INCERT

Liceul Tehnologic Lechința-GPP „Maria” Lechința

Profesor educație timpurie: Mîndrean Daniela

„Copiii sunt mesajele vii pe care le trimitem unei lumi pe care nu o vom vedea.” – Neil Postman

Dacă învățământul universitar pregătește specialiști, învățământul preșcolar pregătește oameni. În contextul viitorului, grădinița nu mai este doar un spațiu de supraveghere, ci un mediu esențial unde se pun bazele rezilienței, curiozității și colaborării.

Trăim într-o eră marcată de conceptul de **modernitate lichidă**, unde schimbările tehnologice, sociale și economice au un ritm amețitor. Pentru un copil de vârstă preșcolară, acest „viitor incert” nu este o proiecție teoretică, ci o realitate resimțită prin anxietatea adulților din jur sau prin supraexpunerea la ecrane. În acest context, grădinița încetează să fie doar un spațiu de alfabetizare timpurie, devenind o **ancoră emoțională și socială**.

1. Grădinița ca Spațiu de Siguranță Emoțională

Într-un viitor unde algoritmii și automatizarea dictează ritmul, **inteligenta emoțională** devine cea mai prețioasă resursă.

- **Predictibilitatea rutinei:** Într-o lume haotică, programul fix al grădiniței (sosirea, micul dejun, jocul, somnul) oferă copilului un sentiment de control și siguranță.
- **Figura educatorului:** Educatorul nu mai este doar o sursă de informație, ci un model de autoreglare emoțională. O ancoră stabilă înseamnă un adult care validează emoțiile copilului într-un mediu protejat.

2. Învățarea Experiențială: "Mâini ocupate, minți luminate"

Educația care construiește ziua de mâine refuză modelul pasiv. Preșcolarul nu învață despre natură din cărți, ci prin contact direct.

- **Abordarea bazată pe proiecte:** Copiii explorează teme mari (ex: "Cum crește o plantă?") prin experimente, observație și desen.
- **Învățarea prin joc (Play-based learning):** Jocul este "munca" copilului. Prin jocul simbolic, copiii exersează scenarii de viață, rezolvă conflicte și își dezvoltă limbajul.

3. Dezvoltarea Competențelor "Soft" (Soft Skills)

Într-o lume automatizată, trăsăturile umane devin cel mai prețios activ. Grădinița viitorului se concentrează pe:

- **Autoreglarea emoțională:** Capacitatea copilului de a-și înțelege și gestiona frustrarea sau entuziasmul.
- **Empatia și Altruismul:** Într-o societate globalizată, abilitatea de a lucra în echipă și de a respecta diversitatea se cultivă de la 3 ani.
- **Gândirea divergentă:** Încurajarea copilului de a găsi 10 utilizări pentru o cutie de carton, menținând vie creativitatea care, adesea, scade odată cu intrarea în școala tradițională.

4. Digitalizarea Gentilă și Alfabetizarea Timpurie

Educația viitorului nu înseamnă să punem o tabletă în mâna fiecărui copil, ci să dezvoltăm **gândirea computațională fără ecrane**:

- **Algoritmi prin joc:** Urmarea unor pași logici pentru a ajunge la o jucărie (bazele programării).
- **Educația media:** Discuții simple despre ce este real și ce este "poveste" în imaginile pe care le văd.

5. Relația Grădiniță-Familie-Comunitate

Educația de mâine sparge zidurile grădiniței. Ea devine un parteneriat:

- **Grădinița deschisă:** Părinții sunt implicați în procesul de învățare, nu doar spectatori la serbări.
- **Conexiunea cu natura (Forest School):** Educația ecologică începe prin dragostea față de mediul înconjurător, cultivată prin activități zilnice în aer liber, indiferent de vreme.

6. Educatorul ca Arhitect de Suflete

În acest model, educatorul nu mai este cel care "predă", ci cel care **facilitează descoperirea**. Educația preșcolară de succes este cea care reușește să păstreze intactă uimirea copilului în fața lumii.

Modele de succes pentru educația viitorului

Metoda Montessori: „Ajută-mă să fac singur” Fondată de Maria Montessori, această metodă este poate cea mai vizibilă formă de educație centrată pe copil.

- **Mediul Pregătit:** Totul în clasă este la dimensiunea copilului (rafturi joase, obiecte reale din sticlă sau lemn). Acest lucru cultivă **responsabilitatea**.
- **Auto-corecția:** Materialele sunt concepute astfel încât copilul să își dea seama singur dacă a greșit, fără intervenția adultului. Aceasta dezvoltă **gândirea critică și încrederea în sine**.

- **Libertatea în cadrul limitelor:** Copilul își alege activitatea, dar învață să respecte spațiul și munca celorlalți.

Abordarea Reggio Emilia: „Cele o sută de limbaje ale copiilor” Originară din Italia, această filosofie privește copilul ca pe un cercetător înăscut.

- **Atelierul (Atelier):** Artă nu este o materie separată, ci un mod de a exprima gândirea. Copiii folosesc lut, lumină, umbre și materiale naturale pentru a explora concepte științifice sau sociale.
- **Profesorul ca partener:** Educatorul documentează (prin fotografii și notițe) parcursul copiilor, învățând alături de ei.
- **Mediul ca al treilea profesor:** Designul spațiului este esențial – lumina naturală, oglinzile și spațiile deschise invită la colaborare.

Pedagogia Waldorf (Steiner): „Cap, inimă și mână” Această metodă pune un accent deosebit pe ritm, poveste și legătura cu natura.

- **Învățarea prin imitație:** În grădinița Waldorf, nu se „predă” formal. Educatorul face activități casnice (gătește pâine, coase, grădinărește), iar copiii participă prin imitație naturală.
- **Jucării neformate:** Se folosesc materiale simple (bucăți de lemn, lână, scoici) pentru a forța **imaginația** copilului să completeze detaliile lipsă.
- **Protejarea copilăriei:** Se evită tehnologia și ecranele la vârste timpurii, punându-se preț pe dezvoltarea senzorială sănătoasă.

Modelul „Forest School” (Grădinița în pădure) Foarte popular în țările nordice și tot mai căutat la noi, acest model este răspunsul direct la „deficitul de natură” al societății moderne.

- **Reziliența:** Copiii petrec 90% din timp afară, indiferent de vreme. Acest lucru le întărește sistemul imunitar și capacitatea de adaptare la disconfort.
- **Evaluarea riscului:** Copiii învață să se urce în copaci sau să folosească unelte sub supraveghere, dezvoltându-și o mai bună coordonare și o evaluare corectă a propriilor limite.

Ce putem prelua pentru „Educația de mâine”?

Indiferent de metoda aleasă, educația preșcolară care „construiește ziua de mâine” trebuie să integreze aceste elemente comune:

1. **Personalizarea:** Fiecare copil are un parcurs unic; educația „în masă” nu mai funcționează.
2. **Holismul:** Nu educăm doar creierul (cunoștințe), ci și mâinile (abilități practice) și inima (valori morale).
3. **Curiozitatea:** Scopul nu este să îi dăm copilului răspunsuri, ci să ne asigurăm că nu încetează niciodată să pună întrebări.

Educația care construiește ziua de mâine nu este o destinație, ci un proces continuu de adaptare. Analizând învățământul preșcolar prin prisma noilor paradigme, putem desprinde următoarele concluzii fundamentale:

Investiția timpurie este strategică: Succesul unui adult în anul 2040 sau 2050 depinde direct de modul în care i s-a permis să exploreze, să greșească și să colaboreze în primii ani de viață. Grădinița nu mai este o etapă de „pregătire pentru școală”, ci o etapă de **pregătire pentru viață**.

Echilibrul între tehnologie și natură: Viitorul va fi tehnologizat, însă tocmai de aceea educația timpurie trebuie să rămână profund umană și ancorată în natură. Cu cât lumea devine mai digitală, cu atât preșcolarul are nevoie de mai multă experiență senzorială brută: pământ, apă, mișcare și interacțiune față în față.

De la „a ști” la „a fi”: Rolul educatorului se transformă radical. Acesta nu mai este un transmițător de informații, ci un **arhitect de context**, cel care creează spațiul sigur în care copilul își păstrează curiozitatea vie. O educație reușită este cea care nu stinge lumina uimirii din ochii unui copil.

Sustenabilitatea și Etica: Educația viitorului înseamnă să învățăm copiii că fac parte dintr-un întreg. Responsabilitatea față de ceilalți și față de planetă se cultivă prin gesturi mici, zilnice, în mediul preșcolar.

În esență, a educa pentru ziua de mâine înseamnă a le oferi copiilor noștri nu doar abilități tehnice, ci și o „busolă interioară” solidă. Într-o lume în care meseriile viitorului încă nu au fost inventate, cea mai sigură pregătire rămâne dezvoltarea unui caracter rezilient, a unei minți deschise și a unei inimi capabile de empatie.

BIBLIOGRAFIE

- **Ministerul Educației (2019).** *Curriculum pentru educație timpurie*. București. (Documentul fundamental care reglementează predarea în grădinițe).
- **Ministerul Educației (2010).** *Reperete fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani (RFIDT)*. București: Editura Vanemonde.
- **Albulescu, I.; Catalano, H. (coord.) (2019).** *Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar*. București: Editura Didactica Publishing House.
- **Pânișoară, I.-O.; Manolescu, M. (2019).** *Pedagogia învățământului primar și preșcolar (Vol. I & II)*. Iași: Editura Polirom.
- **Stan, L. (coord.) (2016).** *Dezvoltarea copilului și educația timpurie*. Iași: Editura Polirom.
- **Vrăsmaș, E. (2014).** *Educația timpurie*. București: Editura Arlequin.

- **Cuciureanu, M. (coord.) (2014).** *Educația timpurie. Integrarea copiilor în grădiniță*. București: Institutul de Științe ale Educației.
- **Robinson, Ken; Aronica, Lou (2015).** *Școli creative: Revoluția de la firul ierbii care transformă educația*. București: Editura Publica (Esențială pentru argumentarea „educației viitorului”).
- **Robinson, Ken (2011).** *O lume ieșită din minți: Revoluția creativă a educației*. București: Editura Publica.
- **Montessori, Maria (2011).** *Mintea absorbantă*. București: Editura Apa. (Pentru secțiunea despre alternative educaționale).

Modernization of the Educational Ecosystem and Digital Transformation

Abstract. This paper analyzes the modernization of the educational ecosystem through digital transformation and the integration of emerging technologies such as generative artificial intelligence, learning analytics, and extended reality. The argument developed here is that effective modernization is systemic rather than purely technical: it depends on coherent leadership, infrastructure, financing, professional capacity, digital content, and data governance. The paper also examines the major benefits, risks, and implementation conditions identified in recent scientific reviews and international policy studies.

Introduction

The modernization of the educational ecosystem has become a strategic imperative rather than a purely technical option. In the last decade, education systems have been reshaped by platformization, data-intensive management, hybrid learning models, artificial intelligence, and new demands for digital skills. However, modernization is not equivalent to simply purchasing devices or moving existing lessons online. Current international literature increasingly argues that digital transformation in education is systemic: it affects governance, curriculum, teacher professional development, assessment, infrastructure, inclusion, and the relationship between schools and society. OECD distinguishes between a gradual digital transition and a true digital transformation, the latter implying a more fundamental redesign of educational processes, not just the digitization of old routines. UNESCO advances a similar argument by proposing a whole-system framework rather than isolated technology projects.

This distinction matters because many reforms have failed precisely by treating technology as an end in itself. Educational institutions can accumulate platforms, dashboards, and applications without improving learning quality, equity, or resilience. Consequently, contemporary research emphasizes that digital transformation must be guided by educational purposes: better learning, broader access, stronger inclusion, more responsive governance, and preparation for a labor market shaped by artificial intelligence, datafication, and automation. The World Economic Forum's Future of Jobs Report 2025 reinforces this perspective by showing that AI, big data, cybersecurity, and technological literacy are among the fastest-growing skill areas, while employers also continue to value creativity, resilience, and lifelong learning. This means education systems must modernize not only to use digital tools, but to prepare learners for a changing social and economic environment.

This paper examines two interconnected themes: first, the modernization of the educational ecosystem through digital transformation; second, the integration of emerging technologies and advanced digital tools. Using scientific reviews, policy reports, and specialized studies, the paper argues that effective digital transformation depends on a coherent ecosystem composed of leadership, infrastructure, capacity-building, content, data governance, and sustainable financing. It also argues that emerging technologies such as generative AI, learning analytics, and extended reality should be adopted critically, with strong ethical safeguards and pedagogical alignment.

Modernizing the Educational Ecosystem: From Fragmented Digitization to Systemic Change

A modern educational ecosystem can be defined as a network of institutions, actors, infrastructures, policies, digital services, pedagogical practices, and data processes that interact to support learning. In traditional reform models, schools often implemented technology in fragmented ways: one platform for administration, another for content distribution, another for communication, and yet another for assessment. Such fragmentation tends to produce inefficiency, low interoperability, duplicated costs, and inconsistent user experiences. In contrast, digital transformation seeks coherent integration across the system.

OECD's Digital Education Outlook 2023 describes digital education ecosystems as consisting of management tools, classroom tools, and the human actors who make these tools meaningful. This framing is important because it highlights that technology alone does not create transformation. Institutional support organizations, teacher competences, governance arrangements, and regulatory clarity are equally important. Similarly, the European Commission's Digital Education Action Plan 2021–2027 sets out a common vision of high-quality, inclusive, and accessible digital education, explicitly linking modernization to system adaptation rather than to isolated innovation.

UNESCO's Six Pillars framework offers one of the clearest holistic models for modernization. It organizes transformation around six pillars: coordination and leadership; connectivity and infrastructure; cost and sustainability; capacity and culture; content and solutions; and data and evidence. This framework is especially valuable because it prevents policymakers and institutions from reducing modernization to hardware procurement. A school can have devices but weak leadership, internet access but no pedagogical support, or digital content but poor data protection. In all such cases, the ecosystem remains fragile.

The leadership dimension is central. Digital transformation requires governance structures capable of coordinating public authorities, school leadership, teachers, technology providers, families, and communities. Without a shared strategic vision, technology investments tend to become opportunistic rather than developmental. Leadership also includes regulation, procurement choices, accountability mechanisms, and the use of evidence in decision-making. At the institutional level, principals and administrative teams must be able to translate national strategies into local implementation plans.

Infrastructure remains a foundational condition, but current literature treats it as necessary rather than sufficient. Meaningful access includes reliable electricity, connectivity, devices, technical support, cybersecurity, and accessible design for learners with disabilities. It also includes low-bandwidth and offline solutions for disadvantaged contexts. Therefore, modernization should be judged not by nominal access to devices but by the quality, reliability, and educational usability of the infrastructure.

Another critical dimension is sustainability. Many digital reforms expand rapidly under pilot funding and then weaken when maintenance, licensing, replacement cycles, and professional development costs emerge. Sustainable transformation requires medium- and long-term planning, diversified funding models, and cost-effectiveness analysis. This is particularly relevant in public education systems where inequities can deepen when wealthy institutions maintain advanced digital environments while poorer ones cannot.

Finally, ecosystem modernization depends on culture and capacity. Teachers, students, leaders, families, and support staff all require forms of digital competence. European and international frameworks consistently stress that digital competence is not merely technical proficiency. It includes pedagogical design, information literacy, ethical use, communication, collaboration, critical evaluation of digital content, and responsible data practices. The human factor therefore remains decisive: modernization succeeds when digital tools are embedded into institutional culture and pedagogical routines in meaningful ways.

Emerging Technologies and Advanced Digital Tools

The second major axis of educational modernization concerns the integration of emerging technologies. At present, the most influential technologies discussed in the literature are generative artificial intelligence, AI-enhanced learning analytics, extended reality, adaptive learning systems, and digitally mediated assessment tools. These technologies are frequently presented as disruptive, but research suggests that their value depends on how they are pedagogically framed, governed, and evaluated.

Generative AI has become the most visible emerging technology in education since late 2022. UNESCO's Guidance for Generative AI in Education and Research argues that these tools can assist teaching, learning, and research, but only under a human-centered regulatory approach. The guidance emphasizes data privacy, ethical validation, and age-appropriate use, and it recommends that countries consider clear age thresholds for independent use. This caution is significant because generative AI differs from earlier educational technologies: it does not simply deliver content, but produces language, images, code, and feedback that can simulate expertise while still generating inaccuracies, bias, and fabricated information.

Recent systematic reviews show why institutions are interested in AI. Garzón's 2025 review of empirical studies in artificial intelligence in education identifies recurrent benefits such as personalization, feedback, accessibility, engagement, and efficiency. At the same time, the review documents persistent challenges related to digital inequalities, low teacher digital literacy, reduced human interaction, anxiety, overreliance, and threats to learner autonomy and creativity. These findings support a balanced interpretation: AI is not inherently transformative; it becomes educationally valuable only when its use is aligned with sound pedagogy and human oversight.

A closely related area is learning analytics. Pacheco and colleagues' 2025 systematic review of AI-powered learning analytics found a strong concentration on predictive and prescriptive approaches, while descriptive and social-affective approaches remained underrepresented. This suggests that many implementations prioritize prediction of performance or intervention triggers over holistic learner development. Learning analytics can improve monitoring, early warning systems, and formative support, yet the literature increasingly warns that analytics should not reduce students to data points. Transparent use, learner participation, interpretability, and alignment with metacognitive and socioemotional goals are necessary if analytics are to support human development rather than surveillance.

Extended reality (XR), including augmented reality, virtual reality, and mixed reality, represents another important frontier. Recent systematic reviews show that immersive environments can enhance engagement, experiential learning, spatial understanding, and knowledge retention, especially in fields where simulation has high pedagogical value. Huang and Tseng's 2025 review notes the educational promise of XR in applied sciences, while also pointing to barriers such as cost, technical limitations, and implementation complexity. In other words, XR can enrich the educational ecosystem, but it is unlikely to be a universal solution. Its strongest use cases appear in simulation-rich disciplines, laboratory substitutes, vocational training, engineering, medicine, and contextualized experiential learning.

Advanced digital tools also include interoperable learning management systems, digital assessment platforms, remote collaboration environments, virtual laboratories, adaptive tutors, micro-credentialing tools, and open educational resource platforms. Their significance lies in cumulative ecosystem effects. When these tools are integrated coherently, they can support flexible pathways, better assessment feedback, modular learning, and more personalized student support. When they are poorly integrated, they increase cognitive and administrative overload for both teachers and learners.

Benefits of Digital Transformation for Education Systems

The literature identifies several major benefits of digital transformation when it is implemented coherently. First, it can improve access and flexibility. Digital environments make it easier to offer blended, online, asynchronous, and personalized forms of learning. This is important not only for emergency resilience, as demonstrated during the pandemic, but also for adult education, lifelong learning, rural access, and inclusion of diverse learner profiles.

Second, digital transformation can improve instructional responsiveness. Data-informed teaching, digital formative assessment, and AI-supported feedback can help teachers identify misconceptions more quickly and adapt instruction more precisely. This does not eliminate the teacher's role; rather, it can allow teachers to focus more on higher-value pedagogical interaction, mentoring, and differentiated support. Scientific reviews of AI in education repeatedly note that well-designed digital tools can enhance the speed and granularity of feedback.

Third, modernization can improve institutional management. Student information systems, interoperable platforms, and digital workflows can streamline enrolment, communication, attendance, resource allocation, and support services. At the system level, better data infrastructures can inform policy, target interventions, and monitor equity more effectively. OECD highlights this system-management dimension as part of the broader digital education ecosystem.

Fourth, digital transformation can contribute to equity, but only if designed intentionally. Accessible platforms, assistive technologies, multilingual resources, and flexible pathways can widen participation. Yet the key phrase is “if designed intentionally.” Technology can also reinforce inequalities when access, digital competence, or support differ across groups. Therefore, equity is not an automatic by-product of modernization; it is a design criterion.

Fifth, digital transformation can align education more closely with contemporary skill demands. The World Economic Forum's 2025 analysis suggests that employers increasingly need AI and big data competence, cybersecurity knowledge, and technological literacy, while also demanding creative thinking and adaptability. Education systems that modernize responsibly can help learners develop these capabilities through authentic digital tasks, project-based learning, data literacy, computational thinking, and critical AI literacy.

Risks, Limits, and Ethical Challenges

Despite its promise, digital transformation also carries significant risks. One major risk is technocentrism: the belief that technology itself will solve educational problems. This can produce

shallow reforms where digital platforms are adopted without changes in pedagogy, curriculum, assessment, or teacher development. In such settings, technology often amplifies existing weaknesses rather than correcting them.

A second risk concerns inequality. Access gaps persist across regions, income groups, school sectors, and disability status. UNESCO has emphasized that internet connectivity remains far from universal across school levels globally. Even where devices exist, quality of access differs: slow connections, shared devices, poor maintenance, or inaccessible interfaces can exclude learners in practice. Digital transformation that ignores these realities can widen rather than narrow opportunity gaps.

A third challenge is data governance. Modern educational ecosystems generate large volumes of learner data through platforms, analytics systems, proctoring tools, and AI services. Without strong safeguards, these systems can threaten privacy, autonomy, and trust. UNESCO's generative AI guidance stresses the importance of personal data protection, ethical validation, and risk classification. This is especially important when commercial providers process student data or when opaque algorithms influence educational decisions.

A fourth risk involves pedagogy and human development. Overreliance on AI-generated explanations, summaries, or writing support may weaken critical thinking, creativity, and deep learning if students use these tools passively. Some studies reviewed in the AI literature raise concerns about cognitive offloading, formulaic writing, and diminished learner agency. There is also a relational risk: education is a social process, and poorly designed digital substitution can erode interaction, empathy, dialogue, and classroom community.

Finally, institutions face implementation fatigue. Teachers often experience platform overload, fragmented communication channels, constant updates, and rising administrative demands. Without coherent system design and adequate training, digital transformation may increase workload instead of reducing it. This is why capacity-building and participatory implementation are not peripheral issues; they are conditions for sustainability.

Strategic Directions for Effective Integration

Based on the literature reviewed, several strategic directions emerge for effective modernization of the educational ecosystem.

First, institutions should adopt a whole-system strategy. Digital transformation should link governance, pedagogy, infrastructure, teacher development, finance, and data governance. The Six Pillars framework is useful precisely because it structures modernization as an ecosystem rather than a checklist of tools.

Second, digital investment should be pedagogically anchored. Technologies should be selected on the basis of educational need, user experience, interoperability, accessibility, and evidence of value. A tool is innovative only if it improves learning, inclusion, efficiency, or resilience in a meaningful way.

Third, teacher professional development must be continuous and practice-oriented. Teachers need support not only in technical use, but also in digital pedagogy, AI literacy, assessment redesign, and ethical judgment. Professional learning communities, mentoring, micro-credentials, and collaborative experimentation can strengthen adoption quality.

Fourth, institutions should establish explicit governance for AI and data use. This includes policies on privacy, transparency, academic integrity, acceptable use, bias monitoring, procurement standards, and human oversight. Governance should also address age-appropriateness and the rights of learners.

Fifth, modernization should prioritize inclusion by design. This means accessible content, multilingual interfaces, universal design principles, assistive technologies, low-bandwidth solutions, and targeted support for disadvantaged learners. Equity must be built into infrastructure, pedagogy, and policy from the beginning.

Sixth, research and evaluation should accompany implementation. Specialized studies repeatedly show that educational effects are context-dependent. Therefore, institutions should monitor not only adoption rates, but also learning outcomes, teacher workload, student well-being, equity impacts, and unintended consequences. Evidence-based iteration is one of the defining features of a mature digital ecosystem.

Conclusion

The modernization of the educational ecosystem and the integration of emerging technologies represent one of the most important educational challenges of the present decade. The literature reviewed in this paper shows that digital transformation is not merely about devices, platforms, or automation. It is about rethinking the architecture of education so that governance, infrastructure, pedagogy, content, data, and human capacity work together coherently.

Emerging technologies such as generative AI, learning analytics, and extended reality offer meaningful opportunities. They can personalize learning, improve feedback, support flexible access, enrich simulation-based instruction, and strengthen institutional responsiveness. Yet their benefits are conditional. Without ethical governance, teacher capacity, interoperability, sustainability, and attention to equity, the same technologies can increase surveillance, cognitive dependency, workload, and inequality.

For this reason, the most convincing contemporary models are ecosystemic and human-centered. UNESCO's Six Pillars framework, OECD's ecosystem approach, the European Union's strategic action plan, and recent systematic reviews all point in the same direction: modernization succeeds when technology is subordinated to educational values and collective goals. The future of digital education, therefore, should not be imagined as a replacement of human teaching by intelligent systems, but as the development of robust, inclusive, evidence-informed ecosystems in which advanced digital tools expand what teachers, learners, and institutions can achieve together.

References

- European Commission. (2025). Digital Education Action Plan 2021–2027: Policy background and actions. European Education Area.
- Garzón, J. (2025). Systematic Review of Artificial Intelligence in Education: Trends, Benefits, and Challenges. *Designs*, 9(8), 84.
- Huang, T.-C., & Tseng, H.-P. (2025). Extended Reality in Applied Sciences Education: A Systematic Review. *Applied Sciences*, 15(7), 4038.
- Miao, F., & Holmes, W. (2023). Guidance for generative AI in education and research. UNESCO.
- OECD. (2023). OECD Digital Education Outlook 2023: Towards an Effective Digital Education Ecosystem. OECD Publishing.
- Pacheco, A. J., Boude Figueredo, O. R., Chiappe, A., & Fontán de Bedout, L. (2025). AI-powered learning analytics for metacognitive and socioemotional development: A systematic review. *Frontiers in Education*, 10.
- Park, J., et al. (2025). Generative Artificial Intelligence (GAI) in Teaching and Learning Processes at the K-12 Level: A Systematic Review. *Technology, Knowledge and Learning*.
- UNESCO. (2024). Six pillars for the digital transformation of education: A common framework. UNESCO.
- World Economic Forum. (2025). The Future of Jobs Report 2025. World Economic Forum.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în predarea fizicii și chimiei la nivel gimnazial abordări didactice și exemple de bune practici

Prof.Minoi Gabriela-Liliana

Școala Gimnazială Nr.2 Picior de Munte, Jud. Dâmbovița

Rezumat

Prezentul articol analizează integrarea tehnologiilor digitale avansate în procesul de predare-învățare a disciplinelor fizică și chimie la nivel gimnazial, din perspectiva practicii didactice curente. Lucrarea evidențiază modul în care utilizarea simulărilor interactive, a aplicațiilor educaționale și a platformelor digitale contribuie la facilitarea înțelegerii conceptelor științifice, la dezvoltarea competențelor de investigare și la creșterea motivației pentru învățare. Studiul se bazează pe observații realizate în activitatea didactică directă și subliniază importanța adaptării strategiilor pedagogice la contextul educației digitale contemporane, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ în învățământul gimnazial.

Cuvinte-cheie: educație digitală, fizică, chimie, gimnaziu, tehnologii digitale.

1. Introducere

În contextul globalizării și al progresului tehnologic accelerat, organizațiile sunt nevoite să adopte strategii digitale avansate pentru a rămâne competitive și relevante. Integrarea tehnologiilor emergente nu mai reprezintă o opțiune, ci o necesitate strategică, având un impact direct asupra modului în care sunt proiectate procesele, livrate serviciile și luate deciziile. Scopul este de a analiza importanța și implicațiile integrării tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în cadrul transformării digitale globale.

Educația preuniversitară contemporană se află într-un proces continuu de adaptare la noile realități tehnologice și sociale. Disciplinele din aria științelor exacte, precum fizica și chimia, presupun un grad ridicat de abstractizare, ceea ce poate genera dificultăți în înțelegerea conceptelor de către elevii de gimnaziu. În acest context, utilizarea tehnologiilor digitale avansate oferă oportunități reale de modernizare a demersului didactic, prin facilitarea învățării active și a experimentării virtuale.

Scopul este de a evidenția rolul tehnologiilor digitale în predarea fizicii și chimiei la nivel gimnazial, din perspectiva experienței didactice directe, precum și impactul acestora asupra motivației și implicării elevilor.

2 . Tehnologii emergente utilizate în educația preuniversitară

Tehnologiile emergente sunt definite ca soluții tehnologice aflate într-un stadiu de dezvoltare accelerată, cu potențial ridicat de a produce schimbări semnificative în structurile economice și sociale. Printre cele mai relevante se numără inteligența artificială și învățarea automată, care permit automatizarea proceselor complexe și analiza predictivă a datelor, precum și Internetul lucrurilor, care facilitează interconectarea dispozitivelor și colectarea datelor în timp real.

Blockchain-ul contribuie la creșterea transparenței și securității tranzacțiilor, iar tehnologiile de tip Big Data oferă suport decizional bazat pe volume mari de informații structurate și nestructurate.

Tehnologiile emergente aplicate în educație includ simulările digitale, realitatea augmentată și virtuală, platformele de e-learning și aplicațiile educaționale interactive. Acestea contribuie la diversificarea metodelor de predare și la adaptarea procesului educațional la nevoile elevilor din generația digitală.

În învățământul gimnazial, tehnologiile emergente permit vizualizarea fenomenelor fizice și chimice greu de observat în mod direct și susțin formarea competențelor de investigare, analiză și interpretare a datelor. Integrarea acestora necesită însă o abordare pedagogică echilibrată, centrată pe obiectivele curriculare și pe nivelul de dezvoltare cognitivă al elevilor.

3. Instrumente digitale avansate în predarea fizicii și chimiei

Instrumentele digitale avansate reprezintă suportul practic al tehnologiilor emergente, asigurând implementarea acestora în mediile organizaționale. Platformele de tip ERP și CRM inteligente optimizează gestionarea resurselor și relația cu clienții, în timp ce soluțiile de automatizare a proceselor robotizate contribuie la reducerea erorilor și a costurilor operaționale. De asemenea, platformele cloud și soluțiile low-code facilitează scalabilitatea și flexibilitatea infrastructurilor digitale.

Instrumentele digitale avansate utilizate în predarea științelor includ platforme educaționale, aplicații de simulare, laboratoare virtuale și resurse multimedia interactive. Aceste instrumente sprijină învățarea activă și permit adaptarea conținutului la ritmul de învățare al elevilor.

În predarea fizicii, simulările digitale facilitează explorarea relațiilor dintre mărimi fizice, în timp ce, în chimie, laboratoarele virtuale oferă posibilitatea simulării experimentelor într-un mediu sigur. Utilizarea acestor instrumente contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și științifice, esențiale pentru formarea elevilor.

4. Beneficii pedagogice și provocări ale integrării tehnologice

Integrarea tehnologiilor emergente generează multiple beneficii, printre care creșterea eficienței operaționale, îmbunătățirea procesului decizional și stimularea inovării. Cu toate acestea, procesul este însoțit de provocări semnificative, precum rezistența la schimbare, deficitul de competențe digitale, riscurile de securitate cibernetică și necesitatea alinierii la reglementările internaționale. Abordarea acestor provocări presupune investiții în formarea resurselor umane și adoptarea unor politici coerente de guvernare digitală.

Integrarea tehnologiilor digitale în predarea fizicii și chimiei determină creșterea motivației pentru învățare, îmbunătățirea rezultatelor școlare și dezvoltarea competențelor de gândire critică. Cu toate acestea, procesul este însoțit de provocări precum accesul inegal la tehnologie, necesitatea formării continue a cadrelor didactice și adaptarea curriculumului. Depășirea acestor dificultăți presupune o strategie educațională coerentă și sprijin instituțional adecvat.

4.1. Utilizarea instrumentelor digitale în predarea fizicii la gimnaziu

În predarea fizicii la nivel gimnazial, integrarea instrumentelor digitale a facilitat înțelegerea conceptelor abstracte și a fenomenelor greu observabile în mod direct. Utilizarea simulărilor interactive pentru lecții precum legile mișcării, forțele sau circuitele electrice a permis elevilor să exploreze relațiile dintre mărimile fizice prin modificarea parametrilor și observarea rezultatelor în timp real.

Aceste instrumente au fost utilizate atât în etapa de predare, cât și în cea de consolidare, sprijinind formularea de ipoteze și interpretarea datelor obținute. Observațiile realizate la clasă indică o participare activă crescută și o mai bună înțelegere a relațiilor cauză–efect specifice fenomenelor fizice studiate.

4.2. Integrarea tehnologiilor digitale în predarea chimiei la gimnaziu

În cadrul orelor de chimie, instrumentele digitale au fost utilizate ca suport pentru înțelegerea transformărilor chimice și a structurii substanțelor. Laboratoarele virtuale și aplicațiile educaționale au permis simularea experimentelor legate de reacții chimice, amestecuri și soluții, oferind un mediu sigur pentru explorarea proceselor studiate.

Prin intermediul acestor tehnologii, elevii au analizat rezultatele obținute și au discutat posibilele surse de eroare, consolidând legătura dintre teorie și practică și dezvoltând competențe de investigare științifică.

5. Concluzii

Tehnologiile digitale avansate reprezintă un instrument valoros pentru modernizarea predării fizicii și chimiei la nivel gimnazial. Integrarea acestora contribuie la creșterea motivației elevilor, la înțelegerea profundă a conceptelor științifice și la dezvoltarea competențelor necesare în societatea contemporană. Utilizarea eficientă a tehnologiei presupune însă o abordare pedagogică echilibrată, centrată pe elev și pe obiectivele educaționale.

Bibliografie

1. OECD (2021). *Education at a Glance*. Paris: OECD Publishing.
2. Schwab, K. (2016). *The Fourth Industrial Revolution*. Geneva: World Economic Forum.
3. Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*. Luxembourg.
4. Johnson, L., Adams Becker, S., Cummins, M. (2014). *NMC Horizon Report: Education Edition*. Austin.

De la clasă tradițională la ecosistem educațional digital: provocări și oportunități

Prof. educație timpurie: Mîțiu Lavinia Carmen
Liceul Teoretic „Avram Iancu” structură Grădinița cu Program Prelungit „Floare de colț” Brad, județul Hunedoara

În contextul unei transformări continue a societății contemporane, digitalizarea educației a devenit o componentă esențială a procesului de predare-învățare. Evoluția rapidă a tehnologiilor informaționale și de comunicare a influențat profund modul în care copiii învață, comunică și interacționează cu mediul înconjurător. În acest sens, predarea online nu mai reprezintă doar o soluție temporară sau de criză, ci o direcție strategică pentru modernizarea și adaptarea sistemului educațional la cerințele secolului XXI.

Analiza provocărilor predării online este deosebit de relevantă, deoarece evidențiază atât oportunitățile oferite de mediul digital – flexibilitate, acces rapid la resurse, personalizarea învățării – cât și dificultățile întâmpinate de cadrele didactice și preșcolari, precum accesul inegal la tehnologie, nivelul diferit al competențelor digitale sau menținerea motivației și atenției copiilor. În cazul educației timpurii, aceste provocări au o importanță sporită, deoarece preșcolarii au nevoie de activități concrete, vizuale și ludice, adaptate nivelului lor de dezvoltare.

Studierea predării online în învățământ, cu accent pe utilizarea platformelor digitale și a resurselor educaționale interactive, contribuie la identificarea unor strategii eficiente pentru îmbunătățirea calității actului educațional și pentru crearea unui mediu de învățare atractiv, incluziv și adaptat nevoilor copiilor.

Educația digitală presupune integrarea tehnologiilor informaționale și de comunicare în procesul educațional, cu scopul de a facilita accesul la informație, de a personaliza învățarea și de a dezvolta competențele necesare secolului XXI. Conform cadrului european DigCompEdu, competențele digitale ale cadrelor didactice reprezintă un pilon fundamental pentru eficientizarea procesului educațional, incluzând utilizarea responsabilă a tehnologiei, gestionarea conținutului digital și abordarea aspectelor etice ale mediului online (European Commission, 2018).

Predarea la distanță se caracterizează prin utilizarea platformelor educaționale, a resurselor digitale și a instrumentelor interactive care permit desfășurarea activităților didactice în afara spațiului fizic al școlii. Această formă de educație oferă flexibilitate și continuitate, însă implică și provocări precum accesul inegal la tehnologie, nivelul variabil al competențelor digitale și dificultăți în menținerea motivației elevilor (Petrescu, 2021).

Un concept central este cel al profesorului competent digital, definit ca mediator al învățării, capabil să selecteze critic resursele online, să creeze conținut educațional interactiv și să sprijine dezvoltarea gândirii critice a elevilor. În viziunea Comisiei Europene, profesorul digital utilizează tehnologia nu ca scop în sine, ci ca instrument pedagogic menit să sprijine învățarea activă, colaborativă și incluzivă (European Commission, 2018).

Platformele digitale și resursele educaționale deschise joacă un rol esențial în predarea online, facilitând comunicarea profesor-elev, organizarea sarcinilor și evaluarea progresului școlar. Cercetările realizate în contextul educației din România evidențiază faptul că utilizarea

responsabilă și creativă a platformelor digitale contribuie la creșterea accesibilității și a atractivității procesului educațional, în special în contexte online și hibride (CRED, 2021; Institutul de Științe ale Educației [IȘE], 2020).

În practica școlară, predarea online se confruntă frecvent cu situații problemă concrete. Un exemplu relevant este lecția online în care o parte dintre copii nu dispun de o conexiune stabilă la internet, iar alții manifestă un nivel scăzut de implicare. Pentru a gestiona aceste dificultăți, profesorii pot utiliza lecții înregistrate, materiale în format PDF sau audio, care pot fi accesate offline și permit recuperarea conținutului în ritm propriu.

Pentru creșterea motivației preșcolarilor, pot fi integrate activități interactive precum jocuri educaționale, quiz-uri sau exerciții de tip brainstorming vizual, realizate cu ajutorul platformelor digitale.

Un exemplu de bună practică este utilizarea resurselor educaționale digitale interactive în învățământul preșcolar, unde activitățile ludice și multisenzoriale sprijină dezvoltarea spiritului de observație și a capacității de comunicare.

În acest context se remarcă utilizarea platformei SCORM.ro, care permite crearea și integrarea de Resurse Educaționale Digitale (RED) interactive. Un exemplu de activitate este intitulată „*Călătorie prin anotimpuri*”, destinată grupei mici (3–4 ani), domeniul Științe – Cunoașterea mediului. Activitatea are ca obiectiv recunoașterea și diferențierea elementelor specifice anotimpurilor (frunze, flori, zăpadă, soare etc.) și este realizată cu ajutorul unei resurse digitale SCORM interactive. <https://scene.scorm.ro/?id=68d55500e36d44d213c0aa55>

Prin intermediul acestei platforme, copiii sunt implicați într-o explorare vizuală și auditivă a anotimpurilor, folosind imagini, sunete și itemi simpli de interacțiune, adaptați nivelului de vârstă. Educatoarea are rol de facilitator, ghidând activitatea și adresând întrebări reflexive menite să stimuleze comunicarea, gândirea și exprimarea liberă. Caracterul ludic al activității, combinat cu suportul digital, favorizează învățarea prin experiență directă și contribuie la creșterea motivației și a implicării copiilor în procesul educațional.

O altă platformă eficientă în predarea online și hibridă pentru învățământul preșcolar este Wordwall, care oferă jocuri educaționale interactive, intuitive și atractive din punct de vedere vizual, special concepute pentru copiii de vârstă mică. Un exemplu relevant este activitatea „*Jocul anotimpurilor*”, utilizată pentru consolidarea cunoștințelor despre anotimpurile anului. <https://wordwall.net/resource/2270417/jocul-anotimpurilor>

Activitatea este structurată sub forma unui joc digital de tip asociere, în care preșcolarii trebuie să identifice și să potrivească imagini sugestive (flori, frunze căzute, fulgi de zăpadă, soare puternic) cu anotimpul corespunzător. Fiecare item este clar reprezentat vizual, iar cerințele sunt simple și ușor de înțeles, adaptate nivelului cognitiv al copiilor de vârstă preșcolară. Jocul valorifică învățarea prin explorare și descoperire, stimulând curiozitatea și interesul copiilor.

Din punct de vedere educațional, activitatea urmărește dezvoltarea capacității de observare, a gândirii logice și a vocabularului specific anotimpurilor, contribuind totodată la consolidarea noțiunilor dobândite anterior. Feedbackul imediat oferit de platformă permite copiilor să înțeleagă rapid dacă răspunsul ales este corect, ceea ce sprijină autoreglarea învățării și crește încrederea în sine.

În desfășurarea activității, educatoarea are rolul de facilitator al învățării, explicând sarcinile, încurajând verbal copiii și adresând întrebări suplimentare de tip reflexiv, precum:

„Ce vezi în această imagine?”, „De ce crezi că aparține iernii?” sau „Ce facem noi în acest anotimp?”. Activitatea poate fi realizată frontal, prin proiectarea jocului pe ecran și rezolvarea acestuia împreună cu grupa, sau individual, pe dispozitive digitale, în funcție de contextul educațional.

De asemenea, „*Jocul anotimpurilor*” poate fi utilizat atât în activități sincron, cât și asincron, ca exercițiu de consolidare realizat acasă, împreună cu familia. Această flexibilitate contribuie la continuitatea învățării și la implicarea părinților în procesul educațional. Integrarea jocurilor Wordwall în activitățile pentru preșcolari favorizează menținerea motivației, dezvoltarea competențelor cognitive și formarea unei atitudini pozitive față de învățare, într-un mod ludic și accesibil.

În concluzie, predarea online a generat schimbări semnificative în modul de organizare și desfășurare a procesului educațional, evidențiind atât limitele sistemului tradițional, cât și potențialul real al tehnologiei digitale. Analiza teoretică și exemplele practice prezentate demonstrează faptul că dificultățile legate de infrastructură, competențe digitale și motivație pot fi diminuate prin utilizarea responsabilă și creativă a platformelor educaționale.

În educația preșcolară, mediul online poate deveni un spațiu de învățare eficient atunci când activitățile sunt concepute sub formă ludică, cu accent pe vizual, interacțiune și explorare. Resursele digitale interactive, precum platformele SCORM și Wordwall, contribuie la consolidarea cunoștințelor, la dezvoltarea limbajului și a capacității de observare, sprijinind totodată implicarea activă a copiilor.

Eu consider că succesul predării online depinde în mare măsură de competența digitală și de deschiderea cadrului didactic față de schimbare. Tehnologia nu trebuie percepută ca un scop în sine, ci ca un instrument pedagogic care completează metodele tradiționale și sprijină învățarea activă. Educatoarea are rolul esențial de mediator al învățării, adaptând conținutul digital la particularitățile de vârstă ale copiilor și creând contexte educaționale sigure, atractive și incluzive.

Predarea online, atunci când este fundamentată pedagogic și susținută de resurse digitale adecvate, poate contribui semnificativ la modernizarea educației și la formarea unor copii curioși, implicați și pregătiți pentru o societate în continuă schimbare.

Bibliografie:

- CRED – Curriculum Relevant, Educație Deschisă. (2021). Ghid de bune practici pentru predarea online. București.
- European Commission. (2018). DigCompEdu: European framework for the digital competence of educators. Publications Office of the European Union.
- European Commission (2020). Digital education action plan 2021–2027: Resetting education and training for the digital age. Publications Office of the European Union.
- Institutul de Științe ale Educației (2020). Analiza practicilor de învățare la distanță în școlile din România. București.
- Petrescu, A. (2021). Predarea online - între necesitate și provocare. *Revista de Pedagogie*, (1), 45–58.
- Școala Online. (2020). Raport privind accesul la educație digitală în România. București.

INFORMEL, FORMEL ET NON-FORMEL PAR LA TECHNIQUE

CYBERQUÊTE (WEBQUEST)

Prof. Mitru Dana, Liceul Economic

”Petre S. Aurelian”, Slatina, Olt

Le webquest ou la cyberquête est une activité de recherche structurée dans le World Wide Web, conduit par des apprenants.

Certains auteurs classent les activités web en 7 catégories : la page de signets, la visite guidée, l’album multimédia, activité d’opinion (ce que j’en pense), la chasse aux connaissances, un concept dans ma tête et la cyberquête.

La cyberquête a pour objectif le développement de l'esprit critique des apprenants face aux innombrables sources d'information. Le résultat du webquest peut prendre plusieurs formes : un ensemble de signets avec leurs commentaires, un journal, la rédaction d'un projet, un poster constitué d'images trouvées sur le web...

Selon Bernie Dodge, dans son article fondateur en 1995, un WebQuest est une investigation dont toutes les informations proviennent du World Wide Web. L'activité du webquest doit résulter en un objet qui incorpore les informations recueillies. Le webquest peut être individuel ou collectif.

1. DÉFINITION ET CARACTÉRISTIQUES

La « cyberquête » est un « dispositif pédagogique » qui cherche à ce que les apprenants accomplissent une tâche (ou mission) tout en se servant des services de l’internet. Pour ce faire, ils doivent travailler en groupe et très souvent assumer des rôles fictifs (Goig, 2012). Les tâches, les activités et les sites web que les apprenants devront consulter sont préalablement établis par l’enseignant, ce qui évite qu’ils ne perdent la route (Goldmann). Cet outil informatique a été développé en 1995 par Bernie Dodge professeur de technologie de l’éducation, avec l’aide de Tom March, à l’université de San Diego aux États-Unis (webquest.org).

2. STRUCTURE:

- **L’introduction** : Partie dans laquelle on essaye de capter l’intérêt de l’élève et on le met dans le contexte.

- **La tâche** : « Elle se présente sous la forme d’une problématique ou d’une question signifiantes qui vont amener l’élève à s’engager dans la recherche et à „traiter” l’information » (Bourdeau et Dion).

- **Les étapes de réalisation** : Elles représentent l’organisation des activités que l’élève devra parcourir pour atteindre la tâche.

- **Les ressources** : Ce sont principalement les sites web présentés par l’enseignant, dans la cyberquête, pour la réalisation des différentes activités des étapes. Aussi, on peut classer ici tous les autres documents nécessaires pour ce but (documents imprimés, personnes-ressource, vidéoconférences).

- **L’évaluation**: Ensemble de documents présentés dès le début des activités de la cyberquête et qui cherche à analyser la préparation, la réalisation et l’intégration des connaissances et compétences. Pour ce faire, l’évaluation doit tenir en compte des critères pragmatiques et linguistiques. Aussi, elle doit permettre à l’apprenant de s’auto évaluer et d’évaluer les copains de son groupe de travail. Ces composants de la cyberquête doivent être présentés aux apprenants dans un ou plusieurs documents (au cas où l’on mette les grilles d’évaluation et les notes à l’enseignant dans des documents séparés).

Certaines personnes ont proposé « cyberquêtes » ou « missionWeb » comme termes de traduction.

Les types de Webquest:

1. Webquest court

L’objectif pédagogique d’un webquest court est l’acquisition de connaissance et son intégration tel que décrit par Manzano (1992). Au terme d’un webquest court, l’apprenant aura acquis des informations qu’il aura intériorisées.

2. Webquest long

L’objectif pédagogique d’un webquest long consiste, selon Marzano, à étendre et à affiner un ensemble de connaissances.

Cette activité s’étend sur une période qui s’échelonne entre une semaine et un mois. Au terme d’un webquest long, l’apprenant aura analysé par le menu un ensemble de connaissances qu’il pourra reformuler, transformer ou exprimer en créant un document ou objet sur lequel les autres individus peuvent interagir.

Projets pédagogiques utilisant les ressources d’Internet, les cyberquêtes présentent l’avantage de permettre aux apprenants de travailler en semi-autonomie et s’inscrivent parfaitement dans la perspective actionnelle : il s’agit de résoudre une situation problème.

Une cyberquête est une activité coopérative. Les étudiants doivent :

1. trouver des réponses à une suite de questions et atteindre un but défini;
2. traiter de l'information sur Internet;
3. jouer des rôles différents dans une équipe de travail.

Pour peu que le sujet soit intéressant, cette activité pédagogique est très motivante. Elle se propose également d'introduire la technique de la synthèse.

Préparer une cyberquête demande un peu de temps : il faut naviguer durant de longues heures sur Internet pour compiler des ressources suffisantes et pertinentes, définir des pré requis, des objectifs d'apprentissage, prévoir un scénario, des phases de prolongement et d'objectivisation, des grilles d'évaluation, etc. D'un autre côté, une fois réalisée, comme toute autre activité pédagogique, elle peut être réutilisée, au besoin.

Avant de lancer une activité et afin d'éviter les problèmes durant son déroulement, il est préférable de vérifier que tous les liens renvoyant vers les sites internet fonctionnent correctement.

La Cyber quête (Webquest) représente, de nos jours, une méthode efficace et une bonne alternative d'enseigner le français, en utilisant avec succès le numérique en classe de FLE.

Sitographie:

- <http://www.fle-philippemijon.com/tag/cyberquete/>
- https://www.icesi.edu.co/congreso-idiomas-2013/images/memorias/document_congres_italo_munoz.pdf

Tehnici și modalități de evaluare a randamentului școlar la matematică

Prof. Matematică, MOCANU GABRIELA
SCOALA GIMNAZIALA RAMNICELU, BRAILA

Evaluarea are rolul de a măsura și a constata eficiența procesului instructiv – educativ, raportată la îndeplinirea funcțiilor ei, la cerințele economice și culturale ale societății contemporane.

Prin intermediul evaluării cadrul didactic află ce noțiuni și-au însușit elevii săi, monitorizează succesele și eșecurile fiecărui elev și îi ajută să le conștientizeze și să-și îmbunătățească performanțele și eforturile. În același timp își evaluează și propria activitate, emite judecați de valoare despre el însuși, ca dascăl, despre calitatea predării, a relațiilor cu partenerii (elevii), despre reușita sau nereușită unor strategii utilizate. Aceasta îl ajută să-și reorganizeze predarea în funcție de învățare și rezultatele acesteia.

Aprecierea cât mai obiectivă a rezultatelor la învățătură presupune raportarea lor la anumite criterii, dintre care amintim pe cele stabilite de W.G.Paphan, Glasser și Scriven:

- Criteriul raportării rezultatelor la obiectivele generale și operaționale, prevăzute de programa școlară la fiecare capitol și lecție – prin această raportare se scot în evidență calitatea și eficiența programului de instruire.
- Criteriul raportării rezultatelor la nivelul mediu atins de populația școlară evaluată, care se manifestă în tendința de apreciere mai îndelungată a rezultatelor elevilor dintr-o clasă mai slabă la învățătură și de exigență crescândă la clasele mai bine pregătite;
- Criteriul raportării rezultatelor la capacitățile fiecărui elev la nivelul lui de cunoștințe înainte de începerea programului de instruire;

Pentru a realiza evaluarea în mod practic este nevoie de o atitudine responsabilă și flexibilă din punct de vedere metodologic, deoarece urmează să examinăm cu atenție mai multe situații și să emitem judecați de valoare, să luăm o decizie. Pentru aceasta avem la dispoziție o gamă largă și diversificată de metode și tehnici specifice evaluării. Dintre metodele tradiționale fac parte: probele orale, probele scrise și probele practice, probe desemnând orice instrument de evaluare proiectat, administrat, corectat și interpretat de cadrul didactic.

Probele orale pot fi utilizate în diferite momente ale desfășurării activității instructiv – educative și permit aprecierea participării elevilor la actul de predare – învățare. Elevii sunt puși, astfel, în situația de a reproduce definiții, proprietăți, reguli, de a efectua exerciții cu diferite grade diferite de dificultate, de a rezolva și compune probleme verbalizând, exprimând într-un limbaj matematic corect și coerent judecățile făcute. Este bine ca profesorul să poată păstra o evidență a rezultatelor examinării orale zilnice ale elevilor, rezultate care pot fi transformate o dată sau de două ori pe semestru în note ce arată nivelul de pregătire atins de fiecare elev.

Avantajele utilizării probelor orale sunt:

- Este stimulată participarea elevilor la lecție, dorința de a răspunde solicitărilor profesorului pe parcursul activității;
- Înlătură teamă elevului că va obține o notă mică;
- Se micșorează acțiunea factorilor aleatori ce pot să apară într-o lecție, perturbând o corectă evaluare finală;
- Se evidențiază dinamica evoluției fiecărui elev, reliefând progresele realizate;
- Se diminuează acțiunea factorului personal al examinatorului, precum și apariția tipurilor de efecte negative cunoscute.

Lucrările scrise reprezintă principala metodă de evaluare a nivelului de pregătire al elevilor.

Dintre acestea fac parte:

- a) testele sumative, de la sfârșitul unei unități mai mari de învățare. Aceste teste sunt anunțate din timp și se întind pe durata unei ore, având subliniate inițial obiectivele propuse;
- b) probele de evaluare curentă – sunt axate, de regulă, pe exerciții din lecția curentă și durează 10–15 minute;
- c) lucrări efectuate ca activitate independentă în clasă;

Lucrările scrise fac posibilă verificarea tuturor elevilor referitor la însușirea unui anumit conținut. Un alt avantaj al acestui tip de evaluare constă în faptul că elevii timizi sau cei care elaborează mai greu un răspuns spontan, au posibilitatea de a-și expune cunoștințele asimilate. Acest tip de evaluare are, însă și dezavantajul că nu permite ca unele erori ale elevilor să fie lămurite și corectate pe loc de către profesor (feedback întârziat).

Probele practice sunt utilizate în vederea evaluării capacității elevilor de a aplica anumite cunoștințe teoretice. În prezent accentul se pune pe trecerea progresivă de la „a ști”, la „a ști să faci”. Se evaluează atât procesul (acțiunea realizată), cât și produsul (rezultatul). Această metodă oferă posibilitatea elevilor de a-și verifica competențele generale (comunicare, analiză, înțelegere, sinteză, evaluare), cât și pe cele specifice, aplicative (capacitatea de a utiliza informații, instrumente de lucru, capacitatea de a înregistra și interpreta rezultatele).

Principalele metode complementare de evaluare, al căror potențial formativ sprijină individualizarea actului educațional sunt: observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, investigația, proiectul, portofoliul autoevaluarea.

Observarea sistematică a comportamentului elevilor în timpul activității de matematică este o tehnică de evaluare ce furnizează multe informații utile, diverse și complete, ce ar fi greu de obținut prin intermediul probelor tradiționale de evaluare. Observația constă în investigarea sistematică, pe baza unui plan stabilit în prealabil și cu ajutorul unor instrumente adecvate, a acțiunilor și interacțiunilor, a evenimentelor, a relațiilor și a proceselor într-un câmp social dat. Costurile implicate în această metodă sunt mici, dar metoda este o mare consumatoare de timp.

Investigația reprezintă o activitate practică realizată de elevi pe parcursul unei ore de curs sau succesiuni de ore, prin care se realizează o evaluare individuală sau de grup. Această formă de evaluare oferă elevului posibilitatea de a aplica în mod creativ cunoștințele însușite, în situații noi și variate, de a se implica activ în procesul de învățare.

Evaluarea investigației se face pe baza unei scheme de notare care va cuprinde măsurarea separată a: strategiei de rezolvare, aplicării cunoștințelor, acurateței înregistrării și prelucrării datelor, clarității argumentării și forma prezentării, inventarierea produselor realizate, atitudinii elevilor în față cerințelor.

Exemplu: Determinarea și compararea distanțelor din mediul apropiat la clasa a V-a
Materiale necesare: o hartă a zonei locale, înzestrată cu o scală.

Elevii culeg informații despre distanțele pe care le parcurg colegii lor de acasă până la școală, înregistrează aceste informații în tabele, compară și clasifică informațiile, cu scopul de a extrage mai ușor date relevante pentru întrebările puse.

Activitatea începe în clasă, prin explicarea sarcinilor de către profesor și se continuă extrașcolar, prin culegerea datelor de către elevi, organizați în grupe de câte patru. Datele pot fi notate pe hărți, integrând în acest fel și cunoștințele de geografie locală. De asemenea, datele pot fi sistematizate într-un tabel în care se precizează: numele elevului, distanța pe care o parcurge de acasă până la școală, mijlocul de transport folosit etc. Acolo unde distanța nu poate fi determinată cu prea mare precizie, se utilizează aproximări. Elevii sunt sfătuiți să obțină cât mai multe date, inclusiv de la celelalte echipe, în care nu sunt membri. Evaluarea investigației se face holistic pentru toți membrii unei grupe, ținând cont de claritatea prezentării și a argumentării, precum și de gradul de finalizare a sarcinii.

Proiectul presupune un demers evaluativ mult mai amplu decât investigația. Acesta începe în clasă prin, definirea și înțelegerea sarcinii de lucru, eventual chiar începerea rezolvării acesteia, și se continuă acasă pe parcursul mai multor zile/săptămâni, timp în care elevul se consultă în permanentă cu profesorul, și se încheie tot în clasă, prin prezentarea în față colegilor a unui raport asupra rezultatelor obținute, și a procesului realizat.

Elementele de conținut ale proiectului se pot organiza după următoarea schema: pagina de titlu, cuprinsul, introducerea, dezvoltarea elementelor de conținut.

Strategia de evaluare a proiectului, care este una de tip holistic, trebuie, la rândul ei, să fie clar definită prin criterii negociate sau nu cu elevii, astfel încât să valorizeze efortul exclusiv al elevului în realizarea proiectului.

Exemplu de proiect:

Proiectul următor permite abordarea unității de învățare „Ariile și volumele corpurilor rotunde” în cadrul unui demers practic – aplicativ (clasa a VIII-a).

Titlul proiectului: Vase și containere: care este forma cea mai avantajoasă?

Pași în derularea proiectului:

- Familiarizare: investigarea formelor uzuale ale vaselor din gospodărie, comparativ cu

volumul lor, determinat prin măsurarea capacității;

- Structurare: determinarea măsurilor (lungime, lățime, diametru, înălțime etc.) acestor vase; determinarea volumelor lor (aplicând formule sau măsurând capacități), calculul ariilor vaselor și containerelor; înregistrarea datelor; determinarea unor modalități de comparare a unor vase de capacități și forme diferite; identificarea acelor vase care sunt realizate prin consum minim de material și au volum maxim;

- Aplicare: utilizarea concluziilor obținute în luarea unor decizii practice.

Portofoliul de evaluare este o colecție a muncii unui elev, cuprinzând, mostre ce ilustrează eforturile, progresele și realizările elevului în timp. Atât elevul, cât și profesorul sunt implicați în strângerea mostrelor și selectarea acestora. Folosirea portofoliilor pentru reflectare și evaluare constituie o bogată sursă de informare privind formarea și dezvoltarea elevului.

La matematică se poate realiza un portofoliu care să cuprindă: rezultate obținute de elevi în urma aplicării unor evaluări (teste, probe, practice), investigații individuale sau de grup, biografii matematice, soluții la probleme deosebite, ghicitori matematice, probleme propuse de elevi, jocuri matematice etc.

În concluzie, nici un instrument de măsurare nu poate fi considerat universal valabil pentru toate obiectivele și conținuturile și nu poate furniza un tablou cuprinzător al schimbărilor și rezultatelor elevilor. În educație trebuie să se țină mereu seama de tot ce are și de tot ce-i trebuie copilului ca să se manifeste și să se dezvolte cât mai armonios cu putință.

Bibliografie:

1. Florin Cîrjan – Didactica matematicii, Editura Corint, București, 2002;
2. Radu, T. Ion, 2005 – Evaluarea în procesul didactic, Editura Didactică și Pedagogică RA, București;
3. Rus Ileana, Varna Doina – Metodica predării matematicii, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983;
4. *** 2003 – Ghid de evaluare la matematică, Ministerul Educației și Cercetării – Centrul Național de Evaluare și Examinare, București, 2005

Prof. Matematică, MOCANU GABRIELA
SCOALA GIMNAZIALA RAMNICELU, BRAILA

Creativitatea în utilizarea RED

prof. înv. primar Crina Moldovan

Școala Gimnazială Nr. 1 Bistrița

Dezvoltarea accelerată a tehnologiei a determinat mari schimbări în societate, inclusiv în educație. Pe acest fond, profesorul a devenit un facilitator al învățării, un mentor. Creativitatea este o competență esențială pentru cadrul didactic. Pregătirea și formarea școlarilor pentru provocările secolului XXI depind de inovarea în procesul de predare-învățare și de capacitatea creative a profesorului în valorificarea tehnologiei digitale. Utilizarea tehnologiei digitale la orele de curs este un proces firesc din evoluția procesului instructiv-educativ. Includerea acestor tehnologii în procesul traditional de predare-învățare-evaluare reprezintă o necesitate în ancorarea elevilor în procesul de învățare care pot accesa o mulțime de informații la o simplă căutare pe internet. Profesorii se confruntă cu provocări și oportunități, care solicită un nivel ridicat de creativitate și adaptabilitate. Tehnologiile digitale au devenit instrumente fundamentale în activitățile didactice redefinind modul în care informațiile sunt transmise apoi asimilate.

Elevii de azi au crescut de mici cu tehnologia digital, prin urmare dânsii au nevoie de o continuă dinamizare a activității. Astfel rolul profesorului în era digital este unul uriaș. Adaptarea conținuturilor la nevoile elevilor este o provocare care depinde în mare măsură de creativitatea cadrului didactic. Creativitatea reprezintă abilitatea profesorului de a găsi soluții noi, variate și eficiente pentru a întâmpina nevoile elevilor. Aceasta implică folosirea unor tehnici inovatoare de predare și o abordare maleabilă care să îngăduie adaptarea la transformările rapide din tehnologie și societate. Creativitatea a devenit o abilitate necesare pentru un profesor.

Cadrul didactic creativ utilizează tehnologiile digitale și le integrează în procesul instructiv-educativ pentru a stimula gândirea critică, cooperarea și noutatea în rândul elevilor. Tehnologia digitală a revoluționat modul în care informația este transmisă și accesată în instituțiile de învățământ. În aceste circumstanțe, profesorii au la dispoziție o gamă largă de instrumente și resurse care pot fi utilizate pentru a îmbunătăți calitatea educației.

Platformele de e-learning care permit accesul la cursuri online, resurse educaționale deschise și materiale didactice interactive. Platformele precum Moodle, Google Classroom

și Coursera oferă profesorilor posibilitatea de a crea lecții personalizate, adaptate nevoilor fiecărui elev, și de a monitoriza progresul acestora în timp real. Aplicațiile de colaborare precum Microsoft Teams și Trello facilitează colaborarea dintre elevi și profesori, permițându-le să lucreze împreună la proiecte, să comunice eficient și să partajeze resurse. Aceste aplicații stimulează învățarea colaborativă și dezvoltarea competențelor de lucru în echipă, esențiale în contextul actual al pieței muncii. Realitatea augmentată (AR) și realitatea virtuală (VR), tehnologii emergente care oferă oportunități unice pentru crearea unor experiențe de învățare imersive. Prin utilizarea AR și VR, profesorii pot transforma lecțiile teoretice în experiențe interactive, unde elevii pot explora concepte complexe într-un mod vizual și practic. De exemplu, în predarea științelor, elevii pot folosi AR pentru a vizualiza structuri moleculare sau pentru a explora corpul uman în detaliu. Inteligența artificială (IA) care începe să fie integrată tot mai mult în educație, oferind soluții personalizate de învățare, adaptate nevoilor individuale ale fiecărui elev. Algoritmii de IA pot analiza progresul elevilor și pot recomanda resurse și activități specifice pentru a îmbunătăți învățarea. De asemenea, chatboții educaționali pot oferi suport instantaneu elevilor, răspunzând la întrebări și oferind explicații suplimentare atunci când este necesar.

Pentru a deveni creativi în utilizarea tehnologiilor digitale, profesorii trebuie să adopte o abordare proactivă și reflexivă în predare. Acest lucru implică nu doar cunoașterea tehnologiilor disponibile, dar și înțelegerea modului în care acestea pot fi utilizate pentru a îmbunătăți rezultatele învățării.

Flipped Classroom (Clasa inversată) reprezintă o metodă care implică utilizarea resurselor digitale pentru a oferi elevilor acces la materialele de studiu înainte de lecție, astfel încât timpul petrecut în clasă să fie dedicat discuțiilor, proiectelor de grup și aplicării cunoștințelor. Prin utilizarea videoclipurilor educaționale, podcasturilor și a altor materiale online, profesorii pot transforma lecțiile tradiționale în experiențe de învățare active și colaborative.

Integrarea elementelor de joc în procesul educațional poate crește motivația și implicarea elevilor. Aplicațiile educaționale care utilizează mecanisme de joc, cum ar fi punctele, insignele și clasamentele, pot transforma învățarea într-o activitate competitivă și distractivă. De exemplu, platforme precum Kahoot! și Quizizz permit profesorilor să creeze quiz-uri interactive care fac procesul de învățare mai captivant.

Învățarea bazată pe proiecte implică utilizarea tehnologiilor digitale pentru a sprijini dezvoltarea proiectelor de lungă durată, în care elevii lucrează în echipă pentru a rezolva probleme reale. Profesorii pot utiliza platforme de colaborare online pentru a

facilita comunicarea și partajarea resurselor, iar aplicațiile de management al proiectelor pot ajuta elevii să-și organizeze sarcinile și să monitorizeze progresul.

Rețelele sociale pot fi utilizate ca platforme de învățare informală, unde elevii pot partaja idei, resurse și proiecte. Grupurile de Facebook pot servi drept forumuri pentru discuții academice și schimb de cunoștințe.

Cu toate că tehnologiile digitale oferă numeroase oportunități pentru inovare în educație, acestea vin și cu provocări semnificative. Profesorii trebuie să navigheze într-un peisaj tehnologic în continuă schimbare, să își dezvolte competențe digitale avansate și să se asigure că utilizarea tehnologiei nu compromite calitatea interacțiunii umane și a educației. Integrarea creativă a tehnologiilor digitale poate necesita mult timp și efort din partea profesorilor, ceea ce poate duce la suprasolicitare. Este important ca profesorii să își gestioneze eficient timpul și să își stabilească prioritățile pentru a evita epuizarea profesională. Într-o lume în continuă schimbare, dezvoltarea profesională continuă este esențială pentru profesorii care doresc să rămână relevanți și eficienți în predare. Participarea la cursuri de formare, ateliere și conferințe pe teme legate de tehnologia educațională poate ajuta profesorii să își dezvolte competențele digitale și să exploreze noi metode și strategii de predare.

Profesorul creativ în era digitală nu este doar un furnizor de cunoștințe, ci și un facilitator al învățării, un mentor și un inovator. Tehnologiile digitale oferă oportunități extraordinare pentru îmbunătățirea educației, dar succesul în utilizarea acestora depinde de creativitatea și adaptabilitatea profesorilor. Prin integrarea inteligentă a tehnologiilor în procesul de predare, profesorii pot transforma educația într-o experiență interactivă, colaborativă și relevantă pentru elevi. Cu toate acestea, provocările asociate cu utilizarea tehnologiei nu trebuie subestimate, iar dezvoltarea profesională continuă este esențială pentru a face față acestor provocări și pentru a asigura un învățământ de calitate în era digitală.

Bibliografie:

Lidia Andronache, Claudia Bîrgăoanu – „Profesor creativ în era digitală”, Editura Spiru Haret, Iași, 2024

MODERNIZAREA ECOSISTEMULUI EDUCAȚIONAL ȘI TRANSFORMAREA DIGITALĂ

MOLDOVEANU ANDREEA-CLAUDIA

Modernizarea educației nu mai este un concept de viitor, ci o realitate imperativă a prezentului. În contextul actual, transformarea digitală a ecosistemului educațional depășește simpla dotare a sălilor de grupă cu tablete sau ecrane interactive. Ea reprezintă o schimbare de mentalitate, trecerea de la un model de predare pasiv la unul participativ, unde tehnologia devine un „partener de joacă” inteligent care potențează curiozitatea nativă a copilului.

În educația timpurie, miza nu este timpul petrecut în fața ecranului, ci calitatea interacțiunii. Digitalizarea trebuie să servească drept punte între lumea concretă și cea abstractă, facilitând dezvoltarea limbajului, a gândirii logice și a motricității fine prin metode inovatoare.

Pilonii Transformării Digitale

Modernizarea ecosistemului educațional se sprijină pe trei piloni esențiali:

- **Accesibilitatea:** Resursele digitale permit personalizarea învățării pentru fiecare ritm.
- **Interactivitatea:** Copilul devine creator, nu doar consumator de conținut.
- **Multimodalitatea:** Integrarea sunetului, imaginii și mișcării pentru a răspunde stilurilor diferite de învățare.

Aplicații Practice: Instrumente care „Prind Viață”

Pentru a înțelege cum funcționează transformarea digitală la firul ierbii, iată câteva aplicații simple, dar de impact, utilizate cu succes în educația timpurie:

1. Creativitate Vizuală și Storytelling

Canva: Nu este doar pentru designeri. În educația timpurie, educatorii pot crea fișe de lucru atractive, diplome personalizate sau prezentări vizuale care captează atenția instantaneu. Copiii pot contribui la realizarea unor colaje digitale simple, învățând despre forme și culori.

BookCreator: Această platformă transformă grupul de copii în mici autori. Aceștia pot crea propriile cărți digitale, adăugând desene scanate, înregistrări vocale cu povestea lor și elemente interactive. Este instrumentul ideal pentru dezvoltarea alfabetizării timpurii.

2. Magia Realității Augmentate și a Animației

- ✧ **Quiver:** O poartă către realitatea augmentată (AR). Copiii colorează o planșă fizică, iar prin intermediul aplicației, desenul lor devine un obiect 3D animat pe ecran. Această aplicație face legătura între activitatea tactilă (coloratul) și mediul digital, stimulând imaginația.
- ✧ **ChatterPix:** O aplicație extrem de intuitivă care permite copiilor să facă o fotografie (unui măr, unui desen sau unui personaj) și să îi „deseneze” o gură. Prin înregistrarea vocii, obiectul respectiv „vorbește”. Este excelentă pentru exersarea dicției și a exprimării emoțiilor.
- ✧ **Animated Drawings (Meta):** Transformă desenele statice ale copiilor în animații amuzante. Copilul vede cum personajul creat de el începe să danseze sau să sară, oferindu-i un sentiment puternic de reușită și control asupra tehnologiei.

3. Personalizare și Limbaj

VoxiKids: O soluție românească dedicată dezvoltării limbajului și logopediei. Prin jocuri interactive, copiii își exersează vocabularul și pronunția, oferind în același timp educatorului sau părintelui un feedback asupra progresului.

DreamFace: Utilizată sub supraveghere, poate anima portrete celebre sau fotografii, oferind o perspectivă ludică asupra istoriei sau artei, făcând personajele istorice să „salute” copiii.

Impactul asupra Actorilor Educaționali

Modernizarea ecosistemului nu îi vizează doar pe elevi. **Educatorul** se transformă dintr-o sursă unică de informații într-un facilitator al experiențelor de învățare. Tehnologia preia sarcinile repetitive, permițându-i cadrului didactic să se concentreze pe suportul emoțional și social.

Părinții devin parte din ecosistem prin accesul la portofolii digitale ale copiilor, înțelegând mai bine nu doar *ce* învață copilul, ci *cum* evoluează acesta în contextul noilor competențe digitale.

Modernizarea nu înseamnă doar ecrane, ci și interacțiunea cu obiecte programabile sau realitate augmentată care explică fenomene naturale.

- **Beebot (Aplicația și Robotul fizic):** Este unul dintre cei mai iubiți pași în „codingul fără ecran”. Copiii învață orientarea spațială și succesiunea logică programând o albinuță robot să ajungă la o destinație pe un covoraș tematic. Aplicația digitală oglindește acest proces, dezvoltând algoritmică timpurie prin puzzle-uri vizuale simple.
- **Star Walk Kids:** Pentru observarea naturii și a universului. Prin simpla orientare a tabletei către cer, aplicația transformă constelațiile în desene animate prietenoase, explicând legendele stelelor și sistemul solar pe înțelesul celor mici, transformând curtea grădiniței într-un observator astronomic.

- Toca Boca World: Deși adesea văzută ca un joc, în mediul educațional este un instrument excepțional pentru jocul de rol digital. Copiii pot crea scenarii sociale, pot „găti”, pot merge la „doctor” sau la „școală”, învățând reguli de conviețuire și gestionarea emoțiilor într-un mediu sigur și controlat.

Exprimarea Artistică și Muzicală

- Transformarea digitală oferă instrumente care democratizează talentul, permițând fiecărui copil să se simtă un mic artist.
- Chrome Music Lab: O resursă web gratuită și fascinantă. Copiii pot „vedea” sunetele (prin modulul Spectrogram) sau pot compune ritmuri simple prin puncte colorate (Song Maker). Este ideală pentru educația muzicală, învățând despre tempo, înălțime și ritm într-un mod pur vizual și tactil.
- Drawing Pad: Spre deosebire de desenul pe hârtie, această aplicație oferă texturi digitale care imită creta, acuarela sau markerul, fără „mizeria” aferentă. Este un instrument excelent pentru exersarea motricității fine și a recunoașterii culorilor, oferind posibilitatea de a corecta instantaneu orice „greșeală”.

Dezvoltarea Cognitivă și a Atenției

Aplicațiile de tip „gamified learning” (învățare prin joc) mențin implicarea crescută a preșcolarilor prin recompense vizuale și feedback imediat.

- Khan Academy Kids: O suită completă și gratuită care acoperă alfabetizarea, matematica și abilitățile socio-emoționale. Folosește personaje simpatice care ghidează copilul prin activități, adaptându-se automat la nivelul de dificultate potrivit fiecărui elev.
- Kahoot! Kids: Versiunea adaptată pentru cei mici permite educatorului să creeze „quizz-uri” bazate pe imagini. Copiii nu trebuie să citească; ei răspund selectând forme și culori pe tabletă, transformând evaluarea cunoștințelor într-un concurs de grup plin de energie.
- Wordwall: Permite crearea unor jocuri personalizate de către educator (potrivire de umbre, sortarea obiectelor după categorie, labirinturi). Acestea pot fi rulate pe tabla interactivă, unde copiii vin pe rând și „trag” elementele cu degetul, stimulând colaborarea și învățarea prin mișcare.

Beneficii Specifice pentru Nivelul Preșcolar

Integrarea acestor instrumente în activitățile zilnice aduce avantaje clare:

- ✓ Feedback Instantaneu: Copilul află imediat dacă a corelat corect imaginea cu sunetul, ceea ce întărește conexiunile neuronale.

- ✓ Incluziune: Copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) beneficiază enorm de pe urma aplicațiilor care transformă textul în sunet sau care permit comunicarea prin pictograme (cum este Voxi).
- ✓ Reducerea Anxietății de Eșec: Într-un mediu digital, „greșeala” este doar o oportunitate de a apăsa butonul „înapoi”, ceea ce încurajează perseverența.

Bibliografie

- ✓ Adăscăliței, A. (2007). Instruire asistată de calculator: Didactică informatică. Iași: Editura Polirom. (O lucrare fundamentală pentru contextul românesc).
- ✓ Ciolan, L. (2008). Învățarea integrată: Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar. Iași: Editura Polirom. (Utilă pentru a justifica integrarea aplicațiilor în activități transdisciplinare).
- ✓ Istrate, O. (2023). *Pedagogia digitală: Definirea conceptului și direcții de dezvoltare*. Revista de Pedagogie.
- ✓ Pânișoară, I. O. (2017). Comunicarea eficientă. Iași: Editura Polirom. (Relevantă pentru utilizarea instrumentelor de tip ChatterPix în dezvoltarea comunicării).
- ✓ Plowman, L., & Stephen, C. (2015). *Guided Interaction: Explaining How Teachers Can Support Children's Learning with ICT in Preschool*. Publicat în: Early Years, An International Research Journal.
- ✓ Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon, Vol. 9 No. 5. (Sursa conceptului de „nativi digitali”).

Avantajele si dezavantajele utilizării tehnologiilor de acces si a tehnologiei asistive în cazul copiilor cu deficiențe vizuale

Prof. Morariu Maria-Raluca
Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Iași

În predarea limbilor străine sunt folosite preponderant materiale didactice vizuale precum fotografii, imagini (flashcards), filme și videoclipuri, demonstrații și (panto)mimă. Acestea funcționează foarte bine cu elevii tipici, deoarece fac legătura dintre limbaj și exemple concrete din viața reală. Provocarea este că asemenea strategii se bazează pe materiale care sunt prezentate de la distanță cursantului și care pot fi accesate vizual și auditiv, iar pentru persoanele cu deficiențe de vedere astfel de instrumente nu vor oferi informații semnificative; ei au nevoie de materiale practice care pot fi explorate prin atingere.

De exemplu, elevii pot folosi obiecte „reale”, cum ar fi o oală sau o tigaie în loc de o imagine a unei oale sau tigăi atunci când învață vocabularul pentru gătit. Atingând și explorând obiectul, elevul formează o legătură între cuvânt și obiect. Această abordare este de fapt una care va funcționa bine pentru toți elevii în procesul de învățare a limbilor străine, indiferent de gradul de dizabilitate vizuală. Pentru obiectele care sunt prea mari pentru a fi aduse într-o sală de clasă, cum ar fi o mașină sau un autobuz, pot fi utilizate miniaturi. Cu toate acestea, pentru a experimenta contextul real (o mașină sau un autobuz în sine) învățarea va fi îmbunătățită dacă miniatura este inițial asociată cu o vizită la un salon auto sau chiar cu explorarea mașinilor parcate în curtea școlii. Acest tip de experiență „din lumea reală” este, de asemenea, o modalitate excelentă de a oferi experiențe educaționale semnificative, bogate în context.

În ceea ce privește partea scrisă a limbii engleze, este esențial ca elevul să aibă acces la diferite tipuri de tehnologii. Este extrem de dificil să înveți regulile scrise ale oricărei limbi doar ascultând. Trebuie să existe o experiență directă și practică cu literele și cuvintele învățate. În cazul utilizatorilor nevăzători, gradul de accesibilizare trebuie să fie ridicat, deoarece se pune un accent deosebit pe partea de introducere a datelor (input) și manipulare a diverselor echipamente, cât și pe latura de percepție a informației care este redată de către dispozitiv (output).

TA contribuie la formarea, exersarea, dezvoltarea, schimbarea structurilor cognitive, metacognitive, afective, volitive, atitudinale ale copilului cu deficiențe de vedere și, prin aceasta, impactul lor asupra formării și dezvoltării personalității este covârșitor. Avantajele acestor tehnologii de acces în învățarea unor limbi străine includ facilitarea accesului la informație a persoanei cu deficiență de vedere la care anterior nu avea acces independent, permiterea efectuării de sarcini relativ independent și într-un ritm asemănător cu al unei persoane fără deficiențe, asigurarea accesului ori de câte ori este necesar la același material de învățare precum și prezentarea unor astfel de materiale lingvistice individualizate, fără impunerea unor termene (deadlines), oferind elevilor posibilitatea de a învăța în ritm propriu.

Pot fi identificate multe aplicații, atât pe dispozitive mobile, cât și pe sisteme statice, care pot satisface o parte dintre nevoile utilizatorului cu deficiențe de vedere, la un nivel minim spre mediu de implementare. Totuși, pentru a satisface nevoile complexe ale utilizatorilor cu deficiențe de vedere, nevoi care sunt dictate de particularitățile dizabilității, dar și de stilul personal de utilizare a dispozitivului, au fost dezvoltate aplicații speciale, cu mult mai multe facilități, în general cu grad ridicat de tehnologizare (de exemplu, cărțile și echipamentele DAISY, aplicația VOICE de redare a imaginilor, cititoarele de ecran – *screen readers*, măritor de ecran – *screen magnifier*, echipamente de redare a informațiilor în Braille, aplicații de recunoaștere a textului – *OCR (Optical Character Recognizer)*, telefoanele inteligente, etc.)

În învățarea unei limbi străine putem utiliza cărțile și echipamentele DAISY (fig. 1, fig. 2), deoarece o carte DAISY reproduce fidel conținutul unui material tipărit, cum ar fi un roman, un dicționar sau o revistă într-un format digital accesibil nevăzătorilor și persoanelor cu dificultăți de citire. Formatul Daisy constă într-o colecție de fișiere de mai multe tipuri, imprimate pe unul sau mai multe compact discuri. Cărțile se distribuie pe CD sau sub formă electronică, prin Internet. O carte în format Daisy se poate asculta selectiv, la fel ca și o carte tipărită. Folosind un echipament asemănător unui CD-player sau un computer cu sinteză vocală împreună cu un soft special, cititorul poate sări la o anumită pagină, poate sări din cuprins la un anumit capitol, dintr-un paragraf în altul, poate să reia o frază anterioară, poate sări peste notele de subsol. Utilizarea formatului DAISY va juca un rol important în accesibilizarea manualelor școlare, de exemplu, iar un elev cu deficiențe de vedere poate să utilizeze cu ușurință un manual de limba engleză, să acceseze temele, textele și exercițiile de gramatică sau/și vocabular.

Figura 1. Victor Reader Stratus4 Daisy MP3 player

Figura 2. Plextalk PTX1

De asemenea, aplicația VoiceOver (fig. 3) care poate fi accesată utilizând un iPhone aduce o contribuție majoră în pregătirea părții de Speaking a examenului Cambridge. În proba de Speaking Part 2 a examenelor FCE (First Certificate in English), CAE (Cambridge Advanced English) și CPE (Cambridge Proficiency English), elevul trebuie să descrie două imagini în detaliu (compară și menționează ce este similar și ce este diferit în ambele fotografii). Folosind VoiceOver, elevul cu deficiențe vizuale aude descrierea în limba română a celor două imagini, apoi traduce în limba engleză pentru examinator.

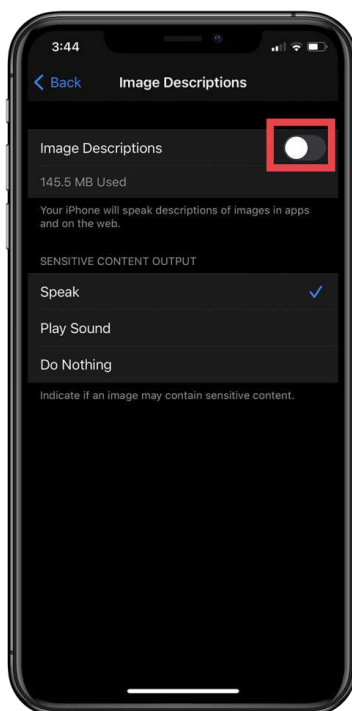

Figura 3. iPhone cu aplicația VoiceOver

Light Box (fig.4) este o tablă luminoasă pentru copii cu deficiențe de vedere și poate ajuta la învățarea formelor și culorilor în limba engleză. Pentru acest dispozitiv trebuie cumparate materiale educaționale. Ele au fost împărțite în trei seturi distincte pregătite pentru copii de grupe de vârstă diferite. Nivelul 1 (pentru copii sub 4 ani), Nivelul 2 (pentru copii între 3 și 5 ani) și Nivelul 3 (pentru copii între 4 și 6 ani). Fiecare set este însoțit de o carte care conține aproximativ 100 de exerciții.

Figura 4. Lightbox Nivelul 2

Toate aceste TA pot fi de un real folos în predarea limbii engleze, dar trebuie să menționăm și dezavantajele utilizării tehnologiilor de acces și a tehnologiei asistive. Unul dintre dezavantajele majore este costul unor echipamente, deoarece prețul de achiziție ridicat poate îngreuna accesul la educație. Alte dezavantaje ar fi lipsa instruirii cadrelor didactice în utilizarea acestor TA, lipsa unei grile prin care să evaluăm nevoile elevilor, unele echipamente sunt greu deplasabile (de la școală – acasă și invers), ceea ce ar necesita dublarea lor (revenind la problema financiară - cost mult prea ridicat). De asemenea, multe școli din România nu sunt pregătite pentru acomodarea tehnologiilor asistive (ținând cont că există în continuare și într-un număr destul de mare unități școlare fără apă curentă, cu încălzire prin intermediul sobelor și toalete în curtea școlii). Important de menționat ar fi și faptul că majoritatea manualelor școlare nu sunt accesibile elevilor cu deficiențe de vedere (digitalizarea acestor materiale fiind realizată într-un mod defectuos și fără a ține cont de nevoile reale ale elevilor).

Astfel, dacă tehnologiile de acces și tehnologia asistivă sunt încorporate în mod corespunzător în curriculum, acestea pot ajuta la succesul unui elev cu deficiențe de vedere într-o varietate de domenii. Utilizarea TA necesită, însă, instruirea nu doar a elevilor, ci și a părinților și profesorilor. Dacă profesorii ar fi instruiți în utilizarea unor tehnologii asistive,

atunci ar putea avea mai mult succes în implementarea corectă a acestor tehnologii în concordanță cu nevoile elevului.

Bibliografie:

1. Roșan, Adrian „*Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*”, Polirom, 2015
2. Pădure, Marian (2010). Interacțiunea utilizatorului cu deficiență de vedere cu tehnologiile de acces. *Revista Română de Interacțiune Om-Calculator* 3(1), 65-78
3. Susanto, S. & Nanda, D. S. (2018). Teaching and learning English for visually impaired students: An ethnographic case study. *English Review: Journal of English Education* 7(1), 83-92.

Webography:

1. <https://study.com/academy/lesson/assistive-technology-for-english-language-learners.html>
2. <https://www.pathstoliteracy.org/resources/resources-teaching-english-second-language-learners-blindness-or-visual-impairment>
3. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/396670>
4. https://www.researchgate.net/publication/318825098_Visually-Impaired_Brazilian_Students_Learning_English_with_Smartphones_Overcoming_Limitations
5. https://store.humanware.com/media/catalog/product/cache/8/image/9df78eab33525d08d6e5fb8d27136e95/s/t/stratus_4_angle--lr_1.jpg
6. https://www.visionaustralia.org/sites/default/files/images/assistive-technology/plexor_ptx.jpg?sfvrsn=0
7. https://the8-bit.com/wp-content/uploads/2020/10/IMG_1702_800px-576x1024.png
8. <http://www.altixvision.ro/educatie.html>
9. <http://www.altixvision.ro/assets/img/lightbox%20img.jpg>

Activities for Students during English Lessons Using Video and Audio Materials

Propunator. Prof Moș Amalia-Oana-Alina

Liceul tehnologic „Dr. Florian Ulmeanu,, Ulmeni, Maramureș

Audio-visual aids, which also contain sounds, are essential tools in the teaching–learning process because they not only clarify understanding but also challenge the mind, arouse curiosity and interest, and help students focus. They are an effective way to entertain students while teaching them more efficiently especially in today’s society.

They can be used for any levels, at any class and in this way the teacher integrates technology while teaching.(Not everyone sees the growth of English as a benign or even desirable phenomenon. Many people worry about what it means for the cultures and languages it comes into contact with, seeing its teaching as a form of cultural or linguistic 'imperialism' They argue that, as we have seen, English has been regarded by some as a way of promoting military, cultural or economic hegemony. Nor is it necessarily welcome to those who have been obliged to study it, some of whom see learning English as an unpleasant but a necessary occupation, like learning how it works.

Examples of activities

1. Self introduction- students record a short video introducing themselves (name, hobbies, favourite food, family, etc.) -this activity helps students practice basic speaking structures and confidence in using English, after recording, students Watch each other’s videos and give simple feedback.
2. Audio-diary- students record a diary or weekly audio describing what they did during the day or week. This encourages spontaneous speaking and fluency. Teachers can track progress in Vocabulary, pronunciation and sentence structure over time.
3. Video role-play- students work in pairs or groups and record a short video acting out real life situations, such as ordering food in a restaurant, asking for directions or shopping. This helps students practice functional language and communication skills.
4. Podcast discussions- students create a short podcast-style audio recording discussing a topic: favourite movie, school life, hobbies, technology etc. they can take turns asking and answering questions. This activity develops listening and speaking skills.
5. Pronunciation recording practice- students record themselves using a short text, dialogue or list of words. The teacher or classmates give feedback on pronunciation, stress and intonation. Students can record again and improve their pronunciation.
6. Video story telling- students record a video telling a short story (personal story, fairy tale or story based on pictures). This activity encourages creativity while improving narrative language and fluency.

Lesson Plan

Teacher: **Amalia-Oana-Alina Mos**

School: Liceul tehnologic. “Dr. Florian Ulmeanu” Ulmeni

Class: intermediate students

Date:

Visual aids: Whiteboard, worksheets, notebooks

Types of activities: individual, whole class, pair work

Types of interaction: Teacher-Students, student-student, whole class

Grammar Topic: present simple-review-reinforcement

Vocabulary in Use: *Famous people-celebrities*

Time: 50 minutes

Skills: reading, writing, speaking

Strategies: exercise, conversation, role-play

Topic: **Famous People**

Aim: To introduce and practice new vocabulary

Subsidiary Aims:

- To develop reading skills
- To develop self-study skills – note taking
- To promote interest in the topic

Level: intermediate

Type of Lesson: Reading and vocabulary enrichment-mixed type

Competences:

1.1 Identify the main ideas from TV shows/ audio-video recording on familiar topics, when the speaker's interlocutors talk clearly and slowly

1.3 Show interest in knowing personalities and cultural events

2.2 Participate in short conversation in common contexts or general topics

3.3 Identify the global meaning of articles or interviews

4.2. Write simple or coherent texts on topic of interest

Procedure:**Activity 1-Warm - up activity**-brainstorm activity(Celebrities)-estimated time 5 minutes

Activity 2-Group work -3 or 4 students: *the reader*- a student who reads for the whole group a text about a famous person *the secretary*-a students who solves the reading tasks and takes notes, *the detective*- a student who tries to steal information from the other groups but who also has the answers given by the teacher(anticipated problems- noisy detectives or secretaries)- estimated time 15 minutes

Activity3- th The students write a text about famous persons and give the best name for the story. This activity can be done as a pair-work activity in which a student dictates the sentences and the other student writes down)

Activity 4: the teaches writes on the board/ dictates some questions:

1. Which famous person would you like to meet?
2. Why is this person famous?
3. Why do you like this person so much?
4. What does this person look like?
5. Would you like to be famous one day?

Follow up activity: interviewing a star (alternative procedure- this activity may be given as homework)

Bibliografie:

1. Edict, Revista Educatiei, translation mine. www.edict.ro
2. Jeremy Harmer's 50 Communicative Activities, Cambridge Handbook for Language Teachers, pocket edition
3. www.britishcouncil.com

La traduction des référents culturels dans le roman *Moromeții* de Marin Preda

1. Tendances actuelles dans la théorie de la traduction

Les théoriciens et les praticiens de la traduction soutiennent l'idée qu'il est assez difficile de donner une définition de la traduction et ils se contentent d'en donner une description. Cette difficulté est rendue par la complexité de ce terme.

Par sa forme orale, la traduction représente « toute forme de médiation interlinguistique »¹ qui a comme but de transmettre un message entre locuteurs de langues différentes. Elle fait passer l'information d'une langue-source dans une langue-cible. Les étapes de la traduction sont : 1. la compréhension du texte de la langue source ; 2. la production du texte de la langue cible par la reformulation de toute information pertinente ; 3. la lecture du contrôle.

Edmond Cary, interprète de conférence et traducteur, nous propose une définition plus complexe de la traduction : « une opération qui cherche à établir des équivalences entre deux textes exprimés en des langues différentes, ces équivalences étant toujours et nécessairement fonction de la nature des deux textes, de leur destination, des rapports existants entre la culture des deux peuples, leur climat moral, intellectuel, affectif, fonction de toutes les contingences propres à l'époque et au lieu de départ et d'arrivée »².

Le traducteur doit avoir une culture générale étendue et une très bonne connaissance de ses langues de travail. Plus précisément, il doit savoir manier la langue de départ et comprendre la langue d'arrivée aussi bien que sa langue maternelle. Selon Vinay et Darbelnet, « le traducteur part du sens et effectue toutes ses opérations de transfert à l'intérieur du domaine sémantique »³. En ce qui concerne les traductions techniques, le traducteur a l'obligation de se documenter constamment pour qu'il puisse disposer d'une solide connaissance du domaine auquel appartient le texte à traduire.

Dans le dictionnaire *Le Nouveau Petit Robert de la Langue Française 2010*, nous avons trouvé une définition qui renvoie au verbe *traduire* (emprunté au latin *traducere*):

¹ Jean-René Ladmiral, *Traduire: Théorèmes pour la traduction*, Paris, Editions Gallimard, 1994, p.11.

² Edmond Cary *apud* Muguras Constantinescu, *Pratique de la traduction*, Suceava, Editura Universitatii din Suceava, 2002, p. 12.

³ Vinay et Darbelnet *apud* Georges Mounin, *Les problèmes théoriques de la traduction*, Paris, Editions Gallimard, 1963, p. 21.

« Faire que ce qui était énoncé dans une langue naturelle le soit dans une autre, en tenant à l'équivalence sémantique et expressive des deux énoncés »⁴.

La théorie de la traduction se déplace d'un point de vue à l'autre : quelques uns insistent sur la fidélité à la lettre c'est-à-dire que « seul le respect des signes garantit la fidélité à l'auteur »⁵, tandis que pour les autres, la traduction linguistique peut dégrader le sens de l'œuvre originale.

« La traduction interprétative est une traduction par équivalences, la traduction linguistique est une traduction par correspondances »⁶. Dans la traduction par équivalences, le sens de la langue de départ est le même que celui de la langue d'arrivée et on peut remarquer que les mots des deux langues ne correspondent que rarement. Les recherches qui ont été effectuées à l'ESIT (Ecole Supérieure d'Interprètes et de Traducteurs, Université Paris III) essaient de démontrer le fait que la traduction par équivalences comporte une validité générale. Toute traduction est marquée par la correspondance entre les termes, mais on soutient le fait qu'elle devient un texte grâce à l'équivalence.

Il semble être assez difficile de donner une définition claire du processus traductif. Umberto Eco essaie de « comprendre comment, tout en sachant qu'on ne dit jamais la même chose, on peut dire *presque* la même chose »⁷. Selon lui, la traduction est « dire la même chose dans une autre langue »⁸.

Mounin a finalement reconnu que la traduction existe et qu'il y a même de bonnes traductions. On ne doit pas se poser des questions sur la possibilité ou l'impossibilité de traduire, mais on doit considérer que la traduction est une opération qui a un degré de réussite variable.

2. Traduire la culture

La traduction représente une activité qui nécessite multiples compétences, telles que : une très bonne culture générale, de bonnes compétences linguistiques, une capacité de mobiliser l'information. A côté de toutes ces compétences, on ajoute les motivations suivantes : l'intérêt pour une culture et une langue, le goût de l'écriture, la volonté de rendre les œuvres, d'offrir la possibilité aux œuvres d'être accessibles à un grand public.

⁴ *Le Nouveau Petit Robert de la Langue Françaises 2010*, p. 2592.

⁵ Marianne Lederer, *La traduction aujourd'hui*, Paris, Hachette, 1994, p. 20.

⁶ Ibidem, p. 50.

⁷ Umberto Eco, *Dire presque la même chose. Expériences de traduction*, Bompiani, Milano, 2003, p. 8.

⁸ Ibidem, p. 7.

« Traduire la culture » désigne le plus souvent le fait de traduire la composante culturelle du texte de la langue source. Sur le champ de la traduction, on parle assez souvent d'une « distance culturelle ». Dans son article, Jean-Pierre Richard nous propose une définition de cette « distance culturelle » : « Cette notion désigne généralement l'écart perçu entre la culture d'origine et la culture d'accueil »⁹. Si à cause de cette distance, on fait perdre l'identité culturelle de la réalité à traduire, on peut affirmer le fait qu'on a déjà détruit la traduction.

La transmission d'une culture représente une des tâches primordiales du traducteur. Celui-ci doit être au courant du thème traité par l'auteur du texte. Le traducteur, bilingue et biculturel, est capable non seulement de parler plusieurs langues grâce à ses connaissances linguistiques mais aussi de passer d'une culture à l'autre, c'est-à-dire d'exprimer le monde étranger et de le faire voir à tous ceux qui l'ignorent.

Toute traduction est une interaction entre les cultures. Les cultures « n'entrent pas directement en contact sur toute leur surface, mais sur certains points ou certaines régions seulement – l'impact de l'une sur l'autre est différentiel quant au domaine de la culture, comme quant aux catégories ou parties de la population »¹⁰. L'interaction entre les cultures donne naissance parfois à l'intraduisibilité. L'intraduisibilité est présente dans le processus traductif, mais elle ne représente pas l'essence de la traduction.

3. Définition du concept de culturème

Toute langue comporte des termes culturellement marqués c'est-à-dire « les culturèmes. Les culturèmes sont « des unités porteuses d'informations culturelles »¹¹ par lesquels les langues se distinguent les unes des autres.

Une autre définition du concept de culturème se trouve dans un article de Michel Ballard : « Les désignateurs culturels, ou culturèmes, sont des signes renvoyant à des référents culturels, c'est-à-dire des éléments ou traits dont l'ensemble constitue une civilisation ou une culture. Ces désignateurs peuvent être des noms propres (*The Wild West*) ou des noms communs (*porridge*) »¹².

⁹ Jean-Pierre Richard, « Traduire l'ignorance culturelle », *Palimpsestes* N° 11. *Traduire la culture*, Paris, Presses de la Sorbonne Nouvelle, 1998, p. 151

¹⁰ L. Dumont *apud* Jean Louis Cordonnier, *Traduction et culture*, Paris, Les Editions Didier, 1995, p. 10.

¹¹ Georgiana Lungu-Badea, « Traduire les culturèmes », *Translationes* (1), Editura Universității de Vest, Timișoara, 2009, p. 18.

¹² Michel Ballard, « Les stratégies de traduction des désignateurs de référents culturels », *La traduction, contact de langues et de cultures* (1), Artois Presses Université : Arras, 2005, p. 126.

Le terme de *culturème* a été promu par Els Oksaar dans une étude intitulée *Kulturemtheorie*. Cette notion désigne : 1. le support de signification dans une culture; 2. l'ensemble des faits culturels spécifiques d'un peuple.

4. Traduction des culturèmes dans le roman *Moromeții* de Marin Preda

L'intérêt de l'écrivain dans le roman *Moromeții* tombe sur la vie de la communauté rurale. On découpe de la vie du village une seule tranche : le dimanche. Sa manière d'analyser et d'effeuiller les événements l'aide à les examiner plus attentivement et font que ce jour-là soit marqué d'une richesse exceptionnelle. Il est à remarquer le fait que ce jour occupe une grande partie du roman. Les faits sont insignifiants, mais Marin Preda réussit à rendre la monotonie captivante. Son esprit d'analyse et d'observation crée des pages magistrales.

Marin Preda laisse son héros à se manifester. Les portraits des personnages sont traités d'une manière analytique. Ses personnages se définissent par le langage et par le mouvement, par les gestes et par les répliques. Par exemple, le portrait d'Ilie Moromete est réalisé par des détails accumulés au cours du roman. La figure centrale du roman est Ilie Moromete. Il est le personnage le plus important du roman par le fait qu'il réussit à enchanter avec sa manière de parler. L'ironie, l'intelligence, l'humour et sa manière de raconter donnent à ce paysan le statut de philosophe. L'auteur s'est proposé de nous orienter dans un monde des paysans dont la complexité est inaccessible si le lecteur n'est pas familier avec son code.

Le roman a été traduit du roumain en français par Maria Ivanescu (1986). On considère que c'est une entreprise courageuse de sa part puisqu'un roman de ce type est intraduisible à cause de son langage rustique, des gestes, des expressions qui caractérisent le paysan roumain. Le roman est truffé de références culturelles relatives à la vie du village roumain. La traductrice prend son statut de négociateur interculturel. Elle cherche à restituer en français la saveur de la langue roumaine, afin d'obtenir un effet de réversibilité sur le plan du contenu. On est conscient que les personnages de Marin Preda ne sont pas capables de s'exprimer comme de vrais Français. L'un des points qui a embarrassé la traductrice est, sans doute, le langage des paysans qui rend avec réalisme les objets formant la réalité environnante. La traductrice considère comme nécessaire l'insertion d'une note explicative en

bas de la page dans la situation des termes où elle ne trouve aucun équivalent fonctionnel en français. Il est à remarquer qu'elle fait tout pour amener le lecteur francophone à revivre l'atmosphère du texte d'origine.

Un objet vestimentaire des paysans roumains est « iie » (roum.). Avant de le traduire, on doit faire une analyse de ses traits caractéristiques. Cette analyse s'avère nécessaire pour le traducteur qui devra faire de son mieux pour rendre le contenu informationnel de la langue source dans la langue cible, sans trahir l'esprit de l'original. Grâce à cette analyse, le traducteur pourra se rendre compte si les traits caractéristiques de l'objet culturel de la langue de départ recouvrent dans la langue du destinataire la même réalité ou une réalité semblable à celle de l'origine. Dans la plupart des traductions en français le culturème « iie » (roum.) est traduit par le mot « blouse », comme dans l'exemple suivant :

- *Ați muncit de când erați mici și nu v-a luat niciodată o haină pe voi, cum e copiii oamenilor. Numai la alea te-a luat. Tita are crepdeșin, Ilinca **iie de mătase**, aia are scurteică de catifea ...* (Marin Preda)

- « Vous avez travaillé depuis que vous étiez encore de petits enfants, sans un habit même. Ils devaient vous en acheter, comme le font les gens pour leurs enfants. Mais pour celles-là, je sais qu'ils en ont acheté. Tita s'habille de crêpe-de-chine, Ilinca porte des **blouses en soie** et l'autre des mantelet en velours ! » (trad. Ivanescu)

L'emploi du mot « blouse » en français supprime les connotations culturelles du mot « iie » (roum.) de la langue source. On risque de perdre l'effet de réversibilité et de s'éloigner des intentions de l'auteur. Dans le dictionnaire *Le Petit Robert*, nous avons cherché les sens du terme « blouse ». Le premier sens du terme est celui « d'ample chemise de toile grossière qui était portée par les paysans, les gens du peuple »¹³. Le deuxième sens désigne « un vêtement de travail que l'on met par-dessus les autres pour les protéger »¹⁴. Pourtant, notre intérêt tombe sur le troisième sens qui renvoie à un « chemisier de femme, large du bas, souvent boutonné dans le dos, porté vague ou serré dans une ceinture »¹⁵. Le dictionnaire nous offre aussi un exemple dans ce sens qui est celui de « blouse de soie ». Notons que la « blouse de soie » est une pièce de vêtement spécifique aux femmes. Par conséquent, l'exemple trouvé dans le dictionnaire est très proche du sens avec « iie de mătase » (roum.) que notre personnage

¹³ *Le Nouveau Petit Robert de la langue française 2010*, Paris, Le Robert, 2010, p. 267.

¹⁴ Ibidem

¹⁵ Ibidem

féminin portait dans le roman. La traductrice Maria Ivănescu ne réussit pas à rendre dans la langue de destination les connotations culturelles du terme « iie » (roum.). Elle a employé comme stratégie de traduction l'adaptation. Elle considère comme nécessaire l'emploi du mot « blouse », un terme plus adapté au lecteur francophone. Par conséquent, elle fait de son mieux pour exprimer ce que le texte source veut dire, mais faute d'un équivalent culturel dans la langue cible, elle risque de s'éloigner de l'effet d'ensemble du texte original.

Nous savons que le costume populaire roumain tire son style de l'origine dace. En ce qui concerne le costume féminin, la célèbre blouse roumaine appelée « iie » (roum.) est originale. Elle est large, avec des broderies et des fronces autour du cou. Elle est confectionnée en lin avec de longues manches. Grâce à cet exemple, on soutient que la traduction n'est pas une opération seulement linguistique mais aussi une opération fondée sur des faits liés à un contexte culturel. Par conséquent, pour traduire, « il faut remplir deux conditions, dont chacune est nécessaire, et dont aucune en soi n'est suffisante : étudier la langue étrangère ; étudier l'ethnographie de la communauté dont cette langue est l'expression »¹⁶. Si les traducteurs ignorent cette double condition, on arrive dans la situation de parler des « fautes de traduction ». Ces fautes apparaissent à cause de l'insuffisante connaissance de la langue étrangère et de l'ignorance de la civilisation dont cette langue est l'expression.

Dans l'exemple suivant, par l'intermédiaire de l'adaptation, le traducteur en tant que médiateur interculturel procède à une neutralisation du terme culturel roumain rendu dans la langue-culture d'arrivée par un équivalent fonctionnel plus général. Par cette stratégie de traduction, on annule les connotations culturelles du terme d'origine :

*Ai venit aicea în **ițari** și te-ai ghiftuit...* (Marin Preda)

« Vous êtes venu en **caleçon paysan**, vous êtes maintenant gavé de tout... » (trad. Ivanescu)

Le culturème « ițari » (roum.) renvoie à une sorte de pantalon collant porté par les hommes. Plus précisément, il s'agit d'un pantalon blanc très serré faisant partie du costume des hommes. Ce costume est composé d'un chapeau, d'un pantalon blanc serré, d'une chemise longue brodée, d'une grande ceinture appelée « brâu » (roum.) et d'un manteau en cuir. Pour ne pas supprimer l'idée du texte source, Ivănescu substitue le terme en question par une explication qui puisse guider le lecteur francophone vers un déchiffrement partiel du texte

¹⁶ Georges Mounin, *op. cit.*, p. 236.

de départ. On considère que l'emploi de cette expression risque de trahir l'effet d'origine parce que ce caleçon paysan « *ițari* » désigne un costume des paysans roumains.

A la campagne, les paysans roumains se chaussaient d' « *opinci* », comme dans le roman de Marin Preda. Ces chaussures traditionnelles sont une sorte de mocassins en cuir de porc. Ils sont fixés aux pieds jusqu'à mi-mollet grâce à un lacet. Dans l'exemple suivant, on va analyser la solution adoptée par la traductrice Ivănescu dans le cas du culturème « *opinci* » :

*Stătea cu un picior proptit în marginea prispei, cu fruntea lui groasă și roșie de îmbufnare și se încălța cu niște **opinci** vechi.* (Marin Preda)

« Il avait appuyé son pied contre le bord de la *prispa*, le front charnu et rouge de colère, et mettait de vieilles **sandales paysannes**. (trad. Ivanescu)

La traductrice a opté de nouveau pour l'adaptation en employant le signifiant général « sandales paysannes » qui supprime les connotations culturelles du terme en question. Dans cette situation, le lecteur francophone ne saisit pas la signification du terme d'origine roumaine. Elle s'éloigne de plus en plus du fait de rendre perceptible l'effet du texte source. Pour avoir obtenu un effet analogue dans l'acte de traduction, il aurait fallu que la traductrice conserve le culturème dans la langue-culture cible, non seulement pour sa sonorité expressive, mais aussi pour sa connotation culturelle. A notre avis, le report doublé d'une explication de sens actualisée dans une note en bas de la page aurait été la meilleure solution dans le cas de ce culturème. Le report assorti d'une explication de sens aurait amené le public français à vivre l'atmosphère du texte et de la culture source, sans trahir l'esprit de l'original.

En ce qui concerne les tissus et les objets paysans, nous avons trouvé dans le roman de Marin Preda des mots que les paysans roumains utilisent pour désigner des couvertures de laine telles que : « *cergă* », « *velință* » ou pour parler d'un tapis tel que « *rogojină* ». Ces tissus servent de simple couverture de lit, de tapis sur le mur ou à la terre. Ils prennent leur statut de culturèmes parce qu'ils tirent leur origine de la communauté rurale roumaine. L'appartenance à la culture d'origine ne conditionne pas l'utilisation de ces mots par d'autres langues. Pour obtenir un effet analogue du texte source, le report accompagné d'une explication de sens sera la meilleure stratégie employée par la traductrice. Voici le texte original avec sa variante française :

*Fata așternu o bucată de **cergă** pe prispă, puse un căpătâi și îl apucă pe Niculae de subsuori.* (Marin Preda)

« La fille étendit **une couverture** sur la *prispa*, y posa un oreiller, prit Niculae par dessous bras... » (trad. Ivanescu)

*Jupuitu intră în odaia cea mare unde stăteau Moromeții și se repezi spre capul unui pat, undem deasupra unei lăzi vopsite cu fel de fel de înflorituri, se aflau puse unele peste altele vreo cinci-șase covoare țărănești și câteva **velințe**.* (Marin Preda)

« Jupuitu entra dans la grande pièce de la maison et s'élança vers le chevet du lit, où, au-dessus d'un coffre peinturé de toutes sortes de fioritures, se trouvaient cinq ou six tapis et quelques **couvertures**. » (trad. Ivanescu)

- *La masă! spuse mama venind cu tigaia cu fasole sub umbra **rogojinii**.*
(Marin Preda)

« - Venez à table ! dit la mère en s'approchant, la casserole dans une main. (trad. Ivanescu)

On est conscient que par l'emploi d'un terme générique tel « couverture » le sens du désignateur spécialisé du roumain n'est recouvert que partiellement par l'équivalent français, et les lecteurs risquent de ne pas saisir le sens d'origine. Dans le dernier exemple où nous avons trouvé le culturème « rogojină » (roum.), la traductrice omet le référent culturel puisqu'elle n'a trouvé aucun terme fonctionnel qui puisse rendre la réalité source. Elle considère que l'emploi de tout mot français annule le sens original. Elle pense aussi que le gommage de ce mot n'affecte pas la compréhension du texte traduit. Dans ce cas, on peut parler d'un saut culturel, considéré comme une stratégie de rupture ou d'acclimatation, selon le point de vue où l'on se place. Pourtant, l'omission représente une faiblesse de la part de la traductrice. Le contenu informationnel gommé pourrait conduire le lecteur francophone vers le déchiffrement textuel. Dans ce cas, fournir des notes explicatives aurait été une bonne solution. Par conséquent, la note en bas de la page aurait été la meilleure stratégie employée pour respecter l'intention du texte source et pour rendre perceptible l'effet dans la sphère culturelle de la langue de destination.

5. Conclusion

Le but de la traduction est de transmettre au public cible ce qui a été dit ou écrit dans la langue étrangère. Les traducteurs doivent être capables de saisir et de rendre le sens et les nuances d'un texte étranger. Le traducteur ne traduit pas pour comprendre mais pour faire comprendre puisqu'il a compris avant de traduire.

Le transfert des culturèmes consiste à fournir au public étranger des connaissances sur un univers culturel qui n'est pas le sien. Il s'agit d'un apport qui ne comble pas intégralement la distance qui existe entre les deux langues-cultures, mais il ouvre une fenêtre sur l'univers de la culture d'origine. Le traducteur préserve le culturème en le transférant sous des formes compréhensibles dans la sphère culturelle du public cible.

La double qualité du traducteur qui est celle de passeur des mots et de passeur de culture doit l'aider à trouver la stratégie de traduction adéquate pour négocier le sens d'un terme et réaliser la médiation culturelle entre le système de départ et le système d'arrivée. Il devra à tout moment être capable de rendre le sens d'un terme culturel en employant la stratégie de traduction qui entraîne les moindres pertes stylistiques. Faute d'équivalence fonctionnelle dans le système d'arrivée, le traducteur doit recourir à des opérations qui rendent le sens des désignateurs culturels dans la langue-culture cible.

BIBLIOGRAPHIE

Ballard, Michel, *Le nom propre en traduction*, Paris, Ophrys, 2001

Ballard, Michel, « Les stratégies de traduction des désignateurs de référents culturels », *La traduction, contact de langues et de cultures* (1). Etudes réunies par Michel Ballard, Artois Presses Université : Arras, 2005, p. 125-148

Constantinescu, Muguras *Pratique de la traduction*, Suceava, Editura Universitatii din Suceava, 2002

Cordonnier, Jean Louis, *Traduction et culture*, Paris, Les Editions Didier, 1995

Eco, Umberto, *Dire presque la même chose. Expériences de traduction.*, traduit de l'italien par Myriem Bouzaher, Milan, Bompiani, 2003

Ladmiral, Jean-René, *Traduire : Théorèmes pour la traduction*, Paris, Editions Gallimard, 1994

Lederer, Marianne, *La traduction aujourd'hui*, Paris, Hachette, 1994

Lungu-Badea, Georgiana, « Traduire les culturèmes », *Translationes* (1), Timișoara, Editura Universității de Vest, 2009

Mounin, Georges, *Les problèmes théoriques de la traduction*, Paris, Editions Gallimard, 1963

Rădulescu, Anda, *Les culturèmes roumains : problèmes spéciaux de traduction*, Craiova, Editura Universitaria, 2010

Seleskovitch, Danica, Lederer, Marianne, *Interpréter pour traduire*, Didier Erudition, Paris, 2001

Richard, Jean-Pierre, « Traduire l'ignorance culturelle », *Palimpsestes* N° 11. *Traduire la culture*, Paris, Presses de la Sorbonne Nouvelle, 1998

CORPUS DE TEXTES

Preda, Marin, *Moromeții*, (Vol. I), București, Editura Jurnalul Național, 2009

Preda, Marin, *Les Moromete* (Vol. I), traduit du roumain par Maria Ivănescu, București, Les Editions Minerva, 1986

DICTIONNAIRES

Le Nouveau Petit Robert de la langue française 2010, Paris, Le Robert, 2010

De l'oral à l'écrit : représentation du français parlé dans le roman « Zazie dans le métro » de Raymond Queneau

Le roman *Zazie dans le métro* de Raymond Queneau a été publié en 1959. Il s'impose parmi ses lecteurs comme un roman provocateur de la remise en question des normes linguistiques traditionnelles et de l'exploration des rapports complexes entre langue parlée et langue écrite. À travers une écriture volontairement transgressive, Queneau met en scène un usage inédit du langage littéraire, où l'oralité est insérée au cœur du texte écrit, sans tenir compte des conventions orthographiques, syntaxiques et stylistiques de la langue française standard. Loin de chercher une reproduction mimétique de la parole, l'auteur propose une écriture de l'oral fondée sur des formes graphiques hybrides, telles que la célèbre séquence « doukipudonktan » qui réalise une forte conscience métalinguistique. Ces procédés soulignent à la fois le désir d'intégrer la langue parlée dans l'espace de l'écrit et l'impossibilité d'une transcription fidèle de l'oral, les deux codes reposant sur des modes distincts de conception et de structuration du message.

Le présent article propose une analyse des enjeux linguistiques et esthétiques d'une hybridation entre oral et écrit dans le roman *Zazie dans le métro*, tout en révélant les limites de la transcription de l'oral, contribuant à redéfinir les potentialités expressives du roman moderne et à interroger les fondements mêmes de la norme linguistique.

La dimension métalinguistique du roman de Raymond Queneau s'actualise dans sa charge subversive ce qui fait le charme de ce récit provocateur. On a souvent commenté son inventivité poétique, sa stylistique de l'écriture, ainsi que son humour. Il joue avec la langue française, en inventant des termes nouveaux et en imitant l'oral, tout en résultant une modification des lexies (mots et expressions), ce qui est le procédé essentiel dans ce roman. L'auteur déforme volontairement les signes graphiques, plus précisément il simplifie l'orthographe et crée des néologismes. Modifier les lexies renforce le caractère insolent et métalinguistique du roman. Cette dimension dont on parle, on la retrouve dès le début du roman :

« Doukipudonktan, se demanda Gabriel excédé. Pas possible, ils se nettoient jamais. Dans le journal, on dit qu'il y a pas onze pour cent des appartements à Paris qui ont des salles de bains, ça m'étonne pas, mais on peut se laver sans. »¹

Zazie dans le métro reste un roman irrévérencieux qui bouscule les codes du récit traditionnel. L'auteur introduit un autre rapport au langage, sans respecter les règles de la grammaire, de la syntaxe et de l'orthographe. Le néo-français et le français classique sont combinés dans ce roman, ce qu'on peut observer dès le début du roman : « Doukipudonktan, se demanda Gabriel excédé »². Raymond Queneau définit le « néo-français » comme « une existence littéraire au français tel qu'il se parle maintenant »³. Le « néo-français » est une langue transformée, proche de l'oral qui pratiquement s'inspire de la langue parlée, de l'argot et du registre familier. Queneau modifie l'orthographe et la syntaxe afin de reproduire la prononciation et le rythme de la parole, comme dans le célèbre exemple « doukipudonktan ». Ce procédé crée un contraste avec le français classique et offre à ce roman un ton impertinent et ludique où la langue elle-même devient un terrain de jeu. La coexistence des deux langues se mêlent dans ce roman. L'auteur met en scène une langue vivante qui reflète la langue parlée des Parisiens. Dès les premiers pages, le lecteur remarque le fait que Zazie parle avec un mélange du français standard et d'expressions familières, comme dans l'exemple suivant : « J'veux descendre ! ». Cette formula parlée offre un effet d'humour tout en donnant au personnage une voix spontanée.

Ce roman est plein des néologismes et des déformations phonétiques pour marquer la créativité du langage populaire. On peut observer que l'auteur transforme des terme tels que « récréatif » en « récréativissime », ou il joue avec des expressions telles que « Zazie, la zésette du métro », ce qui montre le fait qu'il y a une forte interaction entre les deux types de langues et il souligne le ton comique de ce récit.

Toute la narration s'actualise par ce style oral et familier, en mettant en évidence aussi des exemples tels que le chauffeur de taxi et le commissaire qui contribuent à ce mélange linguistique, en alternant français standard et termes populaires. Ce fait sert à créer un rythme unique dans ce roman. Cette alternance dont on parle rend les aventures de Zazie dynamiques et

¹ Raymond Queneau, *Zazie dans le metro*, Editions Gallimard, 1959, p. 9.

² Raymond Queneau, *Zazie dans le metro*, Editions Gallimard, 1959, p. 9.

³ Raymond Queneau, *Battôns, chiffres et lettres*, Editions Gallimard, 1950, p. 68.

amusantes, en insistant sur la réalité que la langue elle-même une fois déformée, peut exprimer aussi l'humour et la critique sociale tout comme la vivacité de la vie.

Le texte entier joue des **dissonances linguistiques** introduites par les changements de temps et de styles. Il place des fautes amusantes sur le passé simple : « Gabriel **fermit** les yeux en frémissant à l'évocation de cet atrocités. Il se **tournit** vers le type. » / « (p. 66).

Raymond Queneau insiste également sur **des termes d'argot** : le « tarin » et le « tac » donnent lieu à une allitération remarquable. Dans les phrases de Gabriel :

« - Mais non, dit Gabriel, mais non Charles, c'est un pote et il a un **tac**.

Je nous le sommes réservé à cause de la grève précisément, son **tac**. T'as compris ? En route. » (page 13)

« D'une main légère mais puissante, Gabriel envoie Zazie s'asseoir au fond du **tac**, puis il s'installe à côté d'elle » (page 14)

« Gabriel s'extraît avec habilité et souplesse du **tac**. Tout le monde se retrouve autour d'une table, sur le trottoir. » (page 18)

« Gabriel extirpa de sa manche un pochette de soie couleur mauve et s'en tamponna le **tarin**. » (page 9)

« [...] il sortit de sa poche un carré de soie de la couleur de lilas (celui qui n'est pas blanc) mais imprégné de Barbouze, le parfum de Fior et s'en tamponna le **tarin**. » (page 118)

Dans l'exemple suivant, on insiste sur l'adjectif « foireux » (page 10), ce qui montre le fait qu'il ne s'agit pas d'employer l'argot comme marqueur d'une classe sociale : ce serait le langage de la classe populaire :

« - D'abord, je vous permets de ma tutoyer.

- **Foireux**, répliqua Gabriel avec simplicité. » (page 10)

Au début de ce roman, les premières deux pages s'actualisent par une forte **allitération** en [f], depuis « parfum » jusqu'à « la foule parfumée », soulignant ainsi les ressources phonétiques du langage :

« La foule parfumée dirige ses multiples regards vers les arrivants qui commencent à défiler... » (page 11)

« Elle pensait pas 4 elle en disant ça, elle était pas égoïste, elle voulait parler du parfum qui émanait de ce meussieu. » (page 9)

« Si je comprends bien, ptite mère, tu crois que ton parfum naturel fait la pige... » (page 10)

« C'est un parfum d'homme. » (page 11)

On prend comme exemple le texte ci-dessous :

Le ptit type se mit à craindre. C'était le temps pour lui, c'était le moment de se forger quelque bouclier verbal. Le premier qu'il trouva fut un alexandrin :

« - D'abord, je vous permets pas de me tutoyer.

- Foireux », répliqua Gabriel avec simplicité.

Ce passage tiré du roman insiste sur un « ptit type » qui essaie de se défendre en parlant en vers de douze syllabes (l'alexandrin). Grâce à cette forme poétique employée, il veut construire une sorte de « bouclier verbal ». « L'alexandrin » qualifie « le vers de douze syllabes (quand la rime est masculine) ou de treize syllabes (si l'on compte l'e de la rime féminine), appelé aussi *vers héroïque* ou *grand vers*.⁴ La réplique de Gabriel, plus réussie et plus naturelle, montre le fait qu'il est aussi capable parler en vers, en continuant l'allitération en « f » (*foireux*), ce que l'autre n'avait pas maîtrisé. Le terme « foireux » comprend plusieurs sens selon le Dictionnaire en ligne *Trésor de la Langue Française*. Le premier sens porte sur un terme vulgaire qui correspond à « foire » et à « foirer ». Appliqué à une personne signifie « qui a la foire, la colique ». Un autre sens extrait du dictionnaire est celui qui provoque la peur. Il comprend aussi un sens figuré appliqué à une personne signifiant « apeuré, poltron ». Une autre signification de ce terme est celles dont les actes et les effets sont déplorables ou n'ont aucune portée. En ce qui concerne la prononciation et l'orthographe, vers la fin du XIIème siècle c'était le terme « foiroux ». On appelle une mine « foireuse » un homme qui a un visage chagrin ou malade.

Queneau nous laisse l'impression qu'il veut effectivement se moquer de la langue française, tout en insistant sur des jeux de mots, de l'argot, des néologismes et des barbarismes, jusqu'au moment où il aboutit à présenter une sorte de sabir. Notre personnage central demande du « caco-calo » et le premier exemple de ce pérégrinisme et le germanisme que sa mère emploie « Natürlich ». Ce qu'on peut observer tout au long du roman c'est le fait que ce jeu sur les langues prend toute une ampleur au chapitre 8 : « Mon petit vieux, lui répondit Gabriel, mêle-toi de tes cipolles. She knows why and she bothers me quite a lot ».

⁴ <http://stella.atilf.fr/Dendien/scripts/tlfiv5/visusel.exe?12;s=2807572440;r=1;nat=;sol=1;>

Queneau souligne ainsi que la langue se renouvelle en empruntant aux autres et en créant de nouvelles associations entre des mots déjà existants. Le fameux *hapax* qui ouvre le récit : « Doukipudonktan » (p. 7 ; OC, p. 561) apparaît d'abord comme un mot étranger, d'autant qu'il fait suite à une épigraphe en grec. Le lecteur passe ainsi d'une graphie illisible à une autre, avant de comprendre qu'il s'agit d'une phrase contractée et amalgamée en un seul mot bizarre qu'il faut donc lui aussi traduire. Au-delà de l'utilisation d'une langue crue ou de l'argot, le travail sur la langue le plus fréquent est un jeu de contraction des mots entre eux ou d'abrègement morphologique. Queneau multiplie les apocopes : « ltrain », « jparie » (p. 9 ; OC, p. 562). Il syncope les mots en retranchant une lettre ou une syllabe médianes : « vlà » (*ibid.*), « c'est un ostiné » (p. 13 ; OC, p. 565). Dans le premier chapitre, qui évoque la crasse, il joue bien évidemment de la crase, c'est-à-dire de la contraction de deux syllabes en une : « msieu » (p. 15 ; OC, p. 566). L'exemple du traitement du titre « Monsieur » est éclairant quant à la vocation critique des jeux sur les mots. D'un côté, la contraction en « msieu » est symbolique du déni de toute dignité. De l'autre, l'insistance que traduit la transcription en « meussieu » (p. 7 ; OC, p. 561) est la trace d'un pseudo-respect, voire d'une obséquiosité qui se révèle persiflage. Le langage parlé dénonce, en l'outrant ou en la raccourcissant, toute grandeur attribuée à la langue en tant que médium des normes et des codes sociaux de bienséance. En se combinant aux silences indiqués par la mention récurrente : « geste » aux blancs qui sépare les répliques entre elles et sont l'espace d'une distance ironique à l'égard des discours proférés, il met en cause les *doxas*. L'irrespect des règles du bien dire et du bien construire est la forme d'une insolence critique à l'encontre de la société qui les a édictées. Dans cette perspective, on peut revenir sur le personnage de Zazie. D'emblée, elle se caractérise par le maniement d'une langue pleine de gros mots : « mon cul » (p. 12 ; OC, p. 564), qui ponctue nombre de ses répliques, « con » (p. 14 ; OC, p. 566), « merde » (p. 27 ; OC, p. 575). Or le gros mot, dans sa violence, constitue une forme d'arrêt du discours de l'autre. Il l'annule brutalement. Il interrompt ainsi le flux des lieux communs. Zazie, dès sa première apparition, apparaît comme celle qui y contrevient : « Gabriel regarde dans le lointain ; elles, elles doivent être à la traîne, les femmes, c'est toujours à la traîne ; mais non, une mouflette surgit [...] » (p. 9 ; OC, p. 562). Sa brusque arrivée va à l'encontre du proverbial retard des femmes. Plus généralement, ses questions démasquent la vacuité, voire la nullité de la parole de l'autre quand elle emprunte au discours commun, à l'anonyme et au neutre du « on dit » : « – Alors, petite, qu'il dit comme ça, comme ça, on va se coucher ? / – Qui ça

“on” ? demanda-t-elle » (p. 21-22 ; OC, p. 571). De même, elle interroge du tac au tac⁴ la réponse automatique et vide de sens, dans laquelle un mot vaut pour un autre et n'a donc plus de sens distinct : « – Moi, dit Charles, je passe voir Turandot, j'ai quelque chose à lui dire. / – Compris, dit Gabriel. / – Qu'est-ce qu'il y a à comprendre ? demanda Zazie » (p. 19 ; OC, p. 569).

La violence de son langage non seulement court-circuite le lieu commun mais vise toute apparente élévation, l'éloquence notamment. Alors que son oncle adopte un ton pompeux et manie le style épique : « Le métro, ce moyen de transport éminemment parisien, s'est endormi sous terre, car les employés aux pinces perforantes ont cessé tout travail », la virulence de sa réponse en dénonce l'emphase : « – Ah les salauds, s'écrie Zazie, ah les vaches » (p. 11 ; OC, p. 564). Par un rabaissement carnavalesque, la trivialité de sa prise à partie désacralise les beaux discours et les vide de toute substance. Le gros mot est le signe d'une insolente récusation des valeurs et des pouvoirs.

Il n'est pas anodin de mettre en question la langue. Sa mise en cause inscrit dans l'écriture la dénonciation d'une société archaïque. Queneau le précise en diverses occurrences : « Et pourtant, il me semble évident que la vie d'un pays dépend de celle de son idiome propre. On ne peut soigner la France sans lui dire : “Tire ta langue” »⁵. En commentant le titre de ce récit, les critiques ont souvent noté qu'il fonctionne comme une antiphrase puisque précisément Zazie n'ira pas dans le métro. Mais on s'est moins interrogé sur le prénom attribué au personnage central.

Est-ce un diminutif ? De quel prénom ? Est-ce un surnom affectueux, enfantin, comme sa construction invite à le comprendre par mimétisme avec un zézaiement ? La récurrence des formes abrégées dans ce roman et leur éclatante transgression des règles de grammaire, d'orthographe et de syntaxe⁶, mais aussi le rôle de Zazie, qui bouscule les conventions et les valeurs établies, conduisent à y voir un hypocoristique. Son prénom même, dans sa forme abrégée, annonce un personnage conçu comme celui qui ruine les stéréotypes. Ce diminutif laisse transparaître, à la faveur d'une association sonore, le substantif qu'il réduit. Il renvoie à la « zizanie », c'est-à-dire à la discorde,

soit encore au refus de s'accorder avec l'ordre du monde tel qu'il est. Et c'est bien de cela qu'il s'agit dans cette remise en question des institutions et des valeurs.

En effet, ce roman prend pour cible la belle langue académique et vise plus largement les principales institutions françaises, l'armée, l'école, la religion. S'attaquant d'abord à cette dernière, la dérision commence par

le choix du prénom de l'oncle. Si sa physionomie est conforme à celle de l'ange du même nom, Gabriel signifiant « force de Dieu », son attitude est bien éloignée du modèle biblique. Il n'est pas l'ange de l'Annonciation mais celui de la réception, il récupère l'enfant largement après sa naissance. De plus, son métier est une manière de tourner en dérision la question du sexe des anges : il joue des deux, mais l'image d'un archange en travesti dans une boîte de nuit est pour le moins iconoclaste (p. 154 ; OC, p. 663). En outre, le personnage est pris pour un autre. Les touristes confondent l'archange avec le Messie en le choisissant comme « archiguide » (p. 106 ; OC, p. 629). Ce Messie-là égare les brebis dans les quartiers chauds de Paris. Enfin, le trajet vers la Sainte-Chapelle apparaît

comme un chemin de croix, encombré par les embouteillages. Les différents retards contrefont les stations du Christ, à moins encore que l'on n'interprète le sens de cette recherche comme un avatar moderne et désacralisé de la quête du Graal. La Sainte-Chapelle est le Graal du tourisme. Concernant l'armée, il est intéressant de constater que l'auteur choisit d'ouvrir son récit, potentiellement, à la gare d'Austerlitz⁷. L'éclatante victoire militaire à laquelle ce nom renvoie est prise dans un renversement grotesque. À la place, le lecteur lit une tentative de pugilat minable dans une ambiance de crasse. Sans compter ce que pense Zazie de Napoléon : « – Napoléon mon cul, réplique Zazie. Il ne m'intéresse pas du tout, cet enflé, avec son chapeau à la con » (p. 14 ; OC, p. 566). Et il n'est pas le seul objet de moqueries. Une autre attaque satirique, plus dissimulée mais non moins caustique, apparaît dans l'une des déformations de noms propres que Zazie opère. Elle appelle l'Almanach Vermot « les Mémoires du général Vermot » (p. 11 ; OC, p. 564). Vermot n'étant rien moins que général, la transformation pourrait viser les *Mémoires* du général de Gaulle, la parution du dernier tome (*Le Salut*, 1959) étant contemporaine de celle de *Zazie*. Le rapprochement entre Vermot et de Gaulle est particulièrement sarcastique et, comme dans le cas de Napoléon, il dénonce non seulement l'institution (l'armée) mais aussi les symboles de la France qu'ils sont tous deux. De ce point de vue, on peut noter que les lieux touristiques nommés sont, le plus souvent, des monuments

nationaux : le Panthéon (p. 13 ; OC, p. 565), les Invalides (p. 14 ; OC, p. 566), la place de la République (p. 92 ; OC, p. 619), le Sacré-Cœur (p. 85 ; OC, p. 615). Les symboles de la patrie sont confondus entre eux et donc dénoncés comme tels. Gabriel l'indique en précisant que « tout ça c'est du bidon » (p. 16 ; OC, p. 567). Confondre les Invalides, tombeau de Napoléon mais auparavant église des soldats dédiée à Saint Louis et consacrée à la sainte Trinité, avec la caserne de Reuilly (p. 14 ; OC, p. 566) constitue d'abord un sacrilège, puis une charge féroce contre le symbole national qu'est Napoléon et, enfin, une mise en cause de l'armée. En effet, durant la Seconde guerre mondiale, la caserne de Reuilly était le centre de mobilisation de la Milice, de sinistre mémoire. La confusion des deux lieux induit une identification qui donne du rôle de l'armée une vision accablante.

La présentation de l'école dans la bouche de Zazie s'inscrit dans ce mouvement critique. La transmission du savoir est décrite sur le mode de l'exagération, comme une relation sadique (p. 23 ; OC, p. 572). Le texte discrédite non seulement les institutions mais aussi les valeurs sur lesquelles repose encore la société d'alors : le travail, la famille et la patrie. On a vu ce qu'il en était des emblèmes de la patrie. Quant au travail, le récit s'ouvre sur une caricature ironique des « hommes d'affaires en tête au pas accéléré avec leur porte-documents au bout du bras pour tout bagage et leur air de savoir voyager mieux que les autres » (p. 9 ; OC, p. 562) et, simultanément, sur une grève, c'est-à-dire sur la contestation des conditions de travail. De plus, Zazie dévoile la violence des relations de pouvoir que comporte tout travail : elle choisit sa profession future en fonction des possibilités d'exercer cette violence : « – Oui, [...] je serai astronaute pour aller faire chier les Martiens » (p. 23 ; OC, p. 572). Enfin, la famille, garante de l'ordre et de la vertu, est d'emblée décrite comme un espace de débauche et de meurtre : « – Je peux te faire confiance ? Tu comprends, je ne veux pas qu'elle se fasse violer par toute la famille » (p. 9 ; OC, p. 563). Dans la conception ancienne, le père de famille est le représentant et le porteur de la loi. La mère doit être soumise comme épouse, et se définit d'abord comme nourricière, protectrice de l'enfant. Or ici, même si elle a sauvé l'enfant de la tentative de viol du père, la mère se révèle insubordonnée et infidèle. Les deux piliers de la famille traditionnelle sont indignes : le père, violeur et alcoolique ; et la mère qui, après avoir fait assassiner son mari, abandonne son enfant pour courir après un autre homme. Il y a dans cette présentation de la famille une mise à bas du socle de la société des années soixante. Zazie en constate la disparition : « – C'est comme ça qu'elle est quand elle a un jules, dit Zazie, la famille ça compte plus pour elle » (p. 10 ; OC, p.

563). Ce socle disparu marque la fin des partages symboliques garantis par la loi – entendue comme ce qui donne sens et limites. Elle est mise en question par la présentation de personnages sapientaux, les adultes, déboussolés et ignorants. Ils ne fonctionnent plus comme des références. La loi est renversée dans le jeu régulier d'échange des rôles entre adultes et enfants. Sans promouvoir celui des enfants, cet échange dénie aux adultes leur prétendue sagesse et leur pouvoir. Le « ptit homme [a] une grosse envie de pleurer » (p. 9 ; OC, p. 562), et Gabriel abuse de la grenadine (p. 24 ; OC, p. 573). Comme l'indique Emmanuel Souchier, citant

Queneau : « [...] selon lui, "l'humour, le vrai, impos[e] le sérieux par le comique". Par un juste retour des choses, ce qu'il y a de plus sérieux est la cible privilégiée de l'humour »⁸. Et Zazie traite les deux adultes de « ptits marants » (*sic*, p. 14 ; OC, p. 566).

La fin de ces partitions symboliques est encore marquée par l'ambivalence de l'identité de certains personnages, notamment de leur définition sexuelle. Le plus fixe apparemment est en fait instable, Gabriel le molosse devenant le soir Gabriella, tandis que la douce Marceline, la représentante de l'épouse soumise, se transforme en Marcel. Quant à Turandot, le tenancier du bar, son psittacisme incessant, constitué d'une litanie de lieux communs, l'entraîne dans une logique comique et le conduit à changer de rôle avec son perroquet. La mise en question de la loi comme ce qui fixe les limites et les identités atteint des sommets avec le personnage de Pédro-surplus, aux multiples transformations. Le comble du renversement consiste à lui faire dire l' inanité et l'absence de toute loi alors qu'il est encore dans son rôle de policier, c'est-à-dire de représentant de celle-ci : il n'a pas d'identité, ne se souvient pas de son nom ni même s'il en avait un auparavant (p. 83 ; OC, p. 613). Il appartient au même personnage de formuler la perversion et le détournement de la loi. Il se décrit en « policier primaire et défalqué, voyou noctinaute, indécis pourchasseur de veuves et d'orphelines » (p. 189 ; OC, p. 687). La loi, comme ce qui marque les interdits, est subvertie. Elle est également transgressée par la mise en scène d'excès et de débordements en tous genres (présence de satyres réels ou fantasmés, multiples tentatives d'accouplement voire de viols, meurtre) et par l'omniprésence de personnages que la société considérerait alors comme des déviants : homosexuels et travestis. De plus, les personnages ont l'esprit mal tourné, ils ne pensent qu'à ça. Il suffit de lire correctement ce que demandent les touristes dans leur

français ancien : « On veut ouïr, on veut ouïr, ajoutèrent-ils en un grand effort berlitzscoulien » (p. 99 ; OC, p. 623). L'assimilation de la Sainte-Chapelle, objet de leur quête, à la « Sainte-

Chose » (p. 125 ; OC, p. 643) indique, via une substitution un peu obscène, ce qu'ils recherchent. La première réplique de Turandot est une accumulation de clichés sur une jeunesse dévergondée :

Merde de merde, je veux pas dans ma maison d'une petite salope qui
dise des cochonnetés comme ça. Je vois ça d'ici, elle va pervertir tout le
quartier. (p. 20 ; OC, p. 570)

Mais la litanie qui se poursuit traduit plutôt ses propres obsessions. L'accumulation est la forme d'une insistance qui le dénonce, ce que ne va pas non plus manquer de faire Zazie en indiquant précisément : « – Ce meussieu, qu'elle dit comme ça, il m'a dit des choses sales » (p. 33 ; OC, p. 579). Cette réplique explicite le rapprochement opéré entre elle et le personnage du *Petit chaperon rouge* (p. 15 ; OC, p. 567). Quels qu'en soient les déguisements, Zazie démasque le loup qui veut croquer les fillettes. En d'autres termes, elle dévoile la violence brute de la pulsion sexuelle dissimulée sous les apparences de la respectabilité. Le narrateur y concourt également en commentant le comportement de la veuve Mouaque :

– Ma pauvre enfant, dit en soupirant la veuve qui de temps en temps
retrouvait des débris de moralité pour les autres dans les ruines de la
sienne pulvérisée par les attraites du flicmane. (p. 131 ; OC, p. 647)

Ce n'est plus ni « zazie » ni « zizanie » dans le métro, mais « zizi » dans Paris. Un tel prénom invite à ce genre de jeux de mots comme le montre son usage dans la scène de dénonciation du satyre-Turandot : « Un type s'enquiert : / “Qu'est-ce qu'il lui a demandé de lui faire ?” / La bonne femme glisse les détails zaziques dans l'oreille du type » (p. 33 ; OC, p. 579). Le contexte marque qu'il s'agit de détails obscènes, et un double jeu graphique souligne l'hypocrisie du public : « – Non mais, écoutezmoi ça... (détails). C'est pas croyab » (*ibid.*). Les points de suspension miment le geste de la censure mais pour le contredire immédiatement en montrant, grâce à l'encadrement des parenthèses qui le soulignent, l'intérêt pour les détails croustillants. Cette nouvelle lecture du prénom de Zazie⁹ montre qu'à travers ce personnage Queneau dénonce toute idéalisation de l'homme. Il en fait apparaître la dimension triviale et animale. Le récit commence par souligner la crasse d'un monde défini par sa mauvaise odeur et sa violence. La thématique sexuelle et scatologique immédiatement mise en place crée des effets comiques qui raillent toute vision élevée de

l'homme et imposent au contraire la prégnance de corps sales. On a vu ce qu'il en était du petit homme « foireux », mais cette colique est encore rappelée dans le néologisme formé par Zazie pour désigner le coca-cola, « cacocalo ». En le contractant, on y entend le mot *caca*. Plus directement, Madeleine rappelle : « – Quelle colique que l'égzistence [...] » (p. 148 ; OC, p. 658). De plus, dès l'ouverture, les hommes sont considérés comme des hominiens, voire comme des singes :

– T'entends ça ? dit la bonne femme à un ptit type à côté d'elle,
probablement
celui qu'avait le droit de la grimper légalement. T'entends
comme il me manque de respect, ce gros cochon ?
[...] Tout faraud, il cria :
« Tu pues, eh gorille. » (p. 8 ; OC, p. 561-562)

L'adjectif « faraud », décalé par rapport au niveau de langue de l'échange, ridiculise par anticipation l'insulte du petit homme. Mais le narrateur avait par avance désamorcé la portée de celle-ci puisque, comme Gabriel ainsi qualifié, le petit homme est un singe. La formulation vulgaire, « celui qu'avait le droit de la grimper légalement », annonce la métaphore simiesque.

Le traitement de l'amour dans ce récit illustre cette récusation de tout idéal et la réduction, par conséquent, de l'homme à son corps. L'amour est présenté dans l'acte sexuel et associé à la violence : « Charles effectivement attendait en lisant dans une feuille hebdomadaire la chronique des coeurs saignants » (p. 11 ; OC, p. 564). Cette « chronique » désigne avec humour le courrier du coeur mais, au-delà de la simple transformation, le choix de l'adjectif associe l'amour à la mort via la métaphore de la boucherie, « saignants ». Les sentiments humains sont réduits à des histoires de corps et de viande, froide en l'occurrence. La même métaphore de la boucherie, reprise toujours à propos de Charles, se combine à une autre, culinaire. Toutes deux font de l'idéal de l'amour une cuisine qui agite des hommes et des femmes animalisés ou considérées comme des objets :

Il cherchait [...] une entrelardée à laquelle il puisse faire don des
quarante-cinq cerises de son printemps. Mais [...] il les trouvait toujours
soit trop dindes, soit trop tartes [...] et découvrait la vache en puissance
dans la poupée la plus meurtrie. (p. 11-12 ; OC, p. 564)

La dérision qui affecte les images romantiques et les clichés de la scène d'amour rappellent cette prééminence du désir sexuel. La description des ébats de Trouzcaillon et de la veuve Mouaque intègre une satire de

plusieurs *topoi* littéraires, le coup de foudre immédiat, l'amour qui rend muet :

Alors ils se regardèrent et sourirent : leurs deux coeurs avaient parlé.

Ils restèrent face à face en se demandant qu'est-ce qu'ils pourraient bien se dire et en quel langage l'exprimer. (p. 126 ; OC, p. 644)

Elle comporte pour finir une pointe qui expose l'envers de ce lexique alambiqué et de ces simagrées romantiques. Elle indique précisément dans quel langage ils vont s'exprimer, celui du corps : « [ils échangent], dans le trouble de leurs mains enlacées, des vocables prolifiques en comportements sexués dans un avenir peu lointain » (*ibid.*)

Tout au long du récit, le texte procède à un travail de sape des idéaux, à une démystification des valeurs ou de leurs apparences grâce à la puissance critique de l'humour. La dernière réplique de Zazie fait du livre une sorte de leçon de vie. La fuite du temps s'accomplit sous la forme d'une perte des illusions. L'épicurisme auquel invite la chanson dure le temps de la lecture, rythmé par les trouvailles et les inventions comiques.

Il est contrebalancé par la vision pessimiste des hommes et de la société. Et Zazie de répondre à sa mère qui lui demande si elle s'est bien amusée :

« – Comme ça » (p. 193 ; OC, p. 689).

Tout récit comporte implicitement ou explicitement une vision du monde qui est celle de l'auteur. Dans *Zazie*, Queneau montre que, pour lui, le monde n'a ni sens ni ordre. Gabriel, jouant là son rôle biblique, annonce cette négation des principes et idéaux d'intelligibilité et d'interprétation en répétant : « Y a pas de raison » (p. 7 ; OC, p. 561), phrase qui résonne comme un constat désenchanté. Le récit s'apparente à un apologue baroque. Il montre le vertige de l'homme dont l'identité se dérobe et semble disparaître derrière la succession sans fin des apparences trompeuses. Il souligne sa vanité en l'exposant à la dissolution des repères d'un monde déboussolé que le jugement de Gabriel conduit encore à voir comme une « foire ». On a vu ce que le prénom de la jeune fille devait par contraction à la notion de « zizanie ». On a noté que ce même diminutif, en modifiant les voyelles, pouvait désigner la bassesse un peu ridicule des hommes. Ils sont réduits à leurs fonctions corporelles et à leurs deux grandes pulsions fondatrices, la violence et le sexe. En considérant l'immense culture littéraire de Queneau et le

peu de personnages ayant un prénom en « z », on peut se demander finalement si Zazie ne serait pas un nouvel avatar de

Zadig, tout d'un coup plongé dans la jungle des villes. Outre l'apologue baroque, le roman comprend une dimension de fable philosophique, entre contestation et désillusion.

La jeunesse du personnage et la violence de son langage fonctionnent comme les armes d'une critique de la société et de valeurs dont il ne reste que les apparences. Avec un mélange de naïveté et d'insolence, Zazie démasque derrière les réflexions hypocrites les mœurs violentes de ses contemporains, avant de repartir aussi vite qu'elle était apparue, conformément à ce qu'annonçait l'épigraphe d'Aristote : ὁ πλάσαζ ἠφάνισεν (« Celui qui l'avait faite, l'a fait disparaître »).

BIBLIOGRAPHIE

HARTMANN, Marie, « Zazie dans le métro : impertinences et désenchantements », *Roman*, 20-50, numéro 56, 2013, p. 157 – 167.

QUENEAU, Raymond *Zazie dans le metro*, Editions Gallimard, 1959

QUENEAU, *Battôns, chiffres et lettres*, Editions Gallimard, 1950

Dictionnaires en ligne

Trésor de la Langue Française Informatisé

<http://atilf.atilf.fr/dendien/scripts/tlfiv5/showp.exe?168;s=3542913390;p=combi.htm>

Le Grand Dictionnaire Terminologique (GDT)

<http://gdt.oqlf.gouv.qc.ca/>

Techniques de traduction des référents culturels

INTRODUCTION

Le but de la traduction est d'établir une équivalence entre le texte de la langue source et celui de la langue cible (c'est-à-dire faire en sorte que les deux textes signifient la même chose), tout en tenant compte d'un certain nombre de contraintes (contexte, grammaire, etc.), afin de le rendre compréhensible pour des personnes n'ayant pas de connaissance de la langue source et n'ayant pas la même culture ou le même bagage de connaissances. Le moment où la traduction littérale (« le calque ») devient impossible, la traduction « oblique » s'actualisera à l'aide de deux pratiques : celles qui se réalisent au niveau du signifiant et celles qui se réalisent au niveau du signifié (les deux techniques peuvent se combiner).

Ce travail offre deux grandes stratégies de traduction des culturèmes proposées par Michel Ballard : la préservation de l'étrangéité du « culturème » et la priorité au sens et acclimatation.

I. Préservation de l'étrangéité du « culturème »

La traduction est un moyen de contact entre deux langues-cultures et la communication se réalise par le passage d'un énoncé d'une langue dans une autre. Si le traducteur transplante le terme culturel tel quel dans la langue d'arrivée, le lecteur non-averti risque de ne pas comprendre le texte traduit. Un outil du traducteur qui peut aider le public cible à décoder le signe importé est le contexte. Le contexte peut même offrir une sorte d'explication du culturème. Le traducteur pourra préserver l'authenticité du culturème sans être obligé d'expliquer le terme en question et le lecteur comprendra la signification du mot culturel.

En raison d'unicité du référent culturel, les traducteurs ne le traduisent pas. La préservation du signifiant d'origine est comme une concession à l'étranger, elle aide à la création de la couleur locale. Pour ne pas perdre cette couleur locale ou pour ne pas s'éloigner de la précision de l'indication référentielle, la traduction des désignateurs de référents culturels se réalise sous des formes différentes:

- **le report pur et simple**
- **le report assorti d'une explication de sens**

I. 1. Le report pur et simple

Le report pur et simple représente « le degré zéro de la traduction du signifiant »¹. Il représente le transfert intégral du terme culturel de la langue source dans la langue cible. Ce procédé direct de traduction se réalise avec des mots qui ont franchi les frontières et dont le référent ne pose pas de problèmes d'interprétation pendant l'activité traduisante. L'emploi de cette stratégie de traduction dans le cas des culturèmes ne signifie pas qu'on parle d'un échec de la part du traducteur face à un terme intraduisible, mais il s'agit simplement d'un terme qui étant donné sa nature, ne peut être traité que de cette manière. Le report sera possible avec ces termes culturels qui n'appartiennent pas au vocabulaire de la langue d'arrivée mais qui sont parfaitement compréhensibles dans le texte cible.

Michel Ballard distingue une catégorie de culturèmes qui renvoient à des « noms de périodiques » pour lesquels le traducteur peut opter en vue de la pratique du report pur et simple parce qu'ils ne se traduisent pas. La presse française comprend : les quotidiens (« Le Monde », « Le Figaro », « L'Equipe », « L'Humanité », « Libération »), toute l'actualité (« Le Point », « Le Nouvel Observateur », « Le Figaro Magazine », « L'Express »), les féminins (« Elle », « Femme Actuelle », « Marie Claire », « Madame Figaro », « Vogue »), la presse pour les jeunes (« Salut », « Star Club », « Phosphore », « Okapi », « Science & Vie Junior »), sciences et découvertes (« L'Histoire », « ça m'intéresse », « Science & Vie », « Science & Avenirs »), loisirs et détente (« Bateaux », « Loisirs Nautiques », « Europe Echecs », « Plaisir de peindre »), maison et jardin (« Maison Française », « Maison Magazine », « Système D », « Maison Bricolage », « Belles Demeures », « Mon jardin & Ma maison »). Les Roumains reportent ces titres dans leur totalité.

I. 2. Le report assorti d'une explicitation de sens

L'emploi de cette méthode de traduction qui répond à une incomplétude du langage et à une insuffisance des échanges interculturels donne naissance à un texte hybride où le signifiant de la culture source est préservé tel quel mais il est accompagné d'un signifié de la culture cible représentant le témoin d'une rencontre linguistique et culturelle. Il y a deux moyens de faire apparaître le sens à côté du report : **la note et l'incrémentialisation.**

III. 1. 2. 1. Report + note en bas de la page

La note peut apparaître en bas de la page ou en fin du volume. La première solution permet une consultation rapide et facile tandis que la seconde est adoptée quand les notes sont plus nombreuses. Dans son ouvrage *Le nom propre en traduction*, Michel Ballard affirme que : « la note permet à la traduction

¹ Michel Ballard, *op. cit.*, p. 18.

d'assumer pleinement sa fonction : préservation de l'identité et de l'étrangéité dans le texte et le transfert des effets de sens en note »².

L'emploi des notes en bas de la page ou en fin du volume vise l'explicitation du contenu du texte à traduire. Cette explicitation peut être utile ou inutile. Ça dépend des connaissances extralinguistiques du lecteur. Selon Jean Louis Cordonnier, l'emploi modéré de la note en bas de la page n'est pas considéré comme une faiblesse du traducteur, puisqu'elle se situe sur la complémentation.³ La note aide le lecteur à saisir la culture-source et son rôle est de montrer le non-dit de l'Autre et d'informer sur la culture de l'Etranger.

Dans leurs versions roumaines du roman *Madame Bovary*, les traducteurs Florica Courriol Ciodaru et D. T. Sarafoff ont opté pour la note en bas de la page pour donner des informations supplémentaires au public de la langue cible. Dans la plupart des cas, les traducteurs considèrent comme nécessaire l'usage de la note explicative pour des termes culturels et afin de préserver l'identité et l'étrangéité du culturème, ils utilisent la note pour transférer dans le texte d'arrivée l'effet de sens du texte de départ.

Pour estimer l'importance de la note du traducteur, voyons maintenant un exemple tiré du roman *Madame Bovary* de Gustave Flaubert :

TS (fr.)	« Quelques-unes de ses camarades apportaient au couvent les keepsakes qu'elles avaient reçus en étrences. » (Flaubert)
TC (roum.)	<i>Unele colege aduceau la școală album cu poezii și poze pe care le primiseră cadou.</i> (trad. Botez)
TC (roum.)	<i>Unele din colege aduceau la mănăstire câte un keepsake primit cadou.</i> (trad. Courriol)
TC (roum.)	<i>Unele din colegele ei aduceau la mănăstire keepsakes pe care le primiseră în dar de Anul Nou.</i> (trad. D. T. Sarafoff)

L'anglicisme « keepsake » dont le premier sens est celui de cadeau offert en souvenir comprend le verbe anglais *to keep* (« garder », « présever », « conserver ») et le nom *sake* (« considération »). Ce livre-album était en général illustré de fines gravures : « Les keepsakes, recueils de vers, de prose et de musique, furent très en vogue sous la Restauration et sous la monarchie de Juillet »⁴. L'expression « image de keepsake » désigne une élégance délicate, très raffinée (dans un contexte romantique) : « des Anglaises à profil de keepsakes ». (Flaubert)

Nous nous proposons d'analyser le culturème « keepsake » dont le sens est expliqué dans les notes en bas de la page des deux versions roumaines déjà présentées. Il s'agit d'un « album orné de

² Michel Ballard, *Le nom propre en traduction*, Paris, Ophrys, 2001, p. 180.

³ Jean-Louis Cordonnier, *Traduction et culture*, Hatier/Didier, Paris, 1995, p. 180.

⁴ Gustave Flaubert, *Madame Bovay*, Paris, Pocket, 1990, p. 56.

gravures, de dessins ou d'aquarelles, associés à des textes, qu'on offrait en cadeau, à l'époque romantique »⁵. Le terme « keepsake » est d'origine anglaise et le premier sens trouvé dans les dictionnaires consultés est celui de « souvenir ». Bien qu'il soit un terme anglais, nous le trouvons aussi dans des dictionnaires français, ce qui nous informe que le vocabulaire français l'a déjà adopté ne posant pas de problèmes pour les francophones. À côté de celui-ci, notre attention porte aussi sur une autre signification du terme, celui d'album de poésies et de photos. C'est un mot dont l'emploi est vieux et désigne une réalité devenue rare aujourd'hui. La traductrice Courriol emploie une note explicative assez sèche en comparaison avec la note du Sarafoff qui est très complexe. Si la traductrice Courriol explique le fait qu'il s'agit d'une sorte d'album qu'on offrait à l'occasion des fêtes et qui était en vogue à l'époque, le traducteur Sarafoff ne se contente pas d'une explication en quelques mots. Il précise dans sa note qu'il s'agit des éditions de luxe à illustrations élégantes contenant des poèmes, des romances et des textes sentimentaux. Il ajoute aussi que cette mode est venue d'Angleterre et elle s'est installée en France dès 1820 jusqu'à 1850. Quelques-unes avaient des pages blanches (*album amicorum* lat.) sur lesquelles les personnes célèbres appliquaient leur signature accompagnée d'un petit texte. Dans la version de Botez qui est dépourvue d'une note en bas de la page, le traducteur dispose d'un autre moyen de transférer le sens du texte de départ. Il traduit le culturème de la manière suivante : « keepsake » (fr.) – « albume cu poezii » (roum.).

Le culturème « keepsake » est désambiguïsée aussi grâce à une périphrase explicative. Botez essaie de garantir une réversibilité maximale sur le plan du contenu. Le couple « keepsake » (fr.) – « albume cu poezii » (roum.) marque un point d'opacité dans l'acte de traduction, par le fait que le terme d'origine perd sa charge spécifique d'étrangeté et il est perçu par le destinataire du milieu cible comme un terme évocateur de familiarité dans son univers culturel. Les traducteurs sont conscients qu'il faut résoudre ce problème de traduction de manière à ne pas perdre en totalité le culturème. C'est pour cela que Demostene Botez fait appel à une « traduction intralinguale » ou « traduction interne » qui s'actualise par la périphrase explicative citée ci-dessus sans donner une information supplémentaire dans les notes.

La note se réalise aussi lors d'une **traduction littérale**. Elle n'ajoute pas de signification mais son rôle est dans ce cas de traduire mot-à-mot une phrase ou un texte.

Dans la version française du roman *Moromeșii* de Marin Preda, il est à remarquer que la traductrice Maria Ivănescu utilise le report assorti d'une explication de sens pour les culturèmes suivants : « prispă »⁶, « căluș »⁷, « tindă »⁸, « ga »⁹, « pogon »¹⁰, « nea »¹¹, « leică »¹², « colivă »¹³,

⁵ Pierre Larousse, *Le Petit Larousse*, Grand Format, Larousse – Bordas, 1998, p. 575.

⁶ Levée de terre formant une plate-forme plus ou moins large, couverte, soutenue par de la maçonnerie qui entoure les maisons paysannes roumaines.

⁷ Le nom d'une fameuse danse populaire roumaine.

« Acatist »¹⁴, « oină ». Elle se sert de la note en bas de la page pour expliquer les culturèmes susmentionnés et par conséquent, Maria Ivănescu essaie de rester fidèle aux intentions de l’auteur du roman.

III. 1. 2. 2. Report + incrémentialisation

Pratiquer l’incrémentialisation pendant le processus traductif signifie insérer le contenu d’une note, d’une description ou d’un indice dans le texte traduit à côté du culturème. Cet ajout d’information donne la valeur du référent culturel et il sert à rendre plus transparent le sens du signifiant. Ce procédé s’actualise dans tout texte qui assure un contact interculturel.

Le sens d’un mot connoté culturellement peut être expliqué non seulement en bas de page, mais également dans le corps même du texte, dans une explication succincte. Selon Corinne Wecksteen¹⁵, l’avantage de cette stratégie de traduction est qu’elle peut passer inaperçue et en même temps, elle ne permet pas de perturber le fil de la lecture du texte. Si l’auteur n’a pas donné une information supplémentaire concernant le terme culturel dans le texte source, le rôle du traducteur y intervient. Il faut introduire dans le texte d’arrivée des renseignements pour aider le lecteur à mieux comprendre le texte traduit. L’exemple qui suit est tiré du roman *Madame Bovary* de Gustave Flaubert avec ses versions françaises par les traducteurs Forica Courriol Ciodaru et D. T. Sarafoff où la pratique de l’incrémentialisation s’actualise à côté du référent culturel :

TS (fr.)	« Sa mère lui choisit une chambre, au quatrième, sur l’Eau-de-Robec , chez un teinturier de sa connaissance. » (<i>Madame Bovary</i> , Gustave Flaubert)
TC (roum.)	<i>Maică-sa îi alege o cameră, la etajul patru, pe strada Eau-de-Robec, la un boiangiu pe care-l cunoștea.</i> (trad. D. T. Sarafoff)
TC (roum.)	<i>Maică-sa îi alege o cameră la etajul patru, ce dădea spre pârau Robec, la un boiangiu pe care-l cunoștea ea.</i> (trad. Florica Courriol Ciodaru)

La solution adoptée par les deux traducteurs est celle du « **report + incrémentialisation** ».

⁸ Pièce d'une maison paysanne, vestibule et salle de séjour en même temps où se trouve l'âtre et où la famille prend ses repas.

⁹ Terme populaire de respect adressé à une femme plus âgée

¹⁰ Unité de mesure agraire valant environ la moitié d'un hectare

¹¹ Terme populaire de respect pour un homme plus âgé

¹² Terme populaire de respect

¹³ Bouillie de blé aux noix, saupoudré de sucre que l'on distribue en souvenir des morts

¹⁴ Des prières adressées à la Vierge pour lesquelles le pape reçoit une paie

¹⁵ Corinne Wecksteen, « La traduction des connotations culturelles : entre préservation de l'Etranger et acclimatation », *Archive of SID*, 2-ème année, No. 4/2006, 2008, p. 111-138.

La pratique de l'incrémentialisation s'actualise sous une forme linguistique simple ou complexe. Plus précisément, il s'agit des mots « strada » et « pâraul » qui explicitent le référent « l'Eau-de-Robec » et qui dirigent le lecteur roumain vers une meilleure compréhension du texte traduit

II. Priorité au sens et acclimatation

Cette catégorie favorise l'expression du sens et rompt les attaches avec le terme d'origine. Elle vise le remplacement du désignateur de référent culturel de la langue source par un autre dans la culture d'arrivée, seulement si les deux référents sont considérés comme équivalents du point de vue connotatif. Dans les lignes suivantes, notre attention porte sur le gommage des culturèmes qui se réalise par deux procédés distincts, tels que la substitution et l'omission.

II. 1. Le gommage des « culturèmes »

II. 1. 1. La substitution

Le gommage des culturèmes se réalise par la substitution, procédé qui se fonde sur l'emploi d'un terme dans le texte cible à la place du terme d'origine. Il s'agit de la substitution des mots par d'autres qui sont plus connus dans la langue d'arrivée puisque les signifiants d'origine risquent de ne pas être compris par le public. C'est le cas des sigles, des abréviations dont la traduction formelle reste opaque.

Pour la catégorie des culturèmes représentée par des sigles, des abréviations ou des acronymes, **la substitution par l'explicitation** dans la langue culture cible s'avère être nécessaire pour rendre le terme culturel compréhensible au public étranger.

Par exemple, en France on utilise fréquemment des sigles comme : BCBG, C.D.D, V.S.N., B.A.S.¹⁶; alors qu'en Roumanie, on emploie A.N.L. (*Agenția Națională pentru Locuințe*), Romtelecom (*România telecomunicații*)¹⁷, S.M.U.R.D (*Serviciul Mobil de Urgență Reanimare și Descarcerare*), A.J.O.F.M. (*Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă*), A.N.R. (*Agenția Națională pentru Romi*), O.R.A. (*Oficiul Roman pentru Adoptii*), C.N.A.S. (*Casa Națională de Asigurări de Sănătate*), B.T.T. (*Biroul de Turism pentru Tineret*), D.G.A.S.P.D.C. (*Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Drepturilor Copilului*), I.S.J. (*Inspectoratul Școlar Județean*), I.P.J. (*Inspectoratul de Poliție Județean*), M.A.I. (*Ministerul Administrației și Internelor*), S.R.I. (*Serviciul Roman de Informații*).

Afin d'acclimater le sens de ces abréviations dans la sphère culturelle du public-cible, le traducteur peut opter pour l'équivalent français : « A.N.L. » (roum.) - « A.N.I.L. »¹⁸ (fr.), « Romtelecom »

¹⁶ Bureau d'Aide Sociale

¹⁷ France Télécom.

¹⁸ Agence Nationale pour l'Information sur le Logement

(roum.) - « France Télécom » (fr.), « S.M.U.R.D » (roum.) - « S.A.M.U »¹⁹ (fr.), « A.J.O.F.M. » (roum.) - « A.N.P.E »²⁰ (fr.); « S.R.L. » (roum.) - « S.A.R.L. »²¹ (fr.), « O.R.A. » (roum.) - « A.F.A. »²² (fr.);

Sans explication, la phrase roumaine « **A.S.C.O.R.**²³ organizează prima conferință din acest an universitar » / « A.S.C.O.R. organise la première conférence de cette année universitaire » resterait opaque pour le public francophone qui ne sait pas qu'il s'agit de « L'Association des Etudiants Chrétiens Orthodoxes de Roumanie ». Pour que le lecteur étranger puisse mieux comprendre le message de la langue source, nous pouvons traduire en employant la substitution par l'explicitation, comme dans l'exemple suivant: « **L'Association des Etudiants Chrétiens Orthodoxes de Roumanie** organise la première conférence de cette année universitaire

II. 1. 2. L'omission

L'omission représente une faiblesse de la part du traducteur, puisque l'information qu'il gomme peut avoir une très grande importance pour la compréhension du texte traduit. Dans son article « La traduction des connotations culturelles : entre préservation de l'Etranger et acclimatation », Corinne Wecksteen explique la décision du traducteur d'omettre le référent culturel lorsqu'il n'arrive pas à trouver un équivalent fonctionnel dans le texte d'arrivée ou lorsqu'il juge que sa traduction risque de produire un autre effet que celui qu'il a dans l'original.

La traduction se fonde sur un processus de négociation. Pour obtenir quelque chose, il faut renoncer à quelque chose d'autre, et au final, les parties en jeu sortent avec un sentiment de satisfaction raisonnable et réciproque, à la lumière du principe selon lequel on ne peut pas tout avoir. Les parties en jeu dont on parle sont le texte source et le texte d'arrivée.

Dans un texte littéraire roumain, on peut trouver des appellatifs, tels que « lele », « țăță », « neică », « bădiță ». Faute d'un équivalent approprié, l'omission de ceux-ci représente une vraie perte stylistique dans le texte de langue d'arrivée, mais c'est impossible de trouver en français un équivalent potentiel pour ces appellatifs. La traductrice Maria Ivănescu emploie le plus souvent **la pratique de l'omission** ce qui fait entraîner une perte sémantique dans le cadre du contenu du texte source.

Voyons quelques passages tirés du roman *Moromeții* de Marin Preda appartenant à la littérature roumaine :

TS (roum.)	- <i>Hai să vedem călușarii !</i> - <i>Dă-i dracului de călușari că-i vedem noi pe urmă... Te gătești și mergem pe urmă după călușari ! răspunse Bircă. (Marin Preda)</i>

¹⁹ Service d'Aide Médicale d'Urgence

²⁰ Agence Nationale pour l'Emploi

²¹ Société à responsabilité limitée

²² Agence Française pour l'Adoption

²³ Asociația Studentilor Crestini Ortodocsi Romani

TC (fr.)	« - Viens voir les danseurs ! - Laisse-les au diable ! On les verra plus tard... Habille-toi, on ira les voir après ! répondit Bircă. » (trad. Maria Ivănescu)

L'écrivain utilise un langage archaïque et la traductrice opte pour l'omission, dans la plupart des cas. Pour ce qui est du mot *călușarii* (roum.), nous avons observé que la traductrice utilise une forme lexicale qui neutralise les traits spécifiques de ce culturème. Elle considère que l'emploi d'un terme générique français, tel que « les danseurs », conduira le public francophone vers le déchiffrement textuel. A notre avis, ce dernier terme risque de ne pas montrer au destinataire le sens du TS. C'est pour cela que nous ne soutenons pas cette variante. Nous trouvons que la meilleure solution aurait pu être : « le report du culturème roumain *călușarii* dans le TC + explication de sens en bas de la page ».

II. 2. L'équivalence

Le processus de traduction est un processus dynamique où la connaissance des deux langues-cultures détermine l'efficacité de la mise en équivalence. L'équivalence s'actualise dans le cas des deux textes qui rendent compte d'une même situation en mettant en œuvre des moyens stylistiques et structuraux différents. Un exemple classique de l'équivalence est fourni par la réaction d'une personne qui plante un clou et se tape sur les doigts. Pour transcrire le cri de douleur, les Français disent « Aïe », les Roumains « Au », les Anglais « Outch », les Allemands « Aua », Les chinois « Eyo ».

De nos jours, pour la formule de salutation en roumain « Sărut mâna », accompagnée ou non d'un geste, on identifie l'équivalent fonctionnel français « Bonjour » qui est une formule de salutation neutre utilisée en toute circonstance. En roumain, on emploie aussi « Sărut mâna » pour remercier une personne. Mais, d'habitude, cette formule est employée pour saluer et montrer un respect profond à une femme, à une personne plus âgée, à un médecin, à un ecclésiastique, etc.

La formule « Noroc ! » du roumain s'actualise en français en deux contextes différents. Lorsqu'une personne trinque, on lui dit « A votre santé ! », et s'il éternue, on lui dit « A vos souhaits ! ». En roumain, il y a le seul équivalent fonctionnel « Noroc ! » employé dans les situations sus-présentées.

Avant le processus traductif, le traducteur doit faire une lecture critique qu'on appelle *interprétation* ou *analyse textuelle*. Les bons traducteurs avant de commencer à traduire, lisent et relisent le texte, et consultent toutes les sources qui leur permettent de comprendre le mieux possible certains passages obscurs, des termes ambigus, des références culturelles. Enfin, l'équivalence est une stratégie qui vise à produire, dans une langue différente, le même effet que celui du discours source.

II. 3. L'adaptation

L'adaptation trahit la fidélité à la forme et risque d'entraîner une perte du contenu du texte à traduire. Il ne s'agit pas d'une traduction proprement-dite, c'est une réécriture du texte à traduire. Si le traducteur se trouve devant la complexité d'une lexie dont la traduction littérale pourrait orienter de façon erronée le public visé, il peut opter pour l'adaptation. Au moyen de l'adaptation, le traducteur en tant que médiateur interculturel, substitue les références culturelles du système de départ à d'autres appartenant au système d'arrivée. Il doit rechercher une similitude d'effets entre les deux langues-cultures. Prenons l'exemple suivant : en France et généralement dans les pays francophones, le repas de Noël se termine en dégustant « **la bûche de Noël** ». La bûche est le dessert de Noël typiquement français. L'origine de ce dessert est la bûche que l'on allait chercher autrefois dans les bois, la veille de Noël, et que l'on plaçait dans l'âtre de la cheminée. En France, on plaçait autant de bûches dans l'âtre que de personnes habitant le foyer. Elles devaient se consumer toute la soirée, sans que le feu s'éteigne, sinon des malheurs arriveraient pendant l'année. On était superstitieux à l'époque !

En Amérique, on parle de « **Christmas cookies** »²⁴. « La bûche de Noël » et « Christmas cookies » ne renvoient pas seulement à un gâteau qu'on prépare pour Noël, mais il s'agit aussi d'une atmosphère traditionnelle de Noël. On a essayé d'adapter une situation qui est inexistante dans la culture anglaise et on a identifié des effets très différents. Par conséquent, la traduction adaptation intervient au moment où il n'y a pas une réalité socioculturelle correspondante dans la langue cible et le traducteur doit trouver une nouvelle réalité qui sera plus adaptée à la sphère culturelle du public cible.

L'adaptation n'est pas la solution la plus fréquente adoptée par les traducteurs dans le cas du transfert interculturel, mais elle peut être interprétée comme une solution d'équivalence indirecte plus audacieuse que l'explication. Le traducteur ne doit pas perdre « le parfum de l'auteur », il ne faut pas s'éloigner des intentions d'effet de l'auteur. Le texte d'arrivée doit remplir la même fonction de communication que celle du texte d'origine. Comme on l'a déjà dit, l'adaptation vise le remplacement de la réalité sociale ou culturelle de la langue de départ par une autre réalité sociale ou culturelle de la langue d'arrivée. Pour mieux comprendre cette définition, on propose comme exemple le sport national de quelques pays du monde : « **cyclisme** » (France), « **oina** » (Roumanie), « **baseball** » (Etats-Unis), « **hockey** » (Canada), « **cricket** » (Angleterre).

À cause des différences de nature socio-culturelle, la pratique de l'adaptation est une transformation majeure qui trahit la fidélité à la forme et qui entraîne implicitement une perte d'une partie du contenu du texte de la langue source. Il est à remarquer le fait que la traduction adaptation s'attache à des équivalences. Il ne s'agit pas de traduire littéralement un texte, le traducteur fait le découpage des idées du texte de départ et en employant l'adaptation, il fait une réécriture-résumé. Dans le cas d'un

²⁴ Biscuits de Noël

culturème, on ne peut pas faire une traduction littérale. Si par le biais de l'adaptation, on retrouve une équivalence culturelle entre l'unité source et l'unité cible, alors on résout tout. Prenons comme exemple la fête roumaine des amoureux, appelée « la fête du Dragobete ». Cette fête est célébrée le 24 février. Dans la tradition populaire « Dragobete » était le nom du fils aîné de la vieille Dokia. « La fête de Saint-Valentin », célébrée le 14 février dans de nombreux pays, est considérée aussi la fête des amoureux. A l'occasion de cette fête, les couples échangent des mots doux et des cadeaux comme preuve d'amour. Les deux fêtes produisent le même effet dans des espaces culturels différents.

Le traducteur fait appel à l'adaptation au moment où il considère que le public étranger ne connaît pas la réalité extralinguistique de la langue source. Prenons comme exemple l'émission « Universul Credinței » diffusée chaque dimanche à 7h30 sur la télévision publique de Roumanie TVR 1. Il s'agit d'une émission religieuse qui propose des interviews, des reportages, des documentaires et des portraits d'ecclésiastiques. C'est risqué de transférer directement en français le titre de cette émission juste pour garder son authenticité, puisque la plupart des Français l'ignore. L'effet de sens pourrait être plus important si on utilisait un équivalent de la civilisation française afin d'explicitier et de mieux comprendre le référent culturel en question : « Universul Credinței » (roum.) – « Les chemins de la foi » (fr.). Ainsi, par le biais de l'adaptation nous avons trouvé en français l'équivalent fonctionnel « Les chemins de la foi ». C'est une des plus anciennes émissions de télévision en France. Elle est diffusée chaque dimanche à 8 h30 sur France 2. Plus précisément, il s'agit d'un magazine qui regroupe sept émissions religieuses, telles que : « Sagesse bouddhistes », « Islam », « Judaïca », « La source de vie », « Présence protestante », « Le jour du Seigneur », « Messe ».

Afin d'agir et de réagir contre ce phénomène d'adaptation qui risque d'embarrasser l'acte de traduction, nous devons connaître l'histoire de la traduction, réformer la critique de la traduction et enfin, il faut mettre en pratique la retraduction. C'est très important de connaître l'histoire de la traduction parce que le public peut mieux comprendre que les pertes d'identité culturelle dont nous parlons représentent une faute, mais c'est la faute à la mentalité dominante, ce n'est pas la faute au traducteur.

CONCLUSION

Le transfert des culturèmes consiste à fournir au public étranger des connaissances sur un univers culturel qui n'est pas le sien. Il s'agit d'un apport qui ne comble pas intégralement la distance qui existe entre les deux langues-cultures, mais il ouvre une fenêtre sur l'univers de la culture d'origine. Pour ce faire, le traducteur préserve le culturème en le transférant sous des formes compréhensibles dans la sphère culturelle du public cible.

Nous sommes arrivés à soutenir le fait que tout acte culturel refuse le transfert dans une langue-culture cible à cause de son appartenance à la langue-culture de départ puisqu'il est bien enraciné dans son milieu social et culturel de l'univers d'origine. Pendant le processus traductif, le transfert interculturel n'est pas intégral, il y a toujours une perte sociale qui ne peut pas être retenue. Les techniques de traduction employées permettent au traducteur de bien réaliser le transfert culturel en mettant au même niveau l'étrangéité du texte de départ et l'accessibilité du TC. La langue d'arrivée cède un peu la place à la langue-culture source afin d'établir un contact entre l'auteur et son public.

Le but de notre démarche a été d'observer les changements qui se sont produits pendant la transposition des événements culturels d'un code linguistique à un autre. Plus précisément, les exemples choisis nous aident à analyser les modifications que subissent les éléments culturels dans le passage d'un idiome dans l'autre.

BIBLIOGRAPHIE

CORPUS

FLAUBERT, Gustave, *Madame Bovary*, Paris, Pocket, 1998

FLAUBERT, Gustave, *Doamna Bovary*, traduit du français par Demostene Botez, București, Editura Eminescu, Piața Scînteii 1, 1983

FLAUBERT, Gustave, *Doamna Bovary*, traduit du français par D. T. Sarafoff, Iași, Polirom, 2000

FLAUBERT, Gustave, *Madame Bovary*, traduit du français par de Florica Ciodaru-Courriol, București, Grupul Editorial Art, 2010

PREDA, Marin, *Moromeții*, (Vol. I), București, Editura Curtea Veche, 2009

PREDA, Marin, *Les Moromete* (Vol. I), traduit du roumain par Maria Ivănescu, București, Les Editions Minerva, 1986

Théorie et pratique de la traduction

BALLARD, Michel, *Le nom propre en traduction*, Paris, Ophrys, 2001

ANDREI, Carmen, *Vers la maîtrise de la traduction littéraire (guide théorique et pratique)*, Galați University Press, 2014

AȘTIRBEI, Carmen-Ecaterina, *Lucian Blaga et ses versions en français : Figures de style et traduction*, thèse dirigée par Mme Marina Mureșanu / M. Jean Peeters, soutenue le 10 juillet 2012 à l'Université « Alexandru Ioan Cuza » de Iasi

BAKER, Mona, *In other words: A Coursebook on Translation*, Routledge, London, 1992

BALAȚCHI, Raluca Nicoleta, « *Madame Bovary* en roumain ou un siècle de (re)traduction », *Atelier de traduction*, N° 17/ 2012

BANTAȘ, Andrei, CROITORU, Elena, *Didactica traducerii*, București, Editura Teora, 1999

CARY, Edmond, *Comment faut-il traduire ?*, introduction, bibliographie et index de Michel Ballard, Presses Universitaires de Lille, 1986

CORDONNIER, Jean-Louis, *Traduction et culture*, Paris, Les Editions Didier, 1995

WECKSTEEN, Corinne, « La traduction des connotations culturelles : entre préservation de l'Etranger et acclimatation », *Archive of SID*, 2-ème année, No. 4/2006, 2008, p.111-138, consulté le 23 avril 2014

Dictionnaires

ACADEMIA ROMÂNĂ, Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti, *Dicționar explicativ al limbii române* (DEX), Ediția a II-a, București, Univers Enciclopedic, 1998

BEAUMARCHAIS, J.-P., COUTY, Daniel, REY, Alain, *Dictionnaire des littératures de langue française*, Paris, Bordas, 1987.

LAROUSSE, Pierre, *Le Petit Larousse*, Grand Format, Larousse – Bordas, 1998

ROBERT, Paul, *Le Nouveau Petit Robert de la Langue Française 2010*, Nouvelle édition du *Petit Robert*, texte remanié et amplifié sous la direction de Josette Rey-Debove et Alain Rey, Paris, Le Robert, 2010

Dezvoltarea competențelor de lectură prin integrarea tehnologiilor digitale în ciclul primar

Prof. înv. primar, Muraru Amalia

Prof. înv. primar, Oboroceanu C-tin

Școala Gimnazială „Octav Băncilă” Corni, jud. Botoșani

La începutul parcursului educațional, elevii nu conștientizează pe deplin importanța și complexitatea actului lecturii, la fel cum nici adulții nu pot anticipa, în copilărie, amploarea drumului pe care lectura îl deschide. Lectura reprezintă un proces de durată, care se desfășoară pe parcursul întregii vieți și contribuie semnificativ la formarea intelectuală și morală a individului.

Din perspectivă pedagogică, lectura este un proces complex de comunicare, orientat spre receptarea, decodificarea și interpretarea mesajului scris. Toate formele de lectură presupun transmiterea și înțelegerea sensurilor, având un rol esențial în dezvoltarea competențelor lingvistice și cognitive ale elevilor. Termenul „lectură”, provenit din latinescul *lectura*, desemnează atât actul citirii, cât și procesul de interpretare a semnelor grafice care alcătuiesc un text.

Orele de lectură, precum și activitățile opționale dedicate basmelor și poveștilor pentru copii, urmăresc familiarizarea elevilor cu opere literare valoroase, adaptate nivelului lor de vârstă. Aceste texte sunt atractive și accesibile și facilitează înțelegerea mesajului artistic. Sub îndrumarea cadrului didactic sau a părintelui, care valorifică textele cu tact pedagogic și interes pentru formarea elevului, se dezvoltă capacitatea de analiză, discernământul critic, comportamentele morale adecvate și gustul estetic.

La vârsta școlară mică, lectura ocupă un loc central în procesul de formare a competențelor de comunicare. Aceasta contribuie la îmbogățirea vocabularului, la dezvoltarea fluentei în exprimare și la structurarea gândirii. Elevii care sunt încurajați să citească își exprimă mai ușor opiniile, se integrează mai eficient în activitățile de grup și își dezvoltă capacitatea de a înțelege și gestiona propriile emoții. Cu toate acestea, în contextul actual, se constată o diminuare a interesului pentru lectură în rândul elevilor, fenomen care poate fi descris drept o dificultate majoră a educației contemporane.

În acest cadru, utilizarea internetului și a tehnologiei digitale capătă un rol important în activitatea educațională. Mediul online trebuie valorificat nu doar ca sursă de divertisment, ci mai ales ca instrument educațional și spațiu de comunicare interactivă. Accesul rapid la informații variate și la resurse educaționale digitale contribuie la modernizarea procesului de predare-învățare.

Internetul oferă posibilitatea accesării unor biblioteci digitale și platforme educaționale concepute pentru diverse discipline și niveluri de studiu. Acestea sprijină atât activitatea profesorului, cât și procesul de învățare al elevilor, facilitând diferențierea instruirii și adaptarea la nevoile individuale.

În comparație cu mijloacele tradiționale de învățământ – tabla, manualul, caietul –, resursele educaționale digitale oferă avantaje semnificative. Programele moderne sunt realizate conform principiilor didactice, integrează elemente multimedia și cresc gradul de atractivitate al activităților de învățare. Prezentarea poveștilor prin imagini, animații și sunete stimulează interesul elevilor și susține învățarea activă.

Cu toate acestea, tehnologia nu poate înlocui relația directă dintre elev și cadrul didactic. Interacțiunea față în față rămâne esențială pentru formarea personalității elevului. Prin urmare, utilizarea tehnologiei trebuie să completeze metodele tradiționale, fără a le substitui.

În secolul XXI, activitatea didactică presupune creativitate, adaptabilitate și integrarea mijloacelor moderne de învățare. Competența digitală a cadrului didactic devine o cerință

fundamentală, necesară pentru proiectarea și desfășurarea activităților curriculare și extracurriculare.

Schimbările recente din sistemul educațional au evidențiat rolul esențial al tehnologiei în procesul de predare-învățare. Profesorii și elevii au fost nevoiți să se adapteze rapid la noile contexte educaționale, însă lectura și-a păstrat rolul formativ. Platformele educaționale permit integrarea materialelor audio-vizuale și oferă flexibilitate în organizarea activităților de învățare și evaluare.

În învățământul primar, utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare sprijină dezvoltarea competențelor de lectură. Învățătorul are responsabilitatea de a forma capacitatea elevilor de a comunica oral și în scris prin activități precum conversația, povestirea, repovestirea, memorarea și lectura ghidată.

În clasele pregătitoare și I, unde elevii întâmpină dificultăți în înțelegerea textului scris, lectura imaginilor reprezintă un sprijin important. Folosirea poveștilor adaptate și a prezentărilor multimedia proiectate facilitează înțelegerea conținutului și susține dezvoltarea competențelor de comprehensiune.

De asemenea, utilizarea materialelor audio și video contribuie la stimularea interesului pentru lectură. Basmele audio, interpretate de actori, au un impact emoțional ridicat și facilitează receptarea mesajului literar. Cântecele inspirate din povești sprijină memorarea și identificarea personajelor.

În clasele a II-a, a III-a și a IV-a, cărțile electronice completează textul tipărit prin elemente interactive și multimedia. Acestea pot oferi modele de lectură expresivă, pot evidenția vizual fragmentele importante și sprijină dezvoltarea fluentei în citire.

Studiile privind relația dintre internet și lectură arată că elevii manifestă interes pentru diverse tipuri de texte digitale, precum bloguri, reviste online, opere literare și, într-o măsură mai redusă, texte științifice. Majoritatea elevilor alocă zilnic timp lecturii, chiar dacă numărul cărților parcurse lunar rămâne relativ redus.

Un studiu de caz intitulat „Internetul și lectura în viața elevilor” a demonstrat că elevilor le place să citească în mare parte blog-uri și site-uri de specialitate (aproximativ 30%), ziare și reviste în format electronic, poezie și romane (fiecare din cele trei în procent de aproximativ 20%) și studii științifice până la 10%. Cât despre timpul dedicat lecturii, procentul cel mai mare s-a încadrat între o oră și 5 ore pe zi, iar cantitatea nu a depășit trei cărți pe lună.

Toți au considerat însă că internetul are o influență pozitivă asupra lecturii, îi încurajează să citească atât prin promovarea făcută cărților, prin alternativa de a citi cărți on-line sau de a le descărca, cât și prin faptul că pot găsi recenzii sau recomandări ale altor cititori sau blog-uri și site-uri dedicate lecturii în care își pot expune opinia și se pot face auziți

În cadrul acestor ore se urmaresc următoarele competențe specifice:

- dezvoltarea unor oportunități de lecturare pe baza strategiilor instrucționale care integrează tehnologiile în scopul sprijinirii elevilor și dezvoltarea unor abilități metacognitive
- aplicarea strategiilor centrate pe elev într-un mediu centrat pe integrarea tehnologiilor
- utilizarea tehnologiei în scopul dezvoltării capacităților de gândire și a creativității
- facilitarea accesului echitabil, pentru toți elevii, la resursele tehnologice
- identificarea și localizarea resurselor TIC în scopul evaluării din punct de vedere al acurateței acestora
- promovarea siguranței în utilizarea tehnologiilor

În cadrul orelor de lectură se urmărește dezvoltarea unor competențe specifice, precum utilizarea strategiilor de lectură asistate de tehnologie, aplicarea metodelor centrate pe elev, stimularea gândirii critice și creative, asigurarea accesului egal la resurse digitale, evaluarea informațiilor și promovarea utilizării responsabile a tehnologiei.

Tehnologia determină o reconsiderare a modului în care sunt înțelese educația și învățarea, accentul fiind pus pe interpretarea informațiilor și pe colaborarea în medii

educaționale virtuale. În acest context, profesorul are rolul de facilitator al învățării, evaluând critic avantajele și limitele comunităților virtuale.

Pentru a fi eficient integrată în activitățile de lectură, tehnologia trebuie să fie corelată cu programa școlară și cu obiectivele educaționale. În concluzie, utilizarea responsabilă a internetului și a resurselor digitale constituie un sprijin valoros în formarea competențelor de lectură, de la ciclul preșcolar până la nivel universitar.

Lectura rămâne, așadar, un factor esențial al dezvoltării personale și intelectuale, fiind un mijloc prin care experiența de viață este îmbogățită și extinsă, în acord cu particularitățile de vârstă și cu nevoile educaționale ale elevilor.

Bibliografie

1. Manolescu, N. (2000). *Lectura pe înțelesul tuturor*. Brasov: Editura Aula, p.9.
2. Pamfil, A. (2016). *Didactica literaturii. Reorientări*. Cluj Napoca: Editura Art, p.81.
3. Cornea, P. (1988). *Introducere in teoria lecturii*. Bucuresti: Editura Minerva.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev

Prof. înv. primar Neașcu Andreea Elena
Liceul Tehnologic "I. C. Petrescu" Stâlpeni

Educația reprezintă unul dintre cei mai importanți factori în dezvoltarea societății, iar școala are rolul de a oferi tuturor copiilor oportunitatea de a învăța și de a se dezvolta. În ultimii ani, sistemele educaționale din întreaga lume acordă o atenție deosebită conceptelor de educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev. Aceste principii sunt esențiale pentru crearea unui sistem educațional modern, capabil să răspundă nevoilor diverse ale elevilor.

În învățământul primar, aceste concepte au o importanță deosebită deoarece această etapă reprezintă fundamentul formării competențelor de bază ale copilului. În această perioadă, elevii își formează deprinderile de citire, scriere, calcul, dar și abilitățile sociale și emoționale. De aceea, școala trebuie să ofere un mediu sigur, stimulativ și adaptat nevoilor fiecărui elev.

Educația incluzivă și echitabilă urmărește să ofere tuturor elevilor șanse egale de învățare, indiferent de mediul social, cultural sau economic din care provin. În același timp, educația centrată pe elev pune accentul pe participarea activă a elevului la procesul de învățare și pe dezvoltarea potențialului individual al fiecăruia.

Educația incluzivă reprezintă o abordare pedagogică ce presupune integrarea tuturor elevilor în sistemul educațional, fără discriminare. Aceasta promovează ideea că fiecare copil are dreptul la educație și că diferențele dintre elevi trebuie respectate și valorificate.

În cadrul educației incluzive, școala se adaptează nevoilor elevilor, nu elevii la cerințele rigide ale sistemului. Astfel, profesorii utilizează metode didactice variate, activități interactive și strategii de predare diferențiate pentru a răspunde diversității din clasă.

În învățământul primar, educația incluzivă se manifestă prin integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în clasele obișnuite, prin adaptarea curriculumului și prin colaborarea cu specialiști precum consilierii școlari sau profesorii de sprijin. Un climat educațional bazat pe respect, cooperare și toleranță contribuie la dezvoltarea armonioasă a tuturor elevilor.

De asemenea, educația incluzivă încurajează dezvoltarea empatiei și a spiritului de solidaritate între elevi. Copiii învață să respecte diferențele dintre ei și să colaboreze pentru atingerea unor obiective comune.

Echitatea în educație presupune oferirea unor oportunități reale de învățare pentru toți elevii. Acest lucru nu înseamnă tratarea tuturor elevilor în mod identic, ci oferirea sprijinului necesar fiecăruia pentru a putea progresa.

În învățământul primar există elevi cu ritmuri diferite de învățare, cu niveluri diferite de pregătire și cu experiențe variate de viață. De aceea, profesorul trebuie să adapteze activitățile didactice în funcție de particularitățile elevilor.

Educația echitabilă presupune utilizarea unor metode variate de predare, precum învățarea prin joc, activități de grup, proiecte, exerciții practice și activități interactive. Aceste metode stimulează participarea activă a elevilor și contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a creativității. Un alt element important al echității în educație este accesul egal la resurse educaționale. Toți elevii trebuie să beneficieze de materiale didactice adecvate, de sprijin din partea profesorilor și de oportunități de dezvoltare personală. Astfel, școala contribuie la reducerea inegalităților sociale și la crearea unui mediu educațional corect și echilibrat.

Educația centrată pe elev reprezintă o abordare pedagogică în care procesul de predare-învățare este organizat în funcție de nevoile, interesele și particularitățile elevilor. În acest model educațional, elevul devine participant activ la procesul de învățare.

Profesorul nu mai este doar un furnizor de informații, ci un facilitator al învățării. El creează situații de învățare care îi încurajează pe elevi să exploreze, să descopere și să găsească soluții la diferite probleme.

Educația centrată pe elev poate fi realizată prin activități interactive, jocuri didactice, proiecte, discuții în grup și activități practice. Aceste metode contribuie la dezvoltarea gândirii independente, a creativității și a spiritului de inițiativă.

De asemenea, evaluarea trebuie să fie orientată spre progresul individual al elevului. Profesorul trebuie să urmărească evoluția fiecărui elev și să ofere feedback constructiv care să îl ajute să se dezvolte și să își îmbunătățească performanțele.

Pentru ca educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev să fie eficientă, este necesară colaborarea dintre profesor, familie și comunitate. Profesorul are responsabilitatea de a crea un mediu educațional pozitiv și de a utiliza metode didactice adaptate nevoilor elevilor.

În același timp, familia are un rol esențial în susținerea procesului educațional. Implicarea părinților în activitățile școlare și comunicarea constantă cu profesorii contribuie la dezvoltarea armonioasă a copilului.

Comunitatea poate sprijini școala prin oferirea de resurse educaționale, programe extracurriculare și activități care să stimuleze dezvoltarea elevilor. Colaborarea dintre aceste trei componente contribuie la crearea unui sistem educațional eficient și incluziv.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă un element esențial al sistemului educațional modern. În învățământul primar, aceste principii contribuie la dezvoltarea unui mediu educațional care respectă diversitatea și valorifică potențialul fiecărui elev. Prin aplicarea acestor principii, școala devine un spațiu în care elevii pot învăța în mod activ, pot colabora și își pot dezvolta competențele necesare pentru viață. Rolul profesorului, al familiei și al comunității este fundamental în susținerea unui proces educațional de calitate.

Promovarea educației incluzive și echitabile contribuie nu doar la succesul școlar al elevilor, ci și la formarea unor cetățeni responsabili, toleranți și capabili să se integreze într-o societate diversă și dinamică.

Bibliografie:

1. Cucos, Constantin – Pedagogie, Editura Polirom, Iași.
2. Vrăsmaș, Traian – Educația incluzivă și integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale.
3. Ministerul Educației – Curriculum pentru învățământul primar.
4. UNICEF – Educație incluzivă și echitate în educație.
5. Păun, Emil – Școala incluzivă și strategiile educației moderne.

Valorificarea Inteligențelor Multiple în Predarea Limbii Engleze: Un Pilon al Educației Durabile în Gimnaziu

Prof. Nechita Monica,

Școala Gimnazială Țifești, jud. Vrancea

Convergența Pedagogică

În contextul actual, **Educația Durabilă (ED)** depășește sfera ecologiei, vizând formarea unor cetățeni rezilienți, capabili de gândire critică și adaptabilitate. Integrarea **Teoriei Inteligențelor Multiple (TIM)**, propusă de Howard Gardner, în ora de limba engleză (L2), transformă sala de clasă dintr-un spațiu de memorare într-un ecosistem incluziv.

Prin recunoașterea celor opt tipuri de inteligență, profesorul de limba engleză nu doar facilitează achiziția lingvistică, ci cultivă stima de sine și echitatea—valori fundamentale ale unui sistem educațional sustenabil.

De ce Inteligențe Multiple pentru o Educație Durabilă?

Educația durabilă promovează **învățarea pe tot parcursul vieții**. Atunci când predarea limbii engleze se adresează inteligențelor diverse, elevul învață *cum să învețe*, utilizându-și punctele forte.

- **Echitate socială:** Elevii care nu excelează la inteligența verbal-lingvistică (paradoxul orei de limbi străine) pot procesa limba prin muzică, logică sau mișcare.
- **Relevanță pe termen lung:** Cunoștințele ancorate în experiențe multisenzoriale sunt reținute mai eficient decât cele bazate pe repetiție mecanică.

Strategii și Activități Practice pentru Gimnaziu

Pentru a ilustra aplicabilitatea, vom lua ca temă centrală "**Protecting our Ecosystems**" (Protejarea ecosistemelor), un subiect de bază în educația durabilă.

Activități pe tipuri de inteligență

Tip de Inteligență	Activitate Practică (Nivel Gimnazial)	Obiectiv Lingvistic
Lingvistică	Scrierea unui eseu persuasiv sau a unei poezii despre importanța reciclării.	Vocabular specific, conectori logici.
Logico-Matematică	Analiza unor grafice privind poluarea și crearea unui sondaj în clasă despre consumul de plastic.	Gradele de comparație, cifre, termeni statistici.
Spațial-Vizuală	Realizarea unui poster sau a unui infografic digital care să ilustreze ciclul de viață al unui produs.	Prepoziții de loc, imperative, design grafic.

Tip de Inteligență	Activitate Practică (Nivel Gimnazial)	Obiectiv Lingvistic
Muzicală	Analiza versurilor unei piese (ex. "Earth Song" - MJ) și crearea unui "chant" ritmic cu reguli eco.	Pronunție, ritm, intonație.
Corporal-Kinestezică	Joc de rol (Role-play): Un summit ONU unde elevii mimează/interpretează diferite animale afectate.	Verbe de mișcare, limbaj non-verbal.
Interpersonală	Dezbateri în grupuri: „Economia circulară vs. Consumerism”.	Formule de opinie, negociere, argumentare.
Intrapersonală	Jurnal de reflecție: „Ce pot face eu personal pentru a reduce amprenta de carbon săptămâna aceasta?”	Timpuri verbale (Future, Present Perfect).
Naturalistă	Identificarea florei locale în limba engleză și crearea unui „Mini-Greenhouse” în clasă.	Substantive (biologie), procese naturale.

Implementarea TIM în orele de limba engleză nu înseamnă că fiecare lecție trebuie să includă toate cele opt inteligențe simultan. Înseamnă a oferi, pe parcursul unei unități de învățare, **opțiuni**. Această abordare democratizează succesul școlar și pregătește elevii pentru o lume complexă, respectând diversitatea lor cognitivă—esența însăși a durabilității umane.

"The goal of education is to help people use their minds better." — Howard Gardner

Bibliografie

- **Gardner, H. (2006).** *Multiple Intelligences: New Horizons in Theory and Practice*. Basic Books. (Aceasta este ediția actualizată care oferă contextul modern al teoriei).
- **Armstrong, T. (2009).** *Multiple Intelligences in the Classroom*. ASCD. (O resursă excelentă pentru aplicații practice, foarte citată în articolele de specialitate).
- **Puchta, H., & Rinvoluceri, M. (2005).** *Multiple Intelligences in EFL: Exercises for Secondary and Adult Students*. Helbling Languages. (Focus specific pe limba engleză ca limbă străină, cu exerciții concrete).

Lectura în școală și acasă

Prof. pt. inv. primar, Viorica Neculai

"Cine închide ochii asupra anilor de educație din casă și-și pune nădejdea în minutele școlii, fără să-și dea seama că scrisul, cititul și socoteala ajută numai jumătatea stângă a creierului, acela din capul locului osândește copilul și-i primejduiește viitorul."

(Simion Mehedinți)

Plăcerea de a citi nu vine de la sine, ea se formează în timp, încă de la cele mai fragede vârste, astfel încât cartea să devină un prieten constant al copilului. Pentru că familia joacă un rol extrem de important în dezvoltarea fizică și psihică a copilului, în dezvoltarea personalității sale, în formarea caracterului este necesar ca părinții să fie îndrumați corect și ajutați să aleagă cele mai potrivite lecturi pentru copii, să se dedice cultivării plăcerii de a citi prin propriul exemplu. Valorile pe care familia le transmite copilului reprezintă temelia pe care se construiește caracterul „puiului de om”. În aceste condiții lectura timpurie asigură dezvoltarea intelectuală, morală și estetică.

Este foarte bine cunoscut faptul că bogăția limbajului crește șansele de reușită ale copilului atât în școală, cât și în viața de adult. Prin urmare cheia succesului o reprezintă lectura. Cu cât copilul intră în contact mai repede cu textul literar, vocabularul său se va dezvolta mai repede, se va dezvolta gustul pentru lectură. Primele cărți pot fi oferite de familie chiar de la un an. Acestea vor fi cartonate, ilustrate, cu puține pagini, cu aventuri scurte, în versuri, cu personaje animaliere.

Înaintând în vârstă, cărțile vor fi mai complexe, vor conține poezii, basme repovestite, cu un vocabular accesibil, dar cu valoare artistică și educativă. Acestea vor conține ilustrații viu colorate, imagini mari de colorat cu scene adecvate textului. Părinții vor alege cu atenție aceste cărți, existând riscul, ca alegând o carte nepotrivită, să-l îndepărteze de lectură. Copilul va avea libertatea de a-și alege singur povestea pe care dorește să o citească sau să o asculte. Se recomandă ca atunci când se dorește achiziționarea unor cărți pentru copii, să se facă împreună cu copilul. Acesta va avea ocazia de a explora mulțimea de cărți existente la un moment dat într-o librărie, ceea ce îi va stimula curiozitatea. Faptul că nu a putut cumpăra tot ce și-a dorit, îl va determina să citească ceea ce a primit, pentru a putea obține și celelalte cărți. Același efect îl va

avea și vizitarea unei biblioteci. Copilul va dori să împrumute cărțile care i-au stârnit curiozitatea și să le citească. Se poate întâmpla ca un copil să aleagă o carte mai grea, nu trebuie descurajat. Va fi ajutat de adult să o citească. Cartea poate fi citită de adult și povestită copilului, pot audia povestea în timp ce privesc cartea ilustrată corespunzător. Faptul că în bibliotecă întâlnește alți cititori, de vârsta lui și chiar mai mari, îi crește stima de sine, îl face să se simtă deosebit, mai mare, dacă va citi asemeni lor.

Micii școlari sunt atrași de povești, enciclopedii, de cărți cu benzi desenate, iar când mai cresc îndrăgesc cărțile cu aventuri.

Momentul în care se realizează lectura și maniera în care este săvârșită, au un rol covârșitor în dezvoltarea gustului pentru lectură. Părinții, bunicii sau bonele pot petrece momente plăcute alături de copii, ajutându-i să pătrundă în lumea fantastică a cărților, citind cu voce tare. E bine ca lectura realizată de adult să nu fie la prima vedere, pentru a reuși o lectură expresivă, care să-l captiveze pe copil. Când copilul a învățat să citească, dar nu are încă o citire corectă, expresivă, fluentă și conștientă, se recomandă ca lectura să se realizeze cu ajutorul adultului. Acesta îl va ajuta să descifreze mesajul reluând eventual lectura. Citirea se va face pe fragmente, dacă textul este mai lung, se vor explica cuvintele sau expresiile mai puțin cunoscute de micul cititor. Se poate citi alternativ - o pagină copilul, una adultul.

Lecturarea unei cărți alături de copil nu are numai rolul de a dezvolta vocabularul, ci are și un rol terapeutic. Lectura liniștește copilul, îl îndeamnă la visare, devine mai comunicativ. Discutând despre ceea ce s-a citit, copilul poate destăinui problemele care-l frământă, își poate exprima sentimentele trăite în timpul lecturii sau în viața sa reală, va simți că are alături un prieten, un om de încredere cu care poate discuta orice problemă. Lectura întărește relațiile afective pozitive dintre cititor și ascultător. Mircea Eliade afirma faptul că "Avem zeci de mii de formule farmaceutice, de tonice, de siropuri și mai știu eu ce - dar nu s-a gândit nimeni să folosească tehnic această colosală energie sufletească, latentă în cărți. Literatura poate însemna un stimulent uriaș. Cunoscut cel puțin o duzină de tineri care și-au întărit sufletele zdrențuite de adolescență prin lectura *Omului sfârșit* al lui Papini. Nu e vorba nici de igienă spirituală, ci numai de tehnica prin care omul modern ar putea folosi izvoare necunoscute de energie și de contemplație, tehnica armonizării sale cu anotimpurile, cu revelațiile..." .

Cărțile au puterea magică de a ne risipi îndoielile și nesiguranța, de a ne aduce pacea interioară, de a ne determina să ne acceptăm destinul sau de a ne stimula să luptăm pentru

împlinirea lui, ne ajută să devenim mai puternici, mai înțelepți.

(<http://www.bcuculuj.ro/bibliorev/arhiva/nr16/diverse2.html>)

Părinții vor avea surpriza de a descoperi că „micuțul” stăpânește un vocabular mult mai bogat decât se așteptau. Acesta va folosi conștient și corect cuvintele și expresiile, care l-au impresionat și pe care le-a reținut din lecturi. Am întâlnit copii de vârstă școlară mică utilizând corect în vorbire cuvinte și expresii precum: urbe, cretacic, galaxie, constelație, duh, lingușitor, autoritar, rapsod, metropolă, om cu scaun la cap, „spulberat de vânt”, explorator, „îl iubea ca pe lumina ochilor”, etc. Întrebați de semnificația acestora au reușit să explice corect sensul. Cuvintele au fost descoperite de ei în enciclopedii, basme, în diferite emisiuni științifice televizate. Acești copii proveneau din familii în care cartea se afla „la loc de cinste”, care au fost familiarizați cu lectura încă de mici, care aveau acasă cărți destinate lor. Majoritatea copiilor chestionați (anexa nr1) dețin în biblioteca familiei cărți suficiente pentru copii și împrumută frecvent cărți atât de la biblioteca școlii, cât și de la bibliotecile publice. Chestionați despre cărțile pentru copii îndrăgite (anexa nr. 2) , părinții au răspuns că au rămas cu amintirea următoarelor cărți: Cuore, (Edmondo de Amicis), Cireșarii (Constantin Chiriță), Fram, ursul polar (Cezar Petrescu), Hansel și Gretel (Frații Grimm), Amintiri din copilărie (Ion Creangă), Cenușăreasa (Frații Grimm), Aventurile lui Tom Sawyer (Mark Twain), Povești nemuritoare.

Plăcerea de a citi nu se moștenește, ea se formează în timp, printr-o lectură timpurie care îl va ajuta pe copil să se adapteze și să răzbească, atât în viața școlară , cât și în cea socială.

Prin intermediul textelor literare micul cititor reușește să-și descopere și să-și înțeleagă emoțiile, dobândește încredere în propriile forțe și își consolidează stima de sine. Va fi încurajat să facă legături între textul citit și întâmplări trăite de el în realitate.

Activități propuse pentru stimularea lecturii în familie:

- Calendarul de lectură
- Biblioteca clasei (cărțile sunt împrumutate împreună cu o fișă de lectură)
- Jocul anticipărilor (se citește un fragment din lectură, se anticipează subiectul operei cu ajutorul unor variante de răspuns)
- Jocuri literare (mimarea personajului, ghicește personajul cu ajutorul indicilor dați)

Cititori pasionați

Numele elevului	Cărți împrumutate○ / citite●																Data împ	Data restit

Calendarul de lectură

MARTIE					
Luni		4 RECITAL	11	18 Ghicește personajul	25 Deapănă povestea
Marti		5	12	19	26
Miercuri		6	13 RECITAL	20	27
Joi		7	14	21	28
Vineri	1	8 Joc de mimă	15	22	29 Recital
Sambata	2	9	16	23	30
Duminică	3	10	17	24	31

Legenda:

Poezii – Mihai Eminescu
 Pinocchio – Carlo Collodi
 Poezii - Elena Farago

Amintiri din copilărie – Ion Creangă
 Fram, ursul polar - Cezar Petrescu
 Poezii de primăvară

Tema pentru acasă

Prof. Nedelcu Mihaela, Școala Gimnazială Nr. 1, Moreni, Dâmbovița

Învățarea școlară nu se oprește la finalul orei, ci continuă cu rezolvarea unor sarcini de lucru independente, cel mai adesea în mod individual. Tema pentru acasă este oferită de profesori la finalul programului școlar pentru a fi rezolvată de elevi în spațiul și în ritmul propriu de învățare. Dacă în sala de clasă se pune accentul pe predare-învățare folosind metode activ-participative, unde elevul se află în centrul actului educațional, iar învățarea are loc în manieră colaborativă prin lucru în grup, tema pentru acasă vine să facă trecerea spre învățarea individuală și autoreglată.

Sunt situații în care rolul și contribuția temelor pentru acasă sunt contestate, mai ales în condițiile unui program școlar încărcat și în cazul unor teme (recurente) excesive prin durată sau nivel de dificultate. De aceea, apar întrebări la care teoria este chemată să răspundă, precum: temele pentru acasă sunt într-adevăr necesare? Oare avantajele depășesc dezavantajele? Unde se termină avantajele, unde încep dezavantajele? Contează mai mult cantitatea sau calitatea?

Tema pentru acasă este un subiect dezbătut în literatura de specialitate, cu opinii diferite privind avantajele și dezavantajele acesteia.

Suntem de părere că, pentru eficiență, transparență și utilitate, orice temă oferită trebuie să includă sarcina de lucru, instructajul și timpul necesar de realizare. Sarcina de lucru va fi asemănătoare cu ce s-a lucrat în clasă, nu peste acest nivel, cum de multe ori se practică. Instructajul va cuprinde pașii ce sunt parcurși de elevi spre a rezolva provocarea din temă. Ultima componentă este timpul necesar realizării – profesorul specifică un timp mediu de realizare pentru a oferi un autocontrol elevilor ce de multe ori depășesc acest timp. De asemenea, de multe ori, elevii recunosc că tema nu l-a luat atât timp, ci au rezolvat-o mult mai repede.

Tema pentru acasă poate îmbrăca forma de scurte exerciții sau probleme, similare cu cele rezolvate în clasă, formularea de păreri personale asupra unui subiect prin aducere de argumente și contraargumente, eseuri, compuneri, referate sau proiecte pentru aprofundarea conținuturilor prezentate în clasă, observarea unui fenomen și notarea caracteristicilor sale sau chiar efectuarea unor activități practice și fotografierea lor sau prezentarea lor fizică la școală după realizare, prin această multitudine, varietate de posibilități profesorul poate dezvolta în urma practicării temei pentru acasă la elevii noi cunoștințe, abilități și atitudini, pentru a sprijini competențele specifice de interiorizat ale elevilor.

Profesorii trebuie să fie conștienți și de efectele negative ce pot apărea în acest punct al învățării. Din partea elevilor, ne putem confrunta cu următoarele situații:

- unii nu înțeleg sarcina de lucru, enunțul, devin frustrați și nu își rezolvă tema, de aceea explic tema folosind cuvinte accesibile și aștept feedback că au înțeles enunțul;
- alții nu au capacitatea de a face temele fără sprijinul oferit de părinți;
- de asemenea, există riscul ca în cazul unei teme identice, elevii să o copieze unii de la alții în pauze sau să caute răspunsul pe internet și să îl noteze în caiet, deși de multe ori tema pare a fi corectă, nu este înțeleasă de elev;
- suprasolicitarea cu alte teme date, iar timpul copilului pentru a fi rezolvate se ridică la peste 4-5 ore zilnic.

Alte efecte negative pot fi resimțite și la nivelul părinților, nu toți au timp, disponibilitate sau știu cum să își ajute copilul spre a rezolva corect, unii au așteptări nerealiste cu privire la teme, pun presiune pe copii și aplică metode contrare celor folosite la școală. Există riscul ca aceleași teme să crească inegalitatea între copiii din medii avantajate, care primesc sprijin și resurse din partea părinților, și cei din medii dezavantajate, care nu un astfel de sprijin.

Cunoscând toate aceste avantaje și dezavantaje ale temelor pentru acasă, profesorul poate realiza o analiză SWOT pentru a surprinde punctele tari, punctele slabe, amenințările și

oportunitățile oferite de tema de acasă. În momentul identificării riscurilor, poate propune și soluții spre rezolvarea lor, precum:

- gestionarea timpului pentru toate temele date elevilor, să existe un document online în care fiecare profesor să stabilească un timp maxim și minim al temelor date la clasă în funcție de subiectul abordat, iar în funcție de orarul elevului să se cunoască de la începutul zilei faptul ca la clasa X, în ziua Y, este un număr maxim de ore și un număr minim de ore pentru realizarea temelor. În felul acesta elevul nu va mai fi sufocat de sarcini peste timpul recomandat;

- oferă elevilor teme interactive, practice, pentru a stimula și dezvolta abilitățile și atitudinile sale; teme diferențiate pentru a asigura învățarea individuală (tema poate lua formă remedială sau de performanță);

- nu pedepsi prin teme multe, elevul nu va depune un efort real pentru a le rezolva, iar stima de sine nu are decât de suferit, încurajează elevul să găsească el singur soluții atunci când se prezintă la oră cu tema nefăcută;

- verifică temele cantitativ și calitativ la începutul orei, noțiunile prezentate pot fi ancore pentru următoarea lecție;

- oferă sprijin și feedback copilului pentru a stimula încrederea în sine;

- folosește tema ca ancore în sistematizarea cunoștințelor sau ca punct de plecare în dirijarea învățării de noi conținuturi;

- apreciază efortul elevului și răsplătește-l, oferă-l exemplu, lasă-l să-și prezinte munca sa colegilor, încurajează și colegii să îi ofere feedback.

Tema pentru acasă poate fi considerată o punte de legătură între școală și familie, constituindu-se într-un mod de a consolida continuitatea dintre ora de curs și orele de studiu.

În concluzie, pentru a fi o temă de calitate, un profesor trebuie să analizeze dacă elevul a respectat instructajul dat de el, dacă a găsit soluțiile potrivite, iar greșeala nu trebuie sancționată dur, ci privită ca o formă de învățare: dintr-o temă pentru care s-a străduit, dar a ajuns la un rezultat incomplet, elevul are de învățat mai mult decât dintr-o temă rezolvată bine pe care a copiat-o, din care nu înțelege pașii de lucru, pentru care nu a depus niciun efort.

Bibliografie:

Popangă V., Clasa de elevi – subiect și obiect al actului educativ, Editura Facla, Timișoara, 1973

Radu I, Psihologie școlară, Editura Stiințifică, București, 1974

Managementul clasei de elevi

Neferu Oana Loredana, Liceul Tehnologic Auto, Câmpulung, județul Argeș

Managementul clasei vizează aspectul esențial al muncii profesorului: administrarea eficientă, sub semnul valorilor civic – democratice a activităților specifice sălii de clasă, plecând de la premisa că școala anticipează și pregătește elevii în vederea implicării în viața socială, dar și pentru a reacționa adecvat în rezolvarea conflictelor inerente unei societăți democratice.

Managementul clasei poate fi înțeles ca un ansamblu de strategii și tehnici de organizare, gestionare a relației profesor-elev în condiții educaționale.

Managementul clasei cuprinde trei componente esențiale:

1. *managementul conținutului,*
2. *managementul problemelor disciplinare*
3. *managementul relațiilor interpersonale .*

Managementul conținuturilor nu se referă la deprinderile de a preda o disciplină specifică, ci mai degrabă la acele deprinderi aplicabile tuturor disciplinelor și activităților.

Managementul problemelor disciplinare se fundamentează pe credințele despre natura umană. Prin integrarea ideii diversității umane (și a individualității în același timp) în filosofia lor educațională, cadrele didactice pot îmbunătăți managementul clasei. Managementul eficient al problemelor disciplinare se referă și la controlul profesorului asupra consecințelor demersului didactic. Componentele unui plan de manager al problemelor disciplinare sunt: recompensarea comportamentului responsabil, corectarea comportamentului iresponsabil și inadecvat, ignorarea, controlul consecvent, muștrări verbale ușoare, așezarea preferențială în bănci etc.

Managementul relațiilor interpersonale se focalizează asupra clasei ca microsistem social. Rolurile și așteptările cadrului didactic și elevilor construiesc un mediu de învățare. Cu alte cuvinte, cultura școlară a unei instituții educaționale este unică. Cu toate acestea, ea este influențată de cultura comunității în cadrul căreia funcționează, ale cărei obiective educaționale trebuie respectate.

Trebuie să existe o legătură strânsă între școală și comunitate, care să fie revizuită și modificată constant în conformitate cu dinamica socială.

În cadrul managementului clasei de elevi profesorul nu realizează numai predarea-învățarea-evaluarea, ci și relaționează cu elevii, influențându-le comportamentul de învățare, intervine în direcționarea evoluției lor generale.

Influența educativă exercitată de cadrul didactic-manager asupra clasei de elevi este determinată de modul în care acesta își îndeplinește *rolurile manageriale*:

➤ **Planificarea.** Cadrul didactic planifică întreaga activitate de formare și educare a elevilor în funcție de idealul educațional prevăzut în Codul educației, de obiectivele urmărite și de particularitățile grupului clasei.

➤ **Organizarea.** Întreaga activitate a clasei de elevi este organizată de cadrul didactic, cu consultarea membrilor grupului și cu delegarea responsabilităților în rândul elevilor. Participarea la organizarea muncii a elevilor clasei conduce la o atitudine pozitivă a acestora față de obiectivele urmărite și îi motivează pentru îndeplinirea lor.

➤ **Comunicarea.** Comunicarea cu elevii este esențială. Ea trebuie înțeleasă ca proces ce se desfășoară de la profesor la elev, de la elev la profesor și între elevi. Relațiile dintre emițător și receptor sunt deschise, sincere, nestresante, pentru ca mesajul să fie bine perceput și liber acceptat. Calitatea comunicării influențează climatul psihologic.

➤ **Conducerea.** În calitate de manager al clasei, cadrul didactic conduce activitatea de

formare și educare a elevilor.

➤ **Coordonarea.** Coordonarea activității clasei presupune asigurarea legăturilor dintre obiectivele clasei și cele ale membrilor grupului, coerența acestora și repartizarea sarcinilor în funcție de tipul de lucru, evitarea consumului inutil de timp sau a pierderilor.

➤ **Îndrumarea.** Cadrul didactic este principalul îndrumător al elevilor în procesul învățării. Pentru aceasta, profesorul trebuie să-și cunoască bine elevii și să-i îndrume în funcție de problemele fiecăruia, deoarece îndrumările cu caracter general, „bune pentru toți”, sunt destul de rare. În funcție de îndrumările primite, elevul își formează comportamente care îl ajută sau nu să se integreze în activitatea de învățare.

➤ **Motivarea.** Unul din rolurile principale ale cadrului didactic ca manager al clasei este motivarea elevilor pentru învățare, încât aceasta să nu fie doar o obligație, ci o dorință care vine din interiorul fiecăruia. În domeniul educației, insistă pe necesitatea manifestării unor comportamente nu doar pe aspectele coercitive.

➤ **Consilierea.** Consilierea elevilor se manifestă pe diferite planuri în afara celui care vizează învățarea. Consilierea este o relație specială creată între cadrul didactic și elev cu scopul declarat de a-l ajuta. Astfel, profesorul este pregătit să ofere consiliere în domenii ca orientarea școlară și profesională, cunoașterea personală și a grupului, orientare centrală, aprecierea valorilor, a conduitelor etc.

➤ **Controlul.** Controlul este necesar în orice activitate și indiferent de vârsta și experiența celor controlați. Cadrul didactic controlează dacă se îndeplinesc sarcinile didactice și cum se realizează ele, nivelurile de performanță la care se îndeplinesc obiectivele stabilite etc. Controlul urmărește să regleze activitate în timpul desfășurării.

➤ **Evaluarea.** Evaluarea se realizează după parcurgerea unor etape mai mici sau mai mari și cu folosirea unor instrumente specifice. Evaluarea se desfășoară în trei etape distincte: măsurarea, analiza rezultatelor și măsuri ameliorative. Instrumentele de evaluare se construiesc în funcție de obiectivele urmărite. Dacă instrumentele de evaluare au fost întocmite și aplicate corect, avem informații clare, obținute pe baze științifice, care să stea la baza deciziilor cele mai potrivite privind dezvoltarea clasei de elevi.

Profesorul-manager își creează condițiile necesare pentru reușita activităților în clasă, nu numai sub aspectul precizării clare a obiectivelor, prelucrării conținutului tematic, alegerii strategiilor etc., ci și al celorlalte condiții care facilitează desfășurarea optimă în plan pedagogic: condițiile ergonomice, psihologice, sociale, operaționale, inovatoare, normative. Astfel, structura dimensională a managementului clasei include:

⇒ Dimensiunea ergonomică; condițiile materiale, de confort acțional;

⇒ Dispunerea mobilierului în clasă: reflectă concepția asupra modalității de organizare a activității de învățare a elevilor (frontală independentă în grupuri mici), asupra respectării particularităților psiho-somatice ale elevilor, asupra înlesnirii modului de comunicare profesor - elevi.

⇒ Dimensiunea psihologică se referă la modalitățile de respectare, utilizare, antrenare, stimulare a particularităților individuale ale elevilor și a capacităților de muncă. Exploatarea managerială a acestora se regăsește în distribuirea rațională a sarcinilor de învățare, în organizarea condițiilor necesare, a timpului, în stimularea și atribuirea de responsabilități, în utilizarea relațiilor de cooperare în rezolvarea sarcinilor, în coordonarea ritmurilor, în antrenarea în luarea de decizii.

⇒ Dimensiunea socială asociază clasa de elevi și grupul social, clasa ca grup social ridică probleme precum: întinderea clasei, ca număr de elevi;

interacțiunea

membrilor clasei; scopurile comune pe termen scurt și lung; structura grupului, nivelele ierarhice; compoziția și organizarea, dinamică, coeziunea ca rezultat al interacțiunilor;

sintalitatea ca personalitate a grupului; problematica liderilor formali și informal; modul de circulație al informațiilor în grup, realizarea comunicării, mecanisme de transmitere a lor, direcții de transmitere și receptare.

⇒ Dimensiunea normativă indică normele, regulile, cerințele care stau la baza constituirii grupului-clasă, reglării desfășurării activității sale și manifestate sub forma unor obișnuințe, uzante, constante și stereotipuri comportamentale.

La nivelul managementului clasei trebuie să acționeze:

⇒ *Norme explicite*, ca norme prescrise, cunoscute, clar exprimate, imperative. Ele acționează la nivelul procesului didactic (normativitatea didactică) și la nivel instituțional (școlar), reglementează activitatea școlară unitar pentru toți elevii, trecând progresiv de la impunere la interiorizare, conștientizare;

⇒ *Norme implicite*, ca reguli produse de viața în comun a grupului, de interiorizarea normelor explicite, de apelul la norme din afara clasei și școlii, de interacțiunile din viața grupului.

Dar succesul managerial nu depinde numai de respectarea normelor clasei, ci și a celor ale școlii (cultura școlară), ca norme instituționale, implicite.

Un management al clasei de elevi eficient va influența radical comportamentele elevilor. Elevii își însușesc și acceptă normele comportamentale – fie ele sunt scrise sau nescrise – sub acțiunea a două forțe fundamentale – *presiunea la conformare* și *nevoia de securitate*.

Comportamentul de conformare se structurează încă în copilărie pe baza mecanismului condiționării operante, prin jocul întâlnirilor externe (recompense și pedepse) gestionat de părinți și familie, în general, iar apoi, de instituțiile educaționale (grădinița, școala). Pe de altă parte, comportamentul de conformare este susținut de compararea socială: se compară cu alții și îndeosebi cu cei la fel sau cu cei ce au un statut superior spre care se tinde. De obicei, se conformează nu la orice grup, ci în primul rând la cel de referință; cu tendința, în general, să fie în rând cu lumea și să se comporte ca cei din jur.

În fine, conformarea la norme este facilitată și de presiunea grupului: un grup exercită presiune asupra persoanei deviate pentru a se schimba și a se conforma. Dacă nu izbutește, atunci o respinge, pentru a-și asigura continuitatea.

Nevoia de securitate acționează ca factor de conformare a compartimentelor individuale la norme, întrucât ea nu poate fi satisfăcută decât în cadrul unui grup, al unei comunități. Ca urmare, de teama de a rămâne fără suport social și de a nu-și

periclita prin aceasta existența, elevii se văd obligați să accepte și să respecte normele.

Totuși, oricât ar accepta normele ce funcționează la nivel social, conștient sau nu, sistematic sau accidental, elevii manifestă tendința de a încălca normele și chiar le și încalcă, aducându-și astfel atingere unii altora. Și încălcarea normelor se numără printre cauzele cele mai frecvente ale conflictelor în clasă.

Pentru a fi un bun manager al clasei de elevi, cadrul didactic trebuie să aibă o concepție largă asupra educației și instruirii, o înțelegere clară a funcției și rolurilor manageriale derivate, a puneri lor în aplicare pentru variatele situații educaționale.

Managementul clasei de elevi oferă cadrului didactic cunoașterea practica a psihologiei individuale a elevilor, capacitatea de a-i înțelege și de a se apropia de ei, priceperea de a transmite cunoștințele pe care le deține, capacitatea de a relaționa afectiv cu fiecare elev și cu clasa ca grup, mânguirea conștientă a mecanismelor capabile să optimizeze actul educațional.

Bibliografie

1. Bursuc, B., Popescu, A., *Managementul clasei: ghid pentru profesori și învățători*, Buzău, Editura Alpha MDN, 2007.
2. Florescu, M.,C., *Managementul educației*, Oradea, Editura Eurogrup, 2002.
3. Iucu, R., *Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională*, Iași, Editura Polirom, 2006.
4. Joița, E., *Management educațional. Profesorul manager: roluri și metodologie*, Iași, Editura Polirom, 2000.

Prof. Neicu Oana-Olivia

Braila, Jud. Braila

Predarea limbii engleze în era inteligenței artificiale – între tradiție și inovație

După peste douăzeci de ani petrecuți la catedră, am fost martoră la numeroase schimbări în predarea limbii engleze. De la manualul clasic și casetofon, la platforme digitale și acum la inteligența artificială, fiecare etapă a adus provocări, dar și oportunități reale pentru elevi și profesori.

Astăzi, nu mai putem vorbi despre predare fără a integra, într-o formă sau alta, instrumentele bazate pe AI. Acestea nu înlocuiesc profesorul, dar îi schimbă profund rolul: din sursă principală de informație, devine ghid, facilitator și designer de experiențe de învățare.

1. Abordarea comunicativă în context digital

Deși tehnologia a evoluat, principiile fundamentale rămân aceleași. Abordarea comunicativă continuă să fie esențială, punând accent pe utilizarea reală a limbii în contexte autentice .

Inteligența artificială vine în sprijinul acestei abordări prin:

- simulări de conversații cu chatbot-uri,
- exerciții interactive adaptate nivelului elevului,
- feedback instant asupra exprimării.

Elevii care ezitau să participe oral în clasă capătă curaj în mediul digital, unde greșeala nu mai este stigmatizată, ci devine parte firească a procesului de învățare.

2. Personalizarea învățării – un avantaj major

Unul dintre cele mai importante beneficii ale AI este capacitatea de adaptare. Platformele moderne pot ajusta conținutul în funcție de ritmul și nivelul elevului, oferind:

- exerciții diferențiate,
- corectare imediată,
- trasee individuale de învățare .

În clasele de liceu, unde diferențele de nivel sunt semnificative, această personalizare este esențială. Profesorul nu mai este nevoit să „tragă” întreaga clasă într-o singură direcție, ci poate lucra diferențiat, mai eficient.

3. Rolul profesorului în era AI

Contrar temerilor inițiale, AI nu diminuează importanța profesorului, ci o redefinește. Experiența didactică rămâne crucială în:

- selectarea resurselor relevante,
- ghidarea elevilor în utilizarea critică a tehnologiei,
- dezvoltarea competențelor de comunicare autentică.

Cercetările recente arată că profesorii care folosesc frecvent AI tind să îi recunoască eficiența și să o integreze mai natural în activitatea didactică .

4. Limite și riscuri

Integrarea AI nu este lipsită de provocări:

- dependența excesivă de tehnologie,
- superficialitatea în învățare,
- dificultăți în evaluarea autentică.

Mai mult, utilizarea inteligenței artificiale ridică probleme etice și necesitatea dezvoltării unei „alfabetizări AI” atât pentru elevi, cât și pentru profesori .

Predarea limbii engleze în era AI nu înseamnă renunțarea la metodele clasice, ci îmbinarea lor inteligentă cu noile tehnologii. Experiența profesorului și entuziasmul elevilor rămân piloni centrali ai procesului educațional.

În fond, indiferent de instrumente, scopul rămâne același: formarea unor tineri capabili să comunice eficient, critic și autentic într-o lume globalizată.

BIBLIOGRAFIE

- Harmer, Jeremy (2007). *How to Teach English*. Pearson Longman.
- Scrivener, Jim (2011). *Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching*. Macmillan.
- Thornbury, Scott (2006). *An A–Z of ELT: A Dictionary of Terms and Concepts*. Macmillan.
- Richards, Jack C. & Rodgers, Theodore S. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
- Council of Europe (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR Companion Volume)*.
- UNESCO (2021). *AI and Education: Guidance for Policy-makers*.

- European Commission (2022). *Ethical Guidelines on the Use of Artificial Intelligence in Education*.
- Holmes, Wayne, Bialik, Maya & Fadel, Charles (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Center for Curriculum Redesign.
- Luckin, Rose (2018). *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century*. UCL Institute of Education Press.
- British Council (2023). *The Future of English: Global Perspectives*.
- Edict.ro – articole privind metode moderne de predare a limbii engleze.
- ILSE (Învățământul liceal și profesional) – resurse privind utilizarea tehnologiei în educație.

Prof. Neicu Oana-Olivia

Colegiul National “Nicolae Iorga” Braila

Braila, jud Braila

Tehnologiile emergente în educație – între fascinație și responsabilitate

1. Introducere – când tehnologia devine partener

În ultimii ani, am început să observ o schimbare subtilă, dar profundă: tehnologia nu mai este doar un suport, ci devine un partener al procesului educațional.

Inițial, am privit cu reținere inteligența artificială sau realitatea virtuală. Păreau prea îndepărtate de realitatea clasei. Și totuși, încet, au început să-și facă loc.

2. Primele experiențe

Îmi amintesc prima dată când am folosit o aplicație bazată pe inteligență artificială pentru a genera exerciții diferențiate. Reacția elevilor a fost imediată: interes, curiozitate, implicare.

La fel, utilizarea simulărilor interactive a transformat lecții abstracte în experiențe concrete.

Am realizat atunci că:
tehnologia nu simplifică învățarea, ci o face mai accesibilă.

3. Întrebările necesare

Dar odată cu entuziasmul au apărut și întrebările:

- Cât de mult este prea mult?
- Unde se oprește rolul profesorului?
- Cum păstrăm echilibrul?

Aceste întrebări nu au răspunsuri simple, dar sunt esențiale.

4. Responsabilitatea profesorului

Experiența m-a învățat că profesorul rămâne filtrul principal. Nu orice instrument este util, nu orice inovație este necesară.

Rolul nostru nu este să folosim tehnologia pentru că este nouă, ci pentru că aduce valoare reală.

5. Concluzii

Tehnologiile emergente sunt o oportunitate extraordinară, dar și o responsabilitate. Viitorul educației nu depinde de tehnologie în sine, ci de modul în care alegem să o folosim.

Bibliografie

- Redecker, C. (2017)
- Selwyn, N. (2016)
- Luckin, R. (2018)

Prof. Neicu Oana-Olivia

Colegiul National “Nicolae Iorga” Braila

Braila, jud Braila

Modernizarea ecosistemului educațional – între adaptare, rezistență și transformare reală

Articolul reflectă asupra transformării digitale a educației din perspectiva experienței didactice, evidențiind atât oportunitățile, cât și provocările acestui proces.

1. Introducere – momentul în care educația s-a schimbat definitiv

Există momente în cariera unui profesor în care simți clar că lucrurile nu mai pot rămâne la fel. Pentru mine, unul dintre acele momente a fost trecerea bruscă către educația online. Nu a fost doar o schimbare de instrumente, ci o schimbare de mentalitate.

După mai bine de 20 de ani la catedră, credeam că am văzut toate transformările posibile. Și totuși, digitalizarea a venit nu ca o etapă, ci ca o ruptură.

2. Tehnologia – între entuziasm și reticență

Primele încercări de integrare a tehnologiei nu au fost perfecte. Au fost momente de nesiguranță, de întrebări, de adaptare continuă. Unii elevi erau deja cu un pas înainte, alții aveau dificultăți de acces. Profesorii, la rândul lor, se aflau între dorința de a inova și teama de a pierde controlul.

Am învățat rapid că tehnologia, în sine, nu rezolvă nimic. Un instrument digital rămâne doar atât – un instrument. Diferența o face modul în care îl folosești.

3. Lecțiile învățate în timp

Privind retrospectiv, pot spune că transformarea digitală m-a obligat să-mi regândesc complet stilul de predare. Nu mai era suficient să explic – trebuia să implic, să adaptez, să personalizez.

Am început să:

- folosesc platforme interactive;
- ofer feedback mai rapid și mai clar;
- creez activități în care elevii devin participanți activi.

Rezultatul nu a fost doar o adaptare la tehnologie, ci o redescoperire a sensului predării.

4. Provocările reale

Dincolo de entuziasm, realitatea a adus și dificultăți:

- elevi fără acces constant la dispozitive;
- oboseală digitală;
- dificultăți în menținerea atenției.

Aceste provocări m-au făcut să înțeleg că modernizarea educației nu este doar o problemă tehnologică, ci una profund umană și socială.

5. Concluzii – echilibrul necesar

Astăzi cred că viitorul educației nu este nici complet digital, nici exclusiv tradițional. Este undeva la mijloc – într-un echilibru în care tehnologia sprijină, dar nu înlocuiește relația umană.

Transformarea reală nu vine din platforme, ci din profesori care au curajul să se reinventeze.

Bibliografie

- OECD (2021). *Digital Education Outlook*
- European Commission (2020). *Digital Education Action Plan*
- Mishra, P., & Koehler, M. (2006). *TPACK Framework*

RECONFIGURAREA PRACTICILOR EDUCAȚIONALE PRIN EDUCAȚIE, REFLECȚIE PEDAGOGICĂ ȘI ADAPTARE LA REALITĂȚILE LUMII ÎNTR-O CONTINUĂ SCHIMBARE

Prof. Nicolae-Udroiu Maria

Liceul Teoretic Iancu C. Vissarion Titu

Într-o lume marcată de o viteză a schimbării fără precedent, educația nu mai poate fi privită ca un sistem static de transmitere a unor adevăruri imuabile, ci ca un organism viu care trebuie să se recalibreze constant. Provocarea fundamentală a prezentului nu constă atât în volumul de informație livrat, cât în capacitatea sistemelor de învățământ de a cultiva adaptabilitatea și gândirea autonomă. Reconfigurarea practicilor educaționale începe, așadar, cu o schimbare de paradigmă: trecerea de la instruirea bazată pe memorare la o educație bazată pe înțelegere profundă și pe interacțiunea activă cu realitatea. Această transformare nu este una pur administrativă sau tehnologică, ci pornește din nucleul reflecției pedagogice, acolo unde educatorul încetează să fie un simplu transmițător și devine un arhitect al experiențelor de învățare.

Reflecția pedagogică devine astfel instrumentul esențial prin care putem media între tradiția academică și exigențele unui viitor incert. Ea presupune o privire critică asupra propriilor metode și o interogare permanentă a relevanței conținuturilor în raport cu nevoile elevului contemporan. Într-o eră în care inteligența artificială și automatizarea redefinesc piața muncii, competențele pur tehnice devin rapid perimate dacă nu sunt dublate de o capacitate de analiză superioară. Prin urmare, adaptarea la realitățile lumii actuale cere o școală care să nu mai ofere doar răspunsuri, ci să încurajeze formularea de întrebări corecte.

Dezvoltarea competențelor nu mai poate fi privită ca o simplă acumulare de abilități tehnice, ci ca o structură complexă de transfer de cunoștințe în situații de viață imprevizibile. Competențele-

cheie, precum gândirea critică, creativitatea și colaborarea, devin monedele de schimb ale viitorului, însă ele rămân doar concepte teoretice dacă nu sunt grefate pe un fundament motivațional solid. Trecerea de la motivația extrinsecă la cea intrinsecă, alimentată de curiozitate și de percepția utilității, este esențială. Învățarea devine relevantă atunci când elevul înțelege legătura dintre efortul depus și transformarea propriei sale realități.

Rolul profesorului se redefineste astfel radical, devenind puntea de legătură între potențialul elevului și exigențele lumii exterioare. Profesorul devine un mentor care învață elevul cum să filtreze, să analizeze și să utilizeze informația. El devine un „antrenor” al minții, care reglează nivelul de dificultate al sarcinilor pentru a menține elevul în zona de dezvoltare optimă. În această ecuație, evaluarea încetează să mai fie un tribunal al greșelilor și devine un sistem de navigație pentru progresul individual. Evaluarea formativă însoțește procesul de învățare pas cu pas, oferind elevului nu o sentință, ci o oglindă clară a nivelului său actual și a pașilor necesari pentru a evolua.

În cadrul acestui proces de reconfigurare, un loc aparte îl ocupă didactica limbilor străine, unde utilizarea traducerii ca instrument pedagogic traversează o perioadă de reabilitare conceptuală. Depășind viziunea restrictivă a metodelor tradiționale, traducerea este astăzi reconsiderată prin prisma importanței sale în dezvoltarea competenței de mediere și a conștiinței metalingvistice. Într-o lume globalizată, capacitatea elevului de a naviga între coduri lingvistice diferite nu reprezintă doar un exercițiu de echivalență lexicală, ci un act complex de descifrare culturală. Astfel, traducerea devine o practică reflexivă prin care elevul analizează nuanțele de sens, structurile contrastive și contextul pragmatic, facilitând o înțelegere profundă a limbii engleze nu ca un sistem izolat, ci în relație directă cu limba maternă și cu realitatea socială.

Integrarea traducerii în predarea limbii engleze contribuie, de asemenea, la consolidarea motivației și a sentimentului de auto-eficacitate al elevului. Prin exerciții de traducere creativă sau de retroversiune, procesul de învățare dobândește o finalitate practică imediată, transformând sala de clasă într-un spațiu de negociere a sensului. Această abordare permite dezvoltarea unor strategii de comunicare flexibile, esențiale în gestionarea ambiguității specifice interacțiunilor multilingve contemporane. Din perspectiva rolului profesorului, utilizarea judicioasă a traducerii oferă o oportunitate pedagogică de a pune în valoare diversitatea lingvistică a elevilor,

transformând competența plurilingvă dintr-un simplu concept teoretic într-un instrument activ de adaptare la cerințele unei lumi interconectate.

În concluzie, reconfigurarea practicilor educaționale nu reprezintă un simplu exercițiu de modernizare, ci un imperativ existențial. Prin armonizarea reflecției pedagogice cu realitățile unei lumi în continuă mișcare, educația își regăsește scopul fundamental: acela de a elibera potențialul uman. Doar prin această deschidere către auto-depășire și prin curajul de a regândi constant relația dintre școală și viață, putem garanta că noile generații vor fi arhitecți conștienți ai propriului viitor.

Bibliografie

- Cook, G. *Translation in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press, (2010)
- Hattie, J. *Învățarea vizibilă: Ghid pentru profesori*. București: Editura Trei. (2014).
- Schön, D. A. *The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action*. New York: Basic Books, (1983).
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. *Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation*. American Psychologist, (2000).
- Pânișoară, I. O. *Profesorul de succes*. Iași: Polirom, (2017).

Rolul profesorului itinerant și de sprijin în incluziunea elevilor cu tulburări specifice de învățare în învățământul primar și gimnazial

Autor: Niță Maria

Instituție: Școala Gimnazială „Mircea Eliade”, Pitești

Funcție: Profesor itinerant și de sprijin, învățământ primar și gimnazial

Rezumat

Educația incluzivă presupune adaptarea continuă a școlii la nevoile tuturor elevilor, astfel încât fiecare copil să poată participa activ la procesul educațional și să își valorifice potențialul. Elevii cu tulburări specifice de învățare (TSI), deși au inteligență generală în limite normale, întâmpină dificultăți persistente în citire, scriere sau calcul, care le pot afecta semnificativ parcursul școlar și stima de sine, dacă nu beneficiază de măsuri adecvate de sprijin. În acest context, profesorul itinerant și de sprijin are un rol esențial în facilitarea incluziunii acestor elevi în învățământul de masă, prin intervenții personalizate, adaptări curriculare, consilierea cadrelor didactice și a familiei, precum și monitorizarea continuă a progresului. Articolul își propune să evidențieze rolul profesorului itinerant și de sprijin în incluziunea elevilor cu TSI în învățământul primar și gimnazial, pornind de la cadrul normativ existent și de la exemple de practici educaționale aplicate în activitatea curentă.

Cuvinte-cheie: educație incluzivă, tulburări specifice de învățare, TSI, profesor itinerant și de sprijin, adaptări curriculare, învățământ primar, învățământ gimnazial.

Introducere

Educația incluzivă reprezintă un deziderat fundamental al sistemelor educaționale moderne, care urmăresc să asigure accesul egal la educație de calitate pentru toți elevii, indiferent de particularitățile lor individuale. În școala de masă, tot mai mulți elevi prezintă dificultăți de învățare sau tulburări specifice de învățare, ceea ce impune adaptarea practicilor didactice și dezvoltarea unor servicii educaționale de sprijin specializate. În lipsa acestor măsuri, elevii cu dificultăți pot experimenta eșec școlar repetat, scăderea motivației pentru învățare și chiar risc de marginalizare sau abandon.

Tulburările specifice de învățare (TSI) plasează elevul într-o situație particulară: copilul are un potențial intelectual adecvat, însă întâmpină dificultăți persistente și semnificative în achiziția și automatizarea citirii, scrierii sau calculului. Din exterior, aceste dificultăți pot fi interpretate greșit drept lene, neatenție sau dezinteres, dacă nu sunt corect înțelese și diagnosticate. De aceea, este esențială atât informarea cadrelor didactice, cât și existența unor profesioniști specializați în sprijinul acestor elevi.

În România, dezvoltarea serviciilor educaționale pentru elevii cu TSI a fost susținută prin reglementări specifice, care definesc rolul instituțiilor și al specialiștilor implicați. În acest cadru, profesorul itinerant și de sprijin devine o verigă importantă între elev, clasă, școală și familie, contribuind la transformarea principiilor educației incluzive în practici concrete. Articolul de față își propune să evidențieze rolul acestui specialist în incluziunea elevilor cu TSI în învățământul primar și gimnazial, pornind atât de la prevederile teoretice, cât și de la exemple din activitatea cotidiană.

Cadrul teoretic privind tulburările specifice de învățare și educația incluzivă

Tulburările specifice de învățare sunt încadrate, în literatura de specialitate, în categoria tulburărilor de neurodezvoltare, afectând în mod particular procesele de citire, scriere sau calcul. Ele se manifestă în ciuda unui nivel de inteligență globală în limite normale și a unei școlarizări adecvate, fiind rezultatul unor particularități de funcționare la nivel cognitiv și lingvistic. În practică, aceste tulburări se exprimă prin citire lentă, inexactă, cu omisiuni sau substituții de litere, prin scriere dezorganizată, cu numeroase greșeli ortografice sau prin dificultăți persistente în realizarea calculelor și în înțelegerea conceptelor matematice.

În plan normativ, cadrul legal național a făcut pași importanți în direcția recunoașterii elevilor cu TSI și a asigurării unor servicii educaționale adecvate. Documentele oficiale

definesc TSI, stabilesc proceduri de identificare și evaluare, prevăd elaborarea unor planuri educaționale personalizate și introduc obligativitatea adaptării curriculare și a evaluării diferențiate pentru acești elevi. Astfel, școala de masă este chemată să devină un mediu flexibil, capabil să răspundă nevoilor diverse ale copiilor, nu doar prin tolerarea diferențelor, ci prin valorificarea lor.

Educația incluzivă presupune nu doar prezența fizică a elevului cu TSI în clasă, ci și participarea sa activă, angajarea cognitivă și afectivă în activități, precum și obținerea unor rezultate școlare semnificative pentru nivelul său de dezvoltare. Pentru a atinge aceste obiective, nu este suficientă doar bunăvoința cadrelor didactice; este nevoie de competențe specifice de adaptare didactică, de colaborare interdisciplinară și de sprijin specializat. Aici intervine rolul profesorului itinerant și de sprijin, care aduce în școală expertiza necesară pentru a transforma principiile incluziunii în pași concreți de acțiune.

Rolul profesorului itinerant și de sprijin în lucrul cu elevii cu TSI

Profesorul itinerant și de sprijin are o misiune complexă, care îmbină intervenția directă asupra elevului cu activități de consultanță, formare și coordonare la nivelul școlii. În cazul elevilor cu TSI, acest rol include, în principal, următoarele dimensiuni:

1. Identificarea și înțelegerea particularităților elevului: analiza rapoartelor de evaluare psihopedagogică, observarea elevului în contexte variate, dialogul cu cadrele didactice și familia.

2. Elaborarea planului educațional personalizat (PEP): stabilirea obiectivelor pe termen scurt și mediu, adaptarea conținuturilor, a metodelor și a instrumentelor de evaluare la nevoile specifice ale elevului.

3. Implementarea intervențiilor remediale: desfășurarea de activități individuale sau de grup mic, axate pe dezvoltarea abilităților de citire, scriere și înțelegere a textului, prin exerciții structurate, gradate și repetate.

4. Consilierea cadrelor didactice: propunerea de strategii didactice și adaptări curriculare, sprijin în conceperea fișelor diferențiate și în evaluarea echitabilă a elevului cu TSI.

5. Consilierea familiei: informarea părinților despre natura dificultăților copilului, despre drepturile și resursele de sprijin disponibile, sprijin în construirea unei atitudini echilibrate față de performanțele școlare ale copilului.

6. Monitorizarea progresului: evaluarea periodică a atingerii obiectivelor stabilite în PEP, ajustarea intervențiilor în funcție de evoluția elevului și comunicarea constantă cu echipa educațională.

Prin toate aceste acțiuni, profesorul itinerant și de sprijin devine un mediator între cerințele curriculare, particularitățile elevului cu TSI și așteptările familiei și ale școlii. El contribuie la prevenirea etichetării negative a elevului, la reducerea stresului școlar și la consolidarea încrederii în propriile capacități.

Practici de incluziune în învățământul primar și gimnazial pentru elevii cu TSI

În activitatea cu elevii cu TSI din învățământul primar și gimnazial, anumite practici educaționale au demonstrat un impact pozitiv semnificativ asupra participării și progresului acestora. Dintre acestea, se pot menționa:

Adaptarea sarcinilor de lectură și scriere. La disciplinele care presupun un volum mare de text, adaptarea sarcinilor este esențială. Se pot utiliza texte mai scurte, structurate clar, cu titluri și subtitluri, ilustrații și elemente vizuale care să sprijine înțelegerea. Se recomandă evitarea lecturii în fața clasei atunci când aceasta generează anxietate și, în schimb, oferirea posibilității de lectură individuală sau în perechi. În ceea ce privește scrierea, se pot reduce cerințele cantitative, se pot permite răspunsuri orale sau utilizarea tastaturii pentru anumite sarcini.

Utilizarea strategiilor multi-senzoriale. Elevii cu TSI beneficiază de activități care implică simultan mai multe canale senzoriale: vizual, auditiv, kinestezic. De exemplu, învățarea cuvintelor poate fi susținută prin asocierea cu imagini, prin colorarea silabelor, prin jocuri de rol sau prin activități de manipulare. În gimnaziu, aceste strategii pot fi adaptate folosind

organizatori grafici, scheme, diagrame și hărți conceptuale care sprijină înțelegerea textelor și structurarea ideilor.

Organizarea flexibilă a timpului și a evaluării. Un principiu esențial în lucrul cu elevii cu TSI este flexibilitatea în gestionarea timpului de lucru. Acordarea unui timp suplimentar la teste sau permiterea susținerii anumitor evaluări în format oral contribuie la o apreciere mai corectă a cunoștințelor reale ale elevului. Evaluarea ar trebui să pună accent mai mare pe conținut și pe progresul individual decât pe forma strictă a scrierii.

Lucrul colaborativ și sprijinul colegilor. Activitățile în perechi sau în grupuri mici, în care elevul cu TSI poate avea un rol bine definit și adaptat punctelor sale forte, contribuie la creșterea sentimentului de apartenență și la reducerea stigmatizării. Colegii pot deveni parteneri de învățare, nu doar spectatori ai dificultăților, atunci când sunt ghidați să ofere sprijin și încurajare.

Colaborarea strânsă între profesorul de sprijin și cadrele didactice de la clasă. Incluziunea reală presupune cooperarea tuturor actorilor educaționali. Profesorul itinerant și de sprijin aduce expertiză specifică, însă eficiența intervențiilor depinde de disponibilitatea celorlalte cadre didactice de a implementa adaptările propuse. Întâlnirile periodice de echipă, schimbul de observații despre elev, planificarea comună a unor activități și evaluări reprezintă repere ale unei colaborări autentice.

În experiența practică, aplicarea acestor strategii în învățământul primar și gimnazial a condus la creșterea implicării elevilor cu TSI, la îmbunătățirea rezultatelor lor școlare și la dezvoltarea unui climat de clasă mai empatic și mai deschis față de diversitate.

Concluzii

Incluziunea elevilor cu tulburări specifice de învățare în învățământul de masă reprezintă o provocare, dar și o oportunitate pentru școală de a-și regândi practicile și de a deveni cu adevărat un spațiu pentru toți copiii. Tulburările specifice de învățare nu definesc valoarea sau potențialul unui elev, ci indică nevoia unor modalități de predare și de evaluare mai flexibile, adaptate modului său particular de a învăța.

În acest proces, profesorul itinerant și de sprijin are un rol central: el contribuie la înțelegerea corectă a TSI, la proiectarea și implementarea intervențiilor personalizate, la formarea cadrelor didactice și la sprijinirea familiei. Prin intervențiile sale, elevul cu TSI nu este doar tolerat în clasă, ci devine un membru activ al comunității școlare, cu șanse reale de progres și de reușită.

Experiența din învățământul primar și gimnazial arată că, atunci când adaptările curriculare sunt gândite profesionist, când evaluarea este flexibilă și când climatul de clasă este susținător, elevii cu TSI pot obține rezultate semnificative și își pot construi o imagine de sine pozitivă. Investiția în formarea și susținerea profesorilor itineranți și de sprijin, precum și în dezvoltarea unei culturi școlare incluzive, devine, astfel, o condiție esențială pentru un sistem educațional echitabil.

Referințe

1. Raport privind bune practici în domeniul incluziunii școlare. (2023). Asociația Reninco. <https://raa.ro>
2. Asăndulesei, M. S. Incluziunea școlară a copiilor cu CES. Revista Educație.
3. Modele de bună practică în educația incluzivă din România și Grecia. (2024). Proiect educațional regional.
4. Tulburările specifice de învățare – Definiții și caracteristici. (2025). Regina Maria – Informare medicală. <https://www.reginamaria.ro>
5. Ce sunt tulburările specifice de învățare și dificultățile de învățare? (2026). La Logoped – Cabinet de Logopedie București. <https://lalogoped.ro>
6. Tulburările de învățare. (2023). Edu.freepedia.ro. <https://edu.freepedia.ro>
7. OMEN nr. 3124/2017 privind tulburările specifice de învățare. Ministerul Educației Naționale.
8. Anexă la OMEN nr. 3124/20.01.2017. <https://www.edu.ro>
9. Ce este și ce face un profesor de sprijin? (2025). EduSprijin. <https://www.edusprijin.ro>

10. Atribuții profesor de sprijin – OME 5701. (2025). Anexe Regulament CJRAE. <https://cdn.edupedu.ro>
11. Kurti, T. Tulburările specifice de învățare și provocările ce le implică. *Revista Educație*.
12. Model PSI pentru copii cu TSI. (2025). CJRAE Mureș. <https://www.cjraems.ro>
13. Procedură operațională – Servicii educaționale pentru elevii cu TSI. (2024). ISJ Bihor.
14. Ghid privind bune practici – Toți diferiți, toți egali. (2026). Cadre Didactice. <https://cadredidactice.ro>
15. Procedura managementului de caz pentru copii cu CES. (2021). CJRAE Suceava.
16. 10 recomandări didactice pentru copiii și tinerii cu TSI. (2020). MagicSens. <https://online.magicsens.eu>
17. Incluziune și echitate în educație – Strategii aplicate la limba română pentru elevii cu CES. (2025). Edict.ro. <https://edict.ro>
18. Ghid de activități practice pentru facilitarea integrării elevilor cu CES. (2024). Liceul Vasile Conta Iași. <https://vasilecontaiasi.ro>

PEDAGOGIA INOVATOARE ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

Prof. înv. primar, Nuțaș Cristina,
Școala Gimnazială Nr.1 Abram

*A învăța presupune a te elibera de o
ignoranță, de o incertitudine, de o stângăcie, de
o incompetență, de o orbire; înseamnă să ajungi
să faci mai bine, să înțelegi mai bine, să exiști
mai bine.*

Olivier Reboul

În societatea tradițională, valorile promovate de școală erau ascultarea, disciplina, supunerea față de profesor. Cadrul didactic avea o poziție privilegiată în câmpul școlar, spre deosebire de elev, văzut drept obiect pasiv al procesului de învățământ. Aceste coordonate se modifică însă în școala modernă, care pune accent pe alte valori, cum ar fi cooperarea, competiția pozitivă și inițiativa proprie.

Acțiunea definitorie a școlii rămâne educația, considerată un proces destinat exclusiv omului și care vizează disciplinarea și civilizarea acestuia, din perspectiva unui ideal de personalitate umană, propus și dorit chiar de societate. Ioan Cerghit definea educația din mai multe unghiuri, ca proces, prin care ființa umană este supusă unei transformări îndelungate, ca acțiune de conducere, omul devenind o ființă formată și autonomă, dar și ca acțiune socială sau ca relație desfășurată între doi poli, educatorul și cel care este educat.

Funcțiile educației sunt diverse și se referă la transmiterea valorilor pe care societatea le posedă, la pregătirea și la formarea oamenilor sau la valorizarea creațiilor culturale. Educația trebuie să țină cont de particularitățile individuale și de vârstă ale copiilor, folosind metode și strategii optime de dezvoltare ale acestora. Ea trebuie, de asemenea, să stimuleze imaginația și exprimarea elevilor, oferindu-le un cadru favorabil creșterii, fără a le impune un cadru rigid, prestabilit.

Dacă altădată metoda predominantă de desfășurare a lecției era expunerea, pentru că oferea posibilitatea profesorului să-și etaleze bagajul de cunoștințe, astăzi se pune accent pe metode moderne, care să transforme profesorul în manager al învățării, iar elevului să i se creeze cadrul unei manifestări proprii, pentru a-și putea forma puncte de vedere personale.

Însuși procesul de învățământ se îmbogățește cu o nouă latură, evaluarea, care vine să completeze predarea și învățarea, astfel încât cadrul didactic își sporește atribuțiile, dar, pe de altă parte, dă posibilitatea elevului să ia parte la instruirea proprie, profesorul coordonând acest proces. Acest demers se află sub incidența unor principii didactice, care îl orientează și care vizează alegerea unor metode specifice, selectarea celor mai utile strategii.

Câmpul școlar educativ modern se desfășoară, așadar, între două elemente care trebuie să participe în egală măsură. Profesorul, manager și formator al procesului instructiv-educativ, și elevul, obiect și subiect al acestui

proces, dobândind autonomie și formându-se în spiritul responsabilității și al culturii civice.

Axat pe transmiterea de informații și excluzând rolul elevului ca partener al procesului instructiv - educativ, învățământul tradițional promova o învățare de menținere, așa cum o definea J.W.Botkin. Acest tip de învățare, caracteristic unei societăți tradiționale, se baza pe o simplă transmitere de cunoștințe, necesare elevilor pentru a face față unui sistem de viață cunoscut, recurent, din care inovația lipsea cu desăvârșire. Profesorul avea rolul de a facilita acest transfer de informații, neglijând funcția formativă a învățării și neacceptând intervenții ale elevilor. De altfel, se dorea cultivarea unui spirit obedient din partea acestora din urmă, care excludea imaginația și inițiativă.

În paradigma tradiționalistă, educatorul era cel care transmitea informații, mereu aceleași, având o poziție ce se baza pe autoritate. O autoritate ce nu putea fi contestată și care domina elevul. Profesorul avea inițiativa și tot el decidea cantitatea de informații pe care trebuia să o ofere elevilor, fără a ține cont de particularitățile acestora. Instrucția era aceeași pentru toți și aceleași informații erau solicitate tuturor elevilor. Lecția, demersul educativ de bază, nu era altceva decât o succesiune monotona de secvențe, în care elevul își asuma rolul pasiv de a recepta informații, pe care trebuia apoi să le reproducă întocmai, fără a le îmbogăți.

După 1989, școala românească s-a văzut în situația ingrată de a se confrunta cu o

societate a cărei dezvoltarea era mult mai rapidă. Mentalitatea, încătușată și îndoctrinată de sistemul comunist, a fost influențată de schimbările economice și sociale. Paradoxal, școala a cunoscut o schimbare mai lentă, mai ales în planul actorilor educaționali, care au găsit un refugiu în paradigma tradiționalistă a educației. “Pragul psihologic cel mai greu de trecut este acceptarea autentică a elevilor ca factori reali în derularea evenimentelor proprii câmpului educativ școlar. ... Se pare că indiferența este caracteristica dominantă atât a elevilor, cât și a profesorului: lipsa de entuziasm a primilor, dar și neputința corpului profesoral de a declanșa o reacție controlată și eficientă în raport cu factorii care îi erodează statutul sunt semnul crizei profunde din sistemul nostru de învățământ.”

Total diferită de pedagogia tradițională, pedagogia modernă modifică rolul jucat de polii educaționali, mutând accentul pe elev. Abandonarea limbii de lemn, folosirea unui discurs nou, mobilizarea elevilor în procesul educativ sunt numai câteva dintre caracteristicile acestei pedagogii. Întrebarea dominantă a învățământului modern este ce rol alege școala să joace în societatea actuală și cât de pregătită este ea să facă față schimbărilor provocate de globalizare. Idealul educațional este legat de valorile culturale ce trebuie asimilate, de tipul de personalitate impus de societate, dar și de nevoile elevului. Nu mai este vorba de un model educațional standard, ci de unul dinamic, în

concordanță cu noile realități și capabil să reziste la schimbări.

Dacă învățământul tradițional era privit ca un proces de transmitere de informații, în cadrul căruia profesorii reprezentau poziția dominantă, învățământul modern primește alte trăsături. Cadrul didactic nu mai este transmițător, ci facilitator de cunoștințe, folosind dialogul și cooperarea în relația cu elevii. Acest profesor va ști să coordoneze procesul educativ, astfel încât toți elevii să atingă obiectivele stabilite și va fi capabil, de asemenea, să-l ajute pe elev să-și formeze capacități de muncă individuală și să folosească ceea ce a dobândit.

Din perspectiva pedagogiei moderne, a predă devine un demers educativ în cadrul căruia sunt mobilizate resursele clasei de elevi, aceasta fiind motivată permanent să parcurgă procesul instructiv. A altă componentă a învățării este evaluarea, modalitate prin care profesorul stabilește măsura în care obiectivele au fost atinse și prin care va pune la punct o strategie didactică mai eficientă pentru următorul proces instructiv. Activitatea independentă desfășurată de elevi devine, astfel, concludentă și necesară, ea dând dovada utilității metodelor abordate. Profesorul va organiza și va coordona acest demers instructiv, exercitând funcții diverse, de organizare a activității, de impunere a unor metode, de dezvoltare a unor capacități și de personalizare a activității didactice.

Învățământul modern nu caută să scoată în evidență rolul profesorului, ci vine în

întâmpinarea cerințelor societății, propunând strategii didactice potrivite pentru formarea elevilor. 1161 Experiența tradiției și capacitatea de inovare și de creativitate sunt noile repere ale școlii, care propune educații noi, în acord cu societatea globală: educația pentru pace, educația ecologică ori educația pentru o societate multiculturală. De asemenea, metoda predominantă de desfășurare a instrucției este metoda euristică, deoarece învățarea prin descoperire asigură elevilor o dobândire conștientă a conținutului curricular, acesta fiind ușor de reactualizat, o dată trecut prin filtrul propriu. Școala trebuie să încurajeze formarea unui spirit critic, a unor atitudini pozitive și a studiului individual, antrenând elevii în activități diverse și diversificate, pentru a-i face să renunțe la rolul pasiv.

Bibliografie :

1. Cristea, Gabriela, Psihologia educației, Editura C.N.I. Coresi;
2. Cucoș, Constantin (1996), Pedagogie, Polirom;
3. Oprea, Crenguța Lăcrămioara (2003), Pedagogie, Editura Universității din București;
4. Stan, Emil (2003), Managementul clasei, Editura Aramis.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ, ECHITABILĂ ȘI CENTRATĂ PE ELEV

**Prof. înv. primar, NUȚAȘ CRISTINA
Școala Gimnazială Nr.1 Abram**

Educația este foarte importantă pentru dezvoltarea fiecărui copil. Școala nu are rolul doar de a transmite informații, ci și de a ajuta elevii să se dezvolte armonios, să se simtă acceptați și respectați. Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev urmărește ca toți copiii să aibă șanse egale la învățatură, indiferent de diferențele dintre ei.

Educația incluzivă înseamnă că toți elevii învață împreună în aceeași școală și în aceeași clasă, chiar dacă sunt diferiți. Unii copii pot avea dificultăți de învățare, dizabilități, pot proveni din familii sărace sau din alte culturi.

Exemple concrete:

- Un elev cu dificultăți de citire primește texte adaptate și mai mult timp la teste.
- Un elev cu dizabilități locomotorii are acces la rampă și bancă adaptată.
- Un copil venit din altă țară este sprijinit de profesor și colegi pentru a învăța limba română.

Școala trebuie să fie un loc sigur și prietenos pentru toți elevii. Profesorii îi ajută pe copii să se

integreze, folosesc metode diferite de predare și încurajează respectul și colaborarea între colegi.

Educația echitabilă înseamnă să oferim fiecărui elev ceea ce are nevoie pentru a reuși. Nu toți copiii învață la fel sau în același ritm. Unii au nevoie de mai mult timp, explicații suplimentare sau ajutor din partea profesorului.

Exemple concrete:

- Elevii care nu au acces la internet acasă pot primi materiale tipărite sau pot lucra la școală.
- Un elev cu rezultate mai slabe este ajutat prin ore de sprijin sau meditații gratuite.
- Profesorul explică lecția în mai multe moduri: verbal, prin imagini și exerciții practice.

Prin educația echitabilă se încearcă reducerea diferențelor dintre elevi și prevenirea abandonului școlar. Astfel, toți copiii au șanse egale de a avea rezultate bune la școală.

Educația centrată pe elev pune accent pe elev și pe nevoile lui. Elevul este încurajat să participe activ la lecții, să pună întrebări și să își exprime opiniile.

Exemple concrete:

- La ora de limba română, elevii pot alege subiectul unei compuneri.
- La istorie, elevii lucrează în echipe și realizează proiecte.

- Profesorul ține cont de interesele elevilor și adaptează lecțiile.

Profesorul folosește metode moderne, cum ar fi lucrul în echipă, proiectele sau jocurile educative, pentru a face orele mai interesante. Evaluarea nu se face doar prin note, ci și prin feedback care îl ajută pe elev să se îmbunătățească.

Profesorul are un rol foarte important în educația incluzivă și echitabilă. Acesta trebuie să fie înțelegător, răbdător și corect cu toți elevii.

Exemple concrete:

- Profesorul observă dificultățile unui elev și îl sprijină suplimentar.
- Profesorul încurajează cooperarea și respectul între colegi.
- Școala colaborează cu părinții și consilierul școlar.

Concluzie

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă baza unui sistem educațional modern și eficient. Prin acceptarea diferențelor dintre elevi și prin sprijinirea fiecăruia în funcție de nevoile sale, școala contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Exemplele concrete prezentate demonstrează că educația incluzivă nu este doar o teorie, ci poate fi aplicată cu succes în viața de zi cu zi a școlii. Profesorii care sunt empatici, răbdători și deschiși,

împreună cu o școală bine organizată, pot face o diferență reală în viața elevilor.

Educația echitabilă asigură faptul că niciun copil nu este lăsat în urmă, iar educația centrată pe elev îi ajută pe copii să devină activi, responsabili și încrezători în propriile forțe. Astfel, elevii sunt mai bine pregătiți pentru examene, pentru continuarea studiilor și pentru integrarea în societate.

În concluzie, investiția în educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev este o investiție în viitorul fiecărui copil și al întregii societăți.

Bibliografie

1. Ministerul Educației, Educația incluzivă – Ghid pentru cadrele didactice, București.
2. UNESCO, Educație incluzivă – Principii și practici, Paris.
3. Cucoș, C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași.
4. Iucu, R. B., Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative, Editura Polirom, Iași.
5. Potolea, D., Curriculum și evaluare, Editura Didactică și Pedagogică, București.
6. www.edu.ro – site-ul oficial al Ministerului Educației.
7. www.unesco.org – resurse educaționale privind educația incluzivă.

VALORIFICAREA TEHNOLOGIILOR EMERGENTE ȘI A RESURSELOR DIGITALE AVANSATE

PROF. OARGĂ DANIELA
GRĂDINIȚA P.P.NR.1
SÂNNICOLAU MARE, TIMIȘ

Societatea contemporană este caracterizată de o evoluție rapidă a tehnologiei, care influențează profund toate domeniile vieții, inclusiv educația. Apariția tehnologiilor emergente și dezvoltarea instrumentelor digitale avansate au schimbat modul în care oamenii comunică, învață și accesează informația. În context educațional, integrarea acestor tehnologii reprezintă nu doar o oportunitate de modernizare a procesului didactic, ci și o necesitate pentru pregătirea elevilor în vederea adaptării la cerințele unei societăți digitale.

Tehnologiile emergente, precum inteligența artificială, realitatea augmentată, platformele de învățare online și aplicațiile interactive, contribuie la crearea unor experiențe educaționale mai dinamice, personalizate și accesibile. Utilizarea instrumentelor digitale avansate facilitează dezvoltarea competențelor digitale, a gândirii critice și a colaborării, elemente esențiale pentru formarea cetățenilor activi și responsabili ai viitorului.

Prin urmare, integrarea tehnologiei în educație trebuie realizată într-un mod echilibrat, pedagogic și adaptat vârstei copiilor, astfel încât aceasta să devină un sprijin real în procesul de predare și învățare.

Tehnologiile emergente reprezintă acele inovații aflate în dezvoltare sau în curs de implementare, care au potențialul de a transforma semnificativ domeniul educației. Printre cele mai importante se numără inteligența artificială, realitatea virtuală, realitatea augmentată, analiza datelor educaționale și platformele digitale interactive.

Inteligența artificială permite personalizarea procesului de învățare prin adaptarea conținutului la ritmul și nevoile fiecărui elev. De exemplu, aplicațiile educaționale pot oferi exerciții diferite în funcție de nivelul de performanță al copilului, contribuind la dezvoltarea unei învățări individualizate.

Realitatea virtuală și realitatea augmentată oferă experiențe educaționale imersive, care facilitează înțelegerea unor concepte complexe. Prin intermediul acestor tehnologii, elevii pot explora mediul înconjurător, pot vizualiza fenomene naturale sau pot participa la simulări interactive care transformă procesul de învățare într-o experiență captivantă.

De asemenea, platformele digitale de colaborare permit comunicarea eficientă între profesori, elevi și părinți, facilitând schimbul de informații și accesul rapid la resurse educaționale.

Instrumentele digitale avansate includ o varietate de aplicații și platforme care sprijină activitatea didactică. Printre acestea se numără platformele educaționale online, aplicațiile interactive, tablele inteligente, instrumentele de creare a conținutului digital și platformele colaborative.

Tablele interactive și aplicațiile multimedia transformă lecțiile tradiționale în experiențe vizuale și interactive, stimulând interesul și participarea activă a elevilor. Prin utilizarea imaginilor, videoclipurilor și jocurilor educaționale, procesul de învățare devine mai atractiv și mai eficient.

Platformele digitale permit profesorilor să creeze activități variate, precum chestionare interactive, prezentări multimedia sau exerciții colaborative. De asemenea, acestea facilitează evaluarea rapidă a progresului elevilor și oferă feedback imediat.

În educația timpurie, instrumentele digitale trebuie utilizate cu atenție și adaptate particularităților de vârstă ale copiilor. Activitățile interactive, poveștile digitale sau jocurile educative pot contribui la dezvoltarea limbajului, a creativității și a abilităților cognitive.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate aduce numeroase beneficii în procesul educațional.

În primul rând, tehnologia facilitează accesul la informație și resurse educaționale diverse. Elevii pot explora materiale interactive, pot viziona prezentări video și pot participa la activități digitale care completează metodele tradiționale de învățare.

În al doilea rând, utilizarea instrumentelor digitale stimulează motivația și interesul pentru învățare. Activitățile interactive și jocurile educaționale transformă învățarea într-o experiență atractivă și captivantă.

Un alt beneficiu important îl reprezintă dezvoltarea competențelor digitale. Într-o societate bazată pe tehnologie, este esențial ca elevii să dobândească abilități de utilizare responsabilă și eficientă a instrumentelor digitale.

De asemenea, tehnologia facilitează colaborarea și comunicarea între elevi, profesori și părinți, contribuind la crearea unui mediu educațional deschis și participativ. Deși integrarea tehnologiilor digitale aduce numeroase avantaje, aceasta implică și anumite provocări.

Una dintre principalele dificultăți este reprezentată de accesul inegal la tehnologie. Nu toate instituțiile educaționale dispun de resursele necesare pentru implementarea instrumentelor digitale avansate.

De asemenea, utilizarea excesivă a tehnologiei poate avea efecte negative asupra dezvoltării copiilor, mai ales în cazul celor de vârstă mică. Din acest motiv, este important ca tehnologia să fie utilizată echilibrat și integrată în activități educaționale bine planificate.

Un alt aspect important îl reprezintă necesitatea formării cadrelor didactice pentru utilizarea eficientă a instrumentelor digitale. Profesorii trebuie să dezvolte competențe digitale și pedagogice care să le permită integrarea tehnologiei în mod creativ și eficient.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate reprezintă o direcție esențială pentru modernizarea educației. Aceste tehnologii oferă oportunități importante pentru diversificarea metodelor de predare, pentru personalizarea procesului de învățare și pentru dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor.

Cu toate acestea, succesul integrării tehnologiei depinde de utilizarea responsabilă și echilibrată a instrumentelor digitale, precum și de pregătirea cadrelor didactice pentru a valorifica potențialul acestora. Prin combinarea metodelor tradiționale cu resursele digitale moderne, educația poate deveni mai atractivă, mai eficientă și mai adaptată cerințelor societății actuale.

Tehnologia nu trebuie privită ca un substitut al profesorului, ci ca un instrument valoros care sprijină procesul educațional și contribuie la formarea unei generații pregătite pentru provocările viitorului.

Inovație didactică în predarea matematicii la gimnaziu

Prof. Oloi Valerica

Școala Gimnazială Comuna Giulvăz, Timiș

Rezumat

Predarea matematicii în mediul rural presupune adaptarea permanentă a strategiilor didactice la realitățile educaționale actuale, marcate de diversitatea nivelurilor de pregătire ale elevilor, resursele educaționale limitate și motivația fluctuantă pentru învățare. Prezentul studiu analizează impactul unor practici didactice inovatoare, centrate pe utilizarea tehnologiilor digitale și a metodelor active de învățare, asupra performanțelor școlare și motivației elevilor de gimnaziu.

Cercetarea a fost desfășurată pe un eșantion de aproximativ 45 de elevi din mediul rural, pe durata unui an școlar, utilizând o metodologie mixtă, cantitativă și calitativă. Rezultatele evidențiază o creștere semnificativă a performanțelor la matematică, o îmbunătățire a implicării active și dezvoltarea competențelor cognitive și digitale. Concluziile confirmă faptul că integrarea coerentă a inovației pedagogice în procesul instructiv-educativ contribuie la modernizarea predării și la reducerea decalajelor educaționale dintre mediul rural și cel urban.

Cuvinte-cheie: educație matematică, practici didactice inovatoare, tehnologii digitale, mediu rural, învățare activă.

Introducere

Educația matematică contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de dinamica societății cunoașterii, de evoluția rapidă a tehnologiei și de nevoia formării unor competențe adaptate secolului XXI (Voogt & Roblin, 2012)¹. În mediul rural, aceste transformări sunt resimțite cu o intensitate deosebită, întrucât accesul la resurse educaționale moderne este adesea limitat, iar diferențele de nivel și de motivație dintre elevi sunt mai pronunțate.

În acest context, predarea matematicii nu mai poate rămâne cantonată în modele tradiționale, centrate pe expunerea frontală și pe rezolvarea mecanică a exercițiilor. Se impune adoptarea unor practici didactice inovatoare, care să stimuleze gândirea critică, creativitatea, colaborarea și învățarea activă, în acord cu cerințele educației moderne (OECD, 2019)². Profesorul devine astfel facilitator al învățării, capabil să creeze situații-problemă relevante, să valorifice potențialul tehnologiei digitale și să sprijine dezvoltarea autonomiei elevilor.

Scopul acestui articol este de a analiza impactul unor strategii didactice inovatoare asupra performanțelor școlare și motivației elevilor la matematică, în contextul învățământului gimnazial din mediul rural, evidențiind rolul aplicațiilor digitale și al metodelor interactive în optimizarea procesului educațional.

¹ Voogt, J.; Roblin, N. P., „A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences”, *Educational Research Review*, Elsevier, Amsterdam, 2012, pp. 299–316.

² OECD, *Innovating Education and Educating for Innovation*, OECD Publishing, Paris, 2019, pp. 17–29; 41–55; 89–104.

Fundamentare teoretică

Inovația pedagogică reprezintă un proces complex de transformare a demersului educațional, prin introducerea unor metode, strategii și instrumente care conduc la îmbunătățirea semnificativă a calității învățării. Conform OECD (2019)³, educația inovatoare urmărește dezvoltarea competențelor necesare integrării sociale și profesionale, punând accent pe gândirea critică, creativitatea, colaborarea și utilizarea eficientă a tehnologiei.

În educația matematică, inovația presupune trecerea de la predarea centrată pe profesor la un model centrat pe elev, în care învățarea se realizează prin explorare, descoperire și reflecție. Studiile realizate de Hattie (2015)⁴ subliniază importanța feedbackului formativ, a clarității obiectivelor și a implicării active a elevilor în obținerea unor rezultate școlare superioare.

Tehnologia digitală oferă oportunități semnificative pentru vizualizarea conceptelor abstracte, simularea fenomenelor matematice și personalizarea parcursului educațional. Aplicațiile interactive precum GeoGebra, Desmos, Kahoot, Quizizz, Wordwall, alături de platformele educaționale online, contribuie la creșterea motivației, la consolidarea înțelegerii conceptuale și la dezvoltarea competențelor digitale, aspecte esențiale în contextul actual al educației (Prensky, 2010)⁵.

Metodologie/materiale/metode

Studiul a fost realizat pe parcursul unui an școlar, într-o unitate de învățământ gimnazial din mediul rural, pe un eșantion de aproximativ 45 de elevi, cu vârste cuprinse între 11 și 14 ani. Grupul de elevi a prezentat niveluri eterogene de pregătire, ritmuri diferite de învățare și motivații variate, ceea ce a impus adoptarea unei abordări didactice diferențiate.

Cercetarea a avut un caracter aplicativ și a utilizat o metodologie mixtă, care a combinat metode cantitative (teste inițiale și finale, analiza statistică a rezultatelor) cu metode calitative (observație sistematică, chestionare de opinie, analiza produselor activității elevilor).

Demersul investigativ a fost structurat în trei etape principale:

1. **Etapa de diagnostic** – aplicarea testelor inițiale și a chestionarelor privind atitudinea față de matematică și utilizarea tehnologiei;
2. **Etapa intervențională** – implementarea practicilor didactice inovatoare, pe durata a aproximativ 30 de săptămâni;
3. **Etapa de evaluare** – aplicarea testelor finale și analiza progresului școlar.

Procesul instructiv-educativ a fost susținut de utilizarea unor resurse didactice moderne: platforme educaționale interactive (GeoGebra, Desmos, Kahoot, Quizizz, Wordwall), manuale școlare și auxiliare curriculare, prezentări multimedia, portofolii digitale și resurse educaționale deschise (OER).

Intervenția didactică a fost fundamentată pe metode activ-participative, centrate pe elev: învățarea prin descoperire și problematizare, învățarea colaborativă, metoda investigației, studiul de caz, învățarea bazată pe proiect, gamificarea și evaluarea formativă continuă.

³ OECD, *Innovating Education and Educating for Innovation*, OECD Publishing, Paris, 2019, pp. 17–29; 41–55; 89–104.

⁴ Hattie, J., *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*, Routledge, London, 2015, pp. 37–52; 112–124; 175–189.

⁵ Prensky, M., *Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning*, Corwin Press, Thousand Oaks, 2010, pp. 21–39; 67–83; 101–118.

Procesul instructiv-educativ a fost orientat spre crearea unor contexte de învățare interactive și semnificative, în acord cu principiile pedagogiei moderne (Cucoș, 2014)⁶.

Aplicațiile digitale interactive au fost integrate sistematic în demersul didactic, fiind utilizate atât în predare, cât și în consolidare și evaluare. Testele formative realizate pe platforme online au oferit feedback imediat și au permis adaptarea conținuturilor la nivelul fiecărui elev, conform recomandărilor formulate de Hattie (2015)⁷.

Învățarea colaborativă a fost valorificată prin activități de grup și proiecte aplicative, care au contribuit la dezvoltarea competențelor de comunicare, cooperare și gândire critică, precum și la creșterea motivației pentru învățare (Voogt et al., 2012)⁸.

Evaluarea formativă continuă și utilizarea portofoliului digital au permis monitorizarea progresului individual și adaptarea demersului didactic la nevoile specifice fiecărui elev. Accentul pus pe reflecție și autoevaluare a sprijinit dezvoltarea responsabilității și a autonomiei în învățare.

Rezultate

Analiza comparativă a rezultatelor obținute la evaluările inițiale și finale evidențiază o creștere a mediei generale la matematică cu aproximativ 20–25% (vezi Tabelul 1), precum și o reducere semnificativă, de peste 35%, a numărului de note sub 5 (vezi Tabelul 2). De asemenea, s-a constatat o îmbunătățire considerabilă a participării active la lecții, a nivelului de concentrare și a încrederii în propriile capacități, rezultate concordante cu datele din literatura de specialitate privind eficiența practicilor educaționale inovatoare (Hattie, 2015)⁹.

Chestionarele aplicate elevilor au indicat o atitudine pozitivă față de utilizarea tehnologiei și o creștere a interesului pentru matematică (vezi Tabelul 3), majoritatea elevilor apreciind caracterul interactiv al lecțiilor și posibilitatea de a învăța într-un ritm adaptat propriilor nevoi.

Tabel 1 – rezultatele testelor la matematică

Categorie	Număr elevi	Test inițial (media)	Test final (media)	Creștere (%)
Nivel scăzut	20	5,2	7,0	35
Nivel mediu	15	6,9	8,4	22
Nivel ridicat	10	8,1	9,0	11
Total eșantion	45	6,8	8,3	22

Interpretare:

Se observă o creștere a performanțelor la toate nivelurile. Progresul cel mai semnificativ se înregistrează la elevii cu nivel inițial scăzut, ceea ce indică reducerea decalajelor educaționale și eficiența intervenției didactice diferențiate.

⁶ Cucos, C., *Pedagogie*, Polirom, Iași, 2014, pp. 96–115; 214–238; 281–296.

⁷ Hattie, J., *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*, Routledge, London, 2015, pp. 37–52; 112–124; 175–189.

⁸ Voogt, J.; Roblin, N. P., „A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences”, *Educational Research Review*, Elsevier, Amsterdam, 2012, pp. 299–316.

⁹ Hattie, J., *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*, Routledge, London, 2015, pp. 37–52; 112–124; 175–189.

Tabel 2 – numărul notelor sub 5

Perioada evaluării	Număr note < 5	Procent din total
Test inițial	17	38%
Test final	11	24%

Interpretare:

Scăderea cu aproximativ 35% a numărului de note sub 5 confirmă impactul pozitiv al strategiilor inovatoare asupra rezultatelor școlare și asupra încrederii elevilor în propriile capacități.

Tabel 3 – chestionar privind atitudinea față de matematică și tehnologie
(Scară de evaluare: 1 – foarte scăzut, 5 – foarte ridicat)

Indicator evaluat	Media inițială	Media finală	Concluzie
Interes pentru matematică	3,2	4,1	Creștere semnificativă a atractivității disciplinei
Încredere în propriile abilități	2,8	4,0	Consolidarea încrederii în rezolvarea problemelor
Interes pentru tehnologie	3,5	4,3	Platformele digitale au sporit motivația
Implicare activă la lecții	3,0	4,2	Participarea și interactivitatea s-au intensificat

Interpretare:

Datele evidențiază o îmbunătățire clară a atitudinii elevilor față de matematică și utilizarea tehnologiei, precum și o creștere semnificativă a motivației și implicării active în procesul de învățare.

Discuții

Rezultatele obținute confirmă eficiența practicilor didactice inovatoare în predarea matematicii la gimnaziu, în special în mediul rural. Integrarea tehnologiei digitale și a strategiilor active contribuie la reducerea decalajelor educaționale, la crearea unui climat motivațional favorabil învățării și la dezvoltarea competențelor-cheie necesare integrării socio-profesionale (OECD, 2019)¹⁰.

Totodată, se evidențiază importanța formării continue a cadrelor didactice și a dezvoltării infrastructurii digitale, pentru susținerea unui demers educațional modern, echitabil și incluziv (Pânișoară, 2017)¹¹.

Concluzii

¹⁰ OECD, *Innovating Education and Educating for Innovation*, OECD Publishing, Paris, 2019, pp. 17–29; 41–55; 89–104.

¹¹ Pânișoară, I.-O., *Managementul clasei de elevi*, Polirom, Iași, 2017, pp. 54–78; 132–148; 201–218.

Practicile didactice inovatoare, aplicate sistematic și fundamentate științific, pot transforma semnificativ predarea matematicii în mediul rural. Ele conduc la îmbunătățirea performanțelor școlare, la creșterea motivației și la formarea unor competențe esențiale pentru viață.

Educația matematică modernă trebuie să îmbine rigoarea științifică, creativitatea pedagogică și tehnologia educațională, pentru a răspunde provocărilor actuale și pentru a asigura șanse egale tuturor elevilor.

Bibliografie

1. Cucos, C., *Pedagogie*, Polirom, Iași, 2014, pp. 96–115; 214–238; 281–296.
2. Hattie, J., *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*, Routledge, London, 2015, pp. 37–52; 112–124; 175–189.
3. OECD, *Innovating Education and Educating for Innovation*, OECD Publishing, Paris, 2019, pp. 17–29; 41–55; 89–104.
4. Pânișoară, I.-O., *Managementul clasei de elevi*, Polirom, Iași, 2017, pp. 54–78; 132–148; 201–218.
5. Prensky, M., *Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning*, Corwin Press, Thousand Oaks, 2010, pp. 21–39; 67–83; 101–118.
6. Voogt, J.; Roblin, N. P., „A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences”, *Educational Research Review*, Elsevier, Amsterdam, 2012, pp. 299–316.

**Strategii Didactice Diferențiate în Clasa Incluzivă de Limbă Străină:
Provocări, Soluții și Implicații Metodologice
pentru Predarea Limbii Engleze la Nivel Liceal**

**Alexandra-Cristina Oprea
Colegiul Național „Mihai Viteazul” București**

Rezumat

Articolul investighează modul în care principiile educației incluzive pot fi operaționalizate în contextul specific al clasei de limbă engleză la nivel liceal, prin intermediul strategiilor didactice diferențiate. Pornind de la cadrul legislativ și conceptual al incluziunii educaționale – Legea Educației Naționale nr. 198/2023, Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și principiile Universal Design for Learning (UDL) – studiul analizează principalele tipologii de nevoi educaționale speciale și specifice întâlnite frecvent în clasele obișnuite de liceu, cu accent pe dislexie, tulburări de spectru autist și diferențe de ritm de învățare. Sunt propuse și examinate strategii concrete de diferențiere a conținutului, a procesului și a produsului evaluat, adaptate specificului disciplinei limbă engleză și cerințelor examenelor Cambridge. Concluziile subliniază că incluziunea autentică în clasa de limbă străină nu este un compromis al standardelor academice, ci o condiție a excelenței pedagogice.

Cuvinte-cheie: educație incluzivă, diferențiere didactică, limbă engleză, liceu, nevoi educaționale speciale, dislexie, Universal Design for Learning

Abstract

This paper investigates how the principles of inclusive education can be operationalised in the specific context of the secondary English language classroom through differentiated instructional strategies. Drawing on the legislative and conceptual framework of educational inclusion – Romanian National Education Law no. 198/2023, the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities, and the principles of Universal Design for Learning (UDL) – the study analyses the main types of special and specific educational needs frequently encountered in mainstream secondary classrooms, with a focus on dyslexia, autism spectrum conditions, and differences in learning pace. Concrete strategies for differentiating content, process, and assessed product are proposed and examined, adapted to the specific demands of English language teaching and Cambridge examinations. The conclusions argue that authentic inclusion in the foreign language classroom is not a compromise of academic standards, but a condition of genuine pedagogical excellence.

Keywords: inclusive education, differentiated instruction, English language teaching, secondary school, special educational needs, dyslexia, Universal Design for Learning

1. Introducere

Conceptul de educație incluzivă a parcurs, în ultimele trei decenii, un traseu conceptual și legislativ semnificativ: de la modelul integrării formale – în care elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) erau plasați fizic în clasele obișnuite, fără adaptarea corespunzătoare a demersului didactic – la paradigma incluziunii autentice, care presupune restructurarea mediului de învățare astfel încât să răspundă eficient diversității tuturor elevilor. Această evoluție este reflectată atât în documentele internaționale de referință – Declarația de la Salamanca (UNESCO, 1994), Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (2006) – cât și în legislația românească actuală, în particular Legea Educației Naționale nr. 198/2023, care consacră explicit dreptul fiecărui elev la un parcurs educațional personalizat.

În practica didactică a limbilor străine la nivel liceal, principiile incluziunii ridică întrebări metodologice specifice și, uneori, incomode. Cum poate un profesor de engleză să diferențieze o sarcină de scriere tip Cambridge essay astfel încât să fie accesibilă unui elev cu dislexie severă, fără a diminua exigența academică pentru restul clasei? Cum sunt gestionate diferențele de ritm de procesare într-o oră în care toți elevii lucrează pe același text de reading comprehension? Cum este sprijinit elevul cu tulburare de spectru autist în activitățile de speaking care presupun interacțiune spontană cu un partener ?

Prezentul articol nu pretinde să ofere răspunsuri exhaustive la aceste întrebări, ci să furnizeze un cadru de reflecție și un repertoriu de strategii fundamentate teoretic și aplicabile practic în clasele obișnuite de liceu. Structura articolului urmează logica de la principii generale spre aplicații specifice: după o prezentare a cadrului conceptual și legislativ, sunt analizate principalele tipologii de nevoi educaționale întâlnite în clasa de limbă engleză, urmate de strategii concrete de diferențiere și de o discuție a implicațiilor pentru evaluare.

2. Cadrul Teoretic și Legislativ

Fundamentul teoretic al educației incluzive rezidă în recunoașterea diversității ca normalitate, nu ca excepție. Modelul social al dizabilității, consacrat în literatura de specialitate prin contribuțiile lui Oliver (1990) și dezvoltat ulterior de numeroși cercetători în disability studies, deplasează accentul de la deficiența individuală la barierele pe care mediul inclusiv mediul educațional le ridică în calea participării depline. Din această perspectivă, dificultatea unui elev cu dislexie de a citi un text tipărit în Times New Roman cu spațiere compactă nu este o problemă a elevului, ci o problemă a designului sarcinii.

Cadrul Universal Design for Learning (UDL), dezvoltat de Center for Applied Special Technology (CAST, 2018), operaționalizează această perspectivă în trei principii de proiectare curriculară: oferirea de multiple mijloace de reprezentare a informației, multiple mijloace de acțiune și expresie, și multiple mijloace de angajament. Aplicat în clasa de limbă engleză, UDL nu înseamnă crearea de materiale separate pentru fiecare elev cu nevoi speciale, ci proiectarea din start a unor sarcini cu flexibilitate suficientă pentru a acomoda o gamă largă de profiluri de învățare.

Teoriile achiziției limbilor străine oferă, la rândul lor, perspective relevante pentru incluziune. Modelul afectiv al lui Krashen (1982), care introduce conceptul de filtru afectiv – un mecanism de blocare a achiziției în condiții de anxietate ridicată, motivație scăzută sau stima de sine fragilă – are implicații directe pentru elevii cu CES: experiențele repetate de eșec sau de excludere socială din activitățile de grup produc un filtru afectiv ridicat care compromite achiziția lingvistică indiferent de calitatea input-ului. Reducerea filtrului afectiv devine, astfel, o condiție preliminară a oricărei strategii de diferențiere eficiente.

Cercetările din domeniul didacticii limbilor străine pentru elevi cu cerințe educaționale speciale – un domeniu relativ recent, dar în expansiune rapidă – confirmă că strategiile diferențiate bine implementate nu afectează negativ performanța elevilor fără CES și produc îmbunătățiri semnificative ale achiziției lingvistice la elevii cu nevoi speciale (Kormos & Smith, 2012). Mai mult, unele strategii concepute inițial pentru elevi cu dislexie sau cu tulburări de procesare auditivă s-au dovedit benefice pentru întreaga clasă – un fenomen cunoscut în literatura de specialitate drept curb-cut effect.

3. Metodologie

Studiul adoptă o abordare calitativ-descriptivă, bazată pe sinteza literaturii de specialitate din domeniile educației incluzive, didacticii limbilor străine și psihologiei educaționale, coroborată cu analiza documentelor normative relevante la nivel național și internațional. Scopul metodologic nu este producerea de date empirice originale, ci elaborarea unui cadru de referință aplicabil pentru practicieni.

Selecția strategiilor prezentate a fost ghidată de trei criterii: (1) existența unui suport teoretic sau empiric documentat în literatura de specialitate; (2) aplicabilitatea în condițiile concrete ale clasei de liceu din România – efectiv mediu de 25-30 de elevi, resursele materiale

standard ale unei școli publice, cadrul de evaluare Cambridge; (3) compatibilitatea cu exigențele academice ale disciplinei, astfel încât diferențierea să nu compromită nici standardele de performanță, nici echitatea față de ceilalți elevi.

Tipologiile de nevoi educaționale analizate au fost selectate pe baza prevalenței lor în clasele obișnuite de liceu: dislexia (estimată la 5-10% din populație, conform British Dyslexia Association, 2023), tulburările de spectru autist (cu o prevalență în creștere, conform datelor CDC, 2023) și diferențele semnificative de ritm de procesare și de profil de inteligență, care, fără a constitui în mod necesar un diagnostic clinic, generează nevoi de diferențiere didactică la un număr considerabil de elevi din orice clasă obișnuită.

4. Strategii de Diferențiere în Clasa de Limbă Engleză

Diferențierea didactică în clasa de limbă engleză poate fi realizată la trei niveluri distincte, preluând terminologia consacrată de Tomlinson (2001): diferențierea conținutului (ce înțelege elevul), a procesului (cum ajunge elevul să înțeleagă) și a produsului evaluat (cum demonstrează elevul că a înțeles). Cele trei niveluri nu sunt mutual exclusive și, în practica eficientă, se suprapun și se întrepătrund.

4.1. Diferențierea pentru elevii cu dislexie

Dislexia reprezintă, statistic, cea mai frecventă cerință educațională specială întâlnită în clasele obișnuite de liceu și are implicații directe și specifice pentru predarea limbii engleze – o limbă cu ortografie profund neregulată, în care relația dintre grafem și fonem este mult mai opacă decât în română sau în germană. Elevul cu dislexie care a reușit să compenseze parțial dificultățile de decodare în limba maternă se poate confrunta cu o revenire a acestora în contextul limbii engleze, mai ales în activitățile care combină presiunea timpului cu densitatea textului.

La nivelul conținutului, diferențierea eficientă implică adaptări ale formatului materialelor: font cu spațiere mai generoasă (Arial sau Verdana în locul Times New Roman, cu spațiere 1.5), textele mai lungi fragmentate în secvențe mai scurte cu titluri intermediare, instrucțiunile sarcinilor prezentate atât în format scris, cât și oral. La nivelul procesului, acordarea de timp suplimentar, posibilitatea de a folosi text-to-speech, și structurarea explicită a pașilor de rezolvare a sarcinii reduc semnificativ sarcina cognitivă legată de decodare, eliberând resurse pentru procesarea de conținut. La nivelul produsului, alternativele orale la sarcinile scrise – acolo unde formatul examenului nu impune scrierea – oferă elevului cu dislexie posibilitatea de a-și demonstra competența lingvistică reală, fără interferența dificultăților ortografice.

4.2. Diferențierea pentru elevii cu tulburări de spectru autist

Elevii cu tulburări de spectru autist (TSA) prezintă un profil educațional extrem de eterogen, ceea ce face dificilă orice generalizare. Cu toate acestea, câteva caracteristici sunt suficient de frecvente pentru a justifica strategii specifice în clasa de limbă engleză: dificultăți în înțelegerea limbajului figurat și a ironiei (relevante în special pentru textele literare și pentru sarcinile de reading comprehension la nivel C1-C2), disconfort față de ambiguitate și față de sarcinile cu instrucțiuni neclare, și dificultăți în activitățile care presupun negocierea spontană de sens cu un partener necunoscut.

Strategiile de diferențiere pentru elevii cu TSA vizează în principal reducerea ambiguității și creșterea predictibilității: instrucțiuni clare, cu criterii de succes explicitate de la început, structuri narative predictibile pentru activitățile de grup sau de perechi, și avertizarea prealabilă a oricăror schimbări de rutină sau de format al lecției. În ceea ce privește componenta de speaking, înlocuirea interacțiunii spontane cu activități mai structurate – de exemplu, prezentări individuale pe o temă pregătită în avans – poate oferi elevului cu TSA un cadru în care competența sa lingvistică devine vizibilă, fără a-l expune la situații de interacțiune imprevizibilă.

4.3. Diferențierea pentru diferențe de ritm și de profil de inteligență

Dincolo de diagnosticele clinice, orice clasă obișnuită de liceu cuprinde elevi cu viteze de procesare semnificativ diferite, cu stiluri de învățare dominante diferite și cu profile de

inteligență diferite în sensul teoriei inteligențelor multiple a lui Gardner (1983). Acești elevi nu au, în mod necesar, un dosar de CES, dar generează nevoi reale de diferențiere pe care profesorul le gestionează, adesea implicit și intuitiv, în fiecare lecție.

Strategiile de diferențiere pentru această categorie sunt, de regulă, mai ușor de implementat decât cele pentru CES formale, deoarece nu implică adaptări de format, ci variații de sarcină în cadrul aceluiasi conținut. Sarcinile cu mai multe puncte de intrare de exemplu, un text de reading comprehension urmat de întrebări la niveluri diferite de complexitate cognitivă (reproducere, inferență, evaluare critică) permit elevilor cu ritmuri diferite să avanseze în ritmul propriu, fără ca niciun elev să rămână fără sarcină sau să se simtă depășit.

5. Discuții

Analiza strategiilor prezentate mai sus permite formularea câtorva constatări cu implicații pentru practica didactică și pentru politicile educaționale la nivel instituțional. Prima privește relația dintre incluziune și standarde academice. Argumentul cel mai frecvent invocat împotriva diferențierii în clasele orientate spre examene Cambridge este că aceasta ar compromite rigorile academice ale pregătirii. Cercetarea din domeniu (Kormos & Smith, 2012; Tomlinson, 2001) infirmă această temere: diferențierea corect implementată nu coboară standardele pentru nimeni, ci creează condiții ca mai mulți elevi să atingă acele standarde.

A doua constatare privește rolul esențial al colaborării interdisciplinare. Profesorul de limbă engleză nu poate și nu trebuie să gestioneze singur complexitatea nevoilor educaționale ale unei clase incluzive. Colaborarea cu psihologul școlar, cu profesorul de sprijin și cu familia elevului este o condiție a eficienței, nu un opțional birocratic. Dosarul de evaluare periodică al elevului cu CES conține informații diagnostice care permit profesorului să proiecteze mai precis strategiile de diferențiere cu condiția că aceste informații sunt transmise și înțelese, nu arhivate.

O a treia dimensiune relevantă este cea a formării inițiale și continue a cadrelor didactice. Studiile privind implementarea incluziunii în România evidențiază că principalul obstacol nu este lipsa de bunăvoință a profesorilor, ci lipsa instrumentelor metodologice concrete pentru gestionarea diversității în clasa obișnuită (Gherguț, 2016). Formarea continuă în domeniul strategiilor diferențiate reprezintă, în această lumină, nu un lux, ci o necesitate sistemică.

Nu în ultimul rând, evaluarea în contextul incluziv ridică întrebări dificile despre echitate și comparabilitate. Adaptările de evaluare prevăzute de legislație pentru elevii cu CES timp suplimentar, format adaptat, evaluator de sprijin sunt reglementate formal, dar implementarea lor rămâne inconsistentă. Clarificarea procedurilor de adaptare a evaluării, inclusiv în contextul examenelor Cambridge care prevăd acomodări oficiale pentru candidații cu nevoi documentate, este o direcție de acțiune prioritară atât la nivel instituțional, cât și la nivel individual.

6. Concluzii

Educația incluzivă în clasa de limbă engleză nu este o utopie pedagogică și nici un compromis al calității este o provocare metodologică reală, cu soluții concrete, documentate în literatura de specialitate și compatibile cu exigențele unui sistem de evaluare internațional riguros precum Cambridge. Condiția este ca aceste soluții să fie cunoscute, internalizate și aplicate sistematic, nu improvizate de la oră la oră.

Strategiile diferențiate analizate în prezentul articol de la adaptările de format pentru elevii cu dislexie, la structurarea activităților pentru elevii cu TSA, și la sarcinile cu multiple puncte de intrare pentru diferențele de ritm au în comun un principiu fundamental: ele nu reduc complexitatea limbii sau exigența cognitivă a sarcinilor, ci elimină barierele de acces care împiedică anumiți elevi să demonstreze competența pe care o posedă de fapt. Această distincție între complexitate redusă și acces facilitat este esența incluziunii autentice.

Implicațiile pentru practică sunt clare. Profesorul de limbă engleză care proiectează lecțiile prin prisma UDL, care colaborează cu echipa de suport din școală și care cunoaște procedurile de acomodare ale examenelor Cambridge este mai bine echipat să servească

întreaga gamă de elevi din clasa sa. Incluziunea nu este o sarcină suplimentară grefată pe un demers didactic deja supraîncărcat este o dimensiune constitutivă a predării de calitate.

Bibliografie

British Dyslexia Association. (2023). Dyslexia and Specific Learning Difficulties: A Guide for Teachers. BDA.

CAST. (2018). Universal Design for Learning Guidelines version 2.2. <http://udlguidelines.cast.org>

Centers for Disease Control and Prevention. (2023). Data and Statistics on Autism Spectrum Disorder. CDC.

Gardner, H. (1983). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. Basic Books.

Gherghuț, A. (2016). Educația incluzivă. Priorități, tendințe, direcții de acțiune. Polirom.

Horwitz, E. K., Horwitz, M. B., & Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. The Modern Language Journal, 70(2), 125-132.

Kormos, J., & Smith, A. M. (2012). Teaching Languages to Students with Specific Learning Differences. Multilingual Matters.

Krashen, S. D. (1982). Principles and Practice in Second Language Acquisition. Pergamon Press.

Oliver, M. (1990). The Politics of Disablement. Macmillan.

Tomlinson, C. A. (2001). How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms (2nd ed.). ASCD.

UNESCO. (1994). Declarația de la Salamanca și Cadrul de acțiune privind cerințele educative speciale. UNESCO.

*** Legea Educației Naționale nr. 198/2023. Monitorul Oficial al României.

*** Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități. (2006). Organizația Națiunilor Unite.

Integrarea Instrumentelor Bazate pe Inteligență Artificială în Predarea Limbii Engleze la Nivel Liceal: Eficiență Pedagogică, Limite și Implicații Metodologice

Alexandra-Cristina Oprea
Colegiul Național „Mihai Viteazul” București

Rezumat

Articolul de față investighează modul în care instrumentele bazate pe inteligență artificială (IA) pot fi integrate eficient în predarea limbii engleze la nivel liceal, cu accent pe pregătirea pentru examenele Cambridge (B2-C2). Studiul adoptă o perspectivă calitativ-observațională, analizând potențialul pedagogic al mai multor categorii de instrumente digitale: platforme adaptive de vocabular, aplicații de feedback automat pe scriere, asistenți conversaționali și resurse audio-video autentice prin prisma principalelor teorii ale achiziției limbilor străine. Sunt identificate atât beneficiile documentate ale utilizării IA în contexte formale de predare, cât și limitele intrinseci ale acestor instrumente, în special în raport cu evaluarea criterială și cu dimensiunea pragmatic-comunicativă a competenței lingvistice. Concluziile pledează pentru o integrare pedagogică asumată și critic mediată, în care profesorul rămâne agentul principal al demersului didactic, iar tehnologia îndeplinește un rol de amplificare, nu de substituie.

Cuvinte-cheie: inteligență artificială, limbă engleză, liceu, examen Cambridge, achiziție lingvistică, feedback formativ, tehnologii educaționale

Abstract

This paper investigates the effective integration of artificial intelligence (AI) tools in English language teaching at secondary level, with a focus on Cambridge exam preparation (B2-C2). Adopting a qualitative-observational approach, the study analyses the pedagogical potential of several categories of digital tools: adaptive vocabulary platforms, automated writing feedback applications, conversational assistants, and authentic audio-visual resources through the lens of key theories in second language acquisition. Both the documented benefits of AI use in formal instructional contexts and the inherent limitations of these tools are identified, particularly in relation to criterial assessment and the pragmatic-communicative dimension of linguistic competence. The conclusions argue for a deliberate, critically mediated pedagogical integration, in which the teacher remains the primary agent of instruction while technology fulfils an amplifying rather than substitutive role.

Keywords: artificial intelligence, English language, secondary education, Cambridge exam, language acquisition, formative feedback, educational technology

1. Introducere

Ultimii ani au adus o transformare fără precedent în ecosistemul instrumentelor educaționale digitale. Dacă în deceniile anterioare integrarea tehnologiei în ora de limbă străină era apanajul proiectelor-pilot sau al laboratoarelor de cercetare bine finanțate, astăzi aplicațiile bazate pe inteligență artificială sunt accesibile oricărui elev cu un smartphone și o conexiune la internet. Această democratizare a accesului la tehnologie ridică, inevitabil, întrebări fundamentale pentru didactica limbilor străine: ce câștigă elevul când folosește astfel de instrumente? Ce pierde? Și, mai ales, ce rol rămâne profesorului?

Întrebările nu sunt retorice. Cercetarea din domeniul Computer-Assisted Language Learning (CALL) a acumulat, în ultimele două decenii, un corp solid de evidențe privind relația dintre tehnologie și achiziția lingvistică. Ceea ce este mai puțin explorat și ceea ce prezentul

articol încearcă să contribuie la clarificarea este modul concret în care instrumentele bazate pe IA pot fi integrate în predarea limbii engleze la nivel liceal românesc, în contextul specific al pregătirii pentru examene Cambridge. Acest context are particularități importante: obiectivele sunt clar definite și măsurabile (promovarea examenului la un anumit prag), conținuturile sunt standardizate la nivel internațional, iar evaluarea este criterială, cu descriptori expliți pentru fiecare bandă de performanță.

Articolul este structurat astfel: după o trecere în revistă a cadrului teoretic relevant, sunt analizate principalele categorii de instrumente IA disponibile în prezent, cu evaluarea potențialului și a limitelor pedagogice ale fiecăreia. Urmează o secțiune metodologică, o discuție a constatărilor și, în final, concluzii cu implicații practice pentru cadrele didactice.

2. Cadrul Teoretic

Fundamentele teoretice ale utilizării tehnologiei în achiziția limbilor străine sunt bine stabilite în literatura de specialitate. Modelul input comprehensibil al lui Krashen (1982) a furnizat, timp de decenii, argumentul principal pentru valoarea expunerii la limbă autentică calibrată pe nivelul elevului ceea ce platformele adaptive bazate pe IA promit să livreze la scară individualizată. Ideea centrală că achiziția se produce atunci când elevul procesează input situat ușor deasupra nivelului său curent ($i+1$) rămâne un principiu organizator valid, chiar dacă modelul a fost nuanțat și parțial contestat de cercetări ulterioare (Ellis, 2003).

Teoria output comprehensibil a lui Swain (1985) a completat această perspectivă, demonstrând că producția activă în limba țintă nu este un simplu produs al achiziției, ci un catalizator al acesteia. Elevul care încearcă să formuleze o idee complexă și constată că nu dispune de mijloacele lingvistice necesare traversează un moment de negociere a sensului cu consecințe directe asupra achiziției structurilor deficitare. Din această perspectivă, instrumentele care oferă feedback imediat asupra producției scrise sau orale fie umane, fie automatizate îndeplinesc o funcție pedagogică legitimă și documentată.

Cercetările mai recente din domeniul CALL și, în particular, din subdomeniul Artificial Intelligence in Language Education (AILE) au nuanțat considerabil discuția. Godwin-Jones (2022) subliniază că beneficiile instrumentelor IA în educația lingvistică nu sunt automate, ci condiționate de calitatea medierii pedagogice: elevii care primesc feedback automatizat fără îndrumare explicită privind interpretarea și valorificarea acestuia nu înregistrează progrese semnificative față de grupurile de control. Warschauer și Grimes (2021) documentează un fenomen pe care îl numesc surface compliance tendința elevilor de a accepta mecanic sugestiile algoritmului fără a le înțelege rațiunea lingvistică, ceea ce produce texte mai curate ortografic, dar nu conduce la achiziție.

O a treia perspectivă teoretică relevantă este cea a anxietății lingvistice, conceptualizată de Horwitz, Horwitz și Cope (1986) și confirmată de cercetări longitudinale ca unul dintre cei mai puternici predictorii negativi ai performanței în producția orală. Mediile digitale private fără audiență socială și fără penalizarea imediată a erorii pot reduce semnificativ această anxietate, creând condiții mai favorabile pentru producția lingvistică spontană.

3. Metodologie

Studiul de față adoptă o abordare calitativ-observațională, bazată pe analiza literaturii de specialitate și pe examinarea sistematică a caracteristicilor pedagogice ale principalelor categorii de instrumente IA utilizate în predarea limbii engleze la nivel liceal. Nu se urmărește producerea de date cantitative privind eficacitatea comparativă a instrumentelor analizate un demers care ar necesita un design experimental riguros, cu grupuri de control și instrumente de măsurare standardizate, depășind astfel scopul prezentei lucrări.

Analiza instrumentelor a fost structurată în jurul a patru criterii pedagogice: (1) adecvarea la obiectivele de evaluare Cambridge (competențe vizate, tipuri de sarcini, niveluri de limbă); (2) potențialul de individualizare a învățării; (3) calitatea și relevanța pedagogică a feedback-ului oferit elevului; (4) riscurile de utilizare neadecvată și strategiile de prevenire a

acestora. Fiecare instrument sau categorie de instrumente a fost evaluat prin prisma acestor criterii, cu referire la evidențele empirice disponibile în literatura de specialitate.

Limitele metodologice ale acestei abordări sunt recunoscute explicit: concluziile au caracter orientativ, nu probatoriu, și se adresează în primul rând practicienilor care caută un cadru de reflecție pentru deciziile lor metodologice, nu cercetătorilor care urmăresc stabilirea de relații cauzale între utilizarea instrumentelor IA și indicatori măsurabili ai achizitiei lingvistice.

4. Analiza Instrumentelor IA în Predarea Limbii Engleze

Instrumentele IA relevante pentru predarea limbii engleze la liceu pot fi organizate în patru categorii funcționale, fiecare cu un profil pedagogic distinct și cu implicații specifice pentru pregătirea Cambridge.

4.1. Platforme adaptive de vocabular și gramatică

Platformele de tip spaced repetition dintre care Quizlet rămâne cel mai larg utilizat în mediul educațional românesc folosesc algoritmi de reintroducere a itemilor la intervalele optime din punct de vedere cognitiv, pe baza performanței anterioare a utilizatorului. Valoarea pedagogică a acestui mecanism este bine documentată: cercetările din domeniul memoriei procedurale confirmă superioritatea repetării spațiate față de repetarea massed (Cepeda et al., 2006). În contextul pregătirii Cambridge, aceste platforme sunt deosebit de utile pentru consolidarea vocabularului tematic specific fiecărui nivel și pentru automatizarea recunoașterii tiparelor de word formation.

O limitare esențială, adesea neglijată în practica didactică, ține de natura competenței antrenate: platformele adaptive excelează în consolidarea recunoașterii (receptive knowledge), dar nu generează în mod direct competență de producție (productive knowledge). Elevul care identifică corect forma derivată dintr-un exercițiu de tip multiple choice nu este, prin aceasta, capabil să o activeze spontan în producția scrisă sau orală. Implicația metodologică este clară: aceste platforme trebuie însoțite, sistematic, de sarcini de producție autentică.

4.2. Instrumente de feedback automat pe scriere

Aplicațiile de tip writing assistant Grammarly, Microsoft Editor, funcțiile de sugestie din Google Docs oferă feedback imediat asupra erorilor gramaticale, ortografice și, în versiunile avansate, de stil și registru. Avantajul principal al acestor instrumente în contextul pregătirii Cambridge rezidă în descărcarea cognitivă pe care o oferă profesorului: erorile de suprafață sunt semnalate automat, ceea ce permite cadrului didactic să concentreze feedback-ul manual pe dimensiunile de profunzime coerența argumentativă, adecvarea la format, sofisticarea lexicală și nuanțele de registru, pe care niciun algoritm actual nu le evaluează cu acuratețe comparabilă cu cea a unui examinator Cambridge experimentat.

Riscul semnalat de Warschauer și Grimes (2021), al surface compliance, este real și trebuie gestionat explicit. O strategie eficientă constă în integrarea instrumentului de feedback automat într-un protocol didactic în mai mulți pași: redactarea draftului inițial fără asistență digitală, aplicarea feedback-ului automat cu notarea, de către elev, a tipologiei erorilor identificate, și abia ulterior revizuirea cu implicarea profesorului. Acest protocol transformă instrumentul dintr-un corector pasiv într-un catalizator al reflecției metalingvistice.

4.3. Asistenți conversaționali și modele de limbaj

Modelele de limbaj de mare dimensiune (Large Language Models), accesibile prin diverse interfețe educaționale sau publice, permit simularea interacțiunii conversaționale în limba țintă într-un mediu lipsit de miză socială. Relevanța pedagogică a acestei funcționalități este direct legată de constructul anxietății lingvistice: elevii cu nivel ridicat de anxietate față de producția orală în fața unui auditoriu uman pot folosi conversația cu un asistent digital ca etapă intermediară de construire a fluenței și a încrederii, înainte de a se angaja în interacțiuni autentice.

Trebuie subliniat, totuși, că examenele Cambridge de tip speaking implică nu doar fluență și acuratețe lingvistică, ci și capacitatea de a gestiona interacțiunea cu un partener uman de a negocia sensul, de a ceda și a prelua rândul la cuvânt, de a reacționa la stimuli imprevizibili.

Aceste competențe interacționale nu pot fi antrenate prin conversație cu un algoritm, oricât de sofisticat. Practica cu asistenți digitali are, prin urmare, o valoare de scaffolding, nu de substitut al interacțiunii autentice.

4.4. Resurse audio-video autentice și transcriere automată

Utilizarea resurselor video autentice – discursuri TED, podcasturi de știri, dezbateri publice – în combinație cu funcțiile de transcriere automată disponibile pe platforme precum YouTube oferă posibilitatea unor activități de ascultare activă cu grad ridicat de autenticitate. Elevul poate compara propria sa înțelegere a textului audiat cu transcrierea generată automat, identificând cu precizie secvențele problematice – fie din cauza vitezei de vorbire, fie a accentului regional, fie a densității lexicale. Această abordare contribuie, de asemenea, la dezvoltarea competenței interculturale prin expunerea la diversitatea variantelor de engleză utilizate în contexte profesionale reale, o dimensiune adesea subevaluată în pregătirea orientată exclusiv spre performanța la examen.

5. Discuții

Analiza de mai sus permite formularea câtorva constatări cu implicații directe pentru practica didactică. Prima privește caracterul complementar, nu substitutiv, al instrumentelor IA în raport cu rolul profesorului. Niciuna dintre categoriile de instrumente analizate nu este capabilă să evalueze, cu acuratețea necesară unui context de pregătire Cambridge, dimensiunile criteriale superioare ale competenței lingvistice – Communicative Achievement și Organisation, în terminologia Cambridge. Acestea presupun judecăți de adecvare la situație de comunicare, la audiență, la convenții de gen textual și la strategii retorice, judecăți care implică o expertiză culturală și pragmatică pe care algoritmi actuali nu o posedă.

A doua constatare privește medierea pedagogică ca variabilă critică. Instrumentele IA nu produc, prin simpla lor prezență, îmbunătățiri ale competenței lingvistice. Efectele pozitive documentate în literatura de specialitate sunt invariabil condiționate de calitatea integrării pedagogice – de măsura în care profesorul structurează explicit modul de utilizare a instrumentului, explicitează limitele sale, și îl poziționează coerent în raport cu obiectivele de învățare. Fără această mediere, riscul cel mai mare nu este că elevii vor folosi IA în loc să învețe, ci că vor folosi IA fără să înțeleagă ce anume înseamnă să înveți o limbă.

O a treia dimensiune importantă, insuficient tratată în literatura de specialitate, este cea a echității. Calitatea accesului la instrumentele IA variază semnificativ în funcție de resursele materiale ale elevilor și ale familiilor acestora. Versiunile gratuite ale platformelor analizate oferă funcționalități limitate față de versiunile premium, iar conexiunea la internet de calitate nu este universal disponibilă. O strategie didactică responsabilă trebuie să prevadă alternative accesibile pentru toți elevii și să evite condiționarea evaluării de accesul la resurse digitale cu costuri.

Nu în ultimul rând, provocarea integrității academice merită o abordare nuanțată. Interdicțiile generalizate sunt, în contextul actual, greu de aplicat și, mai important, ratează oportunitatea pedagogică reală: aceea de a-i învăța pe elevi să utilizeze tehnologia în mod responsabil, cu înțelegerea clară a distincției dintre instrumentul de sprijin și substitutul cognitiv. Reformularea sarcinilor de evaluare în sensul autenticității – cu ancorare în experiențe specifice, texte discutate în clasă sau contexte instituționale concrete – este o strategie mai robustă și mai productivă pe termen lung decât simpla prohibire a accesului la instrumente.

6. Concluzii

Instrumentele bazate pe inteligență artificială reprezintă, în peisajul educațional al anilor 2020, o realitate cu care didactica limbilor străine nu își poate permite să nu se confrunte. Întrebarea nu mai este dacă aceste instrumente vor fi utilizate de elevi, ci cum pot fi integrate în demersul didactic în mod pedagogic fundamentat, critic și responsabil.

Analiza de față a evidențiat că fiecare categorie de instrumente IA are un profil pedagogic specific, cu beneficii documentate și cu limite intrinseci bine definite. Platformele adaptive de vocabular consolidează eficient recunoașterea, dar nu generează competență de

producție. Instrumentele de feedback automat pe scriere descarcă profesorul de corectarea erorilor de suprafață, dar nu pot evalua dimensiunile criteriale superioare. Asistenții conversaționali reduc anxietatea lingvistică și extind oportunitățile de practică, dar nu antrenează competențele interacționale specifice examenului. Resursele audio-video cu transcriere automată îmbogățesc expunerea la varietăți reale ale limbii, dar necesită mediere didactică pentru a deveni surse de achiziție.

Numitorul comun al tuturor acestor constatări este același: valoarea instrumentelor IA în educația lingvistică este proporțională cu calitatea medierii pedagogice pe care profesorul o exercită. Într-o epocă în care tehnologia tinde să fie prezentată fie ca panaceu, fie ca amenințare, cercetarea didactică are datoria să ofere o perspectivă mai sobră și mai utilă: aceea a complementarității critice. Profesorul de limbă străină care înțelege ce poate și ce nu poate face un algoritm este mai bine echipat nu mai puțin necesar în sala de clasă a viitorului.

Bibliografie

Cepeda, N. J., Pashler, H., Vul, E., Wixted, J. T., & Rohrer, D. (2006). Distributed practice in verbal recall tasks: A review and quantitative synthesis. *Psychological Bulletin*, 132(3), 354-380.

Ellis, R. (2003). *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford University Press.

Godwin-Jones, R. (2022). Artificial intelligence and language learning: A new chapter in CALL. *Language Learning & Technology*, 26(2), 1-15.

Horwitz, E. K., Horwitz, M. B., & Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125-132.

Krashen, S. D. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon Press.

Luckin, R. (2018). *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century*. UCL IOE Press.

Swain, M. (1985). Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development. In S. M. Gass & C. G. Madden (Eds.), *Input in Second Language Acquisition* (pp. 235-253). Newbury House.

Warschauer, M., & Grimes, D. (2021). Automated writing assessment in the classroom. *Pedagogies: An International Journal*, 3(1), 22-36.

Ziegler, N. (2016). Taking technology to task: Technology-mediated TBLT, performance, and production. *Annual Review of Applied Linguistics*, 36, 136-163.

*** Cambridge Assessment English. (2023). *Cambridge English Qualifications: A Guide for Teachers*. Cambridge University Press.

*** Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: Învățare, Predare, Evaluare. Volumul complementar. (2020). Consiliul Europei.

PROVOCAREA TEHNOLOGIEI ÎN EDUCAȚIE

**Prof. Oprișan Maria-Magdalena,
Școala Gimnazială „Petru Rareș”, com. Frumușita**

Informatica restabilește nu numai unitatea matematicilor pure și a celor aplicate, a tehnicilor concrete și a matematicilor abstracte, dar și cea a științelor naturii, ale omului și ale societății. Reabilitează conceptele de abstract și de formal și împacă arta cu știința, nu numai în sufletul omului de știință, unde erau întotdeauna împacate, ci și în filosofarea lor.

Gr. C. Moisil

Conceptul de Tehnologii ale informației și comunicării (TIC) provine din traducerea din limba engleză a „Information and Communication Technology” (ICT), și se folosește în limba română sub denumirea „noile tehnologii”. Conceptul desemnează tehnologia necesară-computerelor electronice și a Internetului -pentru a converti, procesa și a transmite informații.

TIC este un domeniu imens, ce se modifică și se dezvoltă extrem de rapid, de aceea este o provocare pentru toți, mai ales pentru educație. Lumea de azi, în actul educațional implică, pe lângă relația profesor-elev-predare-învățare, și noile tehnologii.

Provocarea este pentru toți factorii implicați în actul educațional profesori, elevi, părinți, căci prin utilizarea TIC aduce anumite schimbări în activitatea pedagogică prin trecerea de la predare cu cea de învățare, de la actul de transmitere de informații la cel formativ, de pe ansamblu de cunoștințe predate la educație.

Dacă până acum profesorul era principalul factor educațional de transmitere a cunoștințelor și informațiilor pentru elevi devine acum un colaborator al elevului. Elevul își schimbă rolul de receptor pasiv al unor informații didactice în cel de pedagog activ al propriei sale formări.

Părintele, și el un factor în marele proces educativ, a primit o provocare în primul rând financiară prin achiziționarea unor echipamente moderne compatibile cu noile cerințe educaționale interactive în mediul online, iar apoi au descoperit că acestea, copiii nu le folosesc numai la jocuri, ci și la învățarea de la distanță unde se putea monitoriza în orice moment timpul și modul de lucru.

Cadrul didactic ca și pion principal în cadrul actului educațional trebuie să aleagă ce este mai bun și folositor pentru elevii săi, continuă demersul educațional tradițional, lăsând astfel elevul în aria educației anilor trecuți sau accepta provocarea, implementând noile tehnologii în activitatea sa didactică, dându-i aripi elevului pentru deschiderea lumii de mâine.

Această nouă alfabetizare care trebuie să înceapă de la profesor nu este deloc ușoară, dar este necesară unui nou înțeles al conceptului pedagogic, de natură tehnologică. *Învățat e omul care nu termină niciodată de învățat.* (Nicolae Iorga)

Așa cum un copil intră pentru prima dată în școală și trebuie întâi să citească, să scrie și să deslușească tainele învățatului, la fel calculatorul și internetul reconstruiesc conținuturile educaționale și strategiile didactice pentru a ne raporta la noua realitate din acest domeniu unde educația ne unește într-un tot unitar prin actul didactic și pedagogic care nu este doar un sistem în axa educațională, ci temelia pe care se așază principiile învățământului.

Aparatele pe care le aveam pe lângă noi în sala de clasă prin intermediul TIC prind ”viață” și aduc o îmbunătățire a legăturii dintre elev-profesor, copii-părinți, dar și a modului de predare într-o clasă interactivă cum și felul cum asimilează elevul materia de curs.

Internetul și mediul online ne oferă informații și cunoștințe despre o mulțime de lucruri, locuri și evenimente, însă factorul educațional, profesorul trebuie să se adapteze, să se acomodeze, să se perfecționeze continuu în această societate schimbătoare, iar elevul să folosească această oportunitate pentru a se adapta noilor cerințe ale societății care permanent evoluează. *Educația are dificila misiune de a transmite o cultură acumulată de secole, dar și o pregătire pentru un viitor în bună măsură imprevizibil.* (Jacques Delors)

Aplicațiile media moderne și dispozitivele mobile asigură o cooperare mai bună între elev și dascăl, elevii înțeleg și asimilează mai ușor informația prezentată, iar profesorul poate transfera discuția la diferite și multiple activități de grup.

Tehnologia informației poate dezvolta actul educativ la clasă în felurite concepte, teme, module și proiecte inter și transdisciplinare de la cele locale până la cele internaționale printr-un simplu program online difuzat și urmărit în și din diferite colțuri ale lumii.

Aplicațiile multi-media asistate de device-uri sunt un real folos pentru copiii cu cerințe speciale. Învățarea asistată de calculator (IAC) aduc un plus în creșterea concentrării atenției competențele sociale și abilitățile de comunicare, dezvoltarea folosirii limbajului, suport în comunicare și sprijin în învățare.

Educatorul ca și factor definitoriu în educație nu poate fi înlocuit de nimeni, nici măcar de un calculator oricât de tehnologizat ar fi acesta. Însă profesorul ajutat de noile tehnologii poate îmbogăți abilitatea de a citi a copiilor și adulților cu dificultăți de învățare, menține mai eficient atenția trează, exersează citirea și o corelează și cu alte laturi ale limbajului într-un cadru mai larg de activități și ateliere de lucru la clasă.

Cadrele didactice pot folosi astăzi calculatorul într-o varietate de situații în ceea ce privește proiectarea didactică cât și elevii. Cei doi factori educaționali, profesor – elev devin creativi prin îmbinarea dintre mijloacele tradiționale educaționale și inovația prin utilizarea TIC în cadrul orelor de curs.

Pentru a ne bucura de copiii noștri în lumea de mâine trebuie să le oferim un sistem educațional bazat pe realitatea societății unde să folosim atât metodele clasice de predare – învățare – evaluare, cât și metodele moderne. *Școala cea bună e aceea în care și școlarul învață pe profesor.* (Nicolae Iorga)

Actul educațional trebuie să se bazeze pe învățământul tradițional, pe măiestria dascălilor, pe râvna copiilor, pe suportul necondiționat al părinților, însă să nu uităm că lumea este un sistem al tuturor valorilor într-o axă individuală și colectivă care trebuie să se măsoare mereu cu ziua de mâine care este în continuă mișcare și transformare, de aceea trebuie să ne adaptăm noilor tehnologii din educație.

Dascălul așa cum este cunoscut în învățământul tradițional a fost și va fi exponentul esențial în formarea elevului în sala de clasă. Profesorul este cel care transmite informațiile și cerea apoi reproducerea materialului didactic întocmai, iar cantitatea era pentru toți la fel fără particularități. Lecția era o sesiune de comunicări.

Elevul este beneficiarul direct al actului didactic și era pus în clasă de cele mai multe ori în postura de bun ascultător al lecției predate. El știa foarte bine că informația primită este autentică și pentru formarea lui profesională trebuia să o asimileze.

Școala tradițională va rămâne o bază solidă a ceea ce înseamnă educația copiilor și tinerilor. Însă, mai ales azi nu trebuie să rămânem doar aici. Noile tehnologii pun școala într-un parteneriat educativ între profesori și elevi și formează împreună o comunitate școlară, alături de familie.

Educatorul este un facilitator de cunoștințe, folosind dialogul și cooperarea în relația cu elevii.

Profesorul, în acord cu societatea modernă, îndeplinește o profesiune de o deosebită importanță unde trebuie să ia elevul drept partener în formarea lui socio-profesională, dar și

morală aducând noi valențe noțiunii de pedagogie prin: educația pentru pace, educația ecologică ori educația pentru o societate multiculturală.

Bibliografie:

Brut, Mihaela, Instrumente pentru e-learning: ghidul informatic al profesorului modern, Polirom, Iași, 2006

Editorialul iTEACH. Experiențe didactice, nr. 1, septembrie 2011
<http://iteach.ro/experientedidactice/wp-content/experiente-didactice/9-2011.pdf>

Făt, Silvia Adrian, Labăr, Eficiența utilizării noilor tehnologii în educație. EduTIC 2009, Raport de cercetare evaluativă, Centrul pentru Inovare în Educație, București, 2009

Hawkins, Robert (2002). "Ten Lessons for ICT and education in the developing World, April 23, 2011, http://www.cid.harvard.edu/cr/pdf/gitrr2002c_104.pdf

ȘOITU, Laurențiu, Dicționar enciclopedic de educație a adulților, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2011

Elemente de calcul vectorial

Prof. Oprîță Elena,
Liceul Tehnologic Alexandru Vlahuță Șendriceni

Predarea și învățarea noțiunii de vector liber ridică o serie de dificultăți. Ele se datorează faptului că elementele necesare definirii noțiunii de vector sunt printre noțiunile fundamentale în geometrie. Dacă acestea sunt lăsate pe seama intuiției elevilor, profesorul trebuie să se asigure că ele există în aproximativ aceeași formă în mintea tuturor elevilor și să le fixeze într-o terminologie unitară, folosită în matematica-știință. Dacă se încearcă explicitarea lor, se consumă un timp lung cu eficiență redusă, pentru că nu toți elevii simt necesitatea acestei explicitări și datorită aridității provocate de stringența logică pe care o presupune o asemenea explicitare.

În mod obișnuit, la nivelul școlii de cultură generală, operațiile de adunare a doi (sau mai mulți) vectori, de înmulțire a unui vector cu un număr real și de produs scalar a doi vectori sunt suficiente pentru ilustrarea metodei vectoriale de rezolvare a problemelor de geometrie.

Experiența de compunere a două forțe care acționează pe direcții diferite conduce la "regula paralelogramului" de adunare a doi vectori. Este preferabil să definim mai întâi adunarea a doi vectori după "regula triunghiului" care are un caracter unitar în sensul că înglobează și cazul vectorilor coliniari în același enunț.

Vom prezenta aceste noțiuni pe înțelesul elevilor de clasa a IX-a.

Definiție: Se numește **segment orientat** sau **vector legat** (de A) o pereche ordonată de puncte (A , B), pe care o vom nota prin simbolul $\overrightarrow{AB}$.

Punctul A se numește **originea**, iar punctul B se numește **extremitatea** sau **capătul** segmentului orientat $\overrightarrow{AB}$.

Dacă $A=B$, obținem $\overrightarrow{AA}$ care se numește segmentul **nul**. Am spus mai sus că un segment orientat se numește **bipunct** sau **vector legat**.

Observație: Dacă $A \neq B$, atunci segmentele $[AB]$ și $[BA]$ sunt egale, dar segmentele orientate $\overrightarrow{AB}$ și $\overrightarrow{BA}$ sunt diferite (la două puncte diferite putem asocia două segmente orientate diferite).

Definiție: **Lungimea segmentului orientat** $\overrightarrow{AB}$ (**modulul** sau **norma**) este egală cu lungimea segmentului $[AB]$.

Dreapta suport a unui segment orientat $\overrightarrow{AB}$ este dreapta AB .

Spunem că **două segmente orientate nenule au aceeași direcție** dacă dreptele lor suport sunt paralele sau coincid.

Spunem că **segmentele orientate nenule** $\overrightarrow{AB}$ și $\overrightarrow{CD}$ **au același sens** dacă ele au aceeași direcție, iar extremitățile lor B și D se află în același semiplan determinat de dreapta ce unește originile celor două segmente (dreapta AC).

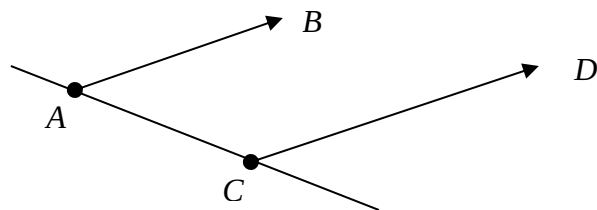

Figura 1

Spunem că **segmentele orientate nenule** $\overrightarrow{AB}$ și $\overrightarrow{CD}$ **au sensuri opuse** dacă ele au aceeași direcție, iar extremitățile lor B și D se află în semiplane diferite determinate de dreapta ce unește originile celor două segmente (dreapta AC).

Egalitatea a doi vectori legați.

Doi vectori legați (două segmente orientate) $\overrightarrow{AB}$ și $\overrightarrow{CD}$ se numesc **egali** și scriem $\overrightarrow{AB} = \overrightarrow{CD}$ dacă $A=C$ (originile coincid) și $B=D$ (extremitățile coincid).

Vectori liberi

Definiție: Se numește **vector liber** mulțimea tuturor vectorilor care au: aceeași direcție, același sens, același modul.

Vectorii liberi se vor nota fie cu litere mici $\vec{a}, \vec{b}, \dots$ fie specificând un reprezentant al acestuia dat de un segment orientat $\overrightarrow{AB}, \overrightarrow{MN}, \dots$. În desen la un vector liber $\vec{v}$ se poate schimba originea printr-un punct arbitrar cu condiția de păstrare a direcției, a sensului și a modului.

Notăm mulțimea vectorilor din planul P cu V .

Se spune că vectorul liber $\vec{v}$ este determinat de vectorul legat $\overrightarrow{AB}$, sau că vectorul legat $\overrightarrow{AB}$ este un reprezentant al vectorului liber $\vec{v}$ și scriem $\overrightarrow{AB} \in \vec{v}$.

Două segmente orientate $\overrightarrow{AB}$ și $\overrightarrow{CD}$ se numesc **echipolente** dacă acestea au aceeași direcție, același sens și aceeași lungime:

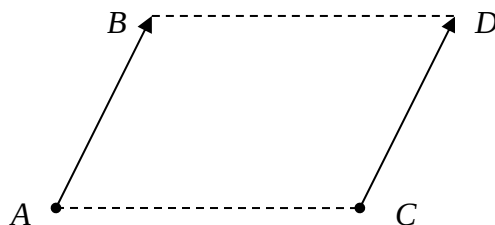

Figura 2

Definiție: Doi vectori liberi se numesc **egali** dacă au:

- aceeași direcție (pot fi situați pe aceeași dreaptă suport sau drepte suport paralele)

- același sens
- același modul

Definiție. Doi vectori care au aceeași direcție și același modul, dar sensuri opuse se numesc **vectori opuși**.

Operații cu vectori

Regula de adunare a vectorilor are la origine fapte experimentale în domeniul mecanicii. Ea a fost găsită la compunerea forțelor, apoi la compunerea vitezelor și a altor mărimi vectoriale.

Fie doi vectori $\vec{u}$ și $\vec{v}$ și un punct A fixat. Sunt unic determinate punctele B și C încât $\vec{u} = \overrightarrow{AB}$ și $\vec{v} = \overrightarrow{BC}$. Definim suma $\vec{u} + \vec{v} = \overrightarrow{AC}$, adică $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BC} = \overrightarrow{AC}$.

Adunarea vectorilor de aceeași direcție.

Dacă $\vec{u}$ și $\vec{v}$ sunt doi vectori de aceeași direcție, atunci $\vec{u} + \vec{v}$ are aceeași direcție și:

-dacă $\vec{u}$ și $\vec{v}$ au același sens atunci $\vec{u} + \vec{v}$ are același sens iar lungimea lui $\vec{u} + \vec{v}$ este suma lungimilor celor doi vectori.

-dacă $\vec{u}$ și $\vec{v}$ au sensuri contrare, atunci $\vec{u} + \vec{v}$ are sensul vectorului cu lungimea mai mare iar lungimea lui $\vec{u} + \vec{v}$ este egală cu diferența dintre lungimea cea mai mare și cea mai mică a celor doi vectori.

Regula triunghiului. Pentru orice puncte $A, B, C \in P$, avem $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BC} = \overrightarrow{AC}$. **Regula triunghiului** se mai numește și **regula închiderii** pentru că suma celor doi vectori este determinată de segmentul orientat care închide triunghiul care are ca celelalte două laturi segmentele orientate care determină cei doi vectori liberi care se însumează.

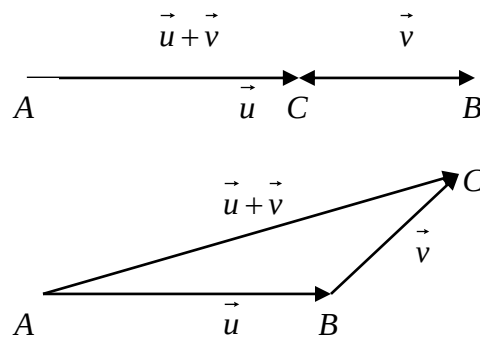

Figura 3

Regula paralelogramului. Fie $\vec{a}$ și $\vec{b}$ de direcții diferite, $\vec{a} = \overrightarrow{OA}$, $\vec{b} = \overrightarrow{OB}$, $\vec{c} = \overrightarrow{OC}$, $OBCA$ paralelogram. Atunci $\vec{c} = \vec{a} + \vec{b}$.

Pentru a găsi suma a doi vectori necoliniari, se atașează acești doi vectori unui punct O și se construiește pe segmentele orientate obținute, ca laturi, un paralelogram.

Diagonala paralelogramului care pleacă din punctul O va fi atunci segmentul orientat care determină suma celor doi vectori.

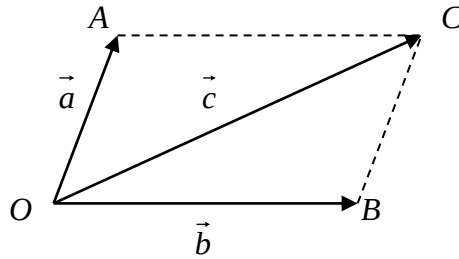

Figura 4

Diferența a doi vectori. Fie $\vec{a}, \vec{b}$ doi vectori. Atunci diferența lor este vectorul $\vec{x}$ definit prin $\vec{x} = \vec{a} - \vec{b}$. Vectorul diferență $\vec{x}$ se construiește unind extremitatea vectorului scăzător cu extremitatea vectorului descăzut.

Proprietăți ale adunării vectorilor liberi în plan

A₁. Adunarea vectorilor este asociativă, adică $(\vec{a} + \vec{b}) + \vec{c} = \vec{a} + (\vec{b} + \vec{c}), \forall \vec{a}, \vec{b}, \vec{c} \in V$.

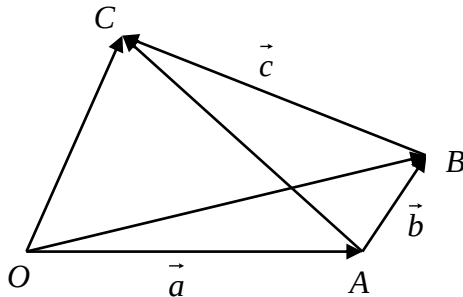

Figura 5

A₂. Adunarea vectorilor este comutativă, adică $\vec{a} + \vec{b} = \vec{b} + \vec{a}, \forall \vec{a}, \vec{b} \in V$

A₃. Pentru adunarea a trei sau mai mulți vectori se aplică succesiv regula triunghiului sau regula poligonului.

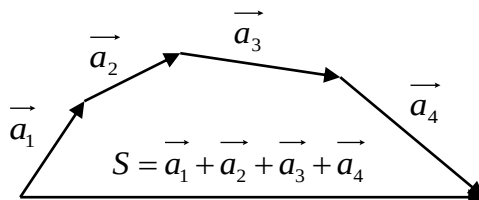

Figura 6

Regula paralelogramului permite demonstrarea foarte simplă a *comutativității* adunării vectorilor liberi, pentru cazul vectorilor *necoliniari*. Pentru cazul vectorilor coliniari, comutativitatea se poate verifica foarte ușor cu ajutorul regulii închiderii, atât pentru vectorii orientați în același sens, cât și pentru cei având sensuri opuse. Așadar, operația de adunare a vectorilor liberi este comutativă.

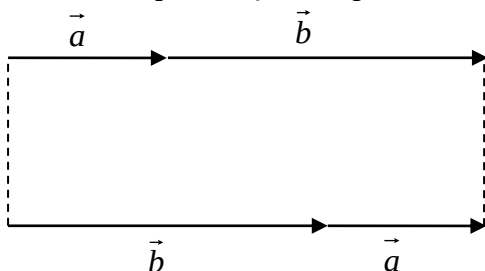

Figura 7

A4. Vectorul nul $\vec{0}$ este elementul neutru pentru adunare, adică $\vec{a} + \vec{0} = \vec{0} + \vec{a}, \forall \vec{a} \in V$

A5. Pentru orice vector $\vec{a} \in V$, există $(-\vec{a}) \in V$ pentru care $\vec{a} + (-\vec{a}) = (-\vec{a}) + \vec{a} = \vec{0}$, vectorul $(-\vec{a})$ se numește **opusul** vectorului $\vec{a}$.

Observație: Putem afirma că mulțimea tuturor vectorilor liberi din spațiu formează un grup abelian în raport cu operația de adunare a vectorilor.

Înmulțirea unui vector cu un scalar

Definiție: Se numește **produsul dintre un scalar** $\alpha \in R$ și un vector liber $\vec{a} \in V$, vectorul liber $\alpha\vec{a}$, definit astfel:

1. Dacă $\vec{a} \neq \vec{0}$ și $\alpha \neq 0$, atunci $\alpha\vec{a}$ este vectorul care are aceeași direcție cu $\vec{a}$, lungimea egală cu $|\alpha| \cdot |\vec{a}|$ și sensul dat de cel al lui $\vec{a}$ sau contrar lui $\vec{a}$ după cum $\alpha > 0$ sau $\alpha < 0$.

2. Dacă $\alpha = 0$ sau $\vec{a} = \vec{0}$, atunci $\alpha\vec{a} = \vec{0}$.

Se observă că vectorii liberi $\vec{a}$ și $\alpha\vec{a}$ sunt coliniari.

Înmulțirea cu scalari a vectorilor liberi are următoarele proprietăți:

1. **Distributivitatea** față de adunarea vectorilor:

Oricare ar fi $\alpha \in R$ și pentru orice $\vec{a}, \vec{b} \in V$ rezultă: $\alpha(\vec{a} + \vec{b}) = \alpha\vec{a} + \alpha\vec{b}$.

2. **Distributivitatea** față de adunarea scalarilor:

Oricare ar fi $\alpha, \beta \in R$ și pentru orice $\vec{a} \in V$ rezultă: $(\alpha + \beta)\vec{a} = \alpha\vec{a} + \beta\vec{a}$.

3. Oricare ar fi $\alpha, \beta \in R$ și pentru orice $\vec{a} \in V$ rezultă: $\alpha(\beta\vec{a}) = (\alpha\beta)\vec{a}$.

4. Oricare ar fi $\vec{a} \in V$ rezultă: $1 \cdot \vec{a} = \vec{a}$.

Coliniaritatea vectorilor

Definiție: Doi vectori care au aceeași direcție se numesc **coliniari**.

Observație: Vectorul nul este coliniar cu orice alt vector (se consideră că un segment orientat nul are aceeași direcție cu orice alt segment orientat).

Din definiție se deduce că dacă doi vectori sunt coliniari, atunci ei au aceeași dreaptă suport sau drepte suport paralele. Vectorilor necoliniari le corespund drepte suport concurente.

„Paralelismul” vectorilor reprezintă un caz particular al coliniarității lor, lucru explicabil prin faptul că vectorii liberi nu au o poziție fixă și pot fi translați în orice poziție a planului.

Teoremă de coliniaritate. Doi vectori nenuli $\vec{a}, \vec{b} \in V$ sunt coliniari dacă și numai dacă există $\alpha \in R^*$ astfel încât $\vec{a} = \alpha \vec{b}$.

Demonstrație. Presupunem că $\vec{a}, \vec{b}$ sunt coliniari. Se analizează două cazuri după cum vectorii au același sens sau nu.

Dacă vectorii au același sens, atunci se ia $\alpha = \frac{|\vec{a}|}{|\vec{b}|}$ și atunci $\vec{a}$ și $\alpha \vec{b}$ au același sens și aceeași lungime, deci $\vec{a} = \alpha \vec{b}$.

Dacă au sensuri opuse, atunci luăm $\alpha = -\frac{|\vec{a}|}{|\vec{b}|}$ și deci $\vec{a} = \alpha \vec{b}$.

Reciproc, dacă $\vec{a} = \alpha \vec{b}$, atunci vectorii $\vec{b}$ și $\alpha \vec{b}$ au aceeași direcție, iar din $\vec{a} = \alpha \vec{b}$ rezultă că $\vec{a}$ și $\vec{b}$ au aceeași direcție, adică sunt coliniari.

Observații. 1) Coliniaritatea a trei puncte. Dacă A,B,C sunt trei puncte, atunci ele sunt coliniare(situate pe aceeași dreaptă) dacă și numai dacă vectorii $\overrightarrow{AB}, \overrightarrow{AC}$ sunt coliniari, adică dacă există $\alpha \in R^*$ pentru care $\overrightarrow{AB} = \alpha \overrightarrow{AC}$.

2) Paralelismul a două drepte. Dacă vectorii $\overrightarrow{AB}$ și $\overrightarrow{CD}$ sunt coliniari, atunci dreptele AB și CD sunt paralele sau coincid(și reciproc).

3) Vectorii nenuli $\vec{a}, \vec{b}$ sunt coliniari dacă și numai dacă există $\alpha, \beta \in R$, nenule simultan astfel încât $\alpha \vec{a} + \beta \vec{b} = \vec{0}$.

Descompunerea unui vector după o bază dată

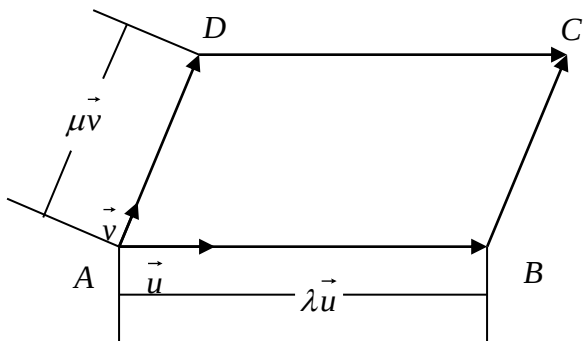

Figura 8

Fie $\vec{w}$ un vector oarecare și $\vec{u}, \vec{v}$ doi vectori necoliniari dați. Desenăm un reprezentant $\overrightarrow{AC}$. Prin A , într-un plan fixat care conține dreapta AC , ducem două drepte distincte diferite de AC . Paralele prin C la cele două drepte determină punctele B și D , încât $\overrightarrow{AC} = \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AD}$. Dacă dăm direcțiile celor două drepte AB, AD prin direcțiile vectorilor $\vec{u}$ și respectiv $\vec{v}$, atunci $\overrightarrow{AB} = \lambda \vec{u}$ și $\overrightarrow{AD} = \mu \vec{v}$, cu λ, μ numere reale și, deci $\vec{w} = \lambda \vec{u} + \mu \vec{v}$. Descompunerea lui $\vec{w}$ astfel obținută este unică dacă $\vec{u}$ și $\vec{v}$ necoliniari sunt astfel ca $\vec{u}, \vec{v}, \vec{w}$ să fie coplanari. Reținem deci că dacă trei vectori sunt coplanari atunci oricare dintre ei se poate exprima ca o combinație liniară a celorlalți doi (cu unii scalari eventuali nuli) și reciproc. Acest rezultat este semnificativ când ne ocupăm numai de mulțimea vectorilor dintr-un plan. El ne spune că este suficient să se dea doi vectori necoliniari pentru a-i determina pe toți ceilalți din plan (combinații liniare de cei doi dați). Se spune că cei doi vectori necoliniari formează o bază. Există evident mai multe baze de vectori în plan, dar toate au același număr de vectori: 2.

Definiție. Se numește versor sau vector unitate al unui vector nenul $\vec{a}$ un vector care are același sens cu $\vec{a}$ și modulul egal cu o unitate.

Un reper cartezian ortogonal în plan este definit de o pereche ordonată de axe perpendiculare, având aceeași origine O . O se numește originea reperului, prima axă, notată Ox , se numește axa absciselor, iar a doua axă, notată Oy , se numește axa ordonatelor.

Notăția pentru acest reper este xOy sau $(O, \vec{i}, \vec{j})$, unde $\vec{i}$ și $\vec{j}$ sunt versorii (vectorii unitate) pentru cele două axe. Versorii $\vec{i}$ și $\vec{j}$ determină sensul pozitiv pe cele două axe.

Fie $A(x_A, y_A), B(x_B, y_B)$ două puncte. Atunci:

$$\overrightarrow{OA} = x_A \vec{i} + y_A \vec{j}$$

$$\overrightarrow{OB} = x_B \vec{i} + y_B \vec{j}$$

$$\overrightarrow{AB} = (x_B - x_A) \vec{i} + (y_B - y_A) \vec{j}$$

Modulul vectorului $\overrightarrow{AB}$:

$$|\overrightarrow{AB}| = \sqrt{(x_B - x_A)^2 + (y_B - y_A)^2}$$

$$\text{Coordonatele mijlocului vectorului } \overrightarrow{AB}: \left(\frac{x_A + x_B}{2}, \frac{y_A + y_B}{2} \right)$$

Produsul scalar a doi vectori

Definiție. (Unghiul dintre doi vectori) Unghiul dintre doi vectori liberi nenuli $\vec{a}, \vec{b}$ este unghiul $\varphi \in [0, \pi]$ determinat de segmentele lor reprezentative: $\overrightarrow{OA}$ și $\overrightarrow{OB}$ respectiv. Dacă cel puțin unul dintre vectorii liberi $\vec{a}$ și $\vec{b}$ este $\vec{0}$ atunci unghiul $\varphi \in [0, \pi]$ dintre $\vec{a}$ și $\vec{b}$ este nedeterminat.

Evident, unghiul dintre $\vec{a}$ și $\vec{b}$ nu depinde de punctul O în care considerăm reprezentanții lui $\vec{a}$ și $\vec{b}$ întrucât unghiurile cu laturile paralele și de același sens sunt egale.

Definiție. Vectorii $\vec{a}, \vec{b} \in V_3 - \{0\}$ se numesc **ortogonali** dacă unghiul dintre ei este $\frac{\pi}{2}$. Se acceptă că $\vec{0}$ este ortogonal pe orice vector.

Definiție. Unghiul dintre un vector $\vec{a}$ și o dreaptă orientată Δ de vector director $\vec{b}$ este unghiul dintre $\vec{a}$ și $\vec{b}$.

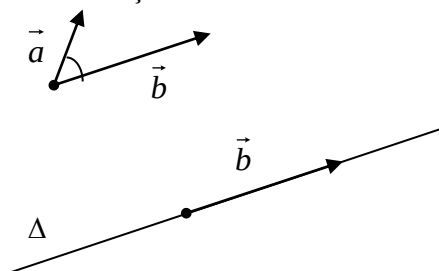

Figura 9

Unghiul dintre două drepte orientate este unghiul format de vectorii lor directori.

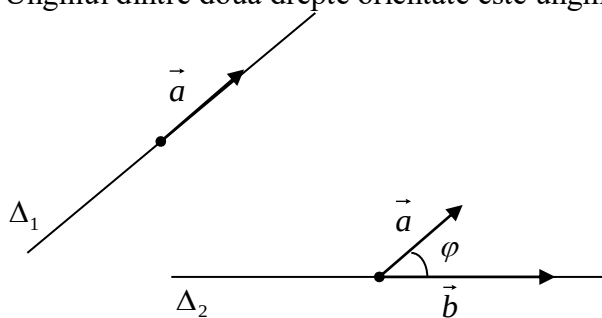

Figura 10

Definiție. Fie $\vec{a}$ și $\vec{b}$ doi vectori în plan. Se numește **produsul scalar** al vectorilor $\vec{a}$ și $\vec{b}$ numărul real $\vec{a} \cdot \vec{b}$ definit prin

$$\vec{a} \cdot \vec{b} = \begin{cases} |\vec{a}| |\vec{b}| \cos(\vec{a}, \vec{b}), & \vec{a} \neq \vec{0}, \vec{b} \neq \vec{0} \\ 0, & \vec{a} = \vec{0} \text{ sau } \vec{b} = \vec{0} \end{cases}$$

Proprietate. Produsul scalar este determinat de lungimile vectorilor și lungimea sumei celor doi vectori.

$$\vec{a} \cdot \vec{b} = \frac{1}{2} (|\vec{a} + \vec{b}|^2 - |\vec{a}|^2 - |\vec{b}|^2)$$

Demonstrație: Dacă $\vec{a} = \vec{0}$ sau $\vec{b} = \vec{0}$, relația este evidentă.

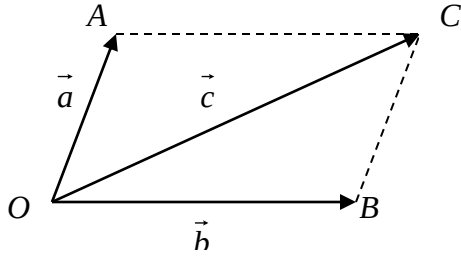

Figura 11

Dacă $\vec{a} \neq \vec{0}$ și $\vec{b} \neq \vec{0}$, putem alege $\vec{a} = \overrightarrow{OA}$, $\vec{b} = \overrightarrow{OB}$ și atunci $\vec{a} + \vec{b} = \overrightarrow{OC}$, unde $[OC]$ este diagonala paralelogramului $OACB$. Aplicând teorema cosinusului în triunghiul OAC , obținem

$$\begin{aligned} OC^2 &= OA^2 + AC^2 - OA \cdot AC \cdot \cos \sphericalangle (OAC) \\ &= OA^2 + OB^2 - OA \cdot OB \cdot \cos(\pi - \sphericalangle(\vec{a}, \vec{b})) \\ &= OA^2 + OB^2 + OA \cdot OB \cdot \cos(\sphericalangle(\vec{a}, \vec{b})) \end{aligned}$$

sau

$$|\vec{a} + \vec{b}|^2 = |\vec{a}|^2 + |\vec{b}|^2 + 2|\vec{a}||\vec{b}|\cos \sphericalangle(\vec{a}, \vec{b}) \text{ rezultă } \vec{a} \cdot \vec{b} = \frac{1}{2}(|\vec{a} + \vec{b}|^2 - |\vec{a}|^2 - |\vec{b}|^2).$$

Într-un reper ortonormat $\{O; \vec{e}_1, \vec{e}_2\}$ avem $\vec{e}_1 \cdot \vec{e}_2 = 0$, $|\vec{e}_1| = 1$, $|\vec{e}_2| = 1$.

Propoziție. Dacă planul este raportat la un reper ortonormat $\{O; \vec{e}_1, \vec{e}_2\}$ față de care $\vec{a} = (x_1, y_1)$ și $\vec{b} = (x_2, y_2)$, atunci expresia analitică a produsului scalar este

$$\vec{a} \cdot \vec{b} = x_1 x_2 + y_1 y_2$$

Demonstrație: Într-adevăr, în reperul considerat

$$|\vec{a}|^2 = x_1^2 + y_1^2, \quad |\vec{b}|^2 = x_2^2 + y_2^2$$

$$\vec{a} + \vec{b} = (x_1 + x_2, y_1 + y_2), \quad |\vec{a} + \vec{b}|^2 = (x_1 + x_2)^2 + (y_1 + y_2)^2$$

Aplicând propoziția precedentă, avem

$$\vec{a} \cdot \vec{b} = \frac{1}{2}[(x_1 + x_2)^2 + (y_1 + y_2)^2 - x_1^2 - y_1^2 - x_2^2 - y_2^2] = x_1 x_2 + y_1 y_2$$

Aplicații ale produsului scalar în geometria plană

1. **Teorema cosinusului.** Se consideră triunghiul ABC de laturi $AB=c$, $BC=a$, $AC=b$. Atunci $a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cos A$.

Demonstrație: În triunghiul ABC avem $\overrightarrow{BC} = \overrightarrow{AC} - \overrightarrow{AB}$.

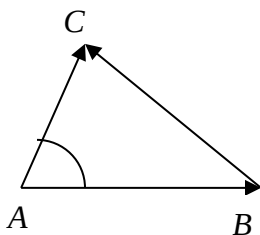

Figura 12

Ridicăm la pătrat această relație și obținem:

$$\overrightarrow{BC}^2 = \overrightarrow{AC}^2 - 2\overrightarrow{AC} \cdot \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AB}^2 \text{ sau } a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cos A.$$

$$\text{Analog: } b^2 = a^2 + c^2 - 2ac \cos B, \quad c^2 = a^2 + b^2 - 2ab \cos C.$$

2. Calculul medianelor unui triunghi. Se consideră triunghiul ABC oarecare de laturi $AB=c$, $BC=a$, $AC=b$. Dacă m_a este lungimea medianei dusă din vârful A , atunci

$$m_a^2 = \frac{2(b^2 + c^2) - a^2}{4}$$

Demonstrație: Fie A' mijlocul laturii $[BC]$.

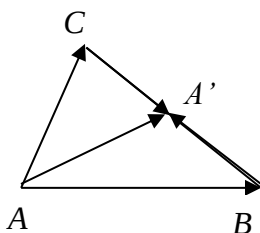

Figura 13

Atunci, din $\overrightarrow{AA'} = \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{CA'}$ și $\overrightarrow{AA'} = \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BA'}$, prin adunare, rezultă $2\overrightarrow{AA'} = \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC}$. Ridicăm această relație la pătrat și obținem:

$$4\overrightarrow{AA'}^2 = \overrightarrow{AB}^2 + 2\overrightarrow{AB} \cdot \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{AC}^2 \text{ sau } 4m_a^2 = b^2 + c^2 + 2bc \cos A$$

$$\text{Din teorema cosinusurilor } \cos A = \frac{b^2 + c^2 - a^2}{2bc} \text{ și deci } m_a^2 = \frac{2(b^2 + c^2) - a^2}{4}.$$

3. Calculul distanței OH . Fie ABC un triunghi, iar O , H centrul cercului circumscris triunghiului ABC și respectiv punctul de intersecție a înălțimilor triunghiului. Să se arate că:

$$OH^2 = 9R^2 - (a^2 + b^2 + c^2)$$

$$OH^2 = R^2(1 - 8\cos A \cos B \cos C)$$

Demonstrație: Vom stabili întâi relația vectorială $\overrightarrow{OH} = \overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC}$.

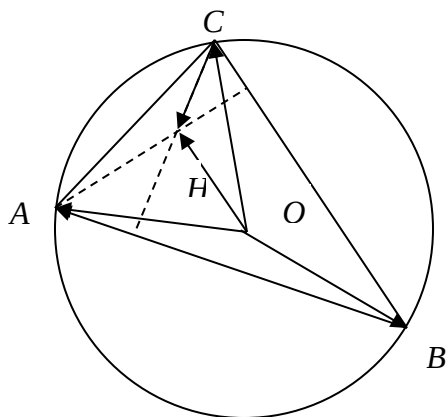

Figura 14

Din egalitățile $\overrightarrow{CH} \cdot \overrightarrow{AB} = 0$ și $\overrightarrow{OA}^2 = \overrightarrow{OB}^2$ rezultă:

$$\begin{cases} (\overrightarrow{OC} - \overrightarrow{OH})(\overrightarrow{OB} - \overrightarrow{OA}) = 0 \\ (\overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OA})(\overrightarrow{OB} - \overrightarrow{OA}) = 0. \end{cases}$$

Adunând aceste relații obținem:

$$(\overrightarrow{OB} - \overrightarrow{OA})(\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} - \overrightarrow{OH}) = 0.$$

Analog avem:

$$(\overrightarrow{OC} - \overrightarrow{OA})(\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} - \overrightarrow{OH}) = 0, (\overrightarrow{OB} - \overrightarrow{OC})(\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} - \overrightarrow{OH}) = 0$$

Printre vectorii $\overrightarrow{OB} - \overrightarrow{OA}$, $\overrightarrow{OC} - \overrightarrow{OA}$, $\overrightarrow{OB} - \overrightarrow{OC}$ cel puțin doi sunt necoliniari, ceea ce atrage după sine $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} - \overrightarrow{OH} = \vec{0}$, adică $\overrightarrow{OH} = \overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC}$.

Ridicăm această relație la pătrat și rezultă ($OA=OB=OC=R$)

$$\overrightarrow{OH}^2 = 3R^2 + 2(\overrightarrow{OA} \cdot \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OA} \cdot \overrightarrow{OC} + \overrightarrow{OB} \cdot \overrightarrow{OC}).$$

Vom deduce două expresii pentru $\overrightarrow{OH}^2$ în funcție de exprimările produselor scalare.

$$\overrightarrow{OA} \cdot \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OA} \cdot \overrightarrow{OC} + \overrightarrow{OB} \cdot \overrightarrow{OC} = R^2(\cos 2C + \cos 2B + \cos 2A) = R^2(-4\cos A \cos B \cos C - 1). \text{ Deci}$$

$$\overrightarrow{OH}^2 = 3R^2 + 2R^2(-1 - 4\cos A \cos B \cos C) = R^2(1 - 8\cos A \cos B \cos C).$$

Observații: 1. Din $\overrightarrow{OH}^2 \geq 0$ se deduce $\cos A \cos B \cos C \leq \frac{1}{8}$. Avem egalitate în inegalitate dacă

$\overrightarrow{OH}^2 = 0$ adică dacă $O = H$, ceea ce se întâmplă dacă triunghiul este echilateral.

2. Cum $GH = \frac{2}{3}OH$, $OG = \frac{1}{3}OH$ se pot deduce ușor expresiile pentru HG, OG .

2) Deoarece $\overrightarrow{OB} \cdot \overrightarrow{OC}$ este puterea punctului O față de cercul cu diametrul $[BC]$, notând cu A' mijlocul laturii $[BC]$ avem:

$$\overrightarrow{OB} \cdot \overrightarrow{OC} = (OA')^2 - \frac{a^2}{4} = R^2 - \frac{a^2}{4} - \frac{a^2}{4} = R^2 - \frac{a^2}{2}.$$

Analog se exprimă și celelalte produse scalare când

$$\overrightarrow{OH}^2 = 3R^2 + 2\left(3R^2 - \frac{a^2 + b^2 + c^2}{2}\right) \text{ sau } \overrightarrow{OH}^2 = 9R^2 - (a^2 + b^2 + c^2)$$

Observație: Din $\overrightarrow{OH}^2 \geq 0$ rezultă $a^2 + b^2 + c^2 \leq 9R^2$

BIBLIOGRAFIE

- [1]. Alef₀ *Geometrie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974
- [2]. C. Cuciș, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2006
- [3]. C. Cuciș, *Psihopedagogie pentru examenele de defînitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 2005
- [4]. C. Cuciș, *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Polirom, Iași, 2008
- [5]. C. Năstăsescu, C. Niță, I. Chișescu, D. Mihalea, *Matematică, clasa a IX-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009
- [6]. D. Brânzei, *Culegere de probleme de calcul vectorial*
- [7]. D. Brânzei, R. Brânzei, *Metodica predării matematicii*, Editura Paralela 45, Pitești, 2003
- [8]. G. Caba, N. I. Nediță, *Matematică, clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2007
- [9]. G. Simionescu, V. Ștefănescu, *Aplicații ale calculului vectorial în geometrie și trigonometrie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975
- [10]. I. Pop, *Curs de geometrie analitică*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1992
- [11]. I. Creangă, C. Reischer, *Algebră liniară*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970
- [12]. I. Tofan, *Elemente de algebră*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1997
- [13]. I. Tofan, *Aritmetica și teoria numerelor*, www.math.uaic.ro
- [14]. M. Anastasiei, *Geometrie superioară și aplicații*, www.math.uiac.ro
- [15]. M. Anastasiei, *Metodica predării matematicii*, www.math.uiac.ro
- [16]. M. Becheanu, I. D. Ion, C. Niță, *Algebra – pentru perfecționarea profesorilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983
- [17]. M. Burtea, G. Burtea, *Culegere de exerciții și probleme Matematică – M2*, Editura Campion, București, 2009
- [18]. M. Ganga, *Matematică, manual pentru clasa a IX-a*, Editura Mathpress, București, 2003
- [19]. M. Ganga, *Matematică, manual pentru clasa a X-a, volumul II*, Editura Mathpress, București, 2003
- [20]. M. Ganga, *Matematică, manual pentru clasa a XI-a, volumul II*, Editura Mathpress, București, 2003
- [21]. M. Ganga, *Matematică, manual pentru clasa a XII-a, volumul II*, Editura Mathpress, București, 2003

Model proiect didactic

Prof: Oprea Elena
Liceul Tehnologic Alexandru Vlahuță
Șendriceni

Clasa: a XI a

Disciplina: Algebră

Unitatea de învățare: Sisteme de ecuații liniare

Unitatea de conținut: Calculul inversei unei matrice

Tipul lecției: Lecția de comunicare – însușire de cunoștințe

Timp: 50 min

Locul de desfășurare: sala de clasă

Obiectivul lecției: elevii trebuie să calculeze inversele unor matrice date și să determine anumite condiții în care o matrice dată este inversabilă

Competențe specifice:

- Identificarea unor situații practice concrete, care necesită asocierea unui tabel de date cu reprezentarea matriceală a unui proces
- Aplicarea algoritmilor de calcul cu matrice în situații practice
- Stabilirea unor condiții de existență și/sau compatibilitate a unor sisteme și identificarea unor metode adecvate de rezolvare a acestora

Competențe derivate:

- Determinarea unor condiții în care o matrice este inversabilă;
- Determinarea inversei unei matrice date

Conținuturi:

- Matrice inversabile
- Condiții de existență a inversei unei matrice

Strategii didactice:

Metode și procedee de instruire :conversația, problematizarea, explicația, expunerea, exercițiul.

Mijloace de învățământ: caiete, tabla, manuale, platforme online

Desfășurarea lecției

I. **Moment organizatoric:** Salutul, prezența, scurtă conversație de acomodare , elevii pregătesc caietele

II. Reactualizarea cunoștințelor

Profesorul verifică dacă elevii au întâmpinat greutăți în înțelegerea lecției propunând elevilor să rezolvă următorul exercițiu la tablă.

Ex: Să se determine care din următoarele matrice sunt inversabile:

$$\text{a) } \begin{pmatrix} -2 & 5 \\ 4 & 3 \end{pmatrix}; \quad \text{b) } \begin{pmatrix} 3 & -5 \\ 6 & -10 \end{pmatrix}; \quad \text{c) } \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 2 \\ 1 & 2 & 3 \end{pmatrix}$$

Activitatea elevilor: Prezintă caietele de teme. Corectează și completează tema. Elevii numiți rezolvă exercițiul propus la tablă. Elevii numiți răspund la întrebări.

Activitatea profesorului: În vederea reactualizării cunoștințelor și evaluării elevilor, profesorul pune următoarele întrebări:

- 1) Definiți matricea inversabilă.
- 2) Pentru o matrice dată, putem avea una sau mai multe inverse?
- 3) Care este condiția ca o matrice să fie inversabilă?

Activitatea elevilor:

- 1) Definiție : O matrice $A \in M_n(\mathbb{C})$ se numește inversabilă dacă există matricea $B \in M_n(\mathbb{C})$ astfel încât $AB = BA = I_n$.

$$B = A^{-1}$$

- 2) Inversa unei matrice pătratice, dacă există, este unică.
- 3) O matrice pătratică este inversabilă dacă și numai dacă $\det(A) \neq 0$.

III. Transmiterea și asimilarea noilor cunoștințe

Activitatea profesorului:

Profesorul prezintă elevilor algoritmul de determinare a inversei unei matrice

Algoritmul de calcul a inversei unei matrice de ordinul 2.

$$A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix}$$

Pas 1: stabilim dacă matricea A este inversabilă.

Pas 2: se scrie matricea transpusă : A^t

$$A^t = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{21} \\ a_{12} & a_{22} \end{pmatrix}$$

Pas 3: Fie M_{ij} determinantul obținut din A^t eliminând linia i și coloana j , numit **minorul elementului** a_{ij} . Introducem complementul algebric $A_{ij} = (-1)^{i+j} M_{ij}$.

Atunci când calculăm elementele matricei adjunctă A^* , vom înmulți pe $(-1)^{i+j}$ (în funcție de poziția elementului pe care îl calculăm) cu determinantul de ordinul $n-1$ care rămâne după ce "tăiem" linia și coloana elementului curent din matricea transpusă .

-construim **matricea adjunctă**: $A^* = \begin{pmatrix} A_{11} & A_{12} \\ A_{21} & A_{22} \end{pmatrix}$

Pas 4: Aplicăm formula: $A^{-1} = \frac{1}{\det A} \cdot A^*$.

Observație: Pentru a determina inversa unei matrice pătratice de ordinul n , se vor urma pașii de mai sus.

Activitatea elevilor:

Elevii sunt atenți la explicațiile profesorului și își notează algoritmul pe caiete.

IV. Fixarea și consolidarea conținuturilor predate

Aplicații:

Aflați inversa matricei

$$A = \begin{pmatrix} 1 & -2 \\ 3 & 2 \end{pmatrix}$$

Un elev iese la tablă pentru rezolvarea exercițiului propus.

Profesorul urmărește atât elevul de la tablă, cât și elevii din bănci (care trebuie să lucreze individual).

Profesorul evaluează elevii care au răspuns la lecție și au participat cât mai activ (se pun și note elevilor care au o activitate mai deosebită).

Se recomandă efectuarea Ex.2/70, manual Ganga M -“Manual matematica ” , Ed. Mathpress.

Pentru a învăța lecția mai ușor elevii pot folosi de pe platforma **Livresq.com**

lecția

<https://library.livresq.com/details/6997412623666e00091dfc20>

Pentru autoevaluare elevii pot rezolva testul: <https://forms.gle/x16FNqV4dcgNgH2R7>

STIU	VREAU SA STIU	AM INVATAT
$a^2 = a \cdot a, a \in \mathbb{R}$ $a^{-2} = \frac{1}{a^2},$ $a \neq 0$ $A^2 = A \cdot A$	$A^{-2} = (A^2)^{-1}$	<pre> graph TD A([Matricea A]) --> B{Det A ≠ 0} A --> C{Det A = 0} B --> D([A este inversabilă]) D --> E([Calculez A^t]) E --> F([Calculez]) F --> G([A^-1 = 1/det A * A^*]) C --> H([A nu este inversabilă]) </pre>

Bibliografie:

- 1) Burtea M, Burtea G. -“Culegere de matematica, clasa a XI-a ”, ED. Campion, 2011.
- 2) Ganga M -“Manual matematica ” , Ed. Mathpress.

- 3) www.mateinfo.ro, www.didactic.ro
- 4) <https://www.pro-matematica.ro/calculator/inversa-matrice-ordin-2.php>
- 5) <https://ro.khanacademy.org/math/recapitulare-pentru-bac/x2c6df36abf3fe8b5:matrice/x2c6df36abf3fe8b5:matrice-inversabile/e/determine-invertibile-2x2-matrices>

Educația prin patrimoniu cultural: proiectul „Poveștile Cracoviei – Întâlnire cu trecutul”

Prof. Pădureț Lucia
Prof. Țebrean Lucica
C.S.E.I. „Sf. Andrei” Gura Humorului

Valorificarea patrimoniului cultural în educație reprezintă o strategie pedagogică importantă pentru dezvoltarea identității culturale și pentru formarea competențelor interculturale ale elevilor. Proiectul educațional „Poveștile Cracoviei – Întâlnire cu trecutul” a fost conceput ca o activitate interdisciplinară care îmbină elemente de istorie, geografie, literatură și educație artistică. Scopul proiectului a fost stimularea interesului elevilor pentru patrimoniul european și dezvoltarea competențelor de cercetare, comunicare și colaborare..

Educația contemporană pune accent pe formarea unor competențe complexe care să permită elevilor să se adapteze unei societăți caracterizate prin diversitate culturală și schimbări rapide. În acest context, valorificarea patrimoniului cultural în procesul educațional devine o resursă pedagogică importantă, deoarece facilitează dezvoltarea identității culturale și a respectului pentru diversitate.

Patrimoniul cultural reprezintă un element esențial al memoriei colective și al identității unui popor. Integrarea acestuia în activitățile didactice contribuie la dezvoltarea unei perspective critice asupra trecutului și la înțelegerea valorilor culturale europene. Activitățile educaționale care valorifică patrimoniul cultural oferă elevilor posibilitatea de a învăța prin explorare, observație și experiență directă.

Proiectul educațional „Poveștile Cracoviei – Întâlnire cu trecutul” a fost conceput pentru a facilita explorarea patrimoniului cultural al orașului Cracovia, unul dintre cele mai importante centre istorice ale Europei Centrale. Prin intermediul activităților interdisciplinare, elevii au avut oportunitatea de a descoperi legătura dintre istorie, cultură și identitate.

În literatura pedagogică, învățarea bazată pe proiecte este considerată o metodă eficientă pentru dezvoltarea competențelor cognitive și sociale ale elevilor. Potrivit lui Cerghit (2006), metodele active de învățare stimulează implicarea elevilor în procesul educațional și contribuie la dezvoltarea gândirii critice.

De asemenea, educația prin patrimoniu cultural este considerată o strategie importantă pentru formarea identității culturale. Cucoș (2014) subliniază faptul că valorile culturale pot fi transmise eficient prin activități educaționale care implică explorarea directă a elementelor de patrimoniu.

În același timp, educația interculturală joacă un rol esențial în dezvoltarea unor atitudini de respect și toleranță față de diversitatea culturală. Proiectele educaționale internaționale oferă elevilor oportunitatea de a intra în contact cu alte tradiții și valori culturale, contribuind la formarea unor cetățeni deschiși și responsabili.

Participanții la proiect au fost elevi implicați în activități interdisciplinare care au avut ca temă patrimoniul cultural al orașului Cracovia.

Proiectul educațional a avut ca obiectiv general dezvoltarea competențelor culturale, sociale și educaționale ale elevilor prin activități de explorare culturală și învățare directă. Printre obiectivele specifice ale proiectului se numără:

- realizarea unui schimb de experiență privind exemple de bună practică în procesul instructiv-educativ cu elevii cu cerințe educaționale speciale (CES);
- dobândirea unor noi competențe privind utilizarea strategiilor didactice inovative în activitățile cu elevii cu CES;
- educarea respectului față de obiceiurile și tradițiile poporului român și față de cele ale altor popoare;
- dobândirea unor cunoștințe privind anumite evenimente istorice prin vizitarea unor obiective culturale și istorice din Cracovia.

Prin realizarea acestor obiective, proiectul a contribuit la dezvoltarea unor competențe importante precum comunicarea și colaborarea.

În cadrul proiectului au fost organizate numeroase activități educaționale menite să faciliteze contactul direct cu patrimoniul cultural și artistic al orașului Cracovia.

Una dintre activitățile importante a fost vizitarea Muzeului Vitraliilor din Cracovia, unde elevii au avut ocazia să descopere tehnicile tradiționale de realizare a vitraliilor și rolul acestora în arhitectura europeană. În cadrul muzeului au fost organizate ateliere de lucru, în care elevii au participat la activități creative inspirate din arta vitraliului, realizând propriile compoziții artistice.

De asemenea, elevii au participat la vizitarea Muzeului Iluziilor din Cracovia, unde au descoperit fenomene optice și efecte vizuale care îmbină arta și știința. Această experiență interactivă a stimulat curiozitatea și interesul elevilor pentru explorarea fenomenelor vizuale și pentru învățarea prin experiment.

O altă activitate importantă a fost participarea la activități educaționale desfășurate în cadrul Centrului Special, unde elevii au avut oportunitatea de a observa metode de lucru cu elevii cu cerințe educaționale speciale și de a interacționa într-un context educațional incluziv.

Proiectul a inclus și excursii tematice în orașul Cracovia, care au permis elevilor să descopere patrimoniul arhitectural și cultural al orașului și să înțeleagă mai bine contextul istoric al acestuia.

Unul dintre cele mai importante rezultate ale proiectului a fost impactul pozitiv asupra dezvoltării elevilor cu cerințe educaționale speciale. Activitățile desfășurate într-un mediu intercultural au contribuit la dezvoltarea competențelor sociale și emoționale ale elevilor.

Participarea la activități de grup și la experiențe culturale variate a încurajat elevii să își exprime ideile, să colaboreze și să își dezvolte încrederea în propriile capacități. Activitățile creative și experiențele directe au facilitat procesul de învățare și au stimulat imaginația și expresivitatea elevilor.

În același timp, experiențele educaționale oferite de proiect au contribuit la dezvoltarea autonomiei și a responsabilității personale, elevii fiind încurajați să participe activ la activități și să își asume roluri în cadrul grupului.

Educația interculturală are un rol important în formarea elevilor într-o societate caracterizată prin diversitate culturală. Prin activitățile desfășurate în cadrul proiectului, elevii au avut posibilitatea de a descoperi elemente ale culturii poloneze și de a observa asemănările și diferențele dintre tradițiile românești și cele ale altor popoare.

Vizitele culturale și excursiile tematice au contribuit la dezvoltarea competențelor sociale și culturale ale elevilor, facilitând înțelegerea contextului istoric și cultural al orașului Cracovia.

Participarea la activități într-un context multicultural a favorizat dezvoltarea abilităților de comunicare și colaborare și a contribuit la formarea unei atitudini deschise față de diversitatea culturală.

Proiectul educațional „Poveștile Cracoviei-Întâlnire cu trecutul” demonstrează importanța integrării patrimoniului cultural în procesul educațional. Activitățile interdisciplinare și

practice au contribuit la dezvoltarea competențelor culturale, sociale și educaționale ale elevilor.

Prin contactul direct cu patrimoniul cultural și prin participarea la activități interculturale, elevii au dobândit o mai bună înțelegere a valorilor europene și a diversității culturale. Astfel de inițiative educaționale reprezintă exemple de bune practici în promovarea educației culturale și a dialogului intercultural.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Polirom.
2. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
3. Ionescu, M., & Radu, I. (2010). *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Dacia.
4. Pânișoară, I. (2015). *Profesorul de succes*. Iași: Polirom.
5. Stan, C. (2013). *Pedagogie pentru învățământul primar și preșcolar*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
6. UNESCO. (2017). *Educația pentru patrimoniu cultural*. Paris: UNESCO Publishing.
7. Gardner, H. (2006). *Multiple intelligences: New horizons*. New York: Basic Books.
8. Banks, J. A. (2010). *Multicultural education: Issues and perspectives*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
9. Pânzaru, R. (2012). *Educația interculturală – teorii și practici*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
10. Cucos, C., & Micu, C. (2011). *Pedagogia experiențială: modele și aplicații*. Iași: Polirom.
11. Roco, L., & Hargreaves, A. (2013). *Education, culture, and heritage: Learning in context*. London: Routledge.
12. Popa, V. (2015). *Învățarea prin proiecte: ghid pentru cadre didactice*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

Unele considerații privind impactul Inteligenței Artificiale asupra procesului instructiv-educativ din învățământul românesc

AI este o prezență certă care schimbă, transformă reorganizează lumea în tot ceea ce înseamnă muncă, productivitate, sănătate, bussiness, mod de viață, comunicare, creativitate, securitate etc. Ca element de impact, nu diferă de apariția revoluției industriale sau revoluționarea sistemelor de transport, poate la nivelul perioadei de multiplicare a performanțelor sale și a scalei de propagare¹.

Dezvoltarea tehnologiilor a mutat accentul de la procesele cognitive periferice (atenția, percepția, încărcarea motivațională) către procesele cognitive centrale (memoria, raționamentul, rezolvarea de probleme) și procesele noncognitive (motivația, afectivitatea). Noua revoluție tehnologică este determinată de factori culturali, sociali, economici, științifici și tehnologici, cu un impact covârșitor al factorilor tehnologici. Creșterea nevoii de informație și a accesului la comunicare modifică fundamental modul de viață socială și accelerarea schimbării devine o caracteristică dominantă a epocii contemporane².

Se impune întrebarea firească, Dar ce este Inteligența artificială? La o primă vedere reprezintă studiul și modelarea inteligenței prin crearea de sisteme capabile să execute activități inteligente. Scopul nu este imitarea completă a gândirii umane, ci realizarea eficientă, sigură și economică a sarcinilor complexe. Domeniul IA include achiziția de cunoștințe, percepția (vizuală și auditivă), raționamentul, luarea deciziilor și alte funcții asociate inteligenței umane. Aplicații timpurii: demonstrarea teoremelor, jocuri (șah), traduceri automate, roboți, recunoașterea scrisului și a vorbirii, planificare automată³. Acestea se bazează pe sisteme expert, baze de cunoștințe și programe care permit dialog om-computer pentru rezolvarea problemelor specifice unui domeniu. Totodată, se bazează pe rețele neuronale, adică modele care simulează conexiunile creierului pentru procesarea informației, deși cu limitări tehnologice. Foarte importantă este înțelegerea limbajului natural, adică programarea computerelor pentru a interacționa în limbaj natural, inclusiv recunoaștere vocală. Agenții software sunt entități autonome care colectează, filtrează și transmit informații, sprijinind utilizatorul în gestionarea datelor. O serie de roboți, capabili să reacționeze la stimuli, să recunoască obiecte, să se orienteze în spațiu și să interacționeze cu mediul vin să modeleze și să restructureze din temelii lumea, așa cum o știam. Cred că am depășit demult etapa jocuri pe calculator și multimedia, adică integrarea IA în jocuri pentru a spori provocarea cognitivă și satisfacția utilizatorului⁴.

¹ Manfred Spitzer, *Inteligența artificială: cum ne ajută și cum ne amenință o creație superioară omului*, traducere din germană de Alexandru Bejinariu, Editura Humanitas, București, 2025, p. 34.

² Aurelia Pisău, Ionela Hincu, *Impactul inteligenței artificiale și a softurilor educaționale în educație*, în volumul *Perspectivelor și problemele integrării în Spațiul European al Învățământului superior*, Vol. I, Editura „Centografic”, Cahul, 2014, p. 117.

³ L. Cabău, *Inteligența artificială în educație: Perspective și provocări*, în „Revista Română de Informatică și Automatică”, 31(2), 2021, București, p. 45.

⁴ W. Holmes, M. Bialik, C. Fadel, *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Center for Curriculum Redesign, 2019, p. 23.

Așadar, extinderea utilizării calculatoarelor în toate domeniile în care omul poate rezolva probleme a condus la apariția unui nou domeniu al științei calculatoarelor denumit generic inteligență artificială. Inteligența artificială reprezintă un domeniu de cercetare al cărui scop este studiul și modelarea inteligenței prin dezvoltarea unor sisteme capabile să realizeze activități considerate inteligente⁵. Sistemele create nu trebuie neapărat să reproducă metodele utilizate de om, ci să îndeplinească sarcinile într-un mod eficient, sigur și economic. Inteligența artificială cuprinde eforturile depuse pentru dotarea calculatoarelor cu capacități asociate inteligenței umane, precum: achiziția de cunoștințe, percepția vizuală și auditivă, raționamentul, luarea deciziilor. La începuturile acestui domeniu, cercetările s-au concentrat asupra unor probleme ușor formalizabile, dar care necesitau comportamente inteligente, precum demonstrarea teoremelor matematice sau jocurile strategice⁶.

Previziunile anticipează dublarea volumului de informație existent, creat de cercetători, profesioniști, studenți și alți actori din domeniul științelor educației. Zonele emergente, precum e-learning și educația asistată de calculator, sunt mai prolifiche și mai puțin reglementate, oferind oportunități de inovare, dar și provocări metodologice. Dificultatea de a distinge între conținutul creat de oameni și cel generat de IA impune concentrarea pe calitate, relevanță, noutate și utilitate mai mult decât pe sursă⁷.

Dezvoltarea tehnologiilor informației și comunicațiilor a determinat o deplasare semnificativă a accentului de la procesele cognitive periferice (atenția, percepția, încărcarea motivațională) către procesele cognitive centrale, precum memoria, raționamentul și rezolvarea de probleme, precum și către procesele noncognitive, cum sunt motivația și afectivitatea⁸.

Revoluția TIC este determinată de un complex de factori culturali, sociali, economici, științifici și tehnologici, dintre care cei tehnologici exercită o influență covârșitoare. În contextul societății actuale, nevoia de informație este resimțită tot mai intens, iar interesele culturale se extind către multiple forme de comunicare, de la opere moderne până la cunoașterea faptelor cotidiene.

Schimbările care apar în disponibilitatea și structura mijloacelor de comunicare determină transformări profunde în modul de viață al indivizilor ca subiecți sociali. Ritmul accelerat al acestor schimbări sugerează faptul că societatea contemporană se află în pragul unei noi dimensiuni istorice, în care schimbarea nu mai reprezintă o discontinuitate între perioade stabile, ci devine o caracteristică dominantă a evoluției sociale și tehnologice.

În România, sistemul de învățământ traversează un proces de modernizare accelerată, în care soluțiile bazate pe AI devin tot mai provocatoare. Transformarea procesului instructiv-educativ prin integrarea AI promite optimizarea predării, personalizarea învățării și eficientizarea activităților didactice⁹. Ne propunem în câteva rânduri să enunțăm câteva dintre direcțiile spre care se îndreaptă această „corabie” fie că urcăm sau nu la bord, fie că ne adaptăm sau ne opunem acestei „ultime revoluții” din istoria umanității.

Inteligența artificială se referă la sistemele capabile să desfășoare activități care necesită, în mod tipic, inteligență umană: învățare, raționament, recunoaștere a tiparelor sau luare de decizii. În context educațional, sunt utilizate sisteme de recomandare, algoritmi adaptativi,

⁵ Beverly Park Woolf, *Building Intelligent Interactive Tutors: Student-Centered Strategies for Revolutionizing E-Learning*, Morgan Kaufmann Publishers, 2009, p. 35.

⁶ Ștefan Popenici, Sharon Kerr, *Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education* în „Research and Practice in Technology Enhanced Learning”, 12(22), 2017, Darwin, p. 5

⁷ Olimpiu Istrate, Simona Velea, Doru Ștefănescu, *Experimentul Ariadna. Rolul inteligenței artificiale în științele educației*, în „Revista de Pedagogie Digitală”, vol. 1, nr. 1, 2022, București, p. 16.

⁸ Beverly Park Woolf, *op. cit.*, p. 15.

⁹ Marinos S. Anastasakis, *The Antikythera Mechanism: historical review, current understanding and educational potential*, Heraklion, 2013, p. 64.

chatboți și platforme de analiză a performanțelor¹⁰. Problema care se pune este dacă știm să operăm cu aceste concepte sau, într-un mod mai nuanțat, dacă utilizăm AI-ul în sensul dezvoltării noastre?

Dar care sunt etapele principale în dezvoltarea sistemelor expert? Cum era și firesc, acumularea cunoștințelor necesare în domeniul vizat și dezvoltarea programelor care să proceseze aceste cunoștințe pentru rezolvarea autonomă a problemelor. Condițiile pentru realizarea acestor sisteme sunt: strategice (definirea domeniului, scopului și funcțiilor sistemului, resurse disponibile), informatice (cunoașterea softurilor și a metodelor de reprezentare a cunoștințelor), de specialitate: expertiză în domeniul vizat, definirea parametrilor de performanță, de procedură (stabilirea fazelor de proiectare, a restricțiilor și extragerea cunoștințelor)¹¹.

Accesul financiar la educație impune găsirea unor soluții alternative la lipsa softurilor educaționale de calitate, costurile ridicate, personal insuficient, rezistența la schimbare. Aceste softuri educaționale trebuie să fie cognitive, atractive și motivante, transformând elevul într-un participant activ la învățare. Totodată, scopurile educaționale: dezvoltarea competențelor practice și cognitive, stimularea fanteziei, curiozității și interesului pentru cunoaștere. Nu trebuie să ne panicăm că P.C.-urile vor înlocui fizic profesorul. Ele suplinesc rolul didactic, oferind suport și resurse variate în toate disciplinele¹². Așadar, E-learningul oferă o alternativă captivantă care cere abilități speciale și stimulează imaginația și implicarea activă a elevilor.

Percepția intrinsecă a sistemului educațional este că am dezvoltat o frică de nou, ce frizează cu o paralizie în fața necunoscutului, vecină cu ignoranța. Dincolo de justificările psihologice, întrucâtva explicabile, rămâne problema. Cum întrebuițăm inteligența artificială, astfel încât să fie utilă procesului educațional, să faciliteze și să sporească învățarea, dar mai presus de toate, să contribuie la dezvoltarea elevilor, viitorii „operatori” ai acestei resurse?

Aplicarea AI în învățământ presupune: platforme de învățare adaptivă, evaluare automată și feed-back instant, generare automată de conținut educațional, asistenți virtuali pentru elevi și profesori, analize predictive privind performanța școlară¹³. Predarea de noi cunoștințe se poate face prin simularea fenomenelor reale, facilitând o mai bună înțelegere a fenomenelor explicate. Prin funcția de exersare și testare a competențelor se pot dobândi și dezvolta noi aptitudini și competențe¹⁴.

În aceeași sferă se încadrează învățarea personalizată și adaptivă, ce presupune ajustarea conținutului la nevoile și nivelul fiecărui elev. Totodată, tutoriatul inteligent presupune un feedback individualizat și sprijin adaptativ prin procesarea limbajului natural. Nu este exclusă colaborarea și comunicarea de natură a facilita interacțiunea dintre elevi și cadre didactice, inclusiv în mediile virtuale. Evaluarea și monitorizarea activității didactice presupune analiza performanței și generarea de feedback personalizat. Prin activități practice de tipul realitate virtuală (VR), precum și realitate augmentată (AR) ar putea conduce, prin generalizarea utilizării, la experiențe de învățare imersive și captivante¹⁵. Conform tendințelor noi în pedagogie care insistă pe învățare bazată pe joc și crearea de medii interactive și motivante, ar putea fi realizată prin intermediul AI. Nu în ultimul rând, analiza predictivă și

¹⁰ D. Alimisis, *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*, Springer, 2022, p. 112.

¹¹ Aurelia Pisău, Ionela Hîncu, *op. cit.*, p. 118.

¹² *Ibidem*, p. 119.

¹³ Ryan Shaun Baker, Paul Salvador Inventado, *Educational Data Mining and Learning Analytics*, în volumul J. Larusson, B. White (coord.), *Learning Analytics: From Research to Practice*, Springer, 2014, p. 63 și urm.

¹⁴ W. Holmes, M. Bialik, C. Fadel, *op. cit.*, p. 34.

¹⁵ Stéphan Vincent-Lancrin, Reyer van der Vlies, *Trustworthy artificial intelligence (AI) in education: Promises and challenges*. OECD Education Working Paper No. 218, p. 23.

planuri de învățare personalizate pot detecta mai devreme și cu rezultate notabile dificultățile și, în consecință, pot ajusta parcursurile educaționale¹⁶.

Ar fi extrem de utilă practica aplicată a țărilor care a dezvoltat programe pilot și strategii naționale pentru integrarea AI în școli (Finlanda, Coreea de Sud și SUA). Rezultatele arată îmbunătățirea accesului la resurse educaționale și personalizarea procesului de învățare. Aceste modele ar trebui să reprezinte repere pentru învățământul din România. Modernizarea metodelor de predare prin utilizarea AI ar putea oferi profesorilor instrumente pentru: adaptarea lecțiilor în funcție de nivelul fiecărui elev, generarea automată de materiale, teste și fișe de lucru, furnizarea de exerciții interactive, monitorizarea evoluției clasei în timp real. Aceste funcționalități ar reduce timpul necesar pregătirii orelor și ar contribui la creșterea calitatea actului didactic¹⁷.

Utilizarea actuală se află în parametri modești. Conținutul IA are un nivel acceptabil pentru un novice, sintetizând parțial literatura existentă. Textele generează prolificitate artificială, clișee conceptuale și limbaj rigid, reflectând subiectivitatea colectivă a domeniului. Intervenția umană rămâne necesară pentru validarea factuală și conceptuală. Creativitatea IA este dependentă de formularea cerințelor de către factorul uman prin generarea de idei originale, care apare mai mult prin ghidarea IA decât prin autonomia acesteia¹⁸.

Învățarea personalizată prin analiza comportamentului de învățare, AI poate identifica: ritmul de lucru al elevului, atât punctele forte, cât și dificultățile, domeniile unde este nevoie de remediere. Elevii primesc recomandări individualizate, contribuind la recuperarea celor în dificultate și la stimularea performanței¹⁹.

O serie de studii pledează pentru optimizarea activității profesorilor prin intermediul AI, fapt ce ar ușura activitatea cadrelor didactice prin: evaluarea automată a testelor, generarea de rapoarte statistice, identificarea tendințelor în evoluția clasei, gestionarea eficientă a materialelor și a resurselor²⁰. Astfel, profesorii pot dedica mai mult timp interacțiunii directe cu elevii.

AI ar putea fi folosită pentru a oferi semne de avertizare timpurie ale dificultăților academice, permițând profesorilor să intervină și să ofere sprijin înainte ca problemele să devină mai grave. De asemenea, s-ar putea crea teste adaptive care ajustează nivelul de dificultate în funcție de performanța elevului, permițând o evaluare mai precisă și semnificativă a abilităților lui.

O problemă a generației actuale de elevi este gestionarea eficientă a timpului. Prin intermediul unor asistenți virtuali și-ar putea programa și organiza activitățile și sarcinile de lucru pentru a le rămâne timp și pentru relaxare, socializare și hobby-uri, fără a le pune la îndoială responsabilitatea²¹. În acest sens, realizarea de planuri de învățare personalizate pe baza punctelor forte, a punctelor slabe și a obiectivelor de învățare ale acestora ar permite sprijinirea unei învățări mai eficace a elevilor.

Dificultățile de învățare/înțelegere ar putea fi surmontate prin intermediul unor mentori virtuali, care pot oferi îndrumări și sprijin personalizate. Realizarea de simulări de realitate virtuală: IA ar putea fi folosită pentru a crea simulări de realitate virtuală care să permită elevilor să exerseze și să învețe în medii realiste și captivante, cum ar fi simulări ale evenimentelor

¹⁶ Olimpius Istrate, Simona Velea, Doru Ștefănescu, *op. cit.*, p. 19.

¹⁷ W. Holmes, M. Bialik, C. Fadel, *op. cit.*, p. 21.

¹⁸ Olimpius Istrate, Simona Velea, Doru Ștefănescu, *op. cit.*, p. 20.

¹⁹ W. Holmes, M. Bialik, C. Fadel, *op. cit.*, p. 27.

²⁰ *Ibidem*, p. 8; Olimpius Istrate, Simona Velea, Doru Ștefănescu, *op. cit.*, p. 18; R. S Baker, P. S. Inventado, *Educational data mining and learning analytics*, în volumul *Learning Analytics: From Research to Practice* (coord. J. Larusson, B. White, Springer, 2014, p. 65.

²¹

istorice, experimente științifice sau sisteme complexe. Totodată, i-ar putea să-și definească mai bine obiectivele academice și de carieră²².

Platformele AI pun la dispoziție și manuale digitale, biblioteci virtuale, simulări, laboratoare și traduceri automate, de natură să crească accesul la resurse educaționale. Astfel, elevii din zone defavorizate pot accesa materiale avansate, reducând decalajele educaționale.

Realitatea românească, unde infrastructura deficitară, mai ales în mediul rural, se poate constitui într-un factor de limitare cum, totodată, poate fi și un factor de provocare. Lipsesc echipamentele moderne sau conexiunea la internet nu este suficient de stabilă pentru folosirea eficientă a aplicațiilor AI. Mai mult, utilizarea inteligenței artificiale necesită competențe digitale avansate, fapt ce poate fi o altă provocare pentru insuficienta pregătire a profesorilor în acest domeniu și un impediment serios pentru utilizarea corectă a instrumentelor AI. Așadar, lipsa formării adecvate poate limita beneficiile acestor tehnologii²³.

Din această perspectivă, introducerea AI poate accentua inegalitățile educaționale, ceea ce solicită politici educaționale echilibrate. Dincolo de etica situației, normele europene privind stocarea, procesarea și utilizarea datelor personale ale elevilor se înscriu într-un regim de confidențialitate. În plus, utilizarea acestei tehnologii noi trebuie însoțită, atât de transparență, cât și de responsabilitate²⁴.

Adoptarea unei strategii naționale pentru utilizarea și studierea AI în educație pare a fi soluția imperios necesară pentru politicile educaționale de azi. Ei bine, acest obiectiv necesită o viziune unitară privind integrarea AI, inclusiv standarde de utilizare, finanțare, cu obiective clare. N-ar trebui să lipsească nici programele de formare pentru cadrele didactice. Profesorii trebuie să dobândească competențe digitale moderne și să înțeleagă modul în care AI poate sprijini procesul instructiv-educativ. Nu în ultimul rând, se impun investiții în infrastructura școlară. Echiparea școlilor cu tehnologii actualizate este esențială pentru implementarea eficientă a AI²⁵.

Deși Ministerul Educației a anunțat încă din 2021 lansarea și implementarea unui astfel de program (Strategia privind digitalizarea educației din România 2021-2027)²⁶ până acum nu s-au realizat pași semnificativi în această direcție, cel puțin, nu la nivel de sistem. Progresele timide au fost individuale, în funcție de voința echipelor manageriale ale unor unități de învățământ prin accesarea unor proiecte de finanțare europeană de dotare cu echipamente VR sau print 3D a unor laboratoare de specialitate²⁷.

Tot din perspectiva unui management educațional la nivel de sistem se impune o strânsă colaborare cu mediul privat și cu cel academic. Parteneriatele pot accelera inovația și pot facilita accesul la resurse moderne pentru instituțiile de învățământ²⁸.

Dincolo de entuziasmul unei noi tehnologii și de speranța ușurării muncii omului, este util și principial corect să amintim și de limitele acestei tehnologii. Unele domenii cu impact direct, moral sau juridic ridicat impun bariere stricte IA. De exemplu, IA a eșuat lamentabil la examenul de radiologie²⁹. În științele educației, IA poate sprijini analiza și sinteza informației, dar contribuția sa inovativă și creativă este încă limitată: lipsa softurilor educaționale de calitate,

²² Olimpius Istrate, Simona Velea, Doru Ștefănescu, *op. cit.*, p. 19

²³ *Ibidem*, p. 16.

²⁴ Viorica Stănescu, *Inteligența artificială în educație: oportunități și provocări pentru viitorul învățării*, în revista „iTeach: experiențe didactice”, nr. 165, mai 2025, p. 1.

²⁵ L. Cabău, *Inteligența artificială în educație: Perspective și provocări*, în „Revista Română de Informatică și Automatică”, nr. 31(2), 2021, p. 47.

²⁶ Ministerul Educației. *Digitalizarea educației în România: Raport național*, București, 2023.

²⁷ L. Cabău, *Inteligența artificială în educație: Perspective și provocări*, în „Revista Română de Informatică și Automatică”, nr. 31(2), 2021, București, p. 46.

²⁸ W. Holmes, M. Bialik, C. Fadel, *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Center for Curriculum Redesign, 2019, p. 35.

²⁹ Olimpius Istrate, Simona Velea, Doru Ștefănescu, *op. cit.*, p. 17.

costuri ridicate, personal insuficient, rezistența la schimbare. Softurile educaționale trebuie să fie cognitive, atractive și motivante, transformând elevul într-un participant activ la învățare. Scopul educațional este dezvoltarea competențelor practice și cognitive, stimularea fanteziei, curiozității și interesului pentru cunoaștere. Trebuie precizat că P. C.-urile nu înlocuiesc profesorul. Ele doar suplinesc rolul didactic, oferind suport și resurse variate în toate disciplinele. E-learningul oferă o alternativă captivantă care cere abilități speciale și stimulează imaginația și implicarea activă a elevilor³⁰.

În concluzie, inteligența artificială reprezintă un instrument cu potențial enorm pentru transformarea educației românești. Deși implementarea implică provocări legate de infrastructură, etică și formare profesională, beneficiile pot conduce la modernizarea sistemului și la creșterea calității procesului instructiv-educativ. Integrarea strategică a AI poate contribui decisiv la dezvoltarea unei educații adaptate cerințelor societății actuale. Rămâne să-i înțelegem mai mult potențialul, să-l exploatăm în mod responsabil și în limite etice foarte atent delimitate.

Bibliografie:

1. Alimisis, D. *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*, Springer, 2022.
2. Anastasakis, Marinos S., *The Antikythera Mechanism: historical review, current understanding and educational potential*, Heraklion, 2013.
3. Baker, R., S., Inventado, P., S., *Educational data mining and learning analytics*, în volumul J. Larusson, B. White (coord.), *Learning Analytics: From Research to Practice* Springer, 2014, p. 61–75.
4. Cabău, L., *Inteligența artificială în educație: Perspective și provocări*, în „Revista Română de Informatică și Automatică”, 31(2), București, p. 45–56.
5. Holmes, W., Bialik, M., Fadel, C., *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Center for Curriculum Redesign, 2019.
6. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., Forcier, L., B., (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. Pearson.
7. Ministerul Educației. *Digitalizarea educației în România: Raport național*, București, 2023.
8. Pisău, Aurelia, Hîncu, Ionela, *Impactul inteligenței artificiale și a softurilor educaționale în educație*, în volumul *Perspectivelor și problemele integrării în Spațiul European al Învățământului superior*, Vol. I, Editura „Centro-grafic”, Cahul, 2014, p. 117-122.
9. Popenici, Ștefan, Kerr, Sharon, *Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education* în „Research and Practice in Technology Enhanced Learning”, 12(22), 2017, Darwin, p. 1–13.
10. Spitzer, Manfred, *Inteligența artificială: cum ne ajută și cum ne amenință o creație superioară omului*, traducere din germană de Alexandru Bejinariu, Editura Humanitas, București, 2025.
11. Woolf, Beverly, Park, *Building Intelligent Interactive Tutors: Student-Centered Strategies for Revolutionizing E-Learning*, Morgan Kaufmann, 2008.
12. Vincent-Lancrin, Stéphan, Vlies, Reyer van der, *Trustworthy artificial intelligence (AI) in education: Promises and challenges*. OECD Education Working Paper No. 218.

³⁰ Stéphan Vincent-Lancrin, Reyer van der Vlies, *Trustworthy artificial intelligence (AI) in education: Promises and challenges*. OECD Education Working Paper No. 218, p. 7.

“Diseñando el futuro de la educación del español mediante la innovación pedagógica y la transformación digital”

**profesor limba spaniolă Letiția-Casandra PĂNUȘ
LICEUL TEORETIC ”NIKOLAUS LENAU” - TIMIȘOARA**

La transformación acelerada de las sociedades contemporáneas, impulsada por el desarrollo tecnológico, la globalización y la creciente interconexión cultural, ha generado la necesidad de replantear profundamente los modelos educativos tradicionales. En este contexto, la enseñanza de lenguas extranjeras, y particularmente la enseñanza del español como lengua extranjera, ocupa un lugar privilegiado dentro del proceso de innovación pedagógica, ya que combina competencias lingüísticas, interculturales, digitales y socioemocionales. La innovación educativa no debe entenderse únicamente como la introducción de herramientas tecnológicas, sino como un proceso integral que redefine la relación entre docente, estudiante y conocimiento, promoviendo metodologías activas capaces de responder a las necesidades reales del alumnado del siglo XXI.

El aprendizaje del español ha evolucionado desde enfoques centrados en la memorización gramatical hacia modelos comunicativos e interactivos que priorizan el uso funcional del idioma en contextos auténticos. Las metodologías modernas parten del principio de que el aprendizaje lingüístico es un proceso social y significativo, construido a través de la interacción. En consecuencia, una de las estrategias más eficaces para desarrollar la innovación educativa consiste en aplicar el aprendizaje basado en tareas, donde los estudiantes utilizan el idioma para resolver situaciones reales, negociar significados y producir mensajes con una finalidad concreta. Este enfoque favorece la autonomía, la motivación intrínseca y la transferencia del conocimiento a contextos reales de comunicación.

La integración de tecnologías digitales representa otro pilar fundamental en la innovación educativa aplicada a la enseñanza del español. Las plataformas colaborativas, las aplicaciones interactivas y los entornos virtuales de aprendizaje permiten ampliar el espacio educativo más allá del aula física, facilitando la exposición constante al idioma. El uso de recursos audiovisuales auténticos, como podcasts, vídeos culturales o redes sociales educativas,

contribuye a desarrollar la competencia pragmática y sociocultural, aspectos esenciales para una comunicación efectiva. Además, la tecnología favorece la personalización del aprendizaje, permitiendo adaptar el ritmo y la dificultad de las actividades según las necesidades individuales del alumnado.

Un elemento clave en los métodos innovadores es la gamificación, entendida como la incorporación de dinámicas propias del juego en el proceso educativo. En la enseñanza del español, la gamificación permite transformar actividades tradicionales en experiencias motivadoras que estimulan la participación activa. Los sistemas de retos, recompensas simbólicas y misiones comunicativas fomentan la implicación emocional del estudiante y reducen la ansiedad lingüística, fenómeno frecuente en el aprendizaje de idiomas. La dimensión lúdica no implica una disminución del rigor académico, sino una estrategia pedagógica que favorece la consolidación del aprendizaje mediante la repetición significativa y el refuerzo positivo.

La innovación educativa también implica reconsiderar el papel del docente. En lugar de actuar como transmisor exclusivo del conocimiento, el profesor se convierte en mediador, facilitador y diseñador de experiencias de aprendizaje. En el aula de español, esto supone crear situaciones comunicativas auténticas, promover el aprendizaje cooperativo y estimular la reflexión metalingüística. El trabajo en grupo permite desarrollar habilidades sociales y competencias interculturales, esenciales en el aprendizaje de una lengua que se habla en múltiples contextos culturales. La cooperación favorece la negociación de significados y el aprendizaje entre iguales, reforzando la confianza comunicativa del alumnado.

Otro enfoque innovador relevante es el aprendizaje basado en proyectos, que integra contenidos lingüísticos con temas culturales, sociales o artísticos. A través de proyectos interdisciplinarios, los estudiantes utilizan el español como herramienta para investigar, crear y presentar productos finales significativos, como entrevistas, campañas sociales o producciones audiovisuales. Este tipo de aprendizaje desarrolla competencias complejas, incluyendo pensamiento crítico, creatividad y capacidad de resolución de problemas. Además, conecta el aprendizaje del idioma con la realidad social, fortaleciendo la motivación y el sentido de utilidad del conocimiento adquirido.

La dimensión intercultural constituye un componente esencial de la innovación en la enseñanza del español. Aprender una lengua implica comprender perspectivas culturales diversas y

desarrollar empatía hacia otras formas de vida. Las metodologías actuales promueven el análisis comparativo entre culturas, el debate y la reflexión sobre estereotipos, contribuyendo a la formación de ciudadanos globales. El aula de español se convierte así en un espacio de diálogo intercultural donde los estudiantes desarrollan competencias comunicativas y valores democráticos simultáneamente.

Asimismo, la evaluación educativa ha experimentado una transformación significativa dentro de los modelos innovadores. Frente a los exámenes tradicionales centrados exclusivamente en resultados finales, se promueve la evaluación formativa y continua, orientada al proceso de aprendizaje. Instrumentos como portafolios digitales, autoevaluaciones y rúbricas colaborativas permiten al estudiante tomar conciencia de su progreso lingüístico y asumir un papel activo en su propia formación. La retroalimentación constante favorece la mejora progresiva y reduce la percepción negativa del error, que pasa a considerarse una oportunidad de aprendizaje.

La innovación en la enseñanza del español también está estrechamente relacionada con el desarrollo de competencias emocionales. Numerosos estudios demuestran que el aprendizaje efectivo de una lengua extranjera depende en gran medida del clima afectivo del aula. Estrategias como la comunicación empática, el aprendizaje reflexivo y las actividades creativas contribuyen a generar un entorno seguro donde el estudiante se siente motivado para expresarse. La integración de elementos artísticos, como el teatro, la narración o la escritura creativa, facilita la expresión personal y fortalece la conexión emocional con el idioma.

En el contexto educativo actual, marcado por la diversidad lingüística y cultural, la inclusión representa otro desafío fundamental. Las metodologías innovadoras buscan adaptar la enseñanza del español a diferentes estilos de aprendizaje, niveles de competencia y necesidades educativas. El uso de materiales multimodales, combinando texto, imagen, audio y movimiento, permite atender a la diversidad y garantizar la participación activa de todos los estudiantes. La innovación, por tanto, no se limita a la eficiencia pedagógica, sino que también persigue la equidad educativa.

La formación continua del profesorado constituye un factor decisivo para la implementación efectiva de la innovación. Los docentes de español deben desarrollar competencias digitales, metodológicas e interculturales que les permitan responder a los cambios educativos. La colaboración profesional, el intercambio de buenas prácticas y la participación en comunidades educativas internacionales favorecen la actualización constante y la reflexión pedagógica. La

innovación educativa no surge de manera espontánea, sino que requiere planificación, investigación y evaluación permanente.

Finalmente, la aplicación de métodos modernos en la enseñanza del español demuestra que la innovación educativa es un proceso dinámico orientado a mejorar la calidad del aprendizaje y la participación del alumnado. La combinación equilibrada de tecnología, metodologías activas, enfoque intercultural y evaluación formativa permite crear experiencias educativas significativas y duraderas. En un mundo caracterizado por la movilidad y la comunicación global, el aprendizaje del español adquiere una dimensión estratégica, ya que facilita el acceso a nuevas oportunidades culturales y profesionales. La innovación, entendida como transformación pedagógica consciente, contribuye no solo al desarrollo de competencias lingüísticas, sino también a la formación integral del estudiante como individuo crítico, creativo y capaz de interactuar eficazmente en contextos multiculturales. De este modo, el proceso educativo se redefine como un espacio abierto, flexible y colaborativo, donde el aprendizaje del español se convierte en una experiencia viva que conecta conocimiento, cultura e identidad en un marco educativo adaptado a las exigencias del presente y del futuro.

Bibliografía:

1. Cassany, Daniel (2006). *Tras las líneas. Sobre la lectura contemporánea*. Editorial Anagrama, Barcelona.
2. Instituto Cervantes (2012). *Las competencias clave del profesorado de lenguas segundas y extranjeras*. Instituto Cervantes, Madrid.
3. Richards, Jack C.; Rodgers, Theodore S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press, Cambridge.
4. Area Moreira, Manuel (2017). *La innovación educativa con tecnologías digitales*. Editorial Síntesis, Madrid.
5. Zabala, Antoni; Arnau, Laia (2014). *11 ideas clave. Cómo aprender y enseñar competencias*. Editorial Graó, Barcelona.

Reimagining Language Education: Innovative Pedagogical Practices and Digital Transformation in Teaching Spanish as a Foreign Language

professor Letiția-Casandra PĂNUȘ

The rapid evolution of contemporary society, characterized by technological advancement, globalization, and intercultural mobility, has significantly transformed educational paradigms across all disciplines. Language education, particularly the teaching of Spanish as a foreign language, has become a dynamic field where innovation plays a crucial role in shaping meaningful and effective learning experiences. Modern educational systems increasingly emphasize the development of communicative competence, critical thinking, digital literacy, and intercultural awareness, requiring educators to reconsider traditional instructional models and adopt innovative pedagogical approaches. Within this context, innovation is not limited to the integration of digital tools but involves a comprehensive reconfiguration of teaching strategies, assessment methods, and the roles assumed by teachers and learners.

Historically, foreign language instruction relied heavily on grammar-centered methodologies focused on memorization and structural accuracy. Although such approaches contributed to linguistic knowledge, they often failed to prepare learners for authentic communication. Contemporary educational research highlights the importance of communicative and learner-centered methodologies that promote active participation and meaningful interaction. In the teaching of Spanish, innovation emerges through the implementation of task-based learning, project-oriented activities, and collaborative practices that situate language use within real-life contexts. These approaches allow learners to engage with the language as a functional tool rather than as an abstract academic subject.

One of the most influential developments in modern education is the integration of digital technologies into language learning environments. Digital platforms, virtual classrooms, and interactive applications enable continuous exposure to authentic linguistic input and provide

opportunities for autonomous learning. Multimedia resources such as podcasts, online videos, and interactive simulations enrich the educational experience by combining visual, auditory, and contextual elements that support comprehension and retention. Furthermore, technology facilitates differentiated instruction by allowing teachers to adapt materials to individual learning needs, thus promoting inclusivity and personalized learning pathways.

Another innovative strategy gaining prominence in Spanish language education is gamification. By incorporating elements traditionally associated with games—such as challenges, rewards, and collaborative missions—teachers can increase learner engagement and motivation. Gamified environments encourage experimentation and reduce anxiety related to making mistakes, a common barrier in foreign language acquisition. Research indicates that emotional involvement enhances memory retention and supports the internalization of linguistic structures. Consequently, gamification represents not merely an entertaining addition but a pedagogically grounded approach aligned with contemporary theories of motivation and experiential learning.

Project-based learning also plays a significant role in fostering innovation in the language classroom. Through interdisciplinary projects, students use Spanish to investigate cultural, social, or global issues, producing tangible outcomes such as presentations, digital portfolios, or audiovisual materials. This methodology promotes higher-order thinking skills, creativity, and collaborative problem-solving while reinforcing linguistic competence. Students become active constructors of knowledge, engaging in research, negotiation of meaning, and reflective practice. Such experiences contribute to deeper learning and encourage students to perceive language as a medium for participation in global dialogue.

An essential dimension of innovative language education involves intercultural competence. Spanish, spoken across diverse cultural contexts, offers a unique opportunity to explore cultural plurality and develop empathy toward different perspectives. Innovative teaching practices integrate cultural analysis, comparative discussions, and authentic materials that encourage learners to reflect on cultural similarities and differences. This intercultural approach not only enhances communicative effectiveness but also contributes to the formation of globally aware citizens capable of respectful interaction in multicultural environments.

Equally important is the transformation of assessment practices. Traditional evaluation models, often centered on summative examinations, are increasingly complemented by formative assessment strategies that emphasize continuous feedback and learner reflection. Digital portfolios, peer assessment, and self-evaluation encourage students to monitor their progress and assume responsibility for their learning process. In Spanish language education, these methods allow teachers to evaluate communicative competence more authentically by considering oral interaction, creativity, and practical language use rather than isolated grammatical performance.

The role of the teacher has consequently evolved from knowledge transmitter to learning facilitator and instructional designer. Innovative educators create environments that promote exploration, collaboration, and critical inquiry. They guide learners through complex communicative tasks, support emotional engagement, and foster autonomy. Professional development and lifelong learning become essential components of teaching practice, as educators must continuously adapt to emerging technologies and pedagogical research. Collaboration among teachers through professional networks and international conferences further enhances innovation by enabling the exchange of experiences and best practices.

Case-oriented applications of innovative methodologies demonstrate measurable improvements in learner motivation and performance. Students exposed to interactive and communicative approaches show increased participation, improved oral fluency, and stronger confidence in using Spanish in authentic contexts. Moreover, inclusive teaching strategies that incorporate multimodal resources address diverse learning styles and ensure equitable participation. Innovation thus becomes closely linked to educational equity, ensuring that all learners have access to meaningful and supportive learning experiences.

Another significant aspect of innovation concerns the emotional dimension of language learning. Research in educational psychology confirms that positive classroom environments enhance cognitive engagement and linguistic development. Activities involving storytelling, drama, and creative expression allow learners to connect emotionally with the language, strengthening motivation and facilitating long-term retention. In Spanish language education, artistic and

narrative practices provide opportunities for self-expression while reinforcing communicative competence.

Despite its benefits, educational innovation also presents challenges, including resistance to change, limited institutional resources, and the need for continuous teacher training. Successful implementation requires strategic planning, institutional support, and reflective practice. Innovation should not be perceived as a temporary trend but as a sustainable process grounded in pedagogical research and adapted to local educational contexts. Teachers must balance technological integration with pedagogical coherence, ensuring that innovation serves learning objectives rather than overshadowing them.

In conclusion, the teaching of Spanish as a foreign language represents a fertile domain for educational innovation, combining linguistic, cultural, and technological dimensions. Modern pedagogical practices demonstrate that meaningful learning emerges when students actively participate in authentic communicative experiences supported by digital tools, collaborative methodologies, and formative assessment. Innovation redefines the educational process as a dynamic interaction between knowledge, creativity, and human connection. By embracing innovative strategies, educators contribute to the development of learners who are not only linguistically competent but also culturally aware, critical thinkers prepared to navigate the complexities of a globalized world. The future of language education depends on the continuous exploration of innovative practices capable of transforming classrooms into inclusive, interactive, and intellectually stimulating environments.

Bibliography

1. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press, Cambridge.
2. Dörnyei, Z. (2001). *Motivational Strategies in the Language Classroom*. Cambridge University Press, Cambridge.

3. Area Moreira, M. (2017). La innovación educativa con tecnologías digitales. Editorial Síntesis, Madrid.
4. Cassany, D. (2006). Tras las líneas. Sobre la lectura contemporánea. Editorial Anagrama, Barcelona.
5. Zabala, A., & Arnau, L. (2014). 11 Ideas Clave: Cómo aprender y enseñar competencias. Editorial Graó, Barcelona.

SUNETUL ȘI LITERA „C”- clasa I
PROF. INV. PRIMAR, PARASCA LĂCRIMIOARA MĂRIUCA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 3 VICOVU DE SUS, SUCEAVA

PROIECT DIDACTIC

CLASA: Pregătitoare

PROPUNĂTOR: Parasca Lăcrimioara Măriuca

ARIA CURRICULARĂ: Limbă și comunicare

DISCIPLINA: Comunicare în limba română

UNITATEA TEMATICĂ:

SUBIECTUL: *Sunetul c. Literele c și C*

FORMA DE REALIZARE : integrată

TIPUL LECȚIEI: predare-învățare de noi cunoștințe.

SCOPUL LECȚIEI: însușirea literelor **c** și **C** de tipar; consolidarea pronunției corecte a sunetelor, cuvintelor și a propozițiilor; activizarea și îmbogățirea vocabularului.

DOMENII INTEGRATE: Comunicare în limba română

Matematică și explorarea mediului

Dezvoltare personală

Arte vizuale și abilități practice

COMPETENȚE SPECIFICE:

Comunicare în limba română:

- 1.1 Identificarea semnificației unui mesaj scurt, pe teme familiare, rostit clar și rar.
- 1.3 Identificarea sunetului inițial/final dintr-un cuvânt, a silabelor și a cuvintelor din propoziții rostite clar și rar.
- 1.4 Exprimarea interesului pentru receptarea mesajelor orale în contexte variate de comunicare.
- 2.4 Exprimarea propriilor idei în contexte cunoscute manifestând interes pentru comunicare.
- 4.1 Trasarea elementelor grafice și a conturilor literelor, folosind resurse variate.

Matematică și explorarea mediului

- 3.2. Manifestarea grijii pentru comportarea corectă în relație cu mediul familiar

Dezvoltare personală

2.1. Recunoașterea emoțiilor de bază raportate la experiențele de viață trăite

Arte vizuale și abilități practice:

2.2. Manifestarea liberă a ideilor și trăirilor personale, apelând la forme simple de exprimare specifice artelor

Obiective operaționale:

O1 - să dea exemple de cuvinte cu sunetele învățate

O2 - să răspundă la întrebări cu privire la o poezie

O3 - să identifice cuvinte care încep, conțin sau se termină cu sunetul C

O4 - să despartă cuvintele în silabe

O5 - să formuleze propoziții în care cuvintele folosite să conțină sunetul C

O6 - să deseneze nouă daruri/dulciuri pe care le poate aduce Sf. Nicolae.

SRATEGII DIDACTICE:

- **METODE ȘI PROCEDEE:** conversația, explicația, jocul, exercitiul, observația, munca independentă;

RESURSE MATERIALE: Cartonașe cu diferite imagini și litere, planșa cu litera C, caietul elevului, sârmă plușată, creioane colorate, puzzle.

- **FORME DE ORGANIZARE:** frontal, individual;
- **FORME ȘI TEHNICI DE EVALUARE:** observarea sistematică a comportamentului elevilor, evaluarea orală, aprecieri verbale, autoevaluarea.
- **RESURSE TEMPORALE:** 30 minute + 10 minute activități în completare

Mesajul zilei- Dar din dar se face Rai...

BIBLIOGRAFIE:

- Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului – *Programa școlară pentru Clasa pregătitoare, 2012*

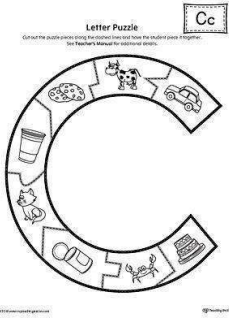
- Didactica Publishing House – *Ghidul cadrului didactic Clasa pregătitoare*

- Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului,- *Curriculum pentru educația timpurie a copiilor de la 3 la 6\7ani, 2008*

Nr. Crt	Momente le Lecției	Desfășurarea activității	Strategii didactice			Evaluare
			Metode și procedee	Mijloace de realizare	Modalități de realizare	
1.	Moment organizatoric	Organizarea spațiului pentru întâlnirea de dimineață, 	Conversația	Panoul folosit la întâlnirea de dimineață, unde este inculs: salutul și “Cum te simți?”, starea vremii, data și prezența.	Activitate frontală	Capacitatea de organizare a spațiului de lucru
2.	Întâlnirea de dimineață 10’	<u>Salutul de dimineață</u> (salutul grupei și individual) Bună dimineața! <u>Jocuri de intrare în atmosferă</u> : Cum te simți astăzi? <u>Identificarea zilei</u> : Astăzi este... marcarea zilei verbal și pe panou! “Dacă ieri a fost Duminică și mâine va fi Marți, astăzi este...” <u>precizarea datei</u> : Astăzi suntem în data de : 5 Decembrie 2022- Marcarea datei verbal și pe panou. <u>Calendarul naturii</u> : Cum este vremea astăzi? Marcarea cu pictograme,	Conversația	Calendarul naturii	Activitate frontală	Capacitatea de concentrare a atenției

		completarea calendarului naturii si realizarea de predicții. <u>Prezența:</u> absenți(motive) <u>Responsabilități :</u> materialele din centrele de lucru- Biblioteca, Arte, Stiințe, Ludoteca, etc <u>Noutăți ale copiilor</u>				
3.	Captarea si orientarea atentiei 4'	Poezia literei C https://youtube.com/shorts/vl8EpDFv3ec?feature=share <i>Oare ce-mi apare în drum? O trăsură cu-n cal brun? Și în ea un C, Dar vai! mă uit la el si-mi este milă, O fi cocoașă de cămilă? Sau poate un covrigel din care a mâncat nițel , Împins de foame un cățel? Fiindcă acest C este și în cozonac, În carne, cașcaval, clătite și colac Oare Grivei din toate a mușcat? Să fie C bun de mâncat?</i>	Expunere	Video- proiector Poezia literei C	Activitate frontală	Capacitatea de concentrare a atenției

4.	Anunțarea temei si a obiectivel or 2'	 Astăzi vom vorbi despre litera c și C ; vom încerca să pronunțăm corect, să recunoaștem și să trasăm litera c și C. Cu ajutorul sârmei plușate, o înfășor pe braț în formă de cerc după care o modelez ușor, obținând astfel litera C.	Conversația Explicația	Planșă cu litera C Sârmă plușată	Activitate frontala	Capacitatea de concentrare a atenției
5.	Dirijarea învățării 7'	Discuții pe baza cuvintelor spuse de către elevi, utilizând litera c; Identificarea sunetului si a literei C- Spune un cuvânt care începe cu litera C; Spune un cuvânt care conține litera C, spune un cuvânt care se termină cu litera C. Trasarea, în aer, cu ajutorul arătătorului a literei C. Colorarea/Trasarea grafică a literei C în caietele speciale.	Conversația Exercițiul Exemplificarea	Caiet special	Activitate individuală Activitate frontală	Capacitatea de concentrare a atenției Autoevaluare a Capacitatea de exprimare orală Capacitatea de trasare a literei C respectând liniatura
6.	Obținerea performant	Observă șirul de litere si indică doar	Exercițiul	Cartonase cu	Activitate	Capacitatea de organizare

	ei 8'	literele c și C; Scrie litera care lipsește pentru a obține cuvântul specific imaginii _ ASĂ; A_; SA_; FUR _ULIȚĂ; _OVRIG.	Problematizarea	șiruri de litere	frontală Activitate individuală	a activităților
7.	Asigurare a Feed-bac-ului 4'	 Unește ,prin corespondență, piesa de puzzle potrivită pentru a obține litera C, apoi colorează imaginea. Desparte in silabe cuvintele Casă , Car, Cadou, Coșarcă. Câte silabe are fiecare cuvânt?	Exercițiul Conversația	Fișa puzzle	Activitate frontală și individuală	Capacitatea de a rezolva probleme
8.	Intensificarea retenției și a transferului 4'	Alcătuiește propoziții utilizând cuvinte care contin litera C! Voi face aprecieri asupra modului în care elevii au participat la oră și îi voi recompensa pe cei care s-au remarcat.	Problematizarea		Activitate frontală	Capacitatea de a se exprima liber, corect și coerent.
9.	Tema pentru acasa 1'	Confecționează, din materiale reciclabile , în dimensiuni medii	Conversația	Materiale reciclabile	Activitate individuală	Capacitatea de invenție

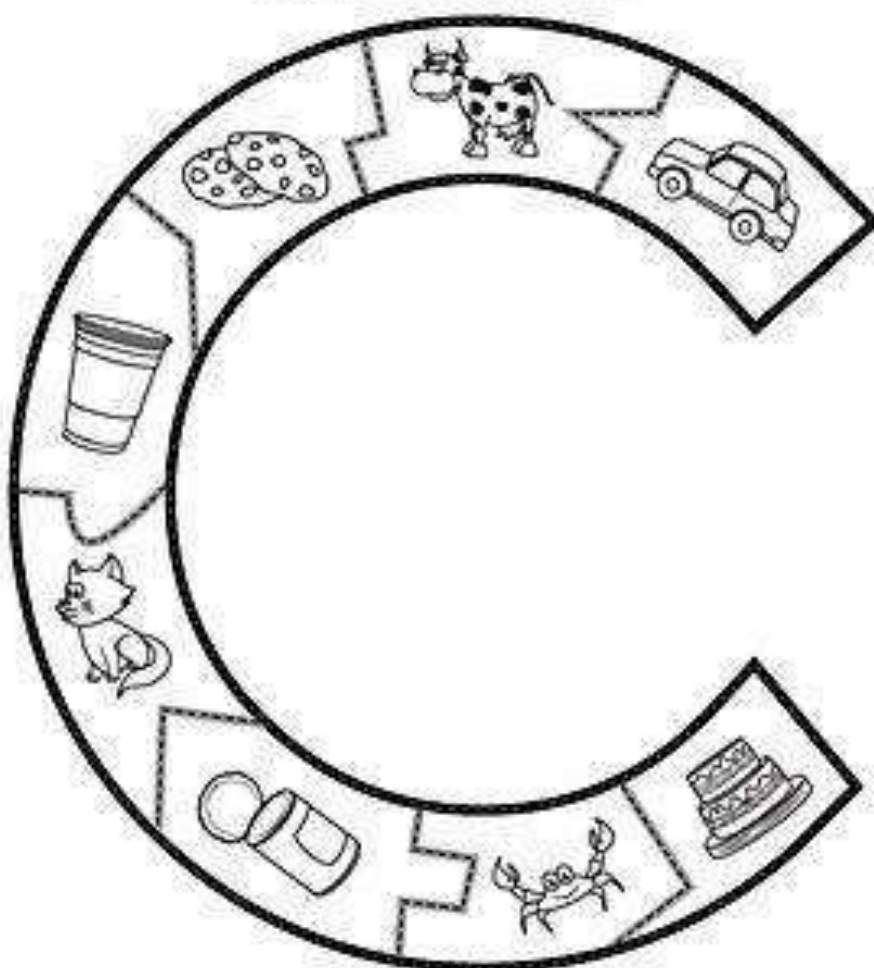
		litera C.				

DEMERS DIDACTIC

Letter Puzzle

Cut out the puzzle pieces along the dashed lines and have the student piece it together.
See Teacher's Manual for additional details.

CLUBUL DE LECTURĂ

Literele c și C

Colorează literele care alcătuiesc răspunsul pentru fiecare ghicitoare. Ai grijă să alegi literele în ordinea potrivită!

De pe bancă-i nelipsit,
Etichetă i-am lipit
Și la ora de română
În el scriu numai de mână.

Cu creionul completez
Și cuvinte formulez.

Ia priviți! Nu-i un secret,

E frumosul meu ... r c t e a p j i e d s t

Din făină-i pregătit
Și se pune la dospit.
La căldura din cuptor
Se bronzează-ncetîșor.

Apoi se taie felii

Și se-mparte la copii.

Cu stafide și cu mac

E gustosul ... b c o s z a o e n a t c

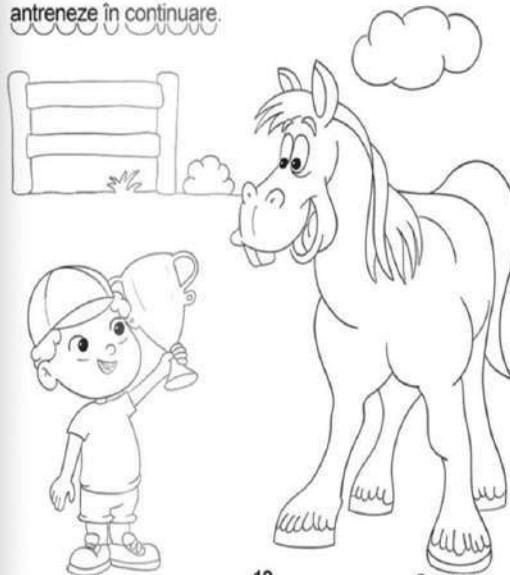
18

© Editura EDU

Campionul

Codrin e campion la călărie. Calul lui, Corbu, are o coamă neagră și niste copite puternice, care îl ajută să sară peste obstacole.

La ultima cursă, Codrin a câștigat locul întâi. A primit o cupă și o coronită de crini. Acest lucru îi dă curaj să se antreneze în continuare.

19

© Editura EDU

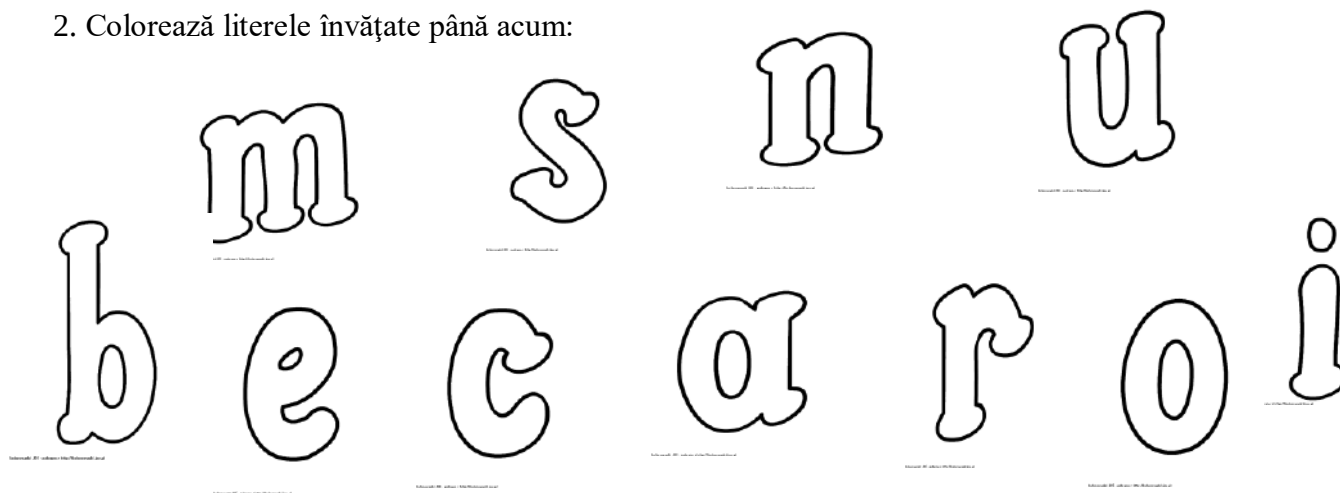
Literele C și c

Anexa 1

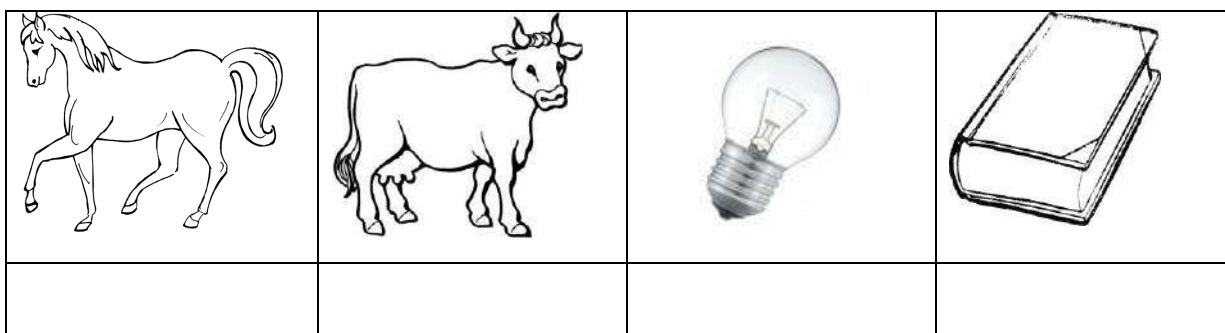
1. Identifică și încercuiește literele **C** și **c** din versurile de mai jos. Notează în casetă numărul de litere **c** găsite.

”Codrin e campion la călărie. Calul lui, Corbu, are o coamă neagră și niște copite puternice, care îl ajută să sară peste obstacole.”

2. Colorează literele învățate până acum:

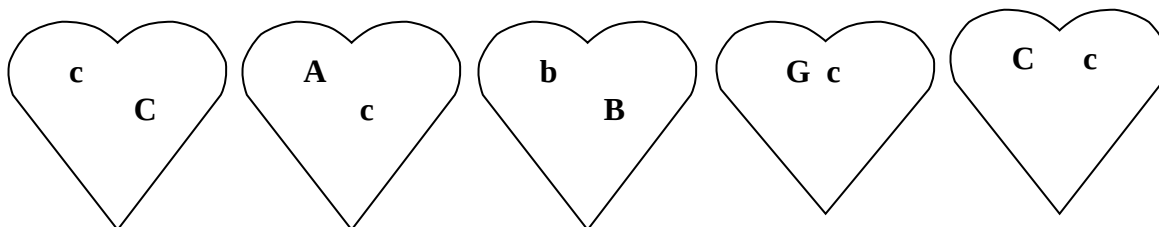

3. Alcătuiește schema grafică a cuvintelor:

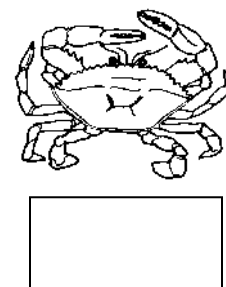
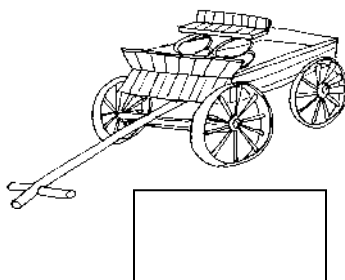
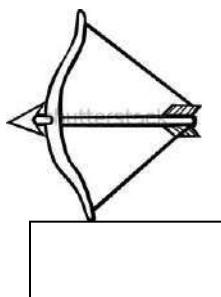

Literele C și c
Anexa 2

1. Colorează doar acele inimioare pe care sunt scrise literele **C** și **c**.

2. Scrie în fiecare casetă cuvântul care denumește imaginea.

3. Desenează în casetă ce dar îți dorești de la Moș Nicolae.

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Prof inv primar PÂRVU MARILENA

Școala Gimnazială Căpățânești ,Buzău

Introducere

Societatea contemporană este caracterizată de o dezvoltare rapidă a tehnologiei informației și comunicațiilor, ceea ce determină schimbări majore în toate domeniile de activitate, inclusiv în educație. În acest context, sistemele educaționale trebuie să se adapteze pentru a răspunde cerințelor unei societăți digitale și globalizate. Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă două procese esențiale pentru creșterea calității educației și pentru pregătirea elevilor în vederea integrării în piața muncii și în viața socială.

Transformarea digitală în educație presupune utilizarea tehnologiilor moderne pentru a sprijini procesul de predare, învățare și evaluare. Aceasta include utilizarea platformelor educaționale, a resurselor digitale, a instrumentelor de colaborare online și a altor soluții tehnologice care facilitează accesul la informație și dezvoltarea competențelor digitale

Ecosistemul educațional

Ecosistemul educațional reprezintă ansamblul elementelor care contribuie la procesul de educație. Acesta include elevii, profesorii, instituțiile de învățământ, părinții, autoritățile educaționale, resursele educaționale și mediul tehnologic în care se desfășoară procesul de învățare.

Un ecosistem educațional modern trebuie să fie flexibil, adaptabil și orientat spre nevoile elevilor. În prezent, educația nu mai este limitată doar la sala de clasă. Tehnologia permite accesul la informație din aproape orice loc și în orice moment, ceea ce schimbă modul în care elevii învață și profesorii predau.

Modernizarea ecosistemului educațional presupune dezvoltarea unor metode de predare interactive, utilizarea resurselor digitale și colaborarea între diferiți actori ai sistemului educațional. În acest context, profesorul nu mai este doar o sursă de informație, ci devine un ghid care facilitează procesul de învățare și dezvoltarea gândirii critice a elevilor.

Transformarea digitală în educație

Transformarea digitală reprezintă procesul prin care tehnologiile digitale sunt integrate în activitățile și structurile unei organizații pentru a îmbunătăți eficiența și performanța. În domeniul educației, acest proces implică utilizarea platformelor digitale, a instrumentelor multimedia și a aplicațiilor educaționale.

Printre cele mai utilizate platforme digitale în educație se numără Google Classroom, Moodle și Microsoft Teams. Aceste platforme permit profesorilor să distribuie materiale didactice, să organizeze cursuri online, să comunice cu elevii și să realizeze evaluări într-un mod eficient.

Transformarea digitală a devenit și mai importantă în perioada pandemiei de COVID-19, când multe instituții de învățământ au fost nevoite să adopte rapid învățarea online. Această situație a demonstrat cât de importantă este infrastructura digitală pentru continuitatea procesului educațional.

Tehnologii utilizate în educația digitală

Educația modernă utilizează o varietate de tehnologii digitale pentru a sprijini procesul de învățare. Printre acestea se numără:

- **platformele de învățare online**, care permit organizarea cursurilor și distribuirea materialelor educaționale;
- **resursele educaționale digitale**, cum ar fi manualele electronice, videoclipurile educaționale și prezentările interactive;
- **aplicațiile educaționale**, care pot facilita învățarea prin jocuri și activități interactive;
- **instrumentele de colaborare online**, care permit elevilor să lucreze împreună la proiecte.

De asemenea, tehnologii precum inteligența artificială, realitatea virtuală și analiza datelor încep să fie integrate în educație pentru a personaliza procesul de învățare și pentru a îmbunătăți evaluarea performanțelor elevilor.

Avantajele transformării digitale

Transformarea digitală în educație aduce numeroase beneficii atât pentru elevi, cât și pentru profesori. Unul dintre principalele avantaje este accesul rapid la informație. Internetul oferă o cantitate imensă de resurse educaționale care pot fi utilizate pentru aprofundarea cunoștințelor.

Un alt avantaj important este flexibilitatea procesului de învățare. Elevii pot accesa materialele educaționale în ritmul propriu și pot reveni asupra informațiilor ori de câte ori este necesar. În plus, tehnologia permite utilizarea unor metode de predare interactive, care pot crește interesul și motivația elevilor.

Transformarea digitală contribuie și la dezvoltarea competențelor digitale, care sunt esențiale în societatea modernă. Utilizarea tehnologiei în procesul educațional îi ajută pe elevi să devină mai bine pregătiți pentru cerințele pieței muncii.

Provocări și dificultăți

În ciuda numeroaselor avantaje, transformarea digitală a educației implică și o serie de provocări. Una dintre principalele probleme este lipsa infrastructurii tehnologice în unele școli. Nu toate instituțiile de învățământ dispun de echipamente moderne sau de conexiuni stabile la internet.

De asemenea, există diferențe semnificative în ceea ce privește competențele digitale ale profesorilor și elevilor. Pentru a utiliza eficient tehnologia în educație, cadrele didactice trebuie să beneficieze de programe de formare și dezvoltare profesională.

O altă provocare importantă este legată de securitatea datelor și de protecția informațiilor personale. Utilizarea platformelor online presupune gestionarea unor cantități mari de date, iar instituțiile educaționale trebuie să adopte măsuri adecvate pentru protejarea acestora.

Rolul profesorului în era digitală

În contextul transformării digitale, rolul profesorului se schimbă semnificativ. Profesorul nu mai este doar o persoană care transmite informații, ci devine un facilitator al procesului de învățare. El trebuie să ghideze elevii în utilizarea corectă a resurselor digitale și să îi ajute să dezvolte gândirea critică și capacitatea de a analiza informațiile.

De asemenea, profesorii trebuie să utilizeze metode de predare moderne, care să integreze tehnologia în mod eficient. Acest lucru poate include utilizarea prezentărilor interactive, a videoclipurilor educaționale sau a platformelor de colaborare online.

Concluzie

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă procese esențiale pentru dezvoltarea unui sistem educațional adaptat cerințelor societății contemporane. Integrarea tehnologiei în educație poate îmbunătăți calitatea procesului de învățare, poate facilita accesul la informație și poate contribui la dezvoltarea competențelor necesare în secolul XXI.

Cu toate acestea, pentru ca aceste transformări să fie eficiente, este necesară colaborarea dintre instituțiile educaționale, autorități, profesori și elevi. Investițiile în infrastructură, formarea cadrelor didactice și dezvoltarea unor politici educaționale adecvate sunt esențiale pentru succesul procesului de digitalizare a educației.

Bibliografie

1. Hosszu, Alexandra – *Transformarea educației în societatea digitală: lecții din pandemie și perspective pentru viitor*, București, Editura Universității din București, 2025.
2. Ionescu, A. – *Didactica modernă în era digitală*, Iași, Editura Polirom, 2021.
3. Bălan, M. – *Educația digitală în învățământul primar*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2020.
4. Gheorghiu, S. – *Inovația educațională prin utilizarea tehnologiilor*, Iași, Editura Polirom, 2018.
5. Ion, V. – *Transformarea educației prin tehnologii digitale*, Cluj-Napoca, Editura Academică, 2021.
6. Bercea, R. – *Comunicarea și colaborarea online în educație: modele și aplicații*, Timișoara, Editura Universitară, 2020.
7. Ardelean, Delia-Mariana; Rotaru, Rozalia – „Revoluția digitală și transformarea educației”, *Journal for Freedom of Conscience*, vol. 11, nr. 3, 2023.
8. Allouche, Elie – „Digital Transformation of Education: Systems Approach and Applied Research”, 2024.
9. Ahmad, Shabir; Umirzakova, Sabina; Mujtaba, Ghulam – „Education 5.0: Requirements, Enabling Technologies, and Future Directions”, 2023.
10. Gueudet, G.; Trouche, L. – „Teaching Resources and Teachers’ Professional Development: Toward a Documentational Approach of Didactics”, 2010.

Stresul în mediul școlar

Autor: Pascal Daniela Mariana,

Școala Gimnazială Singidava Cugir, Alba

În prezent, ritmul vieții își pune amprenta asupra fiecăruia, cauzând forme diverse de stres care, fără anumite măsuri preventive, pot degenera în căderi mentale sau fizice. Viața alertă și totuși monotona a multora dintre noi, face inevitabilă existența unui anumit grad de stres. Ca să-l putem preveni și gestiona, trebuie să-l înțelegem. *Stresul* este un fenomen psihosocial complex ce decurge din confruntarea persoanei cu cerințe, sarcini, situații care sunt percepute ca fiind dificile, alunecoase sau cu miză mare pt. persoana în cauză. Stresul are o importantă componentă, în sensul că ce este facil sau chiar relaxant pentru o persoană, pentru alta poate deveni amenințător sau imposibil de realizat. *Stresul* este o reacție fiziologică și psihologică de alarmă, de mobilizare și de apărare a organismului (sau, mai bine, a individului, a persoanei) față de o agresiune, o amenințare sau chiar, s-ar putea spune, față de o situație neobișnuită.

*Stresul poate avea efecte atât pozitive, cât și negative. Stresul reprezintă o stare de încordare nervoasă sau o reacție care este declanșată de un anumit eveniment. În limbajul uzual, obișnuim să asociem notiunea de „stres” cu cea de „indispoziție”, însă, probabil, puțini cunosc faptul ca aceasta poate exprima: -o stare de activare, de tonifiere a organismului, indispensabila funcționării sale adecvate, care are drept consecință creșterea performanței; -o stare de supraîncărcare, tensionare, dezadaptare a organismului, care are o intensitate crescută și care duce la scăderea performanței individului (*distres*) (Baban A., 1998).*

În contextul școlar există o serie de stresori cu care elevul poate să se confrunte și care pot afecta grav gradul de oboseală, concentrarea, atenția și implicit rezultatele școlare. Cei mai cunoscuți stresori sunt:

Suprasolicitarea intelectuală sau musculară ori dezechilibrul dintre acestea

Examenele, competițiile sau orice alte activități în urma cărora există selecții severe pentru admitere. Aici intră și mediile înalt cotate (clase de elite, școli de elite unde se impun cu strictețe anumite standarde).

Zgomotul excesiv (nu toți copiii sunt afectați de zgomot, însă pe o perioadă mai lungă de timp acesta se face simțit).

Relațiile sociale care duc la situații penibile, rușinoase, frustrante etc. De asemenea dezamăgirile, pedepsele și notele slabe pot reprezenta stimuli de stres, depinzând de fiecare elev în parte.

Surse de stress

- starea de boală fizică sau psihică;
- abuz fizic, emoțional sau sexual;
- școala – probleme de comunicare cu colegii, cu profesorii, responsabilitatea prea mare, schimbarea școlii, rautățile colegilor de clasă, examenele importante, notele;
- familia – probleme de comunicare în familie, divorțul, decesul unui membru al familiei, conflicte cu frații, violența în familie, atenția excesivă a părinților asupra performanțelor școlare, hipersensibilitatea copilului și tendința de a fi perfecționist; situația financiară precară; pierderea locului de muncă a unui părinte;
- prietenii – conflicte cu prietenii, lipsa de prieteni;
- dezastre naturale – cutremur, inundații;
- propria persoană - neîncredere în sine, nemulțumirea față de aspectul fizic;
- somnul perturbat, iritabilitatea constantă sau starea de neliniște;
- lipsa unui program clar stabilit

Resurse, mecanisme de coping

- căutarea suportului social (a prietenilor, a familiei, a specialiștilor);
- rezolvarea de probleme;
- căutarea de informații;
- tehnicile de relaxare
- umorul;
- credința,/ religia;
- reevaluarea pozitivă.

Câteva comportamente care pot indica faptul că un copil are probleme cu stresul:

- devine brusc mult mai agresiv;
- se izolează de familie și prieteni;
- are crize de plâns neobișnuite, aparent fără motiv;
- își schimbă rutina de mâncare și de somn (nu mai mănâncă bine, începe să facă mofturi, refuză anumite alimente care până acum îi plăceau, nu mai suportă întunericul la culcare,

vrea să doarmă cu lumina aprinsă, refuză să se culce, se trezește noaptea în mod repetat și fără motiv, are coșmaruri, etc.);a

- începe să facă dese crize de isterie și furie; începe să manifeste un comportament anxios, agitat, neliniștit, pare mereu cu nervii întinși, sperios;

- are mereu dureri de stomac, de cap sau se plange mereu că-l doare câte ceva sau are un disconfort fizic; problemele de respirație;

- începe să aiba probleme la școală sau la grădiniță;

- începe să manifeste anxietatea separării, adică să refuze să se mai despartă de un părinte sau ambii, să nu mai vrea la școală sau la activitățile programate;

- problemele de concentrare;

- interiorizarea, reținerea; minciuna;

Controlul stresului presupune parcurgerea unor pași:

Informarea privind sursele de stres

- identificarea surselor de stres (ex. schimbarea profesorilor, examene)
- identificarea tipului de stresor (intern vs. extern, controlabil, înlăturabil, posibil doar de redus, trebuie tolerat)
- anticiparea perioadelor de stres (ex. perioada de examene) și realizarea unui plan de acțiune (sport, exerciții de relaxare)

Dezvoltarea unor abilități și comportamente de management al stresului dezvoltarea asertivității, dezvoltarea comunicării pozitive cu ceilalți, învățarea tehnicii de a spune NU, identificarea și rezolvarea conflictelor atunci când apar, învățarea metodelor de rezolvare a problemelor și de luare a deciziilor, învățarea unor metode de relaxare

Stabilirea și menținerea unui suport social adecvat

- solicitarea ajutorului direct și receptivitate față de acesta
- dezvoltarea și menținerea relațiilor de prietenie

Dezvoltarea unui stil de viață sănătos

(menținerea unei greutate normale, practicarea regulată a exercițiilor fizice, renunțarea la consumul de alcool și a fumatului, practicarea unor comportamente alimentare sănătoase).

Dezvoltarea stimei de sine

- stabilirea priorităților și limitelor personale,
- participarea la activități care dezvoltă stima de sine,
- stabilirea unor scopuri realiste.

O soluție potrivită o reprezintă și psihoterapiile care au ca obiectiv gestionarea stresului și obținerea autocontrolului emoțional. Copilul/ adolescentul se va elibera de-a lungul terapiei de temerile sale, va învăța să-și controleze emoțiile, să aibă o imagine adecvată despre sine și încredere în abilitățile sale.

Bibliografie:

Baban, A. (2001). *Consiliere Educațională*. Cluj-Napoca, Editura ASCR

Dolean, I. , Dolean, D. (2009). *Meseria de părinte*. București, Editura Aramis

Dr. Iamandescu, I. (1993). *Stresul psihic și bolile interne*. București, Editura ALL

<http://sfatulparintilor.ro/scolari/comportament-si-dezvoltare-scolari/cum-detec-tezi-stresul-la-copii>

<http://www.rasunetul.ro/stresul-la-copii-si-adolescenti>

STRATEGII DE ÎNVĂȚARE EFICIENTĂ ÎN REZOLVAREA ECUAȚIILOR

Pofesor PĂUN ANA –MARIA

Școala Gimnazială “Aurel Vlaicu” Fetești, jud. Ialomita

Nicăieri ca în matematică nu este surprins spectacolul împresurării necunoscutelor de către multitudinea cunoscutelor pe terenul efortului de creație umană.

Matematica ancorată în realitățile contemporane și cu implicații în toate domeniile devine tot mai mult modelul spre care privesc cu încredere și interes celelalte științe. Matematica a pătruns treptat, din ce în ce mai mult, în sfera conceptului de cultură generală și de cultură de specialitate, lăsând puține sectoare lipsite de prezența ei. Este, deci, pe deplin motivat faptul că predarea matematicii în școală a devenit obiectul unor cercetări științifice de mare anvergură. În același timp a sporit responsabilitatea celor chemați să facă matematica înțeleasă și apreciată.

A poseda cultură matematică rămâne una din liniile de forță pentru întregirea culturii generale.

Este bine știut că posesorul unei culturi matematice este și beneficiarul unei „igienizări intelectuale”, care permit exersarea amplă a gândirii, cu consecințe vaste și în planul de coordonate al sincerității și corectitudinii.

Matematica zilelor noastre apare ca un gigantic edificiu monolitic, lărgindu-se mereu în toate direcțiile, înălțându-și tot mai semeț turnurile falnice, consolidându-și temeliile. Inima acestui edificiu, centrul său de stabilitate, îl constituie „parterul”, așa-numitele „matematici elementare”, iar una din sălile „parterului” - algebra este una dintre ramurile cele mai importante ale matematicii, cunoscând în ultimul timp o dezvoltare foarte mare.

Considerațiile de ordin metodologic privind rezolvarea ecuațiilor sunt consacrate studiului metodic privind predarea ecuațiilor, activității la matematică, principalelor metode de învățare centrată pe elev, învățare care presupune un stil de învățare activ și integrarea programelor de învățare în funcție de ritmul propriu de învățare al elevului. Metodele de învățare centrată pe elev fac lecțiile interesante, sprijină elevii în înțelegerea conținuturilor pe care să fie capabili să le aplice în viața reală. Frumusețea este dată de îmbinarea metodelor tradiționale cu cele moderne: demonstrația matematică, metoda conversației, problematizarea, învățarea prin descoperire, metoda exercițiului, metoda învățării pe grupe, metode de evaluare

a randamentului școlar – modalități de lucru prin care se realizează aprecierea și verificarea cunoștințelor, priceperii deprinderii elevilor, a nivelului dezvoltării la un moment dat.

Caracterul polifuncțional al metodelor este dat de capacitatea lor de a atinge concomitent mai multe obiective educative. Metodele se compun din procedee de operare standardizate care pot fi selectate, combinate și folosite în funcție de nivelul și interesele elevilor.

Dintre metodele moderne specifice învățării active care pot fi aplicate cu succes și la orele de matematică fac parte: brainstorming-ul, ciorchinele, cubul, problematizarea, diagrama Wenn, turul galeriei, metoda organizării grafice, știu-vreau să știu-am învățat.

Se cunoaște importanța deosebită care o are problema rezolvării ecuațiilor atât din punct de vedere teoretic, cât și practic. Important este să învățăm pe elevi să judece riguros, de pildă să nu privească ecuația transformată ca de la sine echivalentă cu cea dată – și eficient – să descopere cele mai convenabile transformări, să efectueze calculul în nivelul cel mai rațional. Rezolvarea ecuațiilor se realizează prin foarte multe exerciții, dar nu pe exercițiile efectuate mecanic, ci pe acțiunea de a rezolva ecuații, privită autocritic și rațional.

A rezolva o problemă înseamnă a trece de la modelul fizic, care înfățișează o soluție concretă din viața de toate zilele, la un model matematic, abstract, ecuații sau sistem de ecuații, obținute din legăturile dintre cunoscute și necunoscute.

În acest fel, elevii vor fi ajutați să înțeleagă modul în care matematica creează modele pentru studierea fenomenelor naturale întâlnite în fizică, chimie, biologie, tehnologie, științe sociale. Totodată, formarea matematică trebuie să ofere nu numai o bază de noțiuni și de structuri geometrice, ci și să dezvolte capacitatea de adaptare a gândirii matematice a elevilor în situații diverse.

Pentru a obține rezultate în studiul matematicii este necesară o muncă susținută și în afara orelor de curs alocate. Este cunoscut faptul că viitorul specialist în matematică își începe pregătirea încă din gimnaziu, unde se pune temelia. Pentru depistarea, cultivarea și crearea condițiilor de dezvoltare a copiilor talentați, o sarcină importantă revine profesorului de matematică.

Bibliografie:

- 1) Bontaș Ion – *Pedagogia*, Editura ALL, București, 1994
- 2) Oprea Crenguța - Lăcrămioara – *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și pedagogică, București, 2007
- 3) Nicola Ioan – *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București, 2003

- 4) Brânzei Dan, Brânzei Roxana – *Metodica predării matematicii*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.

ORELE DE LECTURĂ - INTROSPECȚIE ÎN CULOARE

Autor: Prof. Perți Elena-Mădălina, Liceul Teoretic Gătaia, jud. Timiș

În fiecare activitate didactică ar trebui să existe, considerăm noi, un schimb de energii pozitive care dovedesc „încăpățănarea” de a rezista în fața transformărilor amețitoare ale timpului nostru. În sala de clasă, strategia didactică nu înseamnă doar aplicarea unor formule rigide, gata pregătite, memorate robotic, după un scenariu al unui “trebuie” venit de nu-știu-unde. Strategia didactică trebuie elaborată și reinterpretată până în momentul luării celor mai bune decizii în ceea ce privește traseul educațional, în general, precum și ora de limba și literatura română, în mod particular.

De nenumărate ori auzim în jurul nostru : *Copiii nu mai citesc!* Și atunci, cum să procedăm, dacă, spre surprinderea noastră, noi înșine, adulții responsabili din jurul lor, cădem pradă pânzelor de păianjen ale unei vieți agitate, în care aproape toți avem impresia că *nu mai este timp* ?

Avem nevoie, considerăm noi, de acel ceva ce ne va trezi din amorțirea în care plutim *liniștiți*, care ne va smulge din interminabilele și sufocantele burți de pește și vom avea curajul să înotăm în larg sau să atingem cele mai înalte creste, dezlipiți de obișnuința pescuirii mașinale într-un acvariu. Tocmai spunând aceste lucruri, demonstrez, prin apelul la valoarea morală și spirituală a unor opere literare (de exemplu, *Iona* de Marin Sorescu), că literatura deține multe dintre răspunsurile de care avem nevoie. Este o cale extraordinară de dezvoltare personală, de întărire a încrederii în forțele proprii, de șlefuire a unei personalități creatoare, care va ști cum să acționeze pentru un bine individual, dar și colectiv, care va aprecia frumosul din jurul său.

Transformarea măruului de aur într-o copie de plastic a acestuia, pusă în mâna inocentă a unui copil, ar fi o greșală impardonabilă. Departate de a transforma analiza de față într-un studiu filozofic sau social, consider că pentru momentul actual, este imposibilă tratarea literaturii, a poeziei, dintr-o singură perspectivă, fără relaționări interdisciplinare.

În consecință, dacă nu le vom arăta care este grădina cu mere de aur și cum pot traversa labirintul cunoașterii, “voinicii” noștri riscă rătăcirea, o rătăcire pe care, din păcate, adeseori o vedem.

Orele de lectură aduc, fără doar și poate, extrem de multe avantaje. Ele permit literaturii să se strecoare tiptil printre bănci, printre sufletele elevilor. Așa cum am observat și în chestionarul și dezbaterile inițială ce au avut rol de investigare a plăcerii de a citi, majoritatea elevilor se rezumă la lecturile obligatorii, deși există numeroși copii pasionați de lectură suplimentară, lucru reflectat și în fișele de împrumut de la bibliotecă. Astfel, în această situație delicată a îndepărtării de opera literară și îndeosebi de lectura poeziei, soluția pe care am aplicat-o a fost aceea de a aduce literatura în lumea elevilor. Dacă în nenumărate situații elevii nu au modele care să îi determine să citească, să caute, să achiziționeze cărți, să aibă o bibliotecă personală, consider că școala trebuie să intervină. Nu poți aprecia un refuz al elevului drept categoric și definitiv până nu îl determine să guste din nectarul atât de străin, poate, până atunci.

Afirmațiile anterioare, deși au o tentă accentuat optimistă, se justifică prin îmbucurătoarele experiențe pe care le-am avut cu elevii. Orele de lectură i-au determinat să fie mult mai curajoși, mai curioși de ceea ce poate propune un text, mai ales în momentul în care le-am relaționat cu propriile lor experiențe, sentimente. Au existat, desigur, elevi care nu au citit acasă textele supuse analizei. Un aspect pe care l-am observat în urma cercetării a fost că, în momentul evaluării lecturii, ne-ar fi mult mai ușor să “sanționăm” prin note usturătoare și poate mai greu să oferim o șansă în plus. Cu riscurile pe care mi le-am asumat

cu responsabilitate, am ales varianta a doua, prin contactul direct cu textul în clasă, într-o cât mai mare măsură. În acest fel, pus pe “tipsia de aur”, “jăromaticul” literar a fost, vrând-nevrând, “mestecat” cu mai mult sau mai puțină încredere. În cazul poeziei, timpul alocat lecturii este mult mai mic, ceea ce îi permite acest avantaj. Însă tocmai această formă concentrată, esență literară, poate pune, așa cum am văzut anterior, dificultăți.

Una dintre activitățile avute cu elevii în ceea ce privește ora de lectură a fost cea desfășurată la clasa a X-a, sub forma unui cerc de lectură. Obiectivele acestei activități au vizat cultivarea plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii, cultivarea unei atitudini pozitive față de limba și literatura română, față de cultura națională, precum și dezvoltarea competenței de comunicare, din perspectiva relației cu textul, cu ceilalți și cu sine, prin textul poetic. Activitatea a presupus următoarele etape:

- În ora precedentă activității elevii au primit următoarea sarcină: să aducă un volum de poezii al unui autor român preferat, din care să aleagă o poezie pe care o vor recita / citi în fața colegilor. În acest sens, aveau posibilitatea să o învețe sau să pregătească, în vederea lecturii, intonația, ritmul, atitudinea, potrivite mesajului transmis;
- Forma de organizare: elevii s-au așezat în cerc în mijlocul clasei, unul lângă celălalt, cerc în care, bineînțeles, unul din scaune era pregătit pentru profesor;
- Fiecare dintre ei a lecturat textul ales, timp în care ceilalți trebuiau să asculte cu atenție și să capteze mesajul poeziei. Ordinea lecturării a fost întâmplătoare, neregulată. Le-am spus elevilor, încă de la început, să înceapă lectura atunci când simt că sunt ascultați, atunci când simt că “este timpul emoției lor”;
- Detaliile activității au fost o surpriză pentru elevi, pentru a păstra spontaneitatea derulării activității;
- După momentul lecturii propriu-zise elevii au fost încurajați să spună, de data aceasta, în ordinea așezării pe scaune, câte un cuvânt care să esențializeze mesajul poeziei alese;
- În finalul activității a urmat o dezbatere pe tema *Ce înseamnă poezia pentru noi?* în care aceștia au fost încurajați să-și expună părerile, să-și explice trăirile și sentimentele lor, dar și pe cele ale colegilor, în momentul lecturii.

Dincolo de etapele propriu-zise ale activității, am constatat că aceasta a reușit să implice toți elevii în “jocul” lecturii, ceea ce mi-a adus, desigur, o mare satisfacție. În același timp, a fost uimitoare capacitatea de a comunica prin elemente paraverbale sau nonverbale și, în cele din urmă, prin mesaje poetice. Nu au existat momente de suprapunere a dorinței de a citi, deși nu exista o ordine prestabilită. Libertatea de a alege a fost o provocare la care au făcut față cu brio. Deși deschise cu timiditate, porțile spre universul poetic au fost trecute apoi cu multă încredere. S-au ascultat reciproc, au încercat să fie cât mai atenți la intonație. Involuntar, pe măsură ce silabele curgeau, gradul de emoție creștea, inundând sala de clasă. Pare o magie regăsită doar în basmele copilăriei noastre, însă este “reală” magie a poeziei.

Transferul afectiv realizat a dat naștere la descătușări, la măști dezlipite, adolescenții au exprimat ce au simțit atunci, cum se simt în general în această lume, au încercat să-și înțeleagă sentimentele. Acest lucru, considerăm noi, este unul din marile avantaje ale literaturii.

Prezența noastră în cercul poetic nu a devenit stânjenitoare. Fără a evidenția aspecte negative, fără a face observații, fără a evidenția “greșeli” și totuși, desfășurându-ne activitatea într-o liniște devenită poetică, am răspuns eu însămi la provocarea lor de a recita, de a exprima sentimente, moderând, desigur, dezbaterile. Libertatea de “a fi tu însuți” este posibilă, așadar, și în mediul școlar și devine o cale de comunicare sinceră. Această stare de sinceritate și respect reciproc l-a determinat pe unul dintre elevi să-și recite propria creație, nu fără multe emoții, stârnind aplauzele colegilor săi.

Elevii au ales în general poeți studiați la școală, dar și poeți descoperiți de ei înșiși, în alte contexte. Această alegere mi-a oferit posibilitatea de a observa ce simt și cum simt. În cazurile în care alegerea nu a fost supusă hazardului, ci a fost una reală, am putut vedea o reflectare în oglindă a ceea ce este sau ceea ce ar putea fi la un moment dat acel elev, în traseul devenirii sale. Deși este dificil, pentru obținerea unor rezultate optime, este extrem de important să fii atent dezvoltarea emoțională și intelectuală a copilului, în orice moment al conturării personalității.

O parte din elevii de gimnaziu, cât și din cei de liceu, au trecut din “tabăra” lectorului în cea a încercărilor literare, provocându-mi surprize plăcute, aducând cu sine și rezultate la concursuri de creație literară. De altfel, una din dimensiunile preferate în ceea ce privește relaționarea elevilor cu poezia este urmărirea, încurajarea și pregătirea acestora în vederea implicării la diferite concursuri sau activități extracurriculare ce au în prim-plan creativitatea.

Bibliografie:

- Duda Gabriela, *Analiza textului literar*, Editura Humanitas Educațional, București, 2002
- Sâmișăian Florentina, *Investigarea și stimularea interesului pentru lectură al elevilor*, Editura Politehnica Press, București, 2012

INTERVENȚII DIDACTICE PENTRU DEZVOLTAREA LITERAȚIEI TIMPURII. STUDIU APLICATIV ÎN CLASA PREGĂTITOARE

PETRE ELENA

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Galați

Lucrarea de față are la bază cercetarea prezentată în volumul *Strategii practice pentru dezvoltarea literației*, publicat în anul 2026 la Editura EDEDEL, și valorifică, într-o formă sintetică, dimensiunea aplicativă a studiului.

Dezvoltarea competențelor de literație reprezintă una dintre prioritățile educației contemporane, în special în ciclul primar, unde se pun bazele procesului de alfabetizare și ale relației viitoare a elevului cu lectura. În accepțiunea actuală, literația nu se reduce la simpla capacitate de a citi și scrie, ci presupune utilizarea limbajului scris pentru înțelegerea, interpretarea și exprimarea ideilor în contexte variate de învățare. Din această perspectivă, activitatea cadrului didactic trebuie să urmărească nu doar formarea mecanismelor tehnice ale citirii, ci și dezvoltarea vocabularului, a comprehensiunii și a motivației pentru lectură.

Literatura de specialitate evidențiază faptul că procesul de citire implică interacțiunea dintre mai multe componente cognitive și lingvistice. Modelul *Simple View of Reading* arată că lectura competentă rezultă din relația dintre decodare și înțelegerea limbajului, iar modelul *Reading Rope* propus de Hollis Scarborough detaliază această perspectivă, subliniind rolul conștiinței fonologice, al vocabularului, al structurilor sintactice și al comprehensiunii în dezvoltarea competenței de citire. În acest context, activitatea didactică eficientă trebuie să integreze metode variate, care să răspundă nevoilor diferite de învățare ale elevilor și să stimuleze participarea activă a acestora.

Pornind de la aceste repere teoretice, studiul de față își propune să analizeze modul în care utilizarea unor strategii didactice interactive contribuie la dezvoltarea competențelor de literație ale elevilor din clasa pregătitoare. Ipoteza cercetării a fost formulată astfel: utilizarea unor intervenții didactice interactive și adaptate nivelului de dezvoltare al elevilor contribuie la îmbunătățirea competențelor de literație, reflectată în dezvoltarea abilităților de recunoaștere a literelor, segmentare fonetică, recunoaștere a cuvintelor și scriere.

Cercetarea a fost realizată în cadrul unei clase pregătitoare din Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” din Galați, pe un eșantion de 24 de elevi. Studiul s-a desfășurat pe parcursul anului școlar 2024–2025 și a inclus două etape de evaluare: o evaluare inițială și o evaluare finală, aplicate individual. Pentru a asigura comparabilitatea datelor, în ambele etape a fost utilizat același instrument de evaluare, care a urmărit șase dimensiuni ale literației timpurii: cunoștințe despre textul tipărit, recunoașterea și scrierea literelor alfabetului, înțelegerea noțiunii de cuvânt, segmentarea fonetică, recunoașterea cuvintelor și scrierea cuvintelor. Punctajul maxim posibil a fost de 150 de puncte.

Rezultatele evaluării inițiale au evidențiat o variație considerabilă a performanțelor elevilor. Scorurile au variat între 50 și 148 de puncte, ceea ce a indicat existența unor diferențe semnificative în nivelul de dezvoltare a competențelor de literație. O parte dintre elevi prezentau deja un nivel ridicat de dezvoltare a abilităților de citire și scriere, în timp ce alții întâmpinau dificultăți în special în domeniul segmentării fonetice și al scrierii cuvintelor. Analiza datelor a arătat că elevii obțineau rezultate mai bune la itemii care vizau orientarea în textul tipărit și

recunoașterea literelor, iar dificultățile cele mai evidente apăreau în activitățile care presupuneau conștientizarea structurii fonologice a cuvintelor și transpunerea acesteia în scriere.

Pornind de la aceste constatări, au fost proiectate și implementate mai multe intervenții didactice interactive, integrate în activitatea curentă de la clasă. Scopul acestora a fost stimularea implicării elevilor, dezvoltarea motivației pentru lectură și consolidarea competențelor de literație prin activități accesibile și atractive. Dintre strategiile utilizate, relevante pentru cercetare au fost următoarele.

Metoda „Roata întrebărilor” a fost utilizată pentru dezvoltarea înțelegerii textului și pentru stimularea reflecției asupra conținutului lecturat. Activitatea presupunea formularea de întrebări despre text, pornind de la un suport vizual sub forma unei roți împărțite pe categorii. Un aspect important observat a fost dificultatea inițială a elevilor de a formula singuri întrebări, în condițiile în care aceștia erau mai obișnuiți să răspundă la întrebările cadrului didactic. Prin exercițiu repetat, elevii au început să formuleze întrebări mai variate și mai relevante, ceea ce a contribuit la dezvoltarea comprehensiunii și a gândirii critice.

Realizarea predicțiilor pe text a fost o altă strategie cu rol important în stimularea înțelegerii și a participării active. Elevii formulau ipoteze privind evoluția textului pornind de la titlu, imagini sau fragmente citite anterior, iar ulterior verificau dacă acestea se confirmă. Activitatea a favorizat atenția asupra detaliilor și a creat un raport activ cu lectura.

Pentru dezvoltarea fluenței lecturii a fost utilizată alternarea ascultării cu citirea cuvintelor repetate. În cadrul acestei activități, cadrul didactic citea textul, iar elevii interveneau atunci când apăreau cuvinte sau expresii repetitive. Strategia a susținut recunoașterea rapidă a cuvintelor și a crescut implicarea elevilor în actul lecturii.

Citirea pe roluri, realizată prin jocuri de rol și citire expresivă, s-a dovedit deosebit de eficientă pentru creșterea motivației. Elevii erau invitați să citească utilizând diferite tipuri de voce, cum ar fi „voce de prințesă”, „voce de robot” sau „voce de monstru”. Caracterul ludic al activității a redus teama de a greși și a crescut participarea inclusiv a elevilor care evitau în mod obișnuit citirea cu voce tare. În acest fel, lectura a devenit o experiență pozitivă, iar exercițiul repetat a contribuit la îmbunătățirea ritmului și expresivității.

În domeniul conștiinței fonologice au fost utilizate activități de despărțire a cuvintelor în silabe și de sortare a cuvintelor în funcție de numărul de silabe. Aceste exerciții au facilitat înțelegerea structurii sonore a limbii și au sprijinit consolidarea relației dintre sunet și literă. Tot în această categorie au fost incluse activități de identificare a literelor care compun cuvântul și exerciții de asociere cuvânt–imagine și completare a cuvintelor, cu rol în recunoașterea grafemelor și în dezvoltarea vocabularului.

Pentru dezvoltarea vocabularului, una dintre activitățile preferate ale elevilor a fost „Vocabularul desenat”, prin care aceștia reprezentau grafic sensul unor cuvinte noi întâlnite în text. Activitatea a combinat lectura cu exprimarea creativă și a facilitat înțelegerea și memorarea sensului cuvintelor. De asemenea, ordonarea evenimentelor din poveste a fost utilizată pentru consolidarea înțelegerii textului și a relațiilor cauzale dintre evenimente.

La finalul perioadei de intervenție a fost aplicată evaluarea finală. Compararea rezultatelor inițiale și finale a evidențiat un progres semnificativ la nivelul clasei. Toți elevii au înregistrat creșteri ale scorurilor totale, însă progresul a fost mai vizibil în cazul elevilor care prezentau dificultăți mai accentuate la începutul cercetării. De exemplu, elevi care obținuseră scoruri inițiale foarte scăzute au înregistrat creșteri consistente, ceea ce sugerează eficiența activităților interactive și a intervențiilor diferențiate.

Analiza comparativă a rezultatelor evidențiază faptul că intervențiile didactice implementate au avut un impact pozitiv asupra dezvoltării competențelor de literație. Progresele observate pot fi explicate prin utilizarea unor strategii variate și interactive, care au stimulat participarea activă a elevilor și au contribuit la consolidarea relației dintre limbajul oral și limbajul scris. În special activitățile care au vizat conștiința fonologică, citirea expresivă, dezvoltarea vocabularului și analiza textului au creat contexte de învățare accesibile și motivante.

În același timp, trebuie menționate și câteva limite ale cercetării. O parte dintre elevi prezentau încă de la evaluarea inițială un nivel ridicat al competențelor de literație, obținând scoruri apropiate de punctajul maxim, ceea ce face ca progresul lor să fie mai puțin vizibil în termeni de diferență de scor. De asemenea, studiul a fost realizat la nivelul unei singure clase, pe un eșantion relativ redus, ceea ce limitează posibilitatea generalizării rezultatelor. Nu în ultimul rând, progresul observat trebuie interpretat și în raport cu evoluția naturală a elevilor din clasa pregătitoare, etapă caracterizată printr-un ritm accelerat al alfabetizării.

În pofida acestor limite, cercetarea evidențiază potențialul strategiilor didactice interactive de a sprijini dezvoltarea competențelor de literație în ciclul primar. Rezultatele obținute confirmă ipoteza cercetării și susțin ideea că activitățile variate, interactive și adaptate stilurilor diferite de învățare contribuie la creșterea implicării elevilor, la dezvoltarea atenției și la consolidarea competențelor de citire și scriere. În acest sens, studiul poate constitui un reper util pentru cadrele didactice interesate de diversificarea practicilor de alfabetizare și de construirea unor contexte educaționale mai accesibile și mai motivante pentru elevi.

Bibliografie

1. Duke, N. K., & Cartwright, K. B. (2021). The active view of reading: Connecting the strands and shaping the conversation. *Reading Research Quarterly*, 56(S1), S1–S17. <https://doi.org/10.1002/rrq.411>
2. European Commission. (2018). *Council recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning*. Official Journal of the European Union.
3. Gough, P. B., & Tunmer, W. E. (1986). Decoding, reading, and reading disability. *Remedial and Special Education*, 7(1), 6–10. <https://doi.org/10.1177/074193258600700104>
4. Ministerul Educației. (2018). *Curriculum pentru învățământul primar*. București: Ministerul Educației Naționale.
5. OECD. (2019). *PISA 2018 results (Volume I): What students know and can do*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/5f07c754-en>
6. Scarborough, H. S. (2001). Connecting early language and literacy to later reading (dis)abilities: Evidence, theory, and practice. In S. Neuman & D. Dickinson (Eds.), *Handbook of early literacy research* (pp. 97–110). Guilford Press.
7. Toți copiii citesc. (2022). *Program pentru dezvoltarea literației timpurii*.
8. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

EVOLUȚII ȘI SCHIMBĂRI ÎN ORGANIZAȚIA ȘCOLARĂ

PROF. EDUCATIE. TIMPURIE: PETRE NICOLETA EMILIA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „PROF. EUGENIU CORBU” SAT PODGORIA

Organizațiile școlare de-a lungul anilor au întâmpinat diverse evoluție și schimbări menite să faciliteze procesul instructiv educativ.

Schimbările în organizațiile școlare reprezintă un proces amplu în care consecințele și beneficiile asupra factorilor decizionali, elevi și profesori, se fac resimțite încă de la instaurarea schimbării „schimbarea reprezintă un mijloc de evoluție inevitabil și pozitiv care conduce la adaptarea organizației la realitatea prezentă și viitoare, la mediu, pentru a asigura succesul activității.” (Iosifescu, Nedelcu, Palade, 2009, p. 47).

Schimbarea poate fi definită ca fiind o transformare menită să afecteze într-o manieră pozitivă comportamentul și intențiile unui individ sau organizații, modificând astfel întregul curs istoric al organizațiilor școlare, și nu numai.

Schimbarea aduce de la sine termenul de reformă. Termenii de schimbare, reformă, evoluție, inovație, apar de multe ori ca fiind sinonime, conform Dicționarului de Sociologie: „Schimbarea produsă într-un sistem (tehnic, economic, social, cultural, etc.) ca urmare a introducerii unor noi descoperiri, în funcție de gradul de intenționalitate a schimbării, se distinge între inovația spontană și cea planificată. Producerea de inovație aduce de la sine producerea schimbării în mediul educațional.” (Vlăsceanu, Zamfir, 1993).

Beneficiile evoluției/schimbării în organizația școlară:

- ✓ creșterea calității serviciilor, crescând și gradul de competențe;
- ✓ se îmbunătățește eficiența comunicării dintre elevi, părinți și organizația școlară;
- ✓ raționalizarea informațiilor la niveluri simplificate;
- ✓ modificări ale comportamentelor celor implicate, elevi, părinți, profesori, prin remodelarea atitudinilor și credințelor care împiedicau evoluția școlară.

Schimbarea la nivelul organizației școlare trebuie întâmpinată și primită ca un mare beneficiu pentru sistemul educațional, încurajându-se evoluția, atât la nivel individualizat, cât și la nivel structural, presupunându-se:

- ✓ o analiză foarte bine pusă la punct, prin care sunt cunoscute ajunsurile și neajunsurile;
- ✓ o viziune de ansamblu și de viitor a ceea ce urmează să se schimbe.

Coroborând cele două trăsături primordiale ale schimbării, la nivel organizational, schimbarea înseamnă evoluție, inovație și progress, acestea aflându-se într-o continuă mișcare, fiind astfel în secolul vitezei, în cadrul schimbărilor organizațiilor școlare. Schimbările în organizațiile școlare pot determina:

- schimbări ale finalităților din Curriculum Național;
- schimbarea idealului educational, schimbarea scopurilor pedagogice, a obiectivelor pedagogice specifice și concrete;
- stabilirea unui nou Curriculum Național, transformarea standardelor de evaluare a normelor legislative de selecție școlară, reproiectarea și stabilirea unui nou plan de învățământ, a manualelor școlare, etc.

Beneficiile schimbării și evoluției organizațiilor școlare aduc standarde înalte și competențe în rândul beneficiarilor, aducându-se de la sine o organizație școlară de top și

recunoaștere pentru inovație și reformă educațională. Schimbările din sfera organizațiilor școlare aduc în prim-plan valorificarea comportamentelor civice și etice în curriculum.

Elevii din ziua de astăzi au acces la o *multitudine de informații*, acest lucru conducând la învățarea acestora de a discerne între ceea ce este bine sau rău, iar formarea abilității de a lua decizii corecte bazate pe valori morale bine înrădăcinate este indispensabilă.

Școala nu este numai un loc în care copiii învață fapte sau lucruri concrete, ci aceasta devine un loc în care copiii se dezvoltă armonios și într-un mod empatic, însușindu-și abilități de compasiune și răbdare cu ceilalți. Profesorii devin principalii actori în acest proces de însușire de abilități emoționale și informaționale, creându-le elevilor caractere puternice.

În concluzie schimbările lumii contemporane ne pun în postura de a aduce mereu ceva nou, inovator iar organizației școlare trebuie să țină pasul cu noile tendințe și evoluții.

BIBLIOGRAFIE:

1. Albu, G. (2008). *Comunicarea interpersonală*. Iași: Editura Institutul European.
2. Babanski: I.K (1979). *Optimizarea procesului de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Carcea, M.I. (1999). *Mediul educațional școlar*. Iași: Editura Polirom.
4. Cerghit, I. (1997). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Cerghit, I., Vlăsceanu, L. (coord.), (1988). *Curs de pedagogie*. București: Editura Universității.
6. Cerghit, I. (1976). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
7. Chelcea, S. (2003). *Metodologia elaborării unei lucrări științifice*. Comunicarea.ro Editura București.
8. Cosmovici, A. (1996). *Psihologie generală*. Iași: Editura Polirom.
9. Cozolino, L. (2007). *Predarea bazată pe atașament. Cum creezi o clasă tribală*. București: Editura Trei.

Primii pași spre cunoaștere- grădinița rolul si beneficiile ei în viața copilului

Grădinița este un mediu creativ și interesant, care pune baza educației copilului și îl ajută să deprindă primele aptitudini necesare pentru școală. Îi oferă oportunitatea de a descoperi lucruri noi și de a-și dezvolta abilități esențiale pentru viața de zi cu zi, pe care stand acasă nu le poate dobândi. Iată de ce este important să duci copilul la grădiniță și care sunt principalele beneficii ale acesteia asupra dezvoltării lui!

Grădinița nu este doar o măsură practică la care apelezi pentru a duce copilul timp de câteva ore, cât ești la serviciu, sau o instituție în care cel mic se joacă, doarme, mănâncă și atâta. Nu trebuie să privești grădinița nici ca pe un mediu agresiv și nociv, în care copilul mai mult se îmbolnăvește, se lovește și se bate cu alți prichindei. Acestea sunt temeri frecvente ale părinților și unul dintre motivele pentru care dau copilul cât mai târziu la grădiniță sau deloc.

Formează copilul pentru școală

Grădinița reprezintă fundația întregii educații a copilului. Abilitățile și cunoștințele pe care le dobândește în anii petrecuți la grădiniță îl vor ajuta să se descurce la școală și să aibă rezultate academice foarte bune.

Nu uita că trăim într-o epocă în care învățarea este un proces dinamic, care începe să se formeze de la vârste din ce în ce mai fragede. Dacă în trecut, copilul învăța să scrie, să numere și să citească abia în școală, astăzi din ce în ce mai mulți învățatori se așteaptă ca elevii care intră pe băncile școlii să aibă deja învățate unele dintre principalele aptitudini de scriere, vocabular sau citire.

Învată copilul să socializeze

Grădinița este un mediu care încurajează interacțiunile între copii. Din contactul cu alți copii, prichindelul are ocazia de a învăța aptitudini noi, utile pentru dezvoltarea lui de mai târziu. În momentul în care intră într-o astfel de instituție, copilul patrunde într-o colectivitate, din care va învăța o multime de aptitudini valoroase pentru dezvoltarea lui socială.

În cazul multor copii, grădinița este cea care marchează momentul apariției prietenilor. Copilul are ocazia să își facă primii prieteni, să coopereze și să colaboreze în echipe, să împartă lucruri și jucării cu alți copii, adică să dobândească abilități esențiale de socializare.

Învată copilul să comunice și îi dezvoltă limbajul și vorbirea

Grădinița este un mediu interactiv care stimulează dezvoltarea procesului comunicării. Interacțiunile cu educatoarea și cu ceilalți copii îl ajută să își perfecționeze limbajul și vorbirea. Face achiziții noi în vocabular care îl ajută din plin în comunicarea cu ceilalți și în momentul în care va intra la școală.

Învată copilul cum să se comporte politicos

Chiar dacă ai început să îl înveți bunele maniere cu mult înainte de a-l înscrie la grădiniță, în acest spațiu nou, cel mic are ocazia de a învăța reguli noi de politete. Interacțiunile cu ceilalți creează mediul și scenariul oportun pentru a învăța noi reguli de comunicare și comportament.

Contribuie la dezvoltarea intelectuală a copilului

Înainte de orice, grădinița este un spațiu educativ, în care copilul are ocazia de a învăța o multime de lucruri noi. În timpul petrecut la grădinița, copilul își îmbogățește cultura generală și deprinde aptitudini noi, esențiale pentru scrisul și cititul de mai târziu. În plus, învață să numere, descoperă universul literelor și ia chiar și primele lecții de limbă engleză sau de alte limbi străine.

Tot mai multe instituții și-au îmbogățit programa școlară cu cursuri și ateliere noi de artă și creație, de îndemănare etc. - extrem de interesante, în care copilul este stimulat să fie creativ și să-și folosească imaginația. Acestea au un impact esențial în dezvoltarea cognitivă a copilului.

Învăța copilul să fie independent

În foarte multe cazuri, grădinița este cea care marchează momentul declanșării [anxietății de separare](#). Este momentul copleșitor în care copilul se desprinde cu greu de mamă sau părinți, timp de câteva ore bune, și rămâne în compania educatoarei. Însă după depășirea acestei etape, copilul este pus de multe ori în situația de a se descurca pe cont propriu și de a deveni, astfel, mai independent. Este provocat să gândească soluții proprii la diverse probleme, să se îmbrace sau să mănânce singur și să învețe astfel să-și poarte de grijă.

Dezvolta abilitățile motorii ale copilului

Copilul are de beneficiat nu doar din punct de vedere intelectual, emoțional sau social de pe urma înscrierii la grădinița, ci și fizic. Este un mediu care stimulează copilul să fie activ, să exploreze mediul înconjurător și să se joace cu alți copii. În plus, programa educațională a multor grădinițe include și ore speciale de sport, care stimulează dezvoltarea fizică a copilului, îl ajută să crească sănătos și să se mențină în formă.

Contribuie la dezvoltarea personală a copilului

Nu în ultimul rând, grădinița contribuie la formarea caracterului copilului și a aptitudinilor esențiale în dezvoltarea personală. Este un mediu care îl învață să gândească liber, să își exprime sentimente, emoții și păreri și să aibă mai multă încredere în sine. De asemenea, este stimulat să gândească, să găsească soluții proprii la diverse probleme și chiar să gândească critic.

Dezvoltarea personală a copilului a început să devină o preocupare tot mai frecventă a grădinițelor, care au început să implementeze tot soiul de cursuri și programe speciale, menite să ajute copiii să găsească resurse proprii prin care să rezolve probleme și să se descurce în diverse situații.

Grădinița este un mediu valoros în dezvoltarea și educația copilului. Este indicat ca fiecare părinte să profite de oportunitățile pe care acest mediu le oferă copilului pentru a învăța o multime de lucruri noi. Copilul are ocazia să învețe cele mai multe lucruri din experiență, care este cel mai eficient instrument de învățare și înțelegere la vârste mici.

Integrarea tehnologiilor digitale în predarea limbii și literaturii române: strategii didactice inovatoare și impactul asupra învățării elevilor

Autor: Pinghireac Simina-Elena
Școala Gimnazială Nr.1 Răchiți, comuna Răchiți, jud. Botoșani

Introducere

Societatea contemporană este caracterizată printr-un ritm accelerat al schimbărilor tehnologice, iar aceste transformări influențează în mod direct și domeniul educației. Accesul la informație, comunicarea și modul de raportare la cunoaștere sunt profund influențate de mediul digital. În acest context, școala este nevoită să își regândească strategiile didactice și să integreze tehnologii moderne în procesul de predare și învățare.

Integrarea tehnologiilor digitale în educație reprezintă una dintre direcțiile principale ale reformei educaționale din ultimele decenii. Utilizarea instrumentelor digitale poate contribui la crearea unor medii de învățare interactive, la stimularea motivației elevilor și la dezvoltarea unor competențe esențiale pentru secolul XXI. Printre acestea se numără gândirea critică, capacitatea de colaborare, creativitatea și competența digitală.

Predarea limbii și literaturii române oferă multiple oportunități pentru utilizarea tehnologiei, deoarece presupune activități variate de lectură, interpretare, analiză și producere de texte. Resursele digitale pot îmbogăți experiența lecturii, pot facilita accesul la materiale culturale diverse și pot stimula implicarea elevilor în activități creative.

Specialiștii în pedagogie subliniază faptul că integrarea tehnologiei în educație trebuie realizată într-o manieră echilibrată și fundamentată pedagogic. Tehnologia nu trebuie să înlocuiască rolul profesorului, ci să funcționeze ca un instrument care sprijină procesul de învățare și diversifică strategiile didactice (Selwyn, 2016).

Scopul acestei lucrări este de a analiza modul în care tehnologiile digitale pot fi integrate în predarea limbii și literaturii române, evidențiind fundamentele teoretice ale transformării digitale în educație, exemple de practici didactice inovatoare și impactul utilizării tehnologiei asupra motivației și performanței elevilor.

Transformarea digitală în educație – repere teoretice

Transformarea digitală în educație reprezintă un proces complex care presupune utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare pentru a îmbunătăți procesul de predare, învățare și evaluare. Această transformare implică nu doar introducerea unor instrumente tehnologice în clasă, ci și adaptarea strategiilor pedagogice la noile condiții ale societății informaționale.

Unul dintre conceptele centrale în acest domeniu este competența digitală. Conform cadrului european DigCompEdu, competența digitală a profesorilor include capacitatea de a utiliza tehnologia pentru organizarea activităților didactice, pentru evaluare și pentru sprijinirea învățării elevilor (Redecker, 2017). Profesorii sunt încurajați să adopte metode interactive și colaborative care valorifică potențialul mediului digital.

Teoria constructivistă a învățării oferă o bază teoretică importantă pentru utilizarea tehnologiei în educație. Potrivit acestei perspective, învățarea este un proces activ, în cadrul căruia elevii își construiesc cunoștințele prin explorare, reflecție și colaborare. Mediile digitale pot sprijini acest proces prin oferirea unor contexte variate de învățare și prin facilitarea accesului la resurse multiple (Jonassen, 1999).

De asemenea, tehnologia permite personalizarea învățării, deoarece elevii pot parcurge materialele didactice în ritmul propriu și pot accesa resurse suplimentare în funcție de

interesele și nevoile lor. Platformele educaționale permit monitorizarea progresului elevilor și oferirea unui feedback rapid, ceea ce contribuie la eficientizarea procesului educațional.

În acest context, rolul profesorului se transformă. Profesorul devine un facilitator al învățării, care organizează situații educaționale relevante și îi sprijină pe elevi în procesul de descoperire și interpretare a informațiilor.

Rolul tehnologiilor digitale în predarea limbii și literaturii române

Predarea limbii și literaturii române presupune dezvoltarea unor competențe fundamentale de comunicare și interpretare a textului. Tehnologiile digitale pot sprijini aceste procese prin diversificarea metodelor didactice și prin crearea unor contexte de învățare mai atractive pentru elevi.

Unul dintre avantajele majore ale mediului digital este accesul rapid la resurse culturale și literare. Bibliotecile digitale, arhivele literare sau platformele educaționale oferă elevilor posibilitatea de a consulta texte literare, articole critice sau materiale multimedia care pot îmbogăți înțelegerea operelor studiate.

Resursele multimedia pot contribui la contextualizarea operelor literare. De exemplu, prezentarea unor materiale video despre epoca în care a trăit un autor sau despre curentul literar din care face parte poate facilita înțelegerea textului literar.

În plus, mediul digital permite realizarea unor activități interactive de analiză literară. Elevii pot lucra în grupuri pentru a realiza prezentări, hărți conceptuale sau proiecte digitale care sintetizează ideile principale ale unui text.

Tehnologia poate sprijini și dezvoltarea competențelor de scriere. Platformele online permit redactarea și revizuirea colaborativă a textelor, iar feedback-ul oferit de colegi sau de profesor contribuie la îmbunătățirea calității exprimării scrise.

Practici didactice inovatoare și instrumente digitale utilizate la clasă

Integrarea tehnologiilor digitale în activitatea didactică presupune utilizarea unor metode inovatoare care stimulează participarea activă a elevilor și dezvoltarea gândirii critice.

Un exemplu de activitate didactică inovatoare este realizarea unui jurnal de lectură digital. Elevii pot utiliza platforme online pentru a redacta reflecții asupra textelor studiate, pentru a formula întrebări și pentru a comenta ideile colegilor. Această activitate dezvoltă capacitatea de analiză și interpretare a textului literar.

O altă strategie eficientă este utilizarea hărților conceptuale digitale pentru analiza operelor literare. Elevii pot crea diagrame care evidențiază relațiile dintre personaje, temele principale sau elementele de structură ale textului.

Storytelling-ul digital reprezintă o metodă inovatoare prin care elevii pot crea propriile narațiuni folosind imagini, sunete și texte. De exemplu, după studierea unei nuvele sau a unui basm, elevii pot realiza o reinterpretare digitală a poveștii, adaptând-o la contextul contemporan.

În cadrul orelor de literatură, profesorul poate utiliza prezentări multimedia pentru introducerea contextului cultural al operelor studiate. Această metodă facilitează înțelegerea relației dintre literatură, istorie și societate.

Un alt tip de activitate didactică presupune realizarea unor dezbateri online pe teme literare. Elevii pot discuta diferite interpretări ale unui text sau pot argumenta puncte de vedere diferite, dezvoltându-și astfel competențele de comunicare și argumentare.

Experiență didactică personală în utilizarea tehnologiei

Experiența didactică la catedra de limba și literatura română evidențiază faptul că elevii manifestă un interes crescut pentru activitățile care integrează elemente digitale și interactive. În activitatea de predare desfășurată la clasă s-a observat că utilizarea

instrumentelor digitale contribuie la creșterea gradului de implicare a elevilor în procesul de învățare. Activitățile care presupun utilizarea prezentărilor multimedia, realizarea unor proiecte digitale sau participarea la exerciții interactive determină o participare mai activă a elevilor și facilitează înțelegerea unor concepte literare complexe. De asemenea, tehnologia oferă posibilitatea diversificării metodelor de evaluare și permite monitorizarea mai eficientă a progresului elevilor. În acest sens, integrarea tehnologiilor digitale în predarea limbii și literaturii române poate fi considerată o strategie eficientă pentru adaptarea procesului educațional la nevoile și interesele elevilor din generația actuală.

Studiu de caz 1 – Utilizarea jurnalului de lectură digital în studiul unui text narativ

Un exemplu de activitate didactică realizată cu sprijinul tehnologiei este utilizarea jurnalului de lectură digital în analiza unui text narativ. În cadrul unei unități de învățare dedicate prozei scurte, elevilor li s-a propus să realizeze un jurnal de lectură în format digital. Fiecare elev a avut sarcina de a redacta impresii de lectură, de a formula întrebări referitoare la text și de a comenta ideile colegilor.

Activitatea s-a desfășurat pe parcursul mai multor ore și a presupus etape precum lectura individuală a textului, formularea reflecțiilor personale și dezbateră interpretărilor în cadrul grupului. Utilizarea mediului digital a facilitat schimbul de idei și a încurajat elevii să își exprime opiniile într-un mod argumentat.

Rezultatele activității au evidențiat o creștere a interesului elevilor pentru interpretarea textului literar și o implicare mai activă în procesul de analiză. Elevii au manifestat o mai mare libertate în exprimarea opiniilor și au demonstrat o capacitate sporită de a formula argumente și interpretări personale.

Studiu de caz 2 – Storytelling digital în reinterpretarea unui text literar

O altă activitate didactică relevantă pentru integrarea tehnologiei în predarea literaturii este utilizarea storytelling-ului digital. În cadrul unei lecții dedicate textelor narrative, elevii au fost invitați să realizeze o reinterpretare modernă a unei povești studiate la clasă.

Activitatea a presupus organizarea elevilor în grupuri și realizarea unor scurte prezentări digitale care combină imagini, text și elemente audio. Elevii au avut libertatea de a adapta povestea originală la un context contemporan, păstrând însă elementele esențiale ale narațiunii.

Această activitate a stimulat creativitatea elevilor și a contribuit la dezvoltarea competențelor de comunicare și colaborare. În același timp, reinterpretarea textului literar a facilitat o înțelegere mai profundă a structurii narrative și a rolului personajelor.

Impactul asupra motivației și competențelor elevilor

Utilizarea tehnologiilor digitale în educație are un impact semnificativ asupra motivației elevilor. Activitățile interactive și utilizarea resurselor multimedia pot transforma procesul de învățare într-o experiență mai atractivă și mai relevantă pentru elevi.

Elevii sunt familiarizați cu mediul digital și utilizează frecvent tehnologia în viața de zi cu zi. Integrarea acestor instrumente în activitatea didactică contribuie la crearea unui mediu educațional apropiat de experiențele lor cotidiene.

De asemenea, tehnologia favorizează dezvoltarea competențelor de colaborare. Activitățile realizate în echipă prin intermediul platformelor digitale îi încurajează pe elevi să comunice, să negocieze idei și să construiască împreună cunoștințe.

Un alt efect pozitiv este dezvoltarea autonomiei în învățare. Elevii pot accesa resurse educaționale suplimentare și pot explora teme de interes într-un mod independent.

Limite, provocări și perspective

Integrarea tehnologiilor digitale în educație implică și o serie de provocări. Una dintre principalele dificultăți este reprezentată de accesul inegal la resurse tehnologice. Diferențele socio-economice pot influența posibilitatea elevilor de a utiliza dispozitive digitale sau conexiuni stabile la internet.

O altă provocare se referă la formarea profesorilor. Integrarea eficientă a tehnologiei în activitatea didactică presupune dezvoltarea unor competențe specifice și participarea la programe de formare continuă.

De asemenea, este important ca utilizarea tehnologiei să fie realizată într-un mod echilibrat. Tehnologia trebuie să sprijine procesul de învățare și să fie integrată în mod coerent în strategiile pedagogice.

În perspectivă, dezvoltarea resurselor educaționale digitale și a platformelor de învățare va continua să influențeze modul de organizare a activităților didactice. Profesorii au posibilitatea de a valorifica aceste resurse pentru a crea experiențe de învățare mai relevante și mai atractive pentru elevi.

Concluzii

Integrarea tehnologiilor digitale în predarea limbii și literaturii române reprezintă o oportunitate importantă pentru modernizarea procesului educațional. Utilizarea instrumentelor digitale permite diversificarea strategiilor didactice, stimularea creativității elevilor și dezvoltarea competențelor necesare în societatea contemporană.

Analiza realizată evidențiază faptul că tehnologia poate contribui la îmbunătățirea procesului de învățare atunci când este utilizată într-un mod coerent și fundamentat pedagogic. Succesul integrării tehnologiilor digitale depinde de pregătirea profesorilor, de accesul la resurse și de capacitatea sistemului educațional de a se adapta la schimbările tehnologice.

În contextul actual, profesorul de limba și literatura română poate transforma ora de curs într-un spațiu de dialog, creativitate și explorare, în care tehnologia devine un instrument pentru dezvoltarea gândirii critice și a competențelor de comunicare.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom;
2. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom;
3. Ionescu, M., & Radu, I. (2001). *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Editura Dacia;
4. Jonassen, D. H. (1999). *Designing Constructivist Learning Environments*. New York: Routledge;
5. Pânișoară, I. O. (2015). *Profesorul de succes*. Iași: Editura Polirom;
6. Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Luxembourg: Publications Office of the European Union;
7. Selwyn, N. (2016). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. London: Bloomsbury;
8. Voogt, J., Erstad, O., Dede, C., & Mishra, P. (2013). *Challenges to learning and schooling in the digital networked world*. *Computers & Education*, 67, 403–413.

Viitorul educației la preșcolari

- echilibru între experiențele digitale și cele senzoriale directe -

Pintea Crina-Angela

Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” - Structura G.P.P. „Albinuța”, Târgu-Mureș

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării copilului și baza pe care se construiește întreaga evoluție ulterioară. Într-o societate aflată într-o continuă transformare, marcată de digitalizare accelerată, globalizare și diversitate culturală, grădinița devine primul spațiu în care copilul intră în contact cu structuri de învățare organizate, cu relații sociale complexe și cu experiențe care îi modelează identitatea. Numeroși autori subliniază importanța acestei perioade sensibile, în care dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială se realizează într-un ritm intens, iar calitatea mediului educațional influențează semnificativ traseul ulterior al copilului (Piaget, 1972; Vygotsky, 1978). În acest context, proiectarea viitorului educației preșcolare presupune o abordare integrată, în care inovația, tehnologia și excelența pedagogică se împletesc pentru a crea un cadru de învățare adaptat nevoilor copilului secolului XXI.

Inovarea în educația timpurie nu se reduce la introducerea unor instrumente moderne, ci implică o schimbare profundă a paradigmei educaționale. Copilul nu mai este privit ca un receptor pasiv al informației, ci ca un explorator activ, capabil să construiască sens prin interacțiune, experimentare și reflecție. Abordările educaționale contemporane, cum ar fi pedagogia Waldorf, pun accent pe expresivitate, creativitate și dezvoltarea armonioasă dintre minte, trup și suflet. Această perspectivă valorizează unicitatea fiecărui copil și îl încurajează să descopere lumea prin proiecte, dialog și colaborare. În același timp, metoda Montessori promovează autonomia, autodisciplinarea și respectul pentru ritmul individual al copilului, oferind un cadru educațional în care copilul devine protagonistul propriei învățări (Montessori, 2019). Ambele abordări au în comun ideea că învățarea este un proces activ, construit în mod natural de copil, iar rolul educatorului este acela de ghid, facilitator și observator atent al nevoilor copilului.

În grădinița viitorului, învățarea prin proiecte, activitățile interdisciplinare și experiențele senzoriale devin elemente centrale. Copiii sunt încurajați să pună întrebări, să exploreze, să formuleze ipoteze și să caute soluții, dezvoltându-și astfel gândirea critică, creativitatea și capacitatea de rezolvare de probleme. Activitățile STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics) sunt tot mai prezente în educația timpurie, deoarece oferă oportunități de explorare și descoperire, contribuind la formarea unei mentalități investigative încă de la vârste fragede. Prin intermediul acestor activități, copiii învață să observe, să experimenteze și să reflecteze asupra propriilor descoperiri, dezvoltând competențe esențiale pentru viitor.

Un alt element fundamental în proiectarea educației viitorului îl reprezintă integrarea tehnologiei. Tehnologia nu trebuie privită ca un substitut al educatorului, ci ca un instrument complementar, capabil să diversifice experiențele de învățare și să faciliteze accesul la resurse educaționale moderne. Studiile arată că utilizarea responsabilă a tehnologiei poate stimula motivația copiilor și poate dezvolta competențe digitale timpurii, esențiale pentru societatea actuală (Siraj-Blatchford, 2003). Tabletele educaționale, tablele interactive, aplicațiile digitale și robotica pentru copii mici – precum Bee-Bot sau Cubetto – oferă oportunități de învățare captivante, adaptate nevoilor generației Alpha. Aceste instrumente permit copiilor să învețe prin joc, să experimenteze și să își dezvolte abilități logice și de programare într-un mod accesibil și intuitiv.

Realitatea augmentată și realitatea virtuală devin, de asemenea, instrumente tot mai utilizate

în educația timpurie, deoarece permit explorarea unor medii altfel inaccesibile copiilor. De exemplu, un copil poate „vizita” o pădure tropicală sau poate observa sistemul solar într-un mod interactiv și multisenzorial, ceea ce contribuie la o înțelegere mai profundă a conceptelor. Platformele digitale facilitează, de asemenea, comunicarea dintre grădiniță și familie, oferind părinților acces la progresul copilului și la activitățile desfășurate. În acest fel, tehnologia devine un liant între mediul educațional și cel familial, contribuind la continuitatea învățării.

Cu toate acestea, utilizarea tehnologiei în educația preșcolară trebuie realizată cu prudență. Organizații internaționale subliniază importanța unui echilibru între experiențele digitale și cele senzoriale directe, pentru a evita supraexpunerea la ecrane și dependența de stimuli digitali (NAEYC, 2020). Copiii au nevoie de joc liber, de interacțiuni autentice și de experiențe concrete, iar tehnologia trebuie să fie doar un element complementar, nu central. Educatorul rămâne mediatorul esențial, cel care asigură un cadru sănătos și echilibrat, în care tehnologia este utilizată în mod intenționat și pedagogic.

Excelența pedagogică reprezintă un alt pilon fundamental în proiectarea viitorului educației preșcolare. Educatorul modern trebuie să dețină competențe digitale, abilități de proiectare curriculară flexibilă și capacitatea de a crea medii de învățare incluzive și stimulative. Relația educator–copil este esențială pentru dezvoltarea socio-emoțională, iar un climat afectiv pozitiv contribuie la formarea încrederii, autonomiei și motivației intrinseci. În plus, parteneriatul cu familia este crucial, deoarece părinții sunt primii educatori ai copilului, iar colaborarea constantă între grădiniță și familie susține progresul copilului.

Tendențele internaționale în educația timpurie indică o orientare tot mai accentuată spre personalizarea învățării, digitalizare inteligentă, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și promovarea incluziunii. Grădinița viitorului este imaginată ca un spațiu flexibil, modular, adaptabil, în care tehnologia și natura coexistă armonios. În acest spațiu, copilul devine protagonistul propriei învățări, iar educatorul – arhitectul experiențelor educaționale. În plus, conceptul de „învățare pe tot parcursul vieții” începe încă din grădiniță, unde copiii sunt încurajați să exploreze, să pună întrebări și să caute soluții creative.

Pentru a transforma această viziune în realitate, este necesară formarea continuă a cadrelor didactice, investiții în infrastructură digitală, dezvoltarea de resurse educaționale inovative și implementarea unor politici educaționale orientate spre calitate și echitate. Educația preșcolară trebuie să devină un ecosistem dinamic, în care inovația, tehnologia și excelența pedagogică se completează reciproc, contribuind la dezvoltarea armonioasă a copilului.

În concluzie, proiectarea viitorului educației preșcolare presupune o abordare integrată, centrată pe copil, în care inovația pedagogică, tehnologia responsabilă și excelența didactică sunt esențiale. Copilul secolului XXI are nevoie de un mediu educațional care să-i stimuleze curiozitatea, creativitatea și autonomia, iar educatorul are rolul de a crea acest cadru. Printr-o viziune modernă și echilibrată, grădinița poate deveni un spațiu al descoperirii și al pregătirii pentru viitor, contribuind la formarea unei generații capabile să facă față provocărilor lumii contemporane.

Bibliografie

1. Montessori, M. (2019). Descoperirea copilului. Editura Litera.
2. National Association for the Education of Young Children (NAEYC) & Fred Rogers Center. (2020). Technology and interactive media as tools in early childhood programs serving children from birth through age 8.
3. Piaget, J. (1972). Psihologia copilului. Editura Didactică și Pedagogică.

4. Siraj-Blatchford, J., & Whitebread, D. (2003). Supporting Information and Communications Technology in the Early Years. Open University Press.
5. Vygotsky, L. (1978). Mind in Society. Harvard University Press.

Metode active pentru valorificarea lucrului în echipă

prof. Mihaela Pînzaru
Școala Gimnazială „Octav Băncilă” Corni
județul Botoșani

Competența de comunicare cuprinde capacități comunicative dobândite de-a lungul vieții de fiecare individ. Studiind de-a lungul anilor școlarității, elevul trebuie să fie capabil a se orienta în viață prin comunicarea eficientă în diferite situații și să fie apt a-și exprima atitudinea față de valorile etice și estetice. Flexibilitatea actualei programe școlare de limba și literatura română lasă cadrului libertatea de a modifica sau înlocui anumite activități de învățare.

Lectura este un act intelectual care nu trebuie lăsat la voia întâmplării, ci necesită îndrumare și sprijin. Deoarece programa actuală de limba și literatura română este pusă sub semnul comunicării, lectura este concepută atât ca act de cunoaștere cât și ca act de comunicare (textul devine dinamic, fiind un dialog al receptorului cu textul, participare activă la procesul de reconstruire a sensurilor). Atunci când citește, elevul se implică în procesul decodării mesajului operei, etapă în perpetuă derulare, căci receptarea se configurează ca un act de re-creare a operei literare, fiecare cititor descoperind textul prin el însuși. Noțiunea de receptare privilegiază ceea ce subiectul reține potrivit personalității sale și circumstanțelor. Aici intervine, în receptarea textului literar la școală, rolul profesorului de limba și literatura română, cel care trebuie și poate să dirijeze un proces fascinant, apropierea de lumea miraculoasă a imaginii artistice construite prin cuvânt.

Valorificarea momentului de lectură în cadrul tuturor activităților devine o reală oportunitate de descoperire a sinelui și a unei multitudini de opere literare din literatura națională și universală. Alternarea metodelor clasice cu cele interactive pot stimula interesul elevilor – alarmant de scăzut în prezent! – pentru „ieșirea din labirint”, pentru găsirea universului fascinant și nemărginit al lecturii de bună calitate, care să cultive discernământul.

Programa de clasa a V-a prevede, la capitolul *Conținuturi*, subcapitolul *Teoria literară*, următoarele noțiuni proprii genului epic: Structura textului narativ. *Narațiunea* (ce și cum se povestește, autorul, naratorul). *Descrierea*. *Dialogul*. *Personajul*: caracterizarea sumară – portretul fizic și portretul moral. În clasa a VI-a, conceptele se nuanțează – în cazul narațiunii se propune distincția narațiune la persoana a III-a și narațiune la persoana I.

Conceptele propuse au un grad diferit de dificultate, iar dintre cele specifice acestor ani de familiarizare cu noțiunile de teorie literară, distincția autor – narator reprezintă un reper deosebit de important, fără de care se poate ajunge la confuzii greu de corectat ulterior.

Profesorului îi revine sarcina de a-și armoniza strategiile la textul epic și la modelele de lectură propuse de manuale, auxiliare didactice sau lecturi suplimentare. În vederea unei bune înțelegeri a distincției autor – narator propunem un set de exerciții aplicabile la clasa a V-a:

1. Pentru prima situație se folosește ca text suport deznodământul unui basm care are drept formulă finală structura „Și-ncălecai pe-o căpșună și vă spusei o mare minciună.” După ce se stabilește că această voce aparține celui care relatează întâmplările din cuprinsul basmului, elevii primesc sarcina de a realiza profilul celui a cărui voce se exprimă prin această formulă finală specifică basmului. Din răspunsurile mai mult sau mai puțin naive ale elevilor devine limpede că aceștia atribuie funcția narativă unor ființe imaginare (o insectă, pentru că numai ea poate încăleca pe o căpșună, un clown, pentru că el ne păcălește, un spiriduș, un om mic, precum Degețica) al căror comportament le înscrie în aceeași lume fabuloasă a personajelor de basm, sau, cel puțin, într-o lume imaginară echivalentă, deci alta decât cea a autorului, ființă umană înzestrată cu imaginație, capabilă să „construiască” lumea ficțională.

2. Al doilea exercițiu vizează înțelegerea celor două tipuri de naratori prevăzute de programa de gimnaziu: naratorul-exterior/martor și naratorul-personaj. Se lucrează în echipe de câte doi,

sarcinile fiind distribuite după cum urmează: unul dintre elevi este pus în situația de a-i relata colegului său o întâmplare, un eveniment la care a asistat în calitate de martor, fără a interveni în derularea acestuia, având grijă ca prezența sa în text să nu fie semnalată. Coechipierul are sarcina de a nota tot ce aude. A doua sarcină constă în relatarea aceluiași eveniment, însă nu din perspectiva unui simplu martor ocular, ci a unui participant direct la acțiune. După scrierea celor două texte, li se cere elevilor să precizeze, pentru fiecare text, autorul (persoana care a scris), naratorul (persoana care a povestit), personajele (participanții la acțiune).

Prin „punerea în scenă” a actului scrierii, elevii își asumă rolurile de autor și narator, instanțe între care vor înțelege că nu se poate pune semnul egalității. În cazul celui de-al doilea text, elevii pot remarca faptul că naratorul se poate include și în categoria personajelor, deci funcția narativă poate fi asumată și de către un personaj. Există însă un inconvenient al acestui exercițiu, faptul că nu poate demonstra statutul intratextual, ca „ființă de hârtie”, al naratorului. 3. Prin al treilea exercițiu se urmărește conștientizarea distincției autor/narator, cerându-li-se elevilor să imagineze un text narativ în care întâmplările să fie relatate din perspectiva unui narator uman/ a unui copac/ a unei frunze/ a unui fulg de zăpadă. Din textele produse va reieși statutul naratorului ca instanță intratextuală, care nu se confundă cu autorul, instanță extratextuală.

Asimilarea conceptului operațional de *narator* devine eficientă prin adoptarea unor strategii care să coboare conceptul din sfera abstractă a unor definiții în cea concretă, a manifestării sale la nivelul textului. Același tip de strategii familiarizează mai ușor elevii cu problematica personajului și cu tot ceea ce ține de caracterizarea acestuia. Ne apropiem, așadar, de receptarea eficientă, aceea pe parcursul căreia micul cititor poate identifica „mecanismul” de construcție a textului epic, a personajului aflat în centrul acestuia.

Prin intermediul caracterizării personajelor literare elevii sunt provocați să se cunoască, analizând și comparând. Atunci când, la lectura textului, cunoaște mai multe tipuri umane, elevul are tendința de a se identifica celor superioare și de a judeca, de a se delimita de cei care greșesc. Receptarea textului epic devine astfel o modalitate de cunoaștere și valorizare a lumii, copilul își formează o viziune asupra orizontului vital și asupra psihologiei umane, implicit asupra lui însuși.

O strategie interesantă și atractivă, care permite cunoașterea personajului de basm, la clasa a V-a, este aceea numită „căsuța”. Concepută ca un joc de construcție, această strategie asociativă ajută elevii să clasifice și să ordoneze trăsăturile morale ale eroului. Etapele strategiei sunt următoarele:

1. Prin desenarea unei căsuțe, elevii, ghidați de profesor, comentează rolul fiecărui detaliu trasat. Se subliniază caracterul fundamental al temeliei, care asigură rezistența „căsuței”, apoi se relevă rolul pereților, ca parte integrantă, importantă a edificiului; acoperișul este protector, după cum coșul permite ieșirea fumului, iar ferestrele fac legătura casei cu lumea, lăsând să intre lumina; în fine, nimeni n-ar cunoaște casa, dacă n-ar exista ușa.

2. Profesorul le cere elevilor să asocieze părțile căsuței cu trăsăturile de caracter ale personajului studiat, raportând elementele la întreg.

În studierea basmului *Prâslea cel voinic și merele de aur*, la clasa a V-a, la ora de caracterizare a personajului, după o conversație succintă asupra personajelor și după o grupare a lor, se trece la caracterizarea personajului principal. Se recurge la strategia „căsuței”, urmând etapele amintite, iar elevii sunt antrenați în activitate, în primul rând pentru că este un „joc”, mai apoi, pentru că permite expunerea unor păreri diferite. Acestea apar încă de la trasarea temeliei, întrucât trăsătura pe care se bazează celelalte însușiri ale eroului poate fi deopotrivă voinicia (după cum însuși titlul o subliniază), sau înțelepciunea, fără de care voinicia pare inutilă. Dacă opiniile elevilor diferă, se poate împărți colectivul în două grupe (sau în mai multe), dând libertatea de a construi independent „căsuța” personajului, cu condiția unei argumentări solide.

Strategia ajută elevii să perceapă mai bine specificul personajului de basm, faptul că, în mod simbolic, acesta este purtătorul binelui, fapt demonstrat de trăsăturile de caracter care apar în „căsuțe” (curajul, voinicia, cinstea, generozitatea, înțelepciunea, modestia, bunătatea, precauția). Este interesant traseul la care se ajunge, de regulă, în relație cu numele personajului, întrucât micii cititori propun schimbarea acestuia – în afară de sensul de frate mai mic, îl are și pe acela de „prichindel”, ceea ce nu corespunde faptelor eroului. Acest tip de activitate didactică, în care elevii au un rol esențial, furnizează date relevante pentru compoziția care își propune caracterizarea personajului prin raportare la modalități, trăsături fizice și morale, locul ocupat în acțiune, rolul simbolic al eroului eponim.

Pentru a fi mai atractivă, lecția poate fi desfășurată în laboratorul AeL. Am creat, utilizând Suportul de curs din cadrul Proiectului *Profesorul – creator de soft educațional*, câteva momente ale lecției cu interfața aplicației EDU Integrator – oferită de Siveco în cadrul proiectului-, care au avut un impact deosebit asupra elevilor. Pentru exemplificare, puteți urmări conținuturile în câteva Print Screen-uri interactive, care valorifică lectura suplimentară:

The image displays two screenshots of a web application titled "Praslea cel voinic si merele de aur" (The Brave Little Soldier and the Golden Apples). The application is running in a browser window with the address bar showing "file:///F:/Praslea-cel-voinic/index.html".

Top Screenshot: Despre basm (About the tale)

- Menu:** M1-- Despre-basm, M2-- Cronotop, M3-- Personajele-basmului.
- Text Content:**

Basmul *Praslea cel voinic si merele de aur* a fost cules de Petre Ispirescu de la tatal sau si a aparut pentru prima data in publi- catia *Taranul roman* (1862), fiind inclus ulterior in volumul *Legendele si basmele romanilor* (1882), cu o preta de Vasile Alecsandri.

Praslea cel voinic si merele de aur este un basm popular. Ca orice creatie populara, basmul are:

 - a) **caracter oral** (se transmite prin viu grai);
 - b) **caracter anonim** (are autor
- Tasks:**
 - 1. Noteaza titlul si autorul basmelor ilustrate.
 - 2. Completeaza definitia basmului folosindu-ti cunostin- tele anterioare
- Interactive Elements:** Four image boxes with prompts like "Autorul, titlul" and "Introduceți răspunsul aici".
- Form Fields:**
 - "Basmul este o naratiune în" (Introduceți răspunsul aici)
 - "În care se povestesc întâmplări" (Introduceți răspunsul aici)
 - "la care iau parte personaje cu însușiri" (Introduceți răspunsul aici)
 - "reprezentând forțele" (Introduceți răspunsul aici)

Bottom Screenshot: Cronotopul (Cronotope)

- Text Content:**

Teoreticianul literar M. Bakhtin, în lucrarea *Probleme de literatură și estetică*, definește conceptul de **cronotop** astfel: *Vom numi cronotop (ceea ce în traducere ad litteram înseamnă timp-spațiu) conexiunea esențială a relațiilor temporale și spațiale, valorificate artistic în literatură*.

Toposul este asociat termenului de **ființă**, iar timpul - **chronos** - cu cel de **mișcare**.
- Tasks:**
 - Gaseste în basm cuvintele potrivite cerinței și completează cu răspunsul tau.
- Interactive Elements:** Two image boxes with prompts like "Indici de timp" and "Indici de spațiu" with "Introduceți răspunsul aici".
- Footer:** Limba română, cl. a V-a

Atunci când citește, elevul se implică în procesul decodării mesajului operei, etapă în perpetuă derulare, căci receptarea se configurează ca un act de re-creare a operei literare, fiecare cititor descoperind textul prin el însuși. Noțiunea de receptare privilegiază ceea ce subiectul reține potrivit personalității sale și circumstanțelor. Aici intervine, în receptarea textului literar la școală, rolul profesorului de limba și literatura română, cel care trebuie și poate să dirijeze un proces fascinant, apropierea de lumea miraculoasă a imaginii artistice construite prin cuvânt.

Prin aceste modalități de dezvoltare a competențelor de lectură se amplifică în mod creator abilitățile necesare elevului de azi și omului de mâine pentru a avea o viață la un nivel calitativ superior și pentru a putea să dezvolte și să păstreze relații de normalitate cu partenerii sociali.

Bibliografie:

- Hadârcă (coord. și autor), *Proiectarea și realizarea evaluării autentice. Cadru conceptual și metodologic*, Chișinău, 2010
- Hadârcă, Maria, *Limba și literatura română. Teste de evaluare a competențelor lingvistice, literare, de comunicare*, Editura Liceum, Chișinău, 2012
- Iacob, I.L., *Psihologia comunicării*, (autor), în vol. *Psihologie-Pedagogie* (coord. Dorina Sălăvastru), Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2005
- Meyer, Genevieve, *De ce și cum evaluăm*, Editura Polirom, Iași, 2000
- Pamfil, Alina, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Pitești, Paralela 45, 2000
- Rusu, Mina Maria, *Revista Limba Română*, Chișinău, 2009

Metode inovative și creative de predare – învățare – evaluare în învățământul primar

Inv.Pitigoi Cosmina Nicoleta

Sc.Gimn.Nr.1 Bumbesti-Jiu,Gorj

Învățământul primar reprezintă fundamentul dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copilului.

În contextul actual, caracterizat de schimbări rapide și de integrarea tehnologiei în viața cotidiană, este necesară adoptarea unor metode inovative și creative de predare – învățare – evaluare.

Aceste metode contribuie la creșterea motivației pentru învățare, la dezvoltarea gândirii critice și la formarea competențelor-cheie necesare elevilor.

Metode inovative de predare

Metodele inovative de predare pun accent pe rolul activ al elevului în procesul educațional.

Învățătorul devine facilitator al învățării, iar elevul este încurajat să descopere, să experimenteze și să colaboreze.

Printre metodele utilizate cu succes în învățământul primar se numără:

- Învățarea prin joc – valorifică nevoia naturală a copilului de a se juca și transformă activitatea didactică într-o experiență plăcută și eficientă;
- Învățarea bazată pe proiect – implică elevii în realizarea unor proiecte simple, adaptate vârstei, stimulând creativitatea și lucrul în echipă;
- Metoda brainstorming – dezvoltă imaginația și capacitatea de exprimare liberă a ideilor;
- Învățarea prin descoperire – îi ajută pe elevi să ajungă singuri la concluzii, consolidând înțelegerea conceptelor.

Metode creative de învățare

Învățarea creativă presupune utilizarea unor strategii care să stimuleze curiozitatea și dorința de cunoaștere.

În ciclul primar, creativitatea poate fi valorificată prin:

- Activități interdisciplinare, care leagă conținuturile mai multor discipline;
- Utilizarea materialelor vizuale și interactive (fișe ilustrate, aplicații digitale, povești animate);
- Teatralizarea și jocul de rol, care contribuie la dezvoltarea limbajului și a empatiei;
- Învățarea colaborativă, prin muncă în perechi sau în grupuri mici.

Metode alternative și moderne de evaluare

Evaluarea modernă depășește cadrul testelor tradiționale și urmărește progresul individual al elevului.

În învățământul primar, metodele alternative de evaluare sunt esențiale pentru a reduce stresul și pentru a încuraja învățarea continuă. Pot fi amintite:

- Portofoliul educațional – reflectă evoluția elevului în timp;
- Autoevaluarea și evaluarea între colegi – dezvoltă responsabilitatea și spiritul critic;
- Observarea sistematică – permite profesorului să evalueze comportamente și competențe;
- Proiectele și produsele realizate de elevi – evidențiază aplicarea practică a cunoștințelor.

Beneficiile utilizării metodelor inovative

Aplicarea metodelor inovative și creative în învățământul primar aduce numeroase beneficii:

- Creșterea motivației și a interesului pentru învățare;
- Dezvoltarea gândirii critice și a creativității;
- Îmbunătățirea relațiilor dintre elevi și profesor;
- Adaptarea procesului educațional la nevoile și ritmul fiecărui copil.

Metodele inovative și creative de predare – învățare – evaluare sunt indispensabile în învățământul primar modern.

Prin utilizarea acestora, cadrul didactic poate crea un mediu educațional atractiv, centrat pe elev, care favorizează dezvoltarea armonioasă a personalității copilului și formarea competențelor necesare pentru integrarea cu succes în societate.

Bibliografie

- Oprea, C. L. (2008). Strategii didactice interactive. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Iași: Editura Polirom.
- Bocoș, M. (2013). Instruirea interactivă. Repere teoretice și aplicații practice. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

RECONFIGURAREA PRACTICILOR EDUCATIONALE PRIN INOVATIE, REFLECTIE PEDAGOGICA SI ADAPTARE LA REALITĂȚILE UNEI LUMI IN CONTINUĂ TRANSFORMARE

*Inv. Pitigoi Cosmina Nicoleta,
Scoala Gimnaziala Nr.1
Bumbesti Jiu, Gorj*

Educația contemporană se confruntă cu provocări generate de dinamica accelerată a societății cunoașterii, digitalizare și diversitate culturală. În acest context, reconfigurarea practicilor educaționale devine o necesitate majoră.

Cadrele didactice sunt chemate să adopte abordări inovatoare și reflexive, capabile să răspundă cerințelor unei lumi aflate într-o continuă transformare.

Inovația pedagogică presupune introducerea unor modele didactice flexibile, centrate pe elev, care valorifică interdisciplinaritatea și convergențele metodologice.

În ciclul primar, inovația se concretizează prin strategii precum învățarea bazată pe proiecte, utilizarea tehnologiilor educaționale și integrarea situațiilor de învățare autentice.

Reflecția pedagogică reprezintă un proces esențial în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice.

Prin analiza critică a propriilor practici, profesorii pot identifica puncte forte și direcții de ameliorare, contribuind astfel la creșterea calității actului educațional.

Adaptabilitatea educațională implică flexibilitate curriculară, diferențierea instruirii și personalizarea învățării.

Școala primară are rolul de a forma competențe transferabile, precum gândirea critică, creativitatea și capacitatea de colaborare.

Reconfigurarea practicilor educaționale prin inovație și reflecție pedagogică reprezintă un demers esențial pentru adaptarea educației la realitățile contemporane, de analiza a procesului de reconfigurare a practicilor educaționale în contextul transformărilor sociale, culturale și tehnologice contemporane.

Accentul este pus pe rolul inovației pedagogice, al reflecției didactice și al adaptabilității curriculare în optimizarea procesului educațional, cu referire specială la ciclul primar.

Studiul valorifică perspective teoretice actuale și modele educaționale convergente, relevante pentru o educație centrată pe elev și orientată spre competențe.

Bibliografie

Beane, J. A. (trad. rom.). (2008). **Curriculum integrat. Proiectarea nucleului educației democratice**. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Cerghit, I. (2006). **Metode de învățământ**. Iași: Editura Polirom.

Cucoș, C. (2014). **Pedagogie** (ediția a II-a revizuită). Iași: Editura Polirom.

Ionescu, M., & Bocoș, M. (2017). **Didactica modernă. Concepte fundamentale și strategii instructiv-educative**. Cluj-Napoca: Editura Paralela 45.

Joița, E. (2008). **Educația cognitivă. Fundamente teoretice și aplicații practice**. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Rubia-Avi, B. (2023). The research of educational innovation: Perspective and strategies. *Education Sciences*, 13(1), 26.

DE LA PREDAREA-ÎNVĂȚAREA-EVALUAREA TRADIȚIONALĂ LA SISTEMUL BLENDED LEARNING ȘI ONLINE

Profesor. POCAN NICOLETA DOINA
Colegiul Economic „Transilvania” Târgu Mureș, Mureș

Educația în secolul XXI nu poate fi concepută fără mobilitatea datorată tehnicii informaționale și în general a progresului tehnologic înregistrat în acest secol. Se impune necesitatea integrării instrumentelor TIC în curricula școlară în scopul sporirii șanselor de angajare ale tinerilor și pregătirii acestora pentru învățarea pe parcursul întregii vieți (life long learning). S-au impus forme moderne de predare și învățare: învățământul la distanță, servicii educaționale oferite prin intermediul internetului, softuri educaționale etc.

A. Învățarea mixtă (blended learning)

Abordarea învățării mixte combină cele mai bune elemente ale învățării online și ale celei față în față. „Este foarte probabil să fie modelul predominant pe viitor și să devină mult mai des întâlnit decât fiecare din componentele sale.” *Powell, 2015*

„Implică orice situație în care elevul învață cel puțin o parte din timp într-o instituție propriu-zisă de învățământ și altă parte din timp cu ajutorul mediului online, controlându-și timpul, locul, calea și/sau ritmul propriu.” *Staker, 2011*

Caracteristici ale învățării mixte

Învățarea mixtă combină ce este mai bun din întâlnirile față-în-față cu ce este mai bun din studiul online pentru a crea o abordare centrată pe elev. Abordarea se concentrează pe eficiență și pe creșterea nivelului de implicare a elevilor și pe a-i ajuta pe aceștia să fie stăpâni pe procesul de învățare. Combinarea modurilor de instruire oferă profesorului flexibilitatea de a regla fin cursul lor pentru a profita pe deplin de avantajele ambelor metode pentru a satisface mai bine nevoile studenților lor. Învățarea mixtă se bazează pe o bună abilitate de predare. Este vorba despre cunoașterea elevilor, cunoașterea persoanei proprii, a curriculei, și apoi de găsirea combinației potrivite de instrumente și tehnici pentru a ajuta elevii să învețe.

B. Învățământul la distanță → E-learning

„Învățământul la distanță rezultă din separarea tehnologică dintre profesor și student, eliberând studentul de necesitatea de a călători într-un anumit loc, la o anumită oră, pentru a întâlni o anumită persoană care să-l instruiască.” *Desmond Keegan, 1995.* „Utilizarea noilor

tehnologii multimedia și a internetului pentru a îmbunătăți calitatea învățării facilitând accesul la resurse și servicii, precum și schimburile și colaborarea la distanță.” *Comisia Europeană*

Caracteristici și specificații ale E-learning: accesibilitate nelimitată; pedagogie îmbunătățită; colaborarea consolidată și răspândirea; mai ecologic și mai rentabil; potrivită pentru noile generații.

Aspecte de care trebuie să se țină cont, înainte de a utiliza E-learning: tehnologiile și caracteristicile de design sprijină o mai bună colaborare de învățare; rolul cadrelor didactice în mediul de învățare colaborativ sprijinit de calculator; dezvoltarea de noi abordări pedagogice pentru mediere computerizată profesor-student; asistență pentru echipe productive, virtuale de învățare; creșterea interacțiunii (instructor student, student - student, student - comunitate); strategii de facilitare adecvate pentru a promova E-learning; crearea unei comunități dinamice E-learning; identificarea practicilor de predare exemplare; responsabilitatea socială în E-learning ca un domeniu de studiu și practică; îmbunătățirea performanțelor online ale profesorilor; rolurile noi ale profesorului în mediul online.

Alfabetizarea digitală este definită ca aptitudini și cunoștințe însușite la nivelul unei înțelegeri necesare pentru utilizarea noilor tehnologii și mass-media pentru a crea și a distribui sensul.

Avantaje: cursurile, clipurile video și bibliotecile audio pot fi accesate de oriunde, inclusiv locuri publice, autobuze și trenuri în mișcare; interacțiunea cu colegii și instructorii va fi de mare ajutor, fiindcă învățarea se face mai ușor atunci când informațiile sunt împărtășite, situație de ajutoră mai mulți elevi să lucreze împreună, chiar în timp ce se află în locuri îndepărtate; portabilitatea este un avantaj foarte mare și permite elevului să ia notițe sau să introducă orice tip de date direct în dispozitiv; deținerea de dispozitive portabile crește motivația elevilor de a le utiliza și de a învăța cu ele; accesibilitate nelimitată; pedagogie îmbunătățită; colaborarea consolidată și răspândirea; mai ecologic și mai rentabil; potrivită generațiilor noi.

Dezavantaje: lipsa de acoperire a rețelei în mediul rural și în unele regiuni, lucru ce limitează drastic utilizarea dispozitivelor mobile; unii studenți nu au aptitudini tehnologice sau sunt mai anxioși în privința tehnologiei în cazul efectuării de studii sau de formare; există costuri ce țin de instalarea echipamentului, instruirea necesară pentru utilizarea dispozitivelor mobile și costuri curente/ upgrade-uri; dispozitivele mobile pot expune date valoroase unor persoane neautorizate, în cazul în care nu sunt luate măsurile de precauție adecvate; faptul că elevul trebuie să urmărească tot materialul pe un ecran de mici dimensiuni poate fi considerat un inconvenient; capacitățile de stocare pot fi limitate; durata de viață a bateriei este scurtă;

absența unei platforme hardware comune; acest lucru face extrem de dificilă dezvoltarea de conținut pentru utilizarea generală; dispozitivele pot deveni rapid depășite și elevii trebuie să reinvestească; lățimea de bandă wireless este limitată și calitatea depinde de numărul de utilizatori; incapacitatea de imprimare, pur și simplu, deoarece necesită o conexiune la rețea.

Motive pentru care E-learning este esențial pentru elevi:

- Elevii trebuie să fie angajați în ceea ce fac pentru a îmbunătăți rezultatele învățării.
- Permite studenților să devină gânditori / conștiincioși / asumatori de risc într-un mediu protejat.
- Învăță să nu se bazeze pe profesor ... să fie responsabili ei înșiși ... să devină independenți!

Motive pentru care E-learning este esențial pentru profesor:

- Predă alfabetizarea digitală.
- Competențele valoroase utilizabile într-o lume digitală sunt învățate - un comportament adecvat online, cetățenie digitală bună, siguranța cibernetică, plagiat, lucrul cu echipe virtuale, auto-disciplina într-o lume virtuală, antreprenariat digital și la nivel mondial, globalizarea etc.
- Lărgeste orizonturile multor elevi, deoarece expune pe elevii la lumea reală.
- Se potrivește cu persoanele defavorizate de distanță și izolare.
- Permite un mediu de învățare mobil - oriunde, oricând, oricum!
- Inspiră elevii să se aștepte mai mult de la educație.
- Îi face pe elevi să meargă la surse!

C. Învățarea la distanță – sincron vs asincron

Învățarea sincronă - învățarea la distanță sincronă are loc atunci când profesorul și elevii interacționează în locuri diferite, dar în același timp. **Învățarea asincronă** - învățarea la distanță asincronă are loc atunci când profesorul și elevii interacționează în diferite locuri și în diferite momente. *Ce alegem?* Elevii înscriși în cursuri sincrone sunt, în general, obligați să se conecteze la calculatorul lor într-un timp prestabilit, cel puțin o dată pe săptămână. Învățarea la distanță sincronă poate include componente multimedia, cum ar fi grupuri de discuții, seminare web, videoconferințe și apeluri telefonice. Elevii înscriși în cursuri asincrone își pot finaliza munca oricând doresc. Învățarea la distanță asincronă se bazează adesea pe tehnologii precum e-mail, e-cursuri, forumuri online, înregistrări audio și înregistrări video.

Indiferent dacă mediul de învățare la distanță este sincron sau asincron, obiectivul profesorului este să atingă obiectivele cursului, chiar și într-un mediu online. Un profesor care se bazează pe abordări sincrone, asincrone, blended learning sau o combinație de abordări de comunicare trebuie să comunice în mod clar, frecvent și eficient pentru ca elevii să profite la maximum de experiența educațională.

Bibliografie:

Desmond Keegan - *Teaching by Satellite in a European Virtual Classroom*

Luminița Chiorean, Kozak Maria...- *Ghid mentorat pentru predarea Limbii și literaturii române în sistem blended learning și on-line*, Editura Universitară, București, 2024

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ A ELEVILOR CU ADHD ÎN CLASELE DE LICEU LA DISCIPLINE ECONOMICE

Prof. POCOL CAMELIA ALEXANDRINA

LICEUL TEHNOLOGIC “ION I.C. BRATIANU” TIMISOARA

Rezumat

Lucrarea analizează problematica educației incluzive a elevilor cu ADHD în cadrul disciplinelor economice la nivel liceal. Sunt abordate fundamentele teoretice ale incluziunii, particularitățile tulburării, implicațiile asupra procesului didactic și strategii metodologice adaptate specificului disciplinelor economice. Lucrarea evidențiază necesitatea diferențierii instruirii, a evaluării flexibile și a colaborării între profesor, familie și specialiști.

1. Introducere

Educația incluzivă reprezintă un principiu central al politicilor educaționale contemporane, având la bază ideea egalității de șanse și a accesului nediscriminatoriu la educație. În context liceal, integrarea elevilor cu ADHD impune adaptări pedagogice și o abordare centrată pe nevoile individuale ale elevului.

2. Fundamentare teoretică privind ADHD

ADHD este o tulburare neurodezvoltativă caracterizată prin deficit de atenție, impulsivitate și hiperactivitate. În adolescență, hiperactivitatea poate deveni mai puțin vizibilă, însă dificultățile de organizare, planificare și menținere a atenției persistă. Literatura de specialitate subliniază importanța intervențiilor educaționale structurate și a sprijinului emoțional constant.

3. Specificul disciplinelor economice în învățământul liceal

Disciplinele economice (contabilitate, economie, management, marketing, educație antreprenorială) solicită rigoare logică, atenție la detalii și capacitatea de analiză. Contabilitatea presupune aplicarea unor proceduri standardizate și precizie, în timp ce economia dezvoltă gândirea analitică și capacitatea de interpretare a fenomenelor economice.

Pentru elevii cu ADHD, activitățile repetitive sau sarcinile de durată pot genera scăderea concentrării. În schimb, activitățile aplicative și proiectele antreprenoriale pot valorifica creativitatea și energia acestora.

4. Strategii didactice incluzive

Aplicarea principiilor diferențierii instruirii este esențială în lucrul cu elevii cu ADHD. Printre strategiile eficiente se numără: fragmentarea sarcinilor complexe, utilizarea suportului vizual, alternarea activităților teoretice cu cele practice, utilizarea tehnologiilor educaționale și oferirea unui feedback constant.

Metodele interactive precum studiile de caz, simulările economice, jocurile de rol și proiectele de echipă contribuie la creșterea implicării elevilor și la dezvoltarea competențelor practice.

5. Evaluarea incluzivă

Evaluarea trebuie să fie centrată pe competențe și să permită adaptări rezonabile. Se recomandă acordarea de timp suplimentar, utilizarea itemilor structurați, evaluarea prin proiect sau portofoliu și combinarea evaluării scrise cu cea orală.

6. Rolul profesorului și colaborarea interdisciplinară

Profesorul de discipline economice are un rol esențial în crearea unui climat incluziv. Colaborarea cu consilierul școlar, familia și alți specialiști contribuie la dezvoltarea unui plan educațional personalizat. Empatia, flexibilitatea și adaptarea metodelor didactice sunt factori determinanți în succesul integrării.

7. Concluzii

Educația incluzivă a elevilor cu ADHD în cadrul disciplinelor economice nu presupune diminuarea standardelor academice, ci adaptarea metodelor și strategiilor de predare. Printr-o abordare flexibilă și centrată pe elev, școala poate valorifica potențialul fiecărui elev și poate contribui la formarea unor competențe economice solide

Bibliografie

American Psychiatric Association (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5). Washington, DC.

Barkley, R. A. (2015). Attention-Deficit Hyperactivity Disorder: A Handbook for Diagnosis and Treatment. New York: Guilford Press.

Florian, L. (2014). The SAGE Handbook of Special Education. London: SAGE Publications.

Tomlinson, C. A. (2017). How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms. ASCD.

UNESCO (2020). Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education. Paris: UNESCO.

Ministerul Educației (2023). Ghid privind educația incluzivă în învățământul preuniversitar. București.

Bullyingul în școli: analiză, impact și soluții

Poenaru Elena Carmen, profesor învățământ primar, Școala Gimnazială

Nr.84 București

Bullyingul școlar a devenit o problemă serioasă care afectează mulți elevi de pe întreg mapamondul. Este foarte important să înțelegem cauzele acestui fenomen, precum și găsirea unor modalități prin care să prevenim și să intervenim în situațiile de bullying pentru a proteja și a asigura bunăstarea elevilor.

În mediul școlar există o serie de factori care pot contribui la apariția bullyingului. Printre acestea amintim diferențele sociale între elevi, originea etnică sau religioasă. Toate acestea pot conduce la discriminare și marginalizare.

Unii elevi încearcă să-și exercite puterea și să-și manifeste controlul asupra altora, impunându-și astfel superioritatea și dominația în grup.

Uneori, lipsa de empatie și înțelegere a impactului acțiunilor întreprinse de unii elevi pot conduce la comportamente de bullying din partea altor elevi.

Incapacitatea de a-și gestiona emoțiile îi determină pe unii elevi să recurgă la bullying, ca o modalitate de a-și elibera emoțiile, furia și frustrările

Pentru a preveni bullyingul este necesar să se implice atât școlile, cât și comunitatea și familia. Școala promovează un mediu sigur, în care fiecare elev să se simtă acceptat și respectat. Cadrele didactice sunt cele care oferă elevilor informații despre bullying, despre efectele sale negative și modalitățile de prevenire. Sunt alături de ei, manifestă capacitate empatică și îi îndrumă spre dezvoltarea abilităților de rezolvare a conflictelor, încurajând relațiile sănătoase și respectul reciproc. Acestea împreună cu personalul auxiliar și consilierul școlar monitorizează cu atenție comportamentele elevilor și intervin prompt în cazul identificării unor situații de bullying.

La nivelul școlii se pot derula parteneriate cu comunitatea locală, cu părinții, cu organizații non-guvernamentale și alte instituții din comunitate care să permită consolidarea eforturilor de prevenire a bullyingului.

Atunci când apare bullyingul este important ca școala să intervină imediat și eficient pentru a proteja victimele și pentru a-i educa pe cei implicați. În acest caz vorbim despre anumite măsuri de intervenție. Printre acestea enumerăm discuția cu oricare dintre cadrele didactice pentru a oferi sprijin emoțional și să-i asigurăm pe cei în cauză ca nu sunt singuri în această situație.

Elevii trebuie să înțeleagă că bullyingul nu este tolerat și cei care îl comit ar trebui să fie sancționați conform regulamentului școlar de ordine interioară și a politicilor împotriva bullyingului. Elevii implicați vor beneficia de consiliere școlară și sprijin individualizat pentru a putea înțelege acțiunilor lor și pentru a învăța alternative sănătoase de gestionare a conflictelor.

Comunicarea și colaborarea cu părinții sunt esențiale în procesul de intervenție și remediere a situațiilor de bullying.

După părăsirea intervenției inițiale este importantă o monitorizare permanentă pentru a putea preveni recidiva și pentru a putea asigura un mediu școlar sigur și inclusiv.

În concluzie, bullyingul școlar este o problemă complexă cu un grad ridicat de seriozitate, dar poate fi abordată și redusă printr-o combinație de prevenire eficientă și intervenție promptă. Prin colaborarea tuturor părților implicate, școală, comunitate, familie, putem crea un mediu școlar sigur și sănătos pentru toți elevii.

Referințe Bibliografice:

1. Căpraru, R. (2019). Bullyingul în mediul școlar: o analiză a factorilor implicați și a consecințelor psihosociale. Editura Universitară.
2. Diaconu, V. (2017). Bullyingul în școli: Perspective teoretice și abordări practice. Editura Didactică și pedagogică.
3. Ștefan, I. (2018). Prevenirea și intervenții în cazurile de bullying în mediul școlar: Strategii eficiente și bune practici. Editura Polirm.

MODERNIZAREA ECOSISTEMULUI EDUCAȚIONAL ȘI TRANSFORMAREA DIGITALĂ

PROF. POPA ADRIANA
GRĂDINIȚA P.P.NR.1
SÂNNICOLAU MARE, TIMIȘ

Societatea contemporană se află într-un proces accelerat de transformare determinat de dezvoltarea tehnologică și de digitalizarea diferitelor domenii ale vieții. În acest context, sistemul educațional este chemat să se adapteze noilor realități sociale și economice, pentru a răspunde cerințelor unei lumi în continuă schimbare. Modernizarea ecosistemului educațional și integrarea transformării digitale reprezintă pași esențiali pentru crearea unui sistem de învățământ flexibil, inovator și orientat spre viitor.

Ecosistemul educațional cuprinde totalitatea elementelor care contribuie la procesul de educație: instituțiile de învățământ, cadrele didactice, elevii, părinții, comunitatea, resursele educaționale și infrastructura tehnologică. În acest sistem complex, transformarea digitală nu presupune doar introducerea unor echipamente tehnologice, ci o schimbare profundă a modului de predare, învățare și evaluare.

Prin urmare, modernizarea educației implică dezvoltarea competențelor digitale, adaptarea curriculumului, utilizarea unor metode didactice inovatoare și crearea unui mediu educațional deschis, colaborativ și orientat spre nevoile elevilor.

Ecosistemul educațional modern poate fi înțeles ca o rețea dinamică de relații și interacțiuni între diferiți actori educaționali. În cadrul acestui ecosistem, fiecare componentă are un rol important în susținerea procesului de învățare.

Școala sau grădinița reprezintă spațiul principal în care se desfășoară activitățile educaționale, însă procesul de învățare nu se limitează doar la aceste instituții. Familia, comunitatea locală, mediul online și diverse organizații educaționale contribuie la formarea și dezvoltarea copiilor.

Modernizarea ecosistemului educațional presupune conectarea acestor elemente prin intermediul tehnologiei digitale. Platformele educaționale, resursele online și instrumentele de comunicare digitală facilitează colaborarea între profesori, elevi și părinți, contribuind la crearea unui mediu educațional interactiv și accesibil.

Transformarea digitală reprezintă procesul prin care tehnologia este integrată în mod sistematic în activitățile educaționale, cu scopul de a îmbunătăți calitatea procesului de predare și învățare. Aceasta include utilizarea platformelor de învățare online, a aplicațiilor educaționale, a resurselor multimedia și a instrumentelor de evaluare digitală.

În ultimii ani, digitalizarea educației a devenit tot mai evidentă prin utilizarea tabletelor, a laptopurilor, a tablelor interactive și a diferitelor aplicații educaționale. Aceste instrumente permit accesul rapid la informație, facilitând explorarea și înțelegerea conceptelor într-un mod mai atractiv și mai interactiv.

Transformarea digitală nu se referă doar la utilizarea tehnologiei, ci și la schimbarea mentalității în ceea ce privește procesul educațional. Profesorul nu mai este doar un furnizor de informații, ci devine un facilitator al învățării, care ghidează elevii în procesul de descoperire și explorare a cunoștințelor.

Integrarea tehnologiei digitale în educație aduce numeroase avantaje pentru elevi, profesori și instituțiile de învățământ.

Unul dintre principalele beneficii este accesul facil la resurse educaționale variate. Platformele digitale oferă materiale interactive, videoclipuri educaționale, simulări și aplicații care completează metodele tradiționale de predare.

Un alt avantaj important este posibilitatea personalizării procesului de învățare. Prin intermediul instrumentelor digitale, profesorii pot adapta conținutul educațional în funcție de ritmul și nevoile fiecărui elev.

De asemenea, tehnologia contribuie la dezvoltarea competențelor digitale, considerate esențiale în societatea actuală. Elevii învață să utilizeze instrumentele digitale în mod responsabil, să caute informații relevante și să colaboreze online.

Digitalizarea educației facilitează și comunicarea între școală și familie. Platformele de comunicare permit transmiterea rapidă a informațiilor, monitorizarea progresului elevilor și implicarea părinților în procesul educațional.

Deși digitalizarea educației aduce numeroase beneficii, implementarea acestora poate întâmpina și anumite dificultăți. Una dintre principalele provocări este accesul inegal la tehnologie. Unele instituții educaționale nu dispun de infrastructura necesară pentru integrarea eficientă a instrumentelor digitale.

De asemenea, utilizarea tehnologiei necesită dezvoltarea competențelor digitale ale cadrelor didactice. Profesorii trebuie să fie pregătiți să utilizeze instrumentele digitale într-un mod eficient și să integreze tehnologia în activitățile didactice.

Un alt aspect important este utilizarea echilibrată a tehnologiei, mai ales în educația timpurie. Activitățile digitale trebuie combinate cu experiențe directe, jocuri, activități practice și interacțiuni sociale, pentru a asigura dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Cadrele didactice au un rol esențial în procesul de modernizare a ecosistemului educațional. Profesorii sunt cei care facilitează integrarea tehnologiei în activitățile didactice și creează experiențe de învățare relevante pentru elevi.

Pentru a valorifica potențialul tehnologiei, cadrele didactice trebuie să dezvolte competențe digitale și pedagogice care să le permită utilizarea creativă a instrumentelor digitale. Formarea continuă și participarea la programe de dezvoltare profesională reprezintă elemente esențiale pentru adaptarea la noile cerințe ale educației moderne.

În același timp, profesorii trebuie să promoveze utilizarea responsabilă a tehnologiei și să îi învețe pe elevi să folosească mediul digital într-un mod sigur și etic.

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă direcții esențiale pentru dezvoltarea unui sistem de învățământ adaptat societății contemporane. Integrarea tehnologiei în educație oferă oportunități importante pentru diversificarea metodelor de predare, pentru personalizarea învățării și pentru dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor.

Cu toate acestea, succesul transformării digitale depinde de existența unei infrastructuri adecvate, de pregătirea cadrelor didactice și de utilizarea echilibrată a tehnologiei în procesul educațional.

Prin colaborarea dintre școală, familie și comunitate, educația poate deveni mai flexibilă, mai inovatoare și mai orientată spre formarea unor generații capabile să se adapteze la provocările unei societăți aflate într-o continuă evoluție.

Educația preuniversitară în era tehnologiilor emergente

Prof. Popa Brîndușa-Georgiana

Liceul Tehnologic „Mihai Busuioc”, Pașcani

Transformările accelerate ale societății contemporane, generate de digitalizare și de dezvoltarea tehnologiilor emergente, au determinat o reconfigurare profundă a paradigmelor educaționale, în special în învățământul preuniversitar. Școlile, ca instituții responsabile de producerea și transmiterea cunoașterii, se află în centrul unui proces de adaptare continuă, în care tehnologiile digitale avansate devin infrastructuri epistemice esențiale.

Din perspectiva profesorului preuniversitar, integrarea acestor tehnologii nu reprezintă doar o schimbare instrumentală, ci o transformare structurală a modului în care se proiectează, se desfășoară și se evaluează procesul educațional. Această transformare implică o reconceptualizare a rolului cadrului didactic, o regândire a relației pedagogice și o reflecție critică asupra implicațiilor etice, epistemologice și instituționale ale digitalizării.

Într-un mediu caracterizat de abundența informațională și de accesul rapid la resurse digitale, profesorul nu mai poate fi considerat exclusiv un furnizor de cunoaștere, ci devine un curator al acesteia, un mediator între elev și ecosistemele digitale și un designer al experiențelor de învățare. Tehnologiile emergente - precum inteligența artificială, realitatea augmentată și virtuală, analiza datelor educaționale sau platformele adaptive - amplifică această schimbare, solicitând profesorului competențe avansate de alfabetizare digitală, capacitatea de a interpreta date complexe și abilitatea de a integra instrumente tehnologice într-un mod pedagogic coerent. În acest sens, rolul profesorului se extinde dincolo de dimensiunea didactică tradițională, incluzând responsabilități epistemice și etice, precum validarea resurselor digitale, gestionarea datelor elevilor și asigurarea unui cadru de învățare incluziv și echitabil.

Inteligența artificială reprezintă una dintre cele mai influente tehnologii emergente în învățământul preuniversitar, oferind posibilitatea personalizării învățării la un nivel fără precedent. Platformele adaptive pot ajusta conținutul, ritmul și nivelul de dificultate în funcție de profilul cognitiv al elevului, generând trasee de învățare individualizate. Pentru profesor, IA devine un instrument de analiză pedagogică, capabil să ofere modele predictive privind performanța elevilor, să identifice riscurile academice și să genereze feedback automatizat. Totuși, utilizarea IA ridică întrebări epistemologice și etice semnificative, legate de transparența algoritmică, biasul datelor, protecția vieții private și riscul de automatizare excesivă a proceselor educaționale. Profesorul este astfel chemat să adopte o poziție critică și reflexivă, evitând transformarea tehnologiei într-un substitut al judecății pedagogice.

Realitatea augmentată și realitatea virtuală deschid noi posibilități pentru învățarea experiențială, permițând simulări complexe, explorări interactive și reconstrucții digitale ale unor

fenomene sau contexte altfel inaccesibile. În domenii precum medicina, ingineria, arhitectura sau științele sociale, aceste tehnologii pot transforma radical modul în care studenții interacționează cu conținutul, facilitând o înțelegere profundă și aplicată. Profesorul devine astfel un arhitect al unor spații epistemice hibride, în care experiența digitală completează și extinde învățarea tradițională. Totuși, integrarea acestor tehnologii necesită o planificare pedagogică riguroasă, pentru a evita transformarea lor într-un simplu element spectaculos, lipsit de valoare educațională reală.

Analiza datelor educaționale (Learning Analytics) reprezintă un alt domeniu emergent cu impact major asupra învățământului. Prin colectarea și interpretarea datelor privind comportamentele de învățare, interacțiunile digitale și performanțele elevilor, profesorul poate fundamenta decizii pedagogice bazate pe evidențe. Această abordare permite identificarea timpurie a dificultăților, adaptarea strategiilor didactice și optimizarea designului curricular. Cu toate acestea, utilizarea datelor educaționale implică riscuri legate de reducționismul educațional, prin tendința de a cuantifica excesiv procese complexe, precum motivația, creativitatea sau gândirea critică. Profesorul trebuie să mențină un echilibru între valoarea analitică a datelor și înțelegerea holistică a studentului ca agent autonom al propriei învățări.

Platformele digitale avansate și instrumentele colaborative transformă sala de curs într-un spațiu extins, flexibil și conectat. În mediile hibride sau online, profesorul poate proiecta activități asincrone, comunități de practică, proiecte interdisciplinare și evaluări autentice, care depășesc limitele spațiului fizic. Aceste instrumente facilitează învățarea colaborativă, dialogul academic și accesul la resurse globale, contribuind la democratizarea cunoașterii. Totuși, integrarea lor necesită o înțelegere profundă a pedagogiei digitale, pentru a evita supraîncărcarea studenților sau fragmentarea experienței de învățare.

În ciuda potențialului lor transformator, tehnologiile emergente generează și provocări semnificative. Competențele digitale ale profesorilor sunt adesea inegale, ceea ce poate limita eficiența implementării. Infrastructura tehnologică rămâne un factor determinant al calității procesului educațional, iar diferențele instituționale pot amplifica inegalitățile. De asemenea, utilizarea tehnologiilor avansate implică responsabilități etice majore, legate de protecția datelor, consimțământul informat și transparența algoritmică. Profesorul trebuie să adopte o abordare critică și responsabilă, evitând atât entuziasmul necritic, cât și rezistența rigidă la schimbare. Integrarea eficientă a tehnologiilor emergente necesită o strategie instituțională coerentă, care să includă formarea continuă a cadrelor didactice, dezvoltarea unui curriculum digital transversal și promovarea unei culturi academice a inovației responsabile. Cadrul didactic devine astfel un agent al schimbării, capabil să valorifice potențialul tehnologic într-un mod reflexiv, etic și orientat spre dezvoltarea autonomiei educabililor.

În concluzie, tehnologiile emergente și instrumentele digitale avansate transformă fundamental învățământul, oferind oportunități semnificative pentru inovarea pedagogică, personalizarea învățării și extinderea accesului la cunoaștere. Din această perspectivă, integrarea acestor tehnologii presupune o reconstrucție a rolului profesional, o adaptare continuă și o

responsabilitate etică sporită. Într-o lume în permanentă evoluție, profesorul rămâne un actor esențial în configurarea unui ecosistem educațional incluziv, reflexiv și orientat spre viitor.

Bibliografie:

1. Bates, T., *Teaching in a Digital Age*. Vancouver: Tony Bates Associates, 2019;
2. Fullan, M., & Langworthy, M. *A Rich Seam: How New Pedagogies Find Deep Learning*, London, 2014;
3. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C., *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*, Center for Curriculum Redesign, 2019;
4. Laurillard, D., *Teaching as a Design Science: Building Pedagogical Patterns for Learning and Technology*, Routledge, 2012;
5. Selwyn, N., *Education and Technology: Key Issues and Debates*, Bloomsbury, 2016;
6. Siemens, G., & Long, P., *Penetrating the Fog: Analytics in Learning and Education*, EDUCAUSE Review, 2011;
7. Voogt, J., & Knezek, G. (Eds.), *Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education*. Springer, 2018.

MATEMATICA APLICATĂ ÎN FORMAREA PROFESIONALĂ SPECIALĂ: INTERDISCIPLINARITATE ȘI COMPETENȚE DE MUNCĂ

POPA DANA MARIA
ȘCOALA PROFESIONALĂ SPECIALĂ NR. 3 BUCUREȘTI

Rezumat

În contextul modernizării ecosistemului educațional și al orientării spre competențe funcționale, matematica predată elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) din învățământul profesional special trebuie proiectată prioritar în direcția aplicabilității, autonomiei și angajabilității. Lucrarea prezintă un model didactic interdisciplinar, în care conținuturile matematice sunt corelate cu domeniile de pregătire profesională și adaptate nivelului cognitiv și socio-emoțional al elevilor. Sunt descrise strategii de predare centrate pe elev, activități bazate pe sarcini autentice, precum și instrumente de evaluare funcțională.

Modelul include exemple concrete de activități matematice aplicate în contexte profesionale specifice calificărilor: Tehnician designer vestimentar (Industrie textilă și pielărie) – măsurători, proporții, consum material; Organizator banqueting (Turism și alimentație) – calculul de cantități, organizarea resurselor și planificarea timpului; Tehnician în morărit, panificație și produse făinoase (Industrie alimentară) – conversii, fracții, multiplicarea rețetelor și timpi tehnologici; Tehnician în hotelărie (Turism și alimentație) – estimarea consumului și organizarea sarcinilor; Coafor stilist (Estetica și igiena corpului omenesc) – raporturi, măsurare și timpi de lucru; Tehnician în activități de comerț (Comerț) – stocuri, tabele, preț×cantitate și documente comerciale simplificate; precum și Contabilitate simplă – buget, rest și completarea unor instrumente financiare elementare.

În plus, lucrarea propune adaptări metodologice specifice pentru elevii cu CES grave și severe, prin micro-sarcini, rutine predictibile, suport vizual, manipulare de obiecte reale și activități de asociere, sortare, comparare și secvențiere. Rezultatele observate în activitatea didactică indică îmbunătățirea participării, creșterea nivelului de autonomie și consolidarea competențelor matematice funcționale în sarcini relevante pentru viața de zi cu zi și pentru integrarea socio-profesională. Concluziile subliniază rolul matematicii aplicate ca disciplină de sprijin esențială în educația profesională specială și recomandă extinderea proiectării interdisciplinare prin resurse digitale accesibile și colaborare între cadrele didactice de cultură generală și cele de specialitate.

Cuvinte-cheie: matematică funcțională, educație specială, CES grav/sever, interdisciplinaritate, competențe profesionale, învățare aplicată, incluziune

1. Introducere

Educația profesională specială are rolul de a sprijini dezvoltarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în direcția autonomiei personale și a integrării socio-profesionale. În acest context, matematica nu poate rămâne o disciplină exclusiv abstractă, ci trebuie să fie proiectată ca instrument funcțional pentru viața cotidiană și pentru cerințele specifice locului de muncă.

În cazul elevilor cu deficiență mintală ușoară și moderată, dificultățile de învățare sunt frecvent asociate cu: ritm lent de procesare, dificultăți în transferul cunoștințelor, slăbirea memoriei de lucru și a atenției susținute. Aceste particularități impun o abordare pedagogică adaptată, în care conținuturile sunt simplificate, secvențializate, contextualizate și consolidate prin repetare funcțională.

Lucrarea propune un model de predare a matematicii în școala profesională specială, centrat pe interdisciplinaritate și corelarea cu calificările profesionale, astfel încât elevii să poată exersa competențe reale, utile și transferabile.

2. Fundament teoretic și cadre conceptuale

2.1. Matematica funcțională în educația specială

Matematica funcțională urmărește formarea competențelor necesare pentru rezolvarea problemelor cotidiene: utilizarea banilor, orientarea în timp, măsurători, citirea informațiilor numerice și interpretarea datelor simple. În educația specială, această abordare este esențială deoarece sprijină autonomia elevilor și reduce dependența de suport extern.

2.2. Învățarea bazată pe sarcini autentice

Învățarea bazată pe sarcini autentice presupune plasarea elevului în situații realiste, apropiate de viața de zi cu zi sau de cerințele profesionale. Elevul învață mai eficient atunci când recunoaște scopul activității și poate observa imediat utilitatea.

2.3. Interdisciplinaritatea ca metodă de dezvoltare a competențelor

Interdisciplinaritatea permite conectarea matematicii cu domeniul profesional, cu educația tehnologică și cu viața practică. Pentru elevii cu CES, această conexiune este un factor important de motivare și facilitează transferul învățării.

3. Scopul și obiectivele lucrării

3.1. Scop

Proiectarea și implementarea unui model didactic interdisciplinar pentru predarea matematicii în școala profesională specială, corelat cu calificările profesionale ale elevilor.

3.2. Obiective

- ✧ identificarea competențelor matematice relevante pentru calificările profesionale;
- ✧ proiectarea unor activități aplicative, adaptate nivelului cognitiv al elevilor;
- ✧ integrarea resurselor vizuale și digitale pentru sprijinirea învățării;
- ✧ evaluarea progresului elevilor prin instrumente funcționale;
- ✧ analiza impactului asupra autonomiei și participării la activități.

4. Metodologie

4.1. Participanți

Activitățile au fost implementate la clase de nivel profesional special, cu elevi având deficiență mintală ușoară și moderată, cu niveluri diferite de autonomie și achiziții matematice.

4.2. Metode didactice utilizate

- ✧ învățare prin demonstrație și modelare;
- ✧ exercițiu dirijat și repetare funcțională;
- ✧ joc de rol (situații de muncă, magazin, atelier);
- ✧ învățare prin proiect (mini-proiecte);
- ✧ fișe vizuale și sarcini pas cu pas;
- ✧ utilizarea instrumentelor digitale (fișe interactive, evaluare rapidă).

4.3. Instrumente de evaluare

- ✧ observație sistematică (fișe de monitorizare);
- ✧ evaluare practică (sarcini autentice);
- ✧ portofoliu de lucru (fișe, fotografii, produse);
- ✧ teste adaptate (itemi simpli, cu suport vizual).

5. Model didactic interdisciplinar: exemple pe calificări profesionale

5.1. Tehnician designer vestimentar / Industrie textilă și pielărie

Competențe matematice vizate:

- măsurarea lungimilor (cm, m);
- calculul perimetrului și al suprafeței în contexte simple;
- proporții și scalare (măriri, tipare);
- estimarea consumului de material.

Exemple de activități:

- măsurarea bustului/taliei/șoldului pe manechin;
- calcularea necesarului de material pentru un șort;
- realizarea unei „fișe de măsurători” cu valori rotunjite;
- compararea prețurilor pe metru de material.

5.2. Organizator banqueting / Turism și alimentație

Competențe matematice vizate:

- fracții simple și conversii;
- măsurare (g, kg, ml, l);
- calcul de cantități pentru mai multe porții;
- timp și organizarea etapelor.

Exemple de activități:

- dublarea unei rețete simple (ex.: clătite);
- cântărirea ingredientelor cu ajutorul cântarului;
- conversii: $1000\text{ g} = 1\text{ kg}$, $500\text{ ml} = 0,5\text{ l}$;
- realizarea unui tabel cu timpii de preparare.

5.3. Tehnician în morărit, panificație și produse făinoase / Industrie alimentară

Competențe matematice vizate:

- măsurarea și conversia cantităților (g, kg);
- fracții și proporții simple;
- multiplicarea rețetelor (cantități pentru 10/20 porții);
- timp: dospire, coacere, răcire;
- calcul de costuri (materie primă + produs finit).

Exemple de activități:

- cântărirea ingredientelor pentru aluat (făină, apă, drojdie, sare);
- realizarea unui tabel „Rețetă pentru 1 kg / 3 kg / 5 kg”;
- calcularea numărului de pâini obținute dintr-o cantitate dată;
- organizarea timpilor de lucru (dospire 45 min, coacere 30 min);
- simularea unei comenzi: „Avem nevoie de 20 de chifle – cât aluat pregătim?”.

5.4. Contabilitate simplă

Competențe matematice vizate:

- adunare și scădere cu numere naturale și zecimale;

- calculul restului;
- preț unitar $\times$ cantitate;
- completarea unui bon / factură simplificată;
- calcularea unui buget săptămânal.

Exemple de activități:

- simularea unui mic magazin în clasă;
- completarea unei „facturi” cu 3 produse;
- buget: „am 100 lei, cumpăr 3 produse – cât îmi rămâne?”;
- compararea ofertelor (cel mai avantajos preț).

5.5. Tehnician în hotelărie / Turism și alimentație

Competențe matematice vizate:

- planificarea timpului (program, sarcini);
- calcul de cantități și consum (produse de curățenie, lenjerii);
- numărare și organizare pe seturi;
- măsurători simple (dimensiuni camere, suprafețe);
- calcul de costuri și bugete (cheltuieli pe cameră/zi).

Exemple de activități:

- calcularea necesarului de prosoape pentru 12 camere;
- realizarea unui tabel cu „consum” (detergent/soluție) pe 1 săptămână;
- estimarea timpului de curățenie pentru 1 cameră și planificarea pe intervale;
- compararea ofertelor la produse de igienă (preț/volum).

5.6. Coafor stilist / Estetica și igiena corpului omenesc

Competențe matematice vizate:

- măsurare și proporții (amestecuri: vopsea + oxidant);
- fracții simple și raporturi;
- timp de acționare (minute);
- calcul de cost (serviciu + consumabile);
- organizarea programărilor.

Exemple de activități:

- completarea unei fișe: „Raport 1:1” (ex.: 30 ml vopsea + 30 ml oxidant);
- calcularea cantităților pentru păr scurt/mediu/lung;
- realizarea unui orar de programări (30–45 min/serviciu);
- simularea unei bonuri: spălat + tuns + coafat (preț total).

5.7. Tehnician în activități de comerț / Comerț

Competențe matematice vizate:

- numărare, ordonare, clasificare;
- calcul de cantități și stocuri;
- completarea documentelor simple (tabel, listă, aviz);
- calcul de preț total și rest;
- măsurarea timpului și planificarea livrărilor.

Exemple de activități:

- completarea unui tabel cu „intrări-ieșiri” de produse;
- calcularea stocului rămas după distribuire;
- simularea unei comenzi: „10 produse $\times$ 7 lei”;
- realizarea unui traseu simplu de distribuție pe ore (planificare).

6. Adaptări ale modelului interdisciplinar pentru elevi cu CES grave și severe:

În cazul elevilor cu CES grave și severe, predarea matematicii aplicate necesită o proiectare centrată pe micro-competențe, pe învățare prin experiență directă și pe sprijin vizual și senzorial. Conținuturile sunt selectate din zona matematicii funcționale și sunt integrate în sarcini foarte simple, repetitive, cu finalitate imediată.

6.1. Competențe matematice funcționale (nivel de bază)

Pentru acești elevi, se urmăresc în special:

- recunoașterea și asocierea (1–1): obiect – număr – cantitate;
- numărare practică (1–3 / 1–5, uneori 1–10);
- comparare: mult/puțin, mare/mic, plin/gol, lung/scurt;
- sortare și clasificare (culori, forme, mărimi);
- orientare temporală: azi/măine, dimineață/seară, „acum/mai târziu”;
- orientare spațială: sus/jos, în/din, lângă, stânga/dreapta (simplificat);
- măsurare concretă cu sprijin (umplere, turnare, cântărire cu indicator vizual).

6.2. Metode eficiente pentru CES grave/severe

- sarcini în pași foarte mici (1–2 pași, apoi 3 pași);
- repetare zilnică în contexte identice;
- sprijin vizual (pictograme, fotografii, carduri);
- învățare prin manipulare: obiecte reale, materiale tactile;
- rutine stabile și previzibile;
- modelare + imitație + feedback imediat;
- lucrul 1:1 sau în grup foarte mic.

6.3. Exemple interdisciplinare adaptate (pe calificări):

Tehnician în morărit, panificație și produse făinoase

- sortarea ingredientelor (făină, sare, drojdie) după imagine
- numărare: „punem 2 linguri”
- turnare: „umple până la linie”
- comparare: mult/puțin făină
- timp: „așteptăm” cu timer vizual (5–10 minute)

Organizator banqueting

- alegerea obiectului corect (lingură, cană, bol)
- potrivire cantitate–recipient (plin/gol)
- numărare practică: 3 ouă, 2 linguri
- asociere imagine–pas (1–4 pași)

Tehnician designer vestimentar

- sortarea nasturilor (mărime/culoare)
- numărare: 1–5 nasturi

- măsurare simplă: „până la semn” pe riglă colorată
- potrivire: perechi (șosete, bucăți de material)

Coafor stilist

- asociere obiect–funcție (pieptene, perie)
- numărare: 2 elastice, 3 agrafe
- timp: „10 minute” cu timer vizual
- secvențiere: spălat–șters–pieptănat

Tehnician în hotelărie

- numărare: 2 prosoape, 1 cearșaf
- sortare: lenjerie curată/murdară
- comparare: pat mare/pat mic
- orientare spațială: „pune pe pat / pune în dulap”

Tehnician în activități de comerț

- sortare produse (după etichetă/culoare)
- numărare 1–5 produse într-o cutie
- potrivire: produs–cutie–raft
- rutine: „ia – pune – verifică” (3 pași)

6.4. Evaluare pentru CES grave/severe (indicatori realiști)

În loc de note pe calcul, evaluarea se face prin:

- ✧ participare la sarcină (acceptă/începe/continuă);
- ✧ realizarea sarcinii cu sprijin (total / parțial / independent);
- ✧ menținerea atenției (30 sec – 2 min – 5 min);
- ✧ respectarea secvenței (1 pas / 2 pași / 3 pași);
- ✧ transfer în contexte similare (în clasă → atelier).

7. Rezultate și impact educațional

7.1. Observații privind progresul elevilor

În urma aplicării modelului interdisciplinar, s-au observat:

- ✧ creșterea participării la activități, în special la sarcinile practice;
- ✧ reducerea refuzului de lucru, datorită scopului clar al sarcinii;
- ✧ îmbunătățirea înțelegerii operațiilor prin contexte reale;
- ✧ dezvoltarea capacității de a urma pași succesivi într-o sarcină;
- ✧ creșterea autonomiei în activități simple (măsurare, calcul, estimare).

7.2. Beneficii pedagogice

- ✧ elevii au înțeles mai bine „de ce învață matematica”;
- ✧ matematica a devenit un sprijin pentru formarea profesională;
- ✧ s-a îmbunătățit colaborarea între profesorii de specialitate și cei de cultură generală;
- ✧ evaluarea a devenit mai relevantă prin sarcini autentice.

8. Concluzii

Matematica aplicată în școala profesională specială este un element-cheie pentru formarea competențelor de muncă și de viață independentă. Proiectarea interdisciplinară,

adaptată nivelului elevilor cu CES, contribuie la dezvoltarea unei învățări funcționale și la creșterea motivației.

Modelul propus demonstrează că, prin activități simple, repetitive, dar autentice, elevii pot dobândi competențe matematice utile: măsurare, calcul comercial, organizare, estimare și rezolvare de situații cotidiene. Integrarea resurselor digitale și a evaluării funcționale poate consolida progresul și poate susține modernizarea educației speciale în direcția cerută de tendințele europene.

9. Direcții de dezvoltare

- ✧ extinderea colaborării interdisciplinare la nivel instituțional;
- ✧ dezvoltarea de resurse digitale adaptate (fișe interactive, aplicații simple);
- ✧ introducerea în mod sistematic a matematicii funcționale în curriculum;
- ✧ monitorizarea progresului prin indicatori clari și observație standardizată.

Bibliografie:

- Ainscow, M. (2020). Promoting inclusion and equity in education: Lessons from international experiences. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 6(1), 7–16.
- European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2018). Evidence of the link between inclusive education and social inclusion: A review of the literature. European Agency for Special Needs and Inclusive Education.
- Florian, L. (2014). What counts as evidence of inclusive education? *European Journal of Special Needs Education*, 29(3), 286–294.
- Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.
- National Council of Teachers of Mathematics. (2000). *Principles and standards for school mathematics*. NCTM.
- OECD. (2019). *OECD future of education and skills 2030: OECD learning compass 2030*. OECD Publishing.
- Tomlinson, C. A. (2014). *The differentiated classroom: Responding to the needs of all learners* (2nd ed.). ASCD.
- UNESCO. (2020). *Global education monitoring report 2020: Inclusion and education – All means all*. UNESCO.
- UNESCO. (2023). *Guidance for generative AI in education and research*. UNESCO.
- Westwood, P. (2008). *What teachers need to know about teaching methods*. ACER Press.
- Cawley, J. F., & Parmar, R. S. (1992). *Mathematics instruction for students with mild disabilities: Skill development and problem solving*. (lucrare clasică – bună pentru fundamentare).
- Browder, D. M., Spooner, F., Ahlgrim-Delzell, L., Harris, A. A., & Wakeman, S. (2008). A meta-analysis on teaching mathematics to students with significant cognitive disabilities. *Exceptional Children*.

ADAPTAREA EDUCAȚIEI LA SCHIMBĂRILE SOCIALE ȘI TEHNOLOGICE

Prof. Popa Eleonora
Școala Gimnazială Hurezani

Schimbările rapide din societate și evoluția tehnologică impun transformări profunde în sistemele educaționale din întreaga lume. Educația contemporană nu mai poate fi gândită ca un proces static, de transmitere a unor cunoștințe fixe, ci ca un sistem dinamic, capabil să răspundă atât nevoilor sociale, cât și cerințelor tehnologice ale secolului XXI. În contextul globalizării, digitalizării și al noilor paradigme de muncă, adaptarea educației devine nu doar o opțiune, ci o necesitate. Scopul acestui referat este de a analiza modul în care educația se adaptează la transformările sociale și tehnologice, evidențiind principalele direcții de schimbare și provocările cu care se confruntă sistemele de învățământ.

Schimbările sociale ca motor al transformării educației

Schimbările sociale sunt profunde și continue, incluzând tranzițiile demografice, diversitatea culturală sporită, mobilitatea internațională a populațiilor și schimbările din piața muncii. Educația trebuie să răspundă acestor dinamici prin dezvoltarea competențelor sociale și civice ale elevilor, dar și prin promovarea unei culturi incluzive.

Educația interculturală și dezvoltarea competențelor sociale devin tot mai importante, în special într-o societate diversă. Aceste competențe ajută elevii să interacționeze eficient într-un mediu multicultural și să dezvolte valori civice democratice. În România, cercetări recente evidențiază importanța acestor discipline pentru pregătirea elevilor în raport cu schimbările socio-culturale ale comunităților locale.

De asemenea, schimbările din structura familiei și rolurile parentale influențează în mod direct educația. Descendenții generațiilor digitale cresc într-un mediu puternic conectat, unde sursele de informație și interacțiunea socială se realizează din ce în ce mai mult prin intermediul tehnologiei. Această realitate socială impune adaptarea pedagogiilor tradiționale pentru a integra noile forme de comunicare și colaborare.

Revoluția tehnologică și educația digitală

Tehnologia informației și comunicațiilor a devenit un element definitoriu al secolului XXI. Integrarea tehnologiei în educație influențează atât metodele de predare, cât și evaluarea și accesul la resurse de învățare. Educația digitală nu mai este doar un complement al lecțiilor tradiționale, ci devine parte integrantă a procesului instructiv-educativ.

Un exemplu concret îl reprezintă implementarea învățământului online și a instrumentelor digitale interactive, fenomen accelerat de pandemia COVID-19, care a obligat școlile și universitățile să adopte soluții digitale pentru continuitatea procesului educațional. Această tranziție a arătat atât avantajele, cât și limitele integrării tehnologice, evidențiind necesitatea de a adapta curricula și metodele de predare la noile realități digitale.

Mai mult, tehnologiile emergente, precum inteligența artificială (AI), învățarea adaptivă și platformele de e-learning, oferă oportunități de personalizare a procesului de învățare. Sistemele de învățare adaptivă susțin individualizarea educației în funcție de nevoile și ritmul fiecărui elev, ceea ce poate crește motivația și eficiența învățării.

Revoluția tehnologică a influențat profund toate domeniile societății, iar educația nu face excepție. Dezvoltarea rapidă a tehnologiilor digitale a schimbat modul în care informația este transmisă, accesată și asimilată, determinând apariția educației digitale ca o componentă esențială a sistemului educațional modern. Această transformare aduce atât oportunități semnificative, cât și provocări care necesită soluții eficiente.

Competitivitatea pe piața muncii și competențele viitorului

Schimbările tehnologice schimbă și cerințele de pe piața muncii. Automatizarea, digitalizarea și tranziția către economii bazate pe cunoaștere necesită competențe noi, cum ar

fi gândirea critică, creativitatea, colaborarea și competențele digitale. Educația trebuie să pregătească elevii pentru joburi care, în multe cazuri, încă nu există, dar care vor fi modelate de tehnologii emergente precum machine learning, robotică sau analiza datelor.

Abordarea interdisciplinară în curriculum și introducerea unor discipline orientate spre competențe digitale și tehnologice sunt esențiale pentru formarea unei forțe de muncă adaptabile și capabile să răspundă provocărilor viitoare. Astfel, educația trebuie să îmbine atât competențele fundamentale (citire, scriere, matematică), cât și pe cele digitale și sociale, pentru a forma cetățeni competenți în lumea contemporană.

Provocări ale adaptării educației

În ciuda oportunităților oferite de schimbările sociale și tehnologice, există numeroase provocări în procesul de adaptare. Unele dintre cele mai importante includ:

1. Inegalitățile de acces

Diferențele economice și geografice pot limita accesul elevilor la resurse digitale și tehnologice moderne. În mediul rural sau în familiile cu resurse limitate, accesul la internet de înaltă viteză și dispozitive digitale performante poate fi restricționat, ceea ce accentuează discrepanțele educaționale.

2. Formarea profesorilor

Profesorii reprezintă un factor esențial în procesul de adaptare. Aceștia trebuie să fie pregătiți să utilizeze instrumente digitale și să implementeze metode pedagogice inovatoare. Formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul pedagogiei digitale este esențială pentru eficiența procesului educațional.

3. Rezistența la schimbare

Organizațiile educaționale, ca orice alt sistem, pot manifesta rezistență la schimbare. Aceasta poate apărea din inerția instituțională, lipsa de resurse sau din rigiditatea curriculară. Adaptarea la schimbare necesită o abordare strategică și un angajament clar din partea factorilor decizionali.

Perspective și direcții de viitor

Viitorul educației este strâns legat de capacitatea acesteia de a integra schimbările sociale și tehnologice într-un mod coerent și sustenabil. Unele direcții fundamentale includ:

- Educația continuă – promovarea autoînvățării pe tot parcursul vieții, astfel încât indivizii să poată dobândi și actualiza competențe în funcție de cerințele pieței muncii.
- Colaborarea internațională – schimbul de bune practici la nivel global și adaptarea modelelor educaționale de succes la contextul local.
- Curriculum flexibil – proiectarea unui curriculum care să permită adaptarea rapidă la noile cerințe sociale și tehnologice.

Adaptarea educației la schimbările sociale și tehnologice reprezintă o provocare complexă, dar esențială pentru pregătirea generațiilor viitoare. Societatea contemporană, caracterizată prin diversitate și inovație tehnologică, impune transformări structurale în modul de organizare, predare și evaluare a educației. Doar printr-o abordare strategică, bazată pe competențe relevante, digitalizare și incluziune, sistemele educaționale vor putea răspunde eficient provocărilor secolului XXI.

Bibliografie

- Bălățescu, Sergiu; Chipea, Floare; Cioară, Ionel; Hatos, Adrian; Săveanu, Sorana (coord.) – *Educație și schimbare socială. Perspective sociologice și comunicaționale*, Editura Universității din Oradea (abordări teoretice asupra schimbării sociale în educație).
- Cazan, Ana-Maria; Truța, Camelia; Stan, Maria Magdalena; Maican, Cătălin Ioan (coord.) – *Adaptarea academică: teorii, cercetări și intervenții* (analize recente privind adaptarea în contextul actual).

- Clipa, Otilia; Cramariuc, Gabriel (coord.) – *Educația în societatea contemporană. Aplicații* (perspective românești asupra educației în societate).
- Poenaru, Alexandra-Georgiana – studiu privind disciplinele socio-umane în școala românească (importanța adaptării competențelor sociale).

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ÎNTRE TRADIȚIE ȘI INOVAȚIE

Prof. Popa Eleonora
Școala Gimnazială Hurezani

Educația reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai societății, având rolul de a transmite valori, cunoștințe și competențe de la o generație la alta. De-a lungul timpului, sistemul de învățământ s-a bazat pe tradiții educaționale consolidate, care au asigurat stabilitate și continuitate culturală. Totuși, evoluția accelerată a societății contemporane, marcată de progres tehnologic și schimbări sociale profunde, a impus necesitatea inovării în educație. Astfel, învățământul actual se află la intersecția dintre tradiție și inovație, fiind nevoit să găsească un echilibru între metodele clasice și noile abordări pedagogice.

Tradiția în învățământ

Tradiția educațională se referă la ansamblul de valori, metode și practici pedagogice care s-au consolidat de-a lungul timpului. Învățământul tradițional este centrat pe rolul profesorului ca principal furnizor de informație, iar elevul are, în general, un rol receptiv. Metodele clasice, precum prelegerea, memorarea și evaluarea standardizată, au fost considerate mult timp esențiale pentru formarea intelectuală a elevilor.

Un avantaj major al educației tradiționale constă în structurarea clară a conținuturilor și în transmiterea riguroasă a cunoștințelor fundamentale. De asemenea, aceasta contribuie la formarea disciplinei, a respectului față de autoritate și a valorilor culturale. În multe sisteme educaționale, tradiția asigură stabilitate și coerență curriculară, fiind un reper important în formarea identității educaționale.

Cu toate acestea, rigiditatea metodelor tradiționale poate limita creativitatea și gândirea critică, mai ales într-un context social în continuă schimbare. Elevii pot deveni pasivi, iar procesul educațional riscă să nu mai răspundă nevoilor actuale ale societății.

Inovația în educație

Inovația în educație poate fi definită ca introducerea unor idei, metode, tehnologii sau practici noi care conduc la îmbunătățirea procesului educațional. Aceasta nu se limitează doar la utilizarea tehnologiei digitale, ci include și schimbări în curriculum, metode pedagogice, evaluare și organizarea instituțiilor de învățământ.

În accepțiunea pedagogică, inovația presupune depășirea modelelor tradiționale de predare, centrate exclusiv pe profesor, și orientarea către un proces educațional centrat pe elev. Astfel, elevul devine participant activ la propria formare, iar profesorul capătă rolul de facilitator al învățării. Inovația educațională este strâns legată de creativitate, flexibilitate și adaptabilitate, fiind un factor-cheie pentru modernizarea educației.

Una dintre cele mai vizibile forme ale inovației în educație este integrarea tehnologiei informației și comunicațiilor în procesul de predare-învățare. Utilizarea platformelor educaționale online, a aplicațiilor interactive, a resurselor multimedia și a instrumentelor digitale contribuie la diversificarea metodelor didactice și la creșterea motivației elevilor. Învățarea online și blended learning reprezintă exemple concrete de adaptare a educației la noile realități tehnologice.

Pe lângă inovația tehnologică, există și inovația pedagogică, care presupune utilizarea unor metode moderne de predare, precum învățarea prin proiecte, învățarea colaborativă, studiul de caz sau problematizarea. Aceste metode stimulează gândirea critică, creativitatea și capacitatea de rezolvare a problemelor, competențe esențiale pentru secolul XXI.

Inovația curriculară reprezintă o altă dimensiune importantă, constând în adaptarea conținuturilor educaționale la nevoile societății și ale pieței muncii. Introducerea disciplinelor opționale, a competențelor digitale și a educației pentru dezvoltare durabilă sunt exemple relevante în acest sens.

Profesorul are un rol central în procesul de inovare a educației. Capacitatea acestuia de a adopta metode moderne și de a integra tehnologia în activitatea didactică influențează direct calitatea procesului educațional. Formarea continuă a cadrelor didactice este esențială pentru dezvoltarea competențelor necesare aplicării inovației în clasă.

De asemenea, profesorul inovator încurajează autonomia elevilor, creează un climat educațional deschis și promovează învățarea activă. Prin adaptarea strategiilor didactice la nevoile și stilurile de învățare ale elevilor, cadrul didactic contribuie la eficientizarea procesului educațional și la creșterea performanțelor școlare.

Inovația în educație are un impact semnificativ asupra calității învățării. Elevii devin mai implicați, mai motivați și mai responsabili față de propriul parcurs educațional. Totodată, utilizarea metodelor inovatoare favorizează dezvoltarea competențelor transversale, precum comunicarea, colaborarea și adaptabilitatea.

Cu toate acestea, implementarea inovației poate întâmpina dificultăți, precum lipsa resurselor materiale, rezistența la schimbare sau insuficienta pregătire a cadrelor didactice. Depășirea acestor obstacole necesită politici educaționale coerente și investiții susținute în infrastructura și formarea profesională.

Relația dintre tradiție și inovație

Deși adesea sunt percepute ca fiind opuse, tradiția și inovația nu se exclud reciproc în educație. Dimpotrivă, un sistem educațional eficient îmbină elementele valoroase ale tradiției cu avantajele oferite de inovație. Tradiția oferă fundamentul necesar formării intelectuale și morale, în timp ce inovația aduce flexibilitate și adaptabilitate.

Profesorul modern are rolul de mediator între aceste două dimensiuni. El trebuie să valorifice metodele clasice acolo unde acestea sunt eficiente, dar și să integreze tehnologii și strategii moderne care să răspundă nevoilor elevilor. Astfel, procesul educațional devine mai atractiv, mai relevant și mai eficient.

Impactul asupra elevilor și profesorilor

Îmbinarea tradiției cu inovația are un impact semnificativ asupra elevilor, care beneficiază de un proces de învățare echilibrat. Elevii sunt încurajați să participe activ, să își exprime opiniile și să își dezvolte competențe utile pentru viața profesională și socială. În același timp, profesorii sunt nevoiți să se adapteze permanent, să își dezvolte competențele pedagogice și digitale și să adopte o atitudine deschisă față de schimbare.

Această transformare presupune efort și responsabilitate, dar contribuie la creșterea calității educației și la formarea unor indivizi capabili să facă față provocărilor societății contemporane.

Învățământul contemporan se află într-un proces continuu de transformare, situat între tradiție și inovație. Tradiția asigură stabilitate și continuitate, în timp ce inovația oferă soluții adaptate cerințelor actuale. Un echilibru între cele două este esențial pentru dezvoltarea unui sistem educațional performant. Prin valorificarea metodelor clasice și integrarea responsabilă a inovațiilor, educația poate deveni un instrument eficient de formare a generațiilor viitoare.

Bibliografie

- Cucoș, C. Pedagogie. Iași: Editura Polirom, 2006.
- Joita, E. Instruirea constructivistă. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2008.
- Cerghit, I. Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2006.
- Potolea, D. Fundamentele pedagogiei. București: Editura Polirom, 2013.
- Vlăsceanu, L. Educație și societate. București: Editura Polirom, 2010.

OPORTUNITĂȚI GENERATE DE EDUCAȚIA ONLINE

profesor Ionuț Popescu, Palatul Copiilor Târgu-Jiu

Oportunități generate de activitatea on-line

O situație limită care impune regândirea sistemului clasic de instruire se poate constitui într-o serie de oportunități ce contribuie la îmbunătățirea procesului educativ.

Conectarea trio-ului profesor-părinte-copil este, probabil, una dintre cele mai mari oportunități. În lipsa obligativității de a urma programa școlară, profesorii au șansă de a se conecta cu elevii și părinții acestora, de a înțelege nevoile și perspectivele lor și de a crea legătura umană atât de necesară în procesul de învățare ulterior. Dacă în sistemul clasic, activitatea școlară, birocrăția și inerția duceau în plan secund conectarea dintre profesori – elevi – părinți, în lipsa acestora, reîntâlnirea dintre ei este esențială pentru redefinirea dinamicii educaționale în viitor. Școala în format on-line trece de obiectivele cognitive, de teste și evaluări și deschide perspectiva aplecării procesului spre oameni, spre echilibrul lor emoțional, spre conectare și colaborare. ”În mod normal, școala, familia, comunitatea, biserica- actorii clasici ai formării individului- au realizat și trebuie să realizeze și transmitere culturală și integrare socială pentru a realiza formarea individuală” .

Depășirea paradigmei în care învățarea înseamnă predare-evaluare. Învățarea autentică nu depinde de curriculum, de absențe și de note, ci de motivația intrinsecă, de conectarea cu profesorul sau la un grup, de sentimentul de contribuție și apreciere. Învățarea se construiește pe curiozitatea nativă a oamenilor și pe nevoia de a se simți utili și apreciați. Libertatea conferită de predarea on-line oferă posibilitatea de a regândi ce este învățarea și de a testa noi moduri de a inspira și încuraja învățarea autentică. Pornind chiar de interesele elevului, ale profesorului sau din inspirați din realitatea cotidiană. Prin implicarea activă a elevului în ceea ce vrea (nu ceea ce trebuie) să învețe. Aici intervine și nevoia de adaptabilitate a conținuturilor, care trebuie să fie inteligibile, atractive, dar fără a le slăbi consistența științifică. Așadar, ”transpoziția didactică” vizează relația dintre conținutul învățământului și conținutul științelor ce operează la un moment dat.

Educația on-line aduce în prim plan rolul profesorului: ce este un profesor care nu mai are obligația de a predă și de a evalua? Care este rolul lui? Cu siguranță a fost o îngustime din partea sistemului de a gândi rolul profesorului atât de limitativ. În aceste context putem afirma că profesorul ar trebuie să fie în primul rând un partener de dialog cu elevul, un reper emoțional, un liant între elev și învățare, apoi un facilitator al procesului și nu în ultimul rând un lider care nu doar inspiră învățare ci și conectează comunități.

Actorii implicați în acest proces (profesorii și părinții) pot observa atât de clar la ce (nu) îi ajută școală pe elevi, pentru ce viitor îi pregătește. Toate aceste aspecte se resimt mai târziu în piața muncii, unde tinerii intră demotivați, fără o structură, un plan, niște obiective, ci din inerție. Conștientizarea problemelor, reflecția asupra oportunităților sunt primii pași spre acțiune, spre regândirea unui sistem de învățământ în plină cădere. Refacerea acestuia va fi premisa spre o piață a muncii mai dezvoltată, mai performantă, mai eficientă și spre o economie mai puternică.

Este un lucru cert că atât profesorii, dar și elevii și-au îmbunătățit constant abilitățile digitale, ceea ce a schimbat calitativ relația dintre profesor-elev, dar și școală-familie. De asemenea societatea civilă a fost conectată mai activ la provocările educației, venind cu sugestii constructive de îmbunătățire a modalităților de învățare la distanță și a instrumentelor digitale. Acest exercițiul obligatoriu de învățare de la distanță a fost succedat de un șir de inovații, creativitate și comunicare eficientă, și a contribuit la consolidarea autonomiei învățării, dezvoltarea abilităților de muncă independentă, promovarea unei culturi a încrederii și a stării de bine. Totuși se poate observa faptul că elevii și profesorii simt nevoia de interacțiune în clasă și așteaptă cu nerăbdare revenirea la școală în o condiții normale. Dar cel mai mult profesorii, elevii, părinții și managerii școlari au fost autodidacți, învățând din experiența proprie, studiind materiale și instrumente digitale reușind

să comunice activ cu colegii și aplicând bunele practici, adaptate la particularitățile de vârstă, la condițiile concrete în care a fost organizat procesul educațional de la distanță.

Un aspect important a fost modalitatea de organizare a activităților de la distanță și folosirea diferitor instrumente și achiziții online. La începutul organizării procesului de învățare de la distanță, unii profesori au exagerat cu trimiterea sarcinilor către elevi, fără să le explice cu amănunte conținutul lor și modalitatea de rezolvare, procesul de trimitere în sine făcându-se ușor, mai ales în absența unui orar bine definit. De aceea elevii au remarcat, în special pe rețelele de socializare, că erau foarte încărcați cu sarcini multe, greu de rezolvat. Cadrele didactice stabileau sarcini zilnice sau săptămânale concrete de lucru, precum completarea unui jurnal al zilei/săptămânii, realizarea unor produse foto/video, elaborarea unor mini-proiecte, completarea portofoliilor electronice etc.

BIBLIOGRAFIE

1. Adăscăliței, A., "Instruire asistată de calculator: didactică informatică", Polirom, 2007.
2. Bullen, Mark; Morgan Tannis, Digital learners not digital natives, în La Cuestión Universitaria, Nr. 7, 2016
3. Cerbușca, Pavel, "Învățământul general în mod online: eficacitate și eficiență", Chișinău, 2020.
4. Dobrițoiu, Maria, Corbu Corina, Guță Anca, Urdea Gheorghe, Bogdan Lorand, "Instruire Asistată de Calculator și Platforme Educaționale On-Line" 2019.
5. Făt, Silvia; Labăr, Adrian Vicențiu, "Eficiența utilizării noilor tehnologii în educație", EduTIC 2009, Raport de cercetare evaluativă, 2009;
6. Gorun, Adrian, "Educația încotro?", Editura Academica Brâncuși, Târgu-Jiu, 2010;
7. Gorun, Adrian, "Aplicație la Educația încotro?", Editura Academica Brâncuși, Târgu-Jiu, 2010;
8. Gorun, Adrian, "Studiu sociologic asupra Legii 1/2011. Educația și comunitatea", Editura Didactică și Pedagogică, București 2013;
9. Kennedy, Gregor; Judd, Terry S., Beyond Google and the "satisficing" searching of digital natives, în Deconstructing digital natives: Young people, technology and the new literacies, Ed. Michael Thomas, New York: Routledge, 2011;
10. Owen P. Hall Jr., John G. Mooney, Hybrid Learning Systems: Meeting the Challenges of Graduate Management Education, Third International Conference, ICHL 2010.

PROIECTAREA VIITORULUI EDUCAȚIEI PRIN ARTĂ

**Luiza Potoroacă,
Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza” Iași**

„Muzica pornește de la inima și se adresează inimilor.”

George Enescu

Viitorul educației impune o regândire profundă a modului în care sunt concepute și implementate practicile pedagogice, astfel încât acestea să răspundă schimbărilor sociale, culturale și educaționale ale societății contemporane. Accentul se mută tot mai mult de la transmiterea rigidă a cunoștințelor către crearea unor experiențe de învățare flexibile, relevante și centrate pe elev.

În acest context, educația incluzivă reprezintă o direcție esențială în asigurarea echității și a participării reale a tuturor elevilor la procesul educațional. Aceasta presupune valorizarea diversității, adaptarea demersului didactic la nevoile individuale și construirea unui climat educațional bazat pe respect, acceptare și colaborare, în care fiecare copil are șansa de a se dezvolta în propriul ritm.

Arta în educație capătă o dimensiune cu totul specială prin spectacolul artistic școlar, care transformă expresia creativă într-o experiență colectivă de învățare și integrare. Spectacolul artistic școlar se conturează astfel ca o formă educațională complexă, capabilă să susțină aplicarea principiilor educației incluzive. Prin implicarea activă în activități artistice și scenice, elevii își pot exprima creativitatea, pot colabora și pot participa în mod autentic, indiferent de abilitățile sau particularitățile individuale. Din această perspectivă, spectacolul artistic școlar devine o resursă educațională relevantă pentru construirea unei educații centrate pe elev și orientate spre viitor.

Prin caracterul său interdisciplinar și flexibil, spectacolul artistic oferă multiple oportunități de adaptare, transformându-l într-un instrument didactic valoros pentru profesorii care doresc să promoveze participarea, colaborarea și respectul reciproc. Acest articol își propune să exploreze aceste valențe, argumentând rolul spectacolelor în dezvoltarea unei culturi școlare incluzive.

Un principiu fundamental al educației incluzive, este *participarea* – concept care include atât implicarea fizică a elevilor, cât și participarea activă, afectivă și cognitivă. Spectacolul artistic școlar este un context ideal pentru aplicarea acestui principiu deoarece permite implicarea elevilor în moduri variate, adaptate abilităților și intereselor lor. Participarea la un spectacol nu presupune exclusiv aptitudini artistice evidente (talent la dans, actorie sau cânt), ci oferă o paletă largă de roluri, precum: actor sau narator, dansator sau cântăreț, coordonator tehnic (lumini, sunet), creator de decoruri, responsabil cu recuzita, designer de costume, coordonator al afișelor și al materialelor promoționale, asistent pentru elevii cu dificultăți, responsabil cu comunicarea și organizarea logistică. Această diversitate de sarcini permite elevilor să își identifice punctele forte și să contribuie într-un mod care le oferă sentimentul de utilitate și valorizare. Elevii timizi sau anxioși pot lucra în culise, cei cu dificultăți de învățare pot contribui practic, elevii cu CES pot primi sarcini adaptate, care le oferă șansa de succes. În acest sens, flexibilitatea sarcinilor și diversificarea activităților reprezintă mecanisme esențiale de implementare a incluziunii la nivelul clasei. Prin participare reală, elevii se simt parte din

comunitate, experimentează bucuria contribuției la un proiect comun și înțeleg importanța fiecărei responsabilități, oricât de mici ar părea.

Un alt aspect important al educației incluzive îl reprezintă integrarea perspectivelor și nevoilor diferite ale elevilor și abordarea diferențiată în activitățile scenice. Diversitatea elevilor, privită prin prisma ritmurilor de învățare, a stilurilor cognitive, al contextului social și cultural sau a particularităților emoționale, poate deveni un avantaj educațional atunci când cadrul didactic o valorifică în mod creativ. Spectacolul artistic școlar permite valorificarea acestor diferențe în mod firesc și armonios. Fiecare copil vine cu un set unic de sensibilități, talente și experiențe. Un elev poate avea o voce puternică, altul poate recita cu expresivitate, altul poate fi îndemânatic în realizarea decorurilor, iar altul poate avea creativitate în inventarea scenariului. Toate aceste particularități contribuie la îmbogățirea spectacolului.

Abordarea diferențiată, esențială pentru educația incluzivă, se realizează cu ușurință în contextul spectacolelor. Profesorul poate : fragmenta sarcinile, astfel încât elevii să își asume responsabilități accesibile; adapta replicile, momentele scenice sau intensitatea luminii pentru elevii cu sensibilitate; include momente senzoriale pentru elevii cu nevoi speciale; simplifica sau complica anumite secvențe în funcție de nivelul fiecăruia; lucra în micro-grupuri pentru a stimula colaborarea și sprijinul reciproc. În acest fel, spectacolul devine un exemplu de *instruire diferențiată*, aplicată în mod practic și accesibil, contribuind la crearea unui mediu educațional echitabil și prietenos pentru toți elevii.

Educația incluzivă nu se referă doar la aspectele cognitive, ci și la dimensiunea socio-emoțională a învățării, la importanța dezvoltării competențelor sociale, a empatiei și a inteligenței emoționale în formarea elevilor. Spectacolul artistic școlar contribuie în mod direct la dezvoltarea empatiei și a coeziunii de grup, la creșterea încrederii în sine, exersarea comunicării și cooperării, gestionarea emoțiilor. Actul artistic presupune asumarea unor roluri, înțelegerea unor emoții și a unor situații, ceea ce favorizează dezvoltarea empatiei. Elevii învață să se sprijine reciproc, să se pună în locul personajelor, dar și în locul colegilor lor, ceea ce întărește relațiile și reduce conflictele.

Pentru mulți elevi, apariția în fața publicului reprezintă o provocare majoră. Depășirea acesteia, în contextul unui grup care îi susține, contribuie semnificativ la dezvoltarea stimei de sine. Elevii învață că pot reuși și pot fi apreciați, ceea ce le oferă motivație pentru viitor.

Pregătirea unui spectacol presupune cooperare reală și comunicare continuă. Elevii planifică, negociază, discută, propun și adaptează, învățând să colaboreze eficient în echipă – o competență esențială într-o școală incluzivă. Spectacolul oferă contexte autentice pentru a învăța gestionarea emoțiilor: stres, bucurie, frustrare, entuziasm. Sub îndrumarea profesorului, aceste emoții pot fi transformate în experiențe formatoare.

Cadrul didactic are un rol central în promovarea incluziunii prin activități artistice, este mediatorul proceselor educaționale și facilitator al învățării. În contextul spectacolelor, acesta observă punctele forte ale fiecărui elev, distribuie roluri și sarcini adaptate, intervine pentru a preveni excluderea sau discriminarea; creează un climat de acceptare și de siguranță; facilitează comunicarea între elevi, susține expresia individuală și colectivă, promovează colaborarea și responsabilitatea. Profesorul devine astfel arhitectul unui mediu incluziv, în care spectacolul artistic este doar vehiculul prin care valorile incluziunii devin realitate.

Spectacolul artistic școlar nu este doar o activitate recreativă, ci un instrument pedagogic complex, care contribuie semnificativ la promovarea educației incluzive. Prin natura sa deschisă, colaborativă și expresivă, el facilitează participarea tuturor elevilor, valorizează diversitatea și ritmurile individuale, consolidează sentimentul de apartenență la grup, dezvoltă competențe socio-emoționale esențiale, creează un mediu sigur și motivant pentru învățare, sprijină adaptarea și flexibilitatea curriculară, întărește relațiile dintre elevi și dintre elevi și profesori.

Astfel, spectacolele școlare pot deveni o componentă importantă a unei școli incluzive moderne, oferind un cadru real pentru aplicarea și consolidarea valorilor accesibilității, echității și participării.

BIBLIOGRAFIE :

Alois Gherguț, Luciana Frumos - *“Educația incluzivă. Ghid metodologic”*, Editura Polirom, București, 2019

Csire, Iosif - *“Educația muzicală din perspectiva creativității”*, Editura Universității de Muzică, București, 1998

Cucoș, Constantin - *“Pedagogie”*, Editura Polirom, Iași, 1998

Munteanu, Gabriela- *“Metodica predării Educației Muzicale în gimnaziu și liceu”*, Editura Sigma, București, 1999

CREATIVITATEA ÎN MUZICĂ – PERSPECTIVĂ INTERDISCIPLINARĂ

**Luiza Potoroacă,
Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza” Iași**

În contextul societății actuale, caracterizată de dinamism, digitalizare și provocări globale, creativitatea reprezintă un concept cheie al educației contemporane, fiind esențială atât în domeniul artistic, cât și în cel științific, recunoscută drept una dintre competențele fundamentale ale secolului al XXI-lea.

Definită ca abilitatea de a genera idei, soluții sau produse originale și valoroase, creativitatea, din perspectivă psihologică, implică imaginația, flexibilitatea gândirii și capacitatea de a realiza asocieri inedite iar în domeniul educațional, este considerată o aptitudine transversală, esențială pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Muzica este, prin excelență, un domeniu interdisciplinar. Pe de o parte, aceasta este o formă de artă, bazată pe expresivitate, emoție și estetică. Pe de altă parte, se fundamentează pe principii științifice clare, precum legile acusticii, structurile matematice ale ritmului și armoniei sau procesele neurocognitive implicate în percepția sunetului. Abordarea interdisciplinară a creativității muzicale favorizează dezvoltarea aptitudinilor necesare societății viitorului: adaptabilitatea, gândirea critică, colaborarea și inovația. În acest sens, educația muzicală devine un pilon important al educației moderne.

Arta sunetelor joacă un rol important în stimularea creativității și în dezvoltarea armonioasă a personalității elevilor și presupune atât intuiție artistică, cât și rigoare structurală. Compoziția muzicală implică organizarea sunetelor în timp și spațiu, respectând anumite reguli, dar și capacitatea de a le transcende în mod original. Astfel, actul creativ muzical reflectă o sinteză între libertatea artistică și gândirea logică.

Activitățile muzicale contribuie la dezvoltarea gândirii divergente, a inteligenței emoționale și a competențelor sociale. Se oferă contexte variate pentru manifestarea creativității, prin activități de improvizație, compoziție, interpretare și audiție activă. Abordările interdisciplinare permit corelarea muzicii cu alte discipline, precum matematica, fizica, literatura, artele plastice sau istoria, sporind relevanța și atractivitatea procesului educațional. Din această perspectivă, profesorul de educație muzicală devine un facilitator al creativității, având rolul de a crea un climat educațional favorabil explorării, exprimării libere și colaborării.

Dezvoltarea tehnologiei a influențat semnificativ modalitățile de creație și receptare a muzicii. Aplicațiile digitale, software-ul de compoziție și platformele online oferă noi posibilități de exprimare creativă. Integrarea lor în orele de muzică, contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și creative, pregătind elevii pentru realitățile societății contemporane. Astfel, creativitatea muzicală capătă noi valențe, adaptate contextului actual și viitor.

În activitatea mea didactică, am urmărit constant stimularea creativității elevilor prin valorificarea educației muzicale ca spațiu de explorare, exprimare personală și reflecție interdisciplinară. Demersul educațional a fost centrat pe elev, având ca obiectiv dezvoltarea capacității de a genera idei originale, de a realiza conexiuni între domenii diferite și de a-și exprima identitatea artistică într-un mod asumat. În cadrul orelor, am utilizat și activități de improvizație ritmică sau melodică, pornind de la structuri muzicale simple, corelate cu noțiuni de matematică (fracții de timp, simetrie, succesiuni). Elevii au fost încurajați să creeze variante personale, să transforme structuri date și să experimenteze fără teama evaluării imediate. Această abordare a favorizat dezvoltarea gândirii divergente, componentă esențială a creativității, și a contribuit la creșterea încrederii elevilor în propriile capacități de exprimare.

Creativitatea nu se manifestă doar prin producerea de structuri sonore noi, ci și prin capacitatea de interpretare personală. În acest sens, am inițiat proiecte interdisciplinare care au corelat, de exemplu, muzica cu literatura și istoria. Elevii au analizat lucrări muzicale în contextul epocii istorice și culturale, formulând interpretări personale și realizând conexiuni între limbajul muzical și trăsăturile curentelor literare. Activitatea a stimulat originalitatea în gândire, capacitatea de argumentare și sensibilitatea estetică.

Crearea unui soundtrack pentru o poezie sau pentru un text narativ studiat, care să reflecte atmosfera textului, folosind vocea, instrumente simple sau aplicații digitale, au dezvoltat competențe de creativitate expresivă, interpretarea artistică precum și capacități de transpunere emoțională.

Prin utilizarea unor aplicații de creație muzicală, elevii au realizat scurte compoziții, explorând timbruri, ritmuri și efecte sonore. Această experiență a favorizat autonomia creativă, colaborarea și incluziunea educațională, tehnologia devenind un instrument de valorizare a diversității de potențial creativ din clasă.

Activitățile desfășurate au contribuit la dezvoltarea mai multor competențe cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, dintre care se evidențiază: competența de sensibilizare și exprimare culturală; competența de a învăța să înveți; competența digitală; competența de comunicare; competențe sociale și civice; competența de inițiativă și antreprenoriat.

Evaluarea creativității muzicale a avut un caracter preponderent formativ, fiind centrată pe proces. Printre indicatorii utilizați se numără: originalitatea soluțiilor muzicale, flexibilitatea gândirii, fluența ideilor, capacitatea de asociere interdisciplinară, implicarea activă în procesul creativ,

capacitatea de reflecție și autoevaluare, precum și colaborarea în activitățile de grup. Acești indicatori au permis o evaluare nuanțată, orientată spre progresul individual și valorizarea efortului creativ.

Profesorul devine facilitator al creativității, creând contexte de învățare flexibile și stimulative. Prin valorizarea ideilor elevilor și prin integrarea interdisciplinară, cadrul didactic contribuie la formarea unor tineri capabili să gândească creativ și să se adapteze cerințelor societății contemporane.

BIBLIOGRAFIE :

- **Cucoș, Constantin** - *“Pedagogie”*, Editura Polirom, Iași, 2002
- **Roco, Mihaela** – *“Creativitate și inteligență emoțională”*, Editura Polirom, Iași, 2004
- **Oprea, Crenguța Lăcrămioara** – *“Strategii didactice interactive”*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009
- **Radu, Ion** – *“Psihologia educației”*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1994

MANAGEMENT AND PROFIT CENTERS

Prof. Dr. PRIESCU AUGUSTINA MARCELA

“VIRGIL MADGEARU” COLLEGE OF ECONOMICS TG-JIU

Abstract

Educational system in Romania through multiple and conflicting economic and social changes. A school structure in an economic structure. Organization is the main value in carrying out their work man.

Management is defined by the coordination of human resources, information, physical and financial resources in order to achieve organizational goals.

Management is based on profit centers today, according to the unanimous appreciation of specialists in the field, one of the largest and most popular management system worldwide.

1. Economic transformations

The Romanian educational system is going through multiple and contradictory economic and social transformations. A major problem is the one related to the management of educational institutions. Requesting consultancy in the management field must become a natural attitude within the common programs of educational structures.

A school structure is an economic structure. Efficiency is the measure of the results of an activity in relation to the efforts made. In common parlance, efficiency means maximizing results while minimizing costs.

Effectiveness is the measure to which an activity satisfies a need, achieves an objective, fulfills a function. Effectiveness is the degree of adequacy of services or institutions to the proposed objectives. For education, effectiveness translates into the degree of adequacy of educational services to the proposed objectives, objectives that must take into account the demands of society at that time.

2. Management

The organization is the main generator of values in which man carries out his activity. Although the first crystallizations of the science of management had the enterprise in the foreground, it is

no longer news to anyone that it has expanded its area of applicability to education, science, culture, etc.

Management can be defined by the process of coordinating human, informational, physical and financial resources in order to achieve the goals of the organization.

Taking into account the fact that it is an applied science, a major role is played by the design of new systems, methods, techniques and procedures for managing the organization as a whole and its major components.

Management based on profit centers today represents, according to the unanimous assessment of specialists in the field, one of the most complex and widespread management systems worldwide. In this context, profit center management is defined as the managerial tool focused on the rigorous identification and determination of objectives and their derivation down to the level of positions and performers directly involved in their establishment, on economic and managerial decentralization at the management center level and on correlating rewards/sanctions with the degree of achievement of these objectives.

Approaching the promotion and use of profit center management in Romanian entities, specialists in the field have identified the following coordinates of it:

- ❖ the existence of a realistic global strategy and policy, as a source of establishing objectives;
- ❖ the existence of a market study that provides pertinent information about the national and international environment specific to the entity;
- ❖ the positive attitude of management towards change;
- ❖ a work climate, an organizational culture conducive to performance;
- ❖ the managerial competence of those who lead is sufficiently high to facilitate the promotion of such a management system;
- ❖ an adequate economic and managerial culture of the entity's personnel.

The originality and theoretical and practical value of profit center-based management resides in the enumeration of its main characteristics, as follows:

a) the special complexity, in that its application targets all the procedural and structural components of the entity;

- b) the managerial dimension, embodied in the managerial decentralization within the entity, in the conditions of the emergence of management centers characterized by attributions, responsibilities and competencies superior to the status of simple organizational subdivisions;
- c) the economic dimension, conferred by the use of the budget as an important managerial instrument whose elaboration, launch, execution and monitoring are carried out both at the entity level and at the management center level;
- d) the participatory dimension, which presupposes the active, responsible participation and involvement of the management center leaders, other managers and executors within them;
- e) the motivational dimension, highlighted by the correlation of rewards/sanctions with the degree of achievement of the individual objectives of the management center and the entity, as well as with the degree of involvement and participation of each employee in their achievement.

The practical managerial dimension of the previously highlighted characteristics is configured by the basic components of management based on profit centers, namely: the system of objectives, action programs, calendars with deadlines, instructions (general or specific), budgets (developed both for the entity and for the management centers), managerial methods and techniques (diagnosis, delegation, meeting, dashboard, management through budgets) used in the context of this type of management.

3. Management Center

The management center represents a process component (activity, group of activities) or structural (functional or operational compartments) characterized by high decision-making and action autonomy and which has a clearly outlined budget, on whose achievement rewards/sanctions directly depend.

As follows from the definition, the criteria according to which an entity (organization, institution) can be structured into management centers are the following:

- a) the process criterion, according to which management centers are identified and sized by important activities or groups of activities (production, supply, sales, human resources);
- b) the structural-organizational criterion, which allows the establishment of management centers at the level of organizational subdivisions (sections, production workshops).

Specialists in the field usually recommend the second criterion, given that identifying objectives, expenses, income and results is much easier and, at the same time, much more rigorous.

Conclusions

The entity's management, in the sense of a management team, has initiated complex actions of managerial redesign, a context in which promoting management based on profit centers is the recommended solution in educational institutions as well.

BIBLIOGRAPHY

1. Becker, Garry, S., – Human capital. A theoretical and empirical analysis with special reference to Education, ALL Publishing House, Bucharest, 1997.
2. Mateş D., Măiş D., Cotlet D., Pereş C, Dumitrescu A., Domil A., Şteţ M., Financial accounting of economic entities, Mirton Publishing House, Timişoara, 2006
3. Verboncu L, Managers & Management, Economic Publishing House, Bucharest, 2000.
4. Verboncu L, Nicolescu O., Fundamentals of organizational management, Tribuna Economic Publishing House, Bucharest, 2001.
5. Verboncu L, Do we know how to lead?, Economic Publishing House, Bucharest, 2005.
6. Accounting Law no. 82/1991, amended and supplemented by Law no. 259/2007, published in the Official Gazette no. 506/27.07.2007, and OG no. 102/2007, published in the Official Gazette no. 689/10,10,2007.

Stimularea curiozității elevului pentru istorie

Prof Prodănescu Anda Claudia

Liceul Teoretic Mihai Viteazul, Caracal, Olt

andaprodanescu @gmail.com

Studiul istoriei în școală urmărește sensibilizarea elevilor în raport cu frumusețea și misterul faptelor din trecut, stimularea curiozității acestora de a citi povești despre castele și conducători vestiți. Desigur, accesul la istorie depinde de înțelegerea timpului și a spațiului istoric, iar în clasa a IV-a se fac primii pași spre transmiterea acestor noțiuni.

Centrarea activității învățătorului trebuie să urmărească motivarea elevilor, atragerea acestora spre studiul unei discipline ce ar putea părea, la prima vedere, aridă și dificilă.

Utilizarea metodelor active, mai ales a jocurilor didactice, în predarea istoriei presupune creativitate din partea celor implicați: învățători și elevi, iar reușita presupune seriozitate în toate activitățile unei lecții, optimism, stare de bună dispoziție, atmosferă foarte bună, învățare și motivare continuă.

Profesorul creativ dă libertate preșcolarilor să-și spună părerea promovând o atitudine deschisă, respectă opiniile celorlalți, le întărește convingerea că pot emite judecăți valoroase, îi antrenează în procesul de evaluare, le comunică criteriile de evaluare și le oferă timp suficient exersării. Pentru a stimula creativitatea copilului, profesorul însuși trebuie să fie creativ, să manifeste un comportament și o atitudine pozitivă în acest sens. Profesorul creativ utilizează în procesul de predare-învățare-evaluare învățarea prin colaborare în mod eficient.

Cultivarea gândirii creatoare este o sarcină importantă a instituțiilor de învățământ de astăzi. Stimularea creativității preșcolarilor se realizează printr-o pregătire susținută teoretică și practică; prin dezvoltarea competențelor de muncă și experimentare independentă; prin dezvoltarea spiritului critic.

Foarte importantă este relația și atitudinea profesorului în relația sa cu preșcolarii. Atitudinea autoritară creează blocaje afective. E necesar un climat destins, democratic, prietenos care contribuie la o deschidere spre imaginație, spre creativitate. Profesorului îi revine datoria să depisteze preșcolarii ce dispun de un potențial creativ peste medie și să le cultive dezvoltarea acestor capacități. Cultivarea imaginației, a creativității se face și în cadrul activităților din afara grupei și a celor extrașcolare.

În epoca contemporană se aude tot mai des întrebarea De ce învățăm istoria? Răspunsurile sunt extrem de variate, de la Ca să educăm la elevi sentimente sau Ca să formăm o cultură generală și

de specialitate solidă, la Ca să formăm în rândul elevilor valori și atitudini, deprinderi și abilități, de a gândi și a formula independent judecăți de valoare.

Cum predăm istoria? Răspunsul este greu de dat. Fie ca pe o disciplină în care evenimentele istorice esențiale sunt prezentate în interdependența lor, sau ca pe o disciplină bogată în informații și puternic cronologizată.

Marele istoric Nicolae Iorga spunea: „Căci istoria e viață omenească, problemele de odinioară sunt de acum, în altă formă, cu alți oameni (...)”. Studiarea atentă a trecutului reprezintă un exemplu pentru prezent, dar și o modalitate de redare a viitorului. Este nevoie tot mai mult să încercăm să facem istoria cât mai accesibilă, cât mai interesantă, să trezim în elevi, în tinerii de azi dorința de a cunoaște și aprecia trecutul umanității. Elevul nu mai este doar un simplu receptor, ci și un emițător de păreri proprii. Nu trebuie să-i obligăm să acumuleze mari cantități de informații care, după cum bine știm, sunt absolut inutile. Trecutul poate fi înțeles numai prin prisma prezentului, adică sunt vizate sursele istorice, vocabularul de specialitate, înțelegerea, reprezentarea și interpretarea timpului, spațiului, a faptelor și proceselor istorice, formarea de atitudini și valori .

Bibliografie:

1. Beșliu, Daniela; Dvorski, Monica; Manea, Mihai; Palade, Eugen; Stamatescu, Mihai; Stănescu, Ecaterina, (2006), Istorie - Sugestii didactice pentru clasa a IV-a, Ed. Educația 2000+
2. Bodriheic, Ana Emilia, (2003), Micul școlar în lumea jocului
3. Burtea, Doina; Perțea, Alina (2016), Manual de istorie, clasa a IV-a, Ed. Aramis
4. Trâmbaciu, Ștefan, (2007), Istoria și didactica istoriei, Program universitar de formare în domeniul Pedagogie pentru Învățământ Primar și Preșcolar adresat cadrelor didactice din mediul rural

COPIII PROVENITI DIN FAMILIILE MONOPARENTALE

PROF. PRODANESCU ANDA CLAUDIA

LICEUL TEORETIC MIHAI VITEAZUL, CARACAL, OLT

Termenul de „familie monoparentală” descrie o familie în care un singur părinte își asumă rolul dual de îngrijitor și susținător pentru copiii săi. Această configurație familială poate fi rezultatul unor circumstanțe variate, precum decesul unui partener, divorțul, separarea sau alegerea conștientă de a crește un copil independent.

Fiecare familie monoparentală poartă în sine o poveste unică, împletită cu provocări, dar și cu momente de triumf. Este o călătorie care testează reziliența, creativitatea și capacitatea de adaptare a părintelui, în timp ce oferă oportunități de a consolida legăturile emoționale cu copiii și de a modela independența și forța de caracter.

În România, conform unui studiu realizat de o companie privată, există 300 de mii de copii crescuți de un singur părinte, familiile monoparentale reprezentând unul dintre cele șase grupuri vulnerabile identificate de cercetare.

În societatea actuală, termenul „familie monoparentală” se referă la o structură familială în care un singur părinte își asumă responsabilitatea principală în creșterea și educarea copiilor. În cadrul unei familii monoparentale, acest părinte unic se confruntă cu provocări specifice, dar și cu oportunități unice în procesul educării copiilor săi.

Iată o listă de provocări la care am găsit sugestii de soluții ce ar putea fi de folos pentru familiile monoparentale.

Stresul financiar din familiile monoparentale

În contextul unei familii monoparentale, stresul financiar se manifestă nu doar ca o provocare de buget, ci și ca o presiune continuă care influențează toate aspectele vieții cotidiene. Părintele singur poartă greutatea întregii responsabilități financiare, de la acoperirea cheltuielilor esențiale până la planificarea nevoilor viitoare ale copilului.

Deseori, venitul limitat intră în conflict cu costurile ridicate ale creșterii unui copil, generând astfel un teren propice pentru stres și anxietate. Pentru a combate această presiune, părintele trebuie să găsească un echilibru delicat între cheltuieli și venituri, să utilizeze resursele existente în mod eficient și să se orienteze spre programe de sprijin, cum ar fi bursele monoparentale, care pot oferi un suflu financiar necesar.

Totodată, este esențială dezvoltarea unei abordări pragmatice și creative în gestionarea finanțelor, ce poate include de la economisire inteligentă la găsirea unor surse suplimentare de venit, menținând astfel un echilibru sănătos și sustenabil pentru bunăstarea familiei.

Suprasolicitarea este o realitate comună pentru părinții din familiile monoparentale, unde responsabilitățile zilnice se acumulează adesea într-un ritm copleșitor. Acest părinte, fiind

singurul responsabil pentru toate aspectele vieții familiale – de la finanțe și îngrijirea casei până la susținerea emoțională și educațională a copiilor – se poate simți adesea epuizat atât fizic, cât și emoțional.

Suprasolicitarea nu afectează doar bunăstarea părintelui, ci și calitatea interacțiunii acestuia cu copilul sau copiii săi, putând influența negativ atmosfera din cadrul familiei.

Confruntarea cu acest tip de presiune constantă necesită abordări proactive și strategii eficiente de management al timpului și al resurselor în familia monoparentală.

Părintele poate încerca să împartă sarcinile casnice în funcție de vârsta și abilitățile copiilor, transformându-le în activități de familie și oportunități de învățare. De asemenea, este important să se creeze un spațiu pentru ea/el, momente în care părintele poate să se relaxeze și să se reconecteze cu sine.

Crearea unei rețele de sprijin, prin implicarea membrilor familiei extinse, prietenilor sau chiar a comunității locale, poate oferi, de asemenea, un ajutor esențial în gestionarea responsabilităților și în reducerea presiunii asupra părintelui singur.

Abordând suprasolicitarea din familia monoparentală în mod activ și căutând soluții pentru a ușura povara zilnică, părinții monoparentali pot găsi un echilibru mai bun între nevoile personale și cele parentale, contribuind astfel la crearea unui mediu familial mai sănătos și mai fericit.

ADOLESCENTA, O PERIOADA DIFICILA

PROF. PRODANESCU ANDA

LICEUL TEORETIC MIHAI VITEAZUL

CARACAL, OLT

Adolescența este specifică celei de-a doua decade a vieții omului, o perioadă a transformărilor intense pe toate planurile, atât fizic, cât și psihic, respectiv social. Toate aceste schimbări fac ca vârsta adolescenței să constituie o trecere tumultuoasă dinspre copilărie spre tinerețe. Localizarea exactă a adolescenței este între 14-25 de ani și este formată din trei stadii: preadolescența, adolescența propriu-zisă și adolescența prelungită sau târzie. Vârsta adolescenței este diferită de la o epocă istorică la alta. Aceasta a suferit schimbări, extinderi respectiv restrângeri, în funcție de perioada istorică, începând cu vremurile străvechi, când, adolescența era aproape inexistentă. Copiii participau de la vârste fragede la toate treburile casei. Astfel ei săreau peste perioada adolescenței, trecând în rândul adulților aproximativ pe la 14 ani. Odată considerați adulți, aceștia erau puși să muncească la fel ca și părinții, poate chiar mai mult, ajungând de la o vârstă fragedă să-și întemeieze propriile familii.

Perioada adolescenței s-a extins odată cu evoluția societății.

Epoca industrială a afirmat adolescența în forma pe care o cunoaștem. Odată cu evoluția societății, a fost necesară o mai lungă perioadă de pregătire pentru a deveni un adult muncitor, astfel extinzându-se perioada școlară și odată cu ea și adolescența ca perioadă de vârstă. Având în vedere industrializarea masivă, apariția unor noi mașinării cu care omul nu era obișnuit să lucreze, societatea a fost nevoită să-și instruiască o perioadă mai lungă copiii pentru a achiziționa competențele necesare folosirii acestora. Prin această întârziere de a intra în tinerețe și de a-și asuma responsabilități, adolescența a avut în sfârșit ocazia să se manifeste. În momentul în care s-a făcut trecerea de la societatea de producție la societatea serviciilor, stilul de viață al adolescentului a suferit o altă schimbare. Având în vedere că tot ce ne înconjoară este operat de calculatoare, putem spune ca studiul pentru pregătirea profesională este mai complex și drept urmare necesită mai mulți ani de studiu, oferind adolescenței ocazia să se extindă din nou. Adolescența târzie s-a extins, astfel, până la vârsta de 25 de ani datorită prelungirii duratei necesare de studiu, aceasta incluzând acum și anii de facultate.

Adolescenții contemporani tind să ajungă mai repede la pubertate, să prelungească perioada în care stau în școală, să se separe mai mult de lumea adulților, iar ca tineri, să se mute la oraș, să se integreze pe o piață a muncii mult mai fl exibilă în ceea ce privește programul de lucru și oportunitățile de creștere a carierei și să se căsătorească mai târziu.

Astfel, putem caracteriza adolescența ca fiind trecerea spre maturizare și integrare în societatea adultă și intensă dezvoltare a personalității. După ieșirea din pubertate are loc în mod intens ieșirea din societatea de tip tutelar, familial și școlar și intrarea în viața cultural-socială mai

largă a școlii și chiar a orașului. Această intrare este complexă și dependentă de gradul de integrare a școlii în viața socială.

Datorită acestor schimbări rapide și dramatice ce au loc în perioada adolescenței, aceștia vor deveni, într-o măsură mai mare sau mai mică dificili, având schimbări emoționale bruște, devenind triști, anxioși, iritabili. Pentru a trece mai ușor peste această perioadă de schimbări, adolescenții au o serie de nevoi ce trebuiesc satisfăcute.

Cred ca una dintre nevoile principale ale adolescenților este aceea de autocunoaștere. De multe ori, adolescenții își pun întrebarea „Cine sunt eu?”. Conștiința de sine este un proces complex care include, pe de-o parte, raportarea subiectului la sine însuși, la propriile trăiri, iar pe de altă parte, confruntarea acestora, compararea lor cu lumea în mijlocul căreia trăiește. Satisfacerea acestei nevoi este foarte importantă în vederea formării propriei identități. Formarea identității poate fi explicată ca un proces de integrare a tuturor identificărilor anterioare și a tuturor imaginilor de sine. Nu este doar o integrare, ci o restructurare a lor în lumina viitorului anticipat. Autocunoașterea conduce așadar la formarea imaginii de sine și la structurarea identității proprii. Nesatisfacerea acestei nevoi poate duce la numeroase probleme cum ar fi: tehnici de învățare ineficiente, conflicte în familie și la școală, influența negativă a grupului de prieteni, dificultăți în luarea deciziilor, stimă de sine scăzută, emotivitate, agresivitate etc. Insuficiența autocunoașterii poate menține și agrava problemele cu care adolescentul se confruntă, și poate avea numeroase efecte pe termen scurt și lung (slabă adaptare la cerințele școlare și mai târziu la locul de muncă, dificultăți în rezolvarea problemelor și luarea deciziilor, accentuarea conflictelor cu cei din jur, randament scăzut la învățătură). Ameliorarea acestor probleme s-ar putea realiza printr-o cunoaștere adecvată și depinde în primul rând de atitudinea celor din jur, în special a părinților, fraților, prietenilor, dar nu în ultimul rând a cadrelor didactice.

Modalitatea prin care sistemul educativ ar putea să răspundă acestei nevoi ar fi implementarea unor proiecte educaționale ce au ca scop creșterea capacității de autocunoaștere a elevilor. Personalul didactic implicat în implementarea acestor proiecte ar putea fi reprezentat atât de consilierii educativi, psihologi și diriginți dar și de către celelalte cadre didactice. De asemenea, la aceste activități ar fi indicat să fie implicați și părinții elevilor. În felul acesta, părinții vor fi implicați activ în procesul de cunoaștere al propriilor copii, atât în ceea ce privește personalitatea acestora cât și în ceea ce privește interesele acestora. În cadrul acestui program, se pot desfășura diverse activități ce vor avea ca scop autocunoașterea de către elevi a propriului temperament, a aptitudinilor, a stimei de sine, a stilului de învățare etc. La finalul acestor activități, elevii vor dobândi informații despre propria persoană, înțelegându-se mai bine, ceea ce va avea ca efect o mai bună adaptare la cerințele școlare, o îmbunătățire a abilităților de rezolvare a problemelor și luarea deciziilor, relații mai eficiente cu cei din jur, tehnici eficiente de învățare.

O altă metodă prin care sistemul educativ românesc ar putea să răspundă acestei nevoi ar fi implicarea în vederea îmbunătățirii relațiilor dintre părinți și elevi. Se cunoaște faptul că relațiile dintre părinți și adolescenți sunt din ce în ce mai dificile în contextul evoluției rapide a societății, schimbării valorilor sociale, invadării tehnologice.

Dificultatea acestei perioade nu se rezumă doar la oscilarea între diferite stări, ci și impulsivitate, nesiguranța pe care o simt și dorința de a fi rebeli, pentru faptul că se simt deseori neînțeleși, dar și pentru problemele care apar în comunicarea cu părinții. Astfel, calitățile esențiale ale comunicării eficiente se pierd de cele mai multe ori, iar relațiile părinte-copil devin deficitare. Barierele de comunicare subminează înțelegerea reciprocă, nivelul de acceptare și relaționarea empatică dintre membrii familiei și creează diverse stări tensionate, frustrante și conflictuale. Aceste relații deficitare ce se stabilesc între părinți și adolescenți au un impact negativ asupra formării propriei imagini a elevului, deci, implicit și asupra procesului de autocunoaștere.

Bibliografie

- Grația Sion, Psihologia adolescenței și a tinereții. Dezvoltare, educație și intervenție, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2018
- Buzdugan T, Avertismentele adolescenței, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2009
- Munteanu A, Psihologia dezvoltării umane, ediția a II-a, rev, Ed. Polirom, Iași, 2006
- Șchiopu U, Verza E, Psihosociologia vârstelor – ciclurile vieții, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1995
- Steingerg L., Silk J S, Parenting adolescents. In handbook of parenting: Children and parenting, Vol. 1, 2, Ed. Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 2002

REPERELE EDUCAȚIEI INCUZIVE, CENTRATE PE ELEV ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Profesor învăț. primar Pufulete Cristina Nicoleta

Școala Gimnazială, Sat Strejnicu, Comuna Târgșoru Vechi, Județul Prahova

Introducere

Educația contemporană este caracterizată de o orientare tot mai accentuată către respectarea diversității și asigurarea accesului egal la învățare pentru toți copiii. În acest context, conceptele de educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev devin piloni fundamentali ai reformelor educaționale moderne. În învățământul primar, aceste principii capătă o importanță deosebită, deoarece această etapă reprezintă fundamentul dezvoltării cognitive, sociale și emoționale a copilului.

Educația incluzivă presupune integrarea tuturor copiilor în sistemul educațional, indiferent de particularitățile lor fizice, intelectuale, sociale sau culturale. Echitatea în educație vizează asigurarea unor șanse reale și egale de învățare pentru fiecare elev, iar abordarea centrată pe elev implică adaptarea procesului didactic la nevoile, interesele și ritmul de dezvoltare al acestuia.

În contextul globalizării și al creșterii diversității în școli, cadrele didactice sunt chemate să adopte metode pedagogice flexibile, să valorifice diferențele individuale și să creeze un climat educațional favorabil participării active a tuturor elevilor. Astfel, educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev devine o condiție esențială pentru dezvoltarea unei societăți democratice și pentru formarea unor indivizi autonomi, responsabili și toleranți.

Conceptul de educație incluzivă

Educația incluzivă reprezintă un model educațional care promovează participarea tuturor copiilor la procesul de învățare, indiferent de caracteristicile sau dificultățile acestora. Acest concept a fost consolidat la nivel internațional prin documente precum Declarația de la Salamanca (1994), care subliniază dreptul fiecărui copil la educație și necesitatea adaptării sistemelor educaționale pentru a răspunde diversității.

În învățământul primar, educația incluzivă presupune integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în clasele obișnuite și oferirea de suport pedagogic adecvat. Aceasta nu se limitează doar la integrarea fizică a elevilor în școală, ci implică participarea activă a acestora la toate activitățile educaționale.

Un aspect esențial al educației incluzive îl reprezintă schimbarea perspectivei asupra diferențelor individuale. În loc să fie percepute ca obstacole, acestea sunt considerate resurse valoroase pentru procesul de învățare. Diversitatea experiențelor, abilităților și intereselor elevilor

contribuie la dezvoltarea unui mediu educațional bogat și stimulat. Implementarea educației incluzive necesită adaptarea curriculumului, utilizarea unor metode didactice variate și dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice. Profesorul devine astfel facilitator al învățării, mediator al relațiilor dintre elevi și promotor al unui climat de respect și cooperare.

Echitatea în educație

Echitatea în educație reprezintă principiul conform căruia fiecare elev trebuie să beneficieze de oportunități reale de învățare, adaptate nevoilor sale specifice. Spre deosebire de egalitate, care presupune tratamentul identic al tuturor elevilor, echitatea implică oferirea unui sprijin diferențiat pentru a compensa eventualele dezavantaje sociale, economice sau culturale.

În învățământul primar, echitatea este esențială pentru prevenirea abandonului școlar și pentru reducerea inegalităților educaționale. Copiii provin din medii familiale diverse și pot avea niveluri diferite de pregătire la intrarea în școală. Prin urmare, rolul cadrului didactic este acela de a identifica nevoile individuale ale elevilor și de a adapta strategiile didactice în consecință.

Promovarea echității în educație implică, de asemenea, crearea unui climat școlar bazat pe respect, acceptare și sprijin reciproc. Elevii trebuie să se simtă valorizați și încurajați să participe activ la procesul de învățare. În acest sens, activitățile de grup, învățarea colaborativă și proiectele interdisciplinare pot contribui la dezvoltarea sentimentului de apartenență și la consolidarea relațiilor dintre elevi.

Un alt aspect important al echității este accesul egal la resurse educaționale. Manualele, materialele didactice și tehnologiile digitale trebuie să fie disponibile pentru toți elevii, astfel încât fiecare copil să aibă posibilitatea de a-și dezvolta potențialul.

Educația centrată pe elev

Abordarea centrată pe elev reprezintă un model pedagogic care pune accentul pe rolul activ al copilului în procesul de învățare. În această perspectivă, elevul nu mai este un simplu receptor al informațiilor, ci devine participant activ la construirea propriilor cunoștințe.

În învățământul primar, această abordare presupune adaptarea activităților didactice la interesele, stilurile de învățare și ritmul individual al elevilor. Profesorul își asumă rolul de ghid și facilitator, iar procesul educațional devine unul interactiv și participativ.

Metodele didactice utilizate într-o educație centrată pe elev includ învățarea prin descoperire, jocul didactic, problematizarea, proiectele și activitățile de colaborare. Aceste metode stimulează curiozitatea, gândirea critică și creativitatea elevilor.

Un alt element important al educației centrate pe elev îl reprezintă evaluarea formativă. Aceasta are rolul de a monitoriza progresul elevilor și de a oferi feedback constructiv, contribuind la dezvoltarea motivației pentru învățare. Evaluarea nu mai este percepută ca un instrument de sancționare, ci ca un mijloc de sprijin pentru dezvoltarea competențelor.

Strategii didactice pentru implementarea educației incluzive și centrate pe elev

Pentru a implementa eficient principiile educației incluzive și centrate pe elev, cadrele didactice trebuie să utilizeze o varietate de strategii didactice adaptate diversității elevilor. Una dintre cele mai eficiente strategii este **diferențierea instruirii**, care presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și activităților în funcție de nivelul de pregătire al elevilor. Prin această abordare, fiecare elev poate învăța în ritmul propriu și poate progresa în funcție de potențialul său. O altă strategie importantă este **învățarea colaborativă**, care implică organizarea elevilor în grupuri de lucru. Această metodă favorizează cooperarea, dezvoltarea abilităților sociale și schimbul de idei între elevi. De asemenea, utilizarea **metodelor interactive**, precum brainstormingul, jocul de rol sau dezbaterile, contribuie la creșterea implicării elevilor în procesul de învățare. Aceste metode stimulează gândirea critică și dezvoltarea competențelor de comunicare. Integrarea tehnologiilor digitale reprezintă o altă direcție importantă pentru susținerea educației incluzive. Platformele educaționale, aplicațiile interactive și resursele multimedia pot facilita accesul la informație și pot adapta procesul de învățare la nevoile individuale ale elevilor.

Rolul cadrului didactic în promovarea educației incluzive

Profesorul joacă un rol central în implementarea educației incluzive și echitabile. Acesta trebuie să manifeste deschidere față de diversitate, empatie și flexibilitate în organizarea activităților didactice. Cadrele didactice sunt responsabile de crearea unui climat educațional pozitiv, în care fiecare elev să se simtă acceptat și valorizat. Relația profesor–elev trebuie să se bazeze pe respect reciproc, comunicare deschisă și sprijin permanent. În același timp, profesorul trebuie să colaboreze cu părinții, consilierii școlari și alți specialiști pentru a asigura sprijinul necesar elevilor care întâmpină dificultăți de învățare. Această colaborare interdisciplinară contribuie la dezvoltarea unor intervenții educaționale eficiente.

Formarea continuă a cadrelor didactice este esențială pentru dezvoltarea competențelor necesare implementării educației incluzive. Participarea la cursuri de formare, workshopuri și programe de dezvoltare profesională permite profesorilor să își îmbunătățească practicile pedagogice și să răspundă mai eficient nevoilor elevilor.

Concluzii

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă o direcție fundamentală în dezvoltarea sistemelor educaționale moderne. În învățământul primar, aceste principii contribuie la formarea unei baze solide pentru dezvoltarea intelectuală, socială și emoțională a copiilor.

Prin promovarea incluziunii și a echității, școala devine un spațiu al diversității și al respectului reciproc, în care fiecare elev are posibilitatea de a-și valorifica potențialul. Abordarea centrată pe elev transformă procesul de învățare într-o experiență activă și semnificativă, în care copilul este protagonistul propriei dezvoltări.

Implementarea acestor principii necesită implicarea tuturor actorilor educaționali – cadre didactice, elevi, părinți și comunitate – precum și adaptarea permanentă a strategiilor pedagogice la realitățile sociale și culturale ale școlii.

În concluzie, educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă nu doar un ideal pedagogic, ci o necesitate pentru construirea unui sistem educațional democratic și pentru formarea unor cetățeni activi și responsabili în societate.

Bibliografie

Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Iași, Editura Polirom.

Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași, Editura Polirom.

Păun, E. (2002). Școala – abordare sociopedagogică. Iași, Editura Polirom.

Stănciulescu, E. (2010). Sociologia educației. Iași, Editura Polirom.

UNESCO (1994). Declarația de la Salamanca și cadrul de acțiune privind educația specială. Paris, UNESCO.

UNESCO (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris, UNESCO.

Impactul asupra dezvoltării copiilor din învățământul primar prin integrarea tehnologiilor emergente și a tehnologiilor digitale avansate

Profesor înv. Primar Pufulete Cristina Nicoleta

Școala Gimnazială, Sat Strejnicu, Comuna Târgșoru Vechi, Județul Prahova

Introducere

În ultimele decenii, evoluțiile tehnologice au determinat transformări majore în aproape toate domeniile societății, iar sistemele educaționale nu fac excepție. Digitalizarea accelerată, dezvoltarea internetului și apariția tehnologiilor emergente au schimbat modul în care informația este produsă, distribuită și utilizată. În acest context, școala contemporană se confruntă cu provocarea de a integra tehnologia în procesul educațional într-un mod eficient și pedagogic fundamentat.

Învățământul primar reprezintă una dintre cele mai importante etape ale educației formale, deoarece în această perioadă se dezvoltă competențele fundamentale de citire, scriere, calcul și gândire critică. Tot în această etapă se formează atitudinile față de învățare, curiozitatea intelectuală și capacitatea de colaborare. Din acest motiv, introducerea tehnologiilor digitale în educația primară trebuie analizată atent, deoarece impactul asupra dezvoltării elevilor poate fi atât pozitiv, cât și negativ.

Numeroși cercetători din domeniul educației au subliniat faptul că utilizarea tehnologiei în procesul de predare poate contribui la crearea unor medii de învățare mai interactive și mai adaptate nevoilor individuale ale elevilor (Selwyn, 2016). În același timp, organizații internaționale precum UNESCO și OECD au evidențiat importanța dezvoltării competențelor digitale încă din primii ani de școală, considerându-le esențiale pentru integrarea în societatea contemporană (OECD, 2021).

Cu toate acestea, integrarea tehnologiei în educație ridică și o serie de probleme legate de utilizarea excesivă a dispozitivelor digitale, de impactul asupra atenției copiilor și de posibilitatea diminuării interacțiunilor sociale directe. Prin urmare, analiza impactului tehnologiilor emergente asupra elevilor din învățământul primar reprezintă un subiect de interes major pentru cercetarea educațională.

Scopul prezentului studiu este de a analiza rolul tehnologiilor emergente și al instrumentelor digitale avansate în procesul educațional din ciclul primar, evidențiind atât beneficiile, cât și riscurile asociate utilizării acestora. De asemenea, studiul își propune să evidențieze rolul profesorului în integrarea eficientă a tehnologiei în activitatea didactică și să ofere o perspectivă asupra direcțiilor viitoare de dezvoltare a educației digitale.

Conceptul de tehnologii emergente în educație

Tehnologiile emergente reprezintă inovații tehnologice aflate într-o fază relativ timpurie de dezvoltare, dar care au potențialul de a transforma radical diferite domenii ale societății, inclusiv educația. În context educațional, aceste tehnologii includ inteligența artificială, realitatea virtuală, realitatea augmentată, analiza datelor educaționale, platformele adaptive de învățare și mediile digitale colaborative.

Inteligența artificială este una dintre cele mai promițătoare tehnologii emergente utilizate în educație. Sistemele bazate pe inteligență artificială pot analiza performanțele elevilor și pot adapta conținutul educațional în funcție de nevoile individuale ale acestora. Acest tip de învățare adaptivă contribuie la personalizarea procesului educațional și la creșterea eficienței învățării (Luckin et al., 2016).

Realitatea virtuală și realitatea augmentată oferă posibilitatea creării unor experiențe educaționale imersive. Prin intermediul acestor tehnologii, elevii pot explora concepte abstracte într-un mod vizual și interactiv. De exemplu, lecțiile de științe pot include simulări tridimensionale ale sistemului solar sau ale corpului uman, facilitând înțelegerea conceptelor complexe.

Un alt domeniu important îl reprezintă analiza datelor educaționale. Prin colectarea și interpretarea datelor privind activitatea elevilor pe platformele digitale, profesorii pot identifica mai ușor dificultățile de învățare și pot interveni în mod eficient pentru sprijinirea elevilor.

În același timp, tehnologiile emergente facilitează dezvoltarea învățării colaborative. Platformele online permit elevilor să lucreze împreună la proiecte, să comunice și să împărtășească idei, chiar și atunci când nu se află în același spațiu fizic. Acest tip de colaborare contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și a abilităților de lucru în echipă.

Instrumente digitale avansate utilizate în învățământul primar

În practica educațională actuală, numeroase instrumente digitale sunt utilizate pentru a sprijini procesul de predare și învățare. Printre cele mai frecvente se numără platformele educaționale online, aplicațiile educaționale interactive, tablele interactive, bibliotecile digitale și instrumentele de evaluare online.

Platformele educaționale precum mediile de management al învățării permit profesorilor să organizeze conținutul educațional, să distribuie materiale didactice și să monitorizeze progresul elevilor. Aceste platforme facilitează comunicarea între profesori, elevi și părinți și contribuie la dezvoltarea unui mediu educațional digital integrat.

Aplicațiile educaționale interactive utilizează elemente de gamificare pentru a crește nivelul de implicare al elevilor în activitățile de învățare. Gamificarea presupune utilizarea elementelor specifice jocurilor, precum punctele, nivelurile sau recompensele, pentru a stimula motivația și participarea activă a elevilor (Deterding et al., 2011).

Tablele interactive reprezintă un alt instrument important în modernizarea procesului educațional. Acestea permit prezentarea conținuturilor într-un mod vizual și dinamic și oferă posibilitatea participării directe a elevilor la activitățile didactice.

Bibliotecile digitale și resursele educaționale deschise oferă acces la o varietate largă de materiale didactice, inclusiv cărți, articole, imagini și videoclipuri educaționale. Aceste resurse pot îmbogăți experiența de învățare și pot contribui la dezvoltarea autonomiei elevilor în procesul de învățare.

Impactul pozitiv al tehnologiilor digitale asupra elevilor

Numeroase studii evidențiază beneficiile utilizării tehnologiei în procesul educațional. Unul dintre cele mai importante avantaje este creșterea nivelului de motivație pentru învățare. Mediile

digitale interactive pot transforma lecțiile tradiționale într-o experiență mai atractivă și mai captivantă pentru elevi.

Tehnologia contribuie, de asemenea, la dezvoltarea competențelor digitale, considerate esențiale în societatea contemporană. Elevii care utilizează instrumente digitale în activitățile educaționale învață să caute informații, să analizeze date și să utilizeze resurse digitale într-un mod responsabil.

Un alt avantaj major îl reprezintă posibilitatea personalizării procesului educațional. Platformele adaptive permit ajustarea nivelului de dificultate al activităților în funcție de performanțele elevilor. Astfel, fiecare elev poate învăța în propriul ritm, iar profesorii pot oferi sprijin suplimentar celor care întâmpină dificultăți.

Utilizarea tehnologiei poate contribui și la dezvoltarea creativității. Instrumentele digitale permit elevilor să creeze prezentări multimedia, proiecte digitale sau materiale vizuale care stimulează gândirea creativă și exprimarea personală.

De asemenea, tehnologia facilitează accesul la informație. Elevii pot explora o varietate largă de resurse educaționale, ceea ce contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a capacității de analiză a informațiilor.

Impactul negativ și riscurile asociate utilizării tehnologiei

În ciuda numeroaselor beneficii, utilizarea tehnologiei în educația copiilor poate avea și efecte negative dacă nu este gestionată corespunzător. Unul dintre principalele riscuri este reprezentat de reducerea capacității de concentrare. Expunerea constantă la stimuli digitali rapizi poate afecta abilitatea copiilor de a menține atenția asupra sarcinilor de învățare pe termen lung (Carr, 2010).

Un alt risc important îl reprezintă dependența de tehnologie. Utilizarea excesivă a dispozitivelor digitale poate conduce la dezvoltarea unor comportamente de dependență, care pot afecta echilibrul dintre activitățile școlare, recreative și sociale.

De asemenea, există preocupări legate de impactul tehnologiei asupra dezvoltării socio-emoționale a copiilor. Interacțiunea directă cu colegii și profesorii este esențială pentru dezvoltarea empatiei, a comunicării și a abilităților sociale. Utilizarea excesivă a mediilor digitale poate reduce aceste interacțiuni.

Problemele de sănătate reprezintă un alt aspect important. Utilizarea prelungită a dispozitivelor digitale poate conduce la oboseală vizuală, probleme posturale și sedentarism. În cazul copiilor de vârstă mică, aceste probleme pot avea consecințe asupra dezvoltării fizice.

Din aceste motive, specialiștii recomandă utilizarea echilibrată a tehnologiei în educație, combinând activitățile digitale cu metodele tradiționale de învățare și cu activitățile practice.

Rolul profesorului și concluzii

Profesorul joacă un rol esențial în integrarea tehnologiei în procesul educațional. Tehnologia nu trebuie să înlocuiască profesorul, ci să devină un instrument care sprijină activitatea didactică și facilitează învățarea.

Cadrele didactice trebuie să dezvolte competențe digitale și pedagogice care să le permită utilizarea eficientă a instrumentelor tehnologice. Formarea continuă a profesorilor reprezintă o condiție esențială pentru implementarea cu succes a educației digitale.

Integrarea tehnologiilor emergente în învățământul primar poate contribui la crearea unui mediu educațional modern, interactiv și adaptat nevoilor elevilor. Beneficiile includ creșterea motivației pentru învățare, dezvoltarea competențelor digitale și personalizarea procesului educațional.

Cu toate acestea, utilizarea tehnologiei trebuie realizată într-un mod responsabil și echilibrat pentru a evita efectele negative asupra dezvoltării copiilor. Politicile educaționale trebuie să promoveze utilizarea pedagogică a tehnologiei și să sprijine dezvoltarea competențelor digitale ale profesorilor și elevilor.

În concluzie, tehnologia poate deveni un instrument valoros în educația primară atunci când este integrată într-o strategie pedagogică bine fundamentată, centrată pe nevoile elevilor și pe dezvoltarea lor armonioasă.

Bibliografie

Carr, N. (2010). *The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains*. New York, W.W. Norton.

Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). *From Game Design Elements to Gamefulness: Defining Gamification*. Proceedings of the 15th International Academic MindTrek Conference.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. (2016). *Intelligence Unleashed, An Argument for AI in Education*. London: Pearson.

OECD (2021). *Digital Education Outlook*. Paris, OECD Publishing.

Selwyn, N. (2016). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. London, Bloomsbury.

UNESCO (2023). *Technology in Education: A Tool on Whose Terms?*, Global Education Monitoring Report.

PRACTICI DIDACTICE INOVATOARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar Pufulete Cristina Nicoleta

Școala Gimnazială, Sat Strejnicu, Comuna Târgșoru Vechi, Județul Prahova

Rezumat

În contextul transformărilor accelerate din societatea contemporană, sistemul educațional este nevoit să adopte metode didactice inovatoare care să răspundă nevoilor elevilor secolului XXI. Învățământul primar reprezintă etapa fundamentală în formarea competențelor cognitive, sociale și emoționale ale copiilor, iar strategiile pedagogice utilizate în această perioadă pot influența semnificativ succesul educațional ulterior. Studiul de față analizează principalele practici didactice inovatoare utilizate în învățământul primar și evidențiază impactul demonstrabil al acestora asupra performanțelor școlare, motivației pentru învățare și dezvoltării competențelor transversale. Metodele analizate includ învățarea prin proiecte, utilizarea tehnologiei digitale în procesul educațional, învățarea colaborativă și abordările centrate pe elev. Rezultatele cercetărilor pedagogice indică faptul că implementarea acestor practici contribuie la creșterea implicării elevilor, dezvoltarea gândirii critice și îmbunătățirea rezultatelor academice.

1. Introducere

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluțiile tehnologice, sociale și culturale. În acest context, profesorii sunt provocați să adopte strategii didactice inovatoare care să stimuleze interesul elevilor și să dezvolte competențe relevante pentru societatea actuală.

Învățământul primar reprezintă o etapă esențială în formarea personalității copilului și în dezvoltarea competențelor de bază. În această perioadă se consolidează abilitățile de citire, scriere, calcul și comunicare, dar și capacitatea de cooperare și rezolvare de probleme. Metodele tradiționale, centrate predominant pe transmiterea informațiilor, nu mai sunt suficiente pentru a răspunde cerințelor educației moderne.

Practici didactice inovatoare precum învățarea prin descoperire, integrarea tehnologiei digitale sau învățarea bazată pe proiecte au demonstrat rezultate pozitive în numeroase sisteme educaționale. Acestea pun accent pe participarea activă a elevilor, pe colaborare și pe dezvoltarea gândirii critice. Scopul acestui studiu este de a analiza principalele practici didactice inovatoare aplicabile în învățământul primar și de a evidenția impactul acestora asupra procesului educațional.

2. Fundamentarea teoretică a practicilor didactice inovatoare

Conceptul de inovație didactică se referă la introducerea unor metode, strategii sau instrumente pedagogice noi, menite să îmbunătățească eficiența procesului de predare-învățare. Inovația nu presupune neapărat abandonarea metodelor tradiționale, ci adaptarea acestora la nevoile actuale ale elevilor.

Teoriile constructiviste ale învățării susțin că elevii construiesc activ cunoașterea prin interacțiune cu mediul și prin experiențe de învățare relevante. Astfel, rolul profesorului se transformă din simplu furnizor de informații într-un facilitator al procesului de învățare.

În învățământul primar, aplicarea acestor principii presupune utilizarea unor metode interactive care să stimuleze curiozitatea naturală a copiilor. Printre cele mai importante caracteristici ale practicilor didactice inovatoare se numără:

- centrarea pe elev;
- învățarea experiențială;
- utilizarea tehnologiei;
- colaborarea și comunicarea;
- interdisciplinaritatea.

Implementarea acestor practici contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie necesare în societatea contemporană, precum gândirea critică, creativitatea, comunicarea și colaborarea.

3. Învățarea bazată pe proiecte

Învățarea bazată pe proiecte reprezintă una dintre cele mai eficiente metode inovatoare utilizate în învățământul primar. Aceasta presupune implicarea elevilor în realizarea unor proiecte complexe, care necesită cercetare, colaborare și aplicarea cunoștințelor în contexte reale.

Prin intermediul proiectelor, elevii sunt încurajați să formuleze întrebări, să investigheze probleme și să identifice soluții. De exemplu, un proiect despre protecția mediului poate implica activități precum observarea naturii, realizarea unor postere informative sau organizarea unei campanii de reciclare.

Beneficiile acestei metode sunt multiple. În primul rând, elevii devin mai motivați deoarece participă activ la procesul de învățare. În al doilea rând, proiectele facilitează integrarea cunoștințelor din mai multe discipline, contribuind la dezvoltarea unei înțelegeri holistice a realității. Studiile pedagogice arată că elevii implicați în activități de învățare prin proiecte dezvoltă abilități superioare de rezolvare a problemelor și manifestă un nivel mai ridicat de autonomie în învățare.

4. Integrarea tehnologiei digitale în procesul didactic

Utilizarea tehnologiei digitale reprezintă o componentă importantă a practicilor didactice inovatoare. Tabletele, platformele educaționale, aplicațiile interactive și resursele multimedia pot transforma procesul de învățare într-o experiență mai atractivă și mai eficientă.

În învățământul primar, tehnologia poate fi utilizată pentru:

- realizarea unor lecții interactive;
- accesarea resurselor educaționale online;
- dezvoltarea competențelor digitale;

- evaluarea formativă a elevilor.

De exemplu, aplicațiile educaționale pot oferi exerciții adaptate nivelului fiecărui elev, facilitând astfel învățarea personalizată. De asemenea, platformele digitale permit profesorilor să monitorizeze progresul elevilor și să ofere feedback rapid.

Cercetările din domeniul educației indică faptul că utilizarea tehnologiei digitale, atunci când este integrată corect în procesul didactic, contribuie la creșterea motivației elevilor și la îmbunătățirea rezultatelor școlare.

5. Învățarea colaborativă

Învățarea colaborativă reprezintă o strategie didactică în care elevii lucrează împreună pentru a rezolva sarcini sau pentru a atinge obiective comune de învățare. Această abordare pune accent pe cooperare, comunicare și responsabilitate comună.

În învățământul primar, activitățile colaborative pot include:

- lucrul în grupuri mici;
- jocuri educaționale de echipă;
- dezbateri și discuții ghidate;
- rezolvarea de probleme în mod colectiv.

Prin participarea la astfel de activități, elevii învață să își exprime ideile, să asculte opiniile colegilor și să colaboreze pentru atingerea unui scop comun. În același timp, se dezvoltă competențe sociale esențiale, precum empatia, respectul și responsabilitatea. Studiile educaționale demonstrează că elevii implicați în activități de învățare colaborativă prezintă o înțelegere mai profundă a conceptelor și obțin rezultate academice mai bune.⁶

6 . Învățarea centrată pe elev

Un element central al practicilor didactice inovatoare îl reprezintă orientarea procesului educațional către nevoile și interesele elevilor. Învățarea centrată pe elev presupune adaptarea strategiilor didactice la stilurile de învățare, ritmul și particularitățile fiecărui copil.

Profesorul devine un ghid care facilitează accesul la cunoaștere și creează contexte de învățare relevante. Printre metodele utilizate în această abordare se numără:

- învățarea prin descoperire;
- învățarea prin joc;
- activitățile diferențiate;
- evaluarea formativă.

Prin aplicarea acestor metode, elevii sunt încurajați să devină participanți activi în procesul educațional și să își asume responsabilitatea pentru propria învățare.

Rezultatele cercetărilor pedagogice indică faptul că abordarea centrată pe elev contribuie la dezvoltarea autonomiei, a creativității și a motivației intrinseci pentru învățare.⁷

7. Impactul practicilor didactice inovatoare

Implementarea practicilor didactice inovatoare în învățământul primar are efecte semnificative asupra calității procesului educațional. Printre principalele beneficii identificate în literatura de specialitate se numără:

- creșterea motivației pentru învățare;
- dezvoltarea gândirii critice și creative;
- îmbunătățirea competențelor sociale;
- creșterea performanțelor academice;
- dezvoltarea autonomiei în învățare.

În plus, aceste practici contribuie la formarea unor elevi capabili să se adapteze la schimbările rapide ale societății și să participe activ la viața socială. Totuși, implementarea lor necesită formarea continuă a cadrelor didactice, accesul la resurse educaționale adecvate și sprijin instituțional.

8. Concluzii

Practici didactice inovatoare reprezintă o componentă esențială a educației moderne, în special în învățământul primar, unde se pun bazele dezvoltării intelectuale și sociale ale copiilor. Metode precum învățarea prin proiecte, utilizarea tehnologiei digitale, învățarea colaborativă și abordările centrate pe elev au demonstrat un impact pozitiv asupra performanțelor școlare și asupra motivației pentru învățare. Integrarea acestor practici în activitatea didactică contribuie la crearea unui mediu educațional dinamic, participativ și adaptat nevoilor elevilor. Pentru a valorifica pe deplin potențialul acestor metode, este necesară susținerea formării profesionale a cadrelor didactice și dezvoltarea infrastructurii educaționale.

În concluzie, adoptarea practicilor didactice inovatoare reprezintă o direcție esențială pentru modernizarea educației și pentru pregătirea elevilor în vederea integrării într-o societate bazată pe cunoaștere.

Bibliografie

Bocoș, M. (2013). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană.

Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. București, Editura Polirom.

Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași, Editura Polirom.

Ionescu, M., & Radu, I. (2001). *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.

Păun, E. (2017). *Educația și provocările lumii contemporane*. București, Editura Didactică și Pedagogică.

Voiculescu, F. (2015). *Teoria și metodologia instruirii*. București, Editura Universitară.

Inovarea Incluziunii în Cabinetul de Limbi Străine: De la Metode Clasice la Inteligența Artificială

Profesor Pufulete Georgiana
Colegiul Național „Mihai Viteazul” Ploiești

Prezentul articol analizează paradigma educației incluzive aplicată în procesul de predare-învățare a limbii engleze (EFL). Lucrarea explorează trecerea de la integrarea fizică a elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) către o incluziune veritabilă, susținută de strategii pedagogice moderne și tehnologii emergente. Sunt discutate barierele lingvistice specifice, rolul profesorului ca facilitator și modul în care Inteligența Artificială poate reduce anxietatea de performanță, asigurând echitatea în clasa de limba engleză a viitorului.

Introducere

Educația incluzivă reprezintă un pilon fundamental al societății moderne și o temă centrală a conferinței „Education That Builds Tomorrow”. În contextul predării limbii engleze, incluziunea capătă o dimensiune suplimentară: accesul la o limbă de circulație internațională este un instrument esențial pentru autonomia viitoare a elevului. Transformarea digitală a anului 2026 ne oferă oportunitatea de a redefini actul didactic, transformând barierele de comunicare în punți de dezvoltare prin tehnologie.

Provocări specifice în predarea Limbii Engleze (EFL)

Identificarea obstacolelor este esențială pentru proiectarea unor soluții eficiente. În clasa de engleză, elevii cu CES se confruntă adesea cu:

- ✓ Anxietatea lingvistică: Teama de a greși în fața colectivului, care blochează producția orală.
- ✓ Bariere fonologice și ortografice: Dificultăți în procesarea sunetelor noi sau în scrierea cuvintelor care nu respectă corespondența fonetică (specifică limbii engleze).
- ✓ Lipsa materialelor adaptate: Manualele standard care nu oferă suport vizual sau auditiv suficient pentru diverse tipuri de învățare.

Strategii Didactice pentru o Clasă Incluzivă

Pentru a depăși aceste bariere, profesorul de limba engleză poate adopta metode centrate pe succesul fiecărui elev:

- ✓ Scaffolding (Scaunul de sprijin): Oferirea unor structuri lingvistice predefinite (sentence starters) care să ajute elevul să își exprime ideile.
- ✓ Învățarea Multisenzorială: Utilizarea gesturilor, a culorilor și a obiectelor reale pentru a ancora vocabularul nou în memoria pe termen lung.
- ✓ Designul Universal pentru Învățare (UDL): Prezentarea informației prin multiple canale (video, text, audio) pentru a satisface toate stilurile de învățare.

Inteligența Artificială: "Marele Egalizator" în Învățarea Limbii Engleze

Un element de noutate în educația anului 2026 este utilizarea Inteligenței Artificiale (IA) ca asistent de incluziune. IA oferă soluții personalizate care reduc decalajele:

Personalizarea pronunției: Instrumentele de recunoaștere vocală permit elevilor să exerseze vorbirea într-un mediu privat, fără stresul evaluării imediate, primind feedback instantaneu.

- ✓ Adaptarea textelor în timp real: Modelele de limbaj pot genera versiuni simplificate ale unor texte literare englezești, adaptând nivelul lexical (de la B2 la A1) pentru a menține elevul implicat în lecție.
- ✓ Accesibilitate: Aplicațiile de tip Speech-to-Text ajută elevii cu dislexie sau disgrafie să participe la sarcini de scriere creativă prin dictare.

Concluzii

Viitorul educației aparține școlii incluzive, unde limba engleză devine un vehicul al integrării, nu un obstacol. Prin îmbinarea metodelor clasice cu inovația tehnologică și inteligența artificială, putem construi un mâine în care fiecare elev, indiferent de nevoile sale, are vocea necesară pentru a comunica într-o lume globalizată.

Bibliografie

Armstrong, F., *Education, Inclusion and Diversity*, Sage Publications, 2011.
British Council, *Inclusion in the English Language Classroom*, 2021.
UNESCO, *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities*, 2023.
Vrășmaș, T., *Școala incluzivă – o provocare pentru învățământul modern*, București, 2021

Utilizarea Internetului în procesul educațional

**Profesor Puțințelnicu Carmen-Valentina,
Școala Gimnazială „Ioradache Cantacuzino”, Pașcani, jud. Iași**

Introducere

În contextul actual al societății informaționale, Internetul a devenit un element indispensabil în numeroase domenii ale vieții, inclusiv în educație. Tehnologiile digitale transformă profund modul în care copiii învață, chiar din învățământul primar, ca fundament al formării intelectuale și sociale. Utilizarea Internetului în acest stadiu timpuriu al educației deschide oportunități importante pentru dezvoltarea cognitivă, stimularea curiozității și îmbunătățirea accesului la resurse educaționale variate.

Importanța integrării Internetului în procesul educațional

Educația primară are rolul esențial de a construi bazele învățării viitoare. Prin introducerea Internetului ca instrument didactic, procesul educațional devine mai interactiv, mai flexibil și mai adaptat nevoilor fiecărui elev. Accesul la internet permite profesorilor să creeze lecții dinamice, să utilizeze platforme educaționale și să încurajeze învățarea colaborativă.

Internetul devine astfel un catalizator al învățării personalizate, permițând fiecărui copil să învețe în ritmul propriu, prin resurse precum videoclipuri educaționale, jocuri interactive, enciclopedii online și aplicații care stimulează gândirea logică, creativitatea și memoria vizuală.

Modalități concrete de utilizare a Internetului în procesul educațional

Integrarea Internetului în educație se poate realiza în moduri variate, fie în sala de clasă, fie ca activitate complementară acasă prin:

1. Platforme educaționale interactive

Instrumente precum Google Classroom, Kahoot, Wordwall, ClassDojo sau Edmodo sunt folosite de profesori pentru a distribui teme, a urmări progresul elevilor și a crea jocuri sau teste interactive care implică elevii într-un mod plăcut și constructiv.

2. Accesul la resurse multimedia

Elevii pot viziona documentare, desene animate educative sau prezentări video care sprijină învățarea vizuală și auditivă. De exemplu, lecțiile de științe naturale pot fi completate cu filme care arată ciclul vieții plantelor sau fenomene meteorologice.

3. Utilizarea aplicațiilor educaționale

Aplicațiile mobile sau web, precum Duolingo (pentru limbi străine), Scratch (pentru programare de bază), sau KidSmart (pentru matematică), pot fi introduse gradual în procesul didactic. Acestea îmbină jocul cu învățarea și sunt adaptate vârstei copiilor.

4. Proiecte online și colaborări

Elevii pot participa la proiecte internaționale sau naționale (de tip eTwinning), unde colaborează cu copii din alte școli, schimbând idei și lucrări, dezvoltându-și astfel competențele de comunicare și cooperare.

Avantajele utilizării Internetului în procesul educațional

Utilizarea Internetului aduce o serie de beneficii semnificative în educație:

- **Stimularea interesului pentru învățare:** Elevii sunt mai motivați să învețe când conținutul este prezentat într-un mod interactiv și vizual.
- **Dezvoltarea competențelor digitale:** De la o vârstă fragedă, copiii învață să utilizeze responsabil tehnologia, o abilitate esențială în secolul XXI.
- **Acces egal la informații:** Internetul democratizează accesul la cunoaștere, oferind șanse egale tuturor copiilor, indiferent de mediul social.
- **Flexibilitate în predare:** Profesorii pot adapta conținutul în funcție de nivelul fiecărui elev, oferindu-le suport individualizat.

Provocări și riscuri asociate

În ciuda avantajelor evidente, utilizarea Internetului implică și unele provocări care trebuie gestionate cu atenție:

- **Expunerea la conținut nepotrivit:** Fără control parental sau filtre de siguranță, elevii pot accesa informații neadecvate.
- **Distragerea atenției:** Tehnologia, dacă nu este folosită cu scop educativ clar, poate duce la pierderea concentrării sau la dependență de jocuri.
- **Inegalități de acces:** Nu toți elevii au acasă conexiune la Internet sau dispozitive adecvate, ceea ce poate accentua discrepanțele educaționale.
- **Necesitatea formării profesorilor:** Cadrele didactice trebuie să fie instruite constant pentru a utiliza eficient instrumentele digitale în predare.

Rolul profesorilor și părinților în utilizarea eficientă a Internetului

În procesul educațional desfășurat în era digitală, succesul integrării Internetului în activitățile didactice nu depinde doar de accesul la tehnologie, ci și– în mod esențial– de implicarea activă și conștientă a cadrelor didactice și a părinților. Aceștia au misiunea de a ghida, filtra, structura și susține folosirea Internetului, astfel încât acesta să devină un aliat al cunoașterii, nu o sursă de distragere sau confuzie pentru copii.

Profesorul – arhitectul experienței digitale în clasă

Rolul profesorului nu mai este limitat la simpla transmitere a informației, ci se transformă într-unul mult mai complex: facilitator, mentor și designer al experienței educaționale digitale. Integrarea Internetului în procesul de predare-învățare presupune din partea profesorilor:

- **Selecția critică a resurselor:** Cadrele didactice trebuie să aleagă cu discernământ materialele digitale, să se asigure că acestea sunt corecte, accesibile și potrivite vârstei elevilor. De exemplu, utilizarea unor jocuri educaționale sau platforme interactive trebuie să aibă o finalitate clară, să sprijine obiectivele lecției și să nu devină simple forme de divertisment.
- **Planificarea strategică a lecțiilor:** Internetul trebuie integrat în lecții într-un mod coerent și planificat. Profesorul trebuie să creeze activități care încurajează participarea activă a elevilor, folosind resurse online ca punct de plecare pentru reflecție, analiză sau creație.
- **Monitorizarea și evaluarea progresului:** Prin platforme digitale, profesorul poate urmări progresul individual al fiecărui elev, poate oferi feedback rapid și poate adapta materialele în funcție de nevoile specifice ale copiilor.
- **Educația pentru responsabilitate digitală:** Un aspect crucial este formarea unei conduite corecte în mediul online. Profesorul trebuie să le explice elevilor ce înseamnă siguranța pe Internet, cum să recunoască surse de încredere, cum să se protejeze de conținutul nepotrivit și cum să interacționeze civilizată în spațiul virtual.
- **Colaborarea cu părinții:** Profesorii trebuie să mențină un dialog deschis și constant cu familiile, informându-le despre resursele folosite, obiectivele activităților online și modalitățile prin care pot susține învățarea acasă.

Părintele – ghidul din umbră al copilului în lumea digitală

Acasă, copilul are nevoie de supraveghere, sprijin și structură. Internetul oferă oportunități extraordinare, dar și riscuri semnificative. De aceea, rolul părinților este vital în conturarea unui mediu de învățare sigur și productiv.

Stabilirea unor reguli clare: Este esențială definirea unor reguli privind timpul petrecut online, tipurile de activități permise și pauzele regulate. Astfel, copilul învață disciplina și își dezvoltă autonomia în gestionarea propriului program de studiu.

Utilizarea unor filtre de protecție și control parental: Pentru a preveni expunerea la conținut neadecvat, părinții pot folosi programe de control parental sau setări de siguranță pe platformele educaționale și motoarele de căutare.

Implicarea în activitățile digitale: Un părinte informat poate deveni un partener activ în procesul de învățare. Acesta poate încuraja copilul să își exprime curiozitatea, să exploreze resurse educaționale variate și să discute despre ceea ce descoperă online.

Sinergia dintre școală și familie

Rezultatele optime apar atunci când profesorii și părinții colaborează armonios, împărțându-și viziunea asupra utilizării Internetului ca instrument educațional. Comunicarea constantă, feedback-ul reciproc și participarea activă la activitățile școlare și extrașcolare creează un ecosistem digital sănătos, în care copilul se simte sprijinit și încurajat. Această relație de încredere între școală și familie este cu atât mai importantă în ciclul primar,

când copilul se află într-o etapă de formare intensă, iar influențele externe pot modela în mod decisiv felul în care percepe tehnologia și învățarea.

Concluzie

Internetul reprezintă un instrument valoros în procesul educațional, dacă este utilizat în mod responsabil și echilibrat. Acesta poate transforma modul tradițional de predare într-un proces viu, dinamic și adaptat noilor generații de elevi. Cu sprijinul profesorilor, al părinților și al politicilor educaționale bine gândite, Internetul poate deveni o poartă deschisă către cunoaștere și progres pentru fiecare copil.

BIBLIOGRAFIE

1. **Cuc, Maria Claudia (2019).** *Integrarea tehnologiilor digitale în învățământul primar*. Editura Presa Universitară Clujeană.
2. **Albulescu, Ion & Albulescu, Mirela (2005).** *Didactica – o abordare transdisciplinară*. Editura Dacia.
3. **Ministerul Educației Naționale (2020).** *Ghid pentru utilizarea platformelor online în activitatea didactică*. Disponibil pe site-ul **edu.ro**.
4. **Portalul Didactic.ro** – Resurse educaționale online pentru învățământul primar. <https://www.didactic.ro>
5. **Edupedu.ro** – Platformă de știri și analize educaționale. <https://www.edupedu.ro>
6. **Ilie, Mirela & Neagu, Mihaela (2021).** *Digitalizarea educației – realitate, necesitate și provocare în învățământul primar*. În Revista de Pedagogie, nr. 1/2021.
7. **Ștefan, Cătălin (2019).** *Pedagogia digitală. O introducere în educația mediatică și tehnologică*. Editura Polirom.

PORTRET DE PROFESOR ÎN ERA INTELIGENȚEI ARTIFICIALE

Profesor Puținelnicu Carmen-Valentina

Școala Gimnazială „Iordache Cantacuzino”, Pașcani, jud. Iași

Educația modernă a cunoscut o schimbare radicală, accentuată exponențial în ultimii cinci ani odată cu utilizarea la scară largă a agenților cu inteligență artificială (IA). În contextul acestei schimbări de paradigmă și a ritmului de dezvoltare tot mai accelerat al adolescenților, rolul profesorului capătă noi valențe. Integrarea tehnologiei este un aspect cheie, prezența sa simțindu-se tot mai profund în sistemele educaționale, conducând la o remodelare a rolurilor participanților la procesul educațional și a interacțiunii dintre aceștia. Fundamental, profesorul pierde rolul clasic de furnizor al informației devenind un ghid, un dirijor al procesului educațional, un mediator între elev și noile tehnologii.

Această idee poate părea un paradox, căci contactul elevilor cu tehnologia și cunoștințele acestora cu privire la utilizarea imediată a noilor tehnologii, mai ales atunci când acestea sunt percepute ca o scurtătură, este cel mai adesea mai puternic decât cel al profesorului. Tendința elevilor de a profita, poate până la abuz, de lipsa unor deprinderi tehnologice actualizate ale profesorului este cunoscută, convertindu-se în una dintre cele mai mari capcane ale accesului atât de facil la aceste tehnologii. Profesorul se vede astfel forțat să devină un pioner, să intre în avangarda dezvoltărilor tehnologice pentru a putea să asigure în continuare un nivel de calitate al actului educațional, corelat cu nevoile, preocupările și stilul de lucru al generațiilor cu care lucrăm.

Inteligența artificială vine cu o serie enormă de avantaje ce pot fi integrate în procesul educativ, de la personalizarea învățării și evaluarea automată până la asistenți virtuali care pot răspunde nevoilor imediate ale elevilor, monitorizarea progresului și crearea de conținut educațional adaptat nivelului fiecărui elev. Mai mult, utilizarea acestor tehnologii în aspectele administrative și nevăzute ale activității didactice, printre care pregătirea de fișe de lucru, de criterii de evaluare pentru proiecte și referate, și în general orice sarcini repetitive, permit profesorului economisirea de timp prețios ce poate fi direcționat către activități creative, formare continuă sau recreaționale.

Aceste noi posibilități care se deschid facilitează procesul educațional, dar vin cu o serie de riscuri și capcane, precum și cu necesitatea unui nou set de abilități pe care profesorul modern le posedă, atât tehnice, cât și pedagogice. Familiarizarea cu modul de funcționare al inteligenței artificiale, înțelegerea modului în care sunt colectate și utilizate datele, modul de adresare și construcție a dialogului cu agenții inteligenți, dar mai ales capacitatea de a evalua critic calitatea resurselor generate automat sunt esențiale.

În acest context termenul dialog poate părea impropriu, dar cheia succesului în utilizarea resurselor care au la bază IA și poate cea mai importantă competență de dezvoltat pentru profesorul modern este reprezentată de *prompt engineering*. *Prompt engineering* este știința sau arta de a formula și optimiza prompturi (comenzi) adresate inteligenței artificiale pentru a obține rezultate optime, precise și relevante. Dezvoltarea acestui skill este un proces meticulos, consumator de timp, pur experiențial, iar cheia stă în acțiuni de tipul încercare și eroare,

optimizând cu fiecare comandă nouă rezultatul generat până la obținerea unei forme potrivite. Practica va conduce la scrierea unor prompturi tot mai eficiente, în a căror structură este esențială precizarea contextului în care agentul de inteligență artificială să acționeze(de exemplu, din perspectiva unui expert în educație, a unui educator de grădiniță, a unui cercetător științific etc), a sarcinii de îndeplinit, într-o manieră cât mai detaliată și care să nu permită interpretări, a formei în care se dorește rezultatul obținut și a parametrilor/constrângerilor de respectat.

Dincolo de competențele digitale, profesorul trebuie să manifeste flexibilitate cognitivă, gândire critică, dar și o empatie sporită, întrucât tehnologia nu poate substitui dimensiunea relațională a educației. Este necesar ca profesorul să devină un curator al resurselor digitale, capabil să discearnă între conținut relevant și zgomot informațional, dar și un arhitect al învățării care să creeze medii educaționale stimulative, incluzive și sigure din punct de vedere etic.

Portretul profesorului în educația modernă se conturează astfel în jurul unor trăsături precum adaptabilitatea, deschiderea spre învățare continuă, gândirea reflexivă și abilitatea de a lucra colaborativ atât cu tehnologia, cât și cu colegii sau elevii. Fără a exclude caracteristicile educației tradiționale, reprezentate de rigoarea conținutului științific și a atitudinilor morale, profesorul trebuie să ghideze fiecare elev către dezvoltarea armonioasă a unui adult cu aceleași competențe digitale și interrelaționale. Progresul se măsoară dincolo de note și calificative. Succesul adultului contemporan vine din îmbinarea aptitudinilor interumane cu cele specifice profilului, dar mai ales cu cele digitale.

Una dintre cele mai mari provocări este să demonstrăm elevilor că informația disponibilă ușor, accesată fără un proces cognitiv inițial, dar mai ales nefiltrată, nevalidată și neinternalizată nu reprezintă educație, ci din contră, evitarea acesteia. Rolul profesorului devine cu atât mai dificil cu cât trebuie să modeleze informația într-o formă accesibilă dar care să stimuleze gândirea, abilitatea de a face conexiuni și de a rezolva probleme, construind un cadru marcat de interdisciplinaritate, inovație și aplicabilitate. Prin capacitatea de a construi un astfel de model, corelată cu exemplul propriu, profesorul devine un model învățare pe tot parcursul vieții, asumându-și un rol de pionierat în comunitatea educațională și de promotor al unei culturi digitale responsabile.

Riscurile și provocările unei astfel de abordări nu pot fi ignorate: riscul de dependență de tehnologie, amenințările la adresa confidențialității datelor, perpetuarea unor erori algoritmice și reducerea interacțiunilor umane autentice sunt doar câteva dintre aspectele ce trebuie atent gestionate. Profesorul modern trebuie nu doar să utilizeze tehnologia, ci să o interogheze critic, să educe elevii în spiritul unui consum responsabil de inteligență artificială și să apere valorile umaniste într-un peisaj educațional tot mai automatizat. De asemenea, dimensiunea etică a utilizării inteligenței artificiale în educație nu poate fi neglijată.

În concluzie, profesorul din educația modernă nu mai poate fi înțeles fără raportare la tehnologie, în special la inteligența artificială. El devine un liant între trecutul didactic, marcat de tradiție și autoritate, și viitorul digital, definit prin adaptabilitate, colaborare și gândire critică. În acest context, succesul actului educațional nu mai depinde doar de cunoștințele transmise, ci și de capacitatea profesorului de a

ghida elevii într-o lume complexă, incertă, dar plină de oportunități, în care omul și tehnologia trebuie să coexiste în mod armonios.

Bibliografie :

1. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2022). **Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning**. Boston: Center for Curriculum Redesign.
2. Luckin, R. (2018). **Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century**. London: UCL Institute of Education Press.
3. Selwyn, N. (2019). **Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education**. Cambridge: Polity Press.
4. Williamson, B., & Piattoeva, N. (2021). *Objectivity as standardization in data-scientific educational governance: Grasping the global through the local. *Research in Education**, 101(1), 58–76.

Educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev

Nume: Rad-Boitor Maria Vasilica

Instituția de învățământ: Școala gimnazială nr. 3, Negrești-Oras

I. Introducere

Educația reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării sociale și economice, având un rol esențial în formarea competențelor și valorilor necesare participării active la viața socială. În contextul societății contemporane, caracterizată prin diversitate culturală, socială și economică, sistemele educaționale sunt tot mai mult orientate spre promovarea unor principii precum incluziunea, echitatea și centrarea procesului educațional pe nevoile elevului. Conceptul de educație incluzivă presupune asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii, indiferent de mediul social, de capacitățile individuale sau de eventualele dificultăți de învățare.

Importanța educației incluzive este evidențiată atât la nivel internațional, cât și la nivel național, prin numeroase politici și strategii educaționale care urmăresc reducerea inegalităților și creșterea participării tuturor copiilor la procesul educațional. O educație echitabilă nu se limitează doar la accesul la școală, ci implică și adaptarea metodelor de predare, a curriculumului și a mediului educațional astfel încât fiecare elev să beneficieze de oportunități reale de dezvoltare. În acest sens, abordarea centrată pe elev devine un element esențial, deoarece pune accent pe nevoile, interesele și ritmul de învățare al fiecărui elev.

Cu toate acestea, implementarea principiilor educației incluzive și echitabile poate întâmpina numeroase provocări, precum lipsa resurselor educaționale adecvate, pregătirea insuficientă a cadrelor didactice sau existența unor diferențe socio-economice semnificative între elevi. Aceste aspecte pot influența modul în care elevii participă și beneficiază de procesul educațional.

În acest context, problema cercetării vizează modul în care principiile educației incluzive, echitabile și centrate pe elev sunt promovate și percepute în sistemul educațional. Scopul articolului este de a analiza importanța acestor concepte în cadrul procesului educațional și de a evidenția rolul lor în crearea unui mediu educațional adaptat diversității elevilor. Printre obiectivele cercetării se numără analiza conceptelor teoretice privind educația incluzivă și echitabilă, evidențierea rolului abordării centrate pe elev în procesul de învățare și identificarea principalelor provocări și oportunități în implementarea acestor principii în sistemul educațional.

Educația este considerată un drept fundamental al fiecărei persoane și reprezintă un element esențial pentru dezvoltarea individuală și pentru progresul societății. Accesul la educație de calitate contribuie la formarea competențelor necesare integrării sociale și profesionale, oferind fiecărui individ oportunitatea de a se dezvolta și de a participa activ la viața comunității. Din această perspectivă, sistemele educaționale au responsabilitatea de a asigura condiții egale de învățare pentru toți elevii, indiferent de mediul social, economic sau cultural din care provin.

În contextul actual, caracterizat prin diversitate socială, culturală și educațională, sistemele de învățământ trebuie să fie capabile să răspundă nevoilor variate ale elevilor. Diversitatea se poate manifesta prin diferențe de ritm de învățare, stiluri cognitive, niveluri de pregătire sau situații socio-economice diferite. Prin urmare, educația incluzivă presupune adaptarea metodelor de predare, a curriculumului și a mediului educațional astfel încât fiecare elev să poată participa activ la procesul de învățare și să beneficieze de oportunități reale de dezvoltare.

Un element central al educației incluzive îl reprezintă promovarea participării tuturor elevilor la procesul educațional. Accentul nu este pus doar pe accesul la educație, ci și pe implicarea activă a elevilor în activitățile de învățare și pe crearea unui mediu educațional care să valorifice potențialul fiecărui elev. Astfel, educația centrată pe elev devine o abordare importantă, deoarece pune în prim-plan nevoile, interesele și capacitățile individuale ale elevilor, contribuind la dezvoltarea unui proces educațional echitabil și adaptat diversității existente în cadrul sistemului de învățământ.

II.Cadrul teoretic

1.1 Conceptul de educație incluzivă

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemelor educaționale moderne, având ca scop asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii, indiferent de caracteristicile lor individuale, de mediul social sau de eventualele dificultăți de învățare. Conceptul de educație incluzivă a fost promovat la nivel internațional de organizații precum UNESCO, care definește educația incluzivă ca fiind un proces prin care sistemul educațional răspunde diversității elevilor, prin creșterea participării acestora la procesul de învățare și reducerea excluziunii din educație.

Conform perspectivei promovate de UNESCO, educația incluzivă nu se limitează doar la integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale, ci presupune adaptarea întregului sistem educațional pentru a răspunde nevoilor tuturor elevilor. Aceasta implică modificări la nivelul curriculumului, al metodelor de predare, al evaluării și al mediului educațional, astfel încât fiecare elev să aibă oportunitatea de a participa activ la procesul educațional.

Un aspect important al educației incluzive îl reprezintă integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă. Acești elevi pot întâmpina dificultăți de învățare, dizabilități sau alte tipuri de bariere care le pot afecta participarea la activitățile școlare. Prin urmare, educația incluzivă urmărește eliminarea acestor bariere și crearea unui mediu educațional care să sprijine dezvoltarea fiecărui elev. În acest sens, rolul cadrelor didactice este esențial, deoarece acestea trebuie să utilizeze metode de predare adaptate, să promoveze cooperarea între elevi și să încurajeze respectul pentru diversitate.

Astfel, educația incluzivă contribuie la dezvoltarea unui sistem educațional echitabil și accesibil, în care diversitatea este percepută ca o resursă valoroasă pentru procesul de învățare și pentru dezvoltarea socială a elevilor. Prin promovarea incluziunii și a egalității de șanse, sistemele educaționale pot sprijini integrarea tuturor elevilor și pot contribui la reducerea inegalităților educaționale.

2.2 Echitatea în educație

Echitatea în educație reprezintă un principiu esențial al sistemelor educaționale moderne și presupune asigurarea unor condiții egale de acces și participare la procesul educațional pentru toți elevii. Conceptul de echitate nu se referă doar la egalitatea formală de acces la educație, ci și la crearea unor oportunități reale de învățare pentru fiecare elev, ținând cont de diferențele sociale, economice sau culturale existente. În acest sens, echitatea în educație urmărește eliminarea barierelor care pot împiedica anumite categorii de elevi să beneficieze de o educație de calitate.

Un element central al echității educaționale este egalitatea de șanse, care presupune ca toți elevii să aibă posibilitatea de a participa la activitățile educaționale și de a-și valorifica potențialul. Acest principiu implică faptul că sistemul educațional trebuie să ofere sprijin suplimentar elevilor care provin din medii defavorizate sau care se confruntă cu dificultăți de învățare, astfel încât diferențele existente să nu conducă la inegalități majore în rezultatele educaționale.

De asemenea, promovarea echității în educație contribuie la reducerea inegalităților sociale, deoarece educația reprezintă un factor important în procesul de mobilitate socială. Prin accesul la educație de calitate, elevii pot dobândi competențe și cunoștințe care le permit să își îmbunătățească perspectivele de dezvoltare personală și profesională.

În acest context, politicile educaționale joacă un rol esențial în sprijinirea grupurilor vulnerabile, cum ar fi elevii proveniți din medii socio-economice defavorizate, elevii din mediul rural sau cei care aparțin unor minorități etnice. Aceste politici pot include programe de sprijin educațional, burse, servicii de consiliere sau măsuri de adaptare a curriculumului. Prin implementarea unor astfel de măsuri, sistemul educațional poate contribui la crearea unui mediu de învățare mai echitabil și mai incluziv.

Astfel, educația echitabilă oferă șanse reale de dezvoltare personală și profesională pentru toți elevii, contribuind la formarea unei societăți mai echilibrate și mai juste.

2.3 Educația centrată pe elev

Educația centrată pe elev reprezintă una dintre direcțiile principale ale pedagogiei moderne, fiind orientată spre nevoile, interesele și capacitățile individuale ale elevilor. Spre deosebire de modelele tradiționale de predare, în care accentul era pus în principal pe transmiterea informațiilor de către profesor, această abordare promovează implicarea activă a elevilor în procesul de învățare. Prin urmare, rolul profesorului nu mai este doar acela de a transmite cunoștințe, ci și de a facilita învățarea și de a crea un mediu educațional care să sprijine dezvoltarea fiecărui elev.

Un element important al educației centrate pe elev este învățarea activă, care presupune participarea directă a elevilor la procesul de construire a cunoștințelor. Aceasta include utilizarea unor metode didactice interactive, precum lucrul în echipă, discuțiile de grup, studiile de caz sau proiectele educaționale. Prin aceste metode, elevii sunt încurajați să își exprime opiniile, să colaboreze cu colegii și să își dezvolte gândirea critică.

De asemenea, educația centrată pe elev implică adaptarea curriculumului la nevoile și ritmul de învățare al elevilor. Fiecare elev are propriul stil de învățare și propriul nivel de pregătire, iar sistemul educațional trebuie să ofere flexibilitate în organizarea activităților de învățare. Adaptarea curriculumului poate include diversificarea metodelor de predare, utilizarea unor resurse educaționale variate și evaluarea progresului elevilor într-un mod care să reflecte dezvoltarea competențelor acestora.

Astfel, educația centrată pe elev pune accent pe participare, implicare și dezvoltarea competențelor, contribuind la formarea unor elevi autonomi, capabili să gândească critic și să se adapteze cerințelor societății contemporane.

III. Metodologia cercetării

Pentru realizarea acestui studiu a fost utilizată o cercetare de tip cantitativ, având ca scop analiza percepțiilor elevilor asupra educației incluzive, echitabile și centrate pe elev în cadrul procesului educațional. Cercetarea cantitativă permite colectarea și analiza datelor într-un mod sistematic, facilitând identificarea unor tendințe și opinii generale ale participanților.

3.1. Metoda de cercetare

Metoda utilizată în cadrul cercetării a fost ancheta sociologică pe bază de chestionar. Chestionarul a fost ales ca instrument de colectare a datelor deoarece permite obținerea rapidă a informațiilor de la un număr relativ mare de respondenți și oferă posibilitatea analizării statistice a rezultatelor.

3.2. Eșantionul cercetării

Eșantionul cercetării a fost alcătuit din 50 de elevi din ciclul gimnazial. Participanții au fost selectați astfel încât să ofere o perspectivă generală asupra modului în care elevii percep principiile educației incluzive și echitabile în cadrul procesului educațional.

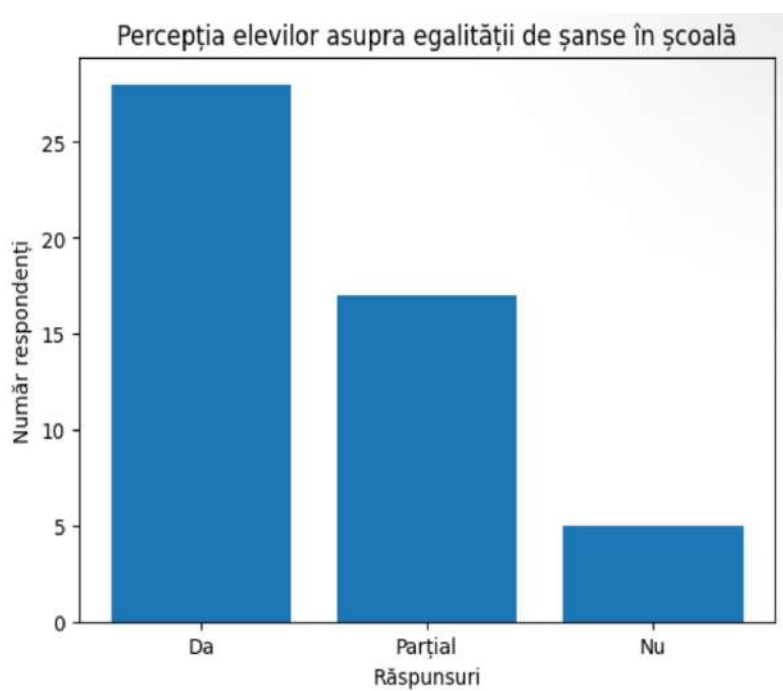
3.3. Instrumentul de cercetare

Instrumentul utilizat pentru colectarea datelor a fost un chestionar format din 10 întrebări, majoritatea fiind întrebări închise, cu variante de răspuns prestabilite. Aceste întrebări au vizat percepțiile elevilor privind participarea la activitățile educaționale, egalitatea de șanse și modul în care procesul educațional este adaptat nevoilor lor.

3.4. Perioada cercetării

Cercetarea a fost realizată în perioada ianuarie - februarie 2026, iar chestionarele au fost aplicate online și fizic.

IV.Rezultatele cercetării

Sursa: Chestionar aplicat

În această etapă sunt prezentate și analizate datele obținute în urma aplicării chestionarului celor 50 de elevi. Rezultatele sunt prezentate sub formă de tabele, procente și interpretări, pentru a evidenția percepția elevilor asupra educației incluzive, echitabile și centrate pe elev.

4.1 Prezentarea datelor

Datele colectate prin chestionar au fost centralizate și transformate în procente pentru o interpretare mai clară.

Întrebare	Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3
Toți elevii au șanse egale	56%	34%	10%
Profesorii adaptează metodele	40%	44%	16%
Implicarea elevilor	36%	48%	16%
Opiniile elevilor sunt luate în considerare	32%	42%	26%
Respectul pentru diversitate	52%	36%	12%
Colaborarea între elevi	60%	30%	10%
Metode interactive de predare	34%	46%	20%
Elevi dezavantajați observați	38%	62%	—
Sistemul răspunde nevoilor elevilor	28%	52%	20%
Educația ar trebui mai adaptată	76%	14%	10%

4.2 Interpretarea rezultatelor

Rezultatele cercetării indică faptul că majoritatea elevilor consideră că există șanse egale în procesul educațional, însă o parte importantă dintre respondenți consideră că acest lucru se întâmplă doar parțial. Aproximativ 56% dintre elevi sunt de părere că toți elevii beneficiază de

oportunități egale în cadrul școlii, în timp ce 34% consideră că egalitatea de șanse este doar parțial realizată, iar 10% consideră că aceasta nu există.

În ceea ce privește adaptarea metodelor de predare, doar 40% dintre elevi consideră că profesorii adaptează frecvent metodele de predare la nevoile elevilor, în timp ce 44% afirmă că acest lucru se întâmplă doar uneori. Acest rezultat sugerează că există încă loc pentru îmbunătățirea strategiilor didactice centrate pe elev.

Referitor la implicarea elevilor în procesul educațional, aproape jumătate dintre respondenți (48%) au indicat un nivel moderat de implicare, ceea ce arată că participarea activă a elevilor poate fi îmbunătățită prin utilizarea unor metode mai interactive de predare.

De asemenea, rezultatele indică faptul că respectul pentru diversitate și colaborarea între elevi sunt relativ bine promovate, deoarece peste jumătate dintre elevi consideră că aceste aspecte sunt încurajate în mediul școlar.

Un rezultat semnificativ este faptul că 76% dintre elevi consideră că educația ar trebui să fie mai adaptată nevoilor individuale ale elevilor, ceea ce subliniază importanța dezvoltării unei educații centrate pe elev.

4.3 Concluzii ale analizei rezultatelor

În ansamblu, rezultatele cercetării evidențiază faptul că principiile educației incluzive și echitabile sunt prezente în sistemul educațional, însă implementarea lor poate fi îmbunătățită. Elevii apreciază existența unui climat educațional bazat pe colaborare și respect pentru diversitate, dar consideră că metodele de predare și activitățile educaționale ar trebui adaptate mai mult nevoilor și intereselor lor.

V. Discuții

Rezultatele cercetării realizate evidențiază percepțiile elevilor cu privire la educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev, iar acestea pot fi analizate în raport cu concluziile existente în literatura de specialitate. Numeroase studii din domeniul educației subliniază faptul că promovarea educației incluzive contribuie la creșterea participării elevilor la procesul educațional și la reducerea fenomenelor de excludere. În acest sens, organizații internaționale precum UNESCO evidențiază importanța adaptării sistemului educațional la diversitatea elevilor și promovarea unui mediu educațional accesibil pentru toți.

Rezultatele obținute în cadrul cercetării confirmă parțial aceste concluzii. Majoritatea elevilor consideră că există un anumit nivel de egalitate de șanse în școală și că sunt promovate valori precum respectul pentru diversitate și colaborarea între elevi. Aceste aspecte sunt în concordanță cu studiile care evidențiază faptul că școlile moderne încearcă să implementeze principiile educației incluzive prin promovarea unui climat educațional bazat pe cooperare și respect reciproc.

Cu toate acestea, analiza datelor indică și anumite diferențe între teoria educației incluzive și aplicarea acesteia în practică. De exemplu, un număr semnificativ de elevi consideră că profesorii adaptează metodele de predare doar uneori, iar implicarea elevilor în procesul de învățare este moderată. Acest aspect sugerează că, deși conceptul de educație centrată pe elev este promovat în cadrul politicilor educaționale și al programelor de formare a cadrelor didactice, aplicarea sa completă în activitatea didactică poate fi limitată de factori precum timpul disponibil, resursele educaționale sau numărul mare de elevi din clasă.

De asemenea, rezultatele cercetării evidențiază existența unor provocări în implementarea educației incluzive, aspect semnalat frecvent și în literatura de specialitate. Printre aceste provocări se numără lipsa resurselor educaționale adecvate, necesitatea formării continue a cadrelor didactice și dificultățile în adaptarea curriculumului la nevoile tuturor elevilor. Aceste obstacole pot influența modul în care principiile incluziunii și echității sunt aplicate în practică.

În concluzie, analiza comparativă dintre rezultatele cercetării și literatura de specialitate arată că educația incluzivă și centrată pe elev reprezintă direcții importante în dezvoltarea

sistemului educațional. Totuși, pentru ca aceste principii să fie implementate în mod eficient, este necesară dezvoltarea unor strategii educaționale care să sprijine cadrele didactice și să faciliteze adaptarea procesului educațional la diversitatea elevilor.

VI. Concluzii

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă un element esențial în dezvoltarea unui sistem educațional modern, capabil să răspundă diversității și nevoilor diferite ale elevilor. În contextul actual, în care societatea este caracterizată prin schimbări rapide și printr-un nivel ridicat de diversitate socială și culturală, promovarea principiilor incluziunii și echității în educație devine o prioritate pentru asigurarea accesului egal la oportunități educaționale.

Analiza cadrului teoretic evidențiază faptul că educația incluzivă presupune adaptarea sistemului educațional astfel încât toți elevii să poată participa activ la procesul de învățare, indiferent de caracteristicile lor individuale sau de mediul din care provin. De asemenea, echitatea în educație implică reducerea inegalităților și oferirea unor șanse reale de dezvoltare pentru toți elevii, prin implementarea unor politici educaționale care să sprijine grupurile vulnerabile și să promoveze egalitatea de șanse.

Rezultatele cercetării realizate arată că elevii percep existența unor elemente ale educației incluzive în cadrul sistemului educațional, precum promovarea respectului pentru diversitate și încurajarea colaborării între elevi. Cu toate acestea, datele indică și necesitatea dezvoltării unor metode de predare mai interactive și a unei adaptări mai accentuate a procesului educațional la nevoile individuale ale elevilor.

În acest context, rolul profesorilor și al instituțiilor de învățământ este esențial în implementarea principiilor educației incluzive și centrate pe elev. Cadrele didactice trebuie să utilizeze metode de predare diversificate, să încurajeze participarea activă a elevilor și să creeze un mediu educațional bazat pe respect, colaborare și sprijin reciproc.

Pe baza rezultatelor obținute, pot fi formulate câteva recomandări pentru îmbunătățirea procesului educațional:

- dezvoltarea unor programe de formare continuă pentru cadrele didactice privind educația incluzivă și metodele de predare centrate pe elev;
- adaptarea curriculumului și a activităților educaționale la nevoile și ritmul de învățare al elevilor;
- implementarea unor politici educaționale care să sprijine elevii proveniți din medii vulnerabile;
- promovarea unui climat educațional bazat pe respect pentru diversitate și colaborare între elevi

În concluzie, educația incluzivă și echitabilă reprezintă un factor important în dezvoltarea unui sistem educațional eficient și accesibil, contribuind la formarea unor elevi autonomi, implicați și capabili să se adapteze cerințelor societății contemporane.

Bibliografie

1. UNESCO ,Inclusive Education: Ensuring Access for All Learners, UNESCO Publishing, 2020
2. Ainscow, M., Booth, T., & Dyson, A. Improving Schools, Developing Inclusion. Routledge, 2006
3. Florian, L. The SAGE Handbook of Special Education. SAGE Publications, 2014.
4. Slee, R. The Irregular School: Exclusion, Schooling and Inclusive Education. Routledge, 2011
5. European Commission. Education and Training Monitor 2023: Equity and Inclusion in Education. Publications Office of the European Union, 2023
6. Hornby, G. Inclusive Education for Children with Special Needs: A Practical Guide for Teachers. Routledge, 2015
7. OECD. Equity in Education: Breaking Down Barriers to Social Mobility. OECD Publishing, 2018
8. Toma, S., & Niță, V. Politici educaționale pentru incluziune și echitate în școlile românești. Editura Didactică și Pedagogică, 2022
9. Tomlinson, C. A. The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners. ASCD, 2017
10. UNESCO Institute for Statistics. Global Education Monitoring Report: Inclusion and Equity in Education. UNESCO, 2021

Leadershipul educațional și rolul său în realizarea unui management performant al clasei

Nume: Rad-Boitor Maria Vasilica

Instituția de învățământ: Școala gimnazială nr. 3, Negrești-Oraș

1. Introducere

Leadershipul educațional reprezintă un element esențial în asigurarea unui proces educațional eficient și de calitate. În contextul actual al educației, profesorul nu mai are doar rolul de transmitere a informațiilor, ci și pe acela de lider care organizează, coordonează și motivează activitatea elevilor în cadrul clasei. Prin intermediul leadershipului educațional, cadrul didactic contribuie la crearea unui mediu de învățare pozitiv, care favorizează dezvoltarea competențelor elevilor și implicarea acestora în procesul educațional.

Sistemul educațional contemporan se confruntă cu numeroase provocări, precum diversitatea elevilor, nevoia de adaptare la schimbările sociale și tehnologice, precum și necesitatea creșterii performanței școlare. În acest context, managementul eficient al clasei devine un factor important pentru desfășurarea activităților didactice și pentru menținerea unui climat educațional favorabil învățării.

Managementul clasei presupune organizarea, coordonarea și monitorizarea activităților educaționale, precum și gestionarea relațiilor dintre profesor și elevi. Un management performant al clasei contribuie la creșterea motivației elevilor, la îmbunătățirea rezultatelor școlare și la dezvoltarea unui mediu educațional bazat pe colaborare și respect reciproc.

Scopul acestui articol este de a evidenția importanța leadershipului educațional în realizarea unui management eficient al clasei. Obiectivele articolului sunt analiza conceptului de leadership educațional, evidențierea rolului profesorului ca lider în procesul educațional și identificarea unor practici eficiente de management al clasei care contribuie la creșterea performanței educaționale.

2. Cadrul teoretic / Revizuirea literaturii

Leadershipul educațional reprezintă capacitatea cadrelor didactice și a managerilor educaționali de a influența, ghida și motiva elevii sau colegii în vederea atingerii obiectivelor educaționale. Acesta implică dezvoltarea unui climat educațional pozitiv, în care comunicarea, colaborarea și responsabilitatea sunt elemente esențiale pentru procesul de învățare. În literatura de specialitate, leadershipul educațional este considerat un factor important în creșterea calității educației și în îmbunătățirea performanțelor școlare.

În domeniul educației sunt identificate mai multe tipuri de leadership. Leadershipul transformațional pune accent pe motivarea și inspirarea elevilor și a profesorilor, stimulând implicarea activă și dezvoltarea personală. Leadershipul participativ presupune implicarea elevilor în procesul decizional și în organizarea activităților din clasă, contribuind la dezvoltarea responsabilității și a cooperării. De asemenea, leadershipul instrucțional se concentrează pe îmbunătățirea procesului de predare-învățare și pe sprijinirea performanței academice a elevilor.

Conceptul de management al clasei se referă la ansamblul strategiilor și tehnicilor utilizate de profesor pentru organizarea activităților didactice, menținerea disciplinei și crearea unui mediu favorabil învățării. Un management eficient al clasei implică stabilirea unor reguli clare, utilizarea unor metode interactive de predare și menținerea unei comunicări eficiente între profesor și elevi.

Studiile de specialitate evidențiază faptul că există o relație strânsă între stilul de leadership al profesorului și performanța elevilor. Profesorii care adoptă un stil de leadership pozitiv și motivant contribuie la creșterea implicării elevilor în activitățile educaționale și la îmbunătățirea rezultatelor școlare. În același timp, un management eficient al clasei favorizează dezvoltarea unui climat educațional bazat pe respect, cooperare și responsabilitate.

Numeroase cercetări din domeniul educației subliniază importanța leadershipului educațional în managementul clasei. Studiile arată că profesorii care utilizează strategii de leadership eficiente reușesc să creeze un mediu educațional mai organizat, să reducă problemele de disciplină și să sprijine dezvoltarea competențelor academice și sociale ale elevilor. Astfel,

leadershipul educațional este considerat un element esențial pentru realizarea unui management performant al clasei și pentru îmbunătățirea calității procesului educațional.

3. Metodologia cercetării

În cadrul acestui studiu a fost utilizată o cercetare de tip cantitativ, având ca scop analiza percepțiilor asupra leadershipului educațional și asupra managementului clasei. Cercetarea urmărește identificarea modului în care stilul de leadership al profesorului influențează climatul educațional și performanța elevilor.

Pentru colectarea datelor a fost utilizată metoda chestionarului, aplicat online. Chestionarul a cuprins întrebări închise și itemi pe scala Likert, care au vizat opiniile respondenților privind rolul leadershipului educațional, strategiile utilizate în managementul clasei și impactul acestora asupra procesului de învățare. În completarea datelor, pot fi utilizate și metode precum observația sau interviul, pentru a obține informații suplimentare despre practicile educaționale din clasă.

Eșantionul cercetării este format din cadre didactice și elevi din instituții de învățământ, selectați pe baza disponibilității de participare la studiu. Participarea la cercetare este voluntară, iar răspunsurile sunt anonime, pentru a asigura obiectivitatea datelor colectate.

Instrumentul principal utilizat în cercetare este chestionarul structurat, elaborat în funcție de obiectivele studiului. Datele obținute vor fi analizate și interpretate pentru a evidenția relația dintre leadershipul educațional și managementul performant al clasei.

Nr.	Întrebarea	Dezacord total (1)	Dezacord (2)	Neutru (3)	Acord (4)	Acord total (5)	Total respondenți
1	Profesorul are un rol important de lider în organizarea activităților din clasă.	2	4	6	20	18	50
2	Un stil de leadership pozitiv al profesorului crește motivația elevilor.	1	3	7	22	17	50
3	Regulile clare stabilite de profesor contribuie la un management eficient al clasei.	3	5	8	19	15	50
4	Comunicarea deschisă dintre profesor și elevi îmbunătățește procesul de învățare.	1	2	6	21	20	50
5	Metodele interactive utilizate de profesor cresc implicarea elevilor în activitățile clasei.	2	4	9	18	17	50

4. Rezultatele cercetării

În cadrul cercetării a fost aplicat un chestionar unui număr de 50 de respondenți. Scopul chestionarului a fost identificarea percepției acestora asupra rolului leadershipului educațional și asupra importanței managementului clasei în procesul educațional.

Datele colectate indică faptul că majoritatea respondenților consideră că leadershipul profesorului are un rol important în organizarea activităților din clasă. La întrebarea „Profesorul are un rol important de lider în organizarea activităților din clasă”, 20 de respondenți au indicat varianta „acord”, iar 18 respondenți „acord total”, ceea ce arată o percepție pozitivă asupra rolului profesorului ca lider.

În ceea ce privește impactul leadershipului asupra motivației elevilor, rezultatele arată că majoritatea respondenților consideră că un stil de leadership pozitiv contribuie la creșterea implicării și a motivației elevilor. De asemenea, respondenții au evidențiat importanța comunicării deschise dintre profesor și elevi, precum și utilizarea metodelor interactive în cadrul activităților didactice.

Pentru o prezentare mai clară a datelor, rezultatele cercetării sunt ilustrate în tabelul de mai jos.

Tabel: Rezultatele chestionarului privind leadershipul educațional și managementul clasei

Întrebarea	Dezacord total	Dezacord	Neutru	Acord	Acord total
Profesorul are un rol important de lider în organizarea activităților din clasă	2	4	6	20	18
Un stil de leadership pozitiv al profesorului crește motivația elevilor	1	3	7	22	17
Regulile clare stabilite de profesor contribuie la un management eficient al clasei	3	5	8	19	15
Comunicarea deschisă dintre profesor și elevi îmbunătățește procesul de învățare	1	2	6	21	20
Metodele interactive utilizate de profesor cresc implicarea elevilor	2	4	9	18	17

5. Discuții

Rezultatele obținute în cadrul cercetării confirmă concluziile prezentate în literatura de specialitate privind rolul important al leadershipului educațional în managementul clasei. Studiile din domeniul educației evidențiază faptul că profesorii care adoptă un stil de leadership pozitiv și participativ reușesc să creeze un climat educațional favorabil învățării și să crească nivelul de implicare al elevilor în activitățile didactice.

Datele obținute în urma aplicării chestionarului arată că majoritatea respondenților consideră că profesorul are un rol important de lider în organizarea activităților din clasă și în motivarea elevilor. Aceste rezultate sunt în concordanță cu studiile de specialitate, care subliniază faptul că leadershipul profesorului contribuie la dezvoltarea unui mediu educațional bazat pe comunicare, colaborare și responsabilitate.

Un aspect relevant evidențiat de cercetare este importanța comunicării dintre profesor și elevi, precum și utilizarea metodelor interactive de predare. Aceste elemente sunt considerate esențiale pentru crearea unui climat educațional pozitiv și pentru creșterea performanței școlare.

Impactul leadershipului educațional asupra managementului clasei este semnificativ, deoarece profesorii care manifestă abilități de lider reușesc să organizeze mai eficient activitățile didactice, să gestioneze situațiile de disciplină și să stimuleze participarea activă a

elevilor. Astfel, leadershipul educațional reprezintă un factor important în realizarea unui management performant al clasei și în îmbunătățirea calității procesului educațional.

6. Concluzii

În urma analizei datelor obținute în cadrul cercetării, se poate concluziona că leadershipul educațional are un rol important în organizarea și desfășurarea eficientă a activităților din clasă. Rezultatele studiului evidențiază faptul că stilul de leadership al profesorului influențează nivelul de implicare al elevilor, climatul educațional și eficiența procesului de învățare.

Cercetarea arată că profesorii care adoptă un stil de leadership bazat pe comunicare, colaborare și motivare reușesc să creeze un mediu educațional favorabil dezvoltării elevilor. De asemenea, utilizarea unor metode interactive de predare și stabilirea unor reguli clare în cadrul clasei contribuie la menținerea disciplinei și la creșterea performanței școlare.

Leadershipul educațional este, astfel, un factor important pentru realizarea unui management performant al clasei. Prin asumarea rolului de lider, profesorul poate influența pozitiv comportamentul și motivația elevilor, contribuind la dezvoltarea unui climat educațional bazat pe respect, cooperare și responsabilitate.

În acest context, se recomandă promovarea și dezvoltarea competențelor de leadership în rândul cadrelor didactice, prin programe de formare profesională și prin adoptarea unor strategii educaționale care să sprijine implicarea activă a elevilor în procesul de învățare. Astfel, leadershipul educațional poate contribui semnificativ la îmbunătățirea calității actului educațional și la creșterea performanței elevilor.

Bibliografie

Bush, T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management*. London: Sage Publications

Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change*. New York: Teachers College Press

Marzano, R. J., Marzano, J. S., & Pickering, D. J. (2003). *Classroom Management That Works: Research-Based Strategies for Every Teacher*. Alexandria: ASCD

Northouse, P. G. (2016). *Leadership: Theory and Practice*. Thousand Oaks: Sage Publications

Robinson, V. (2011). *Student-Centered Leadership*. San Francisco: Jossey-Bass

Șoitu, L., & Cherciu, R. (2014). *Management educațional*. Iași: Editura Polirom

Provocări și soluții în educație: O abordare sistemică pentru epoca contemporană

Autor: Răducu Emilian Marius

Afilieră instituțională: Liceul Tehnologic Brătianu Drăgășani

Correspondență către: emilraducu@gmail.com

REZUMAT

Sistemele educaționale globale se confruntă cu o convergență fără precedent a provocărilor structurale, pedagogice și sociale, amplificate de accelerarea tehnologică, inegalitățile persistente și contextul geopolitic volatil. Acest articol de analiză conceptuală identifică și sistematizează provocările critice pe trei dimensiuni primare: (1) *echitatea și accesul*, (2) *relevanța curriculum-ului și pedagogia*, și (3) *capitalul uman și bunăstarea*. Prin intermediul unei analize critice a literaturii de specialitate și a practicilor emergente, articolul propune un cadru integrat de soluții care pledează pentru o transformare sistemică, nu una incrementală. Argumentul central este că eficacitatea oricărei intervenții este condiționată de abordarea interdependențelor dintre aceste dimensiuni. Soluțiile pivot se axează pe personalizarea învățării prin tehnologie responsabilă, reprofilarea rolului profesorului ca facilitator și cercetător, și redefinirea evaluării către modele autentice și formative. Concluzia subliniază necesitatea unor politici educate bazate pe dovezi, a unor parteneriate strategice și a unei guvernante educaționale agile care să poată răspunde dinamic nevoilor unui secol XXI în continuă metamorfoză.

Cuvinte-cheie: politică educațională; echitate educațională; curriculum secolul 21; dezvoltare profesională a cadrelor didactice; tehnologii educaționale; evaluare formativă.

1. INTRODUCERE

Educația se află într-o criză de relevanță și eficiență (UNESCO, 2021). Dacă misiunea sa fundamentală – dezvoltarea potențialului uman și a capitalului social – rămâne neschimbată, contextul în care se desfășoară s-a transformat radical. Revoluția digitală, schimbările climatice, polarizarea socială și volatilitatea pieței muncii creează o presiune structurală asupra sistemelor educaționale, proiectate adesea pentru realități ale secolelor XIX-XX (Robinson & Aronica, 2015). Pandemia COVID-19 a acționat ca un „experiment forțat” de amploare globală, evidențiind nu doar reziliența unor practici inovatoare, ci și adâncimea prăpastiei digitale și a inegalităților.

Scopul acestui articol este dublu: (a) de a oferi o analiză sistemică a provocărilor majore contemporane, evitând o tratare fragmentară; și (b) de a propune un cadru coerent de soluții interconectate, bazate pe cercetare și pe practici emergent-promițătoare. Structura articolului urmează această logică diadică: Secțiunea 2 detaliază provocările, Secțiunea 3 construiește cadrul de soluții, iar Secțiunea 4 discută implicațiile pentru politică și cercetare.

2. PROVOCĂRILE SISTEMICE: O DIAGNOZĂ MULTIDIMENSIONALĂ

2.1. Criza Echității: De la Acces la Rezultate

Inegalitatea rămâne cancerul sistemelor educaționale. Ea se manifestă nu doar în accesul fizic la școală, ci și în calitatea acestuia (World Bank, 2018). Diviziunea digitală a devenit o nouă și profundă linie de fractură, segregând elevii în funcție de accesul la internet de bandă largă, dispozitive adecvate și un mediu de învățare favorabil acasă. Această inegalitate de oportunități se cristalizează în inegalitate de rezultate, măsurată prin teste standardizate internaționale (e.g., PISA), perpetuuând cicluri intergeneraționale de dezavantaj.

2.2. Anacronismul Curriculum-ului și al Pedagogiei

Multe sisteme operează cu curriculum-uri suprasaturate, compartimentalizate și centrate pe conținut inert, în defavoarea dezvoltării competențelor transversale (gândire critică, creativitate, colaborare, reziliență afectivă). Pedagogia dominantă rămâne transmissivă, cu profesorul ca „sură unică de adevăr”, ceea ce este profund inadecvat pentru a pregăti elevi pentru o lume a abundenței informaționale și a problemelor complexe (Fullan, 2020). Această deconectare între școală și realitate contribuie la scăderea motivației și a implicării elevilor.

2.3. Starea Capitalului Uman: Profesorul la Limita

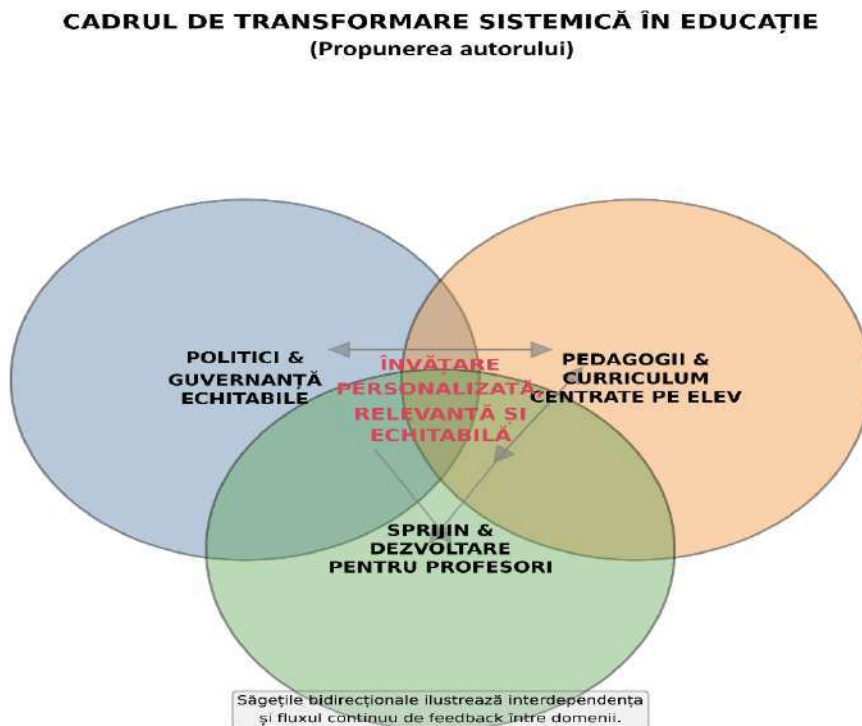
Profesia didactică este într-o criză globală de atractivitate și retenție. Factorii sunt multipli: presiune administrativă și birocratică crescândă, salarizare nesatisfăcătoare, lipsa unui sprijin psihosocial adecvat, și formarea inițială și continuă, adesea, deconectată de realitatea din clasă (Hattie, 2009). Burnout-ul este endemic, afectând nu doar bunăstarea profesorilor, ci și calitatea interacțiunii pedagogice.

2.4. Inerția Sistemului și Evaluarea Disfuncțională

Sistemele educaționale sunt structuri greoaie, cu o inerție considerabilă. Cultura testării standardizate summativă a creat un efect pervers de „învățare pentru test”, îngustând curriculumul și marginalizând competențele greu de măsurat. Mecanismele de guvernare sunt adesea verticale și centralizate, împiedicând inovația la nivelul unității școlare.

3. UN CADRU INTEGRAT DE SOLUȚII: SPRE O TRANSFORMARE SISTEMICĂ

Figura 1. Cadrul de transformare sistemică în educație (propunerea autorului).

3.1. Repunerea Echității în Centru: De la Compensare la Design Universal

- **Tehnologie ca Bine Public:** Implementarea de politici agresive de conectivitate universală și de furnizare de dispozitive, tratate ca infrastructură de bază, similar drumurilor.

- **Finanțare Pe Bază de Nevoi:** Adoptarea unor formule de alocare a resurselor care atrag fonduri suplimentare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale sau din medii defavorizate.

- **Modelul Școlii-Comunitate:** Transformarea școlii într-un hub comunitar integrat, oferind servicii de sănătate, nutriție, sprijin familial și învățare extinsă.

3.2. Reimaginația Învățării: Curriculum și Pedagogie pentru Complexitate

- **Curriculum Agile și Competențial:** Dezvoltarea unor cadre curriculare esențiale, care să permită flexibilitate locală și integrarea problemelor contemporane (e.g., literație climatică, inteligență artificială etică).

- **Trecerea la Învățarea Personalizată și Bazată pe Proiecte:** Utilizarea judicioasă a tehnologiilor educaționale adaptive (AI) pentru a diferenția instruirea, combinată cu pedagogii active care pun elevul în rol de cercetător și creator.

- **Parteneriate Autentice cu Mediul Academic și Economic:** Integrarea mentorilor, a proiectelor reale și a stagiilor de practică în parcursul educațional, din ciclurile timpurii.

3.3. Revalorizarea Profesiei Didactice: De la Tehnician la Agent al Schimbării

- **Cariere Atractive și Diferențiate:** Crearea unor căi de progres verticale și orizontale (cadru didactic expert, mentor, cercetător), corelate cu o revizuire salarială majoră.

- **Dezvoltare Profesională În și Pentru Acțiune:** Înlocuirea cursurilor punctuale cu comunități de practică, coaching ciclic și cercetare acțiune, sprijinite de timp alocat în program.

- **Ecosistem de Sprijin Psihosocial:** Asigurarea obligatorie a consilierilor școlari și a programelor de wellness pentru personal, recunoscând natura emoțională a muncii didactice.

3.4. Reforma Evaluării și a Guvernanței

- **Evaluare pentru Învățare:** Implementarea unor sisteme mixte care valorifică portofolii digitale, evaluări autentice pe proiecte și feedback formativ continuu, reducând povara testărilor standardizate sumative.

- **Guvernanță Distribuită și Bazată pe Date:** Acordarea de autonomie reală școlilor în schimbul unei responsabilități (accountability) bazate pe un set bogat de indicatori, nu doar pe rezultate la teste. Crearea unor structuri de leadership distribuit.

- **Politici Bazate pe Dovezi:** Întemeierea deciziilor de politică educațională pe cercetare riguroasă, pe pilotaje controlate și pe analize longitudinale de impact.

4. DISCUȚII ȘI CONCLUZII

Provocările analizate nu sunt accidente, ci simptome ale unui sistem care și-a atins limitele paradigmatică. Soluțiile propuse – integrate în cadrul conceptual din Figura 1 – sugerează că drumul spre îmbunătățire nu este simplu, ci necesită o abordare ecologică, care recunoaște interconectarea dintre politică, practică și profesionalism.

Limitările acestei analize rezidă în caracterul ei conceptual și în dificultatea generalizării soluțiilor între contexte naționale profund diferite. Cercetări viitoare ar trebui să se axeze pe:

1. **Studii longitudinale** privind impactul modelelor de finanțare echitabile.
2. **Cercetare aplicativă** privind eficiența diferitelor modele de dezvoltare profesională a cadrelor didactice.
3. **Analize de cost-beneficiu** pentru implementarea la scară largă a tehnologiilor educaționale personalizate.

În concluzie, transformarea educației nu este o problemă tehnică, ci una profund politică și etică. Ea cere un consens social asupra valorii educației publice de calitate, o voință politică sustenabilă care să transcende ciclurile electorale, și o încredere reinvestită în profesor și în școală. Viitorul nu se va construi prin a adapta elevii la un sistem învechit, ci prin a reimagina sistemul în slujba potențialului uman dezlănțuit.

Bibliografie

- UNESCO. (2021). *Futures of Education: Learning to Become*. UNESCO.
- Fullan, M. (2020). *Leading in a Culture of Change*. Jossey-Bass.
- Robinson, K., & Aronica, L. (2015). *Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education*. Viking.
- World Bank. (2018). *World Development Report 2018: Learning to Realize Education's Promise*. World Bank.
- Hattie, J. (2009). **Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement**. Routledge.

INTEGRAREA TEHNOLOGIILOR EMERGENTE ÎN LEADERSHIPUL EDUCAȚIONAL ȘI PRACTICILE DIDACTICE INOVATOARE PENTRU O EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ȘI CENTRATĂ PE ELEV

Rădulescu Mihaela

Școala Gimnazială Titu Maiorescu, București

Rezumat

Evoluția accelerată a tehnologiilor digitale a generat transformări profunde în domeniul educației, impunând redefinirea rolului profesorului, a practicilor didactice și a leadershipului educațional. Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în procesul educațional constituie o direcție strategică pentru îmbunătățirea calității actului didactic și pentru promovarea unei educații incluzive, echitabile și centrate pe elev. Prezentul articol analizează impactul utilizării tehnologiei asupra managementului performant al clasei, evidențiind rolul leadershipului educațional în susținerea practicilor didactice inovatoare cu impact demonstrabil. De asemenea, sunt abordate proiectele educaționale transformaționale, implementate la nivel instituțional și comunitar, ca factori esențiali ai schimbării educaționale durabile.

Cuvinte-cheie: tehnologii emergente, leadership educațional, practici didactice inovatoare, educație incluzivă, managementul clasei

1. Introducere

Educația contemporană se află într-un proces continuu de adaptare la schimbările generate de progresul tehnologic, globalizare și diversitatea tot mai accentuată a populației școlare. Școala nu mai este doar un spațiu al transmiterii de informații, ci un mediu complex de formare a competențelor, valorilor și atitudinilor necesare integrării sociale și profesionale a elevilor. În acest context, tehnologiile emergente și instrumentele digitale avansate devin resurse esențiale pentru optimizarea procesului de predare–învățare.

Leadershipul educațional joacă un rol determinant în valorificarea potențialului tehnologiei, profesorul fiind chemat să acționeze nu doar ca furnizor de cunoștințe, ci și ca facilitator al învățării și agent al schimbării. Articolul își propune să evidențieze modul în care integrarea

tehnologiei, susținută de un leadership educațional eficient, contribuie la dezvoltarea unor practici didactice inovatoare și la promovarea unei educații centrate pe elev.

2. Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate

Tehnologiile emergente în educație includ platforme de învățare online, aplicații educaționale interactive, inteligența artificială, realitatea augmentată și virtuală, precum și instrumente de analiză a datelor educaționale. Acestea oferă oportunități semnificative pentru personalizarea învățării, facilitând adaptarea conținuturilor la nivelul și ritmul fiecărui elev.

Utilizarea instrumentelor digitale avansate permite accesul rapid la resurse educaționale variate, stimulează colaborarea și învățarea activă și sprijină evaluarea formativă. Integrarea eficientă a tehnologiei presupune însă competențe digitale solide din partea cadrelor didactice și o abordare pedagogică bine fundamentată, care să evite utilizarea superficială sau excesivă a instrumentelor digitale.

3. Leadership educațional și managementul performant al clasei

Leadershipul educațional se manifestă prin capacitatea profesorului de a crea un climat educațional pozitiv, de a motiva elevii și de a coordona procesul de învățare într-un mod eficient. În contextul digitalizării, leadershipul educațional implică asumarea responsabilității pentru integrarea tehnologiei în mod strategic și etc.

Managementul performant al clasei presupune organizarea eficientă a activităților didactice, stabilirea unor reguli clare și utilizarea tehnologiei pentru a facilita comunicarea și colaborarea. Instrumentele digitale pot contribui la monitorizarea progresului elevilor, la oferirea de feedback personalizat și la prevenirea comportamentelor disruptive, favorizând un mediu de învățare sigur și incluziv.

4. Practici didactice inovatoare cu impact demonstrabil

Practici didactice inovatoare sunt acele strategii pedagogice care valorifică tehnologia pentru a stimula implicarea activă a elevilor și pentru a dezvolta competențe relevante pentru secolul XXI. Exemple de astfel de practici includ învățarea bazată pe proiecte, utilizarea clasei inversate, evaluarea autentică și integrarea resurselor educaționale deschise.

Impactul acestor practici se reflectă în creșterea motivației pentru învățare, îmbunătățirea rezultatelor școlare și dezvoltarea competențelor transversale, precum gândirea critică, creativitatea și colaborarea. Implementarea lor necesită susținere din partea leadershipului educațional și o cultură organizațională orientată spre inovare.

5. Educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev

Educația incluzivă presupune adaptarea procesului educațional la diversitatea nevoilor elevilor, asigurând șanse egale de participare și reușită școlară. Tehnologiile emergente pot sprijini incluziunea prin personalizarea învățării, accesibilitatea resurselor și facilitarea comunicării.

O educație centrată pe elev implică recunoașterea rolului activ al acestuia în procesul de învățare, valorizarea intereselor și experiențelor personale și crearea unor contexte educaționale relevante. Profesorul, în calitate de lider educațional, are responsabilitatea de a construi un mediu de învățare care să promoveze respectul, diversitatea și participarea activă.

6. Proiecte educaționale transformaționale la nivel instituțional și comunitar

Proiectele educaționale transformaționale reprezintă inițiative complexe care vizează schimbarea sistemică a practicilor educaționale, implicând școala, familia și comunitatea. Aceste proiecte utilizează tehnologia ca instrument de conectare, colaborare și inovare, contribuind la dezvoltarea unei culturi a învățării pe tot parcursul vieții.

Implementarea unor astfel de proiecte necesită leadership educațional vizionar, parteneriate strategice și evaluarea continuă a impactului asupra comunității educaționale. Rezultatele pot include creșterea performanțelor școlare, reducerea abandonului școlar și consolidarea relației dintre școală și comunitate.

7. Concluzii

Integrarea tehnologiilor emergente în educație, susținută de un leadership educațional eficient, reprezintă o condiție esențială pentru modernizarea procesului didactic și pentru promovarea unei educații incluzive și centrate pe elev. Practicile didactice inovatoare, implementate strategic, au un impact demonstrabil asupra calității învățării și asupra dezvoltării competențelor elevilor.

În concluzie, transformarea educațională durabilă necesită o abordare sistemică, bazată pe colaborare, competențe digitale și implicarea activă a tuturor actorilor educaționali, de la cadre didactice și elevi, până la instituții și comunitate.

Bibliografie

1. Fullan, M. (2014). *The principal: Three keys to maximizing impact*. San Francisco: Jossey-Bass.

2. OECD. (2019). *Innovating education and educating for innovation*. Paris: OECD Publishing.
3. UNESCO. (2020). *Inclusion and education: All means all*. Paris: UNESCO.
4. Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences. *Journal of Curriculum Studies*, 44(3), 299–321.
5. Westera, W. (2015). Digital learning environments: Learning analytics and adaptive learning. *Educational Technology & Society*, 18(3), 1–12.

Practici didactice inovatoare în învățământul preuniversitar:

impactul tehnologiilor digitale asupra motivației și performanțelor elevilor

**Autor: prof. pentru înv.primar,
Răduț Janina Mihaela
Instituția de învățământ: Școala Gimnazială Vârtop**

Rezumat

Prezenta lucrare investighează integrarea tehnologiilor digitale în practica didactică din învățământul preuniversitar și modul în care aceasta influențează motivația elevilor și rezultatele lor școlare. Printr-o analiză critică a literaturii de specialitate publicată după anul 2000 și includerea unor studii relevante, articolul explorează relația dintre strategii pedagogice inovatoare – cum ar fi învățarea bazată pe proiecte sprijinită de platforme digitale, simulările interactive, gamificarea și resursele adaptative – și indicatori de performanță educațională. Pe baza rezultatelor obținute, se argumentează necesitatea unei abordări pedagogice deliberate, susținută de formare continuă a cadrelor didactice și politici educaționale coerente. Sunt discutate limitele studiului și direcții viitoare de cercetare.

Introducere

În contextul evoluțiilor tehnologice accelerate, educația contemporană se confruntă cu provocarea de a adapta metodele tradiționale de predare la nevoile elevilor de astăzi. Tehnologiile digitale oferă resurse cu potențial transformator – de la instrumente interactive la medii de învățare adaptive – dar eficacitatea acestora depinde de modul de integrare pedagogică. În literatură se accentuează tot mai mult rolul strategiilor care nu doar utilizează tehnologia, ci restructurează procesul de învățare pentru a crește autonomia, implicarea și competențele elevilor (Ertmer & Ottenbreit-Leftwich, 2010).

Obiectivul acestei cercetări este de a sintetiza dovezile existente privind impactul tehnologiilor digitale asupra motivației și performanțelor elevilor în învățământul preuniversitar, și de a identifica condițiile pedagogice necesare pentru implementarea eficientă a practicilor didactice inovatoare.

Fundamentare teoretică

Tehnologie și pedagogie

Integrarea eficientă a tehnologiei în educație este conceptualizată în literatură prin prisma unor modele precum TPACK (Technological Pedagogical and Content Knowledge). Acest cadru teoretic susține că profesorii trebuie să dezvolte nu doar competențe tehnologice, ci și o înțelegere a modului în care tehnologia interacționează cu conținutul și cu strategiile pedagogice (Koehler & Mishra, 2009).

Motivația elevilor în mediul digital

Motivația este un construct central în determinarea implicării și succesului școlar. Modelul autodeterminării evidențiază că motivația intrinsecă este stimulată atunci când elevii experimentează autonomie, competență și relaționare socială (Ryan & Deci, 2000). Tehnologiile digitale pot susține aceste elemente – de exemplu, prin instrumente care permit personalizarea sarcinilor și feedback imediat – contribuind astfel la o implicare mai profundă.

Pedagogii inovatoare

Abordările pedagogice inovatoare, cum sunt învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning) și gamificarea, sunt frecvent utilizate împreună cu tehnologia pentru a crea experiențe de învățare semnificative. Studiile sugerează că acestea pot stimula gândirea critică, colaborarea și motivația pentru învățare (Thomas, 2000).

Metodologie

Această cercetare adoptă o **revizuire sistematică a literaturii** ca metodă principală. Sursele au fost identificate în baze de date academice recunoscute – ERIC, Scopus și Web of Science – folosind termeni precum *educational technology*, *student motivation*, *innovative teaching*, *digital learning* și *pre-university education*. S-au selectat lucrări publicate după anul 2000, cu accent pe cele care includ date empirice privind impactul tehnologiilor digitale asupra motivației sau performanței elevilor.

Criteriile de includere au vizat lucrări în limba engleză sau română, cercetări în contexte preuniversitare și studii cu rezultate măsurabile. Analiza a fost organizată tematic în funcție de tipul de intervenție digitală și de rezultate raportate.

Rezultate

1. Platforme educaționale interactive

Studiile evidențiază că utilizarea platformelor digitale interactive crește implicarea elevilor. De exemplu, utilizarea simulărilor virtuale în științe permite elevilor să experimenteze concepte abstracte într-un mod vizual și practic, ceea ce conduce la o înțelegere mai profundă și o motivație sporită (Liao, 2016).

2. Gamificarea și jocurile educaționale

Gamificarea, integrată prin aplicații educaționale, a fost asociată cu creșterea motivației intrinseci și cu îmbunătățirea rezultatelor academice (Deterding et al., 2011). Elevii raportează o satisfacție mai mare în contexte în care sarcinile sunt structurate sub formă de provocări și recompense, ceea ce susține angajamentul și persistența.

3. Învățarea adaptivă

Platformele adaptive reglează conținutul în funcție de nivelul de competență al fiecărui elev. Aceste sisteme pot îmbunătăți performanța academică prin oferirea unor trasee de învățare personalizate și feedback individual (VanLehn, 2011).

Discuții

Rezultatele analizate arată că tehnologia digitală are potențialul de a transforma procesul educațional, dar impactul său este condiționat de strategiile pedagogice utilizate. Predarea centrată exclusiv pe tehnologie, fără o integrare didactică clară, nu garantează rezultate superioare comparativ cu practicile tradiționale (Hew & Brush, 2007).

Este necesar ca profesorii să fie sprijiniți prin formare profesională continuă în domeniul pedagogiei digitale și să dezvolte competențe didactice care să valorifice tehnologia în mod eficient. În plus, contextul instituțional – inclusiv accesul la resurse și politici educaționale coerente – joacă un rol semnificativ în succesul implementării.

Limite ale studiului

Această lucrare se bazează pe literatura publicată și, prin urmare, reflectă limitările cercetărilor existente. Unele intervenții digitale pot fi dependente de contextul cultural și resursele disponibile, ceea ce limitează generalizarea concluziilor. În plus, variabile precum competența digitală a cadrelor didactice și nivelul socio-economic al elevilor nu sunt întotdeauna raportate în mod consistent în studiile analizate.

Implicații educaționale

Pentru practicieni, rezultatele sugerează că integrarea pedagogică a tehnologiei – nu tehnologia ca scop în sine – este factorul cheie pentru îmbunătățirea motivației și performanței elevilor. Formarea continuă a profesorilor în proiectarea activităților digitale, dezvoltarea resurselor educaționale locale și politici care susțin investițiile în infrastructură sunt elemente esențiale ale unei strategii educaționale eficiente.

Concluzii

Tehnologiile digitale, atunci când sunt integrate pedagogic, pot sprijini creșterea motivației elevilor și rezultatele lor școlare în învățământul preuniversitar. Totuși, succesul implementării depinde de competența cadrelor didactice, de proiectarea activităților de învățare și de condițiile instituționale care susțin schimbarea educațională. Viitoare cercetări ar trebui să exploreze efectele pe termen lung ale acestor practici și să examineze variabile contextuale care influențează impactul tehnologiei în educație

Bibliografie

- Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). From Game Design Elements to Gamefulness: Defining “Gamification”. *Proceedings of the 15th International Academic MindTrek Conference: Envisioning Future Media Environments*, 9–15.
- Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010). Teacher Technology Change: How Knowledge, Confidence, Beliefs, and Culture Intersect. *Journal of Research on Technology in Education*, 42(3), 255–284.
- Hew, K. F., & Brush, T. (2007). Integrating Technology into K–12 Teaching and Learning: Current Knowledge Gaps and Recommendations for Future Research. *Educational Technology Research and Development*, 55, 223–252.
- Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What Is Technological Pedagogical Content Knowledge? *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 9(1), 60–70.
- Liao, Y. C. (2016). Virtual Simulation and Project-Based Learning: Interactive Computer Simulations in Science Education. *Journal of Science Education and Technology*, 25, 247–263.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78.
- Thomas, J. W. (2000). A Review of Research on Project-Based Learning. *Autodesk Foundation*.
- VanLehn, K. (2011). The Relative Effectiveness of Human Tutoring, Intelligent Tutoring Systems, and Other Tutoring Systems. *Educational Psychologist*, 46(4), 197–221.

Patrimoniul digital: integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în studiu regionării turistice a României

prof. ALEXANDRA Reindl

Colegiului Economic „Dimitrie Cantemir” Suceava, jud. Suceava

Modulul III – Patrimoniul turistic reprezintă o componentă esențială în parcursul de formare al elevilor de clasa a X-a care urmează calificarea profesională „Tehnician în turism” din domeniul Turism și alimentație. Conform programei școlare, acest modul de studiu introduce elevii în universul complex al resurselor turistice, atât naturale, cât și antropice, punând bazele înțelegerii modului în care patrimoniul poate fi identificat, evaluat și valorificat în scopuri turistice. Obiectivele curriculare vizează dezvoltarea unor competențe specifice precum identificarea resurselor turistice, caracterizarea acestora și analiza potențialului lor de valorificare în cadrul diferitelor forme de turism.

Programele școlare structurează competențele specifice pe care trebuie să le dobândească elevii într-o manieră progresivă, pornind de la cunoașterea teoretică a patrimoniului turistic și ajungând până la aplicarea practică a acestor cunoștințe în elaborarea de oferte și circuite turistice. În acest cadru, capitolul dedicat regionării turistice ocupă un loc central, deoarece oferă cheia de lectură pentru înțelegerea modului în care resursele turistice se organizează spațial și pot fi valorificate în mod integrat la nivel regional. Această perspectivă regională este fundamentală pentru orice specialist în turism, deoarece turistul nu percepe resursele izolat, ci ca parte a unei experiențe complexe oferite de o anumită destinație.

Importanța acestui modul este subliniată și de faptul că el reprezintă fundamentul pe care se vor construi ulterior cunoștințele și competențele din anii superiori de studiu, legate de organizarea activității de turism, promovarea destinațiilor și elaborarea de pachete turistice. Fără o înțelegere aprofundată a patrimoniului turistic și a modului în care acesta se structurează pe regiuni, viitorul tehnician în turism nu poate să își desfășoare eficient activitatea profesională, fie că este vorba de consilierea clienților, fie de crearea de produse turistice competitive.

Importanța capitolului „Regionarea turistică a României” în formarea tehnicianului în turism

Capitolul „Regionarea turistică a României” are o importanță strategică deosebită în formarea profesională a viitorului tehnician în turism, reprezentând un instrument esențial pentru înțelegerea specificului teritorial al resurselor turistice și a modului în care acestea pot fi organizate în produse turistice coerente. Prin parcurgerea acestui capitol, elevii dobândesc capacitatea de a identifica și caracteriza marile regiuni turistice ale României.

Pe lângă simpla identificare a regiunilor, elevii învață să analizeze specificul fiecărei regiuni din perspectiva potențialului turistic natural și antropic, să identifice punctele tari și punctele slabe ale ofertei turistice regionale și să coreleze oferta turistică cu particularitățile geografice, istorice și culturale ale fiecărei zone. Această analiză multidimensională dezvoltă gândirea critică și capacitatea de sinteză, competențe esențiale pentru orice profesionist din domeniul turismului. De asemenea, elevii învață să fundamenteze decizii privind crearea de pachete turistice și rute personalizate, pornind de la cunoașterea aprofundată a resurselor disponibile în fiecare regiune și a modului în care acestea pot fi combinate pentru a oferi experiențe turistice memorabile.

Aceste competențe sunt esențiale pentru un viitor tehnician care va trebui să elaboreze oferte turistice, să consilieze clienți sau să contribuie la promovarea destinațiilor în cadrul agențiilor de turism, tour-operatorilor sau organizațiilor de management al destinației. Fără o înțelegere solidă a regionării turistice, orice demers profesional în domeniu riscă să fie

superficial și ineficient. Mai mult decât atât, într-o piață turistică din ce în ce mai competitivă, capacitatea de a oferi clienților informații pertinente și personalizate despre diferitele regiuni ale țării reprezintă un avantaj competitiv major.

În contextul actual, marcat de o transformare digitală accelerată la nivel global, integrarea tehnologiilor emergente în procesul educațional nu mai reprezintă o opțiune, ci o necesitate stringentă. Cercetările recente din domeniu subliniază că „progresele tehnologice schimbă constant industriile în dezvoltare și impactează toți actorii din domeniu”, iar turismul se numără printre sectoarele profund transformate de digitalizare. Această realitate impune o reconfigurare a abordărilor didactice, astfel încât viitorii specialiști să fie pregătiți să utilizeze instrumente digitale avansate atât în activitatea profesională curentă, cât și în procesul de învățare continuă pe parcursul întregii cariere.

Relevanța integrării tehnologiilor emergente în studiul regionării turistice este susținută de multiple argumente. În primul rând, aceste tehnologii permit o înțelegere mai profundă și mai intuitivă a relațiilor spațiale dintre diferitele componente ale ofertei turistice, prin intermediul hărților interactive, al modelelor 3D și al tururilor virtuale. În al doilea rând, ele facilitează accesul la informații actualizate și diverse despre regiunile turistice, prin intermediul bazelor de date online, al platformelor de recenzii și al site-urilor oficiale ale destinațiilor. În al treilea rând, tehnologiile emergente transformă procesul de învățare într-o experiență captivantă și personalizată, crescând motivația și implicarea elevilor.

Prezentul articol își propune să exploreze în detaliu modalitățile concrete prin care tehnologiile emergente și instrumentele digitale avansate pot fi integrate în studiul regionării turistice a României, oferind atât cadre teoretice solide, cât și exemple practice și resurse aplicabile în contextul educațional românesc. Demersul nostru se bazează pe cercetările recente realizate de specialiști români în domeniu și pe exemplele de bună practică deja existente în țară, demonstrând că expertiza și resursele necesare sunt disponibile și pot fi valorificate eficient în procesul didactic.

Tehnologii emergente utilizabile în studiul regionării turistice

Sistemele informaționale geografice folosite (GIS) în analiza spațiului turistic reprezintă o tehnologie fundamentală pentru analiza spațială în turism, oferind instrumente puternice pentru cartografierea digitală a resurselor turistice pe regiuni, analiza distribuției acestora în teritoriu și identificarea relațiilor spațiale dintre diferitele componente ale ofertei turistice. Prin intermediul GIS, utilizatorii pot suprapune multiple straturi de informație referitoare la relief, rețeaua hidrografică, infrastructura de transport, obiectivele turistice, structurile de primire și fluxurile de vizitatori, obținând o imagine de ansamblu complexă și nuanțată asupra teritoriului analizat.

Capacitatea GIS de a calcula distanțe și timpi de acces între diferite puncte de interes este deosebit de utilă în planificarea rutelor turistice și evaluarea accesibilității diferitelor obiective. De asemenea, aceste sisteme permit identificarea zonelor cu potențial turistic nevalorificat, prin analiza suprapunerii dintre resursele existente și infrastructura disponibilă, oferind baza pentru decizii fundamentate de investiții și dezvoltare. Crearea de hărți tematice personalizate, care evidențiază anumite aspecte ale ofertei turistice (de exemplu, harta mănăstirilor din Bucovina sau harta castrelor romane din Transilvania), reprezintă o altă funcționalitate valoroasă, atât pentru uz profesional, cât și pentru promovarea destinațiilor.

În context educațional, GIS oferă oportunități excelente pentru dezvoltarea competențelor digitale și a gândirii spațiale. Elevii pot utiliza platforme GIS gratuite, precum QGIS (un software open-source cu funcționalități avansate) sau versiunile educaționale ArcGIS oferite de Esri, pentru a realiza hărți ale regiunilor turistice, marcând obiectivele majore, căile de acces și infrastructura turistică. Această activitate practică nu doar că dezvoltă abilități tehnice valoroase, dar și aprofundează înțelegerea relațiilor spațiale dintre

componentele ofertei turistice și a modului în care acestea se organizează la nivel regional. Google My Maps reprezintă o alternativă mai accesibilă pentru începători, permițând crearea rapidă și intuitivă de hărți personalizate, care pot fi integrate ulterior în site-uri web sau prezentări.

Realitatea virtuală (VR) și realitatea augmentată (AR) folosită pentru explorarea regiunilor turistice se numără printre tehnologiile cu cel mai mare impact în transformarea experienței turistice la nivel global, iar cercetările recente realizate de specialiști români confirmă potențialul uriaș al acestora în dezvoltarea industriei turismului autohton. Studiile arată că aceste tehnologii pot fi utilizate eficient ca instrumente de marketing inovatoare, de planificare strategică și de divertisment, contribuind la creșterea atractivității destinațiilor și la diversificarea experiențelor oferite turiștilor.

Cercetările realizate de specialiști români evidențiază faptul că realitatea augmentată poate fi utilizată cu succes pentru dezvoltarea de aplicații interactive, care sunt extrem de utile pentru atragerea de vizitatori, educarea și informarea acestora în mod eficient și atractiv. Un exemplu relevant în acest sens este proiectul pilot realizat la Castelul Bran, unul dintre cele mai importante și vizitate obiective turistice din România. Studiul realizat cu această ocazie a demonstrat gradul ridicat de satisfacție al vizitatorilor care au utilizat aplicația de realitate augmentată și modul pozitiv în care aceștia au perceput această tehnologie inovatoare, deschizând calea pentru extinderea unor astfel de soluții și la alte obiective turistice din țară.

Proiectul H.E.R.I.T.A.G.E. – „Brașovul istoric în VR” reprezintă un exemplu remarcabil de bună practică în valorificarea patrimoniului cultural prin tehnologii imersive. Cu peste 10.000 de ore de dezvoltare VR dedicate acestui proiect ambițios, echipa a realizat reconstituirea digitală fidelă a 12 obiective istorice importante, atât existente în prezent, cât și dispărute de-a lungul timpului din peisajul urban al Brașovului. Pe lângă aceste reconstituiri, proiectul include și dezvoltarea unui tur virtual complex prin centrul istoric al orașului, care permite explorarea interactivă a principalelor atracții. Una dintre cele mai valoroase componente ale acestui demers este cea care urmărește recrearea atmosferei urbane a Brașovului din trei epoci istorice diferite, prin intermediul unor experiențe narative captivante, documentate riguros cu ajutorul specialiștilor în istorie locală.

Inteligența artificială (IA) transformă fundamental modul în care sunt analizate datele turistice și sunt create experiențe personalizate pentru vizitatori, deschizând perspective complet noi în ceea ce privește înțelegerea comportamentului turiștilor și optimizarea ofertei turistice. La evenimentul „Inteligența Artificială (AI) în Turism”, organizat de Centrul European de Inovare Digitală al Universității Ovidius Constanța, au fost prezentate o serie de tehnologii inovatoare cu aplicabilitate directă în industria turismului românesc, demonstrând că acest domeniu se află în plină efervescență și inovație.

Printre soluțiile prezentate s-a numărat *Remote Butler*, un sistem digital inteligent care compensează lipsa personalului autorizat din industria ospitalității și îmbunătățește semnificativ experiența clienților în restaurante și hoteluri. Acest tip de soluție devine din ce în ce mai relevant în contextul actual al pieței forței de muncă, în care deficitul de personal calificat reprezintă o provocare majoră pentru multe afaceri din turism. De asemenea, au fost prezentate experiențe de vacanță în realitate virtuală, care permit potențialilor turiști să experimenteze atmosfera unei destinații înainte de a o vizita efectiv, folosind căști VR performante, reducând astfel incertitudinea asociată alegerii unei destinații necunoscute și crescând probabilitatea de a efectua rezervarea.

Un alt concept inovator prezentat a fost cel al roboților educaționali ghizi, care pot fi utilizați pentru ghidaj turistic interactiv în muzee, situri istorice sau alte obiective turistice, oferind informații personalizate și răspunzând la întrebările vizitatorilor într-un mod natural și captivant. Acești roboți pot funcționa în mai multe limbi și pot fi programați să adapteze nivelul de detaliu al informațiilor în funcție de vârsta și interesele vizitatorilor.

Platformele digitale interactive reprezintă un suport esențial pentru învățarea modernă în domeniul turismului, oferind atât resurse variate și actualizate constant, cât și instrumente pentru crearea de conținut educațional captivant. Platformele de e-learning specializate includ module interactive structurate pe teme, teste de autoevaluare cu feedback imediat și resurse multimedia variate, de la imagini de înaltă calitate la materiale video și documentare, care pot fi accesate oricând și de oriunde, facilitând învățarea în ritm propriu și adaptarea la nevoile individuale ale fiecărui elev.

Aplicațiile de tip quiz și gamification transformă procesul de învățare într-o experiență captivantă și motivantă, utilizând mecanisme specifice jocurilor precum puncte, clasamente, insigne și niveluri pentru a stimula implicarea și progresul. Platforme precum Kahoot, Quizizz sau Mentimeter permit crearea rapidă de chestionare interactive care pot fi utilizate atât în clasă, pentru evaluarea formativă și consolidarea cunoștințelor, cât și individual, pentru autoevaluare și recapitulare. Aceste instrumente sunt deosebit de eficiente în menținerea atenției elevilor și în transformarea unor subiecte potențial abstracte sau teoretice în provocări interesante.

Hărțile interactive, precum cele oferite de Google Maps, Google Earth sau platformele specializate de cartografiere, permit explorarea detaliată a regiunilor turistice, oferind posibilitatea de a vizualiza peisaje, de a măsura distanțe, de a identifica obiective și de a planifica rute. Aceste instrumente sunt complementare studiului teoretic și oferă o dimensiune practică esențială pentru înțelegerea spațială a fenomenului turistic. Integrarea realității augmentate în manualele școlare și în materialele didactice, prin intermediul codurilor QR care activează conținut multimedia suplimentar (videoclipuri, modele 3D, tururi virtuale), reprezintă o altă direcție promițătoare pentru îmbogățirea experienței de învățare și pentru conectarea conținutului teoretic cu realitatea concretă a destinațiilor turistice.

Instrumente digitale avansate aplicabile în predarea capitolului „Regiunea turistică a României”

Hărțile digitale interactive și aplicațiile cartografice moderne oferă posibilități nemaîntâlnite până acum pentru explorarea și analiza spațiului turistic, transformând modul în care elevii interacționează cu informația geografică și înțeleg relațiile spațiale dintre diferitele componente ale ofertei turistice. Google Earth și Google Maps sunt probabil cele mai accesibile și utilizate instrumente de acest tip, permițând identificarea și marcarea obiectivelor turistice pe regiuni, vizualizarea peisajelor în format 3D și în imagini satelitare de înaltă rezoluție, precum și măsurarea precisă a distanțelor dintre diferite puncte de interes. Funcționalitatea Street View oferă posibilitatea unei explorări virtuale la nivelul solului, similară cu ceea ce ar vedea un turist care se deplasează efectiv prin acea zonă, ceea ce este deosebit de util pentru familiarizarea cu specificul unei regiuni înaintea unei vizite efective.

OpenStreetMap reprezintă o alternativă colaborativă valoroasă, construită pe baza contribuțiilor voluntarilor din întreaga lume, care oferă un nivel de detaliu remarcabil pentru traseele turistice, piste de biciclete, traseele de drumeție și infrastructura locală. Caracterul open-source și posibilitatea de a contribui activ la îmbogățirea bazei de date fac din OpenStreetMap un instrument educațional excelent, care poate fi utilizat în proiecte de cartografiere participativă a resurselor turistice locale. Pentru analize mai avansate, platformele GIS profesionale precum ArcGIS Online sau software-ul open-source QGIS oferă funcționalități complexe de analiză spațială, permițând suprapunerea mai multor straturi de informație, calcularea unor indicatori statistici și crearea de hărți tematice personalizate, care evidențiază aspecte specifice ale ofertei turistice regionale.

O categorie aparte o reprezintă hărțile StoryMaps, care combină cartografierea digitală cu elemente narative și multimedia, permițând crearea unor povești digitale captivante despre regiuni turistice. Aceste instrumente integrează text, imagini, materiale video și hărți

interactive într-o structură narativă coerentă, oferind o modalitate atractivă și eficientă de a prezenta informații complexe despre o destinație. În context educațional, crearea unor astfel de povești digitale poate constitui un proiect de grup valoros, care dezvoltă atât competențe digitale, cât și capacitatea de sinteză și prezentare a informațiilor.

Tururile virtuale ale regiunilor turistice reprezintă una dintre cele mai captivante și eficiente modalități de a explora obiective și regiuni turistice fără a fi necesară deplasarea fizică, oferind o experiență imersivă care completează și îmbogățește studiul teoretic. Pentru România, există deja o serie de resurse valoroase în acest sens, care pot fi integrate cu succes în activitățile didactice. Tururile virtuale ale Castelului Bran, disponibile pe platforma oficială a castelului, oferă posibilitatea explorării detaliate a încăperilor, a colecțiilor și a poveștilor asociate acestui simbol al turismului românesc, permițând o familiarizare aprofundată cu obiectivul înainte sau în completarea unei vizite reale.

Tururile virtuale ale mănăstirilor din Bucovina, disponibile pe diverse platforme culturale, permit explorarea detaliilor arhitecturale și picturale ale acestor monumente UNESCO, oferind acces la informații și imagini de înaltă calitate care completează studiul teoretic și pregătesc terenul pentru vizitele reale. În context educațional, elevii pot explora aceste tururi virtuale, pot identifica specificul fiecărei regiuni și pot realiza analize comparative între diferite destinații, dezvoltându-și astfel capacitatea de a evalua și compara oferta turistică a diferitelor zone ale țării.

Platformele colaborative și resursele educaționale online facilitează învățarea în echipă și schimbul eficient de cunoștințe între elevi și cadre didactice, oferind instrumente care depășesc cu mult limitele metodelor tradiționale de colaborare. Google Workspace for Education reprezintă un ecosistem complet pentru educația digitală, incluzând documente colaborative care permit mai multor utilizatori să lucreze simultan la același proiect, prezentări interactive, foi de calcul pentru analiza datelor și chestionare pentru evaluare. Aceste instrumente sunt accesibile de pe orice dispozitiv conectat la internet și facilitează atât lucrul în clasă, cât și colaborarea la distanță, devenind din ce în ce mai relevante în contextul educațional actual.

Padlet și Jamboard sunt instrumente vizuale intuitive care funcționează ca panouri virtuale pe care utilizatorii pot posta idei, imagini, link-uri și documente, organizându-le sub formă de notițe lipicioase digitale. Acestea sunt excelente pentru sesiuni de brainstorming, pentru organizarea ideilor în fazele incipiente ale unui proiect sau pentru crearea unor spații de discuție și reflecție colectivă. Trello și Asana sunt instrumente specializate de gestionare a proiectelor, care permit definirea sarcinilor, atribuirea responsabilităților, stabilirea termenelor limită și monitorizarea progresului, fiind deosebit de utile pentru proiectele de grup complexe, care se desfășoară pe parcursul mai multor săptămâni.

Mentimeter și Kahoot sunt platforme interactive de evaluare și gamification, care transformă testarea cunoștințelor într-o experiență captivantă și motivantă. Acestea permit crearea de chestionare live, la care elevii răspund în timp real folosind propriile dispozitive, iar rezultatele sunt afișate instantaneu, oferind feedback imediat atât elevilor, cât și profesorului. Utilizarea regulată a acestor instrumente poate crește semnificativ implicarea elevilor și poate oferi o imagine clară asupra progresului în învățare și a aspectelor care necesită consolidare.

Bazele de date turistice oferă informații valoroase pentru analize cantitative și calitative ale fenomenului turistic la nivel regional și național, constituind o resursă esențială pentru activitățile aplicative și pentru dezvoltarea gândirii analitice a elevilor. Institutul Național de Statistică (INS) pune la dispoziție date detaliate privind sosirile turiștilor, înnoptările, capacitatea de cazare și gradul de ocupare, defalcate pe regiuni de dezvoltare, județe și localități, permițând analize comparative și identificarea tendințelor. Aceste date sunt

esențiale pentru înțelegerea dinamicii turismului și pentru fundamentarea deciziilor de investiții și dezvoltare.

Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului publică periodic statistici și rapoarte privind evoluția turismului românesc, inclusiv analize ale cererii și ofertei turistice, studii de piață și evaluări ale impactului politicilor publice. Organizațiile de Management al Destinației (OMD) colectează și pun la dispoziție date locale detaliate despre fluxurile turistice și preferințele vizitatorilor în anumite regiuni, oferind o perspectivă granulară, complementară datelor naționale.

O sursă deosebit de valoroasă de informații o reprezintă platformele de recenzii turistice precum TripAdvisor, Booking sau Google Maps, care oferă date despre percepția turiștilor asupra destinațiilor, calitatea serviciilor și atractivitatea obiectivelor. Analiza acestor recenzii poate oferi indicii prețioase despre punctele tari și punctele slabe ale ofertei turistice dintr-o regiune, precum și despre segmentele de turiști atrași și gradul lor de satisfacție. În activitățile aplicative, elevii pot analiza aceste baze de date pentru a identifica tendințe, a compara performanța diferitelor regiuni, a fundamenta propuneri de dezvoltare turistică și a elabora strategii de promovare țintite, bazate pe date reale și nu pe simple intuiții.

Portofoliul digital al elevului reprezintă o colecție organizată și reflectivă a lucrărilor elevului de-a lungul unei perioade de timp, care demonstrează competențele dobândite, progresul în învățare și capacitatea de reflecție asupra propriei experiențe educaționale. Pentru capitolul „Regionarea turistică a României”, portofoliul digital poate include o varietate de artefacte care ilustrează diferite aspecte ale învățării. Hărțile interactive create de elev pentru diferite regiuni, utilizând instrumente precum Google My Maps sau platforme GIS mai avansate, demonstrează capacitatea de a utiliza tehnologii cartografice și de a reprezenta spațial informații turistice.

Eseurile și analizele realizate pe parcursul studiului, privind potențialul turistic al diferitelor regiuni, factorii de dezvoltare și provocările întâmpinate, reflectă profunzimea înțelegerii și capacitatea de analiză critică. Prezentările multimedia realizate în cadrul proiectelor de grup, materialele video și grafice create, precum și participările la discuții și dezbateri online, completează tabloul competențelor dobândite. O componentă esențială a portofoliului digital o reprezintă reflecțiile personale asupra procesului de învățare, în care elevul analizează ce a învățat, ce dificultăți a întâmpinat, cum le-a depășit și ce și-ar dori să aprofundeze în continuare. Autoevaluările și evaluările primite de la colegi și profesori oferă o perspectivă externă asupra progresului și validează competențele demonstrate.

Platformele recomandate pentru crearea portofoliului digital includ Google Sites, care oferă o interfață intuitivă și integrare facilă cu alte instrumente Google, WordPress pentru opțiuni avansate de personalizare, Padlet pentru o abordare mai vizuală și mai puțin structurată, sau platforme educaționale specializate precum Seesaw, care facilitează comunicarea cu părinții și gestionarea portofoliilor la nivel de clasă.

Beneficiile educaționale ale digitalizării studiului regionării turistice ale României

Integrarea tehnologiilor emergente în studiul regionării turistice aduce o serie de beneficii educaționale semnificative, care justifică pe deplin eforturile investite în această direcție. În primul rând, se constată o creștere considerabilă a angajamentului și motivației elevilor, care sunt mult mai implicați atunci când folosesc tehnologii moderne și interactive, în locul metodelor tradiționale, pasive. Studiile recente arată că utilizatorii platformelor virtuale prezintă niveluri ridicate de implicare datorită designului intuitiv și caracteristicilor interactive oferite, ceea ce se traduce într-o asimilare mai profundă și mai durabilă a cunoștințelor.

Învățarea experiențială facilitată de tururile virtuale și experiențele AR permite explorarea unor locuri greu accesibile din diverse motive (distanță, costuri, program de

vizitare) sau chiar a unor obiective dispărute de-a lungul timpului, oferind o înțelegere profundă și nuanțată a patrimoniului, imposibil de atins prin metode tradiționale. Proiectul H.E.R.I.T.A.G.E. demonstrează în mod convingător această capacitate a tehnologiilor imersive de a readuce la viață trecutul și de a-l face accesibil noilor generații.

Dezvoltarea gândirii spațiale reprezintă un alt beneficiu major, deoarece utilizarea hărților digitale și a instrumentelor GIS ajută elevii să înțeleagă relațiile complexe dintre diferitele elemente ale teritoriului și să vizualizeze concepte abstracte precum fluxurile turistice, zonele de influență sau gradul de accesibilitate. Personalizarea învățării este facilitată de tehnologiile digitale, fiecare elev putând explora la propriul ritm și în funcție de propriile interese, aprofundând aspectele care îl captivează și revenind asupra celor care îi ridică dificultăți. Nu în ultimul rând, pregătirea pentru piața muncii este semnificativ îmbunătățită, deoarece competențele digitale dobândite sunt direct aplicabile și extrem de căutate în industria turismului modern, oferind absolvenților un avantaj competitiv real.

Concluzii

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în studiul capitolului „Regionarea turistică a României” din cadrul Modulului III – Patrimoniu turistic reprezintă o necesitate stringentă în contextul transformării digitale accelerate a societății contemporane și a industriei turismului în particular. După cum demonstrează în mod convingător cercetările recente realizate de specialiști români în domeniu, tehnologi precum realitatea virtuală, realitatea augmentată, inteligența artificială și platformele digitale interactive au un potențial imens de a transforma atât modul în care învățăm despre turism, cât și modul în care acesta este practicat, promovat și gestionat la nivelul destinațiilor.

Exemplele de bună practică deja existente în România – proiectul H.E.R.I.T.A.G.E. pentru Brașovul istoric, platforma VRRO, aplicațiile de realitate augmentată pentru Castelul Bran sau proiectul inovator XReco din Timișoara – demonstrează în mod clar că există expertiză valoroasă și resurse creative care pot fi valorificate și în context educațional. Aceste proiecte nu sunt doar demonstrații tehnice, ci soluții funcționale, accesibile și apreciate de utilizatori, care oferă modele concrete pentru dezvoltarea de activități didactice inovatoare.

Pentru viitorii tehnicieni în turism, familiarizarea cu aceste tehnologii încă din perioada școlarizării reprezintă un avantaj competitiv major pe piața muncii, pregătindu-i pentru cerințele unei industrii în continuă schimbare și inovare. Absolvenții astfel formați vor fi capabili nu doar să utilizeze instrumentele digitale existente în mod eficient, ci și să contribuie activ la dezvoltarea de noi soluții inovatoare pentru promovarea și valorificarea durabilă a patrimoniului turistic românesc, devenind agenți ai schimbării în domeniul lor de activitate.

Provocările existente – costurile semnificative, infrastructura tehnologică adesea deficitară, nevoia de pregătire continuă a cadrelor didactice – sunt reale și nu trebuie subestimate, dar ele pot fi depășite prin politici educaționale coerente și susținute, prin parteneriate public-private inteligente și prin utilizarea unor soluții tehnice accesibile, precum WebAR, care demonstrează că inovația nu trebuie să fie neapărat costisitoare pentru a fi eficientă. Direcțiile de dezvoltare sunt clare și bine conturate, iar beneficiile educaționale și profesionale demonstrate justifică pe deplin eforturile necesare pentru digitalizarea învățământului profesional și tehnic din domeniul turismului. Viitorul turismului românesc depinde, în mare măsură, de capacitatea noastră de a forma specialiști pregătiți să îmbrățișeze și să conducă această transformare digitală.

Bibliografie

Ticau, I. R. (2024). *Implications of virtual reality in developing tourism – the case of Transylvania, Romania*. Cactus, 5(2). București: Editura ASE. (Cercetare aprofundată privind

potențialul VR în dezvoltarea turismului transilvănean, incluzând analiza factorilor de succes și a barierelor în implementare)

Nazare, A.-K., Moldoveanu, A., & Moldoveanu, F. (2024). *Virtual Journeys, Real Engagement: Analyzing User Experience on a Virtual Travel Social Platform*. Information, 15(7), 396. Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica București. (Studiu amplu privind platforma Virtual Romania - VRRO, cu analize statistice detaliate ale comportamentului utilizatorilor și recomandări pentru optimizare)

Ciubotaru, N.-G. (manager proiect), ARTBYTE. (2025). *Proiectul H.E.R.I.T.A.G.E. – Brașovul istoric în VR*. Proiect cultural cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național. (Documentație tehnică și pedagogică a proiectului, incluzând descrierea detaliată a celor 12 obiective reconstituite și a atelierelor educaționale organizate)

XRco Project / ZAUBAR & Continental. (2025). *Reimagining Tourism with In-Car AR: The AR Experience in Timișoara*. Proiect finanțat de Uniunea Europeană (Horizon). (Raport tehnic detaliat privind implementarea soluției WebAR în mașină, inclusiv date despre costuri, performanță și feedback-ul utilizatorilor)

Bobe, A. (coordonator), Apostol, A., Sultana, A. et al. (2024). *Inteligența Artificială (AI) în Turism*. Eveniment organizat de Centrul European de Inovare Digitală, Universitatea Ovidius Constanța. (Culegere de prezentări și studii privind aplicațiile IA în turismul românesc, incluzând demonstrații ale soluțiilor Remote Butler și ale roboților educaționali)

Programa școlară pentru Modulul III – Patrimoniu turistic, clasa a X-a. (2020). Domeniul de pregătire profesională: Turism și alimentație. Calificarea profesională: Tehnician în turism. Anexă la OMEN nr. 3501/29.03.2018. (Document curricular oficial, disponibil pe platforma Alege-ți Drumul - alegedrumul.ro, care stabilește competențele specifice și conținuturile obligatorii)

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. (2022-2025). *Platforma „România Atractivă” – componentă a PNRR*. Documentație oficială și rapoarte periodice de implementare. (Inclusiv date statistice privind numărul de utilizatori, funcționalitățile platformei și impactul acesteia asupra promovării turismului intern)

Institutul Național de Statistică. (2024). *Statistici oficiale privind turismul în România – serii de date regionale*. București: INS. (Baze de date detaliate privind sosirile, înnoptările, capacitatea de cazare și indicele de utilizare netă pe regiuni de dezvoltare și județe)

Nistoreanu, P., & Dinu, V. (2023). *Managementul destinațiilor turistice în era digitală*. Editura ASE, București. (Lucrare de referință care abordează strategic integrarea tehnologiilor digitale în managementul destinațiilor, cu exemple din România și comparații internaționale)

Istrate, I., et al. (2024). *Digitalizarea în turismul românesc: între provocare și necesitate*. Revista de Turism - Studii și Cercetări, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași. (Analiză academică a stadiului digitalizării în turismul românesc, identificând barierele și oportunitățile specifice contextului național)

Folosirea instrumentelor digitale în învățarea limbii engleze

Prof. limba engleza ,Robescu Aura

Școala Gimnazială Țifești,județul Vrancea

Introducere

În contextul dezvoltării accelerate a tehnologiei digitale, educația a cunoscut transformări semnificative, iar procesul de învățare a limbilor străine nu face excepție. Limba engleză, considerată limbă de circulație internațională, joacă un rol esențial în comunicarea globală, educație, afaceri și tehnologie. Astfel, metodele tradiționale de predare sunt completate sau chiar înlocuite de instrumente digitale moderne, care oferă noi oportunități de învățare.

Instrumentele digitale – precum platformele online, aplicațiile educaționale, resursele multimedia și inteligența artificială – influențează profund modul în care elevii și studenții învață limba engleză. Acestea permit accesul rapid la informație, favorizează învățarea autonomă și contribuie la dezvoltarea competențelor lingvistice într-un mod interactiv și atractiv. Prezentul referat își propune să analizeze impactul instrumentelor digitale asupra învățării limbii engleze, evidențiind atât beneficiile, cât și limitele acestora.

Instrumentele digitale și rolul lor în educație

Definirea instrumentelor digitale

Instrumentele digitale reprezintă totalitatea aplicațiilor, platformelor, dispozitivelor și resurselor tehnologice utilizate în scop educațional. Acestea includ calculatoare, tablete, telefoane inteligente, platforme de e-learning, aplicații mobile, softuri educaționale, precum și resurse online precum videoclipuri, podcasturi sau biblioteci digitale.

În educație, instrumentele digitale au rolul de a sprijini procesul de predare-învățare, de a facilita accesul la informație și de a crea un mediu educațional modern, adaptat nevoilor elevilor din secolul XXI.

Evoluția tehnologiei în procesul educațional

Inițial, tehnologia era utilizată limitat în școli, fiind reprezentată de mijloace audio-vizuale simple. Odată cu apariția internetului și a dispozitivelor inteligente, educația a devenit din ce în ce mai digitalizată. Platformele online permit astăzi desfășurarea cursurilor la distanță, colaborarea între elevi din diferite țări și accesul nelimitat la resurse educaționale.

În învățarea limbii engleze, această evoluție a dus la o abordare mai practică și mai apropiată de realitatea cotidiană, în care elevii pot interacționa direct cu limba țintă.

Impactul instrumentelor digitale asupra învățării limbii engleze

Accesul la resurse autentice

Unul dintre cele mai importante avantaje ale instrumentelor digitale este accesul la materiale autentice în limba engleză. Elevii pot urmări filme, seriale, emisiuni, știri, videoclipuri educaționale sau pot asculta podcasturi și muzică în limba engleză. Aceste resurse contribuie la îmbunătățirea vocabularului, a pronunției și a înțelegerii limbii vorbite.

Spre deosebire de manualele tradiționale, materialele autentice reflectă limba engleză reală, utilizată în contexte cotidiene, ceea ce îi ajută pe elevi să înțeleagă mai bine nuanțele culturale și lingvistice.

Dezvoltarea competențelor lingvistice

Instrumentele digitale sprijină dezvoltarea tuturor competențelor lingvistice:

- **Ascultarea** este îmbunătățită prin materiale audio și video;
- **Vorbirea** este exersată prin aplicații cu recunoaștere vocală, conversații online sau jocuri de rol virtuale;
- **Citirea** este susținută de articole, bloguri și cărți electronice;
- **Scrierea** este dezvoltată prin redactarea de e-mailuri, mesaje, eseuri sau postări online.

Astfel, procesul de învățare devine complex și echilibrat, iar elevii capătă încredere în utilizarea limbii engleze.

Învățarea interactivă și motivațională

Aplicațiile educaționale și platformele online oferă activități interactive, jocuri, teste și exerciții adaptate nivelului de cunoștințe al fiecărui utilizator. Feedback-ul imediat și sistemele de recompensare cresc motivația elevilor și îi determină să fie mai implicați în procesul de învățare.

Gamificarea transformă învățarea limbii engleze într-o experiență plăcută, reducând anxietatea și teama de greșeală.

Învățarea personalizată și autonomia elevului

Ritm individual de învățare

Un alt impact major al instrumentelor digitale este posibilitatea învățării personalizate. Elevii pot învăța în ritmul propriu, pot relua lecțiile și exercițiile ori de câte ori este necesar și pot alege nivelul de dificultate potrivit.

Această flexibilitate este extrem de benefică, mai ales pentru elevii care întâmpină dificultăți sau, dimpotrivă, pentru cei care doresc să aprofundeze limba engleză.

Dezvoltarea autonomiei și a responsabilității

Utilizarea instrumentelor digitale încurajează învățarea independentă și responsabilitatea personală. Elevii își organizează timpul, își stabilesc obiective și își monitorizează progresul. Profesorul devine un ghid, iar elevul – un participant activ în propria formare.

Această autonomie este esențială pentru învățarea pe termen lung și pentru adaptarea la cerințele unei societăți bazate pe cunoaștere.

Dimensiunea interculturală și social Comunicarea cu vorbitori nativi

Prin intermediul internetului, elevii pot comunica direct cu vorbitori nativi de limba engleză, prin rețele sociale, forumuri, aplicații de schimb lingvistic sau platforme educaționale internaționale. Această interacțiune reală contribuie semnificativ la îmbunătățirea fluenței și la înțelegerea culturii anglofone.

Dezvoltarea competențelor interculturale

Instrumentele digitale permit contactul cu diferite culturi și perspective, favorizând toleranța, empatia și deschiderea către diversitate. Învățarea limbii engleze devine astfel un mijloc de cunoaștere a lumii și de integrare într-un spațiu global.

Limite și provocări ale utilizării instrumentelor digitale

Deși impactul instrumentelor digitale este în mare parte pozitiv, există și anumite limite. Printre acestea se numără dependența de tehnologie, distragerea atenției, utilizarea excesivă a dispozitivelor și accesul inegal la resurse digitale.

De asemenea, lipsa ghidării profesorului poate duce la utilizarea incorectă sau superficială a limbii engleze. Prin urmare, este necesar un echilibru între metodele tradiționale și cele moderne, precum și o utilizare responsabilă a tehnologiei.

Concluzie

În concluzie, instrumentele digitale au un impact semnificativ asupra învățării limbii engleze, contribuind la modernizarea procesului educațional și la creșterea eficienței acestuia. Ele oferă acces la resurse variate, stimulează motivația, dezvoltă competențele lingvistice și încurajează învățarea autonomă.

Folosite corect și echilibrat, instrumentele digitale reprezintă un sprijin valoros pentru elevi și profesori, pregătind tinerii pentru comunicarea într-o lume globalizată și digitalizată.

Bibliografie

1. **Benson, P.** (2011). *Teaching and Researching Autonomy in Language Learning*. London: Routledge.
2. **Chapelle, C. A.** (2003). *English Language Learning and Technology*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.

3. **Dudeney, G., Hockly, N.** (2012). *How to Teach English with Technology*. Harlow: Pearson Education.

PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

Profesor Alina Rogobete, Școala Gimnazială Tudor Vladimirescu, Drăgășani

Frumusețea omenirii constă în diversitatea etniilor de pe pământ, fiecare dintre acestea contribuind la patrimoniul cultural mondial, cu specificul ei.

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Fericirea la școala din ziua de azi e discutabilă. Așadar, este pur și simplu uimitor că unii tradiționaliști consideră că astăzi există o preocupare excesivă legată de gradul de bucurie al RIcopiilor. La începutul lui 2004 am citit un eseu scris de un director de școală care încerca să explice presupusa inferioritate a școlilor din SUA, afirmând că, în timp ce părinții din alte țări îi întreabă pe copiii lor „Ce ai învățat la școală astăzi?”, părinți americani îi întreabă „Ți-a plăcut la școală azi?”

Scriitorul Frank McCourt, care a predat la un prestigios liceu din New York timp de 18 ani, i-a spus jurnalistului John Merrow că doar un singur părinte l-a întrebat în toată această perioadă „Îi place copilului meu la școală?” În schimb, tot ceea ce el, și probabil, elevii înșiși au

auzit de la părinții lor, au fost întrebări cu privire la rezultatele examenelor și efectuarea sarcinilor date.

Să încerci să justifici o stare de tristețe forțată e una. Dar cum e posibil să negăm realitatea, să întoarcem lucrurile pe dos și să pretindem că suntem prea preocupați ca să ne dorim ca fiicele și fiii noștri să fie fericiți la școală? O astfel de cerere poate fi de nejustificat, dar stilul ei nu este necunoscut. El este un alt exemplu prin care descrierea distorsionată a sistemului actual de învățământ e promovată cu scopul de a justifica o rețetă tradițională.

Cei care insistă că școlile noastre sunt conduse de o clică de constructiviști, care le-au transformat în focare ale progresismului adus de psihologul John Dewey, încearcă de obicei chiar să reducă utilizarea punerii în valoare a aptitudinilor izolate ale copiilor și a oportunităților prin care elevii joacă un rol activ în propria lor învățare.

Viața (ori învățarea sau orice altceva) nu ar trebui să fie distracție și joacă! Negarea de sine, ai cărei adepți, în general, îi neagă și pe alții, este strâns legată de teama de plăcere și de răscumpărarea prin suferință, iar întregul pachet are o origine nu numai filosofică, ci și teologică. Cine spune că religia a fost alungată din școlile publice?

Există o percepție clară a acestei dogme dintr-o sală de clasă sterilă ai căror copii transpiră peste foile de lucru. Se observă destul de clar și din birourile administrative în care oamenii în costume decretează eliminarea pauzelor sau chiar construirea de școli care să n-aibă locuri de joacă.

Copiii învață cel mai bine atunci când sunt fericiți

Ironia este dureroasă: excelența academică, cea care ar trebui să călăuzească astfel de decizii, are șanse mai mari să înflorească atunci când elevii se bucură de ceea ce fac. „Copiii (și adulții, de asemenea), **învață cel mai bine atunci când sunt fericiți...** așa cum Nel Noddings observă în cartea sa „**Fericire și educație**”. Ceea ce simt ei (despre ei înșiși, despre profesorii lor, despre programa școlară și întreagă experiență la școală) este în strânsă legătură cu nivelul de calitate a studiului.

O gândire mai bogată este mult mai probabil să apară într-o atmosferă de descoperire exuberantă, într-un loc unde copiii se apucă de proiectele pe care le au de făcut și în care nu mai au răbdare să reia lucrul a doua zi.

Numeroase studii au demonstrat că realizarea este mânată de interes: interesul constant într-un subiect general mai mult decât interesul trecător într-o activitate specifică, și interesul emoțional

mai mult decât cel ocazional, de tip ușor. Indiferent de vârstă, rasă sau de aptitudini, elevii au șanse mai mari să-și amintească și să înțeleagă cu adevărat ceea ce au citit în cazul în care li se pare interesant.

Sunt convins că peste ani istoricii vor decreta această epocă a noastră caracterizată de standarde educaționale din ce în ce mai ridicate drept o perioadă întunecată în educația americană. Ce a fost în capul nostru, vor zice ei, când am crezut că elevii nu au dreptul de a-și petrece zilele într-un loc care oferă satisfacții profunde și chicoteli ocazionale? Cum am permis să se întâmple acest lucru?

Numeroase studii au demonstrat felul în care interesul duce la reușită – interesul continuu pentru un subiect general mai mult decât interesul trecător pentru o anumită activitate și interesul plin de entuziasm mai mult decât cel obișnuit, temperat. Indiferent de vârstă, rasă sau aptitudini, elevii au mai multe șanse să-și amintească și să înțeleagă cu adevărat ce au citit dacă li se pare fascinant.

Bibliografie:

Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale – Ghid pentru directorul de școală, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002.

Văideanu, George, *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București, 1988;

Nicola, Ioan, *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992.

Schimbarea fără reformă: experimentul „școală în școală”

Prof. Anca Davidoiu-Roman
Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”, București

Raportul *Trends Shaping Education 2025* al OECD este o analiză largă a tendințelor globale ce influențează educația în prezent, sintetizând evoluții sociale, tehnologice și economice care au implicații semnificative pentru sistemele educaționale din întreaga lume. Raportul examinează cum **forțe externe majore** – conflicte geopolitice, schimbări economice, evoluții culturale și preocupări legate de sănătate – influențează nu doar societatea, ci și educația în ansamblu, care nu este analizată izolată, ci ca parte a unui sistem socio-economic mai larg, fragilizat de crize recente și presiuni permanente:

- **Conflictele globale și tensiunile internaționale** afectează resursele publice, migrația și stabilitatea socială — toate având repercusiuni directe asupra accesului la educație și continuității ei. Educația este chemată să joace un rol în promovarea coeziunii sociale și al dialogului intercultural.

- **Tehnologiile emergente** — în special inteligența artificială (IA), Internetul obiectelor (IoT) și realitatea augmentată/virtuală — schimbă structura locurilor de muncă, automatizând sarcini dar creând și altele noi. Educația trebuie să răspundă prin formarea unor competențe care să permită adaptarea la un mediu profesional dinamic: abilități digitale, metacognitive și de reziliență.

- **Crizele ecologice** (schimbări climatice, pierderea biodiversității, poluare) obligă sistemele educaționale să integreze competențe pentru locuirea și acțiunea responsabilă în contextul unei planete afectate. Educația nu mai este doar pregătire pentru locurile de muncă, ci și pregătire pentru cetățenie ecologică și durabilitate.

- Raportul subliniază **interdependența dintre sănătate fizică, mentală și educație**. Problemele legate de sănătatea mintală, efectele consumului de tehnologie și schimbările în structurile familiale sunt discutate ca factori care influențează disponibilitatea elevilor de a învăța. Educația este chemată să integreze abilități socio-emoționale și competențe pentru bunăstare holistică.

În intenție, raportul OECD încurajează gândirea strategică asupra viitorului (“futures thinking”) mai degrabă decât încercarea de predicție a acestuia: se propun scenarii diverse (posibile, probabile, plauzibile, preferabile); se pune accent pe identificarea factorilor („drivers”) de schimbare; se sugerează instrumente pentru testarea rezilienței politicilor educaționale. Astfel, raportul nu oferă rețete, ci cadre de reflecție pentru decidenți și practicieni și solicită factorilor educaționali să pună întrebări de tipul: *Cum poate educația să stimuleze reziliența și adaptabilitatea în rândul tuturor elevilor? Ce competențe sunt necesare pentru adaptarea la o lume în continuă transformare? Cum pot sistemele educaționale răspunde inegalităților exacerbate de crize sociale și tehnologice?*

Un posibil răspuns la aceste întrebări este oferit de conceptul „școală în școală”, formulat de Yong Zhao și Ruojun Zhong în 2024. Autorii pornesc de la premisa că școlile

moderne au rămas, în esență, neschimbate de peste două secole, menținând un model rigid de predare-învățare bazat pe curriculum prescris și control centralizat. Încercările de reformă (de exemplu, *No Child Left Behind* în SUA) nu au generat transformări reale deoarece s-au aplicat de sus în jos și au impus schimbarea asupra întregului sistem fără a ține cont de complexitatea interacțiunilor educaționale. Lucrarea lor propune un model de inovare curriculară graduală, aplicabil școlii românești, inspirat din analiza ecologică a schimbării educaționale. Conceptul de „școală în școală” este discutat ca *micro-ecosistem pedagogic intern*, capabil să testeze reorganizări curriculare fără destabilizarea cadrului instituțional general. Se argumentează că, într-un context curricular dens, soluția nu este reducerea formală a programei, ci reorganizarea modulară, integrarea interdisciplinară și introducerea unei autonomii controlate a elevului. Reformele standardizate, aplicate uniform la scară sistemică, produc adesea ajustări formale, nu schimbări de paradigmă.

Modelul celor doi cercetători chinezi cu carieră internațională se inspiră din *teoria panarhiei* a lui C. S. Holling (2001), care descrie sistemele complexe ca structuri adaptive multinivelare. Autorii susțin că sistemele educaționale se aseamănă cu *ecosistemele naturale*: sunt rezistente la schimbarea pe scară largă, dar pot evolua treptat prin adaptări locale. De aceea, schimbările majore nu pot fi impuse de la nivel central, ci trebuie să pornească din interiorul școlilor ca experimente mici, care pot „influența” apoi întregul sistem.

Unul din punctele centrale ale analizei este opoziția între curriculumul prescris – adesea considerat normativ și rigid – și autonomia elevului în alegerea și organizarea propriei învățări. Autorii susțin că modelul tradițional limitează creativitatea, angajamentul și relevanța învățării; în schimb, autonomia învățării ar putea crește motivația și ar răspunde mai bine nevoilor individuale ale elevilor și cerințelor viitorului incert dominat de tehnologie și inteligență artificială.

Pentru a face posibilă tranziția de la teorie la practică, Zhao și Zhung propun **modelul „școală în școală”** („school within a school”), inspirat de modul în care inovațiile tehnologice se răspândesc (de exemplu, adoptarea telefoanelor inteligente), evoluând de la adoptare timpurie la integrare largă, anume:

în cadrul aceleiași instituții, să fie create **spații educaționale alternative** unde elevii să aibă mai multă libertate de alegere, iar curriculumul să nu fie impus rigid și unde participanții interesați (elevi, părinți, profesori) să poată testa diverse inovații în învățare fără a destabiliza întregul sistem.

Articolul citează exemple de școli din China, Australia și SUA care au implementat elemente de autonomie sau curriculum flexibil și care au raportat creșterea implicării elevilor, dezvoltarea competențelor autentice și descoperirea intereselor personale ale acestora.

Sunt discutate experiențe din școli chineze care au creat clase sau programe experimentale cu libertate curriculară sporită, unde elevii pot alege teme de studiu sau proiecte interdisciplinare, profesorii funcționează mai degrabă ca mentori decât ca transmițători de conținut, iar evaluarea include portofolii, prezentări publice și produse concrete. Rezultatul observat: creșterea angajamentului și a inițiativei elevilor. Important este că aceste programe coexistă cu traseul tradițional, ceea ce permite comparație și adaptare progresivă.

În unele școli australiene, au fost create „learning hubs” interne: grupuri mixte de vârstă, curriculum organizat pe competențe și proiecte și timp flexibil (blocuri extinse pentru lucru

aprofundat). Aceste structuri funcționează în paralel cu organizarea clasică pe discipline și ani de studiu. Inovația rămâne localizată, dar poate influența treptat cultura instituției.

În context american, modelul amintește de academii tematice interne, programe „magnet” și școli mici în cadrul unui campus mare. Elevii pot opta pentru trasee orientate spre antreprenoriat, arte, științe aplicate etc., cu mai multă autonomie în alegerea proiectelor și a modului de evaluare.

Am putea adăuga un exemplu relevant din România: școala-pilot de la Colegiul Național „Gheorghe Lazăr” din București, model curricular propus pentru clasa a XII-a în 2021 și preluat, până în noiembrie 2024, din datele pe care le avem¹, de alte 17 licee. Aici s-a implementat un model educațional flexibil pentru clasa a XII-a, în care elevii își concentrează în mod structurat învățarea pe materiile pentru examenul de bacalaureat în module specializate, celelalte fiind evaluate prin proiecte interdisciplinare, adaptând orarul și organizarea studiului la nevoile lor reale și obținând rezultate superioare în procesul de învățare.

Autorii chinezi folosesc aceste exemple pentru a arăta că **diversitatea internă și interacțiunea dintre diferitele niveluri** este mai eficientă decât **uniformizarea sistemică**. Aceste studii de caz susțin așadar argumentul conform căruia schimbările de mică scară pot avea un impact sistemic, în armonie cu perspectiva ecologică.

O sinteză comparativă între raportul OECD 2025 și modelul „școală în școală” apare în tabelul de mai jos.

Dimensiune	OECD 2025	„Școală în școală”
Nivel de analiză	Macrosistemic	Microinstituțional
Obiectiv	Reziliență și adaptabilitate globală	Inovație curriculară internă
Instrument	Politici și scenarii	Experiment pedagogic controlat
Risc	Reformă lentă și abstractă	Izolare sau elitism
Potențial	Direcție strategică	Implementare concretă

Ambele acceptă că rigiditatea este riscantă într-un context volatil, dar, în timp ce OECD discută reforme sistemice, modelul intern presupune variație locală, mai eficientă, fără reformă globală imediată. Analiza ecologică a lui Yong Zhao și Ruojun Zhong se întâlnește însă cu logica prospectivă a OECD, fiindcă modelul „școală în școală” poate funcționa ca laborator de testare, microexperiment sau prototip de reformă. Dacă OECD afirmă că educația trebuie să devină mai adaptabilă și rezilientă, care este mecanismul concret prin care o școală poate face acest lucru fără a aștepta reforma națională? Consider că putem afirma că modelul „școală în școală” poate fi interpretat ca o **traducere locală** a tendințelor identificate de OECD, fiind, în același timp, un mecanism de creștere a rezilienței instituționale și un spațiu de testare pentru adaptare la o lume incertă.

Ce ar însemna, concret, pentru un elev, opțiunea pentru acest model educațional? Într-o „școală în școală”, un elev ar putea: să-și construiască un traseu de învățare pe baza intereselor

¹ <https://stirileprotv.ro/educatie/cum-se-adapteaza-un-liceu-de-elita-din-bucuresti-la-cerintele-moderne-pentru-a-atrage-elevii-ze-doar-o-joaca.html>

proprii; să lucreze la proiecte reale (de exemplu, dezvoltarea unui produs, organizarea unui eveniment, cercetare aplicată); să fie evaluat prin portofoliu și prezentare publică; să beneficieze de mentorat individual. Diferența esențială este trecerea de la **conformare la standard** la **dezvoltare personalizată a competențelor**.

O obiecție posibilă ar fi aceea că elevii nu sunt suficient de maturi pentru autonomie. Însă autonomia se construiește prin mentorat și structură. Nu se oferă libertate nelimitată, ci responsabilitate progresivă. Studiile privind învățarea autoreglată arată că această competență se dezvoltă treptat, prin practică ghidată.

O altă obiecție ar putea veni din zona evaluării elevilor la examenele naționale: nu vor scădea rezultatele acestora? Răspunsul este că, pe de o parte, modelul „școală în școală” menține nucleul disciplinar și, pe de altă parte, rezultatele pot fi chiar mai bune, întrucât competențele metacognitive dezvoltate prin proiecte pot crește performanța la examene.

În sfârșit, o ultimă obiecție se poate referi la profesori: nu vor fi aceștia supraîncărcați? Aici suntem de acord că, fără ajustări organizaționale, modelul poate fi nesustenabil. Implementarea necesită reduceri de normă, colaborare interdisciplinară și planificare comună.

Schimbarea stabilă nu apare prin impunere lineară, ci prin variație locală, selecție contextuală și integrare graduală. Aplicat educației, acest cadru sugerează că inovația trebuie să apară la nivel microinstituțional. Argumentele privind personalizarea învățării și limitele uniformizării sunt susținute, de asemenea, de ideile lui Ken Robinson privind creativitatea și diversitatea cognitivă (2015), de critica mediei statistice ca model educațional, așa cum apare la Rose (2016), precum și de teoria inovării graduale în sisteme rigide a lui Christensen (2008).

Astfel, dacă reformele tradiționale impun standarde uniforme, cresc controlul centralizat și măsoară performanța prin teste standardizate, modelul „școală în școală”, în opinia celor doi cercetători, introduce variație controlată, permite experimentare fără risc sistemic major și funcționează prin atracție și demonstrație, nu prin constrângere.

Întrebarea fundamentală nu este dacă modelul este perfect, ci:

- Putem susține că forma actuală este optimă?
- Există spațiu legitim pentru experimentare controlată?
- Ce riscăm mai mult: schimbarea graduală sau imobilismul?

„Școală în școală” nu este soluție universală, ci un cadru de cercetare instituțională aplicată. Este o invitație la reflecție profesională colectivă.

Bibliografie:

1. Christensen, Clayton M., Michael B. Horn, and Curtis W. Johnson. 2008) *Disrupting Class: How Disruptive Innovation Will Change the Way the World Learns*. McGraw-Hill.
2. Holling, C. S. (2001). Understanding the Complexity of Economic, Ecological, and Social Systems. *Ecosystems* 4, 390–405, <https://doi.org/10.1007/s10021-001-0101-5>
3. Robinson, K., Aronica, L. (2015). *Școli creative*, Editura Publica.
4. Rose, T. (2016). *The End of Average: : How we succeed in a world that values sameness*. HarperCollins.
5. Zhao, Y. & Zhong, R. (2024): *Paradigm Shifts in Education: An Ecological Analysis*, in ECNU Review of Education, Volume 8, Issue 1, <https://doi.org/10.1177/20965311241296162>

Proiectarea Viitorului Educației prin Inovare, Tehnologie și Excelență Pedagogică în Predarea Economiei

Roman Florina, Profesor de Economie și Educație Antreprenorială
la Colegiul Național “Grigore Moisil” Urziceni, Județul Ialomița

Rezumat

Transformările economice și tehnologice din ultimele decenii au generat necesitatea adaptării sistemelor educaționale la cerințele economiei bazate pe cunoaștere. În acest context, integrarea tehnologiilor digitale și dezvoltarea unor practici pedagogice inovatoare devin elemente esențiale pentru modernizarea procesului educațional. Lucrarea analizează rolul transformării digitale în predarea disciplinei Economie, evidențiind modul în care tehnologiile emergente, metodele didactice interactive și leadershipul educațional pot contribui la dezvoltarea competențelor economice ale elevilor. De asemenea, sunt prezentate exemple concrete de activități didactice care utilizează instrumente digitale pentru analiza fenomenelor economice. Concluziile subliniază importanța unei abordări integrate care să combine tehnologia, pedagogia inovatoare și educația incluzivă pentru a pregăti elevii pentru provocările economiei contemporane.

Cuvinte-cheie: educație economică, digitalizare, inovare pedagogică, tehnologie educațională, competențe economice.

1. Introducere

Societatea contemporană se caracterizează prin schimbări economice rapide, globalizare și dezvoltarea accelerată a tehnologiilor digitale. Aceste transformări influențează în mod direct sistemele educaționale, care trebuie să pregătească elevii pentru o piață a muncii din ce în ce mai complexă și competitivă.

Educația economică are un rol fundamental în formarea unor cetățeni capabili să înțeleagă mecanismele economiei și să ia decizii informate în viața personală și profesională. Disciplina

Economie contribuie la dezvoltarea competențelor analitice, a gândirii critice și a capacității de interpretare a fenomenelor economice.

Integrarea tehnologiilor digitale în procesul educațional creează noi oportunități pentru predarea economiei. Platformele digitale, instrumentele de analiză a datelor și simulările economice permit transformarea lecțiilor tradiționale în experiențe de învățare interactive și aplicative.

Astfel, profesorul de economie devine un facilitator al învățării, capabil să utilizeze tehnologia pentru a stimula interesul elevilor și pentru a crea conexiuni între conceptele teoretice și realitatea economică.

2. Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Transformarea digitală reprezintă un proces complex care implică integrarea tehnologiilor informaționale în toate componentele sistemului educațional: curriculum, metode didactice, evaluare și management educațional.

În predarea disciplinei Economie, digitalizarea poate contribui la:

- accesul la date economice actualizate;
- utilizarea platformelor educaționale interactive;
- realizarea de simulări economice;
- dezvoltarea învățării personalizate.

Un avantaj important al digitalizării îl reprezintă posibilitatea utilizării **datelor economice reale** în procesul de predare. Elevii pot analiza indicatori economici precum produsul intern brut, inflația sau șomajul, dezvoltând competențe de interpretare și analiză a datelor.

De asemenea, platformele digitale permit realizarea de teste interactive, chestionare și activități colaborative care stimulează participarea activă a elevilor.

3. Integrarea tehnologiilor emergente în educația economică

Tehnologiile emergente oferă instrumente inovatoare pentru predarea și învățarea economiei.

3.1 Inteligența artificială

Inteligența artificială poate fi utilizată pentru personalizarea procesului educațional. Platformele educaționale bazate pe inteligență artificială pot analiza progresul elevilor și pot oferi recomandări pentru îmbunătățirea performanței.

În predarea economiei, aceste tehnologii pot fi utilizate pentru:

- analiza datelor economice;
- generarea de scenarii economice;
- realizarea de simulări de piață.

3.2 Analiza datelor economice

Utilizarea instrumentelor digitale de analiză a datelor permite elevilor să înțeleagă relațiile dintre indicatorii economici și să observe evoluțiile economice la nivel național sau global.

3.3 Platforme educaționale digitale

Platformele educaționale facilitează colaborarea între elevi și profesori, oferind acces la resurse educaționale variate, exerciții interactive și evaluări automate.

4. Leadership educațional și managementul performant al clasei

Implementarea tehnologiilor digitale în educație necesită dezvoltarea competențelor de leadership ale profesorilor. Profesorul devine un manager al procesului educațional, responsabil de organizarea activităților didactice și de crearea unui mediu de învățare stimulat.

Managementul performant al clasei presupune:

- stabilirea unor obiective educaționale clare;
- utilizarea metodelor interactive de predare;
- adaptarea strategiilor didactice la nevoile elevilor;
- utilizarea tehnologiei pentru evaluare și feedback.

În predarea economiei, profesorul poate organiza activități precum debateri economice, simulări de piață sau proiecte de analiză economică.

5. Practici didactice inovatoare în predarea Economiei

Inovația pedagogică reprezintă un element esențial al educației moderne. Metodele didactice interactive contribuie la dezvoltarea competențelor economice și la stimularea interesului elevilor pentru studierea fenomenelor economice.

Printre cele mai eficiente metode se numără:

- învățarea bazată pe proiecte;
- metoda clasei inversate;
- studiile de caz;
- simulările economice.

Aceste metode permit elevilor să aplice cunoștințele teoretice în contexte reale.

6. Exemple concrete de lecții de Economie utilizând tehnologia

6.1 Lecție: Cererea și oferta

Profesorul poate utiliza grafice interactive pentru a explica relația dintre cerere și ofertă. Elevii pot modifica prețul unui produs și pot observa modul în care se modifică cantitatea cerută și oferită.

Activitatea poate include:

- analiza unor grafice economice;
- realizarea unor exerciții interactive;
- simularea funcționării pieței.

6.2 Lecție: Analiza PIB

Elevii pot utiliza date statistice reale pentru a analiza evoluția produsului intern brut.

Activitatea poate include:

- compararea evoluției PIB în diferite țări;
- interpretarea graficelor economice;
- identificarea factorilor care influențează creșterea economică.

6.3 Lecție: Bugetul personal

Elevii pot realiza un proiect digital în care să planifice un buget personal lunar.

Această activitate contribuie la dezvoltarea competențelor de educație financiară și la înțelegerea conceptelor economice aplicate în viața de zi cu zi.

7. Educație incluzivă și centrată pe elev

Educația modernă trebuie să asigure acces egal la resurse educaționale pentru toți elevii. Utilizarea tehnologiei poate contribui la reducerea diferențelor educaționale și la crearea unui mediu de învățare incluziv.

Prin utilizarea resurselor digitale, elevii pot avea acces la materiale educaționale variate, adaptate diferitelor stiluri de învățare. Activitățile colaborative și proiectele de grup stimulează cooperarea și schimbul de idei între elevi.

8. Concluzii

Viitorul educației depinde de capacitatea sistemelor educaționale de a integra tehnologia cu metode pedagogice inovatoare. În predarea disciplinei Economie, utilizarea tehnologiilor digitale poate contribui la dezvoltarea competențelor analitice și la înțelegerea fenomenelor economice complexe.

Integrarea resurselor digitale, utilizarea datelor economice reale și implementarea unor practici didactice interactive pot transforma lecțiile de economie într-o experiență de învățare relevantă și motivantă.

Educația economică trebuie să pregătească elevii pentru a înțelege și a participa activ la viața economică, contribuind astfel la dezvoltarea unei societăți informate și responsabile.

Bibliografie

Awidi, I., Paynter, M. (2024). Technology, Knowledge and Learning.

García-Peñalvo, F. J. (2024). Innovation and Technologies for the Digital Transformation of Education. Springer.

OECD (2023). Education at a Glance.

UNESCO (2023). Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education.

Wang, C., Chen, X. (2024). Education Reform Driven by Digital Technology.

Zhu, A. (2023). Impact of Educational Technology on Pedagogy and Student Engagement.

ROLUL ÎNVĂȚĂTORILOR CA LIDERI ÎN DEZVOLTAREA ECHIPEI ȘI A UNITĂȚII ȘCOLARE

ROȘCA Delia-Elena, Școala Gimnazială „Ioan de Hunedoara” Sântimbru

„Liderul este acea persoană care reușește să scoată simplitate din dezordine, armonie din dezbinare și oportunitate din dificultate.”

Albert Einstein

Dinamismul accentuat al vieții contemporane, ritmul rapid al schimbărilor sociale, integrarea în structuri euro-atlantice, procesele de globalizare și noile orientări geopolitice impun existența, în cadrul organizațiilor, a unor actori sociali competenți, performanți și bine informați. Aceștia trebuie să fie devotați profesiei și instituției, loiali, morali, cinstiți, adaptabili, toleranți, sănătoși și optimiști. O astfel de descriere se apropie de profilul liderului eficient și al membrilor echipei pe care acesta o formează, indiferent de tipul organizației.

În context educațional, învățătorul devine nu doar un formator de competențe, ci și un lider autentic, promotor de „know-how”, care se remarcă prin corectitudine, răbdare, înțelegere, capacitate de orientare rapidă, utilizare chibzuită a informațiilor, iubire față de oameni, spirit colectiv, loialitate, talent de negociere, simț al umorului și optimism.

Societatea poate fi privită ca un sistem complex alcătuit din multiple organizații, a căror existență și dezvoltare depind de buna funcționare a subsistemelor componente. În acest cadru, schimbarea organizațională reprezintă atât un mijloc, cât și o metodă de îmbunătățire a performanțelor fiecărei structuri, astfel încât efectul cumulativ să conducă la o funcționare mai eficientă a societății în ansamblu. Școala, ca organizație socială fundamentală, joacă un rol esențial în realizarea acestui deziderat.

Organizațiile sunt componente structurale și funcționale indispensabile ale sistemelor sociale, asigurând corelarea intereselor generale cu cele ale grupurilor și indivizilor care le compun. La nivel organizațional se stabilesc obiectivele concrete care garantează funcționarea sistemului social global și care, totodată, răspund nevoilor membrilor săi. Conceptul de organizație poate fi analizat din perspective complementare: dimensiunea logic-principială, ce vizează regulile raționale care fundamentează activitatea colectivităților umane; dimensiunea funcțional-procesuală, care reflectă dinamica interacțiunilor în timp; și dimensiunea structural-obiectuală, ce exprimă sistemul relativ stabil al relațiilor dintre elementele componente.

Experiența practică demonstrează că evoluția unei organizații este influențată de două categorii majore de forțe: cele care urmăresc menținerea stabilității funcționale, conservând structuri, proceduri și practici existente, și cele ale schimbării, orientate spre înnoire, creșterea eficienței, adaptarea la mediul extern și satisfacerea nevoilor membrilor și ale societății. Pentru a face față unui mediu social în continuă transformare, organizația – inclusiv unitatea școlară – trebuie să se adapteze permanent, iar această adaptare presupune exercitarea unui leadership eficient.

Apariția și dezvoltarea leadershipului sunt determinate de necesitatea coordonării, dirijării și îndrumării acțiunilor colective în vederea atingerii scopurilor comune. În sens larg, leadershipul reprezintă o activitate complexă ce include viziune și scop comun, capacitate de anticipare, organizare, coordonare, control, menținerea unui climat favorabil activității, proiectarea sistemului condus și evaluarea rezultatelor. Leadershipul eficient presupune claritatea obiectivelor, corelarea acestora cu resursele disponibile, un grad ridicat de organizare,

armonizarea intereselor individuale cu cele ale organizației și existența unui sistem informațional adecvat.

Stilul de conducere și comunicarea dintre lider și membrii organizației sunt factori decisivi ai schimbării organizaționale. Un stil participativ, susținut de o comunicare constantă și deschisă între nivelurile decizionale și cele executive, favorizează inițierea și acceptarea schimbării. Stilul de conducere se definește ca ansamblul acțiunilor liderului, așa cum sunt percepute de membrii organizației, existând o varietate de stiluri situate între extremele autoritar și carismatic. În context educațional, liderul apropiat de modelul carismatic este cel mai favorabil schimbării, deoarece nu se izolează de colectiv, ci colaborează cu acesta, explică obiectivele și trasează clar direcțiile de acțiune.

În procesul de formare a echipei, rolul liderului – respectiv al învățătorului – este de a se asigura că fiecare membru se află la locul potrivit. O echipă eficientă presupune conștientizarea sarcinilor, deținerea competențelor necesare și existența unor relații bazate pe colaborare și sprijin reciproc. Nivelul pregătirii profesionale și calitatea relațiilor interpersonale constituie indicatori esențiali ai performanței echipei. Liderul eficient trebuie să analizeze gradul de autonomie al echipei, tipul de activitate, interdependența membrilor, natura relațiilor (cooperare sau competiție), sistemul de recompense și dimensiunea optimă a echipei.

O echipă performantă este aceea în care membrii sunt simultan independenți și interdependenți, își valorifică competențele, colaborează și se află într-o competiție productivă, unindu-și eforturile pentru atingerea scopului comun. Liderului îi revine misiunea de a facilita coeziunea echipei, realizând legătura dintre competențele individuale și performanța colectivă.

Rolul învățătorului ca lider constă în clarificarea misiunii unității școlare, planificarea, organizarea și controlul activității, precum și sprijinirea colectivului în depășirea obstacolelor. Prin leadership eficient, învățătorul poate stimula inovarea și proactivitatea cadrelor didactice, chiar și în contexte organizaționale rigide, contribuind decisiv la dezvoltarea echipei și la progresul unității școlare.

BIBLIOGRAFIE:

- Goleman, D., *Leadership that Gets Results*, Harvard Business Review, 2001
Joița, E., *Management educațional*, Editura Didactică și Pedagogică, 2000
Zlate, M., *Leadership și management*, Polirom, 2004

Inovație și creativitate în predarea limbii și literaturii române la liceu

Profesor Roșca Elena

Colegiul Tehnic „Traian Vuia” Oradea

Predarea limbii și literaturii române la liceu se află astăzi într-un proces continuu de transformare, determinat de schimbările sociale, tehnologice și culturale care influențează profund modul în care elevii învață și se raportează la actul educațional. Inovația și creativitatea devin, în acest context, elemente esențiale pentru eficientizarea procesului didactic și pentru stimularea interesului elevilor față de studierea limbii materne și a patrimoniului literar național.

Într-o societate dominată de imagine, viteză și comunicare digitală, profesorul de limba și literatura română are misiunea de a adapta conținuturile tradiționale la noile realități ale elevilor. Textele literare clasice nu își pierd valoarea, însă necesită strategii moderne de abordare care să faciliteze înțelegerea mesajului artistic și să încurajeze interpretarea personală. Utilizarea metodelor interactive, a învățării prin descoperire și a tehnologiilor digitale contribuie la crearea unui mediu educațional atractiv și motivant.

Creativitatea în predare se manifestă prin diversificarea metodelor și tehnicilor didactice. Jocul de rol, dezbateră, proiectul, portofoliul sau jurnalul de lectură sunt doar câteva dintre modalitățile prin care elevii pot fi implicați activ în procesul de învățare. De exemplu, dramatizarea unor fragmente literare sau reinterpretarea acestora din perspective diferite stimulează imaginația, empatia și gândirea critică. Elevii nu mai sunt simpli receptori ai informației, ci devin participanți activi la construcția sensului.

Un rol important îl are și integrarea tehnologiei în predarea limbii și literaturii române. Platformele educaționale, aplicațiile interactive, prezentările multimedia sau utilizarea resurselor online permit accesul rapid la informație și facilitează învățarea diferențiată. Analiza unui text literar poate fi susținută de materiale audio-video, hărți conceptuale digitale sau exerciții interactive, adaptate nivelului de competență al fiecărui elev. Astfel, procesul de predare devine mai flexibil și mai eficient.

Inovația presupune, totodată, schimbarea perspectivei asupra evaluării. Evaluarea creativă pune accent pe competențe, nu doar pe reproducerea informației. Eseurile argumentative, proiectele interdisciplinare, prezentările orale sau portofoliile digitale oferă elevilor posibilitatea de a-și exprima ideile într-un mod personal și original. Aceste forme de evaluare contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare, analiză și sinteză, esențiale pentru integrarea socială și profesională a tinerilor.

Predarea creativă a limbii române favorizează și dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Literatura oferă contexte variate pentru discutarea valorilor morale, a

identității, a relațiilor interumane și a problemelor existențiale. Prin dialog, reflecție și interpretare, elevii învață să își exprime emoțiile, să respecte opiniile celorlalți și să își construiască propriul sistem de valori. Profesorul devine un facilitator al învățării, un ghid care încurajează exprimarea liberă și gândirea independentă.

La liceu, unde diversitatea nivelurilor de pregătire și a intereselor este tot mai evidentă, creativitatea didactică este indispensabilă. Adaptarea conținuturilor la specificul clasei, corelarea textelor literare cu experiențele de viață ale elevilor și realizarea de conexiuni interdisciplinare contribuie la creșterea relevanței disciplinei. Literatura poate fi pusă în legătură cu istoria, arta, filosofia sau chiar tehnologia, demonstrând caracterul său actual și formativ.

În concluzie, inovația și creativitatea în predarea limbii și literaturii române la liceu reprezintă condiții esențiale pentru formarea unor elevi competenți, critici și creativi. Prin metode moderne, utilizarea tehnologiei și valorizarea experienței personale a elevilor, disciplina își păstrează rolul fundamental în dezvoltarea intelectuală și spirituală a tinerilor. Profesorul de limba română are responsabilitatea, dar și oportunitatea, de a transforma ora de curs într-un spațiu al dialogului, al descoperirii și al creației.

Bibliografie

Cucoș, C. (2008). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.

Ionescu, M., & Bocoș, M. (2017). Tratat de didactică modernă. Cluj-Napoca: Editura Paralela 45.

Pânișoară, I.-O. (2015). Comunicarea eficientă. Iași: Editura Polirom.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română – liceu, Ministerul Educației.

Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Managementul Grupei într-o Eră a Suprastimulării

Autor: Rotaru Tabita- Profesor pentru Educație Timpurie

În peisajul educațional al anului 2026, conceptul de „management al clasei” a depășit granițele disciplinei tradiționale, transformându-se într-o formă de inginerie senzorială și emoțională. Copiii care pășesc astăzi în grădiniță fac parte dintr-o generație definită de imersiunea digitală încă de la naștere. Această expunere constantă la stimuli vizuali și auditivi de intensitate mare a modelat creiere care „vânează” noutatea, dar care obosește rapid în fața sarcinilor ce necesită atenție susținută. Profesorul de mâine nu mai este doar un transmițător de cunoștințe, ci un reglementator al fluxului de stimuli.

Suprastimularea senzorială se manifestă adesea prin ceea ce numim eronat „comportament dificil”. În realitate, iritabilitatea, dificultatea de a face tranziția între activități sau deconectarea sunt răspunsuri neurofiziologice la un mediu saturat. Într-o lume care nu se oprește niciodată, grădinița trebuie să devină un „ecosistem de reglare”. Propun aici câteva Strategii Inovatoare pentru Managementul Grupei în 2026

Designul Spațiului: De la „Decorat” la „Funcțional” Tendințele actuale (conform cercetărilor din 2025-2026) sugerează abandonarea pereților încărcăți cu postere multicolore în favoarea unor palete neutre.

- *Zone de decompresie:* Fiecare grupă trebuie să includă un „Colț al Liniștii” (Calm-down corner) dotat cu instrumente de autoreglare: căști antifonice, lămpi cu lumină caldă și texturi naturale.
- *Audit-ul senzorial:* Profesorul modern evaluează periodic clasa nu doar estetic, ci și acustic și vizual, eliminând „zgomotul” inutil (vizual sau sonor).

Micro-Tranzițiile și Ancorele Vizuale Tranzițiile sunt momentele critice unde apare haosul. Profesorul de mâine folosește ancore multisenzoriale predictibile:

- Utilizarea unor semnale sonore de joasă frecvență (boluri tibetane sau clopoței de vânt) în locul vocii ridicate.
- Orare vizuale digitale sau analogice care permit copilului să anticipeze „ce urmează”, reducând anxietatea generată de neprevăzut.

Pedagogia „White Space” (Spațiul Alb) Într-un curriculum aglomerat, managementul eficient înseamnă curajul de a planifica momente de „nimic”. Aceste pauze de procesare permit sistemului nervos să se reseteze. Integrarea exercițiilor de mindfulness adaptate vârstei (ex: „respirația albinei”) nu mai este o activitate opțională, ci o necesitate de bază în managementul de grup.

Managementul clasei în 2026 se bazează pe co-reglare. Înainte ca un copil să învețe să se autoregleze, el se reglează prin intermediul sistemului nervos al adultului. Așadar, prima unealtă de management este starea de prezență a profesorului. Un educator calm, care practică ascultarea activă și validarea emoțională, va reduce incidența conflictelor cu până la 40% (conform studiilor recente de psihologie pedagogică).

Educația care construiește ziua de mâine este cea care înțelege biologia copilului de azi. Managementul grupei într-o eră a suprastimulării nu înseamnă mai multe reguli, ci un mediu mai inteligent proiectat și o relație profesor-elev bazată pe siguranță emoțională. Profesorul de mâine este, în esență, un gardian al atenției și al stării de bine.

În concluzie, managementul clasei în 2026 nu mai este despre conformitate, ci despre reziliență senzorială. Profesorul de mâine este cel care transformă supraîncărcarea în echilibru, oferind copilului nu doar informație, ci și instrumentele necesare pentru a naviga o lume zgomotoasă. Educația care construiește ziua de mâine începe cu liniștea pe care o cultivăm astăzi în sala de grupă.

Bibliografie Selectivă (2023-2026)

- Anca, M.-I. (2025). *Strategii de intervenție în grupele de preșcolari: Managementul comportamentelor dificile*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Clipa, O. (coord.) (2023). *Educația timpurie. Perspective teoretice și practice*. București: Editura Trei.
- Herman, R. I. (2024). *Program pedagogic de optimizare a climatului clasei în era digitală*. București: Editura Eikon.
- Lillio Education (2025). *Strategies for Calm and Consistent Preschool Classroom Management*. Online Resource for Early Educators.
- UNESCO (2026). *Turning vision into value: Transforming education for an AI-enabled future*. Global Education Coalition Report.
- Orțan, F. (2024). *Managementul educațional în societatea cunoașterii*. Ediție revizuită. București: Editura Universitară.

Ecranul între Fascinație și Fragmentare: Riscurile Hipestimulării în Dezvoltarea Preșcolarului

Autor: Rotaru Tabita, Profesor Educație Timpurie

În peisajul educațional actual, ne confruntăm cu un paradox: deși tehnologia promite interconectivitate și acces la informație, la nivelul preșcolarului, aceasta acționează adesea ca un factor de fragmentare cognitivă. În 2026, termenul de „babysitter digital” a căpătat valențe clinice, observându-se o corelație directă între timpul petrecut în fața ecranelor și întârzierea în dezvoltarea funcțiilor executive.

1. Impactul Cognitiv: „Creierul în regim de recompensă”

Dezvoltarea cognitivă la vârsta 3-6 ani se bazează pe neuroplasticitate activată prin interacțiune senzorială directă. Ecranele oferă o stimulare pasivă, cu un ritm de cadre care depășește viteza de procesare naturală a creierului mic.

- **Atenția executivă vs. Atenția reactivă:** Expunerea constantă la algoritmi de recompensă rapidă (videoclipuri scurte, animații hiper-dinamice) antrenează atenția reactivă. Rezultatul? Copilul devine incapabil să se concentreze pe sarcini „lente”, cum ar fi construcția cu cuburi sau ascultarea unei povești fără suport vizual.
- **Sărăcia limbajului:** Studiile recente indică faptul că interacțiunea cu un ecran este unidirecțională. Absența „buclei de dialog” (back-and-forth conversation) duce la o reducere a vocabularului activ și a capacității de sintetizare a ideilor.

2. Dezechilibrul Emoțional și Dificultățile de Auto-reglare

Din punct de vedere emoțional, ecranul funcționează ca un mecanism de evitare, nu de procesare.

- **Anestezia emoțională:** Atunci când un copil este „liniștit” cu o tabletă în timpul unei crize de furie (tantrum), el pierde oportunitatea de a învăța auto-reglarea. Creierul nu învață să gestioneze frustrarea, ci doar să o amâne prin distragere digitală.
- **Empatia și „Teoria Minții”:** Capacitatea de a descifra micro-expresiile faciale ale partenerilor de joacă este diminuată. Preșcolarul supraexpus tinde să prezinte o rigiditate socială, având dificultăți în a interpreta indiciile sociale non-verbale în lumea reală.

3. Rolul Grădiniței: Spațiul de „Detoxifiere” Cognitivă

Grădinița anului 2026 trebuie să funcționeze ca un mediu compensatoriu. Profesorul de mâine are sarcina de a re-învăța copiii să gestioneze plictiseala. Plictiseala este, în fapt, spațiul în care se naște creativitatea și reflexivitatea.

Recomandări strategice pentru cadrul didactic:

- Promovarea jocului liber, nestructurat: Singurul „algorithm” care dezvoltă cu adevărat sinapsele este cel al explorării tactile.
- Parteneriatul cu familia: Consilierea părinților privind „dieta digitală” (regula de aur: zero ecrane înainte de culcare și în timpul meselor).
- Alfabetizarea digitală critică: Dacă folosim tehnologia la grupă, aceasta trebuie să fie un instrument de creație (ex: microscop digital), nu de consum pasiv.

Ecranele nu sunt inamicul, ci utilizarea lor neadecvată stadiului de dezvoltare. Pentru preșcolar, lumea se învață prin degete, miros și mișcare. Menirea noastră este să protejăm „fereastra de oportunitate” a copilăriei timpurii de zgomotul digital, asigurându-ne că tehnologia de mâine va fi mânărită de minți care au învățat mai întâi să fie prezente în realitate.

În final, este imperativ să ne reamintim, ca educatori ai generației 2026, că arhitectura creierului preșcolar se construiește prin **interacțiune, nu prin interfață**. Nicio tehnologie, oricât de avansată, nu poate substitui bogăția neurobiologică a învățării prin **expertiză senzorială**. Misiunea noastră fundamentală este de a rămâne curatori ai oportunităților de învățare autentică, oferind copiilor stimuli tactili, olfactivi și kinestezici pe care niciun ecran nu îi poate replica. Învățarea prin experiență directă nu este o metodă învechită, ci este singura cale prin care putem asigura o dezvoltare cognitivă robustă și o autoreglare emoțională sănătoasă. Să alegem, așadar, să fim arhitecții unui mediu în care simțurile sunt poarta principală către cunoaștere, protejând astfel puritatea și potențialul fiecărui copil.

Bibliografie Selectivă (2023-2026)

- Desmurget, M. (2023). *Fabrica de cretini digitali: Pericolul ecranelor pentru tinerele generații*. București: Editura Litera.
- Haidt, J. (2024). *The Anxious Generation: How the Great Rewiring of Childhood Is Causing an Epidemic of Mental Illness*. New York: Penguin Press.

- Ionescu, M. (2025). *Neuroeducația în învățământul preșcolar: De la teorie la practica la grupă*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- OECD (2025). *Empowering Early Learners in the Digital Age: International Guidelines for Screen Time*.
- Popescu, A. V. (2026). *Managementul suprastimulării digitale în grădinițele din România*. În *Revista de Pedagogie Contemporană*, vol. 12, nr. 1.
- Twenge, J. M. (2023). *Generațiile: Cine suntem și încotro ne îndreptăm*. București: Editura Trei.

Provocările din educația timpurie în era digitală

Prof. Rudac Ana-Maria
G.P.N.”Pinocchio” structură a G.P.P. “1-2-3” Suceava

Societatea contemporană este profund marcată de transformările generate de tehnologia digitală. Copiii de astăzi cresc într-un mediu dominat de dispozitive inteligente, internet și aplicații interactive, fiind adesea numiți „nativi digitali”. În acest context, educația timpurie are responsabilitatea de a se adapta noilor cerințe ale erei digitale, păstrând echilibrul între dezvoltarea armonioasă a copilului și integrarea tehnologiei ca instrument educațional. Adaptarea nu înseamnă înlocuirea jocului tradițional, ci valorificarea responsabilă a resurselor digitale pentru a sprijini învățarea și dezvoltarea globală.

Transformările tehnologice accelerate din ultimele decenii au determinat schimbări profunde în toate domeniile societății, inclusiv în educație. Educația timpurie, etapă fundamentală în dezvoltarea copilului, este influențată direct de expansiunea mediului digital. Lucrarea analizează implicațiile pedagogice ale integrării tehnologiei în învățământul preșcolar, evidențiind beneficiile, riscurile și condițiile unei implementări echilibrate. Sunt prezentate direcții metodico-didactice și repere teoretice care susțin necesitatea unei adaptări responsabile a procesului educațional la noile realități digitale.

Era digitală influențează modul în care copiii comunică, explorează și învață. Tehnologia oferă acces rapid la informație, stimulează curiozitatea și poate dezvolta competențe cognitive și digitale încă de la vârste fragede.

Totuși, utilizarea excesivă sau necontrolată a dispozitivelor poate afecta dezvoltarea socio-emoțională, capacitatea de concentrare și interacțiunea directă cu ceilalți. De aceea, rolul educației timpurii este de a crea un cadru echilibrat, în care tehnologia să fie utilizată ca mijloc, nu ca scop.

Societatea contemporană este caracterizată prin digitalizare, acces rapid la informație și interconectivitate globală. Copiii de astăzi cresc într-un mediu tehnologic complex, în care dispozitivele digitale sunt prezente încă din primii ani de viață. Această realitate determină necesitatea regândirii strategiilor educaționale utilizate în etapa preșcolară. Educația timpurie are rolul de a pune bazele dezvoltării cognitive, emoționale și sociale ale copilului. Potrivit Curriculumului pentru educație timpurie (Ministerul Educației, 2019), activitatea instructiv-educativă trebuie să fie centrată pe copil și pe învățarea prin joc și experiență directă. În context digital, această abordare trebuie completată prin utilizarea responsabilă și echilibrată a tehnologiei.

Literatura de specialitate subliniază faptul că dezvoltarea copilului preșcolar este predominant experiențială și relațională (Voiculescu, 2019). Învățarea se realizează prin interacțiune directă cu mediul, prin joc și explorare senzorială. În acest cadru, tehnologia trebuie să fie un instrument auxiliar, păstrând interacțiunea în planul principal al activității la grupă. Recomandarea Consiliului Uniunii Europene(2018) include competența digitală printre competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Aceasta presupune utilizarea critică, responsabilă și creativă a tehnologiilor informației și comunicării. În educația timpurie, competența digitală nu vizează performanțe tehnice, ci dezvoltarea unor atitudini sănătoase față de tehnologie.

Societatea contemporană traversează una dintre cele mai ample transformări din istorie, generate de dezvoltarea tehnologiilor digitale. Digitalizarea influențează comunicarea, relațiile sociale, accesul la informație și, implicit, procesul educațional. În acest context, educația timpurie – fundament al formării ulterioare a individului – se află într-un proces complex de adaptare la noile realități sociale și culturale.

Copiii de astăzi sunt adesea considerați „nativi digitali”, deoarece interacționează cu dispozitivele electronice încă din primii ani de viață. Expunerea precoce la ecrane, aplicații interactive și conținut multimedia modifică modul în care aceștia învață, comunică și se raportează la mediul înconjurător. În consecință, viitorul educației timpurii trebuie analizat prin prisma acestei realități digitale, având ca obiectiv menținerea echilibrului între inovație și dezvoltarea armonioasă a copilului.

Educația timpurie – fundament al dezvoltării în societatea digitală

Educația timpurie reprezintă etapa în care se construiesc bazele dezvoltării cognitive, socio-emoționale și comportamentale. Cercetările din domeniul psihologiei și neuroștiințelor arată că primii ani de viață sunt decisivi pentru formarea conexiunilor neuronale și pentru dezvoltarea competențelor fundamentale.

În era digitală, această etapă capătă o semnificație suplimentară: copilul nu trebuie doar să dobândească abilități academice incipiente, ci să învețe să trăiască și să se adapteze într-un mediu tehnologizat. Astfel, educația timpurie devine spațiul în care se formează primele atitudini față de tehnologie, primele reguli privind utilizarea acesteia și primele experiențe de învățare mediată digital.

Totuși, esența educației timpurii rămâne dezvoltarea holistică a copilului. Jocul liber, interacțiunea directă, explorarea senzorială și relaționarea afectivă constituie elemente esențiale care nu pot fi înlocuite de tehnologie. Prin urmare, viitorul educației timpurii nu constă într-o digitalizare excesivă, ci într-o integrare echilibrată și pedagogic justificată.

Situația actuală a educației în era digitală

Realitatea actuală evidențiază o creștere semnificativă a utilizării dispozitivelor digitale în rândul copiilor de vârstă preșcolară. Mulți copii petrec zilnic perioade considerabile în fața ecranelor, fie pentru divertisment, fie pentru activități educative. Această expunere timpurie generează atât oportunități, cât și riscuri.

Pe de o parte, tehnologia oferă acces rapid la informație, stimulează curiozitatea și poate susține învățarea interactivă. Resursele multimedia pot facilita înțelegerea unor concepte abstracte, pot sprijini dezvoltarea limbajului și pot crește motivația pentru învățare.

Pe de altă parte, utilizarea excesivă a ecranelor poate afecta capacitatea de concentrare, dezvoltarea limbajului verbal, abilitățile sociale și activitatea fizică. De asemenea, există riscul dependenței digitale și al reducerii timpului alocat jocului activ și interacțiunii directe.

În acest context, instituțiile de educație timpurie se confruntă cu provocarea de a integra tehnologia în mod responsabil, stabilind limite clare și obiective pedagogice precise.

Viitorul educației timpurii în era digitală se conturează în jurul câtorva direcții esențiale:

1. Integrarea echilibrată a tehnologiei

Tehnologia trebuie utilizată ca instrument complementar, nu ca substitut al activităților tradiționale. Activitățile digitale trebuie să fie scurte, bine structurate și integrate în demersul didactic general. Experiența directă, manipularea obiectelor și interacțiunea socială trebuie să rămână prioritară.

2. Dezvoltarea competențelor digitale incipiente

La nivel preșcolar, competența digitală înseamnă utilizare responsabilă, respectarea regulilor și înțelegerea diferenței dintre real și virtual. Copiii trebuie să învețe că tehnologia este un instrument util, dar nu singura modalitate de explorare a lumii.

3. Formarea continuă a cadrelor didactice

Educatorul viitorului trebuie să dețină competențe digitale solide și capacitatea de a integra tehnologia în mod pedagogic. Formarea continuă devine o condiție esențială pentru adaptarea la schimbările rapide ale societății.

4. Consolidarea parteneriatului cu familia

Familia joacă un rol esențial în gestionarea expunerii copilului la tehnologie. Colaborarea dintre grădiniță și părinți este necesară pentru stabilirea unor reguli coerente privind utilizarea dispozitivelor digitale.

Educația timpurie în era digitală se află într-un proces de transformare inevitabil. Tehnologia reprezintă o realitate a prezentului și a viitorului, însă integrarea sa în procesul educativ trebuie realizată cu discernământ și responsabilitate.

Viitorul educației timpurii presupune un echilibru între tradiție și inovație, între experiența directă și resursele digitale, între dezvoltarea competențelor academice și formarea unei personalități armonioase.

În esență, tehnologia nu trebuie să redefinească valorile educației timpurii, ci să le susțină, contribuind la formarea unui individ autonom, creativ și adaptabil într-o societate digitalizată.

Adaptarea educației timpurii la noile cerințe ale erei digitale este un proces necesar și inevitabil. Integrarea tehnologiei trebuie realizată echilibrat, responsabil și pedagogic fundamentat, fără a diminua rolul esențial al jocului, interacțiunii directe și dezvoltării socio-emoționale.

Educația timpurie nu trebuie să renunțe la valorile sale fundamentale, ci să le completeze prin utilizarea inteligentă a resurselor digitale. Astfel, copilul este pregătit nu doar pentru școală, ci pentru o societate aflată într-o continuă transformare tehnologică.

Bibliografie

- Ionescu, M. (2017). Didactica modernă. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Ministerul Educației (2019). Curriculum pentru educație timpurie. București.
- OECD (2020). Early Learning and Child Well-being in the Digital Age. Paris: OECD Publishing.
- Recomandarea Consiliului Uniunii Europene (2018). Competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții.
- Voiculescu, E. (2019). Psihopedagogia copilului preșcolar. București: Editura Universitară.
- Neacșu, I. (2018). Pedagogie socială și educație permanentă. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Leadership educațional și managementul performant al clasei- de la viziune strategică la eficiență operațională

Prof. Rus Relia, Școala Gimnazială Nr. 195, București, Sector 3

Rezumat

Prezentul articol investighează convergența dintre leadership-ul educațional și managementul clasei, analizând modul în care integrarea acestor două dimensiuni contribuie la optimizarea performanței școlare. Studiul explorează diferențele conceptuale între managerul-profesor și liderul-profesor, propunând un model hibrid centrat pe leadership-ul transformațional. Rezultatele sugerează că succesul academic nu depinde doar de controlul administrativ al clasei, ci de capacitatea cadrului didactic de a insufla o viziune comună și de a motiva elevii către auto-eficacitate.

Cuvinte cheie: leadership transformațional, managementul clasei, performanță școlară, climat educațional, strategii manageriale.

1. Introducere

În contextul reformelor educaționale actuale, paradigma cadrului didactic s-a deplasat de la statutul de transmițător de informație spre cel de manager de proces și lider de opinie. Managementul clasei este adesea perceput ca o componentă tehnică, axată pe discipline și proceduri, în timp ce leadership-ul este văzut ca dimensiunea umană, inspirațională a actului didactic.

Problematica centrală a acestui articol rezidă în întrebarea: Cum poate un cadru didactic să transforme managementul cotidian al clasei dintr-un set de reguli într-un mecanism de leadership care să genereze performanță sustenabilă?

2. Fundamente teoretice: management vs. leadership

Deși termenii sunt frecvent utilizați ca sinonime, literatura de specialitate stabilește distincții clare. Tony Bush subliniază că managementul este un proces de implementare, axat pe menținerea structurilor existente, în timp ce leadership-ul se concentrează pe valori, scop și influență.

Managementul educațional: Vizează planificarea, organizarea resurselor (timp, spațiu, materiale) și controlul conduitei elevilor pentru a asigura ordinea.

Leadership-ul educațional: Implică stabilirea unei direcții, motivarea elevilor prin exemplul personal și crearea unei culturi a succesului.

3. Modele de leadership aplicate în mediul școlar

Performanța clasei este direct influențată de stilul de leadership adoptat de profesor.

3.1. Leadership-ul transformațional

Acesta este considerat cel mai eficient model pentru creșterea performanței. Profesorul-lider transformațional nu oferă doar recompense pentru conformare, ci își propune să schimbe sistemul de valori al elevului. Componentele sale principale includ:

- Influența idealizată: Profesorul devine un model de integritate.
- Motivația inspirațională: Comunicarea unor așteptări înalte care mobilizează clasa.
- Stimularea intelectuală: Încurajarea gândirii critice și a creativității.

3.2. Leadership-ul tranzacțional

Deși criticat pentru natura sa contractuală („faci asta pentru a primi nota X”), leadership-ul tranzacțional rămâne necesar în managementul clasei pentru stabilirea structurii de bază și a limitelor clare.

4. Dimensiunile managementului performant al clasei

Managementul clasei nu este un act singular, ci o structură multidimensională care, conform studiilor lui Romiță Iucu, include:

- **Dimensiunea ergonomică:** Organizarea microclimatului fizic (dispunerea băncilor, luminozitatea, resursele tehnologice) pentru a facilita colaborarea.
- **Dimensiunea psihologică:** Gestionarea relațiilor interpersonale și prevenirea conflictelor prin empatie și ascultare activă.
- **Dimensiunea socială:** Transformarea clasei dintr-un grup nominal într-o comunitate de învățare.
- **Dimensiunea operațională:** Utilizarea strategiilor de disciplinare pozitivă în detrimentul pedepselor coercitive care inhibă performanța.

5. Strategii de optimizare a performanței prin leadership

Pentru a atinge un nivel de management performant, profesorul trebuie să implementeze strategii integrate:

Stabilirea regulilor negociate: În loc de reguli impuse, liderul-profesor facilitează crearea unui „contract al clasei” împreună cu elevii, crescând astfel gradul de complianță responsabilă.

Managementul timpului de instruire: Liderii eficienți reduc timpul alocat activităților administrative în favoarea activităților de învățare profundă.

Feedback-ul constructiv: Trecerea de la evaluarea sumativă (notare) la feedback-ul formativ care ghidează progresul elevului.

6. Analiza impactului: climatul școlar și succesul academic

Cercetările recente demonstrează o corelație pozitivă între leadership-ul transformațional al profesorului și nivelul de angajament al elevilor. Un climat de siguranță psihologică, creat prin strategii manageriale incluzive, reduce anxietatea de performanță și permite elevilor să își asume riscuri intelectuale necesare în procesul de învățare.

7. Rolul inteligenței emoționale în leadership-ul profesorului

Un lider educațional performant nu se bazează doar pe competențe cognitive, ci mai ales pe inteligența emoțională. Gestionarea clasei necesită o reglare emoțională fină pentru a preveni „burnout-ul” atât în rândul profesorilor, cât și al elevilor.

Auto-conștientizarea: Profesorul trebuie să își recunoască declanșatorii emoționali în situații de indisciplină.

Empatia cognitivă: Înțelegerea cauzelor din spatele comportamentului disruptiv al unui elev (probleme familiale, lipsă de încredere) permite o abordare managerială personalizată, nu doar punitivă.

8. Strategii avansate de intervenție în managementul crizelor educaționale

Managementul performant se vede cel mai bine în situații de criză (conflicte între elevi, refuzul autorității). Un lider nu „stinge focul” prin forță, ci prin negociere.

Tehnica „Win-Win”: Căutarea unor soluții în care atât autoritatea profesorului, cât și demnitatea elevului sunt păstrate.

Ascultarea activă: Oferirea unui spațiu în care elevul se simte ascultat reduce drastic rezistența la învățare.

9. STUDIU DE CAZ

Transformarea unei clase cu grad ridicat de indisciplină prin Leadership transformațional

Context: Clasa a VII-a B, caracterizată prin rezultate academice scăzute, absenteism ridicat și un climat conflictual între elevi și cadrele didactice. Managementul tradițional bazat pe sancțiuni (scăderea notei la purtare, observații) a eșuat.

Obiectiv: Creșterea angajamentului elevilor și reducerea incidentelor de indisciplină în decursul unui semestru.

Intervenția (Aplicarea modelului de Leadership):

- Profesorul nu a început cu predarea materiei, ci cu o sesiune de "Focus Group" pentru a înțelege nemulțumirile elevilor. S-a constatat că aceștia se simțeau "etichetați" ca fiind clasa slabă a școlii.
- Profesorul a propus o viziune nouă: "Clasa VII-B – Comunitatea Exploratorilor". S-au stabilit obiective comune, nu doar individuale.
- S-a trecut de la așezarea în rânduri la așezarea în „insule” de lucru (dimensiunea ergonomică). S-a creat un „Consiliu al Clasei” unde elevii decid săptămânal regulile de conduită (dimensiunea socială).
- S-a înlocuit critica publică cu „Biletele de succes” – mesaje private de apreciere pentru progresul minim al fiecărui elev.

Rezultate obținute:

- Reducerea absenteismului cu 40% în primele 3 luni.
- Îmbunătățirea mediei generale a clasei cu 1.5 puncte.
- Transformarea conflictelor în dezbateri structurate în cadrul Consiliului clasei.

Concluzia studiului: Performanța nu a fost rezultatul unor reguli mai dure, ci al schimbării stilului de leadership. Elevii au început să performeze deoarece s-au simțit parte dintr-o viziune și au primit responsabilitatea propriului management.

10. Analiza comparativă a stilurilor de management în context european

În sistemele de educație performante (ex. Finlanda, Estonia), managementul clasei pune accent pe autonomie și auto-reglare. Liderul-profesor nu este un "polițist" al clasei, ci un "facilitator". Această abordare, deși pare mai relaxată, necesită un leadership mult mai solid, deoarece autoritatea nu mai vine din funcție, ci din expertiză și respect reciproc.

11. Concluzii Generale

Articolul de față a demonstrat că managementul clasei și leadership-ul educațional sunt indisolubile în obținerea succesului. În timp ce managementul oferă "cum-ul" (proceduri, ordine, structură), leadership-ul oferă "de ce-ul" (motivație, sens, viziune). Pentru a atinge standardele de performanță cerute de societatea secolului XXI, cadrele didactice trebuie să treacă dincolo de rolul de administratori de clasă și să devină lideri capabili să gestioneze nu doar comportamente, ci destine.

Leadership-ul educațional și managementul clasei sunt două fețe ale aceleiași monede în căutarea excelenței academice. Un management fără leadership duce la o ordine rigidă și lipsită de creativitate, în timp ce un leadership fără management poate genera haos inspirațional. Performanța sustenabilă apare atunci când cadrul didactic reușește să creeze un cadru organizatoric riguros, în care fiecare elev se simte valorizat și motivat să își atingă potențialul maxim.

Bibliografie

1. Bush, T. (2015). Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale. Iași: Editura Polirom.
2. Gavrilă, C., et al. (2024), Modele europene de progres și inovare în educație prin management și leadership performant, Iași, Editura Spiru Haret.
3. Goleman, D. (2020), Inteligența emoțională în educație, București, Editura Curtea Veche.
4. Iucu, R. (2005), Managementul și gestiunea clasei de elevi, Iași, Editura Polirom.
5. Niculescu, M. (2016), Managementul clasei de elevi, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană.
6. Pânișoară, I. O. (2015), Profesorul de succes, Iași, Editura Polirom, Polirom.ro
7. Railean, E., & Coman, A. (2025), Analiza macro-paradigmelor leadership-ului educational, Chișinău, USPEE.
8. Stan, E. (2003), Managementul clasei, București, Editura Aramis.
9. Siegel, D. (2014), Creierul copilului explicat părinților, București, Editura For You.

Elevii cu cerințe educaționale speciale și integrarea lor socio-profesională

prof. Cristina-Alexandra Saizescu
Liceul Tehnologic Energetic „Regele Ferdinand I” Timișoara

În educarea și inserarea ulterioară pe piața muncii în țările Uniunii Europene a elevilor cu cerințe educaționale speciale este util să avem în vedere dictonul lui Platon: "Dacă omul n-a primit decât o educație defectuoasă sau rea, el devine cel mai îngrozitor animal pe care l-a produs pământul. De aceea legiuitorul trebuie să facă din educația copiilor prima și cea mai serioasă din preocupările sale."

Ca viitori absolvenți ai învățământului special, elevii cu cerințe educaționale speciale se pot insera pe piața muncii în orice țară a Uniunii Europene, prestând diferite meserii pentru care se pregătesc pe perioada școlarității. În acest sens angajatorii sunt încurajați să colaboreze cu persoane cu dizabilități, astfel că managerul oricărei firme va fi interesat de această categorie socială.

Legislația în vigoare prevede ca orice angajator care are peste 50 de angajați să încheie relații contractuale de muncă sau prestări servicii cu un număr de 4% persoane cu dizabilități. Dacă nu realizează acest lucru, are două posibilități: să plătească lunar, către bugetul de stat, pentru fiecare persoană cu dizabilități neangajată câte 50% din salariul de bază minim brut pe țară sau să își achiziționeze lunar produse sau servicii de la o unitate protejată în valoarea sumei datorate statului, în conformitate cu Legea 448 din 2006, articolul 77, alineatul 3.

Cheltuielile suplimentare generate de angajarea în muncă a unei persoane cu dizabilități sunt deductibile, iar de la calculul profitului impozabil se pot deduce următoarele cheltuieli: cheltuielile efectuate pentru adaptarea locului de muncă la cerințele angajatului, cheltuielile efectuate pentru achiziționarea utilajelor și echipamentelor folosite în procesul de producție de către persoană cu dizabilități, cheltuielile efectuate pentru transportul persoanelor cu dizabilități de la domiciliu la locul de muncă și respective cheltuielile efectuate pentru transportul materiilor prime și al produselor finite la și de la domiciliul persoanei cu dizabilități, angajată pentru muncă la domiciliu. Printre alte cheltuieli legate de procesul de integrare în muncă al unei persoane cu dizabilități mai sunt deductibile cheltuielile specifice de pregătire, formare și orientare profesională și de încadrare în muncă a persoanelor cu dizabilități, sunt deductibile din bugetul asigurărilor de somaj pe care îl plătește firma angajatoare către bugetul de stat. În conformitate cu aceeași Lege 448 din 2006, articolul 83, alineatul c.

Delimitarea conceptului de angajat cu cerințe educaționale speciale a avut loc relativ recent și a suferit unele modificări succesive. Forma actuală sub care noțiunea este vehiculată în cadrul legislației muncii românești se referă la cerințele specifice față de angajatul cu deficiențe, ele reieșind din particularitățile sale individuale de dezvoltare, capacitate de muncă, relaționare cu mediul, din experiențele sale anterioare sau datorită problemelor lui sociale.

Ca cetățeni ai Uniunii Europene, drepturile cetățenilor comunitari cu dizabilități sunt apărute și reglementate de legislația în vigoare. Adaptarea specială a legitorului pentru această categorie de cetățeni ai Uniunii Europene are la bază premisa că predispoziția biologică nu este o sentință pentru un individ, iar mediul social poate constitui o șansă pentru fiecare din noi de a ne dezvolta optim și reprezintă mediul în care ne putem valorifica potențialul personal. Un alt motiv îl constituie rezultatele studiilor de psihologie socială, care au concluzionat că sentința produsă de societate este asupra unui individ este mai periculoasă pentru dezvoltarea sa decât predispoziția sa biologică. Pornind de aici, trebuie să înțelegem faptul că trăim într-o lume a diversității umane, că societatea nu se poate eschiva de la rolul

său de promotor al progresului uman și că poate facilita cu succes schimbarea mentalității și a atitudinii față de nevoile tuturor persoanelor cu dizabilități.

Micromediul școlar, ca o component de bază a mediului social în care se dezvoltă copiii cu cerințe educaționale special, își asumă rolul de a răspunde nevoilor copiilor aflați în dificultate și a familiilor acestora.

Uniunea Europeană garantează dreptul și accesul efectiv la muncă pentru toate persoanele cu dizabilități. Aceste persoane se pot realiza profesional, însă în modalități diferite, și pot avea performanțe în cadrul meseriei în care s-au pregătit, pot avansa și pot constitui modele de referință, demne de urmat.

În cadrul relațiilor contractuale cu angajatorii, absolvenții de învățământ profesional special vor desfășura activități practice în meseria pentru care s-au pregătit, dar la baza acestor relații contractuale stau la bază ideile sociale unanim acceptate de nondiscriminare și de egalizare a șanselor, de abordare și de valorizare adecvată a fiecărui individ în parte, conform principiului director al Uniunii Europene: "Toți diferiți, dar egali!"

Angajatorii din toate țările Uniunii Europene sunt încurajați să colaboreze cu astfel de persoane, absolvenți de învățământ profesional special în care curricula a fost adaptată.

Adaptarea cerințelor locului de muncă la capacitățile unui absolvent cu dificultăți de învățare presupune recomandări de ordin general pentru abordarea personalizată a acestui tip de angajat. Astfel, există câteva observații de ordin general:

λ elevii cu astfel de deficiențe au o capacitate de învățare lentă, au dificultăți în majoritatea

- angajații cu cerințe educaționale speciale posedă o capacitate de învățare lentă, au dificultăți în asimilare, dar acest lucru se compensează cu
- nu trebuie confundate aceste tulburări de ritm de dezvoltare cu lipsa de interes pentru sarcinile de lucru sau ca o formă de lipsă de respect pentru angajator sau o formă de protest față de locul de muncă, deoarece acest fapt poate duce la descurajarea și la dezvoltarea complexului de inferioritate
- chiar dacă potențialul este mai redus, aceasta nu înseamnă că angajatul nu are posibilități de dezvoltare la locul de muncă, dar el trebuie motivat sau stimulat în mod constant.

Barierile specifice de performare la locul de muncă a absolventului de studii cu program adaptată la cerințele sale educaționale speciale presupun existența:

- percepțiilor și reprezentărilor sărace și distorsionate
- gândirea este concretă, rigidă, inertă și cu un ritm lent de activitate
- orientarea spațio-temporală este deficitară, în sensul că ei se orientează greu în spațiul exterior corpului lor fizic
- motricitatea fină este redusă, angajatul putând fi catalogat chiar ca neîndemânatic, dar acestea sunt posibilitățile lui de coordonare
- ritmul de achiziționare de informații și învățare este lent
- există întârzieri în dezvoltarea limbajului, ei prezentând un vocabular activ redus și nu pot înțelege noțiuni abstracte
- prezintă dificultăți majore de înțelegerea conceptelor mai complexe, chiar dacă sunt de ordin practic
- memorarea este greoaie și reproducerea informațiilor este cu diverse grade de inexactitate
- atenția este deficitară, iar angajatul poate prezenta probleme de concentrare
- este instalată labilitatea afectivă – astfel de persoane trec ușor de la starea de râs la cea de plâns, chiar pot fi văzuți ca infantile
- acești angajați pot avea o capacitate limitată de a asimila deprinderi noi dacă nu se consolidează și nu se repetă în mod constant și cât mai diversificat materialul informal achiziționat

- acești angajați dau răspunsuri mai bune și sunt mai puternic angajați în situații de muncă practice, decât în cele de muncă intelectuală abstractă, de aceea au fost îndrumați să studieze meserii cerute pe piața muncii, cu o calificare corespunzătoare nivelului lor de dezvoltare.

Pentru integrarea angajaților cu cerințe educaționale speciale în colectivele de muncitori, activitatea grupului poate avea câteva modificări de ordin general:

- copilul trebuie să fie așezat într-o zonă liniștită a clasei, departe de fereastră, lângă un coleg ce poate fi luat ca model;
- cadrul didactic trebuie să îi vorbească elevului întotdeauna calm, fără amenințare, chiar copilul trebuie să fie așezat într-o zonă liniștită a clasei, departe de fereastră,
- supervizorii sau alți superiori ierarhici trebuie să îi vorbească liniștit, calm, chiar când acesta e agitat, are o atitudine impulsivă, este irascibil sau este nervos
- sunt deosebit de utile discuțiile individuale ale supervizorului cu angajatul, pentru ca acesta să aibă încredere în oamenii care trebuie să îi supravegheze activitatea profesională
- colaborarea lui cu colegii de servici este bine să fie cordială, să se simtă sprijinit de aceștia, să existe o atmosferă de armonie, prietenie, ajutor, pentru ca astfel angajatul să poată avea un ritm de lucru cu un randament maxim
- promovarea în activitatea lucrativă a unei atmosfere de deschidere, de sinceritate și încredere, pe care să se bazeze toate sarcinile de lucru primite.

Aspecte specifice de care angajatorul este necesar să țină cont în crearea fișei postului pentru un angajat cu deficiențe:

- persoana cu dizabilități trebuie să beneficieze de mai mult timp pentru realizarea sarcinilor de lucru;

- sarcinile de lucru lungi, laborioase se fragmentează în sarcini mai scurte, sau se dau angajatului sarcini de muncă separate, mai ușoare, adaptate nivelului său.

- este utilă identificarea exactă a ceea ce știe și ce poate realmente realiza angajatul cu dizabilități

- angajatul să fie lăsat să muncească în ritmul său propriu, dar precizându-i-se timpul pe care îl are la dispoziție pentru finalizarea activității, prin atribuirea de sarcini care pot fi realmente realizate în timpul disponibil

- indicarea cât mai exactă a ceea ce trebuie să facă și să rețină pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor de lucru;

- oferirea de modele de bună practică, de exemple concrete și folosirea de scheme atâta timp cât este necesar până la asimilarea sarcinii de lucru

- asigurarea achiziționării materialului informational nou prin repetare lui de un număr suficient de mare de ori și în moduri cât mai variate, dacă e posibil acest lucru

- organizarea, secvențierea, accesibilizarea cât mai riguroasă a sarcinilor de lucru - de la simplu la complex, de la ușor la greu

- cultivarea atenției se va realiza prin evidențierea dimensiunilor relevante a ceea ce reprezintă, prin reducerea la minim a factorilor perturbatori și prin dozarea adecvată a sarcinilor de lucru

Încorporarea în secvențele de învățare a unor stimuli atractivi și a unor întăriri pozitive

- încorporarea în secvențele de asimilare a sarcinilor de lucru a unor stimuli atractivi și a unor întăriri pozitive, astfel, angajatul poate fi lăudat pentru fiecare reușită, astfel încât să capete încredere în sine și să repete acest comportament pozitiv

λ Este indicat să i se dea teme mai scurte sau adaptate special pentru el;

Cadrul didactic îl poate ajuta să-și stabilească scopuri pe termen scurt, pentru a savura

- supervizorul îl poate ajuta pe angajatul cu dizabilități să-și stabilească scopuri pe termen scurt, pentru a savura micile succese, care îi vor îmbunătăți stima de sine;

- este indicat să i se dea angajatului sarcinile de lucru pe rând, pentru a se evita confuziile de înțelegere a cerințelor care trebuie executate să se

- dacă sarcina este nouă și/sau complexă, cel care a formulat-o este bine să se asigure că a fost corect și/sau complet înțeles de angajat. Angajatul poate fi chiar rugat respectuos să repete ceea ce are de făcut, pentru un feed-back cât mai fidel.

Astfel, colaborarea angajatorilor cu persoanele cu dizabilități va deveni deosebit de fructuoasă, benefică pentru ambele părți contractuale, eficientă și productivă, angajatul se va insera în societate, contribuind prin munca sa la succesul firmei, simțindu-se util și respectat în comunitatea din care face parte.

Bibliografie

Este indicat să i se dea sarcinile pe rând pentru a se evita confuziile;

λ Trebuie controlat regulat dacă și-a făcut temele și încurajat să își țină lucrurile în ordine;

λ Este recomandat ca instrucțiunile pentru tema de acasă să fie clare, iar profesorul să se asigure că au fost înțelese de elev. Elevul poate fi rugat să repete ceea ce are de făcut

λ Este indicat să se utilizeze material vizual în predarea lecției;

λ Este indicat să i se ofere elevului explicațiile necesare pentru înțelegerea sarcinii (elevul

λ Este indicat să i se dea sarcinile pe rând pentru a se evita confuziile;

λ Cadrul didactic trebuie să îi vorbească elevului întotdeauna calm, fără amenințare, chiar dacă el manifestă nervozitate sau impulsivitate

λ Sunt extrem de utile discuțiile individuale ale cadrului didactic cu copilul și consultările frecvente cu părinții;

1. Băban, A. coord., "Consiliere educațională", Cluj-Napoca, Editura Psinet, 2011
2. Chelcea, S., "Metodologia cercetării sociologice", București, Editura Economică, 2006
3. Dafinoiu, I. , "Elemente de psihoterapie integrative", Iași, Editura Polirom, 2009
4. David, D., "Psihologie clinică și psihoterapie", Iași, Editura Polirom, 2016
5. Dumitru, I. Al., "Consiliere psihopedagogică. Baze teoretice și sigestii practice", Iași, Editura Polirom, 2012
6. Holdevici, I., "Psihoterapii scurte", București, Editura Ceres, 2008
7. Mitrofan, I.; Nuță, A., coord., "Consiliere psihologică. Cine, ce și cum?", București, Editura SPER, 2009

EDUCATION THAT BUILDS TOMORROW

O educație pentru viitor, construită azi

Autor: Sălcudean Ioana Prof.înv.Primar Școala Gimnazială Coroisanmărtin jud. Mureș/ Coroisanmărtin

Lucrarea de față reprezintă o reflecție personală asupra rolului educației în formarea omului de mâine, pornind de la experiența mea didactică în învățământul primar și gimnazial. Tema „Education That Builds Tomorrow” m-a determinat să mă gândesc mai profund la sensul activității mele la clasă și la modul în care educația poate contribui, în mod real, la pregătirea elevilor pentru viitor. Din perspectiva mea, școala nu ar trebui să fie doar un spațiu al acumulării de cunoștințe, ci un mediu viu de formare a competențelor, valorilor și atitudinilor care îi vor ajuta pe elevi să se adapteze unei lumi în continuă schimbare.

Îmi amintesc un moment din primii ani de carieră, când un elev de clasa a II-a m-a întrebat, cu sinceritatea specifică vârstei: „Doamna învățătoare, de ce învățăm asta? La ce îmi folosește?”. Întrebarea lui nu a fost una obraznică, ci una profundă, care m-a pus pe gânduri și m-a făcut să reflectez asupra sensului real al procesului educațional. De atunci, această întrebare m-a însoțit constant în activitatea mea didactică și m-a determinat să caut răspunsuri nu doar în manuale sau programe școlare, ci mai ales în experiențele concrete de învățare pe care le pot crea pentru elevii mei. Consider că educația care construiește viitorul nu este neapărat cea mai tehnologizată sau cea mai spectaculoasă, ci aceea care pornește de la nevoile reale ale elevilor și care le stimulează curiozitatea, gândirea critică și dorința de a descoperi. Într-o societate în care informația circulă rapid și devine uneori perisabilă, rolul profesorului nu mai este doar acela de a transmite cunoștințe, ci de a-i ajuta pe elevi să înțeleagă, să analizeze și să folosească informația în mod responsabil. Trăim într-o perioadă în care profesiile se transformă rapid, iar competențele necesare astăzi pot deveni insuficiente mâine. Raportul World Economic Forum (2023) arată că un procent semnificativ dintre copiii care intră astăzi în școală vor lucra în domenii profesionale care încă nu există. Această realitate mă face să cred că una dintre cele mai importante responsabilități ale noastre, ca profesori, este să dezvoltăm la elevi competențe precum gândirea critică, creativitatea, colaborarea și comunicarea, competențe cunoscute în literatura pedagogică drept cele „4C” ale educației secolului XXI.

Din experiența mea la clasă, am observat că elevii învață cel mai bine atunci când sunt implicați activ în activități care au legătură cu viața reală. În astfel de situații, învățarea capătă sens și devine o experiență autentică. Ideea lui John Dewey, potrivit căreia educația nu reprezintă doar o pregătire pentru viață, ci viața însăși, se confirmă de multe ori în activitatea didactică de zi cu zi. Pornind de la această convingere, am încercat să inițiez și să implementez la clasă diferite proiecte educaționale care să transforme învățarea într-un proces activ și relevant pentru elevi. Unul dintre proiectele care a avut un impact vizibil asupra comportamentului elevilor a fost proiectul „Școala Verde”. Ideea a apărut în momentul în care am observat că elevii aruncau frecvent deșeurile în curtea școlii, fără să conștientizeze consecințele acestui comportament. În loc să abordez problema într-o manieră sancționatorie, am preferat să o transform într-o oportunitate educațională. Elevii au fost implicați într-un demers de cercetare și conștientizare: au realizat mici anchete despre

obiceiurile de reciclare din familiile lor, au propus soluții pentru colectarea selectivă a deșeurilor și au creat afișe prin care au încercat să transmită mesaje ecologice colegilor lor. Am organizat împreună o campanie intitulată „Școala noastră, casa noastră”, iar rezultatele au fost vizibile nu doar în aspectul curții școlii, ci și în atitudinea elevilor față de mediul înconjurător. Am observat că elevii au început să manifeste mai multă responsabilitate și să înțeleagă că schimbarea începe cu fiecare dintre noi.

Un alt proiect care mi-a rămas foarte aproape de suflet a fost „Povestea orașului meu”. Prin această activitate, mi-am dorit ca elevii să descopere mai bine comunitatea în care trăiesc și să înțeleagă importanța istoriei locale. Am încurajat elevii să devină mici cercetători ai comunității lor, să discute cu persoane mai în vârstă, să caute informații în bibliotecă și să realizeze prezentări despre diferite locuri sau personalități locale. Activitatea a fost pentru elevi nu doar o experiență de învățare, ci și o ocazie de a-și dezvolta abilitățile de comunicare, de cercetare și de colaborare. De asemenea, în activitatea didactică am încercat să valorific cât mai mult situațiile reale de învățare. Activitățile reunite sub denumirea „Matematica vie” au avut tocmai acest scop: să le arate elevilor că matematica nu este doar o disciplină abstractă, ci un instrument util în viața de zi cu zi. Am propus elevilor situații concrete, precum calcularea bugetului pentru o excursie, măsurarea unor spații din curtea școlii sau interpretarea unor date statistice. Am observat că în astfel de contexte elevii sunt mult mai motivați și reușesc să înțeleagă mai bine utilitatea cunoștințelor dobândite.

Unul dintre cele mai emoționante proiecte la care am participat împreună cu elevii a fost „Punți între generații”. În cadrul acestui proiect, elevii au organizat mici ateliere de alfabetizare digitală pentru persoane vârstnice din comunitate. I-au ajutat să folosească telefonul mobil, să comunice cu familia prin apeluri video sau să acceseze diferite servicii online. Pentru elevi, această experiență a fost extrem de valoroasă, deoarece i-a ajutat să dezvolte empatia, răbdarea și respectul față de generațiile mai în vârstă. Toate aceste experiențe m-au convins că rolul profesorului se transformă treptat. Din punctul meu de vedere, profesorul nu mai este singura sursă de cunoaștere, ci devine mai degrabă un facilitator al învățării, un ghid care creează contexte educaționale relevante și care îi încurajează pe elevi să descopere singuri sensul cunoașterii.

În același timp, cred că educația pentru viitor nu poate fi realizată doar în interiorul școlii. Colaborarea dintre școală, familie și comunitate reprezintă un element esențial pentru formarea unor elevi responsabili și implicați. Atunci când elevii sunt implicați în activități care au legătură cu viața comunității, învățarea devine mai autentică și mai motivantă. Reflectând asupra experienței mele didactice, ajung la concluzia că educația care construiește viitorul nu se realizează prin proiecte spectaculoase sau prin resurse extraordinare, ci prin activități simple, dar semnificative, prin relații de încredere între profesor și elevi și prin curajul de a experimenta metode noi de predare.

Nu știm cu exactitate cum va arăta lumea în care vor trăi elevii noștri peste câteva decenii. Totuși, putem să le oferim instrumentele necesare pentru a se adapta schimbărilor, pentru a gândi critic și pentru a contribui la construirea unei societăți mai bune. Din punctul meu de vedere, aceasta este una dintre cele mai importante misiuni ale profesorului și, în același timp, unul dintre cele mai frumoase privilegii ale profesiei didactice. Reflectând asupra experienței mele didactice, am observat că elevii reacționează diferit atunci când procesul de învățare este centrat pe activitate și experiență. În situațiile în care lecțiile sunt construite exclusiv în jurul manualului, interesul elevilor scade treptat, iar participarea lor devine mai degrabă pasivă. În schimb, atunci când reușesc să transform lecția într-o

experiență interactivă, în care elevii pot pune întrebări, pot explora și pot lucra în echipă, atmosfera din clasă se schimbă vizibil. De multe ori am constatat că elevii sunt capabili de idei creative și de soluții surprinzătoare atunci când li se oferă libertatea de a gândi și de a se exprima. Rolul meu, în aceste situații, este mai degrabă acela de a orienta discuțiile și de a crea cadrul în care fiecare elev să își poată valorifica potențialul. În acest sens, încerc să folosesc metode de predare care să stimuleze participarea activă a elevilor și să îi ajute să înțeleagă că învățarea nu este o obligație, ci o oportunitate de dezvoltare personală. Un aspect important pe care l-am descoperit în activitatea mea este legătura dintre învățare și motivație. Elevii sunt mult mai implicați atunci când înțeleg utilitatea practică a ceea ce învață. De aceea, încerc să creez situații de învățare care să pornească de la experiențele lor cotidiene și de la probleme reale. În acest fel, cunoștințele dobândite la școală devin instrumente utile pentru înțelegerea lumii în care trăiesc. În același timp, consider că dezvoltarea competențelor sociale și emoționale este la fel de importantă ca dezvoltarea competențelor cognitive. Elevii trebuie să învețe să colaboreze, să își exprime opiniile într-un mod respectuos și să accepte puncte de vedere diferite. Prin activitățile de grup și prin proiectele educaționale pe care le desfășor la clasă, încerc să creez contexte în care aceste abilități să poată fi exersate în mod natural.

Un alt aspect pe care îl consider esențial în educația pentru viitor este dezvoltarea responsabilității față de comunitate. Atunci când elevii sunt implicați în activități care au un impact asupra mediului în care trăiesc, ei încep să înțeleagă că pot contribui activ la schimbarea societății. În astfel de momente, școala devine nu doar un loc de învățare, ci și un spațiu în care se formează viitorii cetățeni ai comunității. Experiențele trăite alături de elevii mei mi-au demonstrat că educația are o dimensiune profund umană. Dincolo de programe, manuale și evaluări, relația dintre profesor și elev rămâne elementul central al procesului educațional. Atunci când există încredere, respect și deschidere, învățarea devine un proces autentic, iar elevii se simt încurajați să exploreze și să descopere. Toate aceste reflecții mă conduc la ideea că educația nu este un proces rigid, ci unul dinamic, care se construiește permanent prin experiențe, interacțiuni și adaptare la nevoile elevilor. În fiecare zi petrecută la clasă descopăr că, de fapt, învățarea este un proces reciproc: în timp ce elevii învață de la mine, și eu învăț de la ei.

În urma experiențelor didactice trăite la clasă, am ajuns la convingerea că educația care construiește viitorul nu se rezumă la transmiterea unor cunoștințe teoretice, ci presupune crearea unor contexte autentice de învățare, în care elevii pot descoperi sensul real al cunoașterii. Din perspectiva mea, rolul profesorului devine acela de a stimula curiozitatea, de a cultiva gândirea critică și de a încuraja responsabilitatea față de comunitate și față de mediul înconjurător. Proiectele educaționale implementate la clasă mi-au confirmat faptul că elevii învață mai eficient atunci când sunt implicați activ în activități care au legătură cu viața reală și cu problemele comunității din care fac parte. În acest fel, școala devine un spațiu în care elevii nu doar acumulează informații, ci își dezvoltă competențele necesare pentru a face față provocărilor unei societăți aflate într-o permanentă schimbare. Consider că educația pentru viitor se construiește prin pași mici, prin relații de încredere între profesori și elevi și prin deschiderea către colaborare cu familia și comunitatea. Chiar dacă nu putem anticipa cu exactitate cum va arăta lumea de mâine, putem contribui la formarea unor tineri capabili să gândească autonom, să coopereze și să participe activ la dezvoltarea societății. Din punctul meu de vedere, aceasta reprezintă una dintre cele mai importante responsabilități ale profesiei didactice și, în același timp, unul dintre cele mai valoroase privilegii ale sale.

Bibliografie

1. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. Macmillan, New York.
2. Robinson, K., Aronica, L. (2015). *Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education*. Viking, New York.
3. Delors, J. (coord.) (1996). *Learning: The Treasure Within*. Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-first Century. UNESCO Publishing, Paris.
4. World Economic Forum (2023). *Future of Jobs Report 2023*. World Economic Forum, Geneva.
5. Ministerul Educației Naționale (2019). *Curriculum național pentru învățământul primar și gimnazial*. București: MEN.
6. Ionescu, M., Radu, I. (2004). *Didactica modernă*. Editura Dacia, Cluj-Napoca.
7. Pânișoară, I.-O. (2019). *Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică*. Ediția a IV-a. Polirom, Iași.
8. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Ediția a III-a revizuită și adăugită. Polirom, Iași.
9. European Commission (2018). *Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning*. Brussels: European Commission.
10. OECD (2019). *OECD Learning Compass 2030: A Series of Concept Notes*. OECD Publishing, Paris.

Literatură - teatru – joc

Prof. Sandu Mona-Gabriela
Școala Gimnazială Nr.1 Stăuceni

Știm cu toții că literatura a fost considerată dintotdeauna o artă – arta cuvântului, că teatrul este și el o artă la rândul lui și că jocul stă la baza amândurora.

Despre literatură și teatru mai știm și că au menirea clară de a *oglinzi* realitatea înconjurătoare și pe cea interioară, suflătească a omului, că aceste două domenii nu se limitează la o copiere *fidelă, strictă* a realității, ci schimbă totul punând lucrurile sub semnul idealității și încărcând lumea astfel re-creată cu o mulțime de sensuri, semnificații și simboluri noi.

Literatura și teatrul pun în simbol lumea întreagă, fie că au în vedere fiziologicul, fie că sondează psihologicul.

Prima apare doar sub formă scrisă, pe când cel de-al doilea, pe lângă forma lui scrisă – dramaturgia – presupune și redare scenică, *practică* a acesteia.

Despre literatură s-a spus adesea că este o *minciună frumoasă* ca toate celelalte șase arte, de altfel, ea căutând să înfrumusețeze, să înnobileze, să exagereze sau pur și simplu să simbolizeze realul, dându-i, pe lângă o semnificație aparte, și un plus de verosimilitate, exact atâta de cât are nevoie.

Universul semantic al operei literare este, așadar, unul re-creat pe bazele realului, dar investit cu noi și noi valențe semnificative.

Cât privește artisticitatea operei literare, aceasta rezultă din însuși stilul în care este scris textul, din însuși bagajul stilistic de care uzează scriitorul tocmai din dorința de a putea crea aceste noi lumi, noi universuri, noi dimensiuni valorice ori de a putea conferi o intensitate sporită realității deja existente și direct surprinse.

Fiind o imitare sugestivă a realității, literatura reușește să îl încânte pe om adesea mult mai mult decât realitatea însăși, oferindu-i, efectiv, căi de rezolvare a unor probleme de viață sau numai orientându-l și îndemnându-l să caute mereu soluțiile satisfăcătoare ori lăsându-l să și le aleagă singur în momentul în care acesta le-a descoperit.

Și în ceea ce privește teatrul la fel stau lucrurile ca și în literatură, numai că teatrul aduce literatura într-un posibil contact direct cu receptorul de artă, dând impresia că astfel devine o **completare** a lecturii literare, creând chiar ideea de continuitate și, mai mult decât atât, reușind să esențializeze conținutul, vestimentându-l cu noi podoabe artistice și de expresie (dacă avem în vedere îndeosebi scenariile constituite din acele texte literare adaptate ori preluate doar într-o manieră tangențială).

Teatrul are, așadar, meritul de a aduce literatura pe scenă, direct în fața receptorului, de a pune în aplicare cu ajutorul prezenței și interpretării actorilor ceea ce literatura nu face decât să **teoretizeze**, să descrie, să nareze, să analizeze etc.

El dă glas literei din carte, dar mai poate schematiza, substitui, adăuga sau eventual corecta ceea ce trebuie să se transmită, adică poate modifica însuși mesajul textului oferit de lectură.

Teatrul poate să îmbogățească mesajul literar, dându-i un plus de semnificație sau schimbându-i direcția de semnificare.

Relativ la joc, despre acesta se știe că rezidă într-un ansamblu de reguli stricte, dar că respectarea și îndeplinirea acestora reușesc să îl bucure pe participant, să îl delecteze, ordonându-l și deprinzându-l să (re)acționeze corect la diverse alte situații date, asemănătoare.

Dacă literatura apare ca un domeniu artistic ce poate fi receptat, gustat și valorificat preponderent individual de către cititor, teatrul presupune colaborare și cooperare, o convenție chiar, stabilită între actorii de pe scenă, dar și o comuniune la nivelul receptării, publicul implicând, în interiorul său, o anumită doză de **complicitate**, în ceea ce privește **rezultatele** obținute la finalul vizionării spectacolului, în ceea ce privește maniera și nivelul de înțelegere a mesajului.

Ca și teatrul, jocul presupune și el socializare, convenție, **complicitate** în privința receptării, un acord nedeliberat, dar care menține însuși caracterul **obiectiv** al modului de înțelegere a mesajului și finalității produsului creat (în vreme ce maniera de receptare a lecturii efectuate poate depăși substanțial sfera obiectivității, cedând locul subiectivității).

Din cele amintite anterior reiese, evident, faptul că nu orice joc înseamnă teatru, că teatru este doar jocul pe scenă, jocul actoricesc, simularea diferitelor roluri și ipostaze, jocul interpretării de rol.

Despre impactul pe care le au literatura, teatrul și mai ales jocul asupra activităților în care sunt implicați sau avuți în vedere copiii, este aproape inutil să mai vorbim, fie că aceste activități sunt curriculare, fie că sunt extracurriculare.

Copilul, dorind să se implice într-un joc, va fi obligat de situația ca atare să se conformeze întru totul regulilor de participare și de menținere în interiorul acestuia.

Această nevoie de respectare strictă îl va organiza psihologic vrând – nevrând și va contribui enorm la dezvoltarea lui psihică, motivațională, afectivă și socială.

Implicându-se în joc, copilul își asumă un angajament, un set de responsabilități, **semnând** cu partenerii săi o adevărată **convenție psihologică** pe care el o conștientizează mai mult sau mai puțin.

Învățând să respecte niște reguli, copilul învață să-i respecte și pe cei din jurul său, muncind, învață să respecte munca, începând să observe că propria conduită va genera propriul rezultat, că , o dată captat în lumea jocului, începe să se simtă cumva **dependent** de ceilalți și pe ceilalți dependenți de sine.

Și descoperă la un moment dat că acest soi de reciprocitate și de intercondiționare îi este necesar pentru a se putea descurca mai ușor în viață, că este el însuși o ființă socială, că nu poate trăi izolat de lume, de ajutorul și de nevoia ei.

Descoperind secretele și farmecul jocului, copilul își dezvoltă inteligența, gândirea logică și critică, imaginația, creativitatea, spiritul de observație și modalitățile de exprimare, își educă sentimentele morale și sociale, precum solidaritatea umană, grija pozitivă față de aproapele, atașamentul față de valori, față de bine, adevăr și frumos, deprinzând simultan și o conduită socială civilizată.

Jocul constituie și o modalitate benefică de recreere și binedispunere a copilului, acesta reușind să se îmbogățească spiritual și psihologic, dar să se și distreze.

Distracția aceasta, însă, nu este una întâmplătoare și fără finalitate. Activitățile cu caracter instructiv –educativ sau numai educativ au menirea de a oferi copiilor posibilitatea să se cunoască și să cunoască, să-și afirme aptitudinile și talentele, să se autodescopere cu propriile posibilități creatoare, să relaționeze, să devină competitivi, să se perfecțeze. Iar ceea ce contează, până la urmă, nu este neapărat să câștige, ci să încerce a câștiga participând.

Dacă înainte de anul 1990, era contestată posibilitatea învățământului de a dezvolta creativitatea elevului, până atunci fiind cultivate cu precădere gândirea critică, disciplina și conformismul, lucruri aproape incompatibile cu climatul de libertate favorabil imaginației creatoare, actualmente școala îmbogățește sursele și modalitățile de învățare, propunând

numeroase metode și procedee moderne, activități cu caracter ludic, destinate descoperirii, cultivării și promovării creativității elevului, știut fiind că vocația umană fundamentală este însăși creativitatea...

Învățând prin intermediul jocului, copilul se și delectează, acest gen de învățământ având interesanta posibilitate de a esențializa la maxim tot ceea ce se dorește să se transmită și să formeze personalități totodată, fără a fi atins de banalitate, nonsens ori superficialitate și asta mai ales dacă îmbină elementele moderne cu cele clasice, tradiționale, care au și ele statutul lor valoric incontestabil.

Dramatizarea unei opere literare, de exemplu, îl ajută pe elev să înțeleagă și să fixeze mai bine ceea ce a lecturat, să deprindă semnificațiile cele mai adânci cu putință, mesajul textului în totalitatea sa, dar și să respecte regulile necesare jocului pe scenă, delectându-se în același timp cu frumusețea acestei activități.

Cert este că profesorul trebuie să încurajeze mult creativitatea, inventivitatea, aptitudinile și talentul elevilor săi, devenind el însuși pentru aceștia un model demn de urmat, un ghid sau un regizor, un prieten de încredere, permițându-le plenar să-și manifeste spontaneitatea și curiozitatea și formându-le atitudini creative, alături de dorința căutării perpetue și a descoperirii noului.

Cercurile și cenaclurile literare pot fi de mai multe tipuri, cele referitoare la creație și dramatizare având drept scop descoperirea și cultivarea veleităților literare și actoricești ale elevilor, jocul pe scenă devenind o manieră de receptare creatoare a literaturii – **dezideratul ultim al studierii moderne a literaturii în școală**. (Constantin Parfene)

Așadar, literatura, teatrul și jocul reprezintă, în cadrul disciplinei limba și literatura română, marile posibilități de atingere a idealului educațional, activitățile instructiv-educative din viziunea contemporană presupunând practicare și nu doar teoretizare.

Iar dacă reforma educațională este necesară, acest lucru se întâmplă tocmai din nevoia rezolvării problemelor legate de performanță și a celor referitoare la creativitate, activitățile amintite fiind deosebit de atractive și antrenante pentru elevi.

Fiecare dintre noi dispune într-o măsură mai mică sau mai mare de talentul creator, diferențele fiind de intensitate și în funcție de domeniul manifestării acestuia.

Concluzionând, putem spune că prin artă, credință și reverie, literatură, teatru și joc, omul reușește să uite că este trecător, căpătând puterea de a înainta prin viață, miracolul suprem al acesteia rămânând, în ultimă instanță, cuvântul, profunzimea cuvântului și modalitățile sale – bizare, dar benefice! – de exprimare...

Bibliografie

1. Alina Pamfil – *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*. Editura Paralela 45, Pitești, 2003;
2. Constantin Parfene - *Metodica studierii limbii și literaturii române în școală*, Editura Polirom, Iași, 1999;
3. Constantin Cucoș – *Pedagogie*. Editura Polirom, Iași, 2006;
4. Ioan Cerghit – *Metode de învățământ*. Editura Polirom, Iași, 2006;
5. Ion Cazaban – *Introducere în arta teatrului*. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974;
6. Serghei Eisenstein – *Forma filmului*. Editura Meridiane, București, 1973;

7. Serghei Eisenstein – *Sensul filmului*. Editura Meridiane, București, 1969;
8. Bogdan Ulmu – *Scena și culisele*. Editura Junimea, Iași, 2004;
9. Ministerul Educației – *Manual de Limba și literatura română pentru liceu*. Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019;
10. Academia Română – *Dicționarul explicativ al limbii române*. Editura Univers Enciclopedic, București, 2016;
11. Encyclopaedia Britannica – *Encyclopaedia Britannica*, articole despre literatură, teatru și film;
12. René Wellek, Austin Warren – *Teoria literaturii*. Editura Univers, București, 1967;
13. Konstantin Stanislavski – *Arta actorului*. Editura Nemira, București, 2004.

TEHNOLOGIA DE LA DISTRACTIE LA UN ALIAT AL ÎNVĂȚĂRII ÎN CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar **Sauciuc Elena Elizabet**
Școala Gimnazială Vatra Moldoviței

Alegerea acestei teme derivă din necesitatea de a recalibra relația dintre elevul de vârstă școlară mică și universul digital. În prezent, asistăm la un fenomen îngrijorător: deși copiii posedă abilități tehnice native de operare a dispozitivelor, le lipsește adesea capacitatea de a utiliza aceste resurse în scopuri cognitive sau creative.

Am pornit de la premisa că tehnologia nu trebuie privită ca un inamic al concentrării, ci ca un amplificator al învățării. Prin transformarea activităților digitale din surse de divertisment pasiv în experiențe de învățare activă, putem dezvolta la elevi gândirea algoritmică, spiritul critic și autonomia. Nu ne propunem să creștem timpul petrecut în fața ecranelor, ci să creștem calitatea acestui timp, oferind școlarului mic instrumentele necesare pentru a deveni un creator de conținut, nu doar un consumator. Această lucrare explorează metodele prin care 'joaca pe tabletă' devine 'cercetare prin tehnologie', punând astfel bazele unei educații adaptate realităților secolului XXI.

Provocările erei digitale

Trecerea de la tabla cu cretă la tabla interactivă nu este doar o schimbare de mobilier școlar, ci o transformare profundă a modului în care informația circulă în clasă. În modelul tradițional, profesorul era singura sursă de autoritate și cunoaștere. Astăzi, suntem în fața unei **paradigme centrate pe elev**, unde rolul cadrului didactic migrează de la „cel care livrează lecția” la cel care „facilitează experiența de învățare”.

Elevul de azi este un „învățăcel vizual”, obișnuit cu dinamismul imaginilor. Tabla interactivă permite aducerea în clasă a unor fenomene imposibil de reprodus (simulări chimice, călătorii virtuale în spațiu), făcând învățarea concretă și palpabilă. Această transformare a procesului didactic reprezintă esența trecerii de la educația de tip „depozit” (unde profesorul „depozițează” informații în mintea elevului) la **educația participativă**. Într-o sală de clasă digitalizată, relația dintre emițător și receptor se dizolvă, lăsând loc unei rețele de colaborare.

În modelul tradițional, informația curgea într-un singur sens: de la catedră către bancă. Prin suportul digital (tablete, table interactive), fluxul devine circular. Elevul devine cercetător, nu mai așteaptă doar dictarea învățătorului. El poate accesa în timp real o enciclopedie virtuală, aducând el însuși informații noi în discuție. Rolul cadrului didactic devine un **arhitect al învățării**, care nu mai oferă răspunsuri de-a gata, ci creează contexte în care elevul să le găsească.

Fundamentarea Teoretică

Psihologia copilului în era digitală: Conform teoriei lui Mayer, creierul procesează informația prin două canale distincte: **vizual** și **auditiv**. Atunci când un elev vede o animație și aude simultan explicația, cele două canale lucrează împreună, creând o amprentă mentală mult mai puternică decât simpla citire a unui text, dar poate apărea și **riscul de supraîncărcare**, dacă pe ecran apare prea mult text, muzică de fundal și imagini care se mișcă haotic. Creierul micului școlar intră în „blocaj cognitiv”. Tehnologia devine aliat atunci când aplicațiile educaționale sunt concepute „curat” (fără elemente care distrag), forțând elevul să termine o sarcină înainte de a trece la următoarea. Astfel, antrenăm creierul să rămână focalizat într-un mediu interactiv.

Tehnologia nu este un scop, ci vehiculul care mută elevul de la învățarea pasivă spre cea activă. Transformând monologul didactic în experiență participativă, ne asigurăm că educația pentru mâine se bazează pe cunoștințe asimilate profund, prin acțiune, nu doar prin memorare mecanică.

Rolul cadrului didactic: De la „transmițător de informație” la „facilitator și curator de conținut digital”.

În modelul tradițional, cadrul didactic deținea controlul absolut asupra fluxului de informație. Ca **facilitator**, acesta mută centrul de greutate către elev, îi învață cum să învețe. El ghidează pașii micului școlar prin aplicații, încurajându-l să exploreze, să greșească și să reia procesul, transformând frustrarea eșecului digital în curiozitate.

Într-o lume saturată de informație (adesea eronată sau de slabă calitate), profesorul devine un **filtru critic**.

- alege acele aplicații sau videoclipuri care sunt adecvate vârstei, sigure și corecte din punct de vedere științific.
- simplifică sau segmentează resursele digitale prea complexe pentru ale integra într-un scenariu didactic coerent.
- modelează comportamentul online, îi învață pe elevi respectarea drepturilor de autor (chiar și pentru o imagine luată de pe internet) și igiena digitală (protejarea datelor personale).

Învățarea Tradițională vs. Învățarea Mediată Digital

Caracteristică	Abordarea tradițională	Abordarea mediată digital
Rolul elevului	Receptor pasiv de informație.	Creator activ și explorator.
Sursa cunoașterii	Manualul și învățătorul .	Resurse multiple, globale, multimedia.
Feedback	Întârziat (după corectarea temelor).	Instantaneu (oferit de software/platformă).
Ritmul	Unitar (impus de media clasei).	Personalizat (adaptat fiecărui elev).

Siguranța pe internet: Primii pași în educația privind igiena digitală și cyberbullying-ul.

Pentru a transforma tehnologia într-un aliat, siguranța pe internet este esențială. Elevul trebuie mai întâi să se simtă în siguranță în mediul digital. La ciclul primar, nu vorbim despre setări complexe de securitate, ci despre formarea unor **reflexe de protecție** și a unui **comportament etic**.

✓ **Igiena Digitală: Rutine pentru o relație sănătoasă cu ecranul.**

Conceptul de igienă digitală împrumută regulile din viața reală și le aplică în spațiul virtual:

- regula „Timpului de Aur”: învățarea echilibrului între activitatea online și cea offline (sport, lectură, interacțiune față în față).
- protecția datelor personale (Amprenta digitală): elevii învață că informații precum adresa, numele școlii sau parolele sunt „comori personale” care nu se partajează.
- postura și sănătatea fizică: educația privind distanța corectă față de ecran și pauzele de mișcare pentru protejarea vederii și a coloanei vertebrale.

✓ **Prevenirea Cyberbullying-ului**

La vârsta școlară mică, bullying-ul virtual apare adesea sub formă de excludere din grupuri de WhatsApp sau comentarii răutăcioase.

- învățarea ideii că în spatele fiecărui avatar se află un om cu sentimente. Regula de aur: „*Nu scrie online ceea ce nu ai avea curajul să spui în față*”.
- Încurajarea elevilor să raporteze comportamentele agresive și să nu devină spectatori pasivi la umilirea unui coleg.

✓ **Strategii de „Prim Ajutor” Digital**

Elevul trebuie să știe exact ce să facă atunci când întâlnește ceva inconfortabil online:

Metoda STOP-BLOCK-TELL:

- **STOP:** Te oprești din ce făceai.
- **BLOCK:** Blochezi sursa neplăcută (dacă este posibil).
- **TELL:** Anunți imediat un adult de încredere (părinte sau învățător).

Eliminarea sentimentului de vinovăție: Un aspect crucial este asigurarea copilului că poate vorbi despre orice greșală sau conținut ciudat întâlnit fără a fi pedepsit sau fără a i se confisca dispozitivul.

Siguranța online nu este un opțional, ci „centura de siguranță” a educației moderne. Prin deprinderea acestor primii pași, transformăm utilizatorul pasiv într-un **cetățean digital rezilient**, capabil să navigheze cu discernământ prin provocările lumii de mâine.

Strategii practice

- **Gamificarea** - învățarea prin joc: Evaluarea nu trebuie să fie mereu un test stresant pe hârtie. Platforme precum *Kahoot!* sau *Quizizz* transformă recapitularea într-un concurs de tip „Cine știe, câștigă”. Scade anxietatea față de testare și crește dorința de participare activă. Tehnologia oferă feedback imediat, lucru esențial la vârste mici iar verificarea cunoștințele într-un mod competitiv și distractiv.
- **Realitatea Augmentată** - fereastra către lumi inaccesibile: Utilizarea unor aplicații (ex. *Google Arts & Culture* sau *Quiver*) care permit vizualizarea în format 3D a unor obiecte, animale sau monumente istorice direct pe banca elevului. Concretizează noțiunile abstracte. Este mult mai ușor să înțelegi cum arată o balenă dacă o poți „vedea” la dimensiuni proporționale în sala de clasă prin intermediul camerei tabletei.
- **Povestirea digitală (Digital Storytelling):** Elevii nu doar citesc o poveste, ci creează una folosind aplicații simple de editare foto/video sau prezentări animate.
- **Portofoliul digital:** Înlocuirea dosarelor clasice cu un spațiu online unde elevul își urmărește propriul progres.

Concluzii: Tehnologia, departe de a fi un simplu accesoriu modern sau o sursă de distragere, reprezintă un catalizator fundamental al învățării active în ciclul primar. Integrarea resurselor multimedia și respectarea principiilor Piramidei Învățării confirmă faptul că elevul reține și procesează mult mai profund informația atunci când devine co-autor al propriei cunoașteri. Tehnologia oferă acest spațiu de experiment în care eroarea este privită ca un pas necesar în învățare, nu ca un eșec.

Succesul educației digitale nu constă în înlocuirea metodelor tradiționale, ci în găsirea unui echilibru între atenția focalizată (necesară pentru profunzime) și atenția distributivă (necesară pentru navigarea în complexitate). Digitalizarea trebuie să servească gândirii, nu să o substituie, iar rolul profesorului s-a reconfigurat, rămânând pilonul central al clasei, nu ca deținător unic de informație, ci ca facilitator și curator, oferind elevilor busola etică și critică necesară într-un univers informațional infinit.

Educația viitorului nu presupune abandonarea scrisului de mână sau a lecturii pe suport de hârtie, ci hibridizarea acestora cu noile medii. Aliatul cel mai de preț al învățării este echilibrul: utilizarea tabletei pentru explorare și a gândirii critice pentru filtrarea informației.

„Ziua de mâine” nu este o destinație îndepărtată, ci se construiește astăzi, la fiecare lecție în care un copil folosește tehnologia pentru a rezolva o problemă, pentru a ajuta un coleg sau pentru a înțelege un fenomen complex. Prin această abordare, școala își îndeplinește misiunea sa: formarea unor minți deschise, capabile să stăpânească uneltele viitorului, fără a-și pierde valorile fundamentale.

Bibliografie:

- **Cerghit, Ioan** (2002). *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*. București: Editura Aramis. (Esențial pentru metodele de predare).
- **Oprea, Crenguța-Lăcrămioara** (2009). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică. (Suport pentru metodele active).
- **Ceobanu, Ciprian; Cucos, Constantin; Istrate, Olimpiu; Pânișoară, Ion-Ovidiu** (2022). *Educația digitală*. Iași: Editura Polirom. (Cea mai actuală și completă resursă pentru învățământul românesc).
- **Istrate, Olimpiu; Velea, Simona; Ceobanu, Ciprian** (2025). *Pedagogie digitală*. Iași: Editura Polirom. (Colecția Collegium – se concentrează pe noile competențe ale cadrului didactic).
- **Adăscăliței, Adrian** (2025). *Introducere în utilizarea inteligenței artificiale în educație*. Iași: Editura Polirom. (Util pentru perspectivele de viitor ale tehnologiei la clasă).
- **Mayer, Richard E.** (2009). *Multimedia Learning*. Cambridge University Press. (Sursa fundamentală pentru procesarea informației vizuale și auditive).

Educația un rol esențial în dezvoltarea indivizilor

Schuhmann Monica Elisabeta, Colegiul Național Bănățean, Timișoara

În societatea contemporană, educația joacă un rol esențial în dezvoltarea indivizilor și în progresul comunităților. Schimbările sociale, economice și culturale au determinat transformări importante în modul în care este organizat și realizat procesul educațional. În acest context, conceptul de educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev a devenit un principiu fundamental al sistemelor educaționale moderne. Acest tip de educație urmărește asigurarea accesului la învățare de calitate pentru toți elevii, indiferent de diferențele individuale, mediul social sau nivelul de dezvoltare.

Educația incluzivă reprezintă o abordare pedagogică ce promovează integrarea tuturor elevilor în același sistem educațional, fără discriminare. Ideea centrală este că fiecare copil are dreptul la educație și trebuie să beneficieze de oportunități egale de învățare. În cadrul educației incluzive sunt acceptate și valorizate diferențele dintre elevi, fie că acestea sunt legate de abilități cognitive, cultură, limbă, statut social sau dizabilități. Scopul este crearea unui mediu educațional în care toți elevii să se simtă acceptați, respectați și sprijiniți în procesul de învățare.

Implementarea educației incluzive presupune adaptarea curriculumului, a metodelor de predare și a modului de evaluare la nevoile diverse ale elevilor. Profesorii trebuie să utilizeze strategii didactice variate, care să faciliteze participarea activă a tuturor elevilor. De exemplu, activitățile de lucru în grup, învățarea prin proiecte sau utilizarea materialelor vizuale și interactive pot contribui la implicarea elevilor cu stiluri diferite de învățare. De asemenea, colaborarea dintre profesori, părinți și specialiști din domeniul educației este esențială pentru sprijinirea elevilor care au nevoie de suport suplimentar.

Un alt concept important este echitatea în educație. Echitatea nu presupune tratarea identică a tuturor elevilor, ci oferirea de resurse și sprijin adaptate nevoilor fiecăruia. În timp ce egalitatea înseamnă oferirea acelorași oportunități pentru toți, echitatea implică recunoașterea diferențelor dintre elevi și compensarea dezavantajelor existente. Astfel, elevii care provin din medii socio-economice defavorizate sau cei care întâmpină dificultăți de învățare pot beneficia de programe de sprijin, tutorat, consiliere educațională sau resurse didactice suplimentare. Prin aceste măsuri, sistemul educațional încearcă să reducă inegalitățile și să ofere fiecărui elev șansa de a-și valorifica potențialul.

Educația centrată pe elev reprezintă o schimbare importantă față de modelul tradițional de predare, în care profesorul era considerat principalul furnizor de informații, iar elevul avea un rol pasiv. În modelul centrat pe elev, accentul se mută asupra nevoilor, intereselor și ritmului de învățare al elevilor. Profesorul devine un facilitator al învățării, care creează situații educaționale ce stimulează participarea activă a elevilor și dezvoltarea competențelor acestora.

Metodele de predare utilizate într-o educație centrată pe elev includ dezbaterile, studiile de caz, învățarea prin descoperire, activitățile colaborative și utilizarea tehnologiilor digitale. Aceste

metode contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a capacității de rezolvare a problemelor. În același timp, elevii sunt încurajați să își exprime opiniile, să participe la luarea deciziilor și să își asume responsabilitatea pentru propria învățare.

Un aspect important al educației centrate pe elev este evaluarea formativă. Aceasta nu se limitează la verificarea cunoștințelor, ci urmărește progresul elevilor și oferă feedback constant pentru îmbunătățirea procesului de învățare. Prin evaluare formativă, profesorii pot identifica dificultățile întâmpinate de elevi și pot adapta strategiile didactice pentru a sprijini dezvoltarea acestora.

În concluzie, educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă un model educațional modern, care promovează respectul pentru diversitate și valorificarea potențialului fiecărui elev. Prin adaptarea metodelor de predare, prin oferirea de sprijin diferențiat și prin implicarea activă a elevilor în procesul de învățare, școala poate deveni un spațiu al oportunităților egale și al dezvoltării armonioase. Implementarea acestor principii contribuie la formarea unor indivizi autonomi, responsabili și capabili să se adapteze la provocările societății contemporane.

Bibliografie

- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Păun, E., & Potolea, D. (2002). *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*. Iași: Editura Polirom.
- UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education*. Paris: UNESCO.
- Ionescu, M., & Radu, I. (2001). *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.

The Future of Learning: The Role of AI in Tomorrow's Education

**Eniser Scradeanu, Liceul cu Program Sportiv,
Tg-Jiu**

Education is standing on the brink of a radical transformation. While the traditional classroom has remained largely unchanged for decades, the integration of Artificial Intelligence (AI) is redefining how we acquire knowledge. Tomorrow's education will not be defined by rigid curricula, but by flexibility, personalization, and a profound partnership between humans and technology.

The most significant impact of AI lies in personalized learning. In a standard classroom, a teacher often struggles to meet the diverse needs of thirty different students simultaneously. AI-driven platforms, however, can analyze a student's pace, strengths, and weaknesses in real-time. This ensures that a student who struggles with algebra receives extra support, while another who excels is challenged with advanced material. This "tutor in your pocket" approach democratizes high-quality education, making it accessible to anyone with an internet connection.

Furthermore, AI is shifting the focus from memorization to application. In an era where any fact can be retrieved in seconds, the value of rote learning is diminishing. The education of tomorrow will prioritize critical thinking, digital literacy, and problem-solving. AI tools can handle administrative tasks—like grading and scheduling—allowing educators to focus on their true purpose: mentoring students and fostering emotional intelligence, areas where machines cannot compete.

However, this transition is not without challenges. We must address the "digital divide" to ensure that AI does not widen the gap between wealthy and underprivileged communities. Ethical considerations regarding data privacy and the potential for bias in algorithms must also be at the forefront of this evolution.

In conclusion, AI is not a replacement for teachers, but a powerful catalyst for change. By embracing these tools, we can create an educational landscape that is more inclusive, efficient, and tailored to the individual. The future of education is a journey where technology provides the map, but human curiosity remains the engine.

In conclusion, the integration of Artificial Intelligence into education is not merely a technological upgrade, but a fundamental shift in how humanity approaches growth and knowledge. As we move toward the education of tomorrow, the focus must remain on the symbiotic relationship between human intuition and machine efficiency. AI offers the unprecedented power to eliminate the "one-size-fits-all" model, replacing it with a dynamic, inclusive landscape where every learner can thrive regardless of their starting point.

However, the true success of this revolution depends on our ability to remain human-centric. While AI can provide the data and the analytical tools, it cannot replace the inspiration, ethics, and empathy provided by a dedicated educator. By addressing the

challenges of digital equity and ethical implementation today, we ensure that the classroom of tomorrow is a place of limitless potential. Ultimately, AI is the key that will unlock a more personalized, accessible, and brilliant future for students worldwide

TRANSFORMATIONAL EDUCATIONAL PROJECTS AT INSTITUTIONAL AND COMMUNITY LEVEL ACHIEVED THROUGH THE INTEGRATION OF EMERGING TECHNOLOGIES AND ADVANCED DIGITAL TOOLS

**SCREDEANU IRINA MIHAELA
LICEUL CU PROGRAM SPORTIV TÂRGU JIU**

Introduction: Education in the Age of Digital Acceleration

The rapid evolution of digital technologies has fundamentally reshaped how societies communicate, work, and innovate. Education systems, as pillars of social and economic development, must respond proactively to these changes. Transformational educational projects—implemented at both institutional and community levels—represent a strategic pathway for aligning education with the demands of the digital era.

The integration of emerging technologies and advanced digital tools is not merely a process of modernization. It is a systemic transformation that redefines curriculum design, teaching methodologies, assessment practices, institutional leadership, and community engagement. When implemented strategically, such projects foster inclusive growth, enhance learning outcomes, and strengthen the relationship between educational institutions and the communities they serve.

1. Conceptual Framework of Transformational Educational Projects

A transformational educational project goes beyond isolated digital initiatives. It introduces structural and cultural changes that influence the entire educational ecosystem. These projects typically involve:

- A clear digital transformation strategy;
- Curriculum redesign focused on 21st-century competencies;
- Data-driven decision-making processes;
- Professional development programs for educators;
- Strategic partnerships with community stakeholders.

International policy frameworks emphasize the importance of such transformation. Reports from OECD highlight the need to equip learners with global competencies, digital literacy, and adaptive skills. Similarly, the European Commission promotes digital transformation in education as a cornerstone for innovation, competitiveness, and social inclusion through initiatives such as the Digital Education Action Plan.

Transformational projects are therefore rooted in vision, sustainability, and measurable impact.

2. Integration of Emerging Technologies at the Institutional Level

2.1 Artificial Intelligence and Personalized Learning

Artificial Intelligence (AI) has emerged as one of the most influential technologies in education. AI-powered platforms analyze student performance, identify learning gaps, and recommend personalized content pathways. Tools developed by organizations such as OpenAI support adaptive tutoring systems, automated feedback mechanisms, and interactive content creation.

Personalized learning environments:

- Increase student engagement;
- Enable differentiated instruction;
- Provide real-time formative assessment;
- Support inclusive education for diverse learners.

Rather than replacing teachers, AI enhances their role as facilitators, mentors, and instructional designers.

2.2 Virtual and Augmented Reality

Virtual Reality (VR) and Augmented Reality (AR) transform abstract concepts into immersive experiences. Students can explore historical events, simulate scientific experiments, or navigate

complex engineering systems within safe, interactive environments. These technologies promote experiential learning, critical thinking, and deeper knowledge retention.

2.3 Advanced Digital Ecosystems

Integrated educational ecosystems, such as those provided by Google for Education and Microsoft Education, enable collaboration, digital classroom management, cloud-based resource sharing, and data analytics.

These ecosystems contribute to:

- Efficient administrative processes;
- Transparent communication between teachers, students, and parents;
- Hybrid and blended learning models;
- Scalable digital infrastructure.

Institutional transformation occurs when these technologies are embedded into strategic planning rather than implemented as temporary solutions.

3. Data-Driven Institutional Leadership

Transformational projects require visionary leadership supported by data analytics. Learning analytics systems collect and interpret data related to student progress, attendance, engagement, and performance trends.

Data-driven education enables:

- Early identification of at-risk students;
- Evidence-based curriculum adjustments;
- Continuous quality improvement;
- Strategic allocation of institutional resources.

Educational leaders must also address cybersecurity, digital ethics, and data privacy concerns to ensure responsible technology integration.

4. Community-Level Transformation Through Digital Integration

Education does not operate in isolation. Transformational projects extend beyond institutional walls, impacting the broader community.

4.1 Strategic Partnerships

Collaborations with:

- Local governments,
- Universities,
- Non-governmental organizations,
- Technology companies,

create opportunities for internships, mentorship programs, innovation labs, and community-based research initiatives.

Global organizations such as UNESCO emphasize the importance of inclusive and equitable digital transformation to bridge educational divides. Meanwhile, the World Economic Forum underscores the necessity of preparing communities for the future of work through digital skills development.

4.2 Digital Inclusion and Lifelong Learning

Community-focused digital initiatives may include:

- Public digital competence centers;
- Intergenerational digital literacy workshops;
- Open online learning platforms;
- Coding academies and innovation hubs.

By expanding access to digital tools and training, institutions help reduce the digital divide and empower vulnerable populations.

4.3 Education as a Driver of Local Development

Transformational educational projects cultivate a digitally skilled workforce capable of contributing to regional innovation ecosystems. Schools and universities become engines of economic resilience, entrepreneurship, and social cohesion.

5. Cultural Change and Professional Development

Technology alone cannot ensure transformation. Institutional culture must evolve to support innovation, collaboration, and continuous improvement.

Key elements include:

- Ongoing professional development programs;
- Peer mentoring and collaborative teaching models;
- Encouragement of experimentation and reflective practice;
- Ethical frameworks for digital use.

Teachers must develop not only technical skills but also pedagogical strategies that effectively integrate technology into learning processes.

6. Challenges and Sustainability

Despite their potential, transformational projects face several challenges:

- Unequal access to infrastructure;
- Resistance to organizational change;
- Limited funding;
- Concerns about data protection and AI ethics.

Sustainable implementation requires long-term investment, policy coherence, stakeholder engagement, and robust evaluation mechanisms. Clear performance indicators and impact assessments ensure that digital initiatives deliver measurable educational improvements.

Conclusion

Transformational educational projects achieved through the integration of emerging technologies and advanced digital tools represent a strategic imperative for modern education systems. At the institutional level, they foster innovation, personalization, and data-informed leadership. At the community level, they promote inclusion, economic development, and social cohesion.

True transformation is not simply about adopting technology—it is about redefining educational purpose, strengthening institutional culture, and building collaborative networks that empower learners and communities alike. In a rapidly evolving digital world, education must remain adaptive, forward-looking, and ethically grounded to prepare individuals for lifelong learning and responsible global citizenship.

Bibliography

1. OECD (2019). *Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing.
2. European Commission (2020). *Digital Education Action Plan 2021–2027*. Brussels.
3. UNESCO (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. Paris.
4. World Economic Forum (2020). *The Future of Jobs Report*. Geneva.
5. OpenAI (2023). *AI and Education: Opportunities and Considerations for Policymakers*.
6. Google for Education (2022). *Education Transformation Insights Report*.
7. Microsoft Education (2022). *Education Transformation Framework*.

ROLUL TEXTULUI LITERAR ÎN DEZVOLTAREA ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR

SECUI ADINA-LORENA, ȘCOALA GIMNAZIALĂ „DIMITRIE CANTEMIR”

ORADEA

În accepțiunea generală, textul literar este o creație artistică realizată prin intermediul limbajului, având drept scop exprimarea unor idei, sentimente, trăiri și valori estetice. Spre deosebire de textul nonliterar, care urmărește transmiterea directă a unor informații, textul literar se caracterizează prin funcția estetică a limbajului, prin ambiguitate semantică, expresivitate și pluralitate de interpretări (Jakobson, 1960).

Conform lui Nicolae Manolescu, textul literar reprezintă „un univers simbolic coerent, construit prin limbaj, care solicită cititorului un efort de interpretare și de participare afectivă” (Manolescu, 2008). Această dimensiune interpretativă este esențială în contextul școlar, deoarece stimulează gândirea critică și imaginația elevilor.

În pedagogie, textul literar este privit atât ca obiect de studiu, cât și ca mijloc de educație. Ioan Cerghit subliniază faptul că literatura contribuie la „formarea unei culturi generale solide, la dezvoltarea capacităților intelectuale și la educarea sensibilității estetice” (Cerghit, 2006). Astfel, textul literar devine un instrument didactic cu multiple valențe formative.

Textul literar se distinge printr-o serie de trăsături care îl diferențiază de alte tipuri de texte și care îi conferă un potențial educativ deosebit:

- Caracterul artistic al limbajului, evidențiat prin utilizarea figurilor de stil, a imaginilor artistice și a expresiilor cu valoare conotativă;
- Ficționalitatea, care permite construirea unor lumi posibile și stimulează imaginația copilului;
- Subiectivitatea, reflectată în modul personal de raportare la realitate;
- Polisemia, care favorizează interpretări multiple și dialogul dintre text și cititor.

În ciclul primar, aceste trăsături sunt adaptate nivelului de vârstă al elevilor prin selecția unor texte accesibile, cu subiecte clare, personaje bine conturate și un limbaj expresiv, dar ușor de înțeles. După cum afirmă Elena Joița, „valoarea formativă a textului literar depinde în mare măsură de adecvarea acestuia la particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor” (Joița, 2010).

În învățământul primar, textul literar capătă un specific aparte, determinat de obiectivele educaționale ale acestui nivel de școlaritate și de particularitățile psihologice ale copiilor.

Literatura pentru copii se remarcă prin simplitatea construcției narative, claritatea mesajului și prezența unor valori morale explicite.

Textele literare utilizate la clasele primare includ povești, basme, fabule, poezii și schițe, care facilitează înțelegerea relațiilor dintre bine și rău, adevăr și minciună, curaj și lașitate. După cum arată George Cucos, „literatura pentru copii este un mijloc privilegiat de educație morală, întrucât valorile sunt transmise într-o formă atractivă și accesibilă” (Cucos, 2014).

Un alt element definitoriu este caracterul integrator al textului literar. Acesta permite corelarea conținuturilor din aria limbajului cu cele din alte domenii, precum educația civică, educația artistică sau dezvoltarea personală. Prin lectura și analiza textelor literare, elevii își dezvoltă vocabularul, capacitatea de exprimare orală și scrisă, dar și competențele sociale și emoționale.

Dimensiunea formativă a textului literar se manifestă pe mai multe planuri. Din punct de vedere cognitiv, lectura contribuie la dezvoltarea gândirii logice, a memoriei și a atenției. Din punct de vedere afectiv, textul literar favorizează empatia, sensibilitatea și capacitatea de a trăi emoții estetice.

Jean Piaget evidențiază faptul că, la vârsta școlară mică, copilul se află într-o etapă de dezvoltare în care învățarea este strâns legată de imaginație și afectivitate (Piaget, 1972). În acest context, textul literar devine un mijloc eficient de învățare, deoarece îmbină raționalul cu emoționalul.

Pe plan moral și social, textele literare oferă modele de comportament și situații de viață care pot fi discutate și analizate în cadrul activităților didactice. Astfel, elevii învață să distingă între comportamente pozitive și negative și să își formeze propriul sistem de valori.

Eficiența formativă a textului literar depinde în mare măsură de modul în care acesta este valorificat de cadrul didactic. Profesorul pentru învățământ primar are rolul de mediator între text și elev, facilitând înțelegerea mesajului și stimulând interesul pentru lectură.

Metodele interactive, precum lectura expresivă, conversația euristică, dramatizarea sau jocul de rol, contribuie la implicarea activă a elevilor și la transformarea lecturii într-o experiență semnificativă. După cum subliniază Ionescu și Radu, „învățarea autentică se realizează atunci când elevul este participant activ la construirea sensului” (Ionescu și Radu, 2004).

Literatura ocupă un loc privilegiat în educația elevilor din ciclul primar, întrucât contribuie la formarea integrală a personalității acestora. Dincolo de rolul său estetic și recreativ, lectura literară are un impact profund asupra dezvoltării cognitive, afective și morale, acționând ca un catalizator al proceselor de cunoaștere, al maturizării emoționale și al interiorizării valorilor

sociale. Numeroase studii din literatura pedagogică și psihologică internațională evidențiază faptul că literatura facilitează o dezvoltare holistică a copilului, oferind contexte simbolice în care acesta poate explora lumea, pe sine și relațiile cu ceilalți (Rosenblatt, 1995; Bruner, 1986).

Dezvoltarea cognitivă reprezintă unul dintre obiectivele fundamentale ale educației primare, iar literatura constituie un instrument extrem de eficient în atingerea acestuia. Lectura textelor literare solicită activ procesele mentale superioare, precum analiza, sinteza, comparația, generalizarea și inferența. Conform teoriei constructiviste formulate de Piaget (1972), copilul își construiește cunoașterea prin interacțiunea cu mediul, iar textul literar devine un mediu simbolic bogat, care stimulează reorganizarea schemelor cognitive.

Bruner (1986) afirmă că gândirea narativă este una dintre formele fundamentale ale cogniției umane. Prin intermediul poveștilor, elevii învață să structureze experiența în secvențe logice, să identifice relații cauzale și să anticipeze desfășurarea evenimentelor. Astfel, lectura literară contribuie la dezvoltarea raționamentului logic și a capacității de rezolvare a problemelor.

În plus, literatura are un rol esențial în dezvoltarea limbajului și a vocabularului. Cunningham și Stanovich (1998) subliniază că expunerea constantă la texte literare bogate lexical conduce la o creștere semnificativă a competenței lingvistice, influențând pozitiv performanțele școlare generale. Textele literare oferă contexte variate de utilizare a limbajului, facilitând înțelegerea sensurilor multiple ale cuvintelor și dezvoltarea competenței semantice.

Un alt aspect important este stimularea gândirii critice. Literatura nu oferă răspunsuri univoce, ci provoacă elevii să interpreteze, să formuleze ipoteze și să își susțină punctele de vedere. Potrivit lui Fisher și Frey (2014), discuțiile bazate pe texte literare favorizează dezvoltarea abilităților de argumentare și de reflecție critică, competențe esențiale pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Dimensiunea afectivă a educației este inseparabilă de procesul de învățare, iar literatura reprezintă un spațiu privilegiat pentru explorarea emoțiilor. Prin intermediul personajelor și al situațiilor narative, elevii experimentează indirect o gamă variată de trăiri afective, ceea ce contribuie la dezvoltarea empatiei și a inteligenței emoționale.

Rosenblatt (1995) descrie lectura ca pe o experiență tranzacțională, în care sensul textului se construiește prin interacțiunea dintre cititor și operă. În acest proces, elevul nu este un receptor pasiv, ci un participant activ, care își proiectează propriile emoții și experiențe asupra textului. Această implicare afectivă favorizează conștientizarea emoțiilor și dezvoltarea capacității de autoreglare emoțională.

Nikolajeva (2014) arată că literatura pentru copii are un rol major în dezvoltarea empatiei cognitive și emoționale, întrucât îi ajută pe elevi să înțeleagă perspective diferite și să recunoască emoțiile celorlalți. Prin identificarea cu personajele, copiii învață să interpreteze stări afective complexe și să își dezvolte sensibilitatea față de ceilalți.

De asemenea, literatura oferă un cadru sigur pentru abordarea unor teme sensibile, precum frica, pierderea, conflictul sau eșecul. Poveștile și basmele permit copiilor să își confrunte anxietățile într-o formă simbolică, contribuind la echilibrul emoțional și la consolidarea încrederii în sine.

Rolul literaturii în formarea morală a elevilor este recunoscut pe scară largă în literatura de specialitate. Textele literare oferă contexte narative în care valorile morale sunt ilustrate prin acțiunile și alegerile personajelor, facilitând înțelegerea consecințelor comportamentelor umane.

Kohlberg (1981) susține că dezvoltarea morală are loc prin confruntarea individului cu dileme etice. Literatura furnizează astfel de dileme într-un mod accesibil și atractiv, permițând elevilor să reflecteze asupra noțiunilor de dreptate, responsabilitate și solidaritate. Discuțiile pe marginea textelor literare contribuie la dezvoltarea raționamentului moral și la interiorizarea normelor sociale.

Nussbaum (1997) introduce conceptul de imaginație morală, pe care îl consideră esențial pentru educația democratică. Prin literatură, elevii sunt invitați să adopte perspective diferite, să înțeleagă diversitatea experiențelor umane și să manifeste toleranță și respect față de ceilalți. Acest proces este fundamental pentru formarea unor cetățeni responsabili și empatici. Dezvoltarea cognitivă, afectivă și morală nu se realizează separat, ci într-o strânsă interdependență. Literatura creează contexte educaționale complexe, în care elevii sunt stimulați simultan pe toate aceste planuri. Lectura și interpretarea textelor literare presupun efort intelectual, implicare emoțională și reflecție morală, contribuind astfel la formarea unei personalități armonioase.

Elevii implicați activ în lectura literară manifestă un nivel mai ridicat de motivație pentru învățare, o mai bună adaptare socială și performanțe academice superioare. Prin urmare, literatura nu trebuie privită doar ca o disciplină școlară, ci ca un instrument esențial al educației integrale.

Transformările profunde din domeniul educației contemporane au determinat o reconsiderare a modalităților de predare a textelor literare în ciclul primar. Abordările didactice moderne pun accent pe centrarea pe elev, pe învățarea activă și pe valorificarea dimensiunii formative a literaturii, depășind modelul tradițional axat exclusiv pe transmiterea de informații.

Predarea textelor literare devine astfel un proces interactiv, reflexiv și contextualizat, care urmărește dezvoltarea competențelor-cheie ale elevilor și formarea unei relații autentice cu lectura (Rosenblatt, 1995; Fisher și Frey, 2014).

Una dintre direcțiile fundamentale ale didacticii moderne este centrarea pe elev, care presupune valorificarea experiențelor, intereselor și nevoilor individuale ale acestuia. În predarea textelor literare, această abordare se reflectă în conceperea lecturii ca experiență personală și semnificativă. Rosenblatt (1995) subliniază importanța lecturii tranzacționale, în care sensul textului se construiește prin interacțiunea dintre cititor și operă, fiecare elev având posibilitatea de a formula interpretări proprii.

Prin activități precum jurnalul de lectură, lectura predictivă sau discuțiile deschise, elevii sunt încurajați să își exprime opiniile, emoțiile și reacțiile față de text. Această abordare contribuie la dezvoltarea motivației pentru lectură și la consolidarea competențelor de comunicare orală și scrisă.

Abordările didactice moderne promovează învățarea activă, în care elevii sunt implicați direct în procesul de construire a cunoașterii. În predarea textelor literare, metodele interactive precum conversația euristică, brainstormingul, jocul de rol, dramatizarea sau lucrul pe grupe contribuie la o înțelegere profundă a textului și la dezvoltarea competențelor sociale.

Fisher și Frey (2014) evidențiază eficiența discuțiilor ghidate pe baza textului literar, care stimulează gândirea critică și capacitatea de argumentare. Prin dramatizare, elevii au posibilitatea de a trăi experiențele personajelor, ceea ce favorizează empatia și implicarea afectivă. Astfel, textul literar este transformat dintr-un obiect de studiu static într-o experiență dinamică și participativă.

O altă caracteristică a predării moderne a literaturii este abordarea interdisciplinară, care permite corelarea textelor literare cu alte domenii de cunoaștere. Literatura poate fi integrată cu educația civică, educația artistică, istoria sau științele, oferind elevilor o perspectivă complexă asupra realității.

Abordarea interdisciplinară contribuie la crearea unor contexte de învățare autentice, în care elevii pot aplica cunoștințele dobândite în situații variate. În acest sens, textele literare devin puncte de plecare pentru proiecte tematice, activități creative și reflecții asupra valorilor sociale și culturale.

Strategiile metacognitive ocupă un loc central în didactica modernă, având ca scop dezvoltarea capacității elevilor de a-și monitoriza și regla propriul proces de învățare. În predarea textelor literare, aceste strategii includ anticiparea conținutului, formularea de întrebări, clarificarea sensurilor și sintetizarea informațiilor.

Elevii care utilizează strategii metacognitive devin cititori competenți și autonomi. Prin ghidarea elevilor în utilizarea acestor strategii, cadrul didactic contribuie la dezvoltarea competenței de comprehensiune a textului literar și la formarea unei atitudini reflexive față de lectură.

Tehnologia digitală reprezintă un element definitoriu al educației contemporane și oferă noi oportunități pentru predarea literaturii. Utilizarea resurselor multimedia, a platformelor educaționale și a aplicațiilor interactive poate spori atractivitatea lecturii și poate facilita accesul elevilor la texte literare diverse.

Integrarea eficientă a tehnologiei în procesul didactic presupune corelarea conținutului, pedagogiei și tehnologiei. În predarea textelor literare, tehnologia poate fi utilizată pentru realizarea de prezentări digitale, benzi desenate, audiobook-uri sau proiecte colaborative, contribuind la dezvoltarea competențelor digitale și creative ale elevilor.

Rescrierea creativă a textului

În procesul de formare a competențelor de analiză critică la nivelul ciclului primar, strategiile care implică reinterpretarea și restructurarea textului literar au un impact deosebit. Rescrierea creativă a textului reprezintă o metodă didactică activă care stimulează elevii să depășească nivelul reproductiv al lecturii și să se angajeze într-un demers reflexiv, analitic și creativ. Prin modificarea perspectivei narative, a finalului, a personajelor sau a contextului acțiunii, elevii sunt încurajați să analizeze structura textului și să evalueze semnificațiile acestuia, contribuind astfel la dezvoltarea analizei critice.

Rescrierea creativă presupune reconstruirea unui text literar existent prin introducerea unor modificări deliberate, păstrând în același timp elementele esențiale ale structurii narative. Aceasta poate lua forme variate, precum: schimbarea finalului, rescrierea din perspectiva unui alt personaj, continuarea acțiunii, adaptarea textului într-un alt context sau combinarea mai multor texte.

Din perspectivă didactică, rescrierea creativă este strâns legată de lectura activă și de învățarea constructivistă, deoarece presupune înțelegerea profundă a textului inițial înainte de a putea fi reinterpretat. Potrivit lui Rosenblatt (1995), sensul unui text se construiește în interacțiunea dintre cititor și text, iar rescrierea creativă amplifică acest proces prin implicarea activă a elevului în producerea de sens.

Deși este adesea asociată cu creativitatea și imaginația, rescrierea creativă implică procese cognitive complexe, care stau la baza analizei critice. Pentru a rescrie un text, elevii trebuie să

identifice elementele structurale ale acestuia (personaje, acțiune, conflict, mesaj), să analizeze relațiile dintre acestea și să evalueze impactul modificărilor propuse asupra sensului global al textului.

Activitățile care implică creare și evaluare se situează la nivelurile superioare ale taxonomiei cognitive. Rescrierea creativă presupune nu doar producerea unui text nou, ci și evaluarea critică a textului-sursă, întrucât elevii trebuie să decidă ce elemente sunt esențiale și ce poate fi modificat fără a afecta coerența narativă.

În ciclul primar, acest proces este adaptat nivelului de dezvoltare al elevilor, fiind ghidat de profesor prin sarcini clare și structurate. De exemplu, elevii pot fi invitați să rescrie finalul unei povești și să explice de ce au ales o anumită soluție. Această justificare este un exercițiu de analiză critică, deoarece presupune argumentarea unei alegeri și evaluarea alternativelor posibile.

Rescrierea creativă contribuie la dezvoltarea analizei critice prin stimularea unor competențe fundamentale, precum interpretarea, evaluarea și argumentarea. Analiza critică presupune capacitatea de a înțelege un text în profunzime, de a identifica intențiile autorului și de a evalua semnificațiile acestuia. Prin rescriere, elevii sunt provocați să își formuleze propriile interpretări și să le transpună într-o formă textuală coerentă.

Un aspect esențial al rescrierii creative este explorarea perspectivelor multiple. De exemplu, rescrierea unui text din perspectiva unui personaj secundar îi ajută pe elevi să analizeze relațiile dintre personaje și să reevalueze evenimentele narrative. Această schimbare de perspectivă dezvoltă flexibilitatea cognitivă și capacitatea de a lua în considerare puncte de vedere diferite, componente esențiale ale gândirii critice (Fisher, 2007).

De asemenea, rescrierea creativă stimulează gândirea cauzală, deoarece elevii trebuie să anticipeze consecințele modificărilor aduse textului. Schimbarea unui element al acțiunii implică analiza relațiilor cauză–efect și evaluarea impactului asupra desfășurării narrative, ceea ce contribuie la dezvoltarea analizei critice.

Rescrierea creativă nu este doar un demers individual, ci poate fi integrată eficient în activități de grup, favorizând dialogul și reflecția. Discuțiile despre variantele de rescriere permit elevilor să își confrunte ideile, să își justifice alegerile și să evalueze soluțiile propuse de colegi. Aceste interacțiuni sunt esențiale pentru dezvoltarea gândirii critice, deoarece stimulează argumentarea și negocierea sensurilor.

Profesorul are un rol important în ghidarea acestui proces, orientând elevii către justificarea deciziilor și către raportarea constantă la textul-sursă. Întrebările de tipul „Ce s-a schimbat?”,

„De ce ai ales această variantă?”, „Cum influențează această modificare mesajul textului?” sunt esențiale pentru stimularea reflecției critice.

Rescrierea creativă contribuie semnificativ la dezvoltarea competențelor lingvistice și a autonomiei cognitive. Prin producerea de texte proprii, elevii își îmbunătățesc vocabularul, structura discursului și capacitatea de exprimare coerentă. În același timp, aceștia învață să își monitorizeze propriul proces de scriere, dezvoltând metacogniția, componentă esențială a analizei critice .

În plus, rescrierea creativă sporește motivația pentru lectură și scriere, deoarece elevii se simt implicați activ și valorizați în procesul de învățare.

BIBLIOGRAFIE:

Jakobson, R. (1960). *Linguistics and Poetics*. Cambridge: MIT Press.

Manolescu, N. (2008). *Arca lui Noe*. București: Humanitas.

Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Polirom.

Joița, E. (2010). *Educația și instruirea elevilor mici*. București: Editura Didactică și Pedagogică

Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom.

Piaget, J. (1972). *Psihologia copilului*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Ionescu, M., & Radu, I. (2004). *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Dacia.

Rosenblatt, L. M. (1995). *Literature as exploration* (5th ed.). Modern Language Association.

Bruner, J. (1986). *Actual Minds, Possible Worlds*. Harvard University Press.

Cunningham, A. E., & Stanovich, K. E. (1998). What reading does for the mind. *Journal of Direct Instruction*.

Fisher, D., & Frey, N. (2014). *Close Reading and Writing from Sources*. Newark, DE: International Reading Association.

Nikolajeva, M. (2014). *Reading for Learning: Cognitive Approaches to Children's Literature*. John Benjamins.

Kohlberg, L. (1981). *Essays on Moral Development: The Philosophy of Moral Development*. Harper & Row.

Nussbaum, M. C. (2010). Perceptive equilibrium: Literary theory and ethical theory. *A Companion to the Philosophy of Literature*, 239-267.

Profesorul de religie în fața transformărilor educaționale ale secolului XXI

Prof. Luminița Sgubea, Colegiul Național „David Prodan”, Cugir

În cadrul sistemului public de învățământ din România, disciplina Religie ocupă un loc aparte în cultura și educația unui popor, având un impact profund asupra formării identității individuale și comunitare. Religia contribuie la formarea holistică a elevului, depășind cadrul strict cognitiv și integrând dimensiuni morale, culturale și identitare. Rolul acestei discipline se manifestă prin cultivarea unor competențe care nu se limitează la acumularea de informații, ci includ: dezvoltarea conștiinței morale, prin raportarea la valori și norme etice, înțelegerea patrimoniului cultural și spiritual, ca parte a identității personale și comunitare și formarea unei perspective integratoare asupra lumii, în care dimensiunea intelectuală este completată de cea afectivă și axiologică.

Într-un sistem educațional orientat spre dezvoltarea competențelor, Religia contribuie deopotrivă la consolidarea unei viziuni coerente asupra propriei persoane precum și la stimularea dialogului intercultural și interconfesional.

Prin natura sa, Religia invită la reflecție asupra *originii* și *finalității* omului, oferind un cadru pentru înțelegerea sensului existenței pe pământ și a responsabilităților pe care aceasta le implică. Între aceste două repere fundamentale, modul de viață devine esențial, întrucât de el depinde împlinirea rostului omului în lume. Astfel, Religia contribuie la dezvoltarea unei conștiințe morale și la orientarea elevului către o viață armonioasă, în acord cu valorile care îi definesc identitatea și destinul.

Religia a fost și rămâne un *factor* și un *mediu de formare* al omului. Scopul educației religioase este să pregătească sufletul pentru viața viitoare. În cadrul orei de religie, prin cunoașterea învățăturii de credință creștină, se urmărește educarea comportamentului moral al elevilor, formarea caracterului uman. Valorile oferite de educația religioasă sunt extrem de importante, mai ales în această perioadă de secularizare a societății românești, întrucât ele reprezintă pentru elevi un reper spiritual și un liant existențial între toate cunoștințele teoretice, dobândite prin studiul celorlalte discipline.

Religia îl învață pe copil și pe tânăr iubirea față de Dumnezeu și de oameni, credința, dreptatea și recunoștința față de părinți și față de binefăcători, sfințenia vieții, binele comun și frumusețea sufletului uman, cultivat și îmbogățit prin virtuți. Predarea Religiei în școală are valențe educaționale deosebite prin rolul ei formativ, întrucât reduce efectele negative ale crizei contemporane de identitate și de orientare, propune modele viabile de bunătate, de sfințenie și oferă totodată elevilor repere în viața de familie și în societate. Educația religioasă reprezintă un factor de comuniune și de stabilitate în societatea românească, întrucât apără și promovează identitatea spirituală și demnitatea persoanei care trăiește azi într-o lume din ce în ce mai fragmentată din punct de vedere spiritual și social.

Religia evidențiază valoarea eternă a faptelor bune și promovează comuniunea între generații prin valorile perene ale credinței cultivate și transmise. Niciun învățământ și nicio pedagogie nu constituie un fundament în sine, circumscris unui moment actual, ci se bazează pe gândirea și pe experiența acumulată în timp, fiind rodul unor generații întregi de pedagogi. De aceea, *trebuie să legăm totul, să luăm din trecut elementele de valoare pentru a le aplica în prezent, ducând astfel mai departe tot ceea ce este bun*¹.

Dumnezeu îl cheamă pe om *să crească de la chip la asemănarea cu El* (Fc. 1, 27-28), să urmeze un parcurs ascendent spre cunoașterea Lui, prin comuniune cu El, în iubire. Pentru educatorul creștin, învestirea de către însuși *Învățătorul Suprem* cu puterea de a învăța, aduce

¹ Anastasia Popescu, *Cum să-i învățăm pe copii religia*, Ed. Anastasia, București, 1995, p. 99.

o responsabilitate care se amplifică pe măsură ce acesta conștientizează că misiunea lui nu este una oarecare.

Profesorul de religie nu are numai datoria de a transmite copiilor cunoștințe religioase, el trebuie să aibă conștiința *apostolatului* său, a faptului că este *ucenic* al lui Hristos, că este *propovăduitor* al Evangheliei, de la catedră. El trebuie să se străduiască să lumineze mintea copilului prin cunoașterea lui Dumnezeu, să-i încălzească inima prin iubirea de Dumnezeu și să-i îndrume voința spre împlinirea poruncilor Lui. Scopul muncii educatorului trebuie să fie zidirea în ființa fiecărui elev a unei fapte noi, renăscute prin harul lui Dumnezeu și prin strădanie personală.

Pentru aceasta, se cuvine ca profesorul de religie să cunoască bine și să aprofundeze învățătura creștină, să cerceteze Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți, dar mai ales să privească neconținut la Domnul Hristos, *Învățătorul prin excelență*², cel mai mare pedagog, după cum îl numește Clement Alexandrinul.

Prin activitatea Sa de învățător, Mântuitorul a evidențiat nu doar necesitatea utilizării celor mai potrivite metode educaționale, ci și rolul esențial al educatorului în procesul de formare intelectuală și spirituală a învățăcelilor.

În orice demers educativ, dar mai cu seamă în cel religios, elevul participă activ în măsura în care recunoaște în dascălul său un îndrumător care-l acceptă din iubire, așa cum este el, îl sprijină în eforturile sale și-l ajută să înțeleagă și să depășească nereușitele de moment. Suportul unei astfel de atitudini îl reprezintă trăirea religioasă a profesorului, impusă de exigența profesiei de *îndrumător pe cale*, de experiența sa personală, întrucât *nu poți duce pe cineva acolo unde nu ai fost. Dacă nu ai parcurs drumul respectiv, nu poți conduce pe altcineva pe acea cale. Ghid poate fi doar acela care a parcurs drumul*³.

Pedagogul este bun numai atunci când trăiește pedagogia și împlinește chemarea pe care o are. Cel care nu arde ca o lumină în biserică, acela nu e pedagog, pentru că pedagogia nu se învață, se trăiește. A fi pedagog înseamnă a te face plăcut copilului. Fără o metodă didactică bine însușită, un educator nu va reuși, căci pedagog nu este cel care are multe cunoștințe, dar nu știe să le aplice, ci acela care trăiește pedagogia și o transpune în practică.

Religia, spre deosebire de celelalte obiecte de studiu, se adresează întâi inimii și mai apoi gândirii. Între cele două nu există antinomie, ci ele se împletesc în mod armonios, spre a forma adevăratul om, inima fiind lăcașul iubirii, iar rațiunea cel al științei. În porunca Sa, Mântuitorul Iisus a pus pe primul loc inima, pentru că inima este necuprinsul tainei personale a omului. Mintea reflectă starea inimii noastre, întrucât, așa cum spune Domnul Hristos, *gândurile ies din inimă* (Mt. 15, 19). Într-o persoană transfigurată prin lucrarea Duhului Sfânt, mintea și inima se unesc și devin una, după fire. Aceasta este inima curățită, trezită prin har și printr-o viață trăită potrivit Evangheliei. De aceea, cultivarea virtuților devine o sarcină aflată dincolo de orice sistem educațional.

În societatea postmodernă, criteriul cunoașterii este socotit a fi abilitatea intelectuală, acel cumul divergent de cunoștințe fără relevanță în practica de zi cu zi. În realitate însă, judecățile morale și spirituale ies din inimă. În educația religioasă a copiilor, prima grijă a dascălului nu ar trebui să fie aceea de a le spori cunoașterea prin transmiterea de cunoștințe teoretice, ci de a atrage harul asupra lor, prin viața și rugăciunea sa, și a lăsa astfel inima fiecărui copil să se alipească de Dumnezeu. Cu cât educatorii dobândesc mai mult har, mai multă înțelepciune, cu atât activitatea lor didactică devine mai rodnică. Discuțiile teologice cu elevii sunt o mică parte a educației creștine. Rugăciunea, ca atragere a harului lui Dumnezeu,

² Laetitia Leonte, *Ucenicul lui Hristos. Îndrumări metodice pentru predarea religiei în școli*, Ed. Crater, București, 1998, p. 3.

³ Pr. lect. dr. Gheorghe Holbea, pr. lect. dr. Dorin Opreș, *Apostolat educațional. Ora de religie - cunoaștere și devenire spirituală*, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2012, p. 59.

este o dimensiune fundamentală a preocupărilor noastre orientate spre copii, chiar și atunci când ei nu sunt împreună cu noi.

Prin urmare, pentru buna reușită a educației religioase este nevoie ca educatorul creștin - factorul cel mai important al educației - să corespundă anumitor exigențe. Fără profesori de vocație, nici cea mai bună organizare a învățământului, nici cele mai potrivite metode și mijloace de predare nu prețuiesc aproape nimic. Datorită faptului că profesorul este cel care influențează decisiv educația elevilor, acesta trebuie să aibă o personalitate deosebită. Fără a i se cere să fie desăvârșit, el trebuie să dovedească o permanentă strădanie spre a-și contura personalitatea, să tindă neîncetat spre desăvârșire. De aceea, pentru un bun educator se cer atât calități intelectuale, cât mai cu seamă calități spirituale și morale.

În primul rând, dascălul de religie trebuie să fie un profesor de vocație, adică un martor și mărturisitor al *Învățătorului Suprem* și al Evangheliei Sale, deoarece el nu învață în nume personal, ci în numele lui Hristos. Pentru educatorul creștin, investirea de către însuși *Învățătorul Suprem* cu puterea de a învăța, aduce o responsabilitate care se amplifică pe măsură ce acesta conștientizează că misiunea lui nu este una oarecare. Trebuie însă să renunțăm la tendința de a-i *modela* pe ceilalți după *chipul* și *asemănarea* pe care am hotărât-o pentru ei, fiindcă nu vom câștiga nimic încercând să silim pe cineva să meargă pe *calea voii lui Dumnezeu*⁴, la fel cum și Hristos a spus „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie” (Mt. 16, 24). *Transformarea oamenilor în creștini începe din interior, prin convingere, prin exemplu, mai ales prin iubire, iar nu prin constrângere*⁵.

Vocația este dimensiunea spirituală care dă actului pedagogic sens și continuitate. Ea este cea care face ca profesorul să rămână dedicat procesului educațional. În același timp, vocația are un important rol motivațional, care îl determină pe pedagog să caute mereu metode noi de predare și să creadă în potențialul fiecărui elev, chiar și atunci când progresul este lent sau dificil.

Calități morale ale profesorului dau formă relației educative și comunicării personale cu elevii. Ele se reflectă în gesturi cotidiene, în modul în care acesta se raportează la elevi și în felul în care își asumă responsabilitățile. Responsabilitatea pedagogului se vede în rigoarea pregătirii sale profesionale, în atenția pe care acesta o acordă fiecărui elev și în conștiința impactului pe care actul de predare-învățare îl are asupra formării lor.

Integritatea morală este calitatea care îi conferă profesorului credibilitate și îl transformă într-un model pentru elevi, dovada unei legături indisolubile între vorbe și fapte. Demnitatea și modestia îl fac respectat fără a fi distant, dar nici prea apropiat de elevi, pentru a nu-și pierde autoritatea. Empatia și respectul sunt calități care asigură un mediu cald, o ambianță în care elevii se simt ascultați și înțeleși, iar procesul de învățare devine mai uman și mai accesibil.

Trăsăturile spirituale și morale nu sunt simple norme ce țin de profesie, ci expresia unei atitudini interioare care susține încrederea și comuniunea dintre pedagog și elevi. Prin aceste calități, profesorul devine un model de viață, nu doar un „intermediar” care transmite informații. Astfel, elevii învață de la el nu doar conținuturi, ci și valori: corectitudine, respect, responsabilitate, perseverență, altruism, deschidere, care peste timp vor deveni repere stabile în viața lor personală.

Profesorul rămâne un *model* cu un rol esențial educațional, moral și spiritual în societate, nu doar prin cunoștințele pe care le transmite, ci mai ales prin felul în care reușește să modeleze caractere, să influențeze dezvoltarea elevilor și să inspire direcții în viață.

Transformările profunde ale educației în secolul XXI, digitalizarea accelerată, diversificarea culturală, schimbarea paradigmatelor pedagogice și accentul tot mai puternic pe

⁴ Maica Magdalena, *Cum să comunicăm copiilor credința ortodoxă*, Ed. Deisis, Sibiu, 2002, p. 49.

⁵ Anastasia Popescu, *Cum să-i învățăm pe copii religia*, p. 146.

competențe transversal, redefinesc rolul profesorului de religie într-o manieră complexă și dinamică. Acesta nu mai poate fi privit exclusiv ca un transmițător de conținuturi doctrinare, ci ca un mediator al sensului, un facilitator al dialogului intercultural și interconfesional, un formator al conștiinței morale și un promotor al valorilor care susțin coeziunea socială.

În acest context, profesorul de religie este chemat să îmbine tradiția cu inovația, să valorifice resursele digitale fără a pierde dimensiunea umanistă a actului educativ și să răspundă nevoilor unei generații aflate în permanentă schimbare. Competențele sale pedagogice, capacitatea de reflecție critică, deschiderea spre interdisciplinaritate și disponibilitatea pentru dialog devin elemente esențiale pentru relevanța disciplinei în școala viitorului.

Prin urmare, rolul profesorului de religie în secolul XXI se configurează ca unul strategic: acela de a contribui la formarea holistică a elevului, de a cultiva valori durabile într-o lume fluidă și de a oferi repere etice într-un mediu educațional marcat de complexitate și diversitate. Numai prin asumarea acestui rol extins, profesorul de religie poate rămâne un actor semnificativ în arhitectura educației contemporane și viitoare.

BIBLIOGRAFIE

I. IZVOARE SCRIPTURISTICE ȘI PATRISTICE

1. Biblia sau Sfânta Scriptură, Ediție Jubiliară a Sfântului Sinod, EIBMBOR, București, 2001.

II. LUCRĂRI, STUDII ȘI ARTICOLE

1. Holbea, Gheorghe & Opreș, Dorin, *Apostolat educațional. Ora de religie-cunoaștere și devenire spirituală*, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2012.
2. Leonte, Laetitia, *Ucenicul lui Hristos. Îndrumări metodice pentru predarea religiei în școli*, Ed. Crater, București, 1998.
3. Maica Magdalena, *Cum să comunicăm copiilor credința ortodoxă*, trad. Cristian Pop și diac. Ioan I. Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2002.
4. Popescu, Anastasia, *Cum să-i învățăm pe copii religia*, îndreptar realizat împreună cu Răzvan Bucuroiu, Ed. Anastasia, București, 1995.

Inovație pedagogică în predarea religiei la ciclul primar: metode și perspective actuale

Prof. Luminița Sgubea, Colegiul Național „David Prodan”, Cugir

Metodele moderne de predare ocupă un loc esențial în procesul instructiv-educativ, deoarece stimulează implicarea activă a elevului și îl ajută să devină participant direct în propria formare. Aceste metode favorizează dezvoltarea capacității de a cerceta, de a selecta și de a prelucra informațiile în mod autonom, contribuind la formarea unui stil de învățare reflexiv și responsabil. Prin utilizarea lor, elevul este încurajat să caute soluții la problemele întâlnite, să formuleze ipoteze și să verifice validitatea propriilor concluzii. Totodată, metodele moderne valorizează atât activitatea individuală a elevului, cât și formele de învățare colaborativă. Elevul învață să lucreze pe cont propriu, dar și să compare rezultatele personale cu cele ale colegilor, exersând astfel comunicarea, argumentarea și respectul pentru opiniile celorlalți. În acest fel, procesul de predare-învățare devine mai dinamic, mai interactiv și mai adaptat nevoilor reale ale școlarului din ciclul primar.

Astfel, în predarea-învățarea religiei cel mai important aspect al instruirii active îl constituie faptul că elevii devin coparticipanți la propria instruire și educare¹. În lucrarea de față vor fi prezentate trei tipuri de metode activ-participative care pot fi utilizate în predarea religiei la ciclul primar: *metoda K-W-L*, *cubul* și *jocul de rol*. Aceste metode, prin caracterul lor diferențiat și formativ, contribuie la dezvoltarea potențialului intelectual al elevilor și la creșterea calității învățării.

Metode active utilizate în REALIZAREA SENSULUI :

CUBUL: *metoda presupune explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective, permițând abordarea complexă și integratoare a unei teme.*

Etape în utilizarea metodei

1. Realizarea unui cub pe ale cărui fețe sunt scrise cuvintele: descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează.
2. Anunțarea subiectului pus în discuție.
3. Împărțirea clasei în 6 grupe, fiecare dintre ele examinând tema din perspectiva cerinței de pe una din fețele cubului. Există mai multe modalități de stabilire a celor șase grupuri. Modul de distribuire a perspectivei este decis de profesor, în funcție de timpul pe care îl are la dispoziție, de cât de bine cunoaște colectivul de elevi. Distribuirea perspectivelor se poate face aleator; fiecare grupă rostogolește cubul și primește ca sarcină de lucru perspectiva care pică cu fața în sus. Chiar profesorul poate atribui fiecărui grup o perspectivă.
4. Redactarea finală și împărțirea ei celorlalte grupe.
5. Afișarea formei finale pe tablă, pe flip-chart sau pe pereții clasei².

Exemplu: Tema „*Biserica este casa lui Dumnezeu*”

- Se împarte clasa în șase grupe de elevi. Fiecare grupă va primi o ilustrație, care reprezintă o biserică înconjurată de diferite clădiri, și un cub, pe fețele căruia este notată câte o cerință corespunzător celor șase nivele:

Grupa 1: Descrie (Cum arată)! *Descrieți biserica pe care o observați în imagine.*

Grupa 2: Compară (Cu cine / cu ce se aseamănă?! *Prin ce se deosebește biserica de celelalte clădiri care apar în ilustrație?*

Grupa 3: Asociază!(Cu ce poate fi pus în legătură?) *Cu ce poate fi pusă în legătură biserica, prin forma pe care o are?*

Grupa 4: Analizează!(Ce părți are? Care sunt caracteristicile acestora?) *Care sunt părțile componente ale bisericii?*

¹ Mihai Stanciu, *Reforma conținuturilor învățământului. Cadru metodologic*, Ed. Polirom, Iași, 1999, p. 556.

² Pr. Dorin Opreș, Monica Opreș, *Metode active de predare-învățare. Modele și aplicații la religie*, Ed. Sf. Mina, Iași, 2006, p.49.

Grupa 5: Aplică! (Cum poate fi pus în practică?/ La ce este utilă?) *Ce fac creștinii la biserică?*
 Grupa 6 : Argumentează! (De ce este bun/rău? De ce este /nu este deosebită?) *De ce credeți că este important ca oamenii să aibă biserică?*

- Profesorul va face șase bilețele numerotate de la 1-6 și va cere reprezentanților fiecărei grupe să extragă câte un bilețel. Numărul de pe bilețel reprezintă numărul sarcinii care va trebui rezolvată de grupa respectivă, timp de cinci minute;
- Câte un reprezentant din fiecare grupă va prezenta răspunsul la cerința primită;
- Cu ajutorul profesorului se va da forma finală a răspunsurilor, care vor fi trecute pe tablă într-un tabel cu șase coloane, iar de către elevi pe cubul propriu, corespunzător numărului cerinței.

De exemplu, în cadrul temei amintite mai sus, avem următoarele răspunsuri:

Grupa 1: *O clădire înaltă, cu turle, unde oamenii merg să se roage.*

Grupa 2: *Are cruci pe turle iar pe pereți sunt reprezentați sfinți și imagini religioase.*

Grupa 3: *Prin forma pe care o are poate fi asociată cu o cruce sau cu o corabie.*

Grupa 4: *Părțile componente sunt: pronaos, naos și altar.*

Grupa 5: *Creștinii merg la biserică pentru a participa la sfintele slujbe.*

Grupa 6: *Prin slujbele care se săvârșesc la biserică, creștinii primesc de la Dumnezeu harul Duhului Sfânt.*

		DESCRIE	Grupa 1		
		Cerința :			
		Răspuns:			
COMPARĂ	Grupa 2	ASOCIAZĂ	Grupa 3	ANALIZEAZĂ	Grupa 4
Cerința:		Cerința:		Cerința:	
Răspuns:		Răspuns:		Răspuns:	
		APLICĂ	Grupa 5		
		Cerința:			
		Răspuns:			
		ARGUMENTEAZĂ	Grupa 6		
		Cerința:			
		Răspuns:			

 Metode active COMPLEXE: Metoda K-W-L (Știu -Vreau să știu - Am învățat) este utilizată în vederea valorificării cunoștințelor și experiențelor anterioare ale elevilor, în vederea optimizării învățării.

Etape în utilizarea metodei

1. Profesorul anunță tema care urmează să fie supusă dezbaterii, iar apoi realizează pe tablă un tabel în care va nota: ceea ce știu deja elevii, ceea ce doresc să știe, iar la sfârșitul activității, ceea ce au învățat despre subiectul aflat în discuție.

Știu/ Cred că știu	Vreau să știu	Am învățat

2. Elevii notează pe o fișă, individual sau în perechi, ideile pe care le cunosc referitor la tema propusă, precum și ceea ce doresc să știe.
3. Ideile notate pe fișe de către elevi vor fi discutate cu întreaga clasă, iar cele care sunt acceptate de către întreg colectivul sunt scrise în tabel.
4. Neclaritățile/așteptările elevilor, identificate pe baza discuțiilor, vor fi scrise în coloana a doua a tabelului.
4. Se realizează transmiterea cunoștințelor /se analizează materialele complementare în vederea clarificării problemelor necunoscute sau neînțelese de elevi.
5. Elementele noi, desprinse în urma discuțiilor, vor fi trecute în coloana a treia.

Această etapă presupune comunicarea noilor cunoștințe dar și compararea acestora cu noțiunile studiate anterior și cu expectanțele elevilor, exprimate în primele două coloane. Pot fi puse următoarele întrebări: *Care sunt noile cunoștințe dobândite? Cum răspund acestea la întrebările inițiale? Care întrebări au rămas fără răspuns? Există răspunsuri pentru care nu am formulat întrebări? Ce ați dori să aflați în plus despre acest subiect?*

Aspecte legate de utilizarea metodei

- Este important ca fiecare elev să aibă posibilitatea de a-și expune punctul de vedere, pe parcursul discuțiilor.
- În măsura în care anumite întrebări ale elevilor nu-și găsesc răspuns pe parcursul activității, profesorul va reveni în orele următoare la fiecare dintre acestea.
- Este necesar să se realizeze o cât mai bună legătură între ceea ce elevii cunosc deja din lecțiile anterioare, ceea ce-și doresc să cunoască și nivelul de cunoaștere atins de ei la finalul lecției.

Exemplu: Tema „**Maica Domnului**”

Completați primele două rubrici ale tabelului *metodei K-W-L* cu ceea ce credeți că ar răspunde elevii referitor la ceea ce știu și ceea ce doresc să afle despre Maica Domnului. Desfășurați activitatea didactică prin metoda respectivă și comparați datele dumneavoastră cu răspunsurile primite de la elevi. Formulați concluzii referitoare la volumul cunoștințelor elevilor referitor la acest subiect, varietatea răspunsurilor precum și corectitudinea învățăturilor de credință³.

 Metode active utilizate în REFLECȚIE: JOCUL DE ROL reprezintă o metodă prin

care se urmărește formarea comportamentului elevilor pe baza unor acțiuni simulate, prin implicarea elevilor în activități sociale de grup, cu roluri și interacțiuni bine delimitate.

Etape în utilizarea metodei

1. Organizarea jocului: identificarea situației care urmează să fie simulată, prezentarea scenariului, stabilirea de comun acord cu elevii a participanților și a rolurilor acestora.
2. Pregătirea și desfășurarea jocului: distribuirea de fișe cu textul fiecărui rol și cu indicații asupra interpretării acestuia, crearea unei atmosfere educative favorabilă învățării prin jocul de rol la religie, interpretarea rolurilor.
3. Evaluarea activității: analiza prin discuții frontale și individuale a modului de desfășurare a jocului de rol, prezentarea de către profesor a aspectelor reușite și a celor perfectibile, utile și în perspectiva unor viitoare activități similare.

Aspecte legate de utilizarea metodei

- Utilizarea jocului de rol poate să contribuie la atingerea finalităților educației religioase prin: formarea și modelarea caracterului uman în urma simulării interacțiunii umane, dezvoltarea capacității de empatie, formarea capacității de activitate în grup etc.
- Este contraindicată distribuirea elevilor într-un anumit joc sau rol pentru care aceștia nu-și exprimă disponibilitatea. Elevii pot fi puși și în situația de a crea singuri textul pe care îl interpretează⁴.

Exemplu: Tema: **Moise – copilăria**

- Imaginați un dialog cu colegul/colega de bancă, în care unul dintre voi să fie sora lui Moise care trebuie să o convingă pe fiica lui faraon să i-l dea pe fratele ei să-l ducă la o doică.
- Prezentați în fața colegilor dialogul respectiv.
- Analizați dialogurile colegilor voștri și alegeți echipa care v-a plăcut cel mai mult.
- Ce rol a avut sora lui Moise în salvarea fratelui său?
- Povestiți întâmplări în care frații voștri și-au manifestat dragostea față de voi.

³ *Ibidem*, p.117.

⁴ *Ibidem*, p.110.

Metodele activ-participative reprezintă un instrument esențial în modernizarea predării religiei la ciclul primar, deoarece transformă procesul educativ într-un demers dinamic, centrat pe elev și pe nevoile sale reale de învățare prin aceea că oferă elevului posibilitatea să spună ce gândește și ce simte⁵. Prin implicarea directă a școlarilor în explorarea conținuturilor, aceste metode favorizează dezvoltarea autonomiei, a gândirii critice și a capacității de a formula și verifica ipoteze. În același timp, ele stimulează cooperarea, dialogul și respectul pentru opiniile celorlalți, contribuind la formarea unor competențe sociale și comunicative esențiale pentru vârsta școlară mică.

Aplicarea metodelor moderne în predarea religiei la ciclul primar facilitează înțelegerea valorilor morale și spirituale într-un mod accesibil și semnificativ, conectând învățarea la experiențele personale ale elevilor. Prin caracterul lor interactiv și formativ, aceste metode susțin nu doar achiziția de cunoștințe, ci și dezvoltarea integrală a copilului, consolidând rolul disciplinei Religie în formarea unei personalități echilibrate și responsabile. În acest sens, utilizarea lor constantă și adaptată contextului didactic reprezintă o direcție necesară pentru creșterea calității actului educațional în învățământul primar.

BIBLIOGRAFIE

1. Jurca, Eugen, *Experiența duhovnicească și cultivarea puterilor sufletești*, Edit. Marineasa, Timișoara, 2001.
2. Opriș, Dorin & Opriș, Monica, *Metode active de predare-învățare. Modele și aplicații la religie*, Edit. Sf. Mina, Iași, 2006.
3. Stanciu, Mihai, *Reforma conținuturilor învățământului. Cadru metodologic*, Ed. Polirom, Iași, 1999.

⁵ Pr. dr. Eugen Jurca, *Experiența duhovnicească și cultivarea puterilor sufletești*, Edit. Marineasa, Timișoara, 2001, p.172.

Abordări interactive în predarea religiei la nivel gimnazial: perspective teoretice și aplicații practice

Prof. Luminița Sgubea, Colegiul Național „David Prodan”, Cugir

În procesul de învățământ profesorii și elevii folosesc, pe scară tot mai largă, metode de predare și învățare interactive ceea ce contribuie în mod vizibil la creșterea calității muncii lor. Prin aplicarea acestor metode moderne, nivelul de pregătire al elevilor a înregistrat creșteri semnificative întrucât acestea ajută elevul să cerceteze, să prelucreze singur informațiile și să afle soluții la problemele ivite. Mai mult, prin utilizarea lor, elevul învață să lucreze individual apoi să se confrunte cu ceilalți colegi ca subiect la propria formare. Din acest punct de vedere, în procesul de predare-învățare a religiei, cel mai important aspect al instruirii active îl constituie faptul că elevii devin coparticipanți la propria instruire și educare. În acest sens, formarea abilității elevilor de a gândi critic și creativ constituie unul dintre principalele scopuri ale educației școlare. În lucrarea de față vor fi prezentate trei tipuri de metode activ-participative care pot fi utilizate în predarea religiei la ciclul gimnazial. Aceste metode, prin caracterul lor diferențiat și formativ, contribuie la dezvoltarea potențialului intelectual al elevilor și la creșterea calității învățării.

Metode active utilizate în EVOCAREA CUNOȘTINȚELOR ANTERIOARE

➤ **CIORCHINELE** - se utilizează cu scopul de a stimula gândirea liberă, creativă și de tip divergent, de a sesiza conexiunile dintre idei, de a realiza noi asociații de idei, de a descoperi noi sensuri, semnificații, conotații.

Etape în utilizarea metodei:

1. Scrierea unui cuvânt/ unei sintagme cheie la mijlocul tablei sau a foii de hârtie, în funcție de forma de organizare a activității: frontal, pe grupe sau individual.
2. Identificarea și scrierea altor cuvinte/ sintagme corelate cu cuvântul/ sintagma cheie în funcție de tema tratată, nivelul clasei, timpul disponibil etc.
3. Identificarea și realizarea conexiunilor dintre cuvinte/sintagme, prin linii sau săgeți.
4. Prezentarea și discutarea „ciorchinului”/ „ciorchinilor”.

În situația în care activitatea s-a desfășurat individual, elevii au avut posibilitatea de a observa modul de gândire al colegilor asupra problemei aflată în studiu, de a compara propriile rezultate cu cele ale colegilor, de a susține punctul de vedere și de a îmbunătăți propriul mod de lucru.

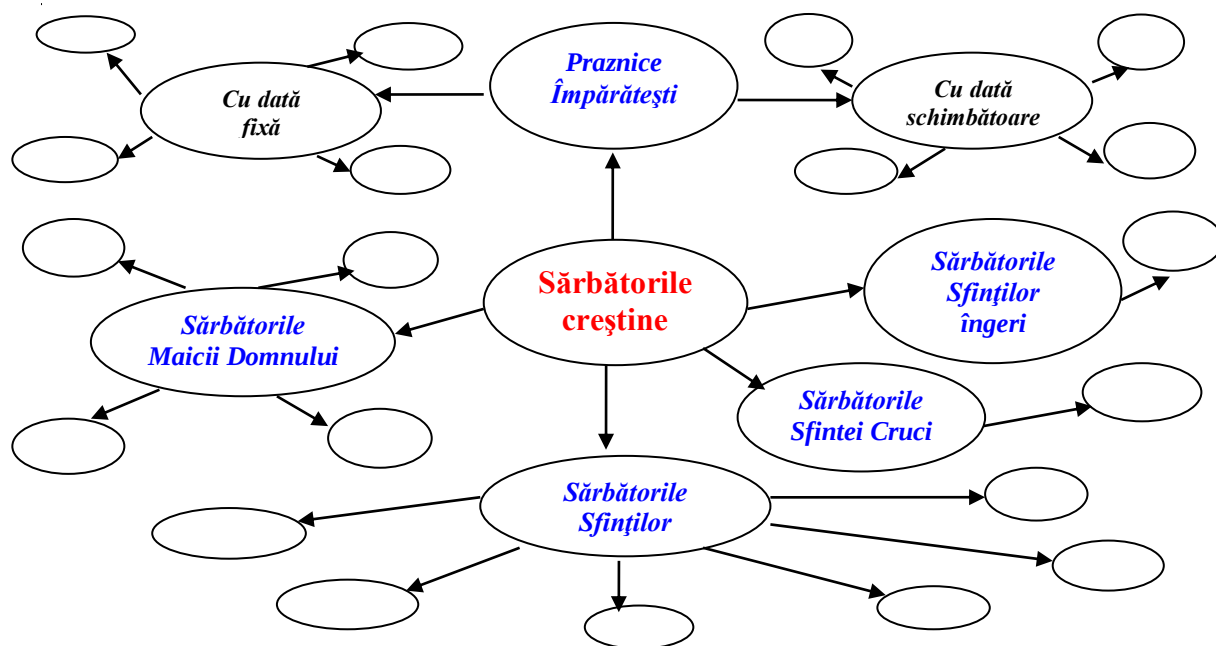
Aspecte legate de utilizarea metodei:

Elevii vor fi îndrumați să noteze toate ideile referitoare la cuvântul/ sintagma cheie, să realizeze cât mai multe conexiuni între idei, fără însă a face judecăți de valoare. Dacă este cazul, profesorul va da, în prealabil, anumite informații care să-i ghideze pe elevi, situație în care se va realiza un ciorchine semidirijat.

Exemplu: Tema: „*Despre sărbători - împărțirea și importanța lor*” se poate face prin intermediul unui ciorchine semidirijat, astfel:

- se prezintă elevilor sintagma cheie: *sărbători* (pe care profesorul o scrie în mijlocul tablei) și se solicită acestora să noteze pe o foaie toate sărbătorile care le vin în minte, timp de un minut;
- se solicită elevilor să enumere sărbătorile notate pe foaie, fără a le repeta pe cele numite deja;
- profesorul le notează pe tablă, anticipând împărțirea acestora;
- din discuții cu elevii se desprinde criteriul de clasificare - *persoana căreia îi este adresată*, pornind de la exemplele propuse;

- între cuvântul cheie și exemplele de sărbători, profesorul scrie corespunzător: sărbători domnești (cu dată fixă și cu dată schimbătoare), sărbători în cinstea Maicii Domnului, sărbători în cinstea sfinților, sărbători în cinstea sfinților îngeri, sărbători în cinstea Sfintei Cruci;
 - se realizează ciorchinele;
 - se completează ciorchinele, pentru a avea pe tablă împărțirea și exemplele de sărbători;
 - elevii vor „citi” ciorchinele;
 - în funcție de timpul avut la dispoziție se pot realiza discuții referitoare la legătura dintre sărbători în cursul anului bisericesc.
- (Obs.: În exemplul dat, spațiul nu permite realizarea unui ciorchine complet!)

🚦 Metode active utilizate în REALIZAREA SENSULUI

➤ **CADRANELE** – reprezintă o metodă utilizată pentru formarea și dezvoltarea capacității elevilor de a organiza/rezuma conținutul informațional al unui text în scopul unei înțelegeri profunde și de a exprima argumentat puncte de vedere personale asupra unui subiect propus, pe baza a patru criterii precizate de către profesor.

Etape în utilizarea metodei:

1. Pe o foaie se trasează două axe perpendiculare, obținându-se patru cadrane, apoi sunt precizate sarcinile corespunzătoare fiecăruia dintre acestea;
2. Sunt rezolvate cerințele, apoi rezultatele sunt trecute de către elevi în cele patru cadrane, în condițiile și timpul indicat de profesor.

Exemplu: Tema „**Învățătura despre Sfânta Treime în Crez. Dumnezeu Sfântul Duh**”

Învățătura de credință despre Sfântul Duh poate fi desprinsă din mai multe texte, utilizând metoda *cadranele*. Datorită complexității fiecărui text, clasa va fi împărțită în patru grupe de elevi, fiecare dintre acestea urmând să rezolve una dintre cele patru sarcini de învățare.

✓ Prezentarea sarcinilor de învățare:

- Grupa 1 (cadrantul I): Prezențați pe scurt evenimentul biblic petrecut la Cincizecime, relatat în cartea Faptele Apostolilor, capitolul 2 versetele 1-42;
- Grupa 2 (cadrantul II): Prezențați învățătura despre Sfântul Duh, cuprinsă în articolul 7 din Crez, explicând numirile date acestei Persoane a Sfintei Treimi;

- Grupa 3 (cadranul III): Prezențați învățătura cuprinsă în rugăciunea *Împărate Ceresc*, explicând numirile date Sfântului Duh în cadrul acesteia;
- Grupa 4 (cadranul IV): Prezențați Sfintele Taine, ca lucrări ale Bisericii, prin care oamenii primesc harul Sfântului Duh.
 - ✓ Discutarea aspectelor prezentate de fiecare grupă.
 - ✓ Completarea cadranelor care cuprind astfel concluziile tuturor grupelor de elevi.

Dumnezeu Sfântul Duh	
I	II
- pogorârea Sfântului Duh, la cincizeci de zile după Învierea Domnului, sub forma unor limbi ca de foc; - întemeierea Bisericii prin botezul celor 3000 de oameni în urma predicii Sfântului Apostol Petru.	- purcede din veci de la Tatăl; - este Dumnezeu adevărat, căruia i se cuvine aceeași cinstire ca Tatălui și Fiului; - este numit: “Domnul de viață făcătorul”, deoarece a participat la crearea lumii și îl ajută pe om să ajungă la mântuire; - i-a inspirat pe prooroci despre venirea Mântuitorului.
III	IV
- <i>Împărate Ceresc</i> este prima dintre rugăciunile începătoare; - Duhul Sfânt este numit Mângâietor, Duhul Adevărului, vistierul bunătăților, dătător de viață; - Duhul Sfânt este omniprezent; - Primirea harului Duhului Sfânt este una dintre condițiile pentru dobândirea mântuirii.	- șapte Sfinte Taine, prin care creștinul primește harul Sfântului Duh: 1. Botezul; 2. Mirungerea; 3. Împărtășirea; 4. Spovedania; 5. Hirotonia; 6. Cununia; 7. Maslul

Metode active utilizate în REFLECȚIE

➤ **CVINTETUL** - este o poezie cu cinci versuri, cu ajutorul căreia se sintetizează și condensează informațiile, incluzându-se și reflecții ale elevilor, care pot lucra individual, în perechi sau în grup. Prin metoda *cvintetului* elevii vor alcătui un text prin care vor încerca să definească noțiunile pe care le-au studiat. Cele cinci versuri au următoarea structură:

- versul 1: precizează cuvântul/sintagma cheie a conținutului (de obicei un substantiv);
- versul 2: utilizează două adjective pentru a descrie subiectul;
- versul 3: scrie trei verbe referitoare la acțiuni proprii subiectului (verbe la gerunziu, de obicei);
- versul 4: notează 4 cuvinte care exprimă sentimentele și atitudinile elevului față de conceptul cheie;
- versul 5: redă, într-un singur cuvânt, esența subiectului/ problemei.

Exemplul 1: Tema „**Slujire și misiune – acasă**”

„Copiii/cuminți, încântători/ cinstind, ascultând, ajutând/ nu uită de părinți/recunoscători”.

Pentru citirea versurilor, ordinea poate fi: *Recunoscători / Copiii / cuminți, încântători / cinstind, ascultând, ajutând / nu uită de părinți* (5,1,2,3,4).

Exemplul 2: Tema „**Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție**”

„Sfânta Tradiție/importantă, ortodoxă/ajută, învață, oferă/ Ne apropiem de Dumnezeu / Biserică. Pentru citirea versurilor, ordinea poate fi: *Biserică / Sfânta Tradiție / importantă, ortodoxă / ajută, învață, oferă / Ne apropiem de Dumnezeu* (5,1,2,3,4).

Integrarea abordărilor interactive în predarea religiei la nivel gimnazial relevă faptul că procesul educațional devine mai relevant, mai motivant și mai eficient pentru elevi. Utilizarea metodelor modern favorizează formarea unor competențe esențiale, gândirea critică, capacitatea de argumentare, empatia și înțelegerea diversității religioase. Aceste metode nu doar transmit conținuturi, ci creează contexte autentice în care elevii pot reflecta asupra valorilor, pot pune întrebări și pot construi sens personal în raport cu temele religioase.

Rezultatele analizate arată că elevii se implică mai activ atunci când sunt puși în situații de învățare participative, iar relația profesor–elev devine una mai deschisă și orientată spre dialog. În același timp, abordările interactive contribuie la reducerea percepției că disciplina Religie este una strict teoretică, transformând-o într-un spațiu de explorare a identității, moralității și culturii. Ca atare, predarea interactivă a religiei la gimnaziu se dovedește a fi un demers pedagogic necesar într-un context educațional modern, centrat pe elev și pe dezvoltarea integrală a acestuia. Rămâne important ca profesorii să beneficieze de formare continuă și de resurse adecvate, pentru a putea adapta constant strategiile didactice la nevoile reale ale elevilor și la dinamica societății contemporane.

Ora de religie e necesar a fi o adevărată *sărbătoare* a dialogului, a comunicării sincere și directe, care să ofere elevului posibilitatea să spună ce gândește și ce simte. Promovarea metodelor interactive contribuie în mare măsură la realizarea acestui deziderat, deoarece stârnesc interesul și curiozitatea școlarului și pun în valoare creativitatea, puterea de anticipare, precum și potențialul latent al gândirii acestuia.

BIBLIOGRAFIE

1. Golu, Pantelimon, *Învățare și dezvoltare*, Edit. Științifică și Enciclopedică, București, 1985.
2. Jurca, Eugen, *Experiența duhovnicească și cultivarea puterilor sufletești*, Edit. Marineasa, Timișoara, 2001.
3. Opriș, Dorin & Opriș, Monica, *Metode active de predare-învățare. Modele și aplicații la religie*, Edit. Sf. Mina, Iași, 2006.

STUDIU DE SPECIALITATE

Baze de date – Interogări în Microsoft Access

Abordări teoretice, practice și didactice în predarea TIC la nivel liceal

Prof. Sicoe Lenuța Ionela

Colegiul Național „Avram Iancu” Câmpeni

1. Introducere

Bazele de date reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai informaticii aplicate, iar competența de a extrage informații relevante din volume mari de date constituie astăzi o aptitudine esențială atât în mediul profesional, cât și în viața cotidiană. În contextul curriculumului de Tehnologia Informației și a Comunicațiilor (TIC), studiul bazelor de date și al interogărilor oferă elevilor nu doar deprinderi tehnice, ci și o gândire structurată orientată către rezolvarea de probleme.

Microsoft Access, ca sistem de gestiune a bazelor de date relaționale (SGBDR) integrat în suita Microsoft Office, constituie mediul didactic privilegiat pentru inițierea elevilor în lucrul cu bazele de date. Interfața sa vizuală, combinată cu posibilitatea de a scrie interogări în limbajul SQL, îl face potrivit atât pentru începători, cât și pentru abordări avansate. Prezentul studiu analizează problematica interogărilor în Microsoft Access din perspectivă teoretică, practică și didactică, urmărind corelarea conținuturilor cu competențele vizate de programa școlară și cu exigențele examenelor naționale.

2. Fundamente teoretice

2.1. Modelul relațional – cadrul conceptual

Modelul relațional, propus de Edgar F. Codd în 1970, stabilește că datele sunt organizate în tabele (relații), fiecare tabel având rânduri (tupluri) și coloane (atribute). Fiecare tabel are o cheie primară care identifică unic fiecare înregistrare, iar relațiile dintre tabele se stabilesc prin intermediul cheilor externe. Această arhitectură permite eliminarea redundanței datelor prin procesul de normalizare și asigură integritatea referențială a bazei de date.

Microsoft Access implementează modelul relațional prin patru obiecte principale: tabelele (care stochează datele), interogările (care extrag și manipulează datele), formularele (care facilitează introducerea datelor) și rapoartele (care prezintă datele în format imprimabil). Dintre acestea, interogările reprezintă componenta cu cea mai mare complexitate conceptuală și, totodată, cu cel mai mare potențial formativ.

2.2. Interogările – definiție și clasificare

O interogare (query) este o cerere adresată bazei de date prin care se solicită extragerea, modificarea sau analiza datelor conform unor criterii specificate. În Microsoft Access, interogările pot fi create în două moduri complementare: prin grila de proiectare vizuală (Query Design) sau prin scrierea directă a codului SQL (Structured Query Language). Cele două moduri sunt echivalente – orice interogare creată vizual are un corespondent SQL și invers – iar trecerea între ele este imediată.

Clasificarea interogărilor în Access cuprinde următoarele tipuri principale:

Tip interogare	Descriere și funcționalitate
Select Query	Extrage date din unul sau mai multe tabele pe baza unor criterii; nu modifică datele sursă; este tipul cel mai frecvent utilizat și punctul de plecare în predare
Parameter Query	VARIANTĂ a interogării de selecție care solicită utilizatorului introducerea unor valori la momentul execuției, oferind flexibilitate în filtrare
Crosstab Query	Prezintă date agregate într-un format matriceal (tabel pivot), cu valori grupate pe rânduri și coloane; utilă pentru analiza comparativă
Action Queries	Modifică efectiv datele: Make-Table (creează tabel nou), Append (adaugă înregistrări), Update (actualizează valori), Delete (șterge înregistrări)
Totals Query	Utilizează funcții agregat (SUM, COUNT, AVG, MIN, MAX) pentru calcularea valorilor sintetice pe grupuri de înregistrări

3. Interogări în practică – de la grila vizuală la SQL

3.1. Grila de proiectare (Query Design View)

Grila de proiectare este instrumentul vizual prin care elevii construiesc interogări fără a scrie cod. Procesul presupune adăugarea tabelelor relevante, selectarea câmpurilor dorite, stabilirea criteriilor de filtrare și, eventual, specificarea ordinii de sortare. Interfata vizuală este structurată în două zone: partea superioară, unde sunt afișate tabelele și relațiile dintre ele, și grila inferioară, unde se configurează câmpurile, criteriile și opțiunile de afișare.

Avantajul major al grilei vizuale este accesibilitatea: elevii pot construi interogări funcționale încă din primele ore de curs, ceea ce le susține motivația. Totodată, trecerea la vizualizarea SQL permite corelarea acțiunilor vizuale cu sintaxa limbajului, facilitând înțelegerea progresivă a codului.

3.2. Limbajul SQL în Microsoft Access

SQL (Structured Query Language) este limbajul standard de interogare a bazelor de date relaționale. Microsoft Access suportă un dialect SQL propriu (Jet SQL / ACE SQL) care, deși nu implementează integral standardul ANSI SQL, acoperă toate operațiile fundamentale. Sintaxa de bază a unei interogări de selecție este:

```
SELECT câmp1, câmp2, ...
FROM tabel1 INNER JOIN tabel2 ON tabel1.cheie = tabel2.cheie
WHERE condiție_de_filtrare
GROUP BY câmp_de_grupare
HAVING condiție_pe_agregate
ORDER BY câmp_de_sortare [ASC|DESC]
```

Fiecare clauză are un rol precis: SELECT specifică câmpurile returnate, FROM indică sursa datelor și tipul de joncțiune, WHERE filtrează înregistrările individuale, GROUP BY grupează rezultatele pentru funcțiile agregat, HAVING filtrează grupurile obținute, iar ORDER BY stabilește ordinea de prezentare.

3.3. Joncțiunile (JOIN) – nucleul interogărilor multitabel

Joncțiunile permit combinarea datelor din mai multe tabele pe baza relațiilor dintre ele. Înțelegerea tipurilor de JOIN este esențială pentru exploatarea deplină a modelului relațional. Microsoft Access suportă trei tipuri fundamentale de joncțiuni:

INNER JOIN returnează doar înregistrările care au corespondent în ambele tabele. Este tipul implicit în Access și cel mai frecvent utilizat. De exemplu, o joncțiune între un tabel de elevi și un tabel de note va returna doar elevii care au cel puțin o notă înregistrată.

LEFT JOIN returnează toate înregistrările din tabelul stâng și, acolo unde există, datele corespondente din tabelul drept. În exemplul anterior, ar returna toți elevii, inclusiv cei fără nicio notă (cu valori NULL în câmpurile din tabelul de note).

RIGHT JOIN funcționează simetric față de LEFT JOIN, păstrând toate înregistrările din tabelul drept. În practică, este mai rar utilizat deoarece poate fi întotdeauna înlocuit prin inversarea ordinii tabelelor și folosirea LEFT JOIN.

3.4. Funcții agregat și interogări de totalizare

Funcțiile agregat operează asupra grupurilor de înregistrări și returnează o singură valoare sintetică. În Access, cele cinci funcții agregat fundamentale sunt: COUNT (numără înregistrările), SUM (calculează suma), AVG (calculează media aritmetică), MIN și MAX (determină valorile extreme). Combinate cu clauza GROUP BY, aceste funcții permit analiza datelor pe categorii, iar clauza HAVING permite filtrarea rezultatelor agregate.

Distincția dintre WHERE și HAVING este una dintre cele mai frecvente surse de confuzie pentru elevi. Regula este clară: WHERE filtrează înregistrările individuale înainte de grupare, iar HAVING filtrează grupurile rezultate după agregare. De exemplu, pentru a găsi disciplinele la care media notelor elevilor promovați depășește 8, se folosește WHERE nota ≥ 5 (filtrare individuală) combinat cu HAVING AVG(nota) > 8 (filtrare pe agregate).

4. Abordări didactice și metodologice

4.1. Locul temei în curriculum

Conform programei școlare de TIC, bazele de date și interogările sunt studiate în clasa a X-a și a XI-a, în cadrul modului dedicat sistemelor de gestiune a bazelor de date. Competențele specifice vizate includ: proiectarea unei baze de date simple (identificarea entităților, atributelor, relațiilor), crearea și gestionarea tabelelor, formularea interogărilor de selecție și de acțiune, precum și generarea rapoartelor. Examenul de Competențe digitale și cel de Certificare a competențelor profesionale la informatică includ subiecte care testează capacitatea de a scrie și interpreta interogări SQL.

4.2. Strategia didactică recomandată

Practica didactică sugerează o abordare graduală în trei etape. În prima etapă, elevii lucrează exclusiv cu grila vizuală de proiectare, construind interogări simple de selecție pe un singur tabel, cu criterii de filtrare și sortare. Accentul cade pe înțelegerea logică a procesului: ce date vreau, de unde le iau, ce condiții pun. În a doua etapă, se introduce vizualizarea SQL, iar elevii învață să coreleze fiecare element din grilă cu clauza SQL corespunzătoare. Trecerea repetată între cele două moduri de vizualizare consolidează înțelegerea. În a treia etapă, elevii scriu interogări direct în SQL, abordând joncțiuni, funcții agregat, subinterogări și interogări de acțiune.

4.3. Dificultăți frecvente și soluții didactice

Experiența la catedră evidențiază câteva obstacole recurente. Primul se referă la dificultatea de a transpune o cerință formulată în limbaj natural într-o interogare formală. Soluția constă în exersarea sistematică a descompunerii cerinței: identificarea tabelelor implicate, a câmpurilor necesare, a condițiilor de filtrare și a relațiilor. Al doilea obstacol este confuzia între WHERE și HAVING, tratată cel mai eficient prin exemple contrastive care arată rezultate diferite. Al treilea se referă la dificultatea vizualizării joncțiunilor, unde diagramele Venn adaptate pot fi un instrument didactic eficient.

4.4. Exemplu de secvență didactică

Context: Baza de date a unei biblioteci școlare, cu tabelele: Cărți (ID_Carte, Titlu, Autor, Gen, An_Publicare), Cititori (ID_Cititor, Nume, Clasă) și Împrumuturi (ID_Împrumut, ID_Carte, ID_Cititor, Data_Împrumut, Data_Retur).

Sarcina 1 (nivel de bază): Să se afișeze titlurile cărților publicate după anul 2010, ordonate alfabetic.

```
SELECT Titlu FROM Cărți WHERE An_Publicare > 2010 ORDER BY Titlu;
```

Sarcina 2 (nivel mediu): Să se afișeze numele cititorilor și titlurile cărților împrumutate de ei.

```
SELECT Cititori.Nume, Cărți.Titlu  
FROM (Cititori INNER JOIN Împrumuturi ON Cititori.ID_Cititor =  
Împrumuturi.ID_Cititor) INNER JOIN Cărți ON Împrumuturi.ID_Carte =  
Cărți.ID_Carte;
```

Sarcina 3 (nivel avansat): Să se afișeze cititorii care au împrumutat mai mult de 3 cărți.

```
SELECT Cititori.Nume, COUNT(ID_Împrumut) AS Nr_Împrumuturi  
FROM Cititori INNER JOIN Împrumuturi ON Cititori.ID_Cititor =  
Împrumuturi.ID_Cititor  
GROUP BY Cititori.Nume HAVING COUNT(ID_Împrumut) > 3;
```

Această secvență demonstrează progresia de la interogarea pe un singur tabel la joncțiuni multiple și funcții agregat, fiecare pas construind pe competențele dobândite anterior.

5. Concluzii

Interogările în Microsoft Access reprezintă un subiect cu un potențial formativ deosebit, care depășește simpla însușire a unei tehnici informatice. Prin studiul interogărilor, elevii își dezvoltă competențe de gândire logică și analitică, capacitatea de a formula întrebări precise și de a le traduce într-un limbaj formal, precum și aptitudinea de a extrage informații semnificative din seturi de date.

Studiul de față a evidențiat importanța unei abordări graduale, care pornește de la grila vizuală de proiectare și avansează progresiv către scrierea directă a codului SQL. Această strategie respectă principiul accesibilității și asigură faptul că toți elevii, indiferent de ritmul lor de învățare, pot atinge competențele de bază. Totodată, utilizarea unor baze de date cu tematică apropiată de experiența elevilor (biblioteca școlii, catalogul clasei, un magazin online simplificat) crește relevanța percepției a conținuturilor și susține motivația intrinsecă.

Dificultățile identificate – transpunerea cerințelor din limbaj natural în SQL, confuzia WHERE/HAVING, vizualizarea joncțiunilor – pot fi abordate eficient prin exerciții contrastive, prin descompunerea sistematică a cerințelor și prin suporturi vizuale adecvate. Perspectiva de dezvoltare include integrarea unor elemente de proiectare a bazelor de date (normalizare, diagrame entitate-relație), care ar completa viziunea elevilor asupra ciclului complet de lucru cu bazele de date relaționale.

Bibliografie

- [1] Codd, E.F. (1970). A Relational Model of Data for Large Shared Data Banks. *Communications of the ACM*, 13(6), 377–387.
- [2] Connolly, T., Begg, C. (2015). *Database Systems: A Practical Approach to Design, Implementation and Management*. Harlow: Pearson Education.
- [3] Elmasri, R., Navathe, S. (2016). *Fundamentals of Database Systems*. Boston: Pearson.
- [4] Ministerul Educației (2023). *Programa școlară de Informatică și TIC pentru învățământul liceal*. București.
- [5] Moisil, I., Popa, M. (2019). *Baze de date: teorie și practică*. Cluj-Napoca: Editura Risoprint.
- [6] Oprea, D., Airinei, D., Fotache, M. (2020). *Sisteme informaționale pentru afaceri*. Iași: Editura Polirom.
- [7] Popescu, M., Mocanu, I. (2018). *Microsoft Access – ghid practic pentru liceu*. București: Editura L&S Info-Mat.
- [8] Ramakrishnan, R., Gehrke, J. (2003). *Database Management Systems*. New York: McGraw-Hill.

Proiectarea viitorului educației prin inovare, tehnologie și excelență pedagogică: integrarea inteligenței artificiale și a colaborării eTwinning pentru învățare profundă și incluzivă

Autor: Antonia Silaghi

Instituția: Liceul Teoretic „Constantin Șerban”, Aleșd, jud. Bihor, România

Rezumat:

Transformarea educației în contextul digitalizării accelerate presupune trecerea de la utilizarea „ocazională” a tehnologiei la proiectarea unor experiențe de învățare relevante, echitabile și măsurabile, cu impact direct asupra competențelor elevilor. Articolul propune un model aplicativ de integrare a inteligenței artificiale (IA) și a colaborării eTwinning în predare-învățare-evaluare, având ca scop dezvoltarea gândirii critice, a alfabetizării media, a competențelor digitale și a autonomiei în învățare. Sunt descrise principiile pedagogice, pașii de implementare și un studiu de caz (unitate de învățare proiectată în regim blended), cu instrumente, exemple de activități și indicatori de evaluare a progresului. Concluziile evidențiază condițiile de reușită: proiectare didactică intenționată, feedback formativ, standarde de etică și protecția datelor, precum și leadership educațional orientat către cultura colaborării și dezvoltare profesională continuă.

Cuvinte-cheie: inteligență artificială, eTwinning, inovare pedagogică, evaluare formativă, educație incluzivă, competențe digitale, învățare profundă

Introducere

Educația „care construiește ziua de mâine” nu se reduce la achiziția de dispozitive sau la digitalizarea materialelor existente, ci la regândirea experiențelor de învățare în jurul competențelor esențiale pentru secolul XXI: gândire critică, colaborare, creativitate, responsabilitate civică și competențe digitale funcționale. În școală, tehnologia devine valoroasă doar atunci când servește unei intenții pedagogice clare: înțelegere conceptuală, aplicare în contexte noi, argumentare, reflecție și transfer.

Inteligența artificială generativă, platformele de învățare și mediile colaborative (precum eTwinning) oferă oportunitatea de a extinde activitățile de la nivelul reproducerii informației către nivelul analizei și al creării de produse originale, personalizate pe nevoile elevilor. Totuși, implementarea lor necesită criterii de calitate: proiectare didactică coerentă, echitate (acces și sprijin pentru toți elevii), etică (integritate academică, protecția datelor), precum și evaluare riguroasă a impactului.

În acord cu direcțiile privind modernizarea ecosistemului educațional, integrarea tehnologiilor emergente, practici didactice inovatoare și educație incluzivă, prezentul articol propune un model replicabil de integrare a IA și eTwinning, centrat pe învățare profundă și progres măsurabil.

Cadru conceptual: de la „digital” la „pedagogie augmentată”

Integrarea tehnologiei în educație traversează, de regulă, trei etape:

1. **Substituție** (materiale digitale în locul celor tipărite);
2. **Îmbunătățire** (interactivitate, feedback rapid, organizarea resurselor);
3. **Transformare** (sarcini de învățare imposibile fără tehnologie: colaborare internațională, produse multimedia, analiză de date, personalizare prin IA).

Conceptul de „pedagogie augmentată” descrie situația în care tehnologia nu înlocuiește profesorul, ci îi amplifică eficiența: diferențiere, feedback formativ mai rapid, resurse variate, sprijin pentru elevii cu ritmuri diferite de învățare. În acest model:

- profesorul rămâne designerul didactic și garantul calității;
- elevul devine creator de sens, nu doar consumator de conținut;

- evaluarea se mută de la „verificare finală” la **învățare prin feedback** (rubrici, autoevaluare, revizuire).

Model de implementare: IA + eTwinning în 6 pași

Modelul propus este conceput pentru a fi aplicabil la orice disciplină (cu adaptări), având un nucleu comun: colaborare, produs autentic, reflecție și evaluare transparentă.

Pasul 1. Stabilirea competențelor și a produsului final

Se pornește de la competențe (disciplinare + transversale) și se definește un produs final autentic (ex.: expoziție digitală, podcast, poster științific, mini-documentar, portofoliu).

Pasul 2. Întrebarea esențială și contextul real

Se formulează o întrebare care cere analiză și argumentare, de tipul: „Cum influențează deciziile politice viața oamenilor?” / „Ce putem învăța din trecut pentru a preveni dezinformarea?”

Pasul 3. Proiectarea sarcinilor pe niveluri cognitive

Sarcinile se distribuie gradual: înțelegere → analiză → evaluare → creare. IA se folosește pentru sprijin (idei, structurare, verificarea coerenței), nu pentru a înlocui gândirea elevului.

Pasul 4. Colaborare eTwinning și roluri clare

Echipe mixte (școli/țări), roluri: documentarist, editor, designer, fact-checker, prezentator. Se stabilesc reguli de comunicare, termene și un spațiu comun de lucru (TwinSpace/Drive/Padlet).

Pasul 5. Evaluare formativă și rubrici

Rubrică pe criterii: calitatea argumentării, utilizarea surselor, originalitate, colaborare, produs final (design, claritate, acuratețe), reflecție.

Pasul 6. Diseminare și reflecție

Produsul se publică (site/ebook/galerie), urmat de reflecții: ce am învățat, ce am îmbunătățit, cum am folosit IA responsabil.

Studiu de caz: „Laborator de istorie și gândire critică” (clase gimnaziale/liceale, blended)

Scopul unității este dezvoltarea gândirii istorice (cauză–consecință, schimbare–continuitate), a competențelor de argumentare și a alfabetizării media, prin colaborare internațională și utilizarea controlată a IA.

Competențe vizate (exemple):

- selectarea și interpretarea informațiilor din surse diverse;
- formularea unei opinii argumentate, cu dovezi;
- colaborarea și asumarea rolurilor;
- utilizarea instrumentelor digitale pentru creare și prezentare;
- respectarea eticii și a drepturilor de autor.

Întrebarea esențială

„Cum construiesc sursele (și interpretările) imaginea unui eveniment istoric și cum evităm distorsiunile sau dezinformarea?”

Activități-cheie (6 întâlniri + lucru asincron)

Activitatea 1 – Activare și diagnoză (45 min)

- Brainstorm: „Ce înseamnă o sursă credibilă?”
- Mini-chestionar digital (diagnoză) despre criterii de credibilitate și bias.
- Stabilirea regulilor pentru utilizarea IA: transparență, citare, fără copiere integrală.

Activitatea 2 – Atelier de surse (45–60 min)

- Elevii primesc 2–3 surse despre același subiect (text, imagine, mărturie, articol).
- Analiză ghidată: autor, scop, context, public, ce lipsește, ce poate fi interpretat diferit.
- IA este folosită ca „asistent de clarificare”: explicarea termenilor, generarea unor întrebări de verificare, propunerea unei structuri de analiză.

Activitatea 3 – Colaborare eTwinning (asincron + 30 min sincron)

- Echipe mixte completează un „dosar de caz” comun: timeline, hartă, glosar, concluzii provizorii.

- Rolul de „fact-checker” verifică afirmațiile și cere dovezi.

Activitatea 4 – Scriere argumentativă (60 min)

- Elevii redactează un text scurt (300–500 cuvinte) cu teză, dovezi, contraargument.
- IA: verifică coerența logică și claritatea, dar elevii păstrează controlul final; se notează unde a ajutat.

Activitatea 5 – Produs final: poster/mini-podcast/ebook (2–3 ore asincron)

- Produsul include: context, 3 dovezi, explicație cauzală, concluzii, bibliografie.
- Integrare multimedia: citate scurte, imagini cu drept de utilizare, linkuri către surse.

Activitatea 6 – Evaluare, reflecție și diseminare (45 min)

- Prezentare publică (în clasă / online).
- Autoevaluare + evaluare între colegi cu rubrică.
- Reflecție: „Ce am schimbat după feedback? Cum am folosit IA responsabil?”

Instrumente digitale recomandate (exemple)

- colaborare: TwinSpace / Google Workspace / Padlet;
- creare: Canva / BookCreator / editor audio;
- evaluare: formulare digitale + rubrici;
- IA (controlat): generare de întrebări, sugestii de structură, reformulare pentru claritate, verificare a coerenței (nu „scrierea în locul elevului”).

Indicatori de impact (măsurabili)

- creșterea scorului la criteriile de evaluare (argumentare, surse, coerență);
- reducerea erorilor de factualitate după etapa de fact-checking;
- îmbunătățirea calității produsului final între versiunea 1 și versiunea finală (revizuire);
- participare echilibrată în echipe (urmărire roluri și contribuții);
- reflecții mai profunde (de la „mi-a plăcut” la „am înțeles că... pentru că...”).

Discuții: avantaje, riscuri și condiții de reușită

Avantaje pedagogice observabile

- elevii învață să justifice, nu doar să afirme;
- crește motivația prin produs autentic și public real;
- colaborarea internațională normalizează diversitatea de perspective;
- IA scurtează timpul pentru sarcini tehnice (structurare, clarificare), eliberând timp pentru gândire.

Riscuri și cum pot fi gestionate

1. **Dependenta de IA / superficialitate** → reguli clare: IA ca suport, nu ca autor; cerințe de proces (drafturi, notițe, jurnal).
2. **Integritate academică** → transparență: elevul notează ce a folosit; se evaluează raționamentul, nu doar produsul.
3. **Echitate și acces** → alternative offline, lucru în perechi, resurse în clasă.
4. **Protecția datelor** → fără date personale în platforme; conturi gestionate responsabil; consimțământ informat unde este cazul.

Condiții de reușită

- profesorul proiectează sarcini care cer gândire autentică (argument, decizie, creație);
- rubricile sunt explicite și folosite încă din început (nu doar la final);
- feedbackul este ciclic (elevul are ocazia să îmbunătățească);
- leadership educațional: sprijin pentru formare, cultură a colaborării, diseminare de bune practici.

Concluzii

Educația care „construiește ziua de mâine” este educația care construiește competențe transferabile: capacitatea de a analiza, de a verifica, de a argumenta și de a crea responsabil, împreună cu alții. Integrarea inteligenței artificiale și a colaborării eTwinning poate produce un

salt de calitate atunci când este ghidată de principii pedagogice solide: intenție didactică, echitate, etică și evaluare orientată spre progres.

Modelul propus (IA + eTwinning în 6 pași) este replicabil și adaptabil, oferind un cadru de proiectare pentru activități inovatoare cu impact demonstrabil. În loc să fie un „supliment” tehnologic, IA devine o pârgie pentru diferențiere și feedback, iar eTwinning devine spațiul în care învățarea capătă sens prin colaborare autentică și diseminare. Viitorul educației nu este despre instrumente, ci despre calitatea experiențelor de învățare pe care le proiectăm astăzi.

Bibliografie

European Commission. (2018). *DigComp into Action: Get inspired, make it happen. A user guide to the European Digital Competence Framework*. Publications Office of the European Union.

European Commission. (2022). *DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens—With new examples of knowledge, skills and attitudes*. Publications Office of the European Union.

OECD. (2019). *OECD Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass 2030*. OECD Publishing.

UNESCO. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities for Sustainable Development*. UNESCO.

UNESCO. (2023). *Guidance for Generative AI in Education and Research*. UNESCO.

Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences. *Journal of Curriculum Studies*, 44(3), 299–321.

Wiggins, G., & McTighe, J. (2005). *Understanding by Design* (Expanded 2nd ed.). ASCD.

Educație prin Inovare, Tehnologie și Excelență Pedagogică

Nume: Simioană Mihaela Adina

Instituția de învățământ: Școala Gimnazială „Ion Agârbiceanu”, Alba Iulia

1. Introducere

Educația globală traversează o perioadă de transformare profundă, determinată de digitalizare, globalizare și schimbările rapide ale pieței muncii. Generațiile viitoare necesită competențe complexe: gândire critică, colaborare, creativitate și adaptabilitate. Conferința **EDUNEXT GLOBAL 2026**, cu tema „Education That Builds Tomorrow”, subliniază importanța excelenței pedagogice, a inovației și a integrării tehnologice pentru a crea un sistem educațional pregătit pentru provocările viitorului.

Acest material prezintă perspective teoretice și aplicații practice în modernizarea ecosistemului educațional, integrarea tehnologiilor emergente, leadershipul educațional performant, practici didactice inovatoare și proiecte transformaționale.

2. Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Transformarea digitală nu mai este opțională. Școlile care adoptă platforme educaționale integrate, aplicații de colaborare și instrumente de evaluare digitală cresc eficiența procesului de predare și dezvoltă autonomia elevilor.

Exemple concrete:

- Platforme precum **Google Classroom** și **Microsoft Teams** permit crearea de lecții interactive și evaluări instantanee.
- Laboratoarele digitale permit experimentarea practică a conceptelor științifice și matematice, crescând motivația și înțelegerea profundă a materiei.

Impact: Studiile arată că școlile care adoptă transformarea digitală reduc decalajele de performanță între elevi și facilitează personalizarea învățării, crescând rata de succes școlar.

3. Integrarea tehnologiilor emergente

Tehnologiile emergente oferă oportunități unice în educație:

- **Inteligența artificială (AI):** adaptarea materialelor la nivelul fiecărui elev, evaluări personalizate și analiză predictivă a progresului.
- **Realitatea augmentată (AR) și realitatea virtuală (VR):** simulări interactive pentru predarea conceptelor complexe.
- **Internet of Things (IoT):** conectarea dispozitivelor și colectarea de date pentru optimizarea mediului educațional.

Exemplu practic: Elevii de gimnaziu pot explora structura moleculelor în VR, experimentând interactiv concepte de chimie ce altfel ar fi abstracte.

Recomandare: Integrarea tehnologiilor trebuie să fie etică, protejând datele elevilor și echilibrând digitalul cu interacțiunea umană.

4. Leadership educațional și managementul performant al clasei

Leadershipul modern în educație presupune:

- Dezvoltarea unei viziuni clare și inspiratoare pentru școală.
- Managementul resurselor și strategiilor didactice centrate pe elev.
- Promovarea culturii inovative și colaborative între cadrele didactice.

Practici recomandate:

- Utilizarea datelor pentru a monitoriza progresul elevilor și a adapta strategiile didactice.
- Crearea unui mediu incluziv și motivant, cu mentorat între profesori și schimb de bune practici.

- **5. Practici didactice inovatoare cu impact demonstrabil**

Metodele tradiționale nu mai satisfac nevoile elevilor secolului XXI. Inovațiile includ:

- **Flipped Classroom:** elevii învață acasă, iar timpul din clasă este dedicat activităților practice.
- **Gamification:** transformarea lecțiilor în experiențe interactive și motivante.
- **Proiecte interdisciplinare:** conectarea materiilor și dezvoltarea competențelor transferabile.

Impact: Elevii devin mai implicați, își dezvoltă autonomia și abilitățile critice și creative, iar performanța școlară crește măsurabil.

6. Educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev

Incluziunea educațională presupune acces egal, adaptarea conținutului și promovarea diversității:

- Materiale digitale accesibile și tehnologii asistive pentru elevii cu nevoi speciale.
- Crearea unui mediu școlar sigur, prietenos și motivant pentru toți elevii.
- Promovarea valorilor de echitate, empatie și responsabilitate socială.

Exemplu practic: Implementarea unui program de mentorat între elevii cu dificultăți de învățare și colegii cu performanțe ridicate, crează suport reciproc și incluziune.

7. Proiecte educaționale transformaționale

Proiectele transformaționale aduc schimbări sistemice:

- Parteneriate cu universități, ONG-uri și companii pentru laboratoare STEM și programe de inovație.
- Programe interdisciplinare ce combină tehnologia, arta și știința.
- Evaluarea impactului prin analiza progresului academic și a implicării elevilor.

Exemplu: Școlile care au implementat laboratoare STEM integrate în curriculum au raportat o creștere cu 25% a competențelor digitale și de rezolvare a problemelor în rândul elevilor.

8. Perspective teoretice și aplicații practice

Cadrele teoretice fundamentale pentru integrarea tehnologiei în educație includ:

- **TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge):** integrarea armonioasă a conținutului, pedagogiei și tehnologiei.
- **SAMR (Substitution, Augmentation, Modification, Redefinition):** ghid pentru evaluarea nivelului de integrare a tehnologiei.

Aplicații practice: Laboratoare digitale, proiecte interdisciplinare și evaluări personalizate care măsoară atât competențele cognitive, cât și socio-emoționale ale elevilor.

9. Provocări și soluții

Provocări:

- Rezistența la schimbare din partea cadrelor didactice sau părinților.
- Lipsa infrastructurii digitale sau a echipamentelor adecvate.
- Necesitatea dezvoltării competențelor digitale ale profesorilor.

Soluții:

- Programe continue de formare profesională și mentorat între cadre didactice.
- Planuri strategice pentru infrastructură și resurse digitale.
- Crearea unei culturi organizaționale care promovează inovația și colaborarea.

10. Concluzii și perspective

Educația viitorului trebuie să fie:

- Dinamică, centrată pe elev, incluzivă și digitalizată.
- Orientată spre excelență pedagogică și leadership educațional performant.
- Bazată pe practici inovatoare și proiecte transformaționale cu impact real.

Viitorul educațional presupune colaborare internațională, cercetare aplicativă continuă și politici sustenabile care să asigure acces egal la oportunități educaționale pentru fiecare elev.

Bibliografie (exemple)

1. UNESCO. (2022). *Education for Sustainable Development*. Paris: UNESCO Publishing.
2. OECD. (2023). *The Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing.
3. Mishra, P., & Koehler, M. (2006). *Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge*. Teachers College Record.
4. Fullan, M. (2020). *The New Meaning of Educational Change*. Teachers College Press.

5. Darling-Hammond, L. (2017). *Empowered Educators: How Leading Countries Develop Great Teachers*. Jossey-Bass.

INTEGRAREA PLATFORMELOR DIGITALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR – STRATEGII INOVATIVE PENTRU DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SECOLULUI XXI

Nume: Simioană Mihaela Adina

Instituția de învățământ: Școala Gimnazială „Ion Agârbiceanu”, Alba Iulia

Transformările tehnologice din ultimele decenii au determinat o schimbare semnificativă în modul de organizare și desfășurare a procesului educațional. Integrarea platformelor digitale în activitatea didactică reprezintă o direcție importantă pentru modernizarea educației și pentru dezvoltarea competențelor necesare elevilor în societatea contemporană. Lucrarea analizează rolul platformelor digitale în învățământul primar și evidențiază impactul acestora asupra procesului de predare, învățare și evaluare. Studiul prezintă exemple de bune practici privind utilizarea unor platforme educaționale precum **Google Classroom, Wordwall, Kahoot, Padlet și Canva**, care contribuie la crearea unui mediu educațional interactiv și colaborativ. Rezultatele evidențiază faptul că utilizarea acestor instrumente digitale crește motivația elevilor pentru învățare, stimulează creativitatea și facilitează dezvoltarea competențelor digitale.

Cuvinte-cheie: educație digitală, platforme educaționale, învățământ primar, inovație pedagogică, competențe digitale.

1. Introducere

Societatea contemporană este caracterizată de o dezvoltare accelerată a tehnologiilor digitale, care influențează toate domeniile vieții sociale, inclusiv educația. În acest context, școala trebuie să răspundă provocărilor generate de transformările tehnologice și să integreze instrumente digitale în procesul instructiv-educativ.

Integrarea tehnologiei în educație nu reprezintă doar o adaptare la noile realități sociale, ci și o oportunitate de a transforma modul în care elevii învață și interacționează cu informația. Platformele digitale permit accesul rapid la resurse educaționale variate și facilitează dezvoltarea unor competențe esențiale, precum gândirea critică, colaborarea și creativitatea.

În învățământul primar, utilizarea tehnologiei trebuie realizată într-un mod echilibrat și adaptat particularităților de vârstă ale elevilor. Platformele digitale pot deveni instrumente eficiente pentru realizarea unor activități didactice interactive și atractive, contribuind la creșterea interesului elevilor pentru învățare.

2. Educația digitală și competențele secolului XXI

Educația modernă pune accent pe dezvoltarea competențelor necesare elevilor pentru a face față provocărilor societății contemporane. Aceste competențe includ gândirea critică, creativitatea, comunicarea, colaborarea și competențele digitale.

Conform cadrului european **DigCompEdu**, cadrele didactice trebuie să integreze tehnologia digitală în procesul educațional pentru a sprijini dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și pentru a crea medii de învățare inovatoare.

Utilizarea platformelor digitale în activitățile didactice permite diversificarea strategiilor de predare și facilitează realizarea unor activități interactive, centrate pe elev. În același timp, aceste instrumente contribuie la dezvoltarea autonomiei în învățare și la creșterea motivației pentru activitățile educaționale.

3. Platforme digitale utilizate în activitatea didactică

În practica educațională actuală există numeroase platforme digitale care pot fi utilizate pentru organizarea activităților de predare, învățare și evaluare.

3.1 Google Classroom – organizarea mediului educațional digital

Platforma Google Classroom este un instrument eficient pentru organizarea activităților educaționale în mediul digital. Aceasta permite profesorilor să distribuie materiale didactice, să creeze teme și să ofere feedback elevilor.

Utilizarea acestei platforme facilitează comunicarea între profesor și elevi și contribuie la organizarea eficientă a procesului de învățare.

3.2 Wordwall – învățare prin joc

Platforma Wordwall oferă posibilitatea realizării unor activități interactive precum jocuri educaționale, exerciții de asociere sau teste rapide. Aceste activități stimulează participarea activă a elevilor și facilitează consolidarea cunoștințelor într-un mod atractiv.

Jocurile educaționale contribuie la dezvoltarea gândirii logice și la creșterea motivației pentru învățare.

3.3 Kahoot – evaluare interactivă

Platforma Kahoot! este utilizată frecvent pentru realizarea unor activități de evaluare formativă. Prin intermediul acesteia, profesorii pot crea chestionare interactive care permit verificarea rapidă a cunoștințelor elevilor.

Elevii participă activ la evaluare, iar rezultatele sunt afișate instant, ceea ce contribuie la crearea unui climat educațional dinamic și motivant.

3.4 Padlet – colaborare și învățare colaborativă

Platforma Padlet oferă un spațiu virtual colaborativ în care elevii pot publica idei, imagini, texte sau materiale multimedia. Aceasta facilitează realizarea unor activități de lucru în echipă și stimulează comunicarea între elevi.

Prin utilizarea acestei platforme, elevii își dezvoltă competențele de colaborare și își exprimă ideile într-un mod creativ.

3.5 Canva – dezvoltarea creativității digitale

Platforma Canva este utilizată pentru realizarea unor materiale vizuale atractive, precum prezentări, postere sau infografice. În activitățile didactice, elevii pot crea produse digitale care reflectă înțelegerea conținuturilor studiate.

Utilizarea acestei platforme contribuie la dezvoltarea creativității și a competențelor digitale ale elevilor.

4. Exemplu de activitate didactică digitală

În cadrul unei activități de recapitulare la disciplina Comunicare în limba română, elevii au participat la o lecție interactivă utilizând mai multe platforme digitale.

Activitatea a fost organizată în mai multe etape:

1. Introducerea temei și prezentarea obiectivelor lecției;
2. Realizarea unor exerciții interactive pe Wordwall pentru consolidarea noțiunilor;
3. Activitate colaborativă pe Padlet, în care elevii au completat exemple de propoziții;
4. Evaluare interactivă utilizând Kahoot;
5. Realizarea unui poster digital pe Canva.

Rezultatele activității au evidențiat un nivel ridicat de implicare a elevilor și o creștere a interesului pentru activitățile de învățare.

5. Impactul utilizării platformelor digitale asupra procesului educațional

Integrarea platformelor digitale în procesul educațional contribuie la transformarea mediului de învățare într-un spațiu interactiv și colaborativ. Elevii devin participanți activi în procesul de învățare și își dezvoltă competențe esențiale pentru societatea contemporană.

Utilizarea acestor instrumente facilitează diversificarea strategiilor didactice și permite adaptarea activităților educaționale la stilurile de învățare ale elevilor. În același timp, platformele digitale contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și la formarea unor atitudini pozitive față de tehnologie.

Concluzii

Integrarea platformelor digitale în învățământul primar reprezintă o direcție importantă pentru modernizarea procesului educațional. Utilizarea unor instrumente precum Google Classroom, Wordwall, Kahoot, Padlet și Canva contribuie la crearea unor experiențe de învățare interactive și motivante.

Prin utilizarea adecvată a acestor platforme, cadrele didactice pot dezvolta competențele secolului XXI și pot pregăti elevii pentru provocările societății digitale.

În concluzie, tehnologia digitală nu trebuie privită doar ca un instrument auxiliar, ci ca un element integrat al procesului educațional modern.

Bibliografie:

- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Istrate, O. (2010). *E-learning. Instrumente și strategii*. Iași: Editura Polirom.
- Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*. Luxembourg: European Commission.
- Voogt, J., & Roblin, N. (2012). *A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences*. Springer.
- Potolea, D., Toma, S., & Borzea, A. (2012). *Coordonate ale unui nou cadru de referință al curriculumului național*. București: Institutul de Științe ale Educației.

Proiecte educaționale transformaționale la nivel instituțional și comunitar în învățământul preșcolar

Autor: SIMION ELENA ALINA

Rezumat

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării personalității copilului, având un rol esențial în formarea competențelor cognitive, sociale și emoționale. Articolul analizează rolul proiectelor educaționale transformaționale dezvoltate la nivel instituțional și comunitar în grădiniță, evidențiind impactul acestora asupra calității actului educațional, asupra parteneriatului cu familia și asupra dezvoltării comunității. Sunt prezentate direcții de implementare, exemple de bune practici și beneficiile pe termen lung asupra beneficiarilor direcți și indirecti.

Cuvinte-cheie: educație timpurie, proiecte educaționale, parteneriat comunitar, incluziune, transformare educațională.

1. Introducere

Schimbările sociale, economice și culturale impun adaptarea continuă a sistemului educațional. În acest context, învățământul preșcolar devine un spațiu al inovației pedagogice, unde proiectele educaționale transformaționale contribuie la modernizarea practicilor didactice și la deschiderea instituției către comunitate.

Grădinița nu mai este percepută exclusiv ca furnizor de servicii educaționale, ci ca un actor comunitar activ, capabil să genereze schimbări sustenabile prin colaborare, incluziune și participare.

2. Fundamentare teoretică

Conceptul de proiect educațional transformățional vizează producerea unor schimbări profunde la nivelul valorilor, atitudinilor și practicilor educaționale. Literatura de specialitate subliniază importanța învățării experiențiale, a parteneriatului școală–familie și a implicării comunitare în dezvoltarea copilului.

Educația timpurie, conform documentelor curriculare naționale și internaționale, trebuie să valorifice contexte reale de învățare, să stimuleze participarea activă și să promoveze egalitatea de șanse.

3. Dimensiunea instituțională a proiectelor transformaționale

La nivel instituțional, aceste proiecte contribuie la creșterea calității actului educațional prin diversificarea strategiilor didactice și integrarea metodelor interactive. Cadrele didactice devin facilitatori ai învățării, promotori ai inovației și parteneri ai familiei.

Implementarea proiectelor conduce la dezvoltarea culturii organizaționale, la îmbunătățirea climatului educațional și la creșterea prestigiului instituției.

4. Dimensiunea comunitară

Parteneriatul educațional reprezintă o condiție esențială a transformării. Colaborarea cu autorități locale, instituții culturale, ONG-uri și agenți economici facilitează accesul copiilor la experiențe variate de învățare.

Implicarea părinților în activități educaționale consolidează relația familie–grădiniță și susține dezvoltarea armonioasă a copilului.

5. Exemple de proiecte educaționale transformaționale

Proiectele de educație ecologică dezvoltă responsabilitatea față de mediu prin activități practice de reciclare și ecologizare. Proiectele pentru sănătate promovează stilul de viață echilibrat, iar cele cultural-artistice valorifică creativitatea și identitatea locală.

Proiectele de incluziune socială urmăresc integrarea copiilor din medii vulnerabile și formarea comportamentelor prosoziale.

6. Impact și rezultate

Rezultatele implementării acestor proiecte se reflectă în dezvoltarea competențelor socio-emoționale, în creșterea implicării părinților și în consolidarea relațiilor comunitare. Beneficiile vizează atât copilul, cât și instituția și comunitatea.

Pe termen lung, proiectele contribuie la formarea cetățenilor activi și responsabili.

7. Concluzii

Proiectele educaționale transformaționale reprezintă o direcție strategică în modernizarea educației preșcolare. Prin colaborare, inovație și deschidere comunitară, grădinița devine un spațiu al schimbării reale, capabil să răspundă nevoilor societății contemporane.

Bibliografie

- Ministerul Educației (2019). Curriculum pentru educație timpurie.
- Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului.
- Cucos, C. – Pedagogie. Polirom.
- Vršmaș, E. – Educația timpurie.
- Ionescu, M.; Radu, I. – Didactica modernă.
- OECD – Starting Strong: Early Childhood Education and Care.
- UNICEF – Early Childhood Development Reports.

EDUCAȚIE MATEMATICĂ DE CALITATE PRIN COLABORARE ȘI GAMIFICARE

prof. Sîrbu Simona, Colegiul Economic „F.S. Nitti” Timișoara

Introducere

În contextul societății contemporane, educația se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluția rapidă a tehnologiei, de schimbările în stilurile de învățare ale elevilor și de necesitatea adaptării metodelor didactice la cerințele actuale. În acest cadru, procesul instructiv-educativ nu mai poate rămâne limitat la transmiterea rigidă a conținuturilor teoretice, ci trebuie să urmărească dezvoltarea unor competențe aplicative, funcționale și transferabile în situații reale. Astfel, relaționarea cunoștințelor teoretice cu practica devine un obiectiv esențial al învățării eficiente.

Matematica, disciplină fundamentală în formarea gândirii logice și a capacității de rezolvare a problemelor, reprezintă totodată una dintre ariile curriculare în care elevii întâmpină frecvent dificultăți, manifestând lipsă de motivație, anxietate sau percepția unei distanțe între teorie și utilitatea practică. În acest sens, identificarea unor strategii moderne care să crească implicarea elevilor și să faciliteze înțelegerea conceptelor matematice este o prioritate pentru educația actuală.

O abordare inovatoare care câștigă tot mai mult teren în domeniul didactic este gamificarea procesului educațional, înțeleasă ca utilizarea elementelor specifice jocului (puncte, niveluri, provocări, recompense, competiție sau colaborare) în contexte de învățare formală. Gamificarea are potențialul de a transforma experiența educațională într-una atractivă, interactivă și motivantă, contribuind la creșterea participării active, la consolidarea cunoștințelor și la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de învățare.

Lucrarea de față își propune să evidențieze rolul gamificării ca metodă didactică modernă în predarea și învățarea matematicii. Se urmărește analiza modului în care elementele de joc pot sprijini transferul cunoștințelor din plan teoretic în situații concrete, contribuind la îmbunătățirea performanțelor școlare și la dezvoltarea competențelor matematice esențiale. Prin această lucrare se dorește sublinierea faptului că învățarea matematicii poate deveni mai accesibilă și mai eficientă atunci când este centrată pe elev, pe participare activă și pe contexte de aplicare practică. În același timp, se evidențiază importanța inovării metodologice în educație, ca răspuns la nevoile elevilor și la provocările sistemului educațional actual.

În ultimele decenii, procesul educațional a fost supus unor transformări semnificative, determinate în mare parte de evoluțiile tehnologice, schimbările sociale și nevoile generațiilor actuale de elevi. Tranziția de la învățarea tradițională, centrată pe profesor, către o abordare centrată pe elev, presupune adoptarea unor metode didactice inovative care să stimuleze motivația, gândirea critică și implicarea activă în procesul de predare-învățare. În acest context, gamificarea – definită drept utilizarea elementelor specifice jocurilor în medii non-joc, precum educația – a devenit un instrument pedagogic tot mai utilizat și cercetat.

Gamificarea nu presupune transformarea învățării într-un joc, ci utilizarea unor mecanisme precum punctajele, clasamentele, recompensele, nivelurile de progres sau misiunile pentru a crea un cadru educațional mai atractiv, competitiv și personalizat. Elevii sunt astfel încurajați să devină participanți activi în procesul de predare-învățare, să își asume roluri, să colaboreze și să exploreze concepte abstracte într-un mod interactiv și intuitiv.

În mod particular, matematica este una dintre disciplinele care beneficiază considerabil de pe urma gamificării, dat fiind că, în mod tradițional, este percepută de mulți elevi ca fiind dificilă,

rigidă sau lipsită de aplicabilitate directă. Introducerea elementelor ludice în lecțiile de matematică poate combate anxietatea față de această disciplină, crește angajamentul și poate facilita înțelegerea prin rezolvarea creativă a problemelor. În plus, integrarea instrumentelor digitale în procesul de gamificare permite accesul facil la resurse variate, feedback instant și monitorizarea progresului.

1. Fundamente teoretice ale gamificării

Gamificarea în educație are la bază o serie de teorii psihologice și pedagogice relevante:

- **Teoria autodeterminării** (Ryan & Deci, 2000) subliniază că oamenii sunt motivați atunci când le sunt satisfăcute nevoile de autonomie, competență și relaționare. Elementele ludice din învățare – precum alegerea provocărilor, recunoașterea progresului sau lucrul în echipă – contribuie direct la satisfacerea acestor nevoi.
- **Teoria fluxului (Flow)** (Csikszentmihalyi, 1990) susține că oamenii intră într-o stare optimă de concentrare și implicare atunci când activitatea este suficient de provocatoare, dar accesibilă în funcție de nivelul lor de competență.
- **Constructivismul** promovează ideea că învățarea are loc cel mai eficient atunci când elevii construiesc activ cunoștințele prin experiență directă. Jocurile și provocările gamificate oferă contexte ideale pentru acest tip de învățare.

2. Aplicabilitate în predarea matematicii

Predarea matematicii se confruntă frecvent cu provocări precum lipsa motivației elevilor, dificultăți în înțelegerea noțiunilor abstracte sau anxietatea legată de evaluări. În acest context, gamificarea se dovedește a fi o strategie eficientă de revitalizare a procesului educațional, oferind soluții inovatoare pentru implicarea activă a elevilor și pentru facilitarea învățării prin experimentare și feedback continuu.

Gamificarea aduce o schimbare de paradigmă în didactica matematicii, transformând lecțiile rigide în experiențe interactive și captivante. Elementele ludice, cum ar fi punctele, badge-urile, clasamentele, misiunile sau provocările, nu doar că sporesc motivația extrinsecă, ci pot stimula și motivația intrinsecă, prin accentul pus pe progres, autonomie și recunoaștere.

Avantajele gamificării în predarea matematicii includ:

- **Stimularea participării active:** Elevii sunt mai dispuși să se implice în rezolvarea problemelor atunci când acestea sunt prezentate sub formă de jocuri sau competiții cu miză simbolică;
- **Creșterea gradului de retenție a informației:** Exercițiile repetitive pot deveni mai atractive atunci când sunt integrate în activități ludice care recompensează corectitudinea și perseverența;
- **Feedback imediat:** Platformele gamificate oferă feedback în timp real, permițând elevilor să își corecteze greșelile pe loc, consolidând astfel învățarea;
- **Promovarea colaborării și spiritului de echipă:** Activitățile gamificate pot fi structurate astfel încât să încurajeze cooperarea între elevi în cadrul unor echipe sau misiuni comune;
- **Adaptabilitate la ritmul elevului:** Elevii pot progresa în funcție de propriile competențe, avansând în niveluri pe măsură ce își dezvoltă înțelegerea matematică;

- **Scăderea anxietății față de evaluare:** Evaluările gamificate (ex. quiz-uri cu clasament, testări în stil „vânătoare de comori”) reduc presiunea emoțională și transformă testarea într-o experiență pozitivă.

Exemple concrete de activități gamificate în matematică:

- **„Escape room” matematic:** Elevii trebuie să rezolve ecuații sau să parcurgă pași logici pentru a „evada” dintr-o situație problematică;
- **Concursuri online cu premii simbolice:** folosind platforme precum Kahoot!, Quizizz sau Wordwall;
- **Badge-uri și diplome virtuale:** pentru finalizarea unor serii de exerciții sau pentru atingerea unor obiective săptămânale (ex. „Maestrul ecuațiilor logaritmice”);
- **Jocuri de rol:** în care elevii devin „eroi” matematici care rezolvă probleme pentru a salva orașe virtuale sau pentru a învinge „monștri ai greșelilor logice”.

Integrarea gamificării în predarea matematicii are și un impact asupra competențelor transversale, precum gândirea critică, luarea deciziilor, lucrul în echipă sau alfabetizarea digitală, esențiale pentru viitorul educațional și profesional al elevilor.

În concluzie, gamificarea nu este doar un instrument atractiv pentru elevi, ci o strategie didactică solidă, care permite profesorilor să personalizeze învățarea, să monitorizeze progresul în mod eficient și să creeze un mediu educațional dinamic și prietenos.

3. Instrumente digitale utilizate în gamificare

Integrarea gamificării în procesul educațional nu ar fi posibilă fără sprijinul tehnologiei digitale. Instrumentele digitale facilitează proiectarea, livrarea și evaluarea activităților gamificate, oferind profesorilor posibilitatea de a crea lecții interactive, de a urmări progresul elevilor și de a personaliza conținutul în funcție de nivelul fiecăruia.

Rolul acestor instrumente nu se rezumă doar la divertisment; ele contribuie la dezvoltarea unui climat educațional colaborativ, stimulează autonomia în învățare și susțin obiectivele curriculare prin medii vizuale și interactive.

3.1. Platforme de tip quiz și competiție

- **Kahoot!**
Este una dintre cele mai populare platforme de quiz interactiv. Profesorii pot crea teste rapide sau jocuri de tip „battle”, în care elevii răspund la întrebări în timp real. Clasamentele afișate imediat după fiecare întrebare generează competiție prietenoasă și implicare maximă.
- **Quizizz**
O alternativă la Kahoot!, care permite elevilor să lucreze individual sau în grup, în ritmul propriu. Include întrebări cu feedback instant, opțiuni de personalizare a avatarului și posibilitatea de a reface testele pentru îmbunătățirea performanței.
- **Blooket**
Transformă testarea într-un joc de strategie, unde răspunsurile corecte oferă elevilor „resurse” sau „puteri speciale” în jocuri tematice, combinând logica matematică cu dinamica ludică.

3.2. Platforme de creare de jocuri educaționale

- **Wordwall**
Permite crearea de activități sub formă de puzzle-uri, roți ale norocului, potriviri, completări sau jocuri de tip „alegere multiplă”. Este utilă pentru consolidarea cunoștințelor, în special în recapitulările de final de unitate.

- **Learning Apps**

O platformă gratuită care permite crearea unor jocuri educaționale interactive, precum diagrame, hărți logice, perechi, completări, potriviri și cronologii. Este ușor de integrat în Google Classroom și favorizează învățarea exploratorie.

3.3. Platforme de creare de experiențe gamificate complexe

- **Genially**

Oferă suport pentru crearea de prezentări interactive, jocuri de tip „escape room” sau hărți de progres. Este ideal pentru lecțiile de matematică în care se dorește integrarea unor provocări logico-matematice într-un format vizual și narativ atractiv.

- **Classcraft**

Transpune activitățile de zi cu zi din clasă într-un joc de rol educațional. Elevii își creează avatare, formează echipe și acumulează puncte prin participare, rezolvarea temelor sau comportament pozitiv. Este un instrument excelent pentru managementul clasei și pentru crearea unei rutine gamificate pe termen lung.

3.4. Platforme de lucru și organizare a conținutului

- **Google Classroom**

Deși nu este o platformă gamificată în sine, Google Classroom oferă un cadru organizatoric în care se pot integra toate instrumentele de mai sus. Profesorul poate crea „misiuni” tematice, poate distribui linkuri spre activitățile ludice, poate oferi feedback personalizat și poate urmări progresul fiecărui elev.

- **Brio.ro**

Este o platformă românească de testare standardizată care integrează și elemente de motivare, precum scoruri, comparații între performanțele anterioare și recompense. Poate fi utilizată pentru pregătirea în vederea evaluărilor naționale, dar și pentru autoevaluare gamificată.

4. Concluzii

Gamificarea reprezintă o metodă inovativă și eficientă în procesul educațional, oferind o alternativă modernă la metodele tradiționale de predare, în special în domeniul matematicii, unde dificultățile conceptuale și anxietatea elevilor pot constitui obstacole semnificative în învățare. Prin integrarea elementelor specifice jocurilor în cadrul lecțiilor, profesorii pot stimula motivația, implicarea și perseverența elevilor, transformând matematica într-un domeniu accesibil și atractiv.

Analiza teoretică și studiul de caz prezentat confirmă faptul că gamificarea favorizează un mediu educațional dinamic, centrat pe elev, în care procesul de învățare devine interactiv și personalizat. Utilizarea platformelor digitale precum Google Classroom, Kahoot!, Genially sau Wordwall contribuie semnificativ la facilitarea acestui demers, oferind instrumente versatile pentru crearea de activități ludice, monitorizarea progresului și oferirea de feedback instant.

Totuși, succesul implementării gamificării depinde de o planificare riguroasă, de competențele digitale ale profesorilor și de accesul adecvat la tehnologie. Pentru a valorifica pe deplin potențialul acestei metode, este necesară o adaptare continuă a conținutului didactic și o implicare activă a tuturor actorilor educaționali.

În concluzie, gamificarea procesului educațional în domeniul matematicii reprezintă o direcție promițătoare care, prin inovație și eficiență, poate contribui la creșterea performanțelor școlare, la dezvoltarea competențelor digitale și la formarea unei atitudini pozitive față de învățare pe termen lung.

Bibliografie

- [1] Karl M. Kapp – **The Gamification of Learning and Instruction. Game - based methods and strategies for training and education**, Editura Pfeiffer, Zürich, 2012
- [2] Richard M. Ryan, Edward L. Deci – **Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation**, Editura American Psychological Association, Washington, 2000
- [3] Ovidiu Istrate – **Gamificarea în educație: impactul jocurilor și al designului jocurilor în procesul de învățământ**, Editura Universității din București, 2014
- [4] Liliana Drăghicescu – **Gamificarea în predarea științelor – oportunități și limite**, Revista Didactica Nova, Editura Casa Corpului Didactic a județului Bistrița-Năsăud, 2016
- [5] Adriana Nistor – **Gamificarea ca instrument de motivare în învățarea online**, Revista Românească pentru Educație Multidimensională, Vol. 12, nr. 1, pp. 234-246, Editura Lumen, Iași, 2020

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală

Smarandache Luminița / Școala Gimnazială Budești

Modernizarea ecosistemului educațional reprezintă un proces complex de adaptare a sistemelor de învățământ la cerințele societății digitale și ale economiei bazate pe cunoaștere. Ecosistemul educațional include instituțiile de învățământ, cadrele didactice, elevii, părinții, infrastructura tehnologică, politicile publice și resursele educaționale. Transformarea acestuia nu presupune doar actualizarea curriculumului sau dotarea școlilor cu echipamente moderne, ci o schimbare sistemică ce vizează cultura organizațională, metodele pedagogice și competențele actorilor implicați.

Transformarea digitală în educație presupune integrarea tehnologiilor informației și comunicațiilor în toate dimensiunile procesului didactic și administrativ. Documente strategice internaționale, precum UNESCO prin programul Education for Sustainable Development și Comisia Europeană prin Digital Education Action Plan (2021–2027), subliniază necesitatea dezvoltării competențelor digitale, a gândirii critice și a învățării pe tot parcursul vieții. În acest context, educația digitală nu mai este un element opțional, ci o componentă fundamentală a politicilor educaționale moderne.

Integrarea platformelor de tip Learning Management System, utilizarea resurselor educaționale deschise, implementarea catalogului electronic și a instrumentelor de colaborare online contribuie la flexibilizarea procesului educațional. Tehnologiile digitale permit personalizarea învățării prin adaptarea conținutului la ritmul și stilul fiecărui elev, facilitând evaluarea continuă și feedback-ul imediat. De asemenea, analiza datelor educaționale sprijină luarea deciziilor bazate pe dovezi și optimizarea performanței instituționale.

Un element esențial al modernizării îl reprezintă dezvoltarea competențelor digitale ale cadrelor didactice. Conform cadrului european DigCompEdu, profesorii trebuie să dobândească abilități privind utilizarea responsabilă a tehnologiei, crearea de conținut digital și gestionarea mediilor de învățare online. Fără formare continuă și sprijin instituțional, investițiile în infrastructură riscă să nu producă efectele dorite. În același timp, este necesară asigurarea echității în accesul la tehnologie, pentru a preveni accentuarea decalajelor educaționale dintre mediul urban și rural sau dintre diferite categorii socio-economice.

Experiența unor state precum Finlanda și Estonia demonstrează că digitalizarea eficientă a educației este posibilă atunci când există coerență între viziunea strategică, investițiile publice și formarea resurselor umane. În Estonia, de exemplu, digitalizarea administrației publice a fost corelată cu modernizarea sistemului educațional, creând un mediu integrat și eficient. Aceste modele evidențiază faptul că transformarea digitală nu este doar o problemă tehnologică, ci una de guvernanta și leadership educațional.

Cu toate acestea, procesul de modernizare se confruntă cu provocări semnificative: rezistența la schimbare, lipsa infrastructurii adecvate, riscurile privind securitatea datelor și necesitatea actualizării permanente a competențelor digitale. În plus, utilizarea excesivă sau necritică a tehnologiei poate afecta calitatea interacțiunii umane și dimensiunea socio-emoțională a învățării. Prin urmare, digitalizarea trebuie să fie echilibrată și centrată pe nevoile elevului, nu pe tehnologie în sine.

În concluzie, modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă un proces inevitabil și necesar pentru creșterea calității și relevanței educației. Succesul acestuia depinde de coerența politicilor publice, investițiile sustenabile în infrastructură și formare profesională, precum și de capacitatea sistemului educațional de a integra tehnologia într-un mod pedagogic eficient și incluziv.

Bibliografie:

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. W. W. Norton & Company.

Comisia Europeană. (2021). *Digital education action plan (2021–2027)*. Publications Office of the European Union.

Redecker, C. (2017). *European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu*. Publications Office of the European Union.

Schleicher, A. (2018). *World class: How to build a 21st-century school system*. OECD Publishing.

UNESCO. (2020). *Education for sustainable development: A roadmap*. UNESCO Publishing.

Transformarea digitală în educația timpurie

Smarandache Luminița / Școala Gimnazială Budești

Transformarea digitală reprezintă un proces complex prin care tehnologiile digitale sunt integrate în mod sistematic în diferite domenii ale societății, inclusiv în educație, influențând profund modul de predare, învățare și organizare instituțională. În contextul educației timpurii, care vizează copiii cu vârste cuprinse între 0 și 6 ani, digitalizarea capătă o semnificație aparte, deoarece această etapă este esențială pentru dezvoltarea cognitivă, socio-emoțională și fizică a copilului.

Utilizarea responsabilă și echilibrată a tehnologiilor digitale poate contribui la îmbunătățirea calității actului educațional, sprijinind învățarea activă, personalizată și incluzivă, dar ridică totodată provocări legate de dezvoltarea sănătoasă a copiilor mici.

În educația timpurie, transformarea digitală nu se rezumă la simpla introducere a dispozitivelor electronice în sala de clasă, ci presupune o schimbare de paradigmă pedagogică. Tehnologia devine un instrument de sprijin pentru cadrele didactice, oferind resurse educaționale interactive, aplicații adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor și platforme care facilitează comunicarea cu familia. Tabletele, tablele interactive, aplicațiile educaționale și conținuturile multimedia pot stimula curiozitatea naturală a copiilor și pot susține dezvoltarea limbajului, a gândirii logice și a creativității, atunci când sunt utilizate în mod adecvat vârstei și integrate într-un demers didactic coerent.

Un avantaj important al transformării digitale în educația timpurie este posibilitatea personalizării învățării. Tehnologiile digitale permit adaptarea activităților la ritmul și nevoile fiecărui copil, oferind feedback imediat și oportunități de exersare diferențiată. Copiii cu cerințe educaționale speciale pot beneficia de aplicații asistive care facilitează comunicarea și participarea activă la activități, contribuind la incluziune și echitate educațională. În același timp, cadrele didactice pot utiliza instrumente digitale pentru a monitoriza progresul copiilor și pentru a documenta dezvoltarea acestora într-un mod mai eficient.

Transformarea digitală influențează și relația dintre grădiniță și familie, prin intermediul platformelor online care permit o comunicare rapidă și transparentă. Părinții pot fi informați în timp real despre activitățile desfășurate, pot accesa resurse educaționale și pot sprijini continuitatea învățării acasă. Această colaborare consolidată contribuie la crearea unui mediu educațional coerent, centrat pe copil, în care toți actorii implicați participă activ la procesul educativ.

Cu toate acestea, digitalizarea educației timpurii trebuie abordată cu prudență și responsabilitate. Studiile de specialitate atrag atenția asupra riscurilor asociate expunerii excesive la ecrane, cum ar fi afectarea atenției, a dezvoltării limbajului sau a interacțiunilor sociale directe. De aceea, tehnologia nu trebuie să înlocuiască jocul liber, activitățile practice și interacțiunea umană, care sunt fundamentale în această etapă de vârstă. Rolul educatorului rămâne esențial, acesta având responsabilitatea de a selecta și de a media utilizarea resurselor digitale astfel încât acestea să completeze experiențele de învățare tradiționale, nu să le substituie.

Un alt aspect important al transformării digitale îl reprezintă formarea cadrelor didactice. Pentru ca tehnologia să fie utilizată eficient în educația timpurie, educatorii trebuie să dețină competențe digitale solide și o înțelegere clară a impactului pedagogic al acestora. Programele de formare inițială și continuă trebuie să includă componente dedicate educației digitale, eticii utilizării tehnologiei și siguranței online, adaptate specificului vârstei preșcolare. Fără o pregătire

adecvată, riscul utilizării superficiale sau inadecvate a tehnologiei crește, diminuând potențialele beneficii ale transformării digitale.

La nivel instituțional și societal, transformarea digitală în educația timpurie este influențată de politici educaționale, investiții în infrastructură și acces egal la resurse. Inegalitățile socio-economice pot limita accesul unor copii la tehnologie și la educație digitală de calitate, accentuând decalajele existente. Prin urmare, este necesară o abordare strategică, care să asigure echitate, accesibilitate și sustenabilitate, precum și respectarea principiilor privind protecția datelor și siguranța copiilor în mediul digital.

În concluzie, transformarea digitală în educația timpurie reprezintă o oportunitate semnificativă de modernizare și îmbunătățire a procesului educațional, cu condiția să fie implementată echilibrat și fundamentat științific. Tehnologia poate sprijini dezvoltarea armonioasă a copiilor, poate facilita incluziunea și poate consolida parteneriatul educațional dintre cadre didactice și familie. Totodată, este esențial ca utilizarea resurselor digitale să fie ghidată de nevoile reale ale copilului, de respectarea etapelor de dezvoltare și de promovarea unei educații centrate pe relații umane, joc și experiențe autentice de învățare.

Bibliografie:

1. Edwards, S. (2013). *Digital play in the early years: A contextual response to the problem of integrating technologies and play-based pedagogies in the early childhood curriculum*. European Early Childhood Education Research Journal, 21(2), 199–212.
2. OECD. (2020). *Early childhood education and care in the digital age*. OECD Publishing.
3. Plowman, L., McPake, J., & Stephen, C. (2010). *The technologisation of childhood? Young children and technology in the home*. Children & Society, 24(1), 63–74.
4. UNESCO. (2021). *Building digital competencies for early childhood education*. UNESCO Publishing.
5. Zosh, J. M., Hirsh-Pasek, K., Hopkins, E. J., Liu, C., Neale, D., Solis, S. L., & Whitebread, D. (2018). *Accessing the inaccessible: Redefining play as a spectrum*. Frontiers in Psychology, 9, 1124.

AUTONOMIA ÎN ÎNVĂȚARE. ROLUL PLATFORMELOR DIGITALE ÎN RECUPERAREA REMEDIALĂ

profesor **Smiedt Mihaela-Elena**
Liceul Tehnologic de Transporturi Auto, Baia Sprie

Contextul educațional actual, marcat de o evoluție tehnologică accelerată, oferă instrumente inedite pentru combaterea uneia dintre cele mai grave probleme ale sistemului de învățământ: abandonul școlar. Pentru profesorul de limba și literatura română de gimnaziu, provocarea este dublă. Pe de o parte, trebuie să recupereze lacune de alfabetizare funcțională, iar pe de altă parte, trebuie să concureze cu „ecranele” care, de cele mai multe ori, oferă un conținut mult mai atractiv decât manualele clasice.

În cazul elevilor aflați în zone de risc, educația remedială nu poate fi doar o repetiție a ceea ce s-a predat la clasă. Ea trebuie să fie o reconfigurare a experienței de învățare, transformând efortul cognitiv într-o activitate participativă și relevantă. Elevii cu risc de abandon școlar se confruntă adesea cu „analfabetismul de succes” – o demotivare profundă cauzată de eșecuri repetate. Platformele digitale schimbă dinamica prin câteva mecanisme cheie:

- feedback imediat: Spre deosebire de o temă pe caiet corectată după trei zile, o aplicație digitală îi spune elevului pe loc dacă a acordat corect adjectivul, dacă a ales corect forma de plural a substantivului etc. Acest lucru reduce frustrarea.
- gamificarea (ludizarea): Introducerea elementelor de joc (puncte, insigne, clasamente) transformă învățarea gramaticii dintr-o corvoadă într-o provocare.
- mediul sigur pentru greșeală: În fața unui ecran, elevul nu se simte judecat de colegi sau de profesor. Greșeala devine doar un pas tehnic spre reîncercare.

Pentru a eficientiza orele remediale de limba și literatura română, putem clasifica instrumentele în funcție de competențele specifice vizate.

A. receptarea și redactarea mesajelor (gramatică și ortografie)

- Wordwall este, probabil, cel mai versatil instrument. Poți crea jocuri de tip „Chestionar”, „Potrivește perechile” sau „Anagrame”. Pentru elevii de la gimnaziu, jocurile de tip „Vânătoarea de cârțițe” pentru identificarea părților de vorbire sunt extrem de populare.
- Kahoot! și Quizizz sunt ideale pentru evaluări formative rapide. Atmosfera competitivă îi energizează chiar și pe cei mai apatici elevi. Sfăt: folosește imagini și meme-uri în întrebări pentru a le vorbi pe limba lor.
- LearningApps este o platformă gratuită unde poți găsi sute de exerciții gata făcute pentru limba română (ex: despărțirea în silabe, cazurile substantivului).

B. lectura și înțelegerea textului

- StoryJumper: Dacă elevii refuză să scrie compuneri pe caiet, propune-le să creeze o carte digitală. Pot adăuga personaje, fundaluri și chiar propria voce. Este un instrument excelent pentru copiii care au dificultăți de exprimare în scris, dar au o imaginație bogată.
- Padlet funcționează ca un avizier virtual. Elevii pot posta impresii despre o lectură sub formă de text, desen, link către o melodie sau un scurt video. Este metoda perfectă de a construi un „jurnal de lectură colectiv”.

C. vocabular și exprimare orală

- Canva: Elevii pot crea postere sau prezentări vizuale despre personajele literare. Pentru un elev în risc de abandon, realizarea unui „profil de Instagram” pentru personajul Goe sau *Vitoria Lipan* este mult mai relevantă decât o caracterizare tradițională.

Utilizarea tehnologiei cu elevii din medii defavorizate necesită o abordare empatică și tactică.

Scenariul „Flipped Classroom” adaptat

În loc să le dai temă pentru acasă (unde mulți nu au suport sau liniște), folosește timpul de la școală pentru „teme digitale”. Demonstrează-le că telefonul, pe care îl folosesc de obicei pentru TikTok, poate fi o „unealtă de putere” prin care pot învăța.

Micro-învățarea (Micro-learning)

Elevii cu dificultăți de învățare au adesea o durată de concentrare limitată. Fragmentează conținutul. De exemplu, în loc de o oră întreagă despre „Verbul”, folosește 10 minute pentru un clip video animat, 10 minute pentru un joc pe Wordwall și 10 minute pentru o discuție liberă.

Valorificarea culturii vizuale

Mulți elevi din zone de risc sunt „învățați vizuali”. Folosirea unor platforme precum Pixton (pentru benzi desenate) le permite să demonstreze că au înțeles intriga unui text literar fără a fi blocați de bariera scrisului de mână, care poate fi lent și anevoios pentru ei.

Ce facem când nu există resurse? Aceasta este marea dilemă în zonele de risc. Dacă elevii nu au tablete sau internet acasă:

1. activități de tip „Bring Your Own Device” (BYOD). Chiar și în cele mai sărace comunități, mulți elevi au un smartphone (adesea singura lor conexiune cu lumea). Folosește-l la clasă în scop educativ.
2. lucrul în echipă la un singur dispozitiv. Dacă ai doar un laptop și un videoproiector, organizează competiții pe echipe. Interacțiunea socială din timpul jocului digital este un factor de protecție împotriva abandonului, deoarece creează legături colegiale.
3. platforme offline. Există resurse (precum module din *Khan Academy* sau conținut descărcat de pe *Digitaliada*) care pot fi rulate fără o conexiune permanentă la internet.

Digitalul permite profesorului să colecteze date fără a pune presiune pe elev. Platforme ca Google Classroom sau Microsoft Teams îți permit să vezi cine a accesat materialele, unde s-au blocat și cât timp au lucrat. Însă, dincolo de cifre, impactul major este la nivelul stimei de sine. Un elev care reușește să termine un nivel într-un joc gramatical va căpăta încrederea necesară să deschidă și manualul. Succesul digital este o „ancoră” psihologică.

În educația remedială la limba și literatura română, platformele digitale nu sunt un scop în sine, ci un vehicul. Ele ne ajută să construim o punte între universul elevului „conectat” și rigoarea programei școlare. Pentru copiii aflați la marginea abandonului, o lecție digitală interactivă poate fi motivul pentru care aleg să vină la școală în ziua următoare. Rolul nostru, ca profesori, este să fim facilitatori, să le arătăm că limba română nu este un set de reguli prăfuite, ci un organism viu, care poate fi explorat prin cele mai moderne mijloace.

Bibliografie:

Adas, D., & Bakir, A. (2013). Writing and technology: The effect of using ICT on improving the writing skills of school students.

Hattie, J. (2009). Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement.

Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants.

PROIECTAREA VIITORULUI EDUCAȚIEI PRIN INOVARE, TEHNOLOGIE ȘI EXCELENȚĂ PEDAGOGICĂ

Prof. învățământ primar, Soare Mihaela
Școala Gimnazială Sfântul Andrei
București, sector 6

Introducere: Paradigma școlii post-digitale

Educația contemporană traversează o perioadă de metamorfoză profundă, trecând de la modelul tradițional, centrat pe transmiterea liniară de informații, către un ecosistem de învățare dinamic și personalizat. Proiectarea viitorului educației nu înseamnă doar digitalizarea manualelor, ci o regândire a actului didactic prin triada **Inovare – Tehnologie – Excelență Pedagogică**. Într-o lume definită de volatilitate și complexitate, rolul școlii devine acela de a forma competențe de adaptabilitate, gândire critică și alfabetizare digitală avansată.

I. Integrarea tehnologiilor emergente: Dincolo de ecran

Tehnologiile emergente nu mai sunt simple instrumente auxiliare, ci devin arhitecții noilor spații de învățare.

1. **Inteligența Artificială (IA) și personalizarea masivă:** IA permite trecerea la "învățarea adaptivă". Platforme precum Khan Academy sau algoritmi de analiză a datelor pot identifica în timp real lacunele unui elev, oferind resurse personalizate. Astfel, profesorul încetează să mai fie singura sursă de informație, devenind un mentor care ghidează parcursul individual al fiecărui elev.
2. **Realitatea Augmentată (AR) și Virtuală (VR):** Aceste tehnologii transformă conceptele abstracte în experiențe senzoriale. Elevii pot explora celula umană din interior sau pot vizita situri istorice dispărute, facilitând o învățare imersivă care crește rata de retenție a informațiilor cu până la 75% față de metodele pasive.
3. **Blockchain în educație:** Pentru asigurarea integrității academice și a portabilității diplomelor, tehnologia Blockchain oferă un sistem securizat de stocare a micro-certificărilor și competențelor dobândite pe parcursul vieții (Lifelong Learning).

II. Instrumente digitale avansate și colaborarea globală

Excelența pedagogică în era digitală depinde de capacitatea de a utiliza instrumente care favorizează co-crearea.

- **Ecosisteme de colaborare:** Utilizarea platformelor precum Microsoft Teams for Education sau Google Workspace for Education permite proiecte transfrontaliere. Elevi din colțuri diferite ale lumii pot lucra simultan la rezolvarea unor probleme globale (ex. schimbările climatice), dezvoltând empatie și competențe interculturale.
- **Gamificarea și simulările:** Instrumente precum *Minecraft Education* sau platformele de simulare economică transformă procesul de învățare într-o experiență ludică, dar riguroasă, stimulând motivația intrinsecă.

III. Excelența pedagogică: revalorizarea rolului profesorului

Tehnologia, oricât de avansată, rămâne inertă fără o pedagogie de excelență. Viitorul educației impune un nou profil al cadrului didactic:

1. **Profesorul ca designer de experiențe de învățare:** Accentul se mută de la "ce predăm" la "cum facilităm descoperirea". Metoda *Flipped Classroom* (clasa inversată) este un exemplu clar: teoria este parcursă acasă prin suport video/digital, iar timpul de la școală este dedicat dezbatelor și aplicării practice.

2. **Educația pentru caracter și inteligență emoțională:** Într-o eră a automatizării, competențele pur umane – creativitatea, etica și reziliența – devin cele mai valoroase active. Excelența pedagogică înseamnă astăzi echilibrarea competențelor digitale cu cele socio-emoționale.
3. **Evaluarea autentică:** Trecerea de la testele standardizate la evaluarea bazată pe proiecte, portofolii digitale și feedback continuu asistat de date (Learning Analytics).

IV. Provocări și imperative etice

Inovarea aduce cu sine responsabilități majore. **Decalajul digital** (Digital Divide) rămâne o barieră semnificativă; fără un acces echitabil la tehnologie, inovația poate accentua inegalitățile sociale. De asemenea, protecția datelor și etica utilizării IA în școli trebuie să fie reglementate prin politici clare, așa cum subliniază ghidurile UNESCO privind IA în educație.

V. Impactul IA Generative în redactarea academică: ChatGPT și noua etică a scrisului

Apariția IA generative, reprezentată de modele precum OpenAI ChatGPT, a provocat o undă de șoc în sistemele educaționale, redefinind conceptul de autorat și originalitate. Impactul acestui instrument asupra redactării eseurilor și temelor școlare este dual, prezentând atât oportunități de eficientizare, cât și riscuri structurale pentru procesul de învățare.

1. IA ca partener de brainstorming și structurare

Contrar percepției că IA este doar un instrument de "copy-paste", aceasta poate funcționa ca un asistent pedagogic valoros. Elevii pot utiliza IA generativă pentru:

Revista Universitară de Sociologie

- **Generarea de idei și structuri:** IA excelează în crearea de schițe (outlines) și în sintetizarea unor volume mari de informații în puncte cheie.
- **Rafinarea stilului:** Instrumentele digitale pot corecta erori gramaticale complexe și pot oferi sugestii pentru îmbunătățirea lizibilității și vocabularului.
- **Suport pentru nevoi speciale:** IA poate personaliza explicațiile pentru elevii cu dificultăți de învățare, oferind rute alternative de înțelegere a subiectelor abstracte.

Taylor & Francis Online +2

2. Riscul erodării gândirii critice

Utilizarea excesivă și necontrolată a IA în scrierea eseurilor poate duce la o „externalizare a gândirii”. Studii recente (2024-2025) indică faptul că dependența de IA poate fi corelată cu scăderea activității cognitive în procesul de sinteză și cu o declinare a capacității de memorare.

Facebook +1

- **Integritatea academică:** Capacitatea IA de a genera conținut aparent original permite elevilor să ocolească adesea detectoarele tradiționale de plagiat, subminând procesul de evaluare corectă.
- **Halucinațiile și erorile de fapt:** Modelele de limbaj pot genera informații false sau citate inexistente, ceea ce impune o verificare riguroasă (fact-checking), transformând elevul într-un editor critic.

3. Redefinirea evaluării: de la produs la proces

Pentru a integra IA cu succes, excelența pedagogică impune o schimbare a modului în care evaluăm. În loc să puncteze doar esul final (care poate fi generat de IA), profesorii se concentrează acum pe **procesul de creație**:

- **Evaluarea etapizată:** Elevii sunt notați pentru schițe, argumentarea alegerii anumitor surse și interacțiunea critică cu sugestiile oferite de IA.
- **Modul de studiu (Study Mode):** Platformele recente, precum versiunile actualizate ale ChatGPT din 2025, introduc funcții care testează înțelegerea elevului în loc să ofere pur și simplu răspunsuri, încurajând participarea activă.

În concluzie, integrarea IA în redactarea eseurilor nu trebuie privită ca o amenințare, ci ca un catalizator pentru dezvoltarea unor competențe superioare: capacitatea de a formula prompturi precise, gândirea critică față de textul generat și responsabilitatea etică în utilizarea tehnologiei

Concluzie: Un nou contract social pentru educație

Proiectarea viitorului educației nu este un destinație finală, ci un proces continuu de evoluție. Prin fuziunea dintre tehnologiile emergente și o pedagogie centrată pe valorile umane, putem crea un sistem educațional în care excelența nu mai este o excepție, ci o oportunitate accesibilă tuturor. Școala viitorului va fi fluidă, deschisă și, mai presus de toate, profund conectată la realitățile tehnologice ale secolului XXI.

Proiectarea viitorului educației nu reprezintă doar o simplă actualizare a infrastructurii digitale, ci o redefinire a fundamentelor ontologice ale învățării. Integrarea tehnologiilor emergente, de la platforme de [Învățare Adaptivă](#) până la instrumente de IA generativă precum ChatGPT-5, impune trecerea de la un model educațional bazat pe acumularea de certitudini la unul bazat pe **gestionarea incertitudinii și a complexității**.

Excelența pedagogică în acest nou context rezidă în capacitatea educatorilor de a armoniza eficiența algoritmilor cu profunzimea eticii umane. În timp ce instrumentele digitale avansate pot democratiza accesul la informație și pot personaliza parcursul cognitiv la o scară fără precedent, rolul școlii rămâne acela de a cultiva „competențele reziduale” pe care tehnologia nu le poate (încă) replica: **empatia, judecata etică și creativitatea divergentă**.

În final, succesul acestei transformări depinde de echilibrul dintre inovarea tehnologică și echitatea socială. Pentru ca excelența să nu devină un privilegiu, politicile educaționale trebuie să asigure un acces universal la noile ecosisteme de învățare, transformând tehnologia dintr-un factor de segregare într-un motor al incluziunii. Viitorul educației este, în esență, un hibrid între **precizia digitală și viziunea umanistă**, un spațiu în care tehnologia nu înlocuiește profesorul, ci îi potențează acestuia rolul de arhitect de destine.

Bibliografie:

- **Miao, F., & Holmes, W.** (2025). AI and the future of education: Disruptions, dilemmas and directions. *UNESCO Digital Library*.
- **ScienceDirect.** (2025). The impact of generative AI on essay revisions and student engagement. *Journal of Computer Assisted Learning*, Vol. 41(1).
- **Stefan, C.** (2025). Pedagogia digitală: Definiție și arie conceptuală. *Revista Drepturile Omului*, nr. 1/2025.
- **Zhu, X., et al.** (2024). Generative AI in Modern Education Society: Opportunities and Challenges. *arXiv preprint*.

III. Context Național și Resurse Oficiale (România)

- **Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării.** (2024). Strategia Națională în domeniul Inteligenței Artificiale 2024-2030.
- **Ministerul Educației.** (2024). Anexa la Ordinul 6466/2024: Cadrul de Competențe Digitale pentru Elevi.
- **Edupedu.ro.** (2025). Ghid privind utilizarea Inteligenței Artificiale în școli.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC: METODE DE ORGANIZARE ȘI TRANSMITERE A INFORMAȚIEI ÎN PARCURSUL DIDACTIC

SOCOTEANU ADRIANA-CONSTANTINA

PROF. LB. FRANCEZĂ LA ȘC. GIMN. „CAROL AL II-LEA” DIOȘTI, JUD. DOLJ

Învățământul românesc se află într-o perpetuă schimbare și evoluție în ultimii ani, odată cu noile cerințe globale și adoptarea unor valori bazate pe respect și corectitudine. Mediul școlar a devenit un spațiu în care se confruntă valorile și practicile tradiționale, care structurează procesul învățării academice, cu sisteme de valori mai ample, mai dificil supuse unei structurări riguroase și controlului social.

Acest proces este generat de învățarea socială, în care media intervine ca agent formator cu un potențial de fascinație și atractivitate net superior. Altă dată școala, definită ca instituție de educație publică, era considerată ca un spațiu sacru al învățării, relativ autonom față de societatea adulților, cu problematica ei complexă legată de existență și evoluție individuală.

Scopul educației în instituțiile de învățământ constă în sprijinirea dezvoltării psihofizice a copilului în sensul valorificării superioare a potențialului acestuia, dar și în favorizarea unei bune integrări școlare. În majoritatea situațiilor, cadrele didactice își concentrează eforturile, atenția, controlul și concentrarea asupra situațiilor didactice și activității de predare, gestionând, de multe ori, situațiile conflictuale, precum și schimbările apărute la nivel atitudinal și relațional.

Sensul formativ al învățământului contemporan impune mai mult decât oricând luarea în considerație a relației cadru didactic – elev, pe fondul căreia se realizează sarcinile complexe ale formării personalității elevului. În viziunea pedagogiei moderne, relația cadru didactic – elev este concepută ca o relație de mare complexitate, care implică un dialog permanent între cei doi factori, educat și educator, o comunicare reciprocă, angajând toate laturile personalității acestora.

Au existat mai multe modele de predare la nivelul învățământului preuniversitar românesc, fiecare urmărind diverse metode de implementare a materiei școlare, înțelegerea de către elevi a bogăției limbii și folosirea ei corectă în relațiile interumane, precum și în

dezvoltarea psiho-socială a individului. În prezent, se pune accentul mai mult pe stimularea elevului de a participa activ la cursuri și mai puțin pe predarea clasică unde profesorul scrie pe tablă și dictează lecția pe care o va verifica ora următoare.

Metoda deductivă este din ce în ce mai utilizată, tocmai pentru a solicita cunoștințele generale ale elevului, comunicarea și interacțiunea cu semenii săi, de asemenea pentru a-l învăța să folosească în mod eficient și creativ capacitățile proprii și să poată continua în orice fază a existenței sale procesul de învățare și experimentare.

Actuala programă școlară situează în centrul preocupării sale învățarea activă, centrată pe elev. Învățarea nu este un proces pasiv, care li se întâmplă elevilor, ci o experiență personală, la care ei trebuie să participe. De exemplu, o metodă inovativă de predare-învățare este **modelul comunicativ-funcțional**, care se axează pe comunicare ca domeniu complex ce înglobează procesele de receptare a mesajului oral și scris precum și cele de exprimare orală și scrisă.

Conform acestui nou model, comunicarea este un domeniu complex care înglobează procesele de receptare a mesajului oral și a celui scris (citire, lectură), precum și cele de exprimare orală, respectiv de exprimare scrisă. Această abordare nouă asigură o dezvoltare progresivă a competențelor, prin valorificarea experienței specifice vârstei elevilor și prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor în parcursul lor școlar.

Noul model comunicativ-funcțional (predarea integrată) față de predarea tradițională are avantajul menținerii interesului activ al elevilor, activitățile nu se repetă, mereu fiind ceva ce suscită atenția elevului. Trecând pe parcursul aceleiași lecții de la activitatea de citire la cea de scriere s-a constatat că elevii sunt mai relaxați și participă cu mai mult interes la activitate, se menține trează atenția elevilor prin alternarea citirii cu scrierea.

Vorbitorul în formare este încurajat să asculte, să gândească, apoi să folosească limbajul articulat pentru a transmite o informație prețioasă mai departe sau doar pentru a aproba descifrarea mesajului transmis de învățător sau colegi. Statutul său de vorbitor se concretizează prin dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral, de exprimare orală, dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris (citirea/lectura) precum și dezvoltarea capacității de exprimare scrisă ca produs final folosit în evaluarea școlară de către cadrul didactic.

Astfel, el își va forma deprinderile de a identifica persoane sau obiecte, sentimente sau trăiri, va formula întrebări și răspunsuri, va oferi informații despre identitatea proprie sau despre identitatea persoanelor cunoscute, va povesti fapte și întâmplări, după benzi desenate sau după ilustrații, dar cel mai important este că își va exprima propria părere în legătură cu un fapt prezentat.

Cheia unui parcurs academic de succes presupune o implicare totală a părților: școlar-profesor-părinte întrucât formarea timpurie, dar și continuă reprezintă baza unor deprinderi sociale și dobândirea de noi aptitudini pentru fiecare etapă de dezvoltarea a elevului. Așadar, metodele inovative apărute recent doresc să țină pasul cu schimbările apărute în societatea contemporană și mai ales să păstreze flacăra cunoașterii activă în elevii care merg la școală, demontând tendința reticentă apărută de curând în rândul tinerilor de a asista la orele de curs deoarece sunt plictisitoare și centrate doar pe profesorul care transmite informații.

Bibliografie:

1. Dumitru, Ion Al. (2000) – *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara;
2. Nicu A., *Strategii activ-participative de formare a gândirii critice*, Editura Didactică si Pedagogică, R.A.București, 2007.

DEZVOLTAREA LIMBAJULUI PRIN TEHNICI DRAMATICE-JOCUL DE ROL ȘI DRAMATIZAREA

Șolea Mateescu Maria Adina
Școala Gimnazială Mateești

1. Rolul jocului didactic în educarea limbajului

Jocul constituie o activitate fundamental normativă și dominantă în copilărie. În timpul jocului se dezvoltă pasiunea de cunoaștere, curiozitatea și tot jocul oferă un larg câmp de identificare și cultivare timpurie a înclinațiilor native ale copilului și pe baza lor posibilitatea dezvoltării capacitaților și aptitudinilor creatoare. Jocul, chiar în formele lui primare, îl umanizează și-l ajută să fie armonios dezvoltat din punct de vedere psihofizic.

Jocul reprezintă o formă de activitate preferată și adecvată specificului activităților realizate în grădiniță, dar și principala metodă de instruire și educație în activitățile cu preșcolarii. "Jocul devine "didactic" atunci când prin modul de formulare al sarcinii de învățare copilul este adus în situația de a-și utiliza energiile și potențialul psihofizic pentru a-și optimiza parametrii comportamentali" (Ezechil, L., Păiși Lăzărescu, M., 2006, p.72). Prin joc, copilul dobândește noi cunoștințe, care au o influență benefică la dezvoltarea percepțiilor, memorării, reproducerii voluntare, generalizării și abstractizării.

Termenul „didactic” asociat jocului accentuează componenta instructivă a activității și evidențiază că acesta este organizat în vederea obținerii unor finalități de natură informativă și formativă specifice procesului de învățământ. Jocul didactic prezintă ca notă definitorie îmbinarea armonioasă a elementului instructiv cu elementul distractiv, asigurând o unitate deplină între sarcina didactică și acțiunea de joc.

Aceasta îmbinare a elementului instructiv-educativ cu cel distractiv face că, pe parcursul desfășurării sale, copiii experimentează stări afective complexe care declanșează, stimulează, intensifică participarea la activitate, cresc eficiența acestuia și contribuie la dezvoltarea diferitelor componente ale personalității celor antrenați în joc.

Jocul didactic oferă posibilitatea copiilor de a-și forma noțiuni noi, de a-și însuși treptat formele structurii gramaticale, contribuind la ridicarea nivelului calitativ al comunicării verbale, determinându-i să opereze conștient cu materialul verbal însușit. Metoda de bază rămâne exercițiul-joc, care oferă posibilitatea copiilor de a-și afirma priceperile. Copiii desfășoară o activitate serioasă dar în același timp distractivă, activă, deconectată, participând activ.

Jocul didactic este un mijloc eficient de educație deoarece disciplinează atât sub raportul comportamentului social, cât și sub aspectul desfășurării acțiunilor obiective. Jocul apare ca mijloc principal de fundamentare a activității copilului preșcolar, el deține un rol important în viața copilului pentru că satisface dorința lui firească de manifestare și independență.

Jocul este forma de activitate cea mai accesibilă copiilor prin formele sale: de rol, de construcție, de mișcare, didactice, muzicale, etc. Prin combinarea diferitelor feluri de jocuri copilul și colectivul de copii vor fi puși în relații complexe unii cu alții, vor trăi unele emoții. În joc, se formează unele relații, copiii învață prin joc să conducă și să se supună, învață să se împrietenească. „Prin jocul didactic se pot dezvolta anumite abilități de limbaj care apar în diferite etape în cadrul activităților instructiv-educative, în funcție de anumiți factori: nivel de vârstă, nivel de dezvoltare a capacităților de cunoaștere (structuri cognitive), nivel de dezvoltare a capacităților operatorii (structuri operatorii)”. (Voiculescu, 2001, p.55).

2.Dezvoltarea limbajului prin joc de rol și dramatizare

Jocul de rol

Ca rezultate deosebite sunt promovate metodele didactice în rândul cărora se înscriu cu succes jocurile de rol. Aceste jocuri se bazează pe stimularea unor funcții, relații, activități sau/și fenomene. Iar prin practicarea lor copiii devin actori ai vieții sociale pentru care se pregătesc, îi activează din punct de vedere cognitiv și afectiv, iar interacțiunile dintre participanți permit autocontrolul eficient al conduitelor, comportamentelor și achizițiilor.

Jocul de rol este o formă a jocului didactic cu valențe nenumărate în dezvoltarea limbajului preșcolarului. Întâmplările trăite de copii prind viață prin jocul de rol, aceștia comunică impresii despre evenimente la care sunt martori, putând înțelege mai bine semnificația lucrurilor din jur.

Mediul social și cultural în care evoluează copiii influențează jocurile de rol, căci ei utilizează un limbaj cunoscut, prezentând comportamente și și elemente din limbajul propriei familii. Prin intermediul jocului de rol se pot introduce unele conduite sociale în comportamentul preșcolarului, de exemplu, salutul, poate fi prezentat firesc de educatoare prin exprimarea clară a comportamentului pe care dorește să-l imprime copiilor.

Datorită vârstei fragede, familiarizarea este mult mai ușoară, prin joc și prin experimente, deoarece când sunt mici, învățătura este naturală și spontană. Curiozitatea care-l stimulează în joc, este parte integrantă din plăcerea de a învăța. Jocul ne oferă posibilitatea să

urmărim copilul sub toate aspectele dezvoltării sale în întreaga sa complexitate: cognitiv, motor, afectiv, social, emoțional și moral.

Jocul reprezintă activitatea fundamentală a copilului și stă la baza conceperii întregului program din grădiniță. În cadrul jocului didactic, jocul de rol înseamnă învățare, modalitatea firească, naturală de a învăța al copilului.

Prin jocul de rol copiii pot învăța anumite conduite sociale, cum ar fi folosirea salutului, prezentarea în fața unor personaje necunoscute. Prin practicarea lor copiii devin actori ai vieții sociale pentru care se pregătesc, îi activează din punct de vedere cognitiv și afectiv.

“Jocul de rol conține o varietate de situații prin care copiii transmit mesaje orale. Jocul reflectă și reproduce viața reală într-o modalitate proprie dintre factorii biopsihosociali.”(ibidem p.57) În jocul „De-a familia” copilul interpretează rolurile părinților și a celorlalți membri ai familiei așa cum a cunoscut, au reacționat cu el, utilizează expresiile acestora, imită acțiunile față de el și față de mediul apropiat. Jocul de rol se bazează pe ideea că se poate învăța nu numai din experiența directă ci și din cea simulată. A simula este similar cu mima, a te preface, a imita, a reproduce în mod fictiv situații.

Având în vedere că esența jocului este concentrată pe procesul de reflectare și transfer pe plan imaginar al realității concrete, proces prin care devine posibilă și plăcută pătrunderea copilului într-o realitate complexă pe care o cunoaște activ, considerăm că factorii cu rol principal în evoluția jocului izvorăsc din contactul copilului cu realitatea imediat apropiată lui.

“Jocul evoluează concomitent cu primele reprezentări ce permit copilului să opereze pe plan mental cu experiența pe care o dobândește în fiecare zi. Sentimentul de siguranță, încredere și acceptare pe care i le conferă contextul jocului, permit copilului să-și exprime emoțiile, să-și asume riscuri și să încerce să experimenteze și să descopere lucruri noi.”(Chiscop, 2000, p.80)

Metoda jocului de rol urmărește formarea comportamentului uman pornind de la stimularea interacțiunii ce caracterizată o stimulare, relație sau situație socială de grup, prin distribuirea în rândul participanților la instruire a unui set de cerințe foarte bine precizate și relaționate între ele.

Avantaje ale jocului de rol: permite încercarea situațiilor adevărate de viață; dezvoltă imaginația, curiozitatea și gândirea critică a preșcolarilor; ajută la dezvoltarea abilităților de comunicare și de exprimare; dezvoltă abilitățile sociale, cooperarea și responsabilitatea; ajută la învățarea metodelor corecte de comportament.

Nu lipsesc nici anumite dezavantaje sau dificultăți legate de utilizarea metodei: este o metodă greu de aplicat, pentru că presupune nu numai aptitudini pedagogice, ci și aptitudini regizorale ale conducătorului jocului; deși activitatea bazată pe jocul de rol durează relativ puțin- proiectarea și pregătirea sa cer timp și efort din partea cadrului didactic.

Clasificarea jocurilor de rol

Varietatea foarte mare a jocurilor a dus la o mare diversitate de clasificări a jocurilor. Jocurile de rol se pot clasifica în :

Jocuri de rol cu subiecte din viața cotidiană *De-a grădina; De-a vânzătorul; De-a familia; De-a medicul.* Jocurile cu subiecte din viața cotidiană exprimă prin conținut experiențele directe trăite de copil, prin observație.

Jocuri de rol cu subiecte din povești: *De-a Scufița Roșie De-a ursul păcălit de vulpe Coliba iepurașului; Greierele și furnica; Cenușăreasa; Căsuța din oală*

O altă clasificare include:

Jocuri de rol cu un caracter general:

Jocul de reprezentare a structurilor ajută la înțelegerea funcționării unor structuri aparținând unui sistem, Jocul de decizie, Jocul de arbitraj, folosit pentru soluționarea unui litigiu; Jocul de competiție . Prin acest tip de joc se urmărește simularea obținerii unor performanțe de învingere a unui adversar, real sau imaginat.

Jocuri cu caracter specific:

- Jocul de-a ghidul și vizitatorii. Educatoarea pornește de la structurarea unei activități ipotetice: vizitarea unui obiectiv socio-cultural, a unei unități economice s.a., organizând sala de grupă în mod corespunzător cu hărți, planșe, pliante, fotografii adecvate pentru activitatea simulate.

Preșcolarii sunt împărțiți în câteva grupuri și li se distribuie roluri de ghizi și vizitatori. Se pot organiza următoarele grupuri:

1. o echipă restrânsă de ghizi cu sarcina de a explica și răspunde la întrebările vizitatorilor

2. un grup mai numeros de vizitatorii

3. o echipă de preșcolari care să observe greșelile (ghizilor și vizitatorilor) și le aduc la cunoștință cu prilejul analizei finale. Într-un astfel de joc, preșcolarii sunt puși în situația de a-și exercita cunoștințele și a-și dezvolta capacitățile de exprimare, de a-și consolida deprinderile și corecta greșelile de exprimare.

- Jocul de negociere s-a dovedit util în simularea operațiilor de vânzare-cumpărare, pentru dezvoltarea capacităților de negociere. Educatoarea împarte copiii în două grupuri sau în perechi de microgrupuri care sunt puse în situația de a realiza tranzacții comerciale. Fiecare microgrup încearcă parteneri de negociere să-i accepte condițiile.

Jocurile de rol se mai pot clasifica în :

1. Joc de rol-meserii Copiii se joacă de-a doctorul, constructorul, profesoara, bucătăreasa, magazinul etc. Rolurile alese sunt inspirate de oamenii din jurul lor și de experiențele pe care le-au trăit sau despre care au aflat informații detaliate.

2. Joc de rol fantezie Acesta are la bază personaje din basme sau filme. Cei mici pot alege să fie dinozauri, prințese, vrăjitori, unicorni sau Harry Potter. Este destul să îmbrace un costum care să simbolizeze rolul respectiv, iar transformarea va fi completă și rapidă. Copiii învață să facă deosebirea dintre bine și rău, exersând importante abilități sociale și de comportament.

3. Joc de rol cu întâmplări din viața reală Acest tip de activitate este inspirat de întâmplările pe care cei mici le-au trăit și pe care vor să le reproducă iar și iar. Indiferent dacă a fost o experiență plăcută sau una neplăcută, retrăirea ei într-un mod controlat de copil ajută la gestionarea și calmarea emoțiilor aferente. Prea multă supărare, dar și prea multă fericire pot fi greu de gestionat de un copil mic, însă cu ajutorul acestui joc de rol, el va putea să se elibereze și să rămână doar cu amintirea și cu lecțiile pe care le-a învățat.

3. Dezvoltarea limbajului prin dramatizare

„O variantă a jocului de rol este dramatizarea, metodă care valorifică tehnicile artei dramatice (dialog, gest, mimică, pantomimică, decor) prin care se urmărește în special, adâncirea înțelegerii unor aspecte studiate și fixarea lor, pe un fond afectiv intens. Dramatizarea este o metodă foarte actuală, folosită în grădiniță la activitățile de educarea limbajului, ce presupune o activitate de grup.”(Gherghina, Novac, 2005, p. 56).

De exemplu, copiii trebuie să interpreteze un personaj sau altul în momente scurte și mimică în diverse contexte (fericit, supărat, furios, trist, vesel); apoi să mimeze activități simple ; preșcolarii sunt încurajați apoi să poarte un dialog scurt – rolurile nu se impun, ci sunt alese de copii. Pregătirea pentru dramatizare se face cu întreaga grupă de preșcolari dar dramatizarea propriu-zisă, se face cu grupuri mici.

Dramatizarea poate fi privită ca o activitate complementară, ca un opțional și/ sau ca un mijloc de realizare a unei activități didactice. Copiii preșcolari iubesc dramatizarea, datorită caracterului liber, amuzant și antrenant.

„Considerată ca o activitate opțională, desfășurată pe parcursul unui an școlar sau unui semestru, dramatizarea implică urmărirea unor obiective care au ca finalitate prezentarea unui program în cadrul unei serbări, unde dramaturgia constituie punctul forte în reușită. Textul ce urmează a fi dramatizat trebuie ales cu grijă, ținând cont de particularitățile de vârstă și de cele individuale ale preșcolarilor. Copiii recepționează mesajul textului literar foarte repede, astfel că au succes dramatizările realizate în versuri scurte sau povești scurte.”(Păiși Lăzărescu, Mihaela; Ezechil, Liliana, 2006, p.67)

Prima etapă în realizarea dramatizărilor include audițiile sau vizionările pe tema poveștii care urmează a fi dramatizată. Această primă etapă este esențială, deoarece : dezvoltă atenția de lungă durată, surprinde momentele importante ale poveștii, observă trăsăturile de caracter ale personajelor.

Educatoarea poate completa cu explicații suplimentare pentru o înțelegere mai bună a conținutului. În cadrul vizionărilor de filme, copiii obțin și modele de interpretare. La acest moment, se pot introduce convorbiri prin care se face caracterizarea personajelor, clasificarea lor ,se identifică mediul în care se desfășoară acțiunea.

Dramatizarea, prin sentimentul de „a trăi ca” un personaj de poveste, îl ajută pe copil să se pună în locul altuia, să-și imagineze un alt „eu”, unindu-se cu personajul. El trăiește în imaginație fapte asemenea eroilor preferați, într-o lume în care faptele bune sunt răsplătite, iar faptele rele sunt pedepsite.

Stabilirea și distribuirea rolurilor este un moment important în care educatorul poate implica și preșcolarii, prin capacitățile acestora de obiectivitate și selecție.

Exercițiile de mișcare cu muzică, versurile, imitarea de expresii faciale sau comportamentale încurajează capacitatea de exprimare nonverbală a sentimentelor. Aceste exerciții de memorare a rolului stimulează memoria de lungă durată, dar și volumul crescut de informații (deoarece micii actori memorează și versurile celorlalte personaje ale dramatizării).

Desfășurarea dramatizării presupune:

Etapele ce se impun pentru reușita unei dramatizări sunt următoarele: familiarizarea copiilor cu textul literar ; prelucrarea textului de către educatoare pentru ca acesta să fie sub formă de dialog; stabilirea actorilor copii și a rolurilor; confecționarea costumelor și a decorului; repetițiile copiilor în costume sau cu păpuși;rezentarea dramatizării sub formă de spectacol sau în fața altor copii din grădiniță, a părinților sau în fața altor copii din alte

unități preșcolare; comentarea împreună cu copiii a reușitei spectacolului; aprecierea cu toată generozitatea a prestației lor. Toate aceste etape implică din plin comunicarea dirijată, spontană și ceea ce este mai important, nu numai comunicarea verbală, ci și mijloacele nonverbale: mimica, pantomima, gesturile, mișcare scenică, elemente de proxemică.

Cum este de așteptat, nu orice povestire sau basm, film sau spectacol de teatru de păpuși poate fi dramatizat în condiții optime cu copiii de vârstă preșcolară, sau le pot aduce satisfacțiile necesare. Sunt povești sau basme dificil de dramatizat datorită acțiunilor implicate sau datorită lipsei unei acțiuni în care copii să se angajeze afectiv. Sunt numeroase povești sau basme cu un număr redus de personaje ceea ce ar duce la antrenarea în joc a numai doi sau trei copii; caz în care ceilalți ar fi nemulțumiți să asiste ca spectatori un interval prea mare de timp. Prin urmare, alegerea textelor pentru dramatizări trebuie să se facă în mod selectiv, ținând seama ca textele să cuprindă acțiuni accesibile și dinamice, precum și un dialog mai bogat și mai viu, care să mobilizeze copiii și să faciliteze înscenarea conflictului. De asemenea, se vor avea în vedere poveștile, basmele cu un număr mare de personaje. Trebuie să se acorde multă atenție selectării textelor pentru dramatizările preșcolarilor mici. Aici trebuie să se țină seama și de posibilitățile restrânse de memorare ale acestor copii, precum și de incapacitatea lor de a se concentra mai multă vreme într-o activitate. La grupa mică este bine să se introducă povești și basme de dimensiuni reduse, cu structuri repetitive.”(Mitu, Antonovici , 2005 ,p.114)

Avem, de exemplu, *Ridichea uriașă*, care, dramatizată, reclamă din partea copiilor o participare accesibilă. Poveștile *Căsuța din oală*, *Mănușa* și *Turtița* permit înscenările cele mai ușoare și plăcute pentru cei mici. În aceste povești sunt prezente repetiția și reluarea repetată a unor acțiuni și dialoguri simple.

Pentru grupa mijlocie se pot alege progresiv povești cu conținut mai complex, dar care îndeplinesc cerințele de dinainte , de exemplu: *Coliba iepurașului*, *Unde a zburat rândunica*, *Capra cu trei iezi*.

La grupa mare, pot fi dramatizate o mare parte din poveștile și basmele învățate la activitățile obligatorii: *Punguța cu doi bani*, *Cenușăreasa*, *Albă ca Zăpada*, *Fata moșului și fata babei*, *Ursul păcăli de vulpe*, etc.

Poveștile și basmele pe care educatoarea urmează să le dramatizeze cu copiii, le sunt cunoscute acestora, de regulă, din activitățile obligatorii. Aceste povești nu sunt reținute în întregime dintr-o singură activitate. Este necesară utilizarea unor mijloace speciale de însușire a textelor respective.

Un alt mijloc utilizat în însușirea deplină a conținutului poveștilor este reproducerea după imagini. Această cale este recomandată educatoarelor grupelor mici și mijlocii, copiii fiind ajutați cu ajutorul mijloacelor intuitive să-și fixeze principalele momente ale conflictului și succesiunea acestor momente. „O altă modalitate pentru însușirea deplină a textului povestirii sau basmului ales pentru dramatizare poate fi vizionarea unui film, sprijinită de comentarii adecvate din partea educatoarei.”(ibidem,p.116)

Participarea la un spectacol de teatru de păpuși organizat în grădiniță și care are ca subiect basmul sau povestea aleasă pentru dramatizare reprezintă o altă modalitate de a însuși un text.

Mijloacele pregătitoare pentru dramatizări sunt destul de variate, dar folosirea celor mai adecvate vor ajuta în desfășurarea cu succes a activității fără să suprasolicităm copiii sau să le slăbim interesul pentru jocul propriu de dramatizare.

“Având în vedere că dramatizarea, dincolo de bucuria în sine a jocului, urmează să constituie pentru copii un exemplu pozitiv de înscenare, este necesară asigurarea condițiilor materiale pentru sprijinirea reușitei.”(ibidem, p. 117)

Trebuie să se țină seama, în primul rând, de cadrul în care trebuie să se desfășoare dramatizarea. Necesitatea acestui cadru este demonstrată de unele încercări ale preșcolarilor de a modifica mediul obișnuit de joc, prin adăugarea unor elemente noi care să sugereze atmosfera cerută.

Toate aceste aspecte vor fi discutate cu copiii pentru ca interpretarea rolurilor să fie reușită, cu intonații potrivite și cu ton al vocii corespunzător fiecărui personaj. Cu ajutorul dramatizărilor copiii exersează tehnici de comportare pe scenă:să spună replicile cu fața spre public; să vorbească suficient de tare, dar nu exagerat pentru ca vorbirea sa nu-și piardă din naturalitate; să se miște în scenă corespunzător cu spațiul și cu relațiile dintre personaje.

Dacă pregătirea pentru dramatizare poate fi făcută cu întreaga grupă, dramatizarea propriu-zisă este bine să fie realizată în grupuri. În activitățile de zi cu zi, la liber alese sau pe domenii experiențiale sau chiar la activitățile de recuperare, educatoarea poate realiza dramatizarea propriu-zisă, la câte unul din aceste grupuri. Grupurile de preșcolari prezintă pe rând întregii clase propria lor variantă. Se educă astfel, capacitatea de preluare și analiză a unui text dramatic.

BIBLIOGRAFIE

- Antonovici, Șt., orica, Mitu, Fl., (2005), *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar*, București: Editura Humanitas Educațional;
- Chiscop, (2000), Chiscop, L., *Didactica educării limbajului în învățământul preșcolar*, Ed. Grigore Tăbăcaru, (2000);
- Dumitrana, Magdalena, *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, volumul I, București, Editura Compania, (1999);
- Gherghina, D., Novac, D, *Didactica activității instructive-educative pentru învățământul preprimar*, Craiova, Editura Didactica Nova, (2005);
- Păiși-Lăzărescu, M, Ezechil, *Laborator prescolar. Ghid metodologic*, Editura V&I Integral, (2006);
- Voiculescu, Elisabeta, *Pedagogie Preșcolară*, București, Editura Aramis, (2001);
Suditu, Mihaela, *Metode active de predare-învățare* (suport de curs), U.P.G.Ploiești , (2010);

Integrarea tehnologiilor emergente în didactica limbii române: Strategii digitale pentru predarea verbului în învățământul gimnazial

Profesor: Solotchi Andreea

Instituție: Școala Gimnazială Nr. 1 Slănic Moldova, România

Rezumat

Lucrarea analizează potențialul tehnologiilor emergente în optimizarea predării verbului în ciclul gimnazial, prin integrarea inteligenței artificiale, a platformelor adaptive și a instrumentelor de vizualizare digitală. Studiul se fundamentează pe modele contemporane de pedagogie digitală, precum SAMR și conectivismul, pentru a evalua impactul transformativ al tehnologiei asupra învățării limbii române. Rezultatele indică faptul că instrumentele digitale, utilizate în mod intenționat și pedagogic fundamentat, sporesc angajamentul elevilor, facilitează înțelegerea conceptelor morfologice și susțin dezvoltarea autonomiei în învățare. Concluzia principală este că eficiența integrării tehnologice depinde de capacitatea profesorului de a menține echilibrul între rigoarea lingvistică și inovația didactică.

Cuvinte-cheie: tehnologii emergente, limba română, morfologie, pedagogie digitală, inteligență artificială, gamificare.

1. Introducere

Digitalizarea accelerată a societății contemporane determină sistemele educaționale să adopte practici didactice centrate pe elev, bazate pe interactivitate și resurse digitale. Predarea limbii române, tradițional orientată spre transmiterea normelor și a regulilor, este provocată să integreze instrumente care stimulează explorarea, creativitatea și gândirea critică.

În cadrul programei de clasa a VIII-a, verbul reprezintă un element fundamental al competenței de comunicare, fiind nucleul organizator al enunțului. În acest context, lucrarea investighează modul în care tehnologiile emergente pot transforma predarea verbului într-un proces activ, vizual și adaptat nevoilor elevilor.

2. Cadru teoretic

2.1. Pedagogia digitală și modelul SAMR

Modelul SAMR (Substitution, Augmentation, Modification, Redefinition) oferă un cadru conceptual pentru evaluarea nivelului de integrare a tehnologiei în procesul didactic. La nivelurile superioare, tehnologia nu doar înlocuiește metodele tradiționale, ci redefinește activitățile de învățare, făcând posibile sarcini imposibil de realizat anterior (Puentedura, 2014).

În predarea limbii române, acest lucru se traduce prin feedback automatizat, vizualizări dinamice ale structurilor sintactice și manipularea asistată digital a formelor verbale.

2.2. Constructivismul și conectivismul în învățarea limbii

Perspectiva constructivistă a lui Papert (1980) subliniază importanța învățării prin explorare și creație, principii compatibile cu instrumentele digitale actuale. Conectivismul (Siemens, 2005) accentuează rolul rețelelor, al resurselor digitale și al cunoașterii distribuite, oferind un fundament teoretic pentru utilizarea platformelor colaborative și a inteligenței artificiale în studiul limbii române.

3. Metodologie: Strategii digitale pentru predarea verbului

3.1. Experimentare lingvistică asistată de inteligență artificială

Modelele de limbaj permit elevilor să observe modul în care schimbarea timpului, modului sau diatezei influențează sensul. De exemplu, rescrierea unui text din indicativ în condițional-optativ evidențiază diferențele de modalitate și nuanțele afective. Activitatea dezvoltă conștiința metalingvistică și capacitatea de analiză critică.

3.2. Vizualizarea sintaxei prin instrumente digitale

Platformele de tip mind-mapping (ex. MindMeister) facilitează reprezentarea grafică a funcțiilor sintactice ale formelor verbale nepersonale. Vizualizarea relațiilor ierarhice și a dependențelor sintactice contribuie la o înțelegere mai profundă și la o retenție superioară a conceptelor (Hattie, 2023).

3.3. Gamificarea și evaluarea formativă

Instrumentele gamificate precum Wordwall sau Blooket transformă identificarea modurilor, timpurilor și diatezelor într-un proces interactiv și motivant. Gamificarea reduce anxietatea lingvistică, stimulează participarea și oferă feedback imediat, favorizând învățarea prin încercare și eroare (Mihăilescu, 2022).

4. Analiză și discuții

Integrarea tehnologiilor emergente în predarea verbului prezintă multiple avantaje:

- creșterea motivației și implicării elevilor;
- feedback rapid și personalizat;
- posibilitatea adaptării ritmului de învățare;
- clarificarea conceptelor abstracte prin reprezentări vizuale.

Totuși, există și limitări:

- algoritmii de corectare automată întâmpină dificultăți în aplicarea normelor DOOM3;
- riscul superficializării analizei lingvistice;

- diferențe semnificative în competențele digitale ale elevilor.

Tehnologia trebuie utilizată ca instrument de aprofundare, nu ca substitut al gândirii critice. Afirmția lui Nichita Stănescu – „Limba română este patria mea” – subliniază responsabilitatea profesorului de a proteja complexitatea limbii, chiar și într-un context digitalizat.

5. Concluzii

Tehnologiile emergente pot transforma predarea verbului într-un proces interactiv, vizual și adaptat nevoilor elevilor. Atunci când sunt integrate strategic, acestea sprijină dezvoltarea autonomiei, a conștiinței metalingvistice și a înțelegerii profunde a mecanismelor lingvistice.

Rolul profesorului rămâne esențial în menținerea echilibrului între rigoarea lingvistică și inovația tehnologică, astfel încât digitalizarea să devină un catalizator al învățării autentice.

Bibliografie:

Academia Română. (2021). *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM3)*. Univers Enciclopedic.

Cucoș, C. (2018). *Educația. Reîntemeieri, dinamici, prefigurări*. Polirom.

Hattie, J. (2023). *Învățarea vizibilă. Ghid pentru profesori. Trei*.

Mihăilescu, C. (2022). *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*. Editura Universității din București.

Papert, S. (1980). *Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas*. Basic Books.

Puentedura, R. (2014). *SAMR: A contextualized introduction*. Hippasus.

Pânișoară, I. O. (2020). *Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică*. Polirom.

Siemens, G. (2005). *Connectivism: A learning theory for the digital age*. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 2(1), 3–10.

Liceul 4.0: instrumente digitale avansate ca piloni ai excelenței și inovării

Autor: **prof. Alina Șomîtcă**

Colegiul Economic “Dimitrie Cantemir” Suceava

Data: 07.02.2026

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate reprezintă unul dintre principalii factori care determină transformarea educației. Această lucrare analizează rolul integrării tehnologiilor emergente și al instrumentelor digitale avansate în învățământul preuniversitar, cu accent pe sprijinirea excelenței educaționale la nivel liceal. De asemenea, se analizează impactul tehnologiilor emergente (inteligența artificială, realitatea augmentată) asupra procesului instructiv-educativ din învățământul liceal. Obiectivul central este identificarea modalităților prin care instrumentele digitale avansate pot transcende simpla utilizare a ecranelor, migrând către un model de „pedagogie augmentată” care să sprijine performanța și excelența.

Transformarea digitală a educației permite personalizarea procesului de învățare, îmbunătățirea performanțelor elevilor și dezvoltarea competențelor necesare secolului XXI. Sunt analizate tehnologii precum inteligența artificială, platformele educaționale digitale, realitatea virtuală și analiza datelor educaționale. Lucrarea include studii de caz și evidențiază beneficiile, provocările și implicațiile pedagogice ale integrării tehnologiilor digitale. Rezultatele indică faptul că utilizarea strategică a tehnologiilor emergente contribuie la dezvoltarea excelenței educaționale și la creșterea performanței elevilor.

În contextul celei de-a Patra Revoluții Industriale, educația preuniversitară traversează o metamorfoză structurală. Nu mai vorbim despre o simplă „dotare cu calculatoare”, ci despre o regândire a actului didactic prin prisma tehnologiilor emergente (AI, VR/AR, Big Data).

Excelența în educație, în special la nivel de liceu, presupune pregătirea elevilor pentru profesii care încă nu există. Instrumentele digitale avansate nu trebuie privite ca un scop în sine, ci ca un „amplificator cognitiv”. Integrarea corectă a acestor tehnologii poate personaliza învățarea la un nivel fără precedent, permițând fiecărui elev să atingă potențialul maxim.

Progresul accelerat al tehnologiilor precum inteligența artificială, cloud computing, Internetul Lucrurilor și analiza datelor masive a condus la redefinirea situației actuale. În contextul societății digitale, educația preuniversitară se confruntă cu provocări și oportunități generate de dezvoltarea rapidă a tehnologiilor digitale. Integrarea tehnologiilor emergente în procesul educațional reprezintă un factor esențial pentru creșterea calității educației și pentru sprijinirea excelenței academice. Tehnologiile digitale permit dezvoltarea unor metode inovatoare de predare și învățare, contribuind la creșterea motivației și a performanței elevilor.

Tehnologiile emergente, inclusiv inteligența artificială, platformele educaționale digitale și realitatea virtuală, contribuie la transformarea procesului educațional. Aceste tehnologii permit personalizarea învățării și adaptarea conținutului educațional la nevoile elevilor. De asemenea, utilizarea tehnologiilor digitale contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și cognitive ale elevilor.

Studii de caz:

1) Utilizarea platformelor educaționale digitale în liceu

Platformele educaționale digitale, precum Google Classroom și Microsoft Teams, permit organizarea eficientă a procesului educațional. Aceste platforme facilitează accesul la resurse educaționale și îmbunătățesc comunicarea dintre profesori și elevi.

2) Utilizarea inteligenței artificiale pentru personalizarea învățării

Sistemele bazate pe inteligență artificială permit personalizarea procesului educațional prin adaptarea conținutului la nivelul elevilor. Aceste tehnologii contribuie la creșterea performanței și la sprijinirea elevilor cu potențial ridicat.

3) *Realitatea virtuală în educație*

Realitatea virtuală permite crearea unor medii educaționale interactive, contribuind la îmbunătățirea înțelegerii conceptelor complexe.

Se identifica așadar o paradigma digitală în contextul excelenței în educație. În peisajul educațional contemporan, trecerea de la digitalizarea administrativă la cea pedagogică reprezintă provocarea majoră a învățământului liceal. Excelența în educație nu mai poate fi definită doar prin acumularea de informații, ci prin capacitatea elevului de a naviga, sintetiza și inova într-un ecosistem tehnologic complex. Tehnologiile emergente nu sunt simple auxiliare, ci catalizatori care restructurează interacțiunea dintre profesor, elev și conținut.

Pentru a fundamenta științific integrarea digitală, ne reperăm la modelul SAMR (Substitution, Augmentation, Modification, Redefinition) dezvoltat de Ruben Puentedura.

- *Substituirea*: utilizarea tablei digitale în locul celei clasice.
- *Redefinirea*: crearea de sarcini de lucru care erau imposibile fără tehnologie (ex: simulări cuantice sau colaborări internaționale în timp real).

Tranziția de la nivelurile inferioare ale modelului SAMR, precum substituirea și augmentarea, către redefinire presupune o schimbare ontologică a actului didactic, în care tehnologia nu mai este un simplu instrument, ci devine mediul prin care cunoașterea este co-construită.

Pedagogia adaptivă valorifică potențialul redefinirii prin utilizarea algoritmilor de analiză predictivă, oferind elevului de liceu un parcurs de învățare personalizat, care se ajustează dinamic în funcție de performanța cognitivă și de ritmul individual de asimilare.

Într-un ecosistem educațional axat pe excelență, integrarea instrumentelor digitale avansate permite depășirea barierelor curriculare rigide, facilitând trecerea de la o instruire de masă la una centrată pe nevoile specifice ale elevului înalt performant.

Sinergia dintre modelul teoretic SAMR și strategiile adaptive transformă sala de clasă într-un laborator de cercetare, unde sarcinile de lucru evoluează de la simpla rezolvare de exerciții la proiecte complexe, imposibil de realizat în absența suportului tehnologic avansat.

Astfel, excelența în educația preuniversitară este susținută prin capacitatea sistemelor adaptive de a oferi provocări intelectuale calibrate pe zona proximei dezvoltări a fiecărui elev, asigurând un angajament cognitiv profund și sustenabil.

Excelența este atinsă în etapele de modificare și redefinire, unde instrumentele digitale permit elevilor de liceu să devină producători de cunoaștere, nu doar consumatori.

Utilizarea inteligenței artificiale generative (GenAI) este un deziderat spre care evoluează viitorul. Implementarea algoritmilor de tip LLM (Large Language Models) permite crearea unor parcursuri de învățare diferențiate. Pentru elevii care vizează excelența, AI poate funcționa ca un „Socratic tutor”, oferind feedback imediat pe eseuri complexe sau generând probleme de matematică/fizică cu grad sporit de dificultate, adaptate nivelului lor cognitiv.

În același timp, realitatea augmentată (AR) și virtuală (VR) se adaptează în a fi utilizate cu precădere în științele exacte. Abstractizarea conceptelor în fizică, biologie sau chimie reprezintă adesea o barieră. Tehnologiile imersive permit vizualizarea structurilor moleculare sau a fenomenelor astrofizice, transformând învățarea pasivă într-o experiență empirică. Acest lucru stimulează memoria de lungă durată și înțelegerea profundă, esențială pentru competițiile școlare și examenele de înalt nivel.

Strategii de implementare la clasă:

- ✓ *Evaluarea inițială digitală*: utilizarea instrumentelor de analitică (ex. Microsoft Insights) pentru a identifica lacunele conceptuale.
- ✓ *Laboratorul virtual*: Integrarea platformelor de simulare (precum PhET sau Labster) pentru experimente care depășesc dotările materiale ale școlii.
- ✓ *Evaluarea autentică*: Înlocuirea testelor standard cu proiecte multimedia, portofolii digitale și aplicații dezvoltate de elevi.

Un aspect critic în sprijinirea excelenței este dezvoltarea „literației AI”. Elevii trebuie să înțeleagă bias-urile algoritmice și importanța integrității academice. Excelența nu înseamnă utilizarea tehnologiei pentru a scurta drumul spre rezultat, ci pentru a aprofunda procesul de cercetare.

Inteligența Artificială permite crearea unor platforme de Adaptive Learning. Spre deosebire de manualul unic, software-ul bazat pe IA analizează ritmul de răspuns al elevului și ajustează dificultatea itemilor în timp real.

Aplicație practică: Utilizarea tutorilor virtuali pentru pregătirea examenelor naționale sau a olimpiadelor.

Beneficiu pentru excelență: Identificarea rapidă a lacunelor și oferirea de resurse suplimentare de nivel avansat pentru elevii performanți.

Liceul este perioada în care conceptele devin abstracte (fizică cuantică, stereochimie, geometrie în spațiu). VR-ul transformă abstractul în experiență senzorială.

Exemplu: Vizualizarea legăturilor de hidrogen într-o imersiune 3D permite o înțelegere mai profundă decât orice desen pe tablă.

Senzorii digitali care transmit date în timp real către tablete permit realizarea unor experimente de o precizie chirurgicală, esențiale pentru elevii care vizează cercetarea științifică.

Excelența nu înseamnă doar note de 10, ci dezvoltarea competențelor de ordin superior (analiză, sinteză, evaluare – conform Taxonomiei lui Bloom revizuite). Instrumentele de tip Google Scholar sau baze de date academice accesate prin biblioteca digitală a școlii dezvoltă spiritul critic. Tehnologia permite elevilor de liceu să participe la proiecte internaționale, expunându-i la standarde globale de performanță. Elevul cu aptitudini înalte nu mai este frânat de ritmul mediu al clasei, având acces la cursuri de tip MOOC (Coursera, edX) integrate în curriculum.

Excelența în educația liceală contemporană transcende simpla acumulare de cunoștințe, fiind redefinită de capacitatea elevului de a utiliza instrumente digitale avansate pentru a modela soluții inovatoare la probleme complexe de cercetare.

Integrarea tehnologiilor emergente facilitează trecerea de la evaluarea sumativă tradițională la o monitorizare continuă a progresului, permițând profesorului să identifice și să cultive talentele specifice în timp real prin analitica datelor de învățare.

Prin utilizarea platformelor de colaborare globală și a resurselor educaționale deschise de înalt nivel, elevii depășesc barierele geografice, raportându-se la standarde internaționale de performanță care stimulează competitivitatea și rigoarea științifică.

Instrumentele digitale avansate, precum software-urile de simulare și modelare, permit explorarea unor scenarii ipotetice complexe, dezvoltând gândirea de ordin superior și capacitatea de abstractizare necesară succesului în mediul universitar și în cercetare.

În acest context, excelența devine un rezultat al sinergiei dintre creativitatea umană și precizia algoritmică, unde tehnologia funcționează ca un catalizator pentru curiozitatea intelectuală și pentru dorința de autodepășire a elevului de liceu.

În tabelul de mai jos sunt sintetizate diferențele de paradigmă între învățarea tradițională și cea bazată pe tehnologii emergente.

Tabel nr. 1 Matricea de impact a instrumentelor digitale avansate

Dimensiunea	Metoda Tradițională	Integrare Tehnologică Avansată (Excelență)	Instrumente Recomandate
<i>Acces la conținut</i>	Manual tipărit, surse limitate.	Resurse dinamice, baze de date globale, MOOC-uri.	Google Scholar, JSTOR, edX.
<i>Ritmul învățării</i>	Uniform (impus de ritmul clasei).	Personalizat (Adaptive Learning).	Khan Academy, Duolingo, platforme AI.
<i>Feedback</i>	Întârziat (după corectarea testelor).	Instantaneu (real-time analytics).	Mentimeter, Socrative, Formative.
<i>Rolul elevului</i>	Receptor pasiv de informație.	Creator de conținut și cercetător.	Python, Canva, Minecraft Education.
<i>Evaluare</i>	Sumativă, axată pe memorare.	Formativă, axată pe competențe și portofoliu.	E-portofolii (Mahara, Google Sites).

Ne propunem să prezentăm două studii de caz care analizează digitalizarea în contextul disciplinelor economice

Studiul de Caz I: Simularea Proceselor Contabile prin Software de Tip ERP (Enterprise Resource Planning)

Context: Predarea contabilității teoretice întâmpină adesea dificultăți în a simula complexitatea fluxurilor financiare dintr-o entitate reală, elevii rezumându-se la înregistrări manuale izolate. Intervenția: Implementarea unor versiuni educaționale ale unor instrumente digitale avansate (ex: SAGA, WinMENTOR sau platforme Cloud ERP). Elevii nu mai sunt simpli operatori de date, ci analiști ai circuitului documentelor.

Metodologie:

- ⇔ Crearea unei companii virtuale: Fiecare elev gestionează o entitate, de la recepția de marfă la închiderea de lună.
- ⇔ Automatizarea proceselor: Utilizarea tehnologiei OCR (Optical Character Recognition) pentru scanarea facturilor și transformarea lor automată în înregistrări contabile.

Rezultate:

- ⇔ Dezvoltarea competențelor de analiză critică a balanței de verificare în locul focusului pe tehnica mecanică a debitului și creditului.
- ⇔ Indicator de excelență: Creșterea vitezei de prelucrare a datelor cu 40% și eliminarea erorilor de calcul, permițând elevilor să se concentreze pe interpretarea indicatorilor de rentabilitate.

Studiul de Caz II: Analiza Predictivă și Big Data în Strategia de Marketing și Business

Context: Disciplina „Analiza economico-financiară” sau „Marketing” la liceele economice. Intervenția: Utilizarea instrumentelor de Business Intelligence (BI) și a analiticii de date (ex: Tableau sau extensii avansate de data-analysis în Excel/Google Sheets).

Metodologie:

⇒ Colectarea datelor: Elevii primesc seturi de date masive (Big Data) privind comportamentul consumatorilor sau variațiile bursiere.

⇒ Modelarea predictivă: Folosirea unor algoritmi simpli de IA pentru a previziona cifra de afaceri pentru următorul trimestru, bazându-se pe trenduri istorice.

Rezultate:

⇒ Elevii învață să ia decizii fundamentate pe date, nu pe intuiție, simulând rolul de manager de top

⇒ Indicator de excelență: Abilitatea elevilor de a genera dashboard-uri (tablouri de bord) interactive, o competență rară la nivel liceal, care îi plasează în elita viitorilor profesioniști în finanțe.

În tabelul de mai jos este sintetizată diferența între metoda tradițională și integrarea digitalizării în predarea științelor economice.

Tabelul 2: Evoluția competențelor în învățământul economic

Modul de studiu	Metoda Tradițională	Integrarea Digitală Avansată	Competența de Excelență Generată
<i>Contabilitate</i>	Registrul Jurnal completat manual.	Înregistrări în Cloud cu validare automată.	Integritatea datelor și viziune sistemică.
<i>Finanțe</i>	Calculule simple de dobânzi pe suport de hârtie.	Modelare financiară în foi de calcul complexe.	Capacitatea de a crea scenarii de risc („What-if analysis”).
<i>Management</i>	Studii de caz statice (pe text).	Simulări de business (Business Games).	Luarea deciziilor în condiții de incertitudine.

Digitalizarea contabilității la nivel de liceu permite glisarea accentului de la procesarea mecanică a cifrelor către interpretarea strategică a informației financiare, fundamentând o cultură a excelenței decizionale. Utilizarea instrumentelor de analiză a datelor masive oferă elevilor capacitatea de a identifica corelații economice complexe, pregătindu-i pentru rigoarea cercetării științifice din mediul universitar.

Excelența economică este susținută prin simulări digitale care reproduc fidel dinamica piețelor de capital, oferind o experiență de învățare imersivă și ancorată în realitatea tehnologică a secolului XXI. Instrumentele digitale avansate elimină erorile de calcul computațional, forțând elevul să își exercite gândirea critică în evaluarea sustenabilității și eticii proceselor de afaceri.

Astfel, liceul poate deveni un hub de inovare unde competențele tehnice se împletesc cu literația digitală, formând viitori lideri capabili să navigheze în economiile bazate pe cunoaștere și algoritmi.

În concluzie, integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în învățământul liceal reprezintă mai mult decât o modernizare tehnică, constituind o mutație fundamentală către o pedagogie a excelenței, adaptată cerințelor economiei globale.

În contextul disciplinelor economice și contabile, trecerea de la procesarea manuală a datelor la utilizarea sistemelor de tip ERP și a analiticii de date redefinește rolul elevului, transformându-l dintr-un simplu executant într-un analist strategic capabil de decizii fundamentate.

Succesul acestui proces de digitalizare depinde esențial de echilibrul dintre competența tehnologică și rigoarea teoretică, asigurând astfel o pregătire care nu doar răspunde nevoilor actuale ale pieței muncii, ci și anticipează direcțiile de evoluție ale societății informaționale.

Excelența în educație este astfel susținută de un ecosistem digital care personalizează învățarea, stimulează gândirea critică și oferă elevilor de liceu accesul la instrumente de înalt nivel, anterior rezervate exclusiv mediului universitar sau profesional de elită.

Așadar, asumarea acestui model de pedagogie augmentată digital este singura cale prin care învățământul preuniversitar poate rămâne relevant, formând generații de absolvenți capabili să inoveze și să performeze într-o lume guvernată de interconectivitate și algoritmi avansați.

Bibliografie

1. Bates, A. W. (2019). Teaching in a Digital Age: Guidelines for designing teaching and learning. Tony Bates Associates Ltd
2. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2017). Machine, Platform, Crowd. Norton.
3. Davenport, T. H., & Ronanki, R. (2018). Artificial intelligence for the real world. Harvard Business Review.
4. Hattie, J. (2023). Visible Learning into Action: International Case Studies of Impact. Routledge.
5. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). Artificial Intelligence in Education. Center for Curriculum Redesign.
6. Luckin, R. (2018). Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education in the 21st Century. UCL Press.
7. Mell, P., & Grance, T. (2011). The NIST Definition of Cloud Computing. NIST.
8. OECD. (2021). Digital Education Outlook. OECD Publishing.
9. OECD (2021). OECD Digital Education Outlook 2021: Pushing the Frontiers with AI, Blockchain and Robots. OECD Publishing.
10. Porter, M. E., & Heppelmann, J. E. (2014). How smart, connected products are transforming competition. Harvard Business Review.
11. Puentedura, R. R. (2014). SAMR: A Contextualized Framework. Hippasus
12. Russell, S., & Norvig, P. (2021). Artificial Intelligence: A Modern Approach. Pearson.
13. Selwyn, N. (2016). Education and Technology. Bloomsbury.
14. Selwyn, N. (2020). Education and Technology: Key Issues and Debates. Bloomsbury Academic.
15. Luckin, R. (2018). Machine Learning and Human Intelligence. UCL Press.
16. UNESCO (2023). Guidance for generative AI in education and research. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
17. Vial, G. (2019). Understanding digital transformation. Journal of Strategic Information Systems
18. Westerman, G., Bonnet, D., & McAfee, A. (2014). Leading Digital. Harvard Business Review Press.

**O analiză multidimensională a instrumentelor digitale avansate:
De la asistența virtuală la învățarea adaptivă**
Prof. Gabriela STAFIE, Colegiul Economic „Dimitrie Cantemir” Suceava, jud. Suceava

În contextul celei de-a patra revoluții industriale, sistemele educaționale sunt supuse unui proces accelerat de transformare structurală, determinat de integrarea tehnologiilor digitale avansate. În acest cadru, tehnologia încetează să mai funcționeze exclusiv ca instrument auxiliar al procesului didactic și devine un mediu constitutiv al producerii, medierii și validării cunoașterii. Această mutație implică o reconfigurare epistemologică a actului educațional, caracterizată de trecerea de la modele centrate pe transmiterea informației la modele orientate spre susținerea proceselor cognitive complexe. Analiza multidimensională a instrumentelor digitale presupune examinarea modului în care algoritmi, date masive și interfețele imersive interacționează cu mecanismele cognitive umane, influențând atenția, memoria, motivația și autoreglarea învățării. Tranziția de la asistența virtuală, concepută ca interfață de dialog, la învățarea adaptivă, înțeleasă ca arhitectură de personalizare, semnalează deplasarea de la „tehnologia informativă” la „tehnologia cognitiv-anticipativă”, capabilă să răspundă diferențiat nevoilor subiectului educațional.

Asistența virtuală în educație a cunoscut o evoluție semnificativă, de la sisteme bazate pe reguli predefinite la agenți conversaționali susținuți de Inteligență Artificială Generativă (GenAI). Acești agenți sunt capabili să genereze răspunsuri contextualizate, să mențină coerența discursivă și să adapteze explicațiile la nivelul de competență al utilizatorului. În consecință, rolul lor depășește funcția de furnizare a informației, agenții virtuali acționând ca mediatori cognitivi ai procesului de învățare autonomă.

Din perspectiva teoriei încărcării cognitive, agenții inteligenți oferă un suport educațional de tip *just-in-time*, contribuind la reducerea încărcării cognitive extrinseci. Prin preluarea sarcinilor de căutare, organizare și sintetizare a informației factuale, sistemele de asistență virtuală eliberează resursele cognitive ale elevului, facilitând angajarea acestuia în procese cognitive de nivel superior, precum analiza, sinteza și evaluarea¹. Această redistribuire a efortului cognitiv este esențială pentru optimizarea învățării semnificative. În plus, interacțiunea dialogică dintre elev și agentul virtual permite implementarea unei forme de învățare ghidată de tip socratic, în care progresia cognitivă este susținută prin întrebări secvențiale adaptate nivelului de înțelegere al utilizatorului. Acest tip de dialog educațional stimulează metacogniția și sprijină construcția activă a cunoașterii².

Integrarea *asistenței virtuale* avansate determină o reconfigurare a rolului cadrului didactic în ecosistemul educațional. Profesorul nu mai este principalul vector de transmitere a informației, ci devine un proiectant al experiențelor de învățare, un facilitator al reflecției critice și un mentor al dezvoltării socio-emoționale. În acest context, tehnologia preia sarcinile de instruire

¹ Sweller, J., Ayres, P., & Kalyuga, S. (2011), *Cognitive Load Theory*, Springer

² Chi, M. T. H. (2009), *Active-Constructive-Interactive: A Conceptual Framework for Differentiating Learning Activities*, Topics in Cognitive Science

standardizată și feedback-ul imediat, în timp ce profesorul se concentrează asupra dimensiunilor axiologice, etice și relaționale ale educației³.

Învățarea adaptivă reprezintă una dintre cele mai avansate forme de integrare a tehnologiilor digitale în educație, fiind definită prin capacitatea sistemelor informatice de a construi trasee educaționale personalizate pe baza analizei continue a performanțelor și comportamentelor utilizatorilor.

Literatura de specialitate descrie sistemele de învățare adaptivă ca fiind structurate în jurul a trei modele interdependente⁴:

- **Modelul domeniului**, care formalizează conținutul educațional și relațiile conceptuale dintre unitățile de cunoaștere;
- **Modelul elevului**, care reflectă nivelul de competență, lacunele cognitive, preferințele și stilurile de învățare ale utilizatorului, fiind actualizat dinamic;
- **Modelul pedagogic**, care integrează regulile didactice și mecanismele algoritmice responsabile de selecția, secvențierea și prezentarea conținutului educațional, în vederea menținerii elevului în Zona Proximei Dezvoltări.

Integrarea sistemelor de învățare adaptivă în mediul liceal nu este doar o modernizare a software-ului școlar, ci o revoluție a modului în care informația se mulează pe mintea fiecărui elev. Pentru a înțelege cum funcționează această „inteligență” din spatele ecranului, trebuie să analizăm cele trei componente fundamentale descrise de Brusilovsky și Millán⁵. Iată dezvoltarea acestor modele, adaptată pentru contextul educațional actual:

1. Modelul Domeniului: „Harta Cunoașterii” - acest model reprezintă baza de date inteligentă a materiei studiate (de exemplu, Matematica sau Biologia). Nu este doar o listă de lecții, ci o rețea complexă unde fiecare concept este legat de altul. Dacă vrei să înveți despre *Genetică*, sistemul știe că trebuie să stăpânești mai întâi *Structura ADN-ului*. Funcția sa este de a formaliza conținutul sub formă de noduri și relații; el îi spune sistemului „ce” poate fi predat și care este ordinea logică a dificultății.

2. Modelul Elevului: „Oglinda Digitală” - acesta este „profilul de jucător” al elevului, dar mult mai avansat. Sistemul te observă în permanență: unde eziți, ce exerciții rezolvi instant, dacă preferi să înveți vizual (prin clipuri video) sau citind texte. Funcția sa este de a crea un profil dinamic, actualizat la fiecare click. Dacă sistemul detectează o lacună cognitivă (de exemplu, ai uitat cum se simplifică fracțiile), modelul se modifică instantaneu pentru a semnaliza că ai nevoie de ajutor acolo. Reflectă nu doar ce știi, ci și modul în care preferi să înveți.

3. Modelul Pedagogic: „Tutorele Algoritmice” - acesta este „creierul” care ia decizii. El face legătura între ce există în materie (Domeniu) și ce are nevoie elevul (Modelul Elevului). Rolul său principal este să te mențină în *Zona Proximei Dezvoltări* — acel punct ideal unde sarcina nu este nici prea ușoară (să te plictisești), nici prea grea (să te frustrezi). Funcția sa este de a selecta și a ordona conținutul. Dacă Modelul Elevului spune că ești obosit sau că ai întâmpinat o dificultate, Modelul Pedagogic va decide să îți ofere un indiciu sau să schimbe formatul lecției într-unul mai interactiv (un joc sau o simulare).

Prin ajustarea continuă a nivelului de dificultate și a tipului de suport oferit, sistemele adaptive reduc probabilitatea apariției plictiselii și anxietății, două stări asociate cu dezangajarea

³ OECD (2018), *Teachers as Designers of Learning Environments*, OECD Publishing

⁴ Brusilovsky, P., & Millán, E. (2007), *User Models for Adaptive Hypermedia and Adaptive Educational Systems*, The Adaptive Web, Springer

⁵ Brusilovsky, P., & Millán, E. (2007), *User Models for Adaptive Hypermedia and Adaptive Educational Systems*, : The Adaptive Web, Springer

cognitivă. Menținerea unui echilibru optim între provocare și competență favorizează apariția stării de *flow*, considerată un factor determinant al motivației intrinseci și al învățării profunde⁶. În acest cadru, evaluarea nu mai are o funcție exclusiv sumativă, ci devine un mecanism de feedback operațional utilizat pentru recalibrarea continuă a parcursului educațional.

Digitalizarea procesului educațional permite colectarea sistematică a datelor generate de interacțiunile elevilor cu platformele de învățare. Aceste „urme digitale” transformă evaluarea dintr-un eveniment punctual într-un proces continuu, integrat în desfășurarea activităților didactice. Analiza datelor educaționale permite identificarea unor tipare comportamentale corelate cu performanța academică, persistența în învățare sau riscul de abandon școlar. Modelele predictive pot semnaliza aceste riscuri într-o fază incipientă, facilitând intervenții pedagogice timpurii și personalizate, înainte ca dificultățile să se manifeste în mod explicit în evaluările tradiționale⁷. Utilizarea extensivă a datelor educaționale ridică probleme etice semnificative, în special în ceea ce privește confidențialitatea, transparența algoritmică și echitatea. Există riscul ca modelele predictive să genereze etichetări rigide ale elevilor, bazate pe corelații statistice care nu iau în considerare contextul social și cultural, fenomen cunoscut sub denumirea de *algorithmic bias*⁸.

Realitatea Virtuală (VR) și Realitatea Augmentată (AR) extind cadrul educațional tradițional prin integrarea dimensiunii spațiale și senzoriale a experienței de învățare. Interacțiunea cu medii virtuale imersive activează procesele de memorie spațială și favorizează învățarea experiențială. În locul unei abordări descriptive, elevul este plasat într-un context simulativ care permite explorarea directă a fenomenelor studiate. Studiile indică faptul că acest tip de „învățare prin prezență” conduce la o retenție superioară a informației și la un nivel crescut de implicare cognitivă și emoțională⁹.

Analiza multidimensională a instrumentelor digitale avansate evidențiază faptul că acestea exercită o influență semnificativă asupra structurii proceselor cognitive și asupra organizării actului educațional. De la asistența virtuală, care optimizează accesul la informație, la sistemele adaptive, care personalizează parcursurile de învățare, tehnologia oferă premisele unei educații diferențiate și incluzive. Cu toate acestea, integrarea acestor instrumente trebuie să fie fundamentată pe o pedagogie critică, capabilă să subordoneze utilizarea algoritmilor valorilor umaniste ale educației și să prevină accentuarea inegalităților sociale.

Bibliografie

1. Brusilovsky, P., & Millán, E. (2007), *User Models for Adaptive Hypermedia and Adaptive Educational Systems*, The Adaptive Web, Springer
2. Chi, M. T. H. (2009), *Active-Constructive-Interactive: A Conceptual Framework for Differentiating Learning Activities*, Topics in Cognitive Science
3. Csikszentmihalyi, M. (1990), *Flow: The Psychology of Optimal Experience*, Harper & Row
4. Makransky, G., Petersen, G. B., & Immersive Learning Research (2019), *Immersive Virtual Reality and Learning*, Educational Psychology Review
5. O’Neil, C. (2016), *Weapons of Math Destruction*, Crown Publishing
6. OECD (2018), *Teachers as Designers of Learning Environments*, OECD Publishing
7. Siemens, G., & Long, P. (2011), *Penetrating the Fog: Analytics in Learning and Education*, EDUCAUSE Review
8. Sweller, J., Ayres, P., & Kalyuga, S. (2011), *Cognitive Load Theory*, Springer

⁶ Csikszentmihalyi, M. (1990), *Flow: The Psychology of Optimal Experience*, Harper & Row

⁷ Siemens, G., & Long, P. (2011), *Penetrating the Fog: Analytics in Learning and Education*, EDUCAUSE Review

⁸ O’Neil, C. (2016), *Weapons of Math Destruction*, Crown Publishing

⁹ Makransky, G., Petersen, G. B., & Immersive Learning Research (2019), *Immersive Virtual Reality and Learning*, Educational Psychology Review

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev

Educația în viziunea lui Jean Piaget este un proces constructivist și activ, în care copilul își construiește singur cunoașterea prin explorarea mediului și interacțiunea cu obiectele. Aceasta se bazează pe adaptare (asimilare și acomodare), profesorul având rol de facilitator care adaptează instrucțiunea la stadiul dezvoltării cognitive a copilului.

Educația incluzivă este educația în care toți copiii beneficiază de o educație de calitate, într-un mediu incluziv.

Incluziunea este adesea văzută ca adresându-se copiilor cu dizabilități sau cu „nevoi educaționale speciale”, în realitate nu este așa, incluziunea se referă la educația tuturor copiilor, conform conceptului „școala pentru toți”. Bineînțeles că incluziunea se referă și la incluziunea copiilor cu „nevoi educaționale speciale” dar realizată în așa fel încât să nu fie încălcate sau lezate drepturile celorlalți copii. Copilul cu „nevoi speciale” este la fel de important ca și ceilalți copii însă niciun copil nu ar trebui să lezeze fizic sau psihic alți copii. Incluziunea este pentru toți copiii implicați în actul educativ. Fiecare copil este unic și diferit, are abilități distincte, învață în ritmul și stilul său propriu, iar cadrul didactic are menirea de a se adapta și valorifica aceste particularități. De aceea, mediile educaționale incluzive, prietenoase și fără bariere ar trebui să existe în fiecare unitate de învățământ, astfel încât toți copiii să își dezvolte maximal potențialul academic, emoțional, fizic și social. Educația incluzivă este răspunsul la această provocare adresată educației.

Atunci când vorbim despre educație incluzivă, trebuie să facem trecerea de la modelul tradițional al învățării la învățarea centrată pe copil(elev). Mediul incluziv se referă la mediul în care sunt bineveniți, protejați și educați toți copiii, indiferent de gen, caracteristici fizice, intelectuale, economice, lingvistice sau alte caracteristici

Activitatea didactică va fi proiectată diferențiat și se va încerca o implicare activă a fiecărui copil în procesul învățării. Astfel, evaluarea va îmbrăca și ea alte noi forme. Învățarea trebuie să fie activă, atractivă, diferențiată, bazată pe intuitiv și mănuiere de material. Evaluarea poate fi organizată sub forma echipelor, grupurilor mici, centrelor de cooperare, centrelor de interese pentru a fi mult mai atractivă.

Când vorbim despre educația incluzivă, au fost identificate următoarele principii de bază:

- *egalitatea și egalizarea șanselor;
 - *respectarea interesului superior al copilului;
 - *nondiscriminarea, toleranța și valorificarea diferențelor;
- (toleranța fiind diferită de acceptarea comportamentelor necorespunzătoare)
- * individualizarea procesului de educație și dezvoltarea la maxim a fiecărui copil;
 - * cooperarea și parteneriatul social.

Principiul fundamental al școlii incluzive este acela că toți copiii trebuie să învețe împreună, iar diferențele care pot exista între ei (cognitive, aptitudinale, socio-economice, etnice, religioase, etc.) sau dificultățile în care se pot afla să nu mai aibă nici o importanță, ci să devină o sursă de învățare și progres. Prin urmare, școala incluzivă se adresează individualităților, dar oferă în același timp și oportunitatea colaborării și cooperării într-un climat educațional inclusiv și tolerant. Trebuie să facem totuși o distincție între toleranță și acceptarea unor comportamente necorespunzătoare. Copiii sunt buni, iertători, nevinovați, ei nu știu ce înseamnă încă răutatea, ei pot ierta foarte repede și uita în același timp micile conflicte și schimburi de păreri. Dacă vorbim însă de incluziune care aduce violență din partea celuilalt, copilul se schimbă în totalitate fiind însoțit de frica apoi de spaimă ajungând chiar la traumatizare, de aceea incluziunea nu trebuie confundată cu acceptarea tuturor comportamentelor necorespunzătoare chiar dacă ele sunt cu nevoi speciale sau de multe ori fără nevoi speciale (neobligativitatea părintelui de către lege de a face o expertiză psihiatrică, copilului, atunci când situația impune acest lucru, neobligativitatea de către lege a prezentării documentelor medicale atunci când ele există deja).

În condițiile actuale, pentru a răspunde diversității copiilor, cadrele didactice trebuie să își extindă scopul și rolul, adaptându-se la cerințele și nevoile de învățare ale copiilor. Oferirea unor servicii educaționale de calitate, creșterea gradului de participare a tuturor copiilor la toate activitățile și reducerea nivelului de excluziune sunt parametri de măsurare a educației incluzive.

Astfel, educația incluzivă promovează:

- * un mediu în care se învață acceptarea diversității fizice, psihice, sociale, economice și culturale
- * progresul individual al copilului și mai puțin comparațiile dintre copii
- * învățarea prin cooperare, copiii fiind încurajați să se ajute unii pe alții (lucru în echipe, grupuri mici)
- * un curriculum diferențiat, în funcție de nevoile elevilor
- * valorificarea resurselor educaționale ale comunității.

În școala incluzivă sunt combătute atitudini și comportamente, precum: etichetarea, prejudecățile, violența, comportamente necorespunzătoare, stereotipurile, discriminare, marginalizarea, segregarea.

Incluziunea educațională, ca oportunitate pentru orice copil, indiferent de particularitățile sale de dezvoltare și învățare, apartenență etnică, religioasă și socio-economică, devine primul pas spre punerea acesteia în practică. De aici decurge rolul și importanța educației incluzive.

Orice reușită este presărată cu dificultăți dar, prin implicarea tuturor vom obține rezultatele dorite.

”Acolo unde toți gandesec la fel, nimeni nu gândește prea mult,,Walter Lippmann.

Education That Builds Tomorrow

Teacher STANEAN LIANA OANA

Teaching students 21st-century skills is of great importance as we prepare them for a rapidly changing, interconnected world. These skills encompass critical thinking, communication, collaboration, and creativity, all of which are key pillars for success in today's dynamic world. In an age marked by information abundance and technological advancements, students must be equipped with the ability to analyze, synthesize, and apply knowledge critically. Effective communication and collaboration are crucial for building bridges and working harmoniously with diverse global communities.

Furthermore, fostering creativity empowers students to think outside the box, innovate, and solve complex problems, preparing them to address the challenges and opportunities that lie ahead. Teaching 21st-century skills empowers students academically and nurtures adaptable, resilient, and empathetic individuals who can thrive in an ever-evolving world. These skills are the key to unlocking their full potential.

The aim is to equip educators with the knowledge and skills required to effectively develop and nurture 21st-century skills, focusing on critical thinking, communication, collaboration, and creativity, within their classrooms.

Through a combination of theory and hands-on activities, teachers will be equipped with the knowledge and skills required to effectively develop and nurture 21st-century skills, focusing on critical thinking, communication, collaboration, and creativity, within their classrooms. Methods such as debate, pair and group work, and individual practical exercises will be used.

Schools aim to prepare young people for the future. But what skills belong in the "toolkit for life" during times of extraordinary change? And how can educators learn and teach them? A family sociologist, an educational psychologist and an expert on subject didactics outline the principles of learning that can keep curiosity and motivation alive for a lifetime.

Today's school pupils are growing up in a world that is changing faster than ever before. "Young people have to deal with a variety of challenges. In addition to stress at school, performance pressure and parents' expectations, they must also navigate the world of social media, information overload and emerging technologies while simultaneously coping with multiple major global crises," says family sociologist Ulrike Zartler, describing the world experienced by today's children and adolescents.

Yet at the same time, this complex world also offers opportunities and new freedoms, such as the ability to acquire knowledge independently and directly contribute to society. Students can rapidly build technological and social skills while building connections around the globe. "It was

the younger generation that took to the streets with *Fridays for Future* to make it clear that they are demanding change and want to play an active role," says educational psychologist Marko Lüftenegger. "The question is: how can schools promote this commitment and impart the necessary skills that will help young people successfully master the challenges of their time?"

Martin Rothgangel, an expert on subject-specific didactics, adds: "in today's connected and information-rich world, schools have a greater responsibility than ever to enable students to critically assess sources and understand fundamental connections." Alongside climate change and social inequality, dealing with disinformation is likely to be one of the major educational challenges of the coming decades. Rothgangel heads the [Centre for Teacher Education](#) at the University of Vienna, where around 11,000 students are training to become teachers.

School pupils will soon be getting a taste of university life while prospective teachers practise their teaching skills in the 'Future Lab Life Skills' led by Claudia Angele and her team at the Department of Nutritional Sciences, one of six teaching and learning laboratories at the University of Vienna. Here, expert on subject didactics Martin Rothgangel, family sociologist Ulrike Zartler and educational psychologist Marko Lüftenegger discuss the skills that students will need for the future. Their conversation was moderated by Tanja Traxler, head of the science section at the daily newspaper DerStandard.

Confidence as a skill of the future

A recently completed [participatory project](#) by Ulrike Zartler showed that students will need much more than specialist knowledge. As part of this project, adolescents addressed their experiences with the COVID-19 pandemic and compiled a '[Survival Guide](#)' comprising concrete advice and practical tips for times of crisis.

"The developed guidelines range from 'create structure' and 'develop self-care routines' to the notion that 'even the worst crisis will pass'," says Zartler and concludes that "confidence is a skill that is closely linked to self-efficacy and trust in one's own abilities. I believe it is a key role of schools today to promote this skill and to teach students that they can make a difference even in difficult situations."

Ulrike Zartler and her team cooperated with four schools in Lower Austria and Vienna as part of the project 'How 2 Survive a Pandemic: Adolescents Dealing with Crises'. "Instead of focusing on deficits and asking questions about the problems they encountered during the pandemic, our focus was on what they had learnt. This approach gave many of the young people involved in the study the feeling of being heard for the first time," says the sociologist. © Alexander Bachmayer

Learning as a skill in itself

No matter how fast times may be moving, school remains a constant in the lives of young people. It was already well known before the pandemic how important school is as a social space and a place where relationships develop. From their first day at school to their exit exams at age 18, children spend around 11,000 hours at school. According to Lüftenegger, the fundamental

responsibility of schools has not changed significantly. "It is always about teaching skills for life."

A central – and timeless – skill is self-regulation, i.e. the ability to control one's own learning process, to organise and to pursue goals independently. This skill does not become irrelevant when students leave school, but remains important in later life and in their professional careers. The experts from the University of Vienna agree that the ability to remain flexible and capable to act is very useful in a world characterised by crises and change.

<https://rudolphina.univie.ac.at/en/how-tomorrows-schools-can-prepare-skills-for-the-future>

<https://school-education.ec.europa.eu/en/learn/courses/teaching-tomorrow-equipping-students-21st-century>

INOVAREA ȘI TEHNOLOGIA EDUCAȚIONALĂ – PILONI AI EXCELENȚEI PEDAGOGICE ÎN ȘCOALA VIITORULUI

**Prof. înv. primar Stănescu Daniela-Veronica,
Liceul Tehnologic Ocna Șugatag**

Educația se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluțiile rapide ale societății, ale tehnologiei și ale nevoilor elevilor. Școala viitorului nu mai poate funcționa exclusiv pe baza metodelor tradiționale de predare-învățare, ci trebuie să integreze inovarea și tehnologia educațională ca elemente esențiale pentru asigurarea calității și a excelenței pedagogice. În acest context, profesorul devine facilitator al învățării, iar elevul este plasat în centrul actului educațional, fiind încurajat să gândească critic, să colaboreze și să utilizeze eficient resursele digitale.

Inovarea educațională presupune adoptarea unor practici didactice moderne, flexibile și adaptate realităților actuale, în timp ce tehnologia educațională oferă instrumentele necesare pentru personalizarea învățării și pentru accesul la informație. Îmbinarea armonioasă a acestor două dimensiuni contribuie la formarea competențelor-cheie necesare elevilor pentru integrarea într-o societate bazată pe cunoaștere.

1. Conceptul de inovare în educație

Inovarea în educație reprezintă procesul de introducere a unor idei, metode, strategii sau resurse noi, menite să îmbunătățească eficiența procesului de predare-învățare-evaluare. Aceasta nu se limitează doar la utilizarea tehnologiei, ci include și schimbări de ordin curricular, metodologic și organizațional.

Un sistem educațional inovator promovează învățarea activă, participativă și centrată pe elev. Metode precum învățarea prin proiecte, învățarea colaborativă, studiul de caz sau problem-based learning contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a autonomiei în învățare. Inovarea presupune, de asemenea, adaptarea conținuturilor la interesele și nivelul de dezvoltare al elevilor, precum și integrarea situațiilor reale de viață în activitățile didactice.

Profesorul inovator este deschis schimbării, reflectează asupra propriei practici și caută permanent soluții pentru a răspunde diversității nevoilor educaționale. Astfel, inovarea devine un demers continuu, orientat spre creșterea calității educației.

2. Tehnologia educațională – definiție și rol

Tehnologia educațională poate fi definită ca ansamblul de instrumente, resurse digitale și strategii care sprijină procesul de predare-învățare. Aceasta include utilizarea calculatoarelor, tabletelor, platformelor educaționale online, aplicațiilor interactive, realității augmentate sau inteligenței artificiale.

Rolul tehnologiei în educație este multiplu. În primul rând, aceasta facilitează accesul rapid la informație și diversificarea surselor de învățare. Elevii pot explora conținuturi multimedia, pot participa la lecții interactive și pot colabora cu colegii în medii virtuale. În al doilea rând, tehnologia permite personalizarea învățării, adaptând ritmul și nivelul activităților la nevoile fiecărui elev.

De asemenea, tehnologia educațională sprijină evaluarea formativă, oferind feedback imediat și posibilitatea monitorizării progresului școlar. Platformele digitale permit profesorilor să analizeze performanțele elevilor și să intervină prompt pentru remedierea dificultăților.

3. Impactul inovării și al tehnologiei asupra procesului didactic

Integrarea inovării și a tehnologiei educaționale are un impact semnificativ asupra tuturor componentelor procesului didactic. Predarea devine mai atractivă și mai interactivă, iar elevii sunt motivați să participe activ la activitățile de învățare. Lecțiile tradiționale sunt completate sau înlocuite de activități digitale, simulări, jocuri educaționale și proiecte colaborative.

Învățarea capătă un caracter aplicativ, elevii fiind încurajați să rezolve probleme reale, să caute informații și să își dezvolte competențele digitale. Totodată, se pune accent pe învățarea pe tot parcursul vieții, competență esențială într-o societate aflată în continuă schimbare.

Evaluarea, la rândul său, se diversifică prin utilizarea testelor online, a portofoliilor digitale și a autoevaluării. Astfel, evaluarea nu mai este percepută doar ca un instrument de control, ci ca un mijloc de sprijinire a progresului educațional.

4. Profesorul și elevul în școala viitorului

În școala viitorului, rolul profesorului se transformă semnificativ. Acesta nu mai este doar un transmițător de informații, ci un ghid și un mentor care facilitează învățarea. Profesorul utilizează tehnologia pentru a crea contexte de învățare relevante și pentru a stimula curiozitatea intelectuală a elevilor.

Elevul devine protagonistul propriului proces de învățare, fiind responsabil pentru achiziția cunoștințelor și dezvoltarea competențelor. Prin utilizarea tehnologiei, elevii își dezvoltă autonomia, creativitatea și capacitatea de a colabora eficient. De asemenea, sunt încurajați să își exprime opiniile, să argumenteze și să reflecteze critic asupra informațiilor.

Relația profesor-elev se bazează pe colaborare, respect reciproc și comunicare deschisă, contribuind la crearea unui climat educațional pozitiv.

5. Aplicarea inovării și a tehnologiei educaționale în ciclul primar

Context și obiective

Partea practică are ca scop evidențierea modului în care inovarea și tehnologia educațională pot fi integrate eficient în activitățile didactice desfășurate la ciclul primar (clasele I–IV). Activitățile propuse sunt adaptate particularităților de vârstă ale elevilor și urmăresc dezvoltarea competențelor-cheie, a motivației pentru învățare și a participării active.

Obiective generale:

- stimularea interesului elevilor pentru învățare prin metode interactive;
- dezvoltarea competențelor digitale de bază;
- formarea gândirii critice și creative;
- încurajarea colaborării și a comunicării.

Activitate practică 1 – Lecție interactivă cu suport digital la disciplina Limba și literatura română, la clasa a III-a

Tema: Text narativ – înțelegerea mesajului scris

Descrierea activității: Profesorul utilizează o prezentare digitală (PowerPoint / Canva) care include imagini sugestive, fragmente de text și întrebări interactive. Elevii citesc textul proiectat și răspund la întrebări folosind aplicații precum Wordwall sau LearningApps.

Metode și mijloace:

- învățarea interactivă;
- conversația euristică;
- tabla interactivă, laptop, aplicații educaționale.

Rezultate așteptate:

- îmbunătățirea înțelegerii textului;
- creșterea implicării elevilor;
- dezvoltarea competențelor digitale elementare.

Activitate practică 2 – Învățare prin proiect cu sprijin tehnologic

Disciplina: Științe ale naturii

Clasa: a IV-a

Tema proiectului: „Protejăm mediul înconjurător”

Descrierea activității: Elevii sunt organizați în grupuri și realizează un mini-proiect digital. Aceștia caută informații pe platforme educaționale sigure, realizează afișe digitale sau prezentări simple și le prezintă colegilor.

Rolul profesorului:

- coordonează activitatea;
- oferă suport tehnic și pedagogic;
- încurajează cooperarea și creativitatea.

Beneficii educaționale:

- dezvoltarea spiritului civic;
- exersarea lucrului în echipă;
- aplicarea cunoștințelor în contexte reale.

Valențe formative ale părții practice

Activitățile propuse demonstrează că inovarea și tehnologia educațională pot fi integrate armonios în ciclul primar, contribuind la crearea unui demers didactic modern, eficient și centrat pe elev. Utilizarea echilibrată a tehnologiei sprijină învățarea activă și dezvoltarea competențelor necesare elevilor pentru școala viitorului.

6. Provocări și perspective ale educației viitorului

Deși beneficiile inovării și ale tehnologiei educaționale sunt evidente, există și o serie de provocări. Printre acestea se numără accesul inegal la resurse digitale, necesitatea formării continue a cadrelor didactice și riscul utilizării excesive a tehnologiei.

Pentru a valorifica pe deplin potențialul tehnologiei, este esențială dezvoltarea competențelor digitale ale profesorilor și elevilor. De asemenea, integrarea tehnologiei trebuie realizată echilibrat, în concordanță cu obiectivele educaționale și cu particularitățile de vârstă ale elevilor.

Perspectivile educației viitorului sunt strâns legate de adaptabilitate, inovație și colaborare. Școala viitorului va fi un spațiu deschis, flexibil și incluziv, în care tehnologia sprijină dezvoltarea integrală a personalității elevilor.

Concluzii

Inovarea și tehnologia educațională reprezintă piloni fundamentali ai excelenței pedagogice în școala viitorului. Prin adoptarea unor practici didactice moderne și prin integrarea eficientă a resurselor digitale, educația poate răspunde provocărilor societății contemporane.

Un sistem educațional performant este acela care valorifică potențialul tehnologiei fără a pierde din vedere dimensiunea umană a educației. Profesorul și elevul, aflați într-o relație de colaborare, contribuie împreună la construirea unui proces educațional de calitate, orientat spre formarea unor cetățeni activi, responsabili și pregătiți pentru viitor.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2014), *Pedagogie*, Iași, Polirom
2. Joița, E. (2018), *Instruirea centrată pe elev*, București, Editura Didactică și Pedagogică
3. OECD, (2019), *Innovating Education and Educating for Innovation*, Paris, OECD Publishing
4. Voiculescu, E. (2020), *Didactica modernă*, București, Editura Universitară
5. UNESCO, (2021), *Reimagining our futures together, A new social contract for education*, Paris, UNESCO

Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală: studiu de caz și exemple de bune practici în ciclul primar

Prof.înv.primar:STOICA MARIETA

Școala Gimn.Jarișteea /Vrancea

Transformarea digitală a educației reprezintă un proces complex de modernizare a ecosistemului educațional, implicând integrarea tehnologiilor digitale, schimbarea paradigmelor pedagogice și adaptarea politicilor educaționale la cerințele societății cunoașterii. În ciclul primar, acest proces este esențial pentru dezvoltarea competențelor de bază și a alfabetizării digitale timpurii. Articolul analizează cadrul conceptual al modernizării educației, prezintă un studiu de caz relevant și evidențiază bune practici aplicabile în învățământul primar.

1. Introducere

Ecosistemul educațional contemporan este influențat de globalizare, digitalizare și dinamica pieței muncii. Organizații internaționale precum UNESCO și OECD subliniază necesitatea integrării competențelor digitale și a învățării pe tot parcursul vieții în strategiile educaționale.

Modernizarea educației nu se reduce la dotarea școlilor cu echipamente IT, ci presupune o transformare sistemică ce include infrastructură, curriculum, formarea cadrelor didactice și implicarea comunității.

2. Ecosistemul educațional digital: componente și direcții de dezvoltare

Conceptul de ecosistem educațional digital se referă la ansamblul actorilor, resurselor, tehnologiilor și politicilor care interacționează pentru a susține procesul de învățare.

2.1 Infrastructura digitală

Modernizarea presupune acces la internet de mare viteză, dispozitive digitale și platforme educaționale. Inițiative europene precum Comisia Europeană promovează Planul de Acțiune pentru Educația Digitală (2021–2027), orientat spre consolidarea competențelor digitale.

2.2 Competențele digitale ale cadrelor didactice

Cadrelor didactice reprezintă factorul central al transformării. Formarea continuă în utilizarea instrumentelor digitale și în aplicarea metodologiilor interactive (învățare colaborativă, gamificare) este esențială.

2.3 Curriculum flexibil și centrat pe elev

Digitalizarea sprijină personalizarea învățării și dezvoltarea competențelor transversale: gândire critică, creativitate, reziliență și colaborare.

3. Transformarea digitală în ciclul primar

În ciclul primar, tehnologia trebuie integrată gradual și adaptată nivelului de dezvoltare cognitivă al elevilor. Obiectivul principal nu este utilizarea excesivă a tehnologiei, ci dezvoltarea competențelor fundamentale prin metode interactive. Transformarea digitală în învățământul primar reprezintă un proces de adaptare a practicilor educaționale la realitățile societății contemporane, marcate de utilizarea tehnologiilor informaționale. În această etapă școlară, integrarea instrumentelor digitale trebuie realizată progresiv, în concordanță cu nivelul de dezvoltare intelectuală și emoțională al copiilor. Tehnologia nu constituie un scop în sine, ci un mijloc prin care pot fi consolidate competențele fundamentale și stimulată motivația pentru învățare. La vârsta școlară mică, elevii învață eficient prin experiențe concrete, vizuale și interactive. Din acest motiv, utilizarea resurselor digitale trebuie să sprijine înțelegerea conceptelor, nu să înlocuiască interacțiunea directă, jocul didactic sau explicația profesorului. O integrare echilibrată presupune alternarea activităților tradiționale cu cele digitale, astfel încât procesul educațional să rămână centrat pe copil.

3.1 Exemple de bune practici

- **Utilizarea tablelor interactive** pentru predarea matematicii și a științelor.
- **Platforme educaționale digitale** pentru consolidarea citirii și scrierii.
- **Proiecte interdisciplinare digitale**, în care elevii creează prezentări sau mini-proiecte multimedia.
- **Gamificarea învățării**, prin aplicații care transformă exercițiile în activități ludice.

Rolul tehnologiei în dezvoltarea competențelor de bază: În ciclul primar, prioritatea o reprezintă formarea competențelor esențiale: citirea fluentă, scrierea corectă și calculul matematic de bază. Instrumentele digitale pot susține aceste obiective prin:

- exerciții interactive de consolidare;
- feedback imediat asupra răspunsurilor;
- adaptarea nivelului de dificultate la ritmul fiecărui elev;
- utilizarea elementelor vizuale și audio pentru clarificarea noțiunilor.

Astfel, tehnologia contribuie la personalizarea învățării și la reducerea diferențelor de ritm dintre elevi.

Utilizarea tablei interactive

Tabla interactivă poate transforma lecția într-o experiență participativă. În matematică, elevii pot manipula obiecte virtuale pentru a înțelege operațiile aritmetice sau proprietățile figurilor geometrice. În științe, pot fi prezentate animații simple care ilustrează fenomene naturale, facilitând înțelegerea conceptelor abstracte. Această abordare stimulează atenția, implicarea activă și învățarea prin descoperire.

Platforme digitale pentru citire și scriere

Aplicațiile educaționale pot sprijini procesul de alfabetizare prin activități atractive și structurate. Exercițiile interactive de completare, asociere sau ordonare ajută la fixarea regulilor ortografice și la dezvoltarea fluenței în citire. Avantajul principal constă în

posibilitatea de a primi corectare imediată, ceea ce contribuie la autoreglarea învățării și la creșterea încrederii în sine.

Exemple relevante:

Khan Academy – oferă resurse structurate și exerciții adaptative.

Wordwall – permite crearea de jocuri educaționale personalizate.

LearningApps – oferă activități interactive pentru consolidare.

Impact: Consolidarea citirii prin exerciții repetitive atractive.

Îmbunătățirea ortografiei prin corectare automată.

Creșterea autonomiei în învățare.

Proiecte interdisciplinare cu suport digital

Proiectele care combină mai multe discipline oferă elevilor ocazia de a aplica informațiile în contexte variate. De exemplu, realizarea unei prezentări despre mediul înconjurător poate implica redactarea unui text, selectarea imaginilor potrivite și organizarea informației într-o formă coerentă. Prin astfel de activități sunt dezvoltate competențe digitale elementare, capacitatea de colaborare și exprimarea creativă.

Gamificarea procesului de învățare

Integrarea elementelor ludice în activitățile didactice poate crește semnificativ nivelul de implicare. Transformarea exercițiilor în provocări sau jocuri educaționale stimulează motivația și reduce teama de evaluare. Prin acordarea de puncte, niveluri sau recompense simbolice, elevii sunt încurajați să persevereze și să își îmbunătățească performanțele.

Gamificarea presupune utilizarea elementelor specifice jocului (puncte, niveluri, recompense) în activități educaționale.

Exemple de aplicații:

Kahoot! – chestionare interactive.

Quizizz – teste gamificate.

ClassDojo – recompensarea comportamentelor pozitive.

Avantaje:

Crește motivația intrinsecă.

Reduce anxietatea asociată evaluării.

Oferă feedback rapid și cuantificabil.

Principii pentru o implementare eficientă

Pentru ca transformarea digitală să fie benefică, este necesară respectarea unor principii fundamentale:

- utilizarea moderată a dispozitivelor digitale;
- integrarea tehnologiei în funcție de obiectivele lecției;
- ghidarea permanentă a elevilor;
- promovarea unui comportament responsabil în mediul online;
- formarea continuă a cadrelor didactice.

Un exces de tehnologie poate diminua interacțiunea directă și concentrarea, motiv pentru care echilibrul rămâne esențial. Transformarea digitală în ciclul primar presupune mai mult decât introducerea unor dispozitive în sala de clasă. Ea implică o schimbare de perspectivă asupra modului de predare și învățare, în care tehnologia devine un instrument de sprijin pentru dezvoltarea competențelor fundamentale. Atunci când este utilizată cu discernământ și adaptată particularităților de vârstă, tehnologia poate contribui la crearea unui mediu educațional dinamic, motivant și relevant pentru realitatea actuală.

4. Studiu de caz: Modelul estonian de digitalizare în învățământul primar

Un exemplu relevant este sistemul educațional din Estonia, recunoscut pentru performanțele sale în evaluările internaționale. Prin programul „ProgeTiger”, elevii din ciclul primar sunt familiarizați cu noțiuni de programare și gândire algoritmică încă din clasele mici.

Rezultatele includ:

- creșterea competențelor digitale timpurii;
- dezvoltarea gândirii logice;
- integrarea eficientă a tehnologiei în curriculum.

Succesul acestui model se bazează pe investiții în formarea profesorilor și pe o strategie națională coerentă.

5. Provocări în implementare: Transformarea digitală întâmpină o serie de dificultăți:

- Inegalități privind accesul la tehnologie;
- Lipsa competențelor digitale avansate ale unor cadre didactice;
- Suprasolicitarea elevilor prin utilizarea neechilibrată a dispozitivelor digitale.

Pentru a evita aceste riscuri, este necesară o abordare echilibrată, centrată pe pedagogie și pe nevoile reale ale copilului.

6. Concluzii

Modernizarea ecosistemului educațional prin transformare digitală reprezintă o condiție esențială pentru pregătirea generațiilor viitoare. În ciclul primar, accentul trebuie pus pe integrarea progresivă a tehnologiei, dezvoltarea competențelor de bază și formarea cadrelor didactice. Exemplele de bune practici și studiile de caz internaționale demonstrează că

succesul transformării digitale depinde de coerența politicilor publice, investiții sustenabile și o cultură organizațională deschisă schimbării.

Bibliografie

1. UNESCO (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. Paris: UNESCO Publishing.
2. OECD (2020). *Education at a Glance 2020*. Paris: OECD Publishing.
3. Comisia Europeană (2021). *Digital Education Action Plan (2021–2027)*. Bruxelles.
4. Selwyn, N. (2019). *Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education*. Polity Press.
5. Fullan, M. (2013). *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*. Pearson.

Educația viitorului prin inovație

Prof.înv.primar:STOICA MARIETA

Școala Gimn.Jariștea /Vrancea

Educația viitorului este un concept dinamic, orientat spre adaptarea la schimbările rapide ale societății și economiei globale. Inovația în educație nu mai este doar un ideal, ci o necesitate strategică pentru dezvoltarea competențelor relevante în secolul XXI. Articolul de față explorează modalitățile prin care inovația – tehnologică, pedagogică și instituțională – poate transforma sistemele educaționale tradiționale, oferind exemple de bune practici și perspective pentru cercetare și implementare.

1. Introducere

Într-o lume caracterizată de digitalizare accelerată, apariția tehnologiilor emergente și schimbările socio-economice impun regândirea sistemelor educaționale. Conform UNESCO, educația este unul dintre factorii cheie ai dezvoltării durabile, iar inovarea este motorul care poate asigura relevanța și eficiența acestora într-un viitor marcat de incertitudine și complexitate (UNESCO, 2021).Educația tradițională, centrată pe transmiterea de informații, nu mai răspunde nevoilor actuale ale elevilor și studenților, care trebuie să dezvolte competențe interdisciplinare precum gândirea critică, creativitatea, colaborarea și alfabetizarea digitală.

2. Conceptul de inovație în educație

Inovația în educație poate fi definită ca introducerea unor practici, tehnologii sau modele pedagogice care aduc o valoare adăugată sistemului educațional, facilitând învățarea activă și personalizată (Robinson, 2017). Aceasta poate avea mai multe forme:

- **Inovație tehnologică** – integrarea instrumentelor digitale (AI, realitate augmentată, simulări interactive).
- **Inovație pedagogică** – noi abordări didactice (învățare bazată pe proiecte, flipped classroom).
- **Inovație organizațională** – schimbări structurale în instituții (învățământ flexibil, colaborări public-private).

3. Digitalizarea și rolul tehnologiei

Tehnologia a devenit un pilon central în modelarea educației viitorului. Platformele de învățare online, inteligența artificială (AI) și resursele educaționale deschise (OER – Open Educational Resources) permit accesul facil la informație și creează oportunități pentru învățare personalizată.

3.1 Platformele digitale și învățarea adaptivă

Software-urile educaționale bazate pe algoritmi permit adaptarea conținutului la ritmul și stilul de învățare al fiecărui elev. Acest model reduce decalajele de performanță și sprijină progresul individual, oferind feedback în timp real.

3.2 Inteligența artificială în educație

AI poate automatiza sarcini administrative, poate răspunde întrebărilor frecvente și poate genera materiale interactive de învățare. Chatbot-urile educaționale, de exemplu, pot asista elevii în procesul de învățare, oferind explicații și exemple suplimentare.

4. Abordări pedagogice inovative

Transformarea pedagogică este esențială pentru a valorifica potențialul noilor tehnologii. Metodele tradiționale, bazate pe predare frontală, sunt înlocuite treptat de practici active și colaborative.

4.1 Învățarea bazată pe proiecte

Această metodă implică elevii în soluționarea unor probleme reale, stimulând gândirea critică și lucrul în echipă. Astfel de proiecte pregătesc elevii pentru provocările lumii profesionale.

4.2 Flipped Classroom (Clasa inversată)

Modelul clasic de predare este schimbat: elevii studiază conținutul teoretic acasă (prin resurse video sau digitale), iar la școală se desfășoară activități practice și discuții care consolidează înțelegerea.

5. Provocări și oportunități

Implementarea inovației în educație întâmpină obstacole semnificative:

- **Infrastructura inegală** – lipsa accesului la tehnologie în unele comunități accentuează decalajele.
- **Formarea cadrelor didactice** – profesorii necesită competențe digitale și pedagogice moderne.
- **Rezistența la schimbare** – cultura instituțională poate frâna adoptarea noilor practici.

Totodată, inovația deschide oportunități:

- **Învățare continuă și pe tot parcursul vieții** – flexibilitatea tehnologiilor digitale sprijină alfabetizarea permanentă.
- **Acces global la resurse educaționale** – platformele online democratizează cunoașterea.

6. Studii de caz relevante

6.1 Exemplul Estoniei

Estonia este recunoscută internațional pentru integrarea eficientă a tehnologiei în educație, inclusiv prin programe digitale în curriculum și educație IT încă din ciclul primar.

6.2 Școli cu curriculum STEM

Instituțiile care adoptă programe STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) raportează îmbunătățiri semnificative în competențele practice și angajament elevilor.

7. Concluzii

Educația viitorului prin inovație reprezintă o transformare esențială pentru societatea actuală și viitoare. Această transformare nu este doar tehnologică, ci și pedagogică și instituțională. Pentru a obține rezultate sustenabile, este necesară o colaborare strânsă între factori decidenți, cadre didactice, elevi și comunitatea largă.

Educația trebuie să promoveze nu doar acumularea de informații, ci și dezvoltarea abilităților critice, creative și sociale, pregătind indivizii să se adapteze și să inoveze în fața provocărilor globale.

Bibliografie selectată

1. Robinson, K. (2017). *Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education*. Penguin Books.
2. UNESCO. (2021). *Global Education Monitoring Report*. UNESCO Publishing.
3. Fullan, M., & Quinn, J. (2016). *Coherence: The Right Drivers in Action for Schools, Districts, and Systems*. Corwin.
4. OECD. (2020). *Education at a Glance*. OECD Publishing.
5. Selwyn, N. (2019). *Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education*. Polity Press.

Educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev

Prof. Sofia STROE

Colegiul "Spiru Haret", Municipiul Ploiești

Printre provocările fundamentale ale societății contemporane este diversitatea umană și gestionarea acesteia, astfel încât fiecare membru al societății să-și îndeplinească potențialul și aspirațiile într-un cadru socio-cultural tolerant și stimulat.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev este un model educational care reprezintă fundamental unei școli modern, axate pe eliminarea barierelor și pe valorizarea potențialului fiecărui elev.

Acest concept se bazează pe trei piloni esențiali și anume:

1. Educația incluzivă, care presupune crearea unui mediu accesibil pentru toți copiii, indiferent de nevoile lor speciale sau de mediul de proveniență. Aceasta nu se limitează doar la integrarea elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES), ci vizează cuprinderea tuturor elevilor într-o comunitate unitară;

2. Echitatea, care se referă la oferirea de șanse egale prin tratament diferențiat. Nu înseamnă să oferi tuturor același lucru, ci să oferi fiecăruia resursele și suportul de care are nevoie pentru a reuși;

3. Educația centrată pe elev, care transferă rolul principal de la profesor la elev. Procesul de învățare este adaptat intereselor, ritmului și stilului de învățare al fiecărui copil, încurajând participarea activă și responsabilitatea propriei formări.

Elemente cheie ale educației incluzive sunt:

- Adaptarea curriculară prin utilizarea unor strategii didactice flexibile și a tehnologiilor incluzive pentru a răspunde nevoilor și ritmurilor diferite de învățare;
- Accesibilitatea prin eliminarea barierelor fizice, informaționale și de comunicare din mediul școlar;
- Participarea activă prin implicarea reală a fiecărui elev în viața clasei, nu doar simpla prezență fizică;
- Formarea cadrelor didactice prin pregătirea profesorilor pentru a gestiona diversitatea și pentru a folosi strategii pedagogice incluzive;
- Colaborarea prin parteneriatul strâns între școală, familie și specialiști (psihologi, logopezi, asistenți sociali);
- Acceptarea diversității prin cultivarea unei culturi a respectului și a apartenenței, unde diferențele sunt văzute ca resurse de învățare, nu ca obstacole.

Centrarea pe elev necesită o schimbare de paradigmă, de la transmiterea de informații la facilitarea învățării prin metode participative. Strategiile specifice la clasă sunt:

- Diferențierea predării - adaptarea conținutului, a procesului și a produselor finale în funcție de nivelul de pregătire și interesele elevilor. Nu toți elevii trebuie să rezolve aceleași sarcini în același timp.
- Utilizarea metodelor active-participative:
 - Învățarea prin cooperare: elevii lucrează în grupuri eterogene, unde cei mai avansați îi sprijină pe ceilalți, dezvoltând empatia și abilitățile sociale;
 - Metoda proiectului: permite elevilor să exploreze teme care îi pasionează, oferindu-le autonomie în procesul de documentare.
- Evaluarea Formativă și Autoevaluarea - înlocuirea accentului pe notă cu feedback constructiv constant. Elevii sunt încurajați să își analizeze propriul progres prin jurnale de învățare sau portofolii.

- Designul Universal pentru Învățare (UDL) - Prezentarea informațiilor în formate multiple (vizual, auditiv, kinestezic) pentru a asigura accesibilitatea pentru toți, inclusiv pentru cei cu dificultăți de procesare sau senzoriale.

Cadrul legislativ în România care pune un accent major pe echitate și desegregare este prevăzută în:

- Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023, care prevede Reducerea Efectivelor la Clasă: Pentru fiecare elev cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) integrat în învățământul de masă, numărul maxim de elevi din acea clasă se diminuează cu 3 beneficiari.
- Distribuția Aleatorie: Pentru a combate segregarea, constituirea formațiunilor de studiu (clasele pregătitoare sau de început de ciclu) se face prin tragere la sorți sau distribuție aleatorie, conform procedurilor stabilite de Ministerul Educației.
- Regulament-cadru de organizare și funcționare (OME nr. 5726/2024) detaliază modul în care școlile trebuie să asigure accesul egal și să prevină orice formă de discriminare.

CONCLUZII

Incluziunea și integrarea nu sunt simple exerciții de fantezie ci încercări vitale menite să ofere construirea unei identități comune bazate pe un set unic de valori. Considerăm că o cultură se trăiește, se transmite și nu se explică, o relație interculturală se practică și nu se impune, iar stima de sine și a altora naște priviri și atitudini ale celuilalt mai mult decât cuvinte.

O societate incluzivă, construită pe baza unei educații și formări echitabile și de înaltă calitate care oferă o infrastructură, materiale didactice și abordări pedagogice accesibile, asigură și îmbunătățește oportunitățile, starea de bine și dezvoltarea tuturor elevilor, indiferent de mediul din care provin aceștia, de abilitățile sau circumstanțele lor. Fără o educație incluzivă, potențialul de inovare și de progres durabil este limitat; în schimb, valorificarea diversității de talente și de perspective ale tuturor persoanelor consolidează atât coeziunea socială, cât și competitivitatea.

Bibliografie:

1. Ghid metodologic pentru predarea disciplinei opționale Educație incluzivă și dezvoltarea gândirii critice, Antonella-Augusta Porumbăcean, ș.a, Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu;
2. Concluziile Consiliului privind practicile incluzive, centrate pe elev, în educația și îngrijirea timpurie și în educația școlară, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene-C/2025/2796;
3. Set de instrumente pentru educația incluzivă dedicat profesorilor din România, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii – UNICEF

STUDIU DE SPECIALITATE COLINIARITATE ȘI PARALELISM

STURZA IOANA MONICA
Colegiul Național „Avram Iancu” Câmpeni

INTRODUCERE

Geometria reprezintă una dintre cele mai vechi ramuri ale matematicii, cu rădăcini care se întind până în antichitatea greacă, când Euclid a sistematizat cunoștințele geometrice în celebra sa lucrare „Elementele”. În cadrul acestei discipline, noțiunile de coliniaritate și paralelism ocupă un loc central, constituind fundamente esențiale atât pentru geometria plană, cât și pentru geometria spațiului. Aceste concepte nu sunt doar abstractizări matematice pure, ci se regăsesc în mod natural în lumea înconjurătoare, de la aliniamentul construcțiilor urbane la structura cristalelor, de la perspectiva în artă la proiectarea circuitelor electronice.

Prezentul studiu de specialitate își propune o analiză aprofundată a noțiunilor de coliniaritate și paralelism, abordându-le din trei perspective complementare: perspectiva matematică riguroasă, perspectiva metodologic-didactică și perspectiva aplicațiilor interdisciplinare. Demersul nostru urmărește nu doar prezentarea rezultatelor clasice, ci și evidențierea legăturilor profunde dintre aceste noțiuni și alte domenii ale matematicii, precum algebra vectorială, geometria analitică și geometria proiectivă.

Relevanța temei pentru învățământul liceal este semnificativă. Programul școlar de matematică introduce aceste noțiuni încă din clasa a IX-a, iar ele sunt dezvoltate progresiv pe parcursul ciclului liceal, culminând cu abordările vectoriale și analitice din clasele a XI-a și a XII-a. Examenul de bacalaureat include frecvent probleme care testează înțelegerea profundă a acestor concepte, ceea ce subliniază necesitatea unei predări eficiente și bine fundamentate.

Structura studiului cuprinde: un capitol dedicat fundamentelor teoretice ale coliniarității, urmat de analiza paralelismului în plan și spațiu, un capitol care explorează interconexiunile dintre cele două noțiuni, un capitol de abordări didactice și metodologice, și în final, concluzii și direcții de cercetare.

CAPITOLUL 1. FUNDAMENTELE TEORETICE ALE COLINIARITĂȚII

1.1. Definiții și caracterizări ale coliniarității

Noțiunea de coliniaritate se referă la proprietatea mai multor puncte de a se afla pe aceeași dreaptă. Deși aparent simplă, această noțiune ascunde o profunzime matematică considerabilă și admită multiple caracterizări echivalente, fiecare oferind o perspectivă diferită asupra aceluiași fenomen geometric.

Definiția 1.1. (*Coliniaritate în sens geometric*) Trei puncte A, B, C din planul euclidian se numesc coliniare dacă există o dreaptă d care le conține pe toate trei. Echivalent, punctele A, B, C sunt coliniare dacă și numai dacă unul dintre ele aparține segmentului determinat de celelalte două sau se află pe prelungirea acestuia.

Definiția 1.2. (*Coliniaritate prin vectori*) Punctele A, B, C sunt coliniare dacă și numai dacă vectorii $\overrightarrow{AB}$ și $\overrightarrow{AC}$ sunt coliniari, adică există un scalar real λ astfel încât $\overrightarrow{AC} = \lambda \cdot \overrightarrow{AB}$. Această condiție se traduce prin faptul că vectorii $\overrightarrow{AB}$ și $\overrightarrow{AC}$ au aceeași direcție.

Definiția 1.3. (*Coliniaritate analitică*) Fie $A(x_1, y_1), B(x_2, y_2), C(x_3, y_3)$ trei puncte din planul cartezian. Acestea sunt coliniare dacă și numai dacă determinantul matricei format din coordonatele lor (extins cu o coloană de 1) este egal cu zero.

Echivalența celor trei definiții poate fi demonstrată riguros, iar trecerea de la una la alta ilustrează modul în care diferite ramuri ale matematicii oferă instrumente complementare pentru studierea aceluiași obiect geometric.

1.2. Condiții de coliniaritate

Teoria matematică oferă multiple criterii echivalente pentru verificarea coliniarității, fiecare având utilitatea sa în funcție de contextul problemei abordate. Sistematizarea acestor criterii constituie un instrument didactic valoros.

1.2.1. Criteriul ariei

Trei puncte A, B, C sunt coliniare dacă și numai dacă aria triunghiului ABC este zero. În coordonate carteziane, aria triunghiului cu vârfurile $A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$, $C(x_3, y_3)$ este dată de formula:

$$S = \frac{1}{2} |x_1(y_2 - y_3) + x_2(y_3 - y_1) + x_3(y_1 - y_2)|$$

Condiția de coliniaritate $S = 0$ se traduce prin anularea expresiei din modul. Acest criteriu este echivalent cu condiția ca determinantul menționat în Definiția 1.3 să fie zero, deoarece formula ariei este, în esență, o reformulare scalară a aceluiași determinant.

1.2.2. Criteriul vectorial

Fie O un punct arbitrar și A, B, C trei puncte din plan. Punctele A, B, C sunt coliniare dacă și numai dacă există scalarii α, β, γ nu toți nuli, cu $\alpha + \beta + \gamma = 0$, astfel încât $\alpha \cdot \vec{OA} + \beta \cdot \vec{OB} + \gamma \cdot \vec{OC} = \vec{0}$ (vectorul nul). Această condiție este independentă de alegerea punctului O și conduce la noțiunea de combinație baricentrică.

O formă echivalentă și adesea mai practică este următoarea: punctele A, B, C sunt coliniare dacă și numai dacă produsul vectorial $\vec{AB} \times \vec{AC} = 0$. În coordonate, dacă $\vec{AB} = (a_1, a_2)$ și $\vec{AC} = (b_1, b_2)$, condiția devine $a_1b_2 - a_2b_1 = 0$.

1.2.3. Criteriul pantei

Dacă $A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$ și $C(x_3, y_3)$ sunt puncte cu $x_1 \neq x_2$ și $x_2 \neq x_3$, atunci A, B, C sunt coliniare dacă și numai dacă panta dreptei AB este egală cu panta dreptei BC, adică $(y_2 - y_1)/(x_2 - x_1) = (y_3 - y_2)/(x_3 - x_2)$. Acest criteriu, deși intuitiv, necesită atenție la cazurile particulare în care dreptele sunt verticale.

1.3. Teoreme fundamentale privind coliniaritatea

1.3.1. Teorema lui Menelaus

Teorema 1.1 (Menelaus). Fie ABC un triunghi și fie M, N, P puncte situate pe dreptele BC, CA, respectiv AB (distincte de vârfuri). Punctele M, N, P sunt coliniare dacă și numai dacă:

$$(BM/MC) \cdot (CN/NA) \cdot (AP/PB) = -1$$

unde rapoartele sunt considerate cu semn (rapoarte algebrice). Această teoremă, atribuită lui Menelaus din Alexandria (sec. I d.Hr.), este una dintre cele mai puternice instrumente pentru demonstrarea coliniarității în geometria triunghiului. Semnul negativ din membrul drept reflectă faptul că un număr impar de puncte se află în exteriorul laturilor triunghiului.

1.3.2. Dreapta lui Euler

Un exemplu clasic și elegant de coliniaritate îl constituie dreapta lui Euler. În orice

triunghi neechi-lateral, ortocentrul H , centrul de greutate G și centrul cercului circumscris O sunt coliniare, iar G împarte segmentul OH în raportul $OG/GH = 1/2$. Demonstrația acestui rezultat utilizează proprietăți ale vectorilor de poziție și relația vectorială $\vec{OH} = \vec{OA} + \vec{OB} + \vec{OC}$, unde O este centrul cercului circumscris.

1.3.3. Teorema lui Euler-Savary și aplicații

Dincolo de dreapta lui Euler, există numeroase configurații clasice în care coliniaritatea apare în mod natural: punctele lui Simson (proiecțiile unui punct de pe cercul circumscris pe laturile triunghiului sunt coliniare), axa radicală a două cercuri (locul geometric al punctelor de egală putere față de două cercuri este o dreaptă), precum și coliniaritățile care apar în teorema lui Desargues.

CAPITOLUL 2. PARALELISMUL ÎN PLAN ȘI SPAȚIU

2.1. Paralelismul în geometria euclidiană

Definiția 2.1. Două drepte din plan se numesc paralele dacă nu au niciun punct comun sau dacă sunt identice. În mod convențional, considerăm că orice dreaptă este paralelă cu ea însăși, asigurând astfel reflexivitatea relației de paralelism.

Paralelismul este o relație de echivalență pe mulțimea dreptelor din plan, fiind reflexivă, simetrică și tranzitivă. Clasele de echivalență determinate de această relație sunt numite direcții, fiecare direcție fiind alcătuită din totalitatea dreptelor paralele între ele.

2.1.1. Postulatul lui Euclid

Axioma paralelelor, cunoscută și sub numele de al cincilea postulat al lui Euclid, afirmă că printr-un punct exterior unei drepte se poate duce o singură paralelă la acea dreaptă. Acest postulat a generat secole de dezbateri matematice, iar încercările de a-l demonstra pornind de la celelalte axiome au condus, paradoxal, la nașterea geometriilor neeuclidiene. Negarea sa conduce la geometria hiperbolică (Lobacevski-Bolyai, în care există cel puțin două paralele) sau la geometria eliptică (Riemann, în care nu există nicio paralelă).

Relevanța didactică a acestei discuții este importantă: elevii trebuie să înțeleagă că posibilitatea tragând o singură paralelă nu este o evidență logică, ci o alegere axiomatică cu consecințe profunde asupra întregii structuri geometrice.

2.1.2. Criterii de paralelism în plan

Teoria unghiurilor formate de două drepte tăiate de o secantă furnizează criteriile clasice de paralelism. Fie d_1 și d_2 două drepte tăiate de secanta s . Dreptele d_1 și d_2 sunt paralele dacă și numai dacă se verifică una dintre următoarele condiții echivalente: unghiurile alterne interne sunt congruente, unghiurile alterne externe sunt congruente, unghiurile corespunzătoare sunt congruente, sau unghiurile co-interne (de aceeași parte) sunt suplementare.

Aceste criterii au o importanță didactică majoră, deoarece ele constituie primele demonstrații propriu-zise cu care elevii intră în contact în ciclul gimnazial și care sunt consolidate în clasa a IX-a.

2.2. Paralelismul în geometria analitică

Trecerea la geometria analitică permite reformularea condițiilor de paralelism în termeni algebrici, oferind instrumente de calcul mai eficiente.

2.2.1. Condiția analitică de paralelism

Fie $d_1: a_1x + b_1y + c_1 = 0$ și $d_2: a_2x + b_2y + c_2 = 0$ două drepte în plan. Dreptele d_1 și d_2 sunt paralele dacă și numai dacă $a_1b_2 - a_2b_1 = 0$, echivalent cu faptul că vectorii normali $n_1 = (a_1, b_1)$ și $n_2 = (a_2, b_2)$ sunt coliniari. În termeni de pante, dacă ambele drepte au pante definite, condiția devine $m_1 = m_2$.

Această condiție stabilește o punte naturală între coliniaritatea vectorilor și paralelismul dreptelor, evidențiind legătura profundă dintre cele două noțiuni studiate.

2.2.2. Distanța dintre două drepte paralele

Dacă $d_1: ax + by + c_1 = 0$ și $d_2: ax + by + c_2 = 0$ sunt două drepte paralele (cu aceleași coeficienți directori), distanța dintre ele este dată de formula:

$$d(d_1, d_2) = |c_1 - c_2| / \sqrt{a^2 + b^2}$$

Această formulă are aplicații multiple în problemele de geometrie analitică și constituie un instrument frecvent utilizat în subiectele de bacalaureat.

2.3. Paralelismul în spațiu

Trecerea de la plan la spațiu introduce situații noi și mai complexe, deoarece în spațiu apar relații care nu au corespondent în geometria plană.

2.3.1. Paralelismul dreaptă-plan

Definiția 2.2. O dreaptă d este paralelă cu un plan α dacă d și α nu au puncte comune sau dacă d este conținută în α .

Teorema 2.1. O dreaptă d neinclusă în planul α este paralelă cu α dacă și numai dacă există o dreaptă d' conținută în α astfel încât $d \parallel d'$. Acest criteriu este fundamental în rezolvarea problemelor de geometrie în spațiu și este intens utilizat în programa de clasa a IX-a.

2.3.2. Paralelismul a două plane

Definiția 2.3. Două plane α și β sunt paralele dacă nu au niciun punct comun sau dacă sunt identice.

Teorema 2.2. Dacă două drepte concurente dintr-un plan sunt respectiv paralele cu un al doilea plan, atunci cele două plane sunt paralele. Acest criteriu reduce problema paralelismului planelor la verificarea paralelismului unor drepte, ceea ce simplifică semnificativ demonstrațiile.

2.3.3. Proprietăți ale paralelismului în spațiu

Paralelismul în spațiu se bucură de proprietăți importante care sunt frecvent utilizate în demonstrații. Dacă două plane sunt paralele, atunci orice plan care le intersectează pe ambele le taie după drepte paralele. Dacă o dreaptă este paralelă cu un plan, atunci orice plan care trece prin acea dreaptă și intersectează planul dat îl intersectează după o dreaptă paralelă cu prima. Aceste proprietăți formează baza raționamentelor deductive pe care elevii trebuie să le stăpânească.

CAPITOLUL 3. INTERCONEXIUNI ÎNTRE COLINIARITATE ȘI PARALELISM

3.1. Dualitatea coliniaritate-concurență-paralelism

Coliniaritatea și paralelismul nu sunt noțiuni izolate, ci sunt profund interconectate prin intermediul mai multor rezultate fundamentale. În geometria proiectivă, paralelismul poate fi interpretat ca un caz limită al concurenței, când punctul de intersecție „migrează” la infinit. Această perspectivă, deși depășește programa școlară, oferă o înțelegere unificatoare a geometriei.

3.1.1. Teorema lui Ceva și teorema lui Menelaus

Teoremele lui Ceva și Menelaus formează o pereche duală remarcabilă. Teorema lui Ceva stabilește condiția de concurență a cevienelor unui triunghi, în timp ce teorema lui Menelaus stabilește condiția de coliniaritate. Relația formală dintre cele două este evidentă: ambele implică același produs de rapoarte, dar cu semne opuse (-1 pentru Menelaus, $+1$ pentru Ceva). Această dualitate poate fi aprofundată în contextul geometriei proiective, unde ambele teoreme devin consecințe ale principiului dualității.

3.1.2. Teorema lui Desargues

Teorema 3.1 (Desargues). Dacă două triunghiuri sunt în perspectivă centrală (adică dreptele care unesc vârfurile corespondente sunt concurente), atunci ele sunt și în perspectivă axială (adică punctele de intersecție ale laturilor corespondente sunt coliniare), și reciproc.

Teorema lui Desargues ilustrează în mod strălucit legătura dintre concurență și coliniaritate, constituind un pilon al geometriei proiective. Interesant este că, în geometria plană, această teoremă nu poate fi demonstrată fără utilizarea spațiului tridimensional sau a axiomelor suplimentare, ceea ce subliniază conexiunea profundă între dimensiuni.

3.2. Coliniaritate și paralelism prin transformări geometrice

Transformările geometrice oferă un cadru unificator pentru înțelegerea ambelor noțiuni.

3.2.1. Translația și paralelismul

Translația este transformarea geometrică cel mai direct legată de paralelism. Prin definiție, o translație de vector v transformă orice dreaptă d în dreapta d' paralelă cu d . Reciproc, dacă $d_1 \parallel d_2$, există o translație care transformă d_1 în d_2 . Această echivalență poate fi folosită didactic pentru a motiva definiția paralelismului prin mișcări rigide.

3.2.2. Omotetia și conservarea paralelismului

Omotetia de centru O și raport k transformă orice dreaptă d care nu trece prin O într-o dreaptă d' paralelă cu d . Mai mult, omotetia transformă trei puncte coliniare în trei puncte coliniare, conservând astfel atât coliniaritatea, cât și paralelismul. Omotetia are aplicații remarcabile în rezolvarea problemelor de geometrie, de la figuri semblabile la secțiuni în corpuri geometrice.

3.3. Abordarea vectorială unificatoare

Calculul vectorial oferă poate cea mai elegantă unificare a celor două noțiuni. Coliniaritatea punctelor A, B, C se exprimă prin condiția $\overrightarrow{AB} \times \overrightarrow{AC} = 0$ (produsul vectorial nul), în timp ce paralelismul dreptelor d_1 și d_2 se exprimă prin aceeași condiție aplicată vectorilor directori: $\mathbf{v}_1 \times \mathbf{v}_2 = 0$. Altfel spus, ambele noțiuni se reduc la aceeași condiție algebrică: coliniaritatea vectorilor.

Această observație are o importanță pedagogică majoră. Ea permite elevilor să înțeleagă că coliniaritatea punctelor și paralelismul dreptelor sunt, în esență, manifestări ale aceluiași fenomen matematic: proporționalitatea componentelor vectoriale.

CAPITOLUL 4. ABORDĂRI DIDACTICE ȘI METODOLOGICE

4.1. Locul temei în programa școlară

Noțiunile de coliniaritate și paralelism sunt prezente în programa școlară de matematică la multiple niveluri de învățământ. În ciclul gimnazial, elevii se familiarizează cu aceste concepte într-un cadru intuitiv și experimental, prin construcții cu rigla și compasul. În clasa a IX-a, paralelismul în spațiu devine un subiect central al geometriei, iar elevii învață primele demonstrații riguroase legate de paralelismul dreaptă-plan și plan-plan. În clasele a X-a și a XI-a, abordarea analitică și vectorială oferă noi instrumente de studiu, iar în clasa a XII-a, elevii de la profilul matematică-informatică aprofundează aceste noțiuni în contexte mai abstracte.

Clasa	Conținut	Abordare
a IX-a	Paralelism în spațiu: dreaptă-dreaptă, dreaptă-plan, plan-plan; secțiuni în corpuri geometrice	Sintetică (axiome, teoreme, demonstrații)
a X-a	Vectori în plan; coliniaritate prin vectori; ecuația dreptei; paralelism analitic	Analitică și vectorială în plan
a XI-a	Vectori în spațiu; ecuații de drepte și plane; condiții de paralelism	Analitică și vectorială în spațiu
a XII-a	Aplicații ale determinanților; coliniaritate și coplanaritate prin matrice	Matriceală și algebrică

4.2. Dificultăți întâmpinate de elevi

Practica didactică evidențiază o serie de dificultăți recurente pe care elevii le întâmpină în studiul coliniarității și paralelismului. O primă categorie de dificultăți ține de trecerea de la intuiția geometrică la demonstrația riguroasă. Mulți elevi acceptă coliniaritatea sau paralelismul pe baza aspectului vizual al figurii, fără a simți nevoia unei justificări logice. Această atitudine trebuie contracarată prin exerciții în care intuiția este înșelătoare.

O a doua categorie de dificultăți este legată de trecerea de la plan la spațiu. Elevii de clasa a IX-a întâmpină frecvent obstacole în vizualizarea spațială, în reprezentarea corectă pe figură a relațiilor de paralelism și în distingerea între situațiile posibile (drepte paralele, concurente sau oblice în spațiu). Utilizarea modelelor fizice și a softurilor de geometrie dinamică poate ameliora semnificativ această dificultate.

O a treia categorie se referă la dificultatea de a articula în mod coerent un lanț demonstrativ. Chiar și când elevii „văd” rezultatul, transpunerea viziunii într-o succesiune logică de pași justificați rămâne o provocare majoră.

4.3. Strategii didactice recomandate

4.3.1. Utilizarea softurilor de geometrie dinamică

Instrumente precum GeoGebra permit vizualizarea interactivă a proprietăților de coliniaritate și paralelism. Elevii pot manipula puncte și drepte, observând în timp real cum se

modifică relațiile geometrice. De exemplu, în GeoGebra se poate construi o configurație Menelaus și se poate verifica numeric produsul rapoartelor pe măsură ce punctele sunt deplasate, oferind o convingere experimentală înainte de demonstrația formală.

4.3.2. Abordarea prin probleme

Predarea bazată pe probleme (problem-based learning) este deosebit de eficientă pentru aceste teme. Profesorul poate propune o problemă-scenariu care necesită stabilirea coliniarității sau paralelismului, lăsând elevii să descopere singuri metoda potrivită. Spre exemplu, întrebarea „Sunt punctele medii ale laturilor unui patrulater oarecare vârfurile unui paralelogram?” conduce la descoperirea teoremei lui Varignon și implică atât paralelismul, cât și utilizarea vectorilor.

4.3.3. Conexiuni interdisciplinare

Coliniaritatea și paralelismul pot fi prezentate în conexiune cu alte discipline: în fizică, compunerea forțelor paralele și colineare; în artă, perspectiva liniară și punctul de fugă; în geografie, proiecțiile cartografice și sistemele de coordonate; în informatică, algoritmi de detectare a coliniarității în procesarea imaginilor. Aceste conexiuni cresc motivația elevilor și oferă o înțelegere mai profundă a aplicațiilor matematice.

4.4. Exemple de activități didactice

4.4.1. Activitate de explorare: Coliniaritatea în configurații clasice

Obiectiv: Elevii descoperă experimental că ortocentrul, centrul de greutate și centrul cercului circumscris sunt coliniare.

Desfășurare: Folosind GeoGebra, elevii construiesc un triunghi oarecare, determină cele trei puncte remarcabile și observă că, indiferent de forma triunghiului, cele trei puncte rămân coliniare. Li se cere apoi să investigheze raportul în care centrul de greutate împarte segmentul determinat de celelalte două puncte.

4.4.2. Activitate de demonstrație: Paralelismul în corpuri geometrice

Obiectiv: Elevii aplică criteriile de paralelism pentru a demonstra paralelismul unor drepte și plane în prismă și piramidă.

Desfășurare: Se lucrează cu un model fizic al unei piramide triunghiulare regulate. Se cere elevilor să identifice perechile de drepte paralele, apoi să demonstreze formal rezultatele observate. Se introduce problema secțiunii paralele cu baza și se analizează proprietățile figurii obținute.

CAPITOLUL 5. APLICAȚII ȘI PROBLEME REPREZENTATIVE

5.1. Probleme de coliniaritate

Problema 5.1. Fie ABCD un paralelogram și fie M mijlocul laturii BC. Dreapta AM intersectează diagonala BD în punctul P și dreapta DC în punctul Q. Să se demonstreze că P este mijlocul segmentului AQ.

Soluție (schemă): Utilizând vectori, se exprimă pozițiile punctelor P și Q în funcție de vectorii $\vec{AB}$ și $\vec{AD}$. Din condiția de coliniaritate a punctelor A, P, Q și din apartenența lui P la diagonala BD, se determină parametrii și se verifică că P este mijlocul lui AQ.

Problema 5.2. Fie ABC un triunghi și D, E, F punctele în care bisectoarele unghiurilor

B și C intersectează laturile opuse. Folosind teorema lui Menelaus, să se determine condiția ca D, E, F să fie coliniare.

5.2. Probleme de paralelism

Problema 5.3. Fie ABCDA'B'C'D' un cub și fie M, N, P mijloacele muchiilor AB, CC', respectiv A'D'. Să se demonstreze că planul (MNP) este paralel cu planul (BDC').

Soluție (schemă): Se demonstrează că $MN \parallel BC'$ și $MP \parallel BD$ (utilizând proprietățile liniei mijlocii în diverse fețe ale cubului). Deoarece BC' și BD sunt drepte concurente din planul (BDC'), rezultă că $(MNP) \parallel (BDC')$.

Problema 5.4. În tetraedrul ABCD, fie M și N mijloacele muchiilor AB și CD. Să se demonstreze că dreapta MN este paralelă atât cu dreapta AC, cât și cu dreapta BD.

Indicație: Se utilizează relația vectorială $MN = \frac{1}{2}(MA + MB + NC + ND)$ sau se lucrează cu secțiunea mediană a tetraedrului, demonstrând că MN, AC și BD sunt drepte paralele două câte două în anumite plane.

5.3. Probleme de tip bacalaureat

Problema 5.5. Se consideră punctele A(1, 2), B(3, 6) și C(m, 2m) în planul xOy. Să se determine valorile parametrului m pentru care punctele A, B, C sunt coliniare.

Soluție: Aplicând condiția de coliniaritate prin determinant: $\begin{vmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 3 & 6 & 1 \\ m & 2m & 1 \end{vmatrix} = 0$. Dezvoltând: $1(6 - 2m) - 2(3 - m) + 1(6m - 6m) = 6 - 2m - 6 + 2m = 0$. Condiția este satisfăcută pentru orice $m \in \mathbb{R}$, deci punctele sunt coliniare indiferent de valoarea lui m. Geometric, aceasta înseamnă că C(m, 2m) aparține dreptei $y = 2x$, care trece și prin A și B.

CAPITOLUL 6. EXTENSII ȘI PERSPECTIVE AVANSATE

6.1. Coliniaritate și paralelism în geometria proiectivă

Geometria proiectivă oferă cadrul cel mai natural pentru unificarea noțiunilor studiate. În planul proiectiv, fiecare fascicul de drepte paralele converge într-un „punct de la infinit”, iar mulțimea tuturor punctelor de la infinit formează „dreapta de la infinit”. În acest cadru, două drepte sunt întotdeauna concurente: fie într-un punct propriu (drepte secante), fie într-un punct impropriu (drepte paralele). Această unificare elimină distincția artificială dintre cazuri și simplifică enunțurile multor teoreme.

6.2. Paralelismul în geometriile neeuclidiene

Discuția despre postulatul lui Euclid deschide drumul către geometriile neeuclidiene. În geometria hiperbolică (Lobachevski-Bolyai), prin-tr-un punct exterior unei drepte trec infinit de multe drepte care nu o intersectează, dar numai două dintre ele sunt considerate „paralele” în sensul că se apropie asimptotic de dreapta dată. În geometria eliptică (Riemann), orice două drepte se intersectează, deci nu există drepte paralele. Aceste geometrii nu sunt simple curiozități matematice: geometria eliptică modelează suprafața sferei, iar geometria hiperbolică apare în teoria relativității.

6.3. Aplicații în informatica și grafică computațională

Noțiunile de coliniaritate și paralelism au aplicații directe în informatica modernă. În grafică computațională, testul de coliniaritate este utilizat în algoritmi de rasterizare și de

detectare a coliziunilor. Paralelismul este esențial în algoritmi de proiecție în perspectivă, unde dreptele paralele din scena 3D converg într-un punct de fugă pe ecranul 2D. În viziunea computațională, detectarea dreptelor paralele este utilizată pentru reconstrucția scenelor tridimensionale din imagini bidimensionale.

CONCLUZII

Studiul coliniarității și paralelismului relevă profunzimea și frumusețea geometriei, ilustrând modul în care noțiuni aparent simple pot genera o bogată teorie matematică cu ramificații în multiple domenii. Am constatat că aceste două noțiuni, departe de a fi izolate, sunt profund interconectate: ambele se reduc la coliniaritatea vectorilor, ambele admit caracterizări multiple (sintetice, analitice, vectoriale, proiective), iar dualitatea dintre teoremele lui Menelaus și Ceva ilustrează relația intimă dintre coliniaritate și concurență.

Din perspectivă didactică, predarea eficientă a acestor noțiuni necesită o abordare spirală, în care aceleași concepte sunt revăzute la niveluri succesive de abstracție, de la intuiția geometrică la formalizarea vectorială și analitică. Utilizarea instrumentelor digitale de tip GeoGebra sau Desmos facilitează explorarea și înțelegerea intuitivă, pregătind terenul pentru demonstrațiile formale. Abordarea prin probleme și conexiunile interdisciplinare cresc motivarea elevilor și conferință semnificație conceptelor studiate.

Dificultățile identificate în practica didactică, în special cele legate de trecerea de la plan la spațiu și de la intuiție la demonstrație, pot fi ameliorate prin strategii didactice adecvate, care combină vizualizarea cu raționamentul deductiv. Modelele fizice, softurile de geometrie dinamică și activitățile de explorare ghidată sunt instrumente valoroase în acest demers.

Considerăm că o direcție promițătoare de cercetare didactică constă în integrarea mai timpurie a perspectivei vectoriale, care oferă o unificare naturală a celor două noțiuni și facilitează trecerea la abordarea analitică. De asemenea, explorarea elementelor de geometrie proiectivă, chiar și la un nivel intuitiv, ar putea îmbogăți înțelegerea elevilor și i-ar pregăti mai bine pentru studiile universitare.

BIBLIOGRAFIE

- [1] Alexandrescu, D. (2005). *Geometrie: metode de rezolvare, probleme*. București: Editura GIL.
- [2] Andreescu, T., Gelca, R. (2007). *Mathematical Olympiad Challenges*. Boston: Birkhäuser.
- [3] Bărbuță, C., Bărbuță, I. (2020). *Geometrie: fundamente teoretice și aplicații*. Craiova: Editura Sitech.
- [4] Becheanu, M., Dinca, F. (2001). *Algebră și geometrie*. București: Editura ALL.
- [5] Berger, M. (2009). *Geometry I-II*. Berlin: Springer-Verlag.
- [6] Coxeter, H.S.M. (1989). *Introduction to Geometry*. New York: John Wiley & Sons.
- [7] Enescu, B. (2016). *Probleme de geometrie*. București: Editura Paralela 45.
- [8] Geometrie analitică și elemente de algebră liniară (2019). *Manual pentru clasa a XI-a*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- [9] Greenberg, M.J. (2008). *Euclidean and Non-Euclidean Geometries: Development and History*. New York: W.H. Freeman.

- [10] Hartshorne, R. (2000). *Geometry: Euclid and Beyond*. New York: Springer.
- [11] Ministerul Educației (2023). *Programa școlară de matematică pentru învățământul liceal*. București.
- [12] Niță, C., Marin, S. (2018). *Matematică pentru examenul de bacalaureat*. București: Editura Paralela 45.
- [13] Pólya, G. (1973). *How to Solve It: A New Aspect of Mathematical Method*. Princeton: Princeton University Press.
- [14] Prasolov, V.V. (2001). *Problems in Plane Geometry*. Moscow: MCNMO.
- [15] Singer, M., Voica, C. (2010). *Probleme selectate de geometrie*. București: Editura Sigma.

Utilizarea Tehnologiilor Digitale în Sprijinul Copiilor cu Cerințe Educaționale Speciale în Educația Timpurie

Autor: Ed. Subțirelu Irina-Mihaela
Instituția de învățământ: Grădinița nr. 72, sector 5, București

1. Introducere

În ultimele decenii, dezvoltarea tehnologiilor digitale a generat transformări semnificative în domeniul educației, determinând apariția unor noi modalități de predare, învățare și evaluare. Integrarea tehnologiei în procesul educațional reprezintă una dintre direcțiile majore de modernizare a sistemului educațional și contribuie la crearea unor experiențe de învățare interactive, accesibile și adaptate nevoilor individuale ale copiilor.

În educația timpurie, utilizarea resurselor digitale interactive poate sprijini dezvoltarea competențelor cognitive, lingvistice și socio-emoționale ale copiilor. În mod particular, copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) pot beneficia de tehnologiile digitale prin adaptarea conținuturilor educaționale la ritmul și stilul lor de învățare.

Educația incluzivă promovează participarea activă a tuturor copiilor în procesul educațional, indiferent de particularitățile lor de dezvoltare sau de eventualele dificultăți de învățare. În acest context, tehnologiile digitale pot contribui la reducerea barierelor educaționale și la facilitarea accesului la învățare pentru copiii cu CES (UNESCO, 2021).

Instrumentele digitale precum aplicațiile educaționale interactive, platformele de învățare online și resursele multimedia pot oferi multiple modalități de prezentare a informațiilor și pot stimula implicarea activă a copiilor în activitățile educaționale.

Scopul prezentului articol este de a analiza rolul tehnologiilor digitale în sprijinirea copiilor cu cerințe educaționale speciale în educația timpurie și de a evidenția modul în care aceste instrumente pot fi integrate în activitățile educaționale din grădiniță.

2. Educația incluzivă în contextul educației timpurii

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemelor educaționale moderne, fiind orientată către asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii. Conform literaturii de specialitate, educația incluzivă presupune adaptarea mediului educațional, a strategiilor didactice și a resurselor pedagogice pentru a răspunde diversității nevoilor de învățare ale copiilor (Florian, 2014).

În educația timpurie, incluziunea educațională se manifestă prin integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în grupurile de copii și prin implementarea unor strategii didactice

diferențiate. Educatorul are rolul de a crea un climat educațional pozitiv, în care fiecare copil să se simtă acceptat și valorizat.

Copiii cu CES pot prezenta dificultăți în diferite domenii ale dezvoltării, precum comunicarea, atenția, motricitatea sau relaționarea socială. În acest context, adaptarea activităților educaționale și utilizarea unor metode didactice interactive sunt esențiale pentru facilitarea participării acestora la activitățile educaționale.

Tehnologia digitală poate constitui un instrument important în sprijinirea educației incluzive, oferind posibilitatea personalizării învățării și facilitând accesul la resurse educaționale variate.

3. Rolul tehnologiilor digitale în procesul educațional

Tehnologiile digitale au devenit o componentă importantă a procesului educațional contemporan, contribuind la modernizarea metodelor de predare și la diversificarea strategiilor didactice. Potrivit lui Selwyn (2016), integrarea tehnologiei în educație nu reprezintă doar utilizarea unor dispozitive digitale, ci implică transformarea modului în care este organizat procesul de învățare.

În cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale, tehnologiile digitale pot avea multiple beneficii:

- facilitarea înțelegerii informațiilor prin suport vizual și auditiv
- stimularea motivației pentru învățare
- dezvoltarea abilităților de comunicare
- îmbunătățirea capacității de concentrare
- adaptarea activităților la ritmul individual de învățare.

Aplicațiile educaționale interactive și jocurile digitale pot transforma procesul de învățare într-o experiență atractivă și motivantă pentru copii. De asemenea, utilizarea resurselor multimedia permite prezentarea informațiilor într-un mod accesibil și ușor de înțeles.

Modelul **Universal Design for Learning (UDL)** promovează utilizarea tehnologiilor digitale pentru a oferi multiple modalități de reprezentare a informațiilor, de implicare a elevilor și de exprimare a cunoștințelor (Rose & Meyer, 2002).

4. Metodologia cercetării

Cercetarea a fost realizată în cadrul unei grupe mari de grădiniță, alcătuită din copii cu vârste cuprinse între 5 și 6 ani. În cadrul grupei au fost integrați copii cu cerințe educaționale speciale, care prezentau dificultăți de comunicare și de concentrare a atenției.

Scopul activităților desfășurate a fost de a analiza impactul utilizării instrumentelor digitale asupra participării și implicării copiilor în activitățile educaționale.

Metodele de cercetare utilizate au fost:

- observația pedagogică
- conversația
- analiza produselor activității copiilor
- studiul de caz.

Instrumentele digitale utilizate în activități au inclus:

- platforme educaționale interactive (Wordwall, LearningApps)
- prezentări multimedia
- materiale audio-vizuale
- jocuri digitale educaționale.

5. Exemple de activități educaționale digitale

5.1. Jocuri interactive pentru dezvoltarea limbajului

În cadrul activităților educaționale au fost utilizate aplicații interactive care permit asocierea imaginilor cu cuvintele corespunzătoare. Aceste activități au contribuit la dezvoltarea vocabularului și la îmbunătățirea abilităților de comunicare ale copiilor.

Copiii au fost încurajați să identifice obiecte, animale sau acțiuni ilustrate și să denumească elementele prezentate.

5.2. Utilizarea platformei Wordwall

Platforma Wordwall permite crearea de jocuri educaționale interactive precum:

- potrivirea imaginilor cu cuvintele
- jocuri de tip quiz
- activități de clasificare.

Aceste activități au stimulat participarea activă a copiilor și au contribuit la consolidarea cunoștințelor dobândite.

5.3. Activități multimedia cu Genially

Utilizarea prezentărilor interactive create cu ajutorul platformei Genially a permis prezentarea conținuturilor educaționale într-un mod atractiv și vizual. Materialele multimedia au contribuit la menținerea atenției copiilor și la facilitarea înțelegerii conceptelor.

5.4. Jocuri digitale de cooperare

Activitățile digitale realizate în grup au stimulat cooperarea și comunicarea între copii. Prin rezolvarea sarcinilor în echipă, copiii au învățat să colaboreze și să își exprime ideile.

6. Rezultate și discuții

Observațiile realizate în cadrul activităților educaționale au evidențiat o creștere a nivelului de implicare și participare a copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Utilizarea tehnologiilor digitale a avut următoarele efecte pozitive:

- creșterea interesului pentru activitățile educaționale
- îmbunătățirea capacității de concentrare
- dezvoltarea vocabularului
- facilitarea interacțiunii cu colegii.

De asemenea, s-a observat că activitățile digitale au contribuit la reducerea anxietății și la creșterea încrederii în sine a copiilor cu dificultăți de comunicare.

Rezultatele obținute confirmă concluziile studiilor anterioare care evidențiază rolul important al tehnologiei în sprijinirea incluziunii educaționale (UNESCO, 2021).

7. Concluzii

Integrarea tehnologiilor digitale în educația timpurie reprezintă o direcție importantă de modernizare a sistemului educațional și de sprijinire a educației incluzive.

Instrumentele digitale interactive pot contribui la dezvoltarea competențelor cognitive, lingvistice și socio-emoționale ale copiilor cu cerințe educaționale speciale și pot facilita participarea acestora la activitățile educaționale.

Pentru a valorifica pe deplin potențialul tehnologiilor digitale, educatorii trebuie să selecteze resurse educaționale adecvate și să le integreze în mod echilibrat în activitățile didactice.

În viitor, dezvoltarea resurselor educaționale digitale adaptate pentru copiii cu cerințe educaționale speciale poate contribui la crearea unui sistem educațional mai incluziv și mai accesibil pentru toți copiii.

Bibliografie :

Florian, L. (2014). *The SAGE handbook of special education*. London: Sage Publications.

Rose, D. H., & Meyer, A. (2002). *Teaching every student in the digital age: Universal design for learning*. Alexandria: ASCD.

Selwyn, N. (2016). *Education and technology: Key issues and debates*. London: Bloomsbury.

UNESCO. (2021). *ICT in education and inclusive learning*. Paris: UNESCO Publishing.

Explorarea literaturii române prin tehnologii emergente și instrumente digitale

(studiu de specialitate)

Prof. Sucea Veronica

Liceul Tehnologic Tismana, Tismana, Județul Gorj

Acest studiu analizează modul în care tehnologiile emergente și instrumentele digitale avansate pot fi integrate în predarea disciplinei Limba și literatura română, contribuind la dezvoltarea competențelor lingvistice, gândirii critice, creativității și abilităților digitale ale elevilor. Studiul oferă strategii didactice pentru gimnaziu și liceu, exemple de activități interactive și sugestii de evaluare digitală, transformând procesul de învățare într-o experiență modernă și captivantă.

Tehnologiile emergente – realitatea augmentată, inteligența artificială, platformele interactive și aplicațiile educaționale – transformă predarea disciplinei Limba și literatura română. Acestea permit formarea competențelor lingvistice și culturale, dezvoltând gândirea critică, creativitatea și abilitățile digitale ale elevilor.

Integrarea tehnologiilor digitale urmărește:

1. Acces extins la resurse literare: platforme digitale, audiobook-uri, texte multimedia.
2. Creșterea interactivității și colaborării: forumuri, aplicații de colaborare online, feedback în timp real.
3. Personalizarea învățării: aplicații adaptive pentru monitorizarea progresului elevului.
4. Dezvoltarea competențelor digitale: utilizarea responsabilă a instrumentelor digitale, gândire critică și comunicare online

Profesorul de limba și literatura română devine:

- Coordonator al experiențelor digitale
- Creator de lecții interactive
- Monitor al progresului prin instrumente digitale
- Formator de competențe digitale și civice

1. Strategii didactice utilizate:

- Lecții multimedia: clipuri video, animații, platforme interactive.
- Portofolii digitale și bloguri literare: documentarea activităților și reflecții critice.
- Dezbateri online și forumuri: analiza operelor literare și argumentare.
- Realitate augmentată și aplicații interactive: vizualizarea scenelor literare, hărți literare.
- Gamificare și aplicații educative: consolidarea vocabularului și analizelor literare.

2. Model aplicativ

Clasa: a IX-a

Unitatea de învățare: „Poezia românească – simbol și metaforă”

Instrumente digitale: Padlet, Google Classroom, Canva, Storyboard That, audiobooks, videoclipuri tematice.

Desfășurarea activității:

1. Introducerea poeziei prin videoclip contextual.
2. Analiza în grupuri pe platforma digitală: simboluri, teme, imagini.
3. Crearea unei reprezentări vizuale digitale a poemului.
4. Forum online pentru postarea concluziilor și feedback.

Exemple pentru gimnaziu:

- Colaj digital inspirat din poezie.
- Scurt text descriptiv/narativ folosind aplicații digitale.

Exemple pentru liceu:

- Analiză detaliată a textului literar cu comentarii interactive.
- Prezentare multimedia care interpretează simbolurile și temele poemului.

Evaluare digitală:

- Portofoliu digital pentru proiecte și teme
- Quiz-uri interactive (Kahoot, Quizizz)
- Feedback colaborativ în forumuri online

Competențe vizate: analiză literară, gândire critică, comunicare, creativitate digitală, colaborare online.

Concluzii:

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale:

- Stimulează implicarea activă a elevilor
- Dezvoltă competențe digitale și critice
- Face literatura mai accesibilă și relevantă
- Sprijină personalizarea învățării
- Transformă profesorul într-un facilitator al lecțiilor interactive

Bibliografie

1. Dewey, J. (1916). *Democracy and Education*. New York: Macmillan.
2. Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. New York: Continuum.
3. Ministerul Educației. (2019). *Curriculum național pentru învățământul gimnazial și liceal*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. Paris: UNESCO Publishing.
5. Organizația Națiunilor Unite. (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. New York: United Nations.
6. Redecker, C., & Punie, Y. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Relația dintre competența digitală și succesul școlar și profesional

Director, prof. ȘUȘCA DANIELA

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ,,DARIU POP,, MĂGURA ILVEI,BISTRIȚA
NĂSĂUD**

Competența digitală a devenit un pilon fundamental atât pentru succesul școlar, cât și pentru cel profesional în societatea contemporană. La școală, elevii cu abilități digitale solide pot accesa o multitudine de resurse educaționale, pot colabora eficient la proiecte și pot naviga cu ușurință în mediile de învățare online. Această familiaritate cu tehnologia le oferă un avantaj semnificativ în înțelegerea materiilor și în dezvoltarea gândirii critice. Pe plan profesional, competența digitală nu este doar un avantaj, ci adesea o cerință esențială pentru majoritatea locurilor de muncă. De la comunicarea eficientă și gestionarea datelor, până la utilizarea software-ului specific domeniului, abilitățile digitale sunt direct corelate cu performanța și cu oportunitățile de avansare în carieră. Astfel, cultivarea competențelor digitale de la o vârstă fragedă pregătește indivizii pentru provocările complexe ale secolului XXI.

Cercetările privind competențele au stat la baza Raportului „Definiția și selecția competențelor cheie” (DeSeCo), care subliniază necesitatea dezvoltării competențelor esențiale pentru tineri în secolul XXI (OECD, 2005). Aceste competențe sunt inter și transdisciplinare, reconfigurând setul de cunoștințe, atitudini și abilități necesare integrarea profesională într-o lume în continuă schimbare. Procesul educațional este profund influențat de provocările erei digitale, iar guvernanta educațională trebuie să fie percepută tot mai mult ca o guvernanta digitală. Competențele-cheie pregătesc elevii pentru viața de adult, formând o bază

solidă pentru învățarea ulterioară și cariera profesională. Printre aceste competențe se regăsește competența digitală, esențială atât pentru indivizi, cât și pentru organizații, pentru a face față evoluțiilor sociale și științifice, crescând eficiența și capacitatea de inovație. Este frecvent observat că cei fără abilități de utilizare a mediilor digitale sunt adesea excluși din noile oportunități oferite de tehnologie.

Cadrul de referință stabilește opt competențe cheie (Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, 2006):

1. Comunicarea în limba maternă;
2. Comunicarea în limbi străine;
3. Competențe matematice și competențe de bază în știință și tehnologie;
4. Competență digitală;
5. A învăța să înveți;
6. Competențe sociale și civice;
7. Simțul inițiativei și antreprenoriatului;
8. Conștientizarea și exprimarea culturală.

În susținerea unui cadru holistic pentru identificarea combinației de competențe necesare pe piața muncii, Le Deist și Winterton (2005) propun o tipologie a competențelor, care include aspecte conceptuale (cognitive) și ocupaționale (deprinderi funcționale, psihomotorii și aplicate). Ei împart competențele legate de eficiența personală în două categorii: conceptuale (meta-competente și învățarea cum să înveți) și operaționale (competența socială).

Astfel, se conturează următoarele tipuri de competențe:

Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții stabilește un cadru de referință care include

opt competențe-cheie: alfabetizare, multilingvistică, competențe matematice și în științe, tehnologie și inginerie, competențe digitale, competențe personale și sociale, capacitatea de a învăța să înveți, cetățenie și conștientizarea și exprimarea culturală (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 2018).

Cadrul de referință stabilește opt competențe-cheie:

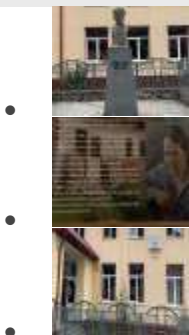
- competențe de alfabetizare;
- competențe multilingvistice;
- competențe în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii;
- competențe digitale;
- competențe personale, sociale și de a învăța să înveți;
- competențe cetățenești;
- competențe antreprenoriale;
- competențe de sensibilizare și expresie culturală.

Repere istorice și geografice. Personalități marcante ale Școlii Gimnaziale “Darius Pop” Măgura Ilvei

Director, prof. Daniela Șușcă

<>

Școala Gimnazială "Darius Pop" Măgura Ilvei și Școala Primară Arșița au fost atestate în anul 1825, conform Monografiei comunei Măgura Ilvei și datelor existente în Arhivele Statului din Municipiul Bistrița.

Darius Pop (scriitor, compozitor, muzician) merită să fie prețuit așa cum se cuvine, dar mai întâi trebuie să fie cunoscut. În cinstea lui, școala noastră se numește Școala Gimnazială "Darius Pop", Măgura Ilvei. Darius Pop, născut în anul 1887, în 16 aprilie, în comuna Măgura Ilvei, județul Bistrița-Năsăud, scrie despre satul său natal, cu Dealul Măgura, ce se "înalță ca o pâine uriașă" așezată în dungă: "Măgura mea este așezată pe malul stâng al râului Ilva din ținutul Rodnei. Nu este un sat ca celelalte. Are ceva aparte. Înspre răsărit, cele două Cișeri, cea mare și cea mică, pivotează pe cer două triumphiuri împănate cu cei mai verzi brazi ai regiunii. Printre cele două Cișeri duce drumul spre Arșița, pe valea Blasnei, care se rostogolește peste pietre, bolovani, iar când ajunge la Săritoare, se aruncă nebună la vale, ajungând sleită de puteri în vălurile Ilvei. Acolo șade David în casa căruia locuim noi în sat." În anul 1896, a început clasa I, la Gimnaziul Fundațional Grăniceresc din Năsăud. Aici l-a cunoscut pe viitorul romancier Liviu Rebreanu, mai mare cu o clasă decât el, cu care a legat o prietenie durabilă, pentru o viață.

Copilăria lui s-a consumat în spațiul mirific al Văii Ilvei, un bazinet depresionar intracolar înalt, sălbatic, umblat parcă numai de zâne, zmei și iele, unde primăvara apare ca un buchet uriaș de flori, o ichebană aranjată de mâna lui Dumnezeu.

Din romanul "Dascălul din Blidari", Liviu Rebreanu a preluat personajul "Pascalaul" în romanul Ion. Darius Pop ne-a transmis, prin activitatea sa, tradițiile și obiceiurile, semn al existenței noastre milenare. Pentru activitatea sa prestigioasă a fost decorat cu una dintre cele mai importante distincții ale țării, "Coroana României".

Fiecare așezare, fie ea mare sau mică, nouă sau veche, are legende sale.

Măgura Ilvei, localitate situată în bazinul Ilvei, ce se află în partea de nord-est a județului Bistrița-Năsăud, are ca vecini, la est Ilva Mare, la sud comuna Leșu, la vest Poiana Ilvei, iar la nord, comuna Rodna.

Locuitorii comunei Măgura Ilvei sunt oameni harnici, gospodari, se ocupă cu creșterea animalelor, lucrează la pădure, pricepuți cioplitori în piatră, păstori de animale și păstrători ai unor obiceiuri și datini din cele mai vechi timpuri ale așezării noastre.

Dintotdeauna, oamenii satului au fost interesați de a cunoaște tainele științei; așa a luat ființă, în anul 1825, la Măgura Ilvei, prima școală confesională, cu un singur învățător (primul fiind Trifon Pleșcan, fără pregătire de specialitate).

Din 1886, funcționează cu doi învățători, dintre care unul era plătit din fondurile comunei.

În anii 1920-1921, școala devine școală de stat, funcționând până în 1926 cu 6 clase, iar după această dată cu 7 clase.

Școala, prin dascălii ei, de-a lungul anilor, a pus mult suflet pentru a ține trează dragostea pentru

carte, pentru știință, pentru neam și țară. Așa se explică lupta plină de eroism a românilor din aceste locuri, pe câmpurile de luptă, pentru independență, pentru apărarea gliei străbune.

Documentele vremii consemnează că măgurenii au fost prezenți în toate bătăliile pentru idealurile de libertate.

Dintotdeauna, dascălii școlii noastre au fost legați de oamenii satului, înfruntând lipsurile, nevoile, greutatea, fiind o adevărată lumină în fața sătenilor. Dintre aceștia amintim pe: George Pop, Pavel Hangea, Gavrilă Ruști, Virginia Ball și Ion Moldovan.

Dascălul Ion Moldovan, pe lângă contribuția extrem de valoroasă în procesul de învățământ, prin dăruire deosebită a reușit, în 1934, să pună piatra de temelie a primului Cămin Cultural din comună și printre cele dintâi în ținutul Năsăudului. Cu tot efortul dascălilor vremii și al sătenilor, din cauza condițiilor grele de viață, nu au reușit să-i determine pe toți copiii de vârstă școlară să termine 6 sau 7 clase, astfel că mulți elevi rămân cu 2-4 clase sau analfabeți.

Astfel, în anul școlar 1926-1927, din 122 elevi înscriși în clasele I-VII, nu frecventează școala decât 78, din care numai 55 sunt promovați, adică 45%. În anul școlar 1937-1938, din 162 elevi înscriși, frecventează cursurile 138 elevi, promovând 109, adică 66,9%.

Abia în anul 1961 a absolvit prima promoție cu 7 clase (cu 11 elevi), iar în 1965 prima promoție cu 8 clase (cu 24 elevi, iar apoi, în anul 1971-1972 a absolvit prima promoție cu 10 clase (cu 11 absolvenți).

Dacă ne oprim și asupra bazei materiale, menționăm că abia în 1903 a fost dat în folosință primul local de școală cu trei săli de clasă, o cancelarie pentru învățători și locuință pentru directorul școlii.

După anul 1970, învățământul din școala noastră a crescut calitativ și cantitativ, un număr tot mai mare de elevi au reușit la licee și școli profesionale. Numărul elevilor neșcolarizați a scăzut an de an. Școala noastră a aniversat, în 1975, 150 de ani de existență.

Zestrea materială s-a îmbogățit odată cu darea în folosință, în 1968, a unui nou local de școală cu 9 săli de clasă, adăugându-i-se în 1982 încă 6 săli.

În anul 2008 au început lucrările de reabilitare și s-au terminat în anul 2015. În anul școlar 2021-2022, școala a fost dotată cu table interactive de ultimă generație și tot ceea ce este necesar pentru desfășurarea unui proces de învățământ de calitate

Educația incluzivă

Profesor învățământ primar Tămaș Ramona, Colegiul Național Bănățean Timișoara

Educația reprezintă unul dintre cele mai importante instrumente pentru dezvoltarea individului și a societății. În ultimele decenii, sistemele educaționale din întreaga lume au început să promoveze tot mai mult conceptul de **educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev**. Acest tip de educație urmărește să ofere tuturor elevilor șanse egale de învățare, indiferent de origine socială, etnie, gen, capacități sau nevoi educaționale speciale.

Scopul educației incluzive este de a crea un mediu educațional în care fiecare elev se simte acceptat, valorizat și sprijinit să își atingă potențialul maxim. În același timp, abordarea centrată pe elev pune accent pe nevoile, interesele și ritmul individual de învățare.

Educația incluzivă se referă la integrarea tuturor copiilor în sistemul de învățământ, fără discriminare. Aceasta presupune adaptarea mediului educațional, a curriculumului și a metodelor didactice pentru a răspunde diversității elevilor.

Principalele caracteristici ale educației incluzive sunt:

- acces egal la educație pentru toți elevii;
- acceptarea diversității culturale, sociale și individuale;
- sprijin suplimentar pentru elevii cu nevoi educaționale speciale;
- colaborarea dintre profesori, familie și comunitate.

Prin educația incluzivă, școala devine un spațiu în care diferențele dintre elevi sunt respectate și considerate o resursă pentru învățare.

Educația echitabilă presupune oferirea unor oportunități egale de învățare tuturor elevilor, ținând cont de diferențele dintre ei. Echitatea nu înseamnă tratarea tuturor elevilor în același mod, ci oferirea sprijinului necesar fiecăruia pentru a avea șanse reale de succes.

Pentru realizarea unei educații echitabile sunt necesare:

- politici educaționale care să reducă inegalitățile sociale;
- resurse educaționale adecvate pentru toate școlile;
- programe de sprijin pentru elevii aflați în situații vulnerabile;
- formarea profesorilor în domeniul incluziunii și diversității.

Astfel, educația echitabilă contribuie la reducerea discriminării și la promovarea justiției sociale.

Educația centrată pe elev reprezintă o abordare pedagogică în care procesul de predare-învățare este adaptat nevoilor, intereselor și stilurilor de învățare ale elevilor. În acest model, elevul devine participant activ la propria educație.

Caracteristicile educației centrate pe elev includ:

- participarea activă a elevilor la procesul de învățare;

- utilizarea metodelor interactive și colaborative;
- încurajarea gândirii critice și a creativității;
- evaluarea formativă, care sprijină progresul elevilor.

Profesorul nu mai este doar un transmitător de informații, ci un facilitator al învățării.

Implementarea acestor principii aduce numeroase beneficii, atât pentru elevi, cât și pentru societate. Elevii dezvoltă abilități sociale, empatie și respect pentru diversitate. De asemenea, crește motivația pentru învățare și performanța școlară.

La nivel social, educația incluzivă contribuie la:

- reducerea discriminării;
- creșterea coeziunii sociale;
- dezvoltarea unei societăți mai democratice și mai tolerante.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă o direcție esențială pentru dezvoltarea sistemelor educaționale moderne. Prin promovarea diversității, a egalității de șanse și a participării active a elevilor, școala poate deveni un spațiu în care fiecare copil are posibilitatea de a se dezvolta armonios și de a-și valorifica potențialul.

Pentru realizarea acestui ideal este necesară colaborarea dintre profesori, instituții educaționale, familie și societate, precum și adaptarea continuă a practicilor pedagogice la nevoile elevilor.

Bibliografie

1. Cucos, Constantin – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. Joița, Elena – *Management educațional*, Editura Polirom, Iași, 2000.
3. Stănciulescu, Elisabeta – *Sociologia educației familiale*, Editura Polirom, Iași, 2002.
4. UNESCO – *Education for All Global Monitoring Report*, Paris.
5. Ministerul Educației – *Strategii privind educația incluzivă*, București.

DESIGNING THE FUTURE OF EDUCATION: ARTIFICIAL INTELLIGENCE, SUSTAINABLE INNOVATION AND PEDAGOGICAL LEADERSHIP IN TRANSFORMING CLASSROOM ECOSYSTEMS

Tămîși Mirela-Maria
Liceul cu Program Sportiv, Târgu Jiu, Romania

1. Introduction: Education in an Era of Systemic Transformation

Education systems worldwide are experiencing profound structural and epistemological shifts driven by digital acceleration, global interconnectivity, environmental crises, and evolving learner profiles. The traditional transmission-based model of instruction no longer responds adequately to the cognitive, social, and ethical demands of the 21st century. Instead, contemporary education requires reconfiguration through innovation, technological integration, and pedagogical excellence.

Designing the future of education implies more than the incorporation of digital tools. It necessitates the transformation of classroom ecosystems into adaptive, inclusive, and future-oriented learning environments. Artificial Intelligence (AI), sustainability education, and teacher leadership emerge as central pillars in this transformation.

This paper adopts a hybrid approach, combining theoretical analysis with applied case evidence. It explores how AI-enhanced foreign language instruction and interdisciplinary sustainability projects contribute to systemic classroom transformation and measurable educational impact.

2. The Digital Turn in Education: From Tool Adoption to Ecosystem Redesign

Digital transformation in education has often been reduced to the acquisition of devices and platforms. However, genuine innovation involves pedagogical redesign rather than technological substitution. According to Bates (2019), technology must serve pedagogical intent, not dictate it. The shift from teacher-centered instruction to learner-centered ecosystems requires strategic instructional design.

An educational ecosystem can be defined as the dynamic interaction between curriculum, digital tools, teacher facilitation, student agency, assessment practices, and socio-emotional climate. In such ecosystems, technology functions as an enabler of differentiation, collaboration, and authentic engagement.

Artificial Intelligence, when integrated responsibly, expands this ecosystem by enabling adaptive feedback, personalized content generation, and creative multimodal learning experiences. Yet, its implementation demands critical reflection and ethical governance.

3. Artificial Intelligence as a Catalyst for Pedagogical Innovation

Artificial Intelligence introduces new dimensions to language education. Through natural language processing tools, AI platforms can simulate authentic dialogues, generate contextualized texts, support vocabulary expansion, and provide immediate feedback.

In foreign language teaching, communicative competence remains the core objective. AI tools contribute by creating immersive, student-centered tasks that promote active language production.

However, innovation must be pedagogically anchored. The teacher's role evolves from information transmitter to learning architect, facilitator, and ethical moderator.

AI integration supports:

- differentiated instruction through adaptive content;
- formative assessment via real-time feedback;
- creativity through generative tasks;
- increased student autonomy.

At the same time, it requires explicit instruction in digital literacy, critical evaluation of generated content, and responsible academic use.

4. Sustainable and Interdisciplinary Educational Design: Applied Case Study

To illustrate the transformative potential of integrated innovation, this section presents a case study combining AI-enhanced language instruction with sustainability-oriented interdisciplinary projects.

4.1 AI-Enhanced Language Learning Module

An eighth-grade English module entitled “My Future Career – Exploring Jobs through AI” (<https://gamma.app/docs/My-Future-Career--1kswog1p3xqutgb>) was designed to develop communicative competence, digital literacy, and reflective thinking.

Students interacted with AI language models to generate job descriptions, analyze linguistic structures, and refine outputs through guided revision. Visual AI tools were used to create representations of future professional identities, fostering motivation and personal engagement.

The module demonstrated increased vocabulary acquisition, improved syntactic accuracy, and heightened learner confidence. Students reported greater motivation due to the relevance and interactivity of tasks.

4.2 Interdisciplinary Sustainability Project

Parallel to the AI module, an interschool sustainability project was implemented, integrating environmental education, creative recycling, and multilingual communication (English and French).

Students designed eco-friendly holiday decorations using recycled materials and presented their projects in both foreign languages. Discussions addressed consumerism, circular economy principles, and healthy lifestyle choices linked to environmental responsibility.

The interdisciplinary structure connected language learning with ecological awareness, reinforcing the real-world relevance of academic content.

5. Teacher Leadership and the Reconfiguration of Classroom Ecosystems

Innovation in education requires pedagogical leadership at the classroom level. Leadership is not confined to administrative positions; it manifests in teachers' capacity to design transformative experiences, mentor learners, and model adaptive thinking.

The integration of AI and sustainability initiatives required:

- strategic planning;
- cross-curricular collaboration;
- risk management regarding technological use;
- reflective evaluation of outcomes.

Teacher leadership ensured that technology remained a pedagogical instrument rather than an autonomous authority. Classroom management evolved toward participatory governance, encouraging student voice and shared responsibility.

6. Demonstrable Impact: Evidence from Practice

The hybrid innovation model produced measurable outcomes across several domains:

Academic Impact: Students exhibited improved language fluency, expanded thematic vocabulary, and greater textual coherence. Assessment results indicated enhanced writing performance compared to previous units.

Digital Competence:

Learners demonstrated increased ability to formulate precise prompts, critically evaluate AI-generated responses, and integrate digital tools responsibly.

Environmental Awareness:

Students articulated informed perspectives on sustainability and reported behavioral changes such as waste reduction and increased recycling practices.

Socio-Emotional Development:

Collaborative tasks strengthened teamwork, empathy, and public speaking confidence.

These outcomes confirm that innovation, when strategically implemented, yields multidimensional benefits.

7. Ethical Governance and Academic Integrity in AI-Enhanced Learning

The integration of AI in education necessitates explicit ethical frameworks. Academic integrity must remain central. Students were guided to understand that AI serves as a support mechanism, not a substitute for authentic intellectual effort.

Clear guidelines were established regarding attribution, verification of information, and critical engagement with digital outputs. Ethical governance ensures that innovation aligns with educational values rather than undermining them.

8. Conclusions: Building Tomorrow's Educational Architecture

Designing the future of education requires systemic thinking, strategic innovation, and pedagogical excellence. Artificial Intelligence and sustainability education, when integrated within a coherent ecosystem, contribute to transformative classroom practices.

The hybrid model presented in this paper demonstrates that educational innovation is most effective when it combines:

- theoretical grounding,
- applied experimentation,
- measurable impact,
- ethical responsibility,
- and strong teacher leadership.

The school of tomorrow will not be defined solely by technological advancement, but by educators capable of orchestrating meaningful, inclusive, and future-oriented learning environments. By embracing innovation with discernment and vision, teachers actively participate in building the architecture of tomorrow's education.

Bibliography

- Bates, A. W. (2019). Teaching in a Digital Age. Tony Bates Associates Ltd.
- Luckin, R. (2018). Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century. UCL Institute of Education Press.
- Selwyn, N. (2016). Education and Technology: Key Issues and Debates. Bloomsbury Academic.
- UNESCO (2017). Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. UNESCO Publishing.
- Council of Europe (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Companion Volume. Council of Europe Publishing.

MODERN TEACHING STRATEGIES IN EDUCATION: *THE FLIPPED CLASSROOM* AS AN INNOVATIVE APPROACH TO ACTIVE LEARNING

Prof. Tănase Anca
Colegiul „Spiru Haret” Ploiești

Abstract

The transformation of contemporary education requires the integration of innovative teaching strategies that foster student engagement, autonomy and critical thinking. Traditional teacher-centered approaches are increasingly replaced by student-centered methodologies that encourage active participation in the learning process. One of the most widely implemented modern strategies is the *Flipped Classroom model*, which reorganizes the instructional process by moving direct instruction outside the classroom and using class time for interactive activities and collaborative learning.

This paper explores the theoretical foundations, pedagogical benefits and practical implementation of the *Flipped Classroom approach* in modern education. The study highlights the role of digital technologies in supporting this methodology and examines its impact on student motivation, academic performance and the development of 21st-century skills. The paper also discusses the challenges teachers may encounter when adopting this strategy and suggests possible solutions for effective implementation.

Introduction

Education systems around the world are undergoing significant changes due to technological advancement, globalization and the evolving needs of learners. In the 21st century, students are expected not only to acquire knowledge but also to develop critical thinking, creativity, collaboration and digital competence.

Traditional teaching models, in which the teacher delivers information during class while students passively receive it, often fail to engage learners or encourage deeper understanding. As a result, educators are increasingly exploring innovative teaching strategies that place students at the center of the learning process.

One such approach is the *Flipped Classroom*, a pedagogical model that reverses the traditional structure of instruction. Instead of introducing new content during classroom lectures, students explore theoretical material independently before class, often through digital resources such as educational videos, presentations or online platforms. Classroom time is then dedicated to applying knowledge through interactive and collaborative learning activities.

The purpose of this paper is to analyze the pedagogical value of the Flipped Classroom approach and its contribution to improving student engagement and learning outcomes.

Theoretical Framework

The Flipped Classroom approach is grounded in several educational theories that emphasize active learning and student autonomy.

Constructivist Learning Theory

Constructivist theory suggests that learners construct knowledge through active engagement with ideas, experiences, and interactions. According to Piaget and Vygotsky, learning occurs when students actively participate in the process of meaning-making rather than simply receiving information. In a flipped learning environment, students engage with learning materials before class and use classroom time to discuss, analyze and apply concepts. This

process supports deeper understanding and encourages learners to take responsibility for their own learning.

Active Learning

Active learning refers to instructional methods that involve students directly in the learning process through activities such as discussions, problem-solving tasks, collaborative projects and peer instruction. Research shows that active learning strategies significantly improve knowledge retention and academic performance. The Flipped Classroom provides an ideal framework for implementing active learning because it frees classroom time for meaningful interaction between students and teachers.

Technology-Enhanced Learning

Digital technologies play a crucial role in modern education by providing flexible access to learning resources. Online platforms, video lectures, and interactive applications allow students to review content at their own pace and revisit complex concepts when needed. The integration of technology within the Flipped Classroom model supports personalized learning and encourages digital literacy.

The Flipped Classroom Model

The Flipped Classroom was popularized by educators Jonathan Bergmann and Aaron Sams, who introduced the model to improve student engagement and maximize the effectiveness of classroom instruction. In this model, the traditional sequence of teaching activities is reversed:

Traditional Model:

1. Lecture in class
2. Homework at home

Flipped Model:

1. Learning new content at home
2. Applying knowledge in class

This change transforms the classroom into a dynamic environment focused on collaboration, discussion and problem-solving.

Implementation of the Flipped Classroom

The successful implementation of the Flipped Classroom involves several stages that structure the learning process.

Pre-Class Learning - before attending the lesson, students access instructional materials prepared by the teacher. These may include:

- video lectures
- digital presentations
- online articles
- educational platforms
- interactive multimedia content

Students are encouraged to take notes, formulate questions and reflect on the material before the class meeting.

In-Class Activities - classroom time is dedicated to interactive and student-centered activities that deepen understanding. These may include:

- group discussions
- collaborative problem-solving
- project-based tasks
- debates
- peer instruction
- case studies

During these activities, the teacher acts as a facilitator, guiding students, answering questions and providing feedback.

Post-Class Reflection - after the lesson, students may complete additional tasks designed to reinforce learning, such as:

- quizzes
- reflective journals
- online discussions
- project development

This stage helps consolidate knowledge and encourages continuous learning.

Benefits of the Flipped Classroom

The Flipped Classroom approach offers numerous pedagogical advantages.

- **Increased Student Engagement** - because classroom time is devoted to interactive activities, students become more actively involved in the learning process. This leads to greater motivation and participation.
- **Personalized Learning** - students can access learning materials at their own pace, pausing or reviewing content whenever necessary. This flexibility supports diverse learning styles and individual needs.
- **Development of 21st-Century Skills** - through collaborative tasks and problem-solving activities, students develop essential skills such as:
 - critical thinking
 - communication
 - collaboration
 - creativity
 - digital literacy
- **More Effective Use of Classroom Time** - by shifting direct instruction outside the classroom, teachers can use class time to address misunderstandings, guide practice and support deeper learning.

Challenges and Limitations

Although the Flipped Classroom model has many advantages, it also presents several challenges.

- **Access to Technology** - not all students may have reliable access to digital devices or internet connections outside school.
- **Teacher Preparation** - preparing digital instructional materials requires time and technological competence.
- **Student Responsibility** - the success of the model depends on students completing pre-class learning activities.

To overcome these challenges, schools should provide technological support, professional development for teachers, and clear guidance for students.

Discussion

The Flipped Classroom represents a significant shift from traditional teacher-centered instruction toward a more interactive and student-centered learning environment. Research suggests that students who participate in flipped learning environments demonstrate higher levels of engagement and improved academic performance. Moreover, this approach encourages collaboration and communication, which are essential skills in modern society. However, successful implementation requires careful planning, access to digital resources and a supportive educational environment.

Conclusion

The integration of innovative teaching strategies is essential for adapting education to the needs of contemporary learners. The Flipped Classroom model offers a promising approach for transforming traditional instruction into a dynamic and interactive learning experience.

By combining digital technologies with active learning strategies, educators can create engaging learning environments that promote critical thinking, collaboration and lifelong learning. Future research should focus on exploring the long-term impact of flipped learning across different educational contexts and subject areas.

References

- Bergmann, J., & Sams, A. (2012). *Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day*. ISTE.
- Bishop, J. L., & Verleger, M. A. (2013). The flipped classroom: A survey of the research. *ASEE National Conference Proceedings*.
- Brame, C. (2013). Flipping the classroom. Vanderbilt University Center for Teaching.
- Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.
- Mazur, E. (1997). *Peer Instruction: A User's Manual*. Prentice Hall.
- Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223-231.
- Strayer, J. (2012). How learning in an inverted classroom influences cooperation, innovation, and task orientation. *Learning Environments Research*, 15(2), 171-193.

CONFESIUNILE UNUI COPIL-O POVESTE CU ȘI DESPRE EMOȚII

Teaca Simona, Școala gimnazială
Aram Iancu, Oradea

...care și el voia să fie văzut, nu doar cel mare,

...și el voia să fie auzit, nu doar cel mare,

...și el voia să aibă o părere, nu doar cel mare.

...și el voia să îi fie recunoscut efortul, meritele.

...voia să fie apreciat pentru cine este el.

Avea nevoie să îi fie normalizate emoțiile. Să nu aibă teama de a le simți.

Un sufletel care a adunat atâta tristețe, atâta frustrare, atâta apăsare încât acestea l-au copleșit. Nu știa ce să facă cu ele, cum să le facă față.

Ajunsese să creadă că e responsabil, vinovat.

Suferea în tăcere.

Astfel, devenise retras.

Neîncrezător în el. Temător. Confuz.

Se simțea insuficient. Respins.

Simțea că nu merită. Că nu contează.

Se simțea invizibil.

Era în cădere.

Întrebări îi treceau prin minte... întrebări periculoase pentru integritatea lui, pentru echilibrul său emoțional.

Deveniseră o grea povară pentru umerii firavi de copil. Și o purta zilnic cu el. Era prea mult.

Lacrimi îi umpleau ochișorii ce priveau în gol.

Era atât de trist, încât devenise deconectat de el.

Era departe...de el.

Avea și el dreptul să fie fericit. Să râdă. Să se bucure.

Să pună jos greutatea.

Să se simtă ușurat.

Dar mai avea ceva de făcut: să își facă curaj și să spună ce simte. Să spună ce a simțit atunci când...

Să știe că și oamenii mari greșesc, că nu își dau seama uneori ce impact au niște cuvinte aruncate, niște gesturi ce par lipsite de importanță, niște minute care, neacordate la timp, pot schimba vieți.

Are dreptul să le dea afară.

Povara să i se dizolve pentru totdeauna și să își trăiască liniștit și în pace copilăria având sentimentul de iubire, acceptare, apreciere, siguranță.

JOCUL ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Prof. educație timpurie
Teodorescu Camelia

Educația timpurie reprezintă una dintre cele mai importante etape ale dezvoltării umane, deoarece în această perioadă se formează bazele personalității, ale inteligenței și ale comportamentului social al copilului. Specialiștii în psihologie și pedagogie subliniază faptul că primii ani de viață au un impact major asupra parcursului educațional ulterior. În acest context, jocul apare ca activitatea fundamentală a copilului mic, fiind forma sa naturală de manifestare, explorare și învățare.

În literatura pedagogică românească, jocul este considerat „activitatea dominantă a copilăriei”, prin intermediul căreia copilul își satisface nevoia de mișcare, de comunicare și de cunoaștere. Jocul nu trebuie privit doar ca o pauză de la activitățile educative, ci ca un mijloc esențial de formare și dezvoltare, integrat în procesul instructiv-educativ. Scopul prezentului referat este de a evidenția importanța jocului în educația timpurie, rolurile sale multiple, tipurile de joc utilizate în grădiniță, precum și responsabilitatea educatorului în valorificarea jocului ca strategie educațională, având ca surse principale lucrări românești de specialitate.

Conceptul de joc în literatura pedagogică românească

Jocul a fost definit de numeroși autori români ca o activitate liberă, spontană, plăcută și motivată intern, care contribuie la dezvoltarea globală a copilului. Gabriela Kelemen, în lucrarea Psihopedagogia jocului, subliniază faptul că jocul reprezintă o formă specifică de activitate umană, caracteristică copilăriei, prin care copilul își exprimă creativitatea, emoțiile și dorințele.

În pedagogia românească, jocul este analizat atât din perspectivă psihologică, cât și educațională. Din punct de vedere psihologic, jocul reflectă nivelul de dezvoltare al copilului, iar din punct de vedere pedagogic, acesta devine un instrument prin care educatorul poate facilita învățarea și socializarea.

Jocul se caracterizează prin:

- libertate de acțiune;
- caracter atractiv și plăcut;
- implicare activă a copilului;
- absența constrângerilor rigide;
- valoare formativă și educativă.

Importanța jocului în dezvoltarea copilului

Jocul are un rol central în dezvoltarea globală a copilului, fiind principala formă prin care acesta învață și se adaptează mediului înconjurător. Prin intermediul jocului, copilul își construiește cunoștințele, își dezvoltă personalitatea și își formează comportamente esențiale pentru viața socială.

Din punct de vedere **cognitiv**, jocul stimulează gândirea, imaginația și creativitatea. Copilul învață să rezolve probleme, să facă asocieri și să înțeleagă relațiile cauză–efect. Jocurile didactice și cele de construcție contribuie la dezvoltarea memoriei, atenției și limbajului. Pe plan **emoțional**, jocul oferă copilului posibilitatea de a-și exprima trăirile, temerile și dorințele. Prin jocul de rol, copilul re trăiește situații din viața reală, învață să își gestioneze

emoțiile și își dezvoltă încrederea în sine. Jocul contribuie, de asemenea, la reducerea anxietății și la crearea unei stări de bine.

În ceea ce privește **dezvoltarea socială**, jocul facilitează interacțiunea cu alți copii și cu adulții. Copilul învață să coopereze, să respecte reguli, să aștepte rândul și să rezolve conflicte. Jocurile de grup sprijină formarea empatiei și a spiritului de echipă.

Din punct de vedere **fizic**, jocul are un rol esențial în dezvoltarea motricității grosiere și fine. Jocurile de mișcare contribuie la coordonare, echilibru și rezistență fizică, iar activitățile precum desenul, modelajul sau manipularea obiectelor mici dezvoltă precizia și dexteritatea. Astfel, jocul reprezintă o activitate indispensabilă în copilărie, având un impact major asupra dezvoltării armonioase a copilului și constituind baza învățării pe tot parcursul vieții.

Funcțiile jocului în educația timpurie

Funcția cognitivă

Jocul contribuie semnificativ la dezvoltarea proceselor cognitive ale copilului: gândirea, memoria, atenția și imaginația. Prin joc, copilul învață să observe, să compare, să clasifice și să rezolve situații-problemă. De exemplu, jocurile de construcție dezvoltă gândirea logică și capacitatea de anticipare, iar jocurile de masă stimulează atenția și memoria.

Funcția afectiv-emoțională

Jocul oferă copilului posibilitatea de a-și exprima emoțiile într-un mod liber și sigur. În timpul jocului, copilul trăiește bucuria succesului, învață să gestioneze eșecul și să își controleze emoțiile. Jocul contribuie astfel la formarea echilibrului emoțional și la dezvoltarea stimei de sine.

Funcția socială

Prin joc, copilul intră în relație cu ceilalți copii și cu adulții. Jocurile de grup favorizează cooperarea, respectarea regulilor, comunicarea și empatia. În literatura de specialitate românească se subliniază faptul că jocul este un important mijloc de socializare, pregătind copilul pentru integrarea în colectivitate.

Funcția motrică

Jocurile motrice contribuie la dezvoltarea armonioasă a organismului, stimulând coordonarea, echilibrul și forța fizică. Activitățile ludice care implică mișcare ajută la dezvoltarea motricității grosiere și fine, fiind esențiale în educația timpurie.

Funcția educativ-formativă

Jocul este un mijloc prin care copilul asimilează valori morale, reguli de comportament și atitudini pozitive. Prin intermediul jocurilor didactice, copilul dobândește cunoștințe și deprinderi într-o manieră atractivă și accesibilă.

Tipuri de jocuri în educația timpurie

Jocul liber

Jocul liber este inițiat și condus de copil, fără intervenția directă a adultului. Acesta favorizează autonomia, creativitatea și exprimarea personalității copilului. Educatorul are rolul de observator și de creator al unui mediu stimulat.

Jocul de exercițiu

Jocul de exercițiu apare în special la vârstele mici și constă în repetarea unor acțiuni simple. Acest tip de joc contribuie la consolidarea deprinderilor motrice și senzoriale.

Jocul simbolic (de rol)

Jocul simbolic este specific preșcolarilor și presupune asumarea unor roluri (mamă, doctor, vânzător). Prin acest tip de joc, copilul își dezvoltă imaginația, limbajul și capacitatea de a înțelege relațiile sociale.

Jocul didactic

Jocul didactic este organizat și condus de educator, având obiective educaționale clare. Acesta îmbină elementele ludice cu sarcini de învățare, facilitând însușirea noțiunilor într-un mod atractiv.

Jocurile de mișcare

Aceste jocuri implică activități fizice și contribuie la dezvoltarea sănătății și a capacităților motrice. Ele sunt esențiale pentru consumarea energiei și menținerea unei stări de bine.

Exemple de jocuri integrate în activitățile didactice

Pentru ca jocul să contribuie la dezvoltarea globală a copilului, acesta trebuie ales și adaptat în funcție de obiectivele educaționale urmărite. Mai jos sunt prezentate câteva exemple de jocuri care pot fi integrate cu succes în activitățile didactice din educația timpurie, având rol în dezvoltarea cognitivă, socială, emoțională și fizică.

Jocuri pentru dezvoltarea cognitivă

„Construim orașul” – copiii primesc cuburi, piese LEGO sau alte materiale de construcție și sunt încurajați să realizeze clădiri, drumuri sau poduri. Jocul dezvoltă gândirea logică, orientarea spațială, creativitatea și capacitatea de planificare.

„Ghicește ce lipsește” – educatorul așază pe masă mai multe obiecte, apoi ascunde unul dintre ele. Copiii trebuie să identifice obiectul lipsă. Acest joc stimulează memoria, atenția și capacitatea de observare.

Jocuri pentru dezvoltarea limbajului și comunicării

„Spune povestea” – copiii primesc imagini sau jetoane cu personaje și acțiuni și sunt invitați să creeze o poveste. Jocul contribuie la îmbogățirea vocabularului, dezvoltarea exprimării orale și a imaginației.

„Telefonul fără fir” – un mesaj scurt este transmis de la un copil la altul. Jocul dezvoltă atenția auditivă și capacitatea de comunicare.

Jocuri pentru dezvoltarea socio-emoțională

„De-a familia” / „De-a magazinul” – jocuri de rol prin care copiii își asumă diferite personaje. Acestea favorizează empatia, înțelegerea relațiilor sociale și reglarea emoțională.

„Cum mă simt astăzi?” – copiii aleg un jeton care reprezintă o emoție și explică situații în care au simțit acea emoție. Jocul sprijină recunoașterea și exprimarea emoțiilor.

Jocuri pentru dezvoltarea motrică

„Parcursul aplicativ” – copiii parcurg trasee care implică sărituri, mers în echilibru, ocolirea obstacolelor. Jocul dezvoltă coordonarea, echilibrul și rezistența fizică.

„Prinde mingea” – joc de grup care dezvoltă motricitatea grosieră și spiritul de cooperare.

Jocuri pentru dezvoltarea creativității

„Atelierul de creație” – copiii utilizează materiale diverse (hârtie, plastilină, materiale reciclabile) pentru a realiza obiecte sau lucrări artistice. Jocul stimulează imaginația, motricitatea fină și exprimarea liberă.

Rolul educatorului în valorificarea jocului

Educatorul are un rol esențial în integrarea jocului în activitatea educațională. Acesta trebuie să creeze situații de joc adaptate vârstei și nivelului de dezvoltare al copiilor, să aleagă materiale adecvate și să observe comportamentul copiilor pentru a interveni atunci când este necesar.

Conform lucrărilor românești de pedagogie, educatorul trebuie să respecte libertatea copilului în joc, să evite dirijarea excesivă și să valorifice jocul ca mijloc de evaluare a dezvoltării copilului.

Jocul și curriculumul pentru educația timpurie

Curriculumul pentru educația timpurie din România pune accent pe învățarea prin joc. Activitățile integrate și experiențele ludice sunt considerate fundamentale pentru dezvoltarea competențelor-cheie ale copilului. Jocul este utilizat ca metodă de bază în toate domeniile experiențiale.

Provocări în aplicarea jocului în educația timpurie

În practica educațională pot apărea dificultăți precum lipsa timpului, accentul excesiv pe activități formale sau insuficiența materialelor didactice. De asemenea, presiunea asupra performanței academice poate reduce timpul alocat jocului liber. Este necesară conștientizarea importanței jocului atât de către cadrele didactice, cât și de către părinți.

Exemple de bune practici în grădiniță

În grădiniță, jocul este integrat în activitățile zilnice pentru a facilita învățarea:

- Utilizarea jocurilor didactice pentru învățarea culorilor, formelor, numerelor sau literelor;
- Organizarea jocurilor de rol ("de-a magazinul", "de-a doctorul") pentru dezvoltarea limbajului și a competențelor sociale;
- Activități de construcție cu cuburi sau piese LEGO pentru stimularea gândirii logice;
- Jocuri de mișcare în aer liber, care contribuie la dezvoltarea fizică și la formarea spiritului de echipă;
- Crearea unor centre de interes (bibliotecă, colț de artă, colț de construcții) care încurajează autonomia copilului.

Exemple de bune practici acasă

Familia are un rol esențial în susținerea jocului ca formă de învățare:

- Implicarea părinților în jocurile copilului, consolidând relația afectivă;
- Jocuri de societate simple, adaptate vârstei, pentru dezvoltarea atenției și a răbdării;
- Activități creative precum desenul, modelajul sau confecționarea de obiecte;
- Jocuri de rol inspirate din viața cotidiană ("de-a bucătarul", "de-a școala");
- Limitarea timpului petrecut în fața ecranelor și încurajarea jocului activ.

Rolul adultului în jocul copilului

Adultul are un rol esențial în susținerea și valorificarea jocului copilului, fără a-i limita libertatea de exprimare. Atât educatorul, cât și părintele, trebuie să creeze un cadru sigur, stimulant și adaptat vârstei, în care copilul să se poată juca liber și creativ.

Un prim rol al adultului este acela de **organizator al mediului de joc**. Acesta selectează materiale adecvate, variate și sigure, care să stimuleze curiozitatea și dorința de explorare a copilului. Un mediu bine organizat încurajează autonomia și inițiativa personală.

De asemenea, adultul are rolul de **observator atent**. Prin observarea jocului, acesta poate identifica interesele, nivelul de dezvoltare, dificultățile sau nevoile emoționale ale copilului. Jocul oferă informații valoroase despre personalitatea și starea copilului, fiind un mijloc eficient de evaluare informală.

Un alt rol important este cel de **partener de joc**. Implicarea moderată a adultului, fără a prelua controlul, contribuie la îmbogățirea experienței ludice. Prin întrebări, sugestii sau modele de comportament, adultul poate stimula limbajul, gândirea și cooperarea dintre copii. Totodată, adultul are rolul de **ghid și mediator**. În situațiile de conflict apărute în timpul jocului, acesta intervine pentru a sprijini copiii în găsirea unor soluții pașnice, învățându-i să respecte reguli, să negocieze și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat. Nu în ultimul rând, adultul este un **susținător al jocului** ca formă de învățare. Prin valorizarea jocului și prin evitarea suprasolicitării copilului cu activități formale, adultul contribuie la dezvoltarea echilibrată și armonioasă a acestuia. Astfel, jocul devine un instrument educativ fundamental, care sprijină dezvoltarea globală a copilului.

Concluzii

Jocul reprezintă fundamentul educației timpurii, fiind principalul mijloc prin care copilul învață și se dezvoltă armonios. Prin joc se realizează dezvoltarea cognitivă, emoțională, socială și fizică a copilului. Literatura pedagogică românească susține rolul esențial al jocului în formarea personalității copilului și recomandă integrarea acestuia în toate activitățile educaționale. Copilul își formează abilități cognitive, emoționale, sociale și fizice, esențiale pentru adaptarea la cerințele vieții și ale școlarității. Atât în grădiniță, cât și în mediul familial, jocul trebuie valorizat ca instrument educativ de bază, nu ca o activitate secundară sau opțională.

Rolul adultului este esențial în susținerea jocului, prin crearea unui mediu sigur, stimulant și adaptat nevoilor copilului. Educatorii și părinții au responsabilitatea de a oferi timp, spațiu și materiale adecvate, dar și de a respecta ritmul individual al fiecărui copil. Jocul devine cu adevărat eficient atunci când adultul încurajează inițiativa copilului și îl sprijină fără a-i limita creativitatea.

Pentru a valorifica jocul ca mijloc de învățare, pot fi aplicate câteva sfaturi practice:

- oferirea zilnică a timpului necesar pentru joc liber, fără intervenții excesive;
- alternarea jocului liber cu jocuri dirijate, adaptate vârstei copilului;
- implicarea activă, dar moderată, a adultului în jocurile copilului;
- utilizarea materialelor simple și accesibile, care stimulează imaginația;
- încurajarea jocului în aer liber și a mișcării;
- observarea atentă a comportamentului copilului în timpul jocului pentru a identifica nevoile și interesele acestuia.

În concluzie, jocul trebuie recunoscut și susținut ca element central al educației timpurii. Printr-o colaborare eficientă între grădiniță și familie, jocul devine o experiență educativă completă, care contribuie semnificativ la formarea unei personalități echilibrate și autonome.

Bibliografie

1. Kelemen, Gabriela – Psihopedagogia jocului. Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad.
2. Cristea, Sorin – Educația timpurie. Fundamente pedagogice. Editura Didactica Publishing House.
3. Albulescu, Ion – Pedagogia vârstelor mici. Editura Eikon.
4. Stan, Liliana (coord.) – Dezvoltarea copilului și educația timpurie. Editura Polirom.
5. Vărășmaș, Ecaterina – Educația copilului mic. Editura Pro Universitaria.
6. Pânișoară, Ioan-Ovidiu – Psihologia copilului modern. Editura Polirom.
7. Crețu, Carmen – Psihopedagogia educației timpurii. Editura Polirom.
8. Glava, Aurelia; Glava, Cătălin – Didactica educației timpurii. Editura DPH.
9. Ionescu, Miron – Învățarea eficientă. Editura Polirom.
10. Neacșu, Ioan – Psihologie și pedagogie. Editura Didactica și Pedagogică.
11. Joița, Elena – Pedagogia jocului și a activităților interactive. Editura Aramis.
12. Popescu, Elena – Metodica activităților instructiv-educative în grădiniță. Editura Aramis.
13. Ministerul Educației – Curriculum pentru educația timpurie.
14. Ministerul Educației – Ghid de bune practici în educația timpurie.

FII PRIETEN, NU AGRESOR!

Soluții inovatoare pentru implicarea școlii, familiei și comunității în combaterea fenomenului violenței

Numele cadrului didactic: Teșcan Ionela

Școala: Liceul Teoretic „Nicolae Iorga”, orașul Nehoiu, Județul Buzău

Violențele și comportamentele agresive reprezintă unele dintre cele mai mari provocări ale mediului educațional actual. Fie că vorbim despre agresiune verbală, fizică, emoțională sau despre fenomenul bullying și cyberbullying, efectele asupra copiilor pot fi profunde și de lungă durată. De aceea, prevenirea și combaterea acestor manifestări nu este doar responsabilitatea școlii, ci necesită un parteneriat real între elevi, profesori, familie și comunitate.

Mesajul „**FII PRIETEN, NU AGRESOR!**” promovează empatia, respectul și colaborarea, valori esențiale pentru formarea unor adulți echilibrați și responsabili.

Rolul școlii în prevenirea agresivității

Școala este spațiul în care copiii petrec o mare parte din timp și unde învață nu doar informații, ci și modele de relaționare. Cadrele didactice pot contribui prin:

- introducerea unor activități educative despre empatie, toleranță și comunicare nonviolentă;
- realizarea de ateliere, dezbateri și jocuri de rol;
- dezvoltarea unor reguli clare de comportament și aplicarea consecventă a acestora;
- consiliere școlară pentru victime și pentru elevii cu tendințe agresive;
- crearea unui climat în care fiecare copil se simte în siguranță și valorizat.

Un mediu pozitiv reduce semnificativ riscul apariției conflictelor.

Implicarea familiei

Familia este primul loc unde copilul învață cum să comunice și cum să gestioneze emoțiile.

Părinții pot sprijini prevenirea violenței prin:

- oferirea unui exemplu personal de respect și calm;
- menținerea unui dialog permanent cu copilul;
- supravegherea activității online;
- colaborarea strânsă cu școala și participarea la întâlniri sau programe educative.

Atunci când copilul simte sprijinul familiei, are mai multă încredere să ceară ajutor.

Contribuția comunității

Comunitatea locală – autorități, ONG-uri, biserică, poliție, centre cultural – poate deveni un partener activ prin:

- organizarea de campanii de informare și conștientizare;
- susținerea unor programe de mentorat;
- promovarea voluntariatului și a activităților sportive și culturale;
- crearea unor spații sigure pentru petrecerea timpului liber.

Astfel, copilul simte că aparține unui mediu protector.

Soluții inovatoare

Pentru rezultate vizibile, pot fi aplicate metode moderne, atractive pentru elevi:

- platforme online anonime unde pot fi raportate situații de bullying;
- proiecte de tip elevi pentru elevi – ambasadori ai bunătații;
- utilizarea teatrului, filmului și artei pentru exprimarea emoțiilor;
- săptămâni tematice dedicate prieteniei și incluziunii;
- parteneriate școală – familie prin activități commune.

Inovația aduce implicare și responsabilitate reală.

Combaterea violenței nu înseamnă doar sancțiuni, ci mai ales educație, prevenție și cooperare. Atunci când școala, familia și comunitatea transmit același mesaj – “FII PRIETEN, NU AGRESOR!” – copiii învață să aleagă respectul în locul fricii și dialogul în locul conflictului.

Un copil sprijinit devine un adult echilibrat, capabil să construiască o societate mai bună.

BIBLIOGRAFIE

1. Ministerul Educației (2023). Ghid pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar.
2. UNICEF (2018) Violența asupra copiilor – raport național.
3. Gordon, T. (2011). Profesorul eficient. București. Editura Trei.
4. Olweus, D. (2007). Bullyingul la școală: ce știm și ce putem face. București. Editura Trei.

JOCUL DIDACTIC CA STRATEGIE DE OPTIMIZARE A PROCESULUI INSTRUCTIV- EDUCATIV ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

“ÎNVĂȚARE CU BUCURIE LA CLASELE PRIMARE”

AUTOR: Teșcan Ionela

ȘCOALA: Liceul Teoretic “Nicolae Iorga”

În activitatea didactică desfășurată la ciclul primar, jocul ocupă un rol esențial în dezvoltarea armonioasă a copilului. Pentru elevii claselor primare jocul nu reprezintă doar o formă de relaxare, ci și o modalitate eficientă de învățare, socializare și formare a personalității.

Jocul didactic este utilizat frecvent la clasă deoarece imbină într-un mod plăcut obiectivele instructiv-educative cu nevoia naturală a copiilor de mișcare, explorare și competiție. Prin intermediul acestuia, elevii învață să respecte reguli, să colaboreze, să comunice și să-și exprime liber ideile.

În cadrul orelor de Limba Română și Matematică, jocurile didactice precum „Cuvântul misterios”, „Lanțul numerelor”, sau „Găsește perechea potrivită” au contribuit la consolidarea cunoștințelor și la creșterea motivației pentru învățare. Elevii au participat cu entuziasm și interes și implicare activă în rezolvarea sarcinilor.

De asemenea, jocul didactic favorizează dezvoltarea atenției, a gândirii logice și a creativității, oferind fiecărui copil șansa de a se afirma și de a învăța în ritmul propriu. Atmosfera relaxată creată în timpul jocului reduce teama de greșală și stimulează încrederea în sine.

1. INTRODUCERE

Educația contemporană promovează trecerea de la un model tradițional de predare, centrat pe transmiterea unilaterală a informațiilor, către un model constructivist, orientat spre implicarea activă a elevului în procesul de învățare. În învățământul primar, unde mecanismele cognitive sunt strâns corelate cu activitatea practică și cu experiența directă, jocul didactic se conturează ca o strategie eficientă de optimizare a demersului instructiv-educativ.

2. PARTICULARITĂȚI PSIHOPEDAGOGICE ALE ȘCOLARULUI MIC

Școlarul mic se află într-o etapă de dezvoltare caracterizată prin predominanța gândirii corect-intuitive, plasticitatea cognitivă ridicată și nevoia accentuată de activitate și mișcare. Procesele psihice precum atenția și memoria sunt influențate în mod semnificativ de caracterul atractiv al sarcinilor de lucru, iar motivația pentru învățare este strâns legată de dimensiunea ludică a activităților propuse.

Din perspectivă psihopedagogică, valorificarea jocului didactic facilitează adaptarea copilului la cerințele școlare și contribuie la formarea unei atitudini pozitive față de învățare.

Școlarul mic se caracterizează printr-un nivel crescut de receptivitate, imaginație bogată și dorință de implicare activă. Gândirea sa este predominant concret-intuitivă, iar atenția și memoria sunt în strânsă legătură cu elementele ludice. În acest context, utilizarea jocului didactic răspunde nevoilor reale ale copilului, facilitând o învățare durabilă și semnificativă.

3. JOCUL DIDACTIC – METODĂ ACTIVĂ DE ÎNVĂȚARE

Jocul didactic este definit ca o activitate organizată, cu obiective instructiv-educative clare, care îmbină elementele ludice cu sarcini de învățare. Prin intermediul jocului, elevii își dezvoltă:

- capacitățile cognitive (gândirea, memoria, atenția);
- competențele de comunicare;
- spiritul de cooperare și respectarea regulilor;
- autonomia și încrederea în sine.

Jocurile didactice pot fi integrate cu succes în toate disciplinele de învățământ, contribuind la consolidarea cunoștințelor și la formarea competențelor cheie.

4. IMPLICAȚII METODOLOGICE PENTRU PRACTICA DIDACTICĂ

Integrarea eficientă a jocului didactic în activitatea la clasă presupune respectarea unor principii metodologice:

- corelarea jocului cu obiectivele lecției;
- adaptarea conținutului și a regulilor la nivelul de dezvoltare al elevilor;
- alternarea jocurilor individuale cu cele de grup;
- evaluarea rezultatelor învățării prin feedback formativ.

Rolul cadrului didactic este acela de mediator și facilitator al învățării, asigurând echilibrul dintre caracterul ludic și rigoarea științifică a conținuturilor transmise.

5. CONCLUZII

Jocul didactic reprezintă o strategie pedagogică eficientă și necesară în învățământul primar, contribuind semnificativ la optimizarea procesului instructiv-educativ. Prin integrarea sa sistematică în activitatea didactică, se creează premisele unei învățări active, durabile și centrate pe elev, în acord cu cerințele educației moderne.

BIBLIOGRAFIE

- Ausubel, D.P. (1981). The acquisition and retention of knowledge: A cognitive view. Springer.
- Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ (Teaching Methods). Polirom.
- Cristea, S. (2017). Pedagogie (Pedagogy). Editura Didactică și Pedagogică.
- Ionescu, M., & Bocoș, M. (2017). Tratat de didactică modernă (Treatise on Modern Didactics). Paralela 45.
- Piaget, J. (1972). Psychology and pedagogy. Viking Press.

Integrarea tehnologiilor digitale în educație

Tînc Loredana Maria
Școala Gimnazială Gârdani

Integrarea tehnologiilor digitale în educație reprezintă o oportunitate în realizarea unui demers inovator. Succesul acestui demers depinde de colaborarea dintre – cadre didactice, elevi, părinți, instituții și dezvoltatori de tehnologie.

În ultimii ani, sistemele educaționale din întreaga lume au trecut printr-un proces accelerat de schimbare, determinat de nevoia de a răspunde provocărilor actuale. Implementarea noilor practici pedagogice – centrate pe elev, colaborative, digitale și diferențiate – a devenit o prioritate pentru cadrele didactice care își doresc să dezvolte competențele reale ale elevilor, nu doar să transmită conținuturi teoretice.

Educația poate beneficia de pe urma deschiderii către experiențele și proiectele concrete, a noilor instrumente și materiale de studiu, precum și a resurselor educaționale deschise (RED).

Elevii pot dobândi mai multă autonomie prin colaborarea online. Accesul la tehnologii digitale și utilizarea lor pot contribui la reducerea decalajului la învățatură dintre elevii care provin din medii socioeconomice diferite. Tehnicile de predare personalizate determină creșterea motivației elevilor prin concentrarea personalizată a eforturilor profesorilor asupra fiecăruia dintre aceștia în parte

Utilizarea tehnologiei educaționale prin platformele online, aplicațiile interactive și evaluările digitale au crescut motivația și autonomia elevilor din școala noastră. În digitalizarea educației, un rol important îl joacă aplicațiile educaționale digitale, elevii pot învăța prin intermediul jocurilor educaționale, quiz-uri, videoclipuri și alte instrumente interactive. Acest lucru poate ajuta la creșterea interesului și angajamentul elevilor în procesul de învățare și poate îmbunătăți performanța academică.

În funcție de modul în care sunt utilizate, aplicațiile educaționale digitale, pot fi considerate atât inamici, cât și aliați ai elevilor din ciclul primar. Pe de o parte, aplicațiile educaționale digitale pot fi aliați ai elevilor dacă sunt utilizate în mod adecvat, în cadrul unui program bine structurat și echilibrat, care combină activitățile digitale cu activitățile tradiționale.

Pe de altă parte, aplicațiile educaționale digitale pot deveni inamici ai elevilor din ciclul primar dacă sunt utilizate în exces sau în mod inadecvat, fără o supraveghere adecvată a utilizatorilor. În acest caz, elevii ar putea să devină dependenți de tehnologie, să aibă probleme de concentrare și să își dezvolte o atitudine pasivă față de învățare.

Învățarea personalizată este creată pentru toți elevii. Ei își trezesc motivația interioară și imboldul personal. Își dezvoltă abilitățile necesare de care au nevoie pentru a stăpâni problemele și pentru a lua învățarea în propriile mâini.

Învățarea personalizată permite elevilor să-și expună curiozitatea și să evidențieze cele mai bune trăsături folosind instrumente și strategii care le accentuează abilitățile. În învățământul primar învățarea personalizată reprezintă baza dobândirii tuturor cunoștințelor, abilităților, atitudinilor și valorilor. Copilul încearcă să se impună ca o personalitate, să dea dovadă de atitudine și să promoveze valori.

Transformarea educației nu se face peste noapte, însă experiențele noastre arată că adoptarea unor practici pedagogice moderne are un impact profund asupra calității învățării. Inovarea didactică este un proces progresist, în derulare. Elevul trebuie pus permanent în situația de a face, a judeca, a coopera, a da răspunsuri, a avea păreri pentru a deveni responsabil și creativ.

Accesul extins la resurse educaționale: platformele online, bibliotecile digitale și resursele educaționale deschise (RED) democratizează accesul la cunoaștere.

Învățare personalizată: Inteligența artificială și analiza datelor permit adaptarea conținutului la nevoile și ritmul fiecărui elev.

Pentru a realiza un învățământ de calitate și pentru a obține cele mai bune rezultate trebuie să folosim atât metodele clasice de predare-învățare-evaluare cât și metodele moderne.

Bibliografie:

1. Cojocariu, Venera Mihaela – “ Teoria și metodologia instruirii”, EDP, București, 2004
2. Oprea, Crenguța - Lăcrămioara – “ Strategii didactice interactive”, ed. a III-a, EDP, București, 2008
3. Pânișoară, Ion- Ovidiu – “ Comunicarea eficientă”, ediția a III-a, Editura Polirom, Iași, 2006

Managementul Clasei prin Tehnica „Stațiilor de Învățare” (Clasa a III-a)

PROF.ÎNV.PRIMAR TIVIG MINODORA NICOLETA

LICEUL TEHNOLOGIC TISMANA, GORJ

STUDIUL DE CAZ

Context: O clasă a III-a cu 22 de elevi.

Provocare: Diferențe mari de ritm la Limba Română și Matematică (elevi care termină sarcina în 10 minute vs. elevi care au nevoie de 30 de minute).

Soluția Inovatoare: Circuitul Stațiilor de Învățare (Learning Centers) – o formă de management centrată pe elev care facilitează incluziunea și echitatea.

1. Organizarea Spațiului și Leadershipul

Profesorul nu mai predă de la catedră timp de 45 de minute. Clasa este împărțită în 4 „stații” de lucru, iar elevii se rotesc la fiecare 12-15 minute.

- **Stația 1 (Cu Învățătorul):** Grupul mic primește instruire directă, adaptată nivelului lor (intervenție intensivă sau aprofundare).
- **Stația 2 (Colaborare):** Elevii lucrează în perechi la un proiect (ex: crearea unei hărți a personajelor dintr-o lectură).
- **Stația 3 (Independență/Digital):** Exerciții pe tabletă sau fișe de lucru individuale (autonomie).
- **Stația 4 (Creativitate/Joc):** Aplicarea practică a conceptelor prin jocuri logice sau construcții.

2. Rezultate Demonstrabile

- **Academic:** Reducerea cu **40%** a numărului de elevi care rămân în urmă, deoarece timpul petrecut cu învățătorul în grup mic (Stația 1) permite corectarea erorilor în timp real.
- **Socio-emoțional:** Creșterea responsabilității. Elevii de clasa a III-a învață să își gestioneze singuri materialele și timpul (self-regulation).

Ghid de Bune Practici: Recomandări pentru Învățători (Clasa a III-a)

Pentru a implementa un management performant la această vârstă, recomand următoarele tactici:

I. Managementul Comportamental (Limbar și Proceduri)

- **Semnale non-verbale pentru liniște:** În loc să ridici vocea, folosește un clopoțel, o secvență de bătăi din palme (pe care copiii o repetă) sau tehnica „mâna ridicată”.

- **Agenda vizuală a zilei:** La clasa a III-a, copiii au nevoie să vadă „harta zilei”. Scrie pe tablă succesiunea activităților. Predictibilitatea reduce anxietatea și comportamentele disruptive.
- **Roluri în clasă:** Oferă fiecărui copil o responsabilitate (Liderul rândului, Responsabilul cu plantele, Distribuitorul de fișe). Aceasta dezvoltă leadership-ul lor timpuriu.

II. Incluziune și Echitate (Instrumente concrete)

- **Banca de resurse „Am terminat, ce fac?”:** Pentru a evita plictiseala elevilor rapizi (care adesea devin disruptivi), creează un colț cu „provocări pentru experți” (ghicitori matematice, lecturi suplimentare).
- **Fișe cu „Schele de sprijin” (Scaffolding):** Pentru elevii cu dificultăți, oferă aceeași sarcină ca restului clasei, dar cu indicii vizuale sau începuturi de propoziție deja scrise.

III. Leadershipul Profesorului (Relația cu Elevul)

- **Minutele de aur (2x10):** Încearcă să vorbești timp de 2 minute cu un elev „dificil” despre pasiunile lui, timp de 10 zile consecutiv. Această investiție în relație rezolvă mai multe probleme de disciplină decât orice pedeapsă.
- **Evaluarea prin „Steluțe și Dorințe”:** Când corectezi, oferă două steluțe (ce a făcut bine) și o dorință (ce trebuie să îmbunătățească data viitoare).

✿ Jurnalul Meu de Învățare (Clasa a III-a)

Numele meu: _____ Data: _____

Activitatea: _____

1. Cum m-am simțit astăzi în timpul lucrului?

(Încercuiește fața care ți se potrivește)

- 😊 **Fericit/ă** (Am înțeles tot și mi-a plăcut!)
- 😐 **Concentrat/ă** (A fost puțin greu, dar am reușit.)
- 😞 **Am avut nevoie de ajutor** (Încă mai am întrebări.)

2. Super-puterile mele de astăzi:

(Bifează căsuțele care ți se potrivesc)

- [] Am ascultat instrucțiunile cu atenție.
- [] Am lucrat frumos cu colegii mei de echipă.
- [] Am terminat sarcina la timp.
- [] Am ajutat un coleg când a avut nevoie.

3. Scara Succesului meu

Unde te afli pe scară în ceea ce privește această lecție? Colorează treapta ta:

- **Treapta 4:** Pot să îi învăț și pe alții! 🚀
- **Treapta 3:** Pot să fac singur/ă, fără ajutor. ✅
- **Treapta 2:** Am nevoie de puțin ajutor sau de un model. 🤝
- **Treapta 1:** Abia am început să învăț despre asta. 🦋

4. Mesajul meu pentru doamna învățătoare / domnul învățător:

- Cea mai interesantă parte a fost: _____
- Data viitoare, mi-ar plăcea să: _____

💡 De ce este această fișă un instrument de echitate?

1. **Elimină etichetarea:** Nu folosim note, ci „trepte de creștere”. Un elev care se află pe treapta 1 nu este „slab”, ci este un elev care „abia a început să învețe”, ceea ce încurajează **mentalitatea de creștere (Growth Mindset)**.
2. **Valorizează efortul, nu doar rezultatul:** Secțiunea „Super-puteri” se concentrează pe abilități transversale (colaborare, ascultare), oferind succes și elevilor care pot avea dificultăți academice, dar sunt excelenți colegi de echipă.
3. **Feedback personalizat:** Ultima secțiune îi oferă profesorului informații prețioase despre interesele elevului, permițând o **centrare reală pe elev** în lecțiile viitoare.

Bibliografie Specifică (Învățământ Primar)

1. **Iucu, R. B. (2006).** *Managementul clasei de elevi*. (Capitolul despre specificul vârstelor școlare).
2. **Tomlinson, C. A. (2017).** *Diferențierea în ciclul primar*.
3. **Hattie, J. (2012).** *Învățarea vizibilă*. (Efectul feedback-ului imediat la școlarul mic).

Paradigma Educației Contemporane: Intersecția dintre Incluziune, Echitate și Centrarea pe Elev

ARTICOL ȘTIINȚIFIC

PROF.ÎNV.PRIMAR TIVIG MINODORA NICOLETA

LICEUL TEHNOLOGIC TISMANA, GORJ

Rezumat

Acest articol explorează triada conceptuală care definește reforma educațională actuală: incluziunea, echitatea și centrarea pe elev. Într-o lume marcată de diversitate și disparități socio-economice, succesul educațional nu mai poate fi măsurat exclusiv prin rezultate standardizate, ci prin capacitatea sistemului de a valorifica potențialul individual al fiecărui cursant. Lucrarea analizează fundamentele teoretice și strategiile practice necesare pentru tranziția de la un model de predare „în masă” la unul personalizat și echitabil.

1. Introducere

Educația secolului al XXI-lea trece printr-o schimbare de paradigmă, migrarea de la un model industrial, uniformizator, către unul umanist. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD 4) ale ONU subliniază necesitatea unei educații de calitate care să fie, prin definiție, incluzivă și echitabilă. Aceasta presupune nu doar accesul fizic la școală, ci crearea unui mediu în care succesul este accesibil indiferent de mediul de proveniență, abilități sau identitate.

2. Pilonii Conceptuali

2.1. Incluziunea: Dincolo de Integrare

Spre deosebire de integrare (care cere elevului să se adapteze școlii), **incluziunea** obligă sistemul să se transforme pentru a răspunde nevoilor diverse. Aceasta presupune eliminarea barierelor de învățare și participare pentru toți elevii, nu doar pentru cei cu nevoi speciale (CES).

2.2. Echitatea: Justiție vs. Egalitate

Este crucială distincția dintre egalitate și echitate. În timp ce egalitatea oferă tuturor aceleași resurse, **echitatea** oferă fiecăruia resursele de care are nevoie pentru a ajunge la același nivel de performanță.

2.3. Centrarea pe Elev (Student-Centered Learning)

Acest model pedagogic plasează elevul în rolul de agent activ al propriei învățări. Profesorul devine un facilitator, iar curriculumul devine flexibil, adaptându-se la interesele, ritmul și stilul de învățare al fiecărui individ.

3. Strategii de Implementare

Pentru ca aceste concepte să devină realitate în sala de clasă, sunt necesare următoarele abordări:

- **Designul Universal pentru Învățare (UDL):** Crearea de materiale didactice care oferă multiple modalități de reprezentare, exprimare și implicare.
- **Instruirea Diferențiată:** Adaptarea conținutului, procesului și produselor învățării în funcție de nivelul de pregătire al elevilor.
- **Evaluarea Formativă:** Utilizarea feedback-ului continuu pentru a ghida progresul, în locul testărilor sumative rigide care pot penaliza elevii din medii defavorizate.

Caracteristică	Model Tradițional	Model Incluziv & Centrat pe Elev
Rolul elevului	Receptor pasiv	Participant activ / Co-creator
Curriculum	Rigid, standardizat	Flexibil, adaptabil
Mediu de lucru	Competitiv	Colaborativ
Evaluare	Punctuală (Note)	Continuă (Progres individual)

4. Beneficii și Provocări

Beneficii:

- Creșterea stimei de sine și a motivației intrinseci a elevilor.
- Reducerea ratei de abandon școlar în rândul grupurilor vulnerabile.
- Dezvoltarea competențelor transversale (gândire critică, empatie, colaborare).

Provocări:

- Rezistența la schimbare a cadrelor didactice obișnuite cu metodele frontale.
- Resurse materiale limitate pentru tehnologii asistive sau personal de sprijin.
- Clasele suprapopulate care îngreunează personalizarea actului didactic.
- Desigur! Pentru ca principiile de incluziune și echitate să nu rămână doar concepte teoretice, iată o listă de recomandări pragmatice, structurate pe niveluri de intervenție, pentru a transforma sala de clasă într-un spațiu cu adevărat centrat pe elev:

I. Recomandări Metodice (La nivelul orei de curs)

- **Implementarea Designului Universal pentru Învățare (UDL):** Oferă informația în formate multiple (text, audio, video, diagrame). Dacă un elev are dificultăți de citire, el ar trebui să poată accesa conținutul prin ascultare, fără ca acest lucru să fie considerat o „concesie”, ci o cale alternativă de învățare.
- **Diferențierea sarcinilor, nu a obiectivelor:** Menține standarde înalte pentru toți, dar ajustează gradul de sprijin (*scaffolding*). Unii elevi pot scrie un eseu, alții pot realiza o hartă mentală sau un proiect multimedia despre același subiect.
- **Utilizarea evaluării formative „low-stakes”:** Înlocuiește testele stresante cu verificări rapide (bilete de ieșire, sondaje digitale în timp real, autoevaluare). Scopul este să afli ce nu au înțeles **înainte** de examenul final, pentru a recalibra predarea.
- **Promovarea învățării prin cooperare:** Grupează elevii eterogen (abilități diferite, medii sociale diferite). Acest lucru încurajează tutoratul între egali și dezvoltă empatia, reducând barierele sociale.

II. Recomandări pentru Climatul Socio-Emoțional

- **Crearea unui „spațiu sigur” (Safe Space):** Stabilește reguli clare împotriva discriminării și bullying-ului. Elevul trebuie să știe că identitatea sa (etnică, religioasă, de gen sau statut socio-economic) este respectată.
- **Validarea vocii elevului:** Implică elevii în stabilirea regulilor clasei sau în alegerea unor teme de proiect. Când simt că au un cuvânt de spus, implicarea (engagement-ul) crește exponențial.
- **Cultivarea mentalității de creștere (*Growth Mindset*):** Laudă efortul și strategia, nu „inteligența înăscută”. Acest lucru este esențial pentru elevii din medii vulnerabile care pot avea o stimă de sine scăzută.

III. Recomandări pentru Echitate și Resurse

- **Identificarea barierelor „invizibile”:** Asigură-te că temele pentru acasă nu necesită resurse la care unii elevi nu au acces (internet de mare viteză, imprimantă, ajutor din partea părinților).
- **Curriculum diversificat cultural:** Folosește exemple, autori și studii de caz care reflectă diversitatea lumii reale, nu doar o singură perspectivă culturală dominantă. Elevii trebuie să se „vadă” reprezentați în materialele de curs.
- **Tehnologia ca egalizator:** Folosește instrumente digitale (cititoare de ecran, aplicații de traducere, software de dictare) pentru a sprijini elevii cu dificultăți de învățare sau pe cei pentru care limba de predare nu este limba maternă.

IV. Recomandări pentru Dezvoltare Profesională (Pentru profesori)

- **Auto-reflexia asupra prejudecăților implicite:** Fiecare cadru didactic are propriile convingeri subconștiente. Este vital să ne întrebăm periodic: „*Am așteptări mai mici de la acest elev din cauza mediului din care provine?*”

- **Colaborarea inter-disciplinară:** Lucrează strâns cu consilierul școlar, psihologul și profesorul de sprijin. Incluziunea este un sport de echipă, nu o responsabilitate individuală.

Notă: O educație echitabilă nu înseamnă să tratezi pe toată lumea la fel, ci să te asiguri că toată lumea are ceea ce îi trebuie pentru a reuși.

5. Concluzii

O educație cu adevărat de calitate nu este posibilă fără echitate și incluziune. Centrarea pe elev nu este un lux pedagogic, ci o necesitate etică și socială. Transformarea sistemului necesită un efort concertat: de la politici publice macro, până la micro-deciziile luate de profesori în fiecare oră de curs. Doar prin recunoașterea diversității ca resursă, nu ca problemă, putem construi o societate rezilientă și inovatoare.

Bibliografie :

1. UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and education*.
2. Tomlinson, C. A. (2014). *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*.
3. Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers*.

Educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev

Prof. înv. primar Tizu Mirela

Școala Gimnazială "Vasile Alecsandri" Roman

Educația reprezintă un pilon esențial al dezvoltării societății, având rolul de a forma indivizi competenți, responsabili și capabili să se adapteze schimbărilor sociale. În contextul actual, sistemele educaționale se confruntă cu provocări tot mai complexe, precum diversitatea elevilor, inegalitățile sociale și nevoia de personalizare a învățării. Astfel, conceptele de **educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev** devin fundamentale pentru asigurarea unui proces educațional de calitate pentru toți copiii.

Educația incluzivă

Educația incluzivă presupune integrarea tuturor elevilor în școala de masă, indiferent de diferențele individuale, culturale, sociale sau de eventualele cerințe educaționale speciale. Scopul acesteia este de a elimina discriminarea și de a crea un mediu educațional în care fiecare elev se simte acceptat, valorizat și sprijinit.

Un sistem educațional incluziv promovează:

- respectul pentru diversitate;
- adaptarea curriculumului la nevoile elevilor;
- colaborarea dintre profesori, părinți și specialiști;
- acces egal la resurse educaționale.

Prin educația incluzivă se urmărește dezvoltarea armonioasă a tuturor elevilor, precum și formarea unei atitudini de toleranță și empatie în rândul comunității școlare.

Educația echitabilă

Educația echitabilă se bazează pe principiul corectitudinii, oferind fiecărui elev sprijinul de care are nevoie pentru a avea șanse reale de reușită. Spre deosebire de egalitate, care presupune tratarea identică a tuturor, echitatea ține cont de diferențele dintre elevi și de contextul acestora.

Educația echitabilă presupune:

- reducerea inegalităților socio-economice;
- sprijin suplimentar pentru elevii defavorizați;
- acces la educație de calitate, indiferent de mediul de proveniență;
- politici educaționale care susțin incluziunea și diversitatea.

Prin aplicarea principiilor echității, sistemul educațional contribuie la prevenirea abandonului școlar și la creșterea șanselor de succes pentru toți elevii.

Educația centrată pe elev

Educația centrată pe elev pune accent pe nevoile, interesele, ritmul și stilul de învățare al fiecărui copil. Elevul devine participant activ în procesul educațional, iar profesorul are rolul de facilitator al învățării.

Caracteristicile educației centrate pe elev includ:

- învățarea activă și participativă;
- stimularea gândirii critice și a creativității;
- personalizarea metodelor de predare;
- evaluarea continuă și formativă.

Această abordare contribuie la creșterea motivației pentru învățare și la dezvoltarea autonomiei și responsabilității elevilor.

În concluzie, educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă un model educațional modern, adaptat cerințelor societății contemporane. Prin promovarea diversității, asigurarea echității și valorizarea individualității elevilor, școala devine un spațiu sigur și eficient de formare. Implementarea acestor principii contribuie la dezvoltarea unei educații de calitate, care oferă tuturor elevilor șanse egale de reușită și integrare socială.

Bibliografie (orientativă)

- UNESCO – *Educația incluzivă: ghid pentru profesori*
- Cucos, C. – *Pedagogie, Iași, Editura Polirom, 2001.*
- Ministerul Educației – *Documente privind educația incluzivă*

Integrarea tehnologiilor digitale în procesul instructiv-educativ din învățământul preșcolar

**Profesor educație timpurie: Toader Cătălina Andreea
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 32, Ploiești**

Societatea contemporană este caracterizată de dezvoltarea rapidă a tehnologiilor digitale, care influențează toate domeniile vieții, inclusiv educația. În acest context, integrarea tehnologiei în procesul instructiv-educativ reprezintă o direcție importantă pentru modernizarea actului educațional și pentru adaptarea acestuia la nevoile generațiilor actuale de copii.

Copiii de astăzi cresc într-un mediu digitalizat și sunt adesea numiți „nativi digitali”, deoarece interacționează cu tehnologia încă de la vârste foarte mici. Din acest motiv, educația trebuie să valorifice potențialul tehnologiilor digitale pentru a crea experiențe de învățare interactive, atractive și adaptate stilurilor de învățare ale copiilor.

În învățământul preșcolar, utilizarea tehnologiilor digitale poate contribui la dezvoltarea competențelor cognitive, sociale și creative ale copiilor, oferind oportunități variate de explorare, colaborare și descoperire.

Rolul tehnologiilor digitale în educația contemporană

Tehnologia digitală a devenit un instrument important în procesul de predare, învățare și evaluare. Utilizarea dispozitivelor digitale, a aplicațiilor educaționale și a platformelor online permite accesul rapid la informații și diversificarea metodelor de predare.

Integrarea tehnologiilor digitale în educație transformă rolul cadrului didactic, care nu mai este doar un simplu furnizor de informații, ci devine un facilitator al învățării. Profesorul organizează și coordonează experiențe de învățare care stimulează curiozitatea, gândirea critică și colaborarea dintre copii.

În același timp, tehnologia contribuie la personalizarea procesului educațional, deoarece permite adaptarea activităților la ritmul și nevoile fiecărui copil. Astfel, procesul de învățare devine mai flexibil și mai eficient.

Învățarea prin colaborare cu ajutorul tehnologiilor digitale

Un aspect important al utilizării tehnologiei în educație îl reprezintă învățarea colaborativă. Aceasta presupune implicarea copiilor în activități de grup, în care aceștia cooperează pentru realizarea unor sarcini comune și își împărtășesc ideile și experiențele.

Tehnologiile digitale pot sprijini acest tip de învățare prin utilizarea unor platforme și aplicații interactive care facilitează comunicarea, colaborarea și schimbul de idei. Activitățile desfășurate cu ajutorul acestor instrumente stimulează participarea activă a copiilor și contribuie la dezvoltarea abilităților de comunicare și cooperare.

În plus, utilizarea jocurilor educaționale digitale sau a aplicațiilor interactive poate transforma activitățile didactice într-o experiență atractivă și motivantă pentru copii.

Exemple de instrumente digitale utilizate în activitățile educaționale

În practica educațională pot fi utilizate numeroase instrumente digitale care sprijină procesul de predare și învățare. Printre acestea se numără platformele interactive pentru realizarea de prezentări, aplicațiile educaționale bazate pe jocuri sau platformele care permit colaborarea online.

De exemplu, aplicații precum Kahoot sau Quizizz pot fi utilizate pentru realizarea unor jocuri educative prin care copiii își pot verifica cunoștințele într-un mod ludic. Platforme

precum Padlet sau Canva permit realizarea unor activități creative, în care copiii pot contribui la realizarea unor proiecte vizuale sau pot explora diferite teme educaționale.

Utilizarea acestor instrumente digitale contribuie la crearea unui mediu educațional dinamic și stimulează interesul copiilor pentru activitățile desfășurate.

Avantajele utilizării tehnologiilor digitale în educația preșcolară

Integrarea tehnologiilor digitale în activitățile educaționale prezintă numeroase avantaje. În primul rând, acestea facilitează accesul la resurse educaționale variate și permit diversificarea metodelor de predare.

De asemenea, tehnologia contribuie la dezvoltarea creativității și a gândirii critice, deoarece copiii sunt încurajați să exploreze, să descopere și să își exprime ideile în mod liber. Activitățile interactive și jocurile educaționale digitale pot crește motivația pentru învățare și pot transforma procesul educațional într-o experiență plăcută.

Un alt avantaj important îl reprezintă dezvoltarea competențelor digitale încă din perioada preșcolară, competențe care vor fi esențiale pentru integrarea copiilor în societatea viitorului.

Concluzii

Integrarea tehnologiilor digitale în procesul educațional reprezintă o necesitate în contextul societății actuale. Utilizarea instrumentelor digitale în activitățile didactice contribuie la modernizarea educației și la crearea unor experiențe de învățare interactive și atractive pentru copii.

În învățământul preșcolar, tehnologia trebuie utilizată în mod echilibrat și adaptat particularităților de vârstă ale copiilor, astfel încât să sprijine dezvoltarea lor armonioasă și să completeze metodele tradiționale de predare.

Prin utilizarea responsabilă a tehnologiei, cadrele didactice pot crea un mediu educațional stimulat, care să favorizeze dezvoltarea competențelor cognitive, sociale și creative ale copiilor și să îi pregătească pentru provocările societății digitale.

Bibliografie

- Ceobanu, C. (2016). *Învățarea în societatea digitală*. Iași: Editura Polirom.
- Pânișoară, I. O. (2019). *Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică*. Iași: Editura Polirom.
- Măirean, C. (2020). *Psihologia educației*. Iași: Editura Polirom.
- Glava, A., Glava, C. (2020). *Psihopedagogia copilului*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Educația incluzivă în grădiniță – o abordare centrată pe copil

**Profesor educație timpurie: Toader Cătălina Andreea
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 32, Ploiești**

Educația contemporană promovează tot mai mult principiul egalității de șanse și al respectării diversității în mediul educațional. În acest context, educația incluzivă reprezintă un concept fundamental, care presupune asigurarea accesului la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor de dezvoltare, mediul socio-cultural sau eventualele cerințe educative speciale.

Fiecare copil este unic și are propriul ritm de dezvoltare, propriile interese și modalități de învățare. Din această perspectivă, sistemul educațional trebuie să răspundă diversității copiilor și să creeze contexte de învățare adaptate nevoilor individuale ale acestora. Educația incluzivă are la bază ideea unui învățământ pentru toți și împreună cu toți, în care fiecare copil este valorizat și sprijinit în procesul de dezvoltare.

Importanța educației incluzive în perioada preșcolară

Perioada preșcolară reprezintă o etapă esențială în formarea personalității copilului. În grădiniță, copiii învață să comunice, să coopereze și să se integreze într-un colectiv. Tot aici se formează primele atitudini față de diversitate și se dezvoltă capacitatea de a accepta și respecta diferențele dintre oameni.

Educația incluzivă în grădiniță presupune crearea unui mediu educațional în care fiecare copil să se simtă acceptat și valorizat. Aceasta nu se referă doar la integrarea copiilor cu cerințe educative speciale, ci la adaptarea activităților educaționale astfel încât toți copiii să poată participa activ la procesul de învățare.

În pedagogia contemporană există o preocupare constantă pentru identificarea unor strategii educaționale eficiente care să răspundă nevoilor diverse ale copiilor. Intervenția educațională timpurie are un rol important în sprijinirea dezvoltării copiilor care întâmpină dificultăți de învățare, de comunicare sau de adaptare socială.

Rolul grădiniței în promovarea incluziunii

Grădinița are responsabilitatea de a crea un cadru educațional deschis, bazat pe respect, cooperare și toleranță. În acest sens, instituția preșcolară trebuie să dezvolte programe educaționale care să sprijine integrarea tuturor copiilor, indiferent de particularitățile lor.

Un mediu educațional incluziv presupune organizarea unor activități variate, care să permită participarea activă a tuturor copiilor. Jocurile didactice, activitățile creative, dramatizările sau lucrul în echipă reprezintă metode eficiente prin care copiii pot învăța să colaboreze și să își dezvolte abilitățile sociale.

De asemenea, grădinița trebuie să promoveze valori precum empatia, solidaritatea și respectul reciproc. Copiii trebuie să fie încurajați să își sprijine colegii și să înțeleagă că fiecare persoană are calități și abilități diferite.

Rolul educatoarei în realizarea educației incluzive

Educatoarea are un rol esențial în crearea unui climat educațional favorabil incluziunii. Ea trebuie să cunoască particularitățile fiecărui copil și să adapteze activitățile didactice în funcție de nevoile acestora.

În același timp, educatoarea trebuie să pregătească grupul de copii pentru acceptarea diversității. Sensibilizarea copiilor poate fi realizată prin povești, discuții, jocuri de rol sau activități care dezvoltă empatia și spiritul de cooperare.

Atitudinea cadrului didactic influențează în mod direct relațiile dintre copii. Printr-o abordare pozitivă și echilibrată, educatoarea poate stimula încrederea copiilor în propriile forțe și poate contribui la dezvoltarea unei imagini de sine pozitive.

Colaborarea cu familia și specialiștii

Un alt element important al educației incluzive îl reprezintă parteneriatul dintre grădiniță și familie. Părinții sunt parteneri esențiali în procesul educațional, deoarece dețin informații importante despre dezvoltarea și nevoile copiilor.

Relația de colaborare dintre educatoare și părinți presupune comunicare constantă, schimb de informații și implicarea familiei în activitățile educaționale. Participarea părinților la activități precum serbări, excursii, ateliere creative sau întâlniri tematice contribuie la consolidarea relației dintre grădiniță și familie.

De asemenea, colaborarea cu specialiști, precum psihologul sau logopedul, poate sprijini integrarea copiilor care au nevoie de suport suplimentar în procesul educațional.

Evaluarea în contextul educației incluzive

În cadrul educației incluzive, evaluarea copiilor trebuie să fie centrată pe progresul individual și pe dezvoltarea globală a acestora. Educatoarea trebuie să observe și să analizeze modul în care fiecare copil participă la activități, interacționează cu ceilalți și își dezvoltă competențele.

Procesul de evaluare trebuie să urmărească:

- nivelul de dezvoltare al fiecărui copil;
- capacitatea de cooperare și relaționare;
- interesele și aptitudinile individuale;
- progresul realizat în timp.

Observarea sistematică a comportamentului copiilor permite adaptarea strategiilor didactice și identificarea celor mai potrivite metode de sprijin pentru fiecare copil.

Educația incluzivă reprezintă o direcție importantă a educației moderne, având ca obiectiv crearea unui sistem educațional echitabil și accesibil tuturor copiilor. În grădiniță, incluziunea se realizează prin adaptarea activităților educaționale, prin promovarea valorilor de respect și toleranță și prin colaborarea permanentă dintre educatoare, familie și comunitate.

Prin crearea unui climat educațional pozitiv și prin utilizarea unor strategii didactice flexibile, grădinița poate deveni un spațiu în care fiecare copil se simte acceptat, valorizat și sprijinit să își dezvolte potențialul.

Bibliografie

- Vrășmaș, Ecaterina (2004). *Introducere în educația cerințelor speciale*. București: Editura Credis.
- Vrășmaș, Ecaterina (1999). *Educația copilului preșcolar*. București: Editura ProHumanitas.
- UNESCO (2017). *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*. Paris: UNESCO Publishing.
- UNICEF (2013). *The State of the World's Children: Children with Disabilities*. New York: UNICEF.

MANAGEMENTUL SCHIMBĂRII ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ: PROVOCĂRI STRUCTURALE ȘI SOLUȚII SISTEMICE ÎN CONTEXTUL UNUI LICEU MIXT (TEORETIC ȘI TEHNOLOGIC)

AUTOR: PROF. TOARNĂ GABRIELA MARIA

FUNCȚIA: DIRECTOR, LICEUL MIHAI VITEAZUL BUMBEȘTI-JIU

Rezumat

Prezenta lucrare analizează dinamica managementului școlar într-o unitate de învățământ cu profil dual (teoretic și tehnologic), explorând intersecția dintre digitalizarea avansată (SmartLab) și învățământul vocațional tradițional (Mecanică auto). Articolul identifică principalele bariere în calea modernizării educaționale — rezistența la schimbare, decalajele de infrastructură și demotivarea elevilor — și propune soluții bazate pe leadership participativ și interdisciplinaritate. Studiul de caz demonstrează cum integrarea tehnologiilor în atelierele de practică poate revitaliza învățământul tehnologic și poate oferi elevilor de la profilul teoretic o ancoră în realitatea aplicată.

1. Introducere: Directorul ca Agent al Schimbării

În peisajul educațional contemporan, rolul directorului de liceu a depășit granițele administrative, transformându-se într-un rol de **arhitect de ecosisteme de învățare**. Provocarea majoră actuală și a viitorului apropiat nu este doar dotarea cu echipamente, ci transformarea mentalităților.

Într-un liceu care adăpostește sub același acoperiș filiera teoretică și pe cea tehnologică, misiunea managementului este dublă: să mențină standardele de performanță academică și să redea prestigiul învățământului profesional. Această lucrare pornește de la premisa că soluțiile la criza educațională nu sunt exclusiv financiare, ci țin de capacitatea liderului de a crea sinergii între resursele existente.

2. Analiza Provocărilor Actuale: De la Birocrație la Burnout

2.1. Rezistența la Schimbare și Fractura Digitală

Cea mai acută provocare identificată la nivel managerial este „oboseala inovației”. Cadrele didactice, adesea suprasolicitate de sarcini administrative, percep implementarea noilor tehnologii (cum este SmartLab-ul) ca pe o povară suplimentară, nu ca pe un facilitator. Există un risc real de polarizare între profesorii „digitali natives” și cei care conservă metodele tradiționale.

2.2. Managementul Infrastructurii Duale

Coexistența unui **SmartLab** (simbol al viitorului) și a unui **Atelier de Mecanică Auto** (simbol al tradiției industriale) creează provocări de alocare a resurselor. Adesea, elevii de la tehnologic se pot simți „cetățeni de rangul doi” dacă investițiile se concentrează doar pe laboratoarele de IT, neglijând spațiile de practică unde se formează competențele manuale.

2.3. Decuplarea de Piața Muncii

Pentru profilul tehnologic, o provocare constantă este ritmul lent de actualizare a programei față de avansul tehnologic din industria auto. Un atelier dotat doar cu unelte clasice nu mai răspunde nevoilor unei piețe dominate de mașini hibride și electrice.

3. Soluții Strategice și Modele de Intervenție

3.1. Democratizarea Tehnologiei prin SmartLab

Soluția managerială adoptată a fost transformarea SmartLab-ului dintr-un spațiu dedicat informaticii într-un **hub transdisciplinar**.

- **Acțiune:** Implementarea unui grafic de utilizare în care orele de Fizică, Biologie sau chiar Mecanică să folosească VR-ul și imprimantele 3D.
- **Efect:** Elevii de la mecanică auto pot vizualiza, prin realitate augmentată, componentele interne ale unui motor pe care nu îl au fizic în atelier, reducând costurile de achiziție a materialelor didactice scumpe.

3.2. „Mecanicul Digital”: Modernizarea Profilului Tehnologic

Pentru a combate abandonul școlar și lipsa de atractivitate a profilului mecanic, am propus soluția integrării diagnozei computerizate în procesul de învățare.

- **Acțiune:** Parteneriate cu service-uri locale pentru transfer de know-how și dotarea atelierului cu scanere de diagnoză de ultimă generație.
- **Efect:** Elevul nu mai învață doar „să desfacă șuruburi”, ci devine un tehnician care interpretează date, crescând astfel angajabilitatea și stima de sine.

3.3. Management Participativ (Consiliul Consultativ al Comunității)

O soluție pentru relevanța educației este implicarea părinților și a antreprenorilor în deciziile privind dotările școlii. Acest lucru asigură că investițiile făcute din fonduri proprii sau proiecte europene sunt direcționate către competențe cerute real în economie.

4. Studiu de Caz: Proiectul „Sinergia Tehnologică” la Liceul Mihai Viteazul

Obiectiv: Crearea unei punți între elevii de la profilul Filologie și cei de la Mecanică Auto.

Descrierea Activității:

În cadrul săptămânii „Școala Altfel” sau „Săptămâna Verde”, am organizat un proiect comun de proiectare a unor piese auto de uzură. Elevii de la profilul teoretic au utilizat software-urile de proiectare din SmartLab pentru a modela 3D piese mici (ex: cleme, capace de protecție), iar elevii de la profilul tehnologic au testat funcționalitatea acestora pe mașinile din atelier, oferind feedback pentru ajustarea designului.

Rezultate observate:

1. **Sociale:** Eliminarea barierelor și prejudecăților dintre grupurile de elevi.
2. **Pedagogice:** Aplicarea practică a conceptelor de geometrie, fizică și informatică.
3. **Manageriale:** Optimizarea utilizării spațiilor scumpe (SmartLab) pentru un număr mai mare de beneficiari.

5. Concluzii: Viziunea pentru o Școală Rezilientă

În calitate de manageri școlari, trebuie să înțelegem că **provocarea** nu este lipsa resurselor, ci fragmentarea lor. **Soluția** rezidă în capacitatea noastră de a uni „lumea pixelilor” (SmartLab) cu „lumea angrenajelor” (Atelierul Auto).

O școală de succes este cea în care elevul de la teoretic înțelege utilitatea practică a formulelor, iar elevul de la tehnologic stăpânește instrumentele digitale ale viitorului. Managementul schimbării înseamnă, în final, crearea unui mediu în care fiecare elev, indiferent de profil, se simte pregătit pentru o societate în continuă mutație.

6. Bibliografie Selectivă

1. **Cucoș, C. (2014).** *Pedagogie*. Ediția a III-a revăzută și adăugită. Iași: Editura Polirom.
2. **Hattie, J. (2014).** *Învățarea vizibilă. Ghid pentru profesori*. București: Editura Trei.
3. **Iucu, R. B. (2006).** *Managementul clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.
4. **Ministerul Educației (2023).** *Strategia privind digitalizarea educației în România – SMART-Edu*.
5. **Pânișoară, I. O. (2017).** *Profesorul de succes*. Iași: Editura Polirom.
6. **Fullan, M. (2014).** *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. Jossey-Bass (pentru fundamentele leadershipului educațional).

Proiectarea viitorului educației prin inovare, transformare digitală și leadership educațional: studiu de caz la nivel liceal

Prof. Toarnă Gabriela Maria

Liceul Mihai Viteazul , Bumbcești-Jiu

Transformările tehnologice și sociale din ultimele decenii au determinat necesitatea modernizării sistemelor educaționale și adaptarea acestora la cerințele societății bazate pe cunoaștere. Lucrarea analizează rolul inovării pedagogice, al transformării digitale și al leadershipului educațional în dezvoltarea unui ecosistem educațional modern la nivel liceal. Pornind de la o analiză teoretică a conceptelor de educație digitală, management educațional și educație incluzivă, studiul propune un model integrat de dezvoltare instituțională centrat pe elev. De asemenea, este prezentat un studiu de caz privind implementarea unor strategii de digitalizare și leadership pedagogic într-o unitate de învățământ liceal. Rezultatele evidențiază impactul pozitiv al utilizării tehnologiilor educaționale, al colaborării profesionale și al managementului educațional participativ asupra calității procesului de învățare.

1. Introducere

Educația contemporană se confruntă cu provocări majore generate de evoluția tehnologică rapidă, globalizarea și schimbările din piața muncii. În acest context, instituțiile de învățământ sunt chemate să dezvolte modele educaționale inovatoare, capabile să pregătească elevii pentru o societate dinamică și complexă.

Integrarea tehnologiei digitale în procesul educațional, dezvoltarea leadershipului instituțional și promovarea unei educații incluzive reprezintă direcții fundamentale pentru modernizarea ecosistemului educațional. Liceul devine astfel un spațiu de formare în care cunoașterea, competențele digitale și dezvoltarea personală a elevilor sunt interconectate.

În acest cadru, rolul directorului și al echipei manageriale este esențial în facilitarea schimbării organizaționale și în promovarea unui climat educațional orientat spre inovare și excelență pedagogică.

2. Fundament teoretic

2.1 Transformarea digitală în educație

Transformarea digitală a educației presupune integrarea tehnologiei în procesul de predare-învățare, dar și dezvoltarea unor competențe digitale avansate atât pentru elevi, cât și pentru profesori.

Potrivit literaturii de specialitate, tehnologia educațională contribuie la:

- personalizarea învățării;
- creșterea motivației elevilor;

- facilitarea colaborării și comunicării;
- dezvoltarea gândirii critice și a competențelor digitale.

Platformele educaționale, resursele digitale interactive și instrumentele de colaborare online transformă procesul didactic într-o experiență mai flexibilă și adaptată nevoilor elevilor.

2.2 Leadership educațional și managementul performant al clasei

Leadershipul educațional reprezintă capacitatea managerilor școlari de a crea condiții favorabile dezvoltării profesionale a cadrelor didactice și implementării unor practici pedagogice inovatoare.

Un leadership eficient se bazează pe:

- viziune strategică;
- colaborare instituțională;
- sprijin pentru formarea continuă;
- dezvoltarea unei culturi organizaționale orientate spre învățare.

La nivelul clasei, managementul performant implică utilizarea unor metode active și participative, precum învățarea colaborativă, proiectele interdisciplinare și integrarea tehnologiei în activitățile didactice.

2.3 Educația incluzivă și centrată pe elev

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemelor educaționale moderne, având ca obiectiv asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii.

Un model educațional centrat pe elev presupune:

- adaptarea strategiilor didactice la nevoile individuale;
- dezvoltarea competențelor socio-emoționale;
- implicarea activă a elevilor în procesul de învățare;
- promovarea diversității și a respectului reciproc.

3. Metodologia cercetării

Cercetarea are la bază o abordare calitativă, utilizând metoda studiului de caz pentru a analiza implementarea unor strategii de inovare și transformare digitală într-o unitate de învățământ liceal.

Metodele utilizate includ:

- analiza documentelor instituționale;
- observarea procesului educațional;
- discuții cu cadre didactice privind utilizarea tehnologiei în activitatea didactică.

Scopul cercetării este identificarea impactului leadershipului educațional și al utilizării tehnologiei asupra calității procesului de predare-învățare.

4. Studiu de caz: Implementarea inovării și digitalizării într-un liceu

4.1 Context instituțional

Unitatea de învățământ analizată este un liceu cu profil teoretic și tehnologic care promovează dezvoltarea competențelor digitale și implementarea unor practici pedagogice moderne.

Strategia instituțională a vizat:

- integrarea tehnologiilor digitale în procesul didactic;
- dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice;
- crearea unui mediu educațional incluziv și colaborativ.

4.2 Inițiative de transformare digital

Printre măsurile implementate se numără:

- utilizarea platformelor educaționale pentru comunicare și evaluare;
- dezvoltarea resurselor educaționale digitale;
- integrarea aplicațiilor interactive în procesul de predare.

Aceste inițiative au contribuit la creșterea interesului elevilor pentru procesul de învățare și la diversificarea metodelor didactice.

4.3 Leadership educațional și dezvoltare profesională

Conducerea instituției a promovat un model de leadership participativ, încurajând colaborarea între cadrele didactice și implicarea acestora în proiecte educaționale.

Activitățile de formare profesională au inclus:

- ateliere privind utilizarea tehnologiei educaționale;
- schimburi de bune practici pedagogice;
- participarea la proiecte educaționale naționale și internaționale.

4.4 Impactul asupra procesului educațional

Implementarea acestor strategii a generat:

- creșterea motivației elevilor;
- îmbunătățirea comunicării profesor–elev;
- dezvoltarea competențelor digitale;
- consolidarea culturii organizaționale orientate spre inovare.

5. Concluzii

Modernizarea educației necesită integrarea tehnologiei, dezvoltarea leadershipului educațional și promovarea unor practici pedagogice incluzive.

Rezultatele studiului de caz evidențiază faptul că transformarea digitală, combinată cu un leadership educațional eficient, poate contribui semnificativ la îmbunătățirea calității procesului educațional.

Instituțiile de învățământ trebuie să continue investițiile în formarea cadrelor didactice, în dezvoltarea infrastructurii digitale și în promovarea unei culturi organizaționale bazate pe colaborare și inovare.

Bibliografie

Cucoș, C (2014), Pedagogie , Iași, Editura Polirom

Iucu, R.B., (2018), Leadership educational, București, Editura Universității din București

Fullan, M. (2016), The New Meaning of Educational Change (5th ed.), Teachers College Press.

Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012), Professional Capital: Transforming Teaching in Every School, Teachers College Press.

OECD, (2020), Education in the Digital Age, OECD Publishing.

VALENȚELE FORMATIV-EDUCATIVE ALE METODELOR INTERACTIVE DE ÎNVĂȚARE ÎN GRUP

Prof. înv. primar Toma Mirela
Școala Gimnazială „Alexandru Macedonski” Craiova

Valențele formativ-educative care recomandă aceste metode interactive ca practici de succes atât pentru învățare cât și pentru evaluare, sunt următoarele: stimulează implicarea activă în sarcină a elevilor, aceștia fiind mai conștienți de responsabilitatea ce și-o asumă, exersează capacitățile de analiză și de luare a deciziilor oportune la momentul potrivit, stimulând inițiativa tuturor elevilor implicați în sarcină, asigură o mai bună punere în practică a cunoștințelor, exersarea priceperilor și capacităților în variate contexte și situații, asigură o mai bună clarificare conceptuală și o integrare ușoară a cunoștințelor asimilate în sistemul noțional, devenind astfel operaționale, unele dintre ele, cum ar fi portofoliul, oferă o perspectivă de ansamblu asupra activității elevului pe o perioadă mai lungă de timp, depășind neajunsurile altor metode tradiționale de evaluare cu caracter de sondaj și materie și între elevi, asigură un demers interactiv al actului de predare– învățare–evaluare, adaptat nevoilor de individualizare a sarcinilor de lucru pentru fiecare elev, valorificând și stimulând potențialul creativ și originalitatea acestuia, descurajează practicile de speculare sau de învățare doar pentru notă.

Învățarea în grup exersează capacitatea de decizie și de inițiativă, dă o notă mai personală muncii, dar și o complementaritate mai mare aptitudinilor și talentelor, ceea ce asigură o participare mai vie, mai activă, susținută de foarte multe elemente de emulație, de stimulare reciprocă, de cooperare fructuoasă. Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente. Metodele interactive urmăresc optimizarea comunicării. Învățământul modern preconizează o metodologie axată pe acțiune, operatorie, deci pe promovarea metodelor interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și creativității.

Metoda PĂLĂRIILOR GÂNDITOARE

Este o tehnică interactivă, de stimulare a creativității participanților care se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă. Sunt șase pălării gânditoare, fiecare având câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru și negru. Membrii grupului își aleg pălăriile și vor interpreta astfel rolul precis, așa cum consideră mai bine. Rolurile se pot inversa, participanții sunt liberi să spună ce gândesc, dar să fie în acord cu rolul pe care îl joacă. Culoarea pălăriei este cea care definește rolul. Pălăria galbenă oferă o perspectivă pozitivă și constructivă asupra situației, culoarea galbenă simbolizând lumina soarelui, strălucirea optimismului. Sub pălăria galbenă gândirea este optimistă, constructivă bazată pe un fundament logic. Pălăria roșie dă frâu liber imaginației și sentimentelor și oferă o perspectivă emoțională asupra evenimentelor. Pălăria neagră exprimă prudența, grija, avertismentul, judecata. Ea oferă o perspectivă întunecoasă, tristă, sumbră asupra situației în discuție. Sub pălăria neagră elevul privește din perspectiva gândirii negative, pesimiste. Pălăria albă oferă o privire obiectivă asupra informațiilor, este neutră și concentrată pe fapte obiective și imagini clare. Ea stă întotdeauna sub semnul gândirii obiective. Pălăria verde exprimă ideile noi, stimulând gândirea creativă, verdele simbolizează iarba verde, vegetația abundentă și fertilitatea. Sub pălăria verde elevul are idei noi, inovatoare. Pălăria albastră exprimă controlul procesului de gândire, albastrul fiind culoarea cerului care este deasupra tuturor, atotvăzător și atotcunoscător. Pălăria albastră supraveghează și dirijează bunul mers al activității fiind preocupat de a controla, de a organiza.

Tehnica celor șase pălării gânditoare oferă posibilitatea tuturor participanților la discuții de a fi la un moment dat de aceeași parte a baricadei, purtând aceeași pălărie. Discuția

devine astfel constructivă și efectele se văd imediat. Participanții pot purta pălăria galbenă pentru a explora beneficiile, schimbând-o apoi cu cea verde pentru a fi deschiși tuturor variantelor. În loc să gândească în contradictoriu, dezvoltă o explorare bazată pe cooperare. Este adevărat că unii oameni sunt mai buni decât alții într-un anumit mod de gândire, ori se simt mai confortabili sub o anumită pălărie, dar trebuie specificat că pălăriile colorate nu etichetează pe nimeni. Este perspectiva gândirii negative, pesimiste; Participanții trebuie să cunoască foarte bine semnificația fiecărei culori și să-și reprezinte fiecare pălărie, gândind din perspectiva ei. Nu pălăria în sine contează, ci ceea ce semnifică ea, ceea ce induce culoarea fiecăreia. Cele șase pălării gânditoare pot fi privite în perechi: Pălăria albă – pălăria roșie, Pălăria neagră – pălăria galbenă, Pălăria verde – pălăria albastră. Cum trebuie să se comporte cel care “poartă” una din cele șase pălării gânditoare: Cel ce poartă pălăria albă trebuie să-și imagineze un computer care oferă informații și imagini atunci când acestea i se cer. Calculatorul este neutru și obiectiv. Nu oferă interpretări și opinii. Când “poartă” pălăria albă, gânditorul trebuie să imite computerul; să se concentreze strict pe problema discutată, în mod obiectiv și să relateze exact datele. Gânditorul pălăriei albe este disciplinat și direct. Albul (absența culorii) indică neutralitatea. Purtând pălăria roșie, gânditorul poate spune așa: ”Așa simt eu în legătură cu...” Această pălărie legitimează emoțiile și sentimentele ca parte integrantă a gândirii. Ea face posibilă vizualizarea, exprimare lor. Pălăria roșie permite gânditorului să exploreze sentimentele celorlalți participanți la discuție, întrebându-i care este părerea lor “din perspectiva pălăriei roșii”, adică din punct de vedere emoțional și afectiv. Cel ce privește din această perspectivă nu trebuie să-și justifice feeling-urile și nici să găsească explicații logice pentru acestea. Pălăria neagră este un avertisment, concentrată în special pe aprecierea negativă a lucrurilor. Gânditorul pălăriei negre punctează ce este rău, incorect și care sunt erorile. Explică ce nu se potrivește și de ce ceva nu merge; care sunt riscurile, pericolele, greșelile demersurilor propuse. Nu este o argumentare, ci o încercare obiectivă de a evidenția elementele negative. Se pot folosi formulări negative, de genul: “Dar dacă nu se potrivește cu...” “Nu numai că nu merge, dar nici nu...” Gânditorul nu exprimă sentimente negative, acestea aparținând pălăriei roșii, după cum aprecierile pozitive sunt lăsate pălăriei galbene. În cazul unor idei noi, pălăria galbenă trebuie folosită înaintea pălăriei negre. Pălăria galbenă este simbolul gândirii pozitive și constructive, al optimismului. Se concentrează asupra aprecierilor pozitive, așa cum pentru pălăria neagră erau specifice cele negative. Exprimă speranța; are în vedere beneficiile, valoarea informațiilor și a faptelor date. Gânditorul pălăriei galbene luptă pentru a găsi suporturi logice și practice pentru aceste beneficii și valori. Oferă sugestii, propuneri concrete și clare. Cere un efort de gândire mai mare, Beneficiile nu sunt sesizate întotdeauna rapid și trebuie căutate. Ideile creative oferite sub pălăria verde pot constitui material de studiu sub pălăria galbenă. Nu se referă la crearea de noi idei sau soluții, acestea fiind domeniul pălăriei verzi. Pălăria verde simbolizează gândirea creativă. Verdele exprimă fertilitatea, renașterea, valoarea semințelor. Căutarea alternativelor este aspectul fundamental al gândirii sub pălăria verde. Este folosită pentru a ajunge la noi concepte și noi percepții, noi variante, noi posibilități. Gândirea laterală este specifică acestui tip de pălărie. Cere un efort de creație. Pălăria albastră este pălăria responsabilă cu controlul demersurilor desfășurate. E gândirea despre gândirea nevoită să exploreze subiectul. Pălăria albastră este dirijorul orchestrei și cere ajutorul celorlalte pălării. Gânditorul pălăriei albastre definește problema și conduce întrebările, reconcentrează informațiile pe parcursul activității și formulează ideile principale și concluziile la sfârșit. Monitorizează jocul și are în vedere respectarea regulilor. Rezolvă conflictele și insistă pe construirea demersului gândirii, intervine din când în când și de asemenea la sfârșit. Poate să atragă atenția celorlalte pălării, dar prin simple interjecții. Chiar dacă are rolul conducător, este permis oricărei pălării să-i adreseze comentarii și sugestii.

Se împart cele șase pălării gânditoare elevilor și se oferă cazul supus discuției pentru

ca fiecare să-și pregătească ideile. Pălăria poate fi purtată individual și atunci elevul respectiv îl îndeplinește rolul sau mai mulți elevi pot răspunde sub aceeași pălărie. În acest caz, elevii grupului care interpretează rolul unei pălării gânditoare cooperează în asigurarea celei mai bune interpretări. Ei pot purta fiecare câte o pălărie de aceeași culoare, fiind conștienți de faptul că: Pălăria albastră → clarifică • Pălăria albă → informează • Pălăria verde → generează ideile noi și efortul • Pălăria galbenă → aduce beneficii creative • Pălăria neagră → identifică greșelile • Pălăria roșie → spune ce simte.

Fiecare pălărie gânditoare reprezintă un mod de gândire oferind o privire asupra informațiilor, sentimentelor, judecăților, atitudinii pozitive, creativității, controlului.

Bibliografie:

1. Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, EDP, București, 2001;
2. Otilia Păcurari (coordonator), *Învățarea activă: ghid pentru formatori*, MEC-CNPP, București, 2001.

EDUCAȚIA INTERCULTURALĂ – O NOUĂ PROVOCARE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. învă. primar Toma Mirela
Școala Gimnazială „Alexandru Macedonski” Craiova

Multiculturalitatea înseamnă înțelegerea, acceptarea și recunoașterea diferențelor dintre indivizi din culturi diferite care interacționează unii cu alții și în ultima instanță trăiesc în același spațiu. În ceea ce privește Oradea e vorba în primul rând despre cultura română și cea maghiară și, la o altă dimensiune, de cea romă, germană sau evreiască. Înseamnă diversitate, iar o diversitate bine trăită are efecte benefice prin faptul că ne expune. Ne expune altor culturi, altor mentalități, ne oferă reculul necesar față de cultura și identitatea noastră. În al doilea rând înseamnă maturitatea de a nu acționa în detrimentul celuilalt conform reflexelor identitare, sau mai precis spus, a acelor reflexe identitare care ar atenta la libertățile celuilalt de o altă cultură și identitate decât a noastră.

O definiție atotcuprinzătoare asupra multiculturalității sau interculturalității ne oferă Micheline Ray: „Cine spune intercultural, spune în mod necesar, plecând de la sensul plinar al prefixului **inter-**: interacțiune, schimb, deschidere, reciprocitate, solidaritate obiectivă.” Importanța prefixelor din noțiunile de multiculturalism, comunicare interculturală și raporturi transnaționale este analizată de Christian Giordano, care observă că „prefixele **multi-**, **inter-** și **trans-** posedă între ele evidente afinități, dar și subtile diferențe de conotație”. Prefixul **multi-** accentuează diferența, chiar separarea dintre culturi, prefixul **inter-** presupune că întâlnirea dintre culturi este mai dinamică, indivizii au capacitatea de a defini, de a plasa și negocia propria apartenență și propria identitate culturală. Prefixul **trans-** indică capacitatea personală sau colectivă de a transcede granițele culturale și frontierele naționale și de a trece de la o apartenență și de la o identitate la alta cu ușurință.

Educația interculturală constituie o opțiune ideologică în societățile democratice și vizează viitorii cetățeni să facă cea mai bună alegere și să se orienteze în contextul schimbărilor intervenite în sistemele de valori. Ea trebuie să devină o constantă a pregătirii cadrelor didactice și să-și pună amprenta asupra programelor școlare și materiilor de învățământ, asupra priorităților educative, asupra criteriilor de evaluare a competențelor și comportamentelor, asupra relațiilor cu părinții și comunitatea, permițând formarea comportamentelor creative în comunicare, cooperare și încredere în cadrul grupului; respect reciproc, toleranța față de opinii diferite.

Delimitări conceptuale

EDUCAȚIE - Ansamblu de măsuri aplicate în mod sistematic în vederea formării și dezvoltării însușirilor intelectuale, morale și fizice a copiilor în special;

INTER - element de compunere cu sensul „între”;

CULTURAL - privitor la cultură, la totalitatea valorilor materiale și spirituale create de societatea omenească de-a lungul istoriei, totalitatea cunoștințelor pe care le are cineva.

Educația interculturală este cea care susține integrarea socială a grupurilor minoritare în mod „pașnic” fără ca acestea să fie nevoite să renunțe la propria identitate. În cadrul culturilor mozaicate de astăzi trebuie să acceptăm ideea că orice grup socio-cultural poate contribui la îmbogățirea vieții comunitare prin schimbul de elemente identitare, prin dialog și implicare a tuturor membrilor comunității multiculturale. Educația interculturală își propune să pregătească indivizii și societățile pentru o mai atentă deschidere spre dimensiunea culturală a existenței lor. În condițiile sporirii contactelor, interacțiunilor posibile, se pot decela două mari seturi de obiective ale școlii interculturale: - păstrarea și apărarea diversității culturale a populației școlare. Școala, ca instanță de transmitere a valorilor, se va centra pe pluralitatea culturilor pe

care mediul multicultural îl presupune. Trebuie evitată instituirea primatului unei culturi asupra alteia. Acest obiectiv presupune două aspecte: pe de o parte, vizează adaptarea educatului la mediul propriu, al regiunii, orașului, culturii sale particulare, cu toate trăsăturile, iar pe de altă parte, acest tip de școală îi propune să asigure adaptarea educatului la mediu în condițiile coexistenței mai multor grupuri culturale. Se cer a fi vizate atât culturile familiale, cât și cele înconjurătoare, ambientale. Se impune monitorizarea mediului școlar pentru a preveni discriminarea oricărei identități culturale prin prisma unor viziuni relativiste.

Educația interculturală trebuie să țină cont de diferitele stiluri de viață, să se adapteze la nevoile și interesele fiecăruia dar să și fie elaborată și configurată pe principiul participării egale a tuturor celor implicați în procesul educativ. În acest scop, trebuie să existe spații în care imigranții și oamenii cu diferite culturi să aibă posibilitatea de a se implica.

Egalitatea diferențelor trebuie să fie baza educației interculturale. Pentru a acorda oportunități și posibilități egale tuturor culturilor, pentru dezvoltarea fiecărei culturi și identități educația interculturală trebuie să respecte diferențele și să promoveze egalitatea. Acest lucru contribuie la depășirea inegalităților sociale.

Programa trebuie să conțină o abordare interculturală, bazată pe valori ca solidaritatea, egalitatea și respectul față de diversitate. Din acest punct de vedere, educația interculturală trebuie să constituie baza luptei împotriva rasismului.

Educația interculturală promovează atitudini tolerante, deschise, de acceptare și înțelegere firească a raportului „eu-celălalt” și a noțiunii de străin, recunoașterea și respectarea diferențelor culturale prin valorificarea pozitivă a relațiilor de egalitate între oameni și nu prin aplicarea polarității superior-inferior. De asemenea presupune promovarea unor politici școlare care să permită egalizarea șanselor în educație și a unor strategii de valorificare a diferențelor culturale pentru a le transforma în resurse pedagogice.

Școala este principalul spațiu al învățării pluralității culturale prin prețuirea diversității, a notei distincte aduse de cultura fiecărui actor social participant. Ea trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, nu există valori superioare și inferioare, ci există valori specifice care trebuie judecate. În școală este necesară „modelarea” orgoliului etnic al majorității și întărirea încrederii în sine a minorității.

Educația interculturală nu trebuie să se limiteze în mod exclusiv la transmiterea unor conținuturi specifice în cadrul unei discipline particulare, consolidarea abordării sale interdisciplinare este fundamentală; nu poate fi concepută doar pentru mediul școlar, ci și în legătură cu extrașcolarul (familie, grupuri sociale, instituții, comunități, mass-media). Se remarcă și o schimbare a rolului profesorului, care depășește funcția de a comunica modele și programe, acesta trebuind să acorde o mai mare atenție spiritului de inițiativă și creativității, centrarea întregii acțiuni fiind pe elev.

Școala are misiunea de a permite fiecărui copil să crească, să-și dezvolte spiritul, corpul și inima, deci inteligența, sensibilitatea, creativitatea; să permită copiilor să învețe să trăiască împreună, unii cu alții, cu persoane diferite, să-și poată ocupa progresiv locul în societate, să poată deveni cetățeni activi.

Interculturalitatea este înainte de orice respectul diferențelor. Cadrele didactice sunt garanții acestor rigori ale spiritului care veghează asupra diferențelor, pentru a învăța, a cunoaște și a înțelege ceea ce ne leagă, ceea ce ne face asemănători, ceea ce ne apropie. Suntem diferiți, dar nu înseamnă că unul este mai bun decât celălalt, cu toții avem un potențial valoric egal. Toți avem o cultură asemănătoare dar în același timp și culturi diferite. Acestea țin de religiile noastre, de grupul nostru etnic, de valorile politice, sociale, de familiile noastre. Unica posibilitate ca oamenii să devină solidari este recunoașterea și estimarea acestor diferențe și similitudini.

Pentru cadrele didactice este esențial să creeze relații pozitive în interacțiunea dintre semeni, să favorizeze dezvoltarea persoanei cât și a relațiilor constructive în grup, pentru a trăi

sentimentul propriei identități.

Venind din culturi diferite avem șansa să ne integrăm într-o societate diferită, multiculturală, care favorizează sentimentul de a fi în realitatea cotidiană, o individualitate care nu seamănă cu nimeni și nimic. Didactica contemporană promovează concepte și atitudini educaționale noi, menite să determine forme variate de comunicare, cooperare și colaborare în sprijinul copiilor. Parteneriatul educațional este un astfel de concept care devine tot mai prezent în relațiile de colaborare ce se stabilesc între unități de învățământ, între acestea și diferite segmente ale societății. Inițierea și derularea de activități în parteneriat reprezintă o provocare pentru educatorul de astăzi, necesitând multă creativitate în concepere, dinamism în derulare, responsabilitate în monitorizare, flexibilitate în luarea deciziilor.

Experiența de zi cu zi mă determină să afirm că nouă, cadrelor didactice, ne revine un rol deosebit de important în crearea unei atmosfere prietenoase, plină de respect între copii și între părinți, pentru a se evita unele neînțelegeri sau conflicte interrasiale. Este imperios necesară toleranța, indiferent din ce familie provin copiii clasei din punct de vedere etnic, religios, social, etc. În activitatea mea m-am confruntat cu situații când au venit copii din medii total diferite: familii foarte sărace, familii de religii diferite, copii din medii profesional diferite, cu culturi diferite sau de etnii diferite, situație în care obiectivul meu principal a fost acela de a-i determina pe acești copii să nu simtă sau să simtă cât mai puțin felul provenienței lor, ferindu-i de fenomenul frustrării care ar putea avea repercusiuni asupra personalității în formare a copilului mic.

Ce nu este educația interculturală?

-nu este o educație compensatorie pentru străini sau grupuri minoritare. Nu copiii care aparțin acestor grupuri sunt cei care au probleme, ci instituția școlară are dificultăți de adaptare la diversitatea culturală.

- nu este o nouă disciplină școlară sau o extensie a programelor destinată „predării culturilor”, ci își propune să formeze atitudini pozitive și active față de alte culturi, posibilă sursă de îmbogățire și de trăire a unor experiențe noi;

- nu se confundă cu orele de limba și cultura de origine specifice grupurilor minoritare.

În grădiniță, încă de la vârsta premergătoare școlarității, copiii descoperă treptat diferențele și asemănările intercategoriale:

- la 2-3 ani fac distincția dintre sine și ceilalți, își dezvoltă identitatea de sex, învață culorile și încep să le asocieze culorii pielii;

- la 3 ani observă diferențele rasiale și în perspectivă vor fi influențați de normele sociale;

- la 4-5 ani copiii dau semne de înțelegere asupra diferențelor rasiale existente;

- la 5 ani încep să se identifice cu alții și să se recunoască pe sine ca fiind o parte a grupului;

- între 5 și 7 ani aprecierea adultului îi determină imaginea despre performanțele sale, locului în grup și diferențelor sale față de ceilalți.

Toate acestea se continuă în școală.

Diferențele dintre copii, culturi, stiluri de viață și de învățare, dintre componente, sunt firești, pozitive. De aceea ei nu trebuie forțați să devină copii ale unui model predefinit.

Interculturalitatea este o componentă a realității zilnice din școală. Tot modul de învățare este organizat din perspectivă interculturală, permițând învățarea prin colaborare, comunicare și nicidecum de marginalizare a unor copii. Deschiderea spațiului școlii către comunitate și specificul ei, organizarea unor întâlniri, excursii, serbări cu specific intercultural dar nu în detrimentul majorității, urmărește realizarea obiectivelor de egalizare a șanselor în educație.

Este de preferat să răspundem prompt întrebărilor copiilor, dacă ocolim răspunsurile, aceștia vor deduce că ceva nu este bine în ceea ce privește întrebarea sau persoana la care se

referă aceasta. Răspunsurile să fie simple, legate de experiența copiilor și nivelul lor de cunoaștere. Diferențele trebuie introduse prin asemănări: toți oamenii râd, plâng, se bucură, numai că există maniere diferite de manifestare.

Un exercițiu simplu ce se poate face la clasă este următorul:

-copiii sunt rugați să răspundă la întrebarea „Cine sunt eu?”

-după examinarea răspunsurilor vom găsi indicații care să permită să ne situăm din punct de vedere social: de pildă, numele și vârsta, sexul, originea etnică și limba maternă, diferitele roluri sociale. S-ar putea, de asemenea, să întâlnim detalii referitoare la aspecte mai personale ale individualității, precum trăsături de caracter, valori, convingeri ideologice, credințe religioase, interese intelectuale, gusturi artistice, preferințe în materie de sport etc.

Acest exercițiu simplu pune în evidență multiplele forme sub care se poate descoperi identitatea. Reies, în același timp, relațiile de interdependență care fac ca indivizii să fie, concomitent, atât de asemănători și atât de unici și diferiți.

Învățarea simultană a măcar două limbi străine, difuziunea simbolurilor general-umane, accentuarea valorilor care mai degrabă unesc oamenii decât îi divizează, participarea tineretului la gestionarea comunității școlare, integrarea școlilor în relații de înfrățire la nivel european sunt alte mijloace de sporire a valențelor culturale ale activităților educative.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ciolan, Lucian, *Pași către școala interculturală*, Colecția Șanse Egale, Ed. Corint, București, 2000;

2. Cucoș, Constantin, *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Ed. Polirom, Iași, 2000.

EDUCAȚIA INTEGRATĂ ÎN ȘCOALA CONTEMPORANĂ - STRATEGII DIDACTICE

Prof. înv. primar Toma Mirela
Școala Gimnazială „Alexandru Macedonski” Craiova

Învățământul este una din componentele vieții sociale care exercită o influență foarte mare asupra celorlalte laturi ale activității sociale. Analizele făcute de-a lungul timpului asupra diverselor aspecte ale învățământului au făcut posibile progrese semnificative în ceea ce privește diversificarea structurii, îmbogățirea conținutului, perfecționarea tehnologiilor, creșterea calității, etc.

Impunându-se ca un nou tip de educație, flexibilă, adaptabilă la nevoile speciale și C.E.S. ale tuturor educabililor în general și la cele ale celor disabili în special, educația integrată se detașează de normativitatea educației tradiționale. Acest aspect se reflectă în maniera de abordare metodologico-procedurală a educabililor. Strategiile specifice integrării educative sunt la rândul lor flexibile, caracterizate prin diversitate.

Conceptul de strategie în educația integrată se distanțează de accepția din pedagogia europeană- continentală, apropiindu-se de cea anglo-saxonă. Aceasta nu pune accent pe combinarea inspirată a metodelor și mijloacelor clasice, ci pe „aplicarea inspirată, originală, creativă, în orice caz, într-o nouă manieră, a unor metode și mijloace vechi, preexistente, acceptându-se chiar modificarea acestora” (Dorel Ungureanu, 2000).

În esența lor, **strategiile educației integrate** sunt „strategii de micro-grup, activ-participative, cooperative, colaborative, parteneriale, implicative, organizative și socializante” (Dorel Ungureanu, 2000). Acestea, datorită atributelor lor, sunt adaptabile, putând fi cu ușurință multiplicare sau diversificate pentru a acoperi situațiile noi. Aceste atribute caracterizează și învățarea, care trebuie să se realizeze în grupuri mici, să fie cooperativă, partenerială, activ-participativă, să se desfășoare într-un mediu relaxant, plăcut.

Strategiile cooperative s-au dovedit a fi valoroase datorită faptului că facilitează nu numai învățarea, ci și comunicarea, socializarea, cunoașterea reciprocă dintre elevi, care conduc la acceptarea reciprocă și la integrarea, din toate punctele de vedere, a elevilor cu C.E.S. în colectivul clasei. Toți elevii învață datorită acestor strategii să asculte activ, să fie toleranți, să ia decizii și să-și asume responsabilități în cadrul grupului.

Experiența educațională acumulată în școli-pilot a evidențiat că utilizarea strategiilor cooperative determină o serie de rezultate pozitive:

- ✓ creșterea motivației elevilor pentru activitatea de învățare;
- ✓ influențarea stimei de sine a elevilor, care, deși oscilantă în timp, sfârșește prin a fi pozitivă;
- ✓ dezvoltarea competențelor sociale ale elevilor;
- ✓ modificarea pozitivă a relațiilor dintre elevi;
- ✓ formarea unei atitudini pozitive față de personalul didactic, disciplinele de studiu și conținutul acestora;

- ✓ capacități sporite de a percepe o situație, un eveniment și din perspectiva celuilalt.

Învățarea în grupuri mici, activă și colaborativă asigură, pe termen lung, efecte benefice pentru toți membrii grupului (Latas, Parrilla, 1992):

- ✓ o reală interacțiune și intercomunicare;
- ✓ o redistribuire corectă de recompense sociale (apreciere, considerare, respect);
- ✓ o restructurare firească a distribuirii autorității în grup;
- ✓ o distribuție eficientă a sarcinilor de lucru;
- ✓ o împărtășire, atât ca reciprocitate, cât și ca ajutor asimetric acordat;

✓ un simț al disponibilității și al artei solicitării sau acordării ajutorului mult sporite.

Gherguț Alois subliniază faptul că lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare influențează în mod pozitiv formarea răspunderii individuale (elevii trebuie să comunice rezultate în nume personal sau în numele grupului), interacțiunea directă și formarea deprinderilor interpersonale și de grup mic. De asemenea, ele creează între elevi o interdependență pozitivă (aceștia realizează că au nevoie unii de alții pentru a realiza obiectivele și sarcinile grupului, că au resurse pe care trebuie să le administreze în comun, că recompensele vor fi comune).

Eficiența acestor metode și procedee este dată de faptul că promovează libera exprimare a ideilor. Elevii sunt orientați pe drumul spre descoperirea răspunsului corect, nu sunt lăsați să aștepte „singurul răspuns bun” de la cadrul didactic. Ei învață să comunice cu ceilalți, să-și asume roluri, să asculte și să respecte părerile celorlalți, acceptând astfel diversitatea sub toate formele ei (intelectuală, fizică, a opiniilor etc.).

Personal apreciez foarte mult metoda „creioanele la mijloc”, care se aplică mai mult ca o regulă în activitățile de învățare prin colaborare. Înainte de începerea dezbaterii unei teme, fiecare elev din grup ia un creion. În timpul desfășurării activității el își semnalează contribuția punându-și creionul pe masă. Cel care a pus creionul pe masă nu mai are dreptul să vorbească până când toate creioanele se află pe masă, semn că fiecare a avut prilejul să vorbească o dată.

Este important să le amintim elevilor că toți membrii grupului sunt egali și nimeni nu are voie să domine.

Învățătorul poate alege un creion de pe masă și poate întreba în ce a constatat contribuția posesorului acelui creion la discuția ce s-a desfășurat. În acest mod se evită dominarea activității de către elevii foarte bine pregătiți, aceștia învățând să valorizeze opiniile colegilor.

Pentru a evita ca în clasele integrate activitățile să fie dominate de elevii normali, în defavoarea elevilor cu nevoi speciale, strategiile de microgrupuri trebuie să fie și **parteneriale**. Acestea au rolul de a împiedica acordarea de ajutor în exces colegilor disabli, de a evita intradistribuirile preferențiale ale sarcinilor în grup și subevaluarea unor rezultate modeste ale colegilor disabli de către ceilalți.

Strategiile cooperative cuprind:

✓ *împărțirea pe grupuri de lucru* (clasa este împărțită în grupuri de 4-6 membri, dintre care unul cu nevoi speciale; membrii au roluri specifice, pe care le rotesc ulterior; toate grupurile primesc aceeași sarcină, care este rezolvată prin contribuția tuturor membrilor);

✓ *învățarea în grupuri cooperative* (când sarcinile de învățare per grup sunt elementele componente ale unei sarcini mari, complexe, la nivel de clasă, atunci învățarea se realizează în grupuri cooperative);

✓ *învățarea în grupuri competitive* (grupurile de lucru pot deveni la un moment dat competitive, pe o secvență dată);

✓ *învățarea competitiv-aditivă tip PUZZLE* (sarcinile de învățare sunt divizate până la nivelul fiecărui membru component, pentru a se reîntregi ulterior din juxtapunerea atent-selectivă a contribuțiilor parțiale);

✓ *învățarea competitiv-aditivă tip JIGSAW* (grupurile primesc aceeași sarcină, care se divizează membrilor; „omologii de sarcină” (numiți experți) din grupuri se întâlnesc, lucrează în comun pentru descoperirea soluțiilor, apoi se reîntorc în grup, devenind responsabili de predarea conținutului studiat celorlalți membri ai grupului inițial. Strategiile de predare și materialele folosite rămân la latitudinea grupului de experți, aici intervenind creativitatea și abilitatea fiecărui elev necesare în îndeplinirea cu succes a sarcinii.

✓ *împărțirea pe grupuri mici, investigative*.

De un mare succes în practică se bucură și **strategiile tutoriale**. **Tutoriatul** se poate realiza **între egali** (PEER TUTORING), **cu inversare de roluri** (REVERSE ROLE-TUTORING) sau **între elevi de vârste diferite** (CROSS-AGE TUTORING).

Tutoriatul între egali, numit și „**De la copil la copil**“, se poate realiza în cadrul școlii, dar și în afara ei, vizând programul de realizare a temelor, dar și activități extracurriculare. Se realizează prin constituirea unei perechi compuse dintr-un copil cu C.E.S. și unul normal. Aceasta trebuie făcută pe cât posibil informal, pe baza unor prietenii sau simpatii. Copiii care îndeplinesc rolul de tutor trebuie aleși discret, din rândul celor care au dovedit de-a lungul timpului disponibilitate în a acorda sprijin celorlalți, într-un mod spontan, neimpus.

Când tutoriatul se face reciproc, strategia devine benefic versatilă, în sensul tutoriatului cu inversare de roluri. Colegul normal poate învăța de la cel disabil, mai ales când acesta are un talent pentru o disciplină. Schimbarea rolurilor este benefică pentru copilul disabil, care capătă încredere în propriile forțe și în valoarea lui, dar și pentru colegul lui normal, care învață să caute în profunzime și să respecte talentul și valoarea fiecărui om.

Tutoriatul între elevi de vârste diferite se poate realiza între doi educabili cu C.E.S. Experiența acumulată a dovedit că elevii cu C.E.S., bine instruiți și supravegheați, pot deveni tutori pentru colegii mai mici. Avantajele sunt de ambele părți. Copiii mai mici se identifică mai ușor cu tutorii lor și evoluează pozitiv, relativ mai repede, având modele apropiate lor și încredere în reușită. Tutorii se dezvoltă la rândul lor mai repede, în condițiile în care învață mai mult despre un subiect, explicându-le altora, decât citind dintr-o carte sau audiind un învățător/profesor.

Predarea în parteneriat (TEACHER PARTNERSHIP/COTEACHING) s-a impus ca o altă strategie de succes. Aceasta presupune prezența și colaborarea a două cadre didactice în cadrul lecției propriu-zise.

Predarea în parteneriat presupune respectarea unor condiții (Lerner., W.J., 1997), cum ar fi realizarea anterioară a asistenței reciproce la ore, o planificare anterioară riguroasă, desfășurarea unor activități complementare și compatibile realizate unitar, evitând orice fel de controversă. Metoda impune cadrelor didactice implicate să vorbească/ să scrie pe rând în clasă, pentru a nu deruta elevii. Se impune, de asemenea, o analiză ulterioară și o evaluare riguroasă.

Strategiile cooperative și tutoriale sunt doar două dintre opțiunile la care pot apela educatorii. Lor li se alătură **strategiile de socializare în clasa integrată, strategiile organizative și cele curriculare** (prin adăugare/modificare de obiective și conținuturi).

Cunoașterea strategiilor educației integrate este indispensabilă oricărui cadru didactic care vrea să-și asume responsabilitatea de a răspunde tuturor exigențelor și cerințelor educative ale diverșilor elevi care le calcă pragul clasei cu speranța reușitei. Educatorul trebuie să se plieze după fiecare caz, să-și flexibilizeze demersul didactic pentru a satisface cerințele educative ale fiecărui elev luat în parte și ale tuturor la un loc.

BIBLIOGRAFIE

1. Gherguț Alois, *Psihologia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Editura Polirom, Iași, 2001;
2. Gherguț, Alois, *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iași, 2005

TEHNOLOGIA ȘI VIITORUL EDUCAȚIEI: MODERNIZAREA ECOSISTEMULUI EDUCAȚIONAL

Prof. Tonea Anca Saviana
Scoala Profesionala Speciala nr. 2
Bucuresti

Transformarea digitală a educației reprezintă una dintre cele mai importante direcții de dezvoltare ale sistemelor educaționale contemporane. În contextul globalizării și al dezvoltării accelerate a tehnologiilor informaționale, instituțiile de învățământ sunt nevoite să adopte noi modele de predare, învățare și evaluare. Această lucrare analizează conceptul de ecosistem educațional modern, rolul tehnologiilor digitale în educație și prezintă exemple concrete de modernizare și digitalizare din diferite sisteme educaționale. De asemenea, sunt evidențiate avantajele, provocările și perspectivele transformării digitale în educație.

Educația se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluția tehnologică, de schimbările sociale și de cerințele economiei bazate pe cunoaștere. Apariția tehnologiilor digitale a influențat profund modul în care informația este produsă, distribuită și utilizată. În acest context, sistemele educaționale trebuie să se adapteze pentru a răspunde noilor cerințe ale societății.

Transformarea digitală nu se limitează doar la utilizarea echipamentelor informatice în procesul educațional, ci presupune o schimbare complexă a metodelor pedagogice, a managementului instituțional și a relațiilor dintre actorii implicați în educație.

Modernizarea ecosistemului educațional presupune integrarea tehnologiei în procesul de învățare, dezvoltarea competențelor digitale și crearea unor medii educaționale flexibile, interactive și accesibile.

Termenul de ecosistem educațional se referă la ansamblul de actori, instituții, tehnologii și procese care interacționează pentru a facilita procesul de învățare.

Un ecosistem educațional modern include:

- instituții de învățământ (școli, universități, centre de formare);
- profesori și formatori;
- elevi și studenți;
- infrastructură tehnologică;
- resurse educaționale digitale;
- politici educaționale și strategii de dezvoltare.

În cadrul unui ecosistem educațional digitalizat, tehnologia joacă un rol esențial în facilitarea accesului la informație, în colaborarea dintre participanți și în dezvoltarea unor metode inovatoare de predare.

Transformarea digitală în educație reprezintă procesul prin care instituțiile educaționale integrează tehnologiile digitale pentru a îmbunătăți calitatea procesului educațional.

Acest proces implică mai multe dimensiuni:

- digitalizarea conținutului educațional;

- utilizarea platformelor de învățare online;
- introducerea instrumentelor digitale de evaluare;
- utilizarea inteligenței artificiale și a analizelor de date în educație;
- dezvoltarea competențelor digitale ale profesorilor și elevilor.

Transformarea digitală contribuie la personalizarea procesului de învățare și la adaptarea acestuia la ritmul și stilul fiecărui elev.

În prezent, există numeroase tehnologii care sprijină procesul de digitalizare a educației.

Printre cele mai utilizate se numără:

Platformele de e-learning – permit organizarea cursurilor online, distribuirea materialelor didactice și evaluarea studenților.

Tablele interactive – facilitează prezentarea conținutului educațional într-un mod vizual și interactiv.

Laboratoarele virtuale – oferă posibilitatea realizării experimentelor în medii digitale, fiind foarte utile în domenii precum fizica, chimia sau biologia.

Aplicațiile educaționale – sprijină procesul de învățare prin activități interactive, jocuri educaționale și simulări.

Realitatea virtuală și augmentată – permit simularea unor situații reale și oferă experiențe de învățare imersive.

Un exemplu relevant de digitalizare a educației este **Estonia**, considerată una dintre cele mai digitalizate țări din Europa. Sistemul educațional estonian utilizează platforma digitală **e-Kool (e-School)**, care permite gestionarea notelor, monitorizarea progresului elevilor și comunicarea eficientă între profesori, elevi și părinți. Prin intermediul acestei platforme, părinții pot urmări activitatea școlară a copiilor în timp real, iar profesorii pot distribui materiale educaționale și teme online.

Finlanda este un alt exemplu de succes în integrarea tehnologiei în educație. Tehnologia digitală este integrată în procesul educațional încă din ciclurile primare. Școlile finlandeze utilizează manuale digitale, platforme interactive și aplicații educaționale care sprijină învățarea colaborativă. În plus, profesorii beneficiază de programe de formare continuă pentru dezvoltarea competențelor digitale.

De asemenea, **Danemarca** a implementat un sistem educațional bazat pe utilizarea extensivă a tehnologiilor digitale. Elevii folosesc platforme educaționale online pentru accesarea materialelor didactice, iar multe examene sunt susținute în format digital. Acest sistem contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și la creșterea autonomiei elevilor în procesul de învățare.

În **Spania**, digitalizarea educației a fost sprijinită prin programe naționale care au vizat dotarea școlilor cu echipamente IT, dezvoltarea conținutului educațional digital și implementarea platformelor de învățare online. Aceste inițiative au contribuit la crearea unor medii de învățare moderne și interactive.

În **Statele Unite ale Americii**, multe universități utilizează sisteme de management al învățării (Learning Management Systems) precum Moodle sau Canvas pentru organizarea cursurilor și evaluarea studenților.

În **România**, procesul de digitalizare a educației a cunoscut o accelerare semnificativă în ultimii ani, în special în contextul pandemiei COVID-19, când instituțiile

de învățământ au fost nevoite să adopte rapid soluții digitale pentru desfășurarea cursurilor.

Unul dintre exemplele relevante este implementarea catalogului electronic în numeroase instituții de învățământ. Acest sistem permite gestionarea notelor și a absențelor în format digital, oferind părinților acces rapid la informații despre performanța școlară a elevilor.

Un alt exemplu îl reprezintă utilizarea platformelor educaționale precum Google Classroom, Microsoft Teams sau Moodle, care permit organizarea cursurilor online, distribuirea materialelor didactice și realizarea evaluărilor digitale. Aceste platforme au devenit instrumente esențiale pentru comunicarea dintre profesori și elevi.

De asemenea, Ministerul Educației din România a implementat programe de dotare a școlilor cu echipamente digitale, inclusiv laptopuri, table interactive și tablete pentru elevi. Aceste inițiative au contribuit la îmbunătățirea infrastructurii tehnologice și la facilitarea accesului la educația digitală.

Un alt proiect important este Biblioteca Școlară Virtuală, care oferă acces la manuale digitale, materiale educaționale și resurse interactive pentru elevi și profesori. Platforma contribuie la diversificarea metodelor de predare și la îmbunătățirea calității procesului educațional.

În mediul universitar, numeroase universități din România au dezvoltat platforme de e-learning proprii, care permit desfășurarea cursurilor online, organizarea seminarelor virtuale și evaluarea studenților în format digital. Aceste platforme facilitează accesul la resurse academice și sprijină dezvoltarea competențelor digitale ale studenților.

Transformarea digitală oferă numeroase avantaje pentru sistemul educațional.

- În primul rând, facilitează accesul la resurse educaționale diverse, disponibile online. Elevii pot accesa materiale video, cursuri interactive și baze de date academice.
- În al doilea rând, tehnologia permite personalizarea procesului de învățare. Platformele digitale pot adapta conținutul în funcție de nivelul de cunoștințe al elevului.
- În al treilea rând, instrumentele digitale facilitează colaborarea între elevi și profesori, chiar și atunci când aceștia se află în locații diferite.

În plus, digitalizarea educației contribuie la dezvoltarea competențelor digitale, care sunt esențiale pentru integrarea pe piața muncii.

Deși transformarea digitală aduce numeroase beneficii, implementarea acesteia poate întâmpina și dificultăți. Una dintre principalele provocări este lipsa infrastructurii tehnologice în unele instituții de învățământ. Accesul limitat la echipamente digitale sau la internet poate crea inegalități între elevi. De asemenea, nivelul de competențe digitale al profesorilor poate influența eficiența utilizării tehnologiei în procesul educațional.

Un alt aspect important este securitatea datelor și protecția informațiilor personale ale elevilor și profesorilor.

Pentru a depăși aceste provocări, este necesară implementarea unor strategii educaționale coerente și investiții constante în infrastructură și formare profesională.

În viitor, tehnologiile emergente vor continua să transforme educația. Inteligența artificială, analiza datelor educaționale și realitatea virtuală vor juca un rol tot mai important în procesul de învățare.

De asemenea, se preconizează dezvoltarea unor platforme educaționale adaptative, care pot analiza progresul elevilor și pot oferi recomandări personalizate de învățare.

Universitățile și instituțiile educaționale vor trebui să dezvolte programe de formare care să pregătească studenții pentru profesiile viitorului. Modernizarea ecosistemului educațional și transformarea digitală reprezintă procese esențiale pentru dezvoltarea educației în secolul XXI.

Transformarea digitală a sistemului educațional implică integrarea tehnologiilor informaționale în activitățile didactice, cu scopul de a optimiza procesul de predare, învățare și evaluare

Integrarea tehnologiilor digitale poate îmbunătăți semnificativ calitatea procesului educațional, facilitând accesul la informație și dezvoltarea competențelor necesare într-o societate digitală.

Pentru ca această transformare să fie eficientă, este necesară colaborarea dintre instituțiile educaționale, autorități, profesori și elevi, precum și investiții constante în infrastructură și formarea competențelor digitale.

Bibliografie

OECD - Perspectiva educației digitale - 2021

European Commission - Digital Education Action Plan. - 2020

Selwyn, N. - Educație și tehnologie: probleme cheie și dezbateri. – 2016

Redecker, C.- Cadrul european pentru competența digitală a educatorilor. - 2017

Perspectivelor comunicative și jocul strategiilor didactice

Prof. Țoțan Luminița
Liceul Auto „Traian Vuia”, Târgu Jiu

În cadrul principiilor educative active, a relațiilor de cooperare între educator și educat, a strategiilor didactice specifice procesului de învățământ, comunicarea joacă un rol primordial. În acest sens, activitățile propuse la nivelul școlii trebuie să răspundă nevoilor și cerințelor elevilor, să permită libertatea de gândire și de exprimare a acestora, promovând o pedagogie a reușitei.

Este, așadar, necesară aplicarea la nivelul grupului de elevi a unor strategii didactice cu caracter comunicativ, deoarece comunicarea trasează una dintre coordonatele fundamentale ale educației permanente, probând deschiderea temporală nelimitată a activității de formare și dezvoltare a personalității pe toată durata vieții. Centrarea asupra resurselor de comunicare ale elevului și exploatarea acestora în cadrul actului didactic trebuie să fie obiective principale, întrucât activitățile didactice bazate pe comunicarea profesor-elev, integrate în cadrul instruirii, proiectată de profesor în contextul specific fiecărei discipline școlare, au ca efect învățarea.

Strategiile didactice își găsesc operativitatea atunci când, în cadrul predării ca act de comunicare, mesajul pedagogic transmis este receptat corect și descifrat de către elev. Astfel, mesajul pedagogic, elaborat de către profesor, presupune selecționarea informațiilor cu valoare formativă optimă, conform exigențelor impuse de noul Curriculum, în baza cărora învățarea trebuie centrată pe formarea personalității elevului și pregătirea acestuia pentru viață și societate. Profesorul trebuie să stăpânească așadar tehnicile de persuasiune, iar elevul, la rândul său, să manifeste capacități empatice cu ajutorul cărora să intuiește aspecte ale realității prin identificare afectivă.

Comunicarea eficientă conduce totodată la realizarea coeziunii grupului de elevi, la rezistența acestuia la de structurare. Profesorul are rolul unui mentor care transmite discipolului său o atitudine necondiționat pozitivă, transmite o experiență socială a adultului, de natură să fie de folos tânărului în efortul său de a se afirma ca individualitate autentică, valoroasă. Astfel, comunicarea profesor-elev trebuie să fie una deschisă, având calitatea de a-i oferi celui din urmă oportunitatea de a-și afirma drepturile și opiniile într-un mod ferm, dar fără agresivitate. Procesul de comunicare constituie un imperativ al dezvoltării vieții moderne, al întreținerii relațiilor interumane, cultivând disponibilitatea de a colabora cu cei din jur.

Relația educator-elev trebuie permanent perfecționată în sensul menținerii unui mediu pozitiv, stimulativ. Pentru a se iniția și a se menține o relație de colaborare profesor-elev, se pot aplica o serie de strategii didactice de reprezentare și de prezentare prin comunicare, stabilind o punte de legătură între cei doi poli. Folosirea unor metode interactive (jocul de rol, rezolvarea în grup de probleme, strategia interviului în direct, acvariul, chipul expresiv etc.) asigură elevilor condițiile de afirmare atât individuală cât și colectivă.

Spre exemplu, „tehnica blazonului” ce constă în utilizarea unei figuri asemănătoare unui blazon, oferind mai multe spații libere, în cadrul cărora elevilor li se solicită desemnarea câtorva reprezentări despre sine. Această tehnică poate fi utilizată în special la orele de dirigenție, iar elevii vor fi învățați să-și descopere, să-și evidențieze competențe, să-și mărturisească pasiunile sau să formuleze exemple de activități pe care și-au propus să le îndeplinească în perspectivă. Se poate pleca de la un blazon individual, realizând apoi chiar unul al clasei. Metoda menționată stabilește relații de natură afectivă între profesor și grupul educat, rolul comunicării fiind aici cel de vehiculare a informațiilor cu scopul de transmitere a unor valori, idealuri comune, crearea unor mijloace de auto-reglaj, de sentiment de apartenență la grup. Grupul dă astfel sentimentul de încredere, de siguranță și antrenare reciprocă, efectul fiind educarea unui comportament tolerant față de opiniile celorlalți, acceptarea gândirii colective, fără sublimarea celei individuale, ci prin aportul acesteia la realizarea unui produs final reprezentativ grupului. Profesorul va stimula și va valorifica astfel, prin intermediul comunicării, potențialul fiecărui elev. Aceasta e însă doar una dintre numeroasele strategii de comunicare ce pot fi aplicate în procesul didactic.

O altă strategie care stimulează comunicarea este cea numită „Chipul expresiv”. „Chipul expresiv” reprezintă o fișă cu contururi ale feței ce vor reda (prin desenarea de către elevi) stări de spirit variate, generate de tema lecției predate de profesor. Fișele cu reprezentări standard pot conduce și la formulări de autoprezentare scrise. Aceste fișe pot constitui un interesant material al portofoliului individual al elevului. Profesorul va reuși astfel să cunoască mai bine elevul și să perceapă starea de moment sau atitudinea acestuia față de lecția (tema) respectivă.

Printre aceste strategii de interacțiune prin comunicare în cadrul microgrupului se numără și cea pe care o putem numi generic „Petalele”. Activitatea constă în faptul că profesorul pregătește o foaie de hârtie având desenată o floare (centru cu petale). Elevii sunt grupați și li se va solicita ca fiecare membru al grupeii să completeze câte o petală, scriindu-și numele și un cuvânt/desen definitoriu pentru sine. Printr-un astfel de exercițiu se pot stabili afinități sau dominante ale grupului.

„Acvariul” reprezintă o altă metodă de comunicare, de intercunoaștere. Grupul se așează în formă de dreptunghi, realizând simbolic un acvariu. Fiecare membru al grupului (inclusiv profesorul) va deveni peștișor trecând în centru. Acesta va răspunde la întrebările celorlalți. Metoda se poate folosi și în lecții de evaluare sau de recapitulare, la diferite materii, iar cei care vor pune întrebările pot juca rolul de evaluatori.

„Strategia interviului în direct” constă în interviuarea unui elev în legătură cu o problemă ivită în cadrul grupului (generală/specifică). Clasa este împărțită în perechi, fiecare pereche adresând câte o întrebare. Astfel se poate realiza o reală comunicare între profesor și grupul educat.

Tehnica grupării elevilor în funcție de atitudinea sau de poziția față de o anumită problemă are drept scop încurajarea acestora pentru a adopta poziții personale, argumentate. Profesorul prezintă o temă, o problemă ce poate suscita discuții, controverse, iar elevii scriu în 4-5 minute cât mai multe argumente pentru opinia pe care au emis-o, combătând celelalte posibile soluții. Unii elevi pot fi totuși indeciși. Elevii se vor grupa în diferite părți ale clasei, în funcție de opțiunile lor, iar cei indeciși vor rămâne la mijloc. Echipele pro și contra își aleg un reprezentant care le prezintă argumentele. În funcție de calitățile oratorice ale elevilor desemnați drept purtători de cuvânt, cei indeciși se pot adăuga uneia sau alteia dintre echipe. Se pot desemna astfel învingătorii, dacă activitatea se desfășoară sub forma unei competiții.

Prin intermediul acestor formule didactice de comunicare, aplicate la nivelul activităților educative, se realizează coeziunea grupului educat, în vederea unității de gândire și de acțiune. De asemenea se înlătură tulburările de conduită, ce pot duce la eșec școlar, stabilindu-se, în schimb, echilibrul psihic și moral al elevilor.

Comunicantul este de obicei prins într-un joc al strategiilor, sub aspect persuasiv ce vizează modificarea valorilor și a obiectivelor interlocutorului. Să nu uităm însă că, la nivelul procesului didactic, trebuie să existe flexibilitate și toleranță, în sensul deschiderii spre relații și experiențe noi de comunicare în raportul educator-grup educat, ceea ce duce la depășirea barierelor care ar putea exista între aceștia. Caracterul activ, dinamic al comunicării implică așadar relația de cooperare profesor-elev, iar valențele educative ale acesteia configurează obiectivele noului Curriculum, conform cărora personalitatea elevului este modelată în raport cu un statut socio-cultural compatibil cu idealul educațional.

În concluzie, discursul didactic trebuie să aibă un rol inițiativ, să incite elevul, să vizeze conturarea unui sistem axiologic coerent, fundament al unei personalități autonome și independente, integrate dinamic în societate, iar cadrul didactic trebuie să stăpânească arta de a instrui și educa sensibilizând.

PROIECTAREA VIITORULUI EDUCAȚIEI PRIN INOVARE

Prof. învă. primar: Trăistaru Daniela

Școala Gimnazială Șelaru

Educația se află într-un proces profund de transformare, determinat de schimbările rapide ale societății contemporane. Globalizarea, dezvoltarea tehnologică accelerată, digitalizarea și noile cerințe ale pieței muncii impun o regândire a modului în care educația este proiectată și implementată. În acest context, inovarea devine un element central în proiectarea viitorului educației.

Viitorul educației nu mai poate fi construit exclusiv pe modele tradiționale, centrate pe transmiterea unilaterală a informațiilor. Educația modernă trebuie să răspundă nevoilor individuale ale elevilor și să îi pregătească pentru o lume caracterizată de incertitudine și schimbare continuă. Astfel, proiectarea educației viitorului presupune flexibilitate, adaptabilitate și deschidere către inovație.

Inovarea în educație reprezintă introducerea de idei, metode, tehnologii și strategii noi care să îmbunătățească procesul de predare-învățare. Aceasta nu se limitează la utilizarea tehnologiei, ci implică schimbări profunde în curriculum, evaluare, rolul profesorului și relația cu elevii.

Un element esențial al inovării educaționale este integrarea tehnologiei digitale. Platformele educaționale online, resursele multimedia, inteligența artificială și realitatea virtuală oferă oportunități noi de personalizare a învățării și de stimulare a motivației elevilor.

Digitalizarea educației permite accesul egal la informație și facilitează învățarea colaborativă. Totodată, aceasta impune dezvoltarea competențelor digitale atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice. Profesorii trebuie să fie pregătiți să utilizeze eficient tehnologiile moderne în procesul didactic.

Proiectarea viitorului educației implică redefinirea curriculumului. Curriculumul inovator este centrat pe competențe și pune accent pe gândirea critică, creativitate, rezolvarea de probleme și capacitatea de a învăța pe tot parcursul vieții.

Metodele de predare inovatoare completează curriculumul modern. Învățarea prin proiecte, învățarea colaborativă, studiile de caz și învățarea experiențială contribuie la dezvoltarea competențelor transferabile și la implicarea activă a elevilor.

Rolul profesorului se transformă semnificativ în contextul inovării educaționale. Cadrul didactic devine facilitator al învățării, mentor și ghid al elevilor. Profesorul sprijină procesul de descoperire a cunoștințelor și creează un mediu de învățare stimulant.

Evaluarea educațională trebuie, de asemenea, reconfigurată. Evaluarea modernă este orientată spre progres, oferă feedback constructiv și sprijină dezvoltarea competențelor, nu doar măsurarea cunoștințelor.

Un alt aspect important al proiectării viitorului educației este dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Abilități precum empatia, comunicarea eficientă, lucrul în echipă și adaptabilitatea sunt esențiale pentru succesul personal și profesional.

Inovarea educației presupune și consolidarea parteneriatului dintre școală, familie și comunitate. Implicarea comunității în procesul educațional contribuie la crearea unui mediu de învățare autentic și relevant.

Educația incluzivă reprezintă o direcție importantă în proiectarea viitorului educației. Sistemul educațional trebuie să răspundă nevoilor diverse ale elevilor și să asigure egalitatea de șanse pentru toți.

Proiectarea viitorului educației prin inovare presupune investiții continue în formarea cadrelor didactice. Profesorii trebuie să beneficieze de programe de formare care să le dezvolte competențele pedagogice și digitale.

De asemenea, politicile educaționale joacă un rol esențial în susținerea inovării. Elaborarea unor politici coerente și flexibile permite adaptarea sistemului educațional la cerințele societății contemporane.

Educația viitorului trebuie să promoveze învățarea pe tot parcursul vieții. Capacitatea de a învăța continuu devine esențială într-o lume aflată în permanentă schimbare.

În concluzie, proiectarea viitorului educației prin inovare este un proces complex și multidimensional. Integrarea tehnologiei, modernizarea curriculumului, transformarea rolului profesorului și dezvoltarea competențelor pentru viață sunt esențiale pentru construirea unui sistem educațional adaptat viitorului.

Bibliografie

Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Polirom.

Ionescu, M. (2017). Instrucție și educație. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Jinga, I., & Istrate, E. (2008). Manual de pedagogie. București: Editura All.

OECD (2019). Education 2030: The Future of Education and Skills.

UNESCO (2021). Reimagining our futures together: A new social contract for education.

Educație incluzivă, echitabilă și centrată pe elev în cadrul orelor de limbi moderne/ Inclusive, Equitable, and Student-Centered Education in Modern Language Classes

Prof. Trifan Oana

Școala Gimnazială „Academician H. Mihăescu” Udești

În calitate de profesor de limbi moderne pot afirma că, în contextul actual, procesul de predare a limbilor moderne se orientează tot mai mult către promovarea unei educații incluzive, echitabile și centrate pe elev. Această abordare urmărește să ofere tuturor elevilor șanse egale de învățare, indiferent de nivelul lor de pregătire, de ritmul de învățare sau de contextul socio-cultural din care provin. Astfel, orele de limbi moderne devin un spațiu educațional deschis, în care diversitatea este valorizată, iar nevoile individuale ale elevilor sunt luate în considerare.

Educația incluzivă presupune adaptarea procesului didactic astfel încât fiecare elev să poată participa activ la activitățile de învățare. În cadrul orelor de limbi moderne, acest lucru poate fi realizat prin utilizarea unor metode variate de predare, prin diversificarea materialelor didactice și prin organizarea unor activități care să stimuleze participarea tuturor elevilor. Profesorul are rolul de a crea un climat de învățare pozitiv, în care elevii se simt încurajați să comunice și să își exprime ideile fără teama de a greși.

Educația echitabilă implică oferirea unor oportunități adaptate nevoilor fiecărui elev. În predarea limbilor moderne, acest lucru poate însemna diferențierea sarcinilor de lucru, adaptarea nivelului de dificultate al activităților sau utilizarea unor strategii de învățare colaborativă. De exemplu, elevii pot lucra în perechi sau în grupuri mici, ceea ce facilitează interacțiunea și sprijinul reciproc. În acest fel, fiecare elev are posibilitatea de a progresa în funcție de propriile capacități și ritm de învățare.

Abordarea centrată pe elev pune accent pe implicarea activă a acestuia în procesul de învățare. În cadrul orelor de limbi moderne, elevii sunt încurajați să participe la activități comunicative, proiecte, jocuri de rol sau dezbateri. Aceste metode stimulează dezvoltarea competențelor lingvistice, dar și a abilităților de colaborare, gândire critică și creativitate. Profesorul devine astfel un facilitator al învățării, care ghidează și sprijină elevii în descoperirea și utilizarea limbii străine în contexte reale de comunicare.

Un rol important în realizarea unei educații incluzive și centrate pe elev îl au și resursele digitale. Platformele educaționale, aplicațiile pentru învățarea limbilor și materialele multimedia pot contribui la diversificarea activităților didactice și la creșterea motivației elevilor. Prin utilizarea acestor instrumente, profesorul poate crea situații de învățare interactive și poate adapta conținuturile la nivelul și interesele elevilor.

Având în vedere toate aceste aspecte, concluzionez că, orele de limbi moderne pot deveni un cadru educațional favorabil dezvoltării unei educații incluzive, echitabile și centrate pe elev. Prin utilizarea unor metode didactice flexibile, prin valorificarea diversității și prin implicarea activă a elevilor în procesul de învățare, profesorii pot contribui la dezvoltarea competențelor lingvistice și la formarea unor persoane deschise, capabile să comunice și să colaboreze într-o societate multiculturală.

English version

As a teacher of modern languages, I can state that, in the current context, the process of teaching modern languages is increasingly oriented toward promoting inclusive, equitable, and

student-centered education. This approach aims to provide all students with equal learning opportunities, regardless of their level of preparation, learning pace, or socio-cultural background. Thus, modern language classes become an open educational space in which diversity is valued and the individual needs of students are taken into consideration.

Inclusive education involves adapting the teaching process so that every student can actively participate in learning activities. In modern language classes, this can be achieved by using a variety of teaching methods, diversifying teaching materials, and organizing activities that encourage the participation of all students. The teacher's role is to create a positive learning environment in which students feel encouraged to communicate and express their ideas without fear of making mistakes.

Equitable education involves providing opportunities adapted to the needs of each student. In teaching modern languages, this may mean differentiating learning tasks, adjusting the level of difficulty of activities, or using collaborative learning strategies. For example, students can work in pairs or in small groups, which facilitates interaction and mutual support. In this way, each student has the opportunity to progress according to their own abilities and learning pace.

The student-centered approach emphasizes the active involvement of learners in the learning process. In modern language classes, students are encouraged to participate in communicative activities, projects, role plays, or debates. These methods stimulate the development of linguistic competences, as well as collaboration skills, critical thinking, and creativity. The teacher thus becomes a facilitator of learning, guiding and supporting students in discovering and using the foreign language in real communication contexts.

Digital resources also play an important role in achieving inclusive and student-centered education. Educational platforms, language learning applications, and multimedia materials can contribute to diversifying teaching activities and increasing students' motivation. By using these tools, the teacher can create interactive learning situations and adapt the content to the students' level and interests.

Considering all these aspects, I conclude that modern language classes can become a favorable educational framework for the development of inclusive, equitable, and student-centered education. By using flexible teaching methods, valuing diversity, and actively involving students in the learning process, teachers can contribute to the development of linguistic competences and to the formation of open-minded individuals capable of communicating and collaborating in a multicultural society.

Bibliografie/ Bibliography:

Richards, J.C., Rodgers, T.S., *Approaches and Methods in Language Teaching*, Cambridge University Press, Cambridge, 2014.

Harmer, J., *How to Teach English*, Longman (Pearson Education), London, 2007.

Scrivener, J., *Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching*, Macmillan Education, Oxford, 2011.

Tomlinson, C.A., *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*, ASCD, Alexandria, 2014.

Council of Europe, *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*, Cambridge University Press, Cambridge, 2001.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în predarea limbilor moderne/ Emerging Technologies and Advanced Digital Tools in Teaching Modern Languages

Pof. Trifan Oana

Școala Gimnazială „Academician H. Mihăescu” Udești

În contextul unei societăți digitale, educația se confruntă cu transformări semnificative determinate de dezvoltarea rapidă a tehnologiei. Predarea limbilor moderne nu face excepție de la aceste schimbări, iar integrarea tehnologiilor emergente în procesul educațional devine tot mai importantă. Utilizarea instrumentelor digitale, a platformelor interactive și a aplicațiilor bazate pe inteligență artificială contribuie la crearea unui mediu de învățare mai atractiv, flexibil și eficient pentru elevi.

Tehnologiile emergente se referă la acele tehnologii noi sau aflate în plină dezvoltare care au potențialul de a transforma procesele educaționale. În domeniul predării limbilor moderne, acestea includ inteligența artificială, realitatea virtuală și augmentată, aplicațiile mobile pentru învățare, platformele de e-learning și instrumentele de colaborare online. Aceste tehnologii facilitează accesul la resurse educaționale variate și permit adaptarea procesului de învățare la nevoile individuale ale fiecărui elev.

Unul dintre cele mai importante avantaje ale utilizării tehnologiei în predarea limbilor moderne este posibilitatea de a crea experiențe de învățare interactive. Platformele digitale oferă exerciții de vocabular, activități de ascultare, teste de gramatică și simulări de conversații care pot fi realizate atât în clasă, cât și în afara acesteia. De asemenea, aplicațiile mobile permit elevilor să exerseze limba străină în mod constant, în ritmul propriu, consolidând astfel competențele lingvistice.

Inteligența artificială joacă un rol din ce în ce mai important în procesul de învățare a limbilor. Sistemele bazate pe inteligență artificială pot analiza performanța utilizatorului și pot oferi feedback personalizat privind pronunția, gramatica sau utilizarea vocabularului. În plus, chatboții educaționali pot simula conversații reale, oferind elevilor oportunitatea de a exersa comunicarea într-un mediu sigur și controlat.

Realitatea virtuală și realitatea augmentată oferă noi perspective asupra predării limbilor moderne. Aceste tehnologii permit crearea unor medii imersive în care elevii pot interacționa cu situații reale de comunicare. De exemplu, elevii pot participa virtual la conversații într-un restaurant, într-un aeroport sau într-un magazin, ceea ce contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare într-un context autentic.

În același timp, platformele de colaborare online facilitează comunicarea între elevi din diferite țări și culturi. Astfel, învățarea limbilor moderne devine nu doar un proces lingvistic, ci și unul intercultural. Participarea la proiecte internaționale sau schimburi virtuale permite elevilor să își dezvolte atât competențele lingvistice, cât și abilitățile de colaborare și comunicare globală.

Cu toate acestea, integrarea tehnologiilor emergente în educație nu este lipsită de provocări. După cum știm deja, accesul inegal la dispozitive digitale și la internet poate crea diferențe între elevi. De asemenea, profesorii trebuie să beneficieze de formare continuă pentru a utiliza eficient aceste tehnologii în procesul didactic. Nu în ultimul rând, este important ca utilizarea tehnologiei să fie echilibrată și să completeze, nu să înlocuiască, metodele pedagogice tradiționale.

În concluzie, integrarea tehnologiilor emergente în predarea limbilor moderne reprezintă o oportunitate importantă pentru modernizarea educației. Prin utilizarea inteligentă a instrumentelor digitale, procesul de învățare poate deveni mai interactiv, mai personalizat și mai adaptat nevoilor elevilor din era digitală. Rolul profesorului rămâne esențial în ghidarea elevilor și în valorificarea eficientă a resurselor tehnologice pentru dezvoltarea competențelor lingvistice.

In the context of a digital society, education is undergoing significant transformations driven by the rapid development of technology. The teaching of modern languages is no exception to these changes, and the integration of emerging technologies into the educational process is becoming increasingly important. The use of digital tools, interactive platforms, and applications based on artificial intelligence contributes to the creation of a more attractive, flexible, and efficient learning environment for pupils and students.

English version

Emerging technologies refer to new or rapidly developing technologies that have the potential to transform educational processes. In the field of modern language teaching, these include artificial intelligence, virtual and augmented reality, mobile learning applications, e-learning platforms, and online collaboration tools. These technologies facilitate access to diverse educational resources and allow the learning process to be adapted to the individual needs of each learner.

One of the most important advantages of using technology in the teaching of modern languages is the possibility of creating interactive learning experiences. Digital platforms offer vocabulary exercises, listening activities, grammar tests, and simulated conversations that can be carried out both in the classroom and outside it. Moreover, mobile applications allow learners to practice a foreign language constantly and at their own pace, thus strengthening their linguistic competences.

Artificial intelligence plays an increasingly important role in the language learning process. AI-based systems can analyze user performance and provide personalized feedback on pronunciation, grammar, or vocabulary use. In addition, educational chatbots can simulate real conversations, offering learners the opportunity to practice communication in a safe and controlled environment.

Virtual reality and augmented reality offer new perspectives on the teaching of modern languages. These technologies enable the creation of immersive environments in which learners can interact with real-life communication situations. For example, students can virtually participate in conversations in a restaurant, at an airport, or in a shop, which contributes to the development of communication skills in an authentic context.

At the same time, online collaboration platforms facilitate communication between students from different countries and cultures. In this way, learning modern languages becomes not only a linguistic process but also an intercultural one. Participation in international projects or virtual exchanges allows learners to develop both their language skills and their abilities for global collaboration and communication.

However, the integration of emerging technologies in education is not without challenges. As we already know, unequal access to digital devices and the internet can create disparities among learners. Teachers must also benefit from continuous professional training in order to use these technologies effectively in the teaching process. Finally, it is important that technology be used in a balanced way, complementing rather than replacing traditional pedagogical methods.

In conclusion, the integration of emerging technologies in modern language teaching represents an important opportunity for the modernization of education. Through the intelligent use of digital tools, the learning process can become more interactive, more personalized, and

better adapted to the needs of learners in the digital age. The role of the teacher remains essential in guiding students and in effectively using technological resources to develop linguistic competences.

Richards, J.C., Rodgers, T.S., „Approaches and Methods in Language Teaching”, Cambridge University Press, Cambridge, 2014.

Warschauer, M., Kern, R., „Network-Based Language Teaching: Concepts and Practice”, Cambridge University Press, Cambridge, 2000.

Hubbard, P., „Computer Assisted Language Learning: Foundations of CALL”, Routledge, London, 2021.

Dudeney, G., Hockly, N., Pegrum, M., „Digital Literacies”, Pearson Education, Harlow, 2013.

Godwin-Jones, R., „Emerging Technologies: Language Learning and the Digital Age”, *Language Learning & Technology*, Vol. 22, No. 3, 2018.

Leadership educațional și managementul performant al clasei/ Educational Leadership and Effective Classroom Management

Prof. Trifan Oana

Școala Gimnazială „Academician H. Mihăescu” Udești

Atunci când vorbim despre educația contemporană, vorbim despre rolul profesorilor care depășește mult simpla transmitere a cunoștințelor/ conținuturilor. Predarea eficientă necesită nu doar competențe pedagogice, ci și abilități puternice de leadership educațional și management al clasei. În contextul predării limbilor moderne, leadershipul și managementul sunt esențiale pentru crearea unui mediu de învățare care stimulează implicarea elevilor, succesul academic și dezvoltarea personală.

Leadershipul educațional în cadrul clasei presupune ghidarea, motivarea și sprijinirea elevilor, promovând în același timp o cultură pozitivă a învățării. Profesorii acționează ca lideri prin stabilirea unor așteptări clare, prin modelarea unui comportament profesional și etic și prin încurajarea învățării colaborative. Leadershipul implică, de asemenea, identificarea proactivă a provocărilor care pot împiedica procesul de învățare și implementarea strategiilor pentru a le depăși. Un profesor cu abilități solide de leadership poate inspira elevii să își asume responsabilitatea pentru propriul proces de învățare și să dezvolte gândirea critică și abilitățile de rezolvare a problemelor.

Managementul performant al clasei este strâns legat de leadershipul educațional și este crucial pentru menținerea unui mediu propice învățării. Acesta presupune stabilirea unor reguli și rutine clare, promovarea interacțiunilor respectuoase și gestionarea comportamentului elevilor într-un mod consecvent și corect. În cadrul orelor de limbi moderne, managementul clasei implică și organizarea activităților astfel încât să maximizeze participarea, cum ar fi munca în grup, dezbaterile, jocurile de rol și exercițiile interactive. Prin structurarea eficientă a orei, profesorii se asigură că toți elevii au oportunitatea de a exersa competențele lingvistice într-un mediu sigur și sprijinitor.

Un aspect esențial al combinării leadershipului și managementului este adaptabilitatea. Profesorii trebuie să fie capabili să ajusteze planurile de lecție, strategiile didactice și organizarea clasei în funcție de nevoile elevilor, de nivelul lor de competență și de dinamica grupului. Integrarea instrumentelor digitale și a tehnologiilor emergente poate sprijini atât leadershipul, cât și managementul, permițând profesorilor să urmărească progresul elevilor, să ofere feedback imediat și să creeze experiențe de învățare personalizate.

Mai mult, leadershipul educațional depășește cadrul clasei. Profesorii pot contribui la dezvoltarea unei culturi școlare colaborative și sprijinitoare prin mentorarea colegilor, participarea la dezvoltare profesională continuă și promovarea luării deciziilor în comun. Această abordare mai largă consolidează mediul de învățare și asigură aplicarea consecventă a practicilor eficiente de management al clasei.

În concluzie, leadershipul educațional și managementul performant al clasei sunt componente esențiale ale predării de succes, în special în domeniul limbilor moderne. Prin combinarea unui ghidaj clar, a strategiilor motivaționale, a rutinei bine structurate și a adaptabilității, profesorii creează un mediu de învățare pozitiv, în care elevii sunt implicați, sprijiniți și încurajați să-și atingă potențialul maxim. Leadershipul în educație nu se reduce la

autoritate, ci presupune promovarea unei culturi a colaborării, respectului și îmbunătățirii continue, asigurând atât performanța academică, cât și dezvoltarea personală.

English version

When we talk about contemporary education, the role of teachers extends far beyond delivering subject content. Effective teaching requires not only pedagogical expertise but also strong educational leadership and classroom management skills. In the context of modern language teaching, leadership and management are essential for creating a learning environment that fosters student engagement, academic success, and personal development.

Educational leadership in the classroom involves guiding, motivating, and supporting students while promoting a positive learning culture. Teachers act as leaders by setting clear expectations, modeling professional and ethical behavior, and encouraging collaborative learning. Leadership also means being proactive in identifying challenges that may hinder learning and implementing strategies to address them. A teacher with strong leadership skills can inspire students to take responsibility for their own learning and to develop critical thinking and problem-solving abilities.

Effective classroom management is closely linked to educational leadership and is crucial for maintaining an environment conducive to learning. This includes establishing clear rules and routines, promoting respectful interactions, and managing student behavior consistently and fairly. In modern language classes, classroom management also involves organizing activities that maximize participation, such as group work, debates, role plays, and interactive exercises. By structuring the class effectively, teachers can ensure that all students have the opportunity to practice language skills in a safe and supportive setting.

A key aspect of combining leadership and management is adaptability. Teachers must be able to adjust lesson plans, teaching strategies, and classroom organization based on the needs of students, their proficiency levels, and the dynamics of the group. Incorporating digital tools and emerging technologies can support both leadership and management, enabling teachers to track student progress, provide immediate feedback, and design personalized learning experiences.

Furthermore, educational leadership extends beyond the classroom. Teachers can foster a collaborative and supportive school culture by mentoring colleagues, participating in professional development, and promoting shared decision-making. This broader approach reinforces the learning environment and ensures that effective classroom management practices are consistently applied across all classes.

In conclusion, educational leadership and effective classroom management are critical components of successful teaching, particularly in modern language teaching. By combining clear guidance, motivational strategies, structured routines, and adaptability, teachers create a positive learning environment where students are engaged, supported, and empowered to reach their full potential. Leadership in education is not only about authority but about fostering a culture of collaboration, respect, and continuous improvement, ensuring both academic achievement and personal growth.

Bibliografie/ Bibliography:

Leithwood, K., Jantzi, D., *Transformational Leadership for Improving Student Learning*, Routledge, London, 2005.

Marzano, R.J., *Classroom Management That Works: Research-Based Strategies for Every Teacher*, ASCD, Alexandria, 2003.

Bush, T., *Theories of Educational Leadership and Management*, SAGE Publications, London, 2011.

Fullan, M., *The New Meaning of Educational Change*, Teachers College Press, New York, 2007.

Emmer, E.T., Sabornie, E.J., *Handbook of Classroom Management*, Routledge, New York, 2015.

Managementul clasei prin prisma leadershipului educațional modern

Trifan Otilia

Colegiul Național “B.P.Hasdeu” Buzău

Leadershipul educațional și managementul performant al clasei reprezintă două dimensiuni esențiale ale procesului de învățământ contemporan, într-o perioadă în care școala este chemată să răspundă unor provocări complexe, generate atât de diversitatea elevilor, cât și de schimbările rapide din societate. Un lider educațional autentic nu se limitează la administrarea activităților școlare, ci inspiră, motivează și creează un climat favorabil învățării. Așa cum afirmă Fullan, „leadershipul eficient în educație nu înseamnă control, ci capacitatea de a genera schimbare și de a-i implica pe ceilalți în acest proces”. În acest sens, profesorul-lider devine un agent al transformării, capabil să construiască o viziune comună, să promoveze colaborarea și să creeze un mediu în care elevii se simt valorizați și sprijiniți.

Managementul clasei, în strânsă legătură cu leadershipul educațional, reprezintă fundamentul pe care se construiește procesul de predare-învățare. Un management eficient nu se reduce la menținerea disciplinei, ci presupune organizarea spațiului, structurarea activităților, stabilirea regulilor și cultivarea relațiilor pozitive. Marzano subliniază că „un climat de clasă bine gestionat poate crește performanța elevilor mai mult decât orice altă intervenție pedagogică”. Profesorul care reușește să creeze un mediu predictibil, sigur și stimulativ facilitează implicarea activă a elevilor și reduce comportamentele disruptive. În plus, un management performant al clasei presupune flexibilitate, adaptare la nevoile elevilor și capacitatea de a transforma situațiile dificile în oportunități de învățare socio-emoțională.

Leadershipul educațional modern pune accent pe relații, comunicare și colaborare. Profesorul-lider cultivă încrederea, ascultă activ și încurajează participarea elevilor la luarea deciziilor care îi privesc. Într-o clasă condusă prin leadership participativ, elevii devin co-autori ai propriei învățări, iar profesorul facilitează procese de reflecție, autoevaluare și responsabilizare. Astfel, se creează un mediu în care elevii nu doar învață conținuturi, ci își dezvoltă competențe esențiale pentru viață: autonomia, gândirea critică, colaborarea și reziliența. În plus, profesorul-lider este un model de comportament etic, echilibrat și empatic, contribuind la formarea unui climat socio-emoțional sănătos.

Un alt aspect important al leadershipului educațional este capacitatea profesorului de a gestiona diversitatea. Clasele actuale sunt caracterizate de diferențe culturale, stiluri de învățare variate, ritmuri diferite de progres și nevoi educaționale speciale. Profesorul-lider adoptă o abordare incluzivă, valorificând unicitatea fiecărui elev și adaptând strategiile didactice pentru a asigura acces egal la învățare. După cum afirmă Sergiovanni, „leadershipul autentic se măsoară prin modul în care îi ridicăm pe cei mai vulnerabili dintre elevi”. Această perspectivă pune accent pe echitate, empatie și responsabilitate socială, transformând clasa într-o comunitate de învățare în care fiecare elev are șansa de a reuși.

În același timp, managementul performant al clasei presupune utilizarea unor strategii proactive, nu doar reactive. Profesorul stabilește rutine clare, explică așteptările, oferă feedback constant și creează activități care mențin interesul elevilor. Un management eficient se bazează pe prevenție, pe construirea unor relații pozitive și pe implicarea elevilor în definirea regulilor. De asemenea, profesorul folosește tehnici variate de motivare, recunoaște efortul și promovează un climat în care greșelile sunt privite ca oportunități de învățare. În acest fel, clasa

devine un spațiu în care elevii se simt în siguranță să își exprime ideile, să pună întrebări și să își asume riscuri cognitive.

Leadershipul educațional și managementul clasei sunt, în esență, două fațete ale aceluiași proces: crearea unui mediu de învățare eficient, echilibrat și orientat spre dezvoltarea integrală a elevilor. Profesorul-lider este cel care inspiră, organizează, mediază și creează condițiile necesare pentru ca fiecare elev să își atingă potențialul. Într-o lume în continuă schimbare, aceste competențe devin indispensabile, iar profesorii sunt chemați să își asume roluri complexe, care depășesc cu mult simpla transmitere de cunoștințe. Ei devin formatori de caractere, facilitatori ai învățării și lideri ai comunității educaționale. În acest sens, leadershipul educațional nu este doar o competență profesională, ci o responsabilitate morală și socială.

Într-o epocă în care inteligența artificială, tehnologiile emergente și noile paradigme pedagogice se dezvoltă într-un ritm accelerat, profesorul nu își mai poate permite să rămână ancorat exclusiv în metodele tradiționale. Pentru a fi un lider educațional autentic, acesta trebuie să fie permanent conectat la ultimele cercetări din domeniul educației, psihologiei învățării și tehnologiei didactice. Studiile recente arată că profesorii care se angajează în formare continuă și în actualizarea cunoștințelor obțin rezultate semnificativ mai bune în gestionarea clasei și în stimularea progresului elevilor. După cum subliniază Hargreaves, „profesorii nu pot conduce schimbarea dacă ei înșiși nu sunt în mișcare”, iar acest principiu devine și mai relevant într-o lume în care instrumentele digitale transformă modul în care elevii gândesc, comunică și învață. A fi informat nu înseamnă doar a cunoaște ultimele tendințe, ci și a înțelege critic impactul lor, a discerne între resursele valoroase și cele superficiale și a adapta cercetarea la realitățile propriei clase.

În același timp, profesorul modern trebuie să își dezvolte competențe digitale avansate și să înțeleagă modul în care inteligența artificială poate sprijini procesul educațional fără a-i diminua rolul uman. Formarea continuă devine o condiție esențială pentru a utiliza tehnologiile în mod etic, eficient și pedagogic. Profesorul-lider este cel care știe să integreze instrumente digitale în activități semnificative, să interpreteze datele generate de platformele educaționale și să personalizeze învățarea în funcție de nevoile elevilor. În acest sens, profesorul devine un mediator între cunoașterea științifică și practica educațională, un profesionist reflexiv care își ajustează constant strategiile pe baza evidențelor. Așa cum afirmă Darling-Hammond, „un sistem educațional este la fel de puternic precum capacitatea profesorilor săi de a învăța continuu”, iar în epoca AI această capacitate devine fundamentul unui leadership educațional eficient și vizionar.

Combinarea leadershipului educațional cu managementul eficient al clasei este esențială deoarece cele două dimensiuni se completează reciproc și creează împreună fundamentul unei învățări autentice și durabile. Leadershipul educațional oferă direcție, viziune și sens procesului didactic, în timp ce managementul clasei asigură structura, organizarea și climatul necesar pentru ca această viziune să devină realitate. Un profesor poate avea idei excelente despre cum să inspire elevii, dar fără un management coerent al clasei, aceste idei nu pot fi puse în practică. În același timp, o clasă bine organizată, dar lipsită de leadership, riscă să devină rigidă, lipsită de motivație și de implicare emoțională. De aceea, cele două aspecte funcționează ca două părți ale aceluiași mecanism: leadershipul creează sens, iar managementul creează condițiile pentru ca acest sens să fie trăit și interiorizat de elevi.

Mai mult, profesorul-lider este cel care reușește să transforme managementul clasei dintr-un set de reguli într-un proces relațional, bazat pe încredere, comunicare și colaborare. Leadershipul educațional aduce dimensiunea umană, inspirațională și reflexivă, în timp ce

managementul clasei aduce dimensiunea practică, organizatorică și preventivă. Împreună, ele creează un mediu în care elevii se simt în siguranță, valorizați și motivați să participe activ. Un profesor care îmbină aceste două competențe nu doar menține ordinea, ci construiește o comunitate de învățare, cultivă responsabilitatea și stimulează autonomia elevilor. Într-o lume educațională în continuă schimbare, această sinergie devine esențială pentru succesul școlar și pentru dezvoltarea armonioasă a fiecărui elev.

În esență, îmbinarea leadershipului educațional cu un management performant al clasei reprezintă fundamentul unei educații moderne, eficiente și orientate spre dezvoltarea integrală a elevilor. Profesorul-lider este cel care reușește să transforme sala de clasă într-un spațiu dinamic, sigur și stimulat, în care învățarea devine un proces colaborativ și semnificativ. Prin viziune, empatie, competență pedagogică și capacitatea de a integra noile cercetări și tehnologii educaționale, profesorul creează condițiile necesare pentru ca fiecare elev să își atingă potențialul. Astfel, leadershipul și managementul clasei nu sunt două roluri separate, ci două dimensiuni complementare ale aceleiași misiuni: formarea unor generații capabile să gândească critic, să colaboreze și să se adapteze unei lumi în continuă schimbare.

Bibliografie

- Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*, Jossey-Bass
Pegrum, M. (2019). *Digital Literacies*, Routledge
Cucoș, C. (2006). *Pedagogie*. Iași, Editura Polirom
Iucu, R. (2008). *Managementul clasei de elevi*. București, Editura Polirom

LEADERSHIP EDUCAȚIONAL ȘI MANAGEMENTUL CLASEI ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ

Prof. Nicolae TRIȘCAȘ
Școala Gimnazială Glodeanu Sărat
Județul Buzău

Educația fizică reprezintă un domeniu curricular cu un puternic caracter formativ, în care activitatea motrică devine suport pentru dezvoltarea competențelor cognitive, afective și sociale. Specificul acestui domeniu solicită cadrului didactic competențe extinse de organizare, coordonare și influențare a grupului educațional. În acest context, leadershipul educațional capătă relevanță strategică în configurarea climatului pedagogic și în eficientizarea procesului instructiv-educativ.

Leadershipul educațional în educația fizică poate fi interpretat ca proces de orientare și mobilizare a elevilor către atingerea obiectivelor educaționale prin intermediul exercițiului fizic și al activităților sportive. Profesorul devine factor de referință pentru comportamentele elevilor, iar stilul său de conducere influențează motivația pentru participare, atitudinea față de efort și raportarea la reguli. Prin comunicare coerentă și atitudine echilibrată, cadrul didactic construiește un mediu de învățare bazat pe cooperare și responsabilitate.

Managementul clasei în educația fizică presupune organizarea eficientă a resurselor spațiale, temporale și relaționale. Lecția se desfășoară într-un cadru dinamic, caracterizat prin mobilitate crescută și interacțiuni multiple, ceea ce impune reguli clare de funcționare și strategii de control pedagogic adaptate specificului activităților motrice. Leadershipul educațional susține managementul clasei prin stabilirea unei structuri funcționale și prin menținerea unui climat favorabil participării active. Din perspectivă metodologică, leadershipul favorizează utilizarea strategiilor didactice interactive și a formelor de organizare flexibile. Profesorul cu abilități de conducere pedagogică valorifică diferențele individuale, adaptează sarcinile de lucru și stimulează colaborarea între elevi. Feedbackul permanent și orientarea spre progres consolidează autonomia și dezvoltă competențe socio-emoționale precum perseverența, responsabilitatea și capacitatea de cooperare.

Relația dintre leadership și managementul clasei se evidențiază în situațiile de joc sportiv și de competiție școlară. Profesorul coordonează respectarea regulilor, mediază conflictele și modelează atitudini bazate pe fair-play și respect reciproc. Prin acest demers, educația fizică contribuie la formarea identității sociale a elevilor și la interiorizarea valorilor etice asociate activității sportive. Dimensiunea formativă a leadershipului educațional se manifestă și prin stimularea elevilor în asumarea rolurilor de conducere în cadrul grupului. Organizarea activităților pe echipe și delegarea responsabilităților creează contexte de exersare a conducerii participative. Elevii dezvoltă capacități de coordonare, negociere și luare a deciziilor, competențe transferabile în alte contexte educaționale și sociale. Managementul performant al clasei presupune și utilizarea strategiilor de motivare care favorizează implicarea constantă în activitatea motrică. Profesorul-lider construiește un mediu securizant emoțional, în care progresul individual este valorizat, iar efortul este recunoscut ca indicator al dezvoltării personale. Această abordare conduce la disciplină pozitivă și la autoreglarea comportamentelor elevilor.

Leadershipul educațional influențează și evaluarea în educația fizică. Stabilirea unor criterii clare și comunicarea obiectivelor de învățare sprijină elevii în înțelegerea standardelor de performanță. Evaluarea formativă, susținută de feedback sistematic, consolidează legătura

dintre efort și rezultat și stimulează motivația intrinsecă pentru activitatea fizică. În sinteză, leadershipul educațional și managementul clasei constituie dimensiuni fundamentale ale profesionalismului didactic în educația fizică. Prin competențe de conducere pedagogică, profesorul optimizează organizarea activităților, influențează climatul educațional și contribuie la formarea valorilor asociate cooperării, respectului și responsabilității. Educația fizică devine astfel un cadru privilegiat pentru manifestarea leadershipului educațional, în care mișcarea și relațiile sociale se integrează într-un proces formativ complex.

Bibliografie

1. Dragnea, A. (2002). Teoria educației fizice și sportului. București: FEST.
2. Dragnea, A., & Teodorescu, S. (2002). Metodologia educației fizice și sportului. București: FEST.
3. Epuran, M. (2005). Metodologia cercetării activităților corporale. București: FEST.
4. Colibaba-Evuleț, E., & Bota, I. (1998). Jocuri sportive. Teorie și metodică. București: Aldin.
5. Rață, G. (2014). Management educațional și leadership. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
6. Niculescu, M. (2010). Pedagogia educației fizice. București: Editura Didactică și Pedagogică.
7. Tohănean, D. I. (2015). Didactica educației fizice și sportului. București: Discobolul.
8. Bota, I. (2006). Ergofiziologia activităților motrice. București: Editura ANEFS.

EDUCAȚIA FIZICĂ INCLUZIVĂ ȘI CENTRATĂ PE ELEV

Prof. Nicolae TRIȘCAȘ
Școala Gimnazială Glodeanu Sărat
Județul Buzău

Educația fizică și sportul reprezintă domenii esențiale ale curriculumului școlar, având rol formativ asupra dezvoltării fizice, cognitive și socio-emoționale a elevilor. În contextul actual al diversității educaționale, orientarea spre incluziune, echitate și personalizarea procesului instructiv-educativ devine o condiție fundamentală pentru asigurarea accesului real la învățare prin mișcare. Educația fizică se configurează astfel ca spațiu educațional în care fiecare elev beneficiază de oportunități de participare și progres adaptate particularităților sale individuale.

Educația incluzivă în domeniul activităților motrice presupune valorizarea diferențelor individuale și crearea unui cadru didactic care favorizează implicarea tuturor elevilor, indiferent de nivelul de dezvoltare fizică, capacitate motrică sau statut socio-cultural. Profesorul de educație fizică devine facilitator al procesului de integrare, prin adaptarea conținuturilor și a strategiilor didactice la nevoile concrete ale grupului educațional. Prin această abordare, activitatea motrică dobândește o funcție compensatorie și formativă, contribuind la consolidarea stimei de sine și la dezvoltarea sentimentului de apartenență. Caracterul echitabil al educației fizice se manifestă prin distribuirea corectă a resurselor educaționale și prin raportarea evaluării la progresul individual al elevilor. Evaluarea motrică și funcțională se realizează prin criterii diferențiate, orientate spre dezvoltare și implicare activă. Această perspectivă permite fiecărui elev să experimenteze succesul educațional, consolidând motivația pentru participarea constantă la activitățile sportive și recreative.

Educația centrată pe elev presupune restructurarea relației pedagogice în direcția parteneriatului educațional. Profesorul proiectează situații de învățare care valorifică interesele, experiențele anterioare și ritmul de învățare al elevilor. În cadrul lecțiilor de educație fizică, această abordare se concretizează prin utilizarea strategiilor participative, a jocurilor didactice și a activităților pe echipe, care stimulează cooperarea și responsabilitatea individuală. Elevul devine subiect activ al procesului educațional, implicat direct în stabilirea obiectivelor și în aprecierea propriului progres.

Integrarea dimensiunii incluzive și echitabile în educația fizică determină transformarea climatului educațional într-un spațiu securizant și stimulat. Relațiile interpersonale se bazează pe respect reciproc, empatie și sprijin, iar competiția este orientată spre autodepășire și colaborare. Activitatea sportivă școlară devine astfel un instrument de formare a valorilor sociale și morale, precum solidaritatea, toleranța și spiritul de echipă. Rolul educației fizice în dezvoltarea identității personale se manifestă prin experiențele motrice care permit elevilor să își descopere propriile resurse și limite. Participarea la activități adaptate contribuie la structurarea imaginii de sine și la interiorizarea unei atitudini pozitive față de mișcare și sănătate. Printr-un demers didactic incluziv și echitabil, profesorul sprijină dezvoltarea competențelor de viață și formarea unor comportamente orientate spre echilibru și responsabilitate.

Educația fizică și sportul oferă contexte privilegiate pentru educația interculturală și pentru dezvoltarea competențelor sociale. Activitățile de grup facilitează comunicarea, negocierea și asumarea rolurilor în cadrul colectivului. Prin adaptarea sarcinilor de lucru și prin

valorizarea fiecărui progres individual, cadrul didactic contribuie la reducerea diferențelor de participare și la crearea unui sentiment de justiție educațională. Din perspectivă pedagogică, abordarea incluzivă și centrată pe elev impune revizuirea obiectivelor și a conținuturilor educației fizice în sensul flexibilizării și al relevanței pentru realitatea elevilor. Accentul se deplasează de la performanța standardizată la progresul personal, iar activitatea fizică devine mijloc de dezvoltare globală a personalității. Profesorul își asumă rolul de mediator al experiențelor educaționale și de susținător al dezvoltării armonioase a fiecărui elev. În sinteză, educația fizică incluzivă, echitabilă și centrată pe elev reprezintă o direcție strategică în modernizarea procesului instructiv-educativ. Prin adaptarea strategiilor didactice și prin promovarea valorilor cooperării și respectului, educația fizică se afirmă ca instrument de coeziune socială și de dezvoltare a competențelor pentru viață. Această perspectivă consolidează rolul sportului școlar ca factor de integrare și de echilibru în formarea tinerelor generații.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2013). Instruirea interactivă. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Golu, P., & Golu, I. (2003). Psihologia educației. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Potolea, D. (2012). Pedagogie și didactică. Iași: Editura Polirom.
4. Păun, E. (2002). Școala – abordare sociopedagogică. Iași: Editura Polirom.
5. Stănescu, M. (2016). Didactica educației fizice. București: Editura Discobolul.
6. Radu, I. T. (2000). Evaluarea în procesul didactic. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
7. Stan, C. (2004). Managementul clasei. București: Editura Aramis.

DIGITALIZAREA INSTRUIRII SPORTIVE MODERNE

Prof. Nicolae TRIȘCAȘ
Școala Gimnazială Glodeanu Sărat
Județul Buzău

Evoluția accelerată a tehnologiilor digitale redefineste fundamentele metodologice ale educației fizice și ale sportului de performanță, generând noi paradigme de instruire, evaluare și optimizare a randamentului motric. În cadrul acestui proces de transformare, tehnologiile emergente și instrumentele digitale avansate dobândesc statutul de mediatorii pedagogici și performativi, care facilitează trecerea de la un model instructiv predominant empiric către unul fundamentat pe date obiective, analiză sistemică și feedback adaptiv. Integrarea acestora în procesele educaționale și sportive presupune o reconfigurare a relației dintre corp, mișcare și cunoaștere, precum și o redefinire a rolului profesorului și antrenorului în ecosistemul formativ contemporan.

Din perspectivă epistemologică, utilizarea tehnologiilor emergente în educația fizică și sport reflectă orientarea către o pedagogie bazată pe evidență, în care procesul de predare și antrenament se sprijină pe date cantitative și calitative obținute prin instrumente de măsurare digitală. Dispozitivele portabile, sistemele de tracking biomecanic, aplicațiile de analiză a efortului și platformele de management al performanței permit monitorizarea continuă a parametrilor fiziologici și motrici, precum frecvența cardiacă, volumul de lucru, intensitatea efortului, tiparele de mișcare și timpul de recuperare. Aceste date oferă premisele unei individualizări riguroase a sarcinilor de instruire și antrenament, contribuind la optimizarea progresului și la prevenirea dezechilibrelor funcționale.

Tehnologiile de realitate augmentată și realitate virtuală introduc o dimensiune simulativă în procesul de învățare și antrenament, care permite recrearea unor contexte competiționale complexe într-un mediu controlat. Prin intermediul acestora, sportivii pot exersa secvențe tehnice, tactice și decizionale în condiții variabile, cu un grad ridicat de fidelitate perceptivă. Această abordare favorizează dezvoltarea reprezentărilor mentale ale mișcării, consolidarea schemelor motrice și rafinarea capacității de anticipare, componente esențiale ale performanței sportive. În același timp, mediile virtuale susțin un tip de învățare experiențială asistată digital, în care erorile devin surse de reglare adaptivă, iar feedbackul este oferit într-o manieră imediată și contextualizată.

Inteligența artificială și analiza avansată a datelor reprezintă un pilon central al modernizării sportului de performanță. Algoritmii de învățare automată pot identifica tipare invizibile la nivel observațional, pot corela variabile fiziologice cu parametri tehnici și pot genera predicții privind evoluția performanței sau riscul de accidentare. Aceste funcții susțin o planificare strategică a antrenamentului, bazată pe scenarii predictive și pe ajustări dinamice ale volumului și intensității efortului. În plan pedagogic, aceste instrumente contribuie la dezvoltarea competențelor metacognitive ale sportivilor, care devin participanți activi în procesul de analiză și autoreglare a propriei activități.

Integrarea instrumentelor digitale avansate produce efecte semnificative asupra arhitecturii metodologice a instruirii sportive. Modelul tradițional, centrat pe transmiterea directă a informației și pe demonstrația tehnică, este completat de un model reflexiv-analitic, în care datele generate digital sunt supuse interpretării critice. Profesorul și antrenorul își asumă rolul de mediator cognitiv, facilitând transformarea informației brute în cunoaștere aplicată.

Acest proces consolidează dimensiunea cognitivă a educației fizice și sportului, conferindu-le statutul de domenii interdisciplinare care integrează elemente de biomecanică, fiziologie, psihologie și știința datelor.

Din punct de vedere axiologic, utilizarea tehnologiilor emergente favorizează dezvoltarea unor valori specifice culturii performanței responsabile, precum rigoarea, autoexigența, responsabilitatea față de corp și respectul pentru principiile antrenamentului rațional. Accesul la date obiective stimulează o raportare realistă la propriile capacități și limite, consolidând identitatea sportivului ca subiect activ al formării sale. În acest cadru, performanța devine rezultatul unei sinteze între potențialul biologic, strategia pedagogică și suportul tehnologic, iar succesul este reinterpretat ca proces de optimizare continuă, mai degrabă decât ca rezultat izolat.

Integrarea tehnologiilor digitale avansate ridică și provocări conceptuale legate de echilibrul dintre tehnicizare și dimensiunea umanistă a sportului. Menținerea caracterului educativ al activității motrice presupune utilizarea tehnologiei ca instrument de sprijin al dezvoltării globale, fără diminuarea rolului experienței directe, al relației interpersonale și al valorilor etice. Din această perspectivă, competența digitală a cadrelor didactice și a antrenorilor devine o condiție esențială pentru integrarea coerentă a noilor tehnologii în strategiile de instruire și evaluare.

Astfel, integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în educația fizică și sportul de performanță configurează un nou cadru epistemologic și metodologic al instruirii motrice. Această integrare favorizează individualizarea, optimizarea și eficientizarea procesului de antrenament, susține dezvoltarea competențelor cognitive și metacognitive ale sportivilor și contribuie la redefinirea performanței ca produs al interacțiunii dintre corp, tehnologie și cunoaștere. Educația fizică și sportul de performanță devin astfel spații privilegiate ale convergenței dintre știință, pedagogie și inovație tehnologică, deschizând perspective noi asupra modului în care este construită excelența sportivă în societatea contemporană.

Bibliografie

Carling, C., Reilly, T., & Williams, A. M. (2009). *Performance Assessment for Field Sports*. London: Routledge.

Chow, J. Y., Davids, K., Button, C., & Renshaw, I. (2016). *Nonlinear Pedagogy in Skill Acquisition*. London: Routledge.

Fister, I., Fister, I., Jr., & Perc, M. (2021). Toward the discovery of patterns in sports performance data using artificial intelligence. *Frontiers in Psychology*, 12, 614229. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2021.614229>

Gabbett, T. J. (2016). The training-injury prevention paradox. *British Journal of Sports Medicine*, 50(5), 273–280.

World Health Organization. (2020). *Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour*. Geneva: WHO Press.

PROIECT EDUCAȚIONAL
"ARTĂ, DA! BULLYING, NU!", ediția I
AN ȘCOLAR 2022-2023

Prof. înv. preș. Tudorache Corina,
G.P.N. Broșteni Aninoasa

ARGUMENT:

S-a constatat că fenomenul de bullying este prezent încă de la grădiniță, manifestat sub forma unei situații conflictuale între copii, privită până nu demult de adulți cu o atitudine relaxată de tipul „așa sunt copiii” sau „copiii sunt copii”. Tachinarea și poreclirea sunt comportamente circumscrie fenomenului de bullying care, de cele mai multe ori, trec neobservate, considerându-se că fac parte dintr-un comportament obișnuit la vârsta preșcolară. În realitate, aceste forme ușoare reprezintă stadiile incipiente ale unor forme mult mai grave.

O abordare pozitivă a prevenirii violenței în grădinițe și școli este în contrast cu intervențiile clasice. Abordarea pozitivă constă în dezvoltarea aspectelor emoționale și sociale (empatia și respectul pentru ceilalți, stima de sine, stabilirea unei conexiuni între preșcolari/elevi și colegi, grădiniță/ școală și comunitate, comunicarea nonviolentă) care sunt incompatibile cu comportamentele antisociale.

Pornind de la acest punct de vedere, prin proiectul ”Artă, DA!, Bullying, NU!”, ne-am propus canalizarea emoțiilor negative ale preșcolarilor/ elevilor spre activități plăcute, activități legate de artă, sub toate formele ei – pictură, colaj, dans, artă dramatică etc. Artă facilitează exprimarea emoțiilor, scoaterea lor la suprafață.

Utilizarea tuturor formelor de artă în abordarea fenomenului de bullying conduce în final la un mediu îmbunătățit în clasă și, în același timp, facilitează comunicarea profesorului cu preșcolarii/ elevii. Lucrurile și faptele pe care preșcolarii/elevii nu le pot aduce la discuție, despre care nu pot vorbi, sunt mai ușor de exteriorizat prin orice formă de artă. Aceste expresii pot oferi profesorului sau consilierului școlar imaginea problemelor cu care se confruntă copilul și îi pot da timp să intervină înainte de a se întâmpla lucruri dramatice.

Acest proiect se desfășură în acest an școlar între G.P.N. Broșteni Aninoasa în parteneriat cu G.P.P. „Căsuța fermecată”, București, parteneri fiind și clasa aIII-a din cadrul școlii Gimnaziale Broșteni Aninoasa.

SCOPUL PROIECTULUI:

Informarea corectă cu privire la formele de violență, modalități de prevenție și intervenție, conștientizarea aspectelor pozitive și negative din comportamentul preșcolarilor/elevilor.

DESCRIEREA ACTIVITĂȚILOR:

Prima activitate a proiectului, "**Cafeneaua părinților**", se va desfășura în două etape la nivelul fiecărei unități partenere în proiect cu părinții preșcolarilor/elevilor implicați. În prima etapă părinții se vor familiariza cu activitățile din cadrul proiectului în data de 15.12.2022. A doua etapă va lua forma unei dezbateri cu privire la fenomenul de bullying, cu scopul identificării celor mai potrivite metode de prevenire a acestui fenomen la vârsta preșcolară și școlară mică, în data de 12.01.2023. Cu această ocazie, părinții vor lua la cunoștință despre activitățile proiectului propus și modalitățile de implicare a acestora în proiect alături de copii.

A doua activitate a proiectului se va desfășura sub forma unui atelier creativ de realizare postere cu mesaje anti-bullying sub denumirea "**Prietenie în culori**". Atelierul creativ de realizare postere cu mesaje anti-bullying se va desfășura sub coordonarea cadrelor

didactice cu participarea preșcolarilor/elevilor din unitățile partenere alături de părinții acestora în data de 16.02.2023, în incinta fiecărei unități școlare. Posterele vor fi realizate pe un suport cu dimensiuni de 70/100 cm. Tehnicile folosite pentru realizarea posterelor sunt la alegerea cadrelor didactice (desen, pictură, decupare, lipire, colaj etc.). Se va realiza 1 poster/grupă sau clasă participantă. Posterul va fi afișat la loc vizibil în unitatea parteneră și va purta denumirea activității și a proiectului, precum și datele de identificare ale grupei care a contribuit la realizarea acestuia (denumirea unității, sectorul, grupa, numărul de preșcolari, cadrele didactice coordonatoare). Posterul va fi transmis către unitatea aplicantă înainte de ultima activitate a proiectului împreună cu celelalte lucrări realizate pe parcursul proiectului.

A treia activitate a proiectului se va desfășura sub forma unui atelier plastic de realizare a unor lucrări cu teme anti-bullying denumit **"Bucuria prin ochi de copil"**. Atelierul plastic de realizare a unor lucrări cu teme anti-bullying se va desfășura sub coordonarea cadrelor didactice cu participarea preșcolarilor/elevilor din unitățile partenere, în data de 16.03.2023. Lucrările vor fi realizate pe suporturi A4 în diferite tehnici de pictură. La finalul activității, lucrările vor fi expuse în fiecare grădiniță parteneră și vor purta denumirea activității și a proiectului, precum și datele de identificare ale preșcolarului/elevului care a realizat lucrarea (denumirea unității, sectorul, preșcolarul/elevul, cadrul didactic coordonator) – etichetă în partea de jos dreapta a lucrării. Vor fi selectate 5 lucrări/unitate, care vor fi transmise către unitatea aplicantă înainte de ultima activitate a proiectului împreună cu celelalte lucrări realizate pe parcursul proiectului.

A patra activitate se va desfășura sub forma unor jocuri de rol, sub denumirea **"Împreună în lumea poveștilor"**. Jocurile de rol se vor desfășura pe teme din poveștile cunoscute de preșcolari, astfel încât comportamentele personajelor negative să se transforme în comportamente pozitive, prin identificarea mai multor soluții. Activitatea se va desfășura la sediul unităților partenere în perioada 24-28.04.2023, în cadrul etapei zilnice dedicată jocurilor și activităților liber alese. Copiii vor lucra în perechi, pe echipe sau în grupuri mici pentru încurajarea colaborării, cooperării și întreținerii relațiilor de prietenie. Pe parcursul activităților se vor surprinde în fotografii momente sugestive cu care se va realiza un colaj ce va fi transmis către unitatea aplicantă înainte de ultima activitate a proiectului împreună cu celelalte lucrări realizate pe parcursul proiectului.

A cincea activitate a proiectului se va desfășura sub forma unui atelier în urma căruia elevii Liceului de Arte Plastice Nicolae Tonitza în colaborare cu preșcolarii vor decora gardul grădinițelor gazdă (GRĂDINIȚA "CĂSUȚA FERMECATĂ" și GRĂDINIȚA "PARADISUL VERDE") pentru a transmite mesaje anti-bullying, în perioada 02-05.05.2022. Acțiunea se va numi **"Exprimă-te liber!"** și le va oferi copiilor ocazia de a-și exprima ideile și sentimentele într-un mod artistic, promovând arta la un alt nivel.

A șasea activitate a proiectului constă în formarea deprinderilor motrice privind executarea unor pași de dans pentru realizarea unui moment artistic (**"Dansul prieteniei"**) ce va avea loc în gala de închidere a proiectului. Perioada de pregătire a preșcolarilor se va desfășura în intervalul 08-12.05.2023, la sediul fiecărei unități implicate în proiect, după instrucțiuni precise transmise de coordonatorii proiectului înainte de săptămâna de pregătire.

Activitatea finală, respectiv **"Gala de închidere a proiectului"**, va avea loc la sediul GRĂDINIȚEI "PARADISUL VERDE" din strada Puchenii nr. 55, sector 5, București. În perioada 08-12.05.2023 responsabilii pe unitate ai proiectului vor transmite către unitatea aplicantă posterele realizate de copii și părinți, cele 5 lucrări/unitate selectate realizate de copii și colajul cu imaginile realizate pe parcursul activităților proiectului, pentru organizarea unei expoziții cuprinzând rezultatele obținute. Cadrele didactice însoțite de preșcolari/elevi și/sau părinți se vor deplasa miercuri, 17.05.2023, la sediul GRĂDINIȚEI "PARADISUL VERDE" unde va avea loc închiderea proiectului, după vizitarea expoziției și înmânarea

diplomelor de participare, sub forma unui flashmob care cuprinde momentul artistic pregătit anterior, respectiv "Dansul prieteniei".

Prima activitate a debutat în luna decembrie.

Educația timpurie reprezintă una dintre cele mai importante etape în dezvoltarea copilului, deoarece în această perioadă se formează bazele dezvoltării cognitive, emoționale și sociale. Grădinița este primul mediu educațional organizat în care copilul învață să interacționeze cu alți copii, să respecte reguli și să descopere lumea prin activități structurate. În contextul societății contemporane, sistemul educațional pune un accent tot mai mare pe promovarea unei educații incluzive, echitabile și centrate pe copil.

Educația incluzivă presupune integrarea tuturor copiilor în același mediu educațional, indiferent de diferențele dintre ei. Aceste diferențe pot fi de natură culturală, socială, economică sau pot ține de ritmul diferit de dezvoltare ori de existența unor cerințe educaționale speciale. O educație echitabilă și centrată pe copil are ca obiectiv principal dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil și valorificarea potențialului său individual.

Educația incluzivă reprezintă o abordare pedagogică modernă care urmărește asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii. Aceasta se bazează pe ideea că fiecare copil este unic și are propriile nevoi, interese și ritmuri de învățare. În loc să excludă sau să separe copiii care întâmpină dificultăți, educația incluzivă propune adaptarea mediului educațional astfel încât toți copiii să poată participa activ la procesul de învățare.

În grădiniță, educația incluzivă presupune crearea unui climat educațional pozitiv, în care diversitatea este respectată și valorizată. Copiii sunt încurajați să coopereze, să comunice și să se ajute reciproc. Activitățile sunt organizate astfel încât fiecare copil să aibă posibilitatea de a participa și de a-și exprima ideile și sentimentele.

Un aspect important al educației incluzive este colaborarea dintre educatoare, familie și specialiști. Prin această colaborare se pot identifica nevoile individuale ale copilului și se pot aplica strategii educaționale adecvate pentru sprijinirea dezvoltării sale.

Echitatea în educație presupune oferirea unor șanse egale tuturor copiilor, dar și adaptarea sprijinului educațional în funcție de nevoile fiecăruia. Nu toți copiii pornesc de la același nivel de dezvoltare și nu toți învață în același mod. De aceea, educația echitabilă înseamnă acordarea unei atenții speciale copiilor care au nevoie de sprijin suplimentar.

În mediul preșcolar, echitatea se realizează prin adaptarea activităților didactice la nivelul de dezvoltare al copiilor. Educatoarea poate utiliza metode variate de predare, jocuri educative, activități practice și exerciții interactive care să stimuleze participarea tuturor copiilor. De asemenea, este important ca mediul educațional să fie sigur, prietenos și stimulat. Un alt element esențial al educației echitabile este implicarea familiei. Părinții joacă un rol important în susținerea procesului educațional, iar colaborarea dintre grădiniță și familie contribuie la dezvoltarea armonioasă a copilului.

Educația centrată pe copil reprezintă o abordare pedagogică în care copilul devine elementul central al procesului educațional. Activitățile sunt organizate în funcție de interesele, nevoile și particularitățile fiecărui copil. În acest tip de educație, copilul nu mai este doar un receptor pasiv al informației, ci un participant activ la procesul de învățare.

În grădiniță, educația centrată pe copil se realizează prin activități interactive și prin utilizarea jocului ca metodă principală de învățare. Jocul permite copiilor să exploreze mediul înconjurător, să experimenteze și să învețe într-un mod natural și plăcut.

Educatoarea are rolul de ghid și facilitator al învățării. Ea observă comportamentul copiilor, identifică interesele acestora și adaptează activitățile pentru a răspunde nevoilor lor.

Astfel, fiecare copil este încurajat să își dezvolte autonomia, creativitatea și încrederea în sine. Aceasta are un rol esențial în implementarea educației incluzive și centrate pe copil. ea este responsabilă de crearea unui mediu educațional în care fiecare copil să se simtă acceptat, respectat și valorizat. Prin atitudinea sa pozitivă și prin strategiile didactice utilizate, educatoarea poate contribui la dezvoltarea unui climat de cooperare și respect între copii.

Pentru a susține educația incluzivă, educatoarea trebuie să utilizeze metode variate de predare și să adapteze activitățile în funcție de nivelul de dezvoltare al copiilor. Observarea și evaluarea continuă a progresului copiilor sunt, de asemenea, foarte importante.

În același timp, educatoarea trebuie să colaboreze cu părinții și cu alți specialiști, precum psihologi sau consilieri educaționali. Această colaborare contribuie la identificarea dificultăților întâmpinate de copii și la găsirea unor soluții eficiente pentru sprijinirea lor.

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe copil reprezintă o direcție esențială în dezvoltarea învățământului modern. În învățământul preșcolar, aceste principii contribuie la crearea unui mediu educațional care valorifică potențialul fiecărui copil și promovează respectul pentru diversitate.

Prin aplicarea acestor principii, grădinița devine un spațiu în care toți copiii au oportunitatea de a învăța, de a se dezvolta și de a-și descoperi propriile capacități. Rolul educatoarei, al familiei și al comunității este esențial pentru asigurarea unui proces educațional de calitate.

Bibliografie

1. Cucos, Constantin – Pedagogie, Editura Polirom.
2. Vrăsmaș, Traian – Educația incluzivă în grădiniță.
3. Ministerul Educației – Curriculum pentru educație timpurie.
4. UNICEF – Educație incluzivă și echitate în educație.

Proiecte Educaționale Transformaționale: Construirea punților între Școală și Comunitate

Autor: TUFIS DANIELA ELENA,
SCOALA GIMNAZIALA NR.13,TIMISOARA

În peisajul educațional actual, școala nu mai poate fi o „insulă” de teorie. Educația contemporană transcende granițele sălii de clasă, transformându-se într-un proces viu, alimentat de **proiecte educaționale transformaționale**. Aceste inițiative redefinesc relația dintre instituția de învățământ și mediul social, transformând elevii din simpli receptori de informație în agenți activi ai schimbării comunitare (**Fundația Noi Orizonturi, 2022**).

1. Pilonii Transformării Instituționale

La nivelul școlii, proiectele transformaționale vizează o schimbare de paradigmă, de la un model tradițional la unul **inovativ și colaborativ**.

- **Management prin Proiecte:** Instituția atrage resurse prin parteneriate strategice, utilizând mecanisme precum programul Erasmus+ pentru a profesionaliza corpul didactic și a moderniza infrastructura educațională (**ANPCDEFP, 2024**).
- **Abordarea „Whole School”:** Proiectele nu mai sunt izolate, ci integrate în cultura școlii, vizând dezvoltarea holistică a elevului prin consiliere și mentorat.

2. Impactul asupra Comunității: Modelul Voluntariatului Ecologic

O instituție conectată transformă comunitatea într-un spațiu de învățare. Proiectele de tip „Eco-Ambasadorii” exemplifică modul în care voluntariatul ecologic poate genera rezultate concrete. Conform **Strategiei Naționale privind Educația pentru Mediu**, astfel de inițiative sunt esențiale pentru formarea unei generații responsabile față de schimbările climatice (**Ministerul Educației, 2023**).

Prin parteneriate cu primăriile locale și ONG-uri, elevii aplică legea voluntariatului (**Parlamentul României, 2014**) pentru a rezolva probleme reale: gestionarea deșeurilor, regenerarea spațiilor verzi și educarea civică a cetățenilor.

3. Metodologie și Implementare

Succesul unui astfel de demers rezidă într-o planificare riguroasă. Utilizarea unor instrumente de management, precum **Graficul Gantt** (pentru cronologie) și **Acordurile de Parteneriat** (pentru responsabilitate), asigură sustenabilitatea.

Programe precum Eco-Școala oferă o metodologie clară în 7 pași, care garantează că impactul proiectului este măsurabil prin indicatori de performanță cuantificabili (CCDG, n.d.).

4. Lecții Învățate și Managementul Riscului

Orice proiect transformațional se confruntă cu obstacole. Analiza post-implementare a evidențiat câteva aspecte critice pentru succesul pe termen lung:

A. Bariere identificate și soluții

- **Rezistența la schimbare:** Adesea, comunitatea sau chiar personalul școlii pot privi voluntariatul ca pe o „sarcină extra”.
 - *Lecția:* Comunicarea beneficiilor (puncte de credit pentru elevi, vizibilitate pentru școală) trebuie realizată **înainte** de lansarea activităților.
- **Fluctuația motivației:** Elevii tind să fie entuziași la început, dar interesul scade în fazele de monitorizare (ex: colectarea zilnică a deșeurilor).
 - *Lecția:* Implementarea unui sistem de **gamificare** (concursuri între clase, titluri de „Eco-Liderul lunii”) menține angajamentul ridicat.

B. Factori critici de succes

- **Parteneriatul, nu doar Sponsorizarea:** Cele mai reușite proiecte au fost cele în care partenerii locali (Primăria sau ONG-urile) s-au implicat activ în ateliere, nu doar au oferit resurse materiale.
- **Documentarea riguroasă:** Lipsa fotografiilor sau a listelor de prezență de la începutul proiectului îngreunează raportarea finală.
 - *Lecția:* Desemnarea unui „**Media Manager**” din rândul elevilor care să documenteze vizual fiecare etapă.

C. Sustenabilitatea post-proiect

- Multe inițiative mor odată cu finalizarea finanțării sau a anului școlar.
 - *Lecția:* Integrarea proiectului în **Planul de Dezvoltare Instituțională (PDI)** al școlii asigură continuitatea acestuia ca tradiție a instituției, nu doar ca eveniment singular.

Analiza SWOT a Proiectului (Sinteză)

Puncte Tari (Strengths)

Implicarea activă a elevilor; Parteneriate solide.

Puncte Slabe (Weaknesses)

Resurse de timp limitate pentru profesori.

Oportunități (Opportunities)

Accesarea de noi fonduri (ex. Start ONG);
Vizibilitate media.

Amenințări (Threats)

Condiții meteo nefavorabile; Lipsa de reacție a
comunității.

IN CONCLUZIE:

Proiectele transformaționale reușesc atunci când există o viziune comună. Ele transformă educația dintr-o obligație formală într-o investiție directă în viitorul comunității. Atunci când o școală „iese în stradă” pentru a proteja mediul sau pentru a sprijini comunitatea, ea își îndeplinește adevărata misiune: formarea de cetățeni integri și activi .

Referințe Bibliografice

- Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale. (2024). *Ghidul Programului Erasmus+ 2024*. ANPCDEFP.
- Centrul Carpato-Danubian de Geoecologie. (n.d.). *Metodologia programului internațional Eco-Școala*. CCDG România.
- Fundația Noi Orizonturi. (2022). *Ghid de învățare prin serviciu în folosul comunității*. Editura Noi Orizonturi.
- Guvernul României. (2023). *Strategia națională privind educația pentru mediu și schimbări climatice 2023-2030*. Ministerul Educației.
- Parlamentul României. (2014). *Legea nr. 78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat în România*. Monitorul Oficial.
- WWF România. (2023). *Ghid pentru proiecte verzi de impact*. World Wide Fund for Nature.

Școala de mâine

Prof.dr. Alina Elena Turcescu

Colegiul Național "Ion C. Brătianu", Pitești

Într-o lume marcată de schimbări accelerate – tehnologice, sociale, economice și climatice – educația nu mai poate rămâne un sistem rigid, ancorat exclusiv în transmiterea de informații. Trebuie să propunem o reconfigurare profundă a modului în care înțelegem educația: nu doar ca proces de acumulare de cunoștințe, ci ca fundament pentru construirea unui viitor sustenabil, etic și uman. Educația viitorului trebuie să formeze oameni capabili să gândească critic, să colaboreze, să se adapteze și să își gestioneze atât inteligența cognitivă, cât și pe cea emoțională.

Educația ca arhitect al viitorului

Educația a fost dintotdeauna un instrument de modelare socială, însă astăzi responsabilitatea ei este mai mare ca oricând. Viitorul nu mai este previzibil pe termen lung, iar profesiile de mâine, în multe cazuri, nu există încă. Prin urmare, educația care „construiește mâinele” nu se poate limita la pregătirea pentru un set fix de competențe, ci trebuie să dezvolte capacitatea de a învăța continuu. Astfel, un sistem educațional orientat spre viitor pune accent pe gândire critică și creativă, rezolvarea de probleme complexe, flexibilitate cognitivă, responsabilitate socială și civică. Acesta este sensul ideii că educația trebuie să devină un proces viu, adaptabil, centrat pe elev și pe nevoile reale ale societății.

Numeroase studii experimentale și meta-analize demonstrează că gândirea critică și creativitatea nu se dezvoltă spontan, ci necesită contexte educaționale deliberate, centrate pe problematizare, reflecție și explorare creativă. Doar Philip C. Abrami și echipa sa de la Concordia University, Montreal, Quebec, Canada a realizat peste 100 de studii experimentale care au arătat aceasta. Voi reda doar două dintre ele.

Studiul realizat de el împreună cu Riesenmy, Mitchell, Hudgins și Ebel (1991) a investigat efectele instruirii explicite în strategii de gândire critică asupra capacității elevilor de a transfera aceste abilități în contexte noi. Cercetarea a presupus un pre-test și post-test și a implicat un eșantion de aproximativ 70 de elevi de clasele a IV-a și a V-a, împărțiți într-un grup experimental și un grup de control. Grupul experimental a beneficiat de instruire directă în strategii cognitive de ordin superior, precum planificarea, monitorizarea și evaluarea raționamentului, integrate în activități de învățare. Rezultatele au arătat că elevii din grupul experimental au obținut scoruri semnificativ mai mari la testele de gândire critică comparativ cu grupul de control, atât imediat după intervenție, cât și la evaluările realizate la patru și opt săptămâni ulterior. Un aspect important evidențiat de studiu este faptul că abilitățile de gândire critică s-au menținut în timp și au fost transferate atât lateral, cât și vertical, în situații de învățare diferite. Concluziile cercetării susțin ideea că gândirea critică trebuie predată explicit pentru a fi dezvoltată eficient.

Studiul realizat împreună cu Zohar, Weinberger și Tamir (1994) investighează efectele integrării sistematice a gândirii critice în predarea biologiei asupra dezvoltării abilităților cognitive ale elevilor. Cercetarea a implicat un eșantion de 678 de elevi de clasa a VII-a, împărțiți într-un grup experimental și un grup de control. Grupul experimental a participat la activități didactice special concepute pentru a stimula gândirea critică, integrate în curriculumul obișnuit de biologie, în timp ce grupul de control a beneficiat de predare tradițională. Rezultatele au indicat îmbunătățiri semnificative ale abilităților de gândire critică în rândul

elevilor din grupul experimental, comparativ cu cei din grupul de control. Mai mult, elevii au demonstrat capacitatea de a transfera aceste abilități atât în contexte biologice, cât și în situații non-științifice. Studiul a evidențiat, de asemenea, că dezvoltarea gândirii critice nu afectează negativ achiziția de cunoștințe disciplinare, ci poate contribui la o înțelegere mai profundă a conținutului. Concluzia vorbește despre necesitatea integrării gândirii critice în procesul educațional.

În plus, există alte numeroase studii care arată că mediile educaționale rigide, predarea tradițională centrată pe conformism și evaluare standardizată inhibă creativitatea elevilor. Voi folosi ca exemplu doar unul dintre ele. Studiul longitudinal realizat de George Land și Beth Jarman a fost inițial dezvoltat pentru NASA, cu scopul de a identifica potențialul creativ necesar inginerilor și cercetătorilor implicați în proiecte complexe. Ulterior, testul de gândire creativă a fost aplicat într-un studiu longitudinal pe un eșantion larg de copii. Cercetătorii au evaluat aproximativ 1.600 de copii la vârsta de 5 ani, folosind un instrument care măsura gândirea divergentă. Aceiași copii au fost retestați la 10 ani și la 15 ani, iar rezultatele au fost comparate cu cele ale unui eșantion de adulți. Rezultatele au arătat o scădere dramatică a nivelului de creativitate: aproximativ 98% dintre copiii de 5 ani au obținut scoruri ridicate de gândire creativă, comparativ cu 30% la vârsta de 10 ani, 12% la 15 ani și doar 2% la adulți.

Tehnologia trebuie să fie un instrument, nu un scop. Nu putem elimina tehnologia. Ea aparține nu doar prezentului, cât mai ales viitorului, un viitor în care devine un pilon esențial al educației. Inteligența artificială, realitatea virtuală, platformele digitale și analiza datelor pot transforma radical procesul de învățare. Cu toate acestea, să subliniem un principiu fundamental, și anume că tehnologia trebuie să servească educația, nu să o înlocuiască. Utilizată corect, tehnologia poate personaliza învățarea în funcție de ritmul și stilul fiecărui elev, poate facilita accesul la educație pentru comunități defavorizate, poate stimula învățarea experiențială și interdisciplinară. În lipsa unei viziuni etice, însă, tehnologia riscă să creeze dependență, alienare sau inegalități. De aceea, educația viitorului trebuie să includă și alfabetizarea digitală critică, care să îi ajute pe tineri să folosească tehnologia conștient și responsabil.

Un studiu de impact extins arată că un program de învățare adaptivă personalizată bazat pe tehnologie a condus la rezultate de învățare echivalente cu 1.9 ani de progres școlar în doar 17 luni față de cele obișnuite. Schmid, Pauli și Petko (2023) demonstrează, pe baza datelor de la peste 30 de școli, că integrarea tehnologiei digitale în practici de învățare personalizată facilitează adaptarea conținutului și ritmului de învățare la nevoile individuale ale elevilor, ceea ce susține o implicare mai ridicată și rezultate educaționale mai bune. Studiul s-a bazat pe date colectate prin chestionare aplicate elevilor în 31 de școli secundare din Elveția care aveau implementată o strategie școlară de învățare personalizată și a abordat atât o analiză a răspunsurilor elevilor privind utilizarea tehnologiei digitale în contexte de învățare, cât și un studiu de caz pentru trei școli cu frecvență intensă a tehnologiei digitale în practică, și evaluarea modurilor în care instrumentele digitale contribuie la adaptarea procesului educațional la nevoile individuale ale elevilor, privind conținutul, ritmul și formatul de învățare.

Pe de altă parte, nu trebuie neglijată dimensiunea emoțională și umană a educației. Un aspect adesea neglijat în sistemele educaționale tradiționale este dimensiunea emoțională. Educația care construiește ziua de mâine nu poate ignora sănătatea mintală, empatia și inteligența emoțională. Copiii noștri sunt din ce în ce mai anxioși, mai orientați către panică, mai lipsiți de motivație. Familiile nu știu să gestioneze aceste aspecte și școala poate sprijini eforturile de reechilibrare emoțională. Firescul trebuie să devină o prezență continuă în școală. De aceea, trebuie să promovăm o educație care creează spații sigure de exprimare emoțională, care dezvoltă empatia și comunicarea autentică, și, prin asta, susține echilibrul între performanță și bunăstare. Un elev care se simte văzut, ascultat și valorizat va deveni un adult capabil să

contribuie constructiv la societate. Astfel, educația nu mai formează doar profesioniști competenți, ci oameni întregi.

Un studiu amplu realizat în principal în Statele Unite care sintetizează rezultatele cercetării a 213 programe de învățare social-emoțională în care au fost implicați 270 034 elevi a evaluat impactul acestor programe asupra performanței școlare, programe ce dezvoltă competențe precum autoreglarea emoțiilor, empatia, relațiile pozitive și luarea deciziilor responsabile. Elevii implicați în aceste programe au înregistrat îmbunătățiri semnificative ale performanței academice generale comparativ cu elevii care au urmat predarea tradițională. Aceste efecte s-au manifestat în diverse discipline — limbă, matematică, științe — dar și în media generală obținută de elevi. Chiar dacă efectele variază în funcție de modalitatea de aplicare a programelor, datele indică în mod constant un impact pozitiv al dezvoltării competențelor emoționale asupra rezultatelor școlare. Studiul a fost publicat în 2011 în *Child Development* de către Josef Durlak, Roger Weissberg, Allison Dymnicki, Rebecca Taylor și Kriston Schellinger.

Așadar, rolul profesorului în educația de mâine nu mai este doar de furnizor de informații, ci un facilitator al învățării, un mentor și un ghid care poate stimula curiozitatea și autonomia elevilor, poate crea contexte de învățare relevante și aplicabile și susține dezvoltarea personală și emoțională. Dar, pentru a putea îndeplini acest rol, este esențial ca și educatorii să beneficieze de formare continuă, sprijin instituțional și recunoaștere socială. Desimone arată, însă, că nu orice formare a profesorilor conduce la efectele scontate. Fără structură, conținut relevant și timp suficient, formarea profesorilor rămâne inefficientă — ceea ce explică de ce mulți profesori nu își schimbă stilul de predare fără instruire adecvată, ci revin la metode tradiționale. Modelul propus de ea oferă baza teoretică pentru multe studii empirice ulterioare care demonstrează că schimbarea reală în predare apare doar atunci când dezvoltarea profesională este bine proiectată și însoțită de practică și coaching. Ce trebuie să conțină formarea continuă a profesorilor, în opinia Laurei Desimone? Focus clar pe conținutul și metodologia predării relevante pentru materia în cauză, nu doar generalități teoretice, oportunități pentru profesori de a învăța prin practică, discuții, reflecție asupra propriei predări și exerciții aplicabile, alinierea formării cu alte inițiative educaționale, obiective școlare și curriculum, durată suficientă căci nu este îndeajuns o singură sesiune și, nu în ultimul rând, participare colectivă prin implicarea profesorilor din aceeași școală sau disciplină pentru a crea comunități de practică și sprijin reciproc.

Pentru a oferi și unele exemple concrete de acțiuni menite să ilustreze liniile de schimbare propuse până aici, voi face referire la unele din practici, fără pretenția de a fi cele mai relevante și în niciun caz exhaustive.

În sensul conectării conținutului didactic la viața reală, profesorii pot proiecta activități de învățare care pornesc de la probleme autentice din comunitate sau din viața cotidiană a elevilor. Lecțiile devin astfel relevante și semnificative, iar elevii sunt încurajați să aplice cunoștințele teoretice în contexte concrete. Aceasta se poate face prin utilizarea învățării bazată pe proiecte prin care elevii identifică o problemă reală, propun soluții și reflectează asupra impactului acestora, dar și prin predarea plecând de la întrebări și curiozități ale elevilor pe tema dată.

În ce privește cultivarea gândirii critice și a creativității, în locul predării centrate exclusiv pe memorare, profesorii pot stimula întrebările deschise, dezbaterile și activitățile creative. Acest lucru dezvoltă autonomia intelectuală și capacitatea elevilor de a analiza informațiile din perspective multiple. Se pot utiliza studii de caz, dezbateri ghidate și exerciții de tip „ce s-ar întâmpla dacă?”.

Utilizarea tehnologiei în mod conștient și echilibrat înseamnă utilizarea ei cu scop pedagogic clar. Profesorii pot selecta instrumente digitale care susțin învățarea personalizată și colaborativă, evitând supraîncărcarea digitală. Folosirea platformelor educaționale pentru feedback individualizat și a aplicațiilor interactive pentru consolidarea cunoștințelor, sau căutarea de informații relevante și vizualizarea de secvențe audio-video relevante pot constitui exemple de utilizare a tehnologiei la clasă. Sigur, crearea unor resurse digitale consacrate lecțiilor devine importantă, dar și fără acestea putem personaliza învățarea utilizând inepuizabilă resursă Internet și oferind elevilor informația de bază din lecție pe platformele electronice de catalog, așa încât ritmul de învățare al fiecăruia să fie respectat, iar timpul petrecut împreună în clasă să nu fie pierdut cu dictarea informațiilor bazale.

Integrarea educației emoționale în activitatea didactică prin care profesorii vor avea un rol cheie în crearea unui climat emoțional sigur ce favorizează învățarea, recunoașterea emoțiilor elevilor și încurajarea exprimării acestora contribuie la creșterea motivației și a stării de bine. Pot fi introduse momente de reflecție, jurnale emoționale sau discuții de tip dialog la începutul sau finalul orelor. Până la urmă, este suficient să privești elevul ca pe o ființă emoțională, nu doar rațională, cu problemele și nevoile sale, ca să găsești abordarea potrivită ce face din actul de predare un dialog pe teme date și nu un monolog. Unii dintre noi se tem că această deschidere și mână întinsă vor conduce la nerespectarea profesorilor de către elevi și pierderea autorității. Dar tocmai rigiditatea în educație vădește de respect pedagogul.

Sprijinirea autonomiei și a orientării vocaționale devine necesară pentru formarea motivațiilor și alegerea unei cariere împlinitoare. Un profesor care încurajează elevii să își descopere interesele și punctele forte contribuie direct la construirea parcursului lor educațional și profesional. Autoevaluarea, mentoratul educațional și discuțiile despre opțiunile de viitor sunt căi de a reuși să formăm viitori adulți responsabili și asumați.

Școala de mâine nu este doar o temă, ci o invitație la responsabilitate colectivă. Educația viitorului trebuie să fie flexibilă, incluzivă, umană și orientată spre sens. Ea nu construiește doar cariere, ci destine, comunități și o lume mai echilibrată. A construi ziua de mâine prin educație înseamnă a investi astăzi în oameni capabili să gândească, să simtă și să acționeze cu discernământ. Doar în acest fel educația poate deveni o fundație solidă pentru un viitor sustenabil și profund uman.

Bibliografie

- Abrami, P. C., Bernard, R. M., Borokhovski, E., Wade, A., Surkes, M. A., Tamim, R., & Zhang, D., Instructional interventions affecting critical thinking skills and dispositions: A stage 1 meta-analysis. *Review of Educational Research*, 2008, 78(4), p.1102–1134.
- Bruner, J. S., *The Culture of Education*, Cambridge, Harvard University Press, 2006.
- Delors, J., *Comoara lăuntrică. Raportul Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1996.
- Desimone, L. M., *Improving impact studies of teachers' professional development: Toward better conceptualizations and measures*, Educational Researcher, 2009, 38(3), p.181–199.
- Durlak, Joseph A., Weissberg, Roger P., Dymnicki, Allison B., Taylor, Rebecca D., & Schellinger, Kriston B., The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions, *Child Development*, 2011, vol. 82, nr. 1, p. 405–432.
- European Commission, *Key Competences for Lifelong Learning*, Luxembourg, Publications Office of the European Union, 2018.
- Fullan, M., *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*, Toronto, Pearson, 2013.
- Goleman, D., *Inteligența emoțională*, București, Curtea Veche, 1995.
- Hattie, J., *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London, Routledge, 2009.
- OECD, *OECD Learning Compass 2030*, Paris, OECD Publishing, 2019.
- Robinson, K., *Out of Our Minds: Learning to Be Creative*, Chichester, Capstone, 2011.
- Salovey, P., & Mayer, J. D., Emotional Intelligence, *Imagination, Cognition and Personality*, 1990, 9(3), p.185–211.
- Schleicher, A., *World Class: How to Build a 21st-Century School System*, Paris, OECD Publishing, 2018.
- Schmid, R. F., Pauli, C., & Petko, D., Examining the use of digital technology in schools with a school-wide approach to personalized learning, *Educational Technology Research and Development*, 2023, 71, p.213–234.

Educația incluzivă în contextul actual

Profesor învățământ primar Tuță Livia
Școala Gimnazială Cerăt, Dolj

Educația incluzivă înseamnă un sistem educațional care **primește, sprijină și valorizează toți elevii**, indiferent de diferențele dintre ei (abilitați, dizabilitați, ritm de învățare, limbă maternă, statut socio-economic, cultură etc.).

Ce o definește, pe scurt

- **Acces egal** la educație pentru toți copiii.
- **Adaptarea școlii** la nevoile elevilor (nu invers).
- **Învățare împreună** în clase obișnuite, cu suport adecvat.
- **Respect și acceptare a diversității** ca resursă, nu ca problemă.

Principii-cheie

- **Individualizarea învățării:** obiective și metode flexibile.
- **Sprijin multidisciplinar:** profesori de sprijin, consilieri, logopezi, psihologi.
- **Colaborare:** școală–familie–comunitate.
- **Participare activă:** fiecare elev contează și are voce.

Exemple concrete

- Adaptarea materialelor (font mai mare, suport vizual, audio).
- Evaluări variate (proiecte, portofolii, timp suplimentar).
- Tehnologii asistive.
- Strategii de predare diferențiată și învățare cooperativă.

De ce contează

- Reduce excluziunea și abandonul școlar.
- Crește șansele de reușită pentru toți elevii.
- Construiește empatie, respect și competențe sociale.
- Pregătește mai bine copiii pentru o societate diversă.

Dacă vrei, pot detalia **cum se aplică educația incluzivă la clasă, rolul profesorului de sprijin**, sau **exemple de bune practici** (inclusiv adaptate contextului din România).
cum se aplica la clasa

Aplicarea **educației incluzive la clasă** înseamnă lucruri foarte concrete, de zi cu zi. Nu e ceva „în plus”, ci **modul în care predai** astfel încât *toți* elevii să poată învăța.

1. Organizarea clasei

- Așezarea elevilor **flexibil** (grupuri, perechi, semicerc).
- Colțuri de lucru: citire, exerciții practice, lucru individual.
- Reguli clare, formulate **pozitiv** și vizibile.

2. Predarea diferențiată

☞ aceeași lecție, **mai multe căi de învățare**

- explicații verbale + imagini + exemple concrete
- sarcini cu **niveluri diferite de dificultate**
- timp diferit pentru rezolvare

Exemplu:

La matematică, unii elevi rezolvă exerciții de bază, alții probleme aplicative, alții folosesc materiale concrete (jetoane, bețișoare).

3. Adaptarea materialelor

- texte mai scurte sau simplificate
- font mai mare, spațiere mai bună
- scheme, hărți conceptuale
- fișe cu pași clari

Nu schimbi *conținutul*, ci **modul de accesare**.

4. Metode active și colaborative

- lucru în **perechi sau grupuri mixte**
- învățare prin joc, rol, proiect
- tutorat între colegi („elev–elev”)

☞ Elevii învață unii de la alții, nu doar de la profesor.

5. Evaluarea incluzivă

- evaluare continuă, nu doar teste
- proiecte, portofolii, prezentări
- timp suplimentar, dacă e nevoie
- feedback clar, axat pe progres

Întrebarea nu e „cine a greșit?”, ci „**ce a reușit și ce urmează?**”

6. Sprijin individual

- plan educațional personalizat (PEP), unde e cazul
- colaborare cu profesorul de sprijin
- obiective realiste și măsurabile

7. Climat emoțional sigur

- încurajarea greșelii ca parte din învățare
- limbaj respectuos
- valorizarea fiecărui elev
- intervenție rapidă în caz de excludere

Bibliografie:

1. **Vrășmaș, E.** *„Educația copiilor cu cerințe educative speciale*, Editura Aramis, București, 2015

2. **Gherguț, A.** *„Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iași, 2011

3. **Cucoș, C.** (coord.) *„Educația incluzivă – de la teorie la practică*, Editura Polirom, Iași, 2011

Educația incluzivă în contextul actual

Profesor învățământ primar Tuță Livia
Școala Gimnazială Cerăt, Dolj

Educația incluzivă înseamnă un sistem educațional care **primește, sprijină și valorizează toți elevii**, indiferent de diferențele dintre ei (abilitați, dizabilitați, ritm de învățare, limbă maternă, statut socio-economic, cultură etc.).

Ce o definește, pe scurt

- **Acces egal** la educație pentru toți copiii.
- **Adaptarea școlii** la nevoile elevilor (nu invers).
- **Învățare împreună** în clase obișnuite, cu suport adecvat.
- **Respect și acceptare a diversității** ca resursă, nu ca problemă.

Principii-cheie

- **Individualizarea învățării:** obiective și metode flexibile.
- **Sprijin multidisciplinar:** profesori de sprijin, consilieri, logopezi, psihologi.
- **Colaborare:** școală–familie–comunitate.
- **Participare activă:** fiecare elev contează și are voce.

Exemple concrete

- Adaptarea materialelor (font mai mare, suport vizual, audio).
- Evaluări variate (proiecte, portofolii, timp suplimentar).
- Tehnologii asistive.
- Strategii de predare diferențiată și învățare cooperativă.

De ce contează

- Reduce excluziunea și abandonul școlar.
- Crește șansele de reușită pentru toți elevii.
- Construiește empatie, respect și competențe sociale.
- Pregătește mai bine copiii pentru o societate diversă.

Dacă vrei, pot detalia **cum se aplică educația incluzivă la clasă, rolul profesorului de sprijin**, sau **exemple de bune practici** (inclusiv adaptate contextului din România).
cum se aplica la clasa

Aplicarea **educației incluzive la clasă** înseamnă lucruri foarte concrete, de zi cu zi. Nu e ceva „în plus”, ci **modul în care predai** astfel încât *toți* elevii să poată învăța.

1. Organizarea clasei

- Așezarea elevilor **flexibil** (grupuri, perechi, semicerc).
- Colțuri de lucru: citire, exerciții practice, lucru individual.
- Reguli clare, formulate **pozitiv** și vizibile.

2. Predarea diferențiată

☞ aceeași lecție, **mai multe căi de învățare**

- explicații verbale + imagini + exemple concrete
- sarcini cu **niveluri diferite de dificultate**
- timp diferit pentru rezolvare

Exemplu:

La matematică, unii elevi rezolvă exerciții de bază, alții probleme aplicative, alții folosesc materiale concrete (jetoane, bețișoare).

3. Adaptarea materialelor

- texte mai scurte sau simplificate
- font mai mare, spațiere mai bună
- scheme, hărți conceptuale
- fișe cu pași clari

Nu schimbi *conținutul*, ci **modul de accesare**.

4. Metode active și colaborative

- lucru în **perechi sau grupuri mixte**
- învățare prin joc, rol, proiect
- tutorat între colegi („elev–elev”)

☞ Elevii învață unii de la alții, nu doar de la profesor.

5. Evaluarea incluzivă

- evaluare continuă, nu doar teste
- proiecte, portofolii, prezentări
- timp suplimentar, dacă e nevoie
- feedback clar, axat pe progres

Întrebarea nu e „cine a greșit?”, ci „**ce a reușit și ce urmează?**”

6. Sprijin individual

- plan educațional personalizat (PEP), unde e cazul
- colaborare cu profesorul de sprijin
- obiective realiste și măsurabile

7. Climat emoțional sigur

- încurajarea greșelii ca parte din învățare
- limbaj respectuos
- valorizarea fiecărui elev
- intervenție rapidă în caz de excludere

Bibliografie:

1. **Vrășmaș, E.** *„Educația copiilor cu cerințe educative speciale*, Editura Aramis, București, 2015

2. **Gherguț, A.** *„Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iași, 2011

3. **Cucoș, C.** (coord.) *„Educația incluzivă – de la teorie la practică*, Editura Polirom, Iași, 2011

Leadership educațional și managementul performant al clasei

Tuță Livia
Școala Gimnazială Cerăt

Leadershipul educațional reprezintă un element esențial în asigurarea calității procesului instructiv-educativ. În contextul educației moderne, cadrul didactic nu mai este doar un transmițător de cunoștințe, ci un lider capabil să inspire, să motiveze și să gestioneze eficient colectivul de elevi. Managementul performant al clasei este strâns legat de leadershipul educațional, deoarece un climat educațional pozitiv favorizează învățarea, dezvoltarea personală și socială a elevilor.

Conceptul de leadership educațional

Leadershipul educațional se referă la capacitatea cadrului didactic de a influența pozitiv elevii și de a-i ghida spre atingerea obiectivelor educaționale. Acesta presupune viziune, responsabilitate, empatie, comunicare eficientă și capacitatea de a lua decizii adecvate în situații diverse.

Un lider educațional eficient:

- stabilește obiective clare și realiste;
- creează un mediu sigur și stimulativ;
- încurajează participarea activă și colaborarea;
- manifestă respect și corectitudine;
- oferă feedback constructiv.

Stiluri de leadership în educație

În activitatea didactică pot fi identificate mai multe stiluri de leadership:

- **Leadership autoritar** – cadrul didactic ia deciziile singur, impune reguli stricte; poate fi eficient pe termen scurt, dar reduce autonomia elevilor.
- **Leadership democratic** – elevii sunt implicați în luarea deciziilor; favorizează responsabilitatea și cooperarea.
- **Leadership permisiv** – libertate mare acordată elevilor, dar cu risc de scădere a disciplinei.
- **Leadership transformațional** – profesorul motivează și inspiră elevii, stimulând dezvoltarea lor intelectuală și emoțională.

Dintre acestea, leadershipul transformațional este considerat cel mai eficient în educația contemporană.

Managementul performant al clasei

Managementul clasei reprezintă totalitatea strategiilor și acțiunilor prin care cadrul didactic organizează și coordonează activitatea elevilor pentru a asigura un proces educațional eficient.

Elemente esențiale ale managementului performant al clasei:

- stabilirea regulilor clare de comportament;
- organizarea eficientă a spațiului și timpului;
- utilizarea metodelor didactice interactive;
- prevenirea și gestionarea conflictelor;
- evaluarea continuă și obiectivă.

Un management eficient al clasei contribuie la reducerea comportamentelor problematice și la creșterea performanței școlare.

Relația dintre leadership și managementul clasei

Leadershipul educațional și managementul clasei sunt interdependente. Un profesor-lider își gestionează clasa nu prin constrângere, ci prin influență pozitivă, comunicare și exemplu personal. Astfel, elevii devin mai motivați, mai implicați și mai responsabili față de propriul proces de învățare.

Concluzie

În concluzie, leadershipul educațional și managementul performant al clasei reprezintă piloni fundamentali ai unui învățământ de calitate. Profesorul care îmbină competențele de lider cu abilitățile manageriale creează un mediu educațional favorabil dezvoltării armonioase a elevilor. Investiția în formarea competențelor de leadership ale cadrelor didactice este esențială pentru adaptarea educației la cerințele societății contemporane.

Bibliografie

1. Joița, E. – *Management educațional*, Editura Polirom, Iași.
2. Pânișoară, I. O. – *Profesorul de succes*, Editura Polirom, București.
3. Potolea, D. – *Leadership educațional*, Editura Didactică și Pedagogică.

Leadership-ul Educațional și Managementul Performant al Clasei: O Abordare Centrată pe Elev

Prof. Ungureanu Mirela-Monica

Șc. Gimn. Mircea Sântimbreanu

Introducere În contextul educațional actual, succesul la catedră nu mai este definit doar de volumul de informații transmis, ci de capacitatea profesorului de a orchestra un mediu de învățare productiv. Diferența dintre o oră de curs marcată de tensiune și una caracterizată prin performanță stă în trecerea de la managementul bazat pe control la leadership-ul educațional autentic. Acest referat analizează cum influența profesorului-lider și strategiile de management preventiv pot transforma dinamica clasei, oferind o bază solidă pentru succesul academic.

1. Leadership-ul în sala de clasă: Autoritatea bazată pe încredere Leadership-ul în educație nu reprezintă o funcție administrativă, ci o formă de influență socială și emoțională. John Hattie (2012), în sinteza sa asupra învățării vizibile, subliniază că cel mai puternic factor care influențează progresul este modul în care profesorul își percepe propriul rol — nu ca pe un simplu expert, ci ca pe un evaluator al propriei influențe.

Un lider performant își construiește autoritatea prin predictibilitate și inteligență emoțională. Atunci când elevii simt că profesorul este un aliat care investește în reușita lor, rezistența la învățare scade. Profesorul-lider nu caută conformitatea oarbă, ci urmărește să inspire implicarea activă și curiozitatea.

2. Pilonii managementului performant: Strategii fundamentate științific Managementul clasei reprezintă infrastructura invizibilă a unei lecții reușite. Acesta nu trebuie confundat cu disciplina reactivă; el este, în esență, un efort de organizare strategică.

2.1. Efectul Pygmalion: Forța așteptărilor ridicate Studiul clasic al lui Rosenthal și Jacobson (1968) a demonstrat fenomenul „profesiunii auto-împlinite”: elevii tind să performeze la nivelul așteptărilor proiectate de profesor. Un lider performant gestionează nu doar comportamentele, ci și percepția elevilor despre propria lor capacitate. Prin setarea unor standarde înalte, susținute de un suport adecvat, profesorul-lider catalizează potențialul ascuns al fiecărui copil.

2.2. Prevenția prin rutine și predictibilitate Robert Marzano (2003) subliniază că managementul performant este predominant preventiv. Liderii eficienți reduc „încărcarea cognitivă” prin stabilirea unor rutine clare (proceduri pentru lucrul în echipă, primirea feedback-ului sau tranziția între activități). Aceste rutine oferă siguranță psihologică, permițând elevilor să se concentreze pe conținutul academic, nu pe decodarea regulilor de moment.

3. Leadership-ul adaptiv și instruirea diferențiată O clasă este un ecosistem divers, iar un leadership eficient presupune adaptabilitate. Instruirea diferențiată este instrumentul prin care profesorul-lider recunoaște nevoile individuale, oferind fiecărui elev un nivel optim de provocare.

În acest model, profesorul trece de la rolul de orator central la cel de facilitator sau coach, ghidând procesul de descoperire fără a-l micro-gestiona.

„Dacă predăm elevilor de astăzi așa cum am predat celor de ieri, le furăm ziua de mâine.” – **John Dewey**

4. Provocarea digitală: Managementul atenției Într-o eră a fragmentării atenției, leadership-ul înseamnă și gestionarea prezenței elevului în spațiul hibrid (fizic și digital). Cercetările actuale sugerează că tehnologia nu trebuie privită ca un inamic al ordinii, ci ca un instrument de colaborare. Liderul performant transformă ecranele din surse de distragere în platforme de feedback rapid și cercetare, menținând implicarea printr-o pedagogie activă.

Concluzii Leadership-ul educațional și managementul clasei sunt fețele aceleiași monede. În timp ce managementul oferă structura necesară, leadership-ul este cel care dă viață procesului educativ, transformând o obligație într-o oportunitate. Performanța școlară nu este un accident, ci rezultatul unui mediu condus cu viziune, unde profesorul are curajul de a fi, simultan, un bun strateg și un mentor autentic.

Bibliografie

Dewey, J. (1916). *Democracy and Education: An Introduction to the Philosophy of Education*. Macmillan Publishing Co.

Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning*. Routledge.

Marzano, R. J., Marzano, J. S., & Pickering, D. (2003). *Classroom Management That Works: Research-Based Strategies for Every Teacher*. Association for Supervision and Curriculum Development.

Robinson, K., & Aronica, L. (2015). *Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education*. Viking.

Rosenthal, R., & Jacobson, L. (1968). *Pygmalion in the classroom: Teacher expectation and pupils' intellectual development*. *The Urban Review*, 3(1).

STUDIU DE CAZ ȘI EXEMPLU DE BUNĂ PRACTICĂ

EDUNEXT GLOBAL 2026: Education That Builds Tomorrow

Integrarea tehnologiilor digitale interactive în activitatea didactică – studiu de caz privind creșterea motivației și a performanței elevilor din ciclul primar

Autor:

Iuliana Gabriela Ursache

Prof. învățământ primar

România

REZUMAT

Lucrarea de față prezintă un studiu de caz și un exemplu de bună practică privind integrarea tehnologiilor digitale interactive în procesul instructiv-educativ la nivelul învățământului primar. Demersul didactic are ca scop evidențierea modului în care utilizarea constantă și coerentă a instrumentelor digitale contribuie la creșterea motivației pentru învățare, la dezvoltarea competențelor-cheie și la îmbunătățirea performanțelor școlare ale elevilor. Studiul este fundamentat pe activități concrete desfășurate la clasă și se aliniază direcțiilor actuale de modernizare a educației.

INTRODUCERE

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluția rapidă a tehnologiilor digitale și de nevoia adaptării actului educațional la cerințele societății actuale. Integrarea tehnologiei în activitatea didactică reprezintă o condiție esențială pentru crearea unui mediu educațional atractiv, incluziv și eficient.

DESCRIEREA CONTEXTULUI EDUCAȚIONAL

Studiul de caz a fost realizat într-o clasă de învățământ primar, formată din elevi cu ritmuri diferite de învățare și niveluri variate de achiziții. Activitățile au fost adaptate nevoilor elevilor, urmărindu-se implicarea activă și dezvoltarea autonomiei în învățare.

OBIECTIVE

Obiectivele demersului didactic au vizat:

- creșterea motivației pentru învățare;
- dezvoltarea competențelor digitale;
- îmbunătățirea performanțelor școlare;
- stimularea colaborării și comunicării între elevi.

METODOLOGIE

Pentru implementarea acestei bune practici au fost utilizate platforme educaționale digitale, aplicații interactive, resurse multimedia și metode activ-participative. Tehnologia a fost integrată în mod constant în activitățile zilnice.

REZULTATE ȘI IMPACT

Rezultatele obținute au evidențiat o creștere semnificativă a interesului elevilor pentru activitățile didactice, îmbunătățirea rezultatelor școlare și dezvoltarea competențelor sociale și digitale.

CONCLUZII

Integrarea tehnologiilor digitale în activitatea didactică contribuie la modernizarea procesului educațional și la crearea unui mediu de învățare eficient și motivant.

BIBLIOGRAFIE

Legea educației naționale nr. 198/2023

OME nr. 7495/2025

Practici Didactice Inovatoare cu Impact Demonstrabil

Prof. Văcăruș Anca

Sc. Gimn. Aurel Vlaicu Fetești

În contextul actual al societății cunoașterii, educația se află într-un proces continuu de transformare. Profesorul modern nu mai este doar un transmițător de informații, ci un facilitator al învățării, un mentor care creează contexte autentice pentru dezvoltarea competențelor elevilor. Practicile didactice inovatoare reprezintă acele strategii pedagogice menite să stimuleze gândirea critică, creativitatea și motivația pentru învățare, oferind rezultate măsurabile și impact demonstrabil asupra progresului elevilor.

1. Conceptul de practici didactice inovatoare

Practica didactică inovatoare presupune aplicarea unor metode, tehnici și instrumente moderne care depășesc modelul tradițional de predare frontală. Ea se caracterizează prin:

- Centrarea pe elev și pe nevoile sale de învățare;
- Integrarea tehnologiei și a resurselor digitale;
- Promovarea colaborării și a învățării prin descoperire;
- Evaluarea formativă și continuă;
- Accentul pe competențe și pe gândirea critică.

Astfel de practici transformă sala de clasă într-un spațiu interactiv și dinamic, unde elevul este participant activ la procesul de învățare.

2. Exemple de practici didactice inovatoare

2.1. Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning)

Această metodă stimulează implicarea elevilor în proiecte interdisciplinare prin care își dezvoltă competențele de cercetare, colaborare și comunicare. Elevii investighează o problemă reală și propun soluții creative, folosind resurse digitale și abilități de analiză critică.

Impact demonstrabil:

- Crește motivația pentru învățare;
- Îmbunătățește abilitățile de lucru în echipă și gândirea critică;
- Elevii își asumă responsabilitatea pentru propriul proces de învățare.

2.2. Flipped Classroom (Clasa inversată)

Modelul „clasei inversate” presupune ca elevii să studieze conținutul teoretic în afara orelor (prin videoclipuri, materiale interactive) și să folosească timpul din clasă pentru activități aplicative: dezbateri, exerciții, studii de caz.

Impact demonstrabil:

- Crește nivelul de participare activă în clasă;
- Permite profesorului să personalizeze învățarea;
- Îmbunătățește rezultatele la evaluările formative.

2.3. Învățarea prin joc (Gamification)

Utilizarea mecanismelor de joc (puncte, niveluri, recompense) în procesul de predare crește motivația și implicarea elevilor. Platforme precum Kahoot, Quizizz sau Classcraft sunt utilizate cu succes în multe școli.

Impact demonstrabil:

- Creșterea ratei de participare;
- Consolidarea cunoștințelor într-un mod atractiv;
- Îmbunătățirea competențelor digitale.

2.4. Învățarea colaborativă și rețelele de învățare

Grupurile de elevi lucrează împreună pentru a rezolva probleme sau pentru a realiza produse educaționale, folosind platforme precum Google Workspace, Padlet sau Microsoft Teams.

Impact demonstrabil:

- Dezvoltarea abilităților sociale și de cooperare;
- Creșterea gradului de autonomie;
- Învățarea devine un proces colectiv, nu individual.

3. Măsurarea impactului practicilor inovatoare

Impactul acestor practici se poate evalua prin:

- Rezultatele la evaluări formative și sumative;
- Observația progresului individual al elevului;
- Feedback-ul oferit de elevi și părinți;
- Implicarea elevilor în activități extracurriculare;
- Creșterea interesului pentru învățare și participarea activă la ore.

4. Rolul profesorului în implementarea inovației

Profesorul are rolul de agent al schimbării. El trebuie să:

- Cunoască și să aplice metode moderne de predare;
- Utilizeze instrumente digitale în mod eficient;
- Creeze un climat deschis, bazat pe respect și colaborare;
- Își evalueze constant propria practică pentru a o îmbunătăți.

Concluzii

Practica didactică inovatoare nu înseamnă doar utilizarea tehnologiei, ci o schimbare de paradigmă în modul de gândire al profesorului și al elevului. Impactul demonstrabil al acestor practici se reflectă în rezultatele academice mai bune, dar și în formarea unor competențe de viață esențiale – gândirea critică, autonomia, creativitatea și colaborarea.

Educația viitorului aparține celor care pot adapta metodele didactice la nevoile reale ale elevilor și la provocările societății contemporane.

Bibliografie orientativă

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Editura Polirom, Iași.
2. Cucos, C. (2014). *Pedagogie: perspective teoretice și aplicative*. Editura Polirom, Iași.
3. Fullan, M. (2013). *The New Meaning of Educational Change*. Routledge.
4. Vrasmas, E. (2018). *Diversitate și incluziune în educație*. Editura Polirom.
5. European Commission (2018). *Innovative Teaching and Learning Practices Report*.

Educația pentru toți: incluziune, echitate și învățare centrată pe elev

prof. Vântu Ana Luminița

Liceul Tehnologic „DECEBAL” Caransebeș, județul Caras –Severin

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemelor educaționale moderne, având ca obiectiv asigurarea accesului echitabil la învățare pentru toți elevii, indiferent de particularitățile lor individuale.

Articolul analizează relația dintre incluziune, echitate și abordarea centrată pe elev, evidențiind cadrul conceptual, fundamentele legislative și strategiile didactice aplicabile în contextul școlii contemporane. Sunt prezentate direcții de intervenție pedagogică menite să optimizeze participarea, progresul și performanța fiecărui elev.

Transformările sociale și culturale ale ultimelor decenii au determinat o regândire a paradigmei educaționale, orientând sistemele de învățământ spre incluziune și echitate. Diversitatea elevilor – cognitivă, socială, culturală sau emoțională – impune adoptarea unor practici didactice flexibile și personalizate.

Educația incluzivă nu presupune doar integrarea fizică a elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă, ci construirea unui mediu educațional adaptat nevoilor tuturor. În acest sens, echitatea și centrarea pe elev devin piloni ai calității educației. Societatea contemporană, caracterizată prin diversitate culturală, mobilitate crescută și transformări tehnologice rapide, impune sistemului educațional o adaptare permanentă. Școala nu mai poate funcționa pe baza unui model uniform, centrat exclusiv pe transmiterea de conținuturi standardizate, ci trebuie să răspundă diversității nevoilor educaționale.

Educația incluzivă presupune transformarea școlii într-un spațiu accesibil și adaptabil tuturor elevilor. Aceasta nu se limitează la integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale, ci vizează eliminarea barierelor care împiedică participarea și progresul oricărui elev.

Conceptul de educație incluzivă este susținut la nivel internațional de documente precum Declarația de la Salamanca (1994), adoptată sub egida UNESCO, care promovează dreptul tuturor copiilor la educație în școli obișnuite, adaptate nevoilor individuale.

Educația incluzivă se bazează pe următoarele principii:

- respectarea diversității;
- participarea activă a tuturor elevilor;
- eliminarea barierelor în învățare;
- colaborarea între profesori, familie și comunitate.

În plan teoretic, abordarea incluzivă este fundamentată pe paradigma constructivistă a lui Lev Vygotsky, care subliniază rolul interacțiunii sociale și al sprijinului diferențiat în dezvoltarea cognitivă (zona proximei dezvoltări).

Echitatea în educație presupune asigurarea condițiilor necesare pentru ca fiecare elev să atingă potențialul maxim, prin adaptarea resurselor și strategiilor la nevoile individuale. Spre deosebire de egalitate, care oferă aceleași resurse tuturor, echitatea implică diferențiere și personalizare.

Dimensiunile echității includ:

- acces egal la educație de calitate;
- adaptarea curriculară;
- sprijin suplimentar pentru elevii vulnerabili;
- evaluare flexibilă și formativă.

În acest context, profesorul devine facilitator al progresului individual, iar succesul școlar este definit prin evoluție personală, nu doar prin standarde uniforme.

Învățarea centrată pe elev reprezintă o schimbare de paradigmă didactică, orientând procesul educațional spre nevoile, interesele și ritmul fiecărui elev.

Această abordare presupune:

- implicarea activă a elevului în procesul de învățare;
- utilizarea metodelor interactive;
- promovarea autonomiei și responsabilității;
- evaluare continuă și feedback constructiv.

Strategii didactice pentru promovarea incluziunii și echității

Una dintre cele mai eficiente strategii didactice pentru promovarea incluziunii este diferențierea instruirii. Aceasta presupune adaptarea conținutului, a metodelor și a formelor de evaluare în funcție de stilurile de învățare și ritmul fiecărui elev. Prin sarcini gradate, utilizarea materialelor vizuale, auditive sau practice și prin flexibilitate în exprimarea rezultatelor învățării, profesorul facilitează accesul tuturor elevilor la curriculum. Complementar, principiile Designului Universal pentru învățare contribuie la eliminarea barierelor încă din etapa de proiectare a activității didactice.

Un alt pilon al incluziunii îl reprezintă crearea unui climat educațional bazat pe respect și colaborare. Stabilirea regulilor împreună cu elevii, promovarea dialogului intercultural și combaterea stereotipurilor contribuie la dezvoltarea unui sentiment de apartenență. În acest sens, metodele interactive, precum învățarea prin cooperare și proiectele de grup, oferă oportunități reale de participare activă și responsabilizare colectivă.

Evaluarea joacă, de asemenea, un rol esențial în asigurarea echității. O evaluare centrată pe progres, care oferă feedback constructiv și adaptări rezonabile, permite valorizarea efortului individual și susține motivația intrinsecă. Astfel, accentul se mută de la performanța comparativă la dezvoltarea personală.

Nu în ultimul rând, parteneriatul dintre școală, familie și comunitate consolidează demersurile incluzive. Comunicarea eficientă cu părinții și colaborarea cu specialiștii (consilieri școlari, logopezi, psihopedagogi) contribuie la sprijinirea elevilor aflați în situații de vulnerabilitate.

Strategiile didactice pentru promovarea incluziunii și echității sunt:

-Învățarea diferențiată - presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării în funcție de nivelul de pregătire, stilul de învățare și ritmul fiecărui elev. Profesorul poate utiliza sarcini variate, fișe de lucru diferențiate sau activități pe niveluri de dificultate.

-Învățarea prin cooperare - activitățile de grup favorizează colaborarea, comunicarea și respectul reciproc. Prin metode precum „mozaicul”, „turul galeriei” sau proiectele de echipă, elevii învață să se sprijine reciproc și să valorizeze diversitatea opiniilor.

-Adaptarea curriculară - pentru elevii cu cerințe educaționale speciale sau dificultăți de învățare, se pot realiza adaptări curriculare: simplificarea conținuturilor, utilizarea suporturilor vizuale, extinderea timpului de lucru sau folosirea tehnologiilor asistive.

-Evaluarea formativă - evaluarea continuă, bazată pe feedback constructiv, contribuie la creșterea încrederii în sine și la progresul individual. Accentul cade pe evoluția elevului, nu doar pe performanța finală.

-Crearea unui climat educațional pozitiv - un mediu bazat pe respect, empatie și siguranță emoțională este esențial pentru incluziune. Profesorul trebuie să încurajeze exprimarea liberă, să prevină bullying-ul și să promoveze valori precum toleranța și solidaritatea.

Concluzii

Promovarea incluziunii și echității în educație reprezintă o responsabilitate complexă, care implică adaptare curriculară, sensibilitate pedagogică și angajament etic. Profesorul devine facilitator al diversității, model de toleranță și promotor al dreptului fiecărui copil la o

educație de calitate. Prin atitudini deschise, comunicare eficientă și colaborare cu familia și specialiștii (consilieri școlari, logopezi, psihologi), profesorul contribuie la crearea unui mediu educațional echitabil.

Numai prin aplicarea consecventă a strategiilor incluzive școala poate deveni un spațiu autentic al șanselor egale și al dezvoltării armonioase pentru toți elevii. Profesorul are un rol esențial în transformarea principiilor teoretice în practici concrete care susțin progresul fiecărui elev.

Bibliografie

1. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Polirom.
2. Ionescu, M. (2007). *Didactica modernă*. Dacia.
3. UNESCO. (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. Paris: UNESCO.

.

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în educație

Virlan Tatiana, Școala Gimnazială Vultur

Grădinița nr.2, Vultur

Introducere

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în educație reprezintă una dintre direcțiile strategice majore ale reformei educaționale contemporane, având un impact semnificativ asupra proceselor de predare-învățare, evaluare și management educațional. În contextul societății cunoașterii și al digitalizării accelerate, sistemele educaționale sunt nevoite să răspundă unor provocări complexe, precum diversitatea nevoilor educaționale, necesitatea personalizării învățării și dezvoltarea competențelor-cheie pentru secolul XXI.

Articolul de față își propune să analizeze rolul tehnologiilor emergente și al instrumentelor digitale avansate în optimizarea procesului educațional, printr-o abordare teoretică și aplicativă, corelată cu politicile educaționale europene și românești. Demersul urmărește evidențierea beneficiilor pedagogice, a limitelor și a condițiilor necesare pentru o integrare eficientă și sustenabilă a tehnologiei în educație.

1. Delimitări conceptuale și fundamente teoretice

Tehnologiile emergente sunt definite în literatura de specialitate ca fiind acele tehnologii aflate într-o etapă incipientă sau de dezvoltare accelerată, caracterizate printr-un potențial ridicat de transformare a practicilor sociale și educaționale. În domeniul educației, acestea sunt asociate cu inovarea pedagogică și cu tranziția de la modele tradiționale de instruire la paradigme centrate pe elev și pe învățarea activă.

Fundamentele teoretice ale integrării tehnologiei în educație se regăsesc în teoriile constructiviste și socio-constructiviste ale învățării, care susțin ideea conform căreia cunoașterea este construită activ de către elev, prin interacțiune, explorare și reflecție. Din această perspectivă, tehnologiile digitale devin instrumente cognitive care facilitează accesul la informație, colaborarea și dezvoltarea gândirii critice.

Modelele pedagogice contemporane, precum modelul TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) și modelul SAMR (Substitution, Augmentation, Modification, Redefinition), oferă cadre conceptuale relevante pentru analizarea modului în care tehnologia poate fi integrată eficient în procesul didactic. Aceste modele evidențiază necesitatea corelării competențelor tehnologice cu cele pedagogice și de conținut.

2. Tipologii de tehnologii emergente utilizate în educație

Printre cele mai relevante tehnologii emergente utilizate în educație se numără inteligența artificială, realitatea augmentată și virtuală, analiza datelor educaționale (learning analytics), tehnologiile mobile și platformele adaptive de învățare.

Inteligența artificială educațională permite personalizarea procesului de învățare prin adaptarea conținuturilor și a ritmului de instruire la nevoile individuale ale elevilor. Sistemele bazate pe inteligență artificială pot oferi feedback automatizat, pot identifica dificultățile de învățare și pot sprijini intervențiile educaționale timpurii, contribuind astfel la reducerea abandonului școlar.

Realitatea augmentată și realitatea virtuală facilitează învățarea experiențială, oferind elevilor posibilitatea de a explora medii simulate și de a interacționa cu concepte abstracte într-un mod concret și vizual. Aceste tehnologii sunt deosebit de eficiente în domenii precum științele, geografia sau istoria, unde pot contribui la creșterea motivației și a gradului de implicare.

3. Instrumente digitale avansate și valoarea lor pedagogică

Instrumentele digitale avansate reprezintă suportul operațional al tehnologiilor emergente și includ platforme de management al învățării, aplicații educaționale interactive, resurse educaționale deschise și sisteme digitale de evaluare. Aceste instrumente permit diversificarea strategiilor didactice și susțin evaluarea formativă și sumativă.

Platformele LMS facilitează organizarea conținuturilor curriculare, comunicarea între profesor și elevi și monitorizarea progresului școlar. Utilizarea portofoliilor digitale și a evaluării online contribuie la dezvoltarea autonomiei în învățare și la responsabilizarea elevilor.

Aplicațiile colaborative digitale susțin învățarea socială și dezvoltarea competențelor transversale, precum comunicarea, cooperarea și rezolvarea de probleme. Prin proiecte realizate în medii digitale, elevii sunt încurajați să își asume un rol activ în procesul de învățare.

4. Politici educaționale și cadrul instituțional din România

Integrarea tehnologiei în educație este susținută, la nivel național, de documente strategice precum Strategia SMART-Edu 2021–2027, care promovează digitalizarea educației și dezvoltarea competențelor digitale ale cadrelor didactice și elevilor. De asemenea, cadrul european DigCompEdu oferă repere pentru formarea competențelor digitale ale profesorilor.

Ministerul Educației subliniază necesitatea utilizării tehnologiei ca instrument pedagogic, integrat coerent în curriculum, și nu ca scop în sine. Implementarea platformelor educaționale digitale și a programelor de formare continuă pentru cadrele didactice reprezintă condiții esențiale pentru succesul procesului de digitalizare.

5. Provocări, limite și considerații etice

Deși beneficiile integrării tehnologiilor emergente sunt semnificative, literatura de specialitate evidențiază și o serie de provocări, precum inegalitățile de acces la tehnologie, deficitul de competențe digitale și riscurile asociate protecției datelor personale. Din perspectivă etică, este necesară asigurarea unui echilibru între utilizarea tehnologiei și respectarea principiilor echității și incluziunii educaționale.

Concluzii

Integrarea tehnologiilor emergente și a instrumentelor digitale avansate în educație reprezintă o oportunitate majoră pentru modernizarea procesului educațional și pentru creșterea calității învățării. O abordare strategică, fundamentată teoretic și susținută de politici educaționale coerente, poate transforma tehnologia într-un catalizator al inovării pedagogice.

Bibliografie

1. European Commission. (2022). Digital Education Action Plan 2021–2027.
2. Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054.
3. OECD. (2021). *Education at a Glance*.
4. Redecker, C. (2017). European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu.
5. Selwyn, N. (2020). *Education and Technology*. Bloomsbury.
6. Ministerul Educației. (2021). *Strategia SMART-Edu 2021–2027*.

Leadership educațional și managementul performant al clasei

Virlan Tatiana, Școala Gimnazială Vultur

Grădinița nr.2, Vultur

Introducere

Leadershipul educațional și managementul performant al clasei constituie dimensiuni esențiale ale calității procesului educațional și ale eficienței instituțiilor de învățământ. În contextul actual, marcat de schimbări sociale, culturale și tehnologice accelerate, rolul cadrului didactic se redefineste, depășind paradigma tradițională a transmiterii de cunoștințe și orientându-se spre facilitarea învățării, coordonarea grupurilor educaționale și dezvoltarea unui climat favorabil performanței școlare.

Articolul de față își propune să analizeze, din perspectivă teoretică și aplicativă, relația dintre leadershipul educațional și managementul clasei, evidențiind contribuția acestora la optimizarea procesului de predare-învățare. Demersul este fundamentat pe literatura de specialitate contemporană și pe documentele de politică educațională relevante, cu accent pe contextul sistemului educațional românesc.

1. Delimitări conceptuale și fundamente teoretice ale leadershipului educațional

Leadershipul educațional este definit ca procesul prin care liderii din mediul școlar influențează valorile, atitudinile și comportamentele membrilor comunității educaționale, în vederea atingerii obiectivelor educaționale și a îmbunătățirii performanței instituționale. Spre deosebire de managementul educațional, care vizează în principal organizarea și administrarea resurselor, leadershipul educațional pune accent pe viziune, influență și dezvoltare profesională.

Fundamentele teoretice ale leadershipului educațional sunt susținute de teoriile organizaționale și de cercetările din domeniul științelor educației, care subliniază importanța factorului uman în atingerea performanței școlare. Leadershipul este considerat un proces dinamic, contextualizat, care se manifestă prin relații interpersonale și prin capacitatea liderului de a mobiliza resursele umane în mod eficient.

În mediul educațional, cadrul didactic exercită forme de leadership la nivelul clasei, influențând climatul educațional, motivația elevilor și calitatea interacțiunilor didactice. Astfel, leadershipul educațional nu este exclusiv apanajul funcțiilor manageriale, ci reprezintă o competență profesională esențială a profesorului.

2. Modele contemporane de leadership educațional

Literatura de specialitate evidențiază o serie de modele de leadership educațional relevante pentru practica școlară contemporană. Printre acestea, leadershipul transformator, leadershipul instrucțional și leadershipul distribuit se remarcă prin impactul lor asupra performanței educaționale.

Leadershipul transformator se caracterizează prin capacitatea liderului de a inspira și motiva membrii organizației, de a construi o viziune comună și de a stimula implicarea activă în procesul de schimbare. În context educațional, acest model favorizează dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe colaborare, inovare și responsabilitate profesională.

Leadershipul instrucțional este orientat spre îmbunătățirea procesului de predare-învățare, punând accent pe calitatea actului didactic, pe utilizarea strategiilor pedagogice eficiente și pe evaluarea progresului elevilor. Profesorul-lider instrucțional monitorizează învățarea, oferă feedback constructiv și adaptează intervențiile educaționale în funcție de nevoile elevilor.

Leadershipul distribuit promovează responsabilitatea colectivă și implicarea tuturor actorilor educaționali în procesul decizional. Acest model este relevant în contextul școlilor moderne, unde colaborarea și parteneriatul profesional sunt esențiale pentru gestionarea diversității și a complexității mediului educațional.

3. Managementul performant al clasei – perspective teoretice

Managementul clasei reprezintă ansamblul strategiilor și acțiunilor prin care cadrul didactic organizează mediul educațional, reglează comportamentele elevilor și optimizează condițiile pentru învățare. Un management performant al clasei este fundamentat pe reguli clare, rutine bine stabilite și relații interpersonale pozitive.

Din perspectivă teoretică, managementul clasei este corelat cu teoriile comportamentale și socio-cognitive, care evidențiază rolul feedbackului, al întăririi pozitive și al autoreglării în formarea comportamentelor adecvate. Un climat educațional favorabil este caracterizat de siguranță, respect reciproc și implicare activă a elevilor.

Managementul clasei nu se reduce la controlul disciplinei, ci include dimensiuni precum organizarea spațiului de învățare, gestionarea timpului, adaptarea strategiilor didactice și susținerea motivației pentru învățare.

4. Strategii de management al clasei în contextul educațional contemporan

Strategiile eficiente de management al clasei presupun implicarea elevilor în stabilirea regulilor și responsabilităților, utilizarea consecventă a feedbackului pozitiv și aplicarea unor consecințe educative proporționale. Aceste strategii contribuie la dezvoltarea autonomiei și a responsabilității elevilor.

Diferențierea instruirii reprezintă o strategie esențială în clasele eterogene, permițând adaptarea sarcinilor de învățare la nivelul de competență și la stilurile de învățare ale elevilor. Prin personalizarea demersului didactic, se reduce incidența comportamentelor disruptive și se crește implicarea în activitățile de învățare.

Utilizarea tehnologiilor educaționale digitale poate sprijini managementul clasei prin diversificarea activităților, monitorizarea progresului și facilitarea comunicării profesor-elev. În acest sens, managementul clasei este strâns legat de competențele digitale ale cadrului didactic.

5. Relația dintre leadershipul educațional și managementul clasei

Leadershipul educațional și managementul clasei sunt dimensiuni interdependente ale activității didactice. Leadershipul exercitat de cadrul didactic influențează direct modul în care sunt gestionate relațiile, regulile și activitățile din clasă.

Un profesor care manifestă comportamente de leadership educațional creează un climat de încredere și cooperare, favorabil învățării și dezvoltării personale a elevilor. Politicile educaționale coerente, sprijinul managerial și formarea continuă contribuie la consolidarea competențelor de leadership și management ale cadrelor didactice.

În contextul sistemului educațional românesc, documentele strategice subliniază importanța dezvoltării competențelor manageriale și de leadership ale profesorilor, ca premisă a creșterii calității educației.

6. Provocări și direcții de dezvoltare

Diversitatea culturală, incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale, integrarea tehnologiei și gestionarea comportamentelor dificile reprezintă provocări majore pentru cadrele didactice. Acestea solicită competențe avansate de leadership adaptiv și de management al clasei.

Dezvoltarea profesională continuă, mentoratul și comunitățile de practică pot contribui la consolidarea competențelor necesare pentru gestionarea eficientă a clasei și pentru exercitarea leadershipului educațional.

Concluzii

Leadershipul educațional și managementul performant al clasei reprezintă factori determinanți ai succesului educațional. Printr-o abordare integrată, fundamentată teoretic și susținută de politici educaționale coerente, cadrul didactic poate crea medii de învățare incluzive, eficiente și orientate spre performanță.

Bibliografie

1. Bush, T., & Glover, D. (2014). School leadership models. *School Leadership & Management*, 34(5), 553–571.
2. Emmer, E. T., & Sabornie, E. J. (2015). *Handbook of Classroom Management*. Routledge.
3. Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers*. Routledge.
4. Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). Successful school leadership. *School Leadership & Management*, 40(1), 5–22.
5. Marzano, R. J., Marzano, J. S., & Pickering, D. (2003). *Classroom Management That Works*. ASCD.
6. Northouse, P. G. (2021). *Leadership: Theory and Practice*. Sage.
7. Ministerul Educației. (2022). *Raport privind starea învățământului preuniversitar*.

PRACTICI DIDACTICE INOVATIVE CU IMPACT DEMONSTRABIL ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL: PERSPECTIVE TEORETICE ȘI IMPLICAȚII PEDAGOGICE

Prof. VIȘINICĂ MARIA CLARA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ VEDEA

Abstract

Transformările paradigmatică ale educației contemporane, generate de digitalizare, globalizare și de schimbările socio-cognitive ale generațiilor actuale de elevi, determină necesitatea reconsiderării modelelor tradiționale de predare. În acest context, practicile didactice inovative devin un element central al reformei educaționale, fiind asociate cu dezvoltarea competențelor complexe și cu îmbunătățirea rezultatelor academice. Prezentul articol examinează, dintr-o perspectivă teoretică și analitică, modul în care strategiile pedagogice inovative – precum învățarea bazată pe proiecte, învățarea colaborativă și integrarea tehnologiilor digitale – contribuie la optimizarea procesului de predare-învățare. Analiza se bazează pe sinteza critică a literaturii recente din domeniul științelor educației și pe interpretarea rezultatelor unor cercetări empirice privind eficiența strategiilor de învățare activă. Rezultatele indică faptul că practicile didactice inovative favorizează procese cognitive de nivel superior, sporesc implicarea elevilor și contribuie la dezvoltarea autonomiei în învățare. Articolul argumentează necesitatea unei integrări sistemice a acestor practici în curriculum și în formarea continuă a cadrelor didactice.

Cuvinte-cheie: inovație pedagogică, învățare activă, tehnologii educaționale, gândire critică, performanță academică

1. Introducere

În ultimele decenii, discursul pedagogic internațional s-a orientat tot mai mult către problematica inovării didactice și a eficienței strategiilor de predare în contextul societății bazate pe cunoaștere. Modelele educaționale tradiționale, fundamentate pe transmiterea unilaterală a informației și pe evaluarea reproductivă a cunoștințelor, sunt supuse unei reevaluări critice, deoarece nu răspund în mod adecvat cerințelor cognitive și socio-emoționale ale elevilor contemporani.

În literatura de specialitate se conturează ideea conform căreia procesul de învățare eficient implică participarea activă a elevului la construcția cunoașterii, în acord cu principiile constructivismului pedagogic. În această perspectivă, rolul profesorului se transformă din furnizor de informație în facilitator al învățării, organizator al experiențelor educaționale și mediator al interacțiunilor cognitive din cadrul clasei.

Practici didactice inovative sunt, prin urmare, asociate cu implementarea unor strategii pedagogice care stimulează gândirea critică, rezolvarea de probleme și colaborarea între elevi. Cercetările recente evidențiază faptul că metodele de învățare activă pot produce efecte semnificative asupra performanței academice, în special atunci când sunt integrate într-un cadru curricular coerent și susținute de o cultură organizațională favorabilă schimbării pedagogice.

Scopul prezentului articol este de a analiza impactul practicilor didactice inovative asupra proceselor de învățare și de a evidenția implicațiile acestora pentru dezvoltarea unui model educațional centrat pe elev.

2. Fundamente teoretice ale practicilor didactice inovative

Conceptul de inovație pedagogică este definit în literatura de specialitate ca introducerea unor strategii, metode sau instrumente educaționale care contribuie la îmbunătățirea calității procesului de predare-învățare. În mod particular, inovarea didactică presupune reconfigurarea relației dintre profesor, elev și cunoaștere, precum și adaptarea procesului educațional la dinamica socială și tehnologică contemporană.

O direcție majoră a cercetării educaționale o reprezintă studiul strategiilor de învățare activă. Acestea includ metode precum învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning), învățarea prin investigație, dezbateră academică și studiul de caz. Caracteristica fundamentală a acestor abordări constă în implicarea directă a elevilor în procese de analiză, interpretare și aplicare a cunoștințelor.

În paralel, dezvoltarea tehnologiilor digitale a generat apariția unor noi forme de organizare a învățării. Integrarea platformelor educaționale, a instrumentelor colaborative online și a resurselor multimedia permite extinderea spațiului educațional dincolo de limitele clasei tradiționale. În acest sens, conceptul de „mediu de învățare extins” devine relevant pentru descrierea contextelor educaționale contemporane.

De asemenea, literatura pedagogică subliniază importanța învățării colaborative, care promovează interacțiunea socială ca mecanism esențial al construcției cunoașterii. Conform perspectivelor socio-constructiviste, schimbul de idei și negocierea semnificațiilor în cadrul grupurilor de lucru facilitează dezvoltarea gândirii reflexive și a competențelor metacognitive.

3. Impactul practicilor inovative asupra proceselor de învățare

Studiile empirice din domeniul educației demonstrează că strategiile de învățare activă au un impact semnificativ asupra performanței academice și asupra implicării elevilor în procesul educațional. Meta-analizele recente indică faptul că elevii care participă la activități interactive obțin rezultate mai bune la evaluările conceptuale comparativ cu cei care urmează modele tradiționale de instruire.

Un factor explicativ al acestui fenomen îl reprezintă stimularea proceselor cognitive de nivel superior. Activitățile bazate pe proiecte sau pe rezolvarea de probleme solicită elevilor să analizeze informații, să formuleze ipoteze și să construiască argumente, ceea ce conduce la o înțelegere mai profundă a conținuturilor studiate.

În plus, practicile didactice inovative contribuie la creșterea motivației intrinseci pentru învățare. Participarea activă la activități relevante și contextualizate favorizează dezvoltarea sentimentului de competență și de autonomie, factori esențiali ai motivației academice.

Integrarea tehnologiilor digitale amplifică aceste efecte prin diversificarea experiențelor de învățare și prin facilitarea accesului la resurse educaționale variate. Platformele digitale permit organizarea unor activități de învățare adaptative și oferă oportunități pentru feedback rapid și personalizat.

4. Implicații pentru practica pedagogică

Adoptarea practicilor didactice inovative presupune nu doar schimbări metodologice, ci și transformări la nivelul culturii instituționale a școlii. Profesorii sunt chemați să dezvolte competențe pedagogice complexe, care includ capacitatea de a proiecta activități de învățare autentice, de a utiliza tehnologiile educaționale și de a facilita colaborarea între elevi.

În același timp, formarea continuă a cadrelor didactice trebuie să includă programe orientate spre dezvoltarea competențelor de inovare pedagogică și de integrare a tehnologiilor digitale. Doar printr-o abordare sistemică poate fi realizată tranziția de la modele tradiționale de predare la practici educaționale centrate pe elev.

5. Concluzii

Practici didactice inovative reprezintă o direcție esențială de dezvoltare a educației contemporane. Analiza literaturii de specialitate evidențiază faptul că strategiile de învățare activă și integrarea tehnologiilor digitale contribuie la dezvoltarea competențelor cognitive complexe și la îmbunătățirea performanței academice.

În contextul transformărilor sociale și tehnologice actuale, sistemul educațional are responsabilitatea de a promova modele pedagogice care valorifică potențialul creativ și intelectual al elevilor. Integrarea sistematică a practicilor didactice inovative poate conduce la dezvoltarea unui proces educațional mai relevant, mai flexibil și mai eficient.

Bibliografie

Fullan, M. (2019). *Nuance: Why Some Leaders Succeed and Others Fail*. Thousand Oaks: Corwin Press.

Hattie, J. (2020). *Visible Learning: The Sequel*. London: Routledge.

OECD (2021). *Innovative Learning Environments*. Paris: OECD Publishing.

Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223–231.

Voiculescu, F. (2016). *Pedagogie generală*. București: Editura Universitară.

Dumitrana, M. (2018). *Strategii moderne de instruire în educația contemporană*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Educația Incluzivă în învățământul preșcolar: fundamente și practici

VLAD SIMONA

Șc. Gimnazială Nr.2 Târgu Ocna, jud. Bacău

Educația incluzivă reprezintă un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având scopul de a exploata resursele existente pentru a susține participarea la învățare a tuturor copiilor din cadrul unei comunități. În mediul preșcolar, incluziunea nu se rezumă doar la prezența fizică a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în grădinițele de masă, ci implică o schimbare de paradigmă în cultura, politicile și practicile educaționale.

Incluziunea copiilor preșcolari întruchipează valorile, politicile și practicile care susțin drepturile fiecărui copil și al familiei sale, indiferent de abilitățile sale, de a participa la o gamă largă de activități și contexte în calitate de membri cu drepturi depline ai familiilor, comunităților și societății. Rezultatele așteptate în urma experiențelor incluzive pentru copii cu și fără dizabilități și familiile lor includ un sentiment de apartenență și de participant ca membru deplin, relații sociale pozitive și prieteni, precum și dezvoltarea fiecăruia pentru a-și atinge întregul potențial.

Ideea de a promova o educație pentru toți și pentru fiecare constituie o direcție generală de orientare atât pentru politicile educației, cât și pentru practicile educaționale promovate de sistemele educaționale din întreaga lume, dar și o provocare la reflecție și analiză a principiilor de bază și a metodelor de lucru cu copiii. Educația timpurie este primul pas în acest demers și înglobează toate dimensiunile care să asigure un început bun, care să corespundă acestor cerințe. Dacă societatea se implică în învățarea și dezvoltarea copiilor încă de la naștere, în colaborare reală cu familiile acestora, prin măsuri care să asigure respectarea valorilor individuale și sociale, cresc exponențial șansele ca lumea viitorului să devină tot mai și să existe bunăstare pentru toți.

Programele de educație timpurie incluzive de calitate sunt programe pentru toți copiii, indiferent de particularitățile și modelele lor de viață, învățare și dezvoltare. Pentru a răspunde adecvat nevoilor educaționale pe care le prezintă fiecare copil, educatorii/ educatoarele se asigură că acesta este cunoscut, tratat individualizat/ personalizat, valorizat, considerat unic, prin modul lui de învățare și explorare. Importanța acestui mod de lucru, în care diversitatea copiilor cu care se lucrează este considerat un beneficiu, experiențele profesionale aduc educatorilor/ educatoarelor, posibilitatea de a reflecta asupra schimbărilor necesare permanent prin practica îmbogățită și statuează colaborarea continuă cu familia și cu alți profesioniști. Când au în grupă un copil cu dizabilități și/sau alte CES, educatorii își îndreaptă atenția să cunoască potențialul acestuia, să-i ofere cadrul necesar învățării și să stimuleze interrelațiile sociale în care acesta este implicat. Activitatea sa nu se multiplică, ci se deschide către noi soluții educaționale și către colaborarea cu alți profesioniști și familiile copiilor ca parteneri, care pot oferi prin intervenția timpurie sprijin specific social, medical, educațional.

Programele de educație timpurie au ca obiectiv și încurajarea relațiilor de colaborare și cooperare între copii, jucându-se împreună, copiii învață colaborarea, cooperarea, solidaritatea socială, înțelegerea și empatia, dimensiuni atât de necesare lumii sociale de azi. Să nu uităm că relațiile dintre copii sunt alimentate de modelele părinților, dar și de modelele pe care centrul de educație timpurie le demonstrează prin practicile zilnice. O deosebită importanță o are programul de educație timpurie incluzivă, care urmărește calitatea intervențiilor, este un proces

de schimbare, care necesită timp, planificare și organizare a condițiilor de derulare, precum și o continuă adaptare la variabilele și factorii care intervin pe parcurs. De aceea, nu putem considera că se pot atinge obiectivele sale decât prin continua monitorizare a schimbărilor produse și prin măsurarea progreselor obținute. Sprijinul pentru educatori se materializează în relațiile de colaborare profesională, dar și în construirea de rețele profesionale, de colaborare și cooperare, precum și prin oferirea ocaziilor de formare continuă pentru îmbunătățirea practicilor.

Implementarea eficientă a incluziunii în grădiniță presupune o transformare profundă a culturii organizaționale a instituției de învățământ. Aceasta începe cu eliminarea barierelor de atitudine și continuă cu adaptarea curriculumului și a spațiului fizic. Într-o grupă incluzivă, diversitatea nu este privită ca o problemă ce trebuie rezolvată, ci ca o resursă pedagogică valoroasă care îmbogățește experiența de viață a tuturor preșcolarilor. Copiii tipici învață prin interacțiunea cu semenii lor cu nevoi speciale lecții esențiale despre empatie, toleranță și sprijin reciproc, dezvoltându-și competențe sociale care vor deveni pilonii personalității lor de viitori adulți. În același timp, copiii cu cerințe educaționale speciale beneficiază de un mediu stimulativ care le accelerează integrarea socială și le oferă modele de comportament și comunicare firești.

Rolul cadrului didactic în acest proces este unul de mediator și arhitect al experiențelor de învățare. Educatoarea nu se mai limitează la transmiterea de cunoștințe, ci devine un fin observator care ajustează mediul educațional pentru a răspunde nevoilor specifice ale fiecărui copil. Aceasta utilizează strategii de predare diferențiată, unde materialele didactice și sarcinile de lucru sunt adaptate astfel încât fiecare preșcolar să poată experimenta succesul. De exemplu, în timp ce majoritatea copiilor realizează o activitate grafică complexă, un copil cu dificultăți motorii fine poate primi instrumente de scris adaptate sau sarcini simplificate care să vizeze același obiectiv pedagogic, păstrând în același timp sentimentul de apartenență la grup. Această filosofie a incluziunii prinde viață în mediul preșcolar prin gesturi cotidiene și adaptări subtile, care transformă barierele de învățare în punți de comunicare. Un exemplu elocvent este cel al copilului cu deficiențe de auz sau cu întârzieri în dezvoltarea limbajului, pentru care educatoarea nu se bazează doar pe instrucțiunile verbale, ci integrează în rutina grupei un sistem de suport vizual. În loc să anunțe simplu momentul gustării, ea utilizează cartonașe cu pictograme pe care toți copiii învață să le descifreze, transformând astfel o necesitate specială într-un instrument de organizare benefic pentru întregul colectiv, care devine astfel mai structurat și mai previzibil.

Într-un alt scenariu, integrarea unui preșcolar cu tulburări din spectrul autist poate fi facilitată prin crearea unui „colț de liniște” sau a unui centru de relaxare senzorială în sala de grupă. Atunci când zgomotul sau agitația jocurilor colective devin copleșitoare, copilul are libertatea de a se retrage în acest spațiu securizat, dotat cu jucării tactile sau căști antifonice, fără a fi stigmatizat sau izolat. Ceilalți copii învață, prin exemplul educatoarei, să respecte nevoia de spațiu a colegului lor, înțelegând că fiecare dintre noi procesează lumea în mod diferit. Astfel, o activitate de construcție cu cuburi poate deveni un exercițiu de incluziune atunci când educatoarea încurajează interacțiunea prin gesturi simple sau prin oferirea de piese pe rând, permițându-i copilului cu nevoi speciale să participe la efortul comun în propriul său ritm. De asemenea, adaptarea jocurilor de mișcare pentru un copil cu dizabilități locomotorii demonstrează creativitatea pedagogică a educației incluzive. Dacă grupa joacă „Prinde mingea”, regulile pot fi ajustate astfel încât mingea să fie rulată pe podea sau să se folosească o minge mai mare și mai ușoară, asigurându-se că preșcolarul aflat în fotoliu rulant este un coechipier activ și nu un simplu spectator. Aceste fragmente de realitate educațională

demonstrează că incluziunea nu necesită întotdeauna resurse tehnologice sofisticate, ci mai degrabă o deschidere de spirit și o reconfigurare a activităților astfel încât succesul să fie accesibil tuturor. Prin aceste mici victorii zilnice, grădinița devine un micro-univers social unde diferența este naturalizată, iar solidaritatea devine a doua natură a copiilor.

Un aspect crucial al succesului educației incluzive este colaborarea interdisciplinară și parteneriatul cu familia. Incluziunea nu se poate realiza în izolare; ea necesită efortul conjugat al educatorului, profesorului de sprijin, logopedului, psihologului și, în mod esențial, al părinților. Familia trebuie să fie un partener activ în stabilirea obiectivelor din Planul de Intervenție Personalizat, asigurând continuitatea între stimularea primită în grădiniță și mediul de acasă. Această rețea de sprijin creează un „plasă de siguranță” în jurul copilului, facilitând o evoluție armonioasă și prevenind marginalizarea sau eșecul timpuriu.

În concluzie, educația incluzivă în învățământul preșcolar reprezintă un exercițiu de democrație aplicată și un angajament moral față de viitor. Deși drumul către o incluziune deplină presupune depășirea unor provocări legate de resurse materiale sau de mentalități rezistente la schimbare, beneficiile pe termen lung sunt incontestabile. O grădiniță care deschide porțile tuturor copiilor nu doar că respectă drepturile fundamentale ale omului, dar construiește o societate mai umană, în care diferențele sunt celebrate, iar fiecare individ este ajutat să strălucească conform propriei sale naturi. Educația incluzivă poate avea succes dacă asigură pas cu pas transformarea actorilor educaționali, a comunității, societății și pentru asta este necesară cunoașterea, aderarea și aplicarea permanentă a principiilor incluziunii, utilizarea strategiilor incluzive în activitățile educaționale, precum și dezvoltarea unei atitudini pozitive față de acest model educațional. De reamintit că educația incluzivă nu se oprește la acțiunile întreprinse cu copiii, părinții și profesioniștii, ci este legată de cultura comunităților în care se dezvoltă aceste practici educaționale. Grădinița și alte centre de educație au nevoie de interacțiunea continuă cu familiile copiilor, dar și cu comunitatea în care se derulează programul educațional, în conexiune cu dezvoltarea întregii societăți.

Bibliografie

- **Gherguț, Alois**, *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iași, 2013.
- **Păun, Emil**, *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*, Editura Polirom, Iași, 2017.
- **Vrăsmaș, Traian**, *Școala și educația incluzivă*, Editura Miniped, București, 2004.
- **Walker, S.**, *Educația timpurie inclusivă: de la teorie la practică*, Traducere și adaptare, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010.
- **UNESCO**, *Ghid pentru asigurarea incluziunii și echității în educație*, 2017.

PRACTICI DIDACTICE INOVATOARE LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ NIVEL GIMNAZIAL

Prof.VLĂDOIU CORINA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.1 ROVINARI/GORJ

Introducere

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de schimbările sociale, culturale și tehnologice ale societății cunoașterii. În acest context, disciplina Limba și literatura română își redefineste rolul formativ, depășind paradigma tradițională centrată pe transmiterea de cunoștințe și orientându-se spre dezvoltarea competențelor de comunicare, interpretare și gândire critică. La nivel gimnazial, aceste competențe constituie fundamentul formării intelectuale și culturale a elevilor.

Practicile didactice inovatoare reprezintă un răspuns necesar la provocările actuale ale educației, oferind soluții metodologice menite să sporească eficiența actului educațional și să asigure un impact demonstrabil asupra rezultatelor învățării. Prezentul articol își propune să analizeze, dintr-o perspectivă teoretică și aplicativă, principalele practici didactice inovatoare utilizate în predarea limbii și literaturii române la nivel gimnazial, evidențiind relevanța lor pedagogică și efectele asupra formării competențelor elevilor.

Cadrul teoretic al inovării didactice

Conceptul de inovare didactică este strâns legat de evoluția teoriilor educaționale moderne, în special de constructivism, socio-constructivism și pedagogia centrată pe elev. Inovarea didactică presupune nu doar introducerea unor metode sau instrumente noi, ci și reconsiderarea relației profesor–elev, a rolului conținuturilor și a modalităților de evaluare.

Conform lui Cucoș (2014), inovarea în educație vizează optimizarea procesului instructiv-educativ prin valorificarea experiențelor de învățare autentice și prin adaptarea demersului didactic la nevoile și interesele elevilor. În predarea limbii și literaturii române, inovarea se manifestă prin abordări interdisciplinare, prin integrarea tehnologiei și prin utilizarea strategiilor interactive, menite să stimuleze participarea activă a elevilor.

Specificul didactic al disciplinei Limba și literatura română la nivel gimnazial

Disciplina Limba și literatura română are un caracter complex, îmbinând cele trei componente: lingvistică, literară și culturală. Programa școlară pentru gimnaziu subliniază importanța formării competenței de comunicare în limba română, definită ca ansamblu de cunoștințe, deprinderi și atitudini necesare receptării și producerii de mesaje orale și scrise.

În acest sens, practicile didactice inovatoare trebuie să răspundă unor cerințe esențiale: centrarea pe elev, contextualizarea învățării, stimularea gândirii critice și evaluarea continuă a progresului.

Predarea tradițională, bazată exclusiv pe expunere și reproducere, nu mai este suficientă pentru a atinge obiectivele curriculare actuale.

Practici didactice inovatoare cu aplicabilitate la Limba și literatura română

Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning)

Învățarea bazată pe proiecte reprezintă o strategie didactică modernă care implică elevii în activități de investigare și creare, desfășurate pe o perioadă mai lungă de timp. La disciplina Limba și literatura română, această metodă favorizează integrarea competențelor de lectură, scriere, comunicare orală și colaborare.

De exemplu, realizarea unui proiect interdisciplinar intitulat „Literatura și identitatea culturală” permite elevilor să analizeze texte literare reprezentative, să redacteze eseuri argumentative și să susțină prezentări orale. Impactul demonstrabil al acestei metode se reflectă în calitatea produselor finale, în dezvoltarea autonomiei în învățare și în rezultatele obținute la evaluările sumative.

Metoda clasei inversate (Flipped Classroom)

Metoda clasei inversate presupune reorganizarea activităților de predare și învățare, astfel încât transmiterea informațiilor teoretice să aibă loc în afara clasei, iar timpul alocat lecției să fie dedicat aplicațiilor practice. În predarea gramaticii limbii române, această metodă contribuie la o mai bună înțelegere a conceptelor și la consolidarea cunoștințelor.

Studiile pedagogice evidențiază faptul că elevii implicați în activități de tip Flipped Classroom manifestă un nivel crescut de responsabilitate față de propria învățare și obțin rezultate superioare la testele de evaluare formativă.

Metode interactive și colaborative

Utilizarea metodelor interactive, precum învățarea prin cooperare, dezbateră academică sau studiul de caz, contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și cognitive ale elevilor. În analiza textului literar, dezbateră permite confruntarea interpretărilor și argumentarea punctelor de vedere.

Aceste metode au un impact pozitiv demonstrabil asupra competenței de comunicare orală și asupra capacității de analiză critică, aspecte evaluate prin rubrici de performanță și portofolii educaționale.

Integrarea tehnologiei digitale în predarea limbii și literaturii române

Tehnologia digitală oferă multiple oportunități pentru inovarea didactică. Platformele educaționale, aplicațiile interactive și resursele multimedia facilitează învățarea diferențiată și

evaluarea continuă. Realizarea de hărți conceptuale digitale sau utilizarea testelor online permit monitorizarea progresului elevilor și furnizează date relevante privind eficiența demersului didactic.

Evaluarea impactului practicilor didactice inovatoare

Impactul practicilor inovatoare poate fi demonstrat prin analiza rezultatelor elevilor la evaluările inițiale, formative și finale, prin observarea comportamentului de învățare și prin feedback-ul oferit de elevi. Evaluarea autentică, bazată pe portofolii și proiecte, oferă o imagine fidelă a progresului elevilor.

Cercetările în domeniul educației arată că utilizarea metodelor active conduce la creșterea motivației pentru învățare, la îmbunătățirea competențelor de comunicare și la dezvoltarea gândirii critice.

Concluzii

Practicile didactice inovatoare reprezintă un element esențial al modernizării procesului educațional la disciplina Limba și literatura română, nivel gimnazial. Implementarea acestora contribuie la formarea competențelor-cheie, la creșterea performanței școlare și la adaptarea educației la cerințele societății contemporane. Pentru a asigura un impact demonstrabil, este necesară o abordare sistematică, fundamentată teoretic și susținută de evaluări riguroase.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Oprea, C. L. (2010). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Pânișoară, I.-O. (2015). *Ghidul profesorului*. București: Editura Polirom.
4. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română – gimnaziu (2017). București: Ministerul Educației.

Practici didactice inovatoare și leadership educațional în kinetoterapia pentru educația incluzivă

Prof. kinetoterapeut Voicu Mihai

Unitatea de învățământ: Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1 Bistrița

Educația incluzivă presupune implementarea unor strategii didactice adaptate diversității elevilor și promovarea unui leadership educațional capabil să susțină schimbarea și inovația. În acest context, kinetoterapia educațională se afirmă ca o practică pedagogică activă, cu impact direct asupra dezvoltării funcționale, comportamentale și socio-emoționale a elevilor cu nevoi educaționale speciale. Prezentul articol analizează rolul practicilor didactice inovatoare în kinetoterapia educațională și evidențiază importanța leadershipului educațional în optimizarea managementului clasei și în crearea unui mediu de învățare incluziv. Abordarea teoretico-aplicativă subliniază contribuția kinetoterapiei la excelența pedagogică și la eficientizarea procesului educațional în centrele de educație incluzivă.

1. Introducere

Complexitatea educației incluzive impune adoptarea unor practici didactice flexibile, capabile să răspundă nevoilor diverse ale elevilor. În acest cadru, rolul profesorului depășește transmiterea informațiilor, implicând coordonarea procesului educațional, gestionarea comportamentelor și crearea unui climat favorabil învățării.

Kinetoterapia educațională contribuie semnificativ la acest demers, prin utilizarea mișcării ca instrument pedagogic și prin integrarea unor metode inovatoare care susțin dezvoltarea globală a elevilor. Astfel, aceasta devine un element-cheie în realizarea excelenței pedagogice și în consolidarea leadershipului educațional.

2. Practici didactice inovatoare în kinetoterapia educațională

2.1 Kinetoterapia ca metodă pedagogică activă

Kinetoterapia educațională se bazează pe principiile învățării active, utilizând mișcarea pentru stimularea proceselor cognitive și emoționale. Exercițiile motrice adaptate permit implicarea directă a elevilor în activități structurate, favorizând învățarea experiențială și dezvoltarea competențelor funcționale.

Prin corelarea obiectivelor terapeutice cu cele educaționale, kinetoterapia devine o metodă didactică eficientă, care sprijină dezvoltarea atenției, a memoriei și a capacității de autoreglare.

2.2 Metode inovatoare și adaptarea activităților

Practica kinetoterapeutică modernă utilizează metode inovatoare, precum jocurile motrice adaptate, activitățile de tip ludic și exercițiile funcționale integrate în contexte educaționale. Aceste metode permit adaptarea conținutului didactic la nivelul individual de dezvoltare al elevilor și susțin principiile educației centrate pe elev.

Inovația didactică în kinetoterapie contribuie la creșterea motivației, la reducerea anxietății și la stimularea participării active, elemente esențiale pentru succesul educațional al elevilor cu nevoi educaționale speciale.

3. Managementul clasei prin kinetoterapie educațională

3.1 Kinetoterapia și reglarea comportamentală

Activitățile kinetoterapeutice au un rol important în managementul clasei, oferind strategii eficiente pentru reglarea comportamentului și a emoțiilor. Exercițiile motrice adaptate contribuie la reducerea comportamentelor dezadaptative, la canalizarea energiei și la creșterea capacității de concentrare.

Prin introducerea unor rutine motrice structurate, se creează un cadru predictibil, care favorizează siguranța emoțională și respectarea regulilor.

3.2 Climat educațional și incluziune

Kinetoterapia educațională sprijină dezvoltarea unui climat educațional pozitiv, bazat pe cooperare, respect și acceptare. Activitățile de grup stimulează interacțiunea socială și dezvoltarea competențelor de comunicare, facilitând integrarea elevilor în colectiv.

Managementul eficient al clasei, realizat prin intermediul kinetoterapiei, contribuie la consolidarea relațiilor interpersonale și la promovarea incluziunii reale în mediul educațional.

4. Leadership educațional și colaborare interdisciplinară

4.1 Rolul profesorului-kinetoterapeut ca lider educațional

În contextul educației incluzive, profesorul-kinetoterapeut îndeplinește un rol de lider educațional, coordonând activități care susțin dezvoltarea holistică a elevilor. Acest rol presupune inițiativă, capacitate de adaptare și colaborare eficientă cu alți specialiști implicați în procesul educațional.

Leadershipul educațional se manifestă prin promovarea unor practici inovatoare, prin implicarea activă în viața instituțională și prin susținerea unei viziuni educaționale centrate pe elev.

4.2 Colaborarea interdisciplinară ca factor al excelenței pedagogice

Colaborarea dintre kinetoterapeuți, cadre didactice, psihologi și alți specialiști este esențială pentru asigurarea coerenței intervențiilor educaționale. Kinetoterapia educațională facilitează această colaborare, oferind un cadru comun de acțiune orientat spre nevoile elevului.

Prin schimbul de informații și coordonarea strategiilor, se asigură continuitatea intervenției și se maximizează impactul educațional.

5. Concluzii

Practiciile didactice inovatoare și leadershipul educațional reprezintă elemente fundamentale pentru succesul kinetoterapiei în educația incluzivă. Prin utilizarea mișcării ca instrument pedagogic, kinetoterapia contribuie la îmbunătățirea managementului clasei, la crearea unui climat educațional pozitiv și la promovarea excelenței pedagogice.

Leadershipul educațional, susținut de colaborarea interdisciplinară, permite valorificarea potențialului kinetoterapiei educaționale ca factor de transformare în ecosistemul educațional modern.

Kinetoterapia educațională în contextul modernizării și digitalizării educației inclusive

Prof. kinetoterapeut Voicu Mihai

Unitatea de învățământ: Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1 Bistrița

Modernizarea sistemului educațional contemporan presupune integrarea unor abordări inovatoare care să răspundă diversității nevoilor educaționale ale elevilor. În acest context, educația incluzivă devine un element fundamental al politicilor educaționale actuale, iar kinetoterapia educațională joacă un rol strategic în sprijinirea dezvoltării elevilor cu cerințe educaționale speciale. Acest articol analizează rolul kinetoterapiei în modernizarea ecosistemului educațional, punând accent pe integrarea tehnologiilor digitale și pe adaptarea intervențiilor terapeutice la cerințele unei educații centrate pe elev. Abordarea teoretico-aplicativă subliniază contribuția kinetoterapiei la creșterea accesibilității, eficienței și calității actului educațional în centrele de educație incluzivă.

1. Introducere

Educația se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluțiile tehnologice, schimbările sociale și necesitatea asigurării echității educaționale. În acest context, educația incluzivă reprezintă un obiectiv major al sistemelor educaționale moderne, având ca scop integrarea tuturor elevilor, indiferent de particularitățile lor funcționale, cognitive sau socio-emoționale.

Kinetoterapia educațională se integrează în acest proces ca o componentă esențială a intervenției multidisciplinare. Aceasta contribuie nu doar la recuperarea și dezvoltarea motrică, ci și la sprijinirea procesului educațional în ansamblu. Prin corelarea mișcării cu învățarea, kinetoterapia devine un instrument valoros pentru facilitarea participării active a elevilor la activitățile școlare și pentru reducerea barierelor de acces la educație.

2. Educația incluzivă și necesitatea modernizării ecosistemului educațional

Educația incluzivă presupune adaptarea mediului educațional la diversitatea elevilor. Aceasta promovează egalitatea de șanse și participarea activă a fiecăruia. Modernizarea ecosistemului

educațional necesită nu doar schimbări curriculare, ci și introducerea unor metode și instrumente noi care să susțină învățarea diferențiată.

Elevii cu nevoi educaționale speciale pot avea dificultăți motorii, senzoriale sau cognitive care le afectează capacitatea de implicare în procesul educațional. Kinetoterapia educațională ajută la reducerea acestor dificultăți prin intervenții personalizate, orientate spre dezvoltarea funcțională și creșterea autonomiei. Aceasta devine parte integrantă a ecosistemului educațional modern, susținând incluziunea reală și eficientă.

3. Kinetoterapia educațională ca instrument al transformării digitale

3.1 Integrarea tehnologiei digitale în intervenția kinetoterapeutică

Transformarea digitală a educației oferă ocazii importante pentru optimizarea intervențiilor kinetoterapeutice. Folosirea aplicațiilor digitale, a materialelor video și a platformelor de monitorizare permite evaluarea obiectivă a progresului motor și adaptarea continuă a programelor de intervenție.

Tehnologia facilitează feedback-ul vizual imediat, ceea ce este foarte important pentru elevii cu dificultăți de percepție corporală sau de coordonare. Cu ajutorul instrumentelor digitale, elevii pot înțelege mai ușor cerințele exercițiilor și pot urmări evoluția performanțelor lor. Acest lucru contribuie la creșterea motivației și a implicării active.

3.2 Tehnologii emergente și educație centrată pe elev

Tehnologiile emergente, cum ar fi aplicațiile interactive și elementele de gamificare, transformă exercițiile kinetoterapeutice în activități atractive, adaptate nivelului individual de funcționalitate. Aceste instrumente susțin principiile educației centrate pe elev, oferind posibilitatea personalizării intervenției și respectării ritmului propriu de dezvoltare.

Prin integrarea tehnologiei, kinetoterapia educațională devine mai accesibilă și mai eficientă. Aceasta contribuie la modernizarea practicilor educaționale și la crearea unui mediu de învățare incluziv și motivant.

4. Impactul kinetoterapiei asupra procesului educațional

Kinetoterapia educațională are un impact semnificativ asupra dezvoltării elevilor. Aceasta influențează atât dimensiunea motorie, cât și pe cea cognitivă și socio-emoțională. Activitățile motrice adaptate îmbunătățesc capacitatea de concentrare, reduc comportamentele dezadaptative și cresc nivelul de autonomie.

În context educațional, aceste efecte se reflectă în participarea mai activă a elevilor la activitățile de învățare, în îmbunătățirea relațiilor interumane și în crearea unui climat

educațional pozitiv. Prin abordarea integrată a nevoilor elevilor, kinetoterapia sprijină atingerea obiectivelor educaționale și facilitează incluziunea reală.

5. Concluzii

Kinetoterapia educațională devine un factor esențial în modernizarea și digitalizarea educației incluzive. Prin integrarea tehnologiilor digitale și aplicarea intervențiilor personalizate, aceasta contribuie la creșterea calității actului educațional. De asemenea, promovează o educație echitabilă și centrată pe elev.

Într-un ecosistem educațional în continuă transformare, kinetoterapia educațională reprezintă o punte între recuperare și educație. Aceasta sprijină dezvoltarea holistică a elevilor și facilitează adaptarea sistemului educațional la cerințele viitorului.

DIGITAL STORYTELLING CA INSTRUMENT DE INOVARE PEDAGOGICĂ ÎN PREDAREA LIMBII ENGLEZE

Valentina VOICU

Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Snagov

Introducere

Educația contemporană se află într-un proces permanent de transformare, determinat de evoluția tehnologiilor digitale și de schimbările rapide din societatea actuală. În acest context, metodele tradiționale de predare sunt completate de strategii didactice inovatoare care valorifică resursele tehnologice și stimulează implicarea activă a elevilor în procesul de învățare. Elevii de astăzi cresc într-un mediu digital, în care tehnologia face parte din viața lor cotidiană. Din acest motiv, școala trebuie să valorifice aceste resurse și să creeze experiențe educaționale relevante pentru noile generații.

Digital storytelling în educație

Digital storytelling reprezintă o metodă educațională modernă prin care elevii creează povești utilizând imagini, text, sunet sau elemente video. Această abordare transformă procesul de învățare într-o experiență creativă și personală. Utilizarea storytelling-ului digital contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare, a creativității și a gândirii critice. Elevii nu mai sunt doar receptori ai informației, ci devin creatori de conținut și participanți activi în procesul de învățare.

Aplicarea metodei în activitatea didactică

În cadrul orelor de limba engleză, digital storytelling poate fi integrat în activități creative care stimulează implicarea elevilor. Un exemplu este proiectul „My Story, My World”, în cadrul căruia elevii creează o poveste digitală despre experiențele lor sau despre un personaj imaginar. Activitatea se desfășoară în mai multe etape: alegerea temei poveștii, redactarea unui scurt text narativ în limba engleză, selectarea imaginilor ilustrative, realizarea prezentării digitale folosind aplicații precum PowerPoint sau Canva și prezentarea poveștii în fața clasei.

Impactul asupra procesului de învățare

Activitățile bazate pe digital storytelling contribuie la creșterea motivației elevilor pentru învățare. Elevii se implică mai activ atunci când au posibilitatea de a crea produse originale și de a utiliza tehnologia într-un mod constructiv. De asemenea, această metodă contribuie la dezvoltarea competențelor secolului XXI, precum gândirea critică, creativitatea, comunicarea și colaborarea.

Concluzii

Integrarea tehnologiilor digitale în educație reprezintă o direcție importantă pentru modernizarea procesului de predare. Digital storytelling oferă profesorilor o metodă eficientă de a combina creativitatea cu utilizarea tehnologiei în activitatea didactică. Prin utilizarea acestei metode, elevii devin

mai implicați în procesul de învățare și își dezvoltă competențe esențiale pentru societatea contemporană.

Bibliografie

[1]Lambert J., 2013, Digital Storytelling: Capturing Lives, Creating Community, Routledge, New York.

[2]Ohler J., 2013, Digital Storytelling in the Classroom, Corwin Press, Thousand Oaks.

[3]Robin B., 2016, The Power of Digital Storytelling to Support Teaching and Learning, Educational Technology Journal.

Puncte de sprijin în instruirea diferențiată a elevilor din ciclul primar

Prof.pentru învățământ primar Zahiu Cristina
Școala Gimnazială,,P.H.Zangopol ''Buzău, structură
a Liceului Tehnologic,,Dimitrie Filipescu'' Buzău

I.Perspective teoretice generale

I.1 Definirea conceptelor

I.2 Caracteristicile unei clase diferențiate

II. Căi simple de diferențiere și individualizare a instruirii într-o clasă diferențiată

II.1. Cât de importantă este o bună cunoaștere a elevilor?

II.2.Căi de acțiune pentru a diferenția instruirea la clasă

III.Concluzii

I.Perspective teoretice generale

I.1 Definirea conceptelor

Diferențierea și individualizarea instruirii constituie o problemă pedagogică veche, dar mereu actuală, deoarece oamenii se deosebesc unii de alții nu doar în ceea ce privește felul lor de a gândi și a fi, ci și prin capacitatea și ritmul de învățare, prin atitudinea față de aceasta (I. Jinga, 2005, p. 146)

Diversitatea umană a pus în fața pedagogiei și a psihologiei educației problema complexă a diferențierii și individualizării instruirii, ca premisă indispensabilă pentru asigurarea reușitei fiecărui elev și realizarea unor performanțe cât mai apropiate de potențialul său intelectual maxim.

În literatura pedagogică se folosesc termenii de „diversificare”, „individualizare”, “diferențiere pedagogică”, “diferențiere în învățare”, “pedagogia diferenței”, pentru a descrie realitatea complexă a adaptării contextului și tuturor intervențiilor din spațiul educațional la particularitățile și nevoile elevilor, din perspectiva atât a organizării structurale a sistemului de învățământ pe grade, tipuri și profiluri, cât și a conținutului învățământului și a metodelor de predare-învățare-evaluare utilizate.

Pedagogia diferențiată este „o pedagogie individualizată care recunoaște elevul ca persoană având reprezentările sale proprii despre situația de formare; o pedagogie variată care propune un evantai de demersuri, opunându-se astfel mitului identitar al uniformității, al falsei democrații, conform cărora toți trebuie să muncească în același ritm, în aceeași durată și urmând aceleași itinerarii.” (H. Przesmycki, 1991, p. 10)

Instruirea diferențiată constă în desfășurarea procesului de predare-învățare-evaluare pe baza unor strategii didactice adaptate la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitățile lor de înțelegere și de lucru proprii unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte. (I.T. Radu, 1981)

Educația diferențiată și personalizată presupune o abordare completă, din perspectiva curriculum-ului în sens larg, cu toate componentele și interacțiunile dintre acestea. (C. Crețu, 1998, p. 64).

În ceea ce privește conceptul de **individualizare** a predării, acesta reprezintă modalitatea cea mai aprofundată a predării diferențiate, în sensul tratării elevilor nu pe clase și nici măcar pe grupe, ci pe fiecare individ în parte.

Instruirea diferențiată este modul în care un profesor anticipează și răspunde la o varietate de cerințe ale elevilor în sala de clasă.

O instruire diferențiată presupune predarea într-o clasă diferențiată.

I.2 Caracteristicile clasei diferențiate

„Să îi ajutăm pe profesori să dezvolte o înțelegere a responsabilității profesionale pe care o au pentru a angaja fiecare elev într-un proces de învățare cu semnificație personală este motorul mișcării pentru clasa diferențiată.” (Charlotte Danielson).

Clasa diferențiată ar trebui să semene cu un magazin cu autoservire unde produsele de strictă necesitate sunt la îndemâna fiecăruia. Fiecare copil se servește în funcție de nevoile sale imediate sau viitoare, de preferințe și dorințe. Profesorul pune la dispoziție lucruri practice dar și moduri de întrebuintare. Profesorii din sălile de clasă diferențiate folosesc profilurile de învățare ale elevilor sau modalitățile preferate de învățare pentru a prezenta și evalua curriculum-ul prin activități concepute pentru a satisface nevoile, interesele și preferințele individuale ale elevilor. Ei sunt foarte motivați să învețe, să exploreze și să descopere conținuturi academice prezentate într-o manieră captivă de interesele lor personale. Învață cum să comunice și să se comporte într-o manieră potrivită vârstei și nivelului de clasă. De asemenea, își absorb reciproc stilurile și preferințele de învățare, obținând o înțelegere a atributelor unice ale colegilor de clasă. Sentimentul de grup este acela al unei comunități în care elevii se bazează pe colegii de clasă pentru a-și îndeplini sarcinile de muncă. Elevii devin conducători, iar profesorii sunt transformați în facilitatori care prezintă în mod intenționat materiale într-un mod care, în mod natural, îi angajează pe elevi să efectueze la niveluri mai înalte din punct de vedere academic și social.

Principii cheie ale clasei diferențiate:

- profesorul știe clar ce este maxim relevant și important din materia pe care o predă;
- profesorul înțelege, apreciază diferențele dintre elevi;
- evaluarea și învățarea sunt inseparabile;
- profesorul adaptează conținutul, procesul și produsul în funcție de disponibilitatea, interesele și profilul de învățare ale elevului;
- toți elevii participă la învățare;
- elevii și profesorii sunt colaboratori în învățare;
- scopurile clasei diferențiate sunt dezvoltarea maximă și succesul individual;
- accentul este pus pe conexiunile dintre informații, pe receptivitatea față de conceptele noi, subliniindu-se necesitatea învățării permanente;
- flexibilitatea este caracteristica marcantă a clasei diferențiate. (Curs de formare regională - Materiale didactice pentru învățarea centrată pe elev, 2001)

II.Căi simple de diferențiere și individualizare a instruirii într-o clasă diferențiată

În rândurile care urmează voi prezenta câteva căi prin care diferențiez, individualizez instruirea la clasa pe care o coordonez, clasa a IV a B, cu care am avut succes ca profesor și cu care am vazut că și alți profesori au avut succes în clasele lor. Am făcut mai multă cercetare pe această temă decât făcusem vreodată înainte și am găsit niște resurse uimitoare. Acest articol este de fapt despre acțiune, despre ceea ce am experimentat la clasa

mea . Voi face cunoscute câteva căi simple pentru a diferenția instruirea la clasă, căi care pot fi aplicate la orice nivel de clasă din ciclul primar.

II.1. Cât de importantă este o bună cunoaștere a elevilor?

Primul lucru foarte important pe care l-am făcut înainte de a porni la drum, a fost cunoașterea reală a individualității elevilor cu care lucrez, fapt care a condus la o individualizare a acțiunilor pedagogice, la o tratare diferențiată a elevilor în funcție de posibilitățile și înclinațiile lor.

Rolul meu, ca dascăl, este de a depista potențialul elevilor, prin identificarea punctelor tari și a celor slabe, de stabilire a direcțiilor de autoperfecționare a lor, de conservare și dezvoltare a potențialului nativ al fiecărui elev.

Scopul este să învăț elevii cum să învețe, cum să relaționeze între ei, pregătindu- i pentru o lume din ce în ce mai complexă.

Cunoscându-mi mai bine elevii, am putut veni realmente în sprijinul lor, în procesul învățării. Înțelegerea individualității fiecărui elev sprijină atât etapa de proiectare, cât și pe cea de realizare efectivă a demersului didactic. Informațiile individuale corecte și reale îmi asigură libertatea de a adapta soluții personalizate cu ajutorul cărora elevii pot obține rezultate școlare mai bune.

II.2.Căi de acțiune pentru a diferenția instruirea la clasă

Fiecare clasă de 20 de elevi are 20 de combinații diferite de personalitate, interese, stiluri de învățare și cunoștințe. Voi diferenția instruirea prin modificarea conținutului (ceea ce se învață), procesului (modul în care se predă) și a produsului (modul în care elevii își demonstrează învățarea).

Cum se poate realiza diferențierea conținutului?

Există patru aspecte ale clasei diferențiate pe care profesorii se pot concentra pentru a diferenția instrucțiunile: conținutul, procesul, produsul și mediul de învățare. Conținutul se referă la informațiile oferite elevilor sau la materialul pe care ar trebui să îl învețe. Deși conținutul și faptele de bază rămân aceleași, eu pot prezenta conținutul într-o varietate de moduri pentru a ajunge la cei mai mulți elevi. De exemplu, pot folosi manualele, alte carti, ilustratii, demonstrații și videoclipuri pentru a preda aceleași informații, fiecare dintre acestea putând să se adreseze elevilor în funcție de stilurile de învățare.

Pentru a preda conținutul în mod diferențiat trebuie să știm fiecare elev cât are de învățat din fiecare unitate de conținut și cât poate. Este obligatorie testarea elevilor la începutul predării oricărei teme noi.

Altă strategie de diferențiere a conținuturilor este de a facilita învățarea unei teme în mod integrat, pluridisciplinar, astfel încât grupuri de elevi cu interese, abilități și cunoștințe diferite să poată să aprofundeze tema respectivă din perspective diferite.

Un alt mod de a lucra diferențiat cu conținuturile este de a alege puncte diferite de intrare pe text. Accesarea unei teme noi este mai ușoară în momentul în care fiecare elev poate interveni în mod activ cu ceea ce știe despre tema respectivă .

Cum se poate realiza diferențierea procesului?

Următorul aspect al clasei pe care profesorii îl poate diferenția este procesul, adică atunci când elevii lucrează la informațiile pe care le-a oferit cadrele didactice. Un exemplu de proces este atunci când elevii fac teme sau activități în clasă.

Eu pot atribui mai multe proiecte care sunt foarte diferite unul de celălalt, pentru a face apel la diferite niveluri de cunoaștere și stiluri de învățare. De exemplu, pot crea grupe în sala de

clasă, iar fiecare are o activitate diferită. Elevii ar putea fie să aleagă grupa la care să lucreze, fie profesorul să le solicite să meargă la fiecare prin rotație.

În timpul procesului de desfășurare al activităților se poate aprofunda înțelegerea subiectului prin investigarea acestuia și din perspective multiple.

Diferențierea procesului înseamnă diversificarea metodelor și tehnicilor de instruire pentru a oferi elevilor o mai mare bogăție de oportunități de explorare a conceptelor. Tipurile de interacțiuni se diversifică după nevoile, interesele sau profilurile de inteligență ale elevilor.

Cum se poate realiza evaluarea procesului, nu produsului?

Îmi place foarte mult să experimentez învățarea bazată pe proiecte, pe probleme și învățarea orientată spre cercetare. Aici există riscul apariției unor probleme, dacă nu știm clar ce urmărim și cum vom face acest lucru.

Chris Lehmann (Director la Science Leadership Academy) are o vorbă renumită: “Dacă dai ca însărcinare un proiect și primești 30 de lucruri la fel, ăsta nu e proiect, este o rețetă.”

Atunci când dăm ca sarcină realizarea unui proiect, avem tendința să enumerăm cu exactitate pași și rubrici despre cum va fi notat. Deseori noi arătăm exemple ale unor proiecte anterioare care au obținut calificative mari.

Urmând acești pași, elevul va fi pus în situația de a avea un proiect asemănător cu al oricui altcuiva.

Una din modalitățile prin care am reușit o diferențiere/individualizare a învățării a fost atunci când elevii și-au creat propriul proiect (și produs) și și-au documentat procesul (cu susținerea mea, dat fiind particularitățile de vârstă și experiență). Dar eu nu am notat produsul final, ci am notat elevii pe baza procesului (descriș de ei, prin care au obținut produsul, n.n.).

Ideea de bază a diferențierii aici este să permiți elevilor să aleagă ceea ce vor lucra și crea, în timp ce tu îi susții, îi ajuți să aleagă, notezi procesul în locul produsului final.

Asfel, elevii pot demonstra și dezvolta ceea ce știu, înțeleg și pot să facă, își pot exprima abilitățile cognitive multiple.

III. Concluzii

Tratarea diferențiată este un mod de abordare educațională, care vizează contribuția fiecărui copil adusă la situația predării și învățării. Copiii contribuie la activitate cu propriile lor experiențe, atitudini, calități, abilități, personalitate etc. De aceea, pentru a realiza o activitate eficientă, dascălul este bine să fie receptiv la aceste diferențe.

În timpul activității diferențiate este de preferat să se folosească metode și procedee care antrenează capacitățile intelectuale ale elevilor, care trezesc și mențin interesul față de învățătură, stimulează atitudinea creatoare, solicită un efort acțional propriu, asigură o învățare activă și formativă.

Diferențierea activității presupune imbinarea și alternarea activității frontale cu activitatea individuală și pe grupe de elevi. Diferențierea activității se realizează în toate momentele lecției, precum și în distribuirea temelor pentru acasă.

Tratarea diferențiată are loc atunci când cadrul didactic și copilul se influențează reciproc, între ei stabilindu-se o relație de comunicare bazată pe încredere și sinceritate.

Referințe bibliografice

- 1.Albu, Gabriel – *Introducere într-o pedagogie a libertății*, Editura Polirom, Iasi, 1998
- 2.Albu, Gabriel – *În căutarea educației autentice*, Editura Polirom, Iasi, 2000

- 3.Crețu, C. (1998), *Curriculum diferențiat și personalizat*, Editura Polirom, Iași.
- 4.Cristea. S. (1998), *Dicționar de termeni pedagogici*, E.D.P., . București.
- 5.(2001), Instruire diferențiată, Aplicații ale teoriei inteligențelor multiple, Ghid pentru formatori și cadre didactice, MEC, Seria calitate în formare, București.
- 6.Iovin, Ileana – *Tratarea diferentiata a elevilor la ciclul primar*, in “Invatamantul primar”, Nr. 4, Editura Discipol, 1996
- 7.Jinga, I., *Educația și viața cotidiană*, E.D.P., București, 2005.
- 8.Negrut, Ion – *Un model de diferentiere si motivare a instruirii in vederea invatarii complete in clasa si determinarea eficacitatii generale a instruirii*, in Revista de pedagogie Nr.4, Bucuresti, 1985
- 9.Przesmycki, H., *Pédagogie différenciée*, Hachette, Paris, 2011;
- 10.Radu,I.T., *Învățământul diferențiat. Concepții și strategii*, E.D.P,București, 1978;
- 11.http://www.academia.edu/7359157/%C3%8Env%C4%83%C5%A3area_centrat%C4%83_pe_elev_Ghid_pentru_profesori_%C5%9Fi_formatori

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe preșcolar – fundament al dezvoltării timpurii

PROF. PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE ZESTREANU DANIELA

LICEUL TEHNOLOGIC BÂLTENI

Educația timpurie reprezintă etapa esențială în formarea personalității copilului, iar modul în care aceasta este organizată influențează decisiv dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a preșcolarului. În acest context, educația incluzivă, echitabilă și centrată pe copil devine o necesitate, nu doar o opțiune, deoarece răspunde diversității nevoilor copiilor și promovează șanse egale la educație de calitate.

Educația incluzivă – acceptarea și valorizarea diversității

Educația incluzivă pornește de la premisa că toți copiii sunt diferiți, dar au drepturi egale la educație. În grădiniță, incluziunea presupune integrarea tuturor copiilor, indiferent de mediul social, cultural, etnic, de nivelul de dezvoltare sau de eventualele cerințe educaționale speciale. Mediul educațional incluziv este unul deschis, sigur și stimulat, în care fiecare copil este acceptat, respectat și sprijinit.

Rolul educatoarei este esențial în crearea unui climat incluziv, prin adaptarea strategiilor didactice, utilizarea metodelor activ-participative și promovarea cooperării între copii. Activitățile desfășurate în grup favorizează empatia, toleranța și dezvoltarea relațiilor pozitive, contribuind la formarea unor atitudini sociale sănătoase încă de la vârste fragede.

Educația echitabilă – șanse egale pentru toți copiii

Educația echitabilă nu înseamnă tratarea identică a tuturor copiilor, ci oferirea sprijinului necesar fiecăruia, în funcție de nevoile sale individuale. În învățământul preșcolar, echitatea se reflectă prin adaptarea conținuturilor, a ritmului de învățare și a resurselor educaționale, astfel încât fiecare copil să aibă posibilitatea de a progresa.

Un copil provenit dintr-un mediu defavorizat, un copil cu dificultăți de limbaj sau unul cu un ritm mai lent de dezvoltare are nevoie de susținere suplimentară pentru a-și atinge potențialul. Prin colaborarea cu familia, specialiștii și comunitatea, grădinița devine un spațiu care reduce inegalitățile și sprijină dezvoltarea armonioasă a tuturor copiilor.

Educația centrată pe preșcolar – copilul, în centrul actului educațional

Educația centrată pe preșcolar pune accent pe nevoile, interesele, capacitățile și experiențele de viață ale copilului. Preșcolarul învață cel mai bine prin joc, explorare și interacțiune, de aceea activitățile trebuie să fie atractive, flexibile și adaptate nivelului său de dezvoltare.

Într-un demers educațional centrat pe copil, educatoarea devine facilitator al învățării, ghidând și sprijinind copilul în descoperirea lumii. Jocul didactic, învățarea prin proiecte, activitățile experiențiale și învățarea prin cooperare sunt metode care stimulează curiozitatea, creativitatea și autonomia preșcolarului.

Importanța unei abordări integrate

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe preșcolar formează un tot unitar, având ca scop dezvoltarea integrală a copilului. Prin îmbinarea acestor principii, grădinița devine un

spațiu al respectului, al diversității și al învățării autentice, în care fiecare copil se simte valorizat și încurajat.

În concluzie, promovarea unei educații incluzive, echitabile și centrate pe preșcolar contribuie la formarea unor viitori adulți responsabili, empatici și încrezători în propriile forțe. Investiția în educația timpurie de calitate reprezintă fundamentul unei societăți echilibrate și prospere.

Bibliografie

1. **Ministerul Educației** (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. **UNESCO** (2017). *Educația incluzivă – orientări pentru politici și practici educaționale*. Paris: UNESCO.
3. **UNICEF** (2018). *Educația timpurie incluzivă – bune practici și recomandări*. București: UNICEF România.
4. **Vrăsmaș, E.** (2015). *Educația incluzivă în grădiniță*. București: Editura Aramis.
5. **Iucu, R.** (2016). *Pedagogia educației timpurii*. Iași: Editura Polirom.
6. **Pânișoară, I. O.** (2017). *Psihologia copilului modern*. București: Editura Polirom.

INNOVATION PÉDAGOGIQUE ET TRANSFORMATION NUMÉRIQUE DANS L'ENSEIGNEMENT SECONDAIRE MILITAIRE

Professeur: Dana Elena Zgabercea

Collège National Militaire « Mihai Viteazul », Alba Iulia

L'enseignement secondaire militaire à caractère vocationnel se déroule dans un cadre institutionnel rigoureux, caractérisé par la discipline, l'ordre, le respect strict des règles et la formation de compétences académiques et comportementales indispensables à la future carrière militaire. Il s'agit d'un modèle éducatif fondé sur la rigueur, la responsabilité et la performance. Dans le contexte contemporain, marqué par des transformations rapides sur les plans social, technologique et culturel, le système éducatif est confronté à des défis majeurs. Le lycée militaire, bien qu'ancré dans la tradition, ne peut ignorer les mutations de la société numérique. La transformation numérique de l'éducation ne constitue pas une rupture avec l'enseignement traditionnel, mais une extension de celui-ci. Dans le lycée militaire, l'intégration du numérique doit se faire de manière équilibrée, responsable et conforme aux normes de sécurité institutionnelles.

L'enseignant du lycée militaire exerce un rôle complexe qui dépasse la transmission des connaissances. Il est mentor, modèle de conduite et leader éducatif, chargé de former des jeunes capables de faire preuve d'autodiscipline, d'esprit d'équipe et de capacité décisionnelle.

L'innovation pédagogique repose sur l'adoption de stratégies didactiques modernes, centrées sur l'élève, favorisant l'apprentissage actif, la coopération et le développement des compétences transversales.

Les méthodes interactives telles que l'apprentissage par projets, l'étude de cas ou les simulations éducatives permettent de relier les contenus théoriques à des situations concrètes pertinentes pour la formation des futurs officiers.

Les technologies numériques offrent de nombreuses opportunités pour diversifier les pratiques pédagogiques. Les plateformes éducatives, les ressources multimédias et les outils numériques soutiennent l'apprentissage actif et l'évaluation formative.

Dans le lycée militaire, l'utilisation des technologies numériques doit être strictement encadrée et réalisée dans le respect des règlements institutionnels et des exigences de sécurité.

La recherche présentée s'inscrit dans une démarche descriptive et analytique, fondée sur l'observation systématique des activités éducatives menées dans des classes de lycée militaire.

L'analyse des résultats scolaires et du feedback des élèves met en évidence une amélioration de la motivation, de l'implication et des performances académiques.

L'apprentissage par projets contribue au développement de la pensée critique, des compétences de communication et du leadership.

La gestion de la classe constitue un pilier fondamental de l'efficacité pédagogique dans le lycée militaire. Elle repose sur des règles claires, une autorité éducative cohérente et le respect mutuel. L'intégration du numérique soutient la gestion de la classe par l'amélioration de la communication et du suivi du progrès des élèves.

L'éducation inclusive représente une dimension importante de l'innovation pédagogique. Les tâches différenciées permettent l'adaptation de l'enseignement aux rythmes individuels.

L'éducation inclusive ne signifie pas l'abaissement des standards, mais l'égalité des chances et l'accompagnement personnalisé.

En conclusion, l'innovation pédagogique et la transformation numérique contribuent de manière significative à la modernisation du lycée militaire, renforçant la discipline, la performance et la formation des compétences clés.

L'enseignement secondaire militaire à caractère vocationnel se déroule dans un cadre institutionnel rigoureux, caractérisé par la discipline, l'ordre, le respect strict des règles et la formation de compétences académiques et comportementales indispensables à la future carrière militaire. Il s'agit d'un modèle éducatif fondé sur la rigueur, la responsabilité et la performance. Dans le contexte contemporain, marqué par des transformations rapides sur les plans social, technologique et culturel, le système éducatif est confronté à des défis majeurs. Le lycée militaire, bien qu'ancré dans la tradition, ne peut ignorer les mutations de la société numérique. La transformation numérique de l'éducation ne constitue pas une rupture avec l'enseignement traditionnel, mais une extension de celui-ci. Dans le lycée militaire, l'intégration du numérique doit se faire de manière équilibrée, responsable et conforme aux normes de sécurité institutionnelles.

L'enseignant du lycée militaire exerce un rôle complexe qui dépasse la transmission des connaissances. Il est mentor, modèle de conduite et leader éducatif, chargé de former des jeunes capables de faire preuve d'autodiscipline, d'esprit d'équipe et de capacité décisionnelle.

L'innovation pédagogique repose sur l'adoption de stratégies didactiques modernes, centrées sur l'élève, favorisant l'apprentissage actif, la coopération et le développement des compétences transversales.

Les méthodes interactives telles que l'apprentissage par projets, l'étude de cas ou les simulations éducatives permettent de relier les contenus théoriques à des situations concrètes pertinentes pour la formation des futurs officiers.

Les technologies numériques offrent de nombreuses opportunités pour diversifier les pratiques pédagogiques. Les plateformes éducatives, les ressources multimédias et les outils numériques soutiennent l'apprentissage actif et l'évaluation formative.

Dans le lycée militaire, l'utilisation des technologies numériques doit être strictement encadrée et réalisée dans le respect des règlements institutionnels et des exigences de sécurité.

La recherche présentée s'inscrit dans une démarche descriptive et analytique, fondée sur l'observation systématique des activités éducatives menées dans des classes de lycée militaire.

L'analyse des résultats scolaires et du feedback des élèves met en évidence une amélioration de la motivation, de l'implication et des performances académiques.

L'apprentissage par projets contribue au développement de la pensée critique, des compétences de communication et du leadership.

La gestion de la classe constitue un pilier fondamental de l'efficacité pédagogique dans le lycée militaire. Elle repose sur des règles claires, une autorité éducative cohérente et le respect mutuel. L'intégration du numérique soutient la gestion de la classe par l'amélioration de la communication et du suivi du progrès des élèves.

L'éducation inclusive représente une dimension importante de l'innovation pédagogique. Les tâches différenciées permettent l'adaptation de l'enseignement aux rythmes individuels.

L'éducation inclusive ne signifie pas l'abaissement des standards, mais l'égalité des chances et l'accompagnement personnalisé.

En conclusion, l'innovation pédagogique et la transformation numérique contribuent de manière significative à la modernisation du lycée militaire, renforçant la discipline, la performance et la formation des compétences clés.

L'enseignement secondaire militaire à caractère vocationnel se déroule dans un cadre institutionnel rigoureux, caractérisé par la discipline, l'ordre, le respect strict des règles et la formation de compétences académiques et comportementales indispensables à la future carrière militaire. Il s'agit d'un modèle éducatif fondé sur la rigueur, la responsabilité et la performance. Dans le contexte contemporain, marqué par des transformations rapides sur les plans social, technologique et culturel, le système éducatif est confronté à des défis majeurs. Le lycée militaire, bien qu'ancré dans la tradition, ne peut ignorer les mutations de la société numérique. La transformation numérique de l'éducation ne constitue pas une rupture avec l'enseignement traditionnel, mais une extension de celui-ci. Dans le lycée militaire, l'intégration du numérique doit se faire de manière équilibrée, responsable et conforme aux normes de sécurité institutionnelles.

L'enseignant du lycée militaire exerce un rôle complexe qui dépasse la transmission des connaissances. Il est mentor, modèle de conduite et leader éducatif, chargé de former des jeunes capables de faire preuve d'autodiscipline, d'esprit d'équipe et de capacité décisionnelle. L'innovation pédagogique repose sur l'adoption de stratégies didactiques modernes, centrées sur l'élève, favorisant l'apprentissage actif, la coopération et le développement des compétences transversales.

Les méthodes interactives telles que l'apprentissage par projets, l'étude de cas ou les simulations éducatives permettent de relier les contenus théoriques à des situations concrètes pertinentes pour la formation des futurs officiers.

Les technologies numériques offrent de nombreuses opportunités pour diversifier les pratiques pédagogiques. Les plateformes éducatives, les ressources multimédias et les outils numériques soutiennent l'apprentissage actif et l'évaluation formative.

Dans le lycée militaire, l'utilisation des technologies numériques doit être strictement encadrée et réalisée dans le respect des règlements institutionnels et des exigences de sécurité.

La recherche présentée s'inscrit dans une démarche descriptive et analytique, fondée sur l'observation systématique des activités éducatives menées dans des classes de lycée militaire.

L'analyse des résultats scolaires et du feedback des élèves met en évidence une amélioration de la motivation, de l'implication et des performances académiques.

L'apprentissage par projets contribue au développement de la pensée critique, des compétences de communication et du leadership.

La gestion de la classe constitue un pilier fondamental de l'efficacité pédagogique dans le lycée militaire. Elle repose sur des règles claires, une autorité éducative cohérente et le respect mutuel.

L'intégration du numérique soutient la gestion de la classe par l'amélioration de la communication et du suivi du progrès des élèves.

L'éducation inclusive représente une dimension importante de l'innovation pédagogique. Les tâches différenciées permettent l'adaptation de l'enseignement aux rythmes individuels.

L'éducation inclusive ne signifie pas l'abaissement des standards, mais l'égalité des chances et l'accompagnement personnalisé.

En conclusion, l'innovation pédagogique et la transformation numérique contribuent de manière significative à la modernisation du lycée militaire, renforçant la discipline, la performance et la formation des compétences clés.

Bibliographie

Albulescu, I. (2017). Didactica disciplinelor socio-umane. Cluj-Napoca : Editura Dacia.

Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași : Editura Polirom.

Commission européenne. (2020). Plan d'action pour l'éducation numérique 2021–2027. Bruxelles.

Fullan, M. (2014). The Principal: Three Keys to Maximizing Impact. San Francisco : Jossey-Bass.

OCDE. (2019). Innover en éducation et éduquer pour l'innovation. Paris : Éditions OCDE.

**EDUCAȚIE INCLUZIVĂ, ECHITABILĂ ȘI CENTRATĂ PE ELEV ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR
STRATEGII VALIDATE ȘTIINȚIFIC ȘI APLICATE ÎNTR-O CLASĂ ETEROGENĂ**
Profesor pentru învățământul primar ZOTA FLORICICA
Școala Gimnazială Asău, Județul Bacău

Abstract

This paper examines inclusive, equitable, and learner-centered educational practices in primary education, grounded in international research and adapted to the Romanian school context. The study presents a case analysis of a heterogeneous classroom comprising students with diverse learning needs, including one child with special educational needs (SEN), three students with severe learning gaps due to socio-economic vulnerability, five high-achieving students, three students with strong creative-artistic potential, and a majority of students with average performance. The findings highlight the effectiveness of differentiated instruction, formative assessment, socio-emotional routines, and family-school collaboration in promoting equitable learning outcomes. The article concludes with recommendations for strengthening inclusive pedagogical cultures in Romanian schools.

Keywords: *inclusive education, equity, learner-centered pedagogy, differentiated instruction, socio-emotional learning, primary education.*

1. Introducere

Educația incluzivă reprezintă una dintre cele mai importante direcții de dezvoltare ale sistemelor educaționale contemporane, fiind recunoscută la nivel internațional ca un drept fundamental al fiecărui copil. Documentele UNESCO, OECD și ale Comisiei Europene subliniază constant necesitatea construirii unor școli capabile să răspundă diversității elevilor, să reducă inechitățile și să promoveze participarea tuturor copiilor, indiferent de statutul lor social, cultural, cognitiv sau emoțional. În acest context, învățământul primar joacă un rol esențial, deoarece reprezintă etapa în care se formează bazele dezvoltării academice, socio-emoționale și identitare ale elevilor.

În România, provocările legate de incluziune sunt amplificate de diversitatea tot mai mare a claselor, de diferențele socio-economice semnificative și de prezența elevilor cu nevoi educaționale speciale sau cu ritmuri diferite de învățare. Deși legislația națională promovează incluziunea și echitatea, realitatea din școli arată că profesorii se confruntă frecvent cu dificultăți în aplicarea strategiilor diferențiate, în gestionarea comportamentelor, în colaborarea cu familiile vulnerabile sau în adaptarea curriculumului la nevoile fiecărui elev. În acest sens, rolul cadrului didactic devine unul complex, care depășește transmiterea de cunoștințe și implică facilitarea învățării, sprijinirea dezvoltării emoționale, medierea relațiilor sociale și crearea unui climat de siguranță și acceptare.

Pedagogia centrată pe elev, fundamentată pe teoriile constructiviste ale lui Vygotsky, Bruner și Dewey, oferă un cadru conceptual solid pentru abordarea acestor provocări. Ea presupune adaptarea procesului educațional la particularitățile fiecărui copil, valorizarea experiențelor personale, stimularea participării active și dezvoltarea autonomiei în învățare. În același timp, cercetările recente (Hattie, 2023; Tomlinson, 2014) arată că strategiile diferențiate, evaluarea formativă și învățarea socio-emoțională au un impact major asupra progresului elevilor, în special în clasele eterogene.

Articolul de față își propune să exploreze modul în care aceste principii pot fi aplicate în mod concret într-o clasă primară din România, caracterizată printr-o diversitate semnificativă a profilurilor de învățare. Studiul de caz prezentat se bazează pe realitatea unei clase de 20 de elevi, în care se regăsesc: un elev cu CES, trei elevi cu rămăneri grave în urmă cauzate de vulnerabilitate socio-economică, cinci elevi cu potențial ridicat de performanță, trei elevi cu potențial creativ-artistic și opt elevi cu nivel mediu, constanți, dar fără inițiativă de afirmare.

Această structură reflectă fidel diversitatea întâlnită în multe școli românești și oferă un cadru relevant pentru analiza strategiilor incluzive.

Prin urmare, obiectivul principal al articolului este de a demonstra că educația incluzivă și echitabilă nu este doar un ideal teoretic, ci o practică realizabilă, cu efecte vizibile asupra progresului elevilor, atunci când profesorul utilizează strategii validate științific și adaptate contextului clasei. Analiza se concentrează pe patru direcții majore: diferențierea instruirii, evaluarea formativă, dezvoltarea socio-emoțională și colaborarea cu familia. Rezultatele obținute în cadrul studiului de caz confirmă că aceste practici pot transforma semnificativ dinamica clasei, pot reduce decalajele de învățare și pot stimula potențialul fiecărui elev.

2.1. Conceptualizarea educației incluzive

Educația incluzivă este definită de UNESCO (2020) ca un proces continuu de identificare și eliminare a barierelor care împiedică participarea și învățarea tuturor elevilor. Această abordare depășește perspectiva tradițională, centrată exclusiv pe integrarea elevilor cu CES, și se extinde asupra întregii diversități existente în clasă: diferențe culturale, socio-economice, lingvistice, cognitive, emoționale sau comportamentale. Ainscow (2016) subliniază că incluziunea este un proces transformativ, care implică schimbări la nivelul culturii școlare, al politicilor educaționale și al practicilor pedagogice.

În contextul învățământului primar, incluziunea presupune crearea unui mediu în care fiecare elev se simte acceptat, valorizat și sprijinit. Cercetările arată că elevii care percep un climat pozitiv în clasă manifestă un nivel mai ridicat de implicare, motivație și reziliență academică. În același timp, incluziunea contribuie la dezvoltarea empatiei și a competențelor sociale ale tuturor elevilor, nu doar ale celor vulnerabili.

2.2. Echitatea în educație: de la principiu la practică

Echitatea educațională este un concept central în politicile OECD, fiind definită ca distribuirea resurselor în funcție de nevoile elevilor, nu în mod egal. Această perspectivă recunoaște faptul că elevii pornesc în procesul educațional cu oportunități diferite, iar tratamentul uniform poate accentua inegalitățile. Studiile OECD (2018) arată că sistemele educaționale care investesc în echitate obțin rezultate academice mai bune la nivel național și reduc decalajele între elevi.

În practica școlară, echitatea se traduce prin:

- adaptarea sarcinilor la nivelul de pregătire al elevilor;
- sprijin suplimentar pentru elevii vulnerabili;
- acces la activități de aprofundare pentru elevii performanți;
- utilizarea unor metode de evaluare variate și accesibile.

În clasele eterogene, echitatea devine un principiu indispensabil pentru asigurarea progresului fiecărui elev.

2.3. Pedagogia centrată pe elev: fundamente și implicații

Pedagogia centrată pe elev își are rădăcinile în teoriile constructiviste ale lui Vygotsky, Bruner și Dewey, care susțin că învățarea este un proces activ, social și contextualizat. Conform lui Vygotsky, zona proximei dezvoltări reprezintă spațiul în care elevul poate progresa cu sprijinul unui adult sau al unui coleg mai avansat. Această perspectivă justifică utilizarea strategiilor de tutorat între colegi și a grupurilor flexibile de învățare.

Bruner accentuează importanța descoperirii și a organizării cunoașterii în structuri logice, în timp ce Dewey pune accent pe experiența personală și pe relevanța învățării pentru viața reală. În pedagogia modernă, aceste idei se regăsesc în abordări precum învățarea prin proiecte, învățarea colaborativă și evaluarea formativă.

Cercetările recente ale lui Hattie (2023) confirmă că strategiile centrate pe elev – feedbackul formativ, clarificarea obiectivelor, învățarea vizibilă, autoreglarea – au un impact major asupra progresului academic. În același timp, Tomlinson (2014) demonstrează că diferențierea

instruirii este esențială în clasele eterogene, deoarece permite fiecărui elev să lucreze la nivelul său optim de dezvoltare.

2.4. Învățarea socio-emoțională ca fundament al incluziunii

În ultimul deceniu, numeroase studii (CASEL, 2020) au evidențiat rolul crucial al competențelor socio-emoționale în succesul școlar. Elevii care își pot gestiona emoțiile, care dezvoltă empatie și abilități de colaborare, manifestă un nivel mai ridicat de implicare și reziliență. În clasele incluzive, aceste competențe devin fundamentale, deoarece diversitatea poate genera tensiuni, neînțelegeri sau comportamente disfuncționale.

Rutinele socio-emoționale – precum cercul de dimineață, discuțiile despre emoții, exercițiile de mindfulness – contribuie la crearea unui climat de siguranță psihologică, în care elevii se simt înțeleși și sprijiniți. În același timp, ele facilitează integrarea elevilor vulnerabili și reduc comportamentele disruptive.

2.5. Colaborarea cu familia: un pilon al echității

Epstein (2018) arată că implicarea familiei este unul dintre cei mai puternici predictorii ai succesului școlar. În cazul elevilor vulnerabili, colaborarea cu familia devine esențială pentru a asigura continuitatea învățării și pentru a preveni rămânerea în urmă. Comunicarea constantă, întâlnirile tematice, implicarea părinților în proiecte sau activități artistice contribuie la consolidarea relației școală-familie și la crearea unui mediu educațional coerent.

3. Metodologie

Articolul se bazează pe:

- analiza literaturii internaționale privind incluziunea și echitatea;
- observație pedagogică sistematică în învățământul primar;
- un studiu de caz realizat într-o clasă de 20 de elevi, cu profil eterogen, din România.

Metoda de cercetare este una descriptiv-interpretativă, cu accent pe analiza intervențiilor pedagogice și a rezultatelor observabile.

4. Strategii pedagogice incluzive și echitabile

4.1. Învățarea diferențiată- Tomlinson (2014) arată că diferențierea crește motivația și performanța în clase eterogene.

Cum aplicăm în clasă? Prin:

- sarcini pe niveluri de dificultate;
- grupuri flexibile de învățare;
- centre de activitate (logică, lectură, artă, manipulare matematică);
- proiecte deschise, cu posibilitatea alegerii produsului final.

4.2. Evaluarea formativă- Black & Wiliam (1998) demonstrează că feedbackul formativ este una dintre cele mai eficiente intervenții educaționale.

Cum aplicăm în clasă? Prin:

- rubrici simple de autoevaluare;
- feedback descriptiv, orientat spre progres;
- portofolii individuale.

4.3. Rutine socio-emoționale- Studiile CASEL (2020) arată că programele SEL cresc performanța academică cu 11%.

Cum aplicăm în clasă? Prin:

- „Întâlnirea de dimineață”;
- exerciții de respirație și mindfulness;
- discuții despre emoții și gestionarea lor.

4.4. Colaborarea cu familia- Epstein (2018) arată că implicarea familiei este un predictor puternic al succesului școlar.

Cum aplicăm în clasă? Prin:

- comunicare constantă prin caietul de legătură sau aplicații digitale;
- întâlniri tematice scurte;
- implicarea părinților în proiecte artistice sau de lectură.

5. Studiu de caz:

Implementarea educației incluzive într-o clasă primară eterogenă

5.1. Contextul clasei

Clasa analizată este formată din 20 de elevi:

- 1 elev cu CES, cu dificultăți de autoreglare și ritm lent de învățare;
- 3 elevi cu rămăneri grave în urmă, cauzate de instabilitate familială și lipsa sprijinului educațional acasă;
- 5 elevi cu potențial ridicat, capabili de performanțe academice superioare;
- 3 elevi cu potențial creativ-artistice, motivați de activități vizuale, muzicale sau dramatice;
- 8 elevi cu nivel mediu, constanți, dar fără inițiativă de afirmare.

5.2. Intervenții pedagogice aplicate

a) *Diferențiere curriculară* (întărită de programul remedial săptămânal, desfășurat pe grupe)

- Elevul cu CES a beneficiat de sarcini simplificate, suport vizual și timp suplimentar.
- Elevii cu rămăneri în urmă au lucrat în grupuri mici, cu sprijin direct din partea profesorului.
- Elevii cu potențial ridicat au primit provocări suplimentare (probleme deschise, proiecte de cercetare).
- Elevii creativi au avut opțiunea de a prezenta conținutul prin desen, colaj, teatru de păpuși.

b) *Tutoriate între colegi*

Elevii performanți au fost implicați în activități de tip „peer tutoring”, sprijinindu-i pe colegii cu dificultăți.

c) *Rutine socio-emoționale*

În fiecare dimineață, elevii au participat la un scurt ritual de conectare, discutând emoțiile și obiectivele zilei.

d) *Proiecte interdisciplinare*

Un proiect despre „Primăvara în natură” a permis:

- elevilor creativi să realizeze afișe și compoziții artistice;
- elevilor performanți să elaboreze mini-rapoarte științifice;
- elevilor vulnerabili să participe prin activități practice (plantare, observație).

5.3. Rezultate observate (12 săptămâni)

- *Elevul cu CES:* creștere vizibilă a implicării, reducerea episoadelor de frustrare, progres în autonomie.
- *Elevii cu rămăneri în urmă:* îmbunătățirea ritmului de lucru, creșterea încrederii în sine, rezultate mai bune la evaluările curente.
- *Elevii performanți:* menținerea motivației, dezvoltarea abilităților metacognitive.
- *Elevii creativi:* implicare crescută în activități interdisciplinare, exprimare artistică diversificată, influență pozitivă asupra colegilor, motivându-i și pe aceștia în dezvoltarea capacităților artistice.
- *Elevii cu nivel mediu:* participare mai activă, creșterea interesului pentru sarcinile de grup, implicare activă în cadrul proiectelor.

Aceste rezultate sunt în concordanță cu literatura internațională privind eficiența strategiilor incluzive.

6. Discuții

Studiul de caz confirmă că educația incluzivă este posibilă în clase eterogene, cu condiția aplicării unor strategii pedagogice flexibile și validate științific. Provocările identificate includ:

- timpul limitat pentru diferențiere;
- lipsa resurselor materiale;
- necesitatea formării continue a cadrelor didactice.

Totuși, impactul pozitiv asupra elevilor justifică investiția în practici incluzive.

7. Concluzii

Educația incluzivă, echitabilă și centrată pe elev nu este doar un deziderat, ci o realitate posibilă în școala românească. Prin diferențiere, evaluare formativă, rutine socio-emoționale și colaborare cu familia, profesorii pot crea medii de învățare în care fiecare copil are șansa de a reuși.

Bibliografie

- Ainscow, M. (2016). *Struggles for Equity in Education*. Routledge.
- Black, P., & Wiliam, D. (1998). *Assessment and Classroom Learning*. Assessment in Education.
- CASEL (2020). *SEL Impact Study*.
- Epstein, J. (2018). *School, Family, and Community Partnerships*. Routledge.
- Hattie, J. (2023). *Visible Learning: The Sequel*. Routledge.
- OECD (2018). *Equity in Education*.
- Tomlinson, C. (2014). *The Differentiated Classroom*. ASCD.
- UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report*.